129

(2)

Scriptum tertiū diui Alberti magni ordinis predicatorū Ratiſponenſis epiſcopi ſuper tertiū ſententiarum.

i1868 6552

Huius voluminis continentia perſtringitur ſub cōpendio.

Ic enim ratiōis ordo
poſtulat: vt q̄ in primo libro de in=
explicabili myſterio ſumme trinita
tis irrefragabili ſanctoꝝ atteſtatiōe aliq̄d di
ximus ac deinde in ſecūdo libro cōditōis re=
rū ordinē hoīſqꜫ lapſum ſub certis auctorita=
tis regulis inſinuauim⁹: de eius repatione p
gratiā mediatoris dei ꝛ hoīm p̄ſtita: atqꜫ hu=
mane redēptiōis ſacramētis q̄bus cōtritiōes
hoīs alligant̄ ac vulnera pctōꝝ curant̄: cōſe
quēter in tertio ꝛ in quarto libro diſſeramus
vt ſamaritan⁹ ad vulneratū: medicus ad in=
Diſtin. I firmū: gratia ad miſerū accedat.

De vnione naturaꝝ in xp̄o ex pte pſone aſſumē tis

Liber tertius de incarnatiōe verbi

Um venit igitur
a plenitudo temporis: vt ait
Gal. 4. c apl's: miſit deus filiū ſuū fa
b ctū de mliere: factū ſub le=
ge: vt eos q̄ ſb lege erāt redi
meret vt in adoptionē filio
c rū dei reciperemur. Tēpus aūt plenitudinis
Ps. 101. dicit̄ tēpus gratie: qd̄ ab aduentu ſaluatoris
Eſaie. 41. exordiū ſumpſit. Hoc eſt tempus miſerēdi ꝛ
d annus benignitatis: in quo gratia ꝛ veritas
e per ieſum xp̄m facta eſt. Gratia q꞉ p charita=
Joh. 10. tē implet̄ qd̄ in lege p̄cipiebat̄. Ueritas q꞉ p
xp̄i aduentū exhibet̄ atqꜫ pficit̄ humane re=
dēptionis ſpōſio facta ab antiquo. Filij ergo
miſſio eſt ip̄a incarnatio. Eo em̄ miſſus eſt. ꝙ
Phil. 2. in forma homīs mundo viſibilis apparuit: de
quo ſupra ſufficiēter dictum eſt.

A Um venit igitur ple
c nitudo tēporis miſit deus filiū ſuū incar
natū ex muliere factū ſub lege vt eos qui
ſub lege erāt redimeret. Gal. 4. Iſte eſt tertius liber
de repatiōe generis humani vel hoīs lapſi: in hijs re
parātib꞉ q̄ ſunt p modū rerū ꝛ ſignoꝝ. ꝛ ideo diuidit̄
in duas partes. In quarū prima agit̄ de repatore ꝛ
couenientib꞉ ei in eo ꝙ repator eſt: q꞉ ip̄e repator repa
rat effectiue. In ſcd̄a aūt agit̄ de diſpoſitiōib꞉ q̄ repa
rāt formal'r vt de virtutib꞉ ꝛ donis ꝛ p̄ceptis: q꞉ ille
diſpoſitiōes ſupponunt̄ in hac doctrina/ vt res ꝛ nō
vt ſigna Et hec ſcd̄a ps incipit in. xxxiij. diſt. vbi dicit
[Cū ꝟo] Prima harū in duas diuidit̄ in quaꝝ pri
ma agit de hijs q̄ pficiūt vnionē filij dei ad naturā hu
manā ꝛ ecōuerſo. In ſcd̄a aūt tangit de ip̄is ꝓprieta
tib꞉ q̄ couenīūt ip̄i xp̄o filio dei ꝛ filio hoīs ſm̄ ꝙ vni
tus eſt ꝛ gr̄a vnionis ip̄ius. Et hec icipit in. vj. diſt.
vbi dicit [Ex p̄dictis aūt emergit q̄ſtio] Et p̄ma ha
rū cōtinēs q̄nqꜫ diſtinctiōes diuidit̄ vlterius in tres
ptes ſm̄ ꝙ tria pficiūt vnionē. ſ. vniēs vnitū ꝛ vtrūqꜫ
ſil' ſociatū. vn̄ in p̄ma agit de vniēte. In ſcd̄a de vni
to ſiue aſſumpto. Et hec incipit in ſcd̄a diſtinctiōe ibi
[Et q꞉ in hoīe tota natura hūana] In tertia agit de
vtroqꜫ ſil' ꝛ hec icipit in tertia diſt. ibi [Querit̄ etiā]
Prima diſtinctio diuidit̄ in duas ptes in quaꝝ pri
ma agit de tpe incarnationis ſiue vnionis ad carnē.
In ſcd̄a de vniēte ꝛ vniēte aliū in pſona: ꝛ hec incipit
in ſcd̄o caplo ibi [Diligēter ꝟo] Et hec vlteri⁹ diuidi
tur in duas ptes in q̄ꝝ prima determiāt q̄re fili⁹ nō
pr̄ nec ſpūſſctūs ſibi carnē vniuit. In ſcd̄a tangit du
bitationē circa h̄ ibi [Sed forte aliq̄] adhuc prior hꜫ
duas ptes ita ꝙ in p̄ma ꝓbat qd̄ dictum eſt. In ſcd̄a
ſoluit q̄ſtionē circa hoc incidentē ibi [Si ꝟo q̄rit̄] In
primo caplo tria facit primo dicit ꝙ cū venit plenitu
do tpis miſit deus filiū ſuū. Scd̄o explanat q̄d eſt tē
poris plenitudo. Tertio explanat q̄d eſt filiū mitti ſi
cut patet in littera.

An conueniebat deum incarnari. Arti. I.

Ncidit aūt dubitatio p̄ma/ an cōueniebat deū
i incarnari ꝛ ponam ad hoc rōnes primo ex pte
dei. ſcd̄o ex pte creature. Ex pte dei ponā rō Rōnes ex
nes p̄mo ex potētia dei. ſcd̄o ex ſapiētia. tertio ex boni parte dei.
tate ſūptas. Ex pte aūt dei p̄mo ſupponūtur q̄ttuor Suppō p̄a
q̄ apud ſapiētes ſunt approbata. Prima eſt ꝙ prima
cā eſt potētie infinite in agēdo. Scd̄a eſt ꝙ potētie in 2a
finite eſt ſe demōſtrare aliq̄n in ope. Tertia eſt nō poſ 3a
ſeſe demonſtrare potētiā infinitā niſi in ope aliq̄ mō
infinito. Quarta eſt dei potentia in agendo nullo in 4a
digere. Inde ſic q̄dlibet pure creatū eſt finitū ꝛ finite Pria rō ex
ꝟtutis ḡ eſt finite eſſentie ḡ potētie infinite nō erit ſuf pte potētie.
ficiēter demonſtatū ḡ optet opationē dei eſſe aliq̄ mō
ſup ens increatū. hoc igit̄ erit vel vt fiat ab ip̄o/ vel vt
ip̄e alij vniat̄. nō primo mō: q꞉ ſi eſt ens nō creatū fie
ri nō pōt alioq̄n cōtradictoria verificarētur de eodem
ḡ ſic erit ꝙ alij creato qd̄ ab eo ſine cōpatiōis ꝓportio
ne diſtat vniat̄ ḡ oportet vel cōueniēs fuit deū vniri
creature: ꝛ infra ꝓbabit̄ q̄m ſol⁹ hō eſt vnibilis ei: ḡ
optuit deū vniri hoī: q꞉ aliter infinita potētia p effe
ctū infinitū nō demōſtraret̄ qd̄ eſt ꝯ ſcd̄m. Itē po 2a rō ex pte
tētie īfinite eſt creatū educere ad altiſſimū actū cuius potētie.
ip̄m eſt ſuſceptibile ſed ſicut poſtea patet creatum erit
ſuſceptibile deitatis in vnam pſonā ḡ potētie infinite
erit ꝯiūgere deitatē ī effectu aliq̄ in pſona vna nō niſi
cū hoīe ḡ ꝯueniēs fuit deū incarnari. Idē ꝓbat̄ p Probatur
p ſapiām ꝛ diſponātur tres ꝓpōnes. ſ. ꝙ ſapīe eſt or idē ex pte ſa
dinare. ſcd̄a ꝙ ſūme ſapīe eſt oēm ordinē poſſibilē iple pientie.
re. tertia eſt ꝙ ſūma ſapīa in oī decore q̄ poſſibilis eſt
ſe demōſtret. Inde ſic: Ordo eſt in creatis ad ſeinui Primo ſic.
cē ſm̄ quē ſe ꝯtigūt p vnionē ꝛ cōpoſitionē. Sil'r or
do eſt creature ad creatorē ḡ neceſſe eſt hūc ordinē cō
plere in ordinatis nō aūt cōplebit̄ niſi p̄mo ꝯiūcto cū
vltio ḡ neceſſe eſt p̄mū ꝛ vltimū coniūgi ſicut habet̄
Sap. 8. Attingēs a fine vſqꜫ ad finē. Item oīs de Scd̄o ſic.
cor ſapīe eſt ſed video ꝙ decor ex ſpecie ē vt mixta ma
gis ſint decora elemētis ꝛ cōplexionata mixtis ꝛ aīa
ta cōplexionatis ꝛ pulcherrima cōpoſita ex aīa rōna
li ꝛ corpea ſub̄a potētia vitā habēte ḡ cū in ſola ſapīa
nō ſiſtat ibi niſi veniat ad pulchritudinē infiniti deco
ris ip̄a ꝯiūget cū hac creatura aīa rōnali aīata q̄ vlti
ma eſt in decore nature pulcherrimā ſub̄am increatā
ſpūalē: et hoc eſt qd̄ habet̄ Prouerb. vltio. Procul
ꝛ de vltimis finib꞉ p̄ciū eius. Procul em̄ eſt ſub̄a ſpi
ritualis increata: vltimi aūt fines ſūt vltīe nature fi
nis ꝛ vltim⁹ vniuerſitatis finis. vltimus aūt natu
re finis eſt hō p cōpoſitionū enumerationē: vltimus

autē vniuerſitatis finis eſt deus ex quibꝫ finibꝫ cōfici
2o ex potentia ſil' ⁊ ſapientia. tur ꝓciū redēptionis. Jtē ex potētia ſimul ⁊ ſapiā
ſic arguit̄: magna eſt potētia in eductiōe ſimpliciū de
nihilo: maioꝛ aūt relucet in gradibꝫ nature q̄ ſunt eſſe
mixtū viuere ſentire intelligere. tn̄ neutra eſt in hijs
infinitū. Cū igit̄ ambe finite ſunt adhuc educēt gra-
dū vlterioꝛē ex ꝯiūctiōe nature q̄ eſt ſup̄ intellectualē
Obiectio cū intellectuali ſine rōnali. Si foꝛte dicatur ꝙ ſm
hāc rōnē hō ꝓus deberet iūgi āgelice nature/ ⁊ poſtea
diuina natura illi ſicut videmꝰ ꝙ poſt ſimplex eſt mi
xtū mineral'r ⁊ poſt illud viuere ⁊ ſic de alijs ⁊ ſemꝑ
Sol'o ꝓus ſaluatur in ſeq̄nti. Ad hoc differat̄ rn̄ſio vſq̄
poſtea vbi oñdet̄ ꝙ angelꝰ nec deo nec hoī vnibil' eſt
Ex bonitate dei idem oſtēdet̄. vñ hic nō impedit ꝓceſſum. Deinde oñdit̄ h̄ ex boni-
tate ⁊ ſupponant̄ tria. ſ. ꝙ bonū eſt diffuſiuū ⁊ cōica-
tiuū ſui. Scdo ꝙ infiniti boni eſt infinito mō ſe cōica
re. Tertio ꝙ creatū ē capax ꝑ vnionē infiniti boni ſic
Primo ſic. apparuit in effectu. Jnde ſic infinitū bonū īfinito mō
ſe cōicat ⁊ nō ē īfinitū niſi ip̄m ſubal'r: g̊ ſeip̄m cōica-
Obiectio. bit creato. Si foꝛte dicat̄ ꝙ ſm h̄ ſe oī creato capaci
Sol'o cōicat. Cōtra bonū reſpicit natura cui ſe cōicat ⁊ nō
ꝑſonā: natura aūt eſt indifferēs g̊ nō cōicabit niſi per
naturā: in ꝑſona aūt nō pōt eſſe: q2 iā deſtrueret̄ oꝛdo
illiꝰ nature ad illud ſm dona alia ſi q̄libet ꝑſona vni-
ret̄ ei ⁊ pluralitas indiuiduoꝝ qđ ſic ꝓbatur. Si fiat
vnio ad ſoꝛtē vel ad platonē talis erit q̄ deū ad hoīez
⁊ hoīem ad deū. g̊ ſoꝛtes ē filiꝰ dei ⁊ filiꝰ dei eſt ſoꝛtes
⁊ filiꝰ dei eſt plato ⁊ ecōuerſo. Sed q̄cūq̄ vni ⁊ eidē
ſūt eadē ip̄a ſūt eadē: ſed ſoꝛtes ⁊ plato filio dei ſūt idē
⁊ ſm idem/ q2 ſm vnionē vnā g̊ ſoꝛtes ⁊ plato ſūt idē
⁊ eadē rō eſt de alijs g̊ nūerus ꝑſonarū illius natu-
re deſtrueret̄ ergo nō cōueniebat eū vniri niſi vni de
Ex potētia ⁊ bonitate. illa natura. Jtē ex potētia ſimul ⁊ bonitate arguo
ſic: magna eſt potētia ⁊ bonitas q̄ facit vniuerſum ſ3
tn̄ maioꝛ cogitari pōt ſcꝫ q̄ facit infinitos mūdos: ſed
adhuc maioꝛ pōt excogitari. ſ. que deū cōiungat crea
ture alicui in vna ꝑſona: q2 illa eſt illi incōꝑabilis Cū
igit̄ deus habeat potētiā qua maioꝛ cogitari nō pōt
imo etiā maioꝛē q̄ꝫ cogitari pōt ip̄e poteſt ⁊ vult cum
ſit bonitas ſua tāta quāta potētia ſua talē coniūctio-
nem ꝓducere: nō aūt poteſt fieri ad omnes res crea-
tas eo ꝙ deſtrueret̄ numerus indiuiduoꝝ vt habitū
eſt ergo ad vnū faciet: nō aūt eſt vnibilis creatura niſi
hō ergo faciet ad hoīem. Et q2 facile eſt hmōi rōnes
multiplicare ideo iſte ſufficiāt ita ꝙ caueat̄ ꝙ nō dica
tur ꝙ aliqua iſtarū ſit neceſſaria: q2 oēs ſūt quedā cō-
uenietie ad hoc ꝙ fiat incarnatio etiā ſuppoſito ꝙ nō
Ex ꝯditiōe ſtatus hoīs fuerit pctm̄. Ex cōditione ſtatus hoīs q̄ eſt ſub pctō
arguit̄ idē ⁊ pꝛimo ſupponat̄ neceſſe eſſe dei p̄finitio-
pa ſuppō. nē de hoīe factā impleri. Scdo ꝙ oīs rōnalis creatu
2a ra facta eſt ad beatitudinē. Tertio eſt ꝙ oīs rōnalis
3a creatura ꝑ aliquē numerū ſuoꝝ indiuiduoꝝ ꝑticipet
4a illam. Quarto ꝙ deus nō puniuit rationalē creatu-
5a rā ſine pctō. Quinto ꝙ oīs creatura ſimplex totū qđ
eſt ⁊ poteſt ꝓ ſeip̄a debet creatoꝛi ⁊ nō pōt ei in grārū
6a actione rn̄dere. Sexto ꝙ peccatoꝛ ꝓ nullo poteſt ſa-
Rō ad ꝓpoſitum. tiſfacere cū ip̄e ꝓ ſe nō ſatiſfecerit. Jnde ſic: homo ſub
iacet multis penis ⁊ eſt rōnalis creatura: ergo pecca
uit ergo tū q2 creatura eſt tū q2 peccatoꝛ eſt ſatiſface-
re nō poteſt nec aliqua creatura ſimplex ergo neceſſe
eſt ſi debeat ſatiſfieri ꝙ ſatiſfaciēs ſit creatoꝛ vt poſſit
⁊ homo vt debeat ſi debet ſatiſfieri aut alioquin p̄fi-
nitio de homīe fruſtraret̄: ergo neceſſe eſt deū incar-
nari. Talia etiam argumēta alibi plura poſuimus ⁊
ideo iſta ſufficiāt hic. Jn cōtrariū obijcitur ſic Qđ Arguitur in oppoſitū pꝛimo ſic
eſt infirmitatis deo nō conuenit: iungi infirmo infir-
mitatis eſt. ergo deo nō cōuenit. ſed iungi cum natu-
tura penalitatibꝫ ſubiecta ē iūgi cū infirmo ergo ⁊c̄.
Pꝛobatio pꝛime eſt: quia omne qđ iungit̄ iūgitur ꝓ-
pter melius. Pꝛobatio ſecūde eſt ꝙ iūctura deſidera
tur vt eleuet̄ iunctū. Jtem qđ reſpectu nullius eſt 2o
imꝑfectū reſpectu nullius eſt in potētia. Jnde ſic qđ
nō eſt in potētia aliquo modo nō eſt vnibile: cū vnibi-
le dicat potentiā/ deus nō eſt in potētia ad aliquid: g̊
nō eſt vnibilis alicui. Jtem om̄e qđ fit aliquid ha- 3o
bet aliq̄d faciens extra ſeip̄m deus fit homo ⁊ fit/ ⁊ fit
vnitus cū nō ſemꝑ fuerit vnitus: ergo habet aliquid
faciēs extra ſeip̄m: ſed hoc falſum eſt: ergo deus non
vnitur. Jtem deus vnit̄ humane nature ergo ali- 4o
quid vnit eū aut idem aut aliud. ſi idē ergo idē eſt faci
ens ⁊ factū qđ nō eſt intelligibile. ſi aliud cum agens
⁊ faciēs ſit nobilius facto ⁊ acto/ aliq̄d erit nobilius
deo vnito qđ hereſis eſt: q2 deus nō eſt nobilioꝛ deo
cū carne. Jtem omnis vnio duoꝛū videtur eſſe re- 5o
ſpectu alicuius tertij cōſtituti ex vtriſq̄: deitas autē
nō eſt paſſibilis reſpectu alicuius tertij: ergo non eſt
vnibilis. Jtem nulla ſubſtātia perfecta in eſſe ⁊ na 6o
tura vnibilis vel cōponibilis eſt alicui/ deꝰ eſt ſubſtā-
tia perfectiſſima: ergo nullo modo eſt vnibilis alicui.
Pꝛobat̄ aūt pꝛima quia om̄is cōpoſitio ⁊ vnio eſt ꝓ
pter ꝑfectionē aliquā acquirendā vel in actu vt ma-
teria foꝛma cōponitur ⁊ vnit̄. vel in eſſe vt foꝛma vni-
tur materie. Et quia longū eſt de hoc multa obijcere 7o ꝑ cōcs animi cōceptiones.
cum valde leue ſit de hoc adducere rationes ponant̄
omnes animi cōceptiōes contra hanc vnionē exiſten
tes. Quarū vna eſt ſubſtantiā in actu ⁊ eſſe perfectā Suppō pa
nulli vnibilē eſſe. Secūda eſt omnē vnionē ad cōpo- 2a
ſitionē ſubſtantialē vel accidentalē terminari. Ter- 3a
tia diuerſarū naturarū ſpecie differentiū nō eſſe hy-
poſtaſim ⁊ perſonā vnam. Quarta differētias diuer 4a
ſas in natura ⁊ ſpecie ⁊ genere nihil vnū genere ſpecie
vel indiuiduo conſtituere. Quinta infinite diſtantia 5a
ꝓpoꝛtionē nō habere vnionis. Sexta cauſam ꝑmā 6a
omnia vnientē ⁊ cōponentē ad nullā vnionē vel com
poſitionē eſſe poſſibilē ⁊ infinita alia que facile eſt in-
uenire. Cum igit̄ intellectꝰ iſta apud ſe habeat ⁊ ſup-
ponat nō recipiet vnionē dei cū hūana natura. So Solutio ꝑncipalis.
lutio dicendū ꝙ cōueniētes ſunt rationes que addu
cte ſunt ad ꝓbandū deū eſſe vnibilē cū humana natu-
ra ⁊ non neceſſitatis erunt: quia ſi eſſent neceſſitatis
nō eſſet opꝰ ſue bone volūtatis/ nec teneremur ad tot
⁊ tantas gratiarūactiones nec ꝑ reuelationē fidei il-
lud accipemus hoc autē facile apparet aduertēti ra-
tiones illas hic ⁊ alibi poſitas ⁊ hoc relinquo iudicio
legentiū. Omnes aūt rationes in cōtrariū poſite nō
impediūt vnionē: ⁊ hoc ideo dico: quia licet fides ſuf-
ficiēter ꝓbari nō poſſit tamen etiā nō pōt improbari.
Dicendū ergo ad pꝛimū ꝙ infirmitatis nō eſt vni- Ad pꝛimū
ri nature īfirme niſi vbi natura vnita demergeretur
in infirmitates illas ⁊ diſtare incipet in ſeip̄a ſic autē
diuinitas nō eſt vnita humanitati ⁊ eſt exemplū Au
guſtini de lumine ſolis qđ nō inficitur ab hijs ſuper
que ponit radios ſuos. Ad aliud dicēdū ꝙ illa ra- Ad 2m
tio tenet in hijs que vniūtur reſpectu alicuius tertij
ſed ſic diuinitas nō eſt vnita humanitati: quia infra
pꝛobabit̄. ij. diſtinctiōe ꝙ in dn̄o ieſu chꝛiſto nō eſt cō
munē ſpeciem inuenire. Ad aliud dicendū ꝙ vnibi Ad 3m
le qđ eſt in potentia reſpectu cōpoſitiōis habet aliud

vniens extra ſe ⁊ hoc eſt vnibile qḋ fit aliquo mō in
cōpoſito ſed tale nō diuinitas eſt: q₂ nec fit in ſe nec in
cōpoſito. nec hec eſt recipiēda ſimpliciter deus hō fit:
q₂ fieri notaꝛ circa deū poni/ ⁊ ſi inueniꝛ in auctorita-
te poſita gloſanda eſt ſic: hoc fit ꝙ deus eſt homo ſed
hoc fieri tūc poniꝛ circa naturam hūanitatis nō deita-
Ad 4m tis. et ideo ſeipām vnit: Nec hoc verum eſt ꝙ deitas
ſit melior vnita ꝙ̄ nō vnita eo ꝙ vnita ſit q̄ſi ꝯiuncta
bono creato ⁊ ꝑ ſe ſit tm̄ bonū increatū ⁊ hoc ideo eſt
q₂ bonitati increate nihil adijci pōt qḋ augeat eā cū
ſit infinita ⁊ ſi addiꝛ ei ꝑ vnionē nō habet rōnem nec
eſſētiā boni niſi ab ipā. vñ nō adijcit ei aliq̄d ſed potiꝰ
accipit hoc ipm̄ bonū qḋ habꝫ. eo ꝙ vniꝛ ei quia q̄nto
aliquid vicinius ordinaꝛ ad ipām/ tāto plus recipit
Ad 5m bonitates eius. Ad aliud dicendū ꝙ vnio duoꝝ q̄
ambo aliquo mō ſunt impfecta/ eſt reſpectu alicuius
tertij ſicut materia impfecta eſt quo ad actum: forma
aūt impfecta quo ad eſſe. ſic aūt nō eſt de deitate ⁊ hu-
Ad cōmu- manitate. Ad aliḋ dicēdū ꝙ oēs ille cōmunes ani-
nes animi mi cōceptiones ꝓhibent ꝙ nec deitas vt pars ſit vni-
ꝯceptiōes bilis ⁊ hoc bene cōcedimus: q₂ ratio ptis eſt impfecti
ratio ⁊ hoc deitati nō cōuenit ⁊ ꝑ hec ptꝫ ſolō ad totū

Arti. II. Quare dei filius ab initio humanā naturā
B non aſſumpſit.

Ed adhuc reſtat dubiū quare nō ab initio hu-
Arguiꝛ pᵒ a manā naturā aſſumpſit ⁊ obijcitur. Qñ erat
morbus tēpus erat medicine ſꝫ ab initio erat
2o morbus: ꝫ medicus ab initio incarnari debuit. P̄.
hoc videꝛ ꝑ ſimile ad morbū corporalē q̄nto inuale-
ſcit diutius/ tanto magis difficulter curaꝛ: ergo vide-
tur ꝙ a ꝓncipio morbi cōueniebat filium incarnari.
Solutio dicendū ꝙ ſecus eſt in medicina ſpūs ⁊ in
Solutio medicina corꝑis: quia corporis medicina agit cū na-
ad vtrūqꝫ tura ⁊ iuuat illam ⁊ hoc ꝑ actiones primarū qualita-
tū que nō agunt volūtarie nec ꝑ intellectū: ⁊ ideo me-
lius eſt illi morbo occurrere in ꝓncipio ꝙ̄ diu natura
fortis eſt anteqꝫ ſuccūbat. Sed medicina ſpūalis nō
agit niſi cū noſtra voluntate adminus cōſentiente ad
cōſenſum aūt hmōi requiriꝛ precognitio morbi ⁊ me-
dicine ⁊ indigētie: quia aliter nō ſufficiēter amplecte-
reꝛ medicū ⁊ medicinā ⁊ nō valet niſi feruēter deſide-
retur. Et ideo cōſequēs fuit (vt dicūt ſancti) prius fa-
cere innoteſcere morbū ⁊ ꝙ nō eſſet auxiliū per natu-
rā vel legꝫ obediētiā ſine grā ⁊ poſtea venereꝛ medicū
cū medicina ⁊ ꝑ hoc patet ſolutio vtriuſqꝫ obiectoꝝ.

Arti. III. Quid ſit ⁊ quot modis diciꝛ plenitudo tpis.
C Einde obijciꝛ de hoc ꝙ dicit plenitudo tēpo-
d ris s̄. a. Inueniꝛ em̄ multiplex plenitudo in ſa-
cra ſcriptura que nō cōpetit tempori quo filiꝰ
dei venit in carnē ergo videꝛ ꝙ ſpēaliter plenitudo tē-
poris nō dicatur. ꝙ aūt multiplex plenitudo inueni-
atur patet ſic Deuꝛ. 32. Date magnificentiā deo no-
ſtro dei ꝑfecta ſunt opa: ergo plena. vñ ps̄. 23. Dñi eſt
terra ⁊ plenitudo eius: ergo videꝛ ꝙ in vniuerſitate
creaturarū ꝑfecta plenitudo temporis fuit. Item
Matth. 13. ſuꝑ illud Quā cū impleta eſſet educētes
glo. vult ꝙ ad finem mūdi retorqueaꝛ: ergo videtur
plenitudo tēporis in fine mūdi eſſe. Item Donec
occurramus omnes in virum perfectū in menſuram
etatis plenitudinis xp̄i hec autē fuit in tēpore reſurre-
ctiōis: quia hec erat plenitudo xp̄i vel in tēpore reſur-
rectiōis beatoꝝ. Itē in prologo Luce dicit Hiero.
vt deo in deum plenū hoc refert ad aſcenſionē dñi le-
ſu: ergo videꝛ ꝙ etiā fuerit quedā plenitudo in aſcen-
ſione. Item Joh. 19. In cruce dixit conſummatū
eſt: hoc aūt fit cum per impletionē numeri electoꝝ im-
pletur ruina angeloꝝ: ergo tunc erat plenitudo vt vi-
detur. vnde Apocal. 6. Ut ſuſtinerēt modicū tēpus
donec implereꝛ numerus fratrū coꝝ. Solutio di- Solutio
cendū ꝙ multiplex eſt plenitudo. ſ. nature ſm ſufficiē- ad totū.
tiam principioꝝ vt poſſit ꝓpagari: et hec fuit cum ꝑ-
fectis dei operibꝫ quieuit in die ſeptimo. vñ Gen. I.
Cōpleuitqꝫ die ſeptimo omne opus ſuū qḋ fecerat ⁊
requieuit ab omni ope qḋ patrarat. Item plenitu-
do ꝓpagate nature de qua diciꝛ Ps̄. 23. Dñi eſt ter-
ra. Eſt etiā plenitudo gratie ⁊ plenitudo glorie. Ple-
nitudo aūt gratie duplex in capite ⁊ in mēbris. In ca-
pite aūt duobꝫ modis ſcꝫ in cauſa ⁊ in executiōe. In
cauſa ſic īcepit in incarnatiōe: q₂ illa plenitudo cauſa
eſt ⁊ initiū aliarū plenitudinū ꝓpter tria. ſcꝫ quia tunc
plenitudo fuit ꝑ̄finitiōis tēporis vt incarnareꝛ. vnde
Col. 2. In ipō habitat oīs plenitudo diuinitatis cor-
poraliter. Scḋo quia tunc fuit plenitudo generatio-
nis in ordine modoꝝ generatiōis: quia prima erat vi-
ri de terra. Scḋa mulieris de virgīe viro. Tertia fi-
lioꝝ de parentū cōmixtione. Quarta aūt viri virgi-
nis de femina virgine que cōpleuit ordinē generatio-
nis vñ Gen. 15. Generatiōe quarta reuerteꝛ genera-
tio hec: ⁊ ideo dictū eſt generāti Aue grā plena. Ter-
tio quia tunc exuberauit gratia ad legem implendā
⁊ promiſſa ſoluēda Joh. I: Uidimus gloriā eius glo-
riam quaſi vnigeniti a patre plenū gratie quo ad im-
pletionē mandatoꝝ ⁊ veritatis quo ad impletionē ꝓ-
miſſoꝝ; vnde infra. De cuius plenitudine oēs accepi-
mus gratiā pro gratia: q₂ lex ꝑ moyſen data eſt/ grā
⁊ veritas ꝑ ieſum xp̄m facta eſt. In mēbris autē fuit
plenitudo gratie in penthecoſten. de qua diciꝛ: Re-
pleti ſunt om̄es ſpūſancto Actuū. 2. et. 7. Cum eſſet
ſtephanus plenus grā ⁊ fortitudine ⁊c̄. Ps̄. 89. Re-
pleti ſumus mane miſcḋia tua dñe. Eſt aūt plenitu-
do glorie in capite ⁊ in mēbris. in capite quo ad glo-
riā corporis in reſurrectiōe. de qua loquiꝛ apl's in
auctoritate ſupra inducta. vel quo ad locū reſponden-
tē per modū cōgruentie ⁊ hoc in aſcēſione. de qua lo-
quiꝛ Hiero. in ꝓlogo. In mēbris aūt poteſt eſſe ple-
nitudo glorie quo ad numerū ⁊ ſic loquitur glo. ſuꝑ
Mattheū de ſagena vel quo ad ſctitatis in vtraqꝫ
ſchola ꝑfectionē de quo Ecci. 24. In plenitudine ſan-
ctoꝝ detentio mea. vel quo ad euentū qui eſt reſtau-
ratio ruine angeloꝝ de quo loquiꝛ Ps̄. ⁊ ſic patet ſo-
lutio ad totum.

Utꝝ dei filius pōt dici factus de muliere. Arti. IIII.
Einde queriꝛ de hoc qḋ dicit [Factū de mu- D
d liere] s̄. b. Factura em̄ nō cadit in filiū dei ſed Primo.
in filiū hominis: ergo male dicit filiū factum.
Item quare nō dicit natū de muliere cū tamē hoc 2o
ſit verum. Item gloſa virgo non mulier ſed virgo 3o
fuit: ergo videtur apl's per hoc iniuriā inferre matri
dñi. Solutio ſine dubio factio nō poniꝛ circa filiū Solō
dei inq̄ꝫtum hmōi ſed circa filiū hominis. vñ Augꝰ. ad primū.
Intantū factus eſt inq̄ꝫtum ex muliere eſt. vnde ſen-
ſus eſt: filiū ſuū factū nō inq̄ꝫtum filius dei: ſed factū
in natura humana vt ſcꝫ humana natura ſubiectū ſit
circa qḋ ſit factio ipā. Ad aliud dicendū ꝙ creatio Ad 2m.
eſt opus volūtatis diuine educentis creaturā de ni-
hilo: natiuitas aūt eſt opus nature ex vtraqꝫ pte. ſ. ex
parte patiētis/ vt eſt mater ⁊ ex parte agētis vt eſt pr̄.

ſed facere eſt opus voluntatis ſup materiá preiacentē
ſicut fecit deus trinitas humaná naturā/que vnita
eſt xpo ſiue filio dei:ꝛ ad hoc innuendū dicit factū:cū
aūt dicit natus hoc eſt ſm natiuitatē/que eſt ex ma/
Ad 3m tre tantū. Ad vltimū dicendū ꝙ mulier dicit du/
pliciter:ſ.ſm ſignificationē noīs ꝛ ſic dicit gloſa.vir
go nō fuit mulier.vel ſm interptationē noīs ꝛ ſic ipa
pcipue mulier fuit: qꝛ herū omniū heroū ipa molli/
uit.vnde quādo e mollicie reſolutus totus in cruce
ſuauitatē effudit retulit hanc emollitionē in eam di/
cens.Mulier ecce filius tuus.

Arti. V. E An tempus a patre pfinitū ſit ꝛ debeat di/ci tēpus plenitudinis ī quo miſit de⁹ filiū ſuū

Einde queritur de hoc qđ dicit [Tēpus pleni/
d tudinis dicit tēpus gratie] ſ.c. Hoc eñ vide
tur eſſe cōtra glo.ad Gal.4.que ſup idē dicit
ꝙ tēpus plenitudinis dicit qđ erat prefinitū a patre
Obiectio. ꝙ tunc filiū mitteret. Sed cōtra ab eterno fuit pfini
Solo tum:ergo ab eterno mittere debuit. Si dicitur ꝙ
Obiectio volūtas eſt cauſa dilatoria. Contra volūtas que re
cipit diſpoſitiōes a cōceptis p rōnē vult hoc ꝛ illud:
ergo volūtas que ſemp vno modo ſe habet/non vult
hoc ꝛ illud ſed talis eſt volūtas dei:ḡ ſemp idem vult
ergo ſi tūc voluit ab eterno voluit.cū igitur ſit omni/
Solo potens ab eterno expleuit qđ falſum eſt. Solutio
ad totū tēpus pfinitionis vt mitteret dicit tēpus plenitudi/
nis vt dictū eſt illis rōnibꝫ que aſſignate ſunt. ꝛ verū
eſt ꝙ ab eterno pfiniuit vt tunc mitteret:ꝛ ideo nō mu/
tabat volūtas ſm diuerſa volita:quia ab eterno vo/
luit vt tunc veniret:ſicut ſi ego vellē cras edificare ꝛ
pſeuerarē in illa volūtate ſi nō iam ſed cras edificarē
nō dicerer mutat⁹ eſſe ſm volūtatē.vñ nō ſequit ar/
gumentū qꝛ nō ſimplr pfiniuit ab eterno ſed pfiniuit
vt mitteret ꝛ etiā cū hoc pfiniuit qñ mitteret: q̄ autē
cauſa diſtulerit cauſe aliq per cōueniētiá ſunt aſſigna
te:ſufficiētes aūt ſunt in ſapiētia dei abſcōdite ſup q̄s
exclamat apl's ad Rom.11. O altitudo diuitiaꝝ ſa/
piētie ꝛ ſciētie dei q̄ꝫ incōphēſibilia ſūt iudicia ei⁹ ꝛc.

Arti. VI. F Quare tēpus in quo miſit deus filiū ſuum dicit tēpus plenitudinis:tēpus miſerendi:tē pus benignitatis:tempus gratie ꝛc.

Einde queritur de hoc qđ dicit [Annus beni/
d gnitatis] ſ.d. Que eſt eñ ratio quattuor vel
triū nominū hui⁹ tēporis ſcꝫ vt dicat tēpus
plenitudis/tēpus miſerēdi/tēpus benignitatis/ꝛ tē/
Solo. pus grē. Ad hoc dicendū ꝙ hec ratio dicta eſt q̄re
dicit plenitudinis:qꝛ vo ex plenitudine ſequebat re
dēptio miſeroꝝ.ideo dicit tēpus miſerēdi Hiere.4.
Plenitudo mea cōturbauit me.ꝛ Hiere.31. In cha/
ritate ppetua dilexi te ideo attraxi te miſerās. Ad iu/
uamen aūt tm̄ exigebat ignita bonitas q̄ liquefaciēs
bonū int⁹ in oēs effluere faceret:ꝛ iō dicit ann⁹ beni
gnitatis Cañ.1. Oleum effuſum nomen tuū:ꝛ ideo
adoleſcētule dilexerūt te nimis. Tēpus aūt gratie di
cit ꝓpter copiā grē ad mandata implenda.

Arti. VII. G An lex decalogi pōt impleri ſine gratia.

Einde q̄rit de hoc qđ dicit [Quia p charita/
Obiectio d tem] ſ.e. Contra qꝛ nullus ſapiēs legiſlator
obligat ad impoſſibile/ſed gratiā habere non
eſt in ptāte noſtra:ḡ nō obligamur ad gratiā haben/
dā ꝛ tñ obligamur ad decalogū:ḡ lex decalogi poteſt
Solo. impleri ſine grā. Solutio ſi volum⁹ ſuſtinere illā
opinionē ꝙ modus eſt in pcepto tūc dicim⁹ ꝙ ꝛſi de/
calogus pōt impleri quō ad opa ipa q̄ pcipiunt ſine
grā nō tñ pōt impleri ſm intentionē legiſlatoris:qꝛ
ille intēdit ꝙ obſeruatio obtineat vitā ꝛ ſic nō pōt ſer/
uari ſine grā. Ad id aūt qđ obijcit ꝙ gratiā habere Ad obiectio
nō eſt in ptāte noſtra. Dicendū ꝙ verū eſt ſed tamen nem.
nō eſt ipoſſibile habere:qꝛ faciētes qđ in nobis eſt de
neceſſitate habebimus.eo ꝙ deus dat omnibꝫ habū
danter ꝛ nō improperat Iaco.1. Lrā ſic exponit Cū Expō lre.
venit ꝛc.apl's ad Gal.4. Miſit p hoc ꝙ in carne ap
paruit factū ſub lege. Nota ꝙ iuſto non eſt lex poſita.
vnde eſſe ſub lege dicit tribꝫ modis ſcꝫ ex cauſa vel ob
ſeruatiōe quorūdā mandatoꝝ legis.vel ex motiuo le
gis. Ex cauſa ſic oēs in pctō nati fuerūt ſub lege. ſm
obſeruationē aūt duplr contingit eſſe ſub lege.ſ.per
obedientiā vel p conſūmationē.per obedientiā ſic iu/
ſti ſunt ſub lege vt conſūmatio aūt ſicut xps q̄ ipleuit
legē.ſub motiuo aūt legis qđ erat timor fuerūt q̄ ex
ſeruili timore ſeruabāt:filij ergo miſſio ꝛc. Contra Obiectio
in lege tempore patrū ſepe miſſus eſt p donū ſapiētie
qꝛ incarnatus eſt ex tūc. Solutio intelligit de miſ Solo
ſione in mundū nō in cor tm̄.

Quare filius carnē aſſumpſit non pater vel ſpiritusſanctus.

Diligēter vo annotandū eſt:quare filius nō a
pater vel ſpūſſanctus eſt incarnatus. Solus
nanqꝫ filius hominē aſſumpſit. Qđ vtiqꝫ con/
gruo ordine atqꝫ alto dei ſapiētia fecit conſi/
lio.vt de⁹ q̄ in ſapiētia ſua mūdū cōdiderat
ſm illud. Oīa in ſapiētia feciſti dñe que in ce Ps.103.
lis ſunt ꝛ q̄ in terris:reſtauraret in eadē. Hec
eſt mulier euāgelica:que accendit lucernā ꝛ Luc.1.
dragmā decimā que pdita fuerat repit ſapia
ſcꝫ patris q̄ teſtā humane infirmitatis lumīe
ſue diuinitatis accēdit:pditūqꝫ hoīem repa/
uit noīe regis ꝛ imagīe inſignitū: Ideo etiā
filius miſſus eſt ꝛ nō pater:qꝛ cōgruēti⁹ mit/
ti debebat q̄ eſt ab alio q̄ꝫ q̄ a nullo eſt. filius
autē a patre eſt.pater vo a nullo eſt. Ut eñ
ait Aug.in libro de tri. Non eñ habꝫ de quo
ſit. Sicut ergo pater genuit.filius genit⁹ eſt.
ita cōgrue pater miſit.filius miſſus eſt. Ab il
lo eñ cōueniēter mittit dei verbū: cuius eſt
verbū. Ab illo mittit de quo natū eſt. Mitti
tur qđ genitū eſt. Pater vero q̄ miſit a nullo
eſt. Ideoqꝫ pater miſſus nō eſt:ne ſi mitteret
ab alio eſſe putaret. Miſſūs eſt ḡ primo fili⁹
q̄ a ſolo patre eſt. Deinde etiā ſpūſſanctus q̄
eſt a patre ꝛ filio:ſed filius ſolus in carne miſ
ſus eſt: non ſpūſſanctus ſicut nec pater. Qđ
ideo factū eſt vt qui erat in diuinitate dei fi/
lius:in humanitate fieret hoīs fili⁹. Non pa
ter vel ſpūſſanctus carnē induit ne ali⁹ in di
uinitate eſſet filius alius in humanitate. Et
ne idem eſſet pater ꝛ filius ſi de⁹ pater de ho
mine naſceret. Unde ī eccleſiaſticis dogma
tibus. Nō pater carnē aſſumpſit. neqꝫ ſpūſ/

ſanctus:ſed filius tm̄. vt q̄ erat in diuinitate
dei fili⁹. ipe fieret in hoīe hoīs filius. ne filij
nomē ad alterū trāſiret q̄ nō eſſet eterna nati
uitate filius. Dei ergo fili⁹ hoīs fact⁹ eſt fili⁹
natus ſm veritatē nature ex deo dei filius. ⁊
ſm veritatē nature ex hoīe hoīs filius. vt ve
ritas geniti nō adoptiōe nō appellatiōe:ſed
in vtraqꝫ natiuitate filij nomē naſcēdo habe
ret. vt eſſet verus deus ⁊ verus hō vnus fili⁹
Nō ꝗ duos xp̄os: neqꝫ duos filios: ſꝫ deū et
hominē vnū filiū quē ꝓpterea ⁊ vnigenitū
dicimus manentē in duab⁹ ſubſtātijs. ſicut ei
nature veritas contulit:nō confuſis naturis
neqꝫ īmixtis ſicut Timotheani volūt: ſed ſo
cietate vnitis. Ecce habes quare filius non
pater vel ſpūſſanctus carnē aſſumpſerit.

Jligēter vo eſt hic annotandū] mgr̄ tāgit hic
D d tres cauſas q̄re paf nō eſt miſſus in carnē q̄-
rū due ſunt ſpēal'r quare pr̄ nō eſt incarnat⁹.
Tertia vo cōiter quare nec pater nec ſpūſſctūs. pma
eſt in pncipio. Scd̄a ibi [Jdeo etiā filius. Tertia vo
[Pater aūt carnem aſſumpſit.

Arti. VIII An pater potuit incarnari ⁊ redimere ge-
nus humanum.

Ncidit aūt hic dubiū q̄ȝ videf ꝙ pr̄ debuerit
Arg. pmo. i īcarnari potius q̄ȝ fili⁹. patri em̄ attribuif po
tētia ſed potētis eſt vincere forte: ꝗ patris eſt
incarnari ad opus redēptiōis ꝓbatio medie Job. 41
2° Non eſt ptās ſup terrā q̄ poſſit ei cōꝑari. Jtē Eſa.
49. Nunqd tollef a forte p̄da aut qd̄ ablatū eſt a ro
3° buſto ſaluabif:ꝗ videf ꝙ redimere ſit potētie. P. in
carnatio eſt opus in q̄ infinite diſtātia cōiungūtur vt
de⁹ ⁊ hō:ꝗ hoc erit infinite potētie ⁊ hec appropriaf
4° patri:ꝗ pr̄is eſt redimere ⁊ nō filij. Jtē pr̄is affect⁹
maior eſt ad filios q̄ȝ fratris ad frēs. cū ꝗ pr̄ legaf pr̄
noſter ⁊ fili⁹ ⁊ frater/ videf ꝙ magis eſſet ſollicitudo
pr̄is ad redēptionē q̄ȝ filij. P. pr̄is ē adoptare ⁊ nō
filij/ cū ꝗ ꝑ incarnationē facti ſum⁹ filij videf ꝙ pr̄ de
Queſtiūcl'a buit incarnari. P. q̄rif qd incōueniēs eſſet ſi pr̄ eſ-
ſet incarnat⁹. videf ꝙ nullū:q̄ȝ adhuc totus mūdus
ſentiret meliorationē ſicut ſentit in īcarnatiōe filij cū
ergo nō ſit inuidus pr̄ hoc bonū voluit cōicare mūdo
⁊ ita ſperāda eſt adhuc incarnatio pr̄is qd̄ eſt hereſis
Solutio Solutio dōm eſt ſi nos attēdamus cōgruētiā pa-
tris nō eſt incarnari:ſi autē potentiā abſolute pr̄ pōt
Ad primū incarnari vt infra dicef. Ad primū ꝗ dōm ꝙ opus
redēptiōis q̄ȝtū ad id qd̄ ē actiōis eſt indiuiſibil'r triū
perſonaꝝ:⁊ iō aliqd eſt in eo qd̄ eſt potētie ⁊ aliqd qd̄
eſt ſapiētie ⁊ aliqd qd̄ eſt bonitatis: q̄ȝtū em̄ ad effectū
q̄ eſt redimere a forti armato eſt potētie: q̄ȝtū autē ad
modū per humilitatē ⁊ iuſticiā eſt ſapiētie. q̄ȝtū vo ad
finē in q̄ ſūma bonitas relucet eſt bonitatis:ſꝫ q̄ȝ pn-
cipaliter cōſiſtit in mō:iō eſt pncipal'r ſapiētie pcipue
q̄ȝ ibi mitti claudif ab alio eſſe qd̄ nō cōuenit patri vt
Ad 2m dicit Aug. Per hoc etiā ptꝫ ſolutio ad ſecūdū. Ad
Ad 3m aliud dicendū ꝙ pater noſter eſt de⁹ trinitas ⁊ filius
frater nr̄ ꝑ carnē ⁊ ſi pater incarnaref eſſet frater nr̄
Ad 4m ⁊ ideo nō ꝓcedit illa obiectio. Ad aliud dōm ꝙ nos
adoptamur a tota trinitate ⁊ nō a pr̄e ſolo ⁊ ideo con
ueniebat filiū mitti q̄ cōfirmaret nos in hereditatē in
quā nos adoptamur ne hoī generaref dubiū ne fili⁹

contradiceret hijs q̄ pater ſtatuerat. Ad aliud qd̄ Ad queſtiū
poſtea q̄rif dicendū ꝙ multa ſequerētur incōueniētia culam
tn̄ ꝓpter breuitatē tria ſufficiāt. quoꝝ vnū eſt ꝙ cōfu-
ſio eſſet in trinitate eo ꝙ eſſent duo filij/ vnus ſm di-
uinitatē alter ſm hūanitatē. Scōm aūt ꝙ nepos eſ-
ſet vginis q̄ filius eſt ſm deitatē. eſſet em̄ pater filius
virginis cuius filius eſſet q̄ filius eſt ſm eternā gene
rationē ⁊ ſic eſſet nepos vginis q̄ȝ filius filij. Tertiū
eſt q̄ȝ oppoſitū innaſcibilitati patris ſignificaref du-
pliciter. ſ. in h̄ ꝙ mitteref ⁊ in hoc ꝙ naſceref. Sicut
em̄ dicit ſctūs Aug. filij miſſio eſt eius incarnatio. di-
cit em̄ Aug. in li. de trinitate. iiij. ca. ꝙ mitti eſt cogno
ſci ꝙ ab alio ſit. vn̄ in ip̄a miſſione daf intelligi ꝙ pa-
ter ſit ab alio. ⁊ ſic opteret eſſe aliquē a quo eſſet:ergo
nō eſſet innaſcibilis ⁊ eſſet q̄ternitas in trinitate cum
nō poſſit eſſe a filio qui ab ip̄o eſt ꝑ generationē nec a
ſpūſancto qui eſt ab ip̄o ꝑ ꝓceſſionē. ſil'r āt per natiui
tatē eſſet naſcibilis adminus ſm humanitatē ⁊ hec
naſcibilitas nō cōgrueret ꝓprietati innaſcibilitatis ⁊
ꝓpter hec ⁊ hijs ſimilia nō congruit patrē incarnari.

Quare ſpūſſanctus nō aſſumpſit carnem. Arti. IX.
Einde querif de hoc ꝙ dicit Non pater carnē J
d aſſūpſit neqꝫ ſpūſſctūs. ſ. a. Videf em̄ ꝙ ſpi- Arguif p°
ritusſctūs debuit aſſumere q̄ȝ Aug. dicit in li
bro de ſpū ⁊ aīa ꝙ ſpūſſctūs eſt ꝑſona in trinitate vici
nior nobis cū ꝗ vicina citius vniant. videf ꝙ ip̄e de-
buit carnē aſſumere. P. ſūme bonitatis ⁊ dilectio- 2°
nis op⁹ erat īcarnatio: ſꝫ ſpūiſctō attribuif bonitas
⁊ dilectio. ꝗ ſpūſſanctus debuit incarnari. Jtem ſi 3°
mitti cōuenit ei q̄ ab alio eſt vt dicit Aug. tūc magis
cōuenit ſpūiſctō q̄ȝ filio q̄ȝ ſpūſſanctus a duob eſt/ fi-
lius aūt tm̄ ab vno:ꝗ ſpūiſancto magis cōpetit mitti
in carnē q̄ȝ filio. Jtem incarnatio eſt ꝓpter gratiā 4°
acquirēdā q̄ ꝑdita fuit ꝑ pctm̄ primi hoīs ſed ſpūiſan
cto attribuif gr̄a ergo ſpūſſctūs ī carnē mitti debuit.
Jtē mgr̄ infra dicit ꝙ ꝓpter charitatē q̄ in ip̄o ap- 5°
paruit attribuif hoc opus ſpūiſctō:ergo multo magꝫ
debuit incarnari: quia in hoc maior charitas appa-
ruiſſet. Solutio dicendū ꝙ nō cōpetebat nec com- Sol'o
petit ſpūiſancto incarnari ſed ſoli filio rōnibꝫ ſupra di
ctis. Ad pmū ergo dōm ꝙ ſpūſſctūs nō dicif ideo Ad primū
vicinior nobis ꝙ ſit vnibilior carni q̄ȝ filius ſed q̄ȝ ip̄e
ꝓcedit ab eterno vt donabilis in tpe: ⁊ ideo ſm ſuum
nomē dicit reſpectū ad miſſionē q̄ fit in corda fideliū
ad ſctificandā creaturā rōnalē: ip̄e em̄ ꝓcedit vt do-
nū patris ⁊ filij donabile etiā rationali creature: talē
aūt reſpectū ad nos nō importat nomen filij ſm ꝙ eſt
a pr̄e. Ad aliud dōm ꝙ bonitas ⁊ dilectio ſunt ap- Ad 2m.
propriata ſpūiſancto reſpectu diſtributiōis donoꝝ:
⁊ nō reſpectu incarnatiōis. Jncarnatio em̄ in ſe clau
dit natiuitatē q̄ pcipue cōuenit nato ſm generationē
eternā. Ad aliud dōm ꝙ itellect⁹ miſſiōis claudif Ad 3m
in itellectu incarnatiōis: ſꝫ h̄ nō ſufficit ſꝫ optet ꝙ ex
ſua ꝓꝑetate ꝯueniētiā hēat ad talē modū miſſiōis q̄ ē
naſci ī carne: ⁊ h̄ nō hꝫ niſi fili⁹. vn̄ dic̄ Aug. ꝙ iō īcar
nat⁹ eſt ne filij nomē ad aliū trāſiret. vn̄ nō ſolū cōue-
niēs fuit īcarnari. Ad aliud dōm ꝙ op⁹ īcarnatio Ad 4m
nis fuit ꝓpter gr̄am nō quācūqꝫ ſꝫ eā q̄ ē recōciliatio-
nis ⁊ adoptiōis filioꝝ. vn̄ apl's ad Gal'. 4. Miſit de
us filiū ſuū factū ſub lege vt adoptionē filioꝝ recipe-
mus. Cū igif adoptio fiat de ꝯſenſu veri heredis ꝑ fi
liū vo optuit nos adoptari. Et iō dic̄ apl's ad Col'. I.
Trāſtulit nos ī regnū filij dilectiōis ſue. ⁊ glo. Aug.
id eſt filij ſui dilecti: ⁊ iō hec gr̄a magꝫ appropaf filio

Ad 5m ꝙ ſpūiſancto. Ad aliud dōm ꝙ eſt incarnatio ipa
actio q̄ tres pſone opate ſunt carnē nō ſibi ſed filio/et
hec attribuit̃ ſpūiſctō ꝯgruētius ꝑpter amorē q̄ in ea
ſūme apparuit vt dicit mgr̃ ſed eſt incarnatio carnis
aſſumptio ⁊ illa cōgruētius attribuit̃ filio rōnibꝫ di/
ctis ſup̄. lr̃a huius capituli ꝑ ſe patet.

Utrū ſpūſſctus vel pater potuerit incarnari vel poſſit.

Si v̄o querit̃ vtrū pater vel ſpūſſctūs incar
nari potuerit. vel etiā mō poſſit. ſane r̄ndēri
pōt. ⁊ potuiſſe olim ⁊ poſſe nunc carnē ſume
re ⁊ hoīem fieri tam patrē ꝙ ſpiritūſctm̄. Si=
cut em̄ filius hō factus eſt: ita pater vel ſpūſ=
ſanctus potuit ⁊ poteſt.

Arti. X. R An pater ⁊ ſpūſſanctus potuerūt incarna
ri ⁊ vtrū pn̄t aſſumere eundē hominē ⁊ vtrū
pn̄t aſſumere plures homines.

Einde querit̃ de h̄ qd̄ dicit mgr̃ [Si v̄o q̄rit̃
D vtrū pater vel ſpūſſctūs ⁊c̄.] Ibi em̄ dicit̃ ꝙ
pater ⁊ ſpūſſctūs potuerūt ⁊ pn̄t incarnari.
Arg. p̄mo Et videt̃ hoc eſſe falſum rōnibꝫ ſup̄ dictis. Itē tan
2o ta eſt dei potētia quāta eſt eius ſapiētia ⁊ tāta eſt eius
ſapiētia q̄nta eſt eius ſciētia. ſed nunꝙ ſciuit patrē in/
3o carnandū eſſe vel ſpm̄ſctm̄: g̃ nunꝙ potuit. Itē ni
hil vnꝙ pōt vel potuit fieri cuius nō p̄ceſſit rō in mē
te diuia: ſed huius fuit nunꝙ vnꝙ aliqua rō: g̃ nūꝙ
Queſtiun/ fieri potuit. Ulterius querit̃ vtrū pr̄ ⁊ ſpūſſanct⁹
cula prima. pn̄t aſſumere eundē hoīem ſiue humanā naturā ean
dē quā aſſumpſit fili⁹ ⁊ videt̃ ꝙ ſic Luce. 2. Non erit
impoſſibile apud deū omne verbū: g̃ aſſumere eandē
naturā potuerūt. Sed ꝯtra ponat̃ ꝙ aſſumpſerit
vnio talis eſt q̄ deū facit hominē ⁊ hoīem deū in pſo/
na. g̃ pater eſt hic hō ⁊ filius eſt hic hō ⁊ ſpūſſctūs eſt
h̄ hō: ſed quecūꝙ vni ⁊ eidē ſunt eadē ipa ſunt eadē: g̃
pater eſt filius ⁊ ſpūſſctūs ⁊ ecōuerſo qd̄ falſum eſt: g̃
Queſtiūcu/ eundē aſſumere nō potuerūt. Ulterius iterū q̄rit̃
la ſecunda. ſi potuerūt aſſumere plures vel etiā oēm hoīem: ⁊ vi
det̃ ꝙ ſic. tantū em̄ bn̄ficiū cōtuliſſet aſſumptio vni⁹
ſicut alterius. cū ergo de⁹ nō ſit inuidus ⁊ cōicabile
fuerit hoc bn̄ficiū videt̃ ꝙ cuilibet hoī debuit p̄ſtari.
Solutio Solutio dōm cū mgr̄o ⁊ Aug. ꝙ pr̄ ⁊ ſpūſſanct⁹
potuerūt ⁊ poſſunt incarnari: ſed nō cōgruit nec ne/
ceſſe fuit. vn̄ cū de⁹ nihil niſi ꝯgruū faciat ⁊ decēs/ipe
hoc nō fecit ſi tn̄ faceret ⁊ feciſſet cōgruētiſſimū eſſet.
Ad primū Ad illud aūt qd̄ p̄mo obijcit̃ dōm ꝙ ante habite rō
nes ſunt rōnes maioris cōgruētie ſ̄m inueſtigationē
hūanā nō aūt remouēt ptātem diuinā/nec limitāt in
aliq̄: q2 de⁹ vt dicit Diony. eſt ſup̄ mentē ⁊ ſup̄ rōnē
ad 2m ⁊ 3m quo neꝙ digne cogitat̃ neꝙ digne dicit̃. Ad aliud
dōm ꝙ tāta eſt potētia q̄nta eſt ſcia ipi⁹ ſ̄m ꝙ vtrūꝙ
eſſential'r ꝯſiderat̃ in ipo. Sꝫ ſi vtrūꝙ referat̃ ad ob
iecta extra ipa amplior erit potētia ꝙ ſcia: q̄dā em̄ p̄t
q̄ nō ſcit: q2 nō faciet ea. i. quoꝝ rōnē nō habet apud
ſe q̄ ſi faceret ſine dubio rōnē eoꝝ p̄haberet. et ſic etiā
eſt de volūtate q̄ licet ſit tāta q̄nta ſit potētia ⁊ ſcia tn̄
reſpectu obiectoꝝ mior eſt. vn̄ dicit Aug. ꝙ q̄dā ſubij
Ad q̄ſtiucu/ ciunt̃ potētie ⁊ nō ſcie/⁊ q̄dā ſcie ⁊ nō volūtati. Ad
lā primā. id qd̄ vlteri⁹ q̄rit̃ ſine p̄iudicio dico ꝙ rōne īducta nō
potuiſſe fieri ꝙ pr̄ ⁊ ſpūſſctūs eundē hoīem aſſumpſe
rint ꝑpter ꝯfuſionē in pſonis: q2 cū vnio ſit in pſona
videret̃ ſequi ꝙ oēs eſſent vna pſona. Dico autē non
poſſe fieri: q2 licet deus potuerit h̄ facere tn̄ ex pte na/
ture aſſumpte fieri nō potuit/⁊ hoc nō eſt in potentia
diuina ſed poti⁹ creature ꝑpter incōueniēs qd̄ ſeq̄ vi/
detur. Ad illud qd̄ vlteri⁹ q̄rit̃ vtrū oēm hoīem aſ Ad queſtiū
ſumere potuerūt ſup̄ r̄nſum eſt ꝙ hoc iterū ex pte in/ lā ſecundā.
diuiduoꝝ nō eſſet cōueniēs: q2 oēs hoīes vnirent̃ in
tres hoīes vt ꝓbatū eſt ſup̄ ⁊ ſic piret decor vniuerſi ⁊
potētia multiplicatōis hūani generis. ⁊ etiā qd̄ hꝫ
incōueniētius eſt nūerus electoꝝ ⁊ nō fieret reſtaura
tio ruine angeloꝝ. Si aūt triū hominū natura aſſu/
meret̃ eſſet ſupfluū cū redēptio ſit finis aſſumptiōis
hūane nature ⁊ ꝑ vnius aſſumptionē poſſit fieri redē
ptio infinitoꝝ mūdoꝝ ſi eſſent. nō autē ideo dico ſup/
fluū: q2 ſi fieret vel factū eſſet indecoꝝ eſſet imo q̄cq̄d
facit deus decētiſſimū eſt: ſed aſſigno rōnē cōueniētie
ex pte creature: decētiſſime em̄ de⁹ diſpoſuit naſum
ſub fronte: ſi aūt ſub dorſo poſuiſſet nihilomin⁹ decē/
tiſſimū eſſet: licet nō videam⁹ decorē ex pte diſpoſitio
nis corpis hūani. lr̃a illius ꝑ ſe patet.

An filius qui tm̄ carnem accepit aliquid fecerit qd̄ non pater vel ſpirituſſanctus.

Sed forte aliqui dicēt cū indiuiſa ſint opera
trinitatis ſi fili⁹ carnē aſſumpſit: tūc pr̄ ⁊ ſpūſ
ſctūs: q2 ſi fili⁹ carnē aſſumpſit nec hoc fecit
pater vel ſpūſſctūs nō omne qd̄ facit fili⁹ fa=
cit ⁊ pater ⁊ ſpūſſctūs. At oīa ſimul pater ⁊ fi
lius amboꝝ ſpūs pariter ⁊ cōcorditer operā
tur. Ad qd̄ dicim⁹ q2 nihil operat̃ filius ſine
pr̄e ⁊ ſpūſctō: ſꝫ vna eſt hoꝝ triū opatio īdiui
ſa ⁊ indiſſibilis: ⁊ tn̄ fili⁹ nō pr̄ vel ſpūſſctūs car
nē aſſumpſit. Ipam tn̄ carnis aſſumptiōeꝫ tri
nitas opata eſt ſicut Aug. dic̄ in li. de fide ad
Petrū. Recōcialiati ſumus ꝑ ſolū filiū ſ̄m
carnē: ſ̄ nō ſoli filio ſ̄m deitatē. Trinitas em̄
nos ſibi recōciliauit. ꝑ hoc ꝙ ſolū verbū car=
nē ipa trinitas fecit. Trinitas ergo carnis aſ
ſumptionē fecit: ſ̄ v̄bo: nō patri vel ſpūiſcc̄ō
Si em̄ pater ſibi: ⁊ fili⁹ ſibi: vel pater filio: et
fili⁹ patri carnis aſſumptionē opatus eſſet:
iā nō eadē eſſet opatio vtriuſꝙ ſꝫ diuiſa. Sꝫ
ſicut inſepabilis ⁊ indiuiſa eſt vnitas ſubſtan
tie triū. vt ait Aug. ī li. de tri. ita ⁊ opatio nō
tn̄ eandē trinitatē natā de virgīe crucifixā ⁊
ſepultā catholici tractatores docuerunt: ſed
tantūmodo filium. nec eandē trinitatē in ſpe a
cie columbe deſcēdiſſe ſup ieſum: ſed tm̄ ſpi=
ritū ſanctū. nec eandē dixiſſe de celo: tu es fi Marci. i.
lius meus: ſed tm̄ patris vocem fuiſſe ad filiū
factam ꝙuis pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſctūs ſicut in=
ſepabiles ſunt: ita ⁊ inſepabiliter operētur.
Hec ⁊ mea fides eſt. quoniā quidē hec eſt ca
tholica fides. Licet ergo ſolus fili⁹ carnē aſ=
ſumpſerit. ipam tn̄ incarnationē cum patre ⁊
ſpūſancto operatus eſt.

Arti. XI
1 Utrū ad vniꝰ ꝑſone aſſūptōnē qñ ðꝛ filiꝰ aſ-
ſūpſit hūanā naturā oēs tres ꝑſone aſſumāt.
Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Sed forte ali-
Arg. primo d qui dicēt cū indiuiſa ſint. ⁊c̃.] Videt̃ em̄ ꝙ ad
vniꝰ aſſumptionē oēs tres aſſumāt/cū em̄ ðꝛ
incarnatus notatur effectus in creatura. oīs aūt ta-
lis ē indiuiſibilit̃ triū ꝑſonaꝝ: ğ ſi vnꝰ aſſumpſit oēs
2° aſſumpſerūt. Itē Dam̄. dicit ꝙ tres in oīƀ idem
ſunt preter ingenerationē ⁊ generationē ⁊ ꝓceſſionē
incarnatio nō eſt aliqđ hoꝝ: ğ videt̃ ꝙ incarnatione
3° idē ſunt. Itē filius nō ſolū in eo ꝙ ad alteꝝ eſt car-
ni vnitus. qꝛ dicit dam̄. ꝙ tota diuina natura in vna
ſuaꝝ hypoſtaſion icarnata eſt: ſʒ in natura idē eſt pa-
tri ⁊ ſpūiſctō: ğ videt̃ ꝙ qcqd couenit ei ſm naturā cō
uenit ⁊ patri ⁊ ſpūiſctō. ſed hoc eſt carnis aſſumptio:
ğ hoc cōuenit patri ⁊ ſpūiſctō /qđ falſum eſt: qꝛ ita di
cit dyo. in li. de di. no. ca. ij. vbi ponit diſcrete cōueni
entia ꝑſonis diuis. diſcretū aūt eſt a benigna ad nos
diuina opatiōe ſm nos ex nobis totalit̃ ⁊ vere ſbam
factū eſſe ſupſubale verbū. vñ facere ⁊ pati ⁊ quecūqʒ
humane ipius contēplationis ſunt ſelecta ⁊ ſemota.
iſtis em̄ pater ⁊ ſpūſctūs ſm nullā cōicauerūt rōnē/
niſi aliqs dicat vel bono cōuenientē/ vel benignā vo-
luntatē: ⁊ ſm oēm ſuppoſitā ⁊ ineffabilē diuinā opa-
tionē quā faciebat: ⁊ ſm nos factus inuariabilis ſm
Solutio ꝙ deus ⁊ dei verbū. Solō dōm ꝙ in incarnatiōe
ſūt tria. ſ. opatio aut actio/ ⁊ opatū ipm/ ⁊ cui fit vnio
Opatio aut actio indiuiſibilr̃ eſt triū ꝑſonaꝝ. Opa-
tū aūt ipm eſt corpus ⁊ aīa cōiuncta naturali ꝯiūctio
ne. cui aūt vnit̃ ſolus filius eſt: ⁊ hoc accipit̃ a Dam̄.
3. li. ca. ij. vbi ſic dicit: Supobūbrauit ſup ipam vir-
ginē dei altiſſimi hypoſtocos. i. hypoſtaſim hñs dei
ſapīa ⁊ virtus q̇ filius dei ⁊ q̇ patris homouſyos ve-
lut diuinū ſperos. i. ſemē: ⁊ cōfixit vel cōſtrinxit ſibi
ipi ex caſtis ⁊ puriſſimis ſanguiniƀ carnē aīatā rōa-
li ⁊ intellectuali aīa ṗmitias nr̃e maſſe nō ſeminaliter
Ad primū ſed cōditiue ꝑ ſpm̄ſctm̄. Dicendū ğ ad primū ꝙ effe
Ad 2m ctus eſt indiuiſibilit̃ triū. i. a triƀ: ſed nō eſt trium ꝙ
vniat̃ triƀ: ⁊ in hoc ſenſu infert. Ad aliud dōm ꝙ
veꝝ eſt qđ dicit dam̄. ſed intelligendū eſt ſic ꝙ ille ꝓ-
prietates duplr̃ cōſiderant̃. ſ. in ſe vel ī intellectu alio
rū: ⁊ ſicut in ſe diſtincte ꝑſonis cōueniūt/ita etiā ea in
quoꝝ intellectu claudunt̃ inſeꝑabilit̃ faciūt diſtīcta
ꝑſonis cōuenire. vnde cū incarnatus in intellectu eiꝰ
qđ ðꝛ incarnatus claudit ꝓprietates filij ꝓpter quam
ſoli filio cōuenit: qꝛ claudit in ſe miſſionē ⁊ ab alio eē.
qualiter aūt hoc fit ex p̄dictis patet/ vbi ꝓbatū eſt ꝙ
Ad 3m ſolus filius eſt vnibilis carni. vnde ꝓpter intellectum
relatiōis nō p̄t hoc ꝯuenire alijs ꝑſonis. Ad aliud
dōm ꝙ eſſentie diuine ſm ꝙ abſolute ſine ītellectu ꝑ-
ſonaꝝ ꝯſiderat̃ non ꝯuenit īcarnari nec carni vniri: ⁊
hoc infra probabitur. vñ incarnari ſm ratōnē intelli
gendi ꝑ prius ꝯuenit ꝑſone filij: ⁊ ꝑ poſteriꝰ eſſentie:
ſcʒ qꝛ eſſentia eſt filius dei/ ⁊ ecōuerſo: ⁊ iō non poteſt
argui ꝙ cōueniat patri ⁊ ſpūiſctō: ſicut filius eſt pro-
prietas ſua: ⁊ ꝓprietas ſua eſt eſſentia diuina: ⁊ eſſen-
tia diuina eſt pr̄: ⁊ tñ eſſentia diuina nō eſt pater /nec
Arti. XII proprietas filij eſt pater.

An ſuper xp̄m baptiſatū in ſpē colūbe de
ſcendit tota trinitas.

Einde obijcit̃ de hoc qđ dicit: [Nec eandē tri
d nitatē in ſpē colūbe deſcēdiſſe. ⁊c̃.] ſ. a. In co
lūba em̄ ⁊ voce nihil eſſe videt̃ quare nō ſit cō
munit̃ triū ꝑſonaꝝ. opatio em̄ colūbe ⁊ vocis indiui-
ſibilit̃ eſt triū ⁊ operatū ipm. vnio aūt que tertiū ē ibi
nō fuit. nō em̄ ſpūſctūs vnitus eſt columbe/ſicut fi-
lius carni/nec pater voci. ſed filius carni. ğ nihil ob-
ſtare videtur/ quare iſta duo nō ſint cōmuniter triū
perſonarū. Solutio. nō tm̄ eſt ibi columba: ſed de Solō
ſcenſus columbe: in quo deſcenſu intelligit̃ miſſio ſpi
ritusſancti. miſſio aūt claudit in ſe intellectū proprie-
tatis ꝑſonalis ſpūſancti ſm ꝙ eſt in columba: ita ſcʒ
vt ſpēs columbe ſit appropriatū ſpūiſancto/in q̄ clau
ditur propriū: vt ſit ſenſus ꝙ columba appropriabi-
lis ſpūiſancto deſcendit/in cuius deſcenſu ſpūſanctꝰ
tēporali proceſſione que eternā in ſe per intellectū ha-
bet proceſſit: ⁊ ſic patet qualiter patri ⁊ filio hoc non
cōuenit niſi reſpectu cauſa nō gratia relationis vel ꝓ
prietatis clauſe in intellectu illius deſcenſus. Simi
liter dico de voce ꝙ nō tm̄ accipitur vt eſt vox creata
ſonans in aere: ſed etiā ſm dictiones articulatas que
ibi ſonuerūt. hec aūt ſunt: Tu es filius meus. ⁊c̃. In
prolatione igitur huius intelligit̃ pater ſm ſuā pro-
prietatem perſonalem ſonans: licet ſonū illum ſecum
fecerint filius ⁊ ſpūſctūs. littera aūt ꝑ ſe pʒ in caplō.

Quare totam humanam natu-
rā accepit: et quid nomīe hūanita
tis vl̃ hūane nature intelligēdū ſit

Quia in homine to-
e ta hūana nat̃a vitio corrupta erat. Diſtin. II
totā aſſumpſit. i. aīam ⁊ carnē: vt to De incarna
tā curaret ⁊ ſctificaret. ꝙ aūt hūane nature ſi tōe ꝑſone ſi
ue hūanitatis vocabulo aīa ⁊ caro intelligi ue de vniōe
debeāt apte docet Hiero. in expoſitōe catho naturaꝝ in
lice fidei dicēs: Sic cōfitemur in xp̄o vnā filij xp̄o ex ꝑte
eſſe ꝑſonā: vt dicamꝰ duas ꝑfectas ⁊ ītegras nature aſſū
eſſe ſubas. i. deitatis ⁊ humanitatis q̇ ex aīa pte.
cōtinet̃ ⁊ corpe. Ecce apte oſtendit humani-
tatis nomine animā ⁊ corpus intelligi. q̄ duo
aſſumpſiſſe dei filius intelligit̃ vbi hominem
ſiue humanitatē vel humanā naturā accepiſ
ſe legit̃. Errant ergo q̇ noīe humanitatis nō
ſubſtantiā ſʒ ꝓprietatē quandā a qua hō no
minat̃ ſignificari ꝯtendūt vbicūqʒ hūanitas
xp̄i memorat̃. Ait em̄ Iohā. dam̄. Sciēdū q̇-
dē ē ꝙ deitatis ⁊ hūanitatis nomē ſubaꝝ ſcʒ
naturaꝝ eſt repreſentatiuū. Natura em̄ non
ſic accipit̃ in xp̄o: vt cū ðꝛ vna natura eē oīm
hoīm. qđ euidēter idē Iohā. oſtendit differē
rentē rationē dicti aſſignās: cū natura huma
na in xp̄o noīat̃: ⁊ cū vna dicit̃ natura oīum
hominū. Ait enim: Cū vnā hominū naturam
dicimus ſciendū eſt ꝙ nō cōſiderātes ad aīe
⁊ corporis rationē hoc dicimus. Impoſſibile
em̄ eſt vnius nature dicere domini corpus et
animā adinuicē cōparata. Sʒ quia plurime
perſone hominū ſunt. omnes aūt eandē ſuſce
piunt rationē nature: omnes em̄ ex anima et

corpore cōpoſiti ſunt: ⁊ omnes naturas anie participāt: ⁊ ſubſtantiā corporis poſſidēt cō munē ſpeciē plurimaꝝ ⁊ differentiū perſonarum vnā naturā dicimus vniuſcuiuſqꝫ ſcilicꝫ perſone duas naturas habentis: ⁊ in duabus perfecte naturis anime. ſ. ⁊ corporis exiſtentis. In domino aūt ieſu chriſto nō eſt cōmunem ſpeciē accipere. neqꝫ eñ factus eſt nec ē
a necaliquando fiet alius: ſed chriſtus ex deitate ⁊ humanitate eſt. in deitateqꝫ ⁊ humanitate deus factus eſt idem ⁊ homo perfectus. Totā ergo homīs naturā: id eſt animā ⁊ carnem ⁊ hoꝝ ꝓprietates ſiue accidētia aſſumpſit deus: non carnē ſine anīa: nec animā ſine ratione: vt heretici voluerunt: ſed ⁊ carnē et animā cū ſenſibus ſuis. Vñ Iohānes dama. ait: Omnia que in natura noſtra plātauit deus: verbū aſſumpſit ſcilicet corpus ⁊ animā i
b tellectualē: ⁊ hoꝝ ideomata. Totus eñ totū aſſumpſit me: vt toti mihi ſalutem gratificet. Qđ eñ inaſſumptibile eſt incurabile eſt.

[quia in homine tota hūana natura. ⁊c.]
e Hic incipit pars ſcđa in qua agiť de aſſum
A pto: ⁊ diuidiť in tres partes: in quaꝝ pma tangiť quid aſſumptū eſt. In ſecunda determinať vtrū anīa mediante intellectu/ ⁊ corpus mediante aīa aſſumptū eſt: ⁊ hec incipit ibi: [Aſſumpſit igiť dei fili⁹] In tertia aūt determinať vtrum ſimul tpe aſſumpſit ⁊ fec̄ ⁊ aniam ⁊ corp⁹ ibi [Si aūt queriť. ⁊c.] In prima aūt parte tria facit: Primo ꝓbat ꝙ cū diciť filius aſſumpſit humanā naturā ꝙ ꝑ naturā humanā intelligiť corpus ⁊ anīa. Secundo inducit errorē quorundā dicentiū ꝙ ꝑ humanā naturā intelligiť ꝓprietas ſeqn̄s corp⁹ ⁊ animā cōiuncta: ⁊ deſtruit ꝑ Ioh. dam̄. ꝗ dicit ꝙ in dño ieſu nō eſt cōmunē ſpēm accipere. Tertio inducit Ioh. dam̄. dicētem etiā quale aſſumpſit: q₂ tale quale in nr̄a natura plātauit. Snīa aūt in lr̄a patebit iā ꝑ diſputationē

An ſola natura rationalis ſit aſſumptibil'.

Arti. 1

Rimo igiť occurrunt qnqꝫ inqrenda/ quorū
p primū eſt vtrū ſola natura rōnalis ſit aſſumptibilis: vel ecōuerſo natura irrational'. Secundo vtrū ſola natura hoīs vel etiā angeli. Tertio vtrum natura hominis vel etiam hō. Quarto qualiter hoc veꝝ ſit ꝙ in dño ieſu nō ſit cōmunē ſpēm acipe
Arg. pmo. Quinto vtrū nihil aſſumpſit niſi qđ in noſtra natura plantauit. Primo ḡ videť ꝙ etiā irrōnalis creatura ſit aſſumptibilis/ illoꝝ eſt cōueniētia: ⁊ cōueniētiū eſt poſſibilis tranſitus ad ſeinuicē in vnū: ḡ creature irrationalis poſſibilitas eſt ⁊ aptitudo vnionis
Sol'o Si forte dicať ꝙ veſtigiū nō eſt ſimilitudo ſuffici-
2o ens: ſed imago. Cōtra inter creatorē ⁊ quamcūqꝫ creaturā infinita eſt diſtantia: ſed infinite diſtantium non eſt vnū magis ꝓpinquū q̄ꝫ reliquū: ergo videtur
3o ꝙ adeo vnibilis ſit creatura irrationalis/ ſicut ⁊ ratōnalis. P̄ vnio eſt ad cōplemētū vniuerſi: ḡ videť ꝙ
4o ita debuit eleuari natura irrōnalis ꝑ vnionē ſicut rationalis. P̄ in quibuſdā irrationalia magis ſimulātur diuine natur q̄ꝫ natura humana: ſicut ſol ⁊ luna/ ⁊ hmōi q̄ hoc. vocat corꝑa īmortalia ⁊ ſpūalia: ḡ cum habentiū ſymbolū facilior ſit trāſit⁹ videť ꝙ iſta magis ſint vnibilia q̄ꝫ rōalia. Sꝫ ꝯ vnibile deitati ex vniōe gl'ificabile eſt/ ⁊ btitudinis ꝑticeps: ſed irrōnale nō eſt btitudinis ꝑticeps: ḡ nō eſt vnibile. Probatio prime minor eſt ꝯiūctio gr̄e gratūfaciētis q̄ꝫ vnio ad deitatē: ⁊ gñatio gr̄e gratūfaciētis ordinat ad participationē btitudinis: ḡ illa q̄ eſt ad deitatē. Item finis aſſumptōis creature eſt redemptio. irratiōalis aūt nō eſt hoc mō redunidibil': ḡ nō eſt vnibilis. Itē nobilioꝝ creaturaꝝ nobiliora ſunt dona: ſed rōnalis creatura nobilior eſt q̄ꝫ irrōnalis: ḡ ipa eſt capax nobilioꝝ donoꝝ. ſuꝑ oīa aūt nobiliſſimū eſt cōicatio deitatis cū creatura: ḡ nō erat ſuſceptibilis hmōi doni niſi rōnalis. ⁊ q₂ facile eſt talia multa adducere: hec ſufficiant. Sol'o dōm ꝙ creatura irrōnalis nō eſt vnibilis: cū eñ queriť qđ vnibile ſit nō queriť q̄ de⁹ ſibi vnire poſſit: ſed potius qđ aptitudinē ex aliq̄ cōueniētia habeat ad vnionē: ⁊ iō cū creatura irrōnalis nullā cōuenientiā habeat ad vnionē dico ꝙ ipa nō ē vnibilis. Ad id ḡ qđ primo obijciť dicendū ꝙ veſtigiū nō facit vnibilitatem: ſed potius indiciū ꝙ ab alio ſit ſicut a cauſa agente. vnibilitas eñ ponit eiuſdē vnionis ꝑfectionē quo ad gaudiū ⁊ fruitionē qđ ex tali cōiunctiōe inaſciť/ ⁊ etiā cauſam aliquā vniōis: vt dicit Anſ. quoꝝ nullū ſm̄ poſſibilitatē eſt in creatura irrationali: ⁊ iō nō eſt vnibilis. Ad aliud dicendū ꝙ licꝫ creator ab oībꝫ creatis equaliter diſtat: nō tñ oīa ab ipo diſtant equaliť: ſicut dicit Dyo. in. iiij. ca. celeſtis hierarchie. ⁊ Ariſto. in li. de cauſis: ⁊ iō ꝑ gradus dignitatis qui diſtiguiť ꝑ participationē bonitatū que ſunt in deo vnū plus accedit q̄ꝫ alteꝝ/ ſicut plus accedit viuēs q̄ꝫ ens: ⁊ plus ſentiēs q̄ꝫ viuens tm̄: ⁊ plus rōcinans q̄ꝫ ſentiens: ⁊ ideo creatura rōnalis plus ē vnibilis q̄ꝫ irrōnalis. Ad aliud dōm ꝙ irrōnalis creatura nō defluxit niſi ꝑ defluxū hoīs: ⁊ iō non eleuať niſi in ipo duabꝫ de cauſis/ quarū vna eſt q₂ oīs creatura eſt aliquo mō in hoīe: q₂ elemēta in cōplexionantibꝫ: corpus potētie aūt vegetabilis ⁊ ſenſibilis i anīa/ ⁊ etiā ſimilitudo ad angelū i rōe ⁊ intellectu: et iō etiā đ₂ minor mund⁹: q₂ colligit oēs ꝑtes maioris mūdi: ⁊ iō in minori mūdo maior mūd⁹ ad altiorē dignitatē eleuať. Alia v̇o rō eſt q₂ hō eſt finis oīs creature: ⁊ iō ſicut id qđ eſt ad finē hēt dignitatē i fine tm̄ ita oīs creatura in hoīe hēbit dignitatē: ⁊ ſic dic̄ apl's Oīa veſtra ſunt: vos aūt xp̄i: xp̄s autem dei.

Rões i oppoſitū. pa
2a
3a
Solutio
Ad primū
Ad 2m
Ad 3m ⁊ 4m

An angelus ſit aſſumptibilis.

Arti. II
B

Ecūdo queriť vtrū etiā angelus ſit aſſūptibi
ſ lis: ⁊ videť ꝙ ſic. angelus eñ (vt dicit Greg. expꝛſſius q̄ꝫ hō imaginē dei hēt: ⁊ iō ab Ezec. ſignaculū đ₂ ſilitudis: cū igiť ex imagine hō ſit vnibil' videť ꝙ angel⁹ magis vnibil' ſit q̄ꝫ hō. P̄ angelus capax eſt ꝑ intellectū ipi⁹ vniōis ⁊ btificabil' eſt: ḡ eſt vnibil'. Itē ſūme miſcđie eſt oīa reducere ex miſerie ſtatu: ſꝫ angel⁹ eſt i ſtatu miſerie: ḡ cū de⁹ ſit ſūme miſericors videť ipe debere vnire ſibi angelū vt r̄dimat ipm Sꝫ ꝯ a q̄cūqꝫ ē inſeꝑabil' diſcretio ꝑſonal' ipm nō ē aſſūptibile. ab angelica natura inſeꝑabil' eſt diſcretio ꝑſonal': ḡ nō eſt aſſūptibil'. ꝓbatio maioris aſſūptio nihil deſtruit i aſſūpto/ eo ꝙ nō trāſit vnū aſſumētū in aliud. Si igiť aſſumeret illud qđ eſt in ꝑſonali diſcretiōe. diſcretio ꝑſonalis in ipo nō deſtrueretur: ⁊ ita nō fieret vnio in ꝑſona: nec etiā in natura: q₂ natura aſſumētis ⁊ natura aſſūpti ſꝑ māerēt diſticte ⁊ ſic nulla fieret vnio. Probatio ſcđe accipiť ex ſecun

Arg. primo
2o
3o
Rões i oppoſitū pma

do ſniaꝝ diſ.iiij.vbi dicit mgr̃ per verbū Aug. ꝙ di-
ſcretio pſonalis eſt vnū de attributis nature angeli-
2a ce que ipam naturā nō derelinqt. Itē in quib9 po-
tētia nunq̃ eſt ad actū in his natura nō pcedit perſo-
nā ſi pſone ſint:hoc eſt ſi ſint indiuidue ſubſtātie rōna
lis nature/ergo in eis natura eſt cū pſona:ergo natu
3a ra ſiue pſona nō eſt aſſumptibilis. Itē aſſumptio
eſt ad redemptionē q̄ fit per alteꝝ q̃ illū qui peccauit
ſed ille qui p ſeipm peccauit/nō habet ꝯgruitatē vt p
alteꝝ ſatiſfaciat:cū ergo angelus per ſeipm peccaue-
rat per aliū ſatiſfacere nō poſſet:⁊ ſic vana eſſet aſſum
4a ptio. Itē vnio nō fit per omnes hypoſtaſes vnibi-
lis nature:ſed potius ad vnā.⁊ per hoc ꝙ omnes ab
vno peccauerūt a quo deſcenderunt etiā p vnū poſſūt
ſatiſfacere:ſed nō omnes angeli ab vno angelo deſcē
derunt:ergo etiā aſſumpto vno nō poſſet ſatiſfacere p
alijs:ergo angelus nō eſt aſſumptibilis. Iē hoc di
cit apl̃us ad Heb.2. Nuſq̃ enim angelos apprehen
Solutio dit:ſed ſemē abrae apphendit. Solutio dicendū ꝙ
Ad primū angel9 nō eſt vnibilis rōnib9 vltimo inductis. Ad
⁊ reliq̃ ſil'. primū ergo dicendū ꝙ ſimilitudo nō eſt ſufficiēs cau
ſa.quidā em̄ dicunt ꝙ angelus nō ſit imago dei:⁊ aſ-
ſignant rōnes quas volunt:ſed quia ſanctis cōtradi
cunt Greg. Aug. Dam̄. Anſ.nō videt̃ mihi ita dicē-
dū.ſed potius ꝙ ratio imaginis nō ſit ſufficiens cau-
ſa aſſumptōnis nature rationalis: ſed poti9 quiddā
exigit̃ ex parte nature/⁊ quiddā ex parte ſtatus. Ex
parte nature.ſ.ꝙ natura tpe ⁊ actu diſtinguibilis ſit
a pfectione pſonali:⁊ ꝙ ipa originē habeat ex vno:q2
aliter vna natura hoīs aſſumpta nō eſſet de9 vnitus
in natura:q2 natura alia ⁊ alia eſt ſm ꝙ ex alio origi-
nis principio. Ex pte aūt ſtat9 ꝙ.ſ.p aliū peccauerit
ꝙ.ſ.reſurgere poſſet ⁊ hmōi.⁊ nec talia ex pte nature
nec ex pte ſtat9 pcti inueniunt̃ in angelo: ⁊ iō angel9
nō erit aſſumptibil':⁊ p hoc patet ſol'o ad oīa obiecta.

Arti. III. **An natūa hoīs ſit aſſūptibil' vl' etiā hō pfect9**

Tertio querit̃ vtrū natura hoīs ſit aſſumptibi
Arg. pmo lis tm̄ vel etiā hō pfectus:⁊ videt̃ ꝙ hō:quia
ita dicit ps̃. Beatus quē elegiſti ⁊ aſſumpſiſti
2o li quē aūt dicit pſonā:g̃ aſſumpſit hoīem. Itē aug.
Qui hoīem xp̃m ſemel a deo aſſumptū dicit depoſitū
anathema ſit:g̃ hoīem aſſumpſit.⁊ q2 hoc multe di-
3o cunt auctoritates pbet̃ p rōnes. Idē ſic. Chriſtus
aſſumpſit corp9 ⁊ aīam cōiuncta.corp9 aūt ⁊ aīa cō-
4o iuncta ſunt hō:g̃ xp̃s aſſumpſit hoīem. Itē xp̃s ve
riſſime eſt hō:aut g̃ hō quē aſſumpſit/aut hō quē nō
aſſumpſit. Si hō quē nō aſſumpſit:g̃ ipe eſt aliq̃s hō
quē nō aſſumpſit:ſed hō quē non aſſumpſit petr9 vel
ioānes:⁊ ſic de alijs oīb9 quos nō aſſumpſit:g̃ ipe eſt
5o aliq̃s eoꝝ/qđ falſum eſt. P aſſumere aut dicit gra-
tiā vnionis:aut aliā.ſi aliā/querat̃ q̄ ſit illa:⁊ nō erit
aſſignare ſi vniēs grām dicit:ſed grā vnionis vnit:g̃
vniēs vnit ſic aſſumptū:ſed oī vnioni rn̄det vnū:er-
go ipm eſt vnū cū aſſumpto.non aūt filius dei ē vnū
cū humana natura:q2 ipe non eſt humana natura:g̃
ipe nō aſſūpſit hūanā naturā:ſ3 hoīe3 cū ſit vnū huic
Solutio hoī. Sol'o dōm ꝙ xp̃s nō aſſūpſit hoīem.antiq̃rū
em̄ regula ⁊ bona eſt ꝙ aſſumēs nō eſt aſſumptū: ſed
vniēs ē vnitū:qđ ſic p3 ex mō loquēdi.nō em̄ dicim9
ego aſſumo mihi indutū vel veſtitū:ſed bn̄ đr aſſumo
indumētū vel veſtimentū:ſed bn̄ đr ego vnio mihi ve
ſtitū vel ſum vnū cū veſtitu.⁊ nō đr ita:ego ſū vnū cū
veſtimēto.vnde notandū ꝙ aſſumere dicit motū vio
lentū q̄ eſt tractus ad trahentē:⁊ ideo ſm rōnē intelli
gendi aſſumptio eſt an̄ vnionē. pri9 em̄ erat ad ſe tra-
here naturā:⁊ poſtea ſm rōnē intelligēdi ſequebatur
vnio in hypoſtaſi:⁊ ideo vnio eſt quaſi terminus aſſū
ptionis vn̄ hoīem nō potuit aſſumere. Si em̄ aſſum
pſiſſet hoīem:g̃ aſſumpſiſſet aliquē hoīem:⁊ ſic aliq̃s
hō fuiſſet quē aſſumpſiſſet/qđ eſt falſum.vnde cū illa
vnio nil' ōſtruat ī re aſſūpta ſi aſſūpſiſſet hoīe3 aliquē
⁊ fuiſſet ille īdiuidua pſona/nō fuiſſet deſtructa ſua p
ſonalitas: ⁊ ita remāſiſſent diſtincte pſone ⁊ diſtīcte
nature:q2 ille ſp diſtīcte ſunt:⁊ tūc nulla fuiſſet vnio
de hoc tn̄ magis infra inquirēt. Dōm g̃ ad primū Ad primū
ꝙ ita gloſat̃ cōiter: Beatus eſt quē.i.cuius naturam
aſſumpſiſti. Ad aliud dōm ꝙ hō ponit̃ ab aug.pro Ad 2m
humana natura:q2 alit̃ nihil diceret.ꝯſtat em̄ ꝙ xp̃s
in triduo hō non fuit:ſed hūanā naturā vnitā ſibi ha
buit:⁊ ideo in triduo hoīem depoſuiſſet/ſi hō ibi ꝓpe
caperet̃. Ad aliud dōm ꝙ corpus ⁊ aīa ꝯiuncta Ad 3m
nō ſunt.non em̄ q̄cunq̃ ꝯiunctio corpis ⁊ aīe facit
hoīem pfectū in pſona:ſed potius cōiunctio q̄ ꝯpleta
eſt ſm naturā:⁊ hoc eſt organis formatis ⁊ pfectis et
cōfortatis potentijs in illis q̄ licet in xp̄o poſt vnionē
fuerint:⁊ aſſumptio ⁊ vnio fuerint ſil':tn̄ vt dictū eſt
ſm rationē intelligendi aſſumptio eſt ante vnionē:et
eſt quaſi fieri ipius vnionis:⁊ vnio eſt quaſi factū eſſe
ipius aſſumptiōis.⁊ ideo aſſumere eſt reſpectu natu-
re ⁊ nō reſpectu hypoſtaſis. Quidā tn̄ aliqn̄ dixerūt
ꝙ hec aliq̃ modo ꝯcedi pt aſſumpſit hoīem:diſtinguē
tes ꝙ aſſumpſit pt dicere aſſumptionē ſm rationē in-
telligendi:q̄ſi in fieri vel quaſi in termīo.ſi in fieri vel
quaſi in fieri/tūc nō aſſūpſit hoīem:ſ3 hūanā naturā
Si aūt q̄ſi in termīo/tūc aſſūpſit hoīem: q̄a termin9
vel q̄ſi termin9 aſſūptōis hō eſt. Ad aliud dōm ꝙ Ad 4m
xp̃s q̄dē veriſſime eſt hō: ſed nō eſt hō quē aſſūpſit in
rōne hoīs:ſed cui9 naturā aſſūpſit. Et qđ q̃rit̃ vtꝝ Queſtiūcl'a
ſit hō quē aſſūpſit vel ſit hō quē nō aſſūpſit Dōm ꝙ Sol'o
nō eſt diuiſio p ꝯdictionē oppoſita.eſt hō quē aſſūpſit
eſt hō quē nō aſſūpſit:ita ꝙ implicatio cadit ſub nega
tiōe:q2 al'r nō ꝯdiceret:ſed ipe eſt hō cui9 naturā aſſū
pſit/q̄ natura nec eſt fili9 dei:nec hic hō eſt q2 nullus
hō eſt ſua natura Ad aliud dōm ꝙ vnio eſt p grām Ad 5m
vniōis:ſed hec vnio eſt vt in fieri/ ⁊ vt in factū eſſe: et
cū eſt vt in fieri tūc eſt aſſūptio ꝓpe:⁊ cū eſt vt in factū
eſſe tūc ē vt vnio:⁊ p3 adhuc ꝙ aſſūpſit hūanā naturā

An liceat dicere xp̃s vniuit ſibi hūc hoīem Arti. IIII
p ſe:et hoīem p ꝯn̄s: ⁊ filiū virginis p accn̄s. D

Quarto q̃rit̃ vtrū ꝯtingit dicere ꝙ xp̃s vniuit
ſibi hūc hoīem p ſe ⁊ hoīem p ꝯn̄s:⁊ filiū vir-
ginis p accn̄s:⁊ videt̃ ꝙ ſic.vnio em̄ eſt in hy Rō pma p
poſtaſi:ſed xp̃s nō eſt hypoſtaſis vna.ſ.eterna:g̃ h hō veritate.
eſt hypoſtaſ illa:ſed hec hypoſtaſ eſt hō ⁊ aīal/⁊ al' et
ſuba/ſic q̄ ſequunt̃ eā pdicata eſſētialia:g̃ p ꝯn̄s vnio
eſt illoꝝ. Itē accidit huic hoī ꝙ ſit fili9 vginis:g̃ vi 2a
det̃ ꝙ p accn̄s ſibi vniuit illū. S3 ꝯ videt̃ ꝙ n̄ vni Ar.in opm
uit ſibi hūc hoīe3:nō eī vnit̃ cū aliq̃ niſi ſm rōnē peri-
ſtet an̄ vnionē cū alio:ſ3 h hō ſm rōnē nō pus fuit q̃
vniret̃:g̃ hic hō nō eſt vnit9:g̃ nec p ꝯn̄s hō vel anial
nec p accn̄s fili9 virginis. Sol'o dōm cū aug.ꝙ ta Sol'o
lis fuit vnio illa q̄ deū hoīe3 ⁊ hoīem faceret deū.vn̄
cōcedēdū ꝙ vniuit ſibi hoīem/eo ꝙ vnio ē termin9 aſ
ſūptōis:⁊ hō nature aſſūpte q̄dāmō:q2 ē ꝯn̄s ad cor-
pus ⁊ aīam cōiuncta que hic dicunt̃.⁊ bene concedo
ꝙ per ꝯſequens eſt homīs vel anīalis/⁊ alioꝝ pdica
biliū enunciabiliū hoīm/⁊ p accidens alioꝝ que acci- Ad obiectū
dentalia ſunt:vt virginis fili9 ⁊ hmōi. Ad id qđ ꝯ in oppoſitū

obijcit͛ dicendū ꝙ nō oportet ꝙ ſi vnit ſibi hominē ꝙ
vniat ſibi aliquē hominē p̄exiſtentē: qꝛ faciēdo hoīem
vniuit: ⁊ vniēdo fecit. vniens eñ in iſta vniōe infini-
te virtutis eſt qd̄ nō eſt in alijs vnionibꝫ. Si aūt ob-
ijcit͛ ꝙ ſimile poſſet dici de aſſumptiōe: dōm ꝙ nō eſt
ſimile: qꝛ aſſumere de ratiōe ſua dicit diuerſitatē int͛
aſſumentē ⁊ aſſumptū: vnio aūt non dicit diuerſitatē
inter vniens ⁊ vnitum.

Arti. V **An in dn̄o ieſu eſt cōmunē ſpēm accipere.**
E Uinto querit͛ de hoc qd̄ dicit: [In dn̄o enim
Arg. p° q ieſu nō eſt cōem ſpēm accipe. ⁊c.] d̄. a. hoc eñ
videt͛ eſſe falſum: qꝛ dn̄s ieſus eſt hō / ⁊ homo
2° eſt cōis ſpēs: g̊ in ip̄o eſt cōem ſpēm accipere. Item
hic hō qui eſt ieſus aut eſt in aliqua ſpē / aut nō. ſi nō:
g̊ nō habet cōicationē in ſpē homīs: ⁊ ſic homi nō va-
leret redemptio eius / qd̄ eſt falſum: g̊ ip̄e eſt in ſpē ho-
Ar. 3° ꝯ rō minis: ⁊ ſic in ip̄o cōis ſpēs accipit͛. P rō Ioh. da.
nē Dam. nō videt͛ valere cū dicit: nec eñ factus eſt / nec aliquā-
do fuit alius. hoc eñ nō videt͛ eſſe cauſa: qꝛ ſol nec fa-
ctus eſt nec aliqñ fiet alius: ⁊ tñ habet cōmunē ſpēm
quantū eſt de cōicabilitate ſue forme: ⁊ ſi nō cōmuni-
cat͛: hoc eſt qꝛ materia tota intra formā eſt determia-
Solo ta: ⁊ ideo forma manet indiuiſa in tota ſua materia.
Sed ad hoc dicūt quidā ꝙ (vt dicit boecius) ſpēs
eſt totū eſſe indiuiduoꝝ admin⁹ formale: qꝛ quod eſt
poſt ſpēm eſt de indiuiduantibꝫ. in domino aūt Ieſu
hec ſpecies non eſt totū eſſe: quia quoddā eſſe habet a
Obiectō deitate: ⁊ ideo dicit Damaſcen⁹ ꝙ in ip̄o domino ieſu
nō eſt cōmunē ſpeciē inuenire. Sed cōtra Auicen
na dicit ꝙ ſic differunt lux lucere ⁊ lucēs: ita differūt
eſſentia eſſe ⁊ ens: ergo ſicut lux refert͛ ad naturā / ita
⁊ eſſentia: ⁊ ſic lucere refert͛ ad actū ita ad eſſe: ſꝫ i xp̄o
eſt tm̄ vna hypoſtaſis ⁊ perſona. cū igitur eſſe quod ē
actus proprie cōueniat perſone chriſtus nō habebit
niſi vnū eſſe (vt videt͛) vnū aūt eſſe eſt qd̄ eſt in vna ſpē
ergo videt͛ ꝙ chriſtus ſit in aliqua ſpē vna. P ſm
hoc nulla eſſet ratio ſua quā inducit: ac ſi iō nō ſit vna
ſpēs: quia non cōmunicabilis ſit forma in chriſto ſm
Solutio quā chriſtus poſſit eſſe. Solutio dicendū ſm ītel-
p̄ncipalis ⁊ lectū Dam̄. ſic eſt intelligendū: In domīo ieſu: ⁊c. ſcꝫ
ad duo p̄a. ꝙ intelligant͛ in chriſto eſſe due cōpoſitiones / quarū
vna eſt naturalis: alia gratia vnionis. vna ē propria
alia vo impropria. ꝓpria vocat͛ cōpoſitio prima que ē
ex anima ⁊ corpore. anima dico q̄ eſt actus corporis
organici phiſici vitam habentis in potentia: ⁊ hāc cō
poſitionē ſequitur forma totius que eſt homo vl̓ hu-
manitas ſi abſtractiue liceat loqui de ip̄a / ⁊ ip̄a ē ſpe-
cies in hoc indiuiduo particulari. Eſt eñ duplex for-
ma. ſ. forma materie ſiue partis ſiue potētie: ⁊ hec for
ma eſt finis generationis in natura: ⁊ eſt pars rei nō
predicabilis de re ip̄a: ⁊ talis forma eſt anīa in homi
ne. Alia aūt forma que eſt ratio rei: ⁊ totū eſſe ſm ra-
tionē: ⁊ hec eſt cōſequens cōpoſitionē forme natura-
lis / ⁊ potentie naturalis que eſt materia: ⁊ talē conſe
quentē formā habuit dominus ieſus propter cōpoſi
tionē naturalē propter quā eſt verus homo: ⁊ ſuppo
ſitū vnū in ſpē hominis. Alia aūt compoſitio eſt ī xp̄o
que non vere cōpoſitio eſt niſi cōpoſitio exponatur ꝙ
ſit vnius cū altera poſitio: ⁊ hec eſt totius hūane na-
ture cū deitate nō ad aliquod tertiū cōſtituēdū: ſꝫ po
tius in receptiōe ꝑſonalitatis que ab eterno in ſuppo
ſito diuine nature fuerat. et hoc ideo oportet ponere
qꝛ omnis cōponētis rō eſt ratio partis ⁊ imꝑfecti re
ſpectu forme cōpoſitiōis. diuinitas aūt nec in ſe / nec
poſita cū alia poteſt cadere in rationē ꝑtis ⁊ imperfe-
cti. vnde ip̄a nō eſt ꝯponens aliquod ꝓprie: ſed poſita
ſecū trahit in aliquē actū ſui ſuppoſiti: ⁊ ideo huma-
na natura poſita ſecū in ſuppoſito fuit ꝑ ſocietatē ſup
poſiti diuine nature. ⁊ quantū ad hanc cōpoſicionem
dicit dam̄. ꝙ nō eſt in domino ieſu cōmunis ſpēs. ſpe
cies in quā que ſit forma cōpoſitiōis ⁊ ratio ꝯſequēs
cōpoſitionē totius humane nature cū diuina. Ad Ad id qd̄ ē
id ergo quod obijcit͛ de ꝓbatione Dam̄. dicendum ꝙ 3m ꝯ ratiōꝫ
ip̄e nō intendit ꝙ hec ſit ratio ꝙ ip̄e nō poteſt p̄dicari Dam̄.
de pluribꝫ: ſed potius a ꝯſequenti probat antecedēs
qd̄ eñ impoſſibile eſt formā habere que ſequit͛ cōpoſi
tionē. impoſſibile eſt hr̄e. cōicabilē formā: cū igit͛ oīs
ſpēs quantū eſt de ſe cōmunicabilis ſit: ſicut dictū eſt
alibi id qd̄ impoſſibile eſt cōmunicari de ſe / nō habet
ſpēm ꝯpoſitionis ſiue formā totius qd̄ idē eſt: ⁊ ita cū
xp̄m impoſſibile eſt habere formā cōmunicabilē: im-
poſſibile eſt ip̄m habere formā que ſequatur deitatis
cum humanitate compoſitionem

An chriſtus tm̄ aſſumpſit quod plantauit Artic. VI.
ita ꝙ eodem numero aſſumpſit. F
Exto loco incidit dubiū de hoc qd̄ dicit [Om
ſ nia que in noſtra natura plantauit / dei ver-
bū aſſumpſit. ⁊c.] d̄. b. Huius eñ gr̄a q̄run
tur tria ꝓpter hereſes excludēdas. vnū illoꝝ eſt ſi tm̄
aſſumpſit qd̄ plantauit / ita ꝙ de eodē numero aſſum
pſit. Secundo ſi non idē numero ſed origine aſſum-
pſerit vtrū tale quale plantauit aſſumpſit. Tertio q̄-
liter aſſumpſit. Circa primū fuit hereſis quedam Arg. primo
que dixit ꝙ ſubſtantia corporis chriſti ꝑ omnes par
tes vt lux quedā deſcēdit / nō ꝯmixta partibꝫ nature
corrupte corruptione vitij / nec libidine coit⁹ infecta:
⁊ erroris ſui fulcimentū poterat habere vel habebat
hmōi: medicina ⁊ vulnus ſunt diuerſaꝝ q̄litatū. cum
igit͛ ſuba xp̄i medicina fuerit cū vulnere nō debet eſſe
eiuſdē q̄litatis: ſed vulneris fuit corruptio vitij: g̊ q̄li
tas ſube xp̄i ſꝑ māſit ſine hmōi corruptōe. Itē ha- 2°
bet͛ in li. Sap. 8. ca. Sapiam nō vincit malitia. ⁊ ibi
dē nihil inq̄natū incurrit ī illā: cū igit͛ ſapīa p̄ris xp̄s
ſit videt͛ ꝙ in ſui corporis ſubam nunq̄ꝫ aliq̄d inq̄na-
tū incurrit. Item maior puritas q̄ pōt eſſe ſub deo 3°
xp̄o debet͛: ſed maior puritas eſt nunq̄ꝫ ſubam corpo
ris ei⁹ pctō ſubiacuiſſe q̄ꝫ aliqñ etiā in alio ſubiacuiſ-
ſe: g̊ nunq̄ꝫ ſubiacuit: g̊ ſicut lux tenebris imꝑmixta ꝑ
oēs deſcēdit. Itē aug. dicit ꝙ aliter fuit xp̄s in lū- 4°
bis abrae / ⁊ alit͛ leui. leui eñ q̄ ꝑ cōcubitū venturus
erat in matrē fuit ibi ꝑ ꝯcupīe legē / ⁊ ꝑ corpulētā ſb-
ſtantiā. xp̄s aūt q̄ ꝑ ꝯcubitū nō erat venturus in ma
trē fuit ibi ꝑ corpulentā ſubam tm̄: g̊ videt͛ ꝙ ſil̓r fuit
in alijs: g̊ hec corpulenta ſuba ſine ꝑmixtiōe alterius
infecte ſubſtantie deſcendit: g̊ deſcendit vt lux a p̄mo
parente. Itē primus hō nō totus corruptus erat 5°
aliter eñ non fuiſſet poſſibilis ad medicinā: ſꝫ magis
decuit vt aperte integra formaret͛ ſubſtantia xp̄i q̄ꝫ a
corrupta: g̊ chriſti ſubſtantia tota ſemꝑ deſcendit in-
tegra corruptiōi nō ꝑmixta. Sed cōtra omnes ꝑ- Rōes p ve
tes primi homīs ſubijci debebāt rōni eq̄lit͛ nulla ex- ritate. p̄ma
cepta: ⁊ oēs vires mētis ſubijci debebāt deo: g̊ cū pu
nit⁹ ſit in hoc ꝙ corp⁹ ſibi in hoc nō ſubijciebat͛ ꝓpt͛
h̄ ꝙ rō nō ſubijciebat͛ deo in oībꝫ ꝑtibꝫ corꝑis debuit
puniri / ⁊ totū corp⁹ corrūpi: g̊ nulla ꝑs māſit nō cor
rupta. Itē in gn̄atōe ſeth nō fuit niſi vn⁹ gn̄atōis 2a
actus: g̊ q̄cq̄d ſubſtātie ade venit in ſeth per illū actū
deſcendit: ſed ſuba vnde poſtea originaliter formatū

eſt corp⁹ xp̄i ab adā venit in ſeth:ḡ ꝑ ꝑ illū actū deſcē
dit:ḡ ꝑ cōcubitū. ⁊ q̄cq̄d deſcēdit ꝑ cōcubitū lege con
cupiſcētie eſt corruptū: vt dicit aug. ḡ ſuba corꝑis xp̄i
3a ibi ext̄ns nō vt in xp̄o ꝑmixta fuit corrupta. Item
in ſerie patrū aut fuit ſimilitudo ꝑtiū aut diſſilitudo
Si primo mō hēo ꝓpoſitū: q̄ cū in ſerie eoꝝ deſcēde-
rit xp̄s/ſuba corꝑis xp̄i nō fuit impꝑmixta ſube corpo
rū aliorū. Si aūt fuit diſſilitudo in ꝑtib⁹ diſſilis ſbe
diſſimilis eſt act⁹ trāſfuſiōis/⁊ diſſile eſt receptaculū
in q̄ ſeruat̄ ⁊ cuſtodit̄: ſed hmōi actū diuerſum trāſfu
ſionis ⁊ diſſimile receptaculū impoſſibile eſt inueni-
re (etiā fingere volētib⁹) ḡ ſuba corꝑis xp̄i a ſuba cor-
4a poris alioꝝ nō fuit diſtincta. P̄ ſm hoc xp̄s nō de
ſcendiſſet niſi ab adā ⁊ a nullo alioꝝ: ſi hec ſuba ſerua
ta diſtincta fuit ī alijs tm̄: qḋ eſt ꝯ pſ̄. 2. dicētē: Ego
hodie genui te. qḋ vna gloſa exponit etiā de natiuita
Solo te tꝑali. Sol'o dicendū q̄ ſuba corꝑis xp̄i nō diſti
cta trāſfuſa ē vſq̄ ad ſubam glorioſe virginis: quod
etiā iō in vtero ſanctificatū eſt/⁊ poſtea a ſpūſctō pur
gatū: vt vitiū ꝓpagatōis oīno ab ip̄o deleret̄/qḋ xp̄s
Ad primū ſibi ſociare dignatus eſt. Ad primū ḡ dōm q̄ medi
cina fuit corpus aſſumptū vt aſſumptū: ⁊ hoc non in
qualitate medicine: ſed ſm originalē materiā tm̄ fuit
Ad 2m in pluribꝫ/⁊ hoc ſufficiebat. Ad aliud dōm q̄ nihil
inq̄natū cucurrit in ſapiam vnq̄: ſed materia ꝓpagi-
nis nō habebat relationē ad xp̄m niſi ſm materiā/et
nō ſm corruptionē ab ip̄a purgandā ꝑ ſcificationē in
vtero ⁊ aduentū ſpūſcti: ⁊ iō etiā incurrere nō potu-
it: ſed tm̄ vſq̄ ad matrē currebat: ſed incurrere ī xp̄m
Ad 3m nō potuit. Ad aliud dōm q̄ xp̄o debet̄ maior puri
tas q̄ ſub deo intelligi pōt ita q̄ ſaluet̄ finis redēptio-
nis q̄ facta eſt ꝑ ip̄m. īpuritatē aūt nullā facit ſi ḋ ma
teria ī origine vitiata xp̄s purā materiā ſui corporis
accepit. ex hoc em̄ xp̄s nunq̄ pctō ſubiacuit: licet cete
Ad 4m ri cū quib⁹ cōuenit in materia pctō ſubiacuerit Ad
aliud dōm q̄ aug. accipit materiā q̄ eſt in lūbis nō ab
ſolute: ſed cū cōꝑatōe ad eos qḋ eſt materia: ⁊ ſic reci-
pit cōiungibilitatē cū libidine neceſſario in q̄buſdam
⁊ in quibuſdā eſt impoſſibilis ad talē cōiūctionē. ma-
teria em̄ vt relata ad xp̄m nō pōt ſubiacere legi cōcu-
piſcentie vt relata ad leui nō pōt nō ſubiacere. ſi autē
abſolute cōſiderat̄ materia lūboꝝ tota ſubiacet legi
cōcupiſcētie. ⁊ hoc mō loquit̄ aug. ſicut infra patebit
Ad 5m cū de decimatiōe xp̄i querit̄. Ad aliud dōm q̄ pri-
mus hō materialit̄ fuit totus corruptus. vn̄ medi-
cina nō fuit in ip̄o niſi ſm potentiā tm̄. ſ. q̄ in aſſum-
ptione poterat purificari: ⁊ iō illa obiectio fundat̄ ſu
ꝑ fl'm. q̄ aūt dicit q̄ ſi totū corruptū fuit tūc fuit im-
poſſibile ad curationē. dōm q̄ hoc etiā falſum eſt: q̄a
nō fuit ita corruptū q̄n corruptō ſeꝑabilis eēt ab ip̄o
nō ſicut in demone a quo corruptio ſeꝑari nō poteſt.

Arti. VII. **An xp̄s aſſumpſit tale corp⁹ q̄le plātauit.**

H
Arg. p̄mo. D Einde querit̄ quale aſſumpſit xp̄s: ⁊ videt̄ q̄
tale quale plātauit. plantauit aūt in īmorta-
2o litate quadā: ḡ tale (vt videt̄) aſſumpſit. P̄
xp̄i incarnatio ad hūc finē erat vt qḋ in adā ꝑdidim⁹
recuperaret nobis ḡ in illo ſtatu corpus noſtrū aſſu-
3o mere debuit. P̄ effect⁹ nō videt̄ eſſe ſine cā: q̄ phs
videt̄ dicere q̄ ceſſante cā ceſſat effectus: ſed pena effe
ct⁹ culpe eſt: cū ḡ xp̄s fuerit īmunis a culpa: videtur
etiā īmunis debuiſſe fuiſſe a pena: ⁊ ita non ſubiectū
4o penalitatib⁹ aſſumpſit. Itē nihil niſi qḋ in nr̄a na-
tura plātauit aſſumpſit: ſed penā in noſtra natura nō
plātauit: ḡ penā nō aſſumpſit. prima ſcripta eſt in lr̄a

Scḋa ſcribit̄ Sapie. I. Deus mortem nō fecit. impij
autē manib⁹ ⁊ verbis accerſierūt illā. Sed ꝯ xp̄s
venit redimere: ſed redēptio cōgrue fieri nō potuit ni
ſi ꝑ ſatiſfactionē. ſatiſfacere aūt nō potuit q̄ penā pa-
ti nō potuit: ḡ penas nr̄as aſſumere debuit. Item
ad Heb. 2. q̄ pueri cōicauer̄t carni ⁊ ſanguini: ⁊ ip̄e
ſil'r ꝑticipauit eiſdē vt ꝑ mortē deſtrueret eū q̄ habe-
bat mortis impiū Sol'o dōm q̄ xp̄s ſumpſit cor- Solo
pus cū penalitatib⁹ ſuis. ⁊ de hoc infra ꝓxi⁹ erit tra
ctatus/vbi determinabit̄ quas penas xp̄s aſſūpſit:
⁊ q̄d de quolibet ſtatu accepit. Ad primū ḡ dōm q̄ Ad primū
tripl'r pena eſt in corꝑe. ſ. quantū ad meritū: ⁊ īducta
eſt a pctō/⁊ nō plantata a deo. Et quantū ad iuſticiā
vindicātē: ⁊ ſic a deo iuſto iudice eſt inflicta. Et quā-
tū ad p̄ncipia ꝯria repugnantia ſibijnuicē/⁊ inducen
tia diſſolutionē: ⁊ ſic plantata eſt a deo in hocipſo q̄
corpus ex cōtrarijs fecit. q̄ em̄ ante pctm̄ nō pugna-
uerint cōtraria gr̄e debet̄ nō nature in quā q̄ eſt gr̄a ī
nocentie: vt determinat̄ in. ij. li. de ſtatu ade ante pec
catū. Ad aliud dōm ſicut dicit aug. ſuꝑ Gen̄. q̄ eā Ad 2m
dē in ſpē īmortalitatē quā in adā amiſim⁹ nō recupe
ramus in xp̄o: ſed illā ad quā adā trāſferēdus erat ſi
ſtetiſſet: ⁊ etiā ſi eandē recuꝑarem⁹: nō tn̄ xp̄s eandē
aſſumere debuit: qm̄ ꝑ meritū xp̄i recuꝑamus qḋ ꝑ-
didimus. meritū aūt hoc eſt poſitōe aīe ⁊ ꝓ amicis: ⁊
ideo mortalē eſſe oportuit. Ad aliḋ dōm q̄ ſine du Ad 3m
bio pena eſt effectus culpe: ſed nō oportet q̄ culpa ſit
in eodē ſubiecto in quo eſt pena: ſed ſufficit vt origina
liter ſit in eadē natura. dico aūt originalit̄ vt. ſ. in illo
precesſerat in quo ſm originē tota natura fuit. Ad Ad 4m
vltimū patet ſolutio per antedicta.

Arti. VIII. **Qualiter xp̄s aſſumpſit verbū dei qḋ ī no ſtra nat̄a plātauit. i. an ī viro ꝑfecto vl' ſemīe**

T Ertio q̄rit̄ q̄lit̄ aſſūpſit: ⁊ videt̄ dicere Hier. Rō vera.
31. q̄ totū virū ꝑfectū in lineamētis corꝑis et
ꝑfectionē aīe ſm ſapiam ⁊ gr̄am: q̄ vt dic̄ no
uū faciet domin⁹ ſuꝑ terrā: femīa circūdabit virū: et
h̄ tenet fides. Sed h̄ videt̄ eſſe ꝯriū ſacre ſcripture Obiectio
ad Heb. 20. Nuſq̄ em̄ angelos app̄hēdit: ſed ſemen in ꝯriū
abrae app̄hēdit: ḡ videt̄ ī ſemīe accepiſſe ⁊ nō ī linea-
mētis ꝑfectis. P̄ ad h̄ vident̄ ſeq̄ due hereſes q̄ ali Due heref.
q̄n dicte ſūt. ſ. q̄ xp̄s nō creuit in vtero mr̄is: ſi em̄ in Prima.
īſtāti cōceptōis habuit lineamēta ⁊ organa ꝓpt̄ q̄ ha
bēda creſcūt alij ꝑuuli videt̄ ip̄e nō creuiſſe Alia he 2a
ref̄ eſt q̄ xp̄s nō fuit in vtero ita diu ſic̄ ali⁹ ꝑuulus:
q̄ in alijs. xl. dies (vt dicit aug.) formatōi lineamēto
rū debent̄. illud aūt in vno momētō ī xp̄o fuit ꝑfectū:
ḡ videt̄ q̄ ip̄e in. xl. dieb⁹ citi⁹ exierit ex vtero q̄ ali⁹
ꝑuul⁹/qḋ eſt ꝯ librū ſapie/vbi ḋr nouē mēſiū tꝑe fuiſ
ſe in vtero ſicut ali⁹. Sol'o dōm ad h̄ q̄ ſicut fides Solutio
dicit: xp̄s accipiēdo corp⁹ in lineamēta formauit: et
formādo accepit ⁊ vniuit ſil' tꝑe: ſic̄ in vltima ꝑte iſti⁹
diſ. determinat̄. Ad id qḋ ꝯ obijcit̄ dōm q̄ ſemen Ad obōnē
ponit̄ ꝓ natura hūana rediméda. ſemē em̄ abrae ſūt in ꝯriū.
filij abrae: ſed ponit̄ ſemē abrae vt intelligat̄ ad abrae
bn̄dictionē ꝑtinere. Ad rōnē p̄me heref̄ dōm q̄ nō Ad p̄mā he
valet q̄ xp̄s licet lineamētatū corp⁹ accepit: tn̄ linea reſim
mēta in ea q̄ntitate nō fuerūt in quā creſcūt lineamē-
ta alioꝝ ꝑuuloꝝ q̄n naſcunt̄ ex vtero. vn̄ qḋ in alijs
ꝑuulis debet̄ ad duo h̄ in xp̄o fuit ad vnū. tp̄s em̄ im
p̄gnatiōis ī alijs eſt ad formationē lineamētoꝝ/⁊ ad
incremētū eoꝝ debitū. ī xp̄o aūt fuit tm̄ ad īcremētū
debitū. Per h̄ em̄ pꝫ ſol'o ad rōnē alteri⁹ heref̄: q̄a Ad ſcḋam
licet ſtatī lineamēta mēbroꝝ xp̄i corp⁹ habuerit: nō hereſim

tamen in quantitate habuit in qua fuerunt poſt.xl. dies: ⁊ ideo hos.xl. dies cũ aliis habuit ĩ vtero ad ĩcrementũ debitum acquirendum.

De vnione verbi et carnis mediante anima.

Aſſumpſit ergo dei filius carnẽ ⁊ animã: ſed carnẽ mediante anima. vnitũ eſt carni ꝑ mediũ intellectũ verbũ dei. Tante eñ ſubtilitatis atqꝫ ſimplicitatis ẽ diuia eſſentia: vt corpori de limo terre formato vniri nõ cõgrue-
a ritniſi mediante rõnali eſſentia. Illa autem
Job.1. vnio inexplicabilis eſt adeo vt etiã Joãnes ab vtero ſanctificatus: ſed nõ eſſe dignũ fateaꝛ ſoluere corrigiã calciamẽti Jeſu: qꝛ illius vnionis modũ inueſtigare aliiſqꝫ explica
b re nõ erat ſufficiẽs. Nõ ſunt ergo audiẽdi q̃ nõ veꝝ hominẽ filiũ dĩ ſuſcepiſſe dicũt: neqꝫ natũ de femina: ſꝫ falſam carnẽ ⁊ imaginem corporis ſimulatã oſtendiſſe videntibus. In quẽ errorẽ prorumpũt: qꝛ timẽt qð fieri non poſſit.ſ.ne humana carne veritas ⁊ ſubſtãtia dei inquineꝛ: ⁊ tñ p̃dicant iſtũ viſibilẽ ſolem radios ſuos per omnes feces ſpargere: ⁊ eos mundos ⁊ ſinceros ſeruare. Si ergo viſibilia munda viſibilibus ĩmundis cõtingi poſſunt ⁊ nõ coinquinari quãto magis incõmutabilis ⁊ inuiſibilis veritas ꝑ ſpm̃ animã: ⁊ ꝑ animã corpus ſuſcipiẽs: totũ hominẽ ſine ſui cõmutatione aſſumpſit: ⁊ ab oĩbꝰ infirmitatibꝰ liberauit. Ecce hic dicit dei ſapiam ꝑ ſpiritũ aſſumpſiſſe animã: ⁊ ꝑ aĩam corpꝰ. Spũs eñ ſctũs pars aĩe ſupior ⁊ maiori ſilitudine deo ꝓpinquat q̃ aĩa.ſ. ipa eadẽ ſm inferiorẽ ptẽ ⁊ anĩa magis q̃ corpus: ⁊ iõ nõ incõgrue aĩa
J dicit aſſumpta ꝑ ſpm̃ ⁊ corpus per animã.

Einde tractanda eſt ſecunda ps iſtiꝰ diſtictõ-
d nis q̃ incipit ibi: [Aſſumpſit igiꝛ dei filiꝰ ⁊c.] In qua mgr̃ facit tria: Primo eñ oñdit mediũ cõgruentie ⁊ ratiõis ꝑ qð deitas vnita eſt carni. Secũdo oſtendit modũ iſtius vniõis eſſe inexplicabilẽ ibi [Illa aũt vnio inexplicabilis.] Tertio excludit errorẽ manichei dicẽtis xp̃m corpus fantaſticũ ⁊ nõ veꝝ accepiſſiſſe ibi [Non ſunt autem audiendi ⁊c.]

Arti. IX An in vnione ad carnẽ indiguit medio.

Irca primũ aũt hoꝝ ſunt duo dubia: quorũ
c primũ eſt vtrũ deitas in vniõe ad carnẽ indiguerit medio. Scðm eſt quale ſit illud mediũ
Arg. primo Circa primũ ſic obiiciꝛ: extrema multũ diſtãtia non vniunꝛ niſi ꝑ mediũ aliqð. multũ autẽ diſtat corpeũ corruptibile creatũ/ ⁊ incorporeũ incorruptibile increatũ: g̃ nõ niſi aliquo medio vniunꝛ. talia autẽ ſunt corpus ⁊ deitas: g̃ videꝛ ꝙ talis coniunctio indigeat
2° medio. Itẽ minus diſtant creatũ corruptibile corporeũ ⁊ creatũ incorruptibile ⁊ incorporeũ q̃ deitas ⁊ corpus: ⁊ tñ illa duo vniunꝛ ꝑ mediũ.ſ. ꝑ ſpm̃ corporeũ q̃ moueꝛ in corpore ad modũ luminariũ in mũdo: g̃ videꝛ ꝙ multo magis deitas ⁊ caro debeãt habere mediũ. Sed cõtra q̃cq̃d aliq̃d ꝑ ſe facere poterit ſine impedimẽto ſi vtiꝛ medio illo in illo medium erit ſupfluũ: ſed deitas ſe ſine medio poteſt vnire car-
ni: g̃ mediũ erit ſupfluũ. P̄ videtur ꝙ nõ habuerit 3°
animã xp̃s. ad vitã eñ nõ requiriꝛ niſi qð eſt cã vite: ⁊ qð eſt vitã ſuſcipiẽs. deitas aũt p̃cipue ẽ cauſa oĩs vite. corpus aũt ſuſcipiẽs: g̃ ſupfluũ habuit animam P̄ hoc videꝛ dicere euãgeliũ cũ dicit verbũ caro fa-
ctũ eſt nõ dicit aliq̃d de anĩa. P̄ vnio redimẽs ſuf- 4°
fecit in origine peccati: ſed origo pcti in carne eſt: g̃ vi-
deꝛ ꝙ ſuffecit vnio deitatis ad carnẽ. Itẽ xp̃s ve- 5°
nit redimere ꝓpaginẽ: ſed tm̃ ſm carnẽ ꝓpagamur: g̃ ſm carnẽ tm̃ eſt vnio/ ⁊ nõ ſm ſpm̃: qꝛ anĩas oẽs deus de nouo creat. Cõtra totũ totus aſſumpſit me. vt mihi toto ſalutẽ gratificet: ſed p̃cipua pars nr̃i eſt aĩa g̃ illã principaliꝛ aſſumpſit. Itẽ p̃cipua mors erat in anĩa: g̃ cũ mortẽ deſtruere venerit precipue aſſume-
re animã debuit. Solo dðm ꝙ xp̃s aſſumpſit ani- Solo
mã ⁊ corpus ⁊ oẽs ptes vtriuſqꝫ. Ad id qð queriꝛ de medio dðm ꝙ ibi mediũ aliquo mõ eſt vnũ ad alte-
rũ/ ſicut dicũt ſancti. Ad id aũt qð cõtra obiicitur Ad primũ
dðm ꝙ deitas ex parte ſui nõ indiget medio: ſed con- ⁊ 2m
gruebat mediũ ex parte carnis. ⁊ hoc mediũ quale ſit
in ſequẽti articulo queſtiõis determinabiꝛ. Ad id Ad 3m
qð obiiciꝛ ꝙ xp̃s nõ habuit animã: licꝫ eñ deitas ſit per ſe cauſa vite: tñ nõ eſt cauſa vite/ vt actꝰ corporis phici: qꝛ ſic eſſet forma corpori vnita/ ⁊ faciens cõpoſitionẽ: qð abſurdũ eſt. ⁊ talis cauſa vite exigiꝛ in vita naturali. vnde nõ eſſet verꝰ hõ ſi corpꝰ tm̃ aſſumpſiſſet: nec vita ſua eſſet vt a forma ⁊ cã naturali: ſꝫ potiꝰ eẽt ꝑ effectũ miraculi/ ⁊ nõ valeret nobis/ eo ꝙ ille talis nõ haberet cõueniẽtiã nobiſcũ in natura ſpẽi
⁊ iõ debitũ noſtrũ ſoluere nõ potuiſſet. Ad aliõ di- Ad 4m.
cẽdũ ꝙ caro in euãgelio poniꝛ ꝓ toto hoĩe: ſed noĩaꝛ defectibilior ps: iõ vt oñdaꝛ xp̃m nullã ptẽ nr̃e natu-
re deſpexiſſe/ ⁊ infirmiora nr̃a accepiſſe. Ad aliõ di- Ad 5m
cendũ ꝙ licet pctm̃ in poſteris ſit in origine in corpe: tñ p̃mo tm̃ eſt ab aĩa/ ⁊ etiã in poſteris inficit animã. Itẽ in poſteris nõ redimet tm̃ ab originali/ ſꝫ etiã ab actuali: qꝛ nr̃a pnĩa nihil valeret ſi ſua ſatiſfactõ ñ occideret pctm̃ ante actuale/ vt a cauſa p̃ma ab aĩa eſt.

An ſit mediũ rei vel cõgruentie. Arti. X.

Ecundo queriꝛ quale mediũ ſit vtrũ rei vl̃ cõ- R
f gruentie ꝙ nõ rei ꝓbaꝛ hoc mõ medio rei ſub- Arg. p̃mo
lato auferꝛ cõiunctio q̃ illo medio tenebaꝛ: ſꝫ ꝙ nõ rei.
inter duo aĩa nõ fuit cõiuncta corpi: g̃ ſi fuit medium rei deitas tũc nõ debuit eſſe cõiũcta corpi/ qð falſum eſt: qꝛ deitas fuit vnita carni ĩ ſepulchro/ ⁊ aĩe ĩ inferno. Si ꝓpꝛ h̃ dicaꝛ vt fere oẽs dicũt ꝙ eſt mediũ con-
gruẽtie tm̃ Cõtra medio ꝯgruẽte poſito in eſſe ad- Ar. ꝙ nõ cõ
huc extrema vnibilia ſũt: ſꝫ nõ poſita aĩa extrema nõ gruẽtie.
ſunt vnibilia ad finẽ redẽptõis: g̃ aĩa non eſt tm̃ mediũ cõgruẽtie. Prima patet ꝑ ſe: qꝛ ꝯgruẽs eſt decẽs q̃dẽ ⁊ ꝯueniẽs: ſꝫ nõ neceſſariũ. Scða ꝓbaꝛ ꝑ ſuppõnẽ ſic: ponamꝰ xp̃m aſſũpſiſſe corpꝰ ſine aĩa/ tũc xp̃s nõ eẽt verꝰ hõ: ⁊ nõ poſſet ſoluere debitũ. P̄ corpꝰ ſine aĩa inaſſũptibile eſt/ ſicut creatura q̃ tm̃ hꝫ veſtigiũ
Ulteriꝰ q̃riꝛ de h̃ ꝙ dꝛ aĩam ꝑ ſpm̃ aſſũpſiſſe: aĩa eĩ Queſtiũcla
⁊ ſpũs. i. ĩferior ⁊ ſupior ps ĩ aĩa ſũt vna ſuba: vt dic̃ prima.
aug. g̃ vnũ ꝑ aliõ nõ ẽ aſſũptibile a deo Solo dðm Solutio
ad p̃mũ ꝙ aĩa hẽt aliq̃d de medio ꝯgruẽtie/ ⁊ aliquid ad vtrũqꝫ
de medio rei. in tenẽdo eñ extrema hẽt ratõnẽ mediĩ obiectũ.
cõgruentie: ſed in cauſando vnibilitatẽ ĩ altero extremorũ.ſ. in carne vt ꝓbat obiectio ſic habet rõnẽ me-

dꝗ̃ rei/ꝛ hoc extrahit a lr̃a: vbi dicit ꝙ corpi de limo
terre formato nõ cõgruit deitatẽ vniri/ꝛ hoc verum
eſt niſi ſm ꝙ corpus ꝑticipet aĩa/ꝛ ſic patʒ ſolutio ad
Ad queſtiũculam primũ q̃ſitũ. Ad illud qd̾ vlterius q̃rit̃ dicendũ ꝙ
aĩa vt dicit phs dicit̃ ab aĩando ꝛ animat ꝑ vires af-
fixas organis/ꝛ ille ſunt vegetabiles potẽtie ꝛ ſenſi-
bilis ꝛ ille potẽtie niſi cõiungãtur rõnali de ſe vnibi-
les.ſ.deitati nõ ſunt. ꝛ ideo q̃ʒtũ ad hoc ꝙ rõnalis fa
cit eas vnibiles efficit̃ eis mediũ rei/ſed in tenẽdo eſt
mediũ cõgruẽtie: qꝛ poſito ꝑ ĩpoſſibile ꝙ rõnalis ſepe
tur a ſenſibili nõ ꝓpter hoc opteret ſeꝑari deitatẽ ab
eadẽ ſicut q̃ñ ſeꝑata fuit aĩa a corpe nõ ꝓpter hoc dei-
tas ſeꝑabatur ab eodem.

Arti. XI. ## Quõ ſe habeat vnio dei ſiue diuine eſſen-
L tie ad alias vniones in xp̃i incarnatione.

Einde queritur de hoc ꝙ dicit illa autẽ vnio
D inexplicabilis ꝛc̃.ſ̃.a. Et q̃runt̃ tria.ſ. de mõ
vnionis ad naturalẽ vnionẽ aĩe cũ corpe. Se
cũdo q̃rit̃ cuiꝰ modi vnũ ſit iſtud vnũ. Tertio vtrũ il
Ratio. la vnio excludat rõnẽ manichei vel nõ. Circa primũ
ꝓcedit̃ ſic: dicimus cõiter ꝙ deꝰ eſt vnitꝰ carni: q̃rat̃
g̊ qd ſignificat li vnitꝰ ꝛ videt̃ ꝙ diuinã eſſentiã cõno
tãdo effectũ in creatura ꝑ hãc regulã/oẽ dictũ de deo
ex tp̃e ex cõꝑatiõe ad creaturã ſignificat eſſentiã diui-
nã cõnotãdo effectũ in natura.tale eſt cũ dicimus eſt
vnitꝰ carni vel hoĩ g̊ videt̃ eſſentiã diuinã ſignificare
Arguit̃ ꝓo Sed ꝯ ꝑ h̾ li vnitꝰ nõ haberet ſe ad deũ niſi ſic̃ ad
cauſam: g̊ ſicut cũ dico/ deꝰ eſt creator ſufficiẽter expo
nit̃ cũ dr̃/hoc ẽ deꝰ a q̊ eſt hec creatura. ita ſufficiẽter
exponit̃ deꝰ eſt vnitꝰ carni.i. deꝰ eſt a q̊ ẽ hec vnio vel
caro qd̾ falſum eſt cũ hec vnio ſm Aug. deũ faciat ho
Queſtiũcl'a cũ obiecto primo. minẽ ꝛ hoĩem deũ: g̊ opꝫ ꝙ dicat aliq̇d plꝰ. Et q̃ro
de illo plꝰ vtꝝ ponat̃ circa eſſentiã diuinã vl' nõ. ſi nõ
tũc nõ facit vnio illa deũ hoĩeʒ qd̾ falſũ eſt: qꝛ nihil fa-
cit circa h̾ circa qd̾ nõ ponit̃. Si aũt ponit̃ circa deũ
aut ab eterno eſt circa deũ: g̊ ab eterno fecit eũ hoĩem
cũ ille ſit eiꝰ effectꝰ vt dicit Aug. Si ex tẽpore g̊ ali-
quid cepit eſſe circa deum/qd̾ nõ ab eterno fuit circa
Sol'o ipm̃ ꝛ ſic variabilis eſt vt videtur qd̾ abſit. Si for-
te dicat̃ vt q̇dã dicũt ꝙ illa vnio ſm rem ponit̃ circa
hoĩs naturã ꝛ ſm intellectũ ponit̃ circa deũ/ſic̃ cũ dr̃
creator depẽdẽtia q̃ eſt cã reſpectus real'r ponit̃ circa
creaturã.ſed qꝛ reſpectꝰ creature nõ põt intelligi niſi
correlatiuũ eiꝰ intelligat̃: iõ rõ nr̃a ponit reſpectũ cir-
Obiectõ 2a ca creatorẽ q̃ tñ nõ eſt ſm rem ſi ĩnq̃ʒ ſic dicat̃. Con
tra aliter eſt relatiuũ pr̃ ꝛ aliter filiꝰ: qꝛ pr̃ eſt cã filij:
ſil'is aũt ſil'itudinẽ ponit in vtroq̃ʒ ſimiliũ ꝛ non dicit
vnũ magis depẽdẽtiã ad alteꝝ q̃ʒ reliquũ. ſil'r relatio
nẽ dicit vnio q̃ nõ ſignificat̃ magis eſſe in altero vni-
Obiectõ 3a toꝝ q̃ʒ in reliq̃: vñ nõ eſt ſil'e de vniõe ꝛ creatore. P̄.
cũ iſtiꝰ vnionis ſit facere vnũ circa qd̾ nõ ponit̃ ſm rẽ
circa h̾ nõ erit eius effectꝰ. ſi g̊ circa deũ real'r nõ po-
Queſtiũcl'a ſecunda; nit̃ nõ erit in deo eiꝰ effectꝰ ꝛ ita real'r hec nõ eſſet ve-
ra deꝰ eſt hõ qd̾ falſũ eſt. Ulterius q̃rit̃ ſi hec vnio
ſit creator vel creatura. ſi creator tũc videt̃ ꝙ ab eter
no fuerit. ſi creatura tunc q̃rit̃ ſm q̇d fuit in opib⁹ ſex
dieꝝ. Si dicat̃ ꝙ in rõne cauſali vel ſ̾bali tũc ꝯiũctio
Solutio adhuc videt̃ eſſe natural' qd̾ falſum eſt. Sol'o ſine
p̄iudicio dd̾m ꝙ aliud ẽ cũ dr̃ vnio ꝛ aliđ eſt vnitꝰ ſic̃
aliđ ẽ creatio ꝛ aliud creator. Creatio ei dic̃ relationẽ
ꝓut ẽ media int̃ creatorẽ ꝛ creaturã q̃ ſm rẽ tenet ſe ĩ
creatura. Et ideo nõ ſignificat diuinã eſſentiã nec eſt
diuina eſſentia. Simil'r vnio dicit relationẽ que me-
dia eſt habitudo inter deũ ꝛ hoĩem ꝛ nõ eſt diuina eſ
ſentia ſed ſm rem radicat̃ in hoĩs natura. Si aũt di
co deus eſt vnitus ſignificat li vnitꝰ habitudinẽ dei
ꝛ diuine eſſentie in ꝑſona filij ad hoĩs naturã q̃ eſt ex
conſequẽti ſm rõnẽ in deo ꝛ nõ vt primo qd̾ ſic patet
vnio q̃ eſt relatio eſt habitudo media inter deũ ꝛ homi
nẽ: ergo cauſat̃ ab aliq̃ mutatiõe vel ĩmutatione. nõ
aũt hic mutat̃ niſi natura hoĩs q̃ aſſumit̃ ergo cauſa
relationis q̃ eſt mutatio nõ inuenit̃ niſi ex parte natu
re hoĩs: ꝛ ideo relatio illa radicat̃ in natura hoĩs ſed
qꝛ homo cũ deo vnũ eſſe nõ põt niſi ꝑ cõſequẽs deus
vnũ ſit cũ hoĩe ideo ecõuerſo vnio attingit ſm rõnem
hoc mõ deũ licet ip̃e ſm rem nõ mutet̃ ſed vno mõ ſe
habeat/ꝛ hoc fit ideo: qꝛ aliq̇d mutat̃ ad ipm̃ hoc mõ
mutatiõis qui eſt vnio. Dicendũ g̊ ad primũ ꝙ cũ Ad primũ
dicit̃ deus vnitus ĩtelligit̃ vnio ſm rõnem attingẽs
ex ꝯſequẽti deũ: qꝛ licet ſit ab ip̃o qꝛ deus facit eã nõ
tñ ſignificat̃ vt ab ip̃o ꝛ ideo bene cõcedo ꝙ nõ eſt ſil'e
de creatore ꝛ creatura. Ad aliđ dd̾m ꝙ nõ ab eter- Ad q̃ſtiuculam ꝛ obiectionẽ ꝑmã ꝛ 2am ſil'.
no fuit in deo: qꝛ vnio creature eſt ꝛ creatura nec ſi-
gnificat̃ vt real'r in ip̃o: qꝛ circa eũ nõ eſt cauſa relatio
nis illius q̃ eſt mutatio ſed potius vt in ip̃o ſm rõnẽ
ex cõſequẽti ex eo ꝙ aliud ſm illã relationẽ ſe incepit
habere ad ipm̃. Ad id qd̾ obijcit̃ ꝙ nõ facit vnũ niſi Ad obiectionẽ 3am.
in eo circa qd̾ ponit̃ ſm rem. Dicendũ ꝙ nõ ideo facit
vnũ ꝙ equal'r ſm rẽ ponat̃ in vtroq̃ʒ vnitorũ ſed po-
tius ex conſequẽti reſpicit alterũ vnitoꝝ vt dictũ eſt:
qꝛ ſi homo vnũ cũ dei filio eſſe nõ põt niſi etiã nõ tm̃
intelligat̃ ſed etiã ſit ecõuerſo ita tñ qꝛ illud cauſat̃ ex
eo ꝙ creatũ ſic ſe habeat ad creatorẽ nõ aũt ꝙ creator
ſe aliqualiter q̃ʒtũ eſt de ſe habeat aliter q̃ʒ habuit ab
eterno ꝛ q̃ʒtũ ad hũc modũ vnio ineffabilis et inin-
telligibilis eſt vt dicit Johes Dam̃. Ad illud qd̾ vl Ad queſtiũlã ſecundã.
terius querit̃ ſm q̇d fuit in operib⁹ ſex dieꝝ. Dicẽdũ
ꝙ ſm ꝙ radicaliter fundat̃ in creatura fuit ibi in rõ-
ne cauſali materie/q̃ tamẽ ideo cauſalis nõ eſt ad quã
ratio obedientie qua de creatura fieri potuit qd̾ crea-
tor ꝑ ſuã potentiã voluit nõ qd̾ ꝑ naturã vel angelũ
poſſit ꝓduci ꝛ ſic adhuc manet miraculoſa.

Ad cuius vnitatis ſimilitudinẽ dicit̃ hec Arti. XII.
vnio ſiue vnitas. M

Ecũdo querit̃ cuiuſmodi vnũ ſit iſtud vnum
S videmus eñ ꝙ ex materia ꝛ forma fit vnũ in
natura: ſimil'r ex accidẽte ꝛ ſubiecto fit vnum
ſimil'r tres ꝑſone in eſſentia vna ſunt vnum: ꝛ querit̃
ad ſil'itudinẽ cuius vnitatis ſit iſtud vnũ. Patet aũt Argu.ꝑmo
ꝙ nõ ad ſil'itudinẽ prime vnitatis: qꝛ illa ſunt vnum
vnitate forme ꝑficiẽtis potẽtiã: xp̃s aũt nõ ſic eſt vnũ
qꝛ ip̃e ẽ vnũ vnitate ꝑſone ꝛ duas hʒ naturas. ſil'r nõ
videt̃ eſſe vnitas accñtis cũ ſubiecto qꝛ neutra natu-
raꝝ ĩ xp̃o ẽ alteriꝰ accñs. Itẽ q̃nto magis diſtãt vni 2o
ta tãto minꝰ ſũt vnũ q̃ vniũt̃ qꝛ dic̃ phs ꝙ hñtiũ ſym
bolũ facilior ẽ trãſmutatio adinuicẽ ſʒ plꝰ diſtãt natu
re q̃ꝝ alia ẽ creata alia ĩcreata q̃ʒ ille q̃ꝝ vna ẽ accñs
alia ſuba g̊ videt̃ ꝙ vnio naturaꝝ ĩ xp̃o hẽat minꝰ de
vno q̃ʒ vnio ſubiecti ꝛ accñtis. Itẽ cũ de mł'tꝭ dicat̃ 3o
vnũ ip̃a vna int̃ ſe ordĩata ſũt: vnũ eñ ex mat̃ia ꝛ for/
ma mag̾ ẽ vnũ q̃ʒ vnũ ex ſubiecto ꝛ accñte ſic̃ dicimꝰ
ĩdiuiduũ vnũ cũ igit̃ ꝑſona addat etiã ꝓpetatẽ ꝑtinẽ
tẽ ad dignitatẽ aut nature ſic̃ q̊dlibʒ ĩdiuiduũ rõnal'
nature ẽ ꝑſona vel etiã dignitatẽ ciuilẽ ſic̃ dicimꝰ p̄la
tos ꝑſonas videt̃ vnũ ꝑſone cẽ pꝰ vnũ ex ſ̾biecto ꝛ ac
cidẽte g̊ eſt minus vnũ ſʒ xp̃s eſt vnũ vnitate ꝑſone g̊

iṗe minus habet de vno q̄ȝ vnū ex ſubiecto ⁊ accn̄te.

Queſtiūcl'a ꝓ̄ querit̄ vtrū magis vniant̄ nature in pſona xp̄i
Obiectō vel tres pſone in vna natura diuina: ⁊ videt̄ ꝙ ſic: q꞉ tāta eſt vnio in pſona ꝙ deū facit hominē/ ⁊ hominē deū: ⁊ q̇cq̇d cōuenit huic hoī cōuenit filio dei/ ⁊ econuerſo. hoc aūt nō eſt in diuinis: non em̄ vna pſona fit alia ꝓpter vnionē nature cū eis: nec q̇cq̇d cōuenit vni
Rō Bern̄. pſone cōuenit ⁊ aliȷ̄s neceſſario. Sed contra dicit
ꝓ vitate. Bern̄. in libro de cōſideratōe. 6. ꝙ inter oīa vna arcē
2a tenet vnitas trinitatis. ꝓ̄ quāto aliquid ſimplici⁹ eſt tāto magis eſt vnū: ſed ſimpliciſſimū eſſe tres perſone habent in diuina natura: g̃ maxime ſunt vnum
Solutio in iṗa. Sol'o dōm ꝙ xp̄s eſt vnū vnitate perſone
ṗncipalis ⁊ eterne: ⁊ ideo iṗe magis eſt vnū q̄ȝ aliqd̄ vnū nature
ad pꝛimū ⁊ ideo nulli illoꝝ vnoꝝ eſt ſimilis ſua vnio. ⁊ huius hec eſt ratio q꞉ vnū in natura eſt ſm ea que oꝛdinant ad finē illius qd̄ vnit̄ ⁊ cōponit̄. vnde tot exigunt̄ ad vnū hominē quot exigunt̄ ad pfectionē eius ſm finē nature qui eſt rōcinari: ⁊ iō exigunt̄ eſſe / viuere / ſentire intelligere. Similit̄ illa exiguntur ad vnū qd̄ eſt xp̄s que ſufficiunt ad finē redemptionis. ad illū autē (vt ſupꝛa habitū eſt) exigunt̄ vt deceat: ⁊ ſic exigit̄ vt hō ſit: exigit̄ etiā vt poſſit: ⁊ quo ad hoc exigit̄ vt de⁹ perfectus ſit: ⁊ ideo deus ⁊ homo vnus eſt chꝛiſtus.
Ad 2m Ad aliud dicendū ꝙ virtus vnius non accipit̄ ſm diſtantiā vnitoꝝ tm̄: ſed etiā ſm virtutem vniētis: ⁊ ideo licet plus diſtēt natura creata ⁊ increata q̄ȝ aliq̄ nature create: tn̄ plus vniunt̄ ꝓpter infinitā virtutē
Ad 3m vnientis. Ad aliud dicendū ꝙ veꝝ eſt ꝙ vnitas pſone mīma eſt in illis in quib; fit vnio in pſonali pꝛopꝛietate cōſequēte ſm naturā vel tempus vnitatem ſuppoſiti ex materia ⁊ foꝛma ⁊ vnitatē ſubiecti ex ſbiecto ⁊ accn̄te: ſed hic nō eſt ita / imo fit vnio in pſonā exn̄tē: q꞉ in pſonā eternā. ⁊ iō iſta maioꝛ eſt aliȷ̄s vnio
Ad q̄ſtiūcu nib; ſm naturā exn̄tib;. Ad vltimū dōm ꝙ maxi-
lam. ma vnio eſt triū pſonaꝝ in vna eſſentia. poſt hāc aūt triū naturaꝝ. ſ. coꝛpoꝛis ⁊ aīe ⁊ deitatis ī vna pſona quia pſone ſimplicius eſſe hn̄t in natura diuina: ſed nature cōponunt̄ ⁊ diuerſa ſubalit̄ manēt in pſona.
Ad obonē Ad id aūt qd̄ cōtra obȷ̄cit̄ dōm q꞉ hoc nō impedit ſimplicitatē nature ꝙ ea q̄ cōueniūt vni pſone nō conueniūt aliȷ̄: q꞉ hoc ē ꝓpter oppoſitionē relatiōis / ⁊ nō pꝛopter nature diuiſionē: ſed in pſona nature nō manēt tm̄ diſticte: ſed etiā ſubaliter differētes: ſed vnio ī pſona iteꝝ vincit alias naturales vniōes creaturaꝝ quia ī illis vniūtur diuerſa in actū ꝯſequētēq̄ nulli⁹ eſt pꝛecedētiū nec aliquid eoꝝ: ſed qn̄ vniūtur nature in pſona xp̄i vnit̄ natura aſſumpta in vniētē nō ī aliquod tertiū ꝯſequens vnionem eoꝛum.

Arti. XIII. Quale vnitū eſt xp̄s: aut qua vnitate xp̄s
N dicitur vnum

Einde querit̄ de hoc qd̄ tertio loco dicit [Nō
Arg. pꝛimo D ſunt g̃ audiēdi. ⁊c̄.] ſ. b. Videt̄ em̄ ꝙ teneat ratio manichei: quia ſi aliqua duo oīno idē ſūt in re / q̇cq̇d ſm rē ꝯuenit vni ꝯuenit ⁊ aliȷ̄: ſed fili⁹ dei ſm rē oīno idē eſt cū diuīa natura / ⁊ ecōuerſo: g̃ q̇cq̇d ſm rē ꝯuenit filio dei cōuenit ⁊ nature diuīe: ſȝ ſi carnē verā aſſūpſit ꝯuenit filio dei oē natū / paſſum / laſſatū / eſurietē / ⁊ hmōi: g̃ hoc ꝯuenit nature diuīe: et ita
2o inquinet̄ humana carne: vt videt̄. ꝓ̄ nō videt̄ conueniēs exemplū qd̄ ponit de radiȷ̄s ſolis: quia illi nō
3o vniūtur fecib;. ꝓ̄ videm⁹ ꝙ etiā ſpūalis ſubſtātia q̄ ſimpliciōꝛ eſt q̄ȝ radiȷ̄ ſolis paſſibilitatē / vl' cōpaſſibilitatē ꝯtrahat a coꝛpe cui vnit̄ vt aīa rōnalis: g̃ videt̄ ꝙ fili' fiat in vniōe diuīe nature ⁊ humane. Sol'o
Solutio dōm ad pꝛimū ꝙ idē re ſunt eſſentia diuina ⁊ pſona;
ad pꝛimū nō tn̄ ſunt idē ī modo intelligēdi ⁊ attribuēdi. nō diſtigui em̄ attribuit̄ eſſentie: diſtigui vo pſone ⁊ pſone generare ⁊ gn̄ari / ſed nō eſſentie: ⁊ iō que ad alterum ſunt ꝯueniūt pſone ⁊ nō eſſentie: ſȝ naſci / pati ⁊ huiuſmodi vim diſtiguētiū hn̄t: vt ſupꝛa habitū eſt: ⁊ ideo iſta nō cōueniūt eſſentie diuīe: ⁊ q̄ȝtū ad theologū eſt mutatio ṗdicamēti: q꞉ mutat̄ q̇s ī q̇d. Si foꝛte di-
Obo. cat̄ ꝙ ſm hoc etiā eſſentie diuīe nō ꝯuenit incarnari.
Sol'o Dicēdū ſm ſupꝛadicta ꝙ nō ꝯuenit ei ṗmo / imo pſone ṗmo ꝯuenit ⁊ eſſentie: vt eſt idē pſone. ſed non eſt ſimile de incarnari ⁊ pati ⁊ naſci ⁊ hmōi: q꞉ incarnari nō dicit niſi carni ſociari / qd̄ eſſe p ſe vel in alio id ē in eo ꝙ alterū eſt ī modo attribuēdi. ſed naſci / pati ⁊ hmōi dicūt actus vel paſſiōes ex carne cōſequētes: ⁊ ideo īmediate ſunt pſone gr̄a nature hūane / ⁊ nō per ſe. cū aūt nature maneāt ī xp̄o diſticte / ⁊ etiā ꝓpꝛietates eaꝝ ſequit̄ ꝙ nō cōueniāt hec diuīe nature. cui⁹ pꝛobatō hec eſt: cum eſſentiale ṗdicabile ṗdicatur de aliq̄ eoīp̄o ꝙ illud ponit̄ de illo eſſe oppoſitū illi⁹ ṗdicari remouet̄ ab eodē ſubiecto: vt cū d꞉ hō eſt aīal poſſum eoīp̄o inferre: g̃ nec eſt lapis / nec lignū / nec hmōi g̃ fil' cū d꞉ xp̄s natus / paſſus / iſta ſūt ṗdicata non p ſe filio dei ꝯueniētia: ſed poti⁹ gr̄a nature hūane: cum igit̄ natura hūana oppōnē ⁊ diſtictionē hēat in xp̄o ad diuinā eoīp̄o ꝙ ꝯueniūt gr̄a hūane / gr̄a diuine nō ꝯueniūt: g̃ nec diuīe. ⁊ ſic ſequit̄ xp̄s eſt paſſus: g̃ diui-
Ad 2m na natura non eſt paſſa. Ad id qd̄ obȷ̄cit̄ de exēplo dōm ꝙ exēplū cōueniēs eſt: ꝓpter hoc em̄ ꝙ celeſtium coꝛpoꝝ ⁊ inferioꝝ nō eſt materia vna: nō vnū nō agit aliud imutādo ſm ſpēm: g̃ multo minus quoꝝ nulla eſt cōueniētia nec ī materia nec in aliq̄ vniuoco / ſic ſe hēt natura diuīa ad oīa creata: ⁊ ſic nō incurrit ali-
Ad 3m q̇d inq̇natū ī eā. Ad id qd̄ obȷ̄cit̄ de aīa rōnali dicēdū ꝙ ſecus eſt: q꞉ licet illa non hēat materiā ex qua ſit tn̄ hȝ materiā ī q̄ ſit ſicut motoꝛ ⁊ foꝛma. ⁊ iō vnit̄ illi ⁊ afficitur ex illa ſic aūt nō ī materia eſt deitas: ſed potius ſociata diſtincta manēs ad pficiēdā vnionē in pſona cui ꝓpter vnionē conueniūt iſta naſci / pati. ⁊c̄.

Qd̄ verbū ſimul aſſumpſit carnem et animā: neq̄ȝ caro pꝛius eſt concepta q̄ȝ aſſumpta.

Si aūt querit̄ vtrū verbū carnē ſimul ⁊ animā aſſumpſerit. an pꝛius animā q̄ȝ carnē: vel carnē q̄ȝ animā. ⁊ vtrū caro illa pꝛi⁹ fuerit in vtero virginis concepta: ⁊ poſtea aſſumpta. Veriſſime ⁊ abſq̄ȝ vlla ambiguitate dicit̄: q꞉ ex quo deus hominē aſſumpſit totū aſſūpſit ſimulq̄ȝ ſibi vniuit animā ⁊ carnē. nec caro pꝛius fuit cōcepta ⁊ poſtmodū aſſumpta: ſed in cōceptiōe aſſumpta: ⁊ in aſſumptiōe cōcepta Unde Aug. in li. de fide ad petrū: Firmiſſime tene: ⁊ nullatenus dubites nō carnē chꝛiſti ſine diuinitate cōceptam in vtero virginis pꝛiuſq̄ȝ ſuſciperet̄ a verbo: ſed ipſum verbum deū ſue carnis acceptione cōceptū: iṗamq̄ȝ carnē verbi incarnatione conceptā. Idem in libro de tri. Nō eēt dei hominūq̄ȝ mediatoꝛ

niſi eſſet idem deꝰ idē homo in vtroq; vnꝰ et
verꝰ: quā ſeruilē formā a ſolo filio ſuſceptā
tota trinitas cuiꝰ vna eſt voluntas et opera-
tio fecit. Non aūt in vtero virginis prius ca
ro ſuſcepta eſt: ⁊ poſtmodū diuinitas venit
in carnē: ſʒ mox vt verbū venit in vterū: ſer-
uata veritate proprie nature factū eſt caro ⁊
perfectus homo: ⁊ in veritate carnis et ani-
me natus eſt. De hoc etiam Gregoꝰ in mora
libus ait: Angelo nunciante et ſpiritu adue
niente: mox verbum in vtero: mox intra vte
rum verbum caro.

Arti.XIIII. An chriſtus ſimul ſibi corpꝰ formauit cōſo
D lidauit et vniuit.

Einde veniēdū eſt ad tertiā ptem in qua ma-
d giſter determinat vtrū ſimul tēpe aſſumpſit
corpus ⁊ animā/ ⁊ incipit ibi [Si aūt queriť
vtrū] In iſto capl'o determinať ꝙ ſimul xp̄s for
Arguiť ꝯo mauit ⁊ vniuit ſibi corpꝰ: ⁊ lr̄a per ſe patet. Sʒ du
bium incidit de hoc ꝙ dicit ꝙ ſimul formauit ⁊ vni-
uit ſibi corpꝰ. dicit eñ apl's: ꝙ ꝑ oīa debuit fratri
bus aſſimilari: ğ videť ꝙ in modo aſſumendi corpꝰ
2o ⁊ ita priꝰ debuit formare ⁊ poſtea vnire. Itē Au-
gu. in. iiij. de trini. cap̄. v. dicit: Nec immerito in edi
ficatiōe dn̄ici corꝑis in cuiꝰ figura templū a iudeis
deſtructū triduo ſe reſuſcitaturū eſſe dicebat nume-
rus iſte ſenariꝰ ꝓ anno poſitꝰ eſſe intelligiť: dixerūt
eñ. xl. ⁊ ſex annis edificatū ē templū/ ⁊ quadrices ſe-
xies ſeni fiunt ducenti. lxxvj. q̇ numerꝰ dierū cōplet
nouem menſes ⁊ ſex dies: qui tanq; decem menſes
parientibꝫ feminis reputanť/non qꝛ oēs ad ſextū
diem poſt nouē menſes perueniant: ſed ꝙ ipſa perfe-
ctio corporis dn̄i tot diebꝫ ad partū perducta com-
periť/ ſicut a maioribꝫ crediť ſuſcipiens eccl'ie cuſto
dit auctoritas: octauo eñ kalendas aprilis cōceptꝰ
crediť quo ⁊ paſſus: ergo videť ꝙ tanta fuit ſucceſ-
3o ſio dieꝝ in formatiōe corꝑis ꝙ nō tm̄ factū ē ſemel ⁊
ſimul. Itē cum in alijs ſit ꝯuerſio/ formatio/ cōſoli
datio/ lineamentorū diſtinctio ⁊ earundē in compo-
nendo corpꝰ ordinando qualiť hec omnia ſimul po-
Solo tuerūt fieri cum vnione: vnio eñ videť anteponere
animationē/ animatio aūt ꝑponit ſibi alia. Solu-
tio dicendū ꝙ omnia iſta ſimul facta ſunt vñ confor
tando ⁊ formando/ ſolidando ⁊ diſtinguendo mem-
Ad primū bra ⁊ componendo corpꝰ ⁊ animando ſibi vniuit et
ecōuerſo vniēdo oīa illa fecit. Ad primū ergo di-
cēdū ꝙ ꝑ oīa ſil'is fuit fratribꝫ que nobis expedie-
bant/ ſed nō in his que defectū importāt. Si ei ſuc-
ceſſiue ita formatū fuiſſet corpꝰ eiꝰ tunc fuiſſet ope
ratiōe nature factū/ ⁊ nō ope ſpūſſancti. q̇cq̇d aūt na
Ad 2m tura fit nō eſt eleuatū ſupra naturā/ ⁊ ita nō eſſet de
us: vñ hoc nō expediebat nobis. Ad aliud dōm ꝙ
auctoritas Aug. loquiť de tꝑe quo corpꝰ dn̄i ad qn̄-
Ad 3m titatē debitā eſt deductū: ⁊ non intendit ꝙ ſucceſſiue
habuerit formatōnē ſicut alia corpora. Ad vltimū
dicendū ꝙ oīa ſimul facta ſunt/ ꝓpter infinitā vir-
tutem operantis ſpirituſſancti qui poteſt ea ſimul q̄
natura etiā ſucceſſiue nō poteſt.

De carne quā verbū aſſumpſit q̄-lis añ fuerit ⁊ q̄lis aſſumpta ſit.

Di. III de xp̄i cōceptione.

q Queritur etiam de car
ne verbi: an priuſq; cōcipereť obli-
gata fuerit peccato an et talis aſſū
pta fuerit a verbo? Sane dici poteſt et credi
oportet: iuxta ſanctorū atteſtatōis cōueniē
tiā ip̄az prius peccato fuiſſe obnoxiam ſicut
reliqua virginis caro: ſed ſpirituſſancti ope
ratione ita mundatā: vt ab omni peccati cō-
tagione immunis vniret verbo: pena tm̄ non a
neceſſitate: ſed voluntate aſſumentis rema-
nente. Mariam quoq; totam ſpirituſſanctꝰ b
in eam preueniens a peccato prorſus purga
uit: ⁊ a fomite peccati etiā liberauit: vel fo-
mitem ip̄m penitꝰ euacuando: vt quibuſdaʒ
placet: vel ſic debilitando ⁊ extenuando: vt
ei poſtmodū peccandi occaſio nullatenꝰ ex-
titerit. Potentiā quoq; generandi abſq; vi- c
ri ſemine virgini ꝑparauit. Ita eñ ꝟba euā-
gelij docent: vbi angelus virginē alloquens d
ait: Spirituſſanctꝰ ſuꝑueniet in te: ⁊ virtꝰ al-
tiſſimi obūbrabit tibi. Et qđ naſceť ex te ſan
ctum vocabiť filiꝰ dei. Cui ſacra virgo reſpō
dit: Ecce ancilla dn̄i: fiat mihi ſm̄ verbū tu-
um. Qđ exponens Johannes ait: Poſt con
ſenſum aūt ſancte virginis ſpirituſſanctꝰ pre
uenit in ipſam: ſm̄ verbū domini qđ dixit an
gelus purgans ipſam: et potentiam deita-
tis verbi receptiuam preparans ſimul auteʒ
⁊ generatiuā. Et tunc obumbrauit ip̄am dei e
altiſſimi per ſe ſapientia ⁊ virtus exiſtens: id
eſt filius dei patris homouſios: id eſt cōſub-
ſtantialis ſicut diuinū ſemen. Et copulauit
ſibijpſi ex ſanctiſſimis ⁊ puriſſimis ipſius vir f
ginis ſanguinibus: noſtre antique cōſperſio g
nis carnem animatā anima rationali ⁊ intel
lectiua: non ſeminans: ſed per ſpiritumſan- h
ctum creans: quare ſimul caro: ſimul dei ca-
ro: ſimul caro animata: rationaliq; et intelle
ctu ſimul dei verbi caro animata rationali et
intellectiuo. Ex his perſpicuū fit quod ante
diximus: carnem ſcʒ verbi ſimul conceptam
et aſſumptam: eandemq; immo totam virgi
nem ſpirituſancto preueniente ab omni labe
peccati caſtificatā. Cui collata eſt potentia i
nouo more generandi: vt ſine coitu viri: ſine
libidine concipientis in vtero virginis cele-
braretur conceptus dei ⁊ hominis. Illa eñ
caro quā deus de virgine ſibi vnire digna-
tus eſt ſine vitio concepta: ſine peccato na-
ta eſt: hāc tamen carnē nō celeſtis: nō aeree: k
nō alterius cuiuſq; putes eſſe nature: ſed eiꝰ
cuius eſt omniū hominū caro.

A q ueriť ergo de carne xp̄i an priuſq̄ꝫ concipereť.] Hic incipit tertia ꝑs que eſt de cóiunctóe aſſumētis/ ⁊ aſſumpti ⁊ durat vſqꝫ ad ſextā diſtinctionē. Cótinet ḡ tres diſtinctiones ſm q̄s diſtinguiť in tres ꝑtes ſm ꝙ tria exigūtur ad cóiunctionē. Quoꝝ primū eſt diſpoſitó debita in aſſumpto: ⁊ de h̄ agiť in iſta diſtinctióe tertia. Scd̄o ꝙ ſit aliq̄d oꝑans ⁊ cóiūgēs cóiungibilia: et hoc in .iiij. diſtin. q̄ incipit ibi [Cū vero incarnatio] Tertio exigiť vnio ī ypoſtaſi ⁊ ꝑſona: ⁊ de h̄ agiť in q̄nta diſtin. ibi [Preterea inquiri oꝑtet] Prima harū ꝑtiū q̄ tota in hac diſtinct. iij. terminať diuidiť in tres ꝑtes. In quarū prima explanať ſctificatio btē virginis ⁊ modꝰ cóceptóis: qꝛ ſanctificatio eiꝰ diſpoſuit ad cóceptionē. In ſcd̄a ꝟo qꝛ beata virgo ſm totā ſuā carnē obnoxia fuit pctó in parentibꝫ q̄riť vtꝝ xp̄s vel caro xp̄i ſm obnoxietatē pcti ⁊ ſignū obnoxietatis quod eſt decimatio fuit in lumbis patrū/ ſicut Abrae ⁊ alioꝝ ibi [Cum aūt illa caro cuiꝰ excellentia] Quia ꝟo dictū fuit in prima ꝑte ꝙ xp̄us carnem factā vniuit ſibi/ ideo in tertia ꝑte obijcit cótra: ⁊ ſoluit ibi [Illi aūt ſentētie q̄ diximꝰ ſupra] Prima harū adhuc in tres ſubdiuidiť: in quarū prima oſtēdit carnē aſſumptā anteq̄ꝫ aſſumereť fuiſſe carnē virginis ⁊ pctó obnoxiā. in ſcd̄o oſtendit modū ſctificatióis ⁊ cóceptióis xp̄i in glorioſa virgine ibi [Mariā aūt totā ſpiritusſancti] In tertia ꝓbat beatā virginē extūc oī peccato caruiſſe ibi [Ex aūt ſacra virgo extunc] Littera prime ꝑtis per ſe patet.

Arti. I — An caro chriſti anteq̄ꝫ aſſumereť fuerit obnoxia peccato.

o Riť aūt hic dubiū de hoc ꝙ ꝯcedit carnē xp̄i anteq̄ꝫ aſſumereť pctó obnoxiā: añq̄ꝫ eñ aſſumereť fuit in lumbis patrū/ et nó fuit niſi ſiĉ

Arg. ꝙ nó. medicina vulnerꝭ/ vt dicit Augꝰ: ḡ non fuit obnoxia

2o pctó: qꝛ obnoxiū pctó nó eſt medicina. Itē nó cóceditť ꝙ xp̄s fuerit in lūbis patrū ſm legē ꝯcupiſcētie. Lex aūt cócupiē eſt cā obnoxietatis pctī: ḡ nó dꝫ con

3o cedi ꝙ etiā añ fuit obnoxia pctó. Itē nó concediť ꝙ caro chriſti in carne virginis vł patrū decimata fuerit: ḡ mł'to minꝰ ꝯcedi dꝫ ꝙ in eis obnoxia fuit pctó.

Solo ad totū — Solo dd̄m ꝙ caro xp̄i dupłr pōt accipi. ſ. materialiter tm̄ ſm potentiā indiſpoſitā ad vnionē: ⁊ ſic ip̄a fuit indiſtincta a reliq̄ virginis carne in ꝟgine ⁊ a reliqua patrū carne in patribꝫ/ ⁊ ſic fuit obnoxia pctó: ⁊ ita intelligit h̄ mgr̄ qd̄ dicit. Pōt etiā intelligi caro xp̄i inq̄ntū xp̄i vł cū relatióe ad xp̄m: ⁊ ſic nó fuit vnq̄ꝫ obnoxia pctó/ ſꝫ ſꝑ medicina vulnerꝭ/ nec vnq̄ꝫ decimata vt infra patebit. ⁊ ꝑ hoc ptꝫ ſolo rónū que ducunť ad ꝓpoſitū: qꝛ ille accipiunt carnē xp̄i ſicut xp̄o determinatā forma xp̄i vł fide: ⁊ q̄n fuit ſub forma xp̄i nó fuit obnoxia. Fides aūt determinās eam ſibi nó determinauit vt obnoxiā ſiĉ fuit ī decimis et róe medicīe ⁊ hmói q̄ ꝓmulgauit fides de carne xp̄i.

Arti. II — An xp̄s nó naturaliť ſꝫ volūtarie paſſus ſit.

B D Einde queriť de hoc qd̄ dicit [Pena tñ non neceſſitate ⁊c̄. ſ̄. a. Ex hoc eñ videť ſequi ꝙ xp̄s nó naturaliť ſꝫ voluntarie paſſus ſit: qd̄ etiā voluerūt q̄dam habere ex illo verbo Eſaie. 43. Oblatꝰ eſt qꝛ ip̄e voluit. Sꝫ qꝛ infra ꝓpriꝰ tractatꝰ

Solutio. erit de hoc/ dd̄m ꝙ pena dꝛ penalitas in corꝑe paſſibili quā xp̄s q̄dē primo volūtate ⁊ nó nccītate aſſūpſit: qꝛ poterat corꝑis naturā ita ſeparaſſe a cópaſſibilitate/ ſicut ſeparauit a pctó ſi voluiſſet: ſed poſtq̄ꝫ primo volūtarie hāc penalitatē aſſumpſit poſtea naturaliť ⁊ neceſſitate nature habuit vel naturał'r ſm eſſe paſſus fuit incómoda/ ſicut accedens ad ignē voluntarie q̄dem accedit/ ſed poſteaq̄ꝫ acceſſit nó volūtarie ſed naturaliter igne caleſcit.

C m Ariā totā q̄ꝫ ſpūſcti ⁊c̄. ſ̄. b. In in iſto capło q̄ttuor dicunť: primū eſt de ſctificatóe glorioſe virginis. ſecundū eſt de mó cóceptióis eiꝰ ibi [Potētiā quoq̄ꝫ generādi] tertiū eſt ex quo vt vř corpꝰ xp̄i formatū fuit ibi [Tūc obūbrauit ip̄aꝫ dī] quartū eſt q̄d cócepit: qꝛ verū corpꝰ ⁊ aīam: ⁊ ió error manichei cóuinciť ibi [Carnē animatā rónali]

Circa primū hoꝝ incidit q̄ſtio de ſctificatióe beate ꝟginis. Et queruntť breuiť octo. ſ. an ſctificata fuerit in vtero vł añ vterū: ſcd̄o an in vtero añ aīatione vł poſt: tertio an poſt aīationē vel añ natiuitatē vel poſt: quarto q̄nta fuit ſctificatio eiꝰ in vtero: q̄nto q̄d addit ſctificatio ex ꝑuentu in ea ſpūſcti ⁊ ex inhabitatióe filij: ſexto de dr̄ña ſctificatióis eiꝰ: ⁊ hieremie ⁊ Iohis q̄ etiā ſctificati ſunt in vtero. ſeptimo vtrū gr̄a ſctificatióis in vtero ꝯfirmet ſctificatos/ ⁊ ꝑcipue vtrū ꝯfirmauerit ip̄am ꝙ poſtea peccare nó potuerit: octauo ⁊ vltimo ī q̄ differt gr̄a ſctificatóis in vtero ⁊ gr̄a ſctificatióis q̄ eſt in ſacr̄is: vtrū ſctificati in vtero ad ſacramenta teneanť.

De ſctificatióe btē ꝟginis q̄runť ꝑ ordinē octo: Primo, 2o, 3o, 4o, 5o, 6o, 7o, 8o

An beata virgo ſanctificata ſit in vtero vł ante vterum. — Arti. III

Arg. ꝓmo a D ꝓmū ꝓcediť ſic: Dicit apłs ꝙ oēs in adam peccauerūt q̄ fuit forma ꝑuaricatóis oīm: cū ḡ deꝰ ꝓnior ſit ad miſerendū q̄ꝫ ad códēnandū oēs in adā vel aliq̄ ſatiſfacere potueřt/ ⁊ q̄cq̄d có-

cedi potuit cócedebatur mr̄i q̄ gr̄a plena fuit: ḡ xp̄s

2o ei hoc cóceſſit. Itē Anſel. Decebat vt ꝟgo illa quā deꝰ filio quē corde genitū vt ſeip̄m diligit matrē ꝑparauit ea puritate niteret q̄ maior ſub deo neq̄t intelligi/ ſed habuiſſe originale ⁊ amiſiſſe nó eſt maior puritas q̄ ſub deo intelligi pōt: qꝛ maior intelligitur nunq̄ꝫ habuiſſe: ḡ h̄ cóceſſum eſt matri cui ꝯcedebať q̄cq̄d ꝯcedi pōt. qd̄ accipiť ex ꝟbo qd̄ in. 3. Reg. Salomon dixit mr̄i: Pete a me mr̄ mi/ neq̄ꝫ eñ fas eſt

3o me q̄cq̄ꝫ denegare tibi. Itē ecclīa cantat ꝙ eua fuit via mortꝭ ⁊ btā virgo via vite: ḡ ſicut illa mortꝭ/ ita iſta vite: ſꝫ illa via mortis fuit exiſtentibꝫ in lūbis: ḡ

Rō in ꝯrīū prima — iſta via vite exn̄s ⁊ exn̄tibꝫ in lumbis. Sꝫ ꝯ̄ Augꝰ Nó pōt bñ eſſe q̄ nó eſt/ ſꝫ ſanctificatū eſſe eſt bñ eſſe

2a ḡ nó cóuenit nó exn̄ti. P. q̄cq̄d erat in lūbis vt peccato nó obnoxiū erat medicina vulneris/ vt dić Augu. ḡ ſi virgo fuiſſet in lumbis vt pctó nó obnoxia/ fuiſſet medicina vulnerꝭ/ ſꝫ vna efficaci medicina ha-

3a bita alia ſuꝑfluit: ḡ ſuꝑflua eēt incarnató xp̄i. P. in ecclīa nó ē niſi caput ⁊ mēbra capiti cóuenit redimere tm̄: ḡ mēbris cóuenit redimi. Cū igiť btā ꝟgo fuerit mēbrū ſic ip̄i cóuenit redimi/ ſꝫ dicit Augꝰ ꝙ cuicunq̄ꝫ cóuenit redimi in lumbis patrū eſt vt obnoxium pctó: ḡ btā ꝟgo in lūbis patrū nó poterat ſctificari.

Solo. ad ꝓmū et 3m — Solo dicimꝰ ꝙ tribꝫ de cauſis btā ꝟgo ⁊ q̄libet aliꝰ nó pōt ſctificari in parentibꝫ: q̄rū vna eſt ꝙ gratia ſanctificatióis nó hꝫ ortū a parentibꝫ/ ⁊ ió in eis tranſfundi nó pōt/ ſed pctm̄ hꝫ ortū: ⁊ ideo trāſfundiť in ꝓpagatióe nature. ⁊ ꝑ hoc ptꝫ ſolutio ad ꝓmū ⁊ ad tertiū. Secūda cauſa/ vt dicit Augꝰ) ex libidine in ꝓpagatóne tanq̄ꝫ filia peccati innaſciť cauſa pctī in carne: ⁊ hoc idem dicit Aug. libido aūt hec nó eſt ſeparabilis a cócupiſcentia mixtionis ſeminū

et iđo innaſcit̃ peccatū: ⁊ iđ q̄ virgo beata per hanc
legē ꝯcupiſcētie fuit in lumbis patrū: q̄ futura erat
venire in vterū matris ſue nō habuit in illis poſſibi
litatē ad gratiā. Tertia cauſa eſt: q̄ caro non eſt ꝑti
ceps gratie gratūfaciențꝫ niſi ꝑ aīam diſtinctā: ⁊ iđ
q̄ in lumbis patrū nemo fuit ſm aīaꝫ ſuſceptibilis
Ad 2m gratie. Ad id qđ obijcit̃ de Anſel. dđm ꝙ illa puri
tas nō intelligit̃ ꝑ cōparationē ad an̄ ſed ad poſt: ha
bet eīm originale ꝑ cōparationē ad an̄ vn̄ cōtrahit̃ et
ꝑ cōparationē ad poſt: q̄ ad malū inclinat: xp̄s aūt
de⁹ hō nō habuit ſm cōparationē ad an̄ nec ad poſt
vn̄ ſub illa eſt puritas q̄ ad ante habet originale: q̄
contraxit ſed nō ad poſt: quia poſt legē concupiſcen
tie ad malum inclinare nō potuit.

Arti. IIII. An caro beate virginis fuit ſanctificata an
D te animationē vel poſt.

Ecundo querit̃ vtrū caro ei⁹ ſctificata fuerit
ſ an̄ aīationē vel poſt: hoc eīm q̄dā p̄ſumpſerūt
Arg. p̄mo dicere. ſ. ꝙ cōtraxit q̄dē originale in cā ⁊ ma
teria corpis/ ſꝫ q̄ ſpūſſanct⁹ ⁊ aīa ſimul venerūt ad
corp⁹/ ⁊ ſpūſſanct⁹ oīm mobilib⁹ mobilior eſt: iđo
p̄uenit aīam in introitu corpis ⁊ emundauit vt ani
2m mā originali reatu inficere nō poſſet. Et hoc nitūt̃
ꝓbare ſic: Btā virgo ſignificat̃ ꝑ archā/ ⁊ aīa ei⁹ ꝑ
vrnā aureā/ ⁊ gr̄a ei⁹ ꝑ manna: ḡ cū archa circūtecta
fuit ex omni ꝑte auro an̄q̄ vrna poneret̃ in ea/ caro
fuit p̄uenta mundicia ſpūs an̄q̄ aīa veniſſet ad ipaꝫ
3o P. vt habitū eſt maior eſt puritas ei⁹ q̄ pōt eſſe ſub
deo/ ſed hec ē vt eā habeat ⁊ nō in reatu cū fili⁹ ver⁹
4o hō ⁊ de⁹ nō habeat nec in cā nec in reatu. P. q̄ eſſet
cā ꝙ de⁹ de illa ſctificatōe expectaret donec inficeret
aīam cū an̄ ipam p̄ſtare poſſet/ cōſtat ꝙ nulla: cū igi
tur q̄cq̄d cōcedi pōt cōceſſit mr̄i videt̃ ꝙ hec cōceſſit.
5o P. de antixp̄o q̄ erit inſtr̄m dyaboli legit̃ in qua
dam gloſa ſuꝑ Danielē ꝙ etiā in mr̄e dyabol⁹ incre
mentū ſibi ꝓcurat: ḡ ꝑ oppoſitū de ea q̄ eſt q̄ſi inſtr̄m
dei videt̃ ꝙ de⁹ ipm corp⁹ ꝓcurare debeat ne aīam
6o inficiat. P. legit̃ de Hieremia: Priuſq̄ te formarē
in vtero noui te. formatio aūt (vt dicit aug.) eſt in in
fuſiōe anīe: ḡ nouit hieremiā an̄q̄ aīam infunderet:
cōſtat aūt ꝙ loquit̃ de noticia approbatiōis ꝑ grati
7o am: ḡ hieremiā approbauit ꝑ gr̄am an̄q̄ aniaret: er
go multo forti⁹ matrē. Itē Luce. I. ſuꝑ illud/ exulta
uit in gaudio: glo. nec dū erat illi ſpūs vite ⁊ iā ine
rat ſpūs gratie: ḡ multo forti⁹ ſic fuit in matre/ ⁊ ita
erat ſctificata an̄ ſpm̄ vite: cū igit̃ ſpūs vite ſit ania
Rōi oppo erat ſctificata an̄ animationē. Sꝫ cōtra ſctificatio
ſitū eſt p̄ma in vtero eſt cōtra reatū originalis ⁊ nō contra penā
vel cōcupiām ipi⁹. Probatio: q̄ ꝯtraria nō manēt
cū gr̄a: ḡ reat⁹ hꝫ cōtrarietatē ad gratiā: ſed caro nō
2a eſt ſuſceptibilis reat⁹: ḡ nec gr̄e. Itē ordo eſt in ꝑti
bus hois ad deū/ ita ꝙ corpus eſt ſub aīa ⁊ aīa ſub
deo: ḡ in deſcenſu gratiaꝝ de⁹ dando gr̄am vicini⁹
ſe hꝫ ad aīam q̄ ad corp⁹: ḡ effect⁹ gratie ꝑ animā de
3a. bet trāſire in corp⁹. Itē dicit Dyo⁹ ꝙ lex diuinita
tis eſt ꝑ prima media ⁊ ꝑ media poſtrema adducere:
cū ḡ ania ſit media ꝑ aīam debet reduci ad corp⁹ ad
Solutio ſtatū gr̄e. Solō dicim⁹ ꝙ beata virgo nō fuit ſan
ctificata an̄ animationē: ⁊ q̄ dicunt oppoſitū eſt he
reſis cōdēnata a btō Bern̄. in ep̄la ad lugdunenſes
Ad p̄mū ⁊ a mgr̄is oīb⁹ pariſius. Ad primū ergo dđm ꝙ
ꝙ ſpūſſanct⁹ mouet̃ qn̄ ꝑ motiones in aīas ſanctas
ſe tranſfert: nō q̄dem in ſe ſed in donis gratiaꝝ: ⁊ iđ
primo venit in animā ⁊ ꝑ ipam ſctificat corp⁹. vnde
hoc eſt falſum ꝙ p̄cederet animā in corp⁹ ꝑ inhabitā
tem gratiā gratūfacientē. Ad aliud dđm ꝙ illa ex Ad 2m
poſitio allegorica eſt: ⁊ nō eſt ſil'e: q̄ qđ in archa ma
terialiter dicebat̃ ⁊ aliter ordinabat̃: hoc in natura
⁊ gratia nō ita ſe habuit: q̄ gratia corpis nō erat ni
ſi ab aīa: ⁊ eſt ſil'e ſi aurū vrne eſſet aīa/ ⁊ aurū arche
ꝓcederet ab vrna/ ſed hoc ars facere nō potuit: ⁊ iđo
operib⁹ diuiſit. Ad aliud dđm ꝙ illa puritas ſm 3m
aniam eſt accipiēda: q̄ corp⁹ poterat bn̄ xp̄us ſume
re ſine penalitate: ⁊ tamē nō fecit/ vn̄ penalitas car
nis impuritas nō eſt. vn̄ purū ⁊ impurū ad animaꝫ
referunt̃/ ⁊ illa habuit maiorē que potuit eſſe ſub fi
lio vt pri⁹ dictū eſt. Ad aliud dđm ꝙ multe ſūt cau Ad 4m.
ſe ꝙ deus voluit eā pri⁹ animari: quaꝝ vna eſt ꝙ ali
ter gratie ſuſceptibilis nō fuiſſet. ſcđa eſt q̄ alit̃ libe
ratione quantū ad aniam nō indiguiſſet ⁊ minores
gr̄as egiſſet. tertia cā fuit firmitas ſentētie: q̄ dixit:
morte moriemini. qđ de vtraq̄ morte in ꝓpagatiōe
intelligit̃/ ⁊ multe alie poſſunt aſſignari. Ad aliud Ad 5m.
dđm ꝙ dyabol⁹ nō ita p̄parat nutrimentū antixp̄o
ꝙ nutriat cū pctō vl' infundat ampli⁹ pctm̄ in eū q̄
originale ſed dicit̃ nutrire: q̄ incendit complexionē
ſanguinis matris/ vt caro generata in ꝓle ampli⁹
inclinabilis ſit ad pctm̄ q̄ in alio. Et ex oppoſito ni
hil ꝓhibet/ immo piū eſt credere de beata virgine ꝙ
caro ei⁹ etiā ex primis cōplexionantib⁹ in matre nō
ita fuit feruida ad libidinē ſicut caro alteri⁹/ hoc tn̄
nō pōt ꝓbari aliter niſi q̄ piū eſt credere/ ſꝫ ex maio
ri ꝯcupiſcibilitate (vt ita dicā) nō hꝫ caro vt ampli⁹
vel min⁹ inficiat aīam originali pctō/ ſꝫ poti⁹ ex hoc
ꝙ tota corrupta eſt in primo parente peccāte in quo
tota fuit: ⁊ ideo etiā nō niſi vnū pctm̄ trāſfudit: ⁊ iđ
dicit Aug⁹ ꝙ oīs hō fuit Adam in natura preter
xp̄m. Ad aliud dđm ꝙ intelligit̃ de noticia p̄deſti Ad 6m.
natiōis: ⁊ iđ ſequit̃ etiā anteq̄ exires de ventre ſan
ctificaui te/ vt notificaret etiā gr̄am p̄deſtinatōis cū
gr̄a ſctificatiōis q̄ poſt formationē puerperij dat̃ in
vtero. Ad aliud dicendū ꝙ ſpūs vite đ ibi nō aīa Ad 7m
ſed attractō ſpūs vitalis ab vtero libero. i. anteq̄ ca
peres libere ſpūm vitalē ſeparat⁹ es a matre.

Vtrū poſt animationē ⁊ ante natiuitatē ex Arti. V
vtero ſanctificata fuerit. E

Ertio querit̃ an poſt aniationē ⁊ an̄ natiui
t tatē data ſit ei gr̄a: ⁊ videt̃ ꝙ nō. Aug⁹: Qđ Arg. p̄mo
natū nō eſt renaſci nō pōt: ſed gr̄a ſctificatōis
regenerat: ḡ nō dat̃ niſi natis. Itē in maternis vte 2o
ris ſcias ꝑuulos renaſci nō poſſe (dicit Aug⁹/ ⁊ ex h̄
cōcludit̃ vt pri⁹. In cōtrariū ſunt auctates ſuꝑ īdu
cte de Iohe ⁊ hieremia. Solō dđm ꝙ an̄ natiuita Solō
tē ex vtero ſctificata fuit/ ſed quo die vl' qua hora ne
ſcire quēq̄ hoim niſi ꝑ reuelationē niſi qđ ꝓbabili⁹
eſt ꝙ cito poſt animationē cōferat̃ q̄ longe expectet̃.
Ad obiecta ḡ dđm ꝙ aug. loquit̃ de gr̄a ſacramēto Ad ambo
rū q̄ cōferunt̃ ꝑ miniſtrū: q̄ in illis cōfert̃ gr̄a/ vnđ obiecta.
cū oꝑatio miniſtri nō ſit niſi ſuꝑ diſtictas ꝑſonas nō
pōt hec gr̄a dari niſi diſtinctis extra vterū. vel dđm
ꝙ natiuitas duplex ē i vtero cū aīat̃ puerperiū/ ⁊ ex
vtero cū puer ꝓdit ad lucē: ⁊ qđ Aug⁹ dicit intelli
git̃ de prima natiuitate ſi gn̄aliter accipiat̃.

Quanta fuit ſanctificatio virginis in vtero. Arti. VI
Vuarto q̄rit̃ quāta fuerit ei⁹ ſctificatio in vte F
q ro: Et videt̃ ꝙ deleuerit reatū originalis et
actū q̄ eſt fomes/ ſic in hieremia ⁊ iohanne de Arg. p̄mo
leuit reatū: ḡ cū pl⁹ cōtulerit btē v̄gini q̄ illis in ipa

2° debuit delere vtrūqꝫ. Itē dicit Aug⁹ ꝙ ꝓpť inclina
tionē ↄcupiſcētie mō nō poſſum⁹ dicere pctm̄ nō ha-
bem⁹: cū igiť potuerit hoc dicere (vt idē dicit) videť
ꝙ inclinationē illā nō habuerit: ⁊ h̄ eſt fomes: ⁊ ǵ fo
Cōtra ſol'o mitē nō habuit. R. nihil eſt qd̄ qdā ſoluētes dicunt
nē q̄rūdā p̄ ꝙ habuit fm̄ habitū ſꝫ nō fm̄ actū inclinandi in ma
mo lū: q̄litas em̄ p ſe actiua ſp agit actū dūmō inueniat
ſubiectū in qd̄ agat / vt calidū / frigidū ⁊ hmōi / ſꝫ fo-
mes eſt q̄litas p ſe inclinās ad malū: ǵ ſp inclinabit
q2 ſp ſubiectū inuenit. i. ſenſualitatē ⁊ liberū arbitri-
Cōtra ſol'o um arbitriū. R. nihil etiā videť qd̄ alij dicunt ꝙ fo
nē alioꝝ 2° mes facit duo. ſ. incliat ad malū / ⁊ quo ad hoc ī bea
ta virgine ſublat⁹ fuit. et facit difficultatē ad bonū: ⁊
quo ad hoc remanſit: q2 ex eodē ⁊ nō alio difficulta-
tē facit ad bonū qd̄ inclinat ad malū: ⁊ ex hoc etiā cō
ſeqnť ſi tollereť inclinatio ad malū tollereť difficul-
Cōtra ſol'o tas ad bonū. Sūt aūt alij q̄ voluerūt dicere ꝙ to-
nē alioꝝ 3° tus fomes ſublat⁹ fuit quo ad ꝑſonā / ſꝫ remanſit q̄
ad naturā: hoc eſt ꝙ in ipa habit⁹ fomitis null⁹ fuit
ſed ſi cōcepiſſet adhuc ꝓpter naturā corruptā pecca-
tū originale in ꝑuulū traieciſſet. Sol'o aūt iſta du-
pliciter eſt falſa: vno mō q2 eſt cōtra lrām q̄ dicit hic
ꝙ ſpūſſanct⁹ ꝑueniēs in eā a pctō purgauit ⁊ a fomi
te liberauit: ǵ inuenit fomitē in ea / quē vel debilita-
uit (vt dicit mgr̄) vel totaliť euacuauit. Alio mō: q2
ponam⁹ ꝑ impoſſibile: q2 impoſſibile eſt hoc m̄ri dei
(vt dicit Ambro.) ꝙ poſt xp̄m genuerit filiū / ↄſtat ꝙ
originale habuiſſet: ǵ hec opatio fomitis nunq̄ȝ fuit
Sol'o euacuata q̄ eſt res alteri⁹. Sol'o dōm ſine ꝑiudicio
ꝑncipalis: ꝙ habit⁹ fomitis dupliciť cōſiderať in vigore ſuo. ſ.
⁊ ad p̄mū. inclinans quantū eſt de ſe ad mortale pctm̄ ⁊ venia
le: ⁊ in habitu tm̄: ⁊ in diſpoſitiōe tm̄. Eſt em̄ habi-
tus expedit⁹ ad actū / ⁊ ē habit⁹ nō expedit⁹ ad actū
ꝓpter habitus cōtrarios impedietes / licet nō ſint in
eodē ſubiecto primo / tn̄ in eodeꝫ ſubiecto cōi. Et eſt
diſpoſitio q̄dā remanens poſt habitū q̄ debilis eſt ⁊
de facili purgabilis: tn̄ nūq̄ȝ nō cito purgať ꝓpť co-
herentiā ei⁹ cū ſubiecto: q2 ſcꝫ ꝓfunde inficit lꝫ parū
inficiat. vn̄ dicim⁹ ſine ꝑiudicio ꝙ ſctificatio btē vir
ginis abſtulit vim inclinandi ad veniale ⁊ mortale
q̄ntū eſt de ſe habitū origīalis pctī ⁊ reatū: ⁊ fm̄ di-
cta mgr̄i hic / ⁊ Dam. māſit adhuc in habitu ⁊ diſpo
ſitōe nō inclinantib⁹. In Hieremia aūt ⁊ Johanne
manſit inclinās ad veniale / nō aūt q̄ntū eſt de ſe ad
Ad 2^m peccatū mortale. Ad dictū Aug. dōm ꝙ ipē hoc di
cere potuit ꝙ etiā ſi habitū habuit / nō tn̄ inclinauit
Ad id qd̄ ē ad malū nec retraxit a bono. Ad id qd̄ cōtra hāc ſo-
ↄ p̄a^m ſol'oꝫ lutionē obijciť dōm ꝙ inuenit ſubiectū diſpoſitum:
immo cū cōtraria diſpōe / ſicut li. ar. ⁊ rōnē / ⁊ ille cō-
trari⁹ habit⁹ reprimit actū fomitis ne in aliquo ma
Ad alias ſo nifeſtari poſſit. De alijs ſol'onib⁹ videť dōm vt ꝓce-
lutiones dunt obiectiones. q2 ille fundamentū dicti ſui a ſe-
nioribus non habent.

Arti. VII. G

Quid addiderit ſanctificatio ꝑuentiōi ſpiri tuſſancti in beatam virginem.

Arguiť p̄o q Uinto q̄riť qd̄ addiderit ſctificatio ex ꝑuentu
in eam ſpūſſctī: ſi em̄ decebat vt illa purita-
te niteret q̄ maior eſt ſub deo tunc videť etiāꝫ
habit⁹ fomitis nō remanſiſſe in ea: ⁊ ita nihil addere
Sol'o potuit. Si dicať ꝙ addidit quo ad ſtatū puritatis
Obiectio maioris nō ꝙ an̄ impura fuit: ↄtra hoc eſt lrā q̄ dicit
Sol'o ꝙ fomitē extenuauit. Sol'o hoc iam facile eſt deter
ad totū minare: q2 addidit habitū fomitꝭ extinguēdo. Et ſi

querit qd̄ adhuc addit inhabitatō deitatꝭ filij: dōm
ꝙ diſpoſitionē auferendo: ſicut em̄ an̄ habitū eſt di-
ſpoſitio ita etiā poſt habitū eſt aliq̄ diſpoſitio freque-
ter remanens ſꝫ tūc remanere nō potuit: q2 totū cor
pus reſplenduit lumine inhabitātis in ſe deitatis: ⁊
hoc fcať Ezech. 43. vbi dicit ꝙ ingreſſa ē gloria do
mini in templū p viam porte orientalis ⁊ reſplēduit
terra a maieſtate eius.

Arti. VIII H

Quō differt ſctificatio beate marie virgi nis a ſctificatiōe Johannis ⁊ hieremie.

f Exto queriť de drn̄a ſctificatiōis ei⁹ ad ſcti-
ficationē Jobis ⁊ hieremie. Et q̄re hi magis
alijs ſctificati legunť / ⁊ videť ꝙ nō ſit drn̄a: Af p̄o ꝙ nō
q2 dicit Aug⁹ ꝙ in carne p̄ter pctm̄ viuere eſt ſolius ſit drn̄a.
redemptoris: ǵ videť ꝙ preter pctm̄ nō vixit gl'ioſa
virgo. R. Hieremias ⁊ Jobes etiā peccauerūt. de 2°
Hieremia ptꝫ vbi dr̄: Ecce tetigi labia tua. tact⁹ eī
labioꝝ (vt vult Grego⁹) eſt purgatio pctōꝝ. Simi-
liter de Johanne cū venit ad ipm̄ xp̄s vt baptizare-
tur ab eo / Math. 3. dixit Jobes: Ego a te debeo ba
ptizari. ibi glo. i. a pctō mūdari: ǵ ī pctō veniali om
nes ſctificati fuerūt ſil'es. R. q̄riť q̄re hec gr̄a nulli q̄ſtiūcla 2^a
patriarchaꝝ eſt data ſꝫ vni ꝓphete: ⁊ Jobi q̄ eſt fmi
nus legꝭ ⁊ ꝓphaꝝ / ⁊ beate ꝟgini. R. videť eī ꝙ iob 3°
fuerat ſctificat⁹ in vtero / ⁊ tn̄ virgo nō fuit: q2 dicit
Ab infantia creuit mecū miſeratio ⁊ de vtero egreſ-
ſa eſt mecū. q̄ aūt habet vnā virtutē habet oēs: er-
go oēs habuit ⁊ ſic ī vtero ſctificat⁹ fuit. R. ad Ro 4°
ma. 9. ⁊ Malach. 1. Jacob dilexi: ǵ etiā Jacob vr̄ eē
ſctificat⁹. R. de hieremia dr̄ ſil'r: Anq̄ȝ exires de vē 5°
tre ſctificaui te. De Johe. Spūſctō replebiť adhuc
ex vtero matris ſue: ǵ de m̄re dn̄i pl⁹ aliqd̄ dꝫ intel-
ligi ⁊ ſi nō dicať. R. Aug⁹ dicit ꝙ oēs apparitōes 6°
facte patrib⁹ ordinabanť ad vnā q̄ xp̄s in carne ap-
paruit: ⁊ oīa miracula ad vnū q̄ diuinitas huma
ne nature ſociata fuit: ǵ videť ꝙ oīs ſctificatio in vte
ro facta ſit ad ſctitatē in vtero de q̄ dictū eſt: Qd̄ na-
ſceť ex te ſctm̄ / nō ſctificatū ordinari debuit. Cum ǵ
Eſa. 7. hoc luciditiſſime p̄dixit etiā ſctificat⁹ in vtero
fuiſſe debuit. Sol'o dōm ꝙ btā virgo nunq̄ȝ pecca Sol'o
uit: ⁊ hoc ex p̄ſſe habeť in lrā. Ad obiectū ↄ dōm Ad p̄mū
ꝙ in carne viuere ſine pctō cōtracto ⁊ facto ſoli⁹ filij
dei eſt / ſed btā virgo cōtraxit pctm̄ p̄⁹ ⁊ poſtea ſcti
ficata fuit. Ad aliud dōm ꝙ bn̄ cōcedo hieremiā et Ad 2^m
iohem venial'r peccaſſe / ſꝫ nō ꝟginē gl'ioſam ꝓpť ho-
norē dn̄i. Ad id qd̄ vlteri⁹ q̄riť ſine ꝑiudicio dico ꝙ ad q̄ſtiūclā.
gr̄a ordinať ad opa ꝑfectiōis p̄cipue in cōtinētia vt
cū coit⁹ ſine libidine eſſe nō poſſit / eis nō ↄueniebat
dari hāc gr̄am: q2 ꝓpť ſemen ꝓmiſſū gn̄ationi opam
dabāt q̄ cū cōcupiſcētia erat ꝑmixta. Qꝫ aūt Hiere-
mie dabať fuit: q2 ordinē habuit ad ſctitatē in vte-
ro in aptiſſima expſſiōe pl⁹ oīb⁹ ꝓphetis. qd̄ ſic ꝓba-
tur: Inť oēs expſſius ꝓphetauerūt de mō natiuita-
tis dn̄i Eſa. 7. ⁊ Hiere. 31. Eſaias aūt dicit ſic: Ec-
ce virgo ↄcipiet ⁊ pariet filiū: vbi nō exp̄mit niſi di
ſpōnē m̄ris. ſ. ꝙ ꝟgo cōcipet ⁊ pareret. Sed Hiere-
mias ſic dicit: Nouū faciet dn̄s ſup terrā / femia cir
cūdabit virū. Et an̄ h̄: Uſq̄ȝ q̄ delicijs diſſolueris fi
lia vaga. Nouū aūt nō eēt ſi m'r cōcipet: ǵ in h̄ ſolo
intelligiť qd̄ dixerat Eſa. p̄ nouū nō eſſet purū ho-
minē de vno ſolo hoīe fieri: q2 hoc factū fuit qn̄ Eua
ſumpta eſt de adam: ǵ in hoc vult cōiūctionē hūani
tatis cū deitate: cū aūt dicit / circūdabit / dicit cōtra-

ctionē infiniti ad artitudinē vteri: cū aūt dī / virū / in-
telligit̃ pfectio ei⁹ in aīa ꝛ habitib⁹ aīe q̄ sunt sapien-
tia ꝛ grā. Per hoc aūt qđ pcesserat / vsq̄ꝫquo delicijs
dissolueris filia vaga / notat pdicationē castitatꝭ: de
inceps in oīe tpe quo filie nō querūt resolui deli-
ciosis amplexib⁹ / sꝫ castis amplexib⁹ deo adherere:
Johes aūt hāc sctitatē in vtero exultando in sue ma
tris vtero demōstrauit / ꝛ postea etiā digito mundo
ostendit: ꝛ iō ille ꝓpinqui⁹ ordinabat̃ ꝛ sancti⁹ viuit
Sꝫ p oīb⁹ illa recipit sctitatē q̄ sic ad sctitatē accessit
Ad 3ᵐ vt de ipa sumeret̃ qđ deo vniret̃. Ad aliđ dōm ꝙ
Job nō fuit in vtero sctificat⁹ sed tangit grām gratꝭ
datā sibi in cōplexione corpis ex quo habuit ꝙ faci-
li⁹ inclinabat̃ ad miam q̄̄ ali⁹ homo / sicut q̄libet hō
vni ṽtuti magꝭ est vicin⁹ ſm cōplexionē suā q̄̄ ali⁹.
Ad alia obiecta. Ad aliđ dōm ꝙ de dilectiōe pdestinatōis itelligit̃.

Arti. IX. I

An sanctificatio cōfirmet sanctificatos et precipue virginē beatam.

Septimo querit̃ vtrū hec gratia q̄ dicit̃ sctifi-
catio in vtero cōfirmet sanctificatos / ꝛ preci-
Arg. pmo pue beatā virginē que postea peccare nō po-
tuerit: hoc em̄ videt̃ p Ambrosiū in libro de virgini
tate gloriose ṽginis vbi dicit / ꝙ impossibile fuit vir-
ginis vterū quē fili⁹ inhabitando cōsecrauerat alie
ne copule coitu incestari: cū igit̃ filiis ratō sit de alijs
actib⁹ impfectiōis ꝛ pcti / videt̃ ipsa nō potuisse pec-
2º care. Item indecētia nō cōpetit christo / sed obiurga
tio matris si peccaret redundaret in aliqđ vituperi-
Solō ad totū um ꝙ indecens videret̃ parentes malos habere: ḡ
videt̃ ꝙ nō potuit peccare. Solō dicēdū ꝙ hec gra
tia nō ꝯfirmat eos quib⁹ datur / sed verū est quidem
ꝙ in beata virgine remouet habitū ad malū / vt scꝫ
ex parte habitus nō habuerit inclinans. Qđ autē
dicit Ambro⁹ intelligit̃ de impossibilitate que est ex
incōgruitate: qꝛ incōgruū fuisset vt vtex̄ qui fuerat
templū filij dei viro corrūpendū pberet: ꝛ hec impos
sibilitas est immobilitas honestatꝭ ex libera volun-
tate. ꝛ per hunc modū ꝓcedit obiectio sequens / que
ꝓbat hoc p modū indecentie.

Arti. X K

An hec gratia abundet vel deficiat a gratia que est in sacramentis.

Octauo ꝛ vltimo querit̃ vtrū hec gratia abū-
det vel deficiat a gratia que est in sacramen-
Arg. pº ꝙ deficiat tis: ꝛ videt̃ ꝙ deficiat: qꝛ nō imprimit cara-
cterē vt baptism⁹. Item nō aperit ianuā quā ape-
2º rit baptism⁹: ḡ videt̃ ꝙ deficiat. Cōtra baptismus
Arg 3º ꝙ habundet nō ita debilitat fomitē quin instiget ad mortale vel
veniale peccatū. gratia sanctificatōis in vtero adeo
4º ad idē. debilitat ꝙ nō instigat q̄ntū est de se: ḡ videt̃ ꝙ ha-
bunder. Itē abundans ꝛ nō diminutū dat̃ illis q̄
sunt specialis priuilegij ꝛ ꝓrogatiue / sed specialis p
q̄stiuncula. uilegij ꝛ prerogatiue sunt sanctificati in vtero: ḡ da-
tur eis gratia amplior. Juxta hoc vlteri⁹ q̄rit̃ vtrū
teneant̃ recipere sacramēta: ꝛ videt̃ ꝙ nō: qꝛ de⁹ sup
pleuit in eis vicem sacramēti abundanti⁹: ḡ cū ma-
ior sit operatio dei q̄̄ ministri nō oportet suscipere sa
cramenta. Sed cōtra / Hieremias ꝛ Johes circūci
Solō ad totū pro vtraq̄ꝫ pte. si fuerūt: ḡ tenent̃ ad sacramētox̄ susceptionē. So-
lutio dicendū ꝙ in quibusdā magis habundat gra
tia sacramētalis ꝛ in q̄busdā deficit ad gratiā vł san
ctificationē in vtero q̄ntū ad ea que sunt substantia-
lia saluti ꝛ gratie / vt ordo in bonū ꝛ remotio a malo
magis abundat gratia sanctificatiōis in vtero q̄̄ sa
cramentalis q̄ntū ad alia ṽo min⁹ habundat / sicꝫ est
impressio characterꝭ ꝛ apertio ianue que fit in sacra
mentis inquantū in eis operat̃ passio q̄ soluit pctū.
Ad id qđ vlteri⁹ q̄rit̃ dōm ꝙ tenent̃ recipe sacra p- ad q̄stiūclā.
pter pceptū: nō em̄ circūcisio tm̄ est data in remediū
sed etiā in signū: ꝛ iō ꝓpter op⁹ operans oportebat su-
scipere ꝛ nō ꝓpter opus operatū nisi forte btā ṽgo ꝛ
iohes baptizati fuerint ꝓꝑ impressionē characterꝭ.

Arti. XI L

An gliosa virgo p suā potentiā generatiuā aliquid egerit in cōceptione filij.

Deinde incidit dubiū de scđa pte hui⁹ capitu
li vbi dicit potentiā quoq̄ꝫ generādi absq̄ꝫ vi
ri semine virgini pparauit. ꝛc. Ubi querun
tur duo: vtrū beata virgo p potentiā generatiuā su-
am aliqđ actiue egerit in cōceptiōe filij. Scđo qđ sit
qđ dicit ꝙ spūsanct⁹ pparauit potentiā generatiuā
Circa primū pcedit̃ sic: Apud omēs phos natura Arg pº ꝙ nō
les suppositū est ꝙ virtus informatiua est in semine
maris ꝛ nō femine: ꝛ hoc ꝓbat̃ p oua venti / ex quib⁹
nō format̃ pull⁹ ꝓpter defectū virtutis informatiue
Cū igit̃ virtutis formatiue sit formare cōuertere in
membra silia ꝛ dissimilia / nihil taliū ꝯuenit virtuti
matris: ḡ nec potentie generatiue virginis: ḡ ad for
mā membrox̄ ꝛ corporis potētia generatiua virgīs
nihil fuit operata. Item phus in libro de aīalib⁹ 2º
xvj. dicit ꝙ anima est in semine sicut artifex in artifi
ciato: ꝯstat aūt ꝙ nō intelligit de aīa ꝓut est actus
corporis organici phici potentia vitā habētis: quia
semen nō est tale corp⁹: ergo intelligit de ṽtute for-
matiua: ergo iterū nō est a matre. Item ibidem di- 3º
cit ꝙ virtus seminis formationē ꝛ cōuersionē ꝛ ani-
mationē triplici calore coniuncto sibi operat̃: calore
em̄ ignis cōuertit ꝛ calore celi format / ꝛ calore ani-
me pparat ad vitā: nihil autē tale est in matre: ḡ nō
opat̃ in his. Itē in li. de vegetabilib⁹ ponunt̃ ꝓprie 4º
tates marꝭ ꝛ femine: ꝛ femine sūt humidū ꝛ frigidū
qꝛ illa cōueniunt sigillationi formarū ꝛ receptōi eo
ꝙ humidū cōuenient̃ recipit ꝛ frigidū cōuenient̃ re
tinet. masculi aūt ꝓprietates sūt calidū et siccū q̄ bn̄
sigillāt: qꝛ calidū aperit sigillādū ꝛ siccū penetrat p
angulos acutos: ḡ cū sigillantꝭ sit formare / cōuerte
re ꝛ hmōi: ḡ erit maris ꝛ nō femine: ḡ nec btā virgo
habuit hoc ad xp̄m. Itē q̄cq̄đ de alijs dicat̃ in con- 5º
ceptione christi cōuersio / formatio / viuificatio / vnio
simul facta sunt: ḡ nō poterant fieri a virtute creata
sed increata: ḡ nō a beata virgine. Item Dam. di- 6º
cit ꝙ preuenit ipsam dei per se sapientia tanq̄ꝫ diui-
num sporos: id est semen: cōstat aūt ꝙ nō fuit semen
quo ad materiā: qꝛ hoc esset heresis: qꝛ ille est pater
ex cui⁹ semine format̃ materialit̃ infans: ꝛ sic patrē
christ⁹ haberet ſm generationē tempalē: ideo relin-
quit̃ ꝙ fuit semen quo ad virtutē seminis scꝫ formā-
do / cōfortando / cōuertēdo / figurando / cōponendo
ꝛ hmōi: ḡ hoc non fuit virtute virginis gliose / sicut
quidā dixerūt. Sed cōtra / ꝓpter solā materiā non In ꝯrīū pº
dicit̃ mater: qꝛ per hoc aurū esset mater annuli: ergo
videt̃ ꝙ prius aliqđ fecerit q̄̄ ꝙ materia in ipsa acci-
peret̃. Itē dicunt quidā phi ꝙ puer pendet ad ma- 2º
tricē habens venas ad venas matricis ꝛ neruos ad
neruos matricis / ꝛ arterias ad arterias / vt sic hau-
riat sensum ꝛ motū in neruis ꝛ nutrimētū in venis /
ꝛ vitā ꝛ vitalē spiritū in arterijs: ḡ videt̃ ꝙ operatio
matris sit plus q̄̄ dare materiā. Solutio sine pre Solutio.
iudicio dicēdū ꝙ totū qđ est simplex operatio ad for-

mã ⁊ ad ſpeciem hoīs et vnionē fecit ſpūſſanct⁹/ ſed quo ad materiā ⁊ fomentū loci conuenientis fouentis caloris extrinſec⁹ operabaᷓ potētia generatiua beate virginis ſicut et in alijs feminis fit/ vñ prime rōnes licet indecentes ſint tante ſctitati: ideo aūt adducte ſunt: qꝛ quidā dicere pſumpſerunt ꝙ potentia

Ad id qđ ē in ꝑriū. generatiua virginis xp̄us ſit formať⁹/ ⁊ alia plura abominabilia de hoc ſcripſerūt ⁊ dixerūt. Ad illđ autē qđ in ꝯtrariū dicit obijciēdū ꝙ nō eſt ſola materia in matre accepta/ ſed etiā opera ꝑ modū fomenti adiuuantis extrinſec⁹/ ſicut operaᷓ natura matricꝭ ſcꝫ frigida ⁊ ſicca/ ⁊ figurā coagulādo ꝑ frigidum ⁊ retinendo ꝑ ſiccū figurā. Et ſicut operaᷓ calor naturalis ad eſſe ꝑ fomentū/ ⁊ ad qualitates meliores cōplexioni inducendas: ſed iſta nō operanᷓ ſicut natura intrinſeca cōuerſionē/ formationē ⁊ figurationē.

Ad 2m Ad aliud dicendū ꝙ hoc nō fit niſi ad fomentū/ qđ patet: ſenſus ei ⁊ mot⁹ nō deriuanᷓ a matre ſed a cerebro qđ formaᷓ in puero/ ⁊ nutrimētū ab epate nō matris/ ſed qđ formaᷓ in puero/ ⁊ vitalis ſpūs a corde formato in puero: ⁊ ideo talia fouentia ſunt, ⁊ nō operantia/ ꝑcipue aūt hoc verū eſt in virgine glorioſa in qua hec oīa ſimul ꝑfecta ſunt. Dicunt tamen quidā ꝙ aliquid operata fuit ad ꝯceptū ꝑ cōſenſum fidei quando dixit/ Fiat mihi ſm verbū tuū: ſed hoc non eſt dicendū: quia iſte cōſenſus nō operaᷓ ad hoc ſed remouet obijcem ne cōceptus in ea fieret. Obex eīm ad hoc fuit diſſenſus eius/ et quando conſenſit obex remotus fuit.

Arti. XII. M

Quid ſit dare potētiā generatiuā in beata ꝟgine verbi dei: ⁊ an hic ſit a ſpūſancto.

Secūdo qriᷓ qđ ſit dare ei generatiuā potētiā dei ꝟbi. Dicit eīm Johēs Dam. Dico ſic: Potentiā deitatꝭ verbi receptiuā ꝑparās ſil' ⁊ ge

Arg. ꝑmo neratiuā. Aut eīm idē eſt ꝑparare ad receptionē ⁊ gñatiuā dare/ aut aliud. Si idē tūc nō videᷓ ꝟgo eē mater niſi qꝛ recepit ꝑ miniſteriū materie ⁊ vteri: ⁊ hoc videᷓ eſſe parū. Si aūt aliud/ tūc videᷓ gñatiua aliquid agere in cōceptu.

2o Pꝛ. hec bñ cōcediᷓ/ virgo generat filiū: ğ cū li generat vl' genuit dicat ꝑ modum

3o actionis gñationē videᷓ egiſſe in cōceptu. Pꝛ. qdaꝫ dixerūt ꝙ ſpūſſctūs excitauit virtutē gñatiuā i btā virgine vt excitare poſſet in actū generatiōis. Sꝫ h̄ videᷓ falſum: qꝛ excitās virtutē eſt pater in generatione. Spūs aūt ſctūs nō eſt paᷓ xp̄i etiā ſm genera

4o tionē humanā/ vt infra ꝓbabiᷓ. Pꝛ. ſm hoc nō videtur generatio xp̄i de virgine eſſe miraculoſa: qꝛ ſi cecus illumineᷓ poſtea nō eſt miraculū ip̄m videre: ergo ſil'r ſi virginis potentia gñatiua ad actū exciteᷓ/

Solutio ꝑncipalis et ad ꝑmū nō erit miraculū poſtea ipam generare. Solō dicendū ſine ꝑiudicio ꝙ dare potentiaꝫ generatiuā virginis ad actū nihil aliud eſt ꝙ̄ ꝑparare generatiuā virginis ad actū q̄ debeᷓ matri ſm naturā matris: hic aūt act⁹ vt habitū eſt nō eſt formare ⁊ cōuertere ⁊ figurare niſi ſic coadiuuando extrinſec⁹ ⁊ miniſtrare materiā in q̄ fiant cōuerſio ⁊ formatio ⁊ alia hmōi. miniſtrare in q̄ materiā ⁊ locū cōuenientē: ꝑparare aūt ad ſuſcipiendū eſt ſctificare ipam vt vterus ei⁹ deitati congruat ſuſcipiende: ⁊ ideo dicit ꝙ dedit ei potentiā receptiuā dei verbi ⁊ ſil' cū illa gñatiuā: qꝛ pri⁹ ſm rōnem

Ad 2m fuit recipe ⁊ poſtea generare. Ad aliud dōm ꝙ virgo veriſſime genuit xp̄m vt mř: ſꝫ mater nō hꝫ principalē actū formatōis/ ſꝫ poti⁹ id qđ in gñatione eſt

Ad 3m ꝑ modū efficientis. Ad aliud dōm ꝙ nō videᷓ vere recipiēdū hoc verbū qđ excitauit virtutē ei⁹ generatiuā/ ſed potius dedit ei eā nō in ſe qdē: qꝛ ex natura habuit/ ſꝫ vt eſſet expedita ad actū talē q̄ cōpetit matri. Ad aliud dōm ꝙ cōcept⁹ filij fuit miraculū omniū miraculoꝝ: ⁊ nō eſt ſile de ceco illuminato/ ſed ſi mile eſſet ſi cec⁹ manens cecus videret: tunc enim ⁊ potentia ⁊ act⁹ eſſent miraculoſa/ ſicut hic ipſa virgo manens cōcepit ⁊ peperit.

An cōueniebat annunciationē fieri beate virgini de cōceptione filij. Arti. XIII. N

D Einde queriᷓ de hoc qđ dicit ibi [Angel⁹ virginē alloquēs ait. ⁊c. Et gratia hui⁹ queritur de annūciatiōe facta ꝑ angelū ad beataꝫ virginē: ⁊ queruntᷓ quinqꝫ: quoꝝ ꝑmū eſt vtrū cōueniebat annūciationē fieri. ſcđm vtrū conueniebat eā fieri ꝑ angelū: tertio de quo ordine fuit angel⁹ annunciās: quarto de mō annūciatiōis. quintū ⁊ vltimū de fine annūciatiōis. Circa ꝑmū obijciᷓ ſic: gloſa ſup Matth. I. dicit ꝙ ꝓphetia ꝑdeſtiatōis ſine noſtro impleᷓ arbitrio vt virginē parere. Cū igiᷓ vt dicit glo. ſup lucā ꝑmo: Annūciatio fit ad cōſenſum arbitrij virgīs habendū videᷓ annūciatio eſſe ſuperflua Ar. ꝑmo ſic

Sup illud eīm Luce. I. Diſceſſit angelus ab ea. dicit glo. Accepto virginis cōſenſu celeſtia petit angel⁹.

2o Itē Grego⁹: Fides nō hꝫ meritū cui humana ratō ꝑbet experimentū. ſed annūciatio fuit ꝑſuaſio ad credendū: ğ magis fuit ad euacuandū fructū fidei ꝙ̄ ad iuuandū. Cū ergo annūciatio fuerit ad fidē ꝟgini faciendā videᷓ ꝙ nō debuit fieri. Ex aūt annūciatio ꝯſtruxerit fidē ꝑ rōnē ꝑtꝫ ex verbis angeli: Spiritusſanct⁹ ſuperueniet ⁊c. et Nō erit impoſſibile apđ deū omne ꝟbū. Et ex hoc qđ dixit elizabeth: Beata

3o que credidiſti. Pꝛ. ſine opatiōe angeli mediante de⁹ operaᷓ gratiā: cū ergo incarnatio magis aliqđ fuit ꝙ̄ grā q̄ daᷓ ſctis: ğ hanc de⁹ ꝑficere debuit ꝑ ſeipm/ ſed annūciatio ē ad incarnationē: ğ de⁹ eam debuit

4o facere ꝑ ſeipſum. Pꝛ. Aug⁹ in quarto de tri. dicit ꝙ apparitiōes facte patribꝫ facte ſunt ꝑ angelos ⁊ ordinabanᷓ ad incarnatōnē filij vt ad finē: cum igiᷓ finis dignior ſit eo qđ eſt ad finē/ ⁊ illa fecerit per angelos annūciatio nō debuit fieri ꝑ angelū/ ſꝫ interiori illuminatiōe ꝑ deū. Solutio dōm ꝙ ꝯueniebat

Solō fieri annunciatōnē ꝑ angelū ad habendū ꝟginis cōſenſum. Ad primū autem qđ contra eſt dicēdum ꝙ

Ad primū ꝓphetia ꝑdeſtinatiōis nō impletur ſine nobis cōſentientibꝫ ſed ſine nobis opantibꝫ. Ad aliud dōm ꝙ

Ad 2m fidei virtutē angelus nō intendit edificare ꝑ annunciationē in virgine: qꝛ illa fide pleniſſima fuit: ſꝫ qꝛ illa humilima fuit alta de ſe non preſumens: et cum altiſſimū ſit eſſe matrem dei/ hoc de ſe ex ſua reputatione nō debuit preſumere niſi inſtructa per angelū: ⁊ ideo fides quā cōſtruxit annunciatio eſt fides ſcientie et opinionis: vt hoc ſcilicet opinari ⁊ ſcire ⁊ credere poſſet vt de ipſa hoc fieret. Ex autem fieret per aliam quecunqꝫ ad hoc eligereᷓ futurū eſſe credebat: ⁊ talis fides bene querit rationē ⁊ reuelationē laudabiliter ⁊ ſine his de ſe tam magna credere eſſet vitu-

Ad 3m perabile. Ad aliud dicendū ꝙ incarnatio aliquid magis eſt ꝙ̄ gratia: ſed nō annunciatio: ⁊ ideo licet incarnationē deus ꝑ ſe fecerit non tamē annuncia-

Ad 4m. tionē. Ad aliud dicendū ꝙ ille apparitiōes ordinabanᷓ ad apparitionē filij in carnē/ ſed nō ad annunciationem: ⁊ ideo non procedit obiectio.

Arti. XIIII O — **An coueniebat annūciationē hanc fieri ꝑ angelum.**

Ecūdo querit̄ vtrū coueniebat fieri per an-
Arguit̄ p° s gelū. Et videt̄ ꝙ nō. Angeli enim illuminato
res ſuperiores ſunt his quos illuminānt vt di
cit Dyoñ: ſed nullus angelus ſupꝛioꝛ fuit beata vir-
2o gine: ergo nullus eā illuminare debuit. Annūcia
tio autē fuit illuminatio de cōcipiendo chꝛiſtū: ergo
nullus angelus ei hoc nūciare debuit / ꝙ autē virgo
beata ſuperioꝛ fuit: dicit Hieroñ. in ſermōe ꝙ exal-
tata eſt ſuper omnes choꝛos angeloꝛū ad celeſtia re-
3o gna. Itē deus vicinioꝛ erat per gratiā coꝛdi beate
virginis ꝙ̄ angeli: ergo magis ꝯueniebat illumina
Rōes ꝑ ve tionē trāſiſſe per eā ad angelū ꝙ̄ ecōuerſo. Sed cō-
ritate ꝑma tra dicit Dyoñ. ꝙ tota diſpēſatio incarnatiōis chꝛi-
ſti eſt ꝑ angelos annūciata: illi nunciauerūt: illi ma-
gos cautos reddiderūt: paſtoꝛibꝫ pꝛedicauerūt: ergo
2a cōueniebat fieri per angelū. Itē ad eccleſiaſticā hie-
rarchiā ſm oꝛdinē deſcendūt illuminatiōes a hierar
chia celeſti: ſꝫ beata virgo fuit de eccleſiaſtica hierar
chia: ergo ad ipſam ab angelis debuerūt deſcende-
Solo. re illuminatiōes. Solutio dicendū ꝙ ſicut ꝓbāt
vltime ratiōes annūciationē per angelū cōueniebat
Ad pꝛimū ⁊ ſecūdū — fieri. Ad pꝛimū ergo dicendū ꝙ beata virgo excel-
lētioꝛ fuit ex vite merito: ſed inferioꝛ erat quo ad ſta
tū. ⁊ deſcēſus illuminationū pꝛecipue eſt ſm ſtatū ſa
Ad tertiū — cri oꝛdinis ⁊ hierarchiarū. Ad aliud dicendū ꝙ vi
cinioꝛ erat coꝛdi virginis per inhabitantē gratiā: ſed
nō per cōtēplationis modū: quia angeli videbāt fa-
cie ad faciē: beata virgo autē in ſpeculo ⁊ enigmate: ⁊
ideo ſm oꝛdinē reuelatōis angelꝰ fuit vicinioꝛ: ⁊ iō
ab ipſo ad virginē deſcēdit illuminatio.

Arti. XV. P — **De quo oꝛdine fuit angelus nūciās incarnationē chꝛiſti.**

Ertio querit̄ de quo oꝛdine fuit angelus nū-
t cians. Videt̄ ꝙ de ſupꝛioꝛibus dicit ei Greg.
Arguit̄ p° ꝙ ſupꝛemꝰ — Summū quippe angelū mitti dignū fuerat
qui ſūmū omni nūciabat: ergo nō ſolū fuit de ſupꝛio-
2o ri oꝛdine: ſed etiā ſūmꝰ in illo. Itē ſup illo Eſa. 43
Quis ē iſte q̄ venit de edom: glo. Hieroñ. dicit ꝙ eſt
vox inferioꝛū angeloꝝ ignoꝛātiū chꝛiſti incarnatōis
miſteriū: ſed nūciās nō ignoꝛauit: ergo de inferioꝛibꝫ
3o nō fuit. Et hoc etiā videt̄ ꝑtendere nomē angeli: qꝛ
Rōnes in ꝯriū pꝛima — Gabꝛiel foꝛtitudo dei interpꝛetat̄. Sed cōtra dyo
niſꝰ ⁊ grego. dicūt ꝙ ſuperioꝛa agmina vſum exte-
rioꝛis officij nō habēt: ergo de ſupꝛioꝛibꝫ nullus miſ
Solo — ſus fuit. Si foꝛte dicat̄ ꝙ hoc habet inſtātiā Eſa.
6. Volauit ad me vnus de ſeraphin ⁊ in manu eius
Obiectio ſecūda. — calculus quē foꝛcipe de igne altaris accepat. Con-
tra Dyoñ. dicit ꝙ nō fuit vnꝰ de ſuperioꝛibꝫ: ſed ſu-
Solo. — perioꝛis ſubdelegatꝰ: ⁊ ab officio eiꝰ qꝺ eſt incēdere
denoīatꝰ. Si autē dicat̄ vt quidā dicūt ꝙ incarna
tionis miſteriū fuit pꝛeter oꝛdinē nature: ⁊ ideo pꝛet̄
oꝛdinē nature: ⁊ ideo ꝑter legē oꝛdinis ānūciari de-
Obiectio tertia. — buit. Hoc nihil eſt: qꝛ incarnatio ⁊ ſi ſit ꝑter oꝛdinē
nature: nō tñ eſt pꝛeter oꝛdinē grē ⁊ angeloꝝ oꝛdīes
Obiectio quarta. — ſm dona gratiaꝝ diſtinguūt̄. P cuiuſcūqꝫ eſt offi
ciū aliqꝺ eiuſdē eſt ſupꝛemū in illo officio. Archāge-
loꝛū eſt officiū annūciare ſecreta: ergo ſupꝛemū in il-
Solutio — lo officio: ſed ſupꝛemū eſt incarnatio chꝛiſti: ergo hoc
debuit nūciare archangelus. Solo ſine ꝑiudicio
dicendū ꝙ angelus ille fuit de oꝛdine archāgeloꝛū /
ſicut canit eccleſia dicēs Gabꝛielē archāgelū: ſcimꝰ
diuinitꝰ te eſſe affatū: ⁊ ita dicūt ſancti. Ad pꝛimū — Ad pꝛimū qꝺ pꝛio obijcitur.
ergo dicēdū ꝙ Grego. intelligit nō de ſūmo ſimplr̄:
ſed de ſūmo de oꝛdine archāgeloꝝ. Vñ dicit hec ver-
ba: Angeli q̄ppe nūcij: archāgeli ſūmi ſunt nūcij di-
cti: ⁊ ſequit̄ quippe nūciū ſūmū ⁊c̄. ſicut ſupꝛa idu-
ctū eſt. Ad aliud dicēdū ꝙ angeli (vt dicit Augꝰ) — Ad ſecūdū.
ſciuerūt incarnatiōis miſteriū: ſed pꝛofunditatē di-
uini cōſilij ſuper incarnatiōe nō ad plenū ſciuerūt: ⁊
iō de hoc inſtrui voluerūt / nec querūt: Quis eſt iſte
ex eo ꝙ ignoꝛēt ꝑſonā: qꝺ patet: qꝛ nō reſpondet̄ eis
de ꝑſona: ſed de tpe. Ego inquit q̄ loquoꝛ iuſticiā. vñ
altitudinē cōſilij circa h̄ volebāt diſcere: ⁊ hec ſolu-
tio cōcoꝛdat Augo ⁊ dyoñ. Ad aliud dicēdū ꝙ no — Ad tertiū
men ſoꝛtitus eſt angelus ab officio: qꝛ. ſ. foꝛtē q̄ aere
as ꝑtātes debellare nūciauit venerat (vt dic̄ Greg.)

Quis ſit modus annūciatōis: an ītellectualis an aliꝰ aliq̄s ducēs in aſſenſum. — Arti. XVI. Q

Varto querit̄ de mō annūciatōis. Videt̄ ei — Arguit̄ p°
q ꝙ viſiōe intellectuali fieri debuit: qꝛ hoc genꝰ
illuminatiōis ſūmū eſt vt dicit Augꝰ. xij. ſup
Geñ. Itē Daniel intelligētia opus eſt in viſiōe. — 2o
Itē dicit Augꝰ ꝙ ꝓphia nō eſt niſi ab intellectuali — 3o
viſiōe eo ꝙ in alijs eſt erroꝛ: ḡ illo mō fieri debuit: vt
videt̄. Si foꝛte dicat̄ ꝙ angeli nō poſſunt illumia- — Solo:
re noſtrū intellectū eo ꝙ ſm intellectū ſumus equa-
les eis: ⁊ par in parē nō habet ꝑtātem. hoc eſt ꝯ Au- — Obiectio
gu. in lib. ſup Geñ. 12. vbi dicit hoc fieri mirꝭ modis
ꝙ angeli ſpēs intelligibiles nr̄o ītellectui impꝛimūt
Solo dōm ꝙ ānūciatio eſt ꝑ modū inducētis ī cō- — Solutio ad totū ſil.
ſenſum vt cōſentire ſit ex libera electōe: qꝛ alit̄ nō eēt
laudabile: qꝛ illūinatio in intellectu ꝯuincit rōnē de
cōſenſu. Et iō licet modꝰ illūinatiōis intellectualis
nobilioꝛ ſit in gñe ſuo ꝙ̄ per viſū vel imaginationē: tñ
nō adeo vtil' eēt ad annūciationē que inclinat ad li-
berū cōſenſum: ⁊ ꝑ h̄ patet ſolo ad totū.

Quis ſit finis annūciatiōis. — Arti. XVII R

Vinto querit̄ quis ſit finis annūciatōis. Et
q videt̄ ꝙ fides: qꝛ ita dicit Eliſabeth. Beata — Arguit̄ p°
q̄ credidiſti. Itē via vite dr̄ fuiſſe btē virgīs — 2o
fides: ḡ fuit finis ānūciatiōis. Itē in ꝟbis angeli ꝑ — 3o
ſuaſoꝛis videt̄ hoc. Sed cōtra fidē habuit btā ꝟgo — In ꝯtrariū
añ annūciationē: ḡ nō fuit finis ānūciatiōis: qꝛ nō
acq̄rebat̄ ei. Solo dōm ꝙ duplex fuit finis: vnꝰ ī — Solutio ad totū ſil
virgine: ⁊ hic eſt cōſenſus vel fides ꝟboꝝ angeli / nō
ſimplex fides q̄ credit̄ in deū: qꝛ illā añ habuit: ⁊ ꝑ
hoc patet ſolutio ad pꝛimū. Aliꝰ finis fuit cōſequēs
ſcꝫ cōceptio ⁊ incarnatio chꝛiſti: nō per annūciationē
operantē: ſed ad hoc diſponētē virginē / vt in ea ſpūſ
ſancti oꝑatōe fieret: ⁊ ꝑ hoc patet ſolo ad totū.

Quid intelligit̄ per altiſſimū q̄n dicit̄ virtus altiſſimi — Art. XVIII S

Einde querit̄ de hoc qꝺ dicit Dei altiſſimi]
d ſ. e. Quare vocat eū altiſſimū: ⁊ q̄d ſit vmbꝛa
re ſpm̄ſctm̄. Et ad hoc dōm ꝙ ſm Caſſianū — Solutio.
in lib. ꝯ Neſtoꝛiū ⁊ Euticetē. Per altiſſimū ītelligit̄
pr̄ ⁊ ꝑ appꝛopꝛiationē in pr̄e eſt auctoꝛitas. Per ſa
piētiā aūt ⁊ ꝟtutē intelligit̄ filiꝰ ⁊ ſpūſſctūs expmit̄
ſuo ꝓpꝛio noīe: vt ſic tres magni fabꝛi mūdi fabꝛica-
toꝛes ītelligāt̄ ī indiuiſibili ope incarnatiōis mūdū
etiā in fabꝛica vteri virginal' reꝑaſſe. Alia etiā rōne
dic̄ altiſſimi: qꝛ altiſſimū fec̄ ad alta hūilia eleuauit:
vniēdo noſtrā naturā ꝟbo ⁊ alta ymis ſociauit. Sa
piētia aūt apparuit in mō cōiūctōis vt diſtincte ſint

nature ⁊ vníte ypoſtaſes: virtus autẽ in cõiunctiõe cã diſtantiũ: vt deitas ⁊ humanitas. Umbra autẽ refrigerat/viſum adunat ⁊ vmbrat ſiue obtenebrat. Refrigerare cõuenit ſanctificatiõi virginis ⁊ extinctioni fomitis. Uiſum coadunare ad contuitũ verbi incarnati: obtenebrari vero verbo ꝙ exinaniuit ſemetipſum formã ſerui accipiẽs. Dam. aũt dicit naſci ex eo nõ ſanctificatũ: qꝛ nõ fuit vnqꝫ non ſanctũ

Arti. XIX. **An caro xp̄i fuerit ex puriſſimis ſanguib⁹.**

X Einde querit̃ de hoc qđ dicit ꝙ vniuit ſibi ex

Arguit̃ p° d puriſſimis ſanguinib⁹.].s.f. Ex hoc eñ videtur vt de materia chriſtus ſit ex ſanguine.

20 Cõtra Aug⁹ infra dicit ꝙ ex carne ꝑ vicinior eſt caro ad carnẽ qꝫ caro ad ſanguinẽ: vel econuerſo: ſꝫ habentiũ ſymbolũ facilior eſt vnio: ergo cõgruẽti⁹ fuit aſſumere ex carne qꝫ ex ſanguine: ſed ſi hoc dicat̃ tũc etiã opórtuit ſumere ex oſſib⁹ oſſa ⁊ neruis neruos ⁊

Solõ ſic de alijs. Solutio dicendũ ꝙ ex puriſſimis ſanguinibus accepit: qꝛ ſanguis eſt potẽtia totũ corp⁹/

Ad primũ. nõ aũt caro. Ad dictũ Augu. dicendũ ꝙ intelligit carnẽ pro eo qđ eſt materia carnis: ⁊ hoc eſt ſanguis

Ad ſecũdũ. Ad aliud dicendũ ꝙ caro carni vicinior eſt in forma ſpẽi: ſed nõ in via generatiõis: qꝛ non ex carne fit caro niſi corrũpatur in cibis ⁊ per digeſtionẽ in ſanguinẽ conuertat̃: ⁊ tũc tandẽ generet̃ inde caro. Ex ſanguine autẽ ſtatim fit caro per conuerſionẽ ⁊ formationem generatiue virtutis/ vel etiã nutritiue in quibuſdam.

Arti. XX. **Antique cõſperſiõis quid dicat̃.**

U Einde querit̃ de hoc. qđ dič Antique cõſper‑

d ſionis.].s.g. Hoc eñ nõ videt̃ verũ qꝛ antiqua cõſperſio eſt: antiqua ab infectiõe vitij ſicut inuit apl'us .1. Cor. 6. vbi dicit: Expurgate vetus fermẽtũ vt ſitis noua cõſperſio. Reſpõſio di‑

Solõ cendũ ꝙ dicit̃ antiqua ꝓpter rugoſitatẽ penarũ ⁊ nõ culpe: quia culpã non accepit de antiquitate noſtra. ſed penã vt infra dicet magiſter.

Arti. XXI. **Quõ intelligit̃ ꝙ dicitur non ſeminãs: ſed**

X **per ſpiritũ ſanctũ creans.**

Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Nõ ſeminans

d ſed per ſpiritũ ſanctũ creans.].s.b. Cũ ei creare ſit de nihilo aliquid facere nõ videt̃ chriſto cõuenire qui nõ de nihilo: ſed de aliquo materialiter

Solõ factus eſt qꝛ de ſanguine glorioſe virginis. Solõ dicendũ ꝙ creare duo importat. ſ. ꝙ ſit immediatũ opus dei: ⁊ ideo dicit creãs: ſed alterũ nõ habet: ⁊ iõ alia littera in originali habet. ſꝫ p ſpm̃ ſctm̃ ꝯditiue.

Arti. XXII **An btã virgo habuit potẽtiã generãdi filiũ.**

Y Einde querit̃ de verbo magiſtri qđ dič [Cui

d collata eſt potẽtia nouo mõ generãdi.].s.i.

Ex hoc eñ videt̃ haberi ꝙ virgo chriſtũ non genuit actiue aliquo modo: quia ita exponit vt ſine coitu viri/ ſine libidine cõcipientis in vtero virginis

Solõ celebraret̃ qđ nõ egit niſi ꝯcept⁹. Et ad hoc dicẽdũ vt ſupra dictũ eſt diſponẽdo ⁊ adiuuãdo extrinſec⁹ ⁊ miniſtrãdo materiã ad ſubſtãtiã membrorũ ⁊ ad incrementũ. Sed virtus cõuertẽs/ formãs ⁊ figurãs ⁊ cõponẽs mẽbra ⁊ vniẽs animã cũ deitate tota fuit in opere ſpiritusſancti.

Art. XXIII **Cur dicat̃ hanc carnẽ nõ celeſtis nõ aeree**

Z **nõ alterius cuiuſqꝫ putes eſſe nature.**

Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Hãc carnem

d nõ celeſtis nõ aeree].s.k. Contra hoc eſt qđ habet̃. Joh. 3. Qui de terra eſt de terra loquit̃: q̃ de celo venit ſuper oẽs eſt ⁊ dicit hoc Johẽs de ſe cõparando ſe chriſto ſm inferioritatẽ. Conſtat autẽ ꝙ de anima nõ loquit̃: ſed de corpore: ergo corp⁹ chriſti venit de celo: ergo celeſtis nature eſt. Solutio dicẽ‑ Solõ dũ eſt ꝙ Johãnes dicit hoc de perſona chriſti/ nõ de natura homis: chriſt⁹ eñ in ꝑſona de celo venit: Johãnes aũt terrene natiuitatis habuit perſonã: ſicut etiã dicit chriſt⁹ alibi de ſe. Nemo aſcendit in celum niſi qui deſcendit filius homĩs q̃ eſt in celo.

Auctoritate firmat ex tũc fuiſſe virginẽ imunẽ a peccato.

Qđ autẽ ſacra virgo ex tũc ab omni peccato immunis extiterit Aug⁹ euidẽter oſtẽdit in lib. de natura ⁊ gratia inquiẽs. Excepta ſancta virgine maria: de qua ꝓpter honorẽ domini nullã prorſus cũ de peccatis agit̃ haberi volo queſtionẽ. Inde eñ ſcimus ꝙ ei plus a ſit gratie collatũ ad vincendũ ex omni parte peccatũ ꝙ cõcipere ac parere meruit: quã cõſtat nullũ habuiſſe peccatũ. Hac ergo virgi‑ b ne excepta: ſi omnes ſancti ⁊ ſancte cõgregari poſſent: ⁊ quereret̃ ab eis an peccatũ haberent quid reſponderet̃ niſi qđ Johãnes ait: Si dixerim⁹: qꝛ peccatũ nõ habem⁹ noſipos I. Joh. I. ſeducim⁹. Illa autẽ virgo ſingulari gratia ꝑuenta eſt atqꝫ repleta: vt ipm haberet vẽtris ſui fructũ queꝫ ex initio habuit vniuerſitas dñm: vt illud qđ naſcebat̃ ex propagine primi homis: tm̃modo generis nõ criminis originẽ duceret.

An glorioſa virgo potuit peccare. Arti. XXIIII.

Einde querit̃ de hoc qđ dicit ibi [Inde ei ſci‑ Bz

d mus ꝙ ei pl⁹ gratie ſit collatũ.].s.a. Si eñ ex omni parte vicit peccatũ/ tũc videt̃ ꝙ etiã vicit ex parte potẽtie peccãdi/ ⁊ ita nõ potuit peccare Sed cõtra quattuor ſunt ſtatus libe. arbi. vt habet̃ ij. lib. diſtin. xxv. poſſe peccare ⁊ nõ peccare q̃ eſt inocentie ⁊ nõ poſſe nõ peccare mortaliter qui eſt eõdem nati homis nõ poſſe nõ peccare venialiter qui eſt hominis redẽpti. nõ poſſe peccare qui eſt glorificatorũ: ergo videt̃ ꝙ beata virgo tũc fuit in ſtatu glorificatorũ ⁊ vltra ſtatũ inocẽtie per ſe qđ falſum eſt. Solu‑ Solõ tio dicendũ ꝙ eſt poſſe ex habitu inclinãte: ⁊ eſt poſſe ex libertate arbitrij. Et poſſe ex habitu inclinante ad peccandũ vicerat beata virgo: ſed habuit ex libertate arbitrij. Sed cõtra obijcit̃ ꝙ ſm h̃ habuit ſta‑ Obiectioi tũ Ade anteqꝫ peccaret. Solutio dicendũ quo ad hoc habuit ꝙ nõ habuit inclinans in malis ex parte corporis: ſed quo ad mortalitatẽ ⁊ moleſtias intrinſecus nõ habuit: nõ eñ in ipſa nõ mori cõiũctũ erat ad poſſe nõ peccare ſicut fuit in adam.

Quõ debet intelligi peccatũ nõ habem⁹. Arti. XXV Cz

Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Si oẽs ſancti

d ⁊ ſancte cõuenirẽt].s.b. Infantes eñ baptiſati recent̃ nõ vident̃ habere peccatũ. Similiter ponam⁹ aliquẽ cũ cõtritiõe de oib⁹ venialib⁹ et mortalib⁹ eẽ ꝯfeſſũ ille ſm fidẽ eccl'ie pcm̃ nõ habet.

Solõ ſi gñalit̃ itelligat̃ etiã đ ifãtib⁹ tũc puto eſſe Solutio

gloſandū pctm̄ nō habemꝰ.i.fomitē ⁊ cām peccati q̄ liter apl'ſ ſumit peccatū ad Rom̄.5.Si autē qđ vo lo illud facio/nō ego opoꝛ illud:ſʒ qđ habitat omne peccatū.Si autē adultis intelligaꝛ tunc vix ꝯtingit eſſe ſine peccato: quia quedā ſunt tante adherētie ꝙ vix cōfitetur homo ſine ꝓpoſito omnia etiā venialia dimittendi.

D2 a Sequitꝛ de ſecūda parte diſtinctiōis in qua q̄ritur vtrū chriſtꝰ decimatus ſit:⁊ oꝛitꝛ ex p̄cedente in qua queritꝛ vtrū caro chriſti obnoxia fuerit peccato:qꝛ q̄ obnoxiā carnē habet pctō ille decimatꝰ eſt in patribꝫ:hec autē pars ibi incipit [Cū aūt illa caro cuiꝰ excellentiā. Et habet partes duas In prima oſtenditꝛ quare chriſtꝰ in abraā nō eſt decimatus. Secūdo autē ex illis cōcluditꝛ ꝙ ipſe primitias noſtre maſſe accepit ibi [Quo circa p̄mitias noſtre maſſe] In priori parte magiſter tria facit/q̄ſtionē mouet/ſolutionē adhibet/ꝓbationē ſolutiōis ꝓponit ꝑ Aug.⁊ hec tria facile eſt diſtinguere in lr̄a.

Arti.XXVI **An chriſtꝰ ſm differētē modū ab aliȷ̄s fuit in lūbis ade vel abrae.**

b Jc incidūt tres q̄ſtiōes difficiles. Prima eſt vtrū chriſtus ſm differētē modū ab aliȷ̄s hominibꝫ fuerit in lūbis Ade vel Abrae. Secūda quid ſit decimari in lūbis abrae/vel nō decimari. Tertia eſt quid ſit peccare in adā vel nō peccare.

Arguitꝛ p̄o Circa primū ꝓceditꝛ ſic: dicit Augꝰ in. viij. ſuper Geñ. ꝙ oēs per corpulētā ſubam fuimꝰ in adā. aut igitꝛ intelligitꝛ corpulēta ſuba q̄ eſt ſm formā ⁊ materiā corpꝰ noſtrū/aut corpulēta ſuba q̄ ē materia corporis noſtri. Cōſtat ꝙ nō primo mō:qꝛ ſic corpa noſtra organiȝata fuiſſent ibidē qđ eē ibi nō p̄t. Si aūt corpulēta ſuba eſt materia corporis nr̄i. Cōtra materia illa fuit aliq̄d ſignatū in adā/vel materia alterꝰ:ergo oīm corpoꝝ ſanctoꝝ ⁊ futuroꝝ fuit ibi materia ꝑ aliqđ ſignatū qđ/valde irrōnabile eſt:qꝛ ſi fuiſſet vt mōs maximꝰ nō poſſet ī tot diuidi:p̄cipue tm̄ ſi mūdus infinitꝰ eſſet/ſemꝑ poſſibile eſſet hoīes ex hoībus ꝓpagari. Sunt tn̄ ⁊ fuerūt ante nos qui h̄ dixerūt:ſicut magr̄ qui fecit hūc librū/⁊ ſoluit obiectionē factā ꝙ quidē de oībus aliq̄d fuit in eo: ⁊ hoc opatione dn̄i multiplicatū eſt in tot quot naſcentꝛ ſicut materia quinqȝ panū in tot milia hominū q̄ inde ſaciati dicuntꝛ. Sed cōtra hoc eſt ꝙ opꝰ nature ſm totū eēt miraculoſum: ⁊ nō naturaliꝛ generarētꝛ homines ex hoībus. Pꝫ etiā eadē rō eſt de equis ⁊ aſinis: ⁊ aliȷ̄s aīalibꝫ: q̄liter illa traducta ſūt ex primis que creata ſunt ī opibꝫ ſex dierū. Pꝫ hoc deducitꝛ ad impoſſibile ſic: Deꝰ multiplicat acceptū ex adā/aut ergo aliq̄d de elemētꝭ mūdi materie illi addēdo: aut de nouo materiā creādo ⁊ addēdo illi. Si aliq̄d addit de elemētis mūdi:igitꝛ nō totū fuit in adā (vt ipſi dicūt) qꝛ opinio illoꝝ eſt ꝙ nihil ꝯuertitꝛ in v̄itatē humane nature q̄ a p̄mis parētibꝫ ē ſūpta. Si ſcđo mō q̄ritꝛ idē. Si aūt dicatꝛ ꝙ illā materiā in ſe multiplicat/nec creādo aliq̄d qđ addatꝛ/nec aliud cōuertēdo in eā: hoc nō eſt intelligibile:qꝛ dicūt ſancti ꝙ quiqȝ panes mľtiplicauit: ſicut multiplicat ſegetes ex vno grano. Hec autē multiplicatio fit per alia grana in ſegetū cōuerſionē: vnde tūc nō eſt ſiľe qđ addūt: quia panes multiplicauit ꝑ cōuerſionē aliene materie in ipſos. Propter hoc aliȷ̄ ſubtiliorē inuenerūt fantaſiā ⁊ dixerūt: qꝛ materia eſt diuiſibilis ī infinitū per actū nature: ⁊ ita ꝙ quilibet habeat aliq̄d de primo.

Sed cōtra aut materia ſm ꝙ eſt ſuba ens in potētia tm̄ diuiſibilis eſt/aut materia quāta. Si primo modo hoc nō capit intellectus ꝙ actu aliquid diuidatur diuiſiōe materie ⁊ nō forme ꝙ nullā habeat quātitatē: ⁊ hoc eſt cōtra ph̄m.j.phiſicoꝝ dicentē ꝙ ſi tm̄ vnū eſt qđ eſt ſubſtantia ꝙ illud eſt indiuiſibile eo ꝙ nō diuiditꝛ materie diuiſiōe niſi q̄ntū. forme autē diuiſiōe pōt addi aliquid qđ nō eſt q̄ntū/ſicut ens ⁊ ſubſtātia: ⁊ alia hmōi genera que ſuis differentiȷ̄s diuiduntꝛ: ſed nō habet locū h̄ hmōi diuiſio. Si autē dicūt materiā quātā eſſe. Cōtra ph̄us in.ij. de anima dicit ꝙ oīm natura cōſtantiū terminꝰ eſt ⁊ ratio magnitudinis ⁊ augmēti: hic autē terminꝰ ⁊ rō ſumitur a duobꝫ a quātitate humidi radicalis/qđ eſt materia prima generaratōis ⁊ a vigore virtutis formatiue ⁊ informatiōe ſic īnuit galienꝰ ī tegni vbi dicit quorūdā defectū mēbrorū cauſari ex defectu materie quorundā/aut ex defectu virtutis: igitꝛ illa materia ꝓportionata eſt tāto corpori in tāta quātitate q̄ ſi minor ſit nō erit tantū: ergo ſi diuidatꝛ nō dico iam in infinitū ſed etiā ad modicū: ſicut in duo nō gn̄abitur inde tota q̄ntitas corporis humani: ⁊ ſic nihil eſt qđ dicūt de diuiſiōe in infinitū. Si forte dicatꝛ ꝙ h̄ verū eſt: ⁊ ideo mō naſcuntꝛ hoīes minoris quātitatꝭ q̄ȝ antiquitus: quia diuiſa materia facta eſt minor.

Cōtra ſm hoc cōtinue filiꝰ deberet eſſe minor patre in tāta quātitate quāta diuiditꝛ materia in numerū filioꝝ ⁊ filiarū. Et cū aliquis legatꝛ habuiſſe.xxx filios ⁊ plures filias ipſe triginta partibꝫ debuit eē maior quolibet illoꝝ filiorū qđ ridiculū eſt. Pꝫ ſepe videmus filiū generari maiorē patre. Itē tam diu durauit ſucceſſus hoīm ꝙ mirꝝ ē ꝙ mō athomales nō eſſemꝰ. Itē forte alia rōne eliditꝛ hec opinio ſcʒ qđ ab Adā diuiſum eſt/aut totū formatū eſt ī corpus ſeth/aut nō totū: ſed pars eſt reſeruata in ſeth vt inde filius ſeth naſceretꝛ. Si primo mō cū hoc qđ habet formā hūanā in vno nō ſit ſuſceptibile forme humane in altero/nec reſurgat cū eo: vt dicit Augꝰ non poteſt ex illo fieri corpꝰ alteriꝰ per ſucceſſionē. cōtra rationē em̄ valde eſt ꝙ res ſit ī potētia ad formā quā iā habet. Si autē dicatꝛ ꝙ nō obuiat dictū Augu. de reſurrectiōe: qꝛ nobilius eſſe habet in ſecūdo q̄ȝ in primo. Cōtra in primo eſt ſicut radicale mēbrū hominis/⁊ nō ſicut nutrimētale: quia hoc datū fuit ꝙ ipm̄ formatur totū in corpꝰ homīs: ergo in p̄io habet nobiliꝰ eſſe. Si ꝓpter hoc detur alia pars ꝙ nō totū formatꝛ in corpꝰ: ſed reſeruetꝛ pars tūc ſequitꝛ ꝙ aut diuiditꝛ in partes numerātes totū ſic̄ medie tertie quarte quinte/aut in partes nō numerātes quarū vnaqueqȝ minor eſt p̄cedēte diuiſa. Si primo mō tūc ſtabit de neceſſitate ꝓpagatio generis hūani/tot natis in quot partes illud ſemē eſt diuiſum. Si ſecūdo modo tūc ſemper poſterior minor eſt patre ſuo in aliqua quātitate: ⁊ hoc nō eſt verū: qꝛ viſus probat per contrariū frequēter. Pꝫ ph̄i cōmuniter oēs dicūt ꝙ generatio eſt de ſuꝑfluo alimēti cui cōfertꝛ vis informatiua per organa generatiōis: igitꝛ nō eſt hoc modo ſicut illi dicūt. Itē Ariſto. in lib. de aīalibꝫ. xvj. dicit ꝙ ſemē generatiōis aſſimilatꝛ filio egredienti de domo patrꝭ: qꝛ ſicut ille partē ſubſtātie ſecū defert: ⁊ illā mľtiplicat ꝑ negociatōes ⁊ lucra: ita ſemē ꝑtē ſube radicaľ hūidiī q̄ organa formātꝛ ſecū defert ⁊ mľtiplicat illā ꝑ attractū alteriꝰ hūidi a ꝑte mr̄is.

Margin notes (left column): Ꝙ non ſm formam et materiā. / Ꝙ nō materia tm̄. / Opio hec dicētiū / Arguitꝛ cōtra illā opinionē p̄io 2o / Rō ad impoſſibile. / Opinio aliorū ſubtilius loq̄ntiū

Margin notes (right column): Obiectio in ꝯriū. / ota p̄io / Nota ſcđo. / Solꝰ / Obiectio prima / 2a / 3a / 4a / Solꝰ / Obiectio prima. / 2a / 3a

Solutio ſm mētem Alberti.

Sol'o ſine p̄iudicio dicim⁹ q̄ nō fuim⁹ in Adā ꝑ
aliqḋ ſignatū:ſed dicim⁹ q̄ duplex eſt materia hu-
mani generis.ſ.ſignata in forma hoīs:vel in forma
partis hominis:ſicut eſt materia petri vel pedis pe-
tri ⁊ eſt materia originalis. Materia autē originał
eſt q̄ deciſa eſt de corꝑe ade.i.de eo qḋ in potētia fuit
corpus ade:hoc eñ fuit ſuꝑfluū alimēti. Deciſa inq̄
ꝑ actū ḡnatiue virtutis accepit virtutē formatiuā in
loco determinato ab anima Ade:vt ex illa formaret
corp⁹ filij ⁊ tota ꝯuerteret̃ in ip̄m. Nec dicit̃ ſuꝑfluū
alimēti q̄ ſit inutile:ſed dicit̃ ſuꝑfluū qḋ ad ſube in-
diuidualis ſuſtentationē nō eſt deputatū ꝑ actū nu-
tritiue potētie:ſ; de hoc qḋ ſibi ſuꝑfluit miniſtrauit
generatiue ad ſp̄ei ſuſtentationē ⁊ multiplicationē.
Illud idē autē nō conuertit̃ in corp⁹ filij ſeth:nec ꝑs
eius vt ꝓbatū eſt:ſed potius ip̄m accipit humidū ali
mēti in corpore ſeth: ⁊ iterū ſuꝑfluū illi⁹ humidi mit
tit generatiue vt accipiat formatiuā virtutē ab illa/
que originata eſt ab Adā: ⁊ ſic fit ſucceſſio per oēs
Et hoc voco materiā que originalit̃ cōuertit̃ ad vnū
hominē adam:ſic eñ fuim⁹ in adā oēs. Et hoc innuit
Aug⁹ qñ dicit q̄ ſi homo cibet̃ carnib⁹ hoīs alteri⁹/
⁊ generet q̄ reſurget caro illa in quo fuit ex humido
Ad rōnes. radicali:nō in illo in quo fuit nutrimētū tm̄. Unḋ
videt̃ mihi q̄ ſuꝑiores opiniones/ aut falſe ſint/aut
nō poſſunt intelligi qualit̃ ſint ṽe. ⁊ cōcedo rōnes in
ꝯtrariū adductas. Et quātū ad hoc dico q̄ cū dicit̃
chriſt⁹ fuit in lūbis ade ꝑ materiā hoc mō originalē
ſed nō ſicut alij hoīes. Corpulētū eñ ī quo facta eſt
formatio:ſic originalit̃ fuit ibi: ſed virt⁹ formās nō
eſt inde originata:ſed poti⁹ a ſp̄ūſancto vt ſupra di-
ctū eſt. Et iō cū dicit̃ chriſt⁹ ſicut alij fuit in lumbis
abrae puto nō eſſe cōcedēdū:ſed cū dicit̃ chriſt⁹ per h̄
ꝑ qḋ alij ſint in lumbis abrae vel ade cōcedēdū eſt q̄
vnū dicit ſubam materie vel originē:alterū autē dic̄
modū ꝓpagatiōis vel generatiōis.

Arti. XXVII.

Quid ſit decimari in lūbis Abrae.

E2 Ecūdo querit̃ q̄d ſit decimari in lūbis abrae
Arguit̃ p̄o S Aut eī decimari eſt decimas dare aut ad de-
cimas obligari/aut ſignū decimatiōis eorū
p̄oſtēdere qui poſt futuri erāt. Si hoc eſt decimas da
re:ergo qui poſt futuri erāt tūc dabāt decimas: ⁊ da
2o tis decimis deobligat̃ ad dandū q̄ dedit:ergo p⁹ de
cimas dare nō tenebat̃ qḋ falſu; eſt. P̄ videt̃ q̄ res
in potētia materiali origīs exiſtēs nō poſſit decima-
ri hoc mō:q: aliq̄s decimat frumētū ſuū: ⁊ de deci-
mato ſeminat ⁊ frugē q̄ creuit:iterū tenet̃ decimare:
licet fuit in decimatis ſemib⁹ ſm origīs materiā:ḡ a
Sol'o ſili l; decimas dederit abraā:filios tñ ī ſe deciare nō
3o qḋ eſt potuit. Si ṽo dicat̃ q̄ decimare eſt ad decīas obli-
obiectio ri. Cōtra leuite non ſunt ad decimas obligati:imo
acceperūt decimas a ppl'o ſm legē: ⁊ ita magis deci
mati ſunt:ſi h̄ eēt decimari mag' eēt in melchiſedech
q̄ decimas accepit q̄; in Abraā q̄ dedit. Si ṽo hoc eſt
4o ſignū decimatōis alioꝝ p̄oſtēdere. Cōtra ip̄i fuerūt
tūc ſm materiā origīs tm̄:ſed cū oī eodē mō fuit ibi
5o xp̄s:ḡ xp̄s fuit decimat⁹ ſicut ⁊ ipſi. P̄ videt̃ mag;
cōuenire xp̄o q̄; alijs:q: ipſe ſignificat⁹ eſt ꝑ decimā
vt dicit Aug⁹ ⁊ mgr̃ di. v. ergo videt̃ magis eē deci
6o matus. P̄ poſt victoriā abraā decimas obtulit mel
chiſedech:ſic xp̄s poſt triūphū obtulit p̄ciū redēptio
nis p̄ri:ergo magis conuenit xp̄o decimari in tali ſi-
q̄ſtiūcula. gno q̄; alijs. Ulteri⁹ querit̃ quid eſt hoc qḋ dicit
Aug⁹ ꝓ cauſa quare xp̄s nō fuit decimat⁹ in lūbis
abrae:q:.ſ.aliter fuit ibi q̄; alij. hoc eñ videt̃ eē fal-
ſum:lex eñ cōcupiſcētie nō eſt in aliquo niſi qñ eſt:ſ;
tūc poſteri nō fuerūt:ergo per legē cōcupiſcētie tunc
nō fuerūt:ḡ ꝑ corpulētā ſuba; tm̄: ⁊ ſic fuit ibi xp̄s ḡ
alij fuerūt ibi ſicut chriſt⁹. Sol'o dōm q̄ decima- Solo.
ri aliud eſt q̄; decimare. Decimare eñ eſt idē qḋ deci
mas dare: ⁊ hoc fit duab⁹ de cauſis. Quarū vna eſt
moralis: ⁊ quo ad illā remāſerūt decime in lege no-
ua.ſ. vt ſit cib⁹ in domo dei vt dicit Malach. vt.ſ.mi
niſtri habeāt vnde ſuſtētent̃ in tēplo ſeruiētes. Alia
cauſa eſt vt oſtēdat̃ oblatio ꝑfectiōis eſſe pro ſe facta
apud deū:qui eñ decimā dat decimū qḋ occurrit ad
numeꝝ ⁊ ſe ſuperiori porrigit ⁊ retinet nouē ſibi. De
narius aūt limes eſt prim⁹ ⁊ ꝑfectionē ſignificat vñ
ſignificat p̄ciū noſtre redēptiōis qḋ a nobis remoue
tur: vt preciū a redēptis:q: ex parte noſtra preciū h̄
habere nō potuim⁹. Retētio autē nouē q̄ numerus
imꝑfectionē ſignificat:per hoc q̄ cadit ⁊ deficit a de
nario ſignat noſtrā imperfectionē: ⁊ ſic oblatio deci
me eſt ſignificare ſe imꝑfectū ⁊ indigere redemptiōe.
Decimū autē qḋ a ſe porrigit ſignat redēptiōis illi⁹
preciū: ⁊ ita exponit magr̃ Hugo de ſctō victore. De
cimari autē eſt iſta indigere liberatione ſignificare.
Dicēdū ergo ad primū q̄ apl's Heb. 7. vñ iſtud to Ad primū.
tū trahit̃ intēdit ꝓbare chriſti ſacerdotiū excellere ſa
cerdotiū leuiticū in hoc q̄ chriſti ſacerdotiū ſignifica
tur ꝑ ſacerdotiū melchiſedech q̄ vt maior accepit de-
cimas ab abraā in quo miniſtri ſacerdotij veteris le
gis ſignificati ſunt indigere redēptiōe. ſignificat̃ per
decimas oblatas ab abraā ipſi melchiſedech qua re
dēptiōe nō indiguit chriſt⁹:imo ſignificat̃ caro eius
per decimū qḋ accepit melchiſedech vt bñdiceret ab-
rae:ſicut pat̃ accepit īmolationē corporis chriſti/ vt
benediceret humano generi: ⁊ ſic pat; quare chriſt⁹
nō eſt decimat⁹.ſ.liberatiōe indigēs ſignificat⁹. Alij
autē in lūbis eius decimati ſunt qui per nouenariū
retentū ſignificati ſunt indigere liberatiōe q̄ ꝑ ſacer-
dotiū melchiſedech ⁊ benedictionē ſignificat̃. Dicat̃
igit̃ ad primū q̄ decimatū eē eſt ſignificare indigere
liberatiōe per nouenariū retētū in oblatiōe decime
partis ei qui benedicit ⁊ redimit ⁊ ad hāc decimatio
nē patet q̄ oēs qui per nouenariū ſignificāt̃ ꝑ abraā
obligant̃. Ad illud autē qḋ obijcit̃ q̄ nō pōt deci- Ad ſecūdū.
mari res in potētia exiſtēs ſoluēdū q̄ nō poteſt deci-
mari ꝑ nūerū actu eijciētē decimā:q: nō eſt actu:ſed
potētia:ſed poteſt decimari.i.ad decimationē deter
minari ⁊ obligari hoc mō q̄ eſt. Et qḋ obijcit̃ de gra
no dicendū q̄ hoc granū duplex eſt.ſ. vt actu ens: ⁊
ſic decimatū eſt: ⁊ vt potētia aliud ens in ipſo: ⁊ ſic qḋ
in ipſo eſt nō eſt decimatū: ⁊ debet decimari qñ egre
ditur de ipſo. Ad aliud dicēdū q̄ leuite acceperūt Ad tertiū.
decimas vt ſunt ad ſuſtentationē miniſtrorū:ſed nō
vt ſignificat decimatio liberatiōis indigentiā: q: ſic
decimati ſunt ⁊ nō decimas acceperūt. Ad aliḋ di Ad quartū ⁊ quintum
cendū q̄ eſſe in lūbis attribuit̃ omnib⁹ q̄ ad materiā
originis:ſed illa materia duplicē habet cōparatōe;
ſc; ad originē ⁊ ad originatū. Ad originē iteꝝ dupli Ad originē
cem habet cōparationē: vnā ſm ſubſtantiā corpulē-
tā:aliā ſm legē qua deſcindit̃ ⁊ traijcit̃ in aliū. Ad
originatū autem iterū duplicē habet comparationē
ſcilicet vt ens poſſibilis ſubſtātia in ip̄o: ⁊ ſm modū
quo eſt accipiēda ad ipſum originatum conſtituen-
dum. Si autem accipiatur materia hic in reſpectu

142

Ad origīatum ad originē tm̄ materialiter. Ad originatū aūt vt ens
materia ipſi⁹ tm̄. Dicēdū q chriſt⁹ hoc mō fuit in lū
bis vt alij: hoc vocat Aug⁹ in lūbis eſſe ſm corpulē
tā ſubam: iō q2 in vtroqȝ reſpectu. ſ. ad originē ⁊ ad
originatū nō attēdit niſi materialit̄ ꝓut materia eſt
ſuba corpulēta in qua fit corporis forma. Si aūt ac
cipiatur in duob reſpectib ſecūdis. ſ. ſm legē cōcu
piſcentie qua traijcit ab origine: ⁊ ſm cōmixtionē ſe
xuū quō accipit in cōcepto nō fuit ibi chriſt⁹ ſic alij.
Et hoc innuit Aug⁹ cū dicit q illi decimati ſunt i lū
bis Abrae: q ſic fuerūt in lūbis ei⁹ ſicut ipſe abraam
fuit in lūbis patris ſui: ⁊ qui p cōcubitū futuri fue
Obiectio runt in matre. Si aūt adhuc obijcit q chriſti caro
anteq̄ eſſet ſub chriſti forma tota fuit virginis caro:
⁊ illa tota fuit ibi ſm vtruqȝ reſpectū: ergo ⁊ caro xp̄i
Solō ſicut ſupra determinatū eſt. Dicendū q nō eſt verū:
q2 virginis caro alteri⁹ rōnis eſt q̄ chriſti caro. Di
citur em̄ caro chriſti duplex. ſ. q actu caro chriſti eſt/
⁊ illa nunq̄ vt chriſti fuit in alio q̄ in ipſo. Alio mō
dicit chriſti caro q p fidē de noſtra maſſa chriſto de
terminata eſt accipiēda: ⁊ illa fuit in oībus deſcēdēs
⁊ ſemp per actū cōcubit⁹ quidē ſm ſubam: ſed vt fi
des cōiūgit eā reſpectu ad xp̄m ſic impoſſibilis erat
ad legē cōcupiſcētie: ⁊ hoc eſt accipe carnē chriſti ſm
rōnē: q2 in hac rōne qua futura erat chriſti nūq̄ legi
Ad ſextū cōcupiſcētie ſubiacuit ſicut ſupra dixim⁹. Ad aliō
dicendū q in decima oblata chriſt⁹ ſignificatur: ſed
ipſum oblatū nō decimat ſic: ſicut ſupra dixim⁹: ſed
potius ipſe act⁹ eius q nouē retinet obligat decima
tioni per hoc qō ꝓfitet ſe tali decima redimēti indige
Ad queſtiūculam. re. Ad aliud dicēdū ſicut patet ex p̄dictis q illa
caro vt chriſto p fidē determinata nō fuit niſi p cor
pulentā ſubam in patꝝ lūbis: alij aūt duob mōis.

Arti. XXVIII. Quid eſt peccare in Adā vel nō peccare.

f1 t Ertio querit quid ſit peccare in adā / vel non
Arguit p° peccare] Peccare em̄ eſt agere: nihil aūt agit
niſi qō actu eſt: ergo nihil peccat niſi qō actu
eſt. in adā actu nō fuim⁹: ergo in adā nō peccauim⁹
Solō. vt videt. Si dicis q h̄ eſt in principio materiali pec
Obiectio cato obligari. Cōtra chriſtus fuit ibi ſm p̄ncipiū
Solō materiale: ⁊ tn̄ in adā nō peccauit. Si dicas hoc eſt
Obiectio. reatū ex vitio illi⁹ materie cōtrahere. Cōtra hoc eſt
qō dicit Anſe. q peccatū vel vitiū nō eſt magis in ſe
mine q̄ in ſputo: ergo ex origine ſeminali nō cōtrahi
Ultimo tur. P iniuſticia videt maxima q filij vltra tertiā
⁊ quartā generationē: ⁊ vſqȝ in infinitas generatio
Solō nes puniant pro peccatis parentū. Solutio pre
notandū q de originali peccato ⁊ inflictiōe ipſi⁹ tra
ctatus habet in. ij. lib. di. iij. Sed hic breuit̄ trāſiēs
dico q peccare in adā eſt per modū acceptiōis mate
rie ex Adā reatū originalis cōtrahere: ⁊ hoc mō xp̄s
nō peccauit in adā: imo vt medicina vulneris fuit in
ipſo: licet em̄ tota caro Ade corrupta fuit corruptiōe
paſſibilitatis ⁊ vitij: nō tn̄ ſm q determinat fide ad
chriſtū: q2 ſic decimata habet in ſe partē ſui que me
dicina vulneris eſt: vt dicit Aug⁹ ⁊ hoc facile patet
Ad primū. per antedicta. Ad primū ergo dicēdū q omnes in
Adā peccauimus: ſicut in origine viciata qui ſic fui
mus in ipſo q nec carnis noſtre acceptio a ſua ꝓpa
gatiōe repugnat corpulēte ſubſtātie nec lege cōcupi
ſcētie. ſic aūt chriſtus nō fuit ibi: ⁊ ſic peccare eſt pec
care ſm quid. i. ſm originē nature: ⁊ hoc mō etiā fui
mus in ipſo qui ꝓpagati ſum⁹ ex ipſo. Ad aliud pa
tet ſolutio per antedicta. Ad vltimū dicēdū q vi Ad p̄mū obiectionē.
tiū dupliciter dicit. ſ. p habitu vitij ⁊ pro cauſa vitij
Primo mō nō eſt in ſemine: ſed ſecūdo mō eſt in ſemi Ad ſecūdā
ne: q2 a ſua feditate que in ipſo pena eſt / cauſat fedi ⁊ vltimā
tas in aīa que culpa eſt ⁊ pena ⁊ hui⁹ rō in ſecūdo do
mino cōcedēre explanabit.

Quare nō fuit chriſtus decimatus in Abraā ſicut Leui: cum caro quam acceperit in eo fuit peccato obnoxia.

Cū autē illa caro cui⁹ excellentia ſingularis
verbis explicari nō valet: anteq̄ eſſet verbo
vnito obnoxia fuerit a peccato in Maria et
in alijs a qbus ꝓpagatiōe traducta eſt: non
immerito videri poteſt i Abraā peccato ſub
iacuiſſe: cuius vniuerſa caro peccato ſubia
cebat. Unde queri ſolet quare leui decima
tus dicat in Abraā ⁊ nō chriſtus: cū in lūbis
abrae vterqȝ fuerit ſm materialē rōnē quā
do Abraam decimatus eſt: ⁊ decimas dedit
melchiſedech. Tūc enim apoſtolus Leui de
cimatū dicit in Abraā tāq̄ in materiali cau
ſa. Quia ea decimatione ſicut Abraā minor a
Melchiſedech oſtendit: cui perſonaliter de
cimas ſoluit: ita ⁊ leuitic⁹ ordo qui in abraā
ſm rationē ſeminalē erat: ⁊ ex eo per cōcupi
ſcentiā carnis deſcēdit: chriſtus autē non eſt
decimatus: quia licet ibi fuerit ſm carnē: nō
tamē deſcendit ſm legē cōmunē ſcȝ per car
nis libidinē: ſicut etiā in Ada ȝ omnes pecca
uerunt: ſed non chriſtus. Unde Aug⁹ ſuper Aug⁹ ſup Gen.
Gen. Sicut Adam peccāte qui in lumbis ei⁹
erant peccauerūt: ſic Abraā dāte decimas q
in lumbis eius erant decimati ſunt. Sed hoc
nō ſequitur in chriſto: licet in lumbis Ade et
Abrae fuerit: quia nō ſm cōcupiſcentiā car
nis inde deſcēdit. Cū ergo leui ⁊ chriſtus ſm
carnē eſſent in lumbis Abrae quādo decima
tus eſt ideo pariter decimati nō ſunt: q2 ſm
aliquē modū nō erat ibi chriſt⁹ quo erat ibi
leui. Scdm rationē quippe illam ſeminalem b
ibi fuit leui: qua ratōe per cōcubitū ventur⁹
erat in matrē: ſm quā rationē nō erat ibi chri
ſti caro q̄uis ſm ipſam ibi fuerit Marie ca
ro. Ille ergo decimat⁹ eſt in abraā qui ſic fu
it in lumbis abrae ſicut ille fuit in lūbis patr̄
ſui: id eſt qui ſic eſt natus de patre abraā: ſi
cut ille de patre ſuo nat⁹ eſt: ſcilicet per legē
carnis ⁊ inuincibilē concupiſcentiā.

Quid ſignificabat oblatio melchiſedech Art. XXIX
decimatio abrae ⁊ ſacrificiū chriſti: ⁊ q̄d di G2
catur ratio ſeminalis: ⁊ quid dicatur concu
piſcentia inuiſibilis.

b Js habitis veniēdū eſt ad lrām hui⁹ partis: ⁊ ſumēdū eſt illud qḋ dicit: q2 ea determinatione ſicut Abraā minor oſtenditur: ⁊ qua minoritate: ⁊ dicitur ꝙ imꝑfecte indigētie benedictionis quā imꝑfectionē oblatiōe decime ⁊ retētiōe noꝰ uē ſignificauit: cū ei decimū melchi. accepit denariū apud abraā nō remāſit: ⁊ iō ꝑfecti apud melchi. fuit ⁊ nō apud abraā qḋ ſignificauit decimā remouēdo: ⁊ iō per ſacerdotiū melchi. ⁊ nō filioꝝ abraā ꝑfectio benedictiōis ⁊ redēptiōis fuit ſignificata. Cū autē melchi. typū ſacerdotij xpī exhibuit i oblatōe panis ⁊ vini ſacerdotiū chriſti eſt ꝑfectū ⁊ liberās: ⁊ Abraā imperfectū ⁊ indigēs liberatore. Deinde accipe illḋ ante finē capl'i ſm rōnē quippe illā ſemialē. ſ. b. Ratio ſeminalis eſt rō qua ſeminaꝛ poſteritas: ⁊ illa ratio eſt vis concupiſcētie ⁊ cōmixtio ſexuū: vt patet in oībus. Poſt hec accipe illud Jnuiſibilē ꝯcupiſcētiā Hec cōcupiſcentia diciꝛ inuiſibilis: q2 in ꝓprietatibꝰ viſibilis corporis ſeminati nō apparet: ſed per rōnē carnis pugne aduerſus ſpiritū apparet.

Qua ratōe caro chriſti i dicta eſt in ſcriptura nō fuiſſe peccatrix: ſed ſimilis quo aperitur quare obligata peccato nō fuit in chriſto.

Quo circa primitiā noſtre maſſe recte aſſumpſiſſe diciꝛ chriſt⁹: q2 nō carnē peccati: ſed ſimilitudinē carnis pcti accepit. Miſit eīn de⁹ filiū ſuū vt ait apl's: i ſimilitudinē carnis peccati. Aſſumpſit eīn verbū carnē peccati ſimilē in pena ⁊ nō in culpa: ⁊ iō nō peccatricem. Cetera vō hominū oīs caro peccati eſt. Sola illius nō eſt caro peccati: q2 nō eū maꝛ cōcupiſcētie: ſed gratia cōcepit habet tñ ſilitudinē carnis peccati ꝑ paſſibilitatē ⁊ mortalitatē q2 eſurijt: ſitijt ⁊ hmōi. Licet ergo eadē caro ſit que ⁊ noſtra nō tñ ita facta eſt in vtero ſicut noſtra. Eſt eīn ſanctificata in vtero ⁊ nata ſine peccato: ⁊ nec ipſe in illa vnꝗ̄ peccauit. Jn pena ergo ſimilis eſt noſtre nō in q̄litate peccati: q2 pollutiōe q̄ ex cōcupiſcētie motu cōcepta eſt oīno nō habuit: nec ex carnali delectetiōe nata eſt. Venit ergo ad corpus imaculatū qḋ ꝑter libidinis cōcupiſcentiā fuit conceptū: nec illud in ſe habuit vitiū qḋ in alijs eſt cā pcti: nec in eo peccauit. Jdꝗ̄ vere diciꝛ verbi caro nō fuiſſe in chriſto obligata peccato.

a

Arti. III. Dz

Quid dicaꝛ primitia ⁊ vtrū gratia vnionis fuerit gratia habitualis.

q Uo circa primitiā noſtre maſſe [Hec eſt ſecūda pars ⁊ eſt cōcluſio quedā q̄ ſequiꝛ ex pcedente. Et nota ꝙ primitia dicitur dupliciter ſcꝫ qḋ ꝓpter maiorē vigorē nature citi⁹ ad maturitatē ꝑtingit hoc primitia diciꝛ: ⁊ hoc offerebaꝛ dño ſm legē. Primitia etiā diciꝛ primū nobilitate: ⁊ vtroꝗ̄ mō caro xpī diciꝛ primitia: q2 illa prio mūditiā attigens oēs ad maturitatē mūditie addurit: ⁊ q2 illa ꝓpter vnionē deitatis digniſſima fuit. Deinde accipe illud mater concupiſcentie ſed grā ⁊c.]. ſ. a. quia eſt in actu matris cōcupiſcētis. vel veri⁹ hec eſt q̄ ſemper fornicaꝛ cū demone vt filios peccatores ex adulterio ſtatuat: grā autē diciꝛ xpī q̄ eſt gratia vnionis nō habit⁹ vt in nobis: ſed in hoīem deū in ypoſtaſi/ nō hoc aūt iō dico ꝙ xps gratiā habit⁹ nō habuerit ſed illū habuit in virtutibꝰ ⁊ donis: ſed vniōis gratia nō fuit habitualis: vt quidā errātes dixerūt: q2 ſm hoc ille nō eſſet fili⁹ niſi acceptōe grē illius: quia ipſa diciꝛ gratia ad eſſe naturaliter filiū dei in perſona vna vtriuſꝗ̄ nature. Alia oīa illi⁹ partis plana ſunt per diſputationē.

Quidā vidētur aduerſari illi ſententie qua dictū eſt carnē chriſti nō prius conceptā ꝗ̄ aſſumptā.

Illi aūt ſentētie qua ſupra diximꝰ carnē verbi nō aū fuiſſe cōceptā ꝗ̄ aſſumptā: videꝛ obuiare qḋ Aug⁹ ait ſup Johānē vbi legiꝛ. Soluite templū hoc ⁊ in trib⁹ dieb⁹ excitabo illud. Dixerūt ergo iudei. xl. ⁊. vi. annis edificatū eſt hoc tēplū: ⁊ in trib⁹ dieb⁹ excitabis illud. Hic inq̄t numer⁹ ꝑfectiōi dñici corporis cōuenit: q2 vt dicūt phiſici: tot dieb⁹ forma humani corporis ꝑficiꝛ. Horū occaſione verboꝝ quidā dicere ꝑſumpſerūt dñici corporis formā tot dieb⁹ ad modū aliorū corporū perfectā: ⁊ mēbrorū lineamētis diſtinctā: ⁊ mox verbū diciꝛ ſibi vniſſe carnē ⁊ animā ⁊ hoc mō dicūt illū numerū ꝑfectōi dominici corporis cōuenire. Sed alia rō illius dicta extitit ex qua ſana oriꝛ itelligētia verbi. Nō eīn ideo illud dixit Aug⁹ qui mox vt caro illa opere ſpūſancti ſanctificata: et a reliqua ſeparata fuit verbo dei cū anima vniret: vt ꝑfectus et ver⁹ deus eſſet ꝑfect⁹ et ver⁹ homo. Sed q2 membrorū illius dñici corporis diſtinctio in ipſo momēto cōceptiōis et vniōis dei et hominis adeo tenuis erat et parua: vt humano viſui vix poſſꝫ ſubijci: dieb⁹ aūt quos Aug⁹ memorat ꝑfecta eſt et notabilis facta. Jncarnatū eſt ergo verbū: vt ait Johā. Damaſce. et a ꝓpria incorporalitate nō feciſſet et totū incarnatū eſt: et totū eſt incircūſcriptū. Minoraꝛ corporaliter et cōtrahiꝛ: et diuine eſt incircūſcriptū: nō coextēſa carne ei⁹ cū icircūſcripta diuinitate. Jn oībus igiꝛ q̄ ſuper oīa erat: et i vtero ſancte genitricis exiſtebat: ſed in ipſo actu incarnatiōis. Job. 2 a b

i Li aūt ſentētie qua ſupra diximus [Hec eſt tertia ⁊ vltima pars iſti⁹ diſtinctiōis: ⁊ habꝫ tres partes. Jn quaꝝ prima ponit obiectiōꝫ cōtra ſupra determinata q̄ patet in littera. Jn ſecūda ponit ſolutionē ibi [Sed alia rō illi⁹ dicti extitit: Jz

⁊ illa etiã plana eſt ꝑ antedicta. In tertia ex oĩbꝫ p̃ha-
bitis cõcludit ꝙ ꝑ vnionẽ v̓bi ⁊ hoĩs nõ ꝯfũdunt̃ ꝓ-
prietates vtriuſqꝫ nature: ſed manent differẽtes ⁊ di
ſtincte: ⁊ ꝑ auctoritatẽ Johan. dam̃. que incipit [In-
carnatum ergo verbum.

Arti. XXXI Querit̃ de hoc qđ dicit: Totũ incarnatũ ẽ

Ed querit̃ de hoc qđ dicit: [Totũ incarnatũ
ſ eſt. ⁊c̃.] ſ̃. a. aut em̃ totũ refert̃ ad naturam/
aut ꝑſonã/ aut ad vtrũqꝫ. ſi ad naturã/ falſum
videt̃: q2 licet natura diuina tota in vna ſuaꝝ hypo-
ſtaſion ſit incarnata: nõ tñ tota natura verbi eſt incir
Solutio cũſcripta: ſed circũſcripta. Sol'o dõm ꝙ li totũ re-
ſpicit vtrũqꝫ ⁊ naturã ⁊ ꝑſonã: ſed natura hoĩs nõ eſt
incarnata: ſed potius deitati vnita. vñ loquit̃ de ver
bo ſᵐ ꝙ eſt incarnatũ: ⁊ q2 incarnari nõ ꝯuenit natu
re hũane: iõ diſtributio ñ reſpicit ꝑtes hũane nature

Art. XXXII Vtrũ verbum eſt vbiqꝫ homo.

R2 Einde obĳcit̃ de hoc qđ dicit: [Nõ coextenſã
d carnẽ. ⁊c̃.] ſ̃. b. aut em̃ verbũ vbiqꝫ eſt incar
natũ/ aut nõ vbiqꝫ. ſi vbiqꝫ/ tunc xp̃s eſt vbiqꝫ
hõ: ⁊ ita coextenſa caro cũ incircũſcripta deitate. Si
v̓o nõ vbiqꝫ: g̃ verbũ alicubi eſt vbi nõ eſt hõ/ ⁊ alicu
bi hõ/ qđ falſum eſt cũ ſit ſimplex: ⁊ eſt vel totũ incar-
Solutio natũ vel nihil de eo incarnatũ. Sol'o dõm ꝙ ver-
bũ eſt vbiqꝫ hõ: ſed nõ eſt homo vbiqꝫ: q2 cũ đr verbũ
eſt vbiqꝫ hõ duplex eſt locutio/ ex eo ꝙ aduerbiũ vbi-
qꝫ põt determinare verbũ eſt in cõꝑatõe ad ſuppoſitũ
⁊ ſic vera eſt locutõ. vel in cõꝑatõe ad appoſitũ: ⁊ tũc
eſt locutio falſa: ⁊ p̃mo mõ ſenſus eſt: verbũ ens vbi-
qꝫ eſt hõ: ⁊ hoc veꝝ eſt. Scđo mõ ſenſus eſt: verbũ eſt
hõ vbiqꝫ/ ita ꝙ in hũana forma ſit vbiqꝫ: ⁊ v̓bũ vbiqꝫ
eſt in hoc altari: g̃ verbũ eſt in hoc altari vbiqꝫ nõ ſe-
quit̃: ⁊ incidit fallacia dictõnis. Dicit em̃ Innocẽtiꝰ
papa ꝙ verbũ in triplici cõſideratiõe tripl'r ſe hẽt ad
locũ: ſᵐ deitatẽ em̃ eſt vbiqꝫ eſſentialit̃/ principaliter
⁊ potentialiter: ſᵐ humanã autẽ formã aptã ⁊ diſtin
ctã eſt in loco determinato ad dexterã p̃ris in celo em
pirreo. i. in potioribus bonis: ſꝫ ſᵐ ſpẽs panis eſt ĩ
altari in quo conſecratur.

Quare in ſcriptura ſepiꝰ tribuatur incarnatio que eſt opus trinitatis ſpirituiſancto: et de ipſo etiam conceptus et natus dicatur.

Diſtin. IIII Qualit̃ caro Xp̃i fuerit ꝑ ſpm̃ ſãcũ cõcepta

Vm vero incarnatio
c verbi (ſicut in ſuꝑioribus tractatũ
eſt) oꝑatio vere ſit p̃ris ⁊ filĳ ⁊ ſpiri
tuſſancti inueſtigatiõe dignũ nobis videtur
quare in ſcriptura ſpũiſctõ hoc opus ſepius
tribuat̃: ⁊ de ip̃o xp̃s cõceptus ⁊ natꝰ memo-
retur. Nõ em̃ ideo oꝑatio incarnatiõis ſpũi-
ſancto ſepius tribuit̃ ꝙ eã ip̃e ſolus ſine p̃re ⁊
a filio fecerit: ſed q2 ſpũſſanctus eſt charitas ⁊
donum patris ⁊ filĳ: ⁊ ineffabili dei charitate
verbũ caro factũ eſt: ⁊ ineffabili dei dono fi-
lius dei ſibi vniuit formã ſerui. Nõ ergo fre-
quẽs denominatio ſpũſſancti ab illo oꝑe pa
b trẽ vel filiũ ſecludit: ſed potius vno nomĩato
tres intelligunt̃: ſicut fit ſepe in alĳs oꝑibꝰ
Vnde Aug. ſuꝑ hoc mouens q̃ſtionẽ in hũc
modũ eandẽ determinat in enc͡h. ita inquiẽs
Cũ illã creaturã quã virgo ꝯcepit ⁊ peperit
q̃uis ad ſolã ꝑſonã filĳ ꝑtinentẽ tota trinitas
fecerit: neqꝫ em̃ ſeꝑabilia ſunt opera trinita-
tis: cur in ea facienda ſpũſſanctus ſolus noĩa
tus eſt. An etiã qñ vnus triũ in aliquo ope-
re nominat̃ vniuerſa operari trinitas intelli-
git̃: ita vere eſt ⁊ exemplis doceri poteſt. Au
diſtis propoſitã queſtionẽ eiuſdemqꝫ ſolutio
nem vel expoſitionem.

Vm v̓o incarnatio verbi: ſicut in ſuꝑioribꝰ A
c tractatũ eſt. ⁊c̃.] Hic incipit pars ſcđa illiꝰ
partis: in qua agit̃ de cõiunctiõe aſſumẽtis
⁊ aſſumpti: ⁊ in qua determinat̃ de oꝑante
cõiunctionẽ ⁊ cõiungente vnibilia ip̃a: ⁊ tota cõtinet̃
in iſta diſtinctiõe: ⁊ diuidit̃ in ꝑtes duas/ in quaꝝ p̃-
ma mgr̃ adducit rõnẽ ꝓ ⁊ ꝯ. quare incarnatio attri-
buit̃ ſpũiſctõ. In ſcđo aũt vlterius querit̃ cur ap̃l'us
dicat eũ factũ ex ſemine dauid ſᵐ carnem: cũ ip̃e ſᵐ
carnẽ factus ſit de ſpũſſancti p̃tãte/ nõ de ſemĩe virili
⁊ h̓ incipit in vltimo capitulo iſtiꝰ diſtinctiõis ibi ſcꝫ:
[Sed queri poteſt cũ nos ſaluatorẽ.] Pars prima
ſubdiuidit̃ in duas/ in quaꝝ prima accipit̃ rõ quare
xp̃s dicat̃ cõceptus de ſpũſctõ penes ſpũſſancti attri
butũ qđ eſt charitas. In ſecunda aũt accipit̃ alia ra-
tio penes ſpũſſancti opus ibi: [Poteſt etiã dici xp̃s
ſᵐ hominẽ ideo natus.] Prior haꝝ vlteriꝰ ſubdiui
dit̃ in tres/ in quaꝝ prima mouet queſtionẽ/ ⁊ adhi-
bet ſolutionẽ. In ſecunda ſol'onẽ ꝑ auctoritatẽ Aug.
cõfirmat ibi: [Cũ illã creaturã quã virgo concepit.]
In tertia tangit obiectionẽ ꝯriã ex hoc ꝙ videt̃ ſpũſſã
ctus eſſe pater filĳ ſᵐ hominẽ: ⁊ ſoluit ibi: [Sed nõ
eſt immorandum. ⁊c̃.]

Cuius perſone attributo incarnatio potiſſimum attribuitur. Arti. I.

Ncidit aũt queſtio circa primũ capitulũ cuiꝰ
i perſone attributo incarnatio potiſſimũ attri-
buat̃: videt̃ aũt ꝙ patri Joh. 3. Sic deus di- Arg. p̃mo ꝙ patri.
lexit mundũ/ vt filiũ ſuũ vnigenitũ daret. cõſtat autẽ
ꝙ li deus ſupponat ibi pro p̃re: q2 filius vnigenitus
nõ eſt xp̃s niſi patris: non ſuus nec ſpũſſancti nec to-
tius trinitatis: g̃ videt̃ ꝙ datio illa eſt in carnẽ miſſio
g̃ videt̃ ꝙ ſpẽaliter cõuenit patri. Itẽ hoc oſtendit 2o
nomẽ angeli miſſi: q2 fortitudo dei gabriel interp̃tat̃
cũ igit̃ noĩa nuncioꝝ attributa declarẽt ⁊ miſſio ⁊ for
titudo ſint potẽtie videt̃ ꝙ p̃ri debuit attribui Itẽ 3o
generatiõe hũana nõ eſt ip̃e alia filiatiõe filius q̃ꝫ illa
qua eſt filius patris: cũ igit̃ ꝑ hãc relationẽ ponat ali
ud patrẽ debet attribui opus g̃natõnis hũane patri
⁊ nõ filio vel ſpũiſctõ. Itẽ ſupra habitũ eſt ꝙ mit-
tit̃ q̃ ab alio eſt: ſed filius a patre eſt: g̃ mittit̃ cõgruẽ- 4o
tiſſime ab ip̃o. principaliſſima aũt oĩum miſſionũ fu-
it illa q̃ eſt in carnẽ: g̃ illa cõgruẽtiſſime p̃ri attribuit̃.
illa aũt miſſio fuit incarnatio: g̃ incarnatio attribuit̃
patri. Videt̃ aũt ꝙ filio debeat attribui. ſupra enĩ
habitũ eſt ꝙ q2 oĩa in ſapĩa fecit: in ſapĩa etiã recreari Ar. 2o ꝙ filio primo.
debuerũt: g̃ opꝰ incarnatõnis filio attribuit̃: cui etiã
attribuit̃ ſapĩa. Itẽ illius eſt oꝑari p̃cipue incarna 2o

nationē cuius ipſam carnē maxime eſt aſſumere: hoc
autē eſt filius: ğ filij vt opantis eſt opus incarnatio-
3º nis. Jtē Bern. in. 5. de cōſideratiōe dicit: Muli-
er ſapiētia fermēto fidei glo'ſe virginis tria ſata in in-
carnatiōe cōiunxit. ſ. nouū / antiquū / eternū. Nouum
in creatione aīe de nihilo. Antiquū in aſſumptōe cor-
poris de natura corpis ade. Eternū in vnione deita-
tis / cū igiř ſapientia ſit attributū filij / filio maxie at-
Jtē arg. ꝙ ſpūiſancto. tribuiř incarnatio. Sed videř ꝙ precipue ſpūiſan
cto: qꝛ ita dicit ſymbolū: Qui cōceptus eſt de ſpūſctō
Jtē Math. 1. Qđ eñ in ea natū eſt de ſpūſctō eſt.
Jtē Luce. 1. Spūſſctūs ſupueniet in te: ⁊ virtus altiſ
ſimi obumbrabit tibi. Ꝑ hoc hic ꝑ plures auctorita
Solutio ad totū. tes probař in lr̄a. Sol'o dōm ꝙ ſm aliqđ ſingula-
rū pſonarū attributa inueniunř in incarnatiōe: q̄ ad
cōiunctionē eñ diſtantiū humane nature ⁊ diuīe ap-
paruit potētia: ſed quo ad mouēs ad aſſumptionem
carnis apparuit bonitas ⁊ charitas. q̄ ad modū aūt
vniōis indiſſolubilis apparuit ſapientia. Similiř in
cōſequentibꝫ incarnationē ex pte finis qui eſt redem-
dēptio apparuit bonitas. in ſol'one autē precij debiti
ꝑ modū debiti ⁊ potētis ſoluere apparuit ſapīa q̄ con
iunxit ea in precio: quibꝫ ipm preciū refutari nō pote
rat: vt. ſ. (ſicut dicit aug.) haberet in ſe vnde deberet:
id eſt vn̄ poſſet pciū vnū ⁊ ꝑ deitatē ipm oblatū eſſet
cū eo cui offerebař vnū / ⁊ cum ſacerdote offerēte ipm
hoſtia vnū: ⁊ cū his ꝓ quibꝫ offerebař vnū in natura
humanitatis. ⁊ hoc eſt qđ dicit aug. in. 4. de trinita.
ca. xiiij. ſic inquiens: Tā grate ⁊ ſuſcipi poſſet ꝙ caro
ſacrificij noſtri corpꝰ effectū ſacerdotis nr̄i: vt qm̄ q̄t-
tuor cōſideranř in om̄i ſacrificio / cui offerař / a q̄ offe-
rař / q̄d offerař / ꝓ quibꝫ offerař. idē ipe vnꝰ verꝰ me-
diator ꝑ ſacerdotiū pacis recōciliās n os deo vnū ipe
ita māeret cui offerebat. vnū in ſe faceret ꝓ q̄bꝰ offere
bat: vnus ipe eſſet q̄ offerebat / ⁊ qđ offerebat. Potē-
tia aūt apparuit in fine / etiā in victoria mortis infer-
ni ⁊ diaboli: qꝛ tn̄ finis intentus eſt bonitas / ⁊ pmū
mouens eſt bonitas: ideo attribuiř ſpūiſctō. ꝙ autē
ita ſit dicunt quattuor auctoritates. Dicit eñ Joh.
dam̄. 4. li. ca. 1. ſic: Mōſtrař ī incarnatiōe ſiml' boni
tas ⁊ ſapīa ⁊ iuſticia ⁊ potentia dei: bonitas quidem
qꝛ nō deſpexit ꝓprij plaſmatis infirmitatē: ſꝫ viſcera
eiꝰ cōmota ſunt ipo cadente / ⁊ manū porrexit. Juſti
cia quidē: qm̄ hoie victo nō aliū fecit vincere. Sapīa
quidē: quoniā inuenit aparij. i. difficilimi ſolutionem
decentiſſimā. Jtē Caſſianꝰ in. 1. li. cōtra Neſtoriū di
cit ſic: Deſcendit verbū filius: adeſt maieſtas ſpūſſan
cti: virtus obumbrat patris / vtiqꝫ vt in ſacramento
cōceptiōis oīs eſſet opatio trinitatis. Jtē Bern. in. 5
de cōſideratiōe dicit ꝙ tres pſone opate ſunt xp̄i incar
nationē. idē dicit aug. in. 4. de trinitate. ⁊ ꝑ hec patꝫ
ſolutio ad totū quod obiectum eſt.

Arti. II B

An incarnatum poteſt dici opus charita-tis ⁊ opus doni: ſicut dei opus ſpūſſancti.

Einde queriř de hoc qđ dicit: [Spūſſctūs eſt
Arg. primo d charitas ⁊ donū dei patris. ⁊c̄.] ſ. a. Utrum
poteſt. ſ. dici opus charitatis ⁊ opus doni: ſi-
cut dr̄ opus ſpūſſancti: ⁊ videř ꝙ ſic: qꝛ ꝓpter qđ vnū
qđqꝫ tale ⁊ illud magis eſt tale: ſed ſpūſſancti opꝰ dr̄
propter charitatē: ⁊ qꝛ donū eſt: ğ magis debet dici
Sol'o ad totū. charitatis opus ⁊ doni. Sol'o nihil ꝓhibet ꝙ di-
cař opus charitatis vt diſponētis ad opus: ſed aliř
diciř opus ſpūſſctī: vt. ſ. ſube opantis. doni aūt opus
nō cōueniēter diciř: qꝛ donū nō dicit ꝯpatōnē ad opꝰ
ſed ad dantē / ⁊ ad eū cui dař. Charitas autē reſpicit
actū vt habitus ordinās ad actū ⁊ inclinans: ⁊ iō ꝓ-
prie diciř opus ſpūſſancti / minus proprie charitatis
ſed nō poteſt cōgrue dici opus doni.

Utrū vno noīato neceſſario tres ītelligāř Arti. III. C

Einde queriř de hoc qđ dicit: [Sꝫ potiꝰ vno
d nomīato tres intelligunř. ⁊c̄.] ſ. b. videř eñ
ꝙ nō: qꝛ intellecta eſſentia nō de neceſſitate i-
telligiř pſona: quia multi intelligunt eſſentiā q̄ negāt
pſonā: ⁊ vna pſona nominata nō de neceſſitate intel-
ligunř alie. patre eñ nominato nō intelligiř ſpūſſan
ctus. Ꝑ queriř vtrū ſemper ita ſit ꝙ vno nomiato
alij intelliganř: videř ꝙ nō: qꝛ ſupra. iij. diſtin. habi-
tū eſt ꝙ quidā cognouerūt patrē ⁊ filiū ⁊ nō ſpm̄ſan-
ctū: ğ videř ꝙ nō neceſſario ſit verꝫ ꝙ vno nominato
tres alij intelliganř. Solutio dicendū ꝙ nomiato Sol'o
vno ad actū operis ſine dubio tres intelligunř: qꝛ in
indiuiſibili eſſentia triū referunř ad opus. Ꝑ ꝓprieta
tes q̄ attribuunř pſonis reſultant in ope: et ideo oēs
ſimul intelligunř Ad illud qđ cōtra obijciř ꝙ eſſen
tia ab aliquo intellecta nō neceſſario intelligunř pſo-
ne: Dicendū ꝙ ſic nō loquiř auctor / imo ſm modum
ſcripture q̄ cōſueuit aliqđ vnū nominare ꝓpter ſpēale
attributū: ⁊ tn̄ alias ſubintelligit: ſicut Joh. 17. Ut
cognoſcant te ſolū verꝫ deū / ⁊ quē miſiſti ieſum chriſtū
nō eñ hic excludiř ſpūſſanctus. Ad aliud dicendū
ꝙ ſemper ita eſt qn̄ referunř ad aliqđ opus ꝑ ſe: ⁊ nō
oportet ꝙ ſit ꝑ intentionem ſuarum relationū.

Quo ſenſu dicatur chriſtus cō-ceptus et natus de ſpirituſancto.

Sed nō eſt in hoc diutius immorandū: illud
eñ mouet quomodo dictus eſt chriſtus natꝰ
de ſpūſancto: cū filius nullo modo ſit ſpirituſ
ſancti. Nunquid dicturi ſumus patrē homis
chriſti eſſe ſpiritūſanctū: vt deus pater ver-
bum genuerit: ⁊ ſpūſſanctus hominē. ex qua
vtraqꝫ ſubſtantia chriſtꝰ vnus eſſet: ⁊ dei pa-
tris filius ſm verbū et ſpirituſancti filius ſm
hominē ꝙ eū ſpirituſſanctus tanq̄ꝫ pater eius
de matre virgine genuiſſet. Quis hoc dicere
audebit cū hoc ita ſit abſurdum vt nulle fide
liū aures id valeant ſuſtinere. Proinde cum
fatemur chriſtū natū de ſpūſancto ex maria
virgine: quomodo non ſit filius ſpūſſancti ⁊
ſit filius virginis: cū ⁊ de illo ⁊ de illa ſit natꝰ
explicare difficile eſt. Proculdubio nō ſic de a
illo vt de patre. Sic aūt de illa vt de mr̄e na-
tus eſt. Nō eſt autē cōcedendū quicquid de
aliqua re naſcitur cōtinuo eiuſdē rei filiū nū b
cupandū. Ut eñ omittam aliter de homine
naſci filiū: aliter capillū: aliter pediculum ⁊
lumbricū: quorꝫ nihil eſt filius. Ut ergo hec
omittā: quoniā tante rei deformiter cōparan
tur: certe qui naſcunř ex aqua ⁊ ſpūſctō: non
aque filios eos recte quiſpiā dixerit: ſed di-
cunř filij dei patris ⁊ matris eccleſie. Sic er-

go de ſpũſancto natus eſt chriſtus nec tamē
filius eſt ſpũſſancti. Sicut econuerſo nõ oēs
qui dicunť alicuius filij: cõſequens eſt vt de
illo etiā nati eſſe dicantur: vt illi qui adoptā
e tur. Dicuntur etiā filij gehenne nõ ex illa na-
ti: ſed in illā preparati. cũ itaqȝ de aliquo na-
ſcať aliquid. ⁊ non ita vt ſit filius: nec rurſus
omnis qui diciť filius de illo ſit natus cuius
diciť filius. Profecto modus iſte quo natus
eſt chriſtus de maria ſicut filius: ⁊ de ſpũſan
a cto nõ ſicut filius: inſinuat nobis gratiā dei q̃
homo nullis meritis p̃cedentibus in ipſo ex-
ordio nature ſue quo eſſe cepit verbo dei co-
pulareť in tantā perſone vnitatē: vt idē eſſet
filius dei qui fili⁹ hominis: ⁊ filius hominis
qui filius dei: ⁊ ſicut in nature humane ſuſce
e ptione fieret quodāmodo ip̃a gratia illi ho-
mini naturaliter qua nullũ poſſit admittere
peccatũ: que gratia ideo per ſpiritũ ſanctum
eſt ſignificata: quia ip̃e proprie ſic eſt de⁹ vt
ſit etiam dei donũ. Per hoc ergo ꝙ de ſpiri-
tuſancto eſſe natiuitas chriſti diciť quid ali-
ud q̃ȝ ip̃a gratia dei demonſtrať qua hõ mira
f bili ⁊ ineffabili modo verbo dei eſt adiũctus
D atqȝ cõnexus: ⁊ diuīa gratia corpaliť replet⁹.

Ed nõ eſt diutius imorandũ. ⁊c.] Hic magi-
f ſter obijcit cõtra p̃determinata prius: quia ſi
opus incarnationis attribuiť ſpũſctõ: ⁊ quic
quid operať formā corporis in generatiõe videť eſſe
pater. videbiť ꝙ ſpũſſanctus ſit pater chriſti ſm gene
rationē humanā. ⁊ hec pars habet tria capitula: in q̃-
rũ primo tangit obiectionē dictā/ ⁊ ſoluit. In ſecũdo
dat inſtantiā huic ꝓpoſitioni: Quicq̃d ex aqua rena-
ſciť eſt filius illius ibi [Nõ eſt aũt cõcedēdũ.] In ter
tio dat inſtantiā huic: Oē qđ eſt filius alicuius de il-
lo natũ eſt ibi: [Sic ergo de ſpũſctõ natus eſt. ⁊c.]

Arti. IIII An trinitas poſſet dici pater chriſti: et an
ſpũſſanctus poſſet dici pater eius: ⁊ an chri-
ſtus poſſit dici filius ſpirituſſancti ſm gratiā
⁊ an ſit filius adoptiuus. ⁊ queritur primo de
trinitate.

Arg. primo ꝙ ſic. Ncidit aũt hic dubiũ vtrũ trinitas poſſet di
i ci pater xp̃i: videť ꝙ ſic: quoniā aug. dicit in
fra: Quoniā homo ille nullis precedentibus
meritis: ſed gr̃a habuit vt in vnitatē perſone filij dei
aſſumereť: ſed ex hac gratia diciť trinitas pater no-
ſter: cũ oramus: Pater noſter qui es in celis: g̃ videť
2o ꝙ trinitas ſit pater xp̃i. Itē virtus actiua cõcept⁹
eſt ex patre: virtus aũt actiua cõceptus filij: ſicut pro
batũ eſt prius fuit cõmuniter ex tota trinitate: g̃ vide
3o tur ꝙ trinitas ſit pater chriſti. Itē: Confiteor tibi
dñe pater celi ⁊ terre. Math. 11. hoc exponunt ſcti ꝙ
omniũ pater ſit creatione: g̃ multo magis formatiõe
4o diuini corporis erit pater chriſti: vt videť. Itē vi-
demus ſm naturā operationē patris eſſe deciſiuam
materie cõuerſiuā eius ad corpus nati. formatiuā eē
in figurā mēbroꝝ. diſtinctiuā ⁊ poſitiuam organoꝝ.
ſed oīa hec fecit trinitas ſepando puriſſimos ſangui-
nes virginis formando ſpēm corpis: diſtinguēdo et
cõponendo mēbra: igiť trinitas etiā verius videť eē
pater xp̃i/ eo ꝙ hec fecit in momēto q̃ȝ hõ ſit pater ho-
mis cuius virtus facit hoc ſucceſſiue Itē hõ pater 5o
diciť alterius ꝓpter vim formātē corp⁹: g̃ multo ma
gis trinitas pr̃ xp̃i diceť ꝓpter virtutē formatiuā cor
poris ⁊ anie: qr vtrũqȝ trinitas. Sed cõtra nõ po Pro verita
teſt dici filius trinitatis niſi gr̃a pſonaꝝ: g̃ xp̃s eſt fi- te arg. pmo
lius ſuus: g̃ aliq̃ res ſeip̃am gignit vt ſic. Si dica ꝙ nõ.
tur ꝙ hoc nõ ſequiť: qr xp̃s ſm naturā humanā eſt fi Solo
lius ſuus: ſm aũt naturā diuinā nõ. Cõtra nulla 2o qđ eſt
res filius alterius đr gratia nature: qr natura nõ eſt obiectio.
filius alicuius: ſed pſona. nõ eñ dicimus ꝙ corp⁹ et
anīa ſortis ſit filius platonis/ ſed ip̃e ſortes: igiť xp̃s
in pſona eſt filius ſuus ſm pſonā: g̃ aliqua res oī mõ
eodē quo generat gignit ſeip̃am: vt ſic. P̃ xp̃s eſt fi 3o
lius ſuus deť iſta: Itē etiā eſt veꝝ ꝙ xp̃s non eſt fili⁹
ſuus: g̃ xp̃s eſt duo filij. ſ. patris ⁊ ſuus cũ alijs: h aũt
falſum eſt: g̃ xp̃s nõ poteſt dici filius trinitatis Itē 4o
Caſſianus in. 5. li. de incarnatiõe tractās illud apl̃i:
Omnis q̃ ſoluit ieſum ex deo nõ eſt: dicit ſic: Solue-
re hoc eſt qđ vnitũ eſt in ieſu velle rumpe/ ⁊ qđ indi-
uiduũ ſepare. Quid autē in ieſu vnitũ ⁊ indiuiduũ:
vtiqȝ homo ⁊ deus: g̃ ihm ſepat qui hoc ſepat atqȝ diſ
rumpit: g̃ quicunqȝ dicit aliud cõuenire homī inquā
tũ eſt homo: ⁊ aliud filio dei inquātũ eſt pſona ſoluit
ieſum: ſed filiatio cõuenit ei inquantũ eſt pſona: g̃ qui
aliā filiationē dicit ei ſm ꝙ eſt deus/ ⁊ aliā ſm ꝙ ē hõ
ſoluit ihm: g̃ hoc dicere nõ eſt tm̃ incõueniēs/ ſed etiā
hereticũ Si forte dicať ꝙ filiatio nõ cõuenit ei gr̃a Solo
hypoſtaſis/ ſed gratia nature: hoc eſt ridiculũ: qr nul 5o
li nec deo nec hoī conuenit paternitas vel filiatio niſi
gratia hypoſtaſis/ ⁊ nõ nature. Itē vnio in xp̃o eſt 6o
gratia hypoſtaſis/ ⁊ nõ gratia nature: qr nature ma
nent diſtincte: ſed vnio eſt ad eſſe/ nõ tm̃ ad cõſenſum
voluntatis: igiť hec hypoſtaſis eſt illa: ⁊ q̃cquid diciť
de illa ſm ꝙ eſt hypoſtaſis diceť ⁊ de alia: ſed hypo-
ſtaſis eterna nõ eſt filius niſi patris tm̃. Prima ſcri-
biť ab aug. q̃ dicit ꝙ tanta fuit vnio ꝙ hominē deum
faceret ⁊ deũ hominē. Secunda ſcribiť a Caſſiano ĩ
7. de incarnatiõe. ⁊ p Leonē papā cõtra Neſtorium
vbi ſic dicit: Tāta homis ac dei vnitas legiť: vt ⁊ hõ
deo ſemp antea coeternus/ ⁊ poſtea homi deus com
paſſus eſſe videať. Hec aũt inducta ſunt propter Hereť lepo
quorundā ſolutionē erroneā q̃ dicunt ꝙ poſſet dici fi rini mona-
lius trinitatis niſi innuereť cõfuſio relationũ: tñ non chi.
diſtingueret vtrũ eſſet filius ſm naturā diuinā: aut
ſm humanā. hec eñ fuit hereſis cuiuſdā leporini mo
nachi q̃ relationũ quaternitatē induxit: vt xp̃m du-
os filios diceret. Itē xp̃s nõ alia pſonalitate pſo- 7o
na ⁊ hypoſtaſis eſt q̃ȝ eterna: ſed filiatiõe eterna per-
ſona ⁊ hypoſtaſis eſt: g̃ ip̃e homo etiā exiſtens ꝓpter
vnionē nõ diceť filius niſi eterna filiatiõe per relatio
nē ad deũ. Sed vlterius queriť vtrũ poſſet dici fi Queſtiũcla
lius ſpũſſancti: ⁊ videť ꝙ ſic: qr qđ ex aliquo ⁊ de ali ſcđa.
quo cõcipiť ⁊ naſciť in ſimilitudine ſubſtātie ſecũ exi- Arg. pmo.
ſtens eſt filius eius: quia per hoc ꝙ dico cõcipiť ⁊ na-
ſciť in ſimilitudinē ſubſtantie excludo omnes inſtan-
tias aug. filius aũt de ſpũſancto cõcipiť ⁊ naſciť in ſi
militudine ſubſtantie ſecũ exiſtens: g̃ eſt filius ſpũſſan
cti. Prima probata eſt. ſecunda tota ſcribiť in ſymbo
lo ⁊ euangelio: quia ſymbolũ dicit ꝙ cõceptus eſt de
ſpũſancto: euangeliũ dicit natũ de ſpũſancto ⁊ cõſub
ſtantialem ſibi: quia ⁊ homouſyos patri ⁊ ſpũſancto

2º Itē Dam̄. dicit ꝙ deſcēdit in virginē verbū tanꝗ̄
diuinū ſporos.i.ſemē:ḡ videt̄ ꝙ ſpūſſanctus opabat̄
ex ſemie:⁊ q̄ opat̄ ex ſemie eſt pater:ḡ videt̄ ꝙ ſpūſſan
3º ctus ſit pater chriſti. Itē ꝑfectioris agentis perfe-
ctior eſt opatio:ſed imꝑfectior eſt opatio q̄ opat̄ ex ma
teria ꝗ̄ʒ illa que ꝓducit materiā ⁊ formā ſi̇ mul:ḡ pri-
ma eſt imꝑfectioris:ſecunda ꝑfectioris. Si aūt ꝓpter
operationē patri homi attribuit̄ ꝙ ſit pr̄ multo ma-
gis debuit attribui ſpūiſancto eſſe patrē ꝓpter perfe-
Opiniões. ctiorē modū opationis. Ad hoc iterū ſoluētes ſunt
mirabiles hoīes ꝙ etiā hoc poſſet dici niſi in voce no
Pro ṽitate taret̄ cōfuſio.ſ.cōfuſio filiatiōis. Sed contra hoc
auc̄tis iſtiꝰ ſunt auctoritates aug. ⁊ amb. dicētiū ꝙ nullo mō po
dr̄ ꝑmo ſic. teſt dici filius ſpūſcti/cū ipē nō ſit filiꝰ niſi ſm hypo-
ſtaſim:⁊ hypoſtaſis in xp̄o nō ſit niſi vna/ipē non erit
2º niſi vna filiatione filius. Item ſancti dicunt ꝙ xp̄s
nō eſt niſi natura filius. natura aūt filius non eſt niſi
patris:ḡ nō eſt filius niſi patris:ḡ nō eſt filius ſpūſ-
Queſtiūcl'a ſancti. Sed adhuc vlterius querit̄ vtrū cū hac de
3ª terminatione filius gratia ſit dōm:xp̄s gratia vl' ſm
Arg. ꝑmo gratiā ſpūſſancti filius:videt̄ ꝙ ſic:q: hic in lr̄a habe
mus ꝙ homo ille in vnitatē filij dei aſſumeret̄ ꝙ hoc
gratia nō meritis habuerit:ſʒ oīs gratia eſt ſpūſſan-
cti ꝑ attributionē:ḡ videt̄ ꝙ ipē ſit filius gratia ſpiri
Ar ꝙ nō ꝑº tuſſancti. Cōtra hoc eſt textus euangelij qui dicit
Vidimus gloriā eius/quaſi vnigeniti a patre:plenū
gratia ⁊ veritate:ḡ plenitudo gratie eſt ei a patre:nō
2 ḡ attribuit̄ ei ex filiatiōe ſpūſcti. P̄ cū dico:hic hō
eſt filius gratie. aut gratia ſumit̄ ibi pro habitu gra
tūfaciente:aut eſt gratia faciens vnionē hypoſtaſis ⁊
ꝑſone. Si primo mō/tunc hic hō nō eſt filius dei niſi
ꝑ acceptionē gratie/ ⁊ nō ꝑ hypoſtaſim:⁊ hoc eſt here
ſis neſtorij ⁊ Euticetis. Si ſcdo mō tunc eadē eſt hy
poſtaſis huius homis ⁊ filij dei:ſed hec hypoſtaſis ē
hypoſtaſis filiatiōe eterna tm̄:ḡ hec hypoſtaſis non
Queſtiūcl'a erit gratia ſpūſſancti. Sed vlterius querit̄ vtrum
4ª xp̄s ſit adoptiuus filius:ſed hoc magr̄ inferiꝰ deter-
Solutio minabit:ideo vſqʒ illuc eſt deferendū. Sol'o abſqʒ
dubio dōm eſt ꝙ nullo mō nec gr̄a nec natura xp̄us
eſt filius trinitatis:nec etiā ſpūſſancti/ propter rōes
ad oppoſitū /q̄ fere oēs extracte ſunt ex dictis patrū
illa em̄ gratia eſt gratia vniōis ſm eſſe ⁊ nō accepta-
tionis:⁊ ideo ſic gratia filius eſt natura filius:q: na
tura filius nō eſt niſi patris: ⁊ etiā hac gratia non eſt
niſi filius patris:quare aūt ſit matris filius infra q̄-
Ad primū ret̄. Dicēdū ḡ ad primū ꝙ hec eſt falſa ꝙ ex tali gra
dōm qō q̄- tia dicat̄ tritas pater noſter. imo illa:gr̄a eſt accepta
rit̄ de trini. tionis q̄ cōſenſum volūtatis facit:⁊ nō vnit nos deo
in vnitatē ꝑſone:ſed in vnitatē ſpūſcti:ſicut dicit ap-
poſtolus: Qui adheret deo vnus ſpūs eſt cū eo q̄ vni
Ad 2m tas ſpūs eſt in cōſenſione voluntatis nō in vnitate ꝑ-
ſone vel nature. Ad aliud dōm ꝙ vis opatiua con
ceptꝰ q̄ eſt in ſemīe intrinſeca qō generatū eſt ex ſuba
generantis facit patrē hominē eſſe patrē. ſed vis que
opat̄ extrinſecus ſuꝑ materiā nō ex ſuba operātis ad-
ductā:ſed ſuꝑ alienā ⁊ aliunde aſſumptā facit opan-
tē eſſe artificē vel opificē:ſed nō patrē. ⁊ talis fuit vir-
tus opans in cōceptu xp̄i. vnde ꝑpoſitiuus dicit in q̄
dā ſermone dn̄i tractās illud euangelij: Nōne hic eſt
filius fabri:dicit em̄ ꝙ filius eſt patris celeſtis. in in-
carnatiōe em̄ illi tres magni fabri mūdi fabricatores
in fabricā vteri virginalis deſcenderūt/⁊ corpus xp̄o
fabricauerunt. Opatio aūt fabri eſt opatio artificis
Ad 3m ⁊ nō nature patris. Ad aliud dōm ꝙ nos dicimur

filij adoptiui in qua filiatiōe nō pōt xp̄s dici filius:ſi-
cut magiſter infra oſtendet:ideo nō eſt ſimile quia ſua
gratia eſt vniēs ad eſſe vnū in perſona. noſtra aūt ad
eſſe vnū in cōſenſione voluntatis tm̄. Ad aliud di Ad 4m
cendū ꝙ deciſio que eſt patrū eſt ex ſubſtātia propria
⁊ nō aliena:ſicut trinitas decidit de corpore virginis
⁊ virtꝰ formatiua eſt originata in ſemīe de generatia
patris:⁊ talis nō fuit virtus opans cōceptū xp̄i:⁊ iō
obiectio illa nō procedit. Ad aliud dicendū ꝙ licet Ad 5m
deus formet corpus ⁊ animā:nō tamē dicit̄ pat̄ chri
ſti deus trinitas propter diſſimilē modū formatiōis
vt dictū eſt. Ad aliud qō vlterius querit̄ vtrū xp̄s Sol'o
dicat̄ filius ſpūſſancti:dicendū ꝙ nullo modo catho- ſcōe q̄ſtiūc.
lice poteſt dici filius ſpūſſancti. Ad id aūt qō obijci Ad primū
tur primo dicendū ꝙ xp̄s nō eſt cōceptus ⁊ natus de
ſpūſctō vt ex patre:quia nō de ſubſtātia deciſa a ſpū-
ſancto vel virtute formāte originalit̄ accepta ab ipſo
ſed ex ipō natus ⁊ cōceptus eſt/ſicut ex poteſtate ope-
rantis extrinſecus:⁊ ideo nō eſt pater eius/nec filius
habet idemptitatē ſube cū ſpūſancto ſm ꝙ opat̄ na-
tura ſm ſubſtantiā ſpūſſancti:quia illa natura eſt hu
mana in qua ſpūſſanctus non cōuenit cū xp̄o. Ad Ad 2m
aliud dicendū ꝙ Ioh. dam̄. nō dicit ꝙ veꝝ ſemē de-
ſcendit in virginē:ſed diuinū ſemē vt ꝑ duo li diuinū
ſemē extrahat̄ extra rationē ſeminis. diuinū em̄ ſe-
mē nō poteſt eſſe pars ſubſtātie dei:q: ſubſtantia dei
eſt indiuiſibil':ſed hʒ aliq̄d de virtute dei Itē tanꝗ̄
diuinū ſemē minꝰ adhuc dicit ꝗ̄ʒ diuinū ſemē. vnde
diuinū ſemē ꝑuat rationē ſubſtātie ſemīs:tanꝗ̄ autē
virtutē priuat opantē ſeminis que eſt intrinſeca ⁊ na
turalis qualis vis ad formationē corporis xp̄i nō fu
it in carne ſeꝑata. vnde nō remanet de ꝓprietatibus
ſeminis ex quo tollit̄ virtus ⁊ ſubſtātia intrinſeca for
matiua niſi opatio ipā ⁊ illa fuit ibi:q: cōceptus con-
uertebat̄/formabat̄/⁊ figurabat̄ ad cōuerſionē ſpēi/
⁊ formā corporis/⁊ figurā lineamētoꝝ corporis alio
rū hominū:⁊ hoc opatiōe ⁊ virtute ſpūſſancti. vnde
ex hoc nō ſequit̄ ꝙ opabat̄ ex ſemīe. Ad aliud dicē Ad 3m
dū ꝙ perfectiori agenti debet̄ ꝑfectior operatio:ſʒ nō
ſequit̄ ꝙ illa opatio in operante facit rationē patris.
bene em̄ cōcedo ꝙ opatio ſpūſſancti eſt ꝑfectior ꝗ̄ʒ pa
tris carnalis:nō tamē fuit illa opatio ꝑ modū patris
Ad id qō vlterius querit̄ vtrū cū hac determiatōe Ad q̄ſtiūcu
ſm gratiā ſpūſſancti poſſet dici pater xp̄i:dicendū ꝙ lam tertiā
nullo modo dicendū eſt:quia gratia eſt ad eſſe vnū in ⁊ ad oba.
ꝑſona:⁊ filius nō dicit̄ aliq̄s patris niſi in perſona ⁊
gratia ꝑſone. vnde illa obiectio nō procedit. ⁊ bene cō
cedo ꝙ illa ſol'o erronea eſt ⁊ cōtraria dictis ſanctoꝝ
ꝙ poſſit i re ꝯcedi ſi nō accederet cōfuſio ī ſignificatōe
relationū:ſicut expreſſe probatū eſt. ⁊ dicūt ſancti ꝙ
cōceſſio noſtra ꝑ ſermonē vel negatio nō facit rē ſic eē
vel nō eſſe. vnde ita eſſet ꝙ xp̄s eſſet filius gratia ſpūſ
ſancti qō ſancti negant rationibꝫ inductis.

An virgo glorioſa vere fuerit mater xp̄i:⁊ an theotocos vl' xp̄otocos dici debeat. Arti. V E

Einde querit̄ de hoc qō dicit: [Sic aūt de il-
D la vt matre natꝰ. ⁊c.] ſ. a. Hoc em̄ videt̄ fal- Rō ꝑma q̄
ſum:mater em̄ eſt que virtute actus ſue ꝓprie ꝓbat ꝙ ma
generatiue de ſubſtātia ſui corpis materiā cōceptus ria fuit ṽa
deſcindit. vt quidā dicūt:ſed deciſio puriſſimi ſangui mr̄ xp̄i.
nis facta eſt per ſpm̄ ſanctū:vt ſupra habitū eſt in au-
ctoritate dama. ergo beata virgo nō fuit mater chri-
ſti. Si forte dicat̄ ꝙ mater dicat̄ gratia materie q̄ Sol'o.

Obiectõ accepta eſt ab ipa ꝛ gratia nutritiõis cõcept⁹ q̄ facta
eſt in ipa ſm hoc eẽ eſſet mater ſtatue/qḋ falſum eſt:ğ
Opinio ali videt᷑ ꝙ nõ fuit vera mater eius. Adhuc quidã di-
orum. cunt ꝙ vegetatio embꝛionũ eſt in matre ad modũ plã
te/co ꝙ per cotilidictiões alligat᷑ matrici ꝛ a neruis
matris accipit ſenſum ꝛ motũ:ab arterijs aũt ſpiritũ
vitalẽ ꝛ pulſatilẽ a venis ſuũ nutrimentũ ꝛ ſpm̃ natu
ralẽ:ꝛ ita volũt ꝙ oẽs motus foꝛmatiõis ꝛ nutritio
Obo pma. nis ꝛ vegetatiõis ſint ab aĩa matris. Sed contra
ſemẽ pꝛoiectũ ad matricẽ aut habet motũ naturalem
ad ɔuerſionẽ aut vegetationẽ/aut nõ.ſi habet natura
lẽ:ğ a pꝛincipio intrinſeco ſibi:ſed anĩa matris nõ eſt
pꝛincipiũ ſibi intrinſecum:ğ nõ mouetur ab anĩa ma
tris.ſi nõ habet motũ naturalẽ/tũc oĩs generatõ ho
2a minis eſſet innaturalis. ꝑ detur hoc ꝙ mouetur
ad modum plante in terra.planta autem in terra nõ
accipit niſi materiã ꝛ nõ virtutẽ foꝛmatiuã q̄nimo il
lã habet vel a ſtellis vel in ſemie plante eſt:ğ ꝛ conce-
3a ptus in matre foꝛmatiuã nõ accipit a matre. Item
pħus dicit ꝙ in ſolis vegetabilib⁊ virtus ſemie ꝛ ma
ſculi eſt in vno:quia plante vbiq; impꝛegnãt ꝛ impꝛe
gnant᷑.in omnib⁊ aũt ſenſibilib⁊ virtus foꝛmatia nõ
eſt a matre/ſed a maſculo:ğ nõ eſt hoc matris ꝓpꝛium
ꝙ mouet ad foꝛmã ꝛ vegetationẽ:ꝛ quia hoc creditũ
eſt apud eos qui nouerunt opinionẽ ariſtotelis ſ; tã-
Queſtiũcla te rei talis diſputatio nõ congruit dimittatur illud.
2a Et querat᷑ vtrum beata virgo debeat dici theoto
Rõ pma p cos/vel tm̃ xp̄otocos:vt dixerunt quidã heretici:vi-
itate. det᷑ aũt ꝙ debeat dici theotocos:q2 ſic dicit Dam̃.3.
li.ca.xij.Theotocon.i.dei genitricẽ pꝛincipalr̃ ꝛ ve-
remariã pꝛedicamus virginẽ:ſicut em̃ deus vere eſt
2a qui ex ipa nat⁹ eſt:ita vere theotocos.i.dei genitrix
eſt que veꝝ deũ ex ipa incarnatũ genuit. Itẽ dam̃.
ibidẽ:Nõ hoiem nudũ genuit ſctã virgo:ſ; deũ veꝝ.
nõ nudum:ſed incarnatũ:nõ celicũ coꝛpus ſubducen
tẽ:ꝛ vt ꝑ ſolma.i.canale ꝑ ipam tranſeuntẽ:ſed ex ipa
3a homouſyon id ẽ cõſubſtantialẽ nobis carnẽ aſſumen
tẽ/ꝛ in ſeipo ſubſiſtentẽ. Itẽ ibidẽ iuſte ꝛ vere theo-
tocon.i.dei genitricẽ ſanctã mariã nominamus:hoc
em̃ nomẽ vniuerſum myſteriũ incarnationis conſti-
4a tuit.Si em̃ theotocos.i.dei genitrix q̄ genuit oĩo de
us qui ex ipa natus eſt/oĩno aũt ꝛ homo. Itẽ ibi-
dẽ xp̄otocon.i.xp̄i genitricẽ nõ dicimus virginẽ:qm̃
in deſtructionẽ theotocos.i.dei genitrix vocis neq; ꝛ
inquinatus ꝛ ſimilis iudeo froneſtarius qui vas de-
honoꝛatiõis in honoꝛationẽ ſolius nature dehonoꝛa
reſup omnẽ creaturã theotocon.i.dei genitricem:ꝛ ſi
ipe reſcindat᷑ cũ patre ei⁹ diabolo inuenit.In iſta au-
ctoꝛitate nõ eſt diſſimile iudeo froneſtarius/hoc ẽ he-
reticus qui vas dehonoꝛatiõis eſt:ꝛ froneſtarius iu
deo ſimilis fuit.i.habẽs froneſim iudei vel iudeoꝝ di
Arg.pꝛimo centiũ xp̄m eſſe purũ hominẽ inuenit hoc nomẽ ex pa
ꝙ nõ. tris ſui diaboli mendacijs. Sed contra ſm hoc eſt
2o mater ſm qḋ dedit:ſed nõ dedit naturã niſi hominis
igit᷑ ipa nõ debet dici vt videt᷑ theotocon Item ſm
hoc eſt mater ſm ꝙ eſt cõſubſtantialis:ſed nõ eſt con-
ſubſtantialis niſi ſm naturã humanã:ğ nõ debet di
3o ci mr̃ niſi q̄ ad hoc ꝙ ẽ hũane nature. ꝛ ſic iteꝝ ſequit᷑
ꝙ nõ debet dici theotocon. Itẽ quid obeſt ſi dicat᷑
xp̄otocon:ſicut em̃ dicit amb.in nomine xp̄i nõ modo
dico diuinitas:ſed trinitas intelligit᷑:cũ igit᷑ xp̄s in-
telligit᷑ vnctus ſm naturã humanã:ꝛ vnctio ſm na
4o turã diuinã.videt᷑ ꝙ nulla ſit ei dehonoꝛatio ſi xp̄oto
con dicat᷑ Itẽ habitũ eſt ſupꝛa ꝙ chꝛiſtus vna filia

tione filius eſt:ꝛ illa filiatio eſt eterna.ſm hanc igit᷑ fi
liationẽ nõ eſt filius virginis:ꝛ nõ habet aliã/vt pꝛo
batũ eſt:ergo nullo modo eſt fili⁹ virginis:ergo ipſa
nec theotocon nec chꝛiſtotocon dici debet. Solu- Solutio
tio.dicimus abſq; dubio ꝙ gloꝛioſa virgo veriſſime ad pncipale
mater chꝛiſti eſt:ꝛ quia hoc collatũ eſt ei vt poſſet vir- q̄ſitũ.
go fieri mater chꝛiſti a gratia:ſed collatiõe facta natu
raliter ipa mater chꝛiſti eſt.ſicut aũt in diſtinctiõe ꝑ-
cedenti habitũ eſt:nõ eſt matris ꝙ ipa eſt conuerſiua
ad ſpẽm ꝛ foꝛmatiua membꝛoꝝ ɔceptus:ſed ſunt ei⁹
opatiões ad melioꝛationẽ cõplexiõis ex materia ꝛ di
ſponẽtib⁊ virtutib⁊ ex cõplexiõe matricis ꝛ nutrimẽ-
ti:nec hoc pꝛeſumo dicere ꝙ ipa ſanguinẽ foꝛmandũ
in coꝛpus chꝛiſti decideret:quia dicit auctoꝛitas Da
ma.ſupꝛa habita ꝙ ſeparationẽ illã fecit ſpũſſanctus
ſed hoc veꝝ eſt:quia fidei meritũ in ipa diſpoſuit ad h̄
ꝙ hoc in ea fieret:ꝛ hoc eſt qḋ dicit beatus Bern. in
ſ.de cõſideratõe his verbis ſiue cõiunctis ſiue diſiun
ctis duob⁊.ſ.anima ꝛ carne:nihilominus ꝑſeuerauit
in tribus vnitas perſonalis eque vnus xp̄us vnaq;
perſona/verbũ/anima ꝛ caro:etiã moꝛtuo homie ꝑ-
durauit in vtero virginis:vt ſentio ego cõmixtio hec
ſiue fermentatio facta eſt:ꝛ ipa mulier que miſcuit ꝛ
fermentauit.nã fermentũ nõ imerito dixerim/foꝛtaſ
ſe fidẽ marie beata plane que credidit qm̃ ꝑfecta ſunt
in ea que dicta ſunt ei a domino.perfecta aũt non eſ-
ſent ſi quominus iuxta verbũ dei eſſet fermentatum
totũ:ꝛ perpetuo fermentatũ ſeruans nobis tã ĩ moꝛ
te q̃ in vita pariter vnũ atq; integrũ mediatoꝛẽ dei ꝛ
hominũ cũ ſua deitate hominẽ chꝛiſtũ ieſum. Scðm
hanc auctoꝛitatẽ opoꝛtet ꝙ beata virgo miſcuit ꝛ fer
mentauit.i.ad mixtionẽ/hoc eſt ad vnionẽ ꝛ fermẽta
tionẽ ꝛ congruitatẽ materie operata eſt merito fidei:
q2 cõmixtio illa hic nõ eſt niſi vnio triũ ſaroꝝ.i.coꝛpo
ris ꝛ anime ꝛ deitatis:ꝛ fermentatio maſſe virgina-
lis nihil aliud eſt q̃ maturitas ɔgruitatis. Ad hoc Ad obõnẽ
qḋ obijcit᷑ de ere in ſtatua dicendũ ꝙ nõ eſt ſimile:q2 a ꝑ pꝛimũ.
es ẽ tota materia ſtatue ſm ſe totũ:ꝛ ꝑterea nõ opera
tur ſecundis actibus ad ſtatue figurã ꝛ vegetationẽ
ꝛ nutrimentũ ꝑ virtutẽ intraneã ipſi eri. Ad id qḋ Ad alia obã
obijcit᷑ de ſolutione quoꝛundã dicendũ ꝙ illa ſuſpen
ſio nõ oſtendit ex matre eſſe niſi operatiões ſecundas
quia pꝛincipalis eſt in ſemine viri.in cõceptu aũt vir-
ginali fuit ex opere ſpũſſancti. Ad id qḋ vlteri⁹ q̄- Ad q̄ſtiũcu
ritur vtrũ beata virgo poſſet dici xp̄otocon:dicendũ lã ſcðam.
ꝙ nõ abſolute:quia ſicut dicunt dama.ꝛ ambꝛo.fro-
neſtarij iudeoꝝ:vt paulus ſamaſatenus ꝛ neſtoꝛius
ꝛ eutices ꝛ pelagius inuenerunt hoc in diminutõnẽ
honoꝛis beate virginis:vt.ſ.tm̃ xp̄s ꝛ nõ deus eſſet
qui ex beata virgine eſt natus:ꝛ ideo cũ etiã verba et
nomina (vt dicit Hiero.) cũ hereticis cõmunia habe
re nõ debeamus nã eſt hoc abſolute recipiendũ Ad Ad pꝛimũ
id aũt quod cõtra obijcit᷑ dicendũ ꝙ naſci ꝓpꝛie nõ eſt ꝛ 2m q̄ſitũ.
nature:ſed perſone vel hypoſtaſis ꝑ ſe:ꝛ ideo nat⁹ eſt
hypoſtaſis deus ꝛ homo vnus perfectus qui filius
eſt matris ꝛ pr̃is celeſtis ſm duas natiuitates ipſi⁹
Argumentatio aũt illa ꝓcedit/ac ſi gratia nature na-
te diceretur mater ꝛ natus:ꝛ hoc non eſt veꝝ. Ad Ad 2m
aliud dicẽdũ ꝙ cõſubſtantialitas parentis ad natũ
eſt per conſequens ſm intellectũ ꝛ non pꝛimo.pꝛimo
em̃ ꝛ pꝛincipaliter hic genuit hunc:ſ; quia genuit de
ſua ſubſtantia:ideo eſt conſubſtantialis.vnde cũ na-
tiuitas reſpiciat eſſe hypoſtaſis ꝛ perſone pꝛimo ꝛ pn
cipaliter.naturam aute per poſterius ipa dicitur mr̃

xp̄i ſm hypoſtaſim/que hypoſtaſis eſt deus ꝛ homo
ꝛ ideo ip̄a eſt mater dei ꝛ hominis:licet nõ ſit cõſub/
ſtantialis niſi quo ad naturã humanã tm̄:quia con/
ſubſtantialitas ex intellectu ſuo nõ dicit niſi cõueniẽ
tiã in ſubſtãtia.natiuitas aũt eſt pſone primo ꝛ per ſe
Ad 3m nature per conſequens ꝛ poſterius. Ad aliud di/
cendũ ꝙ xp̄otocon nõ eſt dicenda:quia licet in chriſto
intelligat̃ vnctio:tamẽ nõ neceſſario ponit vnctionẽ
deitatis:ſed gratie/ſicut dicit̃: Nolite tangere xp̄os
Ad 4m meos. Ad hoc qđ vlteri⁹ obijcit̃ ſine preiudicio di
cendũ ꝙ xp̄us tm̄ vna filiatiõe filius eſt:ſed habet du
as natiuitates:ſed ex altera natiuitate.ſ.terrena non
innaſcit̃ ei noua filiatio/que determinet hypoſtaſim
ip̄ius:tamẽ parẽti innaſcit̃ nouus reſpectus ad ip̄m
ſicut eſt videre in ſimili.nec em̄ dicimus ꝙ alia filia/
tione ſoꝛ. ſit filius patris ſui/ꝛ alia filiatõe filius ma
tris ſue:ſed eadẽ.ſed tamẽ alius eſt reſpectus patris
ad filiũ:ꝛ alius reſpectus matris: ꝛ ideo chriſtus ex
natiuitate humana quã vere habet veriſſime fac̃ ma
trẽ habere reſpectũ relationis ad ip̄m in cõformitate
ſubſtantie terrene:ſed tamẽ aliã filiationẽ ip̄e nõ ha/
bet:qua filius ſit q̃ȝ illã quã habet ab eterno. filiatio
em̄ determinat hypoſtaſim que tm̄ vna eſt in chriſto
ꝛ in vno in quantũ eſt vnũ:ꝛ ſm vnũ nõ cõuenit eſſe
duas qualitates eiuſdẽ ſpẽi ſm duas relationes:et
ideo vna filiatione eſt filius patris ſm generatiõem
eternã:ꝛ eadem filiatione eſt filius matris ſm gene/
rationem temporalem.inueniunt̃ autẽ quidã aliter
dicentes/ contra quoꝛũ opinionem diſputare eſt lon
gum. hoc autem quod hic dictum eſt concordat di/
ctis ſanctoꝛum.

Artic. VI. F Item queritur quare aliquid natũ de alio
dicitur filius:ꝛ aliquid nõ.ꝛ quare renati ex
aqua ꝛ ſpirituſancto non dicantur filij aque
ꝛ ſpirituſſancti.

Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Aliter de homi
Querit̃ p̄o D ne naſci filiũ:aliter capillũ.ꝛc̃.] s̃.b. Dubita
tur em̄ quare hoc ſit ꝙ aliq̄d natũ de aliq̄ dici
2o tur filius:ꝛ aliquid nõ dicit̃ filius: Itẽ de hoc que
ritur qualiter aliqui renati ex aqua ꝛ ſp̄ũſancto nõ di
cantur filij aque ꝛ ſp̄ũſſancti:ſed potius dei patris ꝛ
matris eccleſie ſue. mater eccleſia eſt cõgregatio fide/
lium:ꝛ mater miniſtrat materiã ad fetũ/deberet ma/
ter eccleſia miſtrare materiã in hoc partu:ꝛ hoc nõ eſt
verꝫ:quia nec gratia eſt ex ip̄a/nec materia coꝛpoꝛis/
Solõ ſm quã materiã homo generatur. Ad primũ dicẽ/
ad primũ dum ꝙ nõ dr̄ filius niſi tria cõueniãt in nato.ſ.mate/
ria que eſt in potentia totũ coꝛpus ꝛ virtus formatia
in illa materia. ſcđm ꝙ hec debet eẽ deciſa p actũ g̃na
tiue virtutis in parentibꝫ.ꝛ tertiũ ꝙ natus terminet̃
p naturã ꝛ reducat̃ in ſimile ſm ſpẽm ꝛ formã ipſi ge/
neranti. Capilli aũt nõ generant̃ ſic:ſed potius ex fu
moſo nutrimẽto groſſo terreſtri pertingente ad pellẽ
generant̃ capilli.lumbrici aũt ex putrefacto nutrimẽ
to in inferioꝛi aluo:vt dicit ph̄us. Cum em̄ putreſcit
nutrimentũ exalat caloꝛ naturalis qui ſecũ humidũ
naturale trahit:qđ quia viſcoſum eſt exterius ambit̃
in modũ pellis/que pellis exalatũ calidũ cõtinet ĩ ſe
in humido extracto qui caloꝛ cũ euapoꝛare nõ poſſit
in ſp̄m cõuertit̃:ꝛ educit animã ſenſibilẽ:ꝛ generatur
vermis longus vel breuis ſm ꝯplexionẽ materie:ſed
foꝛte anima ſenſibilis dat̃ virtute ſtellaꝝ. hoc tamen
planũ eſt ꝙ nec materiã nec virtutẽ formatiuã habet
generatõis homĩs:nec in ſimile ſpẽi ꝛ forme termĩat̃
Ad hoc aũt quod vlterius querit̃ dicendũ ꝙ aqua Ad 2m
non eſt ibi niſi ſicut materia in qua ſumit̃ ſimilitudo
ſenſibilis ad ſignificationẽ ſacramenti:per quã ſimi·
litudinẽ nõ ex aqua ſed ex ſanctificatione cauſet:et iđ
cũ mater aliquo modo cauſet/aqua nõ poteſt dici ma
ter. Sp̄ũs aũt bene dicit̃ pater ſp̄ũalis.pater em̄ ſpi
ritualis nõ eſt pater abſolute:ſed dicit̃ trãſlatiue/eo ꝙ
ſua virtute dat eſſe ſm ſp̄m:ꝛ hoc eſt bene eſſe. Eccle
ſia autẽ dicit̃ mater nõ pꝛopꝛie/ ſed per tranſlationẽ/
eo ꝙ in matrice effectus ſui parturit nos donec chri/
ſtus formetur in nobis.

An aliqui poſſunt dici filij gehenne. Arti. VII

Einde querit̃ de hoc quod dicit: [Filij gehen H
D ne nõ ex illa nati:ſ; in illã pꝛeparati.ꝛc̃.] s̃.c
Ex hoc em̄ ꝙ aliquid cõparat̃ ad aliquid poſt
ſuũ eſſe nõ poteſt habere rationẽ filiatiõis ad illud:cũ
ergo ad gehennã nemo cõparat̃ niſi ex poſt facto/ qđ
ſequitur eſſe:videt̃ ꝙ nõ debeãt dici filij gehẽne So Solutio
lutio. filius claudit in ſe tria.ſ. de ſubſtantia natũ eſſe p̄ncipalis
parentis:ꝛ diſciplinã habere parentũ.ſicut dicit apo
ſtolus Heb. 13. ꝙ ſi extra diſciplinã eſtis cuius parti
cipes facti ſunt omnes:ergo adulteri ꝛ nõ filij eſtis.
Tertiũ eſt ius hereditatis paterne:ꝛ primũ quidẽ fi/
lij gehẽne nõ habẽt a gehenna:ꝛ hoc eſt quia hoc ſolũ
cõſequit̃ natiuitas:ideo nõ ſunt a gehẽna nati:ſ; me/
dio ſunt pꝛeparati in illã gehẽnalibus actibus. ꝛ ter
tiũ cũ poſſidebunt gehẽnam:quia per actus habebũt
eam iure hereditario.

An aliqua merita p̄ceſſerãt incarnationẽ. Arti. VIII.

Einde querit̃ de hoc qđ dicit: [Inſinuat no/ H
D bis gratiã dei q̃ hõ ille nullis p̄cedẽtibꝫ meri Arg. p̄mo
tis.ꝛc̃.] s̃.d. Videt̃ em̄ ꝙ merita multa pꝛe/ ꝙ ſic.
ceſſerunt incarnationẽ:quia ita dicit ad abraã Gen̄.
14. Ego ero merces tua magna. vbi ſe pꝛomittit in/
carnandũ:ſicut dicunt ſancti. merces aũt debet̃ me/ 2o
rito. P ſancti crediderũt hoc ꝛ fides eſt meritũ:er/ 3o
go merita pꝛeceſſerũt. Itẽ Eſa. 26. In ſemita iudi
cioꝝ tuoꝝ ſuſtinebimus te. ſuſtinere aũt in ſemita iu/
dicioꝝ meritũ eſt iuſtitie:ergo ex meritis patrũ hoc ẽ 4o
datũ. Itẽ ad Heb. 12. Hij om̃es teſtimonio fidei p
bati iuenti ſunt:nõ ſuſcipiẽtes repꝛomiſſiões deo ali
quid melius pꝛouidente:ergo merito fidei pꝛobatis Solõ
dabat̃ h̃ ex debito/ ꝛ nõ ex gratia. Si foꝛte dicat̃ Obiectio
ꝙ nõ eſt tale bonũ qđ merito debeat̃ Cõtra maioꝛ
eſt gloꝛia q̃ȝ quecũq; gratia:ſed gloꝛiã poteſt aliquis
mereri:g̃ multo magis gratiã. ſed inter gratias oꝛdi
natas ad gl̃iam eſt gratia redemptiõis facta p xp̄m: Solutio
g̃ videt̃ ꝙ cadat ſub merito. Solutio. rõnes indu/ ad rõnes q̃
cte in nullo ſunt cõtra id quod dr̄ in lr̃a:quia in litte/ ſũt ꝯcedẽde
ra dicit̃ ꝙ ille homo nõ habet ex meritis pꝛecedẽtib⁹
eo ꝙ nõ erat anteq̃ȝ eſſet vnitus deitati:ꝛ anteq̃ȝ erat Ad 2m
mereri nõ poterat. Ad id aũt quod querit̃ vtrũ eẽt
meritũ aliquod eccleſie: dicendũ ꝙ eſt meritũ cõgrui
ꝛ eſt meritũ cõdigni ſiue debiti:ꝛ meritũ congrui po
tuit pꝛecedere quo.ſ. cõgruentius daret̃ q̃ȝ ſi nõ eſſet
meritũ tale:ſed nõ dabat̃ merito cõdigni ſiue debiti.
vñ ad Thitũ. 2. Apparuit gr̃a dei ſaluatoꝛis nr̃i oĩ/
bus homibꝫ nõ ex opibꝫ iuſticie q̃ fecimus nos:ſ; ſm
ſuã miſedꝛiam ſaluos nos fecit. ꝛ bene cõcedo ꝙ nõ ca
dit ſub merito cõdigni. Et ad hoc qđ cõtra obijcit̃ Ad obiectũ
dicendũ ꝙ gloꝛia cadit ſub merito etiã id qđ oꝛdinat̃ ꝯ ſolõnẽ.
ad gloꝛiã:licet nullus poſſit mereri primã gratiã: q̃a

aliter gratia eſſet ante primā gratiā:ſed incarnatō nō ſubſtantialiter ordinaꝛ ad gloriā:q: dicit aug. ꝙ aliꝰ modus erat poſſibilis:licet nullus cōgruentior ad ſanandā noſtrā miſeriā:vel poteſt dici ꝙ licet gloria cadat ſub merito cōdigni vel debiti:non tamē ſequiꝛ ꝙ oē id cadat ſub merito cōdigni/qđ ordinaꝛ ad gl'iam quia prima gratia etiā qñ alius primā gratiā mereꝛ nō cadit ſub merito cōdigni ſiue debiti: ſed ſub merito cōgrui. vnde patet ꝙ argumentū iſtud non ſequiꝛ ex quo patet ſol'o oīum argumentoꝝ q̄ ſunt inducta.

Arti. IX J

An gratia ſit naturalis chriſto.

D Einde queriꝛ de hoc qđ dicit: [Fieret quodāmō ipa gratia illi homī naturalis. ⁊c̄.] ſup̄.e.

Arg. primo Cōtra nulla gratia eſt naturalis:ſed donum dei cōſequens naturā/⁊ ꝑficiens eā in bene eſſe:ḡ nō eſt naturalis.

Solutio Sol'o. triplex dr̄ naturale. ſ. qđ ē de eſſe naturali aliquo modo:⁊ qđ nō poteſt relinquere naturā:⁊ qđ cauſaꝛ ab aliqua parte nature ꝑ ſe. ⁊ his tribꝰ modis diciꝛ gratia naturalis xp̄o. gr̄a em̄ vnionis nō eſt habitus acceptiōis ⁊ gratificatiōis in xp̄o: ſed eſt faciēs vnū eſſe ꝑſone filij dei ⁊ filij homīs. et ſic gratia illa eſt de eſſe. habitus aūt gratie in virtutibꝰ ⁊ alijs gratijs nō poterat relinquere ſubiectum:⁊ ſic habebat iteꝝ ꝓprietatē ⁊ ſimilitudinē rei naturalis q̄ nunq̄ relinquit id in quo eſt. Tertio mō diciꝛ etiam gratia naturalis:q: ꝑ ſe cauſaꝛ gratia a deitate q̄ eſt: ⁊ erat altera naturaꝝ in xp̄o: ⁊ hoc modo ītelligit auctor qđ hic dicit.

Ad primū Ad id ergo qđ obijciꝛ ꝙ gratia eſt de cōſequentibꝰ eſſe/poteſt dici ꝙ hoc veꝝ eſt in alijs creaturis rationalibꝰ que nō ſunt vnite deitati in pn̄cipio ſui eſſe. vel dicaꝛ ꝙ hoc eſt veꝝ quantū ad ordinē rationis /qui eſt inter eſſe ⁊ bene eſſe:ſed non oportet ꝙ hoc ſit ſm tempus.

Arti. X. K

An verbo poteſt dici humana natura concreata:⁊ an corpaliter diuina gr̄a repleta.

D Einde queriꝛ de hoc qđ dicit [Ineffabili modo verbo dei eſt adiunctus atq: cōnexus ⁊c̄.] s̄.f.

Queſtio pᵃ Videꝛ aūt ꝙ nō cōcretū:q: cōcretū denominat ſubiectū vt accn̄s. vnde videꝛ ꝙ alia iſtarū naturaꝝ vergit in accn̄s

2ᵃ P̄ queriꝛ de hoc qđ dicitur corporaliter repletus:q: corpus nō eſt propriū ſubiectū diuine gratie:ḡ xp̄s diuina gr̄a nō eſt corporaliꝛ repletus

Sol'o ad primū. Solutio. quidā dixerūt ꝙ humana natura in xp̄o vergit in accn̄s:⁊ ideo nō facit in eo ꝑſonalitatē/nec ꝑſonā:ſed ego nō audeo hoc dicere:tamē īfra de hoc tractabiꝛ. ſed hic dicendū ꝙ cōcretus capitur

Ad 2ᵐ improprie pro vnitus:⁊ ſic ceſſat obiectio. Ad aliđ dđm ꝙ corporaliꝛ repleri diciꝛ quo ad gratiā vniōis vnio aūt eſt ad corpus ⁊ ad animā/licet ergo non ſit ſubiectū corpus gratie in qua ſunt habitus virtutū tn̄ corpꝰ xp̄i deitati vnitū poteſt dici ſubiectū diuine gratie:quia in ip̄o(vt dicit apl'us)plenitudo deitatis habitauit corporaliter. Alij tamē voluerunt ſubtiliꝰ dicere ⁊ minus ad propoſitū dicentes ꝙ ſunt tres dimenſiones gratie diuine/quaꝝ vna eſt ſimplicitatis dei gratia cuius deus eſt in omnibꝰ/attingens a fine vſq: ad finē fortiter/⁊ diſpōnes omnia ſuauiter quaſi protenſiōe a puncto principij primi vſq: ad vltimum punctū creature nouiſſime/ſm ꝙ deus eſt in omnibꝰ eſſentialiꝛ/preſentialiꝛ/⁊ potentialiter. ⁊ iſta eſt dimēſio longitudinis ꝑ modū longitudinis ꝑ oēs gradus entiū. Eſt aūt dimēſio per modū latitudinis:ſ; in lōgitudine magis cōtracta/ſm quā deus per charitatē ⁊ gratiā inhabitat in ſanctis/de qua inhabitatiōe diciꝛ lautū mādatū tuū nimis. Tertio modo coniungit duos priores in chriſto:⁊ adiungit profundū ſoliditatis gratie vnionis in eſſe perſone. ⁊ ſic quaſi trina dimenſione inhabitat in chriſto/bina in ſanctis ⁊ vna in omnibꝰ. Alij exponunt ꝙ corporaliter dicitur hic figuratiue:quia vmbra nō eſt niſi ex obiecto alicuius corporis qđ ſtat ante lucē. vnde in vmbra huius gratie patres fuerunt. corpus autē veritatis gratie xp̄s:ſed redemptio ſequens eſt lumen.

Alia ratio quare dicatur natus de ſpirituſancto.

Poteſt etiā dici chriſtus ſm hominē ideo natus de ſpūſancto:quia eū fecit. inquantū em̄ homo eſt ⁊ ip̄e factus eſt:vt ait apoſtolꝰ:Cōceptus ergo ⁊ natus de ſpirituſancto eſſe dicitur:nō ꝙ ſpirituſſanctus fuerit virgini pro ſemine:nō enim de ſubſtantia ſpirituſſancti ſemen partus accepit:ſed quia per gratiā dei ⁊ operationē ſpirituſſancti de carne virginis ē aſſumptū quod verbo eſt vnitū. Et in euangelio ſm hanc intelligentiam legitur de Maria ꝙ inuenta eſt in vtero habens de ſpirituſancto. Cuius dicti rationē Ambroſiꝰ inſinuans in. iij. libro đ ſpirituſancto ait: Quod ex aliquo eſt:aut ex ſubſtantia aut ex poteſtate eius eſt. ex ſubſtantia ſicut filius qui a patre vel ex patre:⁊ ſpirituſancto qui a patre ⁊ filio procedit. Ex poteſtate autē ſicut ex deo omnia. Quomodo ergo in vtero habuit Maria ex ſpirituſancto? Si q̄ſi ex ſubſtantia:ergo ſpiritus in carnem ⁊ oſſa cōuerſus eſt:non vtiq:. Si v̄o quaſi ex operatione ⁊ poteſtate eius virgo cōcepit:quis neget ſpiritū ſanctū dominice incarnationis auctorem.

(Marginal letters a, b, c at the right of the preceding paragraph; Math. I. beside "Et in euangelio".)

Arti. XI L

Cum dicaꝛ in ſymbolo:Qui conceptus eſt de ſpirituſancto:natus ex maria virgine:an vtrunq: poteſt dici.

D Einde queriꝛ de hoc qđ dicit: [Cōceptus ergo ⁊ natus de ſpirituſancto. ⁊c̄.[s̄.a. Symbolū em̄ nō ſic videꝛ habere:ſed ſic:qui conceptus eſt de ſpūſancto:natus ex maria. Queriꝛ ḡ vtꝝ cōuenienter vtrūq: poteſt attribui ſpūiſancto:⁊ videtur ꝙ nō:quia rōne natiuitatis diciꝛ filius. vn̄ ſi dicaꝛ natus de ſpūſancto videbiꝛ filius eſſe ſpūſſancti. P̄ nō ſic operatus eſt ſpūſſanctus ad natiuitatem ſicut ad cōceptionē:quia in cōceptiōe cōuertit/ſeparauit/formauit/diſtinxit/⁊ vniuit:ergo nō debet ei attribui.

Sol'o Solutio dicendū ꝙ cōgruentius attribuiꝛ ei cōceptio q̄ natiuitas:tamē vnū propter alteꝝ pōt attribui ei. nec ex hoc ſequiꝛ ꝙ ſit filius:quia natꝰ de aliquo operante nō ponit filiationē ad illū: ſed potiꝰ natus de illo ſubſtantialiter. vel poteſt dici ꝙ eſt natiuitas in vtero que eſt per informationē ⁊ infuſionem aīe quā in cōceptiōe fecit ſpūſſanctus:de qua diciꝛ Math. I. Qđ in ea natum eſt de ſpūſancto eſt: et hec eſt natiuitas q̄ hic ſpūiſancto attribuitur.

An poteſt concedi ſpiritumſanctū ex Ma

Arti. XII ria virgine genuiſſe filium per gratiam.
M Einde querit̃ de hoc qđ dicit: [Quia per gra
d tiam dei ⁊ operationē ſpũſſancti de carne vir
ginis ⁊c̃.] ſ̃.b. Queritur vtrũ ratione huius
gratie poſſet cõcedi ſpũſſanctus ex maria virgine ge
nuiſſe filiũ: videt̃ ꝙ ſic: quia Math.3. ſuꝑ illud: Po
tens eſt deus de lapidibus iſtis ſuſcitare filios abrae
dicit gloſa: In huius rei teſtimoniũ deus de ſara ge
nuit filiũ: cũ igit̃ deus de ſara nõ materialiter vel ſe
minaliter genuerit/ſed per effectũ gratie videt̃ ꝙ hic
multo magis hoc poſſit dici/vbi maior eſt gratie effe
Solõ ctus. Solutio nullo modo debet concedi ꝙ ſpũſ
ſanctus genuerit filiũ ex Maria virgine. ⁊ illa gloſa
que inducta eſt impropria eſt: ⁊ eſt ſenſus: genuit: id
eſt fecit ꝙ naſceretur.
Einde ſuper illud: [Ex opere ⁊ poteſtate eius
d virgo cõcepit. ⁊c̃.] ſ̃.c. Accipe auctoritatem
Hug. de ſancto Victore/qui huius ratõnem
reddit his verbis: Cõcepit maria de ſpũſancto: nõ ꝙ
de ſubſtantia ſpũſſancti ſemẽ partus acceperit: ſed qꝛ
per amorẽ ⁊ operationẽ ſpũſſancti ex carne virginis
diuino partui ſuba miſtratur: nã quia in corde eius
amor ſpiritusſancti ſingulariter ardebat: ideo in car
ne eius mirabiliter faciebat: cuius dilectio quia ĩ cor
de non ſuſcepit ſocium: operatio in carne illius nõ ha
bebat exemplum.

Quare apoſtolus dicat chriſtũ factũ cũ nos eũ eſſe fateamur natũ

Sed queri poteſt cum nos ſaluatorẽ natũ ꝓ
Roma.1. fiteamur: cur apoſtolus eũ factũ dicat ex ſe
Gal.4. mine dauid: ⁊ alio loco factũ ex muliere: cũ
aliud ſit fieri aliud naſci. Aliquid ergo ſigni
ficauit hoc dicto: quia eñ nõ ab hũano ſemi
ne cõgregata eſt caro domini in vtero virgi
nis: ⁊ corpus effecta. ſed effectu ⁊ virtute ſpi
a ritusſancti: ideo apoſtolus dicit factũ nõ na
tum. Aliud eñ eſt ſemine admixto ⁊ ſangui
nis coagulo generare. aliud eſt nõ permixtio
ne: ſed virtute procreare. poſſunt eñ homi
nes generare filios: ſꝫ nõ facere. Ecce quare
dicit apoſtolus factũ ⁊ non natũ: ne eiꝰ. ſ. na
tiuitas que fuit ſine virili ſemine noſtre ſimi
lis putaretur que cõficitur ſeminũ cõmixtõe
Jõ autẽ cũ factũ diceret apoſtolus addidit
ex ſemine dauid. ⁊ quia ſi nõ interceſſit ſemẽ
hominis in cõceptione virginis: tamen quia
ex ea carne chriſtus formatus eſt que cõſtat
ex ſemine: recte dicitur quia factus eſt..

Arti. XIII. Quid differant generare ⁊ facere.
Ed queri poteſt cũ nos ſaluatorẽ. ⁊c̃.] Hic in
ſ cipit pars que cõtra totum precedens eſt di
uiſa: vbi querit magiſter vlterius cur apoſto
lus dicit eũ factũ ex ſemine dauid. ad Romañ. I. Et
ratio quã aſſignat magiſter plane iacet in littera: ⁊ ẽ
bona ⁊ ſoluẽs queſtionẽ. Sed querit̃ hic quid diſtet
Solutio inter facere ⁊ generare Ad hoc dĩm ꝙ facere ſumit̃
large ⁊ ſtricte. large/tũc qđlibet opus đr facere ⁊ crea
re ⁊ formare/⁊ oĩa hmõi. Stricte aũt nõ đr facere ali
qđ niſi qđ virtute extrinſeca opat̃ circa materiã ꝓia
centẽ/vt artifex. ⁊ ita ſumit̃ hic. gñare aũt eſt de ſub
ſtantia ꝓducere ſimile generãti in ſpẽ ⁊ forma.

An ſanguis btẽ virginis ſit etiã coagulatꝰ Arti. XIIII.
Einde querit̃ de illo qđ dicit: [Aliud eſt eñ n
d ſemĩe admixto ⁊ ſanguis coagulo gñare. ⁊c̃]
ſ̃.a. Dubitat̃ eñ vtꝝ ſic fuerit in beata virgĩe
Dicendũ ꝙ in generatiõe alteriꝰ paruuli (vt dicũt Solutio
quidã) tria cõcurrũt. ſ. ſemẽ patris/qđ eſt coagulũ in ad totũ.
lacte: ſemẽ mr̃is qđ eſt magis obediẽs/⁊ magis vni
bilior ſanguis matris in nutrimentũ ⁊ augmentum
ſed in btã virgine nõ fuit niſi vnũ/qđ eſt ſanguis ſeꝑa
tus ⁊ purificatꝰ ſpũſſcti virtute: vt habitũ eſt ſupra ĩ
auctoritate Damaſceni.

Si perſona vel natura perſonã vel naturam aſſumpſit: ⁊ ſi natura dei incarnata ſit.

Reterea inq̇rĩ opor Diſtin. V
p tet cũ ex premiſſis cõſtet verbũ dei De mõ vni
carnẽ ⁊ aĩam ſibĩ aſſũpſiſſe in vnitatẽ endi diuinã
ꝑſone: q̇d hoꝝ potiꝰ ꝓcedẽdũ ſit. ſ. ꝙ ꝑſona ꝑ ⁊ hũanã na
ſonã: vel natura naturã: vel ꝑſona naturã: vl̃ turã in xp̃o
natura ꝑſonã aſſũpſerit. ⁊ an ita cõueniat di ſm̃ fidei aſ
ci diuinã naturã eſſe incarnatã: ſicut deꝰ incar ſertionẽ oñ
natꝰ: ⁊ verbũ incarnatũ ſane đr. Hec inq̇ſitio dens ꝙ illa
ſiue querẽdi rõ iuxta ſacraꝝ auctoritatũ te vnio eſt in
ſtimonia ꝑtim ĩplicita atq̧ ꝑplexa ꝑtĩ xo ex ꝑſona.
plicita eſt ⁊ apta. Certũ ẽ eñ ⁊ ſine ambigui
tate veꝝ ꝙ nõ natura ꝑſonã: nec ꝑſona ꝑſonã
ſꝫ ꝑſona naturã aſſũpſit. qđ ſctõꝝ ſubditis cõ
ꝓbat̃ teſtimonĳs ⁊ aſtruit̃ documẽtis. Ait eĩ
aug. in li. đ fide ad petrũ: Deꝰ vnigenitꝰ dũ
cõcipet̃ xitatẽ carnis accepit ex virgĩe: et cũ
naſceret̃ integritatẽ virgĩtatis ſeruauit ĩ mr̃e
⁊ paulopoſt. ſic deꝰ hũanã naturã ĩ vnitatẽ ꝑ
ſone ſuſcepit ꝙ ſe hũiliãs ꝑ miam incorrupte a
virgĩs vteꝝ ex ea naſciturꝰ ĩpleuit. Formã ꝗ Philip.2.
fui: i. naturã ſerui ĩ ſuã accepit ille deꝰ ꝑſonã
Itẽ deꝰ xbũ nõ accepit ꝑſonã hoĩs: ſꝫ naturã
Itẽ dĩ filiꝰ vnigẽitꝰ vt carnẽ hoĩs aĩamq̧ mũ
daret ſuſceptõe carnis aĩeq̧ rõnal̃ ĩcarnatꝰ ẽ
His alĳſq̧ pluribꝰ auc̃tibꝰ euidẽter oñdit̃: nõ
naturã ꝑſonã: nec ꝑſonã ꝑſonã: ſꝫ ꝑſonã natu
rã accepiſſe. De q̃rto xo q̃ſtiõĩs articulo vtꝝ
ſcꝫ natura naturã aſſũpſerit. ſcrupuloſa etiã
int̃ doctos q̃ſtio ẽ. qꝛ ⁊ ĩ hꝭ plurimũ diſſentire
vident̃: q̇ auctoritate ꝑclari: alĳs doctiores ĩ
ſacra pagĩa extitert̃. nec tñ alĳ ab alĳs: veꝝ
etiã idẽ a ſeipĩs diſſonare videt̃: ſic ſubiecta
capl̃a docẽt. Legit̃ eĩ ĩ cõcilio toletano. viĳ.
traditũ ſic: Solũ xbũ caro factũ ẽ: ⁊ hitauit ĩ
nob. ⁊ cũ tota trĩtas oꝑata ſit formatõꝫ ſuſce b
ꝑti hoĩs: qm̃ ĩſeꝑabilia ſt̃ oꝑa trĩtatis: ſolꝰ tñ
filiꝰ accepit hoĩeꝫ ĩ ſingularitatẽ ꝑſone: nõ in

vnitatē diuīe nature.i.qđ ē ꝓpꝛiū filij nō qđ cōe eſt trinitati. Idē in concilio.xj. Toletano. Unius ſubſtantie credimus deū patrem ⁊ filiū ⁊ ſpiritū ſanctū nō tamen dicim⁹ vt huius trinitatis vnitatē maria virgo genuerit: ſed tantū filiū qui ſolus naturā noſtrā in vnitatē ſue perſone aſſumpſit. Incarnationē ꝗ̄ huius filij dei tota trinitas operata eſſe credenda eſt. Solus tamē filius foꝛmā ſerui accepit in ſingularitatē perſone. His inſinuari videtur ꝙ pſona tantū naturā: nō natura naturā aſſumpſerit. Si enim qđ cōmune eſt trinitati non accepit hominē: ergo nō natura diuina que cōmunis eſt tribus perſonis. Cui videtur obuiare qđ Auguſtin⁹ ait in libꝛo de fide ad petrū. Nec diuinitas inquit chꝛiſti aliena eſt a natura patris. ſm illud: In pͥncipio erat verbū. nec humanitas eius aliena eſt a natura matris. ſm id ꝙ verbum caro factum eſt. Illa enim natura que ſemꝑ genita manet ex patre: naturam noſtrā ſine peccato ſuſcepit vt naſcereť ex virgine. Hac autoꝛitate videtur tradi ꝙ diuina natura humanā ſuſcepit. Ubi vehemēter moueri poſſumus ꝙ eā genitā eternaliter ex patre dicit: niſi foꝛte natura pꝛo pſona hic accipiať: alioqn ſi dixerimus naturā tribus perſonis cōmunē genitā eſſe: occurrūt nobis ex aduerſo que in tractatu de trinitate diſſeruimus: vbi diximus nō naturā naturā: ſed perſonā perſonā genuiſſe Quia ſi natura genuiſſet naturā cum vna eademqꝫ ſit natura trinitatis: eadē res ſeipſam genuiſſet: qđ Aug. fieri poſſe negat. Sed alibi certū reperimus documentū: quo natura naturā aſſumpſiſſe monſtrať. Ait eīm Aug. in pꝛimo libꝛo de trinitate. Etiā ſeipo xp̄s fact⁹ eſt minoꝛ foꝛmā ſerui accipiens. Neqꝫ eīm ſic accepit foꝛmā ſerui: vt amitteret foꝛmā dei: in qua erat equalis patri: vt ⁊ in foꝛma ſerui ⁊ in foꝛma dei idem ipē ſit vnigenitus filius patris: quia foꝛma dei accepit foꝛmā ſerui. Si aūt foꝛma dei foꝛmā ſerui accepit ſine dubio natura naturā accepit. Foꝛme eīm nomīe natura ſignificať vt Auguſtin⁹ euidēter docet in libꝛo de fide ad Petrū. Cum inquit de xp̄o audis quia in foꝛma dei erat: opoꝛtet te agnoſcere firmiſſimeqꝫ tenere ī illo foꝛme nomine naturalē plenitudinē debere intelligi. In foꝛma dei ergo erat: qꝛ in natura dei pr̄is ſemper erat de qua nat⁹ erat. Hylarius quoqꝫ in.xij. libꝛo de trinitate ita ait: Eſſe in foꝛma dei nō alia itelligētia eſt ꝗ̄ in dei manere natura. Didiciſti noīe foꝛme intelligentiā fieri nature. at audiſti ꝙ foꝛma dei foꝛmā ſerui ſuſcepit. Unde conſequēs eſt ꝙ natura diuina naturā humanā ſuſcepit. Qđ etiam Hieronī. in explanatiōe fidei euidēter inſinuat inquiens. Paſſus eſt filius dei nō putatiue ſed vere. ſm illud paſſus eſt qđ pati poterat id eſt nō ſm illā ſubſtātiā quā aſſumpſit: ſed ſm illam que aſſumpta eſt. Ex quo apparet diuinam ſubſtantiā aſſumpſiſſe humanā. Ex verbis aūt Aug. ſuperius poſitis adhibita diligentia innui videť ſolū verbū carnē factum: ⁊ naturā ſolum ſuſcepiſſe humanā ⁊ diuinā naturam eandē accepiſſe. Ait eīm: Trinitas nos ſibi recōciliauit ꝑ hoc ꝙ ſolū verbū carnem ipa trinitas fecit. In quo ſic veritas incōmutabilis manet diuine humaneqꝫ nature: vt ſicut vera ſemꝑ eſt eius diuinitas quā de patre habet: ita vere ſemꝑ ⁊ incōmutabilis eius ſit humanitas quā ſibi vnitā ſumma diuinitas gerit. Ecce ⁊ ſolū verbū dixit carnem factum. ⁊ humanitatē diuinitati vnitā. Idē quoqꝫ ſuperius dixit ſeruilē foꝛmā a ſolo filio ſuſceptā quā tota trinitas fecit. Iam facile eſt agnoſcere ꝗ̄ diuerſa ⁊ multiplicia ſuꝑ queſtione ꝓpoſita auctoꝛes tradiderūt. Ideoqꝫ poſterioꝛes ea legentes varias atqꝫ contrarias ex pꝛedictis occaſionē ſumentes pꝛomūt ſententias.

A [P]Reterea inqri optet] Hic incipit tertia ps ⁊ vltima iſtius diſtinctiōis in qua agiť de vniōe aſſumētis ⁊ aſſūpti in hypoſtaſi ⁊ pſona. Diuidiť aūt in ptes duas. In quarū pꝛima agiť de vnione facta in hypoſtaſi. In ſcđa aūt opponiť ꝯtra determinata ibi [Hic a qbuſdā opponiť ꝙ pſona] Adhuc pꝛioꝛ diuidiť in ptes duas. In quaꝝ pͥma determinať ꝙ pſona aſſumpſit naturā et ꝙ natura naturā. In ſcđa aūt vlteri⁹ qriť vtꝝ hec cōcedi debeat natura ē caro facta ibi [Sꝫ qriť vtrū diuina natura debeat] Pꝛima haꝝ adhuc ſubdiuiť in duas. In qrū pͥma ꝓbat ꝙ nō natura pſonā nec pſona pſonā ſed pſona naturā aſſumpſit. In ſcđa mouet qōnē vtꝝ natura naturā aſſumpſit ibi [His alijſqꝫ plib⁹ auctoꝛitatib⁹] In pͥmo caplo tangit pͥmo qōnē qttuoꝛ ꝓbleumatū. ſ. vtrū natura pſonā vel pſona pſonā vl' pſona naturā vl' natura naturā aſſumpſerit: ⁊ determiat tria iſtoꝝ ꝓbleumatū. ſ. ꝙ nō natura pſonā nec pſona pſonā ſed pſona naturā aſſumpſit.

An idē ſit aſſumere qđ vnire in incarnatione filij dei. Arti. I

i [I]Ncidit hic qſtio aн lr̄am qdruplicis membꝛi: quoꝝ pꝛimū eſt vtrū idē ſit aſſumere qđ vnire in īcarnatiōe filij dei. Scđm vtrū diuina natura abſtracta pſonalitate ſit aſſumēs vl' vniēs ſibi vl' poſſit eē. Tertio vtꝝ diuīa pſona poſſit aliqđ aſſumere ſibi vl' vnire. Quarto vtꝝ aſſūptio ꝑ pͥ⁹ ꝯueniat nature vl' pſone. Ad pͥm hoꝝ ꝓcediť ſic mltipl'r aſſumiť aliqđ ad vſū ſicͭ veſtis vel aliqđ aliđ ad adiutoriū ſicut vxoꝛ in gñatione filij: ad naturā ſicut ſemen Ratio pͥma

aſſumit ſibi attrahēdo vnde capiat augmentū ⁊ vnit ſibi illud/ ⁊ etiā aſſumptio in amicitiā ⁊ ſocietatē ⁊ in omnibꝰ illis modis ſemꝑ eſt diuerſitas aſſumpti ⁊ aſſumētis: ergo videtur ꝙ cū vniens ſit vnitū ꝙ hec ſit differētia quā fere omēs faciūt ꝙ vnitū eſt vniēs/ſed aſſumptū nō eſt aſſumens: ⁊ hec differētia inter aſſumere ⁊ vnire attribuiť Boecio licet in libris ſuis nō
Sol'o inueniať ꝙ ego ſciam. Si forte dicať ꝙ nō eſt veꝝ
Obiectio. ꝙ vniens eſt vnitū. Contra vnitū facit vnū cū eo qꝺ eſt vnitū: quia aliter nō eſſet vnitū: ergo vnitum poſt vnionē eſt vnū ei cui vnitū eſt: ſed vnitū eſt vnibi
Arguitur li: ergo hec eſt vera vniēs eſt vnitū. Sed contra aſ
in ꝯriū pº ſumptio idē eſt qꝺ ad ſe ſumptio. Cum aūt dico ad ſe aut intelligiť ꝙ vnitū ſit aut intelligiť ꝙ iuxta ſit ad aliquid aliud q̃ꝫ ꝙ conſtituat vnū. ſi primo mō tunc eiuſdē erit aſſumptio cuius vnio eſt in incarnatiōe. ſi ſecūdo modo tūc videť natura eſſe aſſumpta ad aliud q̃ꝫ ad vnionē qꝺ iterū falſum eſt. Si forte dicatur ꝙ iſta duo ſcꝫ aſſumere ⁊ vnire ſe conſequūtur ſm naturam. prius em̄ aliquid aſſumiť q̃ꝫ vnitur/ ⁊ hoc patꝫ quia nihil vnitur niſi prius aſſumptū ſit: nō tamen cōuertitur/ ꝙ ſi eſt aſſumptum ꝙ ꝓpter hoc vniatur.
2º Contra in incarnatiōe omnia ſimul facta ſunt ſcꝫ ſeꝑatio cōuerſio vnio in ꝑſona: ergo nō eſt ponere vnū
Solutio. prius alio ⁊ ita nihil eſt qꝺ dictum eſt. Solutio dicendū ꝙ differūt re ⁊ ratione in incarnatiōe aſſumere ⁊ vnire ⁊ aſſumptio ⁊ vnio. et eſt eoꝝ differentia in quattuor quorū primū eſt ſm nomē: quia aſſumptio nō eſt niſi diuerſi in ſubſtātia ⁊ ratiōe vel in numero. nō em̄ diciť aſſumo me cappatū: ſed aſſumo cappam vel veſtimentū, vel aſſumo ſociū vel amicū. Unio aūt ſm ſuū nomen dicit vnū vel ſubiecto vel ydemptitate/ſicut dicimꝰ albū vnū vel vnitū ſorti ſi ſortes albꝰ eſt ⁊ dicimus eſſe idem illi. Secunda differētia eſt in actu aſſumptiōis vel vnionis quoniā nō omne quod aſſumiť efficiť vnū ſed efficitur ꝓpe vel iuxta: ſed omē qꝺ vnitur efficitur vnū. Tertia differētia eſt in aſſūptis ⁊ vnitis qm̄ natura ꝓprie erat aſſumpta ⁊ cum natura humana ſemꝑ maneat ſub ꝓprietatibꝰ q̄ nulli aliȷ̄ conueniūt nature diſtincta nō ꝓprie eſt vnita niſi forte ī altero qꝺ eſt hypoſtaſis: ſed hypoſtaſis eſt vnitum in ſe ⁊ ita vnio īmediate reſpicit hypoſtaſim/ aſſumptio autē per ſe reſpicit naturā. Quarta differētia ſumiť rōne ordinis inter duos actus ſcꝫ aſſumere ⁊ vnire: quia ſm rationē prius eſt aſſumere q̃ꝫ vnire aſſumptū. ſic ergo cōcedimus differentiā que cōmuniter aſſignať ꝙ aſſumiť diuerſum ⁊ vnitur id qꝺ eſt
Ad primū idem in ꝑſona. Ad illud autē qꝺ contra obȷ̄citur ꝙ nō ſumiť hic natura niſi ad vnionē dicēdū ꝙ ſi vis fiat in hoc ꝙ dicit ad vnionē vt intelligať vniri in ſe ⁊ ꝑ ſe falſuꝫ eſt ideo vt aſſumpta remaneat in ſe ⁊ per ſe diſtincta: quia natura humana nō eſt natura diuina nec ꝑſona diuina nec eſt homo. Si aūt large intelligatur ad vnionē id eſt ad vnionē tanq̃ꝫ ad finem ⁊ ī alio vnitur licet non in ſe tunc verū eſt ꝙ aſſumptio natu-
Ad. 2m re eſt ad vnionē hypoſtaſis cuiꝰ eſt natura illa. Ad aliud dicendū ꝙ licet nō ſit conſequētia ſm tempus inter aſſumere ⁊ vnire conſequūtur ſe tamen neceſſario ordine rei aſſumpte ⁊ vnite/ ⁊ illa conſequētia ſufficit ad demonſtrandū differentiā aſſumptiōis ⁊ vnionis. Aſſumptio em̄ dicit attractionē ab alio ad ſe. vnde aſſumptio ſm perfectā ſui rationē vel terminū a quo ſaluať in actu illo quo ſpūſſanctꝰ ſeꝑauit a reliquo ſanguine glorioſe virginis qꝺ in materiā cederet chriſti corpori nō tamen in illo actu aliquo modo ſaluatur ratio vnionis.

An abſtracta perſonalitate a diuina natura poſſit ſibi aliquid vniri. Arti. II. B

s Ecundo queriť vtrum abſtracta ꝑſonalitate a diuina natura poſſit ſibi aliquid vnire vel aſſumere videtur aūt ꝙ ſic. Natura dicit aliquod vnibile alteri eo ꝙ omnis natura alicuius natura eſt in quo eſt. ꝑſona autē nō dicit quid aliȷ̄ vnibile: ſed potius ens perfectū in ſeipō: ergo natura magis videtur cōuenire aliȷ̄ ⁊ ſibi aliud vnire q̃ꝫ perſona Arguitur primo ꝙ ſic
Item nature conuenit operari incarnationē vt dicunt ſancti: ergo etiam cōuenit ſibi vt ſe vniat operato ⁊ facto. 2º
P. intelligatur per impoſſibile nō eſſe ꝑſonas ſicut iudei ⁊ pagani deū intelligunt adhuc erit deus omnipotēs: ergo ratiōe omnipotētie adhuc cōueniet ei ſe vnire. 3º
Si forte dicatur ꝙ vnio non eſt opus omnipotētie. Sol'o Obiectio
Contra angelus probans poſſe fieri qꝺ dixit beate virgini: quia nō erit impoſſibile apud deū omne verbum/igitur hoc erit omnipotētie ꝓprium ⁊ ſic ſequiť cum omnipotētia nō abſtrahať a natura etiam poſitis ꝑſonis nō eſſe ꝙ adhuc cōuenit incarnari.
P. adhuc cōuenit ei diligere facturā ſuā ergo adhuc mouebiť dilectione ad redemptionē hominis: ergo adhuc incarnabiť. Adhuc ꝑdeterminabit numerū electorū ⁊ adhuc intelliget ꝙ conueniēs ſit illū numerū debere impleri: ⁊ ꝙ ille qui per alium peccauit per aliū ſatiſfacere poterit ⁊ hmōi. Cum igitur iſte cauſe a ſanctis aſſignentur quare incarnatus eſt filius ⁊ omnes ſalueņť etiam nō intellectis perſonis videtur ꝙ circūſcriptis perſonis adhuc nature cōueniat incarnari. 4º
Sed contra natura conſiderata eſt tripliciter vt dicit Damaſcenꝰ. aut nuda cōtemplatione ⁊ ſic eſt in anima tm̄ vel in potētia vel in ſpecie aut in athomo. In ſpecie autē vniuerſali eſt in oībus athomis ſuis. Si igiť ſeparatio ab athomo eſt ſeparatio a perſona ⁊ ecōuerſo videtur ꝙ natura nō ſm rem ſit extra perſonā: ſed nunq̃ꝫ conuenit ei aſſumere niſi vbi eſt ſm rem: ergo nunq̃ꝫ conuenit ei aſſumere niſi in perſona: ergo nihil aſſumet circūſcripta ꝑſonalitate. Arguitur in oppoſitū ꝙ nō ⁊ ſunt rōnes.
Item natura vt in ſe cōſiderata nō agit nec patitur: quia actiōes ⁊ paſſiones ſingulariū perfectorū ſunt ſed ad aſſumere exigitur agere: ergo non aſſumet ſm ꝙ abſtrahitur a perſonis. 2º
Item aſſumere eſt poſt perfectū eſſe aſſumētis: quia nulus aſſumit ſibi aliquid niſi poſtq̃ꝫ eſt completus: cum igitur natura dicat quid incōpletū quod cōpletur in ſuppoſito vel re nature/natura non poteſt aſſumere. 3º
P. nihil aſſumit aliqꝺ ſibi niſi ꝑ modū per quē eſt: ſed natura nunq̃ꝫ eſt niſi in re nature: g̃ nō aſſumit niſi in re nature. hoc aūt in diuinis eſt perſona: ergo tūc nō aſſumit niſi in ꝑſona. 4º
Solutio dicēdū ꝙ aliud eſt circūſcribere a natura omnē perſonalitatē ⁊ circūſcribere ꝑſonalitatē hanc quā determinat fides. ſ. patris ⁊ filiȷ̄ ⁊ ſpūſſcti. ſi em̄ primo mō fiat circūſcriptio ꝑſonalitatis in natura diuīa erit ip̄a in ītellectu tm̄ ⁊ nihil agit nec aſſumet/ ⁊ intelligiť ꝑ moſiū alicuius ordiabilis in alterū in quo ſit ſm eſſe: q; intelligeť ordinabilis ad perſonā. ⁊ ſic procedūt omnes obiectiōes ad hoc inducte ꝙ natura abſtracta a perſonis nō poſſit aſſumere. Si autem fiat abſtractio a perſonalitate quam determinat fides in diuinis tunc adhuc remanet ſm intellectum deus/ ens vnus in ſe rationalis Sol'o.

nature/ ꝛ diſcretus ſuis attributis ab omnibꝫ alijs/
ꝛ ita manebit in rõne pſone licet nõ manebit in ratio
ne huius perſone vel illius/ ꝛ illi conuenit aſſumere
vel operari ꝛ vnire ſibi ex ſui omnipotentia quicquid
voluerit. Sed verũ eſt ꝙ ita nõ cõueniẽs erit ordo re
demptiõis. Et hui⁹ rõ eſt quia abſtracta pſonalitate
quã diſtinguit fides in diuinis nõ remaneret pſona-
rũ diſtinctio licet remaneat pſona vna ſm ſubſtantiã
perfectã ꝛ vnã ꝛ tales pſone plures in diuis eſſe non
pñt: qꝛ pluribꝫ talibꝫ pſonis poſitis ſequeret̃ plures
deos eſſe qꝺ nõ eſt verũ. Et ideo cũ ad redẽptionẽ exi-
gat̃ diſtinctio pſonalis inter mittentẽ ꝛ miſſum/ ꝛ in-
ter ſatiſfacientẽ ꝛ cui ſatiſfit/ nõ pñt tũc ſaluari hmõi
cõueniẽtie: qꝛ idẽ pſonaliter eſſet mittẽs ꝛ miſſus ꝛ ſa
tiſfaciẽs ꝛ ille cui ſatiſfactio exhiberet̃. vnde dicendũ
ꝙ circũſcripta pſonalitate fidei in deo ſaluat̃ adhuc
Ad primũ potẽtia incarnãdi ſed nõ cõueniẽtia. Ad pmũ ergo
dicendũ ꝙ natura dicit̃ vt qꝺ vnibile alteri qꝺ eſt res
ſua ſicut indiuiduũ ſue nature: ſꝫ nõ dicit alteri nature
Ad 2m. vel pſone vnibile alterius nature. Ad aliud dicen-
dũ ꝙ nature nõ cõuenit opari niſi aſſumpta pſona li
cet nõ oporteat ſupponere eã in pſona hac vel illa di-
Ad 3m ſtincta vt fides ſupponit. Ad aliud dicendũ ꝙ non
intellectis hijs pſonis adhuc remanet rõ pſonalitã-
tis in deo: ſed verũ eſt ꝙ nõ eſt eadẽ rõ pſonalitatis:
qꝛ relatiõibꝫ nõ diſtigueret̃ a re eiuſdẽ nature ſed at-
Ad 4m tributis diſtingueret̃ a rebus aliarũ naturaꝝ: ꝛ ideo
nõ eſt mirũ ſi remanet omnipotẽs. Ad aliud dõm
ꝙ diliget ꝛ pcipiet/ eo ꝙ ſupponit̃ vt pſona ſubſtans
in ſe pfecta ꝛ indiſtincta ab alijs: ſed tñ quia vna ſola
tunc ponit̃ pibit cõueniẽtia ĩcarnatiõis ꝛ redẽptiõis.

Arti. III. **An aſſumere cõuenit perſone diuine.**

Arguit̃ po Tertio querit̃ vtrũ aſſumere cõuenit perſone
diuine. videt̃ ꝙ non: quia perſona dicit quid
diſtinctũ incõmunicabile. In aſſumptiõe aũt
vnũ dicit̃ ad alterũ ꝛ cõicatio: ergo intellectus perſo
2o ne cõtrariat̃ aſſumptiõi ꝛ vnioni. Item oĩs vnio
quã facit natura eſt ad hoc vt vnita ſtet in vno/ ꝙ vl-
terius alij nõ vniatur ſicut vnit elemẽta in humoribꝫ
humores autẽ in cõplexione ꝛ cõplexionẽ in mẽbris
ſimilibꝫ/ ſimilia ĩ diſſimilibꝫ/ ꝛ diſſimilia in corpis or-
ganici phici cõpoſitione ꝛ corpus organicũ cũ anima
habente diuerſitatẽ viriũ/ ꝛ ibi ſtat: ergo hoc eſt vlti-
mũ qꝺ repugnat vnibilitati: cũ ergo hoc ſit ĩdiuiduũ
nature vel perſone: pſona ſm rationẽ perſone non eſt
vnibilis alij: cũ igitur in diuinis pſonis veriſſima ſit
ratio perſone/ videt̃ ꝙ nõ ſit vnibilis ſm intellectum
3o pſone. Item Boecius dicit ꝙ pſona eſt indiuidua
ſubſtãtia rõnalis nature/ igitur cũ indiuiduũ ſit diui
ſum ab alijs ſequit̃ ꝙ de intellectu ſuo ponat ab alijs
ſepationẽ. Cũ igitur ſepatio cõtrariet̃ vnioni/ que eſt
ad alterũ perſona ſm intellectũ repugnat vnibilitati
Solo ꝛ hoc eſt cõtra omẽs ſanctos ꝛ doctores dicẽtes per-
ſonã magis poſſe aſſumere qꝫ naturã. Si forte di-
Inſtãtia qꝺ eſt quartũ. ceretur ꝙ iſte rationes probãt ꝙ nõ debet fieri cõgru
enter vnio pſone qꝫtum eſt ex parte aſſumẽtis: ſed tñ
deus poteſt hoc facere ex omnipotẽtia ſua: hoc nihil
5m eſt dictũ: qꝛ ſcti multi aſſignant rõnes quare magis
congruẽter ſit perſona aſſumẽs qꝫ natura. P. ſm
hoc deus poſſet aliquid contra rationẽ ſue perſone/ ꝛ
hoc nõ expediret ei. quia ſic poſſet aliquid contra ſe-
ipm. Dicit eñ Anſelmus ꝙ qui poteſt qꝺ ſibi nõ pro
deſt ꝛ ſibi nõ expedit/ quãto magis poteſt illud tanto
magis aduerſitas ꝛ puerſitas poſſunt in illũ. Si Solo
pter hoc dicatur ꝙ iſte rationes bene procederẽt ſi
perſona ex parte ſue pſonalitatis amitteret incõmu-
nicabilitatẽ per vnionẽ: ſed hoc nõ eſt ita/ ideo ſunt in
cõmunicabiles ſicut prius. Contra oĩs vnio ſi- Inſtãtia 2a
ue vnibilitas dicit cõmunicationẽ vel cõicabilitatẽ:
ſed vnio nõ eſt niſi in pſona vt dicunt ſancti: ergo cõ-
munio ꝛ cõicabilitas ſunt in pſona/ ꝛ ſic nihil eſt qꝺ
dicitur. Sed contra vnio eſt ad redemptionẽ: ergo Rõ p veri-
vnio erit per modũ illum qui cõueniẽtiſſimus eſt re- tate prima.
demptioni. redẽptioni autẽ congruit ꝙ ſatiſfaciẽs ſit
idem in pſona cũ debente: ꝛ nõ in natura: ergo vnio
debet fieri cõueniẽtiſſime in perſona. Item Aug⁹. 2a
Mittit̃ qui ab alio eſt: ergo mittit̃ in carnẽ q ab alio
eſt ſed nõ eſt ab alio niſi perſona. ergo incarnatio pre-
cipue cõuenit pſone. Solutio dicimus cũ ſanctis Solutio
patribꝫ ꝙ perſona vnibilis eſt ex parte aſſumentis.

Ad hoc autem qꝺ contra obijcitur dicendũ ꝙ hoc Ad primũ
verũ eſt quia ſingularitas ꝛ incõmunicabilitas ſunt
de intellectu perſone: ſed nõ omnis ſingularitas nec
omnis incõmunicabilitas ſed ſingularitas que con-
trariat̃ ad in pluribꝫ eſſe/ ꝛ incõmunicabilitas que cõ
trariat̃ vnibilitati ad tertiũ cõſtituendũ ꝛ ſic nõ ami-
ſit ſingularitatẽ diuina pſona: quia adhuc remanſit
vna ſingularis pſona nõ predicabilis de pluribꝫ in
quibꝫ eſſet nec mutata in aliqꝺ tertiũ quinpotius aſ-
ſumptũ aſſumpſit in ſui incõicabilitatẽ ꝛ pſonalitatẽ
eternã/ vt idem eſſet in perſona deus ꝛ homo ꝛ non
quaternitas in diuinis in numero hypoſtaſiũ conſti
tueretur: ſi vtriuſqꝫ nature hypoſtaſis ſuam ppriam
haberet perſonalitatẽ vel noua perſona in trinitate
fieret cum hypoſtaſis eterna cum hominis hypoſtaſi
tertiã conſtitueret perſonã. Ad aliud dicendum ꝙ Ad 2m.
hoc verũ eſt ꝙ natura in omnibꝫ vnitis intendit vnũ
vltimũ nõ vnibile alij ad tertiũ conſtituendũ ſicut fa
cta fuit in omnibꝫ q ipa ad perſonã vnit. ſed nõ inten-
dit vt nihil illi in ſuam ſingularitatẽ ꝛ perſonalitatẽ
vniat̃: quia ſic nõ aſſumeret potum ꝛ cibum ꝛ hmõi.
vnde patet ꝙ nõ contrariat̃ perſonalitati ꝙ aliquid
vniatur ſibi in pſonalitatẽ ſuam. Ad aliud dicen- Ad 3m
dũ ꝙ cum dicit̃ indiuidua ſubſtantia li indiuidua di-
cit ab alijs ſepationẽ que eſt contraria vnioni ꝛ cõmu
nicabilitati potẽtie ad actum ꝛ ecõtra: quia talis cõ-
municabilitas eſt ad tertiũ conſtituendũ ſed nõ con-
trariat̃ vnioni alicuius in eandem ſingularitatẽ per-
ſone vt prius habitũ eſt. Ad aliud dicendũ ꝙ vnio Ad inſtãtiã
a ſanctis ponitur facta eſſe in perſona: ſed non talis q pmã cũ 4o.
ſingularitati contrariet̃ vel nouã inducat perſonali-
tatem. Ad aliud dicendũ ꝙ deus poſſet aliquid cõ Ad 5m
tra rationẽ ſue perſone. ſi ita fieret vnio vt deſtrueret̃
perſonalitas ſic autẽ nõ fit vt patꝫ ex dictis. Ad id Ad inſtãtiã
qꝺ obijcitur ꝙ omnis vnio dicit cõmunicabilitatẽ di 2am
cendũ ꝙ hoc falſum ẽ ſi fiat vis incõicabilitate. Dupli-
citer enim aliquid dicitur in cõicabile proprie. tertio
antẽ modo improprie. Cõmunicabile eñ dicitur per
modũ materie cõmunicatũ ad alterum conſtituendũ
ſicut corpus cõmunicabile eſt anime/ ꝛ hoc cõmuni-
cabile vt pars cõicabilis eſt. Secũdo modo dicitur
cõicabile qꝺ eſt pdicabile de pluribꝫ qꝫtum eſt de ſe in
quibꝫ eſt vel põt eſſe ſicut natura cõmunis ꝛ illi duo
cõtrariant̃ pſonalitati ſiue ſingularitati. Tertio mõ
dicit̃ cõicabile vnibile grã cui⁹ cõio fit ad pprietates
alterius ꝛ ſic vniunt̃ ꝛ cõicant hypoſtaſis dei ꝛ hoĩs
ꝛ hec hypoſtaſis eſt illa/ ꝛ quicqd cõuenit vni grã hy-

poſtaſis cōuenit ⁊ alij. vñ dicimus ꝙ hic deus eſt hic hō/⁊ h̄ homo creauit ſtellas ⁊ fuit ab eterno/⁊ h̄ deꝰ natus eſt de virgie ⁊ paſſus ſub pontio pilato.

Arti. IIII. D

An aſſumptio per prius conuenit perſone vel nature.

Uarto qrit̄ cui cōuenit ꝑ prius vtrū.ſ.pſone vel nature videt̄ aūt ꝙ nature q2 gra cuiꝰ conuenit creatio/gratia cuiuſdā cōuenit recreatio ſed creatio eſt gratia nature:ergo ⁊ recreatio. Si dicatur ꝙ pma eſt falſa.ꝓbatur ꝑ ſimile ex ſupiorib; vbi dixit Aug. ꝙ q2 in ſapiētia creauerat/in ſapiētia cōueniebat fieri redēptionē. Itē incarnatio eſt opꝰ cōiter triū perſonarū vt habitū eſt in anteriori diſtinctione:ḡ videt̄ ꝙ etiā aſſumptio cōuenit ei ꝑ prius q2 quicqd eſt cōmune trib; cōuenit ei gr̄a nature. Itē Damaſcenꝰ dicit ꝙ tota natura diuia in vna ſubarūꝰ hypoſtaſiū hūanā naturā aſſumpſit:ḡ h̄ ꝑ prius conuenit nature. Sed cōtra quicqd cōuenit alicui pſone gr̄a nature cōiter cōuenit omnib; pſonis.ſi ḡ incarnatio cōuenit pſone gr̄a nature cōueuit omnib; pſonis qđ falſum eſt/non ḡ cōuenit gratia nature. P̄. omnes cōuenietes rōnes ſctoꝝ aſſignant̄ penes propria vel appropriata pſone:ḡ videt̄ ꝙ opus incarnationis ꝑ prius cōuenit pſone q̄ȝ nature. Itē illi per prius cōuenit aliqđ cui cōuenit in ſe ⁊ ꝑ ſe/ſed nature non conuenit incarnatio in ſe et per ſe:ſed perſone vt ex priorib; ꝓbatū eſt:ḡ nature cōuenit ꝑ poſteriꝰ ⁊ pſone ꝑ prius. Itē vnio magis ꝓprie attingit illud qđ efficit̄ q̄ȝ qđ nō efficit̄ natura aūt nō efficit̄ vnū cū natura ſ3 hypoſtaſis cū hypoſtaſi:ergo videt̄ ꝙ vnio ꝑ prius ſm rationē intelligētie cōueniat pſone q̄ȝ nature. Sed cōtra quecūq3 ſunt in differentia oīno ſm rem quicqđ cōuenit vni ꝯuenit alteri ⁊ eque pmo ſi oīno ſm rem indifferētia ſunt ⁊ eadē; ſed natura diuina ⁊ pſona oīno ſm rem ſunt indifferētia:ergo ſi incarnari cōuenit vni/eque primo etiā cōuenit alteri.

Arguit̄ pᵒ

2ᵒ

3ᵒ

Rōnes ꝓ veritate.

Ultimū cōtra rōnes.

Solo.

Solutio dōm ꝙ ꝑ prius ſm rōnem intelligēdi incarnari cōuenit pſone q̄ȝ nature/nec cōuenit nature in eo ꝙ natura eſt ſed potius nature ſm ꝙ eſt in pſona hac q̄ ꝯuenientiā ex ſua relatiōe qua filius eſt ponit ad miſſionē in carnē: aliter em̄ vel impoſſibile vel difficile eēt ſoluere quare pater ⁊ ſpūſſctus carnē nō aſſumpſerūt:⁊ ideo dixīmꝰ ſupra ꝙ incarnatio ꝑ hoc ꝙ eſt miſſio in carnē claudit in ſe relationē filij ꝑ quā excludit̄ pater ⁊ ſpūſſctūs ab incarnatiōe nec dicimꝰ hic prius tēpore vel ex hoc ꝙ natura ſm rem ſit prior pſona vel ſimplicior ſed quia in mō attribuēdi ſic eſt: ⁊ ex illo mō attribuēdi informat̄ ratio intelligēdi:q2 attributa nature ſunt in diuinis licet re nō differant ⁊ ideo ratio intelligēdi ſic informata dicit ꝑ prius cōuenire pſone q̄ȝ eſſentie vel nature. Ad primū ḡ dicendū ꝙ creare nō dicit miſſionē ſicut recreare h̄ mō miſſionē dicit ⁊ ideo qđ eſt h̄ de ope cōmune eſt: quia hoc miſſionē nō importat ſed vnio includit ſe relationē/⁊ ideo cōis nō pōt eſſe. Cum aūt dicit Aug. ꝙ in ſapiētia creauit attendit̄ vtrobiq3 ꝓpriū filij in ſuo appropriato qđ eſt ſapiētia:ſed hoc appropriatū nō importat creatio ſm intellectū noīs. Ad aliud dōm ꝙ opus operās actū qđ eſt actio ipa ⁊ opus operatū qđ eſt cōiunctū ex corpe ⁊ anima cōmunia ſunt:ſed incarnatio nō dicit hoc ſed potius carnis aſſumptionem in ſe ⁊ illa nō eſt cōmunis ꝓpter relationē incluſam ipius filij. Ad aliud dicēdū ꝙ auctoritas Da-

Ad primū

Ad 2ᵐ

Ad 3ᵐ

maſceni magis facit ad oppoſitū:quia dicit ꝙ in perſona aſſumpſit qu aſi ſignificet ex modo loquēdi ꝙ h̄ ꝯuenit ei gratia pſone huius nō gratia ſui. Ad vltimū dicēdū ꝙ licet nulla differētia realis ſit eſſentie ⁊ pſone tamē differunt in modo attribuēdi eis ea que nature ſunt in diuinis:quia eſſentia eſt cōicabilis pſona incōicabil'/eſſentia nō gñat̄ pſona veriſſime gñat̄ eſſentia em̄ nō diſtinguit̄ ⁊ pſone nature ⁊ veriſſime diſtinguit̄ ⁊ eſſentia nō generat̄ in talib;:ergo aliqđ pōt cōuenire ꝑ prius pſone ſicut incarnatio ꝓpter relationē incluſam ⁊ per poſterius eſſentie ⁊ ꝓpter hoc ꝙ nō ſepatur a pſona nec diſtinguit̄ ab ipa.

Ad vltimū qđ eſt ꝯ rōnes veras

Arti. V. E

An natura aſſumpta ſit ſm omnē modum nature qui eſt quadruplex.

Einde querit̄ de hijs que dicunt̄ in lra ⁊ primo de hoc ꝙ dicit [Formā ergo ſerui id eſt naturā ſerui in ſuā accepit ille deus] ſ.a. Queritur em̄ hic ſm quā rōnē nature dicat̄ natura aſſumpta. Ponit em̄ Boecius nature q̄ttuor diffinitiōes quarū prima eſt hec. Natura eſt earū rerū que ſunt cū quoq̄ modo in intellectu capi pñt.quoq̄ mō dicit ꝓpter deū qui ſua excellētia nō pfecte capit̄ intellectu ⁊ ꝓpter pmixtā priuationē in materia quā etiā ponit ꝓ exemplo ⁊ de hijs ſunt etiā tēpus ⁊ motus ſm Auicēnā ſm hūc modū natura q̄dē eſt quicqđ eſt: ſed h̄ mō nō ſumit̄ natura cū dicit̄ aſſūpta natura ꝙ ſi aſſumpſiſſet ſolū corpꝰ hoc mō natura aſſumpſiſſet. Secūda diffinitio natura eſt vel qđ facere vel quidē pati poſſit/⁊ hec cōuenit omnib; ſubſtātijs quib; agere et pati eſt ꝓpriū:⁊ tales ſunt tam corpales q̄ȝ ſpūales:⁊ ſi in hac rōne naturā aſſumpſiſſet iteꝝ ſufficeret ſoliꝰ corpis vel ſolius aīe aſſumptio ad nature noſtre ſumptionē. Tertia diffinitio eſt: Natura eſt principiū motus ꝑ ſe ⁊ nō ꝑ accidēs;hec em̄ nō cōuenit niſi corporalib; ſubſtātijs.xp̄s aūt nō tm̄ corpus accepat:ḡ nō accepit in hac rōne nature. Quarta eſt: Natura eſt vnaquāq3 rem īformās differētia ſpecifica aut differētia cōis:ſi ḡ accepiſſet naturā humanā ſm hāc acceptionē videt̄ ꝙ in omnib; hoīb; accepiſſet qđ eſt ꝯtra dam.q̄ dicit ꝙ nō in ſpecie ꝯſideratā accepit naturā ſed in athomo. Si dicas ꝙ ipe accepit differētiam ſm ꝙ eſt in hoc conſtituēs eſſe. Adhuc contra eſt:q2 licet differētia facit eſſe formale nō tamen facit totū eſſe naturale.xp̄s aūt ⁊ materiā noſtrā accepit ḡ videt̄ ꝙ nullo mō intellecto accepit naturā noſtram. Si forte dicat̄ ꝙ natura noſtra eſt forma tunc ſeq̄tur ꝙ nō aſſumpſiſſet corpꝰ;q2 idem phs dicit ꝙ corpus nō eſt forma ſed materia:ergo vt hoc modo accepit. Si forte dicat̄ ꝙ natura ſumit̄ pro cōiunctiōe duaꝝ ſignificationū nature.ſ. forme ⁊ materie quēadmodū mḡr dixit ſup ꝙ noīe nature corpus ⁊ aīa intelligit̄ ⁊ hec cōiuncta vt mḡr dixit. Cōtra h̄ eſt ꝙ cōpoſitū dicit̄ magis res nature a ſctis ⁊ phis ſm naturā vel naturale. P̄. querit̄ circa hoc vtrū ꝯcedendū ſit ꝙ aſſumpſit naturale noſtrū vel ꝙ ē ſm naturā.naturale aūt eſt id qđ ſequit̄ naturā in cōpoſito Si igit̄ nō aſſumpſit pcedens ſm intellectū videt̄ ꝙ nec conſequens aſſumpſit. Ulterius querit̄ vtrū concedendū ſit ꝙ filius aſſumpſit noſtrā eſſentiā.videtur ꝙ ſic:quia eſſentia noſtra eſt corpus ⁊ anima ⁊ illa aſſumpſit:ergo eſſentiā noſtram aſſumpſit. Sed ꝯtra eſſentia eſt a qua eſt eſſe ſed oē cōpoſitū eſt cū igit̄ compoſitum ſit ſingulare hoc vel illud ⁊ non aſſum-

Prima diffinitio naturecū obone

2ª diffinitio cū obone

3ª diffinitio cū obone

4ª diffinitō cū obone

Solo

Inſtātia pª

Solo

Inſtātia 2ª

Solo

Inſtātia 3ª

Queſtiūcla ſecunda.

Queſtiūcla tertia.

ꝓſerit ſingulare vt infra ꝓbabit̃. videt̃ ꝙ nõ aſſumpſe
Queſtiũcl'a rit noſtrũ eſſe:ergo nec eſſentiã noſtrã vt videt̃. ꝓ.
quarta. querebat̃ vtrũ aſſumpſit noſtrã humanitatẽ. videt̃
ꝙ ſic:q꞉ humanitas eſt que facit verũ hominẽ/cũ igi
tur xp̃s ſit verus homo/⁊ hoc ex aſſumptiõe huma
ne nature. videt̃ ꝙ ip̃e aſſumpſerit noſtrã humanita
tẽ. Sed cõtra hũanitas nõ eſt niſi in hoc hoĩe vel illo
ſed nec hunc vel illũ aſſumpſit:ergo humanitatẽ non
Sol'o aſſumpſit. Solutio dicendũ ſine p̃iudicio ꝙ xp̃s
Ad p̃mã de noſtrã naturã accepit ſm omnẽ diffinitionẽ quã po
finitionẽ cũ nit Boecius. Si em̃ natura dicatur eſſe earũ rerũ
ſua obiectio que q̊quo modo intellectu capi poſſunt/tũc ſicut ipſe
ne. aſſumpſit omnẽ rem noſtre nature:quia ⁊ ſubſtantiã
⁊ accidẽtia naturalia/vt ſompnũ ⁊ penalitatẽ. nec va
let ratio que obĳcit̃ in cõtrariũ:quia nõ tm̃ dicit̃ xp̃s
Ad 2m cum naturã noſtrã aſſumpſiſſe:ſed etiã totã. Si autem
obiectione. dicat̃ natura ꝙ agere ⁊ pati poteſt/iterũ accepit/⁊ li
cet aliq̃d de noſtra natura ſcꝫ carnẽ tm̃ vel animã tm̃
accepiſſet:tamen cũ dicit̃ natura hoĩs aliud eſt q̃ꝫ na
tura abſolute dicta: q꞉ natura hoĩs eſt tota natura
hoĩs:⁊ per hoc patet ſolutio ad id qḋ obĳcit̃ in con
Ad 3m cum. trariũ. Simil'r ſi accipiat̃ natura tertio mõ ꝓut eſt
obiectione principiũ motus ⁊ ſtatus ꝑ ſe ⁊ nõ per accideus hoc
modo iterũ accepit eam:q꞉ ꝓut eſt principiũ natura
Ad 4m cũ liũ motuũ ⁊ opationũ; Si quarto mõ accipiat̃ di
obiectione cit Boeciꝰ ꝙ tam catholici q̃ꝫ neſtorius in xp̃o duas
Sol'o p̃me dicũt eſſe naturas. Sed male ⁊ contra intentionẽ
inſtantie accipit̃ differẽtia ꝓ vniuerſali ⁊ ſpecifica in cõmuni ſꝫ
debet accipi ꝓ differẽtia in iſto ꝑticulari ⁊ tunc debet
diſtingui qm̃ ſicut ẽ in generatõe ꝙ quoddã generat̃
per ſe quoddã ꝑ conſequẽs/⁊ ꝑ ꝯſequẽs conſequit̃ ex
generatiõe ſicut hic ab hoc generat̃ ꝑ ſe. Sed q꞉ h̃ ſup
poſitũ eſt hoĩs/cõſequit̃ ex generatiõe huiꝰ ꝙ hoc ſit
hõ/⁊ vlterius ꝙ hic habeat humanitatẽ/⁊ ꝙ ſit aĩal
diſcipline ꝑceptibile ⁊ hmõi. Ita dico de aſſumptiõe
ꝙ aſſumptũ ꝓp̃ie ⁊ ꝑ ſe eſt natura hũana material'r
accepta.i.in partibꝰ que ſunt materiales/ad formã to
tius hoc ẽ ad eſſe hoĩs in ip̃o. Sed q꞉ illud aſſumptũ
aſſumẽdo vnit̃. cõſequit̃ aſſumptionẽ ſicut cõſequẽs
ꝙ ſit ſpecifica differẽtia in iſto aſſumpto.i. ꝑ aſſũptio
nẽ habita/⁊ hoc mõ põt concedi ꝙ natura illo modo
nõ tm̃ eſt in xp̃o ſed etiã aſſumpta/ſicut ego dico non
tm̃ hunc ſed etiã hoĩem generari cũ hic generat̃. eo ꝙ
ſe habet ſicut neceſſariũ ꝯñs ad generationẽ huius ⁊
Ad 2am in eſt in hoc. Ad h̃ ꝙ q̃rit̃ de diuiſiõe phi. dõm ꝙ licet
ſtãtiã ⁊ 3am materia ſit natura/⁊ forma ſit natura/neutra tñ illo
rũ eſt tota natura hoĩs/nec põt dici ꝙ corpus qḋ eſt
materia hoĩs eſt natura hũana/nec etiã põt dici aĩa
Nota ſolu q̃ eſt forma corꝑis eſt natura hũana:q꞉ cũ dicit̃ natu
tionẽ q꞉ per ra hũana intelligit̃ tota: ⁊ ideo corpꝰ ⁊ aĩa ſicut mgr̃
eã m'lta ar ſup̃ dixit intelligit̃ ꝑ naturã hũanã:⁊ iõ ambe ſignifi
gumẽta ſol catiões cõiungũtur in itellectu nature hũane quã aſ
uũtur. ſumpſit xp̃s qḋ ꝓbat̃ ſic:xp̃s verus hõ eſt in natura
quã aſſumpſit ſed nõ eſt verus hõ tm̃ in corꝑe vel tm̃
in aĩa/igit̃ ꝑ itellectũ nature hũane cõphẽdit̃ vtrũqꝫ
Ad queſtiũ Ad h̃ qḋ q̃rit̃ de natura ⁊ naturali dicendũ ꝙ ſm
lã ſecundã. naturã dicit̃ multis modis/⁊ ſimil'r naturale. dicit̃
em̃ ſm naturã eſſe qḋ cõuenit ſm aliqḋ p̃ncipiorꝫ na
ture ⁊ qḋ cõuenit ꝑ potentiã naturalẽ:⁊ ſic ſm natu
rã hoĩs eſt rõnalẽ eſſe ⁊ ſm naturã hoĩs eſt itelligere
Et dicit̃ etiã ſm naturã eſſe qḋ ſm viã q̃ eſt in natu
rã eſt ſicut ẽ ꝑ generationẽ vel ſm generationẽ ⁊ oĩa
hec aſſumpſit xp̃s q̃ ſic ſunt ſm naturã h̃ mõ quo di
ximus ſup̃ ꝙ aſſumere large ſumptũ dicit̃ de aſſum
pto ⁊ de eo qḋ aſſequit̃ aſſumptũ inq̃ꝫtum eſt in natu
ra humana. Naturale aũt dicit̃ vel a natura prima/
vel a natura corrupta. Et ſi dicat̃ naturale a natura
prima.i.ſm primã inſtitutionẽ tunc om̃ia aſſumpſit
naturalia:q꞉ imortalitas nõ fuit de naturalibꝰ ſꝫ de
gratuitis vt dicit Aug. Si aũt dicat̃ naturale a na
tura corrupta/tũc nõ aſſumpſit om̃ia nobis natura
lia:q꞉ naturale eſt nobis ꝙ naſcimur filĳ ire/⁊ h̃ ipſe
nõ aſſumpſit ſed tm̃ aſſumpſit penã ex culpa conſeq̃n
tem licet nõ fuerit in ip̃o ex culpa cõſequẽs que tamẽ
nõ fuiſſet nec in ip̃o nec in alio niſi culpa p̃ceſſiſſet. hoc
modo dicit̃ penalitas nobis naturalis ab ip̃o aſſum
pta ⁊ nõ cõtracta. Ad id qḋ vlterius querit̃ vtrũ Ad queſtiũ
aſſumpſit eſſentiam noſtrã. dicendũ ꝙ eſſentia põt culã tertiã
ſumi ab eo qḋ eſt in natura noſtra vel natura noſtra
⁊ ſic ſumẽdo naturã noſtrã ſumpſit eſſentiã. Si autẽ
ſumat̃ eſſentia ꝓ eo a quo formal'r eſt eſſe hoĩs inq̃ꝫtũ
hõ. tunc dicendũ videt̃ ꝙ eſſentia eſt cõſequẽs aſſum
ptionẽ ſicut ⁊ hõ/⁊ nõ dicet̃ aſſumpta ſicut p̃exiſtẽs
ante aſſumptionẽ ſed ſicut ꝯſequẽs aſſumptũ vt dixi
mus prius. Ad id qḋ q̃rit̃ de hũanitate dicendũ ꝙ Ad q̃ſtiũcu
mgr̃ dixit ſup̃ diſtinctõe. ĳ. ca. j. ꝙ noĩe hũanitatis ac lã quartã
cipit̃ corpus ⁊ aĩa ⁊ bene cõcedit̃ ꝙ hec hũanitas eſt
aſſumpta p̃ncipal'r ⁊ p̃mo. ſi aũt noĩe hũanitatis itel
ligit̃ forma hoĩs inq̃ꝫtũ hõ eſt/nõ erit aſſumpta niſi
eo mõ quo totũ dicit̃ aſſumptũ qḋ habet̃ in aſſumpto
q꞉ em̃ aſſumẽdo corpus ⁊ animã vniuit conſequitur
id qḋ aſſumptũ eſt ꝑ cõſequẽs ſit homo/⁊ hõ habens
eſt humanitatẽ cõſequit̃ hũanitas in aſſumpto:⁊ ali
ter nõ video eſſe concedẽndũ.

Utrum tota trinitas ſit operata ſuſceptionem humane nature. Arti. VI. F

Einde querit̃ de h̃ qḋ dicit [cũ tota trinitas
D opata ſit ſuſceptionẽ hoĩs] ſ. b. ⁊ h̃ infra nega
bit mgr̃. Sol'o dicẽdũ ſm cõiter gloſantes Solutio.
ſuſcepti hoĩs. i. hũane nature. Uel põt dici ſm p̃dicta
ꝙ licet hõ nõ ſuſceptus ſit/tñ id qḋ ſuſcipit̃ conſequit̃
eſſe hoĩs eo ꝙ ſuſcipiẽdo vnit corpꝰ ⁊ aĩam ⁊ formatꝫ
⁊ ꝑficit/⁊ ita licet nõ p̃mo tñ ꝯſequẽter hõ ꝑ ſuſceptio
nem habet̃ a filio dei ⁊ ip̃e eſt ille homo/eo ꝙ vnio fa
cta eſt in hypoſtaſi.

Per formã dei quid intelligitur. Arti. VII. G

Einde querit̃ de h̃ qḋ dicit [Cũ inq̃t de xp̃o
D audis q꞉ forma dei erat] ſ. c. Formã em̃ vo
cat tã naturã hũanã q̃ꝫ naturã diuinã; ⁊ q̃ri
Arg. p̃mo ſm Boeciũ tur rõ huiꝰ. Dicit em̃ Boeciꝰ in li. de tri. Forma q̃ ſi
ne materia nõ poterit eſſe ſubiectũ nec vere ineſſe ma
nere:neqꝫ em̃ eſſet forma ſed imago. Ex hĳs em̃ for
mis q̃ p̃ter materiã ſũt/iſte forme venerũt q̃ ſunt ĩ ma
teria ⁊ corpꝰ afficiũt. nã cetera q̃ in corꝑibꝰ ſũt abuti
mur formas vocãtes dũ imagies ſunt: aſſimilãt̃ em̃
formis hĳs q̃ nõ ſũt in materia ꝯſtitute. Ex h̃ accipit̃
ꝙ diuĩa natura q̃ nõ eſt in materia nec eſt ſubiectũ ali
cuius poteſt dici. forma hũana autẽ natural'r nõ niſi 2o
abuſion. ꝓ. hũana natura dicit̃ in h̃ li. a mgr̃o cor
pus ⁊ aĩa/corpꝰ aũt ⁊ aĩa nec forma ẽ in materia nec Sol'o.
extra materiã:ḡ videt̃ ꝙ nõ debeat dici forma. So
lutio q̇dã dixerũt ꝙ hũana natura in xp̃o d꞉ forma q̃
ſi foris manẽs ſꝫ q̇cq̇d ſit de h̃/h̃ mõ ñ põt dici diuĩa
natura forma. vñ cũ Aug. videat̃ vtrobiqꝫ vno mõ
accipe nomẽ forme. Dicendũ ꝙ actꝰ forme multi ſũt
ſꝫ p̃ncipal' eſt facere eẽ illiꝰ forme ꝓpriũ. vñ cũ xp̃s ve
riſſime habeat eſſe dei dicit̃ in forma dei manere ⁊ cũ

veriſſime habeat eſſe hominis dicit̃ manere in forma
Ad obiectū hoīs. Ad id autē qđ de Boecio obijcit̃ dicendū ꝙ ipē loquit̃ ibi de formis ſɱ ꝙ deſcendūt a datoribus formarū q̄ ſunt intelligētie ſɱ pħos ⁊ p̄cipue ab intelligētia prima. vñ forme ille theologice loquendo ſunt ydee quaꝝ imagines ſunt forme que ſunt in materia. humana aūt natura in xp̄o non ſic dicit̃ forma ſed ab actu forme/qui eſt dare eſſe veꝝ ſɱ naturā ⁊ hoc eſſe vtraqꝫ natura dedit in xp̄m. vñ vere dicimus ꝙ ipē eſt homo ⁊ ꝙ ipē eſt deus.

Arti. VIII. D Quare dicit ſolum verbum carnem trinitas fecit.

Einde querit̃ de hoc qđ dicit [ꝑ hoc ꝙ ſolum
D verbū carnē trinitas fecit. s̄. d. Caro eñ dicit partē hoīs vel etiā partē partis: cum igit̃ ille homo nō ſit caro ſua/nec cū verbo pōt dici vere caro ſua. Si aūt dicit̃ ꝙ pars ꝓ toto ponit̃: tūc quero q̄re
Solutio ibi potius ponit̃ caro ꝓ toto q̄ꝫ aīa vel aliud. Solutio dicendū ꝙ pars ponit̃ pro toto/ſed hanc partē duabꝫ de cauſis ſpecialiter poſuit quarū vna eſt ꝙ excluderet errorē. Dixerūt eñ quidā heretici deum nō vnibilē carni ꝓpter paſſibilitatē carnis. ideo vt euangeliſta oſtenderet hoc eſſe erroneū nō poſuit partē nobiliorē ſed defectibiliorē. Alia ratio eſt vt ſciremꝰ cū defectus penarū noſtrarū que ip̄m decet aſſumſiſſe: quia maximus defectus noſter quo ad mortalitatē ⁊ penā ⁊ dolorem in carne eſt.

Arti. IX. I Que ſit veritas humane nature.

Einde querit̃ de hoc ꝙ dicit] In quo ſic veri
D tas incōmutabilis manet diuīe hūaneqꝫ ⁊c̄. s̄. e. Pōt eñ eſſe dubium que ſit veritas illa. Dicendū ad hoc breuiter ꝙ veritas humane nature eſt de qua vere pōt dici hec eſt natura hoīs/vel pars eſſentialis nature ⁊ ſimil'r veritas nature diuīe de q̄ pōt dici ꝙ hec eſt natura diuina. vnde patet ꝙ pctm̄ nō eſt de v̄itate hūane nature. qm̄ hoc nec natura eſt nec pars nature ſed p̄ter naturā ⁊ ꝯtra naturā ⁊ corrūpens bonū nature/qđ eſt modus ſpecies ⁊ ordo: et ideo hoc nō aſſumpſit xp̄s. Simil'r penalitas nō eſt de veritate humane nature: q2 ſine illa vera eſt humana natura/ſicut fuit in p̄mo ſtatu ⁊ ſicut erit in gl̄ia et ideo pena eſt aſſumpta cū natura de ſtatu ſecūdo nō p̄mo tanq̄ꝫ aliq̄d cōiūctū nature ⁊ h̄ fuit cōueniēs ꝓpter modū redēptiōis. nō eſt tñ pena cōtra veritatē ſicut pctm̄: q2 cauſat̃ ex naturali qđ eſt cōmixtio contrarioꝝ pugnantiū ⁊ diſſolubiliū.

Arti. X. K An aſſumptum neceſſario fuit natura vel perſona.

Os aūt oīs mēdacij ⁊ cōtradictōis notā. j. a.
n Hic incidit q̄ſtio de aſſumpto hoc vtrū hoc neceſſario fuerit natura vel ꝑſona. Et ſi natura vtrū aliq̄ mō aſſumptus eſt hō ⁊ ſic hic hō ſit aſſumptus vel nō ⁊ qđ incōueniēs ſequit̃ ſi dicat̃ ꝑſona eſt
Arguit̃ p̄o aſſumpta. Videt̃ eñ ꝙ natura nō ſit aſſumpta nihil eñ aſſumit̃ niſi qđ eſt ante aſſumptionē: natura aūt xp̄i nō fuit ante aſſumptionē g̃ nō eſt aſſumpta. prima patet ꝑ ſe. ſcđa ꝓbat̃ ex hoc/ꝙ ſpūſſctūs ſeꝑando naturā ⁊ faciēdo formauit ⁊ aīauit ⁊ vniuit eā filio/ vt prius habitū eſt: g̃ nunq̄ꝫ fuit natura ante aſſumptio
2o nē. Item aſſumptio fit ad vniēdū ſibi. natura aūt nec vnita fuit filio nec nature diuine: g̃ nō fuit aſſumpta. prima patet ex ſcriptis in l'ra. q2 aſſumptiōe xp̄s factus eſt vnus: ⁊ ideo ſepe aſſumptio in tranſlatione ponit̃ loco vnionis. Scđa aūt ꝓbat̃ ꝑ hoc ꝙ om̄e vnitū eſt vnū ei cui vnitū eſt. humana aūt natura nec eſt filius hoīs nec filius dei nec diuina natura: g̃ nulla vnio eſt in ip̄a. cū igit̃ aſſumptio ſit ꝓpter vnionem natura nō videt̃ aſſumpta. Itē quecūqꝫ eiuſdē ſe **3o** ꝑationis ſemꝑ manēt vno tēpore nō ſunt magis vnita q̄ꝫ alio. natura diuina ⁊ humana eiuſdē ſeꝑationis ſemꝑ manēt: g̃ vno tēpore nō ſūt magis vnita q̄ꝫ alio. Probatio medie q2 prima ꝑ ſe patet. q2 ab initio diuina natura nunq̄ꝫ fuit hūana nec diuīa ꝑſona fuit humana natura nec modo etiā ſicut nec tunc: g̃ cōſtat ꝙ ſemꝑ eſt eadē ſeꝑatio inter illa g̃ nūq̄ꝫ aſſumit̃ vel vnit̃ nec nature diuine nec ꝑſone diuine natura humana.

4o Itē oē vnitū alteri vl' aſſūptū in vnionē acq̄rit ꝓprietates illiꝰ cui vnit̃ ⁊ a q̄ aſſumit̃ hūana natura nūq̄ꝫ acquirit aliquā ꝓprietatē nature diuīe nec ꝑſone diuine: g̃ neutri vnq̄ꝫ vnit̃ ⁊ a neutro vnq̄ꝫ aſſumit̃. Probatio medie p̄ma eñ cōſtat. ꝓprietates eñ nature diuine ⁊ diuīe ꝑſone ſunt increatū imortale īpaſſibile ⁊ hmōi ⁊ harū nulla participat̃ a natura hūana. Si
Rōnes in cōtrariū. hoc concedat̃ contra hoc plurime ſunt auctoritates quas adducit l'ra. Prima eñ ratio eſt in ꝯtrariū ſic: qđ nec aſſumptiōe nec vnione eſt in filio dei nullo mō eſt in ip̄o. igit̃ ſi vna hūana natura nec vniōe nec aſſūptiōe eſt in filio dei: g̃ nullo mō eſt in ip̄o/ſed eſt in ip̄o ergo aliq̄d eſt rōne cōſequētis vnione vel aſſumptiōe erit in eo: nō aūt vnione ꝓprie/vt patꝫ ex prius diſputatis in p̄ncipio iſtiꝰ diſtinctiōis g̃ aſſumptiōe erit in ip̄o: ergo humana natura eſt aſſumpta. Itē aſſumptū eſt ad ſe ſumptū/cōſtat aūt ꝙ humana natura eſt ad perſonā ſumpta: q2 eſt in ꝑſona g̃ humana natura eſt aſſūpta ⁊ q2 hoc omnes dicūt ſufficiūt ratiōes adducte.
Solō Solutio dicendū ꝙ hūana natura eſt aſſumptū ꝓprie ⁊ ꝑ ſe ⁊ etiā vnita aliq̄ mō ſed aſſumpta eſt p̄mo ⁊ ꝑ ſe. vnita aūt in hypoſtaſi ſua ad hypoſtaſim diuinā.
Ad primū Ad primū g̃ dicendū ꝙ humanā naturam in potentia naturali concedimus fuiſſe etiā anteq̄ꝫ a chriſto aſſumeret̃: ſed xp̄i natura nō fuit anteq̄ꝫ erat aſſumpta a verbo nec valet hoc argumentū/non fuit anteq̄ꝫ aſſumeret̃: ergo nō potuit aſſumi: q2 licet aſſumēdo fecerit tñ aſſumptio nō priuat naturā factā ſicut ſi ego veſtem ad me trahendo facerē nihilo minꝰ factā attraherē ꝑ hoc eñ ꝙ vtrūqꝫ eſt cū alio. ſ. facere
Ad 2m. ⁊ aſſumere vnū nō deſtruit̃ ab alio. Ad aliud dicēdum ꝙ verū eſt hoc ꝙ aſſumptio fit ad vniendū: ſed nō oportet ꝙ natura vniat̃ in ſe ⁊ per ſe: ſed ſufficit ꝙ vniat̃ ⁊ cōpleat̃ in ſua hyboſtaſi: non eñ nullo modo vnitū eſt qđ hypoſtaſi ſue eſt vnitū. non eñ oportet ꝙ vnū conſtitutū ſit vnū in eſſe nature ſed ſufficit ꝙ reſpondeat ei vnitas ꝑſone.
Ad 3m Ad aliud dicendū ꝙ hec eſt falſa ꝙ humana natura cū deo vel filio dei ſemper ſit eiuſdē ſeꝑationis: q2 licet nunq̄ꝫ fuerit vnū in ſe cū ip̄a hypoſtaſi vel natura tñ poſtq̄ꝫ aſſumpta eſt conſecrata ⁊ cōiuncta fuit nouo modo filio dei ⁊ nature diuine in ꝑſona vna ⁊ hec eſt cōiunctio q̄ poteſt eſſe in aſſumptiōe nature.
Ad 4m Ad aliud dicendū ꝙ verum eſt ꝙ diuīa natura nō cōicat ꝓprietates ſuas hūane nature in ſe ſed h̄ nō ſufficit ad h̄ ꝙ nō ſit ibi aſſumptio. ſufficit eñ aſſumptiōi vt hypoſtaſis hūane nature ꝑticipet ꝓprietates filij dei ⁊ nature diuine ⁊ ecōuerſo hypoſtaſis diuina accipiat ꝓprietates hypoſtaſis humane ſicut ante dictum eſt.

Arti. XI. L An homo vel hic homo vel aliquis homo ſit aſſumptus.

s Ecũdo qrit̃ vtrũ hõ vel hic homo vel aliquis
hõ ſit aſſumptus. videt̃ aũt ꝙ h hõ ſit aſſum-
ptus hec eñ cõcedit̃ ꝙ xps aſſumpſit corpus
τ animã aut ğ aſſumpſit ea vnita aut nõ vnita. ſi non
vnita ğ erũt ibi due aſſumptiones / vna corpis altera
2o aie. ℞. h ſup in diſtin. ij. ſcriptũ in lra iacet ꝙ hec aſ
ſumpſit vnita. modus aũt vniõis nature eſt ſic potē
tia τ actus: ğ faciũt vnũ completũ in genere hominũ
nihil aũt ẽ cõpletũ in genere hominũ niſi h aliqđ τ hic
hõ: ğ aſſumpſit fili⁹ dei hũc hominē vel hoiem aliquē
Queſtiũcl'a prima. ℞. quare nõ cõcedit̃ hec / aſſumpſit hũc hoiem. Si
ꝓpter h ꝙ opteret hoiem hũc periſtentē añ aſſũptio
Obiectio nē qđ nõ eſt verũ: ğ etiã nõ debet cõcedi ꝙ aſſũpſit na
turã hũanã: qꝛ natura hũana q̃ aſſumpta eſt a verbo
nõ pertitit añ aſſumptionē. ſed iſta cõcedit̃: ğ τ illa de
3o bet ꝯcedi. Itē oĩm ꝯiungibiliũ ꝑ naturã cõiunctio
cõſtituit aliqđ vnũ / ſed corpus τ aïa cõiũgibilia ſunt
ğ cõiunctio iſtoꝝ cõſtituet aliqđ vnũ qđ eſt ex vtroq;.
xps aũt aſſumpſit ea cõiũcta ğ cõiũctio iſtoꝝ cõſtitue
ratiã aliqđ vnũ ante aſſũptionē ꝑ intellectũ. Que
Queſtiũcl'a ſecunda. rat̃ ğ qđ ſit illud vnũ ex corpe τ aïa ꝯſtitutũ / τ nõ põt
inueniri niſi hic hõ ğ aſſumpſit hũc hoiem vt videtur
Inoppom. Si aũt h cõcedit̃ ꝯtrũ multis ſcrõꝝ auctoritatib₃
ꝓbat̃ in lra τ dicit etiã mgr̃ ꝙ indubitabil'r cõſtat ꝙ
pſona nõ eſt aſſumpta cũ igit̃ h hõ nõ eſt niſi pſona h
Solutio pncipalis. hõ nõ erit aſſumpt⁹. Solutio dõm ꝙ fili⁹ dei nec
aſſumpſit hoiem nec hũc hoiem ſicut dic mgr̃. Jeſus
aũt nũq̃ fuit hic hõ niſi poſtq̃ aſſumpſit humanã na
turã q̃ eſt in ipo. vñ nunq̃ fuit h hõ nec erit nec eſt ꝓ
pria ſingularitate hoĩs. q̃nymo in ſingularitate non
Ad primũ hoĩs ſ₃ in pſonã diuinã aſſumptio ẽ termiata. Un
dicendũ ad pmã ꝙ hec cõcedit̃ xps aſſumpſit corpus
τ animã vnita ſub hoc mõ ꝙ aſſumẽdo fecit corpus τ
vniuit / nõ ꝙ añ aſſumptionē fuerint vel vnita fuerit
ſed hec vnio nõ fecit ſingulare hoĩs vt hoĩs. cum eñ
vnũ dicat̃ indiuiſum in ſe τ diuiſum ab aliꝭ τ hec aſ
ſumptio nõ prius cõiunxerit corpus τ animã in vnũ
aliqđ nature hominis qđ vniuerit nature diuine τ ꝑ
ſone diuine in pſonalitatē diuinã patet ꝙ nunq̃ fecit
vnũ ex corpe τ anima vt vnũ nature humane / inq̃tũ
hmõi imo fecit ſimul cõiunctionē τ vnũ pſone diuine
vnde cũ vnũ ex corpore τ aïa faciat hunc hominē in
q̃tum h homo. patet ꝙ tale vnũ nunq̃ fuit aſſumptũ
in xpo ergo nõ aſſumpſit hũc hominē. Et hec ſolutio
eſt notabilis: qꝛ ſoluit oĩa fere q̃ queri poſſunt de hac
Ad queſtiũculã cũ obiectione. materia ex parte aſſumpti. Ad aliud dõm ꝙ cauſa
quare nõ cõceditur iam dicta eſt: qꝛ ſc₃ vnio corporis
τ anime nõ facit vnũ diuiſum ab alio anteq̃ aſſume
ret̃ vel in ipa aſſũptiõe in q̃ terminẽ aſſũptio: ſed aſ
ſũptio hñ facit vnã naturã ſaluatã vt hũanã: qꝛ ꝓprie
Ad 3m tates ſuas nõ omiſit natura ex aſſumptiõe ſicut amit
tit illud vnũ qđ cõſtituit̃ ex corpe τ aïa. Ad aliud
dicendũ ꝙ hoc verũ eſt in cõiungibilib₃ tm̃ ꝑ naturã:
ſed in xpo cõiunctio anime τ corpis a cõiungēte non
fuit ſola imo cũ hoc fuit ibi vnio alia in aliud / in qua
complebat̃ vnio aſſumẽtis τ aſſumpti / τ hoc eſt vnũ
perſone in cuius ſingularitatē aſſumptio facta eſt nec
aliqđ vnũ vnq̃ pertiterat / nec in ipa aſſumptiõe fuit
nec poſt ex corpore τ aïa fm ꝙ vnũ dicit̃ ſingulare di
uiſum ab alio τ in ſe indiuiſum: τ ideo hec ſimpliciter
eſt falſa ꝙ filius dei aſſumpſerit vnũ vel aliquē homi
nē vel hunc. eadē eñ eſt ratio hoĩs τ vnius hoĩs. vñ
ſi nõ aſſumpſit vnũ hoiem / etiã nõ aſſumpſit hoiem.

Arti. xii Quale incõueniens ſequeretur ꝙ chriſtus aſſumpſiſſet perſonam. M

t Ertio querit̃ qđ incõueniēs ſequat̃ ꝙ chriſt⁹
aſſumpſiſſet pſonã. videt̃ ꝙ nullũ quia ſtatim Arguit̃ po
in cõiunctiõe humane pſone ad diuinã deſtru
eret̃ pſonalitas humana τ ita nõ erunt due pſone ſed
vna ſicut etiã dicebant quidã antiqui ꝙ perſona non
aſſumpſit perſonã: ſed cõſumpſit eam. Si ergo ſic eſt
nõ oportet hoc incõueniēs tenere ꝙ ſequat̃ duas eſſe
pſonas. ℞. pſona eſt rationalis nature indiuidua 2o
ſubſtantia vt dicit Boecius: ſed chriſtus homo inq̃
tum homo eſt rõnalis nature indiuidua ſubſtantia:
ergo xps homo inq̃tum homo eſt pſona. Similiter
eſt pſona diuina. ergo aut pſona cõſumit perſonã aut
ſunt due pſone. ℞. ponam⁹ ꝙ xps deponat huma 3o
nitatē noſtrã id qđ deponet erit cõiunctũ ex anima ra
tionali τ ex corpore: ergo erit homo τ erit etiã hic hõ:
ergo erit ſubſtãtia rõnalis nature idiuidua: ergo erit
pſona. Querat̃ ergo quid ei cõtulit illam perſona Queſtiuncula prima.
litatē quã deus nõ habuit. videtur ꝙ nihil: qꝛ nihil
accidit circa ipm niſi diuiſio: diuiſio autē nihil dedit
ei ſed potius abſtulit: ergo ex quo nihil fecit in eo per
ſonalitatē. videt̃ ꝙ habuit eam / τ ſic xps videtur aſ
ſumpſiſſe pſonalitatē hoĩs τ perſonã. Item pona 4o
mus vlterius / ꝙ reſumat depoſitũ hominē aut ipſa
reſumptio deſtruit in eo aliqđ dignitatis aut nõ. Si
deſtruit tũc videt̃ ꝙ vnio deitatis ad hominē ſm ali
quid dignitatis nocet qđ abſurdum eſt. Si non de
ſtruit tũc videt̃ ꝙ poſt ſit perſona ſicut ante: τ ſic erit
due pſone: τ ergo nõ eſt incõueniēs filiũ dei aſſume
re perſonã. Contra quecũq; duo ſunt / in eo ꝙ duo Rõnes ꝑ
ſunt nõ ſunt vnũ. Probatio. Dam. dicit ꝙ differen veritate pa.
tia eſt cauſa numeri: ergo cum in eo quo differũt ali
qua nõ conueniũt. patet primo ꝙ quecũq; duo ſunt
in eo ꝙ duo ſunt nõ conueniũt nec vniũtur: detur ğ
ꝙ chriſtus ſit due pſone ergo nõ vnitur perſona per
ſone / nec etiam vnita eſt natura nature: quia nature
manent diſtincte vt prius eſt habitũ: ergo nulla vnio
eſt in chriſto quod falſum eſt: ergo in chriſto non ſunt
due pſone ſed vna. Item ſupra habitum eſt ꝙ for 2a
mando τ coniũgendo vniuit ſibi: ergo nunq̃ corpus
τ anima habuerũt vel habere poterãt ꝓpriam ſingu
laritatē τ ꝓpria ſingularitas facit perſonã in rationa
li natura: ergo nunq̃ aſſumpſit perſonã nec habuit
nec habebit. Solutio dicendũ ꝙ in veritate mul Solo
ta abſurda ſequeretur ſi xps aſſumpſiſſet perſonã ſc₃
ꝙ ſingularitate ꝓpria aliquãdo fuiſſet diſtincta τ ali
quid dignitatis humane ſua aſſumptiõe conſumpſiſ
ſet vel ꝙ nulla vnio in xpo eſſet: τ ideo negata eſt ab
oïb₃ eo ꝙ hoc erat error euticetis. Neſtorius eñ τ eu
tices inuenerũt duos errores circa icarnationē vn⁹
eñ videns ꝙ ſemꝑ ad numerũ naturarũ ſequit̃ nũe
rus perſonarũ τ videns xpm eſſe vnam perſonã tm̃
dixit xpm etiam eſſe vnius nature τ iſte fuit neſtori⁹.
Alius aũt conſiderãs in xpo eſſe duas naturas τ idē
ſuppones cum ipo. dixit etiã ibi eſſe duas perſonas
τ vtriuſq; error ꝑuenit ex hoc ꝙ neſciebãt diſtingue
re inter perſonã τ naturã. diſtinctio aũt inferius pate
bit. Dicendũ ergo ad primũ ꝙ hec ẽ abſurditas ma Ad primũ
gna ꝙ ponat̃ ꝙ xps aliqđ deſtruat i nobis qđ ꝑtinet
ad dignitatem. Similiter contra intellectũ eſt ꝙ ma
nente ſingulari tollatur ſingularitas ab ipſo: quia
hoc non poteſt intelligi: τ ideo non aſſumpſit perſo
nam τ ideo dicimus ꝙ nõ eſt opinio: ſed error xps
aſſumpſerit vel cõſumpſerit pſonã. Nõ eñ conſumit̃

niſi qđ eſt:iam aũt ꝓbatũ eſt ꝙ nuſꝗ fuit ille hõ pro‑
Ad 2m pria ſingularitate vnus nec erit. Ad aliud dicẽdũ ꝙ xp̃s homo inq̃tum hõ nõ eſt ſubſtantia indiuidua rõnalis nature/nec etiã ſortes inq̃tũ hõ ſed inq̃tum homo eſt aĩal rõnale mortale. Sed inq̃tũ h homo eſt ipe pſona ⁊ xp̃s inq̃tum hic hõ eſt pſona.ſed ꝙ ſit hic hõ habet a ſingularitate pſone diuine in cuiꝰ ſin‑
Ad 3m gularitatẽ vt in lr̃a habet eſt aſſumptus. Ad aliud dicendũ ꝙ ſi ponat illa poſitio/bñ ꝯcedo ꝙ depoſitũ
Ad queſtiũculã primã. erat hic hõ ⁊ pſona. Ad hoc aũt qđ q̃rit q̃d ꝯferat ei pſonalitatẽ quã prius nõ habuit: dõm ꝙ ſingularitas quã prius non habuit ſiue incõicabilitas vt alij dicũt. Si aũt q̃rit iterũ q̃d cõfert ei illã ſingularitatẽ dicendũ ꝙ diuiſio p acc̃ns cõfert ei: ⁊ ſi dicat ꝙ diuiſio potius tollit q̃ aufert. Dicendũ ꝙ p ſe aufert ⁊ per accidẽs cõfert diuiſum eſſe vnum ⁊ ab alio diuiſum ⁊ hec eſt ſingularitas. Et huiꝰ exemplũ eſt in aĩalibus anuloſi corpis/ĩ quibꝫ eſt ſimilis vel ꝓpe ſil'is cõplexio partiũ in toto corpe. In illis eñ eſt aĩa vna ſenſibilis vt dicit phs:⁊ ſi diuidat erit aĩa in vtraꝗ partiũ per ſenſum ⁊ motũ ⁊ vtraꝗ ps habebit ſingularẽ animã ⁊ hoc partibꝫ cõfert diuiſio p accidẽs ſicut aliq̃d p cõſequẽs cõfert ex alio p aliud/nec tñ in illo exẽplo diffinio vtrũ ſint vna vel due ꝓpter verbũ Aug.ſed ſm intentionẽ phi datũ eſt exemplũ qui hoc vult ꝙ ſint due aĩe.⁊ ſi nõ cõualeſcit vtraꝗ pars/hoc dicit eſſe ꝓpter defectũ organoꝝ neceſſarioꝝ ad vitã ſicut organum quo capit cibus ⁊ quo digerit ⁊ ex quo oritur ſpũs ⁊
Ad 4m hmõi. Ad hoc aũt qđ vlteriꝰ ponit ꝙ iteꝝ reſumat niſi vniendo ſibi vñ cũ vnio nihil deſtruit. dico ꝙ ille hõ nõ erit aſſumptus ſed tñ virtute infinita poſſit aſſumi ⁊ tũc p accidẽs deſtrueret pſonalitas ſicut p accidens fiebat diuiſione. ⁊ iſte poſitiones ſunt vane et ſm intellectũ fantaſticũ tm̃.

Quid de hoc tenendũ ſit.

Nos autẽ omnis mendacij ⁊ cõtradictionis notã a ſacris paginis ſecludere cupiẽtes: orthodoxis patribꝰ atꝗ catholicis doctoribus nulla praue intelligẽtie ſuſpitiõe notatis cõſentimus dicẽtes: ⁊ pſonã filij aſſumſiſſe naturã humanã: ⁊ naturã diuinã humane nature in filio vnitã: eamꝗ ſibi vniſſe vel aſſumpſiſſe. Unde ⁊ vere incarnata dicit. Qđ vero dicit ſolus filius formã ſerui accepiſſe.p hoc nõ excludit diuina natura ab exceptiõe ſeruilis forme.ſed alie due pſone pater.ſ.⁊ ſpũs ſctũs. Itẽ ⁊ illud aliud.ſ.id qđ eſt ꝓpriũ filij nõ qđ cõmune eſt trinitati: hominẽ accepit. ſic oportet intelligi:id eſt ꝓprie in hypoſtaſi filij nõ in tribus cõiter perſonis. diuina natura humanã naturã ſibi vniuit. Qui ſenſus ex verbis Johãnis dam̃.confirmat qui totã diuinã naturã in vnã hypoſtaſim ĩcarnatã eſſe euidẽter aſſerit dicens: In humanatiõe dei verbi aĩmus oẽm ⁊ perfectã naturã deitatis in vna eius hypoſtaſeon incarnatã eſſe:id eſt vnitã humane nature ⁊ nõ partẽ parti. Omni eñ humane nature aĩmus eſſe vnitam omnẽ deitatis naturã vel ſubſtantiã. Item Eadẽ eſt natura in ſingula hypoſteſeon: id eſt pſonarũ. ⁊ quãdo dicimus naturã verbi incarnatã eſſe ſm beatos.ſ.ſm Athanaſiũ et Cyrillum: deitatẽ dicimus eſſe vnitã carni. et vnã naturã dei verbi incarnatã cõfitemur. Uerbũ autẽ ⁊ qđ cõmune eſt ſubſtãtie poſſidet. ⁊ qđ ꝓprietatis eſt habẽs hypoſtaſeos: id eſt perſone. Ex his manifeſte oſtendit ꝙ natura diuiã incarnata eſt. Unde ⁊ eadẽ vere dicit ſuſcepiſſe humanã naturam.

An diuina natura debeat dici caro facta.

Sed querit vtrũ eadẽ diuina natura debeat dici caro facta ſicut verbũ dicit caro factum. Si eñ idem eſt incarnari qđ eſt carnẽ fieri: videri poteſt ita debere dici ꝙ ſit caro facta ſic dicit incarnata. Ad qđ dicimꝰ q: ſi illđ dictũ in ſacra ſcriptura repret ex eadẽ intelligentia acciperet qua cũ dicit incarnata. Sed q: illud auctoritas ſubticuit: atꝗ locutiõis modus nimiã videret facere expreſſionẽ ſi natura diuiã diceret caro facta. melius ſilere hoc puto vł negare q̃ temere aſſerere. ne ſi illud dicat: cõuertibilitas nature in naturã ſignificari putet. Ex pmiſſis indubitabiliter cõſtat ꝙ pſona verbi ſiue natura hoĩs naturã ſcꝫ carnem et animã aſſumpſit. ſed nõ perſonã hoĩs Si autẽ natura diuina naturã hoĩs accepit. quare nõ dicit facta homo: vel eſſe homo ſicut verbũ dei. Ad qđ dici põt ꝙ dei filius dicitur factus hõ vel eſſe homo. nõ ſolũ q: hominẽ aſſumpſit: ſed q: ipm̃ in vnitatẽ et ſingularitatẽ ſui et pſone accepit. Natura autẽ diuina hominẽ quidẽ accepit .i. hoĩs formã ſibi vniuit: ſꝫ nõ ĩ ſingularitatẽ et vnitatẽ ſui Seruata eñ ꝓprietate ac diuerſitate duarũ naturarũ pſone ſingularitas extitit. Ideoꝗ nõ ſic dicit diuiã natura eſſe homo vel facta homo: ſicut dei filius. Quidã tamen indifferenter vtrũꝗ concedunt.

An iſta ſit concedenda diuina natura ſit incarnata. Arti. XIIII.

Einde querit de hoc qđ dicit [Omni eñ humane nature aĩmus vnitã eſſe omnẽ deitatis naturã vel ſubſtantiã] ſ̄.a. qđ eñ ſimplex eſt non videt habere partes. q̃d eſt g̃ ꝙ dic̃ oẽm deitatis naturã. Solutio dicit oĩs ꝓpter modos ſignificãdi p attributa vt ſapiẽtia potẽtia ⁊ hmõi. Sed q̃ritur vtrũ eadẽ natura diuina debeat dici caro facta videt aũt ꝙ ſic: q: fere ab omnibꝫ modernis cõcedit diuina natura eſſe incarnata: q: ſic aſſumpſit vt in carne ipa eſſet: g̃ eſt incarnata/⁊ ſimilr etiã filius dei aſſumpſit carnẽ vt in carne eſſet: g̃ eſt incarnatꝰ. Sed

Solo
Queſtiũcła prima.

ex hoc vlteri⁹ ſequit̄ ꝙ fili⁹ dei ſit caro fact⁹: qꝛ verbū caro factū eſt: ḡ videt̄ ſil'r ſeq̄ debere ex altera ꝑte
2° natura diuīa incarnata eſt: ḡ ē caro facta. P̄. ſi hec ab aliquibꝫ admittat̄ q̄re hec ſil'r nō admittit̄ / diuina natura eſt nata / paſſa ꝛ mortua: ſicut fili⁹ dei eſt
Obiectō vltima. natus / paſſus ꝛ mortu⁹. Videt̄ em̄ ꝙ ſequit̄ / diuīa em̄ natura realit̄ ꝛ nō ꝑ accn̄s eſt fili⁹ dei: ꝛ fili⁹ dei nō ꝑ accn̄s ſed vere ꝛ realit̄ eſt nat⁹ paſſus ꝛ mortuus: ḡ diuina natura eſt nata / paſſa ꝛ mortua vt vr̄. in ꝓceſſu ei nuſq̄ꝫ videt̄ intercidere aſſumptio extranei ſiue accn̄tis in p̄dicamēto.
Solutio ꝑncipalis Solo dico ſine p̄iudicio ꝙ puto hāc eſſe cōcedendā: diuīa natura eſt incarnata eo ꝙ hec ſcripta eſt a Dam̄ / ꝛ ponit̄ auct̄as hic in lr̄a: habet em̄ duos ſenſus ꝛ in altero eſt vera ꝛ hoc ſufficit ad veritatē ꝓpōnis. incarnatū em̄ non dicit aliud niſi aſſumptōnē carnis in q̄ carne ſit aſſumens ſiue ſibi in ſe aſſumat ſiue ſumat ſibi nō ꝑ ſe / ſꝫ in ſua hypoſtaſi in q̄ plena ꝛ ꝑfecta eſt natura. ꝛ pro altera ꝑte verificat̄ de natura: qꝛ ſibi nō in ſe ſed in hypoſtaſi vniuit carnē ꝛ aſſumpſit. Sꝫ hec videt̄ mihi eſſe neganda / diuina natura eſt facta caro. Cū ei hec nō poſſit habere niſi duos ſenſus in vtroq̄ꝫ falſa eſt de nat̄a ꝛ de ꝑſona. Duo aūt ſenſus ſūt iſti. p̄m⁹ vt notet̄ fieri c⁹ ẜm ītellectū ē facta poni circa diuīa vt circa ſubiectū eius / ꝛ ſic falſa eſt de natura ꝛ ꝑſona / ſic em̄ nec diuina natura eſt caro facta / nec filius dei eſt caro fact⁹. Secund⁹ ſenſus eſt ꝙ fact⁹ ponit ſuū fieri circa aliā naturā q̄ ē aſſumpta / vt ſit ſenſus diuina natura ē caro facta. i. caro facta ē diuina natura / vel factū eſt ꝙ diuīna natura ē caro / tūc falſuꝫ eſt de diuina natura ꝓpt̄ nimiā exp̄ſſionē vt dic̄ magiſter / ſed vera eſt de ꝑſona: fili⁹ em̄ eſt homo factus ꝛ factū eſt ꝙ fili⁹ dei eſt caro vel homo. Sūt v̄o qui cōcedūt eā in ſenſu ſecundo: qꝛ diuina natura eſt homo q̄ fact⁹ eſt / licet magis neganda ſit ꝓpter exp̄ſſionē ꝛ ꝓpter ſimplices q̄ accipent illā in ſenſu illo ꝙ factio ponat̄ circa ip̄am.
Ad p̄mū Ad primū ḡ dōm ꝙ nō eſt ſimile de verbo ꝛ natura: qꝛ v̄bū ſibi ꝛ in ſe vniuit naturā, natura aūt ſibi nō in ſe ſed in ꝑſona. Si āt obijciat̄ ꝙ natura idē eſt qd̄ ꝑſona ridiculū eſt / cū h̄ ſe
Ad 2m pius ſolutū ſit in primo libro ꝙ drn̄t plurimū in modo attribuendi / lꝫ re idem ſunt. Ad aliud dōm ꝙ licet hec a q̄buſdā cōcedat̄ diuina natura eſt caro fc̄tā ſub vno ſenſu: nō tn̄ cōcedit̄ ꝙ ſit nata: qꝛ natiuitas eſt ꝓprietas hui⁹ hoīs ẜm naturā humanā / ꝛ ſimili
ad obiectōꝫ ter paſſus ꝛ mortuus: vn̄ cū nature diſcrete ꝛ diſpa te ſint excludit̄ diuina natura ab hm̄ōi p̄dicatꝭ. Ad id qd̄ cōtra obijcit̄ dōm ꝙ extraneū ſumit̄ duplicit̄: ſcꝫ gratia ꝑſone ꝛ gratia nature q̄ eſt in ꝑſona. cū igitur dicit̄ / natura diuina eſt fili⁹ dei / h̄ eſt p̄dicatum gratia rei nature: ꝛ cū dicit̄ / fili⁹ dei eſt natus / hoc p̄dicatū licet nō ſit extraneū filio ex ꝑte ꝑſone / tn̄ eſt cōtrariū gratia nature in q̄ ꝑſona in priori ꝓpōne p̄dicabat̄ de natura diuina: ꝛ ideo incidit accidens in ꝓceſſu illius argumentatiōis.

Quare nō accepit ꝑſonam hoīs cum hominē acceperit.

Ideo v̄o nō ꝑſonā hoīs aſſumpſit: qꝛ caro illa ꝛ anima illa nō erāt vnita ī vnā ꝑſonā quā aſſumpſerit: qꝛ nō ex illis cōſtabat ꝑſona qn̄ illis vnitū verbū eſt. Nā ſibiinuicē ſunt vnita ſimul cū verbo. Altera tamē vnione inuicē vnita ſūt illa duo. ſ. aīa ꝛ caro: alia vnione verbo vnita ſunt. Quia alia eſt vnio anīe illi⁹ ad carnē: ꝛ alia eſt vnio verbi ad anīam illam ꝛ ad carnē. Nō ergo accepit verbū dei ꝑſonā hoīs: ſed naturā: qꝛ nō erat ex carne illa ꝛ aīa illa vna cōpoſita ꝑſona quā v̄bū accepit: ſꝫ accipiēdo vniuit ꝛ vniēdo accepit.

Arti. XIIII. D

Quare ꝑſona repugnat vnibilitati.

d Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit [Ideo v̄o non ꝑſonā hominis aſſumpſit] Rō mgr̄i eſt eadeꝫ cū noſtra ſup̄ / ꝙ nunq̄ꝫ corp⁹ et anima fecerūt vnū ſingularitate ꝓpria. Si q̄rit̄ quare ꝑſona repugnat ſic vnibilitati.
Solo Ad h̄ dōm ꝙ ꝑſona de ītellectu ſuo ponit ꝑ ſe vnū: ponit etiā ꝑ ſe incōicabilitateꝫ ad alterū: qꝛ nō eſt alteri⁹ in potentia nec alteri⁹ vt p̄dicatū / vt ſupra dictū eſt. Sil'r ponit de ſe ſingularitatē. Et iſta ſunt tria. ſ. vnitas / ſingularitas ꝛ incōicabilitas / ꝛ vnitas eſt a materia: qꝛ idē eſt vnū nūero ꝛ materia / vt dicit ph̄s. Singularitas aūt eſt ab indiuiduantibꝫ. incōicabilitas aūt a diſtinctiōe vltimo cōplente ꝛ ꝑficiente: vn̄ cū cōiunctū illud ex corpore ꝛ aīa nō ſit vnū nec fuerit vnū ꝑ ſe / nec ſingulare ꝑ ſe / nec diſtinctū ꝑ ſe / ſed vnitū alij in ſingularitatē alteri⁹: ꝛ diſtinctōꝫ ꝑſonalē pꝫ ꝙ ꝑſona aſſumi nō potuit: ꝛ ꝙ intellect⁹ ꝑſone ꝯriat̄ aſſūptiōi exp̄ſſe.

Contra hoc opinio qua probare quidam volunt perſonam accepiſſe perſonam.

Hic a quibuſdā opponit̄ ꝙ ꝑſona aſſumpſit ꝑſonā. Perſona em̄ eſt ſubſtātia rōnalis indiuidue nature: hoc aūt eſt aīa. Ergo ſi animā aſſumpſit ꝛ ꝑſonā: qd̄ iō nō ſequit̄: qꝛ aīa nō eſt ꝑſona qn̄ alij rei vnita eſt ꝑſonaliter: ſꝫ qn̄ ꝑ ſe eſt: abſoluta em̄ a corꝑe ꝑſona eſt ſicuti angel⁹. a Illa aūt anīa nunq̄ꝫ fuit quin eſſet alij rei cōiuncta. Idq̄ꝫ non ea aſſumpta ꝑſona eſt aſſumpta. Aliter quoq̄ꝫ nitunt̄ ꝓbare verbū dī aſſumpſiſſe ꝑſonā: qꝛ aſſumpſit aliquē hoīem. Aſſumpſit em̄ Ieſum xp̄m ergo aliquē hoīem. Qd̄ aūt hoīem Ieſum xp̄m aſſumpſerit: Aug⁹ in expoſitione ſimboli ſub anathemate tradit dicēs: Si q̄s dixerit atq̄ꝫ crediderit hoīem ieſum xp̄m a filio dei aſſūptū nō fuiſſe anathema ſit. Qui etiā in pluribus ſcripture locis hm̄ōi vtit̄ locutiōib⁹. Ille hō a verbo dei eſt aſſumpt⁹. Ille hō fact⁹ eſt xp̄s. Et ꝓpheta de hoīe xp̄o loquēs deo ait: Beat⁹ quē elegiſti ꝛ aſſumpſiſti ꝛc̄. Ex q̄bus cōſequi videt̄ ꝙ aliquis hō aſſumpt⁹ ſit a verbo: ꝛ ita ꝑſona a ꝑſona ſit aſſumpta. Sꝫ qꝛ hoc nephas eſt dicere aut ſentire: p̄miſſe locutiōes eiſq̄ꝫ ſimiles ẜm hanc intelligētiā ſane accipi debent vt homo xp̄s ſiue homo ille ſiue q̄da hō dicat̄ aſſūpt⁹ a verbo ſiue vnitus verbo: nō qꝛ hoīs ꝑſona ſit aſſumpta vel

vnita verbo: ſed q2 illa aīa ⁊ caro illa aſſumpta ſunt ⁊ vnita verbo in quib⁹ ſubſiſtit pſona dei ⁊ hoīs: vt ad hoīs naturā nō ad pſonā reſpicias: tū aſſumptū vel vnitū: vel quendā vel aliquē in hmōi locutionib⁹ ſcriptura cōmemorat. Quo circa cū querit̄ ſine ꝓpoſita autoritate an aliquis vel quidā ſit aſſumptus a verbo vel vnit⁹ verbo: ſine diſtinctione intelligētie nō eſt hic reddēda rñſio quoniā multiplex ꝑmiſſa eſt q̄ſtio ſꝫ inſtantie q̄rentis ita determinato: ſi de hoīs pſona queris rñdeo nō. ſi de hoīs natura: dico eſt.

Arti. XV — An aīa abſoluta a corpe pſona ſit.

D — Einde q̄rit̄ de hoc qđ dicit: [Abſoluta enī a corpore pſona eſt ſicut angel⁹. ꝫ. a. Abſoluta em̄ aīa adhuc ſm ſuā diffinitiuā ſubām ē endelechia corpis organici phiſici vitā habētis in potētia: ḡ videt̄ ꝙ eēntialis ſit depēdētia ei ad corp⁹: igitur nō pōt eſſe incōicabilis alteri incōicabilitati: ergo aīa nō eſt pſona: ⁊ hoc cōcedūt oēs. Si aūt volum⁹ ſuſtinere mgr̄m tūc dōm ē ꝙ abſoluta a corpe dicit̄ duob⁹ mōis. ſ. abſoluta. i. diuiſa a corpe: ⁊ ſic nō eſt verū: vel abſoluta a corpe. i. ab ordine ad corpus: ⁊ tunc loquit̄ mgr̄ ꝑ hypothesim. ſ. ſi ponat̄ ab ſolui a dependentia quā habet ad corp⁹: q2 tunc erit intelligentia quedā de natura ſili angeloꝝ.

De intelligentia harū locutionū deus factus eſt homo: de⁹ eſt homo: an his locutionibus dicatur deus factus eſſe aliquid vel eē aliquid vel nō eſſe aliquid.

Di. VI. de mō vniendi diuinā ⁊ hūanā naturā ſm varias doctorū opiones

E Ex premiſſis autem emergit queſtio plurimū cōtinens vtilitatis: ſed nimiū difficultatis: atq; pplexitatis. Cū em̄ cōſtet ex predictis ⁊ alijs plurib⁹ teſtimonijs: oēſq; catholici vnanimiter fateant̄ deū factū eſſe hominē ⁊ chriſtū verū deū eſſe et verū hominē: querit̄ an his locutionib⁹ de⁹ fact⁹ eſt hō: filius dei fact⁹ eſt fili⁹ hoīs: de⁹ eſt homo ⁊ hō eſt de⁹: dicat̄ deus fact⁹ eſſe aliquid: vel eſſe aliquid: vel aliqd dicat̄ eē de⁹: ⁊ an ita cōueniat dici: hō fact⁹ eſt de⁹: ⁊ filius hoīs fact⁹ eſt fili⁹ dei: ſicut ecōuerſo dr̄: ⁊ ex his locutionib⁹ nō dr̄ deus fact⁹ eſſe aliqd vel eſſe aliqd. Que ſit intelligentia haꝝ locutionū ⁊ ſilliū. In hui⁹ ꝓfunditatē reſeratiōe: ⁊ ſcrupuloſe q̄ōis expoſitōe plurimū differre inueniunt̄ ſapiētes.

A — E Ex ꝑmiſſis aūt emergit qō] Hic incipit ps illa in q̄ mgr̄ incipit agere de cōſequentib⁹ vnionē: ſūt aūt cōſeq̄ntia q̄ ꝯſequunt̄ vnionē vt t̄mini ipi⁹ vnionis/ ſic deū eſſe hoīem ⁊ ecōuerſo: ⁊ hoīem ⁊ deū eſſe duo vl̄ vnū/ ⁊ vnionē factā eē in natura vl̄ ſuppoſito vl̄ pſona: ⁊ de his cōſequentib⁹ agit mgr̄ ꝑmo: ſūt etiā ꝯña nō vt termini ſꝫ vt ꝓprietates ſic vniti/ ſicut ē oīſcia ⁊ eſſe caput eccleſie ⁊ eē timentē timore naīali/ ⁊ de merito ⁊ hmōi de q̄b⁹ agit mgr̄ poſtea: diuidit̄ igit̄ in duas ꝑtes: in quarū ꝑma agit de cōſequentib⁹ vnionē ꝑmo mō: ⁊ hec cōtinet duas diſtinctōes. in ſcđa agit de cōſeq̄ntib⁹ vnionē ſcđo mō: ⁊ hec incipit in. vij. diſtin. ibi: [Poſt ꝑdicta inq̄ri deb3] In ꝑma haꝝ ſūt ꝑtes due quaꝝ ꝑma cōtinet q̄ōnē hāc/ vtrū debeat cōcedi/ hō vel hic hō fact⁹ eſt de⁹/ ſic ecōuerſo cōcedit̄: ⁊ qđ ꝑdicet̄ cū dr̄/ de⁹ eſt homo vel fact⁹ hō: Et inſup in ſcđa ꝑte cōtinet diſtinctionē triū opinionū in hac q̄ōe ibi [Alij em̄ dicūt in ipa verbi] Et hec vlteri⁹ diuidit̄ i tres opiniōes diſtinctas q̄s facile ē in lr̄a diſtinguere. in ſcđa aūt ponit mgr̄ rñſiones haꝝ opinionū ad q̄ōnē factā: ⁊ hec incipit in. vij. diſtin. ibi [Scđm ꝑmam vero diſtinctionē.

An iſta ſit cōcedenda fili⁹ dei fact⁹ eſt hō. — Arti. I

I Ncidit aūt dubiū hic circa ꝑmā ꝑtē prime diſtinctōis circa ꝓpōnē illā quā mgr̄ dicit ab oībus ꝯceſſam. ſ. fili⁹ dei fact⁹ eſt hō/ vel filius dei eſt hō/ vel de⁹ eſt hō/ vl̄ fili⁹ dei eſt hō: q2 in oīb⁹ illis eſt eadē rō dubitatiōis: videt̄ aūt ꝙ hec ſit falſa de⁹ fact⁹ eſt hō/ vel fili⁹ dei fact⁹ eſt hō: quā tñ mgr̄ dicit ab oīb⁹ cōceſſam: oē em̄ factū termin⁹ eſt alicui⁹ fieri qđ ponit̄ circa hoc qđ factū eſt vel circa aliquā ꝑtē nature ei⁹. Cū igit̄ dr̄ fili⁹ dei fact⁹ eſt hō/ factus dicit terminū alicui⁹ fieri qđ virtute locutiōis ponit̄ circa filiū dei vl̄ deū: nullū aūt fieri pōt poni circa deū vl̄ filiū dī: ḡ locutō ē falſa. — Arg. ꝑmo

Si dicat̄ ꝙ nō eſt incōueniēs ꝙ aliqd fieri notet̄ poni circa filiū dī. — Obiectio

Cōtra/ oē qđ fit mutat̄ ⁊ eſt impfectū: de⁹ aūt nō mutat̄/ nec eſt impfect⁹ ad aliqd: ḡ nō pōt poni circa ipm fieri. — Solo 2°

Itē qđ fit nō eſt in ꝑmanentib⁹: ḡ ſi filius dei fit/ ipe nō eſt/ qđ falſū eſt. — 3°

Itē cū dr̄/ ferrū factuꝫ eſt cultell⁹ notat̄ ferrū fuiſſe ſubiectū fieri cultelli ſicut materia: ḡ ſil'r cū dico/ fili⁹ dei fact⁹ eſt hō/ notat̄ virtute locutiōis fili⁹ dei ſubijci ipi fieri ſicut materia: ⁊ ſic ſeq̄ret̄ ꝙ fili⁹ dei in hoīe xpo eēt materialis ⁊ hō formal'/ qđ abſurdū eſt: ḡ illa ꝓpō eſt falſa. — 4°

Itē oē factū eſt cōplementū ei⁹ qđ fit ⁊ nulli⁹ alteri⁹: igit̄ ſi fili⁹ dei fact⁹ eſt hō li hō vocabit̄ v̄tute locutōnis cōplemētū reſpectu filij dei fientꝭ/ qđ falſū eſt: ergo illa ꝓpō nō eſt cōcedēda/ vt videt̄. — 5°

Vlteri⁹ q̄rit̄ de hac/ de⁹ eſt hō/ quā dicit ab oī opiniōe cōceſſam. — Queſti. 2°

videt̄ em̄ eē falſa: nihil em̄ ꝑdicat̄ vniuoce de deo et creatura: ſꝫ cū dr̄/ petr⁹ eſt hō: iohes eſt hō ꝑdicat̄ hō vniuoce. Nō dꝫ ergo hac rōne de deo ꝑdicari: ḡ hec eſt falſa: de⁹ eſt hō. — Ar ꝑ° ꝯ ꝑmā q̄ſti. ꝑ°

Itē ſi aliqd ineſt alicui vel ꝑdicatur de aliquo/ ⁊ nō ſp̄ infuit/ notat factā eē mutationē circa illud: de⁹ eſt homo/ ⁊ nō ſp̄ fuit hō: ḡ ipe mutatus eſt ex hoc ꝙ ipſe hō eſt: hoc aūt falſum eſt: q2 deus eſt incōmutabilis: ḡ de⁹ nō eſt homo. — 2°

Itē cū dr̄ de⁹ eſt homo/ aut ꝑdicat̄ li hō eſſentialit̄ de li deus/ aut accidētalit̄: ſi accidentalit̄. Contra: dicit Auicēna qđ in ſe eſt ſuba reſpectu nulli⁹ pōt eſſe accñs: ergo a deſtructoe ꝯñtis ſi reſpectu alicui⁹ ꝑdicat̄ vt accidēs in ſe nō eſt ſuba/ qđ falſum eſt: q2 hō ſuba eſt: ḡ nō pōt accidētaliter ꝑdicari. Si aūt ꝑdicat̄ eſſentialiter de deo/ de neceſſitate cōuenit eēntialit̄ oī ſuppoſito ſubiecti/ ſicut cū dr̄/ hō eſt animal: q2 aīal ꝑdicat̄ eſſentialit̄ de omi ſuppoſito hoīs: ḡ qđlibet ſuppoſitū dei eſſet hō: ſꝫ pater eſt ſuppoſitū dei: ḡ pater eſt hō. — 3°

Itē ſpūſſanct⁹ eſt ſuppoſitū dei: igit̄ ſpūſſanctus eſt hō/ qđ falſum eſt: ḡ hec eſt falſa de⁹ eſt homo — 4°

50 ex qua illa ſequit̃ vt videt̃. Jtē in topicis q̄ttuoꝛ ge
nera p̄dicatoꝝ diſtiguunt̃: ſ. accñale cōuerſum ꝛ ac
cidentale nō cōuerſū: ſubale cōuerſū: ꝛ ſubale nō con
uerſū. p̄dicatio aūt ſpeciei ꝛ dr̃ie reducunt̃ ad ſuba
Queſtio le nō ꝯuerſum. Querat̃ igit̃ in q̄ iſtoꝝ p̄dicatoꝝ ſit
p̄dicatū iſtiꝰ ꝓpōnis / deꝰ eſt hō: Si dicat̃ ꝙ in acci
dētali / aut in nō cōuerſiuo / aut in cōuerſiuo. ſi p̄mo
mō tūc hō debet p̄dicari de deo niſi denoīatiue vł ꝑ
in eſſe. ſi aūt poſſet fieri denoīatio tūc aut poſſet dici
deꝰ nō eſſe hō ſ; humanatꝰ / qđ falſum eſt. aut debe
ret dici deo ineſſe vt accñs / ꝛ nō deberet dici hō / qđ
Solᷓo iterū falſum eſt. Si aūt eſt p̄dicatū accñale cōuerſū
Obiectio Cōtra / illud cōuertit̃ cū ſubiecto cū ſigno diſtribu
p̄ma ꝙ non tiuo / ſicut hō eſt riſibile / poſſum dicere / oīs hō eſt ri
vt accñs ꝓ ſibilis / ꝛ om̄e riſibile eſt hō. Si igit̃ dicimꝰ ſic / deꝰ
priū aut cō eſt hō / ꝛ erit oīs hō deꝰ / qđ falſum eſt: ḡ nō erit tale
mune. p̄dicatū. P̄. de tali p̄dicato dicit Boeꝰ ꝙ manat de
obiectō 2a. ipis principijs eſſentialibꝫ ſubiecti: ḡ ſm̄ hoc homo
manat de principijs ſicut paſſio đi qđ abſurdiſſimū
eſt. Si aūt eſt ſubale aut ꝯuerſū aut nō cōuerſum. ſi
cōuerſum igit̃ erit hō diffinitio dei / qđ abſurdū eſt.
Si aūt nō eſt cōuerſū tūc erit genꝰ vel dr̃ia vł ſpe
Obiectō ꝙ cies. S; cōtra in oībꝫ talibꝫ p̄dicatis foꝛma ſubie
nō vt genꝰ cti ꝛ foꝛma p̄dicati ponūt ꝛ dicūt coherentiā neceſſa
ſpēs / dr̃ia. riā ꝛ naturalē ꝛ inferioꝝ ꝛ ſuꝑioꝝ: deitas autē q̄ eſt
foꝛma ſubiecti nō ponit talē coherentiā cū foꝛma p̄e
dicati / ſed potiꝰ diſparationē: ḡ nō eſt tale p̄dicatū: ḡ
hec locutio / deꝰ eſt homo / ꝛ deꝰ factꝰ eſt homo eſt fal
Obiectō a ſa vt videt̃. Jtē cū dicit̃ / deꝰ eſt homo / ꝛ cum đꝛ / pe
lia ad idem trus eſt homo: quecunq; vniuerſalit̃ gr̃a ſuppoſito
rum homīs de hoīe p̄dicant̃: om̄ia de ſubiecto dici
poſſunt / vt homo ē riſibilis ꝛ ſubſtantia ꝛ hmōi / om
nia dicunt̃ de petro: ergo a ſimili cum dicit̃ / deꝰ eſt
homo / om̄e qđ de p̄dicato vniuerſalit̃ p̄dicat̃ de ſub
iecto dici poteſt / ſed homo eſt creatꝰ: ḡ deus eſt crea
tus. Jte; homo eſt creatura: ḡ deꝰ eſt creatura: nec
poteſt dici ꝙ hic incidit fallacia accñtis: qꝛ creatura
ꝛ creatus licet dicant accñs / tñ dicunt accidēs inſe
parabile ꝛ ꝓpꝛiam paſſionē vniuerſalit̃ cōſequente;
hoīem: ꝛ in talibꝫ non incidit extraneū nec fallacia.
Solᷓo Si dicat̃ ꝙ paſſio q̄dē eſt exeuntis de nihilo / ſ; nō
Obiectio homīs inquantū homo: hoc non impedit ꝓceſſum:
qꝛ cū dico / petrus eſt homo / poſſum vlteriꝰ inferre /
ꝛ homo eſt vitale: ḡ petrus ꝛ homo eſt coꝛpoꝛeū: er
go petrꝰ: ꝛ vt iſta nō cōſequunt̃ homīem inquantū
homo eſt licet ſequant̃ hoīem vniuerſalit̃ / licet non
Solᷓo ſolū hoīem ſequant̃. Si foꝛte dicat̃ ꝙ hec eſt vera /
deus eſt creatꝰ / ꝛ deꝰ eſt creatura: hoc nihil eſt: quia
mgr̃ negat eam infra / ꝛ dicit eſſe ꝑfidiā Arrij. diſti.
Obiectio xj. P̄. ſi eſſet creatꝰ / vel eſſet creatus a ſe vel ab alio
ſi a ſe / cōtra: om̄e creans eſt / om̄e qđ creat̃ nō eſt: er
go idē eſt ꝛ nō eſt / qđ falſum eſt. Si aūt eſt creatꝰ ab
alio: ḡ alius deus creans eſt q̄; ipſe: qđ improbatū ē
q̄ſtiūcła 2a. in pꝛimo lib. diſtin. iiij. Jtem cū dicit̃ / deus eſt ho
mo / q̄nta eſt illa ꝓpoſitio: ſi dicit̃ ꝙ indefinita tunc
recipiet ſignū vniuerſale vel ꝑticulare / ſi vniuerſa
le / tunc ſequit̃ ꝙ omnis deꝰ eſt incarnatꝰ / qđ falſū
eſt: qꝛ pater incarnatꝰ non eſt. Si aūt nō verificatur
cū ſigno vniuerſali tūc verificabit̃ cum ſigno ꝑticu
lari: ꝛ ſubcōtraria erit ſecū vera: qꝛ tunc erit in ma
teria cōtingenti: ḡ iſte due erūt ſimul vere / q̄dam de
us eſt homo: q̄dam deus nō eſt homo: ḡ ꝛ iſte / deꝰ eſt
homo: ꝛ deus nō eſt homo. ꝑ locum ab equipollenti
Solᷓo a ꝑticulari ad indefinitā. Si foꝛte dicat̃ ꝙ ſubiectū

reſtringit̃ a p̄dicato ad ſupponēdū pꝛo filio tm̄: hoc obiectio p̄a
erit cōtra artem reſtrictionū vbi ꝓbat̃ ꝙ p̄dicata nō
reſtringūt ſua ſubiecta: qꝛ aliter vno ſolo currēte vł
duobus vel tribꝫ tm̄ / hec eſſet vera om̄is homo cur
rit: qꝛ ſenſus eſſet / om̄is homo currens currit / quod
falſum eſt: ḡ nihil eſt dictū ꝙ p̄dicatū reſtringat ſub
iectū. Jte; cū dicit̃ / deus eſt homo / in qua materia q̄ſtiunc. 3a.
eſt iſta ꝓpoſitio: aut em̄ erit in naturali / aut in poſſi
bili ſiue remota / aut cōtingenti. Si in naturali: er
go p̄dicatū ſemꝑ cōuenit cū ſubiecto / ſubiecto exiſten
te: ergo ab eterno fuit hec vera / deus eſt ho: qꝛ deus
fuit ab eterno qđ falſum ē. Si aūt in materia remo
ta: ergo p̄dicatū nō poteſt coherere ſubiecto: ꝛ ſigni
ficat̃ coherere: ergo locutio eſt falſa. Si aūt eſt in cō
tingenti tūc pōt ſeparari p̄dicatū a ſubiecto / ꝛ idem
deus in ꝑſona qui eſt homo pōt eſſe nō homo / ſic idē
in perſona / petrus pōt eſſe albus / ꝛ pōt nō eſſe albꝰ
q̄đ falſum eſt: igit̃ illa locutio ſimplicit̃ debet nega
ri. Jtem duo ſunt modi p̄dicandi. ſ. ꝑ cauſam ꝛ per q̄ſtiun. 4a.
coherentiā p̄dicati cū ſubiecto. ꝑ cauſam ſicut cū di
cit̃ ſol calidꝰ: ꝑ coherentiā ſicut dicit̃ / hō albꝰ / ꝛ que
rat̃ q̄s iſtoꝝ modoꝝ ſit in hac cū dicit̃ / deus eſt hō:
ſi ꝑ cauſam / tūc ſenſus eſt: deus eſt hō. i. cauſa hoīs:
ergo ſm̄ hoc poteſt dici leo ꝛ angelꝰ: qꝛ eſt cauſa an
geli. ſi ſecūdo mō tunc humanitas coheret deo: ſed
humanitas nō eſt deitas: ḡ foꝛma extranea deitati
eſt in deo: qđ eſſe nō poteſt: qꝛ ſic eſſet cōpoſitꝰ ex di
ſparibꝫ foꝛmis: qđ eſt cōtra Hylariū dicentē nō ex
diſparibꝫ eſt deus q̄ ſpūs eſt. Ulteriꝰ querit̃ de cō q̄ſtiunc. 5a.
uerſis iſtaꝝ ꝓpōnū. ſ. homo factus eſt deus / ꝛ homo
eſt deus: has em̄ ꝯuerſas ꝯcedūt etiā iſte opiniones
ꝛ ideo de ipſis oꝑtet querere antequā ad diſtinguēdū
opiniones deſcēdamꝰ. Querit̃ em̄ de hac p̄mo / hō Obijcit̃ p̄o
factus eſt deꝰ: videt̃ em̄ ꝙ ſit falſa: q̄n ei aliq̄d fit nō
eſt ſub eadē foꝛma in ſuo fieri ꝛ in ſuo facto eſſe: igit̃
cū ſit in fieri. i. in vnione cū foꝛma hoīs ꝑfecta vnio
ne nō eſt ſub illa: ꝛ ſic xp̄us nō fuit homo q̄n vnitus
eſt qđ hereſis eſt: qꝛ hodie eſt verꝰ hō: ꝛ ſemꝑ fuit ex
quo humanā naturā aſſumpſit. Jtē cum dicit̃ / ho 2o
mo factus eſt deꝰ / notat̃ homo p̄exiſtere an̄ ip̄m fie
ri cuiꝰ terminꝰ eſt factū eſſe / ſicut dico / ferrū factꝰ eſt
cultellꝰ: ſed nō fuit homo an̄ vnionē: ḡ cum hoc no
tat̃ v̄tute locutōis illiꝰ illa locutio erit falſa. Que
rit̃ etiā de hac / hō eſt deus / aut hoc eſt virtute vnio q̄ſtiun. 6a.
nis aut virtute coherentie vnionis. Si pꝛīo modo:
Cōtra / plus diſtant / deꝰ ꝛ hō q̄; affirmatio ꝛ nega
tio circa idē: ſi igit̃ nulla virtute ꝯiugibilia ſūt affir obiectio 2̄.
matio ꝛ negatio circa idem / ꝛ ſm̄ idē / nulla virtute
erūt / deus ꝛ homo in eodē / ꝛ ſm̄ eandē hypoſtaſim.
Si aūt dicat̃ ꝙ verificat̃ ꝓpoſitio ꝓpter coherentia;
terminoꝝ eſt ridiculū: qꝛ deitas ꝛ humanitas ſunt
diſparata. Solᷓo ſine p̄iudicio ꝓpter erroꝛes hic ſe Solᷓo
ingerentes oꝑtet reſpondere ad argumentatiōes p̄
dictas caute vt oīno teneat̃ veritas fidei potiꝰ q̄; ari
ſtoteles pꝛinceps phoꝝ: qꝛ nō eſt mirū ſi aliq̄d cōtra
artē in ſe habeat incarnatio q̄ etiā ingenio ꝑ gratia;
ſuffulto inueſtigari non poterat. vñ Johes baptiſta
dicit: Cuiꝰ nō ſum dignꝰ ſoluere coꝛrigiam calcia
menti eius. ſaluabimꝰ tñ artē quantū fieri poſſibile
eſt. Dico ergo ꝙ hec abſq; dubitatiōe cōcedēda ē / vt
dicit mgr̃: deus factus eſt homo / ꝛ filius dei factus
eſt homo: eo ꝙ illa duos ſenſus habet veritatis. Si
em̄ li factꝰ determinet li hō vera eſt ſub hoc ſenſu / de Ad pꝛimū
us factus eſt homo. i. deus factꝰ eſt homo qui factꝰ 2m et 3m

eſt: ꝛ hec omnibꝰ ſtatim apparet vera. ſi igiť li factꝰ referať extra ꝓponem ad fieri cuiꝰ terminꝰ eſt factꝰ/ vt ſit ſenſus/ deus factꝰ eſt homo. i. aliqd factū eſt ꝙ deus eſt homo: qꝛ vnio facta eſt q̄ deꝰ eſt homo/ tunc iterū vera eſt/ ꝛ factū ponit ſuum fieri circa id quod in vnione ſubijciebať ſpūiſancto: ꝛ hoc fuit humana natura. Si aūt li factꝰ poneret ſuū fieri circa deū vľ filiū dei ſic non cōcedereť/ ꝛ in illo ſenſu ꝓcedit obiectio. In medio aūt ſenſu videť explanari ĩ lrā ſic/ deus factus eſt homo vel cepit eſſe homo/ ꝛ nō cepit eē homo niſi ꝑ hoc ꝙ aliqd factū eſt ꝑ qđ ipſe tunc fuit homo ꝛ ante hoc nō fuit homo. vn̄ illa locutio cū in

Ad 4m duplici ſenſu verificeť cōcediť ab omi opinione. Ad aliud dicēdū ꝙ hoc nō eſt ſimile de hac/ ferrū fit cultellus: qꝛ ferꝝ eſt materia cultelli: qꝛ materia de ſui natura ſubijciť ipſo fieri: ꝛ iđ videť de natura ſua fieri poni circa ipm. hoc aūt nō eſt ita in iſta/ deꝰ factꝰ

Ad 5m eſt homo vel filius dei. Ad aliud dicendū eodē modo ꝙ factū eſt cōplementū eius qđ fit qñ fieri notať poni circa ipſum vt in generatōe naturali vel motu

Ad. q. pmā ꝛ ad obiec. hic aūt nō eſt ita. Ad id qđ vlteriꝰ queriť de iſta deus eſt homo dicendū ꝙ nihil ꝑdicať vniuoce de deo vt deus eſt/ ꝛ de creatura vt de creatura: qꝛ bene cōcedo hoc ꝙ hō in eadē rōne ꝑdicať de xp̄o vt de alijs Et ſi obijciť ꝑ Johem dam. ꝙ in dn̄o Jeſu nō eſt cōmunē ſpeciē inuenire ſupꝛa ſolutū eſt. ij. diſtinc. vbi

Ad 2m illa auctoritas eſt explanata. Ad aliud dicendū ꝙ illa ratio nō ꝓcedit: qꝛ nō ſequiť ſi aliqd ꝑdicať de deo qđ nō ſemꝑ ꝑdicabať ꝙ ipſe ſit mutatꝰ. Nec eñ ꝓpoſitio/ aliqd cōuenit deo qđ nō ſemꝑ cōuenit/ duas cauſas veritatis habet: quarū vna eſt/ ſi deꝰ mutatus eſt vera eſt ꝓpoſitio. Scđa eſt/ ſi aliqd mutatū eſt ad ipm iterū vera eſt/ ꝛ tunc non ſequiť ꝙ ipſe ſit mutatꝰ ſed ꝙ aliqd ſit mutatū ad ipſum. vn̄ in argumentatiōe illa eſt pctm̄ cōſequētis: ꝛ eſt inſtantia de deus eſt in hac aīa creata mō eſſentialiť/ ꝑſentialiter ꝛ potentialiť ꝛ nō ſemꝑ in fuit: ġ eſt mutatꝰ: ita ē etiam hic. pꝛeter hoc ſequiť ꝙ eſt cū hoīe xp̄o ꝑ vnionē.

Ad 3m et 4m Ad aliud dicendū ꝙ cū diciť deus eſt homo/ li homo ꝑdicať eſſentialiter. Et ad hoc intelligendū ē q̄ddam ꝙ cum diciť/ deus eſt homo vľ filius dei eſt homo ſubijciť iſte terminꝰ deus gratia ſuppoſiti ꝛ non gratia ſignificati ꝑ terminū: ꝛ hoc cogente ꝑdicato/ vt infra ꝓbať/ ſicut cū diciť/ homo currit virtute ꝑdicati iſte terminꝰ homo ſtat ꝓ ſuppoſito cui cōuenit curſus: ita cum diciť/ deus eſt homo/ virtute pꝛedi

Obiectio cati ſtat iſte terminꝰ homo ꝓ ſuppoſito. Et ſi obijcitur ꝙ eſt contra artē ꝙ ꝑdicatū eſſentiale cogat terminū ſtare ꝓ ſuppoſito: qꝛ ꝑdicatū eēntiale notat cohērentiā ad ſignificatū pꝛimo ꝛ ad ſuppoſitū ꝑ cōſequens: cū eñ dico/ ſoꝛtes eſt animal/ nō diciť ſoꝛtes

Solo eſt anīal niſi ꝑ hoc ꝙ eſt homo. Si inquā ſic obijciatur reſpōdeo ꝙ hoc verū eſt in illis ꝑdicatis q̄ ſumūtur a foꝛma totius q̄ eſt genus vľ ſpēs vľ differētia reſpectu ſubiecti: hoc aūt ꝑdicatū homo/ cū diciť/ deus eſt homo/ nō eſt tale ꝑdicatū ꝙ ſit eſſentiale ſubiecto eo ꝙ ſit genus/ ſpēs vel differētia/ ſed eſt eſſentiale vt factū eſſentiale ꝑ aliud. ꝛ ideo cogit ſubiectū ſtare ꝓ eo in quo facta eſt vnio que facit ipm ꝑdicatum eſſentiale/ ꝛ ſic ptꝫ ꝙ nō ſequiť ꝙ poteſt ſtare ꝓ quolibet ſuppoſito: immo nō appellabit niſi ſuppoſitū illud in quo vnio eſſentialiť facta fuit/ ꝛ tunc nō ſequiť/ ergo pater eſt homo vel ſpūſanctꝰ eſt homo.

Ad 5m. Ad aliud dicendū ꝙ ipm reduciť ad ꝑdicatū eſſentiale nō cōuerſum/ ſed rōne iam dicta nō poteſt inferri/ omnis deus eſt homo/ etiā ſi grāmatica admitteret hanc/ omis deus: qꝛ in ſcđa diſtin. pꝛimi ꝓbatū eſt ꝙ li deus nō recipit ſignū diſtributiuū vel particularē vľ pluralē numerū. Ad aliud dicendū ꝙ hec eſt falſa ſimpliciť dicēda/ deus eſt creatꝰ/ ꝛ deus eſt creatura niſi addať determinatio/ vt infra docebit mgř diſtin. xj. nec eſt ſimile cum diciť/ deꝰ eſt homo: ꝛ homo eſt creatura: ꝛ deus eſt creatura/ licet homo eſt creatura/ tñ homo de intellectu ſuo nō impoꝛtat aliqđ cōtrariū ſignificato huiꝰ termini deus/ q̄nimmo impoꝛtat de intellectu ſuo vnibile diuine nature ꝛ deitati: ꝛ per hoc cogit hūc terminū deꝰ appellare ſuppoſitū filij/ vt dictū eſt pꝛius: ſed iſte terminus creatus vel factꝰ vel creatura de ſuo intellectu impoꝛtat hoc qđ eſt cōmune trinitati: qꝛ facere creare ſunt opera eſſentie: ꝛ ideo reſpiciūt hunc terminū deus grā ſignificati: vn̄ oppoſita ponunť circa idē: ideo locutio eſt falſa/ nec valet ſi creaturā eſſe ſequiť vniuerſaliť ad hoīem eſſe ꝙ ꝓpter hoc de quo in aliquo caſu ꝑdicať homo: ꝑdiceť etiam creatura ꝓ factura ſimpliciť. Et hoc ideo: qꝛ homo nō ꝑdicať gratia ſui ſed gratia vnionis facte/ non enim habet iſte terminꝰ homo a ſuo ſignificato ꝙ ſit deus/ ſꝫ potius ab vnione facta in hypoſtaſi. Ad aliud dicendū ꝙ Ad 6m

cū đř deus eſt homo/ nō eſt ꝓpoſitio alicuiꝰ quantitatis: ꝛ hoc cōtingit ꝓpter naturā huiꝰ termini deꝰ q̄ nec dicit vniuerſale nec ſingulare: ꝙ aūt vniuerſale nō dicat patet: qꝛ vniuerſale ē in multis per intentionē ꝛ diuiſum ab illis ꝑ eſſe: deus aūt habet ſignificatū q̄dem cōicabile pluribꝰ/ ſed ſingulare in eſſe: qꝛ tres ꝑſone ſm deitatē habēt idem eſſe. Qꝫ aūt nō ſit ſingulariſ ptꝫ: qꝛ nullū ſingulare ē cōicabile pluribus/ nec re nec rōne: ġ nō poteſt dici ꝙ ſit alicuius q̄ntitatiſ ꝓpō/ nec indefinita eſt: ꝛ iō nō ꝓcedūt rōes de ꝑticlāri ad infinitā. ne tñ videamur fugere rōnē dōm ꝙ hec ē vera/ deꝰ eſt hō: ꝛ hec ē falſa/ deꝰ nō ē hō Sic eñ dicit Boeꝰ/ Talia ſunt ſubiecta q̄lia ꝑdicata ꝑmiſerint: ꝛ hoc tenet ſꝑ quo ad hoc ꝙ ſubiectum cogiť a ꝑdicato ſtare vľ ꝓ ſubiecto vľ ꝓ ſuppoſito vľ ꝓ vtroqꝫ. Cum eñ diciť/ homo currit/ ſemꝑ ꝑdicatū cogit ſubiectū ſtare ꝓ ſuppoſito/ ꝛ ſimiliť in negatiua qñ đř/ homo nō currit: ġ ſimiliť cum diciť/ deꝰ eſt homo: cū ꝑdicatū nō ſit eſſentiale ſubiecto ꝑ naturā/ ſed ꝑ vnionē que facta eſt in hypoſtaſi cogit ſubiectū ſtare ꝓ ſuppoſito in quo facta ē illa vnio: igitur ſi negeť negabiť rōne eiuſdem hypoſtaſis: qꝛ nō reſpicit aliam niſi illā in q̄ facta eſt vnio: ġ ille due/ deus eſt homo/ ꝛ deus nō ē homo nō opponunť niſi ſicut affirmatio ꝛ negatio circa idem: cum igiť hec ſit vera/ deus ē homo/ hec erit falſa/ deus nō eſt homo.

Ad. q. 2am

Ad hoc aūt qđ obijciť ꝙ ꝑdicata nō reſtringūt ſubiecta. Dōm ꝙ licet nō reſtringant in numero ſuppoſitoꝝ/ reſpiciūt tamē gratia ſignificati vľ ſuppoſiti: ꝛ cogunt ſtare ꝓ ſignificato vľ ſupponere/ ſicut patꝫ in his/ homo ē digniſſima creaturarū: ꝛ homo ē animal: ꝛ homo currit/ in quibꝰ omībꝰ ſubiectū reſpiciť a ꝑdicato: ꝛ ꝓpť hmōi reſpectū cogiť habere ꝑſonalem vľ nō ꝑſonalē ſuppoſitionē: ꝛ ita ē in hac locutione/ deus eſt homo/ pter hoc ſolum ꝙ ex natura ſignificati hoc non habet ꝑdicatū iſtius locutiōis/ ſed ex vnione que facta eſt in hypoſtaſi vna tm̄: ꝛ ideo non reſpicit ſubiectū niſi tm̄ gratia illiꝰ/ ꝛ in negatiua ſimiliter. Et eſt ſimile/ ſicut ſi ponamꝰ vnū ſolū eē ſymū/ ſicut cum diciť/ homo ē ſymꝰ/ vera eſt locutio/ ꝛ reſpiciť ſubiectū gratia vniꝰ illius/ ꝛ appellat illū/ ad obiectōs pꝛimā.

⁊ ꝑ illo reddit locutionē verā: ꝙ vero verificaꝝ hec/
homo nō eſt ſymꝰ: hoc cōtingit ideo: qꝛ nō reſtringi
tur homo. ⁊ in alio eſt ſm aliud eſſe qđ nō eſt in deo/
Ad.q.3am vel in ſignificato huiꝰ termini deus. Ad aliud dicē
dū ꝙ cū diciꝝ/ deus eſt homo/ ꝓpoſitio eſt in materia
naturali/ ſed dupliciꝝ eſt aliq̄d in materia naturali:
ſcꝫ ex coherentia naturali terminoꝝ quā habēt ex oꝛ
dine ſuoꝝ ſignificatoꝝ adinuicē/ ⁊ ex alio faciēte co/
herere ſubaliter q̄ ꝑ naturā ſunt abinuicē ſeꝑata/ et
ſic eſt hic: vñ etiā huiꝰ ſil'e in natura inueniri nō pōt.
Ad.q.4am Ad aliud dōm ꝙ nō eſt p̄dicatio ꝑ cauſam ſꝫ ꝑ eſſen
Ad.q.5am tiam/ vt dictū eſt. Ad id qđ vlteriꝰ queriꝝ de con/
uerſis. ſ. hac/ homo eſt factꝰ deus/ videꝝ q̄buſdā non
eſſe ꝯcedēda eo ꝙ ſequi videꝝ/ hō factꝰ eſt deꝰ/ ⁊ ali/
quis homo factꝰ eſt deus/ vel ḡ vnꝰ factꝰ eſt deus/
⁊ ita ambe impꝛobate ſunt in diſtinctione p̄cedenti.
Sed videꝝ mihi ſine p̄iudicio loquēdo ꝙ mgr̄ cōce/
dit eas: ⁊ etiā Augꝰ ponit eas: ⁊ ideo ſub diſtinctio
ne recipi poſſunt/ homo factꝰ eſt deꝰ/ ita ꝙ li factus
deꝝminet li hō/ vt ſit ſenſus/ hō factꝰ eſt deꝰ .i. hō q̄
factꝰ eſt/ ⁊ ī hoc ſenſu nō opoꝛtet ꝙ hō p̄extiterit: qꝛ
ſuū factū eſſe cū ſuo vnitū eē fuit ſil': ⁊ ſuū fieri cū ſuo
fieri vniti fuit ſil'. Sil'r ſi li factꝰ referat ad aliq̄đ ſub
intellectū extra ꝓpōnē/ vt ſit ſenſus/ factū ē ꝙ homo
eſt deus: id eſt aliq̄d factū eſt. i. vnio ꝙ homo deꝰ eſt
Ad p̄mū vera erit. Ad pꝛimū ḡ qđ cōtra obijciꝝ dōm ꝙ hoc
obiectū. veꝝ eſt qñ fieri eſt ſucceſſiuū: qꝛ tūc factū eſſe eſt ī ter
mino mutatiōis/ ſed nō fuit ita in xp̄o/ immo ſimꝉ fa
ctū eſt totū virtute infinita ſp̄ūſſancti. Uel dicaꝝ ꝙ
ſi fieri diſtinguaꝝ ꝑ intellectū a factū eſſe tūc fieri nō
ponit hominē eſſe/ ſed potentiā hoīs ſolū q̄ mutaꝝ
ad foꝛmā hoīs/ ſed ſimul habeꝝ vnio ⁊ homo ad deū
⁊ ideo vtrunqꝫ remanet: qꝛ nō eſt vnio in terminū/
Ad 2m ob/ ſed potiꝰ in ſingularitatē ꝑſone p̄exiſtent̄. Ad aliđ
iectū dꝛ. dicendū ꝙ hoc nō eſt verū: qꝛ li homo non diciꝝ factꝰ
ſicut materia/ ſꝫ potiꝰ ſicut terminꝰ illiꝰ fieri qđ im/
poꝛtaꝝ ꝑ terminū vnionis: ⁊ illi ex ꝑte aſſumptiōis
ſubijciebaꝝ natura ⁊ terminata eſt vnio in hoīe ꝑfe/
cto vnito/ nō ita ꝙ ſucceſſiue factū ſit ibi tempe/ ſꝫ ex
Ad.q.6am ꝑte oꝛdinis naturalis pꝛiꝰ eſt aſſumere coꝛpꝰ ⁊ ani/
mā q̄ꝫ habere hoīem vnitū ꝑfectū. Ad id qđ vlteri
Ad obiectū us queriꝝ de iſta/ homo eſt deꝰ/ dōm ꝙ illa abſolu/
illius. te vera eſt. Ad obiectū aūt cōtra dicendū ꝙ in aliq̄
magis diſtant affirmatio ⁊ negatio in aliquo mag
deus et homo. Si em̄ attendaꝝ natura oppoſitiōis
inter ens ⁊ nō ens ſimpliciꝝ magis opponunꝝ affir/
matio ⁊ negatio q̄ꝫ deꝰ ⁊ homo: ⁊ ideo nō verificanꝝ
ſimul nec poſſunt/ deꝰ aūt ⁊ homo bñ poſſunt cōiū/
gi. Si aūt attendaꝝ ꝓpoꝛtio dignitatis inter extre/
ma tunc magis diſtat deus a quolibet creato q̄ꝫ af/
firmatio ⁊ negatio.

Quoꝛundā ſententiā refert.

Alij em̄ dicunt in ipſa verbi incarnatione ho
minē quendā ex anima rōnali ⁊ humana car
ne cōſtitutū. Ex quibus duobꝰ omnis verus
homo cōſtituiꝝ: ⁊ ille homo cepit eſſe deꝰ: nō
quidē natura dei: ſed perſona verbi: ⁊ deus
accepit eſſe homo ille. Concedūt etiā homi=
nē illū aſſumptū a verbo ⁊ vnitū verbo: ⁊ tm̄
eſſe verbū: ⁊ ea rōne tradunt dictū eſſe deū
factum hominē vel eſſe hominē: quia deꝰ fa
ctus eſt: id eſt cepit eſſe quedā ſubſtantia ex
anima rōnali ⁊ humana carne ſubſiſtens: et
illa ſubſtantia facta eſt: id eſt cepit eſſe deꝰ:
nō tamē demigratione nature in naturā: ſed
vtriuſqꝫ nature ſeruata ꝓpꝛietate factū eſt
vt deus eſſet illa ſubſtantia: et illa ſubſtātia
eſſet deus. Unde vere diciꝝ deus factus eſt
homo: ⁊ homo factus eſt deus: ⁊ deus eſt ho
mo: ⁊ homo deus. ⁊ filius dei filius hominis
⁊ ecōuerſo. Cunqꝫ dicunt illū hominē ex ani
ma rōnali ⁊ humana carne ſubſiſtere: non ta
men fatenꝝ ex duabꝰ naturis eſſe compoſitū
diuina ſcꝫ ⁊ humana: nec illius ꝑtes eſſe du=
as naturas: ſed animā tm̄ et carnem.

Auctoꝛitates ponit quibus muni unt ſuam ſententiam.

Et ne de ſuo ſenſu tm̄ loqui puteꝝ: hanc ſen
tentiā pluribus muniūt teſtimonijs. Ait em̄
Augꝰ in libꝛo de trinitate. Cū legiꝝ: verbum
caro factū eſt: in verbo intelligo verū dei fi=
lium. in carne agnoſco verū hoīs filium: ⁊
vtrunqꝫ ſimul vnā ꝑſonā deum ⁊ hominē in=
effabilis gratie largitate cōiunctū. Idem in
ench. Chꝛiſtus ieſus deꝰ de deo eſt homo au
tem natus eſt de ſpirituſancto ex maria vir=
gine. Utraqꝫ ſubſtantia diuina ⁊ humana fi=
lius eſt vnicus dei patris oīpotentis de quo
ꝓcedit ſp̄ūſſanctꝰ vtrunqꝫ vnꝰ: ſed aliud ꝓ=
pter verbū: ⁊ aliud ꝓpter hoīem: nō duo fi=
lij deus ⁊ homo: ſed vnus dei filius. Deus ſi
ne initio: homo a certo initio. Idem ī eodē:
Quid natura humana in xp̄o hoīe meruit
vt in vnitatē ꝑſone vnici filij d̄i ſingulariter
aſſumpta eſſet. Que bona voluntas: que bo
na oꝑa p̄ceſſerūt q̄bꝰ mereretꝝ iſte homo vna
fieri ꝑſona cum deo. Nūq̄d antea fuit homo
⁊ hoc ei ſingulare bñficiū p̄ſtitū eſt vt ſingu=
lariter ꝓmereretꝝ deum. Nempe ex quo ho=
mo eſſe cepit: nō aliud cepit eſſe homo q̄ꝫ dei
filius ⁊ hic vnicus: ⁊ ꝓpterea dei verbū: qꝛ ē
ab illo ſuſcepta caro: facta eſt vtiqꝫ deus: vt
queādmodū vna eſt perſona quilibet homo
anima ſcꝫ rōnalis ⁊ caro: ita ſit chꝛiſtꝰ vna ꝑ=
ſona verbū ⁊ homo. Idē ſuꝑ Iohem: Agno
ſcamus geminā ſubſtantiā chꝛiſti diuinā: ſcꝫ
qua equalis eſt patri: ⁊ humanā qua minoꝛ
eſt patre: vtrūqꝫ aūt ſimul nō duo ſed vnus
eſt xp̄s: ne ſit quaternitas nō trinitas deus.
Ac per hoc xp̄us eſt deꝰ: anīa rōnalis ⁊ caro
Idem quoqꝫ in libꝛo de p̄deſtinatiōe ſancto
rū: Ille homo vt a v̄bo patri coeterno ī vni=
tatem ꝑſone aſſumptus filius dei vnigenitꝰ
eſſet vnde hoc meruit: qđ bonū eius p̄ceſſit:
vt ad hanc ineffabilē excellentiā perueniret

Faciente ac ſuſcipiente deo verbo: ipſe ho-
mo quo eſſe cepit filius dei vnicus eſſe cepit
Item homo quicunq; ita gratia fit chriſtia-
nus: ſicut gratia homo ille ab initio factꝰ eſt
chriſtꝰ. Idē in libro. xiij. de trinitate Gratia
dei nobis in hoīe chriſto cōmēdaꝛ Quia nec
ipſe vt tanta vnitate deo vero cōiunctꝰ vna
cum illo ꝑſona filiꝰ dei fieret: vllis eſt p̄cedē
tibus meritis aſſecutus: ſed ex quo homo eē
cepit: ex illo eſt ⁊ deus. Vñ dictū eſt: verbū
caro factū eſt. Hylarius quoq; in. x. libro de
trinitate ait: Chriſtū non ambigimꝰ eſſe deū
verbū: neq; rurſus filium hoīs ex anima ⁊
corpe cōſtitiſſe ignoramꝰ. His aliiſq; aucto-
ritatibꝰ vtuntur: q̄ hominē quendā ex anīa
rōnali ⁊ carne compoſitū dicunt deū factū:
ſed gratia nō natura. Sola eñ gratia habuit
ille hō: nō meritis vel natura: vt eſſet deꝰ ſi-
ue dei filius: vt haberet omnē ſcientiā et po-
tentiā quam habet verbū: cum quo eſt vna
perſona. Nec tamē in ſuperioribꝰ legiꝛ ꝙ ho
mo ille ſit vna perſona cū verbo: ⁊ ſit ipſum
verbum: ſed etiam ꝙ anīa rōnalis ⁊ caro ea-
dem ꝑſona ſit ⁊ xp̄s ſit ⁊ deus.

B — Lij eñ dicūt in ipſa verbi incarnatione ⁊c.]
Pria opio — a — Hic mgr̄ aggrediꝛ primā opinionē: ⁊ ſic mi-
ons ples i — bi videꝛ hec opinio diuidiꝛ in duas ptes: in
ſevt hondiꝛ — quarū prima ponunꝛ ſue poſitōes. in ſecunda ſuaꝝ
poſitionū cōfirmatiōes ibi ſcʒ [Sed ne de ſuo ſenſu
tm̄ loqui putenꝛ] Nota ꝙ quattuor poſitiōes huiꝰ
opinionis poſſunt extrahi de lr̄a ex priori caplo: in
Pria opio. — quo poſitōes ponunꝛ. Quarū prima eſt ꝙ homo ſit
aſſumptꝰ: ⁊ hec extrahiꝛ ex hoc qȯ dicit mgr̄: Cōce-
2a poſitio — dūt etiā hominē aſſumptū a verbo. Scd̄a eſt ibi: ꝙ
vtraq; illarū ꝓpoſitionū vera ſit / deus factꝰ eſt ho-
mo ⁊ econuerſo: ⁊ hec extrahiꝛ ibi [Et ea rōe tradūt
3a — dictum deū eſſe hominē. Tertia ꝙ xp̄us ſit duo ſup
poſita ⁊ non tm̄ due ꝑſone: ⁊ hec extrahiꝛ de hoc qȯ
dicit in principio primi capli [Hoīem quēdā ex ani
ma rōnali] Et cōfirmaꝛ ꝑ auctoritatē Aug. vtrūq;
vnus: ſed alius ꝓpter aſſumentē deū / et alius ꝓpter
4a — aſſumptū hoīem. Quarta eſt ꝙ cum diciꝛ / deus eſt
homo vel hic homo: ſuppoſitū illud nō habet niſi du
as ſubſtantias in ſe. ſ. corporis ⁊ anime: ⁊ nō eſt ſub
ſiſtens ex tribꝫ: ⁊ illa extrahiꝛ in fine capli ibi [Cūq;
dicant illū hominē.] Hec eī poſitio quarta cauſa eſt
tertie q̄re dicūt xp̄m eſſe duo ſuppoſita: ⁊ iō etiā eas
hic coniunxi licet tertia de principio primi capituli
5a — ſumaꝛ. Ex his aūt ſequiꝛ quinta poſitio qua reſpon
dent queſtioni facte illi q̄ ſunt de iſta opinione: ſcʒ ꝙ
cum diciꝛ / filiꝰ dei eſt homo ꝙ p̄dicaꝛ ibi aliquid qꝛ
ſuppoſitū hoīs vnitū verbo ſiue filio dei: qꝛ ſuppoſi
tū eſt in duabꝫ ſubſtantiis: ſcʒ anime ⁊ corporis: hec
eſt ergo ſententia duorū capitulorū / que ponunꝛ in
prima parte diſtinctionis.

Arti. II — **Res nature cōſtituta ſuppoſitis hypoſta ſis: indiuiduū ⁊ ꝑſona quō differūt.**

Ed hic incidit queſtio de tribꝰ: Quorū p̄mū
f — eſt que differentia ſit inter rem nature / ſup
poſitū / hypoſtaſim / ſubam ⁊ indiuiduū ⁊ ꝑſonā: ſe-
cundū eſt in quo illoꝝ facta eſt vnio: ⁊ in quo non:
tertiū eſt vtrū hoc verū eſt ꝙ xp̄s eſt duo vel vnum:
⁊ que duo ſit ipſe xp̄s ſi duo eſt. Ad primū ꝓcediꝛ
ſic: Cū diciꝛ res nature intelligiꝛ dupliciꝛ: hoc eſt / — Pria dubitatio
res intenta a natura / ⁊ cōſtituta a nature actu: ergo — Res naꝛe.
res nature eſt illa q̄ ꝓpinquior ⁊ immediatior eſt ge-
neratiōi: cum ḡ generet ꝑ ſe hic hunc nō eſt res natu
re niſi aliq̄d cōſtitutū ꝑ actū generatōis in natura il
la. ſ. hoc aliquid / ⁊ hoc ē cōcedēdū. Ulteriꝰ cū diciꝛ — Suppōitū
Petrꝰ eſt homo: Johes eſt hō: ⁊ Thomas eſt hō cō
mune eſt eis qȯ eſt homo / ⁊ vna rōne eſt eis cōe: ḡ q̄-
libet illoꝝ ſilr̄em alii habet reſpectū ad naturā cōmu
nem q̄ ſignificaꝛ in hoīe. Ex iſta ḡ ſilitudīe reſpectꝰ
cauſaꝛ alia cōmunitas ꝓportiōis ad vnū ſcʒ ꝙ ſicut
vnus ſupponiꝛ nature cōi / ita ⁊ aliꝰ: ⁊ ex iſto accipi
unt cōitatē ſuppoſititita ꝙ vnuſquiſq; eſt ſuppoſitū
hoīs: ḡ ſuppoſitū diciꝛ ſtans ſub natura cōmuni: et
hoc eſt etiā ꝯcedendū. Itē qȯ ſtat ſub natura cōmu — Subſtātia
ni diſtinctū q̄dem eſt ꝑ materiā / ſed cū ſit ſuppoſitū — Hypoſtaſ
diſtinguibile eſt ꝑ accidētia indiuiduantia: cum igiꝛ — Indiuiduū
ſuba ſit ꝓprie que ſubſtat ꝑſone ⁊ accidētibꝫ / ſubſtan
tia erit diſtincta ꝑ materiā hanc / diſtinguibil' aūt ꝑ
accidētia ⁊ nō diſtincta ꝑ ea: ⁊ hoc etiā cōcedēdū eſt:
Hypoſtaſis idē eſt in greco qȯ apud nos talis ſub-
ſtantia. Ulterius indiuiduū ſm̄ phm̄ eſt diſtinctū — Hypoſtaſiſ
collectōe accidentiū q̄ in alio nō poſſunt inueniri / nō — Indiuiduū
tm̄ neceſſario eſt ꝑſona: qꝛ indiuiduū licet ſit diſtictū
nō neceſſario eſt rōnalis nature. Et iō ꝑſona adhuc — Perſona
eſt maioris cōcretiōis. ſ. ꝙ ſit in dignitate naturali
q̄ eſt rōnalis nature diſtinctū ꝓprietate faciente ip̄m
incōicabile tribꝫ modis. ſ. ꝙ nō ſit cōicabile vt pars
ſicut eſt anima ⁊ corpꝰ: ⁊ ꝙ non ſit cōicabile vt vni-
uerſale / ſicut qȯ p̄dicaꝛ de multis: ⁊ ꝙ nō ſit cōmu-
nicabile ꝑ vnionē in ſingularitatē alteriꝰ / ſicut dixi
mus in p̄cedenti diſtinctiōe / ⁊ hoc eſt cōcedendū: igi
tur ex hoc ptʒ ꝙ iſta ſūt ordinata ꝙ primū eſt res na
ture conſtituta. ſcd̄m aūt ſuppoſitū. tertiū vo hypo-
ſtaſis. quartū aūt indiuiduū. quintū perſona: ⁊ per
hec patet ſolutio primi.

In quo predictorū facta eſt vnio. — Arti. III

E — D ſecundū dubiū. ſ. in q̄ illorū facta ſit vnio:
a — ꝓcediꝛ ſic: res naꝛe nō repugnat cōicabilita-
ti alicui: ḡ videꝛ ꝙ nō in illo neceſſe ſit vnio.
Probatio / in natura eñ eo ꝙ nō repugnat cōicabi — Arg. p̄mo
litati ideo in ea nō fit vnio: ḡ nec in re nature vt vide
tur. Q aūt res nature cōicabilitati nō repugnet pa
tet / res nature videꝛ eſſe cōpoſitū / ſʒ cōpoſitū eſt vni — 2o
tū ⁊ aſſumptū. Probatio / ſup̄ ſepe habuimꝰ ꝙ aſſū-
pſit corpus ⁊ aniam ⁊ hec cōiūcta. cū igiꝛ illa cōpo-
ſita ſint res nature vt videꝛ / videꝛ ꝙ vnio nō ſit fa-
cta in re nature ſicut nec in natura. Eodē mō videꝛ — 3o
ꝙ nec in ſuppoſito vt videꝛ: qꝛ ſuppoſitū dicit poſi-
tū ſub natura cōi / ſed aliq̄d poſitū eſt ſub natura cōi
que eſt hoīs natura in xp̄o: et illud non eodē ordine
poſitū eſt ſub natura diuina / ſicut eñ ſe habēt natu
re quibꝰ ſubſtant ſuppoſita / ita ſe habent ſuppoſita
q̄ ponunꝛ ſub illis: ſed nature ſunt diuerſe: ḡ ⁊ ſup-
poſita diuerſa erūt vt videꝛ. Itē diuerſarū natura — 4o
rū ⁊ nō ſubalꝛnatim poſitarū neceſſario diuerſa ſūt
ſuppoſita: ergo licet vnite ſunt nature in chriſto / ta-
men qꝛ diuerſitatē ſuā retinēt diuerſa ſuppoſita ha-
bebūt: ⁊ ſic nō erit vnio in ſuppoſito. Itēʒ quecūq; — 5o
ſunt vnū in ſuppoſito / iſtorū neceſſario eſt reſpectus

vnꝰ ad naturā cui ſubſtat illud ſuppoſitū: ergo a de
ſtructiōe cōſequentꝭ quibꝫ non eſt reſpectꝰ vnus ad
naturā ſuperiorē illoꝝ nō eſt ſuppoſitū vnū / ſed hu-
ius hoīs ⁊ huiꝰ dei nō eſt reſpectꝰ vnus ad naturā /
ſicut nec vna natura eſt: ḡ illorū nō eſt vnū ſupposi-
60 tū: ḡ nō eſt vnio in ſuppoſito. ꝑ. natura ſuppoſiti:
⁊ ratō nō repugnat cōicabilitati ꝑ modū ꝑtis. ſi em̄
dicā hec manꝰ / ꝓnomen .ſ. hec dicit mihi ſuppoſitū
manꝰ: ⁊ tñ̄ eſt ꝑs hoīs: ḡ rō ſuppoſiti nō eſt rō incōi-
cabilis: ḡ videꝛ ꝙ tenet ſe ex ꝑte nature ⁊ nō ex ꝑte ꝑ
ſone. Cū igiꝛ vnio facta ſit in ꝑſona videꝛ xp̄us eſſe
q̄ſtiūcl'a 2a. Obiectio / duo ſuppoſita. Ulteriꝰ q̄riꝛ de indiuiduo. Indiui
duū em̄ videꝛ diſtingui collectōe accidētiū q̄ in alio
inueniri nō poſſunt. illa aūt accidentia aut ſunt na-
ture / aut aduenīētia ꝑ accn̄s. ſi nature ſiue natura-
lia ſunt ſequiꝛ (vt videꝛ) ꝙ xp̄s nō ſit vnū indiuiduū
Proprietates em̄ naturales eiꝰ qd̄ eſt hō nō ſūt pro
prietates eius qd̄ eſt filiꝰ dei: ḡ nō cōicant in indiui-
duātibꝫ: ḡ nō ſunt vnū indiuiduū: de vnione aūt in
Solutio. ꝑſona in p̄cedenti diſtinctiōe eſt habitū. Solō / do-
ctores moderni q̄ſi om̄s ſunt de opinione ſcd̄a ⁊ nō
de prima: q2 abſq3 dubio rōnabiliꝛ ſuſtineri nō pōt:
tñ̄ inductis iam vtiꝛ rōnibꝫ ſuppōnēs ꝙ hic hō non
inquantū hō ſ3 demōſtratꝰ xp̄s nō cōſtituiꝛ ex dua-
bus naturis ⁊ tribꝫ ſubſtātijs / ſed tm̄ ex duabꝫ ſub
ſtantijs ⁊ vna natura hoīs ita ꝙ nō fiat vis in li ex:
q2 nulla opinio dicit ꝙ ibi ſit cōpoſitio reſpectu ali-
cuiꝰ tertij: ſed exegitiuā cōpoſitionē ponit in chriſto
hoīe hec ſecunda opinio: quia exegitiua tot hab3 in
ſe ſubſtantias quot exigit redemptor: redemptor au
tem ⁊ deb3 ⁊ poteſt: vñ̄ exigiꝛ ꝙ habeat naturā qua
debet / ⁊ hec eſt humana / ⁊ naturā qua pōt / ⁊ hec eſt
diuīa / ⁊ talē cōpoſitionē in dei filio ponere nō eſt in-
conueniens: ⁊ ideo nolo ſoluere proprima opinio-
Ad p̄mū ne: q2 puto ꝙ falſa eſt. Rn̄ſio ad primū ꝙ vnio eſt
in re nature homīs / ⁊ ſuppoſiti / ⁊ hypoſtaſis / ⁊ in-
diuidui ⁊ ꝑſone. Si em̄ tm̄ eſſet in perſona ⁊ non in
alijs oporteret ꝙ hic homo ⁊ hic deꝰ nō eſſent vnū /
niſi tm̄ in ꝑſonali ꝓprietate: ⁊ hoc ridiculum eſt. ſ. ꝙ
nō cōuenirent niſi in accidēte quodā. Eodē mō ſi in
rōne indiuidui tm̄ vnirenꝛ nō eſſent vnū ꝑ naturā /
ſed in accidētiū collectōe tm̄. Eodē mō ꝙ ſi cōueniāt
in hypoſtaſi / ⁊ nō re nature cōuenientia erit in actu
ſubſtādi nature / ⁊ hoc nō ē intelligibile ꝙ id qd̄ ē ali
quid nō ſit idem ⁊ vnū / ⁊ vnū cum illo hoc aliquid /
⁊ cum ſuppoſita nō ſint diuerſa. Similiꝛ nō eſt in-
telligibile quō ſuppoſita ſint diuerſa ⁊ tamē hypo-
ſis vna. Et vlteriꝰ nō poteſt intelligi qualiꝛ hypo-
ſtaſis ſit diuerſa ⁊ hypoſtaſis vna / ⁊ ſi indiuidua po
nanꝛ diuerſa non intelligiꝛ qualiter ꝑſona vna eſſe
poſſit. Et ideo dico ꝙ xp̄us nō aſſumpſit hominem
nec ſuppoſitū ⁊c̄. ſed om̄ia hec vniuit ſibi in ſingula
ritatē ꝑſone / ⁊ dico ꝙ res nature nō eſt diſtincta per
eſſe a filio dei / ⁊ eſt incōicabil' incōicabilitate filij dei
⁊ nō alia in xp̄o. in alijs aūt eſt res nature in cōmu-
nicabilis ꝑ hanc materiā ſicut ⁊ ſuppoſitū ⁊ indiui-
Ad 2m duū ⁊ ꝑſona. Ad aliud dicēdū ꝙ ſuppoſita ſunt vni
ta: licet em̄ reſpectus nō ſit vnꝰ huiꝰ homīs inquan
tū hic homo ⁊ huiꝰ dei inquantū hic deus ad natu
ram homīs ⁊ ad naturā dei / nō ꝓpter hoc minꝰ ſup-
poſitū hoc eſt illud ſuppoſitū: ⁊ ex hoc ſequiꝛ ꝙ rōne
duplicis nature ſubſtet vtreq3 nature: reſpectꝰ em̄
eſt in ſuppoſito nō vnde eſt hoc aliquid / ſed etiam ex
hoc ꝙ eſt hoc aliquid huiꝰ nature: ⁊ ideo variaꝛ ter-
minus ad naturam ꝓpter diuerſitatem naturaꝝ in

chriſto: vñ̄ cum reſpectus ille ſuppoſitiōis ſit conſe-
quēs ſuppoſitū ex natura remanet diuerſitas in re-
ſpectu ſicut in alijs accidētibus naturarū / ſed tamē
vnio erit in hoc qd̄ eſt ſuppoſitū. Ad aliud dicendū Ad 3m
ꝙ hec eſt falſa in xp̄o ꝙ ſicut ſe habēt nature ⁊c̄. quia
in xp̄o diuerſe ⁊ diſtincte ſunt nature nō tñ̄ ſuppoſi-
ta: ⁊ hoc cauſaꝛ aliunde. ſ. ab vnione / ſ3 vera eſt ꝓpo-
ſitio in illis in quibꝫ eſſe ſuppoſiti totū ē natura vna
ſed hoc nō eſt in xp̄o / immo in hoc errat iſta opinio:
q2 eſſe huiꝰ vel huiꝰ ſuppoſiti nō eſt a natura vna ſed
a duabꝫ: q2 iſte homo habet eſſe hoīs vnite ⁊ nō cōfu
ſe ⁊ ꝑmixte. Ad aliud dōm ꝙ nō eſt verū niſi ille na Ad 4m.
ture remaneāt a ſeinuicē ſeparate ita ꝙ nō in vnā hy
poſtaſim vel ſuppoſitū vnianꝛ: ⁊ hoc non eſt verū in
xp̄o / vt iam dictū eſt. Ad aliud dōm ꝙ nō oportet Ad 5m.
quorū ſuppoſitū vnū eſt ſit vnus reſpectus ad natu
ram cōmunē: q2 ſi vnū ſuppoſitū eſt ꝑ eſſe ꝓprium in
duabꝰ naturis tūc duplici reſpectu ſubijciꝛ / ⁊ tamē
vnū remanet. Ad aliud dicendū ꝙ ſuppoſiti ratio Ad 6m.
cōmunicabilitati repugnat: q2 illud eſt ſuppoſitum
qd̄ habet formā nature ꝑticulatā ſup ꝑ hanc materiā:
⁊ hoc ē vnū cōſtitutū ī ſe ⁊ diuiſum ab alijs. Cū igiꝛ
talia duo nō ſunt in chriſto oportet ꝙ illud ſit vnitū
per eſſe filij dei: q2 ip̄m nō eſt de natura / ſed potius
ſtans ſub ipſa. Aliter em̄ vere p̄dicareꝛ aliquid de h̄
homīe qd̄ nō predicareꝛ de filio dei / qd̄ eſt cōtra Au
gu. Eſt em̄ hec vera / hic hō eſt ſuppoſitū humane na
ture ⁊ res nature: vñ̄ oportet ꝙ hec ſit vera / filiꝰ dei
eſt ſuppoſitū humane nature ⁊ res nature humane. Ad. q. 2am
Ad id qd̄ vlteriꝰ queriꝛ de indiuiduo dico eodē mō cū obiecto.
ꝙ indiuidua duo nō ſunt in chriſto / licet em̄ ꝓprieta
tes nō ſint eedem ſicut nec nature tñ̄ denomīatiue p̄
dicanꝛ de hoc hoīe ⁊ de filio dei ꝓprietates vtriuſq3.
Talis em̄ eſt illa vnio (vt dicit Augꝰ) que deū face
ret hominē ⁊ hominē deū: ⁊ ꝓprietates vniꝰ de alte
ro dici ⁊ econuerſo: vnde diciꝛ / deus eſt natus / paſ-
ſus / laſſus / dolēs ⁊ hmōi: ⁊ homo eſt creator guber
nator mundi ⁊ om̄ia hmōi. Et iō non eſt dicendū ꝙ
xp̄us vnq̄3 fuerit hoc aliquid vel ſuppoſitū vnū / vel
indiuiduū vnitate ⁊ ſingularitate ꝓpria / q̄ eſſet na-
ture humane / ſed ſemꝑ fuit hoc aliquid ⁊ vnitate et
ſingularitate ꝑſone diuine.

An xp̄s aliquo modo ſit duo et an habuit tm̄ vnum eſſe. Arti. IIII. D

Tertio queriꝛ vtrū xp̄us aliquo mō ſit duo ſi
cut iſta opinio dicit: Et vr̄ ꝙ ſic: dicē ei dam. Arguiꝛ p̄o
ꝙ differentia eſt cauſa numeri: ḡ ad multitu
dinē differentiarū ſequiꝛ multitudo numeri: ſed in
xp̄o ſūt due differētie ſm̄ eſſe ⁊ faciētes eſſe: ḡ faciūt
duo eſſe / ſed a pluralitate eſſe eſt aliq̄d duo vel plu-
ra: ergo xp̄us eſt duo. Itē Caſſianꝰ in ſexto cōtra 2o
Neſtoriū dicit ſic / ꝙ homouſion parenti dicis nati
uitatē eſſe debere. Ego dn̄m noſtrū Ieſum xp̄m ho-
mouſion dico fuiſſe ⁊ patri pariter ⁊ matri. ꝑſonarū
em̄ diuerſitate reddit vnicuiq3 ſilitudinē ſuā paren-
ti. Ex hoc etiā videꝛ ꝙ nō tm̄ ſint duo ſed etiā diuer
ſe ꝑſone. Ulterius queriꝛ vtrū xp̄us habuerit tm̄ q̄ſtiuncula 2
vnū eſſe / ⁊ videꝛ ꝙ ſic: q2 eſſe ē hypoſtaſis: ⁊ tm̄ vna Rō prima
eſt hypoſtaſis: ḡ tm̄ vnū eſt eſſe. Item eſſe eſt cōple 2a
ti ⁊ diſtincti nō aūt eſt ibi niſi vnꝰ completꝰ ⁊ diſtin
ctꝰ: igiꝛ tm̄ vnū eſſe. Sed contra / nō eſt intelligibi obiectō p̄a.
le qualiter due ſunt eſſentie facientes eſſe / ⁊ non niſi
eſſe vnū. ꝑ. in hypoſtaſi nō eſt eſſentia niſi per eſſe: 2a
ſi ergo vnū eſt eſſe videꝛ tm̄ vna eſſe eſſentia ſm̄ na-

Solo ad vtranqȝ qſtionem. turā/qđ falſum eſt. Solutio ad hoc ſine p̄iudicio
dōm ꝙ xp̄i eſſe in hypoſtaſi nō eſt niſi vnum qđ fit a
duabꝫ naturis incōfuſe vnitis in hypoſtaſi illa eo ꝙ
nos ponimꝰ ſm opinionē ſecundā ꝙ hic demonſtra
tus cōſtituiť ex tribꝫ ſubſtantijs ⁊ duabꝫ naturis:et
hoc ꝯfirmať auctoritate Boecij ⁊ Caſſiani. Dič eni
Boeciꝰ ſic in libro de duabꝫ naturis: in vna pſona
chriſti Eius ꝗ ſolus eſt deꝰ natura cū humana ꝗ ab
eo erat diſſimilis cōuenit atqȝ ita ex diſtantibꝫ natu
ris vna fiebat diuinitatis ⁊ humanitatꝫ copulatio-
ne pſone chriſti. Ex hoc accipitur ꝙ ſuppoſitū pſone
chriſti ſupponiť in duabꝫ naturis eſſentialiť in chri
ſto exiſtentibꝫ. Caſſianꝰ aūt in ſexto cōtra Neſtoriū
dicit ſic: Idem dominꝰ noſter Ieſus xp̄us homo na
ſcens ⁊ deus vtriuſqȝ in ſe parentꝫ habuit ꝓprietatē
dum ⁊ in eo ꝙ homo eſt humane matri reddidit ſimi
litudinē: ⁊ in eo ꝙ deus dei patris habuit veritatē.
Sic igiť ſm p̄dicta dico ꝙ vnū ē eſſe ī chriſto ſm cō-
parationē ad hypoſtaſim cuiꝰ eſt eſſe/licet hoc eſſe ſit
duaꝝ eſſentiarū que diſtincte manent/eo ꝙ hoc eſſe
iſtiꝰ eſt h̄ eſſe alteriꝰ: ⁊ eſt mirabile vt vnio fiat in eſſe
Ad primū ⁊ nō eſſentijs. Dōm ergo ad p̄mū ꝙ differētia cau
ſa numeri eſt:ſed in eſſe in eo ꝙ eſſe ē ꝯhypoſtaſis nō
Ad 2m eſt dr̄ia niſi p naturā eo ꝙ vniť vnū alteri vel potiꝰ
vnū in alterū vniť. Ad dictū Caſſiani dōm ꝙ ip̄e
nō intendit ꝙ xp̄us ſit due pſone ſed ꝙ p duas natu
ras ad duas pſonas referať que ſunt pater ⁊ mater
Vñ xp̄s nō eſt duo ſed vnū: quia nec due pſone nec
due nature nec due hypoſtaſes/vt iam patet ex p̄di-
Ad p̄mā obiectionē ꝯ ꝗſtiunculam ctis. Ad hoc qđ obijcit ꝙ nō ſit intelligibile qualiť
duaꝝ eſſentiarū ſit vnū eſſe hypoſtaſis dōm ꝙ hoc
nō eſt intelligibile niſi intelligaň ille eſſentie vniri/
ita ꝙ eſſe vniꝰ termineť in eē qđ facit altera ſicut eſt
Ad 2am in xp̄o vnde in natura huic nō inueniť ſiľe. Ad aliđ
dicendū ꝙ in hypoſtaſi eſt eſſentia ⁊ eſſe ipſiꝰ eſſentie
id eſt eſſe qđ dat eſſentiā hypoſtaſi/ ⁊ differūt ſič effe
ctus et cauſa vñ illa nō eſt natura/tamē quidā dicūt
ꝙ eſſe eſt vnū ⁊ duo. Duo numero eſſentiaꝝ a quibꝫ
eſt ⁊ vnū numero hypoſtaſis in quo eſt. primū autē
veriꝰ eſt: qꝛ eſſe eſt ſingulare: nihil aūt cōueniēs pſo-
ne eſt ſingulare niſi ſingularitate pſone diuine.

Arti. V An in chriſto ſit vnū eſſe ſimpliciter.

Ed adhuc obijciť cōtra hoc: qꝛ petrus nō eſt
ſ eſſe petri: ꝗ chriſtus etiā nō eſt eſſe chriſti: er-
Arg. p̄mo go videť ꝙ eſſe eſt nature: ꝗ nō eſt eſſe id qđ ē
hypoſtaſis ⁊ in hypoſtaſi tm̄ eſt vnio: ergo nō ē vnū
2o eſſe. Itē filius dei eſt ſuum eſſe/hic homo nō eſt ſu
um eſſe: ergo aliud eſt eſſe huius hoīs inquantū hic
homo: ⁊ aliud eſt eſſe filij dei in ꝗntū huiuſmōi: ergo
nō eſt vnū eſſe ſed duo: nō ergo factū eſt vnū in eſſe.
Rō ī ꝯriū. Sed cōtra/ꝗcunqȝ duo ſunt in eſſe ſimpliciť ipa ſūt
duo ſimpliciť: ⁊ quecunqȝ ſunt duo ſimpliciter ipſa
nō ſunt tm̄ vnū: ꝗ filius dei nō eſt tm̄ vnū qđ falſum
Solo eſt: ⁊ hoc eſt improbatū in p̄cedenti diſtinctōe. So
lutio tenēdo veritatē vnionis factā eſſe ī hypoſtaſi/
ſicut eſt veritas ⁊ ſcđa opinio dicit vnū tm̄ eſſe ſim-
pliciter vnū eſſe chriſti/ſed aliud eſt eſſe huiꝰ ſimplici
ter ⁊ aliud eſt huiꝰ ſm naturā hanc vel illā/ ⁊ aliud
eſt eſſe nature huiꝰ vel illiꝰ. Eſſe eni huius ſimplici
ter eſt eſſe pſone vel hypoſtaſis ſm ꝙ eſt hypoſtaſis.
⁊ hec nō eſt niſi vnū in chriſto: ⁊ hoc patere poteſt ex
hoc ꝙ fides catholica dicit vnionē illam factā in eſſe
ſi eni in eſſe facta eſt erit ipſa facta in eſſe in aliquo ⁊
non niſi in eſſe hyoſtaſis: ergo eſſe huius hypoſtaſis
ex vnione illa eſt vnū: quecūqȝ eni vniunť ſunt vnū
Item vniꝰ hypoſtaſis non eſt niſi vnū eſſe/ſed xp̄s
nō eſt niſi hypoſtaſis vna: ergo xp̄us non habet niſi
vnū eſſe ſimpliciť: qꝛ eſſe rei nature ſiue hypoſtaſis
eſt eſſe totius/ ⁊ hoc eſt ſimpliciť eſſe. Eſſe aūt ſm na
turā hanc vel illā eſt eſſe acceptū in cōparatōe ad na
turā facientē eſſe in hypoſtaſi/ ⁊ a parte illa gemina
tur eſſe in chriſto. Eſt eni in eſſe nature humanitatꝫ
⁊ eſſe nature deitatis. Et ſi vellemꝰ ꝓprie dicere tūc
diceremꝰ ꝙ haberet tali cōſideratiōe nō duo eſſe ſed
vnū, duplex in cōſtituente eſſe. Eſſe nature eſt eſſe qđ
habet natura in ſe. oīs eni res habet ſuū eſſe. Eſſe
nature in chriſto humane nō eſt eſſe nature dei neqȝ Ad obiecta prima.
illa eſſe ſunt duo ſicut nature. Ad id ergo qđ cōtra
obijciť dicendū ꝙ xp̄us nō eſt ſuū eſſe hoc accidit nō
ſm ꝙ eſt hypoſtaſis nature diuine: ſ; qꝛ ſimplicitas
eſt ibi omnimoda: hec aūt nō eſt in hypoſtaſi homīs
qꝛ illa hypoſtaſis ſupponiť eſſe in duabꝫ naturis et
tribus ſubſtantijs. tñ ſciendū ꝙ ſaluando iſtā opini
onē eſſet ibi duplex eſſe: qꝛ iſta dicit ꝙ ſuppoſito hoc
homīe nō ſupponiť in ea niſi duplex ſubſtantia car-
nis ſcȝ et anime ⁊ vna natura.

Aliorum ſententia.

Sunt autē ⁊ alij qui iſtis in parte cōſentiunt
ſed dicunt hominē illū non ex anima rōnali
⁊ carne tm̄: ſed ex humana ⁊ diuina natura: id
eſt ex tribus ſubſtantijs diuinitate: carne et
anīa cōſtare: ⁊ hunc ieſum xp̄m fateň ⁊ vnū
pſonā tm̄ eſſe: ante incarnationē vo ſolūmo
do ſimplicē: ſed in incarnatōe factā cōpoſitā
ex diuinitate ⁊ humanitate. Nec ē ideo alia
perſona ꝙ̄ prius: ſed cū prius eſſet dei tm̄ p-
ſona. in incarnatiōe facta eſt etiā homīs per
ſona: nō vt due eſſent perſone ſ; vt vna ⁊ ea-
dem eſſet pſona dei ⁊ hominis. Perſona er-
go que prius erat ſimplex ⁊ in vna tm̄ natu-
ra exiſtens: in duabꝰ et ex duabꝰ ſubſiſtit na-
turis. ⁊ perſona que tm̄ deus erat: facta ē eti
am verus homo. ſubſiſtens nō tm̄ ex anīa et
carne: ſed etiā ex diuinitate: nec tñ pſona il-
la debet dici facta perſona: ꝗ̄uis dicať facta
perſona hoīs. Facta eſt igiť illa pſona (vt ꝗ
buſdā placet) quiddā ſubſiſtens ex anima ⁊
carne. ſed nō eſt facta perſona vel ſubſtātia
vel natura: et inquantu; eſt illa ſubſiſtens.
compoſita eſt. inquantū autem verbum eſt
ſimplex eſt.

Auctoritates etiam ponit ꝙ̄ hāc probant ſententiam.

De hoc Auguſt. in libro ſenten. proſperi ait:
Modis oībꝰ approbare cōtēdimꝰ ſacrificiū
eccleſie duobꝰ conſtare: duobꝰ cōfici: viſibi-
li elementorū ſpecie. ⁊ inuiſibili dn̄i noſtri ie
ſu chriſti carne ⁊ ſanguine. ſacr̄o ⁊ re ſacri .i.
corpe xp̄i ſicut xp̄i pſona cōſtat ⁊ conficiť ex
deo ⁊ hoīe: cū ipſe xp̄s verꝰ ſit deus ⁊ verus

homo. Quia omnis res illarũ rerũ naturã ⁊ veritatẽ in ſe cõtinet ex quibus cõficitᷣ. De hoc eodẽ Johã. Damaſcenꝰ. In dño noſtro ieſu chriſto duas q̃dẽ naturas cognoſcimus vnã autẽ ypoſtaſim ex vtriſqꝫ cõpoſitã. Incarnatus eſt ergo chriſtꝰ ex virgine aſſumẽs primitiã noſtre maſſe: vt ipſa extiterit in carne ypoſtaſis: que dei verbi ypoſtaſis cõpoſita ⁊ facta fuerit: que prius ſimplex erat verbi ypoſtaſis. Cõpoſita vero ex duabus perfectis naturis deitate ⁊ hũanitate: ⁊ ferat ipſa diuine verbi dei filiatiõis characteriſticũ ⁊ determĩatiuũ idioma ſm ꝙ eſt diuiſa ẽ a patre ⁊ ſpirituſancto: et carnis characteriſtica ⁊ determinatiua idiomata: ſm que differat a matre ⁊ ⁊ reliquis hoĩbus. Itẽ Unã ypoſtaſim filij dei cõfitemur in duabus naturis ꝑfecte ſe habẽtibꝰ deitatis ⁊ humanitatis et incarnatã eſſe eandẽ ypoſtaſim: ⁊ has duas naturas cuſtodire ⁊ manere ĩ ipſo pꝰ vnionẽ nõ ſeorſum, ⁊ ſm partes ponẽtes ſingulã: ſed vnitas inuicẽ in vnã cõpoſitã ypoſtaſim ſubſtantialẽ enim inquimꝰ vnionẽ: ſcꝫ verã ⁊ nõ ſm fantaſiã. ſubſtantialẽ autẽ nõ duabus naturis perficiẽtibus alterã. ſ. vnã cõpoſitã naturã: ſed vnitas inuicẽ in vnã ypoſtaſim cõpoſitã filij dei ⁊ manere eandẽ ſubſtãtialem differentiã determinamus. Qđ creabile mãſit creabile: ⁊ ꝙ increabile increabile: ⁊ mortale mortale: ⁊ ĩmortale ĩmortale: ⁊ circũſcriptibile circũſcriptibile: ⁊ ĩcircũſcriptibile incircũſcriptibile: ⁊ hoc q̃dẽ refulget miraculis. De hoc etiã Augꝰ in lib. de tri. ait: Quẽadmodũ ſm deitatẽ vna eſt patris filijqꝫ natura: ita etiã iuxta humanitatẽ eadẽ eſt matris ⁊ filij vna natura. Ex vtraqꝫ ergo ſubſtãtia ⁊ diuinitatis ⁊ humanitatis vnus atqꝫ idẽ eſt deus: dei ⁊ hominis filius ieſus chriſtꝰ vt verus deus: ita etiã homo verus. Idem etiã in lib. xiij. de trini. Sic deo cõiũgi potuit humana natura: vt ex duabus ſubſtãtijs fieret vna perſona. Ac per hoc iã eſt ex tribus: deo anima ⁊ carne. His alijſqꝫ pluribus auctoritatibus ſe muniũt q̃ dicũt ꝑſonã chriſti cõpoſitã eſſe vel factã ſiue cõſtantẽ ex duabꝰ naturis ſiue ex tribus ſubſtãtijs.

£ Scđa opinio.

s Unt aũt ⁊ alij q̃ iſtis in parte ꝯſentiũt] Hic incipit ſecunda opinio quã fere oẽs moderni defendũt/ eo ꝙ in ipſa magis exprimitᷣ ſacramentũ vniõis: ⁊ habet duas partes: in quarũ pria ponũtur ſue poſitiões ⁊ In ſecũda ꝓbatiões ſuarũ poſitionũ ibi [ſcꝫ de hoc Augꝰ in lib. ſentẽtiarũ ꝓſperi. Sicut autẽ ex littera prioris ca. colligi põt quattuor ſunt poſitiões iſtiꝰ. ſ. ꝙ cũ dicitᷣ: hic homo ſupponitur chriſtꝰ in duabꝫ naturis cõpoſitis: ex tribꝫ ſubſtãtijs. ſ. carne/ aĩa ⁊ deitate: ⁊ extrahitᷣ in principio ca. vbi dicit: Dicũt hominẽ illũ nõ ex aĩa. Secũda ẽ ꝙ chriſtꝰ ſit vnũ tm̃ ⁊ nõ duo: ⁊ accipitᷣ ibi [Nõ duo vt eſſent ꝑſone: q2 in veritate ſicut ſupra patuit/ ad duo ſuppoſita eſſe ſequitᷣ duas ꝑſonas eſſe cũ nihil ſit dictũ ꝙ vnio facta fuerit ĩ ꝓprietate ꝑſonali tm̃ ⁊ nõ in eo qđ eſt perſona. Tertia eſt ꝙ homo non ſit aſſumptus nec hic homo/ nec perſona: ⁊ hec accipitᷣ ibi [Perſonã igitᷣ que prius fuit ſimplex ⁊c̃. Quia nõ dicũt aſſumptũ. i. cõpoſitũ ei niſi naturã. Quarta vero eſt ꝙ nõ dicitᷣ abſolute perſona illa facta niſi addatᷣ ſm hominis naturã vel facta eſt cõpoſita vel hmõi: ⁊ hec extrahitᷣ inde nõ tamẽ perſona illa debꝫ dici facta perſona.

An chriſtus poſſit dici cõpoſitus. Arti. VI.

ſ

s Unt autẽ pauca dubia cõtra hãc opinionem ideo ꝙ liquide cõtineat veritatẽ. Sed tamen dubiũ põt eſſe de prima ſui poſitõe ꝙ dic̃ chriſtũ eſſe cõpoſitũ. Omne em̃ cõpoſitũ cõponẽtia ſua vnit in tertio: hec autẽ vnio facta eſt in perſonã eternã: ergo nõ eſt cõpoſitꝰ chriſtꝰ. Rõ prima

Itẽ in omni cõpoſito vtrũqꝫ cõponentiũ eſt pars: deitas autẽ nõ põt dici pars: q2 cũ oĩs pars minꝰ aliquid ſit ſuo toto iam deitas haberet aliq̃d maiꝰ ⁊ meliꝰ qđ incõueniẽtiſſimũ eſt. 2a

Itẽ cũ oĩs pars ſit imperfecta reſpectu totius iã deitas eẽt imꝑfecta qđ iterꝫ falſum eſt. 3a

Ad hoc dicendũ ꝙ iſta opinio nõ accipit cõpoſitionẽ ſm naturã: ſꝫ ſm nomẽ tm̃ vt ſit cõpoſitũ idẽ qđ cũ alio poſitũ in eodẽ qđ fuit añ: licet hoc mõ nõ oĩno fuerit ſicut nunc eſt: ⁊ ita perſona xp̃i eſt cõpoſita: q2 mõ eſt in duabus naturis: ⁊ tribꝫ ſubſtãtijs: vnde hec opinio neutrarũ naturaꝝ dicit eẽ partẽ: q2 deitas pars eſſe nõ põt vt ꝓbant obiectões: humanitas aũt licꝫ habeat partes nõ tamẽ ẽ pars: q2 oĩs pars habet cõpartẽ eo ꝙ nulla vna pars facit totũ: vnde humanitas nõ põt eſſe pars: ⁊ ſic patet ſolutio ad obiectões q̃ ꝓcedũt ac ſi cõpoſitio ꝓprie ſm naturã cõpoſiti acciperetur: hãc autẽ cõpoſitionẽ quidã vocãt exegitiuã ſicut diximꝰ in expoſitiõe p̃cedẽtis opinionis. Solutio

Quid demõſtrat ꝓnomẽ hic quãdo dicitᷣ hic homo de chriſto. Arti. VII.

d Ubitatᷣ etiã de hoc qđ opinio hec ponit ꝙ cũ dicitᷣ hic homo demõſtrato xp̃o ſupponitᷣ ſuppoſitũ eiꝰ in tribꝫ ſubſtãtijs ⁊ duabꝫ naturis ⁊ nõ in humana natura tm̃: hoc em̃ videtᷣ falſum: nõ em̃ hoc habetᷣ ex intellectu eiꝰ ꝙ dicitᷣ hic homo. Si em̃ cõſideremꝰ ſubam ꝓnoĩs. i. quã ſupponit ꝓnomẽ: nõ dic̃ niſi ſuppoſitũ: li hõ aũt qđ ſequitᷣ dic̃ naturaꝫ cui ſupponitᷣ: g̃ videtᷣ ꝙ virtute t̃mĩ ſic cõplexi ex ſuopoſito ⁊ natura non ſupponatᷣ xp̃s niſi in vna natura: ſicut dixit p̃cedẽs opinio: ⁊ ĩ duplici ſubſtãtia. ſ. in carne ⁊ anima. Obiectio

Solutio dicẽdũ ꝙ aliud eſt in chriſto ⁊ aliud in alijs hominibus. Cũ em̃ dicitᷣ hic in chriſto nõ põt demõſtrari ſuppoſitũ niſi vnitũ vel potiꝰ vnũ: ⁊ ideo duplicẽ naturã vel reſpectũ importat demõſtratio quoꝝ tm̃ alterũ determinamꝰ ꝑ li hõ q̃d ſequitᷣ ⁊ alterꝫ ſignificatur determĩari ꝑ ꝓnomẽ ſignificãs illã naturã q̃ etiã ẽ ĩ ipo: ⁊ iõ vtrũqꝫ importatᷣ cũ dĩ: h hõ eſt h deꝰ: in illa em̃ locutiõe bis in ꝓnoĩbꝫ h ⁊ hec ſcatᷣ vnũ ſuppoſitũ ⁊ ꝑ t̃mĩos ſeq̃ntes ſcãtes naturã cõem cui ſupponitᷣ ſcatᷣ duplex reſpectus illius ſuppoſiti ad naturas illas: ꝑ cõpõnẽ au- Solutio ad totũ.

tē mediā ſignificat idēptitas ſuppoſiti in vtraqꝫ natura: ꝛ ex hoc patet ꝙ iſta opinio ſola tetigit veritatē ex his que dicta ſunt facile eſt intelligere auctoritates q̄ inducunt ab iſta opiniōe.

Tertia aliorū ſententia.

Sunt etiā alij qui in incarnatione verbi non ſolū perſonā ex naturis cōpoſitā negant: verū etiā hominē aliquē ſiue etiā aliquā ſubſtātiam ibi ex anima ꝛ carne compoſitā vꝉ factā diffitētur. Sed ſic illa duo ſcꝫ animā et carnē verbi perſone vel nature vnita eſſe aiunt: vt nō ex illis duobus vel ex his tribꝰ aliqua natura vel perſona fieret ſiue componeret: ſed illis duobus velut indumēto verbū dei veſtiretur vt mortaliū oculis cōgruēter appareret. Qui ideo dicit verus factus homo: qꝛ veritatem carnis ꝛ anime accepit. Que duo etiā in ſingularitatē vel vnitatē ſue perſone accepiſſe legit: nō quia illa duo vel aliq̄ res ex illis compoſita ſit vna pſona cū verbo vel ſit verbū: ſed quia illis duobus accedētibus verbo nō eſt perſonarū numerus auctus: vt fieret quaternitas in trinitate: ꝛ quia ipſa pſona verbi que prius erat ſine indumēto: aſſumptiōe indumēti nō eſt diuiſa vel mutata ſed vna eademqꝫ īmutata permanſit. Qui ſm habitū deū ꝛ hoīem factū dicūt. Accipiēdo enim hominē dictꝰ eſt deus: factus eſt homo ꝛ propter acceptū hominē dicit deus ꝛ eſſe homo: ꝛ ꝓpter aſſumentē deū dicit homo eē deus. Nā ſi eſſentialiter inquiūt illi deus eē homo: vel homo eſſe deus intelligeret: tunc ſi deus aſſumpſiſſet hominē in ſexu muliebri ꝛ mulier eſſentialiter deus eſſet: ꝛ ecōuerſo. At potuit deꝰ aſſumpſiſſe hoīem in ſexu muliebri: potuit ḡ mulier eē deꝰ ꝛ ecōuerſo.

Auctoritates inducit quibꝰ hec ſententia roboratur.

Ne autē ꝛ iſti de ſuo ſenſu influere videātur teſtimonijs in mediū productis qḋ dicūt cōfirmāt. Ait enim Augꝰ in lib. de gratia noui teſtamēti. Sicut nō auget numerus perſonarū: cū caro accedit anime vt ſit vnus homo: ſic nō auget numerꝰ perſonarū cū homo accedit verbo vt ſit vnus homo chriſtus. Legitur itaqꝫ deus homo: vt intelligamus huius perſone ſingularitatē: nō vt ſuſpicemur ī carnem mutatā diuinitatē. Idē quoqꝫ tractans
Phil'.2. illud verbū apoſtoli. Habitu inuētus eſt vt homo: manifeſte oſidit deū dici factū eē hominē: vel eſſe hominē ſm habitū: ī li. lxxxiij queſtionū: ita inquiēs: Multis modis habitū dicimus: vꝉ habitū animi ſicut diſcipline perceptionē vſu firmatā: vꝉ habitū corporis ſicut dicimus aliū alio validiorem vel habitum eorū que membris accomodātur extrinſecus: vt cum dicimus aliquē veſtitū vel calciatum ꝛ hmōi. In omībus generibus manifeſtū eſt in ea re dici habitū que accidit vel accedit alicui ita vt eā poſſit etiā nō habere. Hoc autem nomē ductū eſt ab illo verbo qḋ eſt habere. Habitus ergo nō in ea re dicitur que nobis vt habeat accidit vꝉ accedit. Verūtamen hoc intereſt: quia quedā eorū que accidūt vel accedūt: vt habitū faciāt nō mutantur: ſed ipſa mutāt in ſe integra ꝛ inconcuſſa manentia: ſicut ſapiētia accedēs homini nō ipſa mutatur: ſed hominē mutat: quem de ſtulto ſapientē facit. Quedā vero ſic accedunt vel accidūt vt mutēt ꝛ mutētur: vt cibꝰ qui amittens ſpeciē ſuā in corpus vertitur: ꝛ nos cibo refecti: ab exilitate atqꝫ languore in robur atqꝫ valentiā mutamur. Tertiū genus eſt cum ea que accidūt vel accedūt nec mutāt ea quibus accedūt, nec ab eis ipa mutantur: ſicut annulus poſitus in digito qḋ genus rariſſime reperitur. Quartū genꝰ eſt cū ea que accidunt vel accedūt: mutantur non ſua natura: ſed aliā ſpeciē ꝛ formā accipiunt vt eſt veſtis que deiecta atqꝫ depoſita nō habet eā formā quā ſumit induta. Induta eīm membris accipit formā quā nō habebat exuta: qḋ genus cōgruit huic cōparationi. Deꝰ Phil'.2.
enim filius ſemetipſum exinaniuit nō formā ſuā mutās: ſed formā ſerui accipiens, neqꝫ cōuerſus aut trāſmutatus ī hominē amiſſa incōmutabili ſtabilitate: ſꝫ in ſimilitudine hominū factus eſt ipſe ſuſceptor verū hominē ſuſcipiendo habitu inuentus eſt vt homo: id eſt habēdo hominē inuētus eſt vt homo non ſibi ſed eis quibus in homine apparuit. Qḋ autē dicit vt homo veritatē exprimit: nomine ergo habitus ſatis ſignificauit apoſtolus qualiter dixerit ī ſimilitudinē hominū factꝰ quia nō tranſfiguratiōe in hominē: ſed habitu factus eſt: cū indutꝰ eſt hominē quem ſibi vniens quodāmodo atqꝫ cōformās īmortalitati eternitatiqꝫ ſociaret. Nō ergo oportet intelligi mutatū eſſe verbū ſuſceptiōe hominis: ſicut nec mēbra veſte induta mutantur: q̄uis illa ſuſceptio ineffabiliter ſuſceptū ſuſcipienti copularet. His verbis aperte īuenire videt Augꝰ deū dici factū hominē ſm habitū. Qui etiā ipſius incarnatiōis modū volens exprimere querētibus in quarto lib. de trini. ait: Si queritur incarnatio quomodo

facta ſit:ipſum verbũ dei dico carnem factũ:
id eſt hominẽ factũ. Non tamen in hoc ꝙ fa-
ctum eſt cõuerſum atq; mutatũ:ſed carne vt
carnibus congruenter appareret indutum.
Ita ſane factũ vt ibi ſit nõ tm̃ verbũ dei ⁊ ho
minis:ſed etiã rõnalis hoĩs anima. Atq; hoc
totũ ⁊ deus dicat̃ ꝓpter deũ ⁊ homo ꝓpter
hoĩem. Qḋ ſi difficile intelligit̃ mẽs fide pur
getur a peccatis abſtinẽdo ⁊ bona operãdo:
difficilia eñ ſunt hec. Idez in lib. de fide ad
Petrũ: Dei filiꝰ cũ ſit deus eternꝰ ⁊ verus: ꝓ
nobis factus eſt homo verꝰ ⁊ plenꝰ. In eo ve
rus: qꝛ verã habet deꝰ ille humanã naturã.
In eo ṽo plenꝰ: qꝛ ⁊ carnẽ humanã ſuſcepit
⁊ animã ratiõalẽ. Itẽ Nõ aliud fuit illa dei
ſũmi ſuſceptio vel exinanitio niſi forme ſer-
uilis.i.nature humane ſuſceptõ: vtraq; ergo
eſt ĩ chriſto forma: qꝛ vtraq; vera ⁊ plena eſt
in chriſto ſubſtãtia: diuina.ſ.⁊ humana natu
ra. Idẽ in lib cõtra Maximinũ. Cũ eſſet per
ſeip̃m inuiſibilis: viſibilis in hoĩe apparuit:
quẽ de femina ſuſcipe dignatꝰ eſt. Idẽ in eo
dẽ. Nos xp̃m dñm veꝝ hoĩem ſuſcepiſſe cre
dimꝰ ⁊ ĩ ip̃o viſibilit̃ inuiſibilẽ hoĩbꝰ apparu
iſſe. In ipſo inter hoĩes cõuerſatũ fuiſſe. In
ipſo ab hoĩbus humana ꝑtuliſſe. In ipſo ho-
mines docuiſſe. Hylarius quoq; in.x.lib.de
trini.ait: Quõ dei filius natꝰ ex maria eſt ni-
ſi ꝙ verbũ caro factũ eſt.ſ.ꝙ filius dei cum in
forma dei eſſet: formã ſerui accepit. Unũ ta
mẽ eundẽq; nõ dei defectiõe: ſed hoĩs aſſum
ptione ꝓfitemur: ⁊ in forma dei ꝓpter natu-
rã diuinã ⁊ in forma ſerui ex cõceptiõe ſpũſ-
Rom.8. ſancti ſm hoĩs habitũ repertũ fuiſſe. Nõ fuit
habitus ille tm̃ hoĩs: ſed vt hominis: neq; ca
ro illa caro peccati: ſz ĩ ſilitudine carnis pec
cati. Audiſtis tres ſm diuerſos poſitas ſentẽ
tias: ⁊ ꝓ ſingulis inducta teſtimonia.

B
Tertia opinio que eſt error.

s Unt ⁊ aliĳ qui incarnationez] Hec eſt tertia
opinio q̃uã nõ eſt opinio: ſz error manifeſtus
⁊ cõdẽnatus per papã Alexandrũ. Et diui-
ditur tractatꝰ illius erroris in duas partes: ſicut ⁊
p̃cedẽtiũ opinionũ. Primo eñ ponit̃ cap̃lm in quo
ſunt due poſitiões. Secũdo inducunt̃ auctoritates
que vident̃ hoc dicere: licet nõ dicant. Ex primo ca-
trahũt̃ ſeptẽ poſitiões huiꝰ erroris q̃ oẽs falſe ſunt.
Prima Prima eſt ꝙ cũ duplex ſit vnio naturalis .ſ. anĩe
ad carnẽ/⁊ carnis ⁊ aĩe cũ deitate ꝙ ĩ chriſto neutra
illarũ fecit vnũ aliqḋ/nec eñ aĩa ⁊ caro fecerũt vnũ
hominẽ vnita/nec natura homĩs ⁊ filiꝰ dei fecerunt
vnã ꝑſonã vnita: ⁊ hoc eſt in pricipio capl̃i ibi [Sũt
2a ⁊ aliĳ qui incarnationẽ verbi] Secũda poſitio eſt
ꝙ his duobꝫ ſm veritatẽ acceptis nõ eſt vſus chriſtꝰ
vt vnũ ſibi faceret: ſz potiꝰ vt indumẽto vt mortaliũ
oculis viſibilis ĩ eis appareret: ⁊ hec accipit̃ ibi [Il
la duo: ſcz aĩam ⁊ carnẽ verbi ꝑſone vl̃ nature vnita
eſſe aiũt. Tertia eſt ꝙ nõ eſt vnũ factꝰ cũ homĩe in 3a
veritate: ſed ideo vere factꝰ dicit̃: licet nõ ſit vere hõ:
qꝛ verã carnẽ ⁊ animã ꝓ indumẽto accepit: ⁊ hec ex-
trahit̃ ab illo. Qui igit̃ dicitur factus verus homo.
Quarta eſt ꝙ hec nõ in ſingularitatẽ vel aliquid 4a
ex eis cõſtitutũ accepit: ſed dicit̃ accepiſſe: qꝛ ill' duo
bus pro indumẽto acceptis nõ eſt auctꝰ numerus ꝑ-
ſonarũ: ⁊ hec trahit̃ inde [Que duo nõ in ſingulari-
tatẽ. Quinta eſt ꝙ ꝑſona nulla cõpoſitõe facta eſt 5a
cõpoſita: nõ eñ hec ſibi vniuit: ſed dicit̃ facta cõpoſi
ta: qꝛ vſus huius indumẽti accepit: ⁊ hec accipit̃ ibi
[Et qꝛ ipſa perſona verbi que prius erat ſine indu-
mẽto. Sexta eſt ꝙ deꝰ nõ eſſentialiter: hoc eſt ſm 6a
eſſe factus eſt homo: vel filiꝰ dei homo dicit̃: ſed ſm
habitũ hoĩs: ⁊ hec inde elicit̃. Accipiẽdo eñ hominẽ
dicit̃ deus ⁊ vocãt eſſe hominẽ habere humanã natu
rã nõ ꝙ vniõe anime ⁊ carnis factus ſit ex illa natu
ra homo/ſicut patet in ſecũda opiniõe. Septima 7a
⁊ vltima eſt cauſa dicti ſui: qꝛ videt̃ eis incõueniens
vt deus ſm eſſe creature poſſit vniri: qꝛ ſi eſſet infir-
miori creature vnitꝰ tũc ſequeret̃ ꝙ ipſe ſm eſſe eſſet
illa creatura ⁊ dãt exẽplũ de ſexu muliebri: ⁊ hec ac-
cipitur in fine capl̃i ibi [Nã ſi eſſentialiter inquiunt
illi deꝰ eſt homo] Ex his dict̃ vlteriꝰ due poſitio Alie due poſitiõs
nes alie ſequũt̃. Quaꝝ prima eſt ꝙ hoc ſit dici chri- Prima
ſtũ eſſe hominẽ qḋ eſt habere humanã naturã nõ vni
tã: da enim ꝙ vnitã/hoc erit cõtra poſitionẽ primã:
ſimiliter da ꝙ eſſentialiter: hoc erit cõtra poſitionem
ſeptimã ergo relinquit̃ ipſum dici hominẽ/eo ꝙ ve-
rã naturã hũanã nõ vnitã vniõe naturali haberet.
Secũda eſt ꝙ qꝛ in triduo hec nõ vnita habuit ꝙ 2a
in triduo fuerit homo: ⁊ ꝓpter hoc vltimũ qꝛ magi-
ſter hoc infra cõcedit inculpat̃ magiſter/ꝙ fuerit de
hac opinione. Quia vero iſte error nouellus eſt/⁊ Rões ꝯtra iſtas Alb.
nullus cõtra eũ diſputauit: nos ponemꝰ aliquas ra Cõtra pri-
tiones cõtra poſitiões iſtas. Sunt autẽ tres con mã pria rõ
tra primã: quia corpus homĩs nec viuit vita natu
re: per hoc ꝙ cõiungit̃ anime quacũq; ꝯiũctione: ſed
per hoc ꝙ cõiungit̃ ei vt perfectõi ⁊ actui/aut igitur
chriſti corpꝰ nec ſentĳt/nec viuit vita naturali ⁊ na-
turali ſenſu/aut oportuit ꝙ corpori eſſet vnita aĩa
vt actus potẽtie vel materie proprie. Inde ſic proce
ditur: Quecũq; duo naturali cõiunctiõe cõiungunt̃
vt materia ⁊ forma cõſtituũt tertiũ qḋ neutrũ illorũ
eſt anima chriſti ⁊ corpus vt probatũ eſt ſic cõiungũ
tur: ergo conſtituunt tertiũ qḋ neutrũ illorũ eſt: hec
autẽ nõ eſt niſi homo: ergo cõſtituũt hũc hominẽ qḋ
prima poſitio negat. Itẽ hec poſitio eſt expreſſe here 2a
ſis pelagĳ. Unde Caſſianꝰ in.vj. cõtra Neſtoriũ pe
lagiane hereſis ſcelus ſolitariũ hominẽ ex virgĩe na
tũ aſſerens: eruditorẽ tamẽ dixit hũani generis ma
gis q̃ꝫ redẽptorẽ fuiſſe: qꝛ nõ redemptionẽ homĩbus
ſed viuendi dedit exemplũ: ſi igit̃ nulla vnio facta eſt
ad verbũ ſed tm̃ oculis ſic apparuit/neceſſe eſt ꝙ vir
go ſolũ hominẽ genuerit vel minus q̃ꝫ hominẽ: ſi tm̃ Tertia
genuit partẽ hominis que eſt corpꝰ. Itẽ tertio q̃a
ex hoc ſequit̃ ꝙ chriſtus nunq̃ꝫ fuerit homo: ſic natu
ra humana que eſt corpus nũq̃ꝫ fuit/nec eſt/nec erit
homo. filius dei nũq̃ꝫ habuit niſi naturã ſiue dupli-
ci vnione de qua dictũ eſt: ergo chriſtus nunq̃ꝫ vere
fuit homo: patet ergo ꝙ prima poſitio falſa eſt. Se- Cõtra ſecũdã poſitõz.
cũda probat̃ falſa hoc modo: Si his duobꝫ ſm ve- Rõ prima
ritatẽ acceptis vſus eſt tm̃: vt mortaliũ oculis appa
reret: tunc hoc quod oculis mortaliũ nõ appareret

ſuperflue vtebatur: ſed aĩa mortaliũ oculis nõ appa-
2a ret: ergo ipam ſuꝑflue aſſumpſit. Itẽ q̃cq̃d aſſumit̃ ſine vniõe ad aſſumẽtẽ peracto officio propter quod aſſumit̃ deponit̃: ⁊ hec ꝓbat̃ ⁊ de colũba in qua apparuit ſpũſſanctꝰ / ⁊ per vocẽ in qua apparuit pater ⁊ per oẽs creaturas aſſumptas in apparitionibꝫ veteris teſtamẽti: g̃ ſi filiꝰ dei manẽs naturã talẽ aſſũpſit tm̃ ad apparitionẽ ꝑacta apparitiõe depoſuit: ergo in eadẽ natura quã aſſumpſit nõ reſurrexit: h̃ autẽ qđ dicit ⁊ ſentit ab Augu. in expoſitõe cõcilij anathematizat̃: ergo hoc etiã eſt hereſis.

Cõtra tertiã poſitõꝫ. Cõtra tertiã ſic: chriſtꝰ nõ eſt natus nec paſſus niſi ex vniõe. Aut ex vniõe cũ natura / aut cũ ypoſtaſi nature humane. nõ ex vnione cũ natura: qꝛ natura manet diſtincta ⁊ natura diuina nec nata eſt nec paſſa eſt. Si g̃ eſſentialiter nõ eſt vnitꝰ in ypoſtaſi ipſe nullo mõ eſſentialiter ꝟe eſt paſſus nec natꝰ / nec aliq̃d alioꝝ.

Cõtra q̃rtã poſitõeꝫ. Contra quartã dei filius nõ accepit naturã hãc in ſingularitatẽ nature nec ꝑſone vt dicit iſta poſitio: ergo aſſumptũ nullã habuit ſingularitatẽ cũ aſſumẽte ergo nullo mõ cũ eo fuit vnũ: ergo qđ dicit̃ de vno nõ dicitur de alio: ⁊ hoc eſt ꝯtra Augu. ⁊ eodẽ mõ leue eſt cõtra alios diſputare q̃ cũ illis cõueniũt: auctoritates autẽ inducte ꝓ hac opiniõe etiã nõ videt̃ aliquid facere niſi in duobꝫ locis ſcꝫ ibi adaptat Augꝰ q̃rtũ genus habitꝰ ⁊ dicit ꝙ accidit vel accedit ꝙ inuẽtus eſt vt homo nõ ſibi: ſꝫ ab hoĩbꝫ: ſed hec explanat Augu. qꝛ facit vim in hoc ꝙ eſt iuẽtus: nõ em̃ ſe inuenit licet ꝟe homo fuerit: qꝛ ſemꝑ ſibi notꝰ fuit: ſed alij cognoſcẽtes eũ inuenerũt eũ in humanis ꝯuerſari ⁊ dicit Augꝰ ꝙ accidit hoc in ſil'i inducto: non tñ accidit chriſto humana natura: licet quidã dicãt eã vergi in accidẽs: ſed hec ego nõ p̃ſumo dicere de ꝟitate incarnatiõis. Scđm eſt ĩ fine eiuſdẽ ca. vbi dicit: nõ ergo oportet intelligi mutatũ eẽ verbũ ⁊c̃. Sed etiã oĩs homo cõfitet̃ ꝙ verbũ nõ eſt mutatũ: ſicut ſupra dictũ eſt: ſed h̃ qđ dicit vt habitũ aſſumpſiſſe Augꝰ corrigit id in quo ſil'e nõ ſufficiens eſt cũ dicit: q̃uis illa ſuſceptio ineffabiliter ſuſceptũ ſuſcipiẽti copularet id eſt vniret: ex his p̃nt etiã alia plane gloſari.

DI. VII. oſtẽdit qualiter ſm varias opiniones recitatas di. p̃cedẽti de mõ vniẽdi diuinã ⁊ humanã naturaꝫ determinari habeant ãbigue locutiões.

Poſitis ſentẽtijs prolatiſq; teſtimonijs intelligẽtias ꝓpoſitarũ locutionũ exequitur ſm ſingl'as ſentẽtias: ⁊ prius ſm primã.

s Ecũdũ primã vero dicitur deꝰ factus homo ⁊ homo factus deus: qꝛ deus cepit eſſe q̃dã ſubſtãtia rationalis que ante nõ fuerat: ⁊ illa ſubſtãtia cepit eſſe deus: ⁊ hoc gratia non
a natura vel meritis habuit. Unde recte dicit̃ chriſtꝰ inquãtũ homo p̃deſtinatꝰ eẽ filiꝰ dei. Huic autẽ ſentẽtie opponit̃. Si illa ſuba cepit eſſe deꝰ ⁊ deꝰ illa: quedã ergo ſuba ẽ deꝰ q̃ nõ ſemꝑ fuit deꝰ: ⁊ quedã ſuba eſt deꝰ que nõ eſt diuina ſuba: ⁊ deꝰ eſt aliq̃d qđ nõ ſemper fuit. Qđ ⁊ illi ꝯcedũt.

Origenes ſup epl'am ad Rom̃.
b Origenis teſtimonio innitẽtes q̃ ait: Factus eſt ſine dubio id qđ prius nõ erat: ſꝫ addidit ſm carnẽ. Scđm deũ ꝟo erat priꝰ: ⁊ nõ erat qñ nõ erat. Alijs quoq; pluribꝰ modis illi ſentẽtie p̃t opponi: q̃bus ſuꝑſedemꝰ exercitatiõis ſtudiũ lectori relinquẽtes: ⁊ ad aliã ꝓperãtes.

Hic explanat ſecũdã ſentẽtiã et earundẽ locutionũ ſenſus.

In ſecũda vero ſentẽtia huiꝰ diſtinctiõis talis videt̃ rõ vt cũ dꝛ deꝰ factꝰ eſt hõ: intelligatur cepiſſe eſſe ſubſiſtẽs ex duabꝰ naturis vl' tribus ſubſtãtijs: ⁊ ecõuerſo hõ factꝰ eſt deꝰ: qꝛ ſubſiſtẽs in duabꝰ naturis cepit eſſe deus vel potiꝰ hõ factꝰ eſt deꝰ: ⁊ ecõuerſo dicitur qꝛ deus aſſumpſit hoĩem ⁊ hõ aſſumptus eſt a deo. Uñ Augꝰ dicit in lib. de tri. Tal' fuit illa ſuſceptõ q̃ hoĩeꝫ faceret deũ ⁊ deũ hoĩeꝫ Uariat̃ autẽ intelligẽtia cũ dicit̃: deꝰ eſt hõ ⁊ hõ eſt deꝰ. Dicit̃ em̃ deꝰ eẽ ꝑſona ſubſiſtẽs in duabꝰ: ⁊ ex duabus naturis: ⁊ ꝑſona ſubſiſtens in duabꝰ ⁊ ex duabꝰ naturis dicit̃ eſſe deus. i. verbũ vel natura diuina. Põt em̃ p̃dicari perſoua ſimplex vl' natura de perſona cõpoſita. Nõ eſt autẽ vt ait Johã. Dam̃. idẽ dicere naturã vel perſonã.

Ex quo ſenſu dicunt chriſtũ predeſtinatũ.

Iſti dicũt chriſtũ p̃deſtinatũ inquãtũ eſt homo. i. inquãtũ et ſubſiſtẽs ex duabꝰ ſubſtantijs. ſ. aĩa ⁊ carne. Nã quãtũ ad naturã diuinitatis nõ eſt ipſe p̃deſtinatꝰ. Nõ ergo inq̃ntũ in ea vel ea ſubſiſtit p̃deſtinatus eſt: ſꝫ inquantũ ſubſiſtit in alijs duabꝰ ſubſtãtijs. i. in aĩa ⁊ carne: hoc eſt inquãtũ eſt homo.

Qualiter exponũt auctoritates prime q̃ iſti videtur obuiare ſñie.

Determinãt etiã auctoritates que prime cõueniũt ſentẽtie: ⁊ huic vident̃ ꝯtradicere: vt cũ legit̃: homo ille aſſumptꝰ a verbo in ſingularitate perſone: vel factꝰ vna perſona cũ ꝟbo de natura humana intelligat̃: que verbo vnita eſt in ſingularitate perſone. i. ita ꝙ eadẽ ꝑſona q̃ priꝰ erat ⁊ ſimplex erat: ſine incremẽto numeri ꝑſonaꝝ etiã ĩmutata ꝑmãſit licet cõpoſita. Cõpoſitõis vero huiꝰ aliã dicũt eſſe rõnẽ q̃ ſit in alijs hoĩbus: qꝛ huius ex tribus: alioꝝ ex duabꝰ ſubſtãtijs eſt cõpoſitio. Negant quoq; naturã humanã eſſe perſonã vel dei filiũ: ⁊ ſicut vnũ eundẽq; dicũt eẽ hominẽ ⁊ deũ: ⁊ filiũ hoĩs ⁊ filiũ dei: ita vnũ ⁊ idẽ nõ aliud ⁊ aliud: ſicut nec aliũ ⁊ aliũ.

Quedã ponit que premiſſis videntur aduerſari.

Sed his videnꝰ aduerſari que ſubditis con⸗
tinentur capitulis. Ait em̄ Aug⁹ ſuper Jo⸗
han. Aliud eſt verbū dei: aliud homo: ſꝫ ver
bū caro factū eſt. i. homo: nō itaqꝫ alia verbi
alia eſt hominis perſona quoniā vtrūqꝫ chri
ſtus ꝛ vna perſona. Idē ad Felicianū. Aliō
dei filius: aliud hominis filius: ſed nō alius.
Itē dei fili⁹: aliud de patre aliud de matre.
Idē in lib. i. de tri. Cū filius ſit ꝛ deus ꝛ ho⸗
mo: alia ſubſtātia deus alia homo.

A Ecūdū primā vero dicitꝰ [De⁹ factus ho⸗
s mo] Iſta diſtinctio ſeptima correſpōdet p̄⸗
cedēti: oſtenditꝰ em̄ hic qualiꝰ ſm tres iſtas
opiniones ſupradicte queſtiōi reſpōdeꝰ ſcꝫ
cū dꝰ de⁹ fact⁹ eſt hō vl' de⁹ ē hō q̄d p̄diceꝰ in illis lo⸗
cutionib⁹: ꝛ iō habet tres partes: In quaꝝ prima tā
git reſpōſionē prime. In ſecūda reſpōſionē ſecūde ibi
[In ſecunda vero ſententia huius diuiſionis ꝛc.
Prima diuiditꝰ ī duo capitula. In quoꝝ primo po⸗
nit reſpōſionē ſm opinionē primā. In ſecūdo aūt po
nit obiectionē cōtra iſtā opinionē ꝛ ſoluit ibi [Huic
aūt ſentētie opponitꝰ: ꝛ p̄ h̄ patet ſentētia prime ꝑtis.

Arti. I. An illa ſit cōcedēda hō cepit eſſe de⁹.

Obijcitur autē de hoc qō dicit ī primo ca. [Il
Arguiꝰ p̄o o la ſuba cepit eſſe de⁹: ꝛ de illo de⁹ cepit eſſe q̄⸗
dā ſuba. vult em̄ per hoc dicere ꝙ deus cepit
eſſe homo: ꝛ homo cepit eſſe de⁹: ſed qō incipit eſt no
uū: ſi ergo homo incipit eſſe de⁹ incipit eſſe nouū: er
go homo tūc fuit nou⁹ deus: ſed nouū eſt recēs: ergo
incipit eſſe recens deus qō erit cōtra pſ. dicētē: Nō
2o erit in te deus recens. Itē qō incipit eſſe nūc primo
eſt: ꝛ ante hoc nō fuit in permanētibus: qꝛ in ſucceſſi
uis incipit ꝛ deſinit aliter hꝫ exponi. Si igiꝰ homo
incipit eſſe deus nūc primo eſt deus: ꝛ ante hoc non
fuit qō eſt cōtra Augm̄ ꝛ Caſſianū dicētes ꝙ ille ho⸗
Solo mo ab eterno eſt deus ꝛ ꝙ creauit ſtellas. Solu⸗
tio dicēdū ꝙ p̄mū argumētū nō cōuenit huic opinio
Ad primū. ni: ſed ſecūde neceſſario: vt infra diceꝰ. Unde dicē
dū ad primū ꝙ homo incipit eſſe deus. iſta eſt conce⸗
dēda ſm hāc opinionē que ponit cū dicitꝰ: homo non
ſupponitꝰ niſi natura vna ꝛ due ſube/ ſicut ſupra ex⸗
planatū eſt: ꝛ bene ſequitꝰ vlteri⁹: ergo nūc prius eſt
deus: ꝛ ante hoc nō fuit: ſi ſimus in inſtāti vnionis:
ſed nō ſequitꝰ vlteri⁹: ergo incipit eſſe nou⁹ deus vel
nouū aliqō/ vel recēs aliqō: qꝛ cū iſta cōcedebatꝰ: ho⸗
mo incipit eſſe de⁹: li incipit ponebat inceptionē ſuā
circa ſubiecti naturā in cōparatōe ad p̄dicatū: ꝛ ideo
inceptio ponebatꝰ circa formā hoīs ꝛ vnionē ipſius.
In cōcluſiōe autē notatꝰ ponere inceptionē circa for⸗
mā p̄dicati in cōparatiōe ad ſubiectū: ꝛ iō tūc deno⸗
tatur de⁹ incepiſſe ꝛ nūc primū eſſe qō falſum eſt. ita
oportet reſpōdere ſm hāc opinionē: ſed aliter erit re
ſpōdēdū ſm opinionē ſecundā que ſola vera eſt inter
Ad ſecūdū. opiniones vt patebit infra. Ad aliud dicēdū ꝙ ar
gumētū cōuenit huic opiniōi eo ꝙ ponit ꝙ nihil ſup
ponitur cū dicitꝰ hic hō niſi ſuppoſitū hoīs inquan⸗
tū eſt ex natura humana ꝛ duplici ſuba que eſt caro
ꝛ aīa: ꝛ ſic ipſe nō fuit ab eterno: ꝛ iō iſta opinio ſctīs
cōtrariatꝰ. ſ. Aug. ꝛ Caſſi. ſed ſm opinionē verā q̄ ſe
cūda eſt ſupponit perſonā diuinā ī humana natura
ꝛ triplici ſuba ꝛ tūc oportet aliꝰ reſpōdere vtroqꝫ ar
gumēto ſic ꝙ cū dicitꝰ: homo cepit eſſe deus ꝙ li de⁹
cepit vl' incepit pōt notare inceptionē cira rē ſubiecti
vel predicati. ſi p̄dicati falſa eſt. ſi ſubiecti adhuc du⸗
plex eſt. ſ. ꝙ inceptio pōt poni circa ſuppoſitū ī cōpa⸗
ratione ad formā que ſignificatꝰ noīe ſubiecti: ꝛ ſic eſt
vera ſub hoc ſenſu: iſte qui eſt homo inquātū hō inci
pit eſſe de⁹. Cū em̄ ſuppoſitū hoīs ſit diuina ꝑſona
vt ſupra ꝓbatū eſt: forma tn̄ ſignificata per hominē
nō eſt niſi humanitas: ꝛ in h̄ ſenſu ponitꝰ inceptio cir
ca ꝑſonā gratia humanitatis ꝛ ideo vera eſt. Si au
tē li incipit ponit inceptionē circa ſuppoſitū abſolu⸗
te falſa eſt locutio: qꝛ tūc ſenſus eſt: ille q̄ eſt hō īcipit
eſſe de⁹: ꝛ h̄ eſt falſum cū ab eterno fuerit de⁹.

An chriſt⁹ inquātū homo eſt p̄deſtinat⁹. Arti. II.

Einde queritꝰ de hoc qō habeꝰ in eodē ca. in⸗ B
d fra [Recte dicitꝰ chriſt⁹ inquātū homo p̄deſti
natus]. ſ. a. Uideꝰ ꝙ chriſto nō cōueniat p̄⸗ Arguiꝰ p̄o
deſtinatū eſſe: qꝛ nō eidē cōuenit predeſtinare ꝛ p̄de⸗
ſtinari. Prim a ꝓbatꝰ ex h̄ ꝙ actiuū cōuenit deo tm̄:
aliud autē no niſi creature: q̄ futura eſt in gr̄a ꝛ gl'ia.
Secūda ꝓbatꝰ ex hoc ꝙ indiuiſibilia ſunt opa trini⸗
tatis. Itē xp̄s eſt ars patris plena rōnib⁹ omniū
viuentiū vt dicit Aug⁹ ergo in xp̄o ſunt oēs predeſti 2o
nati ꝛ gratie eoꝝ: ergo ſi xp̄s eſt p̄deſtinatus xp̄s eſt
in xp̄o: ꝛ ars in arte qō videꝰ incōueniēs. Itē dicit
ap̄l'us ad Eph. I. Elegit nos an̄ mūdi cōſtitutionē in
xp̄o: ergo in xp̄o ſum⁹ electi: ergo p̄deſtinati. Si igi⸗
tur ipſe eſt p̄deſtinat⁹ ip̄e nō eſt p̄deſtinatus niſi in ſe
ipſo: ꝛ hoc iterū nihil eſt dicere ꝙ idē in ſeip̄o eligatꝰ ꝛ
p̄deſtineꝰ. Sed cōtra ad Rom̄. I. Qui p̄deſtinatus
eſt in virtute ſm ſpiritū ſanctificatiōis. Solutio Solutio
ſm iſtā opinionē facile eſt reſpōdere obiectis: qꝛ ob⸗
iecta nō cōtingūt ei: ſed poti⁹ opinioni ſecūde: qꝛ iſta
opinio dicit hominē nō ſupponere niſi ſuppoſitū ho⸗
minis ī vna natura ꝛ duab⁹ ſubſtātijs: ꝛ ideo dicūt Ad primū
ad primū ꝙ xp̄s in ſuppoſito ꝛ natura diuina p̄deſti ſm alios.
nat: ꝛ homo ille in ſuppoſito ꝛ natura hoīs p̄deſtina
tur: ꝛ ſic nō eſt incōueniēs ꝙ vni in ꝑſona ſm diuer⸗
ſa ſuppoſita ꝛ naturas cōueniat p̄deſtinare ꝛ p̄deſti⸗
nari ꝛ eternū eſſe tꝑale. Ad aliud dicūt ſil'iꝰ ꝙ xp̄s Ad ſecūdū.
in eterno ſuppoſito ꝛ natura eſt ars patris: ſed ī ho⸗
minis ſuppoſito eſt artificiatū qō ꝑ ydealē cauſaꝫ cō
tineꝰ in arte ꝛ tn̄ eſt perſona vna. Ad aliud dicūt h̄ Ad tertiū
mō nō eſt incōueniēs eligere aliquid in ſeip̄o: ip̄a em̄
eadē perſona ſm ſuppoſitū diuinū fuit eligēs in quo
elegit pater: ꝛ ipſe ſm ſuppoſitū ꝛ naturā humanaꝫ
fuit electus: qꝛ fuit duo ſuppoſita nō vnū. Sed qꝛ
hec opinio falſa eſt: ideo oportet reſpondere: dicen⸗ Ad primū
dū ergo ad primū ꝙ licet idē ſit chriſt⁹ filius dei in⸗ ſm albertū
quātū hmōi: ꝛ chriſt⁹ in vtraqꝫ natura ꝛ triplici ſub⸗
ſtātia: tamē ſm conſiderationē differt: qꝛ primo ſup⸗
ponitꝰ perſona ſimplex: in ſecūda autē perſona cōpo⸗
ſita. perſone autē vt eſt ſimplex cōuenit p̄deſtinare:
perſone autē vt cōpoſita cōuenit p̄deſtinari: nō autē
vt ꝑſona ſit vel in natura diuina: ſed vt ꝑſona cōpoſi
ta in humana natura ꝛ ſuba carnis ꝛ aīe: ꝛ nō fiat
vis in cōpoſitōe/ ſicut etiā ſecūda opinio in lr̄a expla
natur per quēmodū eſt cōpoſita: ꝛ ſic patet ꝙ ꝛ ſi ei⸗
dem cōueniūt p̄deſtinare ꝛ p̄deſtinari/ non tamē ſm
idem. Ad aliud eodē modo dicendū ꝙ perſona vt Ad ſecūdū.
ſimplex eſt ars patris per appropriationē ꝛ nihil ꝓ
hibet eandē in ſe contineri quo ad hoc ꝙ futura eſſet
in natura humana. Ad tertiū dicendū ꝙ nihil eſt Ad tertiū
inconueniens hoc modo ipſum eligi in ſeipſo diuer⸗
ſimode conſideratū.

C Einde queritur de hac ꝓpoſitiõe origenis quã
D inducũt i ſeq̃nti ca [Fact⁹ eſt ſine dubio illud
qd prius nõ erat].ſ.b. Aut em̃ hoc eſt ypo-
ſtaſis/aut natura humana. Si ypoſtaſis: ergo xps
factus eſt aliqua ypoſtaſis q̃ non ſemꝑ erat: ſed aliq̃
ypoſtaſis eſt aliqs homo: ergo ipſe fact⁹ eſt aliqs ho-
mo: ꝛ hoc ſupra improbatũ eſt. Et dõm ꝙ origenes
addit ſm carnẽ: ꝛ hec determinatio verificat locutio
nẽ: qꝛ nõ eſt cõcedendũ ſm veritatẽ: licet iſta opinio
ſic dicat ꝙ chriſt⁹ ſit aliq̃ ſub̃a q̃ non ſemꝑ erat: ꝛ vna
eſt ypoſtaſis hui⁹ hoĩs ꝛ filij dei: ſi aũt intelligit̃ na-
tura: ipſe hoc die nõ eſt natura ſua: ſicut nũq̃ꝫ nec fu
it nec erit: ꝛ iõ nec de ypoſtaſi nec de natura põt veri
ficari: ꝛ iõ excludit̃ ꝙ hec opĩo abſolute falſa ſit.

¶ Secũda vo ſnĩa ſ a. Hic ponit̃ ſecũde opĩõis rñ
ſio q̃ vt tenet̃ cõiter in ſex capl'is cõtinet̃. in q̃ꝝ ꝓ
mo ponit̃ rñſio. In ſecũdo auctoritatũ ꝑ prima indu
ctaꝝ determinatio ibi [Determinãt autẽ auctorita-
tes. In tertio q̃dã obiecta in cõtrariũ ibi [Sed his
vident̃ aduerſari. In quarto ſolõ illoꝝ ibi [Hec au
tẽ in hunc modũ] In quinto determinat̃ q̃lr chriſt⁹
dicit̃ vtrũq꞉ ibi [Qd etiã dictũ eſt chriſt⁹ vtrũq꞉ eſt]
In ſexto ꝛ vltimo obijcit q̃dã qd magis videt̃ con-
trariũ ꝛ ſoluit ibi [Eſt autẽ ꝛ aliud qd huic ſnĩe ꝛc.]
Et que in primo iſtoꝝ capituloꝝ ꝛ ſecũdo dicunt̃ ſa
tis patent per ante dicta.

Arti. III. D

An xps ſit vnũ vel duo ſuppoſita.

Irca auctoritates in tertio ca. inductas du-
c biũ orit̃: qꝛ ille videt̃ ꝓbare ꝙ chriſt⁹ ſit duo:
ꝛ hoc eſt cõtra poſitionẽ illi⁹ opinionis ſupra
[Arguit̃ p°] dictã q̃ eſt ꝙ chriſt⁹ nõ ſit niſi vnũ: cũ ipſe nec ſit duo
ſuppoſita nec due nature. Obijcit̃ aũt ſicut Aug⁹
dicit: Aliud eſt vbũ dei: aliud homo. Itẽ ibidẽ aliud
[Arguit̃ 2° ꝑ rõnẽ] fili⁹ hoĩs: aliud fili⁹ dei ꝛ cetere auctoritates ibi in-
ducte. Ad idẽ per rõnẽ chriſt⁹ eſt vnũ vnitate crea-
ta: ꝛ eſt vnũ vnitate increata ꝛ vnitas creata non eſt
vnitas increata: ergo chriſt⁹ eſt duo: ꝓbatio prime:
Omnis res eſt vna vnitate forme: chriſtus aũt eſt in
forma creata ꝛ i forma increata: ergo ipſe nõ eſt vnũ
ꝓbatio ſecũde: qꝛ creatũ ꝛ increatũ opponunt̃: g̃ vnũ
[30] nõ eſt aliud. Itẽ chriſt⁹ eſt aliq̃d in quo cõuenit cũ
matre: ꝛ chriſt⁹ eſt aliq̃d in quo cõuenit cũ patre ꝛ id
in quo cõuenit cũ matre nõ eſt id in quo ꝯuenit cum
patre: ergo chriſt⁹ eſt duo ꝛ ꝓbant̃ ꝓpoſitiões eodem
[4°] mõ. Itẽ chriſt⁹ eſt aliq̃d paſſibile ꝛ mortale: qꝛ hõ
qui eſt paſſibil' ꝛ mortalis: ꝛ eſt aliq̃d qd eſt impaſſi-
bile ꝛ imortale: qꝛ natura diuina chriſti: ergo chriſt⁹
[Sol'o] eſt duo. Si dicat̃ ꝙ nõ ſequit̃ eſt paſſibile ꝛ mor-
[Inſtãtia] tale: ergo nõ eſt impaſſibile ꝛ imortale. Cõtra im
paſſibile ꝛ imortale eſt qd nõ eſt mortale nec paſſibi
le: paſſibile ꝛ mortale eſt qd eſt paſſibile ꝛ mortale: g̃
ſi ſunt idẽ id qd nõ eſt mortale ꝛ paſſibile eſt mortale
ꝛ paſſibile: hec cõtradictorie opponunt̃: ergo cõtra-
[Solutio] dictoria ſiml' verificant̃ de eodẽ: qd nõ põt eſſe. So
lutio ad hec ꝛ oĩa hmõi ſophiſmata dõm ꝙ chriſt⁹ ve
re eſt vnũ ſuppoſitũ in duabus naturis ſubſiſtẽs/ ꝛ
ex trib⁹ ſubſtãtijs: qꝛ hec eſt confeſſio catholice fidei.
¶ Notãter autẽ dicit̃ ꝙ chriſt⁹ eſt ſuppoſitũ in duab⁹
naturis. Vñ ſuppoſitũ ꝑdicatur de xpo in recto na
tura autẽ in obliquo: ſic fili⁹ dei ẽ hõ ꝛ fili⁹ dei eſt hu
mane nature: ꝛ ex ꝑte alteri⁹ nature ſilr̃ iter, eſt ſic: hic
hõ eſt fili⁹ dei: ꝛ hic hõ eſt diuine nature: ꝛ ſi dicat̃ ꝙ
hoc nõ eſt diuina natura/ſed accidit ei ꝛ nõ ꝑ ſe: nõ ei
hoc eſt ex natura ſm qd natura eſt: ſed ex eo ꝙ nõ dif
fert in diuinis ꝑſona ꝛ natura: ꝛ hoc ptꝫ ꝙ licet i di-
uinis natura ſit ſuppoſitũ ꝛ ecõuerſo: nõ tñ q̃cquid
cõuenit ſuppoſito ꝯuenit nature: ꝛ hoc ideo eſt quia
natura in eo ꝙ natura eſt nõ eſt ſuppoſitũ i eo ꝙ ſup
poſitũ eſt. Sed hoc cõtingit ꝓpter ſimplicitatẽ q̃ eſt
inter naturã ꝛ ſuppoſitũ: ꝛ licet in diuinis non inci-
dit ꝑ accidẽs aliquod ꝑdicatũ: tñ nõ eſt imediata ꝓ-
poſitio q̃n dicit̃ ſuppoſitũ eſt natura: ꝛ min⁹ ẽ adhuc
immediata ꝓpõ: q̃n dicit̃ hic homo eſt natura diuina
demõſtrato chriſto: qꝛ ibi ſunt duo media.ſ. ꝙ hic ho-
mo eſt fili⁹ dei ꝛ fili⁹ dei differẽtiã ad naturã eternã
nõ habet. His viſis reſpõdẽdũ eſt ad obiecta. Ad [Ad primũ]
primũ ergo dõm ꝙ dicit Aug⁹ ꝙ aliud eſt verbũ in
telligit aliud ſm ꝙ recte ꝑdicatũ accipit̃ in cõiũctõe
ad oblique ꝑdicatũ in forma illi⁹ recti ſignificatũ vñ
aliud eſt verbũ.i. verbũ in natura diuina inquantũ
hmõi. Et ex hoc non ſequit̃ ꝙ chriſt⁹ ſit ſimplr̃ duo:
ſed ſequit̃ ꝛ ſit aliud ꝛ aliud ſm aliq̃d quod eſt i ipſo
ꝛ hoc veꝝ eſt: ꝛ nõ eſt cõtra hãc opinionẽ. Eodẽ mo-
do patet ſolutio ad oẽs auctoritates in illo capitulo [Ad ſecũdũ.]
inductas. Ad id qd obijcit̃ ꝑ rõnẽ dicẽdũ ꝙ hec eſt
vera ꝙ chriſt⁹ eſt vnũ vnitate creata: ꝛ eſt vera ꝙ vni
tas iſta non eſt illa vnitas ſi accipiat̃ in abſtracto: ſic
ꝓcedit obiectio: qꝛ vnitas erit natura que facit vnũ
vel forma: ſed nõ ſequit̃ vlteri⁹: ergo chriſt⁹ eſt duo
qꝛ licet hec vnitas vel forma nõ ſit illa: tñ vnũ vni⁹
idẽ eſt cũ vno alteri⁹: qꝛ vnũ dicit ypoſtaſim: vnitas
aũt formã dicit naturalẽ: ꝛ forme ille in chriſto due
fuerũt: ꝛ tñ vnũ tm̃. Ad aliud dõm ꝙ chriſt⁹ ẽ ali [Ad tertiũ]
q̃d in quo cõuenit cũ mr̃e: hec eſt vera ſi debite intel-
ligat̃. Senſus aũt eſt ꝙ chriſt⁹ eſt vnũ in quo gratia
nature cõuenit cũ matre: ꝛ nõ gr̃a ſuppoſiti: qꝛ ſup-
poſitũ filij nõ eſt ſuppoſitũ mr̃is: ſilr̃ hec eſt vera:
chriſt⁹ eſt aliq̃d in quo cõuenit cũ pr̃e: ꝛ in eodẽ ſenſu
qꝛ ypoſtaſis filij nõ eſt ypoſtaſis patris: ſꝫ natura fi-
lij natura pr̃is eſt: ſed ex hoc nõ ſequit̃ ꝙ chriſtus ſit
due ypoſtaſes: ſed ꝙ vna ypoſtaſis exiſtẽs in duab⁹
naturis: in quaꝝ altera conuenit cũ mr̃e ꝛ in altera
cũ pr̃e cõuenit. Ad vltimũ dõm ꝙ cũ dicit̃ chriſt⁹ [Ad quartũ ꝛ ad reliq̃ ſimul.]
eſt aliq̃d paſſibile ꝛ aliq̃d impaſſibile nõ accipit̃ ali-
q̃d eodẽ mõ in vtraq꞉ cũ dicit̃ aliq̃d paſſibile dicit li
aliq̃d ſuppoſitũ ꝛ nõ naturã niſi oblique. Cũ aũt di-
citur aliq̃d ipaſſibile dicit naturã in recto: ꝛ nõ dicit
ſuppoſitũ/nec oblique/nec recte: ꝛ iõ nõ ſequit̃ ꝙ ſit
duo: ſed ꝙ ſit vnũ in duab⁹ naturis. Ex hoc patet ꝙ
nõ ſunt cõtradictoria eſſe aliquid paſſibile ꝛ eſſe ali-
quid impaſſibile. Tñ licet hec negat̃ diuina natura
eſt paſſibilis ꝓpter ſimplices: ꝛ qꝛ cõpoſita falſa eſt:
tñ diſtĩguibilis eſt ex eo ꝙ paſſibile põt eẽ adiectiuũ
ꝛ rẽ ſuã ponere circa diuinã naturã tũc eſt falſa ꝛ cõ-
poſita: ſi em̃ ſit ſubſtãtiuũ ꝛ nõ ponit rẽ ſuã circa di-
uinã naturã: ſed circa li aliq̃d qd ſubintelligit̃: ꝛ tũc
eſt vera diuina natura eſt paſſibile.i. aliq̃d qd eſt paſ
ſibile: qꝛ ipa ẽ ſuppoſitũ filij dei qd ſuppoſitũ ẽ paſſi
bile: ſed tũc nõ valet ſi ex hoc inferatur ſic: diuina na
tura eſt paſſibile: ergo diuina natura eſt paſſibilis:
qꝛ paſſibile dicit formatũ gen⁹.ſ. maſculinũ vel fe-
mininũ ꝛ illud nõ claudit in ſe finitũ ſubiectũ que ad
modũ neutrũ: qꝛ claudit i ſe finitã eſſentiã rei: qꝛ fi-
nitati nulli⁹ ſufficit res gñalis ſubiecta qd nõ eſt in
formato genere quod querit rẽ ſuã ponere circa ens
ſpeciale: ꝛ ideo paſſibilis eſt adiectiuũ ſm grãmati-
cos: ꝛ nõ ita poteſt ſubſtãtiuari ſic paſſibile.

Qualiter his reſpõdeãt.

Hec autẽ in hũc modũ determinãt: qꝛ cũ di⸗
citur aliud verbũ dei: aliud hõ: ſiue alia ſub
ſtãtia deus: alia hõ: alteriꝰ nature ſignificaꝶ
xp̃s eſſe inquãtũ eſt hõ: ⁊ alterius inquantũ
eſt deꝰ ⁊ aliud natura qua eſt hõ: aliud natu
ra qua eſt deꝰ. Ut em̃ ait Johã. Dam̃. Incõ
uerſe ⁊ inalterabiliter vnite ſunt adinuicem
nature: neq꜀ diuina diſtãte a ꝓpria ſimplici⸗
tate: neq꜀ humana aut cõuerſa ĩ deitatis na⸗
turã: aut ĩ nõ exiſtẽtiã diuiſa: neq꜀ ex duabꝰ
vna facta cõpoſita natura. Cõpoſita em̃ na⸗
tura neutri eaꝝ ex q̃bus cõponiꝶ naturis ho
mouſia. i. cõſubalis eſſe põt ex alteris perfi⸗
ciẽs alteꝝ: vt corpꝰ ex quattuoꝛ elemẽtis cõ
poſitũ nec ignis noĩaꝶ: nec aer: nec terra: nec
aqua: nec hoꝛũ alicui homouſion diciꝶ. Si ĝ
ſm̃ hereticos xp̃s vniꝰ cõpoſite nature poſt
vnionẽ extitit ex ſimplici natura ꝯuerſus eſt
in cõpoſitã: ⁊ neq꜀ patri ſimplicis nature exi⸗
ſtẽti: neq꜀ matri eſt homouſios: neq꜀ deꝰ neq꜀
hõ denoĩabiꝶ: ſed xp̃s ſolũ: ⁊ erit hoc nomen
ſcꝫ xp̃s nõ pſone ipſiꝰ natura: ſꝫ vniꝰ ſm̃ ip̃os
cõpoſite nature: nos autẽ xp̃m nõ vniꝰ com⸗
poſite nature dogmatizamꝰ ⁊ hoc nomen. ſ.
xp̃s pſone dicimꝰ nõ monotropos. i. vno mõ
dictũ ſꝫ duaꝝ naturaꝝ eẽ ſignificatiuũ. ſ. di⸗
tatis ⁊ humanitatis. Ex deitate aũt ⁊ huma
nitate deũ pfectũ ⁊ hoĩem pfectũ eundẽ ⁊ eẽ
⁊ dici: ex duabꝰ ⁊ in duabꝰ naturis cõfitemur
Sic ergo diciꝶ aliud eẽ filiꝰ dei: aliud filiꝰ ho
minis: qꝛ alteriꝰ eſt ſubẽ vel nature inquãtũ
eſt filius dei: alteriꝰ inquãtũ eſt filiꝰ homĩs:
nõ ꝙ ipſe filius dei ⁊ homĩs ſit duo illa diuer
ſa: id eſt due diuerſe nature.

Auctoꝛitate confirmat determi nationem.

Aperte em̃ Hylariꝰ in. ix. lib. de tri. ait: Cũ
nõ aliꝺ ſit filiꝰ hoĩs: neq꜀ aliud filiꝰ dei: v̾bũ
em̃ caro factũ eſt: ⁊ cũ ille q̃ filiꝰ dei eſt ipſe ⁊
hoĩs ſit filius requiro q̃ſi ĩ hoc filio hoĩs glo⸗
rificatꝰ ſit? Euidẽter dicit nõ aliud eſſe filiũ
dei: ⁊ aliud filiũ hoĩs. Ex quo p̃miſſa robo⸗
ratur ⁊ appꝛobatur determinatio.

Alia etiã verba auctoꝛitatũ an⸗ notat vt determinet.

Qꝺ etiã dictũ eſt vtrũq꜀ xp̃s eſt: ⁊ vna pſona
mouere põt lectoꝛẽ: ſicut ⁊ illud qꝺ Augꝰ di
cit in. i. lib. de tri. Quia foꝛma dei foꝛmã ſer⸗
ui accepit: vtrũq꜀ deꝰ: vtrũq꜀ hõ. Sed vtrũq꜀
deꝰ ꝓpter accipientẽ deũ: ⁊ vtrũq꜀ hõ ꝓpter
acceptuꝫ hoĩem. Et illud qꝺ idẽ ait ĩ lib. de
bono pſeuerãtie. Qui fidelis eſt: in eo verã
naturã humanã credit ſuſcipiẽte deo verbo
ita ſublimatã: vt q̃ ſuſcepit ⁊ qꝺ ſuſcepit vna
eſſet in trinitate pſona: aſſumptiõe illa inef⸗
fabiliter faciẽte pſone vniꝰ in deo ⁊ hoĩe ve⸗
ritatẽ. Si aũt q̃ ſuſcepit: ⁊ qꝺ ſuſcepit vna eſt
pſona: ergo natura humana cũ verbo vna ẽ
pſona. Sꝫ hec oĩa ex tali ſenſu dicta foꝛe tra⸗
dũt vt vtrũq꜀ dicaꝶ eſſe xp̃s ⁊ vna pſona: qꝛ
in vtroq꜀ vnꝰ xp̃s ⁊ vna pſona ſubſiſtit. Ita
etiã ſuſceptũ cũ ſuſcipiente diciꝶ vna pſona:
qꝛ ſuſceptũ ſuſcipienti eſt ſociatũ in vnitate
pſone: ⁊ ita ꝙ vnitas pſone pmãſit: nõ ita vt
caro ⁊ aĩa ſint vnꝰ deꝰ: qꝛ vt ait Hiero. Uer⸗
bũ eſt deꝰ nõ caro aſſumpta. Et Amb. in lib.
iij. de ſpũſancto ait: Aliud eſt qꝺ aſſumpſit:
⁊ aliud qꝺ aſſumptũ eſt.

Hic q̃ndã ponit auctoꝛitatẽ que multũ videꝶ huic ſnĩe oppoſita.

Eſt aũt ⁊ aliud qꝺ huic ſentẽtie plurimũ vi⸗
deꝶ obuiare. Ait em̃ Augꝰ in li. i. cõtra Ma⸗
ximinũ Chꝛiſtus vna pſona eſt gemĩe ſubẽ: Rom. 11
qꝛ ⁊ deꝰ eſt ⁊ hõ eſt: nec tñ deꝰ vel hõ: ps huiꝰ
ſubẽ dici põt: alioq̃n filiꝰ dei deꝰ añq꜀ ſuſcipe
ret foꝛmã ſerui: nõ erat totꝰ: ⁊ creuit cũ hõ di
uinitati eiꝰ acceſſit. Ecce deũ dicit nõ eẽ par
tẽ illiꝰ pſone. Uñ videꝶ illa pſona nõ cõſtare
ex deo ⁊ hoĩe. Ad qꝺ etiã illi dicũt illã perſo
nã nõ ita cõſtare ex deo ⁊ hoĩe q̃ſi totũ ex p⸗
tibꝰ. Ita em̃ partes alicuiꝰ totiꝰ cõueniũt: vt
ex illis qꝺ nõ erat ꝯſtituaꝶ. Nõ aũt ſic huma
na ⁊ diuina natura in xp̃o vniunꝶ. Inexplica
bilis em̃ eſt iſtiꝰ vniõis q̃ nõ eſt partiũ ratio.
Quidã tñ noĩe dei ibi pſonam ſignificari pu⸗
tãt: qꝛ de tribꝰ agebat pſonis: q̃rũ nullã trini
tatis ptẽ eſſe dicebat: ſicut pars iſtius pſone
nõ eſt deꝰ. Qꝺ ſi de pſona intelligaꝶ: manife⸗
ſtũ eſt: qꝛ pſona nõ eſt ps pſone. Poſita ẽ di⸗
ligenter ſentẽtia ſcꝺa ⁊ eiꝰ explanatio: cui in
nullo vł ĩ modico obuiãt auctoꝛitates in ter
tia ſentẽtia inducte q̃ iã cõſiderãda eſt.

Quale vnũ eſt ſuppoſitũ chꝛiſti in duabꝰ Arti: IIII.
naturis ⁊ vnico. E

Einde queriꝶ de hoc qꝺ dicit circa finẽ ca. ſe⸗
D quẽtis [Nõ qꝛ ipſe filiꝰ dei ⁊ filiꝰ hoĩs ſint il
la duo diuerſa]. ſ̃. a. Ex hoc em̃ supponiꝶ ꝙ
xp̃s eſt vnũ tm̃: ſed q̃rẽdũ eſt quale vnũ ⁊ habito q̃le
vnũ ſit: queriꝶ vtrũ ipſe magis vnũ q̃ȝ alia vna natu
ralia. Ad pꝛimũ ꝓcediꝶ ſic: Btũs Bern. in. v. ꝺ cõ
ſideratiõe diſtinguit nouẽ modos vniꝰ ſic dicẽs: Eſt
vnitas q̃ collectiua põt dici verbi cauſa: multi lapi⸗
des faciũt aceruũ vnũ: ⁊ ẽ vnitas ꝯſtitutiua cũ mul⸗
ta mẽbꝛa vnũ coꝛpꝰ vł mlťe ptes vnũquodq꜀ totũ ꝯſti
tuũt. Eſt ⁊ cõiugatiua qua fit vt duo nõ duo ſint: ſꝫ

vna caro. Eſt ⁊ natura qua anima ⁊ caro naſcit̃ hõ.
Eſt iteꝝ vnitas poteſtatiua/ qua homo virtutis nõ
inſtabilis/nõ diuiſibilis: ſed vnus ſibimet nitit̃ in-
ueniri. Eſt cõſentanea cũ per charitatẽ multoꝝ ho-
minũ eſt coꝛ vnũ/ ⁊ aĩa vna. Eſt et votiua cum anĩa
votis oĩbus adheret deo ⁊ vnus ſpiritꝰ eſt. Et eſt di
gnatiua vnitas qua limus noſtra dei verbo in vnã
aſſumptus eſt perſonã: nouã autẽ dixerat vnionem
triũ perſonarũ in vna natura deitatis. Ex hoc patꝫ
ꝙ Bern. vnũ iſtud reducit qđ eſt chꝛiſtus ad vnitatẽ
dignatiuã. Sed videt̃ ꝙ reduci debet ad vnitatẽ cõ
iugatiuã: qꝛ ita dicit apl's ad Ephe. Sacramẽtũ h̃
magnũ eſt: ego autẽ dico in chꝛiſto ⁊ eccleſia. Eccl'ia
autẽ imediata ſpõſatiõe ſpõſat̃ in capite: ergo videt̃
ꝙ reducit̃ ad cõiugatiuã. Itẽ hoc nũc os ex oſſibꝫ
meis ⁊ caro de carne mea exponũt ſancti de carne aſ
ſumpta ꝑ filiũ dei. Itẽ apl's. I. Coꝝ. II. Caput mu
lieris vir/caput viri chꝛiſtꝰ: caput autẽ chꝛiſti deus
videt̃ eandẽ vnionẽ inuere. Sol'o dicendũ in ve-
ritate ꝙ vnitas dignatiua eſt ⁊ vocat̃ dignatiua: q̃a
per gr̃am dignatiõis dei ad noſtrã naturã hec vni-
tas facta eſt: ſicut ſupꝛa habitũ eſt ⁊ hic habet̃ ꝙ ho-
mo ille vt in tãtam ſingularitatẽ filij dei aſſumeret̃
gratia ⁊ nõ natura/ nec meritis habuit. Sed ex ob-
iectis in cõirariũ nõ ꝓbat̃ niſi ꝙ aliq̃d ſimile habeat
cũ matrimoniali/ ſiue cõiugatiua vnitate: qꝛ. ſ. indi
uidue vite conſuetudinẽ habetn in chꝛiſto due nat
re ⁊ altera eſt regẽs ⁊ altera recta.

Solutio ad totũ.

Arti. V. f

Quomodo chꝛiſtus dicit̃ vnuꝫ vel magis vnũ: ⁊ quot modis dicit̃.

Ecũdo querit̃ de cõparatõe illius vniõis ad
s ea que per naturã vniunt̃ q̃ mltiplicit̃ a phis
ſunt diſtincta: ſed bꝛeuit̃ tangamꝰ ſũmã ⁊ ad
oꝛdinẽ reducẽdo. Diſtinguit autẽ phs vnũ in vnũ ꝑ
ſe ⁊ vnũ per accidẽs. Per accidens aũt dicit̃ q̃ttuoꝛ
modis. ſ. duo accidẽtia: quoꝝ vnũ accidit reliquo vt
nauigatoꝛ ⁊ muſicꝰ ſunt vnũ: duo ſubã ſub vno ac-
cidẽte: vt ſoꝛtes ⁊ plato ſunt vnũ in muſicũ eſſe. vnũ
accidẽs in duabꝫ ſubſtãtijs: ⁊ hoc duplicit̃/ vel ſicut
ſubiectũ cõtinet̃ ſub alio ſubiecto: ⁊ tũc accidẽs põt
cõparari vtriqꝫ licet vni magis ꝓꝛie vt homo ⁊ ho-
mo muſicus ſunt vnũ: vel põt attribui accidẽs ſub-
iecto ſine cõparatiõe ad ſuperiꝰ: vt iſte homo eſt mu-
ſicus. primũ ⁊ tertiũ ⁊ quartũ modũ ponit phs ĩ q̃r
to metha. ſecũdũ autem licet nõ ponat: tñ innuit per
exẽpla/ ꝑ ſil'e/ per totũ a minoꝛi/ cũ dicit qꝛ muſicus
accidẽs vtriqꝫ hoĩ: ⁊ qꝛ in vno ꝑ ſe ponit vnũ ĩ gene-
re: vt yſocheles ⁊ yſopleurꝰ ſunt vna figura: licet nõ
ſint vnꝰ triangulus. Vnũ autẽ ꝑ ſe nouẽ habet mo-
dos. ſ. indiuiſibile vt pũctus vel vnitas. Cõtinuatõ
⁊ hoc triplicit̃. ſ. cuiꝰ partes copulant̃ ad eũdẽ termi
nũ vel cuius partes diuerſe cõglutinant̃ per artifi-
ciũ: vel cuiꝰ partes colligunt̃ ad vnũ qđ eſt oꝛigo eo
rũ ꝑ naturã ſicut coꝛpꝰ oꝛganicũ eſt vnũ colligatiõe
partiũ ad pꝛincipiũ. ſ. ad coꝛ qđ vt dicit Baſiliꝰ fun-
damẽtũ eſt totius coꝛpoꝛis. Signũ aũt vnius eſt qꝛ
motꝰ eiꝰ ſit vnꝰ. Quia dicit Boe. ꝙ ſignũ continui
eſt ꝙ mota vna parte moueat̃ totũ: ⁊ h̃ intelligit̃ de
motu locali: ⁊ h̃ mõ etiã dicũt̃ ꝑtes coꝛꝑis vnũ vt ma
nus vna vl' pes vnꝰ facile vĩ qꝛ motꝰ manꝰ vnꝰ etiã ĩ
moto bꝛachio ⁊ ſic de alijs. Tertiꝰ modꝰ vnꝰ eſt cu-
ius ſubiectũ nõ diuidit̃ ſm̃ formã: illa autẽ nõ diui-
dũtur ſm̃ formam quoꝝ forme nõ diuidunt̃ ſm̃ ſitũ
⁊ ſubiectũ/aut pꝛimũ/aut vltimũ/ ſic dicit̃ vnũ vinũ
⁊ vnũ aqua. Itẽ homogenia q̃ ſi diuidant̃ remanet
eadẽ foꝛma in toto ⁊ in parte: ⁊ iõ non diuidunt̃ ſm̃
foꝛmã: ſed ſimplicia vt aqua nõ diuidit̃ ſm̃ foꝛmam
ſubiecti pꝛimi qđ eſt materia ſimplex: qꝛ elemẽta nõ
ſunt mixta nec habẽt naturã mixtã: ⁊ iõ ſunt homo-
genia in toto ⁊ in partibꝫ in ſubiecto pꝛimo in oꝛdi-
ne nature: vinũ autẽ ⁊ plumbũ ⁊ oleũ ſunt vnũ ſm̃
foꝛmã ſubiecti vltimi qđ eſt ꝓximũ foꝛme ſpẽi ſic eſt
mixtura que vna eſt in toto ⁊ in partibꝫ licet non ſint
vnũ ĩ foꝛma ſubiecti pꝛimi qđ eſt miſcibilia media vi
ni vel olei illius pꝛimi ſubiecti quedã pars eſt aqua
q̃dã aer/ quedã terra ⁊ q̃dã ignis. Quarto mõ ẽ vnũ
in foꝛma generis tm̃ que nõ eſt totũ eẽ: licet ſit pars
eſſe ipſoꝝ: ⁊ licet differẽtias habeat diuerſas/ q̃bus
ſpẽs coꝝ cõſtituũt̃/ ſicut homo/ equꝰ/ canis: ⁊ iuxta
iſtũ modũ dicũt̃ vnũ materia quoꝝ ſpẽs diuerſe ſũt
in natura: ſꝫ ſunt trãſmutabilia adinuicẽ ſicut gene-
rabilia ⁊ coꝛruptibilia ſunt vnũ: vt dicit Boe. eo ꝙ
coꝝ eſt materia vna ⁊ ſpẽs diuerſe. Quinto modo eſt
vnũ qđ diffinitõe eſt vnũ: ⁊ hoc reſpectu ſuꝑioꝛis/ ſic
augmẽtũ ⁊ diminutio ſunt vnũ: qꝛ vtrũqꝫ coꝝ ẽ mo
tus in quãtitate vel reſpectu inferioꝛis ſic diffinitio
⁊ diffinitũ ſunt vnũ. Sexto mõ vnũ: qꝛ nec tꝑe nec
loco nec diffinitiõe diuidit̃: ⁊ p̃cipue tale vnũ eſt ſub
ſtãtia q̃ in diuiſione ſuoꝝ ſubaliũ eſt vna Septimo
mõ eſt vnũ qđ nõ diuidit̃ ſm̃ foꝛmã: licet materiales
partes habeat: vt vnꝰ homo vnũ eſt aĩal/ ⁊ vnũ ens
eſt vnũ: licet per materiã diuidat̃ vtrunqꝫ. Octauo
dicit̃ vnũ ſicut diuerſa in agere ⁊ pati vniunt̃ in oꝛ-
die ad formã vnã: vt mẽbꝛa coꝛꝑis oꝛganici ad actũ
vite qui eſt aĩa dicunt̃ vnũ. Nono mõ dicunt̃ vnum
quoꝛũ ſubã ẽ vna: ⁊ qꝛ ſubã dicit̃ triplicit̃. ſ. materia
⁊ foꝛma ⁊ cõpoſitũ iõ dicit̃ ille tribꝫ modis. Que-
ratur igit̃ vtꝝ chꝛiſtꝰ magis ſit vnũ q̃ꝫ aliq̃d iſtoꝛũ
vnoꝝ vt ita dicã: videt̃ ꝙ ſic: qꝛ p̃cipue vnũ inter iſta
eſt vnũ indiuiſibile ⁊ vnũ foꝛma naturali ſicut cõpo
ſitũ eſt vnũ: ⁊ tñ in illis qđ cõuenit vni nõ conuenit
alij: qꝛ qđ ꝯuenit pũcto nõ cõuenit vnitati. vel qđ cõ
uenit foꝛme nõ cõuenit materie: ergo cũ q̃cq̃d conue
niat hoĩ ꝯueniat filio dei ⁊ ecõuerſo: videt̃ ꝙ chꝛiſtꝰ
ſit magis vnũ q̃ꝫ illa. Sed cõtra videt̃ ꝙ ſit minus
vnũ: qꝛ in natura eſt vnitas cõpoſiti ĩ materia ⁊ foꝛ
ma vnitis. ⁊ eſt vnitas indiuidui in indiuiduãtibꝫ q̃
plus diſtãt q̃ꝫ materia ⁊ foꝛma: plus eñ diſtãt ſubã
⁊ accidens q̃ꝫ ſubã ⁊ ſubã: ergo minoꝛ eſt vnio indiui
dui q̃ꝫ vnio materie ⁊ foꝛme. Itẽ magis diſtãt acci
dẽs ⁊ accidẽs ad dignitatẽ ꝑtinẽs q̃ꝫ accidẽs ⁊ acci-
dẽs abſolute: ergo minoꝛ eſt vnio ꝑſone q̃ꝫ indiuidui
qꝛ indiuiduũ fit collectõe accidẽtiũ: ꝑſona autẽ pꝛo-
pꝛietate ad dignitatẽ ꝑtinẽte: ergo videt̃ ꝙ minima
ſit vnio ꝑſone. Sed hoc eſt contra beatũ Bern. q̃
in. v. de ꝯſideratõibꝫ dicit ſic. Inter oĩa q̃ recte vnũ
dicũt̃ arcẽ tenet vnitas trinitatis: qꝛ tres ꝑſone vna
ſubã ſunt ſecũdo loco illa p̃cellit q̃ ecõuerſo tres ſubẽ
vna in chꝛiſto ꝑſona ſunt. Itẽ ibidẽ Dico in chꝛiſto
vbũ aĩam ⁊ carnẽ ſine cõfuſiõe eẽntiaꝝ vnã eẽ ꝑſonã
⁊ tũc abſqꝫ p̃iudicio ꝑſonalis vnitatis in ſua nume-
roſitate manere: videt̃ autem ꝙ iſta vnitas colligat
duo ſimul. ſ. vnionẽ aĩe ⁊ coꝛpoꝛis ⁊ vnionẽ triũ ꝑ-
ſonaꝝ in natura diuina: qꝛ ita dicit Bern. Nec ne-
gaueriꝫ hãc ad illud quoqꝫ genꝰ vnitatis ꝑtinere/ q̃
aĩa ⁊ caro vnꝰ eſt homo: decuit eñ familiarius ſimi
liuſqꝫ cũ hoĩs cõuenire cõſtitutiõe qđ ꝓ hoĩe cõſtitu-

Queſtio principalis h̃ tangitur.

Obiectio prima

2a

3a ſm̃ bernardũ

4a

tū eſt ſacramentū/decuit ⁊ cū ſūma que in deo eſt vni
tate cōgruere, vt quō ibi tres ꝑſone vna eſſentia/ita h̄
cōuenientiſſima quadā cōgruitate tres eſſentie ſunt ꝑ/
ſona vna. Solutio dicēdū ꝙ vnū quo xp̄s eſt vnū
Solutio ꝑncipalis ⁊ ad pmā ob/iectionē. ad nullā vnitatē naturaliū reducit̄ nec ad vnum ꝑ ſe
nec ad vnū per accidēs/nec mirū ſi ph̄i de iſta vnitate
nō cognouerūt que nō niſi ꝑ gratiā ⁊ nō ꝑ naturā eſt
facta ⁊ ideo dico ꝙ tripl'r pōt attēdi vnitas. vno mō
ſcʒ in ꝓportiōe cōiunctoꝝ ⁊ ſic maxima eſt vnitas tri/
nitatis/⁊ poſt h̄ vnitas nature īdiuiſibilitatis ⁊ poſt
ea vnitas nature ꝑ formā/⁊ magis eſt in hōgeneīs ⁊
minus in etherogeneīs ⁊ adhuc minus in cōiunctis
ex ſpūali ⁊ corꝑali natura. ⁊ p̄cipue ꝯſiderandū ꝙ ſm
diſtantiā vnitoꝝ minor eſt vnio. Pōt etiā attēdi vir
tus vniēs/⁊ ſic maxima eſt vnitas trinitatis ⁊ poſt h̄
vnitas triū ſubſtantiarū in xp̄o/⁊ minor eſt vnio na/
turalis: q2 forma ī naturalib' vniēs eſt debilior q̄ȝ na
tura vniēs ꝑſonas vel perſona vniēs naturas. Ter/
tio mō pōt attēdi vnio q̄ȝtum ad ea q̄ ꝯſequūtur vni/
tū: ⁊ ſic maxima adhuc eſt vnitas trinitatis: q2 ex illa
quicq̄d ſubſtantial'r cōuenit vni cōuenit ⁊ alteri ⁊ ecō
uerſo. Adhuc minor eſt vnitas naturalis q̄ eſt forme
⁊ materie: nō em̄ ex vnione illoꝝ quicq̄d forme cōue/
Ad 2am. nit materie cōuenit ⁊ econuerſo. Ad id g̊ qō obījcit̄
ꝙ mīma eſt vnio ꝑſonalis, dico ꝙ hoc ſequeret̄ ſi nō
eſſet vnio niſi in ꝓprietate ꝑſonali: ſed ſic id in. v. diſt.
determinatū eſt vnio hec eſt ſm eſſe hypoſtaſis qō eſt
eſſe h̄ vl' qō eſt hic: ⁊ iō vnio eſt in re nature licet natu
re maneāt diſtincte. Obiectio aūt ꝓcedit ac ſi vnio in
diuidui ⁊ ꝑſone nō eſſent niſi in accidētib' ſiue ꝓprieta
Ad 3am ⁊ 4am tib' indiuidui ⁊ ꝑſone. Ad hoc aūt qō obījcitur de
Bernardo ꝙ videtur eſſe media inter vnitatē trinita
tis ⁊ vnionē aīe cū corꝑe. Dicendū ꝙ hoc veꝝ eſt quo
ad vltimas duas ꝯſideratiōes ⁊ nō quo ad primā ⁊
ꝙ hoc intēdat patet: q2 ſic in originali ſubiūgit ita hec
vnitas duaꝝ extr̄s media vnitatū alteri ſuccūbere al
teri p̄eminere dicit̄ q̄ȝtum ſuꝑiore inferior tm̄ ſuꝑior
inferiore tantūdēqꝫ expreſſam vnionis vni in ſe p̄fert
ea ꝑſona in q̄ deꝰ ⁊ hō vnꝰ eſt xp̄s vt ſi duo illa de ſe/
inuicē p̄dices nō erraueris deū hoīem ⁊ hoīem deū/
vere catholiceqꝫ ꝓnūcians: nō aūt ſimil'r vl' carnem
de aīa vel aīam de carne niſi abſurdiſſime p̄dicas etſi
ſimil'r aīa ⁊ caro vnus ſit hō. ꝙ aūt nō ſit ꝑ virtutem
vniētis patet ibidē vbi dicit ſic: nec miꝝ ſi nō eque po
tens ſit aīa ſua illa vitali etſi valida intētione cōnecte
reatqꝫ ſuis effectib' cōſtringere ſibi carnē vt ſibi dei/
tas hominē illū qui p̄deſtinatus eſt eſſe filius dei in
virtute ⁊ de hoc patet ſolutio ad totū.

Tertia ſentētia que ſit p̄miſſarū ꝓpoſitionū intelligentia.

In hac ergo ſentētia ſic dicit̄ deus factus hō
q2 hoīem accepit ſic dicit̄ eē hō: q2 hoīem hȝ
vel q2 eſt habēs hoīem: ⁊ hō factus deus: q2
aſſumptus eſt a deo: ⁊ hō eſſe deus: q2 habēs
hoīem eſt deꝰ. Cū ergo dicit̄ deus eſt hō vel
habitꝰ p̄dicat̄ vel ꝑſona ſed humanata. Et ꝙ
ꝑſona hūanata p̄dicet̄: Caſſiodorus oñdere
videt̄ dicēs: Factus eſt vt ita dixerim huma
natus deꝰ q̄ etiā in aſſumptione carnis deus
eſſe nō deſtitit. Qō tm̄ varie accipi pōt vt di/
catur deus factus hūanatus: vel xp̄s factus
deus hūanatus vtrūqꝫ em̄ ſane dici pōt. Cū
g̊ dr̄ factꝰ eſt deꝰ hō: multiplex ſm iſtos ſit in
telligētia: vt naturā hūanā accepiſſe vel hu/
manatū verbū eſſe īcepiſſe ītelligat̄. Nec tm̄
ſi incepit eſſe hūanatū v̄bū: ideo ſequit̄ ꝙ in/
cepit eſſe v̄bū nec ſi deꝰ factꝰ ē hūanatū ver/
bū ſequit̄ ꝙ factus ſit verbū: ſicut de aliquo
dicit̄. Hodie iſte cepit eſſe bonus hō vel fa/
ctus eſt bonus hō: nec tm̄ hodie cepit eſſe hō:
vel factus eſt homo.

Quo ſenſu ſm illos dicatur pre deſtinatus chriſtus.

Scdm iſtos dicit̄ xp̄s ſm ꝙ homo p̄deſtinatꝰ
eſſe filius dei: q2 eſt p̄deſtinatū a deo ab eter
no: ⁊ in tēpore collatū eſt ei per gratiā: vt ip̄e
ens hō ſit filiꝰ dei: hoc em̄ nō ſemꝑ habuit: ſ;
in tēpore per gratiā accepit. Qō videt̄ Aug.
notaſſe in li. ad Proſperū ⁊ Hylariū dicens.
Predeſtinatꝰ eſt ieſus: vt q̄ futurus erat ſm
carnē filius dauid: eſſet in virtute filius dei.
Hij etiā cū dicit̄ xp̄s minor patre ſm ꝙ homo
ſm habitū hoc ītelligūt dictū id eſt inq̄ȝtum
habet ſibi hominē vnitū. Unde Aug. in. j. li.
de trinitate. Deus filius deo patri natura eſt
equalis: habitu minor. In forma em̄ ſerui mi
nor eſt patre. In forma dei equalis eſt patri:
⁊ quia ſm habitū accipiēda eſt incarnatiōis
ratio: ideo deū humanatū nō hominē deifi/
catū dici tradūt. Unde Johānes dam̄. Nō
hoīem deificatū dicimꝰ: ſ; deū hoīem factū.

An verū ſit humanā naturā in chriſto de/ Arti. VI.
generare in accidens. D

E inde querit̄ de tertia opinione q̄ error eſt q̄
D tangit̄ ibi [In hac igitur] Quidā em̄ q̄ volūt
eſſe de iſta opinione nō dicūt q̄dem ꝙ accepit
humanā naturā vt habitū: ſed tm̄ dicūt ꝙ in xp̄o de/
generat ī accñs ⁊ h̄ ſic ꝓbat̄. Accñs eſt qō adeſt ⁊ ab/ Arguit̄ p°
eſt p̄ter ſubiecti corruptionē: hūana aūt natura adeſt
⁊ abeſt filio dei/qui nō minus eſt filius dei: g̊ hūana
natura filio dei eſt accidēs. Item accñs eſt qō p̄di/ 2°
cat̄ denoīatiue ⁊ nō ſubſtātia/nō em̄ ſortes dicit̄ hu/
manatus ſed dicit̄ hō ſed dicit̄ albatꝰ ſi albedo ſigni
ficat̄ ineſſe ſibi vt in termīo motus ad albedinē/cum
igit̄ hic xp̄s dicit̄ hūanatꝰ/videt̄ ꝙ hūana natura in
ſit ꝑ accidēs. Itē accñs ē qō aduenit nature iā cō/ 3°
plete ſed hūana natura aduenit filio dei iam cōpleto
in natura ⁊ ꝑſona: g̊ hūana natura in ip̄o eſt accidēs.
Itē accñs vnitū alicui nō variat ip̄m a natura ꝓ/ 4°
pria. hūana natura aduenīēs filio dei: nō eū variauit
g̊ eſt accidēs vel degenerat in accidēs. Sed cōtra Rōnes in
dicit ph̄s qō in ſe eſt ſubſtantia nulli eſt accidens: ſed oppm p̄ma
humana natura in ſe eſt ſubſtātia: g̊ nulli eſt accidēs.
Itē accidēs aut eſt ſpeciei aut indiuidui ſpeciei vt ꝓ
pria paſſio. indiuidui aūt aut cōꝑatur ad ſubiectū vt 2a
ſubiectū tm̄/aut ad ſubiectū vt ad cauſam. ſi igit̄ hūa
na natura degenerat ī accidēs erit accidēs vno iſtoꝝ

modo ꝑ nõ pͥmo mõ: qꝛ ſic cõuerteret humana na-
tura cũ filio dei ſemꝑ ⁊ vbiq; qð falſũ eſt. nec ſcðo mõ
qꝛ fili⁹ nõ eſt ſubiectũ hũane nature. vñ ſi natura hu
mana eſſet in ꝑſona diuina tũc ꝑſona diuĩa eſſet hũa-
na natura qð falſum eſt: nec tertio mõ qꝛ fili⁹ dei nõ
Solo. dicit cauſam hũane nature. Solutio vltimis rõ-
nib⁹ eſt ꝯſentiendũ ꝙ hũana natura nullo mõ eſt ac-
cidẽs nec degenerat in accidẽs: nec antiq̃ dixerũt ꝙ
degenerat in accñs ſ; ꝙ v̓git ĩ accñs ⁊ nouelli vergi
mutauerũt ĩ degñat cũ illa valde diuerſa ſint. vr̃ em̃
v̓gere in accñs ꝓpter cõuenientiã cũ accidẽtis ꝓprie-
tate quadã nõ ꝓpter accidẽtis naturã. ſ. ꝙ põt abeſſe
filio dei ſine diminutiõe ꝑſone / ⁊ aduenit ei ſine aug-
mẽto: qꝛ bonitas nature hũane nihil adijcit diuine ꝑ
ſone ſicut nec pũctus linee vel quãtitati; ſed abſit ꝙ
ad p̄m ⁊ 2m degeneret qꝛ poti⁹ generoſa fit. Ad pͥmũ ḡ dicen-
dũ ꝙ hoc facit cõicare in quadã accidẽtis ꝓprietate ⁊
nõ accidẽtis eſſe ſm naturã eo modo dicendũ eſt ad
ad 3m ⁊ 4m ſequẽs. Ad aliud dicẽdũ cũ dicit̃ deus hũanatus
ꝙ in modo p̄dicatiõis nõ intelligit̃ ꝙ ſit habitus acci
dentalis ſm naturã ſed ſm ꝓprietatẽ que dicta eſt. ꝑ
hec etiam patet ſolutio ad vltimũ.

Qð nõ debet dici hõ dñicus.

a Et licet dicat̃ hõ deus: nõ tñ cõgrue dicit̃ hõ
dñicus. Vñ Aug. in li. retractationũ. Nõ vi
deo vtrũ recte dicat̃ hõ dñicus: q̃ eſt media-
tor dei ⁊ hominũ xp̄s ieſus: cũ ſit vtiq; dñs: ⁊
hoc q̃dem vt dicerẽ apud quoſdã legi catho
licos tractatores. Sed vbicũq; hoc dixi dixiſ
ſe me nollẽ. Poſtea q̃ppe vidi nõ eſſe dicen-
dũ: q̃uis nõnulla poſſet idem rõne defendi.
Scðm iſtos etiã dicit̃ ꝑſona filij in duabus et
ex duabus exiſtere naturis ſm adherẽtiã vl̃
inherentiã. Altera em̃ inheret ei altera ineſt.

Qð p̄dicta nõ ſufficiũt ad cogno-ſcendã hanc queſtionẽ.

Satis diligẽter iuxta diuerſorũ ſententiã ſu
prapoſitã abſq; aſſertione ⁊ p̄iudicio tracta-
uimus q̃ſtionẽ. Verũtamẽ nolo in tanta re
tanq̃ ad cognoſcendũ difficili putare lecto-
rẽ iſtam ſibi nr̃am debere ſufficere diſputa-
tionẽ: ſed legat ⁊ alia forte melius cõſidera-
ta atq; tractata: ⁊ ea que hic mouere pñt: vi-
gilãtiore atq; intelligẽtiore ſi põt mente diſ-
cutiat. Hoc firmiter tenẽs ꝙ de⁹ hoiem aſſũ-
pſit homo in deũ tranſiuit: nõ nature v̓ſibili-
tate: ſed dei dignatiõe: vt nec de⁹ mutaret̃ in
humanã ſubſtantiã aſſumẽdo hoiem: nec hõ
in diuinã glorificatus in deũ: qꝛ mutatio vel
verſibilitas nature: diminutionẽ ⁊ abolitio-
nem ſubſtantie facit.

Arti. VII An xp̄s congrue dicat̃ homo dñicus.

H D Einde querit̃ de hoc qð dicit [Nõ tñ cõgrue
Arg. p̄mo dicit̃ hõ dñicus] Contrariũ em̃ videt̃ qð. I.
Regũ. 2. ſuꝑ illud Cognouit helchana. dicit
2o glo. Quis h̄ niſi hõ dñicus dñs. ſ. ieſus xp̄s. Item
Aug. in ſermone dñi in mõte. Nulli licet ignorare re
gnũ dei cũ eius vnigenitus non ſolũ intelligibil'r ſed
etiã ſenſibil'r ⁊ viſibil'r in hoie dñico de celo venerit.
Itẽ Caſſianus in ſexto cõtra neſtoriũ. Quãuis ḡ 3o
cũ ipa cõfeſſione noſtra ante virginis partũ atq; con
ceptũ dñicus hõ nõ fuerit xp̄s tñ qui a te ſolitari⁹ dr
hõ deus ſcripturis ſacris ſine exordio p̄dicat̃ / ⁊ tãta
hois ac dei vnitas legit̃ vt ⁊ hõ deo ſemꝑ antea coe-
ternus / ⁊ poſtea hoi deus cõpaſſus eſſe videat̃. P̄. 4o
Dam. ſepe dicit hoiem deificatũ: ḡ ⁊ põt dici hõ dñi
cus. Si forte dicat̃ dñicus nomen poſſeſſiuũ eſt ⁊ Solo
ita ſignat rem nois cui adiungit̃ eſſe poſſeſſam. Cõ Obiectio
tra formã ſeruilẽ accepit xp̄s ⁊ ſeru⁹ dñi dicit̃ Eſa. 52.
Ecce intelligit ſeruus meus. Solutio nõ debet di Solutio.
ci hõ dñicus ſed debet dici ꝙ xp̄s hõ dicit ꝑſonã ⁊ illa ad totũ ſil'
nõ fuit vnq̃ ſerua licet ſeruilẽ accepit naturã. ꝙ autẽ
ipe dicit̃ ſeruus nõ ꝯuenit ei gr̃a ꝑſone ſimpl'r ſed gr̃a
nature q̃ eſt in ꝑſona: ⁊ ideo qꝛ dñicũ ſonat ſeruilẽ eſſe
perſonã xp̄i ideo retractat Aug. dicit̃ tñ dñicus qñq;
nõ poſſeſſiuũ ſed ꝓ habẽte dominiũ. vt logic⁹ q̃ habet
logicã ⁊ ſic q̃dam dicũt eũ dñicũ ſed nõ debet extendi
qꝛ magis ꝓprie ſonat ꝑſonã ſeruilem.

An diuĩa natura debeat dici na-ta de virgine.

Diſt. VIII. Qualr̃ per vnionẽ diuerſaꝝ naturaꝝ ĩ xp̄o fiat cõicatio ideomatũ ⁊ ꝓprietatũ reſpiciẽtiũ naturam.

P Oſt p̄dicta inquiri de-
p bet: vtrũ de natura diuina concedẽ-
dũ ſit: ꝙ de virgine ſit nata: ſicut di
citur in virgĩe incarnata. Et videt̃
vtiq; nõ debere dici nata de virgĩe: cũ nõ ſit
nata de patre. Que em̃ res nõ eſt de patre ge
nita nõ dicit̃ de matre nata: ne res aliqua fili a
ationis nomẽ habeat in hũanitate q̃ illud nõ
teneat in diuinitate. Videt̃ tamẽ poſſe ꝓba-
ri: ꝙ ſit nata de virgine: qꝛ ſi hoc eſt naſci deũ
de virgĩe. ſ. hoiem aſſumere in vtero virgis:
cũ natura diuĩa ſuꝑius dicta ſit hoiem aſſũ-
pſiſſe: videt̃ debere dici nata. De hoc ait Au
guſtinus in libro de fide ad Petrũ: Natura
eterna atq; diuina nõ poſſet tꝑaliter concipi
⁊ naſci ex natura humana: niſi ſm ſuſceptio-
nẽ veritatis humane verã tẽporaliter conce
ptionẽ ⁊ natiuitatẽ ineffabiliſi ĩ ſe diuinitas
accepiſſet. Sic eſt deus eternus veraciter ſm
tẽpus ⁊ cõceptus ⁊ natus ex virgine. Iſta au
toritate videt̃ inſinuari ꝙ natura diuĩa ſit na
ta ⁊ cõcepta de virgine. Sed ſi diligenter no-
tentur verba potius de ꝑſona agi intelligit̃
que ſine dubitatiõe ⁊ de patre ⁊ de matre na-
ta eſſe dici debet.

P Oſt hec inq̃ri debet ⁊c.] Hic incipit pars A
p illa q̃ eſt de cõueniẽtib⁹ cõiũcto ex vnitate
⁊ vnibili. Sũt aũt tria ſm Diony. in om̃i
ꝑfecto vno ꝯſiderãda. ſ. ſubſtãtia virtus et
oꝑatio ⁊ vocat̃ ſubſtãtia cõpoſitũ ſiue ꝑſona. virtus
aũt potẽtia naturalis ad actũ vel paſſionẽ. Oꝑatio
aũt opus qð eſt hypoſtaſis cõſtitute ⁊ ꝑfecte ſm vir-
tutẽ que ineſt ei: ⁊ ideo etiã ꝓprietates xp̄i vnite ſunt

triplices. Aut em̄ ſunt vniti ẜm ꝙ vnitũ eſt/⁊ de illis agit͛ in pᷓma pte/qui ſunt xp̄i ẜm potentiã vel virtutẽ ſumptã ex parte aı̄e vl' coꝛpis/⁊ de illis agit͛ in parte ſecũda q̄ incipit.xiij.diſtin.ibi.[Preterea ſciendũ eſt xp̄m ẜm hoīem ab ip̄a conceptiõe] Et ꝙ hoc verũ ſit patet:qꝛ ibi agit de ſapiẽtia ⁊ gr̄a xp̄i q̄ inſunt ẜm potentiã ſumptã in aı̄a.⁊ in.xv.agit de defectibꝫ nr̄is aſſumptis q̄ inſunt ẜm ı̄potentiã ſumptã ex pte coꝛpis Aut ſũt etiã ꝓprietates ẜm opa ſumpte. ⁊ de his agit in.xviij.diſt.que incipit ibi [De merito xp̄i etiã nõ eſt p̄tereundũ] Et ꝙ hoc etiã verũ ſit patet:qꝛ omnia q̄ ponũtur ibi.ſunt de merito de mediatiõe ⁊ redẽptiõe ⁊ de moꝛte q̄ fuit opꝰ p̄cellẽtiſſime foꝛtitudinis: ⁊ iõ in illa finit͛ tractatus de incarnatiõe. De ꝓprietatibꝫ igit͛ xp̄i hoīs inq̄ꝫtum eſt deꝰ ⁊ hõ habet͛ in pᷓma pte/⁊ diuidit͛ in duas ptes. Quedã em̄ ꝓprietates inſunt ei in eſſe:quedã aũt nõ inſunt ei niſi ẜm poſſe ꝑ intellectũ/ſicut eſt poſſe aſſumere aliũ/poſſe aſſumere in ſexu muliebꝛi. De hijs ḡ que pᷓmo mõ inſunt agit in primis q̄ttuoꝛ diſtinctiõibꝫ ⁊ etiã in pᷓmo ca. q̄nte diſtinctiõis q̄ eſt.xij. De hijs v̓o q̄ ſcđo mõ inſũt agit in alia pte duodecime diſt.ibi [Solet aũt q̄ri vtrũ aliũ hominẽ] ꝓprietates que inſũt in eſſe cauſant͛ a pᷓncipijs eſſentialibꝫ xp̄i. Illa aũt ſunt extrinſeca ſicut pr̄ ⁊ mater/aut intrinſeca vt vtraqꝫ natura. Et ideo poꝛ diuidit͛ in tres ptes. In quaꝝ pᷓma agit͛ de ꝓprietatibꝫ cõſequẽtibꝫ xp̄m vnitũ ẜm cõparationẽ ad principiũ a quo ſicut ꝑ generationẽ/ſicut eſt naſci vel bis naſci et de iſtis agit͛ in iſta diſt.viij. Aut cauſant͛ a diuina natura ſicut eſt honoꝛ ⁊ adoꝛatio ⁊ hmõi ⁊ de iſtis agit in.ix.diſt.ibi [Preterea inueſtigare opoꝛtet] Aut cõſequũtur ip̄m ex humana natura/⁊ de illis eſt dicendũ decima ⁊ vndecima diſtin.⁊ in pᷓmo ca.duodecīe. Hec aũt pars ı̄cipit ibi [Solet etiã a quibuſdã q̄ri] In iſta aũt diſtin.q̄ p̄ſentis eſt lectõis ſunt duo capl'a ſcꝫ vtrũ debeat dici diuitas nata ⁊ cõcepta. Et vtrũ debeat dici xp̄s bis natus ibi [Queri etiã ſolet.

Arti. 1 B

An diuina natura ſit nata ⁊ cõcepta ⁊ vtꝝ natura humana ſit nata ⁊ an poſſet dici ꝙ diuina natura ſit nata per conſequẽs.

Ncidit aũt hic dubiũ circa pᷓncipiũ primi ca.
i vbi dicit [Videt͛ vtiqꝫ nõ dici debere de diuina natura ꝙ nata ſit de virgine] Et multiplicat͛ q̄ſtio vt primo q̄rat͛.ſi diuı̄a natura eſt nata ⁊ cõcepta. Scđo ſi hũana natura eſt in ip̄o nata. Tertio ſi diuina vel hũana/⁊ ſi nõ primo tñ ꝑ ꝯſequẽs debet
Argu. pᷓmo dici nata vel cõcepta. Ad pᷓmũ hoꝝ ꝓcedit͛ ſic/hec cõcedit͛ diuina natura eſt ı̄carnata:ſed nihil eſt incarnatũ niſi qđ prius carne in vtero virgis eſt ꝯceptũ:ḡ cõcedi debet diuı̄a natura eſſe cõcepta:nihil aũt concipit͛ niſi qđ naſcit͛ ſi natura nõ patiat͛ impedimẽtũ:ḡ
2º debet cõcedi ꝙ diuina natura eſt nata. Itẽ Hilarius in li.de trini. Nihil niſi natũ habet filius cũ ergo hoc ſit veꝝ de eterna generatiõe qꝛ nõ in parte eſt na
3º tus de virgine ⁊ in pte nõ ſed totus. Itẽ aliter em̄ theothochos mater eius nõ diceret͛:ḡ debet ꝯcedi ꝙ
4º nata ſit diuı̄a eſſentia in ip̄o. Itẽ in filio dei ẜm intellectũ nõ ſunt niſi duo.ſ.eſſentia ⁊ ꝓprietas licet illa duo in ip̄o ſunt vnũ. Aut igit͛ incarnatꝰ eſt rõne eſſentie/aut rõne ꝓprietatis/aut rõne vtriuſqꝫ nõ rõne ꝓprietatis tm̄:qꝛ hoc eſſet ridiculũ ꝙ ꝓprietas illa eſſet nata. Silr̄ nõ rõne eſſentie tm̄:qꝛ ſic pr̄ eſſet natꝰ ergo rõne vtriuſqꝫ eſt natus:ergo diuı̄a eſſentia nata
eſt. Itẽ in inferioꝛibꝫ videmꝰ cũ aliq̄s naſcit͛ omne 5º
qđ in ip̄o ē naſcit͛ cũ ip̄o:ḡ mlͭto magꝭ erit h̄ in ſupioꝛibus in quibꝫ eſt maioꝛ ſimplicitas cũ igit͛ eſſentia ſit
in ip̄o eſſentia videt͛ eſſe nata. Itẽ in inferioꝛibꝫ q̄- 6º
cũqꝫ in recto p̄dicant͛ de nato dicunt͛ nata ſicut ⁊ natus.vt hic eſt natus ⁊ hic eſt petrus ⁊ petrus natus. dicit͛ ergo ⁊ in ſupioꝛibꝫ quecũqꝫ in recto p̄dicant͛ de filio dei ſi filius dei dicit͛ natus/⁊ ip̄a natura diuina dicet͛ nata:ſed filius dei eſt diuı̄a eſſentia ergo ip̄a di
cit͛ nata. Ulterius querit͛ de ſecũdo articulo q̄ſtio Queſtiũcu-
nis vtꝝ humana natura debeat dici nata. videt͛ ꝙ ſic la ſecunda.
qꝛ humana natura incepit/⁊ om̄e qđ incepit aut ince Rõ pª ꝙ ſic
pit per creationẽ vel generationẽ:ſed humana natura nõ incepit ꝑ creationẽ:ergo ꝑ generationẽ ḡ ip̄a eſt
nata vel genita. P.nihil eſt genitũ tẽpoꝛali genera 2ª
tione niſi qđ cepit in tẽpoꝛe/ꝑſona xp̄i nõ cepit in tp̄e vt iam ꝓbatũ eſt ſepius:ergo ꝑſona xp̄i nõ eſt nata in tẽpoꝛe cũ igitur aliq̄d natũ ſit de beata virgine videt͛
ꝙ opoꝛteat naturã humanã eſſe natã. Itẽ hoc eſt 3ª
natũ de virgine qđ ſpũſſancti opatione eſt factũ:ſed hoc eſt natura humana.nõ em̄ ſpũſſctũs fecit perſo-
nam xp̄i:ergo humana natura eſt nata. Sed ꝯtra Rões in
vtrãqꝫ partẽ q̄ſtiõis ſic obijcit͛/nihil generat͛ niſi ens oppoſitũ pª
completũ in natura illa:ens aũt cõpletũ eſt ſuppoſitũ
ergo qđ generat͛ eſt ſuppoſitũ. Itẽ phs in.vij.pᷓme 2ª
phie ꝓbat ꝙ nõ generat͛ materia neqꝫ foꝛma ſed totũ compoſitum cum igitur ⁊ materia ⁊ foꝛma ſunt compoſitum nature: nature non erit generari nec naſci.
Itẽ nõ generat͛ niſi in quo generatio terminat͛:ge 3ª
neratio aũt nõ terminat͛ niſi ad ſuppoſitũ nõ ergo na
ture ꝓprie eſt generari vel naſci. Ulteriꝰ querit͛ de Queſtiũcl'a
tertio q̄ſtionis articulo.ſ.vtrũ poſſit cõcedi de diuı̄a tertia.
natura ꝙ ip̄a ſit nata ꝑ ꝯſequẽs.videt͛ ꝙ ſic:qꝛ ſi dicã Arguit͛ pº
hic generat hũc ꝑ ſe ⁊ hic eſt hõ poſſum vlterius inferre:ergo ꝑ ꝯſequẽs generat hoīem ⁊ hõ eſt aı̄al ⁊ ꝑ cõſequẽs generat aı̄al ⁊ ſic de alijs. Cũ igitur homo et animal dicãt naturã hoīs.videt͛ ꝙ natura habeat generari ⁊ naſci per ꝯſequẽs:ergo ſimilr̄ de filio dei hic generat hunc ⁊ hic eſt natura diuina. videt͛ ꝙ ꝑ con-
ſequẽs generat naturã diuinã. P.licet pes ⁊ ma- 2º
nus ⁊ coꝛpus nõ naſcant͛ per ſe tamẽ poſſumus conuenienter dicere ꝙ naſcũtur in iſto nato/⁊ ſic ip̄oꝝ aliqua eſt natiuitas:ergo a ſimili licet natura diuina nõ naſcatur/ videt͛ tamẽ ꝙ poſſumus dicere ꝙ naſcatur
in xp̄o. Solutio dicendũ ꝙ eſſentia diuina nullo Solõ.
modo debet dici nata ſicut em̄ dicit͛ in lr̄a nihil debet dici natũ in tp̄e qđ nõ eſt natũ in eternitate ne nomẽ filiatiõis ad aliud trãſeat ſicut in ſupioꝛibꝫ in prima ⁊ q̄rta diſtinctiõe eſt habitũ. Et etiã iõ qꝛ in nulla natura ita ē ꝙ natura naſcat͛ ſꝫ naſcit͛ hypoſtaſis ſiue ſb̄a
cõpoſita ſicut ꝓbatum eſt bene in obiectiõibꝫ. Ad Ad pᷓmũ qđ
primũ ergo dicendũ ꝙ verũ q̄dem eſt ꝙ hec concedit͛ eſt maioꝛ ar
ꝙ diuina natura eſt incarnata ſub hoc ſenſu ꝙ diuı̄a gumenti
natura eſt carni ſociata in eadẽ ꝑſona.ſ.nõ ſibi ⁊ in ſe ẜm ꝙ natura aſſumpſit carnẽ ſed aſſumpſit ſibi in ꝑſona vñ cũ natiuitas ſit eius qđ in ſe ⁊ ꝑ ſe eſt ı̄carnatũ
diuina natura nõ erit ꝓpter hoc nata. Ad aliud di- Ad minoꝛẽ
cendũ ꝙ nihil eſt incarnatũ niſi qđ prius erat ꝯceptũ eiuſdẽ argu
ſicut iam patet:qꝛ nõ ꝯcipit͛ niſi qđ ꝑ ſe ẜm rõnem in- menti.
telligẽdi vnit͛ carni:⁊ ſic nõ eſt incarnata diuina na-
tura. Ad aliud dicẽdũ ꝙ Hilarius loquit͛ de eter- Ad 2m.
na generatiõe/⁊ ſenſus eſt nihil niſi natũ qđ naſcẽdo accepit:ſed hoc nõ põt dici de tempoꝛali:qꝛ naſcendo tp̄alit͛ nõ accepit diuinã naturã: ⁊ iõ etiã hec nõ eſt ve

Ad 3m ra ꝙ ſit nata ſic ꝙ tꝑaliter accepta. Ad h̄ qđ obijcit̄
ꝙ ſm hoc nō diceretur theotochos ſancta virgo. di-
cendū ꝙ nō ſequit̄ qꝛ licet diuina natura nō ſit nata:
Obiectio. tamē filius dei ꝛ deus eſt natus de ipa. ꝛ ſi obijcit̄ ꝙ
deus eſt nomē ſubſtantie ꝛ nature ꝛ ſi deꝰ natus eſt
Sol'o diuina natura nata eſt. Rn̄ſio ꝙ licet li deus ſit no
men ſubſtantie/ tamē per actū notionalē ſicut eſt na-
ſci tꝑaliter ꝛ eterne: qꝛ vtrūqꝫ ſuppoſito cōuenit/ tra-
hitur ad ſupponēdū ꝓ ꝑſona: ꝛ ideo tunc nō ſequit̄ ꝙ
natura diuīa eſt nata. Si aūt querit̄ ꝓbatio ꝙ naſci
tꝑaliter ſit notionale reuocet̄ ad memoriā qđ ſup̄ di-
ctū eſt de incarnatiōe vbi oñſum eſt ꝙ generatio eter-
Ad 4m na ſm intellectū claudit̄ in tēporali. Ad aliud di-
cendū ꝙ in filio dei eſt eſſentia ꝛ eſt ꝓprietas ꝛ eſt ꝑſo-
na ꝛ hec nō habent numerū: quia eſſentia eſt perſona
ꝛ ꝓprietas. vnde ſicut dicimus ꝙ eſſentie nō eſt naſci.
ita etiā dicimus ꝙ ꝓprietatis nō eſt naſci/ ſed ꝑſone q̄
ſm intellectū media eſt inter eſſentiā ꝛ ꝓprietatē/ ꝛ di-
cit hypoſtaſim in ſe ꝑfectā ꝛ ſubſiſtentē: licet eñ in di-
uinis ꝓpter oīmodā ſimplicitatē nō differat eſſentia
a ꝑſona ꝛ ꝓprietate nō tamē ſuppoſito vno ſupponit̄
Ad 5m alterꝝ/ nec quicq̄d attribuit̄ vni attribuit̄ alteri. Ad
aliud dicendū ꝙ in inferioribꝫ nō pōt dici ꝙ omne qđ
eſt ī aliquo naſcat̄. ꝓprie eñ etiā nō dicit̄ ꝙ totū naſci
tur in ipo: ſed ꝓprie dī ꝙ ipē naſcit̄ in toto illo qđ eſt in
ipo. vnde illa ratio aut ex falſis aut ex ꝓprijs ꝓcedit.
Ad 6m Ad aliud dicendū ꝙ in inferioribꝫ licet oīa dicā-
tur nata q̄ predicant̄ in recto/ nō tamē omnia dicunt̄
ꝑ ſe nata ſed quedā per accidēs quedā aūt per conſe-
quēs: de quibuſdā autē dicit̄ ꝙ ipē natus eſt in illis
verbi gratia hypoſtaſis huius per ſe id qđ ſubiecto
vnū eſt per accidēs vt albus longus ꝛ hmōi. Id aūt
qđ eſt ſecūda ſubſtātia cui ſubſtat ſuppoſitū vl' ꝓprie-
tas vel ſpeciei vel generis dicet̄ natū ꝑ conſequēs: qꝛ
dicit phs ꝙ aīal vniuerſale aut nihil eſt aut poſteriꝰ
eſt. vnde hic natus ꝛ hic eſt homo ꝑ ꝯſequēs natꝰ hō
eſt/ ꝛ homo eſt aīal per ꝯſequēs eſt natum aīal/ ꝛ per
cōſequēs diſcipline ſuſceptibile ꝓpter ꝓprietatē ſpeciei
per ꝯſequēs viuū vel vitale ꝓpter generis ꝓprietatē:
ꝛ ſic de alijs. Sed non ſic eſt in xp̄o duabꝫ rationibꝫ
vna eſt qꝛ ꝛ ſi diuīa natura p̄dicet̄ de filio dei/ hoc nō
cōtingit ex ratione ꝑſone: quia ꝑſona eſt nec rōne na-
ture: qꝛ natura eſt ſed aliūde ſcꝫ ex oīmoda ſimplicita
te. vnde natura nō eſt poſterius perſone ſed idem ſub
alio modo ſignificandi. Secūda eſt magis ad ꝓpoſi-
tum qꝛ ſcꝫ in iſtis totū accipit̄ per generationē aliquo
mō ſed ſic nō eſt in xp̄o: naturā eñ diuinā nō accepit
Ad queſtiū ꝑ generationē tēporalē vt ante diximꝰ. Ad id qđ vl
lā ſecūdā cū terius querit̄ vtrū humana natura debeat dici nata
duabꝫ pri- Dicendū ꝙ ſm intellectū nature qui poſitus eſt ſup̄
mis rōnibꝫ in lr̄a ſcꝫ ꝙ humana natura ſit corpus ꝛ anima non
debet cōcedi: quia in nulla natura hoc verū eſt ſicut
bene ꝓbant obiectiones. Si aūt humana natura di
ceret̄ vniuerſale ſpeciei vel generis poſſet dici ꝙ natu
ra occulte oꝑetur in hijs ꝛ eſſet nata per ꝯſequēs ſiue
Ad 3am per poſterius. Ad id autē qđ contra obijcit̄ dicen-
dū ꝙ hec eſt falſa/ hoc eſt natū de virgīe qđ ſpūſſancti
oꝑatione eſt factū: quia ꝑſona nata eſt de virgine ꝛ tñ
ꝑſona oꝑatione ſpūſſancti nō eſt facta. vnde illa ratio
Ad queſtiū ꝓcedit ex falſis ꝓpoſitionibꝫ. Ad id qđ vlterius q̄-
culā 3am cū ritur vtrū poſſit dici ꝙ natura diuina eſt nata per cō
p̄o obiecto. ſequēs: dicendū ꝙ nō illis duabꝫ rationibꝫ que ſupra
ſunt poſite/ ꝛ nō eſt ſimile in generatione inferiori vt
Ad 2m patet ex dictis ꝛ per hoc patꝫ ſolutio ad primū. Ad
aliud dicendū ꝙ nō eſt vera/ hic pes naſcit̄ in iſto niſi
valde ip̄roprie: ſed ſic dicendū eſt iſte naſcitur habēs
pedem ꝛ manū/ ſi tamen ip̄roprie concedat̄ nō erit ſi-
mile de diuina natura: quia nō per generationē tem
poralē accipit̄ ſicut pes vel manus.

An in xp̄o ſit tm̄ vna filiatio. Arti: II.

Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Ne res aliqua C
D filiationis nomen habeat in humanitate que
illud nō tenet in diuinitate.] ſ̄.a. Ex h̄ eñ ac- Rōnes ꝓ
cipi videtur ꝙ vna ſola filiatio ſit qđ etiā multis rō- veritate p̄a.
nibus ſic probat̄. in diuinis hypoſtaſibꝫ nulla eſt pro
prietas diſtinguens niſi relatio originis: ergo nulla
eſt ꝓprietas ꝑſonalis niſi illa. ſed ab vna ꝓprietate ꝑ-
ſonali dicit̄ perſona vna. Cum igitur ꝓprietas hec in
perſona filij ſit filiatio filij cum vna perſona vnā ſolā
habebit filiationē. Item ponamus aliquē genera 2a
ri actiue a patre ſicut multi faciunt ꝛ eundē generari
a matre ex hoc ꝙ iſte aliter generat̄ a p̄re ꝛ aliter a ma
tre nō fiunt in eo diuerſe filiationes ſed vna filiatione
reſpectū ponit ad patrem vt ad generās actiue ꝛ eun
dem ad matrem ponit reſpectū ſm generationē paſſi
uam: ergo a ſimili filius diuerſo modo genitus a pa-
tre eternaliter ꝛ a matre temꝑaliter nō habebit diuer
ſas filiationes. Item ponamus vnū habere decē 3a
filios vna paternitate refert̄ ad oēs ſm diuerſum
reſpectū cōparatus ad hunc: ergo diuerſus actus ge
neratōis nō cauſat diuerſitatē originis. P̄. in oīni 4a
natura ſimile nō poteſt inueniri ꝙ aliquid ſm eandē
partē etiā a diuerſis cauſis duas habeat ꝓprietates
eiuſdē ſpeciei: nō eñ due albedines inſunt eidem ſm
idem/ nec due nigredines etiā a diuerſis cauſis indu-
cte ꝛ ſimil'r in anima nō inſunt due ſciētie eiuſdē ratio
nis in eodem/ nec due ſpecies hoīs ad ītelligendū ho
minē/ ꝛ ſic eſt in omnibꝫ: ergo etiā impoſſibile eſt intel
ligere qualiter hoc poſſit eſſe verum. Si forte dica Inſtātia 2a
tur ꝙ alterius rōnis eſt filiatio hūana ꝛ alterius rō-
nis filiatio diuīa: ꝛ ideo ſunt due in eodem filiatiōes.
Contra filiatio eſt conſtituēs filiū: ꝛ quicq̄d alteriꝰ Sol'o q̄ eſt
rationis eſt in abſtracto eſt etiā alterius in concreto: ratio 5a.
iſta ꝓpoſitio nō habet inſtantiā: ergo ſi filiatio eſt alte
rius rōnis alterius rationis eſt filius. ſed filius vniꝰ
rationis ꝛ filius alterius ratiōis ſunt duo filij: ergo
xp̄s eſt duo filij qđ hereſis eſt. Item aut eſt ſic alte- 6a
rius rōnis ꝙ ſit equiuocū illi vel ꝙ ſit per prius ꝛ po
ſterius dictū. Si equiuocū ſequit̄ neceſſario ꝙ xp̄s
ſit alia ꝛ alia rōne filius. Si autē per prius ꝛ poſte-
rius dictū cum nō poſſit prius ꝛ poſterius eſſe pari-
ter aliquid cōmune ꝛ qđ nihil eſt cōmune creatori et
creature erit hoc modo filiatio ꝙ iſta eſt filiatio imitā-
do illam: ergo non recedit oīno a ratione eius: igitur
due ꝓprietates hoc modo ſimiles ſunt in eodem ſm
idem licet a diuerſis cauſis: quia vero nō cōtingit in-
telligi vel imaginari/ ponamus eñ ſapientiā increa-
tam ꝛ ſapientiā creatā eſſe in eodem/ adiectiue erit nō
intelligibile cum nō recedant a ratione vna cōitatis
ſm ꝓportionē ad vnum actum. P̄. ponamus vnū 7a
magiſtrū hodie habere vnū diſcipulū ꝛ cras alium ꝛ
ita ſucceſſiue vſqꝫ ad mille oportebit ſm hoc ꝙ mille
magiſtri generarētur in ipo qđ abſurdum eſt. Itē 8a
filiatio eſt ꝓprietas perſone ſm ꝙ perſona: ꝑſona aūt
eſt tm̄ vna ꝛ vnius perſone vt vna eſt ꝓprietas conſti
tutiua tm̄: ergo cum filius ſit vna perſona/ filius nō
habebit niſi vnam filiationē. Sed contra genera- In oppoᵐ
tio eſt cauſa relationis: ſed in chriſto nō eſt vna gene- arg. primo.

2º ratio ergo nec vna filiatio. ℟. filiatio eſt qua filius referꝫ ad aliud: ſed eterna filiatione referꝫ ad patrē ⁊ nō ad matrē: ergo erit alia relatio ad matrē ergo alia
Solᵒ filiatio. Solutio ſine p̄iudicio dico ꝙ nō ē niſi vna filiatio chriſti filiȷ̄ dei: quia nō eſt intelligibile qualiꝫ iſte due ꝓprietates eiuſdē rōnis determinarēt vnam
Ad primū qᵒ ē i oppᵐ hypoſtaſim vñ cōcedo priores rñnes. Ad id qᵒ cō tra obijcitur ꝙ generatio eſt cauſa relatiōis dicendū ꝙ hoc verū eſt niſi ſit relatio eiuſdem rōnis quā cauſa re habet: ſi eñ illa inſit nō poteſt induci ſuꝑ illam alia ſed diuerſos reſpectus eiuſdē inducit. ſ. ꝙ pater vel fi lius reſpectu alicuius ſit pater reſpectu cuius nō fuit Sicut ſi ponamus aliquē eſſe album ⁊ adueniunt ei cauſe inducentes albedinē nō inducent ei albedinem aliam/ſed facient ꝙ eadem albedo alia de cauſa etiā
Ad. 2ᵐ habebaꝫ q̄ꝫ prius habeatur. Ad aliud dicēdū ꝙ fi liatio eſt ꝓprietas cauſans reſpectū in relatiuo ⁊ in eo ꝙ eſt ꝓprietas nō reſpicit niſi id cui ineſt/⁊ ē vna ſm id autē ꝙ cauſat reſpectū non reſpicit id in quo eſt ſi cut in ſubiecto ſed querit determinari extra: ⁊ ideo in vna ꝓprietate tot multiplicanꝫ reſpectus quot habet extra ad que refertur: ⁊ ideo nō ſequiꝫ ꝙ ſi aliquo re ſpectu refertur ad patrē ⁊ alio ad matrē ꝙ ſint diuer ſe ꝓprietates filiationū in ip̄o nec eſt iſta opinio noua ſed etiam ſcripta in ſcriptis alioꝝ magiſtroꝝ.

De gemina chriſti natiuitate quibus natus eſt.

Queri etiam ſolet vtrū debeat dici xp̄s bis genitus vt dicitur dei ⁊ hominis filius? Ad qᵒ dici poteſt xp̄m bis natum eſſe: duaſqꝫ natiuitates habuiſſe. vnde Aug. i libro de fide ad petrū. Pater deus de ſua natura genuit filium deū ſibi coequalem ⁊ coeternū. Idem quoqꝫ vnigenitus deus ſecūdo natus eſt ex patre ſemel: ex matre ſemel.. Natus eſt enim
a de patre dei verbū. Natus eſt de matre verbū caro factū vnᵒ ꝗ atqꝫ idē dei filius naᵒ eſt ante ſecula: ⁊ natᵒ in ſeclᵒ ⁊ vtraqꝫ natiuitas vnius eſt filiȷ̄ dei: diuia. ſ. ⁊ humana. De hoc etiam Johānes dam̄. ait: Duas ꝗ xp̄i natiuitates veneramur: vnam ex patre ante ſecula que eſt ſuper cauſam ⁊ rationem ⁊ tempus ⁊ naturam: ⁊ vnam que in vltimis tēporibus ꝓpter nos ⁊ ſm nos ⁊ ſuper nos: ꝓpter nos: quia ꝓpter noſtram ſalutē: ſm nos: quia natus eſt homo ex muliere: ⁊ tempore cōceptionis. ſ. nouem menſium. Super nos quia non ex ſemine: ſed ex ſp̄ūſancto ⁊ ſancta virgine ſupra legem conceptionis. Ex his manifeſte apparet chriſti duas eſſe natiuitates eūdēqꝫ bis natum fore.

Arti. III. D

An chriſtus poſſet dici bis genitus ⁊ quomodo debeat.

Arguiꝫ p̄o Einde queriꝫ de hoc qᵒ dicit in. ij. ca. Queri
d ſolet vtrū debeat dici xp̄s bis genitus. videꝫ ꝙ nō. nihil eñ ſic in actu exñs ꝙ ip̄m nunq̄ꝫ eſt interruptū facit numerū cū aliquo actu eiuſdē rōnis/ſicut ſi vno curſu currā eternaliter/nunq̄ꝫ dicar bis cucurriſſe etiā ſi alio cū illo curſu poſſum currere q₂ bis ſonat interruptionē: ſed vna generatio filiȷ̄ eſt eterna: ergo nō interrupta: ergo cū alia generatione numerū nō facit. Item quicūqꝫ actus nō ſunt eiuſ 2º
dem rationis de eis nō poteſt dici bis. vt ſi ſemel curram ⁊ ſemel ſcribaꝫ nō poteſt dici bis cucurri vel bis ſcripſi: ergo cum ſimiliter generatio eterna ⁊ tēporalis nō ſint eiuſdē rationis nō poteſt dici bis genitus.
Solutio Iſidorus expreſſe dicit xp̄m eſſe bis na Solᵒ
tum/⁊ magiſter dicit hoc etiā vñ hoc concediꝫ iproprie vt ſit ſenſus: bis natus id eſt duas habeat natiuitates. Ad primū ergo dicendū ꝙ cū diciꝫ genera Ad primū
tio filiȷ̄ eterna/nō dicitur ideo eterna ꝙ nunq̄ꝫ conſequiꝫ finē: ſed quia eſt tota ſimul ſtans ⁊ ꝑfecta nunq̄ꝫ in fieri nunq̄ꝫ in factū eſſe: ſed ſemꝑ completa ⁊ ꝑfecta nō interrupta: quia nihil interrūpitur niſi tēpus ⁊ tēporale ⁊ generatio eterna licet non ſit eiuſdē rationis oīno cum tēporali nō tñ eſt vllo modo cōis: q₂ eſt ibi cōmunitas ꝓportionis/⁊ ſic inq̄ꝫtum cōpleta ⁊ perfecta cōnumeraꝫ improprie tēporali perfecte ꝑfectione tēporis: licet eñ eternitas ⁊ tēpus nō vniuocētur in vno/tamē ordināturita ꝙ vnum ſub alio ⁊ tēpus imitaꝫ eternitatē inq̄ꝫtum poteſt. Ad aliud dicen Ad 2ᵐ.
dum ꝙ generatio eterna ⁊ tēporalis ſunt eiuſdē rationis ꝑ prius ⁊ poſterius ꝑ analogiā vt ſepe dictū eſt.

Vtrum xp̄s eſt vnus filius. Arti. IIII. E

Einde queriꝫ de hoc ꝙ dicit [Vnus igiꝫ atqꝫ
d idem dei filius natus eſt ⁊c̄.] ſ̄. a. Hoc enim
videtur eſſe falſum q₂ diuerſarū naturarū ge Arg. p̄mo.
nere ⁊ ſpecie diuerſa ſunt indiuidua: ſed diuina natura ⁊ humana ſunt diuerſe nature ſpecie ⁊ genere ergo eorū diuerſa ſunt indiuidua vt videtur. Item di 2º
uerſoꝝ actuū in natura ⁊ eſſe diuerſi ſūt termini/generatio diuina ⁊ humana ſunt diuerſi actus ⁊ vterqꝫ in naturā ⁊ eſſe: quia generatio ſm ph̄m eſt via in naturā: ergo habent diuerſos terminos: ſed terminus eſt ille qui naſcitur: ergo diuerſi ſunt illi qui naſcūtur ſed qui naſcūtur filiȷ̄ ſūt: ergo diuerſi ſunt filiȷ̄. Itē 3º
diuerſarū ſpecierū ⁊ generū diuerſa ſunt indiuidua: ergo etiā diuerſarū naturarū rationaliū ſpecie ⁊ genere diuerſe ſunt perſone: q₂ ꝑſona eſt hypoſtaſis indiuidua rōnalis nature. Solutio ex predictis leue Solutio.
eſt illud ſoluere: quia probatū eſt ſupra ꝙ xp̄s nō eſt niſi vnū: ⁊ ideo nō eſt niſi vnus filius. Dicendū ꝗ ad p̄ᵐ ⁊ 3ᵐ
ad primū ⁊ ad vltimū ꝙ fere idem ſunt ꝙ hoc verum eſt de naturis quarū neutra alteri cōmunicabilis eſt vel cōicat. Si aūt vna cōmunicat ⁊ altera nō/ille qui cōicat nō erit indiuiduū habens: q₂ nō eſt in ſe indiuiſum ⁊ diuiſum ab alio ſicut aīa ⁊ ſubſtantia ſpiritualis rōnalis ⁊ corpus ſubſtātia corporalis: ⁊ tñ nec corpus habet indiuiduū nec anima perſonā: quia cōmunicāt inuicē: cōicare eñ aliȷ̄ ꝑ vnionē tollit potētiam habendi ꝑſonalitatē vel perſonā. Ad aliud di Ad 2ᵐ.
cendū ꝙ generatio in diuinis non dicit actū aliquē q̄ vt fieri termineꝫ ad filiū productū: quia ſm hoc eſſet ſucceſſiua/⁊ filius ante fuiſſet in potentia ⁊ poſtea in actu ⁊ nō eſſet eternus ⁊ ideo illa nō tenet niſi in humanis. Si aūt in hoc nō fuit bis dicendū ꝙ tunc generatio humana eſt eiuſdem cuius eſt diuina vt pateꝫ per ſupra dicta: ſed nō ſm idem: quia generatio eterna eius eſt ſm naturam diuinam: tēporalis autē ſm humanā. Si autē obijcitur ex hoc humana natura multū videtur perdere q₂ cōicabilis eſt: q₂ ꝑdit potē

tiam conſtituēdi perſonā. Dicendum ꝙ nihil amittit
q̄nymo nobilitat̃ ex hoc ꝙ nobiliori modo habet ſup
poſitū ⁊ perſonā filij dei.

De adoratiōe humanitatis xp̄i an eadem ſit adoratio humanitati ⁊ deitati exhibenda.

Diſt. IX.

Utrū caro xp̄i ſit adorāda adoratione latrie qđ eſt ꝓprietas diuine nature a

Reterea inueſtigari
p oportet: vtrū caro chriſti ⁊ anima
vna cādēq̄ʒ cū verbo debeat adora
tione adorari illa. ſ. que latria di
citur: Si eñ anime vel carni exhibet̃ latria q̄
intelligitur ſeruitus ſiue cultus ſoli creatori
debit⁹: cū aīa xp̄i vł caro creatura tm̄ ſit crea
ture exhibetur qđ ſoli creatori debetur qđ fa
cienti in idolatriam deputatur. Ideo quibuſ
dam videtur nō illa adoratiōe que latria eſt
carnē chriſti vel animā eſſe adorandā: ſed il-
la que eſt dulia: cuius duas ſpecies vel mo-
b dos eſſe dicunt. Eſt eñ cuiuſdā modi dulia
que creature cuilibet exhiberi pōt: ⁊ eſt que-
dā ſoli hūanitati xp̄i exhibenda nō alij crea-
ture: quia chriſti humanitas ſup omnē crea-
turam eſt venerāda ⁊ diligenda. Non tamen
adeo vt cultus diuinitati debitus ei exhibea
tur: qui cultus in dilectiōe ⁊ ſacrificij exhibi-
c tione atq̄ʒ reuerētia conſiſtit: qui latine dici
tur pietas: grece autē theoſebia id eſt dei cul
tus vel euſebia id eſt bonus cultus.

A
Reterea inueſtigari oportet] Hic agit de
p ꝓprietatib⁹ vniti cauſatis a natura diuina
que ſunt honor ⁊ debitū adorationis ⁊ hu
iuſmodi. Diuidit̃ aūt in partes duas. In
quarū prima tangit opinionē quorūdā dicentiū car-
nem xp̄i adorandā eſſe dulia ⁊ nō latria. In ſcđa tan
git eoꝝ opinionē qui ecōtrario dicūt latria nō dulia
ibi [Alijs aūt placet xp̄i humanitatē.

Arti. I. **Quid ſit latria.**

Ncidunt autē hic quattuor dubia ante lr̃am
i ſcʒ q̄d ſit latria an ſit virtus. Et ſi eſt virt⁹ cu-
ius p̄ncipaliū virtutū eſt ſpecies ⁊ quarto cui
Definitio latrie. debeat̃. Hic aūt in lr̃a habet̃ diffinitio latrie hec. La
tria eſt ſeruitus vel cultus ſoli deo creatori exhibit⁹
⁊ hec diffinitio trahit̃ ab Aug. in. j. de trini. ca. vj. ma
xime illo loco ſatis claret ꝙ ſpūſſctūs nō ſit creatura
vbi iubemur ſeruire nō creature ſʒ creatori/nō eo mō
quo iubemur per charitatē ſeruire inuicē qđ eſt grece
iulereſim ſed eo mō q̄ tm̄ deo ſeruit̃ qđ grece latreni-
ſim. vñ idolatre dicūtur qui ſimulacris eū honorē ex-
hibent q̄ debet̃ ſoli deo. Ex hoc verbo Aug. p̄dicta ꝓ
Arg. ꝯ diffinitionē p̄o. batur diffinitio. Sed cōtra diffinitionē ſic obijcit̃
ſeruitus ſiue cult⁹ habitū aīe nō noīat cū ergo latria
habitus animi ſit ⁊ hoc ſupponat̃: q̄ꝛ infra ꝓbabit̃ eſ-
ſe virtus. videt̃ ꝙ diffinitio ſit mala/eo ꝙ habitus in
2º genere actus ponitur. Item ſeruitus reſpicit do-
miniū ſed dño debet̃ obedientia quaſi p̄cipienti: ergo
3º videt̃ ꝙ ſeruitus ꝓprie nō ſit latrie actus. P. cult⁹
in multis eſt i exteriorib⁹ vt ꝓſtratione/genuflexione
⁊ hmōi qui corꝑales actus ſunt: ergo videtur ꝙ non
ꝓprie dicat actū virtutis: q̄ꝛ actus virtutis eſt in vo-
luntate. Item creator nō dicit rationē finis in cul-
tu: quia etiam colitur vt deus ⁊ vt dñs ⁊ vt creator 4º
⁊ vt glorificator: quare ergo ſpecialiter ponitur crea
tor in diffinitiōe latrie. Item credere eſt ſeruitus ſo 5º
li deo debitus: ⁊ ſimiliter diligere ꝓpter ſe ⁊ ſuper oīa
ergo videtur ꝙ fides ſit latria ⁊ charitas/⁊ idem pōt
argui de actu ſpei cum. igitur iſta diffinitio tot cōue-
niat nō cōuertit̃ cū diffinito: ergo nō eſt bona. Itē 6º
apl's. I. Coꝛ. 10. Siue mādūcatis ſiue bibitis oīa
in gloriā dñi facite: ergo videtur ꝙ in omnib⁹ operib⁹
exhibeamus ſeruitutē ſoli deo debitā/⁊ ita ꝙ q̄ħlibʒ
opus erit opus latrie. Solutio dicimus ꝙ latria Solo.
diffinit̃ hic per generalē actū/qui tamen per rationē
ſubintellectā ex obiecto appropriari pōt ſcʒ vt ſit ſer-
uitus ſiue cultus creatori inq̄ʒtum deus eſt debitus
ex reuerētia ſiue honore ſibi ꝓprio. Proprie eñ reue
rentia ſiue honor debētur creatori q̄ non debētur ali
cui creato. Dicēdū ḡ ad p̄mū ꝙ nō eſt inconueniēs Ad primū
ꝙ vt⁹ diffiniat̃ ꝑ actū: q̄ꝛ ſic ex actib⁹ potētias ita etiā
ex actib⁹ habitus cognoſcimus: ⁊ illa diffinitio tunc
nō ponit latriā in genere actus eo ꝙ nō eſt eſſentialis
nec formalis diffinitio ſed manifeſtat habitū ꝑ actū ⁊
obiectū. Ad aliud dicendū ꝙ ſeruitus dicitur hic Ad 2m
obſequiū nō ſubiectio ſicut eſt ſeruitus ſumpta a con
ditione ſerui/ſicut etiam patuit in auctoritate Aug.
ꝙ iubemur ex charitate ſuire inuicē id ē obſeq̄. Ad Ad 3m
aliud dicendū ꝙ cultus in multis actib⁹ eſt materia-
lis ſed vnus eſt formalis ſcʒ exhibitio cultus in teſti-
moniū honoris debiti creatori: quia ipe deus eſt vel
creator. Illa eñ ratio in omnib⁹ materialib⁹ actib⁹
vna eſt ⁊ vnit omnes. Ad aliud dicendū ꝙ creator Ad 4m
in ſuo noīe dicit diſtinctionē ad creaturā qđ nō facit
deus vel dñs; quia creature aliquo modo dicuntur
dij vel dñi. Et quia iſte cult⁹ datur deo ſm ꝙ diſtin
guitur ab omni creato: ideo obiectū latrie magis ex-
primitur ꝓprie per creatorē q̄ʒ per aliud nomen. Et
bene concedo ꝙ nō debetur creatori huius noīs rō-
ne: ſed potius ei qui eſt creator in hoc ꝙ creator eſt di-
ſtinctus in honore ⁊ reuerētia ab omni creato. Ad Ad 5m
aliud dicendū ꝙ credere/diligere/ſperare/dicūt act⁹
qui materiales poſſunt eſſe in actu iſtius virtutis. ſ. ſi
credat vel diligat intentione ꝓfitendi ſe in hoc colere
deū in teſtimoniū honoris ſibi debiti ſed tamen crede
re diligere nomināt actus fidei ⁊ charitatis ⁊ ſpei: ⁊
ſic de alijs vnde credere de ratione ſua nō reſpicit ob
ſequiū cultus: ſed potius conſenſum prime veritatis
Similiter charitas prime bonitatis reſpicit rationē
⁊ ſic de alijs ⁊ tunc diſtat ab actu latrie nō eſt eñ incō
ueniēs ꝙ vnus actus nō ꝓprius ſed cōmunis diuer-
ſis informat⁹ differētijs ſit diuerſarū virtutū. Ad Ad 6m
aliud dicendū ꝙ aliud eſt ad gloriā dñi facere ⁊ aliud
ad cultum dei referre: quia primū reſpicit rectitudi-
nem intentiōis tm̄ ſm aūt rectitudinē cultus ⁊ hono
ris debiti exhibiti.

An latria ſit virtus. Arti. II.

B
Ecūdo querit̃ an ſit virtus ⁊ videtur ꝙ non.
s Uirtus eñ eſt habitus volūtarius imedieta-
te conſiſtens quo ad nos determinata ratio-
ne ⁊ vt ſapiens determinabit. Latria autē nō habet
hmōi mediū: q̄ꝛ de⁹ nō poteſt nimis coli: ergo latria
nō eſt virtus. Si dicis ꝙ eſt virt⁹ theologica q̄ nō Solo
habet medium hmōi. Contra theologice virtutes Inſtantia

non ſunt niſi tres:⁊ ideo aſſignate ſunt eis ſpecies ſi-
cut alijs:ergo ſi eſſet virtꝰ theologica eſſet fides ſpes
vel charitas;nulla autem iſtarum eſt:ergo non eſt
Argu.2o ꝙ ſic primo. virtus. Sed contra nullus actus eſt meritorius
niſi actus virtutis/actus latrie eſt actus meritorius
ſi exhibens latriã ſit in gratia:ergo latria eſt virtus.
2o Item nihil precipit̃ niſi virtutis opus:actus autẽ
latrie p̃cipit̃ Deut.6.Dñm deũ tuũ adorabis ⁊ illi ſo
3o li ſeruies:ergo latria eſt virtus. Item circa omne
difficile ⁊ bonũ in volũtate conſiſtens habet̃ virtus
⁊ ars:ſed exhibitio cultus inquantum hmõi eſt difficile
quoddã ⁊ bonũ:ergo circa hoc eſt virtus/⁊ circa hoc
eſt latria ergo latria eſt virtus. Solutio conceden
Solo dũ eſt quia latria eſt virtus.⁊ ſoluẽdũ ad rationẽ pri-
p̃ncipalis ⁊ mã que eſt contra hoc ꝙ iſte habitus eſt in medietate
ad pm in op conſiſtens ſed ſm phm nõ oẽs virtutes habent vniꝰ
poſitũ ꝙ nõ rõnis mediũ:nõ eñ habent omes mediũ materie vir
tutis inter multũ ⁊ parũ vt dicit in ethic.v.Ariſto.
ſed habent quoddã mediũ qd eſt ratio recta/ſicut ille
que ſunt in rõne.vt prudẽtia ⁊ iuſticia cum ſuis ptibꝫ
⁊ hoc eſt mediũ ad qd dirigit̃ opus/⁊ tale mediũ ha-
bet virtus iſta;bene eñ cõcedo ꝙ deus nimis nõ po
teſt coli. Sunt tñ quidã qui dicunt ꝙ omnis virtus
pollitica habet mediũ inter multũ ⁊ parũ/⁊ illi dicũt
ꝙ deus nimis poteſt coli ⁊ nimis parũ: ſed hoc non
Ad inſtãtiã ſm phm in ethica noua. Ad aliud dicendũ ꝙ bene
concedo ꝙ nõ eſt theologica virtus nec aliqua pars
alicuius theologice virtutis.T ñ etiã argumẽta in cõ
trariũ adducta licet verũ concludãt ⁊ ſint mgroꝝ.nõ
ſunt tñ ex ꝓprijs ethice;quia hoc meo iudicio non eſt
verũ ꝙ nullus actus ſit meritorius niſi actus virtu-
tis;quia ꝓprie actus virtutis dicit̃ qui ſimilis eſt vir
tuti/⁊ ex hoc generaret̃ ⁊ pficeret̃ ab aſſuetudĩe ſicut
aggredi ardua ⁊ ſubire volũtarie terribilia ſunt forti
tudinis ⁊ cõtinere a delectabilibꝫ innatis ⁊ venereis
⁊ guſtabilibꝫ eſt tẽperantie ⁊ hmõi.Et per hoc ire ad
eccleſiam vel ſedere vel ſtare nõ ſunt actus alicuius
virtutis ⁊ meritorie poſſunt fieri. Sed magiſtri q̃ in
ducunt iſtam ꝓpoſitionẽ accipiũt virtutis actũ gene
raliter;quia.ſ.elicit̃ ab aliqua virtute quocũqꝫ modo
⁊ p̃cipue a charitate que eſt quaſi motor vniuerſalis
in omnibꝫ bonis operibꝫ.Eadẽ dico de illa ꝙ nihil p̃-
cipitur niſi virtutis actus nõ eſt vera/niſi intelligat̃
de actu reducibili ad virtutẽ quocũqꝫ mõ.p̃cipieba-
tur eñ ade ꝙ nõ comederet de ligno qd erat in para-
diſo ⁊ nõ erat ſm ſe alicuius opus virtutis.

Arti. III. Latria cuius principaliũ virtutũ ſit ſpẽs.

T Ertio querit̃ cuius p̃ncipaliũ virtutũ eſt ſpe-
Arguit̃ p̃o ꝙ fidei. cies;⁊ videt̃ ꝙ fidei qꝛ fides determinat deũ
⁊ remuneratorẽ colendũ. Dicit eñ aplꝰs ad
Heb.11.Accedentẽ ad deũ oportet credere qꝛ eſt ⁊ ꝙ
2o inq̃rentibꝫ ſe ſit remunerator. Itẽ videt̃ ꝙ pruden
Argu.2o ꝙ ſit iuſticie primo tie;qꝛ prudẽtia inuenit colendũ. Sed videt̃ ſicut
oẽs dicũt ꝙ ſit iuſticie.Cũ eñ dicit̃ cultus deo debi-
tus in noĩe debiti ratio iuſticie determiat̃ g̃ latria eſt
2o iuſticie ſpecies. Item iuſticia ordinat ad ſuperiorẽ
latria aũt deo ſupiori inquantum ſuperior eſt exhibetur
In oppom ergo pertinet ad iuſticiã. Sed cõtra iuſticia reddit
debitũ qꝛ debitũ.Cultus autẽ ex liberalitate impen-
dit̃ quia aliter nõ eſſet meritorius ergo videt̃ ꝙ nõ ſit
Solo. debitus;ergo nõ ordinat̃ ſub iuſticia. Solutio di-
cendũ cũ Tulio ꝙ eſt pars iuſticie ⁊ cadit in partẽ iu-
ſticie q̃ eſt religio.ita eñ dicit Tulius in fine p̃me rhe
torice vbi ponit religionẽ partẽ iuſticie;qꝛ religio eſt
que ſuperiori cuidã nature quã diuinã vocãt curã ce-
rimoniãqꝫ affert.Conſtat autẽ ꝙ ipẽ curã vocat ra-
tionẽ debitam ⁊ cerimoniã cultũ;quia cerimonia vel
pietas eſt munia cereris/⁊ tranſſumptũ eſt ad alia ob
ſequia deoꝝ in quibꝫ colebant̃.hic aũt ſumit̃ ad cul-
tum ſupioris nature que diuina eſt.vñ ſub illa locat̃
latria/⁊ ſi exhibet̃ idolo erit idolatria. Dicẽdũ g̃ ad Ad p̃m qd p̃o obijcit̃
primũ ꝙ licet fides oſtendat quid colendũ tamẽ non
mouet ad colendũ vt ꝓprius habitus huiꝰ actus/ſꝫ
potius mouet ad credẽdũ. Ad aliud dicendũ ꝙ pru
dentia nõ attendit debitũ ſed potius rationẽ eligibi-
lis ad opus.dicit eñ Aug.in libro de moribꝫ eccleſie
ꝙ prudentia eſt amor ea a quibꝫ adiuuat̃ ab hijs a q̃-
bus impedit̃ ſagaciter eligens:⁊ licet quãdoqꝫ idem
ſit electũ ⁊ opus ⁊ debitũ tamen alia ratio eſt eligibi-
lis inquantum hmõi/⁊ alia ratio debiti etiam eo ꝙ hu-
iuſmodi ⁊ p illas rationes diſtinguũtur.

Cui ꝓp̃rie debetur latria ⁊ vtrũ in quali- bet creatura poſſumus deũ adorare latria. Arti. IIII.

Q Uarto querit̃ cui debeat̃ ꝓprie latria:⁊ dicit
littera hic ꝙ ſoli creatori.ſ.a.Sed contra de Arguit̃ p̃o
abraã Gen.18.legitur ꝙ tres vidit ⁊ vnum
adorauit ⁊ tamen dicit Aug.ꝙ angeli fuerũt:ergo vi
detur cũ abraam nõ reprehendat̃ ꝙ hmõi cultus ad
creaturã põt transferri. Itẽ Apocal.22.Johes ce- 2o
cidit ante pedes angeli ⁊ voluit adorare ⁊ prohibuit
dicens:vide ne feceris/conſeruus eñ tuus ſum.aut
ergo voluit eum adorare dulia aut latria. Si dulia
hoc nõ videtur ſtare:qꝛ nõ ꝓhibuiſſet angelus:quia
illa poteſt creature impendi/etiam que inferior eſt q̃ꝫ
angelus:ergo videt̃ ꝙ voluit eũ adorare latria/⁊ nõ
reprehendit̃ Johãnes de hoc nec dicit̃ peccaſſe:ergo
videtur ꝙ ſine peccato creature latria poſſit exhiberi.
P.nos imagines chriſti ⁊ crucifixi ⁊ ſanctoꝝ ado- 3o
ramus/aut ergo dulia aut latria.Si dulia ergo cũ
adoratio vt dicit Dam.ad ꝓthotypũ referatur nos
adoramus xp̃m dulia non latria qd eſt ꝯtra Dam.
⁊ Aug.Si aũt latria habeo ꝓpoſitũ ꝙ aliqua creatu
ra latria poteſt coli. Item in honore ⁊ reuerẽtia vi 4o
demus deũ cõicare dona ⁊ attributa ſua hominibꝫ ⁊
angelis:quia quidã ab oppoſito in dignitate conſti-
tuti:ergo ſi cõmunicauit eis illud qd in ipõ colit̃/ipẽ
etiã cultum cõicat eiſdem:ergo illi colendi ſunt latria
nõ ergo ſolus deus. Solutio dicẽdũ ꝙ ſolus deꝰ Solutio.
latria colẽdus eſt.vt dicit h Aug. Ad id aũt qd cõ- Ad primũ
tra obijcit̃ dicendũ ꝙ abraam in angelis myſteriũ tri
nitatis ⁊ vnitatis cognouit:⁊ ideo in illis trinitatem
adorauit/⁊ hoc bene contingit ꝙ trinitas in ſe vel in
ſigno adoratur. Ad aliud dicendũ ꝙ iohãnes ado Ad 2m
rauit angelũ dulia;ſed tres ſunt ratiões quare eũ ꝓ-
hibuit angelus. Una eſt quia natura hũana iam in
chriſto fuit exaltata vnde qd ĩ veteri teſtamẽto patie
bant̃ fieri ſibi angeli ĩ nouo nõ paſſi ſunt.Secũda eſt
ſpecies mala ne forte alicui ſimplici legenti poſtea vi-
deret̃ ꝙ Johãnes latria adoraſſet ⁊ ſimiliter faceret.
Tertia ratio eſt efficacior/ vt puto ꝙ in hoc angelus
oſtendit dignitatẽ Johãnis qui nõ minoris dignita
tis fuit multis angelis. Sed ex iſta determinatiõe Queſtiũcl'a
reſultat queſtio:dictũ eſt eñ ꝙ abraam in ſigno ado- p̃o obijcit̃.
rauit deũ ⁊ nos in imaginibꝫ Queratur ergo vtrũ 2o
in qualibet creatura rationali poſſum adorare deum
videtur ꝙ ſic; quia nulla imago eſt adeo ſimilis deo

ſicut illa que eſt in mentē rationalis creature: ergo in
3º illa precipue debet deus latria adorari. Item pme
et. 2. ad Cor. 3. Templū dei ſanctū eſt qd̄ eſtis vos.
ſed in templo deum adoramus/ qd̄ nos manibus no
ſtris fecim⁹: ꝑ mltomagis in tēplo poſſum⁹ adorare
4º qd̄ ipe fecit. Item anima iuſti ſedes eſt ſapiētie. Et
iterum: Habitabo in eis ⁊ inambulabo. igitur videt̄
ꝙ poſſumus eū adorare precipue in ſanctis. Sed
cōtra angelus prohibuit ne adoraret̄ a Iohāne ergo
Ad queſtiū nec alij ſancti debent adorari. Solutio dicendum
culam ꝙ deus nō debet adorari niſi imagine ſtatuta in me
moriā ſue figure/ quā pro nobis aſſumpſit/ hoc eſt in
figura crucis ⁊ paſſionis/ ⁊ aliorū ſacramentorū que
pro nobis ſuſcepit/ ſicut natiuitatis/ baptiſmatis et
reſurrectionis ⁊ huiuſmodi. Hmōi enim adoratio in
mortua imagine ad ꝓthotypū refert̄ vt dicit Dam̄.
⁊ hoc conceſſum eſt in nouo teſtamento/ ⁊ non in ve
teri: quia deus non adhuc imaginē que ſibi fieret aſ
ſumpſerat. Similiter adhuc idolatrie ſtatus fuit for
tis. vnde modo in talibus imaginib⁊ poteſt adorari
latria: Sed nota differt dicere imaginē vt imaginē/
⁊ imaginē vt res abſoluta/ lapidea vel lignea vel alte
rius materie imaginē vt imaginē adorare/ eſt duci ꝑ
intellectū ⁊ intentionē adorationis in eum cuius eſt
imago ⁊ hoc vocat Iohānes dam̄. ad prothotypū re
ferre honorē adorationis. Dicitur em̄ prothotypus
a prothos qd̄ eſt primū ⁊ typus qd̄ eſt figura/ ⁊ eſt pn
cipalis figura hominis chriſti. Sed imaginem vt eſt
res ex hac materia nullo modo debemus adorare: ⁊
per hoc ſoluūtur tertium ⁊ quartū argumenta que
ſtionis principalis. vnde ſi crux ſoluatur ita ꝙ nō re
Ad pm qd̄ preſentet figuram paſſionis non debeo adorare ado
eſt ꝯ qſtiun/ ratione latrie. Ad primū ergo dicendum ꝙ in tri
culam. bus viris quos abraam adorauit quo ad numerū re
preſentabatur diſtinctio perſonalis/ ⁊ quo ad conſen
ſum vnitas eſſentie: ſed hoc nō ſufficiebat adhuc. Sꝫ
quia apparitio eorum fuit ad hoc/ vt talis diſtinctio
trinitatis ⁊ vnitatis abraam in eis innoteſceret: ⁊ iō
ſi nobis tres apparerent nō ad hoc miſſi nō debem⁹
adoratione latrie adorare. Si autem queras vnde
Ad 2m. abraam hoc ſciret. dico ꝙ per reuelationē ⁊ donum il
lud gratie qd̄ diſcretio ſpirituū vocatur. Ad aliud
dicendū qm̄ deum latria non poſſumus adorare in
imagine que homo eſt/ propter periculū adiunctum:
quia vana gloria prope eſt nobis: ⁊ ideo ille homo ci
to crederet ſe propter ſuam dignitatem adorari: ſed
ex contemplatione imaginis in ipo ⁊ precipue ex gra
tia que apparet in eo bene poſſumus excitari ad ado
ad 3m ⁊ 4m randum deum ſicut laudamus deū in ſanctis ſuis.
Ad aliud dicendū ꝙ in templo materiali nō eſt pi
culum coniunctū ſicut in templo ſpirituali. Et ſi tu
dicas: ego adorabo occulte ita ꝙ ille neſciat. Reſpon
ſio ꝙ adhuc nō eſt faciendū/ eo ꝙ ſua imago nō eſt ad
hoc ſtatuta vt referatur ad prothotypū: ſed ſicut an
te dixi tu potes ab ipius ſimilitudine quā habet ad
deū in naturalib⁊ ⁊ in gratia excitari ad adorandū.

Arti. v. **Dulia quid ſit.**

E D Einde queritur de hoc quod dicit [Eſt enim
cuiuſdā modi dulia ⁊c̄.] ſ. b. Hic enim queri
tur quid ſit dulia/ ⁊ vtrū vna ⁊ eadem virtus
ſit cum latria ⁊ cui debetur? Ex ſuperius autem in
Definitio ducta auctoritate ex primo de trinitate ex littera hic
dulie. trahitur diffinitio quā dant magiſtri ꝙ dulia eſt ho
Arg. pmo. nor vel ſeruitus vel cultus creature debitus. Videt̄
autem ꝙ creature nullus debeatur honor ex quo ce
cidit homo niſi forte angelis ⁊ ſanctis: quia ita dicit
Pſ. Homo cum in honore eſſet non intellexit: com
paratus eſt iumentis ⁊c̄. ergo videtur ꝙ homini nō
debetur cultus aliquis: ergo multo minus inferiori
creature ꝗ̄ homo ſit/ ⁊ ita videtur diffinitio falſa.
Item ſi non debeo adorare hominē ita ꝙ deum in 2º
ipo adorē ꝓpter periculū adiūctū cū in honore dulie
etiam ſit periculū/ non debeo dulia adorare. Sed Itē rōnes
contra Gen̄. 33. Abraam adorauit coram populo ter in cōtrariū.
re ⁊ populum adorauit ⁊ non eſt reprehenſus/ cū ta
men illi eſſent peccatores. Solutio dico ꝙ creatu
re que eſt imago dei niſi ſit deprauata vitio confirma
tionis in malo cultus debetur ⁊ honor: ⁊ hoc eſt qd̄
dicit apl'us ad Rom̄. 13. Cui honorem honorē. ⁊ ali
bi honore inuicem preuenietes. Et religioſorū quo
rundā mos eſt omni fratri inclinare cum obuius fue
rit. Ad id ergo qd̄ contra obijcitur dicendū ꝙ ho Ad primū
mo cadens recupabiliter nō eſt compatus iumentis
in amiſſione imaginis: ſed in amiſſione honoris gra
tie quē habuit ſuper imaginē: ⁊ ideo per neceſſitatem
moriendi ⁊ penalitates iumētis compatus eſt/ nō ꝑ
hoc ꝙ ſibi nullus cultus debeatur/ cū ipe adhuc ſm
poſſibilitatē ⁊ ordinem vie poſſit ptingere ad ſummū
honorē beatitudinis eterne. Ad aliud dicendū ꝙ Ad 2m
nō eſt ſimile: quia latria in ſe habet honorē diuinum
qui maximus eſt: ſed nō dulia: ⁊ ideo honor dulie nō
eleuat hominē ſuper ſe/ vt eleuetur cor eius in ſuper
biam ſicut latrie. nulla enim ſuperbia eſt ſi homo reci
pit hoc qd̄ debetur ei: ſed ſi ſibi ꝓpter ſe attribuit hoc
eſt ſuperbia.

An dulia ſit eadem virtus cum latria ⁊ an Arti. vi.
dulia ⁊ yperdulia ſit cōis vna ſpecies. F

S Ecūdo querit̄ vtrū ſit eadē virtus cum latria
videtur ꝙ ſic: quia nos diligimus deū ⁊ ꝓxi Arg. pº ſic.
mū vna ſpecie virtutis que eſt dilectio. Et ite 2º
rum credimus quedā de deo ⁊ de penis inferni ⁊ de
alijs quibuſdā vna ſpecie ꝟtutis que eſt fides. Itē 3º
vna ſpecie dulie adoramus regem ⁊ ſimplicē hominē
ergo videtur ꝙ vnus habitus ſit mouens ad adorā
dum deū ⁊ hominē: ergo dulia ⁊ latria ſunt vna ſpe
cies virtutis. Item virtutis ſpecies nō differunt ꝑ 4º
materiā tm̄ ſed ꝑ formā. Cultus aūt ſi deo attribuat̄
⁊ ſi attribuat̄ homini nō videt̄ eſſe differētia niſi ma
terialis: ergo videt̄ ꝙ ſpecies virtutis non ꝓpter hoc
variatur/ ergo dulia ⁊ latria ſunt vna ſpecies virtu
tis. Sed contra infinita eſt diſtantia inter honorem
deo debitū ⁊ inter honorē debitū creature: ſed inter
ea q̄ ſunt vni⁹ ſpeciei nō eſt diſtātia infinita: ꝑ virtus
mouēs ad reddendū deo cultū/ ⁊ virtus mouens ad
reddendū hoī cultū nō erit vnius ſpeciei. Iuxta h̄ Queſtiūcu
vlterius q̄rit̄ vtrū yꝑdulia ⁊ dulia ſit cōis vna ſpēs la ſecunda.
virtutis videt̄ ꝙ nō: q: mgr̄ h̄ dicit ꝙ iſte duas ſpēs Argu. pmo
dulie dicūt. Itē iuſticia ſm ḡdus inq̄rētes debitū 2º
diſtribuit̄ in ſpēs vt ſupiorib⁊ obediētia debet̄. vn̄ ad
Heb. 13. Obedite ꝑpoſitis veſtris ⁊ ſubiacete ill' ipi
em̄ ꝑuigilāt q̄ſi rōnē reddituri ꝓ aīab⁊ veſtris. Ad in
feriores aūt miſcdia: q: miſerie debet̄ miſcdia. Et ad
parētes pietas: q: illud dicit Tulius. Pietas eſt bn̄
uolētia ī parētes: ꝑ a ſili videt̄ etiā ꝙ dulia penes ḡ
dus hoīm ī ſpēs diſtinguat̄. Itē nō vni⁹ cult⁹ ⁊ ho 3º
nor ⁊ reuerentia debet̄ omnib⁊: aliter em̄ honorātur
⁊ coluntur principes: ⁊ aliter inferiores prelati: ⁊ ali

Solo ter ſubditi:ergo videt̃ ꝙ ſint ſpẽs diuerſe. Solutõ
dicendum de primo/quia latria ⁊ dulia ſunt diuerſe
ſpecies virtutis:cõuenientes tamẽ in genere proxi-
mo:quod tamẽ inominatũ eſt ſicut multarũ virtutũ
Ad primũ nomina nõ habemus. Ad id quod obijcitur de di
lectione dicendũ ꝙ nõ eſt ſimile:quia in dilectione idẽ
eſt finis ⁊ materia.⁊ finis eſt ei pro ratione differen-
tie formalis.vnde cũ charitas nõ differat in deo ⁊ ꝓ
ximo niſi penes materiã/⁊ nõ penes finẽ qui eſt ra-
tio actus ⁊ dãna trahẽs in ſpẽm.nõ differt dilectio ꝓ
ximi a dilectiõe dei niſi per materiã ⁊ actũ ⁊ nõ ꝑ ha-
bitũ.cũ eñ diligo proximũ/eo diligo eũ ſicut meipm
id eſt ad qd̃ meipm/hoc eſt ad deũ:⁊ ſic dilectio ſtat in
deo/licet materiã accipiat in proximo.ſic aũt non eſt
hic:quia cultus debitus creature nõ ſtat in cultu di-
Obo. uino. Et ſi obijcias ꝙ oĩa ad vnũ finẽ referunt̃:ſcʒ
Solo vt ſint propter deũ. Reſponſio ꝙ hoc eſt verũ de fi
ne intentiõis vniuerſalis:ſed nõ eſt verũ d̃ fine actus
huius vel illius:ſicut eñ in natura videmus ꝙ ipſa
intendit duplicẽ finẽ:vnũ per generationẽ/⁊ ille finis
eſt forma adepta in generatiõe huius,⁊ aliũ quẽ non
intendit per hanc generationẽ:ſed per omnẽ genera-
tionis ſucceſſionẽ/qui eſt perpetuitas eſſe in genera-
bili ⁊ corruptibili:ita etiã eſt in operibꝫ moralibꝫ.in-
tentio eñ operis eſt in quo terminat̃ actus efficiẽtis
⁊ ille eſt in opere iuſticie debitũ reddere:⁊ in oꝑe forti
tudinis ſuſtinere gratia boni ⁊ in oꝑe charitatis di-
lectio ſummi boni/⁊ nõ boni cuiuſcũqʒ:⁊ in opere la
trie ceremonia diuina:⁊ in opere dulie reuerẽtia de-
bita creature.Alia eſt intentio que eſt actus vniuerſa
lis ad hoc ꝙ per oĩa iſta debet acquiri.ſ.beatitudo
eterna ⁊ felicitas.vñ patet ꝙ charitas diligendo deũ
⁊ proximũ habet vnũ finem operis:ſed nõ dulia ⁊ la-
tria.iſte aũt finis eſt a quo trahitur virtus in ſpeciẽ.
Ad 2m Ad id quod obijcitur de fide dicendum ꝙ nihil eſt
ſimile:quia in oĩ articulo fidei ſubijcit̃ vna veritas
diuina/que tamẽ recipit determinationẽ per ſpecia-
les articulos:⁊ ideo vna ratio credendi eſt in omnibꝫ
ſcʒ propter ſummã veritatẽ:⁊ ideo fides eſt ſpẽs vna
virtutis:nõ tamẽ credimus in penas eternas:nec in
vnã eccleſiã:ſed in deũ iudicantẽ per penas:et in deũ
Ad 3m vnientẽ eccleſiã:⁊ ſic de alijs.ſic aũt honor diuinus ⁊
humanus nõ reducunt̃ ad idẽ. Ad aliud dicendũ
ꝙ honor humanus reducitur ad idẽ.ſ.ad ſignũ ima-
ginis dei/nõ deprauate per cõfirmationẽ peccati.id
aũt quod in alijs ſimilitudinibus additur nõ variat
niſi penes quantitatẽ:vt rex qui in imagine habet di
ſilitudinẽ/⁊ in gradu locũ dei ⁊ iudicis/⁊ ſic de alijs.
⁊ ideo maior cultus debetur ei:nõ autẽ alius ſm ſpe
ciem:ſed in diuino honore ⁊ humano nõ eſt talis con
uenientia:quia nos nihil ſumus ad deũ cõparati:⁊ ꝑ
eũ ſumus quicquid ſumus.⁊ ideo adorando deum
profitemur.non autem hoc profitemur honorando
vel inclinando hominẽ:ſed potius ſimile illi remotũ
Ad 4m in imagine/vel locum illius in gubernatione iuſticie
⁊ prelationis. Ad aliud iam patet ſolutio per ante
dicta:quia oſtenſum eſt ꝙ nõ differãt per materiã tñ
ſed etiam per finẽ proximũ actui qui eſt forma in mo
Ad qſtiũcu-lã ad ꝓmũ ralibus. Ad id quod vlterius queritur reſponſio/
ꝙ omnis dulia cum omni dulia eſt eiuſdem ſpeciei:ſi
cut prius explanatum eſt.⁊ quod magiſter hic dicit/
dicit propter ſpecialitatem materie ⁊ accidentis inſe
parabilis.vnde ſunt ſpecies accidentales/ſicut aqua
ſulphurea ⁊ dulcis ⁊ ſalſe diuerſe ſunt ſpecies aque.

Ad aliud dicendum ꝙ in iuſticia ratio debiti varia Ad 2m
tur non tñ materia.Alia eſt enim ratio debiti qd̃ de-
betur inferiori:⁊ alia qd̃ debetur ſuperiori.ſed hec ſu
per honorem cõmunem non ponitur niſi differentia
accidentali. Ad aliud dicendum ꝙ talis differen- Ad 3m
tia non faciens niſi maius ⁊ minus nõ variat ſpeciẽ:
ſed accidens ⁊ proprietatem aliquam eorũ que ſunt
in ſpecie attendit.

Cui debetur dulia. Arti. VII

G

Ertio queritur cui debetur dulia:⁊ videtur
t ſm determinata ꝙ omni creature.ex hoc ſe- Arg. primo
quitur ꝙ etiam peccatoribꝫ precipue cũ abraã
peccatores adorauit quãdo voluit emere ſpeluncam
duplicem in ius ſepulchri. Sed tunc querit̃ vtrũ Queſtiũcl'a
debetur diabolo ⁊ animabus damnatorũ:⁊ videtur prima.
ꝙ ſic:quia in eis eſt imago.ſicut dicit Dyoniſi⁹ in li-
bro de diuinis nominib⁹/capitulo.iiij.Data eis na
turalia dona nequaqʒ mutata eſſe dicimus:ſed ſunt
integra ⁊ ſplendidiſſima. Juxta hoc vlterius que- Queſtiũcl'a
ritur vtrũ debeatur illis quos videmus in actu pec- ſcd̃a.
cati dũ ſunt in ipo peccato ⁊ actu:vt ſi viderẽ prelatũ
fornicari vtrũ in illo actu quando tranſirẽ deberẽ ei
per duliã recognoſcere honorẽ ſui gradus:⁊ videtur
ꝙ nõ:quia dicit Gregorius in paſtorali/ꝙ in exem-
plum culpa vehementer extenditur dũ per reueren-
tiã gradus peccator honoratur. Itẽ vlterius que Queſtiũcl'a
ritur vtrum irrationali creature debeat̃ honor talis tertia.
⁊ videt̃ ꝙ nõ propter ſpẽm idolatrie.nõ eñ eſt fugien
dũ malũ tñ:ſed etiã ſpecies mali. Itẽ inferiores ſunt
nobis huiuſmodi creature.⁊ qd̃ inferius eſt a ſuꝑio-
ri nõ debet honorari Solo.dico ꝙ dulia debet̃ ra Solutio
tionali creature/nõ deprauate ꝑ peccatũ irremedia- ad oĩa iſta
biliter in qua nõ apparet act⁹ indignitatis:⁊ ita nõ ſimul.
debet̃ eis q̃ ſunt in actu peccati:q: apparet ĩ eis act⁹
cõtrarius honoratiõi ⁊ reuerẽtie:q: honor eſt exhibi
tio reuerẽtie in teſtimoniũ virtutis:⁊ in illo apparet
actus iniq̃tatis:ſed poſtea neſcim⁹/nec ſcire poſſum⁹
in quo ſtatu ſit:⁊ iõ tũc honorãdus eſt.⁊ ex hoc patet
ſolo ad totũ:q: creature rõnali deprauate irremedia
biliter nõ debet̃ propter diſpoſitionẽ cõtrariã cõiun-
ctã ſibi inſeꝑabil'r ⁊ creature irrõnali nõ debet̃:q: ve
ſtigiũ eſt ſimilitudo obſcura nõ expreſſe oſtendẽs ho-
norem ſimilitudinis dei.

Vtrũ pietas vniuoce cõueñiat d̃o ⁊ creaturis Arti. VIII.

H

Einde q̃rit̃ de hoc qd̃ dicit:[Qui latine dicit̃
d pietas.⁊c̃.] s̃.c. Pietas eñ donũ eſt ſpũſſcti Arguit̃ ꝓo
pietas etiã ſm tuliũ ſpẽs eſt virtutis iuſticie ꝑ
quã ſanguĩe cõiunctis patrieqʒ beniuolis officiũ ⁊ di
gn⁹ tribuit̃ cult⁹.pietas etiã d̃r cult⁹ dei. Et q̃rit̃ Queſtiũcl'a
vtrũ vniuoce vel equoce:videt̃ ꝙ equoce:q: nõ ẽ vna prima.
rõ in oĩbꝫ his/ꝑcipue ĩ deo ⁊ creatura P alia ſigni- 2o
ficationẽ ponit aug.dic̃ ei ꝙ oĩo eſt pi⁹ affect⁹ mẽtis
in deũ direct⁹.⁊ illa ſignificatio nõ cadit in aliquã ſi-
gnificationẽ determiatã P videt̃ eſſe ſſm qd̃ dic̃ ꝙ 3o
iſte cult⁹ ſit pietatis:ſʒ poti⁹ eſt religiõis.vñ aug. in
iiij.li.de ci.dei. q̃ itaqʒ latria grece ⁊ latine interꝑrat̃
ſeruit⁹:ſʒ ea q̃ colim⁹ deũ/vel q̃ creſia grece latine d̃r
religio:ſʒ ea q̃ nob eſt erga deũ vel quã illi theoſebiã.
nos vo nõ vno vbo exꝑmere/ſʒ dei cultũ poſſum⁹ ap
pellare.hãc ei tñ d̃o d̃bere dicim⁹ q̃ ver⁹ ẽ de⁹ facqʒ
ſuos cultores deos:g̃ videt̃ ꝙ nõ dicat̃ pietas Itẽ 4o
Augu.ibidẽ infra aliquantulũ eſt deus finis noſtre
beatitudinis ipſe omnis appetitionis eſt finis:hunc

diligentes:nihil potius religentes.omiſeramus em̄
negligentes:hunc ergo religentes.vñ ⁊ religio dicta
perhibet̄ ad eū dilectiōe tendimus/vt ꝑueniēdo ī ipo
Queſtiūcl'a prima quieſcamus:ꝗ videt̄ ꝙ religio dicat̄ ⁊ nō pietas ꝑ
querit̄ qualiter dilectio ⁊ ſacrificiū ſint de cultu diui
no.dilectio em̄ eſt actus ſpēalis virtutis q̄ eſt chari-
tas:⁊ ideo nō videt̄ ꝑtinere ad latriā. Similit̄ ſacrifi
ciū eſt actus oblatiōis exterioris:quare ergo magis ī
eo cōſiſtit cultus dei q̄ꝫ in thurificatiōe/proſtratōe et
Solutio ad primū. ⁊ 2m cū q̄ſtiūcula. genuflexiōe. Solutio.dicimus ad primū ꝙ pietas
ſcḋm aug.dicit̄ multiplicit̄ ⁊ nō equiuoce/nec vniuoce
ſed ſcḋm prius ⁊ poſterius.dicit̄ em̄ cultus dei ⁊ ima-
ginis dei:ſed quedā eſt imago dei in ſanguine cōiun-
ctis ⁊ patrie beniuolis /ex eo ꝙ per eos quodāmodo
ſumus/ſicut per deū ſimpl'r ſumus.⁊ ratō imaginis
etiā inuenit̄ in omnibꝫ:⁊ ſic cult⁹ ⁊ obſequiū inuenit̄
in dono pietatis ad oēs.pietas aūt que eſt affect⁹
in oratiōe dicit diſpoſitionē tendentis ꝑ obſequiū et
cultū in deū in liqueſcēte affectu/ꝑ amorē eius q̄ colit̄
Ad 3m ⁊ 4m ⁊ per hoc patet ſolutio ad duo prima. Ad aliud di
cendū ꝙ religio ⁊ cultus dei nō ſunt idē:ſed religio ē
obſeruantia colentiū deriuata ex cultu/⁊ ꝓpter cul-
tum obſeruata.vnde dicitur religio quaſi religatio:
⁊ ligat colentē ad vitā que culture cōcordat.⁊ hoc no
tat aug.diſtincte dicens ꝙ latria eſt cultus qua colit̄
deus:religio aūt que in nobis eſt erga deū.Et ſi obiji
citur qḋ augu.dicit dicitur a religando:dicēdum ꝙ
vtrūqꝫ dicit aug.eo ꝙ vnū eſt cauſa alterius:cū enim
religimus deū nobis colendū:religamus nos ad ob
ſeruantias in quibus culture ſue cōcordemus Ad
aliud dicendū ꝙ dilectio eſt de cultu materialit̄:et ſi-
cut mouens.ſacrificiū autē per ſe vt actus cult⁹.vn-
de dicit aug.ꝙ ſacrificiū nō offertur niſi deo/⁊ ange-
li apparentes ſi boni fuerunt nō petierunt vt ſibi ſa-
crificiū offerretur:quia honorē dei non vſurpabant.
Ad id quod cōtra obijcitur dicendū ꝙ ille act⁹ ma
gis profitetur honorē diuinū q̄ꝫ aliq̄s alius/eo ꝙ ſo-
li illi debetur a quo omnia habemus que offerimus:
⁊ qui ſacrificiū pro nobis obtulit:ſed alias operatō-
nes etiā hominibus exhibemus.Et nota ꝙ aliud eſt
ſacrificiū/aliud oblatio:quia oblatio fit ad vſum mi-
niſtroꝝ vt habeant cibū in domo dei. Sacrificiū au
tem offertur ſoli deo tm̄/licet a determinatiōe ſua po
ſtea/vel ad vſum/vel ad aliud quid conuertatur:et ꝑ
hoc patet ſolutio ad totum.

Alioꝝ ſentētia qua vnā adora-tionē vtriqꝫ exhibendam tradunt.

Alijs aūt placet chriſti humanitatē vna ado
ratiōe cū verbo eſſe adorandā:nō propter ſe
ſꝫ propter illū cuius ſcabellū eſt cui eſt vnita
Neqꝫ ipā humanitas ſola vel nuda:ſed cum
verbo cui eſt vnita:nec propter ſe: ſed propt̄
illum cui eſt vnita eſt adoranda. nec qui hoc
facit idolatrie reus iudicari poteſt:quia nec
ſoli creature:nec propter ipām: ſed creatori
cū humanitate ⁊ ī humanitate ſua ſeruit.De
hoc Joānes damaſ.ita ait:Due ſunt nature
chriſti ratōe ⁊ modo differentes:vnite xp̄o ſcḋm
hypoſtaſim. Unus ergo chriſtus eſt deus ꝑ-
fectus ⁊ homo perfectus:quē adoram⁹ cū pa
tre ⁊ ſpū vna adoratiōe cū incōtaminata car
ne eius. Nō inadorabilē carnē dicētes:Ado
rat̄ em̄ in vna verbi hypoſtaſi: que hypoſta-
ſis generata eſt. Nō creature venerationem
prebentes.nō ergo vt nudā carnē adoramus
ſed vt vnitā deitati in vnā hypoſtaſim di ver
bum duab⁹ reductis naturis. Timeo carbo-
nē tāgere propter ligno copulatū ignē. Ado
ro chriſti dei mei ſimul vtrāqꝫ naturam pro-
pter carni vnitā deitatē. Non em̄ quartā ap-
pono perſonā in trinitate:ſed vnā perſonam
cōfiteor verbi ⁊ carnis eius. His verbis inſi-
nuari videtur xp̄i humanitatē vna adoratio
ne cū verbo eſſe adorandā. De hoc etiā aug.
ait ex ſermōe dñi vbi dicit: Nō turbet̄ cor ve Job.14
ſtrū.ita dicit. Dicūt heretici filiū nō natura
eſſe deū ſed creatū. quibus reſpōdendū eſt:
quia ſi filius nō eſt deus natura ſed creatura a
nec colendus eſt oīno:nec vt deus adorādus
dicēte aplo:Coluerūt ⁊ ſeruierūt poti⁹ crea b
ture q̄ꝫ creatori. Sed illi ad hoc replicabunt Roma.1.
⁊ dicēt.Quid eſt ꝙ carnē eius quā creaturā
eſſe nō negas ſimul cū diuinitate adoras:⁊ ei
nō minus q̄ꝫ diuinitati deſeruis. Ego domi-
nicā carnē imo ꝑfectā in xp̄o hūanitatē ideo
adoro ꝙ a diuinitate ſuſcepta ⁊ deitati vnita
eſt:⁊ nō aliū ⁊ aliū:ſed vnū eundēqꝫ deum ⁊
hominē filiū dei eſſe cōfitear. Deniqꝫ ſi homi
nē ſeparaueris a deo illi nunq̄ꝫ credo nec ſeruio:
velut ſi quis purpurā vl' dyadema regale ia-
cēs inueniat nunq̄d ea conabit̄ adorare. Cū
xp̄o ea rex fuerit indutus ꝑiculū mortis īcur-
rit:ſi ea cū rege adorare q̄s cōtēpſerit: ita in c
xp̄o dño humanitatē nō ſolā vel nudā:ſed di
uinitati vnitā.ſ.vnū filiū deū veꝝ ⁊ hominē
veꝝ ſi q̄s adorare cōtēpſerit eternal'r morit̄.
Idē ſuꝑ pſ̄.xcviij.vbi dicit̄: Adorate ſcabel
lū pedū eius qm̄ ſctm̄ eſt.Sciendū q2 in xp̄o
terra eſt.i.caro q̄ ſine impietate adorat̄.Su-
ſcepit em̄ de terra terrā:q2 caro de terra eſt:
⁊ de carne marie carnē accepit:hec ſine īpie-
tate a verbo dei aſſumpta adorat̄ a nobis:q2
nemo carnē ei⁹ mādūcat niſi prius adoret:ſ
q̄ adorat nō terrā intuet̄:ſed illū poti⁹ cuius
ſcabellū ē ꝓpter quē adoret. His auctorita-
tib⁹ ꝑmiſſe inueſtigatōis abſolutio explicat̄

An hūanitas xp̄i ſit adorāda latria. Arti. IX

Et inde q̄rit̄ ď h̄ qḋ dicit [Alijs aūt placet ⁊c.] J
d Videt̄ em̄ ꝙ xp̄i hūanitas nō debeat adorari Arg. pmo
latria:q2 hūanitas(vt ſupra expoſitū eſt)natu
ra eſt hūana:⁊ ſꝑ remāſit creata/⁊ creatura in oibus
ſuis ꝓprietatibus:ꝗ ſibi nō debet̄ ſeruit⁹ niſi creatu-
re Itē xp̄s verus de⁹ eſt/⁊ hō ver⁹:ꝗ ſi ex veritate 2o
dei debet̄ ei cult⁹ dei ex veritate hoīs debet̄ ei cultus

homis. hec aūt est dulia: g nō debet adorari latria.
3o Sed cōtra Rabanꝰ dicit: Caro xpi latria est adoranda [illegible] verbū dei: sed nō omni spē latrie: quia nō adoramus eū prostrati in terrā: sicut nec credimꝰ q nos creauit: nec sacrificamꝰ ei sicut deo: sed adoramꝰ eā: quia per ipam redempti sumus/ sicut p deū: ergo videt q latria sit adoranda. Ad idē valent similia inducta a dama. ⁊ aug. que iacent in lra.
4o Sed hic incidit dubiū de dicto Rabani: q2 videt ponere diuersas spēs latrie. ⁊ videt dicere q nō adoramus pstrati: tamē etiā hoies frequēter prostrati adoramus: sicut dixit Jacob filijs euntibus in egyptū: Ite ad dnm terre ⁊ cū inueneritis eū/ adorate eū super terrā

Questiūcla 2a ℞o P circa hoc querit qua adoratiōe adoranda sit gloriosa mater verbi quod carnē assumpsit: ⁊ videt q latria: quia honor matris ad regē referf. Sed cōtra quia ipa est simplex creatura: ergo nō debet ei honor diuinus/ nec ipa cū sit optima ⁊ iustissima quereret eū tantū vsurpando alienū.

Solutio Solutio dicēdū q caro xpi dupliciter cōsideraf. s. vt suppositū est qd ē hic homo ⁊ xpus: ⁊ cū ille sit deus nō nisi latria adoraf sicut deꝰ quia vere deus est fm opinionē secundā supra tactā/ que sola vere catholica est. ⁊ p hoc accipit caro qñ dicitur verbū caro factū est: q2 per synodochē pars ponit pro toto. Alio mō cōsideraf vt pars huius hominis: ⁊ tunc quia actu vnita est deitati/ ⁊ nihil sui separatū est a deitate/ sicut nihil carbonis separatū est ab igne: ideo adhuc latria est adoranda. Tertio cōsideratur vane fm solū intellectū denudatū a deitate: et sic adoranda est hyperdulia: vt dixit prius inducta opinio.

Ad primū Ad id quod primo obijcitur dicendum/ q licet natura sit distincta a natura suis proprietatibus non tamen est separata a societate ⁊ vnione.

Ad 2m Ad aliud dicendū q licet sit homo verus/ non tamen homo purus: nō tamē nego quin ⁊ christo ⁊ deo yperdulia exhibeaf: quia n ō tātū vno homine/ sed omni honore dignus est: sed nō debet adorari dulia tm. vn glosa super illud psal. Jn ecclesijs benedicite domio deo dicit deo/ quia adoratur latria: ⁊ domino/ quia adoratur dulia.

Ad 3m Ad aliud dicendū q sunt species materiales ⁊ accidentales: vt prius dictū est de dulia/ eo q deus adoratur in se ⁊ in assumpta hūanitate

Ad 4m Ad aliud dicendū q prostratio dupliciter fit. s. in testimoniū honori vel in signū attributi qd ē nobis causa venerationis in illo modo adorationis. Primo modo prostrati adoramus oēm quē colimus. Secūdo modo prostrati adoramꝰ creatorē qui ex nihilo i aliquid erexit ⁊ genuflexio quasi ad casum redemptorē q de casu peccatoꝝ releuauit

Ad qstiūculā secdam. Ad obm sil' Ad aliud dicendū q beata virgo yperdulia est adoranda: licet em honor matris sit honor regis: tamē quia per deitatē aliā generationem habuit filius: honor diuinꝰ ei nō debetur: sicut deitatē filius ab ipa non accepit.

Arti. x. ℞

Qua specie cultus xps coluit patrē.

Deinde queritur de hoc quod dicit [Si filius D nō est deus natura: sed creatura nec colēdus est. ⁊c.] supra. a. Contra nō est eiusdē colere et coli. filiꝰ aūt coluit prē3 orādo offerēdo obediēdo g videtur q coli latria nō debeat.

Solutio Ad hoc dicendum q christus debet coli latria/ licet em coluerit. hoc fecit inquantum homo fuit/ ⁊ mediator dei ⁊ hominū. vnde vtrumq3 competit ei/ ⁊ vnum non excludit reliquū: sicut fm hominē minor est patre/ ⁊ fm deū equalis.

Arti. XI ℞

Quomō hostia cōsecrata sit adoranda

Deinde querit de hoc quod dicit: [Coluerunt D ⁊ seruierunt potius creature ⁊c.] s. b. Arg. po fm casum Ponamus em q sathanas transfiguret se in angelū lucis: ⁊ aliqs simplex adoret latria videt colere creaturā/ ⁊ tamē nō peccare: quia ignorātia facti excusat a toto. 2o P ponamus q adhibeat diligentiā quā pt ⁊ semper videatur ei deus esse: tunc videtur ei nō peccare adorando eū pro christo. iste em nō teneť discretionē spirituū habere: quia illā nō potest acquirere: ergo si facit quod potest nō videtur peccare.

Questiūcla 2a Ulteriꝰ queritur de adoratione hostie in missa: nō em constat mihi q cōsecrata sit: ergo nō debeo eā adorare vnq/ nisi sub cōditione. s. si nihil ille obmisit de cōtingentibus. Obo pma. hoc aūt videtur absurdū si quilibet simplex huiusmodi cōditionē in sua cōsideratione habere deberet 2a P. de quolibet presumendū est bonū nisi probetur cōtrariū: g de sacerdote celebrante presumere debeo bonū: ergo presumere debeo q hostia sit cōsecrata/ cū nō sit mihi probatū cōtrariū.

Solutio ad primū ⁊ 2m sil'. Solutio ad pmū dico q ab eo qui nō habet discretionē spirituū/ oē quod apparet sensibus timendū est/ ⁊ nunq est simpliciter adorandū tribus de causis/ quaꝝ vna est. Prima. propter crebrā illusionē sensuū. 2a Secunda est cōsciētia ppie humilitatis: quia debet se nō dignū reputare q bonꝰ angelus appareat ei: ⁊ ideo malū timere 3a Tertiū est q cōditio apposita nō nocet: sed prodesse potest Si em deus est qui apparet ipe diliget q sumus tuti propter timorē suū: huius exemplū habemus fm expositionē Chriso. Joh. i. in Nathanaele qui cū vocaret philippus dicēs: Jnuenimus ihm a nazareth. rñdit a nazareth pōt aliquid boni esse quasi tardꝰ ad credendū: ⁊ ideo quia nō credidit statim: sed examinauit factū/ nō credens oī spūi: sed probās spm si ex deo esset laudabaf a christo/ cū dicit: Ecce verus israelita in quo dolus nō est. exēplū etiā est in zacharia Luce i. ⁊ beata virgine que turbati sunt ad turbationē boni angeli: ⁊ ideo dico q nunq ille potest facere qd in se est qui simplr adorat: quia hoc ni ipo erat/ vt his d causis timēs cōditionē apponeret.

Ad qstiūculam. Et id quod qritur de hostia sacerdotis soluendū est distinguendo q sc3 aut est sacerdos notus aut ignotus. Si notꝰ aut scit q psueuit negligens esse in diuinis aut nō: quia multi licet sint male vite/ tamē nō sunt negligētes in diuinis vt aliquid omittāt. Si notus est q nō consueuit aliquid omittere/ tunc eo ipso conditio pbabilit presupposita est ab adorante q. s. sit hostia cōsecrata. Si aūt ignotus est vel nota est sua cōsueta negligētia in diuinis/ tunc bene puto q actualit vel habitualit debet apponi cōditio.

Ad obm Ad id quod cōtra obijcit dicendū q ego p hoc sacerdotē nō iudico esse malū: s3 vt sapiēs caueo mihi a piculo idolatrie vl'a spē idolatrie

An xps plus adoret aliqua triū psonarū. Arti. XII ℞

Deinde querit de hoc qd dicit [Jn xpo dño hu D manitatē nō solā vel nudā. ⁊c.] s. c. Arg. pmo Videt ei seq ex hoc q magis adorādus est filius post incarnationē qm ante: q2 post incarnationē adoramus vtrāq natura in ipo an incarnatōnē alterā tm 2o Jtē ex h videt q magis sit adorādꝰ filiꝰ qm pr vel spūssanctus: q2 in illis non adoramꝰ nisi vnā naturā: in xpo aūt duas

Solo. Sed ad h respōdere leue ē: q2 nō sequit q plura adoranf in ipo q pter h plus adoref ⁊ mutaf ibi discretū qsi in cōtinuū. vel dicaf q adoratō hūane nature nō addit nouā adorationē: sed nouā materiā/

in qua deitas adoratur: quia adoratio nō ſiſtit in hu
mana natura per ſe: ſed refertur ad vnitā ſibi naturā
diuinā: ⁊ ſic vna ē adoratio triū / ſicͭ vna diuitas triū

Arti. XIII. **An ſit vna adoratio trium perſonarum.**

Ed tunc queritur ratione huius vtrum vna
Obo. ſ adoratiōe adorentur tres perſone: ⁊ videtur
ꝙ nō: quia fides diſtinguit inter eas / ⁊ adora
Rō pma. tio ſequitur fidē: ergo adoratio erit diſtincta. Sed
cōtra adoratio profeſſio maieſtatis colende eſt: cū igi
2a tur vna ſit maieſtas triū / vna erit adoratio. Item
ponamus perſonas nō eſſe adhuc erit eadē ratio ado
rationis / que modo ſcilicet quia creator / ⁊ maieſtas
ſumma eſt ſummo cultu ⁊ honore digna: ergo vide
tur ꝙ adoratio nō debetur perſonis inquātū ſunt di
ſtincte: ſed inquātū vnū ſunt. ⁊ ſic ſequitur ꝙ vna ſit
Solō adoratio eoꝝ. Solutio. bene cōcedo ꝙ vna eſt ado
ratio trium / quo ad rationē adorationis: quia illud
Ad obiecta qđ ⁊ propter quod adoramus vnū eſt in trib᷒. Ad
id quod contra obijcitur dicendū ꝙ licet fides diſtin
guat / tamē vnit etiā perſonas: ⁊ dicit vnū eſſe in tri
bus inquantū adorande ſunt. ſed ſi fides poneret ra
tionē adoratiōis in proprietatib᷒ diſtinguētibus ſe
queretur argumētū qđ nō facit fides: quin poti᷒ po
nit in eo ꝙ ꝑſonas vnit ꝙ eſt natura diuinitatis vna
in tribus.

An chriſtus ſm ꝙ homo ſit per
Diſtin. X ## ſona vel aliquid.

De cōicatō
a
ne ideoma
tū ⁊ ꝓprieta
tū reſpicien
tiū ꝑſonā ꝑ
ut ſonāt in
nobilitatē:
ſcꝫ de ꝑſona
li ꝯditōne ⁊
filiali ado
ptiōe. argu
mētatio de
vtraqꝫ ꝑte
q̄ſtionis.

Olet etiam a quibuſ
ſ dam inquiri vtrū chriſtus ſm ꝙ ho
mo ſit perſona vel etiam ſit aliquid
Ex vtraqꝫ parte huius queſtionis argumen
ta cōcurrunt. ꝙ em̄ perſona ſic his differunt
rationibus. Si ſm ꝙ homo aliquid eſt vel ꝑ
ſona: vel ſubſtantia: vel aliud eſt. ſed aliđ nō
ergo perſona vel ſubſtantia. ſi ſubſtantia eſt:
vel rationalis vel irrationalis: ſed nō eſt irra
tionalis ſubſtantia: ergo rationalis. Si vero
ſm ꝙ homo eſt rationalis ſubſtantia: ergo ꝑ
ſona: quia hec eſt diffinitio perſone: ſubſtan
tia rationalis indiuidue nature. Si ergo ſm
ꝙ homo eſt aliquid: ⁊ ſm ꝙ homo perſona eſt
Sed econuerſo ſi ſm ꝙ homo perſona eſt vel
tertia in trinitate vel alia: ſed alia non: ergo
tertia in trinitate ꝑſona. At ſi ſm ꝙ homo ꝑ
ſona eſt tertia in tritate: ergo deus. Propter
hec incōuenieniētia ⁊ alia: quidā dicunt chri
ſtum ſm hominē nō eſſe perſonā: nec aliquid
niſi forte ſm ſit expreſſiuū vnitatis perſone.
b Scđm em̄ habet multiplicē rationē. Aliquā
do em̄ exprimit cōditionē vel proprietatē di
uine nature vel humane. aliquando vnitatē
perſone: aliquando notat habitū: aliquādo
cauſam. cuius diſtinctionis rationē diligen
ter lector animaduertat: atqꝫ ī ſinu memorie
recondat: nec eius confundantur ſenſus: cū
de chriſto ſermo occurrerit.

Olet aūt a quibuſdā inquiri. ⁊c.] Hic inci a
ſ pit ꝑs illa in q̄ mgr̄ agit de proprietatibus
cōſequētib᷒ xp̄m vnitū ex humana natura
⁊ cōtinet iſtā ⁊ cōſequentē diſtinctionē: ⁊ ꝑ
mū capitulū diſtinctiōis duodecime. ⁊ diuidit̄ in ꝑ
tes duas / in quaꝝ prima determinat̄ de proprietati
bus cōſequētib᷒ xp̄m ſm ꝙ homo eſt. ⁊ hec incipit in
principio diſtinctiōis. xj. ibi: [Et ſolet etiā queri vtꝝ
debeat ſimpliciť dici. ⁊c.] Et hec diſtinctio que cōti
net primā partē diuidit̄ in partes tres. In pma oſtē
ditur ꝙ nō cōſequit̄ xp̄m in eo ꝙ homo eſt eſſe ꝑſonā.
In ſcđa oſtēdit̄ ꝙ nō ſequit̄ eū in eo ꝙ hō ē eē filiū ad
optiuū / ibi ſcꝫ: [Si ꝟo querit̄ an xp̄s ſit adoptiu᷒ fi
lius.] In tertia querit̄ ad quid refert̄ ꝑdeſtinatō ſua
vtrū ad naturā vel ad perſonā: ⁊ hoc in eo ꝙ homo ē
quia ſic eſt predeſtinatus: in vltimo capitulo / ibi ſcili
cet: [Deinde ſi querit̄ vtrū predeſtinatio. ⁊c.] In pri
ma haꝝ ſunt tria capitula / quoꝝ diuiſio ꝑ ſe patet

An xp̄us ſm ꝙ homo ſit ꝑſona: ⁊ an chriſt᷒ Arti. I
ſm ꝙ homo ſit indiuiduū: ⁊ an in eo ꝙ homo
ſit etiā ſuppoſitū: ⁊ an ſm ꝙ hō ſit res nature

Ic eſt dubiū primo de illa queſtiōe quā ponit Queſtiūc̄la
b in primo capitulo vtrū xp̄us ſm ꝙ homo ſit prima.
ꝑſona ſ. a. videt̄ aūt ꝙ ſic: q2 xp̄us ſm ꝙ ho Arg. primo
mo aut eſt homo in ſpē / aut in indiuiduo. nō in ſpecie ꝙ ſic.
q2 ſic aut eſſet ſimplex vl'e qđ eſſet in oī hoīe / aut eſſet
oīs hō / quoꝝ vtrūqꝫ falſum eſt. ſicut etiā dam̄. dicit
ꝙ naturā noſtrā nō in ſpē / ſed in athomo aſſumpſit: ğ
xp̄us eſt vn᷒ hō. vnū aūt eſt qđ in ſe eſt indiuiſum: ⁊ a
quolibet alio diuiſum: ğ xp̄us eſt ſingularis hō ī na
tura hoīs. oīs aūt ſingularis hō in natura hoīs eſt ꝑ 2o
ſona: ğ xp̄us inquantū hō eſt ꝑſona Itē xp̄s inq̄ʒtū
hō eſt aīal rōnale / mortale ⁊ hic: ğ eſt. ⁊ hoc aīal rōna
le mortale. hoc aūt đ quocūqꝫ veꝝ eſt dicere ꝙ eſt hoc
aīal rōnale mortale eſt ꝑſona: ğ xp̄us inquātū hō eſt 3o
ꝑſona. Itē ꝑſona dicit̄ quaſi ꝑ ſe vna: ſed xp̄us in
quantū hō eſt ꝑ ſe vnū: qđ ſupra probatū eſt. q2 xp̄us 4o
nō eſt duo: ğ xp̄us inquantū hō eſt ꝑſona. P quod
incōueniēs eſt / cū diceretur xp̄m inquantū eſt homo
eſſe ꝑſonā: videt̄ ꝙ nullū: q2 ex hoc nō ſequit̄ ꝙ xp̄us
ſit due perſone: ſicut ego video ꝙ inquātū hō dormi
uit: ⁊ inquantū deus ſtellas creauit. ⁊ tamē non ſeq̄ 5o
tur ꝙ ſit duo. P inquantū hō / aut eſt aliq̄d / aut ni
hil. ꝯſtat ꝙ aliq̄d. illud igit̄ qđ ip̄e eſt inquātū hō in re
cto predicat̄ de ip̄o: aut nō poteſt eſſe aliq̄d nō in ſpe
cie homīs. nihil aūt eſt h̄ aliquid ꝑfectū in natura ho Queſtiūc̄la
minis niſi ꝑſona. Vlterius querit̄ cū indiuiduū eē ſcđa.
ſit minus q̄ʒ eſſe perſonā / vtrū ſm ꝙ hō ſit indiuiduū Arguit̄ ꝑo
videt̄ aūt ꝙ ſic: q2 indiuiduū eſt qđ cōſtat ex collectōe
accidentiū / q̄ impoſſibile eſt in alio inueniri. talia aūt
accidētia inueniunt̄ plura in xp̄o hoīe: ğ videt̄ ꝙ ī eo 2o
ꝙ hō ſit indiuiduū. Itē Boecius: ſpēs eſt totū eſſe
indiuiduoꝝ. ⁊ hoc ideo dicit / q2 quicq̄d eſt poſt ſpeciē
habet indiuiduantia ſibi ſoli ꝯuenientia: ergo ip̄e ſm Queſtiūc̄la
ꝙ homo eſt indiuiduū Vlterius queritur vtrū ip̄e tertia.
in eo ꝙ homo ſit ſuppoſitū: ⁊ videtur ꝙ ſic: omne em̄ Arg. primo
qđ eſt hoc aliquid ſub aliqua natura cōmuni eſt ſup ꝙ ſic.
poſitū illi᷒ nature. xp̄us aūt in eo ꝙ hō eſt h̄ aliq̄d in
hac natura cōī q̄ eſt hō: ğ eſt ſuppoſitū hoīs. Item 2o
cōitas q̄ eſt in rōne ſuppoſiti cū đr: petr᷒ eſt ſuppoſi
tū hoīs / ⁊ paulus eſt ſuppoſitū hoīs ⁊ ſic de alijs / ꝑ
uenit ex ꝓportiōe ſinguloꝝ ad cōmunitatē ſpēī: ſed de
chriſto vere predicatur homo: ergo ip̄e habet illā pro
portionem ad ſpeciē quā alij: ergo ip̄e ſm ꝙ homo eſt

In ꝯriū ꝓo ſuppoſitum hominis. Sed cōtra dicit Dam̄. ꝙ in
dn̄o ieſu nō eſt cōmunē ſpeciē accipere: ergo nec ſup-
poſitū ſpēi alicuius: ergo chriſtus ſm ꝙ eſt homo nō
2o eſt alicuius ſpeciei ſuppoſitū. Itē Boecius: Spe-
cies eſt totū eſſe indiuiduoꝝ: ſed ſpecies hominis nō
eſt totū eſſe chriſti: ergo ipſe nō eſt ſuppoſitū hominis
Probatio minoris eſt: quia chriſtus eſt in diuinita-
te ⁊ humanitate: ergo humanitas nō eſt totū eſſe eiꝰ
3o Itē ſupra habitū eſt in expoſitione ſecūde opiniōis
ꝙ hic homo ſupponit̃ trib⁹ ſubſtātijs / ⁊ duabus na-
turis. nullū aūt ſuppoſitū eſt niſi in vna natura: ergo
chriſtus in eo ꝙ homo vel ſm ꝙ homo nō eſt ſupposi
4o tum hominis. Itē dicit ph̄us ꝙ eadē eſt ratio vniꝰ
propoſitiōis / ⁊ vnius tm̄ propoſitiōis: ergo a ſimili
eadē eſt ratio ſuppoſiti / ⁊ vnius tm̄ ſuppoſiti. Inde
vlterius obijcit̃: vnū ſuppoſitū eſt vnius nature ſup-
poſitū: ſ3 chriſtus nō ſubijcit̃ vni nature: ergo ipē nō
eſt ſuppoſitū vnū: quia quod nō eſt vnū hoc nō eſt ali
Queſtiūcl'a quid: vt dicit Boecius. Ulterius querit̃ ſi chriſtꝰ
4a ſm ꝙ homo ſit res nature humane: videt̃ ꝙ ſic: quia
Arg. ꝓmo res nature eſt id quod fit actu nature illius ꝗ eſt gene
ꝙ ſic. ratio. chriſtus aūt factus eſt generatiōe ⁊ natiuitate
humana ex matre: ergo ipē eſt res nature hūane / vt
2o videt̃ Itē ſupra habitū eſt a Dam̄. ꝙ ipē eſt homo-
uſyos in explanatiōe ſecunde opinionis: ſed hoc non
poteſt eſſe niſi ſit res eiuſdē nature / cuius ipā res eſt /
⁊ ipā res nature humane: ergo ⁊ xp̄us eſt res nature
In opm eiuſdē. Sed cōtra res alicuius nature eſt hypoſta
ſis incōmunicabilis ſub natura illa. xp̄us aūt ſm ꝙ
homo nō eſt hypoſtaſis incōmunicabilis ſub natura
humana: ergo nō eſt res nature humane. Probatio
minoris. xp̄us in eo ꝙ homo aſſumptus eſt in ſingu
laritatē diuine perſone: ergo nō eſt incōmunicabilis
ſub natura humana: q2 ſupra habitū eſt ꝙ incōmuni
Sol'o cabile nō cōmunicat alij aſſumptionē. Si dicas ꝙ
eo ꝙ homo nō eſt aſſumptus in ſingularitatē diuine
Obiectio perſone. Contra xp̄us eſt vna perſona ſingularis
aut in eo ꝙ homo / aut in eo ꝙ deus: cōſtat ꝙ nō in eo
ꝙ homo: quia ipē eterna ꝑſonalitate perſona eſt: vt di
cunt ſancti: ergo ipē ꝑſona eſt inquantū deus. Si igi
tur hic homo eſt in eadē ſingularitate perſone / h̄ erit
per aſſumptionē: ergo ipē in eo ꝙ homo cōmunicauit
Solutio ſingularitati perſone diuine. Ad hec ⁊ om̄ia huiuſ
modi ſophiſmata poſuit magiſter diſtinctionē de cō-
ſignificatiōibus eius qđ eſt ſm ꝙ / vel in eo ꝙ: vt pa-
tet in littera. ſed quia infra diſtictiōis illius reddemꝰ
rationē: ideo his reſpōdemꝰ de plano ſm ſupra habi
ta in diſ. v. Et dicimus ad primo queſitū ꝙ ſi li ſm ꝙ
notat cauſam vel nature cōditionē / h̄ eſt ꝙ humani-
tas ſit cauſa quare ipē ſit perſona vel humana in ipſo
cōditio / ſiue proprietas ſit cauſa ꝙ ſit perſona: tūc in-
quā dicimus ꝙ ipē in eo ꝙ homo / vel ſm ꝙ homo nō
eſt perſona: ſed ipē ſm ꝙ deus eſt ꝑſona: quia ꝑſona-
litas qua ipē eſt perſona eterna ꝑſonalitas eſt: ⁊ h̄ ſe-
quitur diuinitatē in ipō. Si aūt cū dicit̃: xp̄us ſm ꝙ
homo eſt perſona: li ſm ꝙ notet vnitatē vel idempti-
tatē ſuppoſiti hoīs ad ſuppoſitū diuinū: tūc ipſe in
eo ꝙ vel ſm ꝙ homo eſt perſona. In hoc ſenſu diſtin
guēde ſunt etiā oēs ſequētes queſtiōes de indiuiduo
⁊ ſuppoſito ⁊ re nature: precipue ſm opinionē ſecun-
dā quā ſolā tenemus: quia illa ponit cū dico h̄ demō
ſtrato xp̄o demonſtrat̃ in duabus naturis: ⁊ in trib⁹
ſubſtātijs propter vnionē. facilius tamē concedūtur
due vltime. ſ. ꝙ xp̄us ſm ꝙ homo ſit ſuppoſitū ⁊ res
nature ꝗ3 due prime. ſ. ꝙ ſm ꝙ homo ſit perſona vel
indiuiduū hominis. Dicendū ꝗ ad primū ꝙ xp̄us Ad ꝓa duo
ſm ꝙ homo / eſt homo ī indiuiduo. ſed ſi vellemꝰ vim q̄ſtiōis ꝓme
facere in intentiōe eius qđ eſt vnū / ſicut facit obiectio
tūc nō ſequit̃ ex hoc ꝙ ſit vnus homo: quia nō eſt di-
uiſus a perſona filij dei / in cuius ſingularitatē eſt vni
tus. Et ſi tu obijcis xp̄us ſm ꝙ homo / aut eſt vnꝰ ho
mo / aut plures homines: ſed nō plures: ergo vnus.
dico ꝙ nō valet / eo ꝙ vnū aliter ⁊ aliter accipitur. in
prima em̄ accipitur vnū prout opponit̃ ad exiſtēs in
cōiunctiōe ad aliud. ⁊ in ſecūda accipitur prout oppo
nitur pluribus. Et eſt inſtātia pes Pauli nō eſt vnꝰ
Probatio: pes pauli nō ē diuiſus ab alijs: ergo pes
pauli non eſt per ſe vnus. Contra. pes pauli non eſt
vnus per ſe: ergo eſt plures. vnde patet ꝙ in propoſi
to in quo eſt vnio huiꝰ hominis in filiū dei: nō valet
huiuſmodi ꝓceſſus. Si autē etiā cōcederetur ꝙ xp̄s
eſſet vnus homo / prout vnū opponit̃ pluribus non
ſequeretur vlterius ꝙ eſſet homo ſingularis / eo ꝙ ip
ſe cōmunicauit perſone diuine: ⁊ humana ſingulari-
tate nō eſt ſingularis: ſed potius diuina ꝑſonalitate
ſingularis eſt. Ad aliud dicendum ꝙ hec eſt falſa: Ad 3m
xp̄us inquantū homo eſt per ſe vnū: ſicut iā oſtenſum
eſt: quia perſona interpretat̃ ꝑ hoc ꝙ dico per ſe vnū.
vnū aūt oppoſitū eſt cōmunicabilitati ⁊ pluralitati:
ſed obiectio procedit ac ſi pluralitati tm̄ opponat̃: ſic
em̄ ſm ꝙ opponit̃ pluralitati: ſupra probatū eſt ꝙ eſt
vnū ⁊ nō due, ſed nō vt exiſtēs: quia ſic ſubſiſtit in di
uina ꝑſona. Ad aliud dōm ꝙ ſi cōcederet̃ ꝙ xp̄us Ad 4m
ſm ꝙ homo eſſet ꝑſona: ⁊ li ſm ꝙ notaret cauſam vel
nature cōditionē ſequeret̃ ꝙ eſſet due perſone. Pro
batio: xp̄s em̄ ſm ꝙ deus eſt ꝑſona / ⁊ ſm ꝙ hō eſſet ꝑ
ſona: ⁊ ꝙ ipē eſt ſm ꝙ deus / non eſt ipē ſm ꝙ homo.
Probatio: ſm ꝙ homo creauit ſtellas ⁊ eſt eternus /
falſum eſt ſm ꝙ deus dormiuit ⁊ comedit / falſum eſt
ergo ſm ꝙ ipē eſt / ſm ꝙ deus nō eſt homo: igit̃ ſeque-
retur ꝙ ipē eſſet perſone due. ita dico ſi li ſm ꝙ nota-
ret cauſam vel nature cōditionē. ⁊ hoc eſt magnū in-
cōueniens: quia hereſis eſt. Probatio: ſit chriſtꝰ due
perſone / ſcriptum eſt ꝙ pater dedit illi homini nomē
quod eſt ſupra omne nomē: ⁊ dicit Auguſtinus vt ſci
licet deus vocetur ⁊ ſit. vt omnis lingua confiteatur
ei: quia chriſtꝰ in gloria eſt dei patris: ergo quattuor
perſone eſſent in gloria dei. ⁊ ſic ſeq̄retur quaternitas
in diuinis / que eſt hereſis cuiuſdam leporini mona-
chi gallici temporibꝰ Leonis pape reprobata. Alia
hereſis ſequitur ſm Boecium / ſcilicet ꝙ ſi ipē eſt due
perſone nō eſt vnio facta in perſona: nec iterū eſt vnio
facta in natura: ergo nulla vnio facta eſt in chriſto: et
ſic ille homo eſt nudus homo. ⁊ hec fuit hereſis Ne-
ſtorij ⁊ Euticetis ab Ambroſio ⁊ Caſſiano cōfuta-
ta: ⁊ ab eodem Leone papa tertio reprobata. ⁊ in cō-
cilio niceno condemnata. igitur patet quantum incō
ueniens eſt cōcedere ꝙ chriſtus in eo ꝙ homo ſit per-
ſona / ita ꝙ li ſm ꝙ exprimat cauſam vel nature pro-
prietatem ſeu conditionem. Ad aliud dicendum ꝙ Ad 5m
chriſtus in eo ꝙ homo eſt aliquid: quia hic homo: ſed
non ſequitur ꝙ ſit perſona: quia hoc aliquid / id eſt ho
mo non habet perſone incōmunicabilitatē triplicem
quam ſupra in diſtinctione quinta notauimus in fi-
ne. Ad id quod vlterius queritur vtrū chriſtꝰ ſm Ad q̄ſtiūcu
ꝙ homo ſit indiuiduū dicendū in eodem ſenſu ꝙ nō: lā ſcđam
quia indiuiduum dicit ſignificare quod in ſe eſt vnū /
⁊ ſua ſingularitate ē ab alijs diuiſum: ita ſignificare

omne ⁊ indiuiduum incõmunicabilitatem perſone
ncludunt in ſuo intellectu: licet non habeant in ſeꝙ
Ad primũ obiectũ. ſint ſuppoſita rationalis nature. Ad id quod con
tra obijcitur dicendum/ ꝙ ipſa indiuiduantia ſi vis
fiat in indiuiduantibus nõ habet in eo quod homo:
principiũ indiuiduantiũ eſt ꝑſone ſingularitas/hoc ẽ
proprietas perſonalis/a qua perſona perſona eſt: et
hoc nõ habet in eo ꝙ homo/ſed in eo ꝙ filius dei: ſed
hoc ẽ veꝝ ꝙ ipſe ens hõ habet illã collectionẽ indiui-
duantiũ: ⁊ in eo ꝙ homo habet aliqua que nõ in alia
inueniunt̃: ſed illa nõ cõplẽt ſingularitatẽ indiuidua
Ad 2m tionis eius. Ad aliud dicẽdũ ꝙ xp̃s in eo ꝙ homo
eſt aliquid poſt ſpẽm ⁊ ſub ſpẽ hominis: ſed non ẽ tm̃
hoc/imo etiã eſt filius dei: ⁊ ideo nõ ſequit̃ ꝙ quicq̃d
eſt poſt ſpẽm in ip̃o ſit de indiuiduantib; ſignificare ĩ
ſpẽ illa. Hec ꝓpoſitio boecij ꝙ ſpẽs ẽ totũ eſſe indi
uiduoꝝ/nõ ẽ vera niſi de his indiuiduis q̃ ſupponun
tur ſpẽi in natura vna. xp̃us aũt ſupponit̃ in duab⁹
Ad q̃ſtiũculam tertiã naturis ⁊ trib; ſubſtantijs: vt ſupra dictũ eſt. Ad
id quod vlterius querit̃ vtrũ xp̃us in eo ꝙ homo vł
ſm ꝙ homo ſit ſuppoſitũ põt ꝯcedi: etiã ſi ſm ꝙ dicit
cauſam vel cõditionẽ nature: tamẽ magr̃ videt̃ velle
ꝙ nõ ſit abſolute cõcedendũ: quia queſtio ſua talis ẽ:
Si xp̃us ſm ꝙ homo ſit perſona/vel etiã ſit aliquid:
⁊ videt̃ ſuã diſtinctionẽ retorquere ad vtrãq; partẽ q̃
ſtionis. Si igit̃ cõcedatur ꝙ ſine dubio ſuppoſitũ et
indiuiduũ ⁊ perſona nõ cõuertunt̃ ſm intentiões no
minũ: licet ſuppoſitũ ⁊ indiuiduũ ſm ſuppoſita con-
Ad primũ qđ ẽ in ꝯm. uertant̃. Si inquã cõcedat̃ reſpõdendũ ẽ ad id qđ
cõtra obijcit̃ ꝙ intellectus auctoritatis dama. nõ eſt
ille quẽ ponit: ſed ꝙ nõ ſit cõmunis ſpẽs/ prout ſpẽs
dicit formã totius predicabilẽ de toto: quia ita nõ ſit
in domino ieſu aliqua forma totius in qua vniat̃ di
uinitas ⁊ humanitas: ſicut corpus ⁊ anima in homi
ne. ſupra eñ habitũ eſt ꝙ inexplicabilis ẽ iſtius cõpo
ſitionis vnio que nõ ẽ partiũ ratio. ſed nõ intẽdit da-
maſcenus ꝙ xp̃us in eo ꝙ homo nõ ſit vere in ſpẽ ho-
mo: quia hoc ſupra habitũ ẽ in verbis ſuis ꝙ ipſe ho-
mouſyos matri/ex eo ꝙ ille due nature non cõpoſite
ſunt reſpectu tertie: quia ſi eſſent cõpoſite reſpectu ter
tij tunc xp̃us nec homo eſſet nec de⁹: ſicut homo nec
Ad 2m corpus eſt nec anima. Ad aliud dicendũ ꝙ illa pro
poſitio in chriſto nõ tenet/nec poſita eſt a Boecio ni-
Ad 3m ſi de illis que ſunt in natura tm̃ vna. Ad aliud di-
cendum ꝙ cũ dicitur xp̃us eẽ ſuppoſitũ hominis nõ
excluditur natura diuina: nec excluditur ſuppoſitũ
diuine nature: quia xp̃us ẽ vnũ ſuppoſitũ quod vere
Ad 4m ſubijcitur vtriq; nature Ad aliud dicendũ ꝙ bene
cõcedo ꝙ xp̃us ẽ vnũ ſuppoſitũ: ſed nõ valet ſi vlteri⁹
inferat: ergo ẽ vnius nature ſuppoſitũ: ⁊ procedit ab
inſufficienti: quia aut vnũ ſuppoſitũ eſt vnius natu-
Ad q̃ſtiũculã 4am. re vel pluriũ vnitaꝝ ĩ ſuppoſito. Ad id quod vlte-
rius queritur de re nature humane/concedo etiã hoc
Ad illud qđ obijcit̃ ĩ op. in omni ſenſu. Ad id autẽ quod obijcitur in cõtra-
rium dicendũ ꝙ res nature alicuius ẽ hypoſtaſis in-
cõmunicabilis. ⁊c. bene cõcedo: quia res huius natu
re ẽ incõmunicabilis: ſed nõ a propria ſingularitate:
ſed ſingularitate perſone diuine. ⁊ hoc nõ impedit q̃n
vere ſit res nature iſtius. vnio autẽ nihil aufert de i-
Ad vltimã obiectionẽ. uentis: ſed confert multa bona. Ad hoc aũt quod
vlterius proponit vtrũ ſm ꝙ homo ſit cõmunicabi-
lis ⁊ cõmunicet: dicendũ ꝙ ſi li ſm ꝙ notet cauſã vel
conditionẽ nature aſſumptibilis ⁊ vnibilis/vera ẽ lo
cutio illa. ſi autem exprimat vnitatẽ perſone falſa eſt.

ſi autem in veriſſimo ſenſu concedatur nõ valet vlte-
rius: ergo non eſt res nature: quia res nature de ſuo
ntellectu nõ habet incõmunicabilitatẽ. ⁊ ẽ in argu-
mento fallacia cõſequentis. ecõtrario eñ valet nõ eſt
res nature: ergo incõmunicabile nõ eſt: quia res na
ture ſequit̃ ad incõmunicabile: ⁊ nõ ecõtrario.

Que ſunt de diſtinctiõe eius qđ eſt ſm ꝙ Arti. II

Einde queritur de hoc quod dicit magiſter: B
D [Scđm eñ multiplicẽ habet rationẽ. ⁊c.] ſ
b. Hic ponit magiſter quattuor q̃ ponit li ſm
ꝙ: ſcʒ cõditionẽ ſiue proprietatẽ/vnitatẽ perſone/ha-
bitũ ⁊ cauſam. ⁊ queritur que ſint exempla iſtius di-
uiſionis: Et dicendũ ꝙ notat conditionẽ pro pro- Solutio
prietate: quãdo ponit̃ cũ dictione ſignificante alterã
naturaꝝ in ip̃o. ⁊ ſequitur aliquid quod eſt propriũ
illi nature: vt cũ dicitur xp̃us ſm ꝙ deus eſt bonus/
vel ſm ꝙ deus eſt eternus/ vel ſm ꝙ deus eſt increa
tus/ ⁊ huiuſmodi que denotãt proprietates ſoli deo
cõuenientes. ⁊ ab altera parte cũ humana poſitũ natu
ra infert proprietates conſequentes illã: vt xp̃us ſm
ꝙ homo eſt riſibile ⁊ animal diſcipline perceptibile:
⁊ rationalis ⁊ corpore⁹ ⁊ mortalis ⁊ huiuſmodi. ſm
hoc nota regulã ꝙ quicquid predicat̃ de ſubiecto ali-
quo cui adiũgitur hec dictio ſm ꝙ/vel in eo ꝙ. in hoc
ſenſu accepta/aut eſt diffinitio ſubiecti/aut pars dif-
finitionis/aut propria paſſio que vocatur accidẽs ꝑ
ſe inherens/aut effectus ĩmediatus/ aut cauſa iſtius
immediata. ⁊ exempla iſtius ſunt hec per ordinẽ enu
merationis: Chriſtus ſm ꝙ homo eſt anĩal rationa-
le/mortale: ⁊ eſt animal/⁊ eſt riſibile. ⁊ chriſtus ſm ꝙ
interfectus eſt interijt. ⁊ chriſtus ſm ꝙ homo genit⁹
eſt generatione temporali. Aliquando aũt notat vni
tatem vel vnionẽ nature: ⁊ hoc ſpecialiter in xp̃o vtꝑ
dicitur xp̃us ſm ꝙ homo creauit ſtellas. chriſt⁹ ſm
ꝙ deus mortu⁹ eſt in cruce: ubi eñ nõ notat ſm ꝙ qđ
ex forma eius cui adiungit̃ poſſit inferri illud predi-
catum: ſed potius ꝙ virtute vniõis facte in hypoſta
ſi talia predicata ſubiecto attribuãtur. Tertia ſigni-
ficatio vel cõſignificatio eius qđ eſt ſm ꝙ eſt/ꝙ notat
habitũ: ⁊ huius exemplũ eſt ad Philippẽſes. 2. Ha-
bitu inuentus eſt vt homo. ⁊ eſt ſenſus ꝙ chriſtus vt
homo. i. ſm ꝙ homo eſt inuentus habitu: id eſt ꝙ hu
mana natura quandam ſimilitudinem habet in eo:
ſicut ſupra ẽ expoſitum ex in diſtĩctione. vj. Sed pla
nius exemplũ eſt ꝙ vt homo fuit calciat⁹ /⁊ ſm ꝙ ho
mo fuit veſtitus: quia huiuſmodi habitus conuenit
ei gratia hominis/⁊ nõ gratia dei. ⁊ in illa ſignifica-
tione habitus chriſtus ſm ꝙ homo eſt ſan⁹/pulcher
formoſus pre filijs hominũ: diffuſa eſt gratia ĩ labijs
ſuis/⁊ ſic de alijs. quia habere multis modis dicitur
ſm omnia illa que nobis aduenunt/vt habemus ea
vt ſupra diſtinctione. vj. dixit Auguſtinus. In quar
ta ſignificatiõe denotat cauſam: ⁊ quia quatuor ſunt
cauſe poteſt notare omnes illas /vt efficienter notat
cum dicitur: chriſt⁹ ſm ꝙ homo meruit ſibi ⁊ nobis.
Formalẽ vt chriſt⁹ ſm ꝙ homo eſt rationalis. Ma
terialem vt chriſt⁹ ſm ꝙ homo ẽ ex corpore ⁊ anima.
Finalem: vt chriſtus ſm ꝙ homo eſt finis omniũ crea
turarũ/vel digniſſima creaturaꝝ/vel ſm ꝙ homo ve
nit propter nos. ex parte autem dei poteſt notare effi
cientem: vt chriſtus ſm ꝙ de⁹ poteſtatem habet po-
nendi animam ſuam/⁊ iterum ſumendi eam: ⁊ quaſi
formalẽ vt xp̃s ſm ꝙ de⁹ eſt ſuppoſitũ nature diuĩe.
materialẽ aũt nõ notat vnq̃/nec q̃ſi materialẽ: quia

diuitas nõ eſt dicenda materia: ⁊ qḋ materie ſil'e eſt
etiã imperfectũ eſt. finalẽ aũt notat vt cũ dr: xp̃s ſm
ꝙ deus eſt ad quẽ aĩa referunt̃/⁊ ꝓpter quẽ ſunt ⁊ fi-
unt oĩa. Ex iſta diſtinctõe facile eſt ſoluere ea q̃ quidã
hic querũt. ſ. vtrũ xp̃s ſm ꝙ homo ſit de⁹: ⁊ ſi ſm ꝙ
deus eſt iſte homo/vel ſm ꝙ iſte hõ eſt ſit de⁹ vl' crea-
tor vel aliqḋ hmõi/q̃ qꝛ leue eſt ſoluere ꝑtranſimus.

Et ſi chriſt⁹ ſm ꝙ hõ dicat̃ ſubſtantia rationalis. nõ inde tamẽ ſequitur ꝙ ꝑſona ſit ſm ꝙ homo.

Illud tñ nõ ſequit̃ qḋ in argumẽtatiõe ſupe-
riori inductũ eſt ꝙ ſi xp̃s ſm ꝙ hõ eſt ſuba rõ-
a nalis: ergo ꝑſona. Nã ⁊ mõ anĩa xp̃i eſt ſuba
rationalis nõ tñ ꝑſona: qꝛ nõ eſt ꝑ ſe ſonans:
immo aliȷ̃ rei cõiuncta. illa tamẽ perſone de-
ſcriptio nõ eſt data pro illis tribus perſonis.

Arti. III. An inſtãtia mgr̃i valeat ĩ diffinitõe ꝑſone

L Einde querit̃ de inſtantia quã fecit magiſter ĩ
d lr̃a: [Nã ⁊ mõ anĩa xp̃i eſt ſubſtantia rõnalis
Arg. primo ⁊c̃.] s. a. Nõ eñ videt̃ valere: qꝛ ſuba hĩc in-
de equiuoce ſumit̃: qꝛ anĩa xp̃i eſt ſuba ſicut forma cũ
dicit̃ ꝑſona eſt ſuba rõalis nature ⁊ ſumit̃ ſuba ꝓ ſub
ſtantia cõpoſita prima q̃ ꝓprie ⁊ ꝓ̃ncipalit̃/⁊ maxime
dicit̃ vt aliq̃s hõ vel aliqua ſubſtãtia rõnalis nature
2o g̃ eſt ꝑſona: ex quo nõ valet inſtantia. P̃ magr̃ non
grãmatice videt̃ interpretatus eſſe ꝑſonã: qꝛ ſi dicere
tur quaſi ꝑ ſe ſonãs deberet media corripi ſiue breuia
ri in nomĩe qḋ eſt ꝑſona: qꝛ ſonãs ꝓ̃ma breuis. Pro-
Solo batio huius eſt in cõpõne cõſonũ ⁊ abſonũ. Sol'o
ad primũ. dicendũ ꝙ in veritate inſtãtia magiſtri nõ cõſtat quo
ad intellectũ ſube: ſed intẽdit oñdere ꝙ ea que poſita
ſunt nõ ſufficiũt ad diffinitionẽ ꝑſone: quia ꝑſona nõ
diffinit̃ ſufficienter cũ dicit̃ ꝙ eſt ſuba rationalis na-
ture niſi addat̃ indiuidua: ⁊ tunc nõ cõuenit huic ho
mini/ſm ꝙ homo ĩ illo ſenſu: quo li ſm qḋ notat cau
ſam vel nature conditionẽ: quia tunc indiuiduũ ponit
triplicẽ incõmunicabilitatẽ: quia dicit incõmunicabi
le pluribꝫ: ⁊ incõmunicabile per oppoſitionẽ ad incõ-
municabilitatẽ partis in cõpoſitiõe: ⁊ incõicabile per
Ad 2m oppoſitionẽ cõmunicabilitatis ꝑ aſſumptionẽ in ſin-
gularitatẽ alterius: ſicut ſupra expoſitũ eſt. Ad ali
ud dicendũ ꝙ duplex eſt interpretatio nomĩs. vna q̃
ſequit̃ ſonũ ſyllabarum poſitaꝝ in dictiõe/vel etiam
incõuenientiã litteraꝝ: vt cũ dicit̃ lapis ledens pedẽ
petra pede trita: ⁊ nõ oportet ꝙ in talibꝫ interpretatõ
nibꝫ interpretatũ ſequat̃ naturã interpretãtiũ: ⁊ ita
loquit̃ hic magiſter. Alia eſt interpretatio ſm nomĩs
ſignificatũ: ſicut dicimus cõpoſitũ ſignificationẽ tra
here a ſuis cõponentibꝫ: ⁊ ſic cõponit̃ ꝑſona a per ſe et
vnũ quaſi per ſe vna. vnde patet ꝙ chriſtus in quãtũ
homo ſit nõ eſt per ſe vnus: ⁊ ideo non eſt perſona in
quantum homo.

Alia probatio ꝙ xp̃s ſit ꝑſona.

Sed adhuc aliter nitunt̃ probare chriſtũ ſm
a hominẽ eſſe perſonã: quia chriſtus ſm ꝙ ho-
mo predeſtinatus eſt vt ſit dei filius: ſed illḋ
eſt ꝙ vt ſit predeſtinatus eſt: ergo ſi predeſti
natus eſt ſm ꝙ homo vt ſit filius dei: et ſm ꝙ
homo eſt filius dei. Ad quod dici poteſt chri
ſtum eſſe id quod vt ſit predeſtinat⁹ eſt. Eſt
eñ predeſtinatus vt ſit filius dei: ⁊ ipſe vere
eſt filius dei: ſ3 ſm hominẽ ꝑ̃deſtinatus ẽ vt b
ſit filius dei: quia per gratiam habet hoc ſm
hominẽ: nec tamen ſm hominẽ eſt filius dei:
niſi forte ſm vnitatis perſone ſit expreſſiuum
vt ſit ſenſus: ipſe qui eſt homo eſt dei fili⁹: vt c
autem ip̃e ens homo ſit dei filius per gratiam
habet: ſed ſi cauſa notet̃ falſum eſt. Nõ enim
quo homo eſt eo dei filius eſt.

An filius dei ſit predeſtinatus. Arti. IIII

Einde querit̃ de hoc qḋ dicit: [Chriſtus ſm D
d ꝙ hõ predeſtinatus eſt vt ſit dei filius. ⁊c̃.]
s. a. Gratia huius incidit hic queſtio de ꝑ̃de-
ſtinatione vt filiȷ̃ dei. de qua breuiter queramus tria
ſcꝫ vtrũ filius dei ſit predeſtinatus. Secundo vtrũ
filius dei ſit predeſtinatus eſſe filius dei. Tertio vtꝝ
filius dei predeſtinatus eſt eſſe homo. Ad primum Arguit̃ ꝓ̃o
obȷ̃icit̃ ſic dicit aug. vt ſupra habita eſt auctoritas ꝙ
talis fuit illa vnio que deũ faceret hominẽ/⁊ hominẽ
deũ: vt omnia que vere dicunt̃ de homine dicant̃ de
deo/⁊ ecõuerſo: g̃ cũ hec ſit vera filius dei eſt homo/
⁊ homo eſt ꝑ̃deſtinat⁹: videt̃ ſequi propter regulã an
tepredicamẽtalẽ Augu. ꝙ filius dei ſit ꝑ̃deſtinatus.
Itẽ ſm opinionẽ ſecundã chriſtus non eſt niſi vnũ 2o
ſolũ ſuppoſitũ: ſed de hoc ſuppoſito verũ eſt dicere ꝙ
eſt predeſtinatũ: g̃ filius dei eſt predeſtinat⁹. Si di Sol'o
catur ꝙ hoc nõ valet: quia filius dei nõ nominat ali-
quid niſi quod eſt eternũ. ꝑ̃deſtinatio aũt paſſiua nõ
eſt niſi temporaliũ reꝝ. Cõtra video ꝙ hec cõcedit̃ Replica
filius dei mittit̃: filius dei datur. ſicut probat̃. I. lib.
diſ. xv. ſed mittitur ⁊ datur tẽpus cõnotant ſm actũ
quia nõ ab eterno deo cõueniunt. ꝑ̃deſtinari autẽ nõ
cõnotat tempus: ergo videtur ꝙ multo magis debe-
at cõcedi filius dei ẽ predeſtinatus q̃ꝫ filius dei ẽ miſ-
ſus. Item in aliȷ̃s predeſtinatis video ꝙ nõ opor- 3o
tet addere ſm ꝙ. dicimus eñ ſimpliciter ꝙ Petrus
predeſtinatus ſit ⁊ Paulus: ergo videt̃ ꝙ nec in xp̃o
addere oportet: ergo ſimpliciter põt dici filius dei eſt
predeſtinatus. Item predeſtinatio proprie perſo- 4o
ne ẽ ⁊ nõ nature. nõ eñ dicimus ꝙ corpus Petri ꝑ̃-
deſtinatũ ſit/nec anima eius: ſed ip̃e petr⁹ cũ ſm ſan-
ctorũ dicta chriſtus ſit predeſtinatus/predeſtinatio
cõuenit ei inquantũ ẽ perſona: ſed inquantũ eſt perſo
na ẽ filius dei: ergo videtur ꝙ filius dei ẽ predeſtina-
tus. Itẽ poſito aliquo ſubiecto nõ oportet ꝙ pre- 5o
dicatũ reddat̃ ei per ſe niſi fiat reduplicatio circa ſub-
iectum illud: vt cũ dico homo de ip̃o poſſum predica-
re id quod per ſe cõuenit/⁊ id quod cõuenit per aliud
⁊ id quod cõuenit per accidens. Eſt eñ homo anĩal
rationale/mortale: ⁊ homo eſt corpus animatũ quod
non cõuenit per ſe: ſed inquantũ animal. ⁊ homo ẽ al
bus quod conuenit per accidens: ergo videtur ſimili
ter ꝙ cũ filius dei ſit quoddam ſubiectum ꝙ poteſt ḋ
ip̃o vere predicari quod conuenit ei per aliud: ſed per
hoc ꝙ eſt homo conuenit ei eſſe predeſtinatum: ergo
ſimpliciter poſſum concedere filius dei eſt predeſtina
tus. Itẽ alia predicata que conueniunt ſibi inquã 6o
tũ homo poſſum ꝑ̃dicare ſimplicit̃ de ip̃o/ſicut nat⁹
⁊ paſſus ⁊ mortuus: g̃ videt̃ ꝙ illud ſimpl'r cõceden-
dũ eſt ꝙ filius dei eſt ꝑ̃deſtinat⁹. Sed cõtra filius Rões ꝓ ꝺi
dei eſt eternus: nullũ eternũ poteſt eſſe predeſtinatũ: tate ꝓ̃a

2a g̃ filius dei nõ poteſt eſſe predeſtinatus. Jtẽ filius
dei eſt predeſtinãs: p̃deſtinãs aũt nunq̃ȝ poteſt eſſe p̃
deſtinatũ: g̃ filius dei nõ põt eſſe p̃deſtinatus / qd̃ con
Solutio cedimus Dicentes ad primũ q̄ talis eſt vnio ſcd̃a
ad primũ hoc intelligit̃ in his que in ſuo intellectu nõ habẽt ra
tionẽ opponis ad filiũ dei: ſicut factus creatus crea
tura / p̃deſtinatus / recẽs / ⁊ hmõi. hec eĩ oĩa etiã de
homĩe illo non dicunt̃ / gratia pſone vel ſuppoſiti: ſed
gratia nature humane / ſicut ſupra patuit in explana
tione ſecunde opiniõis / vbi d̃r xp̃s p̃deſtinat⁹ / ſm q̄
Ad 2m eſt in natura humana. Ad aliud dõm q̄ ſuppoſitũ
illud ſicut nec pſona eſt p̃deſtinatũ niſi gratia nature
Ad replicã. humane. Ad id qd̃ cõtra obijcit̃ de miſſione dicen
dũ q̄ nõ eſt ſimile: q2 miſſio in ſe habet eternũ ⁊ tẽpo
rale: ⁊ p tẽporale tñ determinat̃. ſicut dicit Augu. q̄
mitti eſt cognoſci q̄ ab alio ſit: ſed p̃deſtinatio nõ clau
dit in ſe eternũ ſm q̄ eſt paſſiua. ſed tẽporale tm̃: vnde
miſſio filij nõ p̃cedit mitti: ſicut p̃deſtinatio p̃cedit pre
Ad 3m deſtinatũ. Ad aliud dicendũ q̄ in alijs nõ oportet
addere: quia forma illoꝝ nihil ſignificat oppoſitũ p̃
deſtinatiõi: q2 forma illoꝝ dicit illd̃ qd̃ nõ eſt ab eter
no: ⁊ ideo determinatio claudit̃ in intellectu eorũ. in
filio aũt dei totũ oppoſitũ eſt: quia cõtrariũ p̃deſtina
Ad 4m tioni claudit̃ in intellectu filij dei. Ad aliud dicẽdũ
q̄ p̃deſtinatio pſone eſt: ſed nõ gratia pſone / q̄nimo ẽ
gratia nature in pſona: q2 gratia illius tẽporalis eſt
pſona vel eterna. vnde in alijs in quib⁹ vtrũq̃ȝ tẽpo
rale eſt. ſ. nature ⁊ pſone nõ eſt oppoſitio forme ſubie
cti ad predicatũ: ſed in xp̃o nõ cõuenit gratia pſone /
ſed gratia nature tẽporalis: ⁊ ideo oportet addere de
Ad 5m terminationẽ. Ad aliud dõm q̄ licet predicatũ nõ
ſemp per ſe reddat̃ ſubiecto: tñ nunq̃ȝ aptat̃ ei p̃dica
tũ qd̃ oppoſitũ eſt ei / niſi aliqua determinatio addat̃
gratia cuius cõuenit ei. ſic aũt eſt in ꝓpoſito q̄ p̃dica
tũ oppoſitionẽ habet ad ſubiectũ: ⁊ ideo oportet ap
ponere determinationẽ alterius nature gratia cuius
ea que oppoſita ſunt in ſe cõueniũt in xp̃o ꝓpter vnio
Ad 6m nẽ duaꝝ naturaꝝ factã in pſona eterna. Ad aliud
dõm q̄ nõ eſt ſimile de quibuſdã alijs p̃dicatis q̃ nõ
habent oppoſitionẽ ad ſubiectũ: vt dictũ eſt. ⁊ de illis
que ex ſe oppoſitionẽ exprimũt: puta naſci / pati / mori
cõueniũt pſone gr̃a ſuppoſiti. creari aũt ⁊ eſſe recentẽ
⁊ eſſe predeſtinatũ nõ cõueniũt ſuppoſito niſi gr̃a na
ture: ⁊ ideo ſunt nature p ſe ⁊ imediate / ⁊ perſone per
conſequens: ⁊ ideo nõ eſt ſimile de illis.

Arti. V — An filius dei ſit p̃deſtinatus eſſe dei filius

S Ecundo querit̃ vtrũ filius dei ſit p̃deſtinat⁹
Arg. primo q̄ ſic. eſſe filius dei: videt̃ q̄ ſic: q2 hic hõ eſt p̃deſti
natus vt ſit filius dei: ⁊ hic hõ eſt filius dei:
g̃ hic homo eſt predeſtinatus vt ſit filius dei: g̃ filius
2o dei eſt p̃deſtinatus vt ſit filius dei. Jtẽ Dama. dic̃
q̄ nature xp̃i ſibĳnuicẽ ſua cõicant ydeomata. i. pro
prietates: ſed vna ꝓprietatũ eſt p̃deſtinatio vt ſit fili
us dei: g̃ hec cõicat̃ filio dei: g̃ filius dei eſt p̃deſtina
Rõ in opm tus vt ſit filius dei. Sed cõtra cõpoſitio importa
eſt iſta p ve ta p li eſt / cũ dicit̃ filius dei eſt p̃deſtinatus vt ſit fili⁹
ritate. dei / ex vtraq̃ȝ parte habet oppoſitionẽ. ſ. ex parte ſub
iecti ⁊ ex pte determĩatiõis p̃dicati: g̃ illa falſior eſt q̃ȝ
2a prima / hec. ſ. filius dei eſt p̃deſtinatus. Jtẽ nihil p̃
deſtinat̃ ad id qd̃ nõ eſt eternũ eſſe filiũ dei eſt eternũ:
g̃ nihil p̃deſtinat̃ ad hoc. Probatio prime: q2 ſecũda
p ſep3. q2 dicit aug. q̄ p̃deſtinatio eſt p̃paratio gr̃e in
preſenti / ⁊ glorie in futuro: nec gratia vt p̃ns / nec glo
ria in futuro nobis eſt eterna: g̃ cũ oĩs p̃deſtinatio ſit
ad hoc nõ p̃deſtinat̃ aliq̃d ad eternũ: g̃ cõſtat prima: ⁊
ſic ſequit̃ cõcluſio. Solutio dõm q̄ hec eſt falſa in Solutio
eo iudicio filius dei eſt p̃deſtinatus vt ſit filius dei: ⁊
falſior q̃ȝ prior Ad argumentũ p̃mũ dõm eſt (vt ſu Ad primũ
pra) q̄ licet hic homo ſit p̃deſtinatus / nõ ſequit̃ hoc d̃
filio dei: q2 in ſignificato nomĩs cũ d̃r hic hõ claudit̃
illud / gratia cuius filio dei p̃deſtinatio cõuenit. nõ au
tẽ cũ dicit̃ filius dei ⁊c̃. Ad aliud dicendũ vt prius Ad 2m
q̄ illa ydeomata que nõ per ſe ſunt hypoſtaſis: ſȝ per
prius ſunt nature / ⁊ habẽt in ſe rationẽ oppoſitionis
ad ſubiectũ nõ cõicant̃ ſine determinatione: tñ nota
q̄ in rõne q̃ ad oppoſitum vltimo eſt inducta / etiã pec
catũ eſt: quia nõ tenet niſi de his p̃deſtinatis in quib⁹
gratia p̃parata eſt habitus ipſos reddens bonos: ⁊
opa eoꝝ faciens bona ⁊ meritoria. in xp̃o aũt eſt gra
tia vniõis ad eſſe ⁊ nõ p̃parat̃ ei vt ipẽ homo ſit eter
nus filio dei: ſed tñ hoc nõ p̃parat̃ filio dei: q2 ipſe ab
eterno fuit hoc.

An cõcedẽdũ ſit fili⁹ dei p̃dſtinat⁹ ẽ eſſe hõ — Artic. VI

T Ertio querit̃ vtrũ cõcedendũ ſit q̄ fili⁹ dei eſt
p̃deſtinatus eſſe homo: videt̃ q̄ nõ: q2 p̃deſti Arg. p̃mo
natio virtute p̃poſitõis prenotat ordinẽ acceſ q̄ nõ.
ſiõis reſpectu p̃deſtinati: cũ igit̃ h̃ fili⁹ dei ſit p̃deſtina
tus oporteret q̄ aliq̃d prius eſſet filio dei / qd̃ falſũ eſt
Jtẽ nihil p̃deſtinat̃ niſi ad gratiã vel ad gloriã vel 2o
alteꝝ illoꝝ. filio aũt dei nulla gratia p̃parat̃. non eĩ
fit ei gratia p vnionẽ ad hominẽ: ſed potius ecõuerſo
g̃ videt̃ q̄ filius dei nõ ſit p̃deſtinatus eſſe homo in tẽ
pore. Sed cõtra in lr̃a ſupra habitũ eſt q̄ p̃deſtina In opm p̃o
tũ eſt q̄ filius dei eſſet homo in tẽpore: g̃ videt̃ q̄ fili⁹
dei p̃deſtinatus eſt eſſe homo. P̃ filius dei eſt hõ p̃ 2o
deſtinatus: aut g̃ hoc ab eterno eſt veꝝ / aut nõ. ſi ſic /
g̃ ab eterno veꝝ eſt q̄ filius dei ſit homo / qd̃ falſum ẽ
Si in tempore eſt verificatũ: g̃ ante fuit p̃uiſum vt fie
ret: aut g̃ vt fieret p gratiã / aut p naturã. nõ p natu
rã / g̃ p gratiã: ſed nulla gratia dat̃ in tẽpore q̃ añ non
prepareť: g̃ p̃uiſum eſt ⁊ p̃paratũ p gratiã vt fili⁹ dei
ſit homo iſte predeſtinatus: g̃ a diffinitõe filius dei p̃
deſtinatus eſt eſſe homo. Solutio dicendũ q̄ hec Solo.
eſt duplex filius dei p̃deſtinatus eſt eſſe hõ / ex eo q̄ li
p̃deſtinatus poteſt determinare cõpoſitionẽ ex parte
ſubiecti / vel ex pte p̃dicati. Si determinat eã ex parte
p̃dicati vera eſt: quia filiũ dei eſſe hominẽ p̃deſtinatũ
eſt. Si aũt determinat ex pte ſubiecti / ſic notabit an
tecesſionẽ ad ſubiectũ: ⁊ ſic falſa eſt. Quidã tñ dicunt
q̄ alia de cauſa eſt duplex. ſ. ex eo q̄ li p̃deſtinatus p̃t
eſſe nomẽ vel pticipiũ: ⁊ ſi ſit nomẽ dicũt q̄ eſt adiecti
uũ huius q̄ dico hõ. ⁊ ſi ſit participiũ / tunc dicunt eã
eſſe falſam. ſed hoc nihil: q2 ſi ſit nomẽ tunc nihil eſt di
ctũ q̄ filius dei p̃deſtinatus eſt eſſe hõ: ſicut nihil eſt
dictũ filius dei eſt eſſe homo / q̄n incõgrua eſt locutio
vnde prima diſtinctio melior eſt. Ad id g̃ qd̃ obijcit̃ Ad p̃a obia
cõtra dicendũ q̄ ſi li p̃deſtinatus determinet cõpoſi ſimul.
tionẽ ante ⁊ poſt / tunc notabit antecesſionẽ reſpectu
filij dei ſm ſe: ſed potius reſpectu hoĩs eſſe. ⁊ per hoc
patet etiã ſolutio ad ſecuudum.

An xp̃s ſit p̃deſtinatus vt ſit hic homo. — Arti. VII

D Einde querit̃ de hoc qd̃ dicit: [Filius dei ſm
hominẽ p̃deſtinatus eſt vt ſit filius dei. ⁊c̃.]
ſ. b. Per hoc eĩ hec videt̃ a magiſtro cõcedi: Arg. p̃mo
hic homo vel xp̃s ens homo p̃deſtinatus eſt vt ſit fi q̄ ſic.
lius dei: ⁊ videt̃ hec falſa eſſe: hic homo vel homo pre
deſtinatus eſt vt ſit filius dei. nihil eĩ eſt p̃deſtinatũ
qd̃ nõ ab eterno ſit p̃deſtinatũ. ſi g̃ hec eſt vera: xp̃us

ſm hominē vel humanā naturā eſt p̄deſtinatꝰ videt̃ ꝙ ante incarnationē fuit vera:ſicut etiā hec vera dici tur eſſe petrꝰ ab eterno p̄deſtinatꝰ eſt vel fuit p̄deſti-

In ꝯtrariū natus. Sed cōtra cū dicit̃ hic homo ante incarna- tionē eſt p̄deſtinatꝰ hic homo ſupponit ei qđ ſupplet vicē verbi p̄teriti tp̄is ſicut cū dicit̃ hic homo eſt ama tus. Regula autē eſt ꝙ terminꝰ ſupponēs verbo p̄- teriti tēporis ſupponit ꝓ p̄ſenti vel ꝓ p̄terito ſi debe at locutio eē v̄a. Seq̄t̃ ei:hic ē amatꝰ vl' hō ē amatꝰ ergo homo qui eſt vl' fuit eſt amatꝰ:ergo a ſili:ſi xp̄s eſt p̄deſtinatꝰ: videt̃ ꝙ aut hō q̇ eſt aut q̇ fuit: ꝛ cū ꝓ vtroqꝫ falſa ſit:videt̃ locutio ſimplicit̃ eſſe falſa ꝛ hec obiectio generalis eſt de oībus p̄deſtinatis.

Solutio ad totū So- lutio dicēdū ꝙ hoc nō ſequit̃ cū verbis ꝑtinētibꝫ ad actū aīe vel notantibꝫ formā:qꝛ illa habēt vim am pliādi:nō eñ ſequit̃ cogitatū eſt de hoīe:ergo de ho- mine qui eſt vel q̇ fuit:nec ſequit̃ homo pōt vel potu it eſſe:ergo homo qui eſt vel qui fuit. Similit̃ eſt hoc qđ dico ꝙ p̄deſtinatꝰ pertinet ad actū intellectꝰ ꝛ vo luntatis diuine:qꝛ eſſe p̄deſtinatū eſt eſſe p̄uiſum ad gratiā ꝛ gloriā:ꝛ ideo nō ſequit̃ ꝙ ſit de eo q̇ ē vl' fuit ſed ſufficit ei ꝙ futurus ſit.

Arti. VIII. D

An chriſtus ſit predeſtinatus ad gratiam infinitam.

Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Ut autē ipſe

o ens homo ſit filiꝰ dei per gratiā habet]. s. c.

Ex hoc eñ videt̃ ꝙ ad gratiā ſit p̄deſtinatus

Arguit̃ p° ſic. ꝛ videt̃ ꝙ ad gratiā infinitā. Joh. 3. Nō eñ dat deꝰ ad menſurā ſpiritū: qđ aūt nō eſt ad menſurā hoc eſt infinitū:ergo videt̃ ꝙ ipſe p̄deſtinatꝰ ſit ad gratiā in-

2o finitā. Itē vidimꝰ gloriā eiꝰ quaſi vnigeniti a pa tre plenū gratie ꝛ veritatis. Cū autē nulla gr̃a ſit in ipſo niſi p̄parata ab eterno/ videt̃ eſſe p̄deſtinatꝰ ad plenitudinē gratie de cuius plenitudine oēs accepi-

3o mus gratiā ꝓ gratia. Itē glo. ſup illud Rom. 8. Nullū maiꝰ donū poſſet deꝰ p̄deſtinare homī q̄ꝫ vt verbū ſuū per qđ omnia creauit caput faceret illis ꝛ ipſos tanq̄ꝫ mēbra capitis:ergo p̄deſtinatꝰ eſt ad h̄ ꝙ ſit caput eccleſie:ſed caput influit ſenſum ꝛ motū: ergo ipſe influit eccleſie ſenſum fidei ꝛ motū gratie:h̄ autē nō p̄t facere niſi ex plenitudine diuina:qꝛ fides ꝛ gratia a nulla creatura poſſunt eſſe:ergo hic homo

In oppoſitū ꝙ nō p° p̄deſtinatus eſt ad gratiā infinitā. Sed cōtra gr̃a infinita eſt gr̃a increata:qꝛ nihil infinitū eſt niſi in- creatū:ſed increatū eſt eternū:qđ autē eternū eſt ni- hil p̄cedit:ergo illā gratiā nihil p̄cedit. Omne autē qđ p̄deſtinatiōe preparat̃ p̄cedit p̄deſtinatio:ergo p̄- deſtinatio non p̄parat huic homī gratiā infinitā vel

2o increatā. Itē p̄deſtinatio eſt p̄paratio gratie in p̄- ſenti ꝛ glorie in futuro:ergo ꝛ gratia ꝛ gloria p̄para ta ex p̄deſtinatōe habēt cōditionē ex differētia tēpo- ris cōſignata:eternū autē ꝛ infinitū nullā habēt ta lē tēporis cōditionē:ergo p̄deſtinatio nō p̄parat gra

Solo tiā eternā vel infinitā. Solutio dicendū ꝙ omnis gratia que habet̃ a chriſto homīe ſm ꝙ p̄deſtinatus p̄deſtinata eſt ſecū ꝛ p̄parata ſibi ꝛ eſt creata in tēpo- re:qꝛ ipſe nō eſt p̄deſtinatus niſi inquātū hō vt priꝰ ꝓbatū eſt: ꝛ hec gratia eſt duplex. ſ. vniōis ꝛ habitꝰ vnionis autē iterū eſt duplex. ſ. prima ꝛ cōſequens. Prima eſt vt vere ſit filiꝰ dei ꝛ vnio creata ſit q̇ me- dia eſt īter hominē ꝛ filiū dei ꝛ naturā humanā ꝛ na turā diuinā: vt ſupra ꝓbatū eſt:qꝛ ē relatio ſe tenēs ſm rē ex parte vniti qđ creatū eſt: ꝛ ad hāc gratiā ſe- quitur multiplex alia gratia. ſ. ꝙ ſit caput ꝙ ſit deꝰ ꝙ ſit influēs eccleſie ſenſum ꝛ motū / que licet infini- ta ꝛ eterna ſint in ſe:tamē relatio homīs ad illa non eſt niſi per vnionē in tēpore factā: ꝛ ſic inquātū ſunt hm̄ōi homīs p̄parata ſunt ꝛ p̄deſtinata:ꝛ nō ſimpli citer:ꝛ hoc eſt qđ intēdit dicere magr̄ ex verbis Au- gu. ꝛ per hoc patet ſolutio eorū que primo obijciunt̃ in cōtrariū. Gratia autē habitualis eſt charitas xp̄i ꝛ virtutes alie: ꝛ ad has cōſequēs gratia eſt meritū chriſti ꝛ hm̄ōi:ꝛ per hāc diſtinctionē patet ſolutio ad omnia queſita.

Opinio aliorū. Sunt tamē qui hoc dicūt ꝙ nul- la gratia infinita p̄deſtinata eſt in chriſto / ꝛ dicūt ꝙ chriſtꝰ eſt caput eccleſie dupliciter:ſcꝫ in cōformita- te nature:ꝛ ſic nō influit niſi per meritū. ſ. qꝛ meruit eccleſie gratiā: ꝛ eſt vnū caput cū patre ꝛ ſp̄ūſancto: ꝛ ſic influit:ꝛ hoc nō p̄deſtinatū eſſe chriſto dicunt.

Inſtātia cōtra illā opinionē. Sed cōtra hic homo habet influere ſenſū ꝛ motū ꝛ non ab eterno:ergo in tēpore ꝛ nihil habet in tēpo re niſi qđ eſt ei p̄paratū ab eterno:ergo ab eterno eſt

Alia. ei hoc p̄deſtinatū. P̄ in littera ſepe habet̃ p̄deſtina tū eſt vt eſſet deus naturalit̃ ꝛ vere: ꝛ vt eſſet filiꝰ dei vnde patet illā opinionē eſſe falſam: licet eñ eternū nō incipiat in ſe:tamē iſte incepit eſſe eternū. i. id qđ eternū ꝛ infinitū: vnde etiā iſta concedit̃ ꝙ iſte puer creauit ſtellas: ꝛ hoc (qꝛ gratiā habuit) ſine dubio p̄- deſtinatū fuit anteq̄ꝫ gratiā haberet.

An chriſtus ſit adoptiuꝰ filius ſm ꝙ homo vel alio modo.

Si vero queritur an chriſtus ſit adoptiuꝰ fili us ſm ꝙ homo ſiue alio modo: reſpōdemus chriſtū nō eſſe adoptiuū filiū aliq̊ mō ſed tm̄ naturalē: quia natura filius dei eſt: nō ado- ptiōis gratia. Nō aūt ſic dicit̃ filius natura: a vt dicit̃ deus natura. Nō enim eo filius eſt q̇ deus eſt: quia natiuitate diuinitatis filiꝰ eſt: ꝛ tamen dicit̃ natura vel nature filius: qꝛ na turaliter eſt filius: eandē ſcꝫ habēs naturam quā ille qui genuit. Adoptiuus autē filiꝰ nō

Eph. 2. b eſt: qꝛ prius nō fuit: ꝛ poſtmodū adoptatiuꝰ eſt ī filiū: ſicut nos dicimur adoptiui filij: qꝛ cū nati fuerimꝰ ire filij: per gratiā facti ſumꝰ filij dei: chriſtus vero nūq̄ꝫ fuit nō filius dei: ꝛ ideo nō eſt adoptiuus filius.

Arti. IX. I

An chriſtus ſit filius adoptiuꝰ.

I v̄o querit̃ an chriſtꝰ ſit adoptiuꝰ] Hic in-

s cipit illa pars que eſt de q̄ſtione illa: Utrum chriſtus ſit adoptiuus filius. Et diuiditur in partes duas: In quarum prima oſtendit ꝙ chri- ſtus nō ſit adoptiuꝰ: ſed natura filius. In ſecūda ob ijcit iu cōtrariū ꝛ ſoluit ibi [Sed ad h̄ opponit̃] An- te litterā oportet hic duo querere. ſ. quid ſit adoptio in diuinis: ꝛ vtrū deo cōueniat aliquid adoptare. Ad primū ꝓcedit̃ ſic: Adoptio a viris ꝑfectis ſic de- ſcribit̃ / eſt extranee ꝑſone in filiū vel nepotē: vel de- inceps aſſumptio legittima. Sed cōtra hāc diffini-

Arguit̃ p° tionē videt̃ ꝙ eſſe in diuinis ſm deū nō eſt aliq̇s ex- traneus deo: ergo videt̃ ꝙ nullus adoptat̃. Item 2o pater adoptiuꝰ nō ꝓducit filiū adoptiuū ad eſſe: ſed deus nos oēs ꝓducit ad eſſe: ergo nō pōt eſſe pat̃ ad-

3o optiuꝰ. Pꝫ cū adoptio duobꝫ modis fiat ꝑ leges.ſ.
qñ aliquis ꝗ ſui iuris eſt adoptaṫ in filiū ⁊ trāſit ĩ tu
telā ⁊ dñiū adoptatoris: ⁊ ſil'iter filij ſi quos habet/
que adoptio diciṫ arrogatio. Alia fit adoptio eius ꝗ
nō eſt ſui iuris: ſed adhuc ſub gubernatiōe natural'
Queſtiūcula ſecūda — pr̄is ⁊ ille nō trāſit ad dñiū adoptatoris. Queriṫ
vtrū vtroqꝫ mō poſſit eſſe in diuinis: videṫ ꝙ ſic: q̄a
oēs adoptamur/ ſiue ſimus noſtri iuris ſiue nō: er
Arguiṫ p° — go videtur ꝙ vtroqꝫ modo ſit in diuinis. Sed con
ꝯ q̄ſtiūculā — tra adoptatꝰ ſimplici adoptōe nō trāſit in regimē pa
tris adoptātis: ſed oēs adoptati a deo trāſeūt in di
ſciplinā ⁊ gubernationē dei: ḡ nō eſt in diuinis ado
2o ptio/ ꝓbatio medie. Ad Heb. 12. Quis filius quem
nō corripit pr̄ ꝙ ſi extra diſciplinā eſtis cuiꝰ partici
3o pes facti ſunt oēs: ergo adulteri ⁊ nō filij eſtis. Itē
ad Rom. 8. Nō eñ accepiſtis ſpiritū ſeruitutis ite
rū in timore: ſed accepiſtis ſpiritū adoptiōis filiorū
in quo clamamꝰ abba pr̄: ergo videṫ ex quo oēs trāſi
mus ĩ dñiū dei ꝑ adoptionē ꝙ nō ſit ibi adoptio ſim
Queſtiūcula tertia — plex: ſed arrogatio tm̄. Pꝫ queriṫ de hoc ꝙ dicit: aſ
ſumptio legittima: videṫ eñ eo ipſo aſſumere ꝙ cre
Arguiṫ p° — at nos: q̄r creat nobis lumē vultus ſui qđ eſt imago
in aīa noſtra: ergo videṫ ꝙ ex creatiōe ſumit nos ĩ fi
2o lios. Pꝫ ſancti dicūt ꝙ ſumꝰ filij dei ex creatiōe ⁊ nō
In ꝯriū p° — naturales filij: ergo ſumꝰ filij adoptiui. Sed cō
tra adoptio nō fit niſi de cōſenſu libe. ar. nō eñ com
pellit nolētes: vt dicit Dam. Ex creatōe autē nō ha
bemus vſum libe. ar. ergo videṫ ꝙ nō ſumꝰ filij ado
2o ptiui ex creatōe. Pꝫ ſpūs adoptiōis diſtinguiṫ a ſpi
ritu ſeruitutis: vt priꝰ patuit in auctoritate inducta
ſed ſpūs adoptiōis eſt in gratia gratū faciēte quā nō
habemꝰ a natura: ergo videṫ ꝙ nō a natura ſumus
3o filij adoptionis. Itē apl'us Rom. 8. infert poſtq̄
locutꝰ eſt de ſpū adoptiōis ꝗ facit filios: ſi autē filij ⁊
heredes/ heredes quidē dei/ coheredes autē chriſti.
Queſtiūcula quarta. — Cōſtat autē ꝙ nō ex creatiōe ſumꝰ heredes: ergo vi
detur ꝙ non ex creatiōe ſumus adoptati. Prete
Queſtiūcula q̄nta. — rea que eſt legittima aſſumptō: ſi illa eſt que fit ſm̄ le
ges: illa fit de conſenſu principis/ ſi eſt arrogatio vel
de cōſenſu ſenatꝰ/ qñ eſt adoptio ſimplex: nihil autē
ſil'e eſt in diuinis: ergo videṫ ꝙ quo ad hoc valet dif
finitio. Itē Augꝰ dicit ꝙ ꝑ filiū naturalē adoptāṫ
filij gratie: ⁊ h̄ mō nō fit adoptio legittima: imo ado
ptat pater ſine filio: ergo videṫ ꝙ adoptio in diuinis
Sol'o — nō fit ad ſil'itudinē legalis adoptiōis. Sol'o dicē
dū ꝙ in parte adoptio diuina ſil'is eſt legali: ⁊ in pte
diſſimil': quo ad hoc eñ ꝙ adoptio fit ꝑ fauorē ado
ptantis ſpecialē ad adoptatū: ⁊ ꝙ adoptatꝰ arroga
tione trāſit in ptātē pr̄is adoptiui: ⁊ quo ad ius ali
qđ in hereditate ꝑcipiēda ſm̄ filij portionē adoptiui
ſil'e eſt. Quo ad hoc aūt ꝙ pater adoptiuꝰ adoptiuo
filio nō teneṫ dare niſi quartā partem bonoꝝ: ⁊ quo
ad hoc ꝙ eſt extraneꝰ ab eo/ ita ꝙ ipſe nō cōduxit euꝫ
ad eſſe eſt aliquātulū diſſimile. Dicēdū ergo ad pri
mū ꝙ omnes adoptamur in filios propter heredita
tis beatitudinem patris noſtri adoptantis. Unde
in pſ̄. 141. Portio mea domīe ſit in terra viuentiū.
Et alibi: Funes ceciderūt mihi in preclarꝭ ⁊ baruch
O iſrl' q̄ magna eſt domꝰ dei ⁊ ingēs locꝰ habitatio
Ad primū. — nis eius. Ad primū ergo dicendū ꝙ extraneꝰ deo
nullus eſt: q̄a extraneus in ſacra ſcriptura notat in
alienationē vitij: ſicut diciṫ in pſ̄. 17. Filij alieni mē
titi ſunt mihi: filij alieni inueterauerūt ⁊c̄. Uñ Act.
17. dixit Paulus: Quoniā ipſiꝰ genus ſumꝰ: ſꝫ ta
men nō ſumꝰ filij ꝑ naturā: ideo adoptari poſſumꝰ.
Ad aliud dicendū ꝙ licet nos deꝰ ad eſſe cōducat — Ad ſecūdū.
tamē nō generādo cōducit ad eſſe: ⁊ iō nō ſumus de
ſua ſubſtātia: ⁊ ideo nō poſſumꝰ adoptari. Ad aliud — Ad tertiū: ad q̄ſtiūculā ſecūdā
dicendū ꝙ aliqđ ſil'e inueniṫ vtriqꝫ adoptiōi quo ad
hoc ꝙ q̄dā ꝑ adoptiōis gratiā in ſpecialiorē poteſta
tē tranſeūt dei adoptantis/ ſicut religioſi qui q̄ſi ar
rogan̄ṫ eo ꝙ faciūt ſe primo mācipatos per illud qđ
habeṫ Deuṫ. 33. Dixerūt patri ſuo ⁊ matri ſue: Ne
ſcio vos ⁊ fratribꝫ ſuis ignoro illos. Alij vero rema
nentes in ſeculo/ in cura ⁊ ſolicitudine huiꝰ vite ma
gis habēt aliqđ ſil'e adoptiōi ſimplici. Ad aliud di — Ad obiecta ꝯ ſecūdā q̄ſtiunculā.
cendū ꝙ bene cōcedo ꝙ oēs illi adoptan̄ṫ ꝗ per teſti
moniū gratie adoptantis ⁊ ſpūſſancti poſſunt dicere
in cōſciētia abba: quia illud teſtimoniū exigiṫ ſic di
cit apl's ad Rom. 8. Ipſe eñ ſpiritꝰ teſtimoniū red
det ſpūi noſtro ꝙ ſumꝰ filij dei: ſi aūt filij ⁊ heredes/
heredes q̄dē dei/ coheredes autē chriſti. Ad hoc qđ — Ad queſtiūculā tertiā: ⁊ ad duo p̄ma.
queriṫ vtrū eo ꝙ ſimꝰ adoptati creamur: dicendū ꝙ
nō: q̄r ſola ſil'itudo imaginis nō facit nos filios ado
ptiuos/ eo ꝙ ex creatiōe nulla creatura habet vnde
poſſet iure tranſire in dñiū patris: ſed ex adoptione
accipimꝰ pignꝰ ſpūs quo acquirimꝰ ius in heredita
te ⁊ dñiū patris/ nec tamē dico ꝙ exigaṫ vſus liberi
arbi. q̄r ſic paruuli non haberēt gratiā adoptionis.
Ad hoc autē qđ obijciṫ ꝙ nō cōpellit nolētē ſiue re — Ad obiecta in cōtrariū
nitentē: dicendū ꝙ cōpellere eſt vim inferre: ⁊ vis in
fertur vbi eſt obſtaculū reſiſtens: ſed in paruulis hic
⁊ ſi ſit obſtaculū originalis peccati: nō tamē eſt reſi
ſtens cū cōtrario conatu volūtatis: ⁊ ideo nō eſt ibi
cōpulſio. Pꝫ ad hoc ꝙ adopten̄ṫ operan̄ṫ paſſio chri
ſti ⁊ fides matrꝭ eccleſie: ⁊ talis adoptio fit ex nimia
liberalitate principis adoptātis. Ad hoc quod vl — Ad q̄ſtiūculā quartā
terius queriṫ vtrū ſit de cōſenſu principis: dicendū
ꝙ nō: quia iſta adoptio eſt principis: nō eñ oportet
ꝙ princeps querat cōſenſum alterius vel ſenatꝰ vn
de etiā largiori manu fit iſta adoptio q̄ humana: q̄a
fit ad totā hereditatē: ⁊ nō ab eo qui careat filio: ſed
ab eo qui habet vnigenitū: ⁊ qui multos filios ĩ glo
riam domus ſue adducit/ nec fit ab eo qui alios non
adoptauerit: ſed ab eo qui omnes adoptauit: in hu
manis eñ legibꝫ nō poteſt adoptare habēs liberos
naturales ꝓpter penuriā que cōtingit ex diuiſiōe he
reditatis. Similiter nō multos pōt adoptare eadē
de cauſa: ⁊ hoc obſtaculū nō eſt ĩ diuinis: ⁊ ideo oēs
adoptari poſſumus ſinguli in hereditatē totā. Ad — Ad queſtiūculā quītā.
id qđ queriṫ vtrū fiat mediāte filio per naturā dicē
dū ꝙ ſic: pater enim adoptat a proprietate: ſed filius
nomē filiatiōis nob̄ cōmunicat ⁊ tranſfert in regnū
hereditatis ſue per ius adoptionis. Spiritus autē
ſanctus eſt quo vt pignore quodā adoptamur ꝑ cha
ritatem que filios facit. Ex autē obijciṫ ꝙ ſm̄ hoc nō
videtur eſſe legittima. dicēdū ꝙ legittima eſt adhuc
quia in humana adoptione aliud reformat pactū vt
dictū eſt ſcilicet penuria que contingit per diuiſionē
hereditatis: ſed hic quāto plures adoptantur maior
ſingulorū efficiṫ hereditas.

An deo conueniat adoptare. — Arti. X.

S Ecūdo queritur vtrū cōueniat deo adoptare.
Arguiṫ p° ꝙ non. — Uideṫ autē ꝙ nō: q̄r adoptare non poteſt qui
multos habet filios. Pꝫ adoptio conceſſa eſt — 2o
pro ſolatiōe filioꝝ amiſſorū: vnde etiā mulieri conce
ditur in ſolatiū pro filijs defunctis: ergo videtur ꝙ

In oppoſi/ tū ꝙ ſic. deo nō cōueniat. Sed cōtra adoptare nō pōt qui generare nō pōt: ſed deus nos regenerat: ergo omēs adoptare poteſt per locū a cōtrario ſenſu quo iuriſperiti in ſuis argumētis vtūt. Unde Eſa. 66. Si ego qui generationē alijs tribuo ipſe ſterilis ero: dic dominus.

Solutio. Solutio illud queſitū iā ſupra determinatū eſt: quia de⁹ adoptare larga manu omnes pōt/ propter diuitias ſui patrimonij.

Ad obiecta. Ad hoc autē qd obijcitur dicēdū ꝙ hec adoptio nō fit propter diſtinctionē filiorū niſi dicamus ꝙ fit ad reſtaurandā ruinā in celo factā ⁊ in paradiſo: ſed hoc nō erit cōueniens niſi de illa adoptiōe qua adoptant filij ire/ de q̄ infra determinabit: q2 gratia adoptiōis ad hereditatem cōpetit omni creature ratiōali/ nec iſta gratia ꝓprie eſt in ſolatiū filioꝝ amiſſoꝝ per peccatū q2 eſſet etiā ſi peccatū nō eſſet niſi accipiat ſm accidēs hui⁹ ſtatus peccati in quo ſum⁹: ſed potius ex magnificētia imperatoris ſūmi: ⁊ ex magnitudine hereditatis ⁊ hoc videt in euāgelio ſignificari vbi dicit: Exi cito in plateas ⁊ vicos ciuitatis ⁊ pauperes ac debiles/ cecos ⁊ claudos introduc huc vt ipleat dom⁹ mea.

Arti. XI. **Utrū xp̄s dicat fili⁹ natura vt deus.**

L Einde querit de hoc qd dicit [Nō autē ſic di

Arguit po D citur filius natura vt deus dicit]. ſ. a. Hoc eīm videt falſum: q2 deus dicitur natura ſm deitatē: ergo ſicut dicit fili⁹ natura ſic deus natura.

Solutio ad totū. Ad hoc dicendū ꝙ magiſter facit vim in modo: qa quādo dicit deus natura ablatiu⁹ cōſtruit in habitudine cauſe formalis: cū autē dicit filius natura cōſtruitur in duplici habitudine. Si eīm fili⁹ dicitur perſona ſimplex ſiue aſſumpta in humanitate/ tūc li natura cōſtruit quaſi in habitudine cauſe efficientis ſm ꝙ phus dicit in quinto prime phie ꝙ natura ē ex qua pullulās pullulat primū. Si autē filius ſit perſona in duabus naturis ⁊ trib⁹ ſubſtātijs ſicut dicit ſecūda opinio/ tūc dicit filius natura/ eo ꝙ li de⁹ filiatiōe eterna que eſt ſm naturā diuinā/ ipſe eīm pſona eſt eterna perſonalitate: ⁊ hoc innuit magiſter cū dicit: Et tamē dicit natura vel fili⁹ nature: q2 naturaliter eſt filius habēs eandē naturā quā ille qui genuit. ſed in hoc eſt differētia/ ꝙ chriſt⁹ homo habuit illā naturā per grām nō adoptiōis: ſed vnionis inee ypoſtaſis ⁊ perſone que per naturā filius eſt: ⁊ ideo filiatio naturalis q̄ſi trāſit ad hūc hoīem q̄ ꝑ ſe eſt in

Arti. XII. filio dei: trāſit autē ꝑ vnionē factā in ypoſtaſi.

M **Qui ſint illi qui adoptant: ⁊ an ſint in peccato exiſtentes.**

Einde querit de hoc qd dicit [Quia cū nati

D ſumus filij ire per grām facti ſumus filij dei] ſ. b. Ex hoc eīm videt ꝙ nō adoptant niſi qui ſunt in peccato exiſtētes: hoc etiā videt ꝙ nō adoptātur niſi qui vocant: nō vocātur autē niſi qui remouētur a peccatis: vt dicit glo. ſuper illud ad Roma. 8.

Arguit po Sed cōtra peccatū poti⁹ videt eſſe cauſatiuū ire/ q̄ꝫ adoptionis. in humanis eīm adoptiōibus ſi aliqs offenderet aliquē nō adoptaret illū: ſed potius eū q̄

20 obſecutus eſt ei. Pꝫ ſm hoc videt ꝙ gratia adoptionis non competat angelo in primo ſtatu nec etiā hoī in ſtatu innocētie: ꝙ eīm angelo nō cōpetat: videt q̄a non adoptat qui iam eſt in domo: ſed angelus ſemꝑ fuit in celo ⁊ ante confirmationē ⁊ poſt: ergo videt ꝙ per adoptionē nō indigeat introduci: de homīe etiā in ſtatu innocētie videt ꝙ non indiguerit gratia adoptionis: quia peccatū qd ipm elongauerat ab hereditate nōdū fecit.

In ꝯriū obijcitur. Sed cōtra ex noſtro nō poſſum⁹ habere ius in hereditate dei: ſꝫ oportet ꝙ ex ſuo munere gratie acquiramus: ſed hoc eſt adoptare ius ex gratia nobis collata in dei hereditate acquirere: ergo adoptio competit ⁊ angelo ante confirmationē: ⁊ ſilr̄ homini in ſtatu innocētie.

Solo Solutio dicim⁹ ꝙ gratia adoptōis quiddā habet per ſe/ quiddā per accidens. Per ſe habet tria: ſcꝫ ſtatū nō filij per naturā quem inuenit in adoptato: habitū gratie gratū facientis qui habitus ſubſtātia eſt iſtius gratie per quaꝫ fit adoptio: et tertiū qd eſt effectus eius: ⁊ hoc eſt collatio/ ſiue acquiſitio iuris in hereditate patr̄ adoptantis: ⁊ penes hec tria ſibi ſubſtātialia ſaluat adoptio tam in angelo q̄ꝫ in homīe primo ante ſtatū peccati: quartū habet per accidens: ſcꝫ ſtatū peccati in quo naſcūtur qui poſt peccatū adoptātur.

Ad primū. Dicendū ergo ad primū ꝙ nō eſt ſimile de deo ⁊ homīe adoptāte: nos enim obſequijs poſſumus preuenire affectū ⁊ fauorē ſiue amorem ⁊ gratiā hominis adoptantis nos: quia non de ſuo obſequimur ei: ſed de noſtro: ſed in deo nō eſt ſic: qui nō poſſumus ei obſequi niſi de ſuo: ⁊ ideo ipſe gratia preuenit nos vt velimus: vnde prius adoptat ipſe/ ⁊ nos adoptati incipimus obſequi.

Ad ſecūdū. Ad id qd obijcit de angelo ⁊ homine primo iā patuit ſolutio.

Ad ꝯtrariū obiectū. Ad id qd cōtra obijcitur: dicendū ꝙ nō eſt idē eē in celo: vt in habitatione magis cōgrua ſm naturā/ ⁊ habere ius in hereditate regni. Primū eīm cōceſſum eſt angelo per creationē: quia dicit Beda ſuꝑ illud Geñ. 1. In principio creauit deus celū ⁊ terrā ꝙ per celū intelligitur angelica natura per celū empireū qd ſtatim vt eſt factū ſanctis angelis eſt repletū: ſecundū autē nō dat niſi ꝑ gratiā adopiōis.

Inſtātia Et ſi obijcit ꝙ naturalia nō demerētur: ergo ſi celū empireū eſt naturalis loc⁹ ⁊ datus ex creatōe ipſis angelis diabolus debuit ibi remanere.

Obiectio Dōm ꝙ naturalia q̄ ſunt partes ſubē nō amittim⁹ ſicut partes anime ⁊ corporis: de illis enim dicit Dyoniſius in lib. de diui. nomi. ca. iiij. ꝙ data demonibus naturalia dona nequaq̄ꝫ ea mutata eſſe dicimus: ſed ſunt integra ſplēdidiſſima. Sūt alia naturalia cōgrua ſm ſtatū innocētie vel gratie vel culpe: ⁊ illa mutātur in melius ⁊ in pei⁹: vt mūdus datur homini in culpa exiſtēti ad incolatū miſerie: tamē in quo mereri poſſit: paradiſus autē ſtatui innocentie in locū delitiaꝝ/ ⁊ infernus dānatis: celū autē empireū cre..turis exaltatis ꝑ glīam.

Opinio ꝙ ſit adoptiu⁹ fili⁹.

Sed adhuc opponit ſic: Chriſtus fili⁹ hominis eſt: id eſt virginis: aut gratia aut natura vel vtroq̄ꝫ modo. Si vero natura: aut diuina aut humana: ſed diuina nō: ergo aut humana natura aut nō natura eſt filius homīs. Si nō natura: ergo gratia tm̄: ⁊ ſi etiā natura humana: nō ideo minus per gratiā. Si ergo gratia filius hominis eſt: adoptiu⁹ filius eſſe videtur: vt idē ſit naturalis filius patris ⁊ adoptiuus filius virginis. Ad qd dici poteſt chriſtum filiū virginis eſſe ⁊ natura vel natura-

liter ⁊ gratia:nec tamē adoptiuus filius vir
ginis eſt:quia non per adoptionē:ſed ꝑ vnio
nem filius virginis eſſe dicit̃. Filius em̄ vir=
a ginis dicit̃ eo ꝙ in virgine hominē accepit in
vnitatē perſone:⁊ hoc fuit gratie ⁊ nō natu=
re. Unde Augꝰ ſuper Johan. ait ꝙ vnigeni
tus eſt equalis patri:nō eſt gratie ſed natu=
re. Qđ autē in vnitatē perſone vnigeniti aſ=
ſumptus eſt homo gratie eſt nō nature. Chri
ſtus ergo nec dei nec hominis eſt adoptiuus
filius:ſed dei naturaliter:⁊ hominis natura
liter ⁊ gratia filiꝰ. Qđ vero naturaliter ſit ho
minis filius Augꝰ oſtendit in lib. de fide ad
Petrū. Ille ſcʒ deus factus eſt naturalit̃ ho
minis filius qui eſt naturaliter filius vnige=
nitus dei patris. Qđ autē nō ſit adoptiuꝰ fi=
lius:⁊ tamē gratia ſit filius:ex ſubditis pro=
batur teſtimonijs. Hieroñ. ſuper epiſtolā ad
Epheſios ait: De chriſto Jeſu ſcriptū eſt:q2
ſemper cū patre fuit:⁊ nunꝙ̄ eū vt eſſet volū
b tas paterna preceſſit:⁊ ille q̄dē natura filius
eſt:nos vero adoptione. Ille nunꝙ̄ nō fuit fi
lius:nos anteꝙ̄ eſſemus predeſtinati ſumꝰ:
⁊ tunc ſpiritū adoptionis accepimus quādo
credidimus filiū dei. Hylarius quoqʒ in lib.
iij. de trini. ait: Dominꝰ dicēs clarifica filiū
c tuū:non ſolo nomine cōteſtatus eſt ſe eſſe fi=
d liū dei:ſed etiam pro prietate nos ſumꝰ filij
dei: ſed non talis hic filius. Hic enim verus
e ⁊ proprius eſt filius origine:nō adoptiōe: ve=
ritate:non nūcupatiōe:natiuitate: non crea
tiōe. Augꝰ etiā ſuper Johan. ait: Nos ſumꝰ
filij gratia nō natura:vnigenitus autem na=
tura nō gratia:an hoc etiā in ipſo filio ad ho
minē referendū eſt. Ita ſane Ambro. quoqʒ
in. i. lib. de trini. ait: Chriſtus filius eſt nō ꝑ
f adoptionē:ſed per naturā:per adoptionem
nos filij dicimur:ille per veritatē nature eſt
Ex his euidenter oſtēditur ꝙ chriſtus nō ſit
filiꝰ gr̄a adoptiōis. Illa enim gr̄a intelligit̃
cum Augꝰ eū nō eſſe gratia filiū aſſerit:gra=
tia em̄:ſed nō adoptiōis:imo vniōis filiꝰ dei
eſt filius homīs ⁊ ecōuerſo.

Arti. XIII. An chriſtus fuerit filius adoptiuꝰ.

N Einde querit̃ de h̄ qđ dicit [ꝙ in virgine ho
d minem accepit in vnitatē ꝑſone:hoc fuit gra-
Arguit̃ p̄o tie nō nature].ſ.a. Ex hoc videtur ſequi/ꝙ
ꝙ ſic. chriſtus fuit filius adoptiuꝰ:gratia enim que de nō
filio facit filiū eſt gratia adoptiōis:ſed gratia aſſum
ptionis de nō filio facit filiū:ergo eſt gratia adoptio
2o nis. Preterea quare non cōcedit̃ ꝙ chriſtus ſit fi-
lius adoptiuus:ex hoc em̄ vt habitū eſt non ſequitur
ꝙ ipſe fuerit filiꝰ ire:quia hoc accidit gratie adoptio
Solo nis. Si dicas ꝙ oporteret ip̄m prius non fuiſſe fi
liū ⁊ poſtea adoptari vt filius fieret:ipſe autē factꝰ
eſt filius dei:hoc iterū non videt̃ impedire:q2 pona Obiectio
mus hanc opinionē eſſe verā/ꝙ angeli creati ſint in
gratia ⁊ nō cōfirmati:ſicut etiā de homine quidā di
cunt adhuc eſt verū ꝙ gratia adoptionis ſunt filij ⁊
angeli ⁊ homines:ergo videt̃ ꝙ hoc etiā accidit gra-
tie adoptiōis ꝙ inueniat nō filiū illū quē facit filiū:
ergo videtur ꝙ hoc nō impediat quin poſſit dici filiꝰ
adoptiuus. Solutio dicēdū ꝙ in veritate ſic obie- Solutio
ctum eſt illa accidūt gratie adoptionis: quia eſt etiā ad totū
in ip̄o homine exiſtēte ratio filiatiōis naturalis:⁊ iō
non eſt dicēdus adoptiuꝰ. Ad hoc intelligendū no-
ta ꝙ aliud eſt habere filiationē per ſe:⁊ aliud habe-
re ex dono/qui habet filiationē dei ex dono:cū illud
donū non ſit eſſe ſuū non habet illā niſi ex adoptione
gratie quā dedit ei deus. Per eſſe autē cōtingit ha-
bere duobꝫ modis:ſcʒ per actū nature qui eſt ad eſſe
ſicut nos habemꝰ naturalia nobis per gn̄ationē ac
cipiēdo a parētibꝫ naturalia eorū:⁊ iō ſumꝰ filij coꝝ
ꝑ naturā:⁊ non ꝑ gratiā beneplaciti eorū:⁊ hoc mo-
do filius dei inquātū filius dei eſt filius dei patris
natura. Alio modo habet̃ per eſſe per idemptitatē ⁊
per vnionē ad illū qui per naturā habet. Si em̄ ego
ſum vnū tibi per eſſe perſone tue/quicquid tu habes
per naturā hoc etiā naturale eſt mihi:licet per vnio-
nem acceperimus ⁊ non per actū nature qui eſt gene
ratio. Sic hic homo inquantū hic homo:ita ꝙ li in-
quantū dicat vnionē habet ꝙ eſt filiꝰ natura:⁊ ta-
men hic homo inquantū hic homo nō eſt genitus de
patre:⁊ hoc eſt qđ dicit Augꝰ ꝙ hic homo habet hoc
per gratiā:ſed hec gratia nō eſt habitꝰ anime: vt gra
tia adoptiōis:ſed potiꝰ eſt vnio ad eſſe vnū cū ꝑſona/
que naturaliter habet filiationē dei patris: ⁊ ꝑ hoc
ſatis patet ſolutio ad queſitū.

Ad quid adoptauit nos deus. Arti. XIIII

Einde querit̃ de hoc qđ dic ibi [Ille q̄dē na- O
d tura filius nos adoptiōe].ſ.b. Et queritur
ad quid adoptauerit. Videtur enim ꝙ mag Arguit̃ p̄o
deſponſamur ſicut pater ī cāticis per totū. Adoptās
autē pater filiā quā adoptauit deſpōſare nō poteſt.
Preterea nō dat partē hereditatis :ſed totū:ergo 2o
nō eſt adoptio. Solutio hoc ex precedētibus leue Solo
eſt determinare q2 ī veritate adoptamur:⁊ veriꝰ etiā ad p̄mū.
ꝙ̄ fiat adoptio ſm leges:licet autē affinitas legalis
excludat matrimoniū carnale:nulla tamē ꝓpinqui-
tas excludit ſpirituale matrimoniū:ſed potius quā
to ſunt plures cōiungendi ratiōes tanto firmiꝰ eſt.
Ad aliud iam patuit ſolutio:quia ꝙ ſm leges da Ad primū.
tur pars hereditatis ⁊ non totū:hoc contingit ex de
fectu rerū temporaliū/que quāto per plura diuidū-
tur tāto magis diminuūtur :ſed in ſpirituali matri-
monio ecōtrario eſt:quia quāto pluribus datur tā-
to maius eſt:⁊ ideo vnicuiqʒ accreſcit ex iuſtoꝝ ado-
ptiōe quia gaudebit de deo in adoptatis pluribus
Uñ dicit dominꝰ: Gaudiū eſt angelis dei ſup vno
peccatore penitentiā agente.

An ſolus pater adoptet vel tota trinitas. Arti. XV.

Einde queritur de hoc qđ dicit [Nō ſolo no- P
d mine cōteſtatꝰ eſt ſe eſſe filiū dei].ſ.c. Eſt em̄
dubiū vtrū ſolus pater adoptet vel tota tri- Argu. ꝙ ſic
nitas. Videtur autē ꝙ ſolus pater:quia dicit lex ꝙ
ille poteſt adoptare qui poteſt generare:ſed ſolus pa
ter poteſt generare in diuinis:ergo ſolus pat̃ poteſt

In oppoſitū primo adoptare. Sed cōtra ſuper: Pater noſter qui es in celis dicit glo. ꝙ pater noſter de⁹ trinitas eſt: q̄ vi-
2o detur ꝙ tota trinitas adoptet. Itē gratia equaliter eſt a tota trinitate: ⁊ per gratiā adoptamur: ergo
Obiectio vltia i ɔ̄riū videt̄ ꝙ tota trinitas ſit pater adoptōis. Sed iterū cōtra hoc videt̄ eſſe qd̄ in primo huius. diſti. xviij determinatur ꝙ nō dicit̄ filius noſter: ergo videtur ꝙ nō habeat reſpectū ad nos/ nec dicit̄ ſpiritusſanctus noſter: ſed tm̄ dicit̄ pater noſter cū per gratiam adoptiōis ſit pater noſter videt̄ ſolus pater adoptare poſſe.
Solō Solutio dicimus ꝙ tota trinitas ſit pater adoptās: ſed tamē ſolus pater appropriate nō ꝓprie: ⁊ ideo ſupra dictū eſt ꝙ pater adoptet per filiū/ ⁊ per ſpiritūſanctū: q2 accipimus nomē filiorū ꝑ teſtimoniū ſpūs filij.
Ad prima obiecta Ad primū ergo dicendū ꝙ tota trinitas illa generatiōe generare poteſt. Et ſi tu obijcias quedā in legibꝫ: ille nō poteſt adoptare qui per naturā generare nō poteſt: dicendū ꝙ hoc nō cōgruit plus niſi ꝙ adoptio appropriate ⁊ nō ꝓprie cōuenit patri.
Ad vltimū obiectū. Ad aliud dicendū ꝙ licet nō dicat̄ noſter ſub illo noīe/ nec ſpiritusſanctus ſub illo nomīe tamē vterqꝫ iſtoꝝ dicit̄ noſter ſub nomīe patris adoptantis: quia filius ſm̄ nomē filij nō ponit reſpectū ad nos: ſed ad patrē: ⁊ ſimiliter ſpūſſanctus ſub nomine ſpūſſancti nō ponit reſpectū niſi ad ſuū principiū qd̄ ſunt pater ⁊ filius.

Arti. XVI. An filius equiuoce dicat̄ filius origine ⁊ adoptione.

Q

Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit [Hic em̄ ver⁹
d ⁊ ꝓprius eſt fili⁹ origine nō adoptiōe]. ſ̄. d.
Arguit̄ p̄o Ex hoc em̄ videt̄ ꝙ equiuoce dicat̄ fili⁹ adoptione ⁊ origine: ⁊ pater dicat̄ equiuoce d̄ patre vero ⁊ adoptiuo: qd̄ etiā alia rōne ꝓbat̄: pater em̄ a generatione pater eſt/ ⁊ filius a natiuitate fili⁹: ſed nō eſt vnius ratiōis generatio/ ⁊ vni⁹ ratiōis natiuitas in naturali generatiōe ⁊ adoptiōe: ergo nō eſt vni⁹ rationis pater vel filius vtrobiqꝫ.
In ɔ̄riū p̄o Sed cōtra apl'us aūt infert Si filij ⁊ heredes: heredes autē dei/ coheredes autē chriſti. que illatio nō valeret niſi haberet
2o aliquid de rōe filiatōis ſue. Itē Rom. 8. Quos p̄ſciuit ⁊ p̄deſtinauit cōformes fieri imaginis filij ſui. Et alibi Ut ſit ipſe primogenit⁹ in m'tis fratribus ergo ſi ɔformes ſum⁹ imaginis filij nō eq̄uoce dicimur filij: ⁊ ſi ipſe primogenit⁹ dicit̄ generatōi noſtre cōnumerat̄ ſua: ⁊ ita non eſt equiuocū. Sil'iter accipit̄ hoc ex illo verbo: Uade dic fratribꝫ meis: Aſcendo ad patrē meū ⁊ patrē veſtrū deū meū ⁊ deū veſtꝝ nō enim diceret: fratres ſi oīo generatio eēt equiuoca.
Solō ad totū. Solutio dicendū ꝙ iſta nō ſunt vnius ratōis: ſed per prius ⁊ poſterius ſunt dicta: chriſtus em̄ vere filius eſt ad cuius ſimilitudinē nos ſumus filij/ et nō accipit̄ ſimilitudo in actu generatōis vt procedit obiectio prima: ſed ad natū ⁊ ad ius nati. Ad natum quia ipſe eſt nobis exemplū/ cui aſſimulamur inquātum poſſumus vt ſimus ei cōformes. Et hoc intendit apoſtolus quādo dixit ad Rom. 8. Cū autē dixerat: Si autē filij ⁊ heredes: heredes quidē dei/ coheredes autē chriſti: ſtatim ſubiūxit: ſi tamen cōpatimur vt ⁊ ſimul glorificemur: quaſi diceret: ſi in vita ſimiles fuerimus filio. Ad ius autē nati ſumit̄ ſimilitudo in perceptiōe hereditatis: et per hoc patet ſolutio ad totū.

Arti. XVII An ſint aliqui filij nuncupatione tm̄: ⁊ an ſit aliqd̄ mediū inter filiū natura ⁊ adoptionis gratia.

R

Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit [Ueritate non
d nūcupatione]. ſ̄. e. Ex hoc vidētur tertij filij introduci: qui nec adoptiui nec natura filij ſꝫ nūcupatōe ſola. Et ſi dicat̄ ꝙ illi ſunt qui ſola creatione ſunt filij. Solō:
Cōtra illi nō ſola nūcupatione ſunt filij: ſed habēt actū patris in cōductiōe ad eſſe: ⁊ etiā ſimilitudinē patris in imagine. Inſtātia
Ulterius querit̄ iuxta hoc vtrū aliquid ſit mediū inter filiū natura ⁊ filiū adoptiōis gratia: videtur ꝙ ſic: quia mediū participat naturā extremorū: ſed filius natura eſt filius natura tm̄: filius adoptiuus tm̄ gratia: ergo q̇ gratia tm̄ habet ꝙ eſt natura filius: vt chriſt⁹ homo ip̄e eſt medius inter filiū natura pure/ ⁊ filiū adoptione pure. q̄ſtiūcula.
Sed cōtra mediū non nominat̄ nomine extremi niſi ad extremū aliud cōparetur. Si ergo hic homo medius eſt inter filiū natura ⁊ filiū adoptiōe videtur ꝙ nec adoptiuus nec naturaliter filius abſolute debeat vocari.
Solutio ad primū q̄ſitū ⁊ ad inſtantiā. Solutio ad primū dico ꝙ eſt filius creatiōe ſola: ⁊ eſt filius creatōe ⁊ adoptione: ⁊ eſt fili⁹ nūcupatiōe qui imaginē creatōis actu peccati in quo eſt deturpauit: ⁊ ille dicitur nūcupatiōe filius nō ꝙ nō habeat actū ⁊ imaginē patris ſꝫ quia deficit ad imitationē patris ⁊ ſimilitudinē/ ſicut abraā dixit diuiti: fili recordare ⁊c̄. ⁊ per hoc patet ſolutio ad primū.
Ad queſtiūculam Ad aliud dicendū ꝙ nullo modo chriſt⁹ homo mediū debuit dici inter filiū natura et filiū per adoptionē: quia non participat niſi vnū extremorū: ⁊ hoc nō per rationē medij: ſed per rationē extremi: gratia enim qua ille homo filius eſt non eſt gratia adoptiōis vt dictū eſt: ſed vnionis ad eſſe: ⁊ iō non eſt ibi aliquid de ratione illius extremi qd̄ eſt filiatio adoptiōis. Aliud autē extremū eſt ibi in ratiōe ⁊ ſimplicitate extremi: quia chriſtus eadē numero filiatione filius eſt/ qua filius eternus dei filius eſt. Extremi autē natura que mediū cōſtituit mixta eſt ⁊ nō ꝑmanēs in ſua ſimplicitate ⁊ natura.

Art XVIII Que ſit illa gr̄a per quā nos adoptamur.

S

Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit [Per adoptio
d nem nos filij dicimur ⁊c̄]. ſ̄. f. Dubitari em̄ hic poteſt que ſit illa gratia per quā adoptamur: videtur autē ꝙ dilectio: q2 dilectio mouet patrem adoptantē vt adoptet filiū. Arguit̄ p̄o
Item ad Colo. I Et traſtulit nos in regnū filij charitatis ſue: cū ergo adoptōis gratia transfert in regnū: videt̄ ꝙ illa gratia ſit charitas. 2o
Itē ſpiritusſanctus diffundit charitatē in cordibꝫ noſtris: vt habet̄ ad Rom. 5. ⁊ ipſe dicitur ſpiritus adoptōis in quo clamamus: Abba pater: ergo videt̄ ꝙ adoptio fiat per charitatē. 3o
Itē Auguſtin⁹ dic̄ ꝙ ſola charitas diſtinguit int̄ agnos ⁊ hedos/ inter filios regni ⁊ perditōis: cū igit̄ ad regnū adoptemur videt̄ ꝙ hoc fuit mediāte charitate. 4o
Sed cōtra per aſſimilationē ad filiū adoptamur ſed filius dicit Matth. 12. Diſcite a me: quia mitis ſum ⁊ humil' corde. Et Joh. 13. Uos vocatis me magiſter ⁊ domīe: ⁊ bene dicitis ſum etenim. Si ergo ego laui veſtros pedes dn̄s ⁊ magiſter: ⁊ vos debetis alter alteri⁹ pedes lauare. Exemplū em̄ dedi vobis vt quemadmodū ego feci: ita ⁊ vos faciatis. Itē id qd̄ precipue dat gratiā p̄cipue operat̄ ad adoptionē: ſꝫ de⁹ ſupbis reſiſtit: humilibꝫ aūt dat gratiā: ergo humilitas adoptat. In ɔtrariū arguit̄ ſic.
Solutio in adoptōe q̇ddā Solō ad totū.

cõſiderat̃ ex parte adoptãtis ⁊ quiddã ex parte ado-
ptati. Ex parte adoptãtis primo eſt dilectio inclinãs
ad gratie collationẽ ⁊ cõſequẽs ſm rationẽ ⁊ nõ ſm
tẽpus eſt collatio gratie. Ex parte autẽ adoptati pri
mũ eſt fides vel fidei motũ oſtẽdẽs latitudinẽ heredi
tatis ⁊ benignitatẽ adoptãtis/accedentẽ eñi ad deũ
primũ oportet credere quia eſt ⁊ ꝙ inquirentibus ſe
remunerator eſt. Secũdo ẽ timor pene. Tertio ſpes
hereditatis ⁊ adoptiõis cõſequẽde: ⁊ quarto appeti
tus ſm dilectionẽ/ ⁊ cõſequẽter ipſa adoptio: ⁊ hoc
ſm naturã: licet nõ ſm tempus: ⁊ ideo gratia ſimpli
citer adoptat. Charitas autẽ ſic perfecte vniẽs ado-
ptionis ex parte adoptãtis ⁊ adoptati: fides autẽ ⁊
timor ⁊ humilitas ⁊ cetere virtutes ſm quid: qꝛ fi-
des vt oſtendẽs timor vt impellẽs a contrario ado-
ptioni: humilitas vt cuſtodiẽs grãm adoptiõis.

Utrũ perſona vel natura prede ſtinata ſit.

Deinde ſi querit̃ vtꝝ predeſtinatio illa quã
cõmemorat apoſtolus ſit de ꝑſona an de na-
tura. Sane dici poteſt ⁊ perſonã filij q̃ ſemꝑ
fuit eſſe predeſtinatã ſm hominẽ aſſumptũ:
vt ipſa ſcꝫ ens homo eſſet dei filius: ⁊ naturã
humanã eẽ predeſtinatã vt verbo patris ꝑ-
ſonaliter vniretur.

Arti. XIX. Utꝝ predeſtinatio filij dei ſit vnius ratio
D nis cum noſtra.

Einde querit̃ de vltima parte iſtiꝰ diſtinctio
d nis que incipit ibi [Deinde ſi queratur vtrũ
predeſtinatio] Et querunt̃ duo vtrũ p̃deſti-
natio filij dei ſit vnius ratiõis cũ noſtra. Et vtrũ ſit
cauſa noſtre predeſtinatiõis. Ad primũ ꝓcedit̃ ſic ad
Rom. 8. Quos p̃deſtinauit hos etiã vocauit: ſꝫ vo-
catio eſt ſegregatio a maſſa perditionis per gratiã fi
nalẽ: vt colligit̃ ex ſenſu glo. cũ igit̃ filius dei prede
ſtinatus nõ ſit vocatꝰ: videt̃ ꝙ nõ ſit ſua predeſtina-
tio vnius ratõis cũ noſtra. Preterea videt̃ ſibi per
poſteriꝰ cõuenire: qꝛ nobis cõuenit p̃deſtinatio quã-
tũ ad perſonã totã ⁊ naturã totã: ſibi autẽ quo ad ꝑ-
ſonã abſolute nõ cõuenit: ſed gratia ꝑſone in natura
vel gratia nature: ergo videt̃ ꝙ nobis conuenit per
prius. Preterea nõ p̃deſtinat̃ (vt dicit Rabanus)
niſi qd̃ ante deſtinat̃: nihil aũt ante filiũ eſt: ſed ante
nos eternitas eſt: ergo per priꝰ cõuenit nobis q̃ꝫ ei.
Sed cõtra glo. ſuper. Ro. 8. Predeſtinatio dei p̃-
clariſſimũ donũ eſt noſtre p̃deſtinatiõis: non autem
eſſet donũ ſi alterius eſſet ratiõis: quia neutrũ equi-
Solutio uocorũ illuminat ad alterũ. Solutio dicẽdũ ꝙ di
citur p̃deſtinari per priꝰ ⁊ poſteriꝰ: ⁊ in p̃deſtinatiõe
tria ſunt. ſ. terminꝰ a quo/ ⁊ terminꝰ ad quẽ: ⁊ ille q̃
p̃deſtinat̃. Terminꝰ a quo eſt natura vl' culpa: natu
ra pura dico: qꝛ ſi nunq̃ꝫ peccatũ eſſet/adhuc eſſemꝰ
p̃deſtinati ad gratiã ⁊ gloriã: ⁊ quo ad hoc ꝑ priꝰ cõ-
uenit nobis p̃paratio gratie q̃ꝫ chriſto. Terminꝰ ad
quẽ eſt gloria: ⁊ illa ꝑ prius cõuenit chriſto: qꝛ aſcen
dit pandẽs iter ante nos: ⁊ nos in gloriã adduxit: et
ita per priꝰ cõuenit ei p̃paratio glorie. Eſt autẽ me-
diũ deſtinatus ⁊ antedeſtinatus: ⁊ hoc cõuenit chri-
ſto ſimplicit̃ gratia nature ⁊ gratia ꝑſone ſm quid ⁊
nõ ſimplicit̃: ⁊ ideo nobis cõuenit ꝑ priꝰ ſm nõis ra
tionẽ: ⁊ per hoc patet ſolutio ad totũ.

Utrũ p̃deſtinatio filij dei ſit cauſa noſtre redemptionis.

Ecũdo querit̃ ſi p̃deſtinatio ſua ſit cauſa nr̃e
s p̃deſtinationis: ⁊ videt̃ ꝙ ſic: qꝛ ipſe eſt cauſa
noſtre ſalutis: ⁊ ſua reſurrectio dicit̃ eſſe cau-
ſa noſtre reſurrectiõis. 1. Coꝛ. 15. in glo. P̃ media-
tio mediatoris reducit̃ ad actũ cauſe efficiẽtis: ſꝫ ipſe
mediator dei ⁊ hominis fuit: ergo ipſe fuit cauſa no
ſtre ſalutis: ⁊ ꝑ cõſequẽs noſtre p̃deſtinatiõis. Itẽ
p̃deſtinatio vt dicit Grego. iuuat̃ oratiõibꝫ ſanctoꝝ
ergo multomagis a chriſto iuuat̃: ergo ipe eſt cauſa.
Itẽ nos nõ ſumus ſaluãdi niſi per chriſtũ: ⁊ quic-
quid fieret hoc preuiſum eſt: ergo nos eſſe ſaluãdos
per chriſtũ eſt p̃paratũ ⁊ preuiſum: ergo eſt predeſti-
natũ: ergo predeſtinatio illa cauſat predeſtinationẽ
noſtrã. Itẽ ſicut ſe habet p̃deſtinatus ad predeſtina
tũ: ſic predeſtinatio ad predeſtinationẽ: ſed p̃deſtina
tus chriſtus cauſat nos: ergo ſua predeſtinatio cau-
ſat noſtrã vt videt̃. Sed cõtra nihil eſt cauſa eterni
ſed noſtra p̃deſtinatio eſt eterna: g̃ nihil eſt cauſa illiꝰ
P̃ videt̃ ꝙ nec effectꝰ noſtre p̃deſtinatõis eſt grã in
preſenti: p̃deſtinatio autẽ nõ cõuenit chriſto niſi gra
tia humanitatis: ⁊ ab humanitate ſua nõ cauſatur
gratia: ergo nulla natura põt eſſe cauſa noſtre p̃de-
ſtinatiõis. Sol'o dõm ꝙ eſt cauſa ſimpl'r. ſ. exẽpla **Solo**
ris ⁊ cauſans ꝑ influẽtiã ſuꝑ cauſatũ. Sil'iter ĩ p̃de-
ſtinatõe nr̃a duo ſunt. ſ. eternũ qd̃ eſt ꝓpriũ miſerẽdi
⁊ p̃paratio grẽ ĩ p̃nti: ⁊ ꝑ cõſeq̃ns gl'ie in futuro. Si
igit̃ q̃rat̃ vtꝝ p̃deſtinatio xp̃i ſit cã vt influẽs ſuꝑ il-
lud qd̃ ẽ eternũ ĩ p̃deſtinatõe nr̃a. Dico ꝙ nõ: ſꝫ nihil
ꝓhibet qd̃ influat ꝑ modũ meriti ⁊ mediatõs ſuꝑ id
qd̃ ẽ tꝑale: qꝛ h̃ eſt effectꝰ p̃deſtinatõis q̃ etiã orõnibꝫ
ſctoꝝ iuuat̃. Cauſa aũt exẽplaris p̃t eẽ: qꝛ nos ad cõ
formitatẽ ipſiꝰ p̃deſtinati ſumꝰ. ꝑ hoc p̃ꝫ ſol'o ad pri-
mas rões q̃ oẽs ꝓbãt ꝙ eſt cã influẽs ꝑ modũ meriti
⁊ mediatõis. Ad id aũt qd̃ ꝯ obijcit̃ dõm ꝙ id qd̃ eſt
eternũ nõ cauſat̃ ab aliq̃: ſꝫ licet grã q̃ eſt effectꝰ p̃de- **Di. XI. de cõmunica-**
ſtinatiõis nõ ſit ab hoĩe xp̃o inquãtũ eſt hõ: tñ p̃t in- **tione ideo-**
fluere ꝑ modũ merẽtis ⁊ ſatiſfaciẽtis ꝓ nobis ⁊ me- **matũ ⁊ ꝓ-**
diãtis vt prius dictũ eſt. **prietatũ re**

Utrum chriſtus ſit creatura vel creatus vel factus.

ſpiciẽtiũ ꝑ-
ſonã put ſo
nat indefe-
ctibilitatẽ:
vt p̃deſtina
tio: creatio
inceptio.
a

Olet etiam queri vtrũ
s debeat ſimpliciter dici atq̃ꝫ cõcedi
chriſtũ eẽ factũ vel creatũ vel crea
turã. Ad qd̃ dici põt: hoc ſimpliciter ⁊ abſq̃ꝫ
determinatiõe minus cõgruenter dici. Et ſi
quãdoq̃ꝫ breuitatis cauſa ſimpliciter denun
cietur nũq̃ꝫ tamẽ ſimpliciter debet intelligi.
Quia vt Augꝰ in. i. lib. de trini. ait. Cum de
chriſto loquimur q̃d ſm q̃d ⁊ ꝓpter quid di
catur prudẽs ⁊ diligẽs ac piꝰ lector intellige
re debet. Qui chriſtũ vel dei filiũ nõ eſſe fa-
ctũ vel creaturã: in. i. lib. de trini. oſtẽdit ita
inquiẽs: In principio erat verbũ: ⁊ verbũ ca
ro factũ eſt: ⁊ oĩa per ip̃m facta ſunt. Neq̃ꝫ di
cit oĩa niſi q̃ facta ſunt. i. omnẽ creaturã. Unñ
liquide apparet ip̃m factũ nõ eſſe: per quem

omnia facta ſunt: ⁊ ſi factꝰ nõ eſt: creatura nõ
eſt. Si aũt creatura nõ eſt: eiuſdẽ cum patre
ſubſtãtie eſt. Omĩs eĩm ſubſtãtia que deꝰ nõ
eſt: creatura eſt: ⁊ que creatura nõ eſt deꝰ eſt
Sed ſi filius nõ eſt eiuſdẽ ſubſtantie cuiꝰ pa-
b ter: ergo facta ſubſtãtia eſt: ⁊ ſi facta ſubſtan
tia eſt: nõ omĩa ꝑ ipm̃ facta ſũt. At omĩa per
ipm̃ facta ſunt: facta ergo ſubſtãtia nõ eſt: ſꝫ
vna cum patre infecta ſubſtãtia eſt. Item in
eodẽ: Si vel filiũ fecit pater quẽ nõ fecit ip-
ſe filius nõ omĩa ꝑ filiũ facta ſunt. At omnia
per filiũ facta ſunt. Ipſe ergo factus nõ eſt:
vt cũ patre faceret omĩa que facta ſunt. Idẽ
in libꝛo. lxxxiij. q̃ſtionũ. Dicit᷑ creatura quic
quid fecit deus pater per filiũ: qui nõ poteſt
appellari creatura: quoniã ꝑ ipm̃ facta ſunt
omĩa. Ambꝛoſiꝰ in pꝛimo lib. de trinita. Pꝛo
bemꝰ inquit creaturã nõ eſſe dei filiũ. Audi
uimꝰ eĩm in euangelio dominũ mandaſſe di-
Marci vl. ſcipulis: Pꝛedicate euãgeliũ vniuerſe crea-
ture. Qui vniuerſam creaturã dicit nullã ex
cipit: et vbi ſunt q̃ creaturã xp̃m appellant?
Nam ſi creatura eſſet: ſibi mandaret euãge-
liũ p̃dicari: ⁊ ſubiectꝰ eſſet vanitati: qꝛ teſtã
Rom. 8. te apl'o: Omĩs creatura vanitati ſubiecta eſt
Nõ ergo xp̃us creatura eſt ſed creatoꝛ: q̃ do
cende creature diſcipulis mãdat officiũ.
A
Olet etiaꝫ queri vtrũ debeat ſimplicit᷑ di-
f ci] In hac parte determinat mgr̃ cõſequẽ-
tia xp̃m vnitũ ex natura humana ꝑ relatio
nem ad cauſam efficientẽ ſiue ad actũ cauſe
efficientis q̃ ex ꝑte efficientis eſt creatio. Ex quo re-
linquit᷑ naturã humanã eſſe creatã ⁊ creaturã. Ex ꝑ
te autẽ effecti ſiue cauſati ſequit᷑ inceptio eſſe in na-
tura humana. Et iõ ſunt hic due q̃ſtiões: ſcꝫ vtrum
ſit ꝯcedendũ xp̃m eſſe creaturã: ⁊ hec determinat᷑ in
iſta diſtinctiõe. Et vtrũ xp̃us inceperit: ⁊ hec deter-
minat᷑ in pꝛimo capl'o ſeq̃ntis diſtinctõis ibi [Poſt
pꝛedicta vtrũ homo ceperit eſſe] Iſta diſtinctio tria
cõtinet quoꝛũ pꝛimũ eſt cõcedendũ ſimplicit᷑ ꝙ xp̃s
ſit creatura. Secundũ eſt de ꝑfidia Arrij ⁊ pena ꝓ-
pter hoc ꝙ xp̃m creaturã eſſe dixit: ⁊ ibidẽ contine-
tur ex quo ſenſu creatura dicat᷑/cum q̃nqꝫ dicat᷑ fa-
ctus ibi [Arrij perfidia hec fuiſſe legit᷑.] In tertia et
vltima ꝑte ſoluit᷑ quedã argumentatio ſophiſtica q̃
videt᷑ ꝓbare ꝙ xp̃s ſit creatura ibi ſcꝫ [Nec ex eo ꝙ
chꝛiſtus ſm̃ hominẽ dicit᷑.
Artr. 1
Utrum vere poteſt dici: Chꝛiſtꝰ factus eſt
homo vel creatura.
Obijcit᷑ autẽ de hoc ꝙ dicit ibi [Ad hoc qđ di
o ci poteſt ſimpliciter et abſqꝫ determinatione
Arg. p̃mo minus cõgruent᷑ dici ⁊c̃. ſ. a. Ex hoc eĩm vi-
det᷑ dicere ꝙ vere poteſt dici licet incõgrue ꝓpter he-
reticos qđ etiam rõne videt᷑ poſſe oſtendi. hec eĩm eſt
vera/ hic homo eſt deꝰ ꝓpter vnionẽ: ergo per cõuer
ſionẽ/ deus eſt hic homo: aut ergo creatꝰ homo aut
nõ creatus homo. Si nõ creatus homo: g̃ eſt aliq̃s
nõ creatus homo/ qđ falſum eſt: ergo deus eſt crea-
tus homo: ſed creatꝰ homo eſt creatura: ergo deꝰ vel
filius dei vel xp̃us eſt creatura. Iteꝫ ꝓpter vnionẽ 2º
recipit᷑ iſta/ hic homo eſt creatoꝛ: g̃ per eandẽ vnio-
nem debet recipi iſta/ filius dei eſt creatura. Item 3º
cum dicit᷑/ xp̃us ſm̃ ꝙ homo/ eſt creatura/ intelligit᷑/
ſic/ xp̃us ſm̃ ꝙ homo eſt creatura/ aut li homo dicit
ſuppoſitũ/ aut naturã humanã/ nõ naturã humanã
qꝛ illa in recto de xp̃o nõ pꝛedicat᷑: ergo dicit ſuppo
ſitũ: ergo ſenſus eſt/ xp̃us ſm̃ ꝙ homo ⁊ ſm̃ ſuppoſi-
tũ humanũ eſt creatura: ſed quicq̃d dicit᷑ de ſuppoſi
to humano dicit᷑ de deo: ergo xp̃s ſimplicit᷑ eſt crea-
tura. Si dicas ꝙ hoc fit ꝓpter repugnantiã intel-
lectuũ. Contra/ non eſt maioꝛ repugnantia intelle-
ctuũ inter iſtã cum dicit᷑/ iſte homo eſt creatoꝛ/ q̃ꝫ in-
ter iſtam/ filiꝰ dei eſt creatura: ⁊ tamẽ pꝛima recipi
tur: ergo videt᷑ ꝙ etiã ſecunda. Iteꝫ quero cum di-
cit᷑/ homo eſt creatura/ ſi diſſonantiã habeant p̃dica-
tũ ⁊ ſubiectũ/ videt᷑ ꝙ nõ: qꝛ diſſonãtia vel erit ra
tione foꝛmarũ diſparataꝝ vel rõne oppoſitionis/ ſꝫ
patet ꝙ foꝛma hec ⁊ foꝛma creatõnis nec diſparate/
nec oppoſite ſunt: ergo videt᷑ ꝙ ſit cõcedenda iſta/ hic
homo vel homo iſte eſt creatura. Item a quocunqꝫ 4º
negat᷑ ſuperiꝰ ⁊ inferius: ſed creatura ſuperiꝰ eſt ad
omnẽ foꝛmã pꝛeter diuinã: ergo etiã ſuperius eſt ad
foꝛmã hominis: ergo ſi hic homo nõ eſt creatura: ſe-
quit᷑ ꝙ hic homo nõ eſt homo/ qđ falſum eſt: ergo de
bet cõcedi iſta/ hic homo eſt creatura. Sol'o dicen- Solutio
dũ ꝙ omnes falſe ſunt ꝓpoſitiões ſi ſine determina-
tiõe ꝓponant᷑. Si eĩm homo ſit ex ꝑte ſubiecti cũ no-
ta demõſtratiõis ſtabit neceſſario ꝓ ſuppoſito ⁊ ꝑſo
na duplici de cauſa. ſ. ꝓpt᷑ demonſtratõnẽ: qꝛ nõ de
monſtrat᷑ niſi ꝑſona: ⁊ etiã rõne ſubiecti: qꝛ nõ ſubij-
cit᷑ gr̃a nature: ſꝫ gr̃a ꝑſone: ⁊ iõ cũ ꝑſona nõ ſit crea
ta vl' creatura/ illa locutõ erit falſa cum dicit᷑/ hic hõ
vel iſte hõ eſt creatura. Si aũt ſubijciat᷑/ xp̃us vl' ie-
ſus in ꝓpꝛio noĩe/ nomẽ illud etiã ꝑſone et ſuppoſiti
eſt: ⁊ iõ iterũ erit falſa ſi ſine determinatiõe ꝓponat᷑
Si aũt ſupponat᷑ cũ ſubiecto noĩante ꝑſonã vl' ꝑſo-
nalitatẽ eternã/ tũc iterũ erit falſa/ vt cũ dicit᷑/ filius
dei eſt creatura vel ieſus vel xp̃s eſt creatura. Si au
tẽ creatura ſit ex ꝑte ſubiecti/ ⁊ hic hõ ſm̃ aliqđ no-
minatoꝝ ex ꝑte p̃dicati/ iteꝝ erit falſa: qꝛ inartificia
lis tũc erit: qꝛ ꝓpter demonſtratõnẽ vel nomẽ p̃dica
tũ ſtabit ꝓ ꝑſona/ ⁊ ſubiectũ ꝓ foꝛma creatiõis. ⁊ iõ
tunc intelligit᷑ cõuerti ꝓpoſitio/ vt cum dicit᷑ aliqua
creatura vel creatura eſt hic homo: ⁊ iõ iterũ tũc erit
falſa: ⁊ ergo omni caſu cõtingenti falſa eſt ſine deter
minatiõe. Ad obiecta g̊ dicendũ ad pꝛimũ ꝙ hec eſt Ad p̃mũ
vera/ deꝰ eſt hic homo: ſed li deꝰ ſupponit ꝓ ꝑſona fi-
lij dei vel ꝓ natura: qꝛ verũ eſt ꝙ natura diuĩa eſt h̃
homo licet ſm̃ rõnem intelligẽdi nõ ſit adeo ꝑ ſe iſta
deꝰ eſt hic homo/ ſicut hec/ filiꝰ dei eſt hic hõ. Et qđ
poſtea diuidendo infert᷑ aut creatꝰ hõ aut increatꝰ
hõ dicendũ ꝙ li hic hõ ſupponit ꝓ ꝑſona cõpoſita: ⁊
iõ illa ꝑſona ſimplicit᷑ ẽ increata ⁊ ſm̃ q̃d creata: vñ
ſimplicit᷑ danda nõ eſt creatꝰ hõ: ſꝫ iſte due/ eſt crea-
tus hõ/ eſt nõ creatꝰ hõ nõ opponunt᷑ ꝑ affirmatiõꝫ
⁊ negatiõꝫ cũ ambe ſint affirmatiue. Sꝫ ſi hec dat᷑
nõ eſt creatꝰ hõ nõ põt inferri/ ergo eſt nõ creatꝰ hõ/
ita ꝙ nõ creatꝰ tantũ valeat q̃ntũ increatꝰ: qꝛ ſicut
mgr̃ dic̃ in. j. li. diſt. iiij. Cũ igit᷑ deꝰ genuit deũ: g̃ eũ-
dẽ deũ vel aliũ deũ/ qđ nõ ſequit᷑ aliũ deũ ꝓpt᷑ idẽti-
tatẽ nat᷑e nec ſequit᷑ eundẽ ꝓpt᷑ diſtinctiõꝫ ꝑſone/ ita
videt᷑ h̃ dñm ꝓpt᷑ diuerſitatẽ nat᷑aꝝ in vna ꝑſona cũ

li homo vel hic homo ſupponit perſonaꝫ compoſitã in duab⁹ naturis ꝓpter increatã naturam nõ ſequit̃ ꝙ ſit creat⁹ ⁊ ꝓpter creatã nõ ſequit̃ ꝙ ſit increatus: vñ nec ſequit̃ ꝙ ſit creat⁹ homo/nec ſequit̃ ꝙ increatus hõ. Ad aliud dicendũ ꝙ iſta recipit̃ ꝙ ſit creator/ hoc eſt verũ: qꝛ creator imponit̃ ab actu q̇ ꝓprie eſt ꝑſone ſcḋm ꝙ ꝑſona ſed creatũ eſſe vel increatũ eſſe dicit̃ gratia nature: vñ nõ eſt ſil'e de creat⁹ ⁊ increa-
Ad 2m tus ⁊ li creator. Ad aliud dicendũ ꝙ cum dꝛ xp̃s ſcḋm ꝙ homo eſt creatura: li ſcḋm ꝙ notat ↄditionẽ nature: nõ eñ oꝑtet ꝙ cũ li ſcḋm qḋ p̃dicat̃ i recto ꝙ hec ſimpliciter in recto p̃dicet̃ niſi li ſcḋm ꝙ notaret ſemꝑ identitatẽ vl' vnitatẽ ꝑſone: ⁊ hoc nõ eſt verũ ⁊ ꝙ cõ-
Ad 3m uenit xp̃o ſcḋm li ſcḋm ꝙ nõ oportet ꝙ cõueniat ei abſolute/ſicut patuit in diſtinctõne p̃cedenti. Ad aliud dicendũ ꝙ cũ dꝛ/iſte homo eſt creator nulla eſt repugnantia intellectuũ: qꝛ li iſte homo ſupponit ꝑſonaꝫ ⁊ huic cõuenit eſſe creatorẽ/ ſed hoc verũ eſt ꝙ ſupponit ꝑſonã cõpoſitã eo mõ cõpoſitõis q̊ ſcḋa opinio dicit: ⁊ iõ iſtã nõ reciperẽ/ iſte hõ ẽ icreat⁹ ſicͦ nec hãc iſte hõ ẽ creat⁹ niſi adderet̃ determinatio. Tñ ſunt q̇dam q̇ dicũt ꝙ diſſimile eſt: qꝛ humana natura exaltata eſt in xp̃o/⁊ habet ſe inſuꝑ vt adueniens diuine ꝑſone/⁊ ita vergit q̃ſi in accñs: ⁊ ideo ſua attributa nõ ita cõueniũt ꝑſone ſicut attributa diuĩe nature que eſt quaſi ſubſtãtia ⁊ in rõne ſubſtãtie ipſa perſona: ſed hoc nõ videt̃/ſed potius cõſiderandũ in attributis: qꝛ quedã ſunt primo ⁊ ꝑ ſe ꝑſone/ ſicut illa q̄ dicunt actũ vel poſſeſſionẽ ꝑſone vel imponuntur ab illis ſicut creator creat ⁊ hmõi. Quedã aũt cõueniũt rõne nature ſicut eſſe creatũ vel increatũ eſſe/ ⁊ illa que cõueniũt ꝑſone ꝑ ſe illa attribuunt̃ ex parte vtriuſqꝫ: nõ autẽ illa que rõne nature quãdo dicũt
Replica repugnantiã a ꝑte ſubiecti. Si aũt obijcias ꝙ in-
Sol'o uenit̃ a ſanctis iſta/hic homo fuit ab eterno/ dico ꝙ eſſe ab eterno cõuenit ꝑſone ſicut nature: ⁊ iõ illḋ attribuit̃. P. eſſe eternũ nõ ita repugnat ſicut eſſe increatũ: qꝛ eternitas cõmunicari põt rõne incõmutabilitatis/vt dicit Aug⁹ ſicut angeli ꝑticipãt eternitatẽ eo ꝙ eternitas dicit ꝑ modũ menſurãtis extra: ⁊ ideo homini rõne ꝑſone cõuenit ſꝫ eſſe increatũ abſolute ponit repugnãtiã ad naturã: qꝛ nihil eſt creatũ nec increatũ niſi rõne ſue nature/ tamẽ de hoc ſũt opiniones/⁊ quidã cõcedũt ſimplicit̃ ꝙ hic homo ſit increat⁹ ſed nolũt cõcedere ꝙ hic homo ſit creat⁹ niſi
Ad 4m cum determinatiõe. Ad aliud dicendũ ꝙ creatura nõ eſt ſuperi⁹ ad hũc hominẽ ſcḋm ꝙ ſupponit ꝑſonã cõpoſitã niſi cũ determinatõe: ⁊ iõ ſi negat̃ nõ ꝓpter hoc oꝑtet ꝙ ꝓpter hoc hõ neget̃ ab ipſo.

Arti. II An poſſum⁹ vere dicere xp̃m eſſe factũ.
B Einde querit̃ de hoc/ſi filius facta ſubſtãtia
D eſt nõ omĩa ꝑ ip̃m facta ſunt. ſ. b. Hoc eñ nõ videt̃ ſequi qꝛ fili⁹ dei eſt fact⁹ homo: hec cõ-
Arguit̃ p̃o ceſſa eſt in primo diſtinctiõe ſexta: ⁊ hõ eſt facta ſub-
Sol'o ſtantia: g̊ fili⁹ eſt facta ſubſtãtia. Solutio ſubſtãtia q̄ eſt xp̃s p̃dicat̃ de xp̃o in recto: ⁊ iõ illa nõ p̃t eẽ niſi ꝑſona ⁊ ſuppoſitũ: qꝛ nat̃a facta de eo cui⁹ ẽ nat̃a in recto nõ p̃dicat̃: ⁊ ideo xp̃s nõ poteſt eſſe ſubſtantia facta: qꝛ perſona ⁊ ſubſtãtia facta eſſe nõ poteſt/⁊ ſic
Ad 2m intelligit Aug⁹. Ad aliud dicendũ ꝙ (vt dictũ eſt) filius nõ poteſt eſſe ſubſtantia quã ipſe fecit/ ſed poteſt eſſe ſubſtantia quã fecit in natura vel ſcḋm naturam vel cuius naturã fecit.

De perfidia ⁊ pena arrij.

Arrij hec fuiſſe perfidia legit̃ vt chriſtũ creaturã faceret. Iõ effuſa ſunt arrij viſcera atqꝫ crepuit medius ꝓſtratus in faciẽ: ea quibus xp̃m negauerat feda ora pollut⁹. His alijſqꝫ pluribus teſtimonijs inſtruimur nõ debere fateri ſimpliciter chriſtũ eſſe factũ vel creaturã: ſed addita determinatiõe recte dici poteſt: vt ſi dicat̃ factus ſcḋm carnem vel ſcḋm hominẽ: vt factura humanitati: non deo attribuat̃. Ut enim ait Ambro. in primo libro de trinitate. Nõ deus factus eſt: ſed deus dei filius natus eſt: poſtea xp̃o ſcḋm carnẽ homo fa-
ctus ex maria eſt. Miſit eñ deus filiũ ſuũ factum ex muliere: factũ ſub lege filium inquit Gal. 4
ſuũ: ſcilicet nõ vnũ de multis. Cum dicit ſuum: generatiõis eterne ꝓprietatẽ ſignauit. Poſtea factũ ex muliere aſſeruit: vt factura nõ diuinitati: ſed aſſumptõni corporis aſcriberetur. Factũ ergo ex muliere dicit: ꝓpter carnis ſuſceptionẽ: ſub lege: ꝓpter obſeruãtiam legis. Generatio generatõni nõ preiudicat nec caro diuinitati. Deus eñ etern⁹ incarnatiõis ſacramentũ ſuſcepit nõ diuiduus ſed vnus ⁊ in vtroqꝫ vnus ſcꝫ diuinitate ⁊ corpore. Nõ eñ alter ex patre: alter ex virgine: ſed idẽ aliter ex patre: aliter ex virgine qui factus eſt ſcḋm noſtre ſuſceptionẽ nature: nõ ſcḋm eterne ſubſtantiã vite: quẽ legim⁹ primogenitũ ⁊ vnigenitũ. Primogenitũ: quia nemo ante ip̃m. Unigenitũ qꝛ nemo poſt ipſum. Ex his euidẽter tradit̃ qua intelligentia accipiendũ ſit cũ dicit̃ chriſt⁹ factus: vel ſimpliciter vel cũ additamẽto: vt factura ſcilicet vl' creatura nõ ad aſſumentẽ deum: ſed ad aſſumptũ hominẽ referat̃. In deo ei creatura eſſe nõ poteſt: vt Ambro. ait primo lib. de trinitate. Nunq̇d dico fact⁹ eſt chriſtus?
Nunq̇d mandato creatus eſt xp̃us? Quo- a
modo aũt creatura eſſe in deo poteſt. Eteñ deus nature ſimplicis eſt nõ cõiuncte atqꝫ cõpoſite: cui nihil accidat: ſed ſoluꝫ qḋ diuinũ eſt in natura habeat ſua. Et ſi ergo chriſtus ſcḋm hominẽ dicit̃ creatura: non tamẽ ſimpliciter p̃dicand⁹ eſt creatura. Nec ex eo ꝙ chriſtus ſcḋm hominẽ dicit̃ eſſe creatura poteſt q̇s ꝓgredi ſic argumẽtãdo. Si ſcḋm ꝙ homo xp̃s eſt creatura: vel rõnalis vel non: vel que eſt de⁹ vel nõ: nitens ꝑ hoc ꝓbare xp̃m eſſe aliquid nõ diuinũ: quia qḋ ipſe eſt ſcḋm hominẽ
ipſe eſt. Et ideo ſi ſcḋm hominẽ eſt aliqua ſub b
ſtantia non diuina: eſt vtiqꝫ aliquid nõ diui- c

num. Sed ex tropicis locutionib⁹ non eſt re⸗
cta argumētatiōis ꝓceſſio. Illa aūt locutio
tropica eſt qua xp̄us dicit̄ creatura: vel ſim⸗
pliciter vel cum adiunctione.

Arti. III An in deo creatura eſſe poſſit.

C Einde q̄rit̄ de hoc q̇ꝺ dicit in ſcd̄a p̄te diſtin
ctiōis ibi [Quō enī in deo creatura eſſe pōt.
ſ̄.a. Hoc enī videt̄ eſſe cōtra p̄determinata:
q̄ ſupra diſtinctiōe nona dixit Aug⁹: Sciendū ꝙ
Obiectio in filio dei terra eſt que ſine impietate adorat̄. ſuſce⸗
pit enī terrā de terra: q̄ caro de terra eſt. Item etiā
a quibuſdā ſanctis dicit̄ eſſe creatura / ſicut dic̄ Da⸗
maſcen⁹ / ꝙ creatura vocari non dedignat̄. ⁊ magi⸗
ſter Rodolph⁹ de ſancto vict̄. Poteſtate nō natura
fit creatura: ḡ videt̄ ꝙ ⁊ creatura ſit in ipſo creatore.
Solo Solo dicendū ꝙ intentio Augu. eſt ꝙ in deo: id
eſt in trinitate ⁊ in vnitate nō poteſt eſſe creatura: q̄
aut eſſet ꝑſona aut natura / ⁊ ita neutrū pōt eſſe: ⁊ iō
xp̄us nō eſt creatura: q̄ eſt nomē ꝑſone q̄ nō eſt crea
tura nec creata / ſed nō intendit quin hec ꝑſona ſit in
Ad obiecta natura creata ⁊ natura creata in ip̄a. Ad aliud di⸗
cendū ꝙ hmōi auctoritates ſunt cū determinatione
intelligēde nō ſimpl'r q̄ꝫuis ſimpl'r ſint ꝓbate.

Arti. IIII. Quid intelligit mgr̄ ꝑ argumētatōꝫ tropicā.
D Einde q̄rit̄ de argumentatiōe quā dicit mgr̄
Ar ꝙ nō ſit eſſe ex tropis. ſ̄.b. Si eī tropis eſt figuralis
tropica. ſermo videt̄ eſſe ex figuratiuis ꝓpoſitōnibus
iſta rōnalis ſ̄m ꝙ homo xp̄us eſt creatura vel rōna⸗
lis vel irrational̄ ⁊c̄. immo nō videt̄ eſſe pctm̄ niſi ꝙ
in cōcluſione nō repetit̄ reduplicatio / ſic xp̄us ſ̄m ꝙ
homo eſt creatura: q̄ hec eſt cōcluſio intenta ⁊ debꝫ
ſic argumentari / xp̄us ſ̄m ꝙ homo eſt rōnalis crea⸗
tura / ſed rōnalis creatura eſt creatura: ḡ chriſtus eſt
creatura / tunc ptꝫ ꝙ hic nō eſt pctm̄ ex tropo aliquo
ſed tm̄ ex hoc ꝙ nō repetit̄ reduplicatio in cōcluſiōe
Solo. Rn̄ſio ad hoc ē ꝙ improp̄riā vocat mgr̄ tropicam.
q̄ in ṽitate id q̇ꝺ nature ꝑ ſe eſt p̄dicari de ꝑſona nō
debet ſimplicit̄: ⁊ ſi fiat fit improprie.

Arti. V An xp̄us ſit aliquid nō diuinū.
E Einde q̄rit̄ de hoc q̇ꝺ dicit [xp̄m eē aliq̇ꝺ nō
diuinū. ſ̄.c. Supra enī dixit xp̄m nō eſſe ho
minē dn̄icū: diſtin. vij. ergo eadem rōne vi⸗
Solo det̄ ꝙ nō debeat dici aliq̇ꝺ diuinū. Solutō nō eſt
ſimile: licet enī vtrunqꝫ ſit poſſeſſiuū / tn̄ vnū notat
ſuppoſitionē: alterū notat habitū nature vt forme /
vt bene cōcedit̄ / xp̄us eſt diuinū aliq̇ꝺ: q̄ habēs dei
tatē / nō aūt cōcedit̄ eſſe dn̄icus: q̄ hoc ſonat in ſub⸗
ditū domino et ſeruū.

An homo ille ſemper fuerit vel ceperit eſſe.

Di. XII quō ṽbi ſeu xp̄i incarnatio ordinat̄ ad nr̄am redēptōꝫ q̄ꝫtū ad gen⁹ nature aſſūpte vtrū.ſ. fuerit de genere ade.

P Oſt predicta queri⸗
tur vtrū homo ille ceperit eſſe vl̄
ſemp fuerit: ſicut ſimpliciter enū⸗
ciamus xp̄m vl̄ dei filium ſemp fuiſſe: nec ce
piſſe. De hoc Aug⁹ ita inquit ſuper Johan
nē: Habuit aliqn̄ dei filius q̇ꝺ nōdū habuit
idem ipſe homo dei filius: q̄ nondū erat ho
mo. Item idē in eodē: Priuſq̄ꝫ mund⁹ eſſet
nec nos eram⁹: nec ipſe mediator dei ⁊ homi
nū homo chriſt⁹ ieſus. Idem ſup pſal. Chri⸗
ſus noſter ⁊ ſi forte homo recēs eſt: tamen eſt
etern⁹ de⁹. Alibi vero legit̄ ꝙ puer ille crea⸗
uit ſtellas. Et chriſt⁹ dicit ſe eſſe principiū: ⁊
eſſe ante abraam. His ergo alijſqꝫ auctorita
tibus in nullo reſultantes dicim⁹ hominē il⸗
lum inquantū hō eſt cepiſſe: inquantū ver⸗
bum eſt ſemp fuiſſe. Hic enī abſqꝫ diſtinctio⸗
ne nō eſt referenda reſponſio. Nā ⁊ ipſe Au⸗
guſtin⁹ hmōi vtit̄ diſtinctiōe in pluribus lo⸗
cis: dicens ꝑ chriſtū oīa eſſe facta inquan⸗
tum verbū eſt. Scd̄m illud vero ꝙ homo eſt
ip̄m eſſe factū ⁊ glorificatū. Si ergo ad per⸗
ſonam reſpicias: cōfidenter dic hominē illū
ſemper fuiſſe. Si vero ad naturā hoīs: con
cede eum cepiſſe.

P Oſt p̄dicta querit̄ ⁊c̄.] In iſto primo capi⸗ A
tulo querit̄ a mgr̄o vtrū xp̄us incepit eſſe:
⁊ rōne hui⁹ querit̄ vtrū hec ſit vera / homo
factus eſt de⁹: ⁊ homo incepit eſſe deus / vi Arg. p̄mo
det̄ aūt ꝙ prima iſtarū ſit vera: q̄ ꝯceſſa eſt ſupra in
omnib⁹ trib⁹ opinionib⁹ que nō ad aliud inducte ſūt
niſi vt oſtenderet̄ qualiter fili⁹ dei factus eſt homo:
⁊ homo factus eſt de⁹ / ⁊ q̄d p̄dicat̄ ꝑ li homo. Itē 2o
homo eſt deus / ⁊ nō ſemp fuit deus: ergo factus eſt
deus / ⁊ cepit eſſe deus. Itē deus fact⁹ eſt homo: 3o
⁊ quicq̄d factū eſt incepit eē: ḡ deus cepit eſſe homo:
ergo cōuerſa ſimpl'r: ḡ homo incepit eſſe deus. Itē 4o
in littera habet̄ iſta / xp̄us de⁹ noſter homo recēs eſt
et recens homo eſt deus: ergo homo q̄ incepit eſt de⁹
vt videt̄: ⁊ hec multo videt̄ falſior eſſe q̄ꝫ iſta / homo
incepit eſſe deus.

Utrum homo factus eſt deus: et an ince⸗ Arti. I
pit eſſe deus.

V Lteri⁹ querit̄ an iſta aliquo mō cōcedat̄ / ho⸗
mo iſte incepit eſſe deus. Et videt̄ ꝙ cōcedi Ar p̄o ꝙ ſic
debeat: q̄ idem eſt incipere ſimplicit̄: ⁊ inci⸗
pere eſſe in ſpecie ſubſtantiali / ſicut idē ſortes incipe⸗
re eſſe ſimpliciter ⁊ incipere eſſe homo: ḡ a ſimili ideꝫ
eſt huic homini incipe eſſe q̇ꝺ incipe eſſe homo / ſꝫ inci
pit eſſe homo: ergo incipit eſſe. Et ſi tu velis inſtare Inſtantia
ꝑ iſtam / ille incipit eſſe alb⁹: ḡ incipit eſſe: q̄ excluſa Solo
eſt inſtantia: q̄ eſſe albū nō eſt eſſe ſ̄m accn̄s: ⁊ iō nō
infert eſſe ſimplicit̄ / ſed eſſe hoīem eſt eſſe ſubſtantia⸗
liter: ḡ videt̄ ꝙ ſequat̄ ꝙ incipit eſſe. Itē ſupra ha 2o
bitū eſt ꝙ hominē fecit ⁊ faciendo vniuit: ḡ in eodem
inſtanti fuit huic eſſe ⁊ eſſe hoīem: ergo videt̄ ꝙ ſicut
cōcedit̄ hec / incepit eſſe homo / ita debeat hec cōcedi /
hic incepit eſſe. P̄. cōmunit̄ dicit̄ ⁊ ſupra ſepi⁹ habi 3o
tū eſt ꝙ hec ſit vera / deus incepit eſſe homo. deus fa
ctus eſt homo / cū tn̄ factura ei⁹ ꝙ fact⁹ eſt / videt̄ po
ni circa li deus vel circa filiū dei / ⁊ neutri cōpetit:
ḡ multo mag' cōcedēda eſt hec / hō incepit eſſe de⁹ vl̄
factus eſt de⁹ / cū factus ⁊ inceptio nō repugnēt na⸗
ture ſignificate ꝑ hunc terminū deus. Si forte di⸗ Inſtantia
cas ꝙ hic ab etn̄o fuit de⁹ / ⁊ hic hō ab eterno eſt de⸗ q̇ꝺ eſt 4o.
us: ḡ videt̄ hic hō ab eterno eſt: ſed in omni locutiōe
idem poſſum p̄dicare de ſe. Et dicit Boe⁹ ꝙ nulla ꝑ

poſitio verior eſt q̄ꝫ in q̄ idem de ſe p̄dicat̄: ḡ videt̄ ꝙ ſi h̄ homo ab eterno ē ꝙ poſſit inferri/ ḡ hic homo ab eterno eſt homo/ qđ eſt cōtra Augu. in littera vbi dicit/ ꝙ priuſq̄ꝫ mundus eſſet nec nos eramus nec mediator dei ⁊ hominū homo ieſus chriſtus. P. ex eadē auctoritate videt̄ accipi directe ꝙ mediator dei ⁊ hominū homo ieſus chriſt⁹ nō fuit ab eterno: qđ eſt cōtra hoc qđ omnes dicunt ꝙ hic hō fuit ab eterno/ ⁊ hic puer qui creauit ſtellas. Et cōtra hoc qđ ipſe dicit in euangelio Joh. 8. Ego principiū qui ⁊ loquor vobis/ li ego em̄ ibi ſupponit ſuū ꝓlatorē: hoc eſt illū hominē. et eſt cōtra hoc qđ ibidē dicit: Amen dico vobis anteq̄ꝫ Abraam fieret ego ſum: ſicut em̄ dicit anteq̄ꝫ abraam fieret/ ita poteſt eadē de cauſa ſcʒ ꝓpter vnitatē ꝑſone dicere/ anteq̄ꝫ mundus fieret ego ſum. Solutio dicendū meo iudicio ꝙ nulla ſolutio modernoꝝ hic tm̄ valet/ ſicut auctoris ſolutō quā ponit hic: q2 cautiſſima eſt ꝙ ſine diſtinctione intellecta vel poſita in ſermone nō reddat̄ reſpōſio: q2 factū eē ⁊ nō factū/ cepiſſe vl' nō cepiſſe/ creaturā eē vel nō eſſe ſunt circa ꝑſonā xp̄i/ ꝓpter vnionē duarū naturarū in ipſo ſicut aliū vel eundē deum circa deum generantē/ vt ſupra dictū eſt. Sunt tn̄ qui ſubtilitates hic rimati ſunt minus tamē cautas ſimplicib⁹/ licet verū dicant. Et autor iſtarū ſolutionū eſt mgr̄ Wilhelm⁹ antiſiodoreñ. Et ſm illos dicendū eſt ꝙ cum dicit̄/ Deus factus eſt homo vel filius dei factus eſt homo/ vel incepit eſſe homo: q2 in omnibꝫ illis in quibꝫ ꝑſona ſimplex ꝓ noīe eſſentiali vel pro nomine ꝑſone eſt in ſubiecto/ ⁊ ſubiungit̄ factus vel incepit ex parte p̄dicati cum hoc termino homo ꝙ locutio eſt duplex ea duplicitate quā ſupra poſuimus in diſtinctiōe q̄nta: ſcʒ ꝙ poteſt li factus vel incepit rem ſuā ponere circa rem ſubiecti: ⁊ ſic locutio eſt falſa/ ⁊ vocat̄ ꝓpoſitio de re apud ſophiſtas/ vel poteſt retorqueri ad totū vt factura nō ponat̄ circa rē ſubiecti/ ſed ſit inceptio vel factura de toto ſub hoc ſenſu hoc incepit vt de⁹ ē homo/ ⁊ tūc vocat̄ de dicto apđ ſophiſtas/ ⁊ ſic eſt vera. Si autē cōuertant̄ ꝓpōnes ille ſic: homo fact⁹ eſt deus vel homo incepit eſſe deus/ dicunt ꝙ ſi ſit de re falſa eſt/ ſicut ⁊ alia. ſed ſi ſit de dicto neceſſe eſt eam verā dici et eſſe: q2 hoc eſt verum/ factū eſt ꝙ homo eſt deus: ⁊ hoc incepit ꝙ homo eſt deus: q2 nō ab eterno hec eſt vera/ homo ē deus: ſed aliud eſt cum dicit̄/ hic homo factus eſt deus: q2 illa eſt de re et falſa. Ratio aūt Antiſiodorē. eſt ꝙ vult ꝙ termini aliter ſupponūt ex ꝑte ſubiecti/ ⁊ aliter ex parte p̄dicati: cum em̄ iſte termin⁹ homo ſit in p̄dicato ſtat ꝓ natura ⁊ non ꝓ ꝑſona: ⁊ tamen nature cōueniat factū eſſe ⁊ incipere/ vnde cōcedunt ꝙ filius dei factus eſt homo/ ⁊ de⁹ factus eſt homo: ⁊ hic homo factus eſt homo. Cū autē ſit in ſubiecto ſtat ꝓ perſona: q2 ſubiecta rōne ſuppoſitoꝝ ſubijciūtur: ⁊ ideo cum humana natura in chriſto ſit adueniens ⁊ vergat ad aliqđ ſimile accidēti/ cū dicit̄ homo factus eſt deus/ intelligit̄ de ꝑſona: ⁊ poteſt deſcendi ab ipſa ad ſuppoſitū ſic/ homo factus eſt deus: ergo aliquis homo vel iſte vel alius/ nō alius: ḡ iſte: ḡ iſta perſona factus eſt deus/ ⁊ homo factū eſt: ḡ hec falſa/ iſte homo incepit eſſe deus: ex qua ſequit̄ illa: ⁊ ponit inſtantiā ſic/ ꝙ ſcutum illud ſit modo dealbatū/ hec eſt vera/ hoc ſcutū incepit eē album: ſʒ hec eſt falſa: hoc albū vel albū incepit eſſe ſcutū: q2 cum li albū eſt ex parte p̄dicati non dicit niſi albedinē in hoc: ſed tamē ex ꝑte ſubiecti ſtat ꝓ ſubiecto alio: ⁊ iđ cum dicit̄/ albū incepit eſſe ſcutū/ ſequit̄: ḡ ꝙ hoc album vel aliud incepit eſſe ſcutū: non aliud: ergo hoc ſed hoc albū eſt ſcutum: ḡ ſcutū incepit eſſe ſcutū/ qđ falſum eſt: ḡ ⁊ hec eſt falſa/ albū incepit eſſe ſcutum: q2 li albū in ſubiecto ſupponit ꝓ ſuppoſito qđ eſt ante formā albedinis. A ſimili dicūt hic cū đr homo incepit eſſe deus/ ꝙ li homo ſtat ꝓ ꝑſona que eſt añ humanitatē que in ipſo habet ſimilitudinē accidētalis nature/ eo ꝙ poſteri⁹ aduenit: ⁊ ideo ſequit̄ ex illa ꝙ hec ꝑſona incepit eſſe deus: hec aūt falſa eſt: ergo et hec/ non incepit eſſe deus/ vel verbū vel ꝑſona diuina. Nō autē idem eſt de hac/ deus vel filius dei incepit eſſe homo: q2 li homo in p̄dicato ſtat formalit̄: ⁊ ideo tūc nō licet deſcendere ad ꝑſonā: ⁊ ideo ſequit̄ ꝙ deus vel filius incipiat eſſe perſona. Per hoc igitur patet ſolutio ad omnes illas/ de quibꝫ primo eſt queſitū. Ad auctoritatē Auguſtini q̄ in lr̄a habet̄ ꝙ chriſt⁹ deus noſter homo recens eſt/ dđm cum mgr̄o ꝙ cum determinatiōe ſubintellecta recipienda eſt ⁊ aliter nō. Ad id qđ vlteri⁹ querit̄/ vtrū homo iſte incipiat eſſe dicendū ꝙ nullo modo eſt concedenda. Ad ꝓbationē autē dicendū ꝙ in chriſto nō eſt ſimile quia eſſe hominis nō eſt totū ſubſtantiale eſſe huius vel hui⁹ homīs vel chriſti: ⁊ ideo licet cum determinatōne cōcedat̄ ſm ꝙ eſt de dicto/ nō tamē poteſt inferri/ ergo incepit eſſe. Et inſtantia bona eſt in chriſto/ eo ꝙ in ipſo p̄dicat homo naturā aduenientē/ licet nō accidentalē a qua natura nō habet hic homo ꝙ ſit hic vl' perſona: q2 prius fuit hic ⁊ perſona. Ad aliud dicendū ꝙ licet faciendo hominē vniuerit/ nō tamē faciendo hunc vl' hanc ꝑſonam: hanc autē perſonā ſupponit li homo ex parte ſubiecti. Ad aliud dicendū ꝙ ille cōceſſe ſunt ſupra ſm ꝙ ſunt de dicto ⁊ nō de re/ ſicut etiā in diſtinctōe ſexta dictū eſt: ⁊ nō eſt ſimile de cōuerſis earū ſm Antiſidioreñ. propter cauſam que dicta eſt. Ad aliud dicendū ꝙ in veritate hic homo ab eterno fuit: ſed non ſequitur ex hoc ꝙ ab eterno fuerit homo/ vel ab eterno ſit homo: q2 li homo ex parte p̄dicati ſtat formalit̄/ et formaliter ſm formā ſignificatā per terminū nō ab eterno fuit/ ſed in ſubiecto ſuppoſito ſtat ꝑſonaliter/ et ꝑſona ab eterno fuit. vnde hic homo ab eterno fuit de⁹: ⁊ homo ab eterno fuit de⁹/ nō tn̄ ſequit̄ ꝙ de⁹ ſit ab eterno fuit homo vt dictū eſt. Ad auctoritatē Auguſtini dđm/ ꝙ meo iudicio ſic intelligit̄ ꝙ li homo ſit ex parte p̄dicati/ ſicut priuſq̄ꝫ mund⁹ eſſet ⁊c̄. hoc eſt ip̄e mediator dei ⁊ hominū xp̄us Jeſus nō erat homo priuſq̄ꝫ mundus eſſet: ⁊ tūc ſm ſup̄ dictā rōnem ſuppoſitōnis in p̄dicato ⁊ ſubiecto eſt vera. Ecce inquantū potui inueſtigare hec eſt ſententia Antiſidioreñ. Sūt tn̄ alij ſic nō dicentes: nō em̄ volunt dicere ꝙ cū dicūt/ homo vl' hic homo ī ſubiecto ꝙ ſupponat ſicut termin⁹ accidentalis ꝓ ſuppoſito ſiue forma: ſed dicūt ꝙ ſupponit̄ in tali nomine ꝑſona compoſita/ vel ſuppoſitū compoſitū in triplici ſubſtātia ⁊ duplici natura/ ſicut dicit ſecunda opinio: ⁊ iđo illi ſuppoſito cōuenit inceptio ⁊ factio nō ſimplicit̄ ſed rōne nature humane que ſignat̄ in ipſo: ⁊ ideo dicūt ꝙ poteſt recipi iſta/ homo factus eſt deus/ ſm ꝙ eſt determinata ſm intellectū: ⁊ tunc non ſequit̄ ꝙ homo ille fuerit ab eterno: ſed ſequit̄ ꝙ ſm ꝙ homo nō fuerit ab eterno: ⁊ hoc fere redit ad idem ſm ſenſum/ licet non ſm verba.

Solutio p̄ncipalis ⁊ ad prima queſita.

Ad id qđ q̄rit̄ ſcđo loco dđm ad primū

Ad 2m

Ad 3m

Ad iſtantiā

Ad auctoritatē Auguſtini.

Si deus aliũ hoiem aſſumere potuit vel aliũde q̃ȝ de genere Ade.

Solet etiã queri vtrũ aliũ hoiem vel aliunde q̃ȝ de genere illius adam deꝰ aſſumere potuerit? Ad qꝺ ſane dici poteſt ipm aliam animã ⁊ aliã carnẽ potuiſſe aſſumere: qꝛ gratia tm̃ aſſumpta eſt aĩa illa et caro a verbo dei. Ut eñ ait Augꝰ: In rebꝰ per tempꝰ oꝛtis illa ſumma gratia eſt ꝙ homo in vnitate ꝑſone cõiunctꝰ eſt deo. Potuit ergo deus aliã animã ⁊ aliam carnẽ ſumere: ⁊ carnẽ vtiq; aliunde q̃ȝ de genere adam. Uñ Aug. in li. xiiij. de de trini. Potuit itaq; deꝰ hominẽ aliunde ſuſcipere: in quo eſſet mediatoꝛ dei ⁊ hoĩm: nõ de genere illius adam q̃ peccato ſuo obligauit genus humanũ ſicut ipm quẽ pꝛimo creauit: nõ de genere alicuius creauit. Poterat ergo vel ſic vł alio quo vellet mõ creare vnũ alium de quo vinceret̃ victoꝛ pꝛioꝛis. Sȝ melius iudicauit ⁊ de ipſo qꝺ victum fuerat genere aſſumere hominẽ ꝑ quẽ hominis vinceret inimicũ: ⁊ tamẽ ex virgine cuius cõceptũ ſpiritus nõ caro: fides nõ libido ꝓuenit: nec interfuit carnis cõcupiſcentia qua ceteri cõcipiunt̃ qui oꝛiginale trahũt peccatũ: ſȝ credendo nõ cõcũbendo facta eſt fecũdata virginitas. Ex his aperte oſtendit̃ ⁊ aliũ ⁊ aliũ de hominẽ deũ aſſumere potuiſſe.

B S Olet etiã queri vtrũ aliũ hoiem ⁊c.] In hoc loco tangit mgr̃ xpm cõiunctũ ex vnione diuinitatis ⁊ humanitatꝭ ex cõditionibꝫ humane nature ſm ea que inſũt ei ſicut materia / poteſtas peccandi / diſcretio ſexus. Et de his tribꝫ mouet hic tres queſtiões. Pꝛimo vtrũ aliunde potuit aſſumere materialiter eã materiã q̃ȝ de Adam. Secũdo q̃ritur vtrũ ille homo potuit peccare ibi [Ideo nõ immerito querit̃.] Tertio q̃ritur vtrũ potuit aſſumere in ſexu mł'iebꝛi ibi [Solet etiã q̃ri q̃ȝuis curioſe]

Arti. II Utrũ aliunde potuit aſſumere materialiter eam materiã q̃ȝ de adam.

I Ncidit aũt queſtio circa pꝛimũ / vtrũ aliunde q̃ȝ de Adam potuiſſet aſſumere. Secũdo vtrũ debuit aſſumere aliquẽ qui eſſet ſimilis ade in pꝛincipiando totũ genꝰ humanũ naturaliter

Arguit̃ ꝓ ꝙ aliunde. ⁊ materialiter ſicut adã: videt̃ aũt aliunde: qꝛ ita dicit Augꝰ: Poterat hoiem aliunde ſuſcipere in quo eſſet mediatoꝛ dei ⁊ hominũ / nõ de genere illiꝰ Adã

2o qui peccato ſuo obligauit genꝰ humanũ. Item extrahens a pena ⁊ a culpa elongatꝰ dȝ eſſe ab vtroq; ſicut extrahens a fouea nõ eſt in fouea / ſed xp̃s eſt extrahens nos a pena ⁊ culpa: ergo debet elongari ab

3o vtroq;. Item totũ qꝺ fuit in adam debito pene ſubiacuit: id autẽ qꝺ penã per ſe debet nõ poteſt ꝓ alio penã patiendo ſatiſfacere. Cum igit̃ xp̃s ſatiſfacere venerit materiã de adaȝ natura aſſumere nõ debuit

4o vt videt̃. Item medicina duplicis moꝛbi nõ paratur coꝛpoꝛi ꝑ cõtrarietatẽ ad vnũ moꝛbũ tm̃: ſȝ xp̃s eſt medicina noſtra: g̃ cõtrarias debuit habere foꝛmas ad vtrunq; moꝛbũ / ſed duplex eſt moꝛbꝰ / pene ⁊ culpe: g̃ videt̃ ꝙ ipſe neutrũ in ſe habere debuit: et ſic de natura ade que tota pene ſubiacebat accipere naturã nõ debuit vt videt̃. Sȝ cõtra / Anſel. in lib. Cur deus homo dicit / ꝙ ſatiſfaciens ⁊ ille ꝓ quo ſatiſfit aut idem debẽt eſſe aut eiuſdẽ nature / ſed idem eſſe nõ pñt: qꝛ adã infinitũ bonũ deo peccãdo abſtulerat: ergo opoꝛtuit ꝙ eẽt eiuſdẽ generꝭ: nõ aũt eẽnt eiuſdẽ generis ſi hominẽ aliunde aſſumpſiſſet: g̃ videt̃ ꝙ debuit hominẽ de genere Ade aſſumere. Rões ꝓ veritate/ ꝓma

Itẽ deus naſcituros de adam multos ſaluandos ꝓuiderat: ſed apl'us dicit Heb. 3. ꝙ ſanctificans ⁊ q̃ ſanctificatur ſunt ex vno oĩs: g̃ neceſſe fuit quantũ eſt de neceſſitate cõgruẽtie ꝙ xp̃us ſanctificans ⁊ q̃ ſanctificant̃ eſſent ꝑ naturã materie ex vno. 2a

Item nihil vnũ in natura refert̃ ad duo pꝛincipia ſui generꝭ que ſunt pꝛincipia ſm vnã rõnem pꝛincipij: non eñ aſini referunt̃ ad duos aſinos actiue pꝛimo generãtes / nec leones ad duos leones: g̃ nec hoĩes poſſunt referri ad duos hoĩes. Sed ſi hominẽ aliunde aſſũpſiſſet / aut in illo vere eſſet natura humana aut nõ. ſi non / tunc nihil valet nobis redemptio: qꝛ ꝓ nobis ſatiſfacere nõ debuit qui homo nõ fuit / vt ſupꝛa ꝓbatũ eſt. Si autẽ vere eſſet in ipſo natura humana / tunc natura humana vna ſpecie nõ referret̃ ad vnũ pꝛincipiũ pꝛimũ / quod eſt contra omnẽ nature oꝛdinem: g̃ creatoꝛ nature qui hũc nature oꝛdinem indidit eſſet etiam nature ꝑuerſoꝛ qꝺ eſſe nõ poteſt. 3a

Itẽ in natura materiali recurſus eſt ad materiale vnum pꝛincipiũ in illo genere: g̃ hoc etiã erit in natura humana. hoc igit̃ materiale aut erit in pꝛimo hoĩe aut extra ipm. Si in pꝛimo homĩe / tũc oĩs homo materialiter erit ab illo / ſicut eſt veritas: ⁊ xp̃us homo materiã ſumere cõgruent̃ nõ potuit niſi ab illo. Si autẽ extra ipſum: g̃ aliq̃d de materia poſſibili ad foꝛmam hoĩs poſſibilitate diſpoſita (qꝛ de illa loquimur) fuit extra pꝛincipiũ ꝓpagatõis nature humane. Sed quicq̃d eſt extra pꝛincipiũ ꝓpagatiõis non ꝓpagat̃: ergo aliqua materia diſpoſita ad foꝛmã hominis qꝺ nõ eſt intelligibile: ergo neceſſe fuit ꝙ tota fuit infra. Si igit̃ chꝛiſtꝰ homo eſſe debuit ex materia ade naturã aſſumere opoꝛtuit. 4a

Solutio. Solutio vltimis rõnibus cõſentiendo dicimus ꝙ deo nihil eſt impoſſibile: ſed quantũ eſt de cõgruitate nature et ſatiſfactiõis nõ debuit chꝛiſtꝰ aliunde q̃ȝ de Adam hominẽ accipere.

Ad ꝓmũ Ad pꝛimũ ergo dicendũ ꝙ Aug. loquit̃ de potentia dei abſoluta cui nihil eſt impoſſibile nec incõgruũ: qꝛ eo ipſo ꝙ faceret h̃ ꝯgruũ eſſet.

Ad 2m Ad aliud dicendũ ꝙ aliud eſt de extrahente de loco ad locum / ⁊ de extrahente ꝑ meritũ ſatiſfactiõis: qꝛ illũ opoꝛtet diſtare a loco caſus: iſtum autẽ ei qui cecidit in aliquo cõmunicare licet nõ in debito ſatiſfactiõis / niſi ſicut ipe volens debitoꝛẽ facit vnde cõmunicabit in pena ⁊ natura.

Ad 3m Ad aliud dicendũ ꝙ totum qꝺ fuit actu in Adam hoc pene ⁊ debito pene ſubiacuit: et etiã quicq̃d fuit hoc modo oꝛiginis: ſed ipſe oꝛigo eſſe potuit: ſed nõ quicq̃d materialiter: id eſt per coꝛpulentã ſubſtantiã in eo fuit / ſubiacuit debito / licet pene ſubiaceret: qꝛ chꝛiſtꝰ fuit in lumbis eius per coꝛpulentã ſubſtantiã. Uñ dicit Augu. ꝙ fuit in eo vulnus et medicina vulneris: hoc tamen purgatum fuit antequã aſſumeretur. Unde poſſumus dicere ꝙ totũ in eo ſubiacuit debito pene / ſed vt aſſumptum de eo non ſubiacuit debito pene: ſed

penalitatē voluntarie aſſumpſit q̄ ſupare eum ſi vo luiſſet potuiſſet. Prima tñ̄ ſolutio magis cōcordat verbis Augu. ſup poſitis de xp̄i decimatōe diſtinc. tertia.

Ad 4m Ad aliud dicēdū ꝙ aliud eſt de medicina ſpirituali ⁊ corporali: q2 ſpiritualis eſt ꝑ modū iuſticie ⁊ ſatiſfacientis: ⁊ ideo ꝓut exigit iuſticia reſtitutionē querēs nō dimittit̃ in ea reatus pene niſi ꝑ pene ſuſtinentiā: ⁊ ideo cōueniens fuit chriſtū de adam na

Arti. III turā hominis aſſumere.

C

An chriſtus debuit naturā aſſumere que eſſet principiū omniū.

Arg. pmo Secundo querit̃ vtrū xp̄us debuit alicui⁹ naturā aſſumere que eſſet principiū omniū ſicut adam: videt̃ aūt ꝙ ſic: q2 dicit ap̄lus ad Roma. 5. ꝙ ſicut ꝑ inobedientiā vni⁹ peccatores cōſtituti ſunt multi/ita ꝑ obedientiā vni⁹ iuſti cōſtituunt̃ multi: g̃ iuſticia debet eſſe ꝓpagabil' in vno ſicut peccatū: hoc aūt eſſe nō pōt niſi ſit principiū omniū: er

2o go videt̃ ꝙ natura que eſt in chriſto debet habere relationē principij ad totā naturā humanā. Itē hec eſt cauſa ꝙ peccata parētū nō innaſcunt̃ puulis: q2 licet ex ipſis ꝓpagent̃/tñ̄ in eis nō inueniunt̃ ſicut in principio toti⁹ originis humane: g̃ ꝑ cōtrariū ꝙ iuſtificant̃ ex vno debet eſſe cauſa: q2 originaliter i vno

3o reparant̃. Item null⁹ magis ſatiſfacere debet pro omnib⁹ q̄ ille q̄ eſt origo omniū ⁊ in quo oēs peccauerūt: g̃ videt̃ ꝙ cū xp̄us ꝓ oīb⁹ ſatiſfacere venerit ꝙ

In ɔ̄riū pō eum qui origo omniū erat ꝓthoplaſtū ſcʒ/aſſumere debuit. Sed cōtra ſicut pri⁹ probatū eſt cōtra nature totius rōnem eſt ⁊ ordinē vt duo ſint principia vni⁹ eodē modo principiādi: g̃ xp̄us principiū omnium hoīm in cōformitate nature eſſe non potuit niſi

2o ip̄m adam aſſumeret. Adhuc aūt ſequerent̃ quiqʒ maxima incōueniētia/quoꝝ primū eſt q2 aſſumpt⁹ ⁊ aſſumens eſſet vna ꝑſona/⁊ cū aſſumpt⁹ damnabiliter peccauerit/ſequeret̃ ꝙ fili⁹ dei damnabiliter peccaſſet/ q2 q̄cq̄d agit hic homo vel egit totū ageret filius dei aſſumens. Secundū eſt ꝙ cū tota natura ade actualit̃ peccato ſubiacuerit ſequeret̃ ꝙ xp̄i natura peccato ſubiacuiſſet/qđ iterū falſum eſt. Tertium eſt ꝙ oporteret ꝙ gratia originalit̃ eſſet ex carne ſicut ⁊ peccatū: q2 nō poſſet fieri m'tiplicatio niſi ſm generationē qua xp̄s generaret: ⁊ hoc ip̄m abſurdū ⁊ horrendū de xp̄o etiam eſt cogitare. Quartū eſt ꝙ ſm hoc xp̄us homo eſſet tūc generatiōe humana: q2 nō poterit naſci qui nat⁹ eſt. Quintū ⁊ vltimū eſt ꝙ ſm hoc xp̄us ex ꝑſona ade ꝑſonam aſſumeret/⁊ ꝑſona ꝑſonā ɔ̄ſumeret/ que q2 abſurda ſunt dicendū ꝙ xp̄s vnū q̄ materiale principiū vl' originale eſſet omniū principiū ſm ꝓpagatōnē aſſumere nō debuit. i.

Solo. nō fuit cōgruū. Ad primū ergo dicendū ꝙ ap̄lus lo

Ad pmū quit̃ ꝑ modū ſatiſfactiōis ⁊ meriti: ⁊ nō ꝓpagatiōis

Ad 2m nature materialiter vl' originalit̃. Ad aliud dicendū ꝙ nō eſt ſimile: q2 licet peccatū ꝑ eſſentiā ⁊ formā nō ſit in carne ſicut in ſubiecto: tñ̄ cauſalit̃ eſt in carne: q2 innaſcit̃ aīe ex carne: ſed gratia nec eſſentialit̃ nec originalit̃ poteſt nō niſi ex deo ⁊ nō niſi in ſubie

Ad 3m cto ſp̄uali qđ eſt aīa rōnalis vl' angel⁹. Ad aliud dicendū ꝙ licet null⁹ magis debeat tñ̄ null⁹ min⁹ poteſt q̄ ille. ad ſatiſfactorē aūt(vt ſupra ꝓbatū eſt) exigit̃ ꝙ poſſit et debeat ex natura: poſſit autem ex deitate ſibi cōiuncta.

Si homo ille potuit peccare vel non eſſe deus.

Ideo nō immerito querit̃: Utrū homo ille potuerit peccare vel nō eſſe deus. Si eīm potuit peccare: ⁊ potuit dānari. Si potuit dānari: potuit non eſſe deus: ergo ſi potuit peccare: potuit nō eſſe de⁹: q2 eſſe deum ⁊ poſſe velle iniquitatē ſimul' eſſe nequeunt. Hic di a ſtinctione opus eſt: vtrū de ꝑſona an de na b tura agit̃. Si eī de perſona agit̃ manifeſtū ē q2 peccare nō potuit: nec de⁹ non eſſe potuit Si vero de natura diſcutiendū eſt vtrū agat de ea vt verbo vnita an de ea tanq̄ non vnita verbo: ⁊ tñ̄ enti: id ē an de ea ſm ꝙ fuit vnita verbo: an de ea ſm ꝙ eſſe potuit ⁊ nō vnita verbo. Non eſt eīm ambiguū animā illam entem vnitam verbo peccare nō poſſe: et eſt ſine ābiguitate verū eandē ſi eſſet ⁊ non vnita verbo: poſſet peccare.

An deus potuit aſſumere hoīem pctōrē. Arti. IIII.

D Deinde querit̃ de hoc qđ dicit in ſcđa qōne ibi [Ideo nō īmerito q̄rit̃ vtrū ille] Uidet̃ aūtē Ar pō q ſic ꝙ aſſumere potuit hoīem pctōrē: q2 cū omnipotens eſt: g̃ cum ſit potentie illū aſſumere potuit.

2o P. miſcđia fuit ꝙ miſeriā noſtrā aſſumpſit: g̃ maiorem aſſumere miſeriā maioris fuit miſcđie: ſed miſerior ē pctōr q̄ innocēs: g̃ maioris miſcđie fuiſſʒ aſſu

3o mere pctōrē q̄ inocētē. Itē nāa opat̃ breuiori modo quo pōt: g̃ videt̃ ꝙ cū ſupfluū min⁹ ſit in gratia q̄ ī natura eo ꝙ gr̄a m'to paucioribꝫ ſe expedit/ ſʒ aſſumēdo pctōrē ſtatim fuiſſet curat⁹ a pctō ⁊ nō oportuiſſet poſtea p̄dicare ⁊ pati/ ⁊ multa alia facere q̄ fecit: g̃ videt̃ ꝙ aſſumere debuit pctōrē. Sʒ cōtra ſi Rō ī oppo aſſumpſiſſet pctōrē ex pctō debitū mortis habuiſſet ſitum. g̃ ꝑ mortē ꝓ nullo ſatiſfeciſſet: q2 dicit Anſel. ꝙ id qđ

Solo ꝓ ſe debet ſoluendo illud ꝓ alio nō ſatiſfacit. Solo dicendū ꝙ in veritate pctōrem nō potuit nec debuit aſſumere: quia hoc nec nature dei nec officio mediatoris cōpetebat/ ⁊ redimendis intuliſſet toti⁹ redēptiōis impedimentū. Ad primū g̃ dōm eſt ꝙ impo Ad primū. tentie eſt aſſumere pctōrē/ita ꝙ pctō ſuo ſubiaceat aſ

Ad 2m ſumens. Ad aliud dōm ꝙ crudelis eſt miſcđia nec eſt miſcđia q̄ miſeriā auget ⁊ nō abolet. Si aūt xp̄s pctōr fuiſſet tanto plus fuiſſem⁹ miſeri: q2 tūc ille in quo oīm ſpes erat vt a pctō liberaret a pctō nec ſeip

Ad 3m ſum liberare potuiſſet. Ad aliđ dōm ꝙ hec nō erat breuis via. ſi eīm prius purgaſſet pctōrē ⁊ tūc aſſumpſiſſet licet illū liberaſſet/nos tñ̄ adhuc nō liberaſſʒ: ⁊ iō adhuc oportuiſſet eū oīa facere q̄ fecit ⁊ noſtram naturā innocentē in vtero virginis aſſumendo.

An xp̄us potuit velle malū aut iniq̄tatē. Arti. V

E Deinde querit̃ de hoc qđ dicit [Eſſe deū ⁊ poſ

Arg. pmo D ſe velle iniq̄tatē ſimul ⁊ē. Uidet̃ eīm ꝙ hoc ſit falſum: aut eīm xp̄s potuit peccare aut nō peccare. ſi nō potuit peccare: g̃ neceſſario fuit bon⁹: g̃ bonitas ſua nō fuit laudabilis. Si potuit peccare habeo ꝓpoſitū: q2 ſi potuit peccare potuit velle iniq̄tatē/ ⁊ tñ̄ de⁹ eſt: g̃ ſimul potuit peccare ⁊ eſſe de⁹. P.

2o opponūt quidā ſic: xp̄s aut mentiri potuit aut nō. ſi nō potuit: g̃ falſū ꝓferre nō potuit: g̃ non potuit oīa

quētū potes:q2 tu falſum proferre poteris. Si autē mentiri potuit:ḡ peccare potuit. ⁊ oē peccatū actuale
3o precipue eſt voluntariū:ḡ potuit velle pctm̄. Item videt voluiſſe pctm̄ aliqn̄:q2 voluit hoc qḋ nō voluit
Solo. deus pater:q2 voluit calicē tranſferri a ſe. Si di-
Inſtantia cas q nō eſt pctm̄ velle qḋ deus nō vult. Cōtra ſuper illud Cant.1. Recti diligunt te. dicit gloſa q curuitas aīe eſt velle illud qḋ deus nō vult:ḡ eſt peccatū
4o q2 nihil eſt curuitas aīe niſi pctm̄. Itē aut voluit q calix ab eo tranſiret/aut nō. ſi ſic/tunc voluit qḋ paṫ noluit:⁊ ſic voluit peccatū:vt videt. Si nō ⁊ petijt:ḡ petijt qḋ nō voluit. ⁊ ita duplex videt fuiſſe/qḋ iterū peccatū eſt. ⁊ ita videt q nō repugnent iſta poſſe velle
Solo iniqtatē ⁊ eſſe deū. Solo dōm q xp̄us non potuit velle iniquitatē:⁊ hoc nō fuit coactio:ſed imobilitas
Ad primū. honeſtatis ſue ex vniōe ad deitatē. Ad primū ḡ dicendū q bonitas xp̄i laudabiliſſima fuit ex hoc q peccare nō potuit:q2 hoc non poſſe nobiliſſimū poſſe eſt. vnde nō ſonat coactionē/ſed potius imobilitatē voluntatis ex pfecta affectiōe circa ſummū bonū quam
Ad 2m habet xp̄us ex vnione. Ad aliud dicendū q xp̄us nunq̄ mentiri potuit:⁊ pono q proferat falſum erit materialiter ſuppoſitū ſuū falſum:⁊ nō cū intentione fallendi vel ſignificādi falſum ita eſſe vt pronunciat/
Ad 3m falſitas aūt veritati imiſceri nō poteſt. Ad aliḋ dicēdū q xp̄s nūq̄ voluit qḋ pr̄ noluit eū velle. qn̄ em̄ pater eū fecit hominē voluit eū velle ⁊ oñdere ſe velle omnia homini naturalia:⁊ ideo voluit eū velle qḋ ſequebat ex timore naturaliū qḋ dixit: Si viſ. ⁊c. oſtēſiuū fuit naturalis timoris:⁊ h̄ velle dūmodo timor nō deduceret rationē nō fuit cōtrariū voluntati pr̄is
Ad inſtātiā de Cant. ſed potius pater voluit eū hoc velle. Ad id qḋ obijcit de Cant. dicendū q intelligit de cōformitate voluntatis dei ⁊ forma volēdi. ſ. vt ex eadē charitate velimus ex qua vult deus. in volito em̄ ſolo qn̄q̄ conformare volūtatē ad voluntatē eſt mortale peccatū: vt patet in fine primi libri in auctoritate aug. de duobus filijs/quoꝝ vnus ex auaritia patrē morientem
Ad 4m vult mori. alter ex pietate vult eū viuere/ qḋ nō vult deus. de hac aūt materia ibi plura notata ſunt Ad aliud dicendū q petijt qḋ voluit eū pater petere quādo naturā paſſibilē dedit:⁊ iō nec duplex/nec diſformis a patris voluntate oſtendit.

Artic. VI. f

An iſta ſit vera demonſtrando chriſtū iſte homo peccare potuit.

Arg. po. Einde querit de hoc qḋ dicit:[Hic diſtinctō
D ne opus eſt. ⁊c.]ſ. b. Videt em̄ q hec ſimpliciter ſit falſa:iſte homo peccare potuit. ſicut eī in principio iſtius diſtinctiōis oſtenſum eſt/ li iſte demonſtrat ⁊ ſupponit perſonā:⁊ illa nō poteſt peccare ſiue intelligat in humanitate ſiue nō:ḡ opus eſt diſti-
2o ctiōis:ſed abſolute eſt neganda. Itē dec q demonſtrat naturā/adhuc nō excludit vnio:⁊ vnita nō pōt
3o peccare:ḡ adhuc ſimpliciṫ eſt neganda Itē demus etiā q nō ſit vnita cū xp̄us in ſe duo habuit. ſ. vniōē ⁊ ſtatū cōprehenſoris in via: q2 in via verus cōprehēſor fuit ceſſante vnione:nō ꝓpter hoc deficit rō cōpre-
Solutio henſoris:⁊ tunc iteꝝ peccare nō potuit:ḡ videt q in oī ſenſu iſta ſimpliciṫ ſit neganda. Solo. videt mihi ſimpliciter ⁊ abſolute neganda eſſe:⁊ tñ mgr̄ non intelligit diſtinctiōe opus eſſe q locutio ſit multiplex q2 in veritate abſolute eſt falſa:ſed intēdit q ſi queſtio fiat de natura/q tunc pōt intelligi vnita vel nō vnita ⁊ ſi intelligit nō vnita/tūc habebit potētiā peccandi nō ex aliquo inclinante in peccatū/ſicut nos ex fomite:ſed potius ex ſola flexibilitate liberi ar. ⁊ tūc ad argumentū cōtra factū de cōprehēſione dōm q cōprehenſio xp̄i fundat ſup vnione/⁊ ceſſante vniōe ceſſabit cōprehenſio in via:q2 in ſtatu patrie nō ſic eſt:ſed natura humana nō accipit ſic niſi ſola ⁊ nuda cōtemplatōe intellect9 qliṫ nunq̄ fuit:q2 ipē faciēdo eā vniuit/⁊ vniendo fecit eam eſſe.

Quorundam opinio q potuerit etiam vnita peccare.

Quidā tñ pbare conant etiā eā vnitā verbo poſſe peccare:q2 libeꝝ ar. habet:⁊ ita pōt flecti in vtrāq̄ ptē: qḋ friuolū eſt:cū ⁊ angeli libeꝝ arbitriū habeant:⁊ tñ gratia adeo ſūt cōfirmati vt peccare nequeant. Quantomagis
ḡ ille hō cui ſpūs eſt datus ſine menſura. In a
ducūt q̄ſ auctoritatē ad pbandū idē. Scriptū eſt em̄ in li. Sap. Qui potuit tranſgredi Eccl.31.
⁊ nō eſt tranſgreſſus:facere malū ⁊ non fecit
Sed hoc accipiendū eſt ſm mēbra: vel ptim b
de capite:partim de mēbris. de capite nō eſt tranſgreſſus:⁊ nō fecit malū. de membris potuit tranſgredi ⁊ facere malum.

An chriſtus potuit peccare in actu. Arti. VII

Einde querit de hoc qḋ dicit: [Quidā tñ ni- g
D tunt pbare. ⁊c.] Licet em̄ xp̄us peccare non Arg. pmo
potuerit in actu:videt tñ potētiā peccādi habuiſſe pluribꝫ rōnibꝫ/quaꝝ prima ſumit ab auctoritate Bern.q dicit q tantū deſcendit quantū deſcēdere potuit:ſed infimus gradus pter culpā eſt potētia peccādi/⁊ nō peccare:ḡ videt q ad illū gradū deſcen
dit. Itē Ariſto. in. 3. thopicoꝝ: Poteſtates maloꝝ 2o
eligēde ſunt vt furari. ⁊c. pōt em̄ deus praua agere:
ḡ videt q xp̄us elegerit ſibi has ptātes. Itē omis 3o
potentia rōnalis eſt ad oppoſita. xp̄us habuit formā rōnalē:ḡ habuit eā ad oppoſita:ḡ habuit potētiā ad
malū ſiue mali:ḡ habuit potētiā peccādi. Sed cō Rō.
tra putas ne q additū minus ⁊ ſubtractū auget eſſe libertatē ⁊ partē libertatis. ita dicit Anſ. ⁊ loquitur de flexibilitate ad oppoſita: ḡ flexibilitas minuit libertatē arbitrij ſi addat ei:ḡ videt q nō fuerit in xp̄o
q2 nihil minus libertate ſua pfuiſſet nobis. Solo Solo
dōm q xp̄us poteſtatē peccādi nō habuit. Ad pri- Ad primū
mū ḡ dōm q potētia peccādi defectus eſt ⁊ in illū defectū deſcēdere nō eſt hūilitatis /ſed pucrſitatis:⁊ iō
xp̄us in illū deſcendere nō debuit. Ad aliud dōm Ad 2m
q ptātes maloꝝ nō ſunt ptātes ad mala:⁊ iō nō eligunt ſm q ſunt maloꝝ:ſed eligunt ſm q ſunt poteſtates ad bona:q2 eadē eſt poteſtas bona ⁊ mala:licꝫ non ſit niſi ad bonū:⁊ ideo gr̄a illius ad qḋ finaliṫ eſt dicit eā eſſe eligendā/⁊ nō gratia mali qḋ qn̄ eſt indicat defectū eius. q autē dicit q deus pōt praua agere intelligit ſic vt quidā dicūt/q quedā facere poteſt deus que nunc praua ſunt:ſed ſi faceret ea non eſſent praua. vel poteſt dici ipm̄ loqui ſm opinionē gētiliū
de his que idola ſunt. Ad aliud dicendū q potētia Ad 3m
rationalis vt eſt potētia/eſt ad oppoſita:⁊ ſic ſp fuit i chriſto. vnde in ipo nunq̄ fuit vt potentia indifferenter ſe habens ad vtrūq̄ contrarioꝝ.

Arti. VIII. **An xp̄o datus ſit ſpūs ⁊ grā ſine menſura.**
H Einde querit̃ de hoc qđ dicit: [Jlle homo cui
Arg. ꝑmo d ſpūs eſt datus ſine menſura. ⁊c.] d̃. a. Videt̃
eñ hoc eſt falſum: quia ſpūs aut eſt hic creatꝰ
aut increatus. Si increatus hoc eſſet paꝝ dicere: qꝛ
oĩ ille dat̃ hoĩ cui dat̃ ſine menſura: quia ille non ha-
bet menſurā. Si aũt loquimur de creato q̄ eſt gratia
hoc aũt videt̃ falſum: qꝛ eſſentia aĩe xp̄i finita eſt: g̃ nõ
Sol'o eſt ſine menſura habitꝰ eius. Si dicas ꝙ eſſentia-
liter finitus eſt habitus gratie aĩe xp̄i: ſed virtute eſt
Jnſtãtia infinitus. Cõtra virtus infinita nõ eſt in ſubiecto
finito: ſi attendat̃ infinitas ſm vigorē virtutis: ⁊ nõ
ſm iterationē actuũ: quia motores ſpheraꝝ ſi tñ mo
tores habeãt: ſicut dicunt quidã phi. etiã ſi dicerent̃
ſemꝑ poſſe mouere / nõ ex hoc ſequeret̃ ꝙ eſſent infini
te virtutis: g̃ cũ virtus finita ſit in eſſentia / erit finita
in potẽtia merendi. ⁊ ita dat̃ ei ſpūs ad menſurã: ⁊ in
Rõ in opm eſſentia ſpūs gratie / ⁊ in vigore gratie. Sed ꝯtra
ponat̃ ꝙ xp̄us habeat gratiã finitã / alius ſanctus q̄-
cũqꝫ ſit habebit aliquanto minorē: ⁊ cũ vtraqꝫ ſit fini
ta eſſent ꝓportiõabiles. finiti eñ ad finitũ ſꝑ eſt ꝓpor
tio aliqua. ꝓficiat g̃ ille ſanctus: g̃ tñ ꝓficere põt
ꝙ gratia ſua erit ſicut gratia xp̄i in quãtitate / qđ fal-
ſum eſt: g̃ gratia xp̄i etiã creata eſt ⁊ finita: vt videtur
Jtē Anſ. probat ꝙ infinitũ eſt qđ adã abſtulit deo: ⁊
nõ poteſt recõpenſari niſi per infinitũ bonũ: ſed recõ-
penſat̃ per meritũ chriſti: ergo meritũ chriſti eſt infini
Solutio tũ bonũ. vt videt̃. Solutio dicendũ ꝙ gratia chri
ſti duplex eſt. ſ. creata / que eſt habitus anime: ⁊ vnio-
nis que attingit gratiã infinitã: quia vnio facit homi
nē eſſe deũ / ⁊ poſſe qđ deus poteſt. Actus autē meri-
ti xp̄i attendit̃ penes vtrãqꝫ gratiã: quia aliter nõ eēt
veꝝ qđ dicit Anſelmus / ꝙ illud non poſſit redimere
niſi deus. vnde dico ꝙ habitus anime chriſti eſt ha-
bitus anime vnite deitati: ⁊ agit in virtute illiꝰ vnio
Ad ꝑmũ nis. Dico igitur ad primũ ꝙ eſt finitus habitus in
ſua ſubſtantia: ⁊ tamē poteſt in infinitũ. nõ ex ſe: ſꝫ qꝛ
eſt habitus potentie vnite deitati. vnde nõ eſt ſimile
ad quã libet virtutē creatã ſimplicē / que nõ eſt vnita.
quia illa nõ poteſt in hoc qđ poteſt chriſtus / propter
vnionē. ⁊ per hoc patet ſolutio ad vltimũ ꝙ nullꝰ q̄n
tũcunqꝫ ꝓficiat poteſt equare habitũ illũ ꝓpt̃ vnio
Ad inſtãtiã nē. Ad id quod ante obijcit̃ ad hoc ꝙ ſit infinitus
ſimpliciter: dicendũ ꝙ finitus eſt in eſſentia: tñ poſſe
eius nõ accipit̃ tñ ex ip̄o: ſed etiã ex vnione potentie
in qua eſt: ⁊ ab illa parte attingit infinitũ / ⁊ cõtrahit
infinitũ poſſe in actu: vt anſelmus probat. ⁊ per hoc
patet ſolutio ad totum.

Arti. IX **An xp̄us habuit poteſtatē tranſgrediẽdi.**
J Einde queritur de hoc qđ dicit: [Qui potuit
d tranſgredi ⁊ non eſt tranſgreſſus. ⁊c.] d̃. b.
Arg. primo Hoc eñ videt̃ eſſe ad augmentũ laudis: ⁊ ita
cũ nihil laudabiliũ defuerit xp̄o / videt̃ ꝙ hoc habuit
ergo potuit tranſgredi. nec videt̃ valere ſolutio magi
ſtri quia nihil laudabilium defuit xp̄o ergo in xp̄o fu
2o it tranſgrediendi potentia. P̄ dicit Damaſcenus
ꝙ aſſumpſit oĩa que in natura noſtra plantauit. ſed
hoc plantauit in natura noſtra: ergo aſſumpſit: g̃ po
3o tuit tranſgredi. Jtē Dama. Totũ eñ totus aſſũ-
pſit me / vt totũ mihi ſalutē gratificaret: ergo videtur
cũ potẽtia tranſgrediendi aliquid ſit de nobis ⁊ na-
Solutio turale nobis ꝙ xp̄us aſſumpſit illa. Solutio dicē
dũ ꝙ xp̄us potentiã trãſgrediendi nõ habuit: qꝛ trãſ
greſſio nõ potẽtia ſm ꝙ hmõi: ſed defectꝰ eſt Ad ꝑ Ad primã.
mũ ergo dicendũ ꝙ in homĩe dicit laudē nõ ꝑ ſe / ſꝫ ꝑ
accñs. ſ. inquantũ ex ea infert̃ volũtaria ſeruatio iu-
ſticie: ſed in quibus maioꝛ libertas eſt / rõ ſumit̃ non
ex huius potentia: ſed potiꝰ ex imobilitate libere vo-
luntatis ſeruantis iuſtitiã / ſicut in chriſto ⁊ cõfirma-
tis. Aliã ſolutionē magiſter dicit in lr̃a. Ad aliđ di Ad 2m
cendũ ꝙ potẽtia peccãdi inquantũ hmõi / nõ eſt plan
tata vt pars in natura noſtra: ſed potius eſt defectꝰ
cõſequēs ex hoc ꝙ creati ſumus de nihilo: ⁊ ideo nec
dicit libertatē (vt dicit Anſ.) nec ꝑfectõnē libertatis
Ad aliud dicendũ eodē modo ꝙ intelligitur de ꝑ- Ad 3m
tibus integralibꝫ ⁊ virtutibus: ſed potentia peccan-
di eſt defectus ⁊ impotẽtia ꝯñs exitũ rationalis na-
ture de nihilo: ⁊ ideo nõ oportuit illũ aſſumere: quia
non expediebat nobis

Si deus potuerit aſſumere ho minem in ſexu muliebri.

Solet etiam queri q̄uis curioſe a nõnullis ſi
deus humanã naturam potuit aſſumere ſm
muliebrē ſexũ. Quidam arbitrant̃ eũ potuiſ
ſe aſſumere hominē ĩ femineo ſexu vt aſſum-
pſit in virili. Sed oportunius atqꝫ cõuenien
tius factũ eſt: vt de femina naſceret̃ ⁊ virum
aſſumeret: vt ita vtriuſqꝫ ſexus liberatõ oſtē
deret̃. Unde aug. in lib. lxxxiij. queſtionũ.
Homĩs liberatio in vtroqꝫ ſexu debuit appa
rere: g̃ qꝛ virũ oportebat ſuſcipere: qui ſexus
honorabilioꝛ eſt cõſequens erat ⁊ feminei ſe
xus liberatio. Hinc apparet quia ille vir de
femina natus eſt. Sapientia ergo dei que dr̃
vnigenitus filius homine ſuſcepto in vtero ⁊
de vtero virginis liberationē hoĩs indicauit

An xp̄s debuit aſſumere hoĩem ĩ ſexu feĩeo Arti. X.
Einde querit̃ de hoc qđ dicit in vltima q̄ſtiõe R Arg. primo
d ibi: [Solet etiã queri. ⁊ c.] Videt̃ eñ ꝙ filiꝰ
dei hominē in femineo ſexu aſſumere debuit:
qꝛ mors prima per feminã inchoauit: g̃ etiã ꝑ feminã
debuit incipere vita. Jtē ſapiã que eſt filiꝰ q̄ſi femi- 2o
ne vitã geſſit q̄ nos viſceribꝫ charitatis cõcepit / ⁊ for
mauit ⁊ ꝑpit. vnde et Prouerb. vltimo fortis mu-
lier dicit̃: g̃ videt̃ ꝙ in ſexu femineo aptius fuit ſibi ac
cipe hominē q̄ꝫ in maſculino. Sed ꝯ ꝑdicatio ꝑ fe- Rões ꝑ ve
minã fieri nõ debebat / cũ g̃ ad annũciãdũ miſſus fue ritate. ꝑma
rat in femineo ſexu naturã noſtrã aſſumere nõ debu-
it. Jtē caput eccl'ie eſſe debuit. mulier aũt caput ec- 2a
cleſie eſſe nõ potuit: g̃ nõ debuit eſſe femina. Jtē in 3a
nullo genere eſt idē filiꝰ ⁊ filia: ſed xp̄us filius fuiſſet
eterna generatiõe. tꝑali aũt filia: g̃ fuiſſet filius ⁊ fi-
lia: qꝛ hypoſtaſes cõicarēt ſibijnuicē ſuas ꝓprietates
Jtē Ariſto. in li. de anĩalibꝫ. xvj. dicit ꝙ femina eſt 4a
mas occaſionatus: g̃ videt̃ ꝙ femina ſit ex imꝑfectio
ne nature. xp̄us aũt ꝑfectiſſimus eſſe debuit: g̃ debu
it eſſe filius ⁊ nõ filia. P̄ quattuoꝛ modis deus ho 5a
minē facere potuit: vt dicit anſ. ſcꝫ ſine viro ⁊ femĩa
vt adã. ex viro ſine femina vt eua. ex viro ⁊ femina vt
abel / q̄ curſus nobis ĩnotuit: g̃ reſtabat adhuc vnus
ſcꝫ ex femina ſine viro. ⁊ cum primo ex viro produxe

rat feminā reſtabat vt nunc ꝓduceret virū virginem
Solutio ex femina virgine. Solo. vltime rōnes ſunt cōce-
Ad primū. dende. Dicendū ad primū ꝙ licet mors hec intra-
uit ꝑ feminā: tamē ꝓpagatio mortis principalius eſt
per virū: quia ipe eſt principalior in generatōe: et ab
ipo principalius tranſfundit̄ in generatiōe originale
Ad 2m Ad aliud dōm ꝙ hoc intelligit̄ ſpūaliter ⁊ in ſpūa
li fecunditate quo ad predicationē aptior eſt ꝙ̄ in cor-
Ad alia. pore maſculꝰ eſt ꝙ̄ femina. Ad alia ſatis ſoluit ma
giſter in lr̄a vt per ſe patet inſpicienti.

Si chriſtus ſm naturam homi- nis in ſapientia ⁊ gratia proficere potuit vel profecit.

Diſti. XIII.

Quō verbi ſeu xp̄i icar- natio ordi- nat̄ ad nr̄az redēptionē ꝙ̄tū ad ple- nitudinem grē ⁊ ſapiē ſimul.

p Reterea ſciendū eſt
chriſtū ſm hominē ab ipa cōceptō
ne gratie plenitudinē recepiſſe cui
ſpūs datus eſt nō ad menſurā in quo plenitu
do diuinitatis corporaliter habitat. Ita vo
habitat: vt ait Aug. ad Dardanū ꝙ omī gra
tia plenus eſt. nō ita habitat in ſanctis: vt in
a noſtro corpore ineſt ſenſus ſingulis membris
b ſed nō quantū in capite. ibi em̄ et viſus eſt et
auditus ⁊ olfactus ⁊ guſtus ⁊ tactus. in cete-
ris aūt ſolus eſt tactus. Ita in chriſto habita
tionis plenitudo diuinitatis: quia ille eſt ca-
put in quo ſunt om̄es ſenſus. in ſanctis vero
quaſi ſolus eſt tactus: quibus datus eſt ſpi-
ritus ad menſuram cū de illius plenitudine
c acceperunt. Acceperunt autē de illius pleni
tudine nō ſm eſſentiā: ſed ſm ſimilitudinem
quia nunꝙ̄ illam eandē eſſentialiter: ſʒ ſimi-
d lē acceperunt gratiā. Puer ergo ille plenꝰ ſa
pientia ⁊ gratia fuit ab ipa cōceptione. Un-
Hiere. 31 de Hiere. recte dicit: Nouū faciet dominꝰ ſu
per terram: mulier circūdabit virum. quia ī
vtero virginis perfectus vir extitit: non ſolū
propter animā ⁊ carnē: ſed etiam propter ſa-
pientiam ⁊ gratiam qua plenus erat.
A Reterea ſciendum eſt xp̄m hominem. ⁊c̄.]
p Hic incipit pars illa que eſt de cōuenienti-
bus xp̄o ſm potentias vel virtutes natura
les quas ſuſcepit in humana natura: ⁊ ſm
ꝙ duplex eſt ſubſtantia humane nature/ ſic ſunt du-
plices potentie: ſ. anime ⁊ corporis: ⁊ de cōuenienti-
bus chriſto ſm potētias anīe agit primo. In ſecūda
aūt parte de cōuenientibꝫ ei ſm potētias corporis: et
hec incipit in diſtinctiōe .xv. ibi: [Illud quoqꝫ preter
mittendū nō eſt. ⁊c̄.] Prima habet duas queſtiones
de profectu gratie ⁊ ſapiētie xp̄i/ que inſunt per potē
tias anīe/ quaꝝ vna determinat̄ in iſta diſtinctōe: ſcʒ
qualiter in gratia ⁊ ſapiētia profecerit. Secunda eſt
de numero ſcitoꝝ vtrū tot ſciuerit ſicut pater ⁊ eque
limpide/ vel nō: ⁊ hec determinat̄ in ſequentibus ibi
[Hic queri opus eſt cū anima xp̄i. ⁊c̄.] Hec aūt diſti
ctio habet duas partes/ in quaꝝ prima queſtionem
mouet ⁊ ſoluit. In ſecunda obijcit in cōtrarium ibi:
[Huic aūt ſententie videtur obuiare. ⁊c̄.]

An grā chriſti fuit grā creata vl̄ increata. Arti. I
i Ncidit primo queſtio ex parte gratie ⁊ ſapiē
tie quā dicit̄ hic accepiſſe xp̄us vtrū fuit gra
tia creata vel increata: videt̄ aūt ꝙ increata. Arg. primo
Omne em̄ creatū eſt in numero/ pondere ⁊ menſura. ꝙ increata.
ſpūs huic hoī nō dat̄ ad menſurā: ḡ dat̄ ei ſpūs īcrea
tus. Itē in inferiori natura cōiuncta eſt diuinitas 2º
ſine medio habitu. ſ. carni: ergo multomagis ſuperio
ri. ſ. anīe ſine aliquo habitu creato cōiungebat̄. et ſic
iſte homo nō habuit ſapientiā vel gratiā que eſſet ha
bitus creatus. Itē inter ſimilia nō oportet ponere 3º
cōiungens mediū. anima aūt chriſti nihil habuit de ħ
qō facit diſſimilitudinē: qꝛ hoc (vt dicit aug.) ſolū pec
catū eſt: ergo nō oportet ponere habitū gratie mediū
quo cōiungat̄ anīe diuinitas. Itē in deo nō poni- 4º
mus habitū diſponentē potentiā eius ad opus: ergo
nec etiā in illa qō eſt vnitū deo: ſed tota anīa ſm oēs
potentias eſt vnita deo: ergo nō oportet aliud adiuto
riū ponere preter eā. ⁊ ſic nō eſt ibi habitus creatꝰ ali
quis. Itē natura expedit ſe paucioribꝫ quo poteſt: 5º
ergo multomagis gratia ⁊ deus. ſed diuinitas vni-
ta poteſt hoc facere per ſe ſine habitu gratie ⁊ ſapien-
tie creato: ergo ſuperfluit in xp̄o ponere habitū gra-
tie ⁊ ſapientie creatū. Sed cōtra optimo nihil de- In opm̄ p̄o
eſt de oī bonitate quā recipere poteſt. ſed chriſtꝰ opti
mus eſt: ergo nō defuit ei aliqua bonitatū/ quam po
tuit recipere. eſt autē ſuſceptibilis gratie create: ergo
habuit eā. Itē oīa humana que ſunt ꝑfectiōis habe
re debuit/ vt nobis cōformis oſtenderet̄: ſed gratia ē
de precipuis cōuenientibꝫ homī ⁊ ſapiētia: erga debu
it habere. Itē nihil redūdat ex aliquo niſi qō eſt in il
lo. gratia aūt ī merito redundabat ex chriſto in nos:
quia nobis meruit: ergo gratia qua merebat̄ in ipſo
fuit. ſed hec eſt creata: ergo gratiā creatā habuit/ ⁊ ea
dem ratione ſapientiā: quia illa redundabat ex ipſo ꝑ
doctrinā. Item chriſtꝰ fuit veriſſime in ſtatu viato
ris: ergo nō defuit ei gratia viatoris. hoc aūt eſt gra
tia creata: ḡ habuit gratiā creatā. Itē Eſa. 11. Re-
quieſcet ſuper eū ſpiritus domini/ ſpiritus ſapientie.
⁊c̄. Itē Eccī. 24. In me omnis ſpes vite ⁊ virtutis:
que omnia dicūt gratias creatas. Itē Matth. 12.
Diſcite a me/ qꝛ mitis ſum ⁊ hūilis corde. Pſ̄. 44.
Diffuſa eſt gratia in labijs tuis. Solutio ꝙ ſi vis Solo.
fiat in verbo ꝙ chriſtus ab inſtanti cōceptōis accepit
ſpiritū/ intelligit̄ (vt ſancti dicunt) de ſpiritu ī donis
creatis gratūfacientibus ⁊ gratiſdatis: ſed a ſpū in-
creato qui eſt filius potius recepta eſt humana natu
ra in ipo ꝙ̄ receperit: quia dicimur recipere ⁊ habere
illud quod nobis aduenit: vt ſupra dixit Aug. nō cui
nos aduenimus. hoc aūt nō ideo dico ꝙ tēpore chri-
ſtus fuerit homo ante gratiā ſuā: ſed ideo quia natu-
ra ſubiectū precedit habitū ⁊ habet habitū ⁊ non ha-
betur ab ipo. ſm hoc igit̄ dicendū ꝙ ſm intētionem
ſanctoꝝ intelligit̄ hoc de gratia creata. Ad primū
aūt qō cōtra obijcit̄ dicendū vt ſupra ꝙ ſpūs datus Ad primū.
eſt xp̄o nō ad menſurā per virtutē vnionis per quam
deus cōcurrit ad actū quēlibet chriſti: ⁊ ideo eſt infi-
nite virtutis/ vt dictū eſt ſupra. Ad aliud dicendū Ad 2m
ꝙ nō ponimus habitū gratie ⁊ ſapiētie in chriſto/ vt
ſit mediū vnionis deitatis ad animā vel ad carnē: ſʒ
potius vt perfectio informās opera/ ex parte potētie
create: quia nō mediante charitate vel caſtitate con-
iuncta eſt ei diuinitas: ſed potius immediate. Ad Ad 3m
aliud dicendū eodē modo ꝙ vna eſt ſolutio amborū.

Ad aliud dicendū q in deo nō ponit habitus propter ſimplicitatē: ſed tamē ipſe habet vere ſapientiam ꝛ bonitatē: ſed natura humana nec in xp̄o ſimplex eſt ꝛ ideo habitus anīe nō eſt ipſa anīa: vt magiſter dicit in lr̄a in penultimo capitulo diſtinctiōis iſtius Ad aliud dicendū q nō ponunt duo adiutoria potentie create propter infirmitatē deitatis: ſed potius ꝓpter vtriuſqꝫ noſtre demonſtrationē. vnde cū potentia humene nature in ipſo ſit in optimo gratie/ꝛ in optimo qđ eſt diuinitas/tunc cognoſcit vtriuſqꝫ veritas Ad aliud dicendū q deus nō tm̄ attendit in operando qđ de potentia ſua facere poſſit: ſed etiā quid ſm ſtatum nature in qua operat fieri cōgruū ſit. ꝛ cū hūane anīe cōgruū ſit mereri operat in ipſa per habitū ꝛ cū habitu meritorio. Ad aliud dicendū q natura expedit paucioribus ſe q̄ poterit: ita tamen q nō deficiat in neceſſarijs: ꝛ ita facit diuinitas vnita xp̄o: quia neceſſariū hūane nature nō deitati fuit vt perficeret optimo gratie ꝛ ſapientie.

Arti. II B

Qualiter xp̄us dicatur caput noſtrum.

Einde querit de hoc qđ dicit Aug. [In nr̄o
D corpore ineſt ſenſus ſingulis mēbris: ſed nō tantū quantū in capite. ꝛc̄.] ſ.a. Ex hoc enim vult probare q xp̄us accepit ſpm̄ vt caput: nos autē vt mēbra. hic aūt incidit duplex q̄ſtio. ſ. qualit xp̄us
Rō pma. dicat caput/ꝛ que ſit gratia capitis. Ad primū ꝓcedit ſic ad Eph. 2. dicit gloſa/ q xp̄us eſt caput ſm deitatē.
2a Itē Hila. dicit q caput omniū xp̄us. caput ḡ xp̄i deus: ſed oīum nō poteſt eſſe caput ſm conformitatē nature: ḡ ipſe eſt caput omniū ſm deitatē.
3a Itē a capite fluit ſenſus ꝛ motus in oīa mēbra: ſed ſenſus ꝛ motus eccl'ie nō ſunt a xp̄o niſi ſm diuinam
In opm af. naturā: ḡ ipſe eſt caput ſm diuinā naturā. Sed cōtra caput qđ nō eſt vnius nature cū alijs mēbris facit corpus monſtruoſum: ſed eccleſie corp⁹ nō eſt mōſtruoſum: ḡ eccl'ie caput eſt in conformitate nature cū
Solutio ad totū. alijs mēbris. Solutio. dicim⁹ q caput habet tria in ſe in cōparatione ad corpus: quoꝝ vnū eſt virt⁹ q̄ principiū eſt effectiue influens virtutē ſenſus ꝛ mot⁹: q̄a ſenſus fluit ab anteriori parte capitis: motus autē a poſteriori ꝑ neruos ſenſibiles ꝛ motiuos. Secundū aūt eſt id qđ aīa formalit influit mēbris aſſimilando ea ſibi in virtute ſenſitiua influxa que quaſi formalit adheret mēbris. Tertiū aūt eſt conformitas nature cū mēbris: ꝛ ſic tripliciter cōſiderari poteſt caput ſpirituale qđ eſt xp̄us. ſi aūt cōſideret vt principiū influens effectiue tm̄/tunc eſt caput oīno ſm deitatem. ſi aūt vt eſt principiū effectiuū ꝛ aſſimulās ſibi ꝑ aliqđ qđ influit qđ eſt vt forma: ſic eſt caput beatoꝝ ꝛ exiſtētiū in gratia/quib⁹ influit quaſi ſimilitudinē ſue vite ꝛ ſui motus ꝛ ſui ſenſus in donis ꝑficiētib⁹ intellectū ꝛ affectū. Si autem tertio mō cōſideret/tūc eſt caput hominū tm̄. ꝛ per hoc patet ſol'o ad oīa obiecta pret
Ad obiectū vltimū. vltimū Ad qđ dicendū q illud qđ ē diuerſe nature ꝛ gratie nō facit monſtruoſitatē dūmodo habeat ad corpus ordinē vt influēs extra: quia alit mōſtruoſa eſſet cōiunctio aīe cū corpore: ſed id qđ eſt diuerſe nature nō habet virtutē influēdi in corp⁹: vt caput leonis/vel hmōi. illđ fac mōſtrū in cōpōne ſui ad corp⁹.

Arti. III. C

Que ſit gratia capitis.

Ecundo querit que ſit gr̄a capitis: videt autē q vnio: q2 illa eſt gr̄a capitis que facit virtutē influendi ꝛ ſenſum ꝛ motū. nō aūt habet
Arg. pmo F virtutē influēdi ſenſum ꝛ motū niſi ex deitate: ḡ videtur q vnio ad deitatē cōfert ſibi gratiā capitis Itē 2o caput eſt regitiuū mēbroꝝ: ḡ id qđ cōſtituit in altero regiminis mēbroꝝ illud dat gratiā capitis. hoc aūt facit vnio: ḡ vnio eſt gr̄a capitis. Sed cōtra gr̄a capitis eſt que influit mēbris. vnionē aūt xp̄us nō influit In ꝯriū. mēbris: ḡ vnio nō eſt gratia capitis. Solutio dicendū gratia xp̄i eſt triplex. ſ. vt vniti/ꝛ vt capitis/et Sol'o vt ſingularis hoīs. illa q̄ eſt vniti nō eſt ad menſurā: ſicut in precedentib⁹ habitū eſt. Illa aūt q̄ eſt capitis eſt influens ſupra mēbra tripliciter ſm triplicē capitis cōſiderationē: ſed effectiue influit ſm duas conſiderationes primas. In tertia aūt cōſideratiōe ipſe qđē qui eſt caput adhuc effectiue influit: ſed nō inquantū homo: ſed influit ſic triplicit. ſ. meritorie: q2 meretur nobis influxū gratie: ꝛ mediatoris mō ſiue redēptoris: q2 tollit obſtaculū influxus in nos/qđ obſtaculū eſt debitū ade qđ ſoluit. Tertio mō exemplarit: gratia aūt ſingularis hoīs fuit etiā in eo priuilegiata in operib⁹ gratie gratiſdate: vt in verbis ſapie ꝛ ſciētie ꝛ miraculis/ꝛ hmōi opib⁹ gr̄e gratūfacientis: q2 nullius hominis vnq̄ pōt eſſe gratū opus q̄ ſicut ſuū fuit
Ad obiecta Dicendū ḡ ad primū q vnio eſt gr̄a ad eſſe deū hūc hominē/ꝛ nō ad influendū: ꝛ eſt bene cōſtituēs in loco ꝛ rōne capitis: ſed tamē ipſa nō eſt qđ caput cōicat mēbris. ꝛ per hoc patet ſolutio ad totū.

Arti. IIII. D

Quos ſenſus ſpirituale caput influit in membra ſpiritualia.

Einde querit de hoc qđ dicit: [Ibi eīm viſus
D et auditus ꝛ olfactus ꝛ guſtus et tactus eſt. ꝛc̄.] ſ.b. Licet eīm hic aug. loquat ꝑ ſimilitu-
Ad obiectū dinē: tn̄ illi ſenſus ſpūaliter ſunt in nobis: videt autē q tm̄ tactus fuit in xp̄o: q2 caput non influit mēbris niſi tactū/ꝛ nō alios ſenſus: ḡ videt q hoc in ſpūalib⁹ ſit eodē mō. Sed cōtra Pſ. 33. Guſtate ꝛ videte/ In ꝯriū obijcit qm̄ ſuauis eſt dominus. ḡ habem⁹ guſtum ꝛ viſum Itē reprehenſiue dicit de malis: Aures habent et nō audiēt: nares habent ꝛ nō odorabūt: oculos habent ꝛ nō videbūt: manus habent ꝛ nō palpabūt: ḡ videt q oīs ſenſus influat nobis caput noſtrū ꝑ ſpiritūſanctū. Itē Origen. ſuꝑ Leuit. Quinqꝫ ſunt Itē ſm origenē dr. ſenſus ſpūales. ſ. vt mundo corde videam⁹ deū/ꝛ audiamus que loquat. odoremus bonū odorē xp̄i: guſtem⁹ dulcedinē. de qua dicit: Si tamē guſtaſtis q̄ dulcis eſt dn̄s/palpemus cū iohāne verbū vite: ḡ videt q oīs ſenſus influit nobis ſicut hēt in ſe. Ulterius q̄rit penes qđ accipiunt iſti q̄nqꝫ ſenſus ſpūales Queſtiūcla cū obiectis dicit eīm Aug. q vno intellectu diſcernit quicqđ oīb⁹ ſenſib⁹ accipit: ḡ videt q hmōi q̄naria differentia ſenſuū nō poteſt ad ſpm̄ referri. hoc etiā videt q due ſūt differētie intellectus in nobis. ſ. intellectus q̄ eſt oīa intelligibilia facere in nobis: ꝛ intellect⁹ quo ē omīa intelligibilia fieri/hoc eſt agēs ꝛ poſſibilis: ḡ videt q nō ſit hmōi quinariā diuiſionē facere. Sol'o dicē-
Solutio ad primū. dū q in veritate aug. loquit ꝑ quandā ſimilitudinem capitis materialis ad caput ſpūale. caput eīm materiale aliquē ſenſum quē habet influit toti corpori: ꝛ aliquos etiā nō influit: ſed vni mēbro vnū/ꝛ alij alium: vt oculo viſum: lingue ꝛ palato guſtū: ꝛ auditū tympano auris: ꝛ odoratū olfactus/qđ ſunt duo coni cerebri in anteriori parte capitis ad modū coni mamille: vt dicit phs. oīb⁹ aūt mēbris influit tactū: quia (vt dicit phus) ille eſt ſenſus propter quē anīal eſt. et nō

eſt tā ſenſus q̄ꝫ differentia generalis cōſtitués vl'naturā ⁊ ſenſus neceſſitatē. ⁊ ſic xp̄us quedā dona excellenter habet / ⁊ nulli influit. quedā aūt influit quibuſdā / nō omnib. ſ. gratias gratiſdatas: oīb aūt influit qđ eſt neceſſe ad eſſe ſpūale: ⁊ hoc eſt ꝑ modū tactus ſine quo nō poteſt eſſe animal: ⁊ influit omnib motū meriti. ⁊ hoc donū eſt charitas: tamē aug. nō contradicit qn in nobis ſunt oēs ſenſus ſpūales. ⁊ ꝑ hoc

Ad id qđ eſt in ɔ̄riū. patet ſolutio ad primū. Ad id qđ in cōtrariū obijcit dōm ꝙ in nobis ſint oēs ſenſus ſpūales: vt dicit Origenes. ⁊ inuit pſ̄. Et poſſunt diſtingui hoc mō q2 ea que accipiunt a deo ſunt duplicia. ſ. bonitas et veritas. bonitatē in affectu / ⁊ veritatē in intellectu. bonitas aūt accipit duob modis. ſ. ꝑ ꝓpria: ⁊ ſic accipit per modū tactus. hoc modo quo tactus imutat penes cōiunctionē extremoꝝ. ⁊ hoc fit qn̄ experimento deū attingimus / ⁊ bonitatē ei9. accipit ⁊ bonitas penes ea q̄ oſtendūt cōplexionē eius ⁊ ſaporē. ſapor em̄ eſt ſequela cōplexionis rei tāgibilis cōmixte: ⁊ ſic ſpiritualit probamus dulcedinē dei in effectib: in quibus in via charitas eius monſtrat / ſicut in ɔplexione corpis ⁊ ſanguinis ſui. de q̄ dicit Sap. 16. Subſtantiā tuā ⁊ dulcedinē tuā quā in filios habes oſtendebas / ⁊ volūtati vniuſcuiuſqꝫ coꝝ deſeruiēs ad qđ

Replica quiſqꝫ volebat conuertebat. Si aūt obijcit contra hos duos ſenſus / ꝙ ſenſus eſt vis cognitiua. iſtud autē nō ordinat ad apprehendere: ſed potius ad afficit: dicendū ꝙ eſt cognitio ꝑ modū receptōis quaſi ab extra: ⁊ ē cognitio expimētal'. ſic dicit Dyo. ꝙ ierothe9 patiēdo diuīa didicit diuīa: ⁊ hec cognitiō ē ꝑ guſtū ⁊ tactum ſpūales. Si vō eſt perceptio veritatis / hoc ē duob modis. ſ. vt eſt veritas / vel vt eſt ordinata ad bonū: hoc eſt veꝝ in ratione veri: vel veꝝ in ratōe boni. ſi aūt eſt in ratiōe boni tunc eſt ſpiritualis odoratus. odor em̄ fit ex fumali euaporatiōe oſtendente rei ſaporē. ⁊ veꝝ in ratiōe quaſi euaporat ſaporē boni: et oſtendit ip̄m quaſi ꝑ diſtans qđ eſt veꝝ. Si vō eſt verū vt veꝝ / aut in ſigno / aut in ſe. ſi in ſe / tunc eſt viſus qui eſt in rei formā per ſe. Si ſecundo modo. ſ. vt ī ſigno / tunc eſt vt auditus: quia auditus eſt ꝑceptiuus forme rei in ſigno: et ideo iſti duo ſunt diſciplinales /

Ad q̄ſtiūculā cū obis vnus inueniendo / alter accipiendo ꝑ doctrinā Ad id quod vltimo obijcit dicendū ꝙ intellectus poſſibilis eſt vnus: ſed ſpeculatiu9 vel id quod eſt in ip̄o poteſt habere rationes differentie ſm actū / ſm ratōnes que dicte ſunt. ⁊ per hoc patet ſolutio ad totum.

Arti. V E

Utrū nos recipimus de plenitudine gratie chriſti eandem: et tantam gratiam quam ipſe accepit.

D Einde querit de hoc qđ dicit: [Acceperūt autē de illi9 plēitudine nō ſm eſſentiā. ⁊c̄.] ſ̄. c.

Arg. primo Videt ꝙ hoc ſit falſum: quia eſt in eo plenitudo redundantie: ḡ videt ꝙ iſtud idē in nos redundat qđ in ip̄o fuit: ⁊ ita per eſſentiā nos accipimus de eo

20 dem. Itē redemptionē nō habuimus niſi vnam: ⁊ hec facta eſt per chriſtū: ergo videtur ꝙ ad minus illā

Solutio eſſentialiter omnes accepimus. Solutio dicendū ꝙ magiſter hic loquit de gratia habituali qua formaliter iuſti ſumus: tamē cū dicit ꝙ accepimus ſm ſimilitudinē intelligendū eſt ꝙ hoc nō ſufficit ꝙ ſolū illi9 ſimilitudinē habeamus: quia ſic poſſemus accipere de gratia pauli vel petri: ſed exigit influentia capitis que ſupra dicta eſt. ſ. ad hoc ꝙ efficienter ſm ꝙ deus ⁊ meritorie ſm ꝙ homo influat nobis ſimilē gratiam ſue gratie / licet nō tantā. Ad primū ergo dicendū Ad primū. ꝙ eſt redundās nō materialiter / ſed cauſaliter: vt dictum eſt. Ad aliud dicendū ꝙ receptio eſt gratia cō Ad 2m munis quo ad aliquid / ⁊ quo ad aliquid ſpēalis: quo ad ſolutionē em̄ debiti adam cōmunis eſt: ⁊ ſic nō eſt in nobis. ſed quo ad efficientiā propriā. ſ. vt in me remoueat debitū ade / qđ eſt reatus originalis opoꝛtet accipere gratiā habitualē que formaliter deleat pēccatū. ⁊ hec eſſentialiter nō fuit in xp̄o: ſed prima ꝑ proprium opus ſuū facta eſt.

An chriſtus fuit plenus ſapientia ⁊ gratia ab ipſa conceptione. Artic. VI. F

D Einde querit de hoc qđ dicit: [Plenus ſapiētia ⁊ gratia fuit ab ip̄a cōceptione. ⁊c̄.] ſ̄. d. Hoc em̄ videt falſum: quia Luce. 4. ſuper illud: Hodie cōpleta eſt hec prophetia in aurib vr̄is. ⁊c̄. dicit gloſa: Pre omnib ſanctis vnctus eſt vnctōne ſpūali quādo ſpūſſanctus deſcendit ſuꝑ eū in ſpecie columbe. hoc aūt factū eſt cū erat incipiens q̄ſi eſſe annoꝝ trigīta. non ergo plen9 fuit ab inſtanti conceptionis. Solutio dicendū ꝙ eſt plenitudo ad actū Solō ad totū. perficiendi ip̄m plenū: ⁊ eſt plenitudo ip̄a redundās ex pleno ⁊ infundens alia. ⁊ prima fuit in xp̄o ab inſtanti cōceptionis. ſecunda aūt fuit ex quo miſſus eſt ſpūs corporali ſpecie ſicut columba in ip̄m: quia tunc effluxit vis regeneratiua in aquas: ⁊ etiā in alios ꝑ gratiam predicationis ⁊ miraculorum. ⁊ de hac plenitudine loquitur gloſa.

Auctoritatem ponit que videtur obuiare.

Huic aūt ſentētie videt obuiare qđ in Luce euangelio legit. Jeſus ꝓficiebat ſapientia ⁊ Luce. 2. etate ⁊ gratia apud deū ⁊ homines. Si em̄ ꝓficiebat ſapientia ⁊ gratia nō videt a conceptiōe habuiſſe plenitudinē gratie ſine mēſura. Ad quod ſane dici poteſt ip̄m ſm hominē tantā a cōceptiōe accepiſſe ſapientie ⁊ gratie plenitudinē vt deus ei plenius cōferre nō potuerit: ⁊ tn̄ vere dicit ꝓfeciſſe ſapiētia ⁊ gratia. nō quidē in ſe: ſed in alijs qui de ei9 ſapientia ⁊ gratia ꝓficiebāt: dū eis ſapiē ⁊ gratie munera ſm ꝓceſſum etatis magis ac magis patefaciebat. Unde Grego. in quadā hom̄. ait: Juxta hoīs naturā ꝓficiebat ſapīa. non ꝙ ip̄e ſapientior eſſet ex tp̄e: qui a prima conceptionis hora ſpū ſapiē plenus ꝑmanebat: ſed eandē qua plenus erat ſapientiā ceteris ex tēpore paulatim demōſtrabat. iuxta hoīs naturā ꝓficiebat etate de infantia ad iuuētutē iuxta hoīs naturā ꝓficiebat gratia: nō ip̄e qđ nō habebat ꝑ acceſſum tp̄is accipiendo: ſ; pandendo donū gratie qđ habebat. apđ deū ⁊ hoīes ꝓficiebat: q2 quantū ꝓficiente etate patefaciebat hoīb9 dona gratie q̄ ſibi inerāt ⁊ ſapiētie: tantū eos ad laudē dei excitabat ⁊ ſic deo patri ad laudem dei ⁊ hominib9 ad

ſalutē pꝛoficiebat. Jn alijs ergo nō in ſe pꝛo-
ficiebat ſapientia ⁊ gratia. Unde in eodem
b euangelio: Puer ille ſapiētia plenus et gra-
tia perhibet̃. Sic ergo dicit̃ pꝛofeciſſe ſapien
tia ⁊ gratia: vt aliquis rectoꝛ eccleſiaſtic⁹ di
cit̃ pꝛoficere in cura ſibi tradita: cum per eius
induſtriam alij pꝛoficiunt.

Arti. VII H

Utrum deus potuit conferre maioꝛē gra-
tiam ꝙ̃ contulit.

Eīde querit̃ de hoc qđ dicit: [Huic autē ſen
D tentie videt̃ obuiare. ⁊c̃.] Hec eſt ſecunda ps
in qua obijcit ⁊ ſoluit per verba euangelij: et
ſecundo per verba Amb. ⁊ ſoluit ibi [Alibi tñ ſcriptū
Obo. reperit̃.] Circa pꝛimā partē querit̃ de hoc qđ dicit:
[Sane dici poteſt ipm̃ vel hominē.] hoc em̃ plane fa
ctū videt̃ ꝙ ſm hominē habeat gratiā finitam: ḡ ma
ioꝛ poteſt cogitari. aut ḡ illā deus que maioꝛ eſſe po-
teſt cōferre valet/aut nō. ſi nō/limitata erit ſua poten
tia: qđ incōueniēs eſt. ſi ſic/ḡ falſum eſt qđ hic dicit ꝙ
Solutio deus maioꝛē cōferre nō potuerit. Solutio dicēdū
ꝙ hoc verū eſt qđ hic dicit magiſter: ſed intelligendū
ꝙ omne perfectū nature ⁊ gratie habet neceſſario de-
terminatā capacitatē in ſpē ⁊ natura ſibi ꝓpoꝛtiona-
tā cuius maioꝛē nō recipiet niſi mutet̃ ſpēs. in ſpē aūt
hominis maxima omniū capacitatū que pōt eſſe ſal-
ua ſpē ⁊ natura hoīs in xpo fuit: ⁊ ideo deus maio
rē ei gratiā cōferre nō potuit: quia nullus hō pōt re-
Ad obiectū cipere maioꝛē nec aliqua creatura Ad id aūt qđ cō
in cōtrariū tra obijcit̃ dicendū ꝙ deus poteſt facere maioꝛē ⁊ cō-
ferre: ſed nihil creatū erit illius receptibile. vnde ma-
giſter nō attendit quid deus poſſit facere cuius potē
tia in nullo limitat̃: ſed quid in creatura poteſt fieri.
Si aūt obijcias ꝙ deus pōt facere nouā ſpēm/ et de
illa facere xpm: ⁊ tunc cōferre ei grām maioꝛē: dicen-
dū ꝙ hoc nihil eſt: q: deus pōt facere qđ vult: ſed tñ
ex ꝑte creature nō poſſet oꝛdiate fieri aliq̃ ſpēs / q̃ ſit
altioꝛ ītellectuali natura ī hoīe ⁊ angelo. intellectua
lis em̃ natura nobilitate ſua ꝑ intellectū capax ē dei ⁊
donoꝝ ſuoꝝ. ⁊ quicq̃d aliud faceret deus non poſſet
eſſe capax ꝙ̃ natura intellectualis: ⁊ ī illa maxime ca
pax fuit xpus. vnde cū mēſura gratie eius fuit ſm il-
lā capacitatē nō pōt eſſe maioꝛ ex ꝑte creature recipiē
tis: ⁊ ꝑ hoc nō limitat̃ potētia dei facientis: ſed poti⁹
capacitas creature recipiētis. ⁊ eſt ſimile materia ele
menti pōt ſubtiliari a groſſicie terre: ⁊ tantū pōt ſub-
tiliari ꝙ non erit terra/ ſed aqua: ⁊ ſimilit̃ ex aqua fit
aer/ ⁊ ignis ex aere: ſed nō eſt capax maioꝛis ſubtilita
tis ꝙ̃ in igne: q: oīa naturalia habēt metas capacita
tū ſuaꝝ quas nō excedūt manēte natura ⁊ ſpecie.

Arti. VIII. D

An illi qui nō ꝓficiebāt grā ⁊ ſapīa xpi ha
bebāt ipm vt caput influēs eis ſenſū ⁊ motū.

Eīde querit̃ de hoc qđ dicit [Sed in alijs q̄
Arg. pꝛimo D de eius ſapientia ⁊ grā ꝓficiebāt ⁊c̃.] ſ̃. a. Ex
hoc em̃ videt̃ ꝙ illi q̄ nō ꝓficiebāt de grā ⁊ ſapi
entia eius nō habebāt ipm vt caput influēs eis ſenſū
gratie ⁊ motū: ſed illi q̄ fuerūt ante aduentū/ nec vide
bāt eū nec audiebāt: ḡ ſenſum ⁊ motū ab ipo nō reci-
2° piebāt. Jtē caput ꝓpꝛie dicit̃ in cōfoꝛmitate natu-
re: ſed añ incarnationē nō fuit in cōfoꝛmitate nature
Rōes ꝑma ḡ nō fuit caput. Sed ꝯ Anſ. dicit in li. Cur deus
hō ꝙ nunꝙ̃ a tēpoꝛib⁹ creatiōis hoīs ſup terrā eccle-
2ª ſia fuit acephala. i. ſine capite: ḡ ſꝑ fuit caput. Jtem

Matth. 21. Qui p̄ibāt ⁊ q̄ ſeq̄bant̃ clamabāt: Oſan
na filio dauid: ſed q̄ pꝛeibāt ſignificāt p̄cedentes aduē
tū. q̄ ſequebant̃ ſignāt ſequētes: ḡ oēs hauſerūt ſenſū
⁊ motū grē ab ipo: ḡ oēs habebāt eū caput. Jtē au 3ª
guſtin⁹ dicit ⁊ ponit̃ infra in lrā diſ. xxxiij. ꝙ eadē eſt
fides antiquoꝝ ⁊ modernoꝝ/ ⁊ tēpoꝛa variata ſunt/
fides īmutata ꝑmanſit: ḡ chꝛiſti incarnationē credide
runt illi ſicut ⁊ iſti. ⁊ ita ꝑ fidē fuit eis caput in cōfoꝛ-
mitate nature/ qđ cōcedendū eſt. Ad pꝛimū dicēdū Solō.
ꝙ eſt influxus ꝑ inſpirationē ⁊ per p̄ſentiā ⁊ verbum ad pꝛimū.
pꝛimū habuerūt pꝛecedentes ⁊ ſequentes aſcenſionē
eius. ſecundū aūt habuerunt pꝛeſentes q̄ ſequebant̃
eū: de quib⁹ dixit: Beati oculi qui vident q̄ vos vide
tis/ ⁊ audiunt q̄ auditis. dico em̃ vobis. ⁊c̃. De ſecū-
do aūt dixit Joh. 8. Abꝛaā aūt pater vr̃ exultauit vt
videret diē meū/ vidit ⁊ gauiſus eſt. Ad aliud dicē Ad 2m
dū ꝙ caput cū fuit in confoꝛmitate nature non ſic vt
pꝛobat vltima obiectio.

An xpus vt hō fuit caput angeloꝛum Arti. IX J

Eīde querit̃ de hoc qđ dicit: [Puer ille ple
D nus ſapientia ⁊ gratia perhibetur: ⁊c̃.] ſ̃. b.
puer aūt eſt ſm humanitatē. Querit̃ ḡ vtrū Arguit
xpus ſicut hō influit angelis: videt̃ ꝙ nō: q: ita dicit
pſ. Minuiſti eū paulominus ab angelis. a minoꝛi
aūt nō recipit illuminationē ſupioꝛ: ḡ angeli nō reci
piunt a xpo. Sed cōtra Apoc. 21. Lucerna ei⁹ eſt Rō ꝓ veri-
agnus: ḡ agnus occiſus illūīat oēs in regno celoꝝ tate.
ḡ ⁊ angelos. Jtē coꝛpus xpi vnū eſt in omnib⁹ ſan
ctis ⁊ beatis: q: dicit̃ Cant. 2. Una eſt colūba mea:
ḡ angeli ſunt de vnitate coꝛpoꝛis: ḡ accipiunt per in-
fluentiā capitis: ſicut ⁊ alia mēbꝛa. Pꝛo hoc expꝛeſſe
dicit Dyo. ꝙ ab ipo ieſu accipiūt illūīatiōes. Jtē
ſupioꝛis eſt illūīnare inferioꝛes: ſed xpus eſt in potio
rib⁹ bonis patris/ etiā ſm hominē: ḡ ſuū eſt oēs illūi-
nare. Ulterius querit̃ iuxta hoc quid ſit recipe ſen Queſtiūcl̃a
ſum ⁊ motū: videt̃ aūt ſenſus eſſe cogitatiōis. mot⁹ ſcđa.
aūt operis. ⁊ ita videt̃ ꝙ nō recipimus gratiā ꝑficien Obo ꝑma.
tē intellectū ⁊ opus eius. Jtē oē anial habet caput 2ª
vel membꝛū aliud loco capitis. vt dicit phus in libꝛo
de anialib⁹: nec tñ oē anial habet motū: ḡ videt̃ ꝙ nō
ſit de rōne capitis dare motū: ſed tm̃ ſenſum. Pꝛo hic 3ª
in lrā nō fit mentio de motu/ ſed de ſenſu tm̃: ḡ nō mi-
niſtrat̃ nobis mot⁹ a capite ſpūali: ſ; tm̃ ſenſus. S;
cōtra. in omnib⁹ anialib⁹ ꝑfectis influit motus a ca-
pite: ſed xpus eſt ꝑfectiſſimū caput: ḡ influit motum.
Jtem ad nihil pꝛoderit cognoſcere diuina per ſpi-
ritualē ſenſum niſi haberemus virtutē motiuā q̄ mo
ueremur in diuina cognita: ḡ ad hoc ꝙ pꝛoſit nobis
ſenſus neceſſaria eſt influxio motus Solutio dicē Solutio
dū ad pꝛimū ꝙ angeli ſunt de vnitate coꝛpoꝛis noſtri
nō em̃ habēt tm̃ partes coꝛpoꝛales: ſed etiā ſpiritua-
les. ⁊ chꝛiſtus eſt caput angeloꝝ in ꝑma ⁊ ſecūda ac-
ceptione capitis/ licet nō in tertia. Ad id qđ cōtra Ad ꝑmū
obijcit̃ dicendū ꝙ minoꝛatus eſt in aſſumptiōe pena
litatis noſtre tm̃: ſed nō in virtute illūīnatiōis. Ad Ad q̄ſtiūcu
aliud dicendū qđ vlterius querit̃ ꝙ motū accipim⁹ lā ſcđam.
a capite/ qui eſt motus meriti quo mouemur in diui
na cognita. Ad id qđ cōtra obijcit̃ dđm ꝙ duplex Ad ꝑma ob
eſt motus pꝛoceſſiuus. ſ. ⁊ illū nō habet oē anial niſi
a ſuo capite: vel a mēbꝛo qđ eſt loco capitis. eſt etiam
motus dilatationis ⁊ cōſtrictionis: ⁊ illū habet om̄e
animal. Ad vltimū dicendū ꝙ in littera nō fit mē- Ad vltimū
tio de motu: quia ſupponitur in cauſa. Charitas em̃
que eſt hic quaſi tactus bonitatis influxus omnib⁹

cauſa eſt maximi motus.ip̄a eſt em̄ ignis mobil'/acu-
tus/ſuperferuidus. ſicut inuit Augu. ⁊ Dyoni. dicit
ꝙ charitas ſemper proficit aut deficit. ⁊ Grego. Cha
ritas magna operat̄ ſi eſt. ſi em̄ deſinit operari chari
tas non eſt.

Predictis videtur aduerſari qđ Ambroſius ait.

Alibi tamē ſcriptū reperit̄ ꝙ ſm ſenſum hoīs
profecerit ſicut etate hominis ꝓfecit. Ait em̄
Amb. in li. iij. de ſpūſancto ſic: Deus pfectio
nē nature ſuſcepit humane. Suſcepit ſenſum
hominis: ſed nō ſenſu carnis fuit inflatus. ſen
ſu hominis animā dixit cōturbatā: ſenſu ho-
minis eſuriuit ⁊ rogauit: ſenſu homīs profe-
Luc. 2. cit. ſicut ſcriptū eſt: Jeſus proficiebat etate ⁊
ſapientia ⁊ gratia. Quomodo ꝓficiebat ſapi
entia dei? Profectus etatis ⁊ ꝓfectus ſapiē-
tie: nō diuine ſ; humane nature eſt. iō etatē
cōmemorauit vt ſm hominē crederes dictū.
a etas em̄ nō diuinitatis: ſed corporis eſt: ergo
ſi ꝓficiebat etate homīs proficiebat ſapiētia
hominis. Senſus aūt hominis profecit: quia
ſenſus: iō ſapientia. Quis ſenſus ꝓficiebat?
Si humanus: ergo ip̄e p incremētū ſuſcept⁹
eſt. Si diuinus: ḡ mutabilis p ꝓfectū. Quod
em̄ ꝓficit mutat̄ in melius: ſed qđ diuinū eſt
nō mutat̄. qđ ergo mutat̄ nō eſt diuinū. Sen-
ſus ḡ ꝓficiebat hūanus: ſenſum ḡ ſuſcepit hu
manū. nec poterat confortari virtus dei: nec
creſcere deus: nec altitudo ſapientie dei im-
Eph. 4. pleri. Que ergo implebat̄ nō erat dei: ſed nō
noſtra ſapientia. nā quomō implebat̄ qui vt
oīa impleret deſcendit. per quē aūt ſenſū di-
xit Eſaias ꝙ patrē neſciebat puer aut matrē
Eſa. 8. Scriptū eſt em̄: Priuſq̄ ſciat puer vocare pa
trē aut matrē accipiet ſpolia ſamarie. Sapiē
b tiā em̄ dei futura ⁊ occulta nō fallūt. expers
aūt agnitionis infantia p hūanā vtiq̄ impru
dentiā qđ adhuc nō didicit ignorat: Sed ve-
rendū eſt inquā ne ſi duos pricipales ſenſus
aut geminā ſapientiā chriſto tribuam⁹: chri-
ſtū diuidamus. Nunqđ cū ⁊ diuinitatē eius
⁊ carnē adoramus: xp̄m diuidim⁹? Nunqđ
cū in eo imaginē dei crucēq̄ veneramur diui
1. Cor. 13. dimus eū? Ap̄lus certe q̄ de eo dixit: q̄m ⁊ ſi
crucifixus eſt ex infirmitate noſtra: viuit ta-
mē ex virtute dei ipſe dixit: q; nō diuiſus eſt
1. Cor. 1. xp̄us. Nunquid etiā cū dicimus: q; animam
rationalē ⁊ intellectus noſtri ſuſcepit capacē
diuidimus eū. Nō em̄ ip̄e deus verbū ꝓ aīa
rōnali ⁊ intellectus capaci in carne ſua fuit:
ſed animā rōnalē ⁊ intellectus noſtri capacē
⁊ ip̄am humanā ⁊ eiuſdē ſubſtātie cui⁹ noſtre
ſunt aīe ⁊ carnē noſtre ſimilē eiuſdēq̄ cui⁹ ca
ro eſt nr̄e ſub ſe ſuſcipiēs ꝑfectus etiā hō fuit.

De intelligētia p̄miſſoꝝ verboꝝ.

Hec verba Amb. pia diligentia inſpicienda
ſunt q̄ ex pte hoīs ignorantiā inſtruūt ⁊ illūi
nāt: ex pte errādi fomitē male intellecta mi-
niſtrāt. His etem̄ euidēter tradit̄ duos i xp̄o
eſſe principales ſenſus ſiue geminā ſapiētiā.
neq̄ iō vnitas ⁊ ſingularitas pſone diuidit̄: ſ
iuxta duas naturas duas habet ſapientias:
vnā nō creatā: ſed genitā q̄ ip̄e eſt. alterā nō
genitā ſed creatā ⁊ p gratiā ei collatā. Nam
Eſa. de eo ꝓteſtat̄: Requieſcet ſup eū ſpūs ſa- Eſa. 11.
pientie ⁊ intellectus. ſpū ḡ ſapie et intellect⁹
id eſt ſapiētia ⁊ intelligētia p ſpm̄ ſanctū gra
tiſdata: xp̄us erat ſapiēs ſm animā. ſm deū
vo ſapiēs erat ſapiētia eterna q̄ deus eſt. Et
ſicut inquantū deus eſt bon⁹ eſt bonitate na
turali q̄ ip̄e eſt: ⁊ iuſtus ⁊ iuſticia naturali q̄
ip̄e eſt: ita ſapiēs ſapiētia naturali q̄ ipſe eſt.
Aīa vo ei⁹ ſicut bona eſt ⁊ iuſta bonitate vel
iuſtitia gratiſdata q̄ ip̄e vel ip̄a nō eſt: ita eſt
ſapiēs ſapiētia gratiſdata q̄ ip̄a nō eſt. Et li-
cet gemina in xp̄o ſit ſapiētia: vna tn̄ eadēq̄
pſona eſt: q̄ inquantū deus eſt ⁊ inquātū na-
tura diuina eſt: ſapiens eſt ſapientia ingeni-
ta. ſ. ſapiētia eterna q̄ eſt pater: ⁊ ſapientia q̄
nō eſt ingenita q̄ cōmunis eſt tribus perſonis
nō tn̄ gemina ſapiētia: quia nō eſt alia ⁊ alia
ſapientia: ſapientia ingenita que tm̄ fili⁹ eſt:
⁊ ſapientia que cōmuniter pater eſt ⁊ filius ⁊
ſpūſſanctus. Jnquantū vo eadē pſona ē ho-
mo. i. ſm hominem acceptū: vel inquantum
eſt ſubſiſtēs ex aīa ⁊ carne ſapiēs eſt ſapiētia
gratuita. Sapiēs ergo ē hūano ſenſu ⁊ diuio

De intentiōe verboꝝ Ambroſij: ⁊ an i xp̄o intellectus agens potuit abſtrahere ab alijs formis rationes vniuerſales. Arti. x. R

Libi tamē ſcriptū reperit̄. ⁊c.] Hic obijcit p
a verba Amb. ⁊ habet tres partes. ſ. obiectio-
nē ⁊ explanationē intentiōis cū obiectiōe in cō
trariū ibi: [Sed ex qua cauſa illius dicti intelligen-
tia.] Jncidit aūt hic dubiū de intentione ambroſij. ſi Snīa ma-
em̄ hoc vult dicere qđ imponit ſibi magiſter: tunc ni- giſtri.
hil ꝓbat cōtra hereticū. dicit em̄ magiſter ꝙ vult di-
cere ꝙ ſenſus proficiebat hūan⁹ dū ꝓfectū alijs oſtē-
dit: ſed hoc cōpetit etiā ſenſui diuino: ḡ p illā īmutabi
litatē ꝓfectū qui eſt in alijs nō pōt ꝓbare ꝙ in chriſto
ſenſus hūanus fuit. ſicut intēdit Amb. loquit̄ em̄ cō
tra hereticos q̄ dicebāt xp̄m eſſe ſimplicē creaturam.
P videbat̄ ꝙ Amb. dixit veꝝ. xp̄us em̄ oīa que in Af. p veri-
natura noſtra plantauit aſſumpſit: ſed in noſtra na- tate verbo-
tura etiā in primo ſtatu plantauit cognitionē experi- rū Ambro.
mentalē que accipit̄ a ſingularib; : ḡ illam aſſumpſit.
Prima ſcribit̄ a Dam̄. ſecunda probat̄ p augu. in li.

ſup Gen. ad lrām ſup illud: Tulit deus hominem ⁊
poſuit cū in paradiſum vt operaret ⁊ cuſtodiret illum.
Super illū em̄ locū in .8. ſup Gen. ad lrām dicit au-
guſtinus oñdēs ita q̄ nō ante peccatū hominē ad la-
boris indigentiā dānauit: ſed vt expimēto excitatus
magis creatorē cognoſceret operantem in natura. ⁊
ſunt hec verba: Quid em̄ maius mirabiliuſq; ſpecta
culū eſt/aut vbi magis cū rerū natura quodāmō hu-
mana rō loqui poteſt q̄ȝ cū poſitis ſeminibꝫ/ planta-
tiſq; ſurculis / tranſlatis arbuſtulis / inſitis malleo-
lis tanq̄ȝ interroget quecq; vis radicis: quid poſſit q̄d
ve nō poſſit: vnde poſſit/vnde nō poſſit: quid ī eo va-
leat numerorū inuiſibilis interiorq; potentia: q̄d ex-
trinſecus adhibita diligentia: in ipaq; cōſideratione
proficere: quia nec qui plantat eſt aliq̄d/nec qui rigat
ſed qui incrementū dat de9. ex hoc accipit q̄ licet adā
omniū naturarū habuerit ſcientiā/q̄ tn̄ pfecerit in co
gnitione experimēti: g̊ a ſimili licet xp̄us ſcientiā ha-
buerit oīum/ etiā cognitiōe experimēti pficere potu-
Alia rō ad idem. it: ⁊ hac cognitiōe nō proficit intellectus diuinus: q̄ꝛ
de rebꝫ nihil accipit Pſenſus xp̄i receptiu9 fuit ſen
ſibiliū ſpērū preſente materia: aut igit ſenſus xp̄i con-
munis in xp̄o potuit facere cōpoſitionē ſenſatorū in
ip̄o/ vt diceret hoc croceū eſt dulce/ ⁊ hoc croceū ama
rū/aut nō. ſi nō g̊ impfectior fuit q̄ȝ nos: q̄ꝛ ſenſus cō
munis potuit hoc facere in nobis. ſi potuit: g̊ ſenſus
cōis potuit in xp̄o facere nouas cōpōnes oī die: aut
igit illarū cōpōnū forme a vi imaginatiua ſeruari po
terant/aut nō. ſi nō / iterū ſequit q̄ impotētior nobis
Queſtiūcl'a fuit. ſi ſic/g̊ multa noua habuit in imaginatiōe. Ul
2a terius q̄ro vtrū intellect9 agēs in xp̄o potuit abſtra-
Obo. here ab alijs formis rōnes vl'es/aut nō. ſi nō/g̊ ipo-
tens. ſi ſic/g̊ abſtraxit. quicq̄d aūt abſtrahit agēs in-
tellectus imprimit impoſſibilē: g̊ poſſibilis intellect9
in xp̄o recepit nouā ſpēm ⁊ nouas ſpēs multas: g̊ vi-
det q̄ nouā ſciam: ⁊ ita profecit in eo ſenſus human9
Rōnes in vt dicit Amb. Sed cōtra due forme eiuſdē ſpēi nō
opm. pma. poſſunt eſſe in eodē ſubiecto. habitus aūt cognitiōis
omniū fuit in xp̄o ab inſtanti ſue cōceptiōis: g̊ nō fuit
ſuſceptibilis alicuius habitus p cognitionē expimē-
ti. Itē materia nō eſt in potētia ad formā quā ha-
2a bet: ⁊ nihil recipit niſi id ad qd̄ eſt in potētia: g̊ nunq̄ȝ
recipit formā quā habet: ſed agens intellectus ſe ha-
bet ad poſſibilē/ vt forma ad materiā: vt ait pħus. vl'
ars ad materiā: g̊ poſſibilis nō recipit ab agente for-
mā quā habet: ergo intellectus in xp̄o nō profecit. et
Solo ita iterū videt falſum eē quod dicit Ambro. Si di
cas poſſibilis nō eſt in materia nature: ſed vt materia
artis propter qd̄ dicit pħus q̄ ſe habet agens ad poſ
Obiectio ſibilē vt ars ad materiā. adhuc cōcludit propoſitū: li
cet em̄ materia artis nō amittat formā nature acci-
piendo formā artis vt dicebat Empedocles: tamen
nō recipit ſimul duas formas artis eiuſdem ſpēi: nec
duas formas nature eiuſdē ſpēi. cū igit agens ſit vt
ars /eo q̄ ip̄e eſt ſpēs ſpērū intelligibiliū poſſibilis ſi-
Solo mul recipit ab eo duas ſpecies eiuſdē ratiōis. So
lutio dicendū ſine p̄iudicio q̄ plus veritatis eſt ī ver-
bis Ambro. q̄ȝ magiſter eliciat ex eis: quia ſine dubio
Quadru- aliter nihil pbaret cōtra hereticū. Pono em̄ ī chri
plex ſcīa po ſto quattuor eſſe cognitiōes: quarū vna in ſūmo erat
nit in xp̄o. cognitio filij dei que eſt cognitio quā vnam numero
Prima. ab eterno increatam habet cū patre ⁊ ſpirituſancto.
2a Aliā autē habet anima chriſti ex cōiunctione ad di-
uinitatem: ⁊ hec eſt cognitio per ſpeciē que eſt patrie/
⁊ vltra q̄ȝ patrie: quia alij cognoſcunt per ſpeciem pre
ſentie diuine. ip̄e autē cognoſcebat per ſpeciē vnitam
ſibi: quia deitas que eſt ſpecies eſt vnita ſibi. ⁊ hac co-
gnitione fuit ipſe cōprehenſor ⁊ veriſſime. Alia eſt 3a
cognitio quam accepit a veritate ſtatus innocentie: ⁊
hec eſt cōcreata ſibi cognitio omniū naturaliū quam
etiā habuit adam ante peccatū. Quarta aūt cogni 4a
tio eſt que eſt viatoris que eſt cognitio experimēti: ſȝ
origo experimenti eſt duplex: vna que eſt ſcientiā faci
ens. ⁊ ſic eſt in ignorante in quo per experimentū ac-
quiritur memoria: ⁊ ex memoria ⁊ experimento vna
vniuerſalis ratio que generat ſciētiā in intellectu nō
habente. aliud eſt experimentū nō habitū quidē faci-
ens: ſed excitans/ſicut adā habuit experimentū: vt p
batū eſt in auctoritate Auguſtini. ⁊ hanc habuit chri
ſtus/ ⁊ profecit in ea: ⁊ hoc intendit Amb. ⁊ ideo dicit
ſenſus proficiebat humanus: ⁊ nō dicebat intellect9
proficiebat humanus. vt em̄ dicit Baſilius in qua-
dam homelia ſuper principiū Prouerb. Senſus eſt
intellectus de preſenti: hoc eſt dicere intellectus refle
xus ad ſenſum: ⁊ ille immutat ad actū per experimē-
tum: licet non ad nouū habitū. vt probatum eſt obij-
ciendo. bene em̄ concedo ſenſum chriſti particularem
fuiſſe apprehenſiuū ſenſibiliū: ⁊ ſenſum cōmunē fuiſ-
ſe compoſitū/ ⁊ imaginationē receptiuā imaginatio-
num: ſed intellectus ſm actum factus in aliquo ha-
bitu non recipit amplius eiuſdem rationis habitum
quia due ſpecies eiuſdem rationis nō ſunt in vno eo- Obo.
dem. Si autē obijciatur q̄ eſt ſimile de imagina- Solo.
tione ⁊ ſenſu: bene concedo q̄ȝdiu manet imaginatio
eiuſdem: ſed imaginationes tranſeunt frequenter in
viribus poſſibilibus. ⁊ recipiūtur noue plus q̄ȝ in in Ad obiecta
tellectu. Ad id autē quod contra obijcit dicendū/ ? 2am q̄ſti.
q̄ nouū habitū non recepit: ſed nouā habitus cōuer-
ſionem ad hoc vel illud ex intellectu ad ſenſum refle- Obo.
xum. Si autē obijcias q̄ chriſtus eadem ratione
non debuit habere niſi vnā cognitionē: quia due co- Solo
gnitiōes ad idē nō ordinātur. Dicendū q̄ ille tres
nō ſunt eiuſdē rationis: quia vna eſt eſſentia diuina.
alia autē cōtemplatio in verbo vnito. tertia vero habi-
tualis humana: ſed flexibilis ad hoc vel illud eſt de p
fectione viatoris.

An ieſus pficiebat etate ⁊ ſapiētia hoīs Arti. XI
Einde queritur de hoc quod dicit: [Ergo ſi p 1
D ficiebat etate hominis/pficiebat ſapiētia ho- Arg. pmo
minis. ⁊c̄.] ſ. a. Videt em̄ ſapientiā hoīs nō
habuiſſe: quia natura nō habūdat in ſupfluis: vt di
cit pħus. cū igit habuerit nobiliorē cognitōnē quam
etiā futura nō latēt: vt infra dicit in lrā. videt nō ha- 2o
buiſſe humanā: quia ſuperflua eſſet. Itē in inferio
ribus videmus q̄ lumē maius offuſcat minus: vt lu
mē candele nō apparet in ſole: ergo ita fuit etiā in ani
ma chriſti: ergo nō habuit niſi ſcientiā diuinam. ⁊ ſic 3o
falſum eſt: vt videtur quod dicit. Item perfectius
eſt ſcire nihil accipiendo a re q̄ȝ accipiendo: ⁊ perfecti-
us eſt ſcire per cauſam q̄ȝ per effectum: et perfectius
eſt ſcire per ſcientiam que eſt cauſa q̄ȝ que nō eſt cauſa
ſed ſimilitudo tm̄: ergo cū nullum perfectorū negaue
rit filio ſuo de9: ⁊ omne imperfectū ab eo remouerit
preter hoc ſolum q̄ ordinem habuit ad noſtrā redem
p̄tionem/videtur q̄ omnē modū cognitionis imper-
fecte remouerit ab eo: quia cognitio impfecta magis
eſt contraria ſaluti ſq̄ȝ pmotiua. cū igit hō cognoſcat
ſciētia cauſata a rebꝫ/angelus ſciētia que eſt ſimilitu-

do rerum nõ cauſa, deus aũt ſcientia que eſt cauſa re/
Solo rum/videtur ꝙ ſolũ illã habuerit ꝛ nõ aliam. Ad
hoc dicendũ ꝙ xp̄s habuit cognitionẽ multiplicẽ ſcꝫ
increatã: ꝛ ex vnione ad verbũ cõphenſoris in pa/
tria eo ꝙ verbum ſibi quo ad animã ſemꝑ fuit p̄ſens
ꝛ vnitum ꝛ etiam cognitionẽ adę: ꝛ etiam aliquo mo
Ad primũ do cognitionem experimenti. Ad id autem qđ con
tra obijcitur dicendũ ꝙ non erat ſuꝑfluum in xp̄o qđ
erat nature vel ſtatus oſtenſiuũ: quia hoc multũ va/
Ad 2m let nobis credere in eo vtrãqꝫ naturã ꝛ etiã hmõi co/
gnitiões ſunt de ratione ſtatuũ. Ad aliud dicendũ
ꝙ hoc falſum eſt niſi lumina ſint eiuſdẽ ratiõis quo
ad lucem ad minus ꝛ niſi ꝓijciant radios ad eandem
partẽ: neutro autẽ iſtorũ modorũ eſt hic: quia iſte ſciẽ
tie nõ ſunt eiuſdẽ rationis/nec etiã eodẽ modo illumi
nant ſuꝑ cognita. Si autẽ dicas ꝙ in inferioribꝫ etiã
lumina nõ ſunt eiuſdẽ ratiõis/ꝛ tamen mutuo ſeab/
ſorbent. Dicendũ ꝙ falſum eſt/quia quo ad lucem ad
minus habent eandẽ rationẽ ꝓportionis ad actum.
lux enĩ nõ eſt in inferiori corpore niſi ſm naturã qua
cõmunicat cum ſuꝑiori corpore (vt dicit phus) ꝛ ideo
licet habent virtutes diuerſas in mouendo/tamẽ lu
cere eſt cõmune eis ſm ꝓportionẽ/ſic autem non eſt in
ſcientijs: quia equiuoce ſunt ſciẽtie ſicut oſtendit mo/
Ad 3m dus obiectiõis: quia vna eſt cauſa rei ꝛ alia ſimilitu/
do ꝛ tertia cauſata a re. Ad aliud dicendũ ꝙ habe/
re omnẽ modũ ſciendi nõ eſt de ratione imꝑfectionis
nature humane: qđ enĩ imperfectũ eſſet deo hoc per/
fectũ eſſet angelo vel homini/vnde cum xp̄s deus fue
rit ꝛ homo/omnes modos perfectiõis vtiles nobis
habuit ſm ſtatum vtriuſqꝫ nature.

Arti. XII. M Vtrꝝ in xp̄o ab infantia fuerit aliqua igno
rantia vel habuerit omnẽ ſcientiam.

Arguit p° D Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Expers agni/
tionis infantia ꝛc̃.] ſ.b. Hoc etiam videtur
ꝑ auctoritatẽ Leonis pape i ſmone de ephia
dicẽte ſic. Adorauerũt infantem in nullo ab aliorum
2° generalitate diſtinctum. Item chriſtus humilitate
deſcendit ſub omnes: ergo videtur cũ magis humi/
lis ſit ignorans q̄ꝫ omniũ habens ſcientiã/hunc defe
3° ctum ꝓpter nos aſſumere debuit. Item Chryſ. ſu
per Johannẽ reprehẽdit librũ de infantia ſaluatoris
dicens ꝙ infantia ab alijs infantibus nõ differebat.
4° Item de natura infantis videtur eſſe ignorantia
vel neſciẽtia: ergo videtur cũ xp̄s omnia nobis natu/
ralia aſſumpſit ꝙ aſſumpſit illam. Prima probatur
per illud qđ phs dicit in p̄ncipio naturarũ ꝙ pueri in
p̄ncipio vite omnes viros exiſtimãt patres ꝛ femias
matres/ꝛ poſtea diſcernũt: ergo videtur ꝙ hoc ſit na
Solo turale eis. Solutio dicendũ ꝙ chriſto nunq̄ꝫ com
petit ignorãtia vel neſciẽtia ſed omniũ ſciẽtia ab inſtã
ti cõceptiõis ſue vt probat mgr̃ in lr̃a quadruplex vł
triplex vt dictũ eſt. ſcꝫ increata/vnita verbo ꝛ compre
hẽſoris ꝛ ſm primũ ſtatũ ſimilis fuit ſciẽtie quã acce/
perũt angeli a p̄ncipio ſue creationis. Cognitio autẽ
cõprehenſoris eſt cognitio p̄ſentis vniti. ꝛ ideo redu/
citur ad ſcientiam vnionis/hoc eſt quã facit vnio ꝛ ſic
erũt tres ſciẽtie xp̄i. Quarta autẽ exꝑimentalis fuit
in eo queẽadmodũ actus nõ faciens habitũ vt dictum
ad p̄m ꝛ 3m eſt ad Heb. ꝙ didicit ex hijs que paſſus eſt obedien/
tiam. Ad autoritatẽ aũt leonis dicendũ ꝙ loquit̃
Ad 2m ſm id qđ exterius in ip̄o apparebat ꝛ eodẽ modo ſol/
uendũ eſt dictũ Chryſ. Ad aliud dicendũ ꝙ deſcẽ/
dere in id qđ cõtrariat̃ merito ꝛ beatitudini nõ eſt hu
militatis ſed fatuitatis/ꝛ hec eſt ignorãtia ꝛ neſciẽtia
quia intellectus bonus eſt oĩbꝫ faciẽtibꝫ eum. Ad Ad 4m
aliud dicẽdũ ꝙ hoc nõ eſt de natura infantis niſi ſm
ſtatũ nature corrupte qui phis notus erat. Si enim
adã nõ peccaſſet determinatũ eſt q̄ꝫtũ ꝑfecti ſcientia ꝛ
gratia ſm ſtatũ animalis vite naſceremur: licet nõ ꝑ
fecti in q̄ntitate ꝓpter neceſſitatẽ materni vteri.

Quõ intelligendũ ſit illud ſen/ſus proficiebat humanus.

Sed ex qua cauſa illius dicti intelligẽtia ſcꝫ
ſenſus ꝓficiebat human⁹ aſſumẽda eſt? Ap/
te enim videt̃ Ambro. innuere ꝙ ſm huma/
nũ ſenſum chriſtus ꝓfecerit: ꝛ ꝙ infantia ei⁹
expers cognitiõis fuerit: ꝛ ꝛ patrem ꝛ matrẽ
ignorauerit qđ nec ecclĩa recipit nec p̄miſſe
autoritates patiunt̃ ſic itelligi. Sed ita ſane
põt accipi vt q̄ꝫtũ ad vſum hominũ ꝛ ſui ſen/
ſus oſtẽſionẽ xp̄s ꝓfeciſſe dicat̃. Proficiebat
ergo hũanus ſenſus in eo ſm oſtẽſionẽ ꝛ alio
rũ hominũ opinionẽ. Ita etiã patrẽ ꝛ matrẽ
dicit̃ ignoraſſe in infantia: q2 ita ſe habebat ꝛ
gerebat: ac ſi agnitiõis expers eſſet.

An xp̄s ab inſtãti cõceptionis fuit plenus Arti. XIII. N
gratia ꝛ ſapientia.

D Einde q̄rit̃ de h̃ qđ dicit [Sed ex q̄ cã] Hic
videt̃ mgr̃ ſupponere qđ ſupra determiat. ſ.
xp̄m ab inſtãti ꝯceptiõis plenũ gr̃a ꝛ ſapia fu
iſſe. Sed ꝯtra nõ habuit fidẽ nõ habuit ſpem non Obiectio.
habuit penitentiã q̄ oĩa gr̃e ſunt nõ ergo plenitudinẽ
diuĩe gr̃e. Solutio fides q̄ ad viſionẽ fuit in xp̄o: ſꝫ Solutio
quo ad ſpeculũ ꝛ enigma in q̄ videt̃ fides nõ fuit i ip̄o ad totũ qđ
q2 illa ſunt imꝑfectiõis. Spes aũt eſt certa expecta/ ꝓponit.
tio future beatitudĩs ex meritis ꝛ gr̃a ꝓueniẽs/ꝛ ſm
oẽm modũ nõ fuit i ip̄o ſed inq̄ꝫtũ eſt certa ex meritis
ꝛ vnione ꝛ glĩe ſiue btĩtudinis corꝑis nõ anĩe fuit in
ip̄o actus ſpei: q2 gloriã corꝑis certus expectabat. pe
nitentiã autẽ nõ habuit: q2 reſpicit peccatũ p̄cedens
ſed pro nobis tantũ actũ penitẽtie exhibuit: q2 ſoluit
penas ꝓ peccato noſtro debitas: ꝛ q2 fuit hoſtia pro
pctõ noſtro ꝓpter qđ etiã dicit̃ peccator ab apłõ dicẽ/
te eũ qui nõ nouerat pctm̃ ꝓ nobis peccatũ fecit de⁹
ꝛ iterũ de pctõ dãnauit pctm̃ in carne/ꝛ dicit̃ ibi pec/
catũ quia fuit hoſtia pro peccato.

Si aĩa xp̄i habuerit ſapiẽtiã parem cũ deo: ꝛ ſi oĩa ſcit que deus.

Hic queri opus eſt cũ Diſt. XIIII. Quõ verbi
b anima xp̄i eſſet ſapiens ſapientia ſeu xp̄i icar
gratuita: vtrũ habuerit ſapiẽtiã natio ordĩa
equalẽ deo ſiue oĩm rex ſcientiã tur ad nr̃ã
habuerit vł habeat. i. vtrꝝ oĩa ſciat q̄ de⁹ ſcit. redẽptionẽ
Quibuſdam placet ꝙ nec parem cum deo ha q̄ꝫtũ ad ple/
beat ſcientiam: nec omnia ſciat que deus: q2 nitudinẽ ſci
in nullo creatura equatur creatori. Cum er/ entie ſp̄ealr̃
go anima illa creatura ſit: in nullo equatur
creatori: ergo nec in ſapientia. Non ergo ha/
bet equalem cum deo ſapientiã: nec ſcit oĩa

que deus. Item ſi anima illa equalem habet cum deo ſapientiā: non ergo deus in omni bono maiorē habet ſufficientiā ꝙ̄ eius creatura. Inducunt etiam autoritates ad idem probā dum. Ait enim ꝓpheta ex perſona hominis
Ps.138. aſſumpti. Mirabilis facta eſt ſcientia tua ex me: ꝛ nō potero ad eam. Qd̄ exponēs Caſſiodorus ait: Ueritas humane cōditionis oſtēditur: q2 aſſumptus homo diuine ſubſtantie nō pōt equari vel in ſciētia vel in alio. Apl's
I.Cor.2. etiam ait: Nemo nouit que ſunt dei niſi ſpiritus dei: qui ſolus ſcrutat̄ omnia etiam ꝓfunda dei. Hijs alijſqȝ pluribus rationib⁹ ꝛ autoritatibus vtūtur qui animā xp̄i aſſerūt nec parem cum deo habere ſcientiam: nec omnia ſcire que deus ſcit. Quia ſi oīa ſcit que de⁹ ſcit ꝙ̄ creare mundū: ſcit etiā creare ſeipam.

a Ic queri opus eſt vñ anima xp̄i ꝛc. Hic in
b cipit diſtinctio. xiiij. in qua q̄rit̄ ſcda q̄ſtio iſtius partis ſcȝ vtrū xp̄s habuerit omniū ſcientiā ſicut de⁹ vel nō: Et habet tres partes in quarū prima obijcit pro ꝛ cōtra ꝛ ſoluit ꝙ habuit omniū ſcientiā. In ſcda aſſignat rationē quare nō habuit ſimil'r oīm potentiā vel omnipotentiā ibi [Si vo querit̄ quare deus nō dederit ei ꝛc.] In tertia obijcit contra hanc ſecundā partem ꝛ ſoluit ibi ſcȝ [Sed ſi anima illa nō habet tantā potentiā.

Arti. I. **An xp̄s habuerit oīm ſcitoꝝ a deo ſcientiā**

Irca primū incidit queſtio de tribus articu-
c lis ſcȝ. an xp̄s habuerit omniū ſcitorū a deo ſcientiā: Scdo vtrū habuerit illā ſcientiā in ſpeciebȝ creatis vel habitu vel in verbo tm̄. Tertio vtrū illa ſcientia fuerit vel ſit ſcientia cōprehēſionis vel ſim
Arg. p° ſic. plicis intelligētie tm̄. Ad probandū autē ꝙ nō habuerit omniū ſcientiam rōnes adducūtur in lr̄a ꝛ iſte ſubiaceant. Ad idem aūt alia rōne poteſt obijci ſic nihil creatū eſt infinitū nec infinite capacitatis anima xp̄i eſt creata: ergo nec eſt infinita nec infinite capaci-
Probatio ſm Aug. tatis. numerus aūt ſcitorū a deo eſt infinitus qd̄ probo ſic. Aug. dicit in li. de ciuitate dei. xij. ꝙ numeroꝝ ſpecies q̄uis infinite ſint t̄n in illius ſcietie modo ſūt finite cuius ſcietie nō eſt numerus: ergo patet diuinā
2° ſcientiā eſſe infinitoꝝ. Item bonitas dei eſt infinita ꝛ ſil'r potentia ꝛ quicq̄d in deo eſt totū infinitū eſt ꝛ deus ꝑfectiſſimus ſui eſt contēplator: ergo ſi aīa xp̄i ſcit hoc qd̄ ſcit deus/ipa ſcit ꝛ cōprehēdit infinita
3° qd̄ eſſe nō videt̄ cū ipa ſit creata. Item deus ſcit q̄cquid pōt facere/pōt aūt facere que nunq̄ ſunt fuerūt vel fient: ergo aīa xp̄i ſcit que nunq̄ ſunt fuerūt vel fient/ꝛ hoc falſum eſt: q2 qd̄ nunq̄ fuit eſt vel erit non
Obiectio ſcitur. Si forte dicas ꝙ aīa xp̄i ſcit infinita eſſe infinita: ſed nō cōprehēdendo infinita hoc nihil eſt quia nos etiam ſcimus illo modo infinitū. vnde in hoc nō
Obo alia. differt ſcientia anime xp̄i a noſtra ſcientia. Si ꝓpter hoc aliquis dicat ꝙ anima xp̄i comp̄hendit in ſe infinitatē dei. ſ. infinitā bonitatē ꝛ veritatē ꝛ ſic de alijs.
Rōnes in oppoᵐ pa. Contra quicq̄d comp̄hendit̄ comp̄hēdētis intellectu circūſcribit̄ vt dicit Aug. in li. de videndo deū ad probā quicq̄d autē intellectu creato circūſpicitur hoc intellectu finitur: quia ſic cōtinet̄ intellectu ꝙ nihil eius eſt extra: ergo qd̄ comp̄hendit̄ finit̄. nihil aūt finit̄ niſi qd̄ finitū eſt: cum ergo qd̄ ſic cū anima xp̄i cō prehēditur finitur: ſed cōprehendit̄ infinita dei bonitas veritas ꝛc. ergo deus eſt finitus/qd̄ eſt hereſis.

Item licet capacitas aīe xp̄i maior ſit ꝙ̄ poteſt eſſe creature ſimplicis alicuius t̄n ipa nō eſt iſinita: ergo nō cōmenſurat̄ infinito. Nihil aūt cōprehendit aliud niſi qd̄ poteſt mēſura capacitatis ſup illud ergo capacitas aīe xp̄i cū nō poſſit cōmenſurari infinito/nō cōprehēdit infinitū aliqd̄ in deo ꝛ ſic patet ꝙ in numero ſcitoꝝ nō habet equalē cum deo ſcientiā. Sed cōtra in lr̄a ſunt iterū rōnes quedā q̄ ſupponant̄. Ulterius aūt obijcitur ſicut dicit Aug. ꝙ talis eſt vnio que facit deū hominē ꝛ hominē deū ꝛ oīa q̄ vera ſūt de deo/vera ſunt de homine ꝛ ecōuerſo: ſed filius dei ſcit infinita: ergo hic homo ſcit infinita/ꝛ nihil ſcit hic homo niſi qd̄ ſcit in anima eius: ergo ipe cōprehendit infinita. Itē ad Phil'. 2. Omnis lingua ꝯfiteatur q2 dn̄s ieſus xp̄s in gloria dei patris eſt. hic igit̄ hoc per paſſionē meruit vt ibidem dicit̄ hoc intelligit̄ ſm hominē: ergo ſm hominē in gloria ē dei patris vt videtur. nō aūt eſt in gloria ſua niſi ſciat ea que ille ſcit: ergo eq̄pollet ei in ſcitis ꝛ numero ſcitoꝝ vt videtur.

Item ex vnione aīa illa habet aliq̄d ſuper nos: cū igit̄ nos attingamus id qd̄ eſt infinitū ꝛ nō comp̄hēdamus ipe erit attingens ꝑ intellectū ꝛ cōprehendēs

Solutio dicendū ſine pīudicio ꝙ aīa xp̄i ſcit oīa que deus ſcit ſed nō oīm eodem modo. infinitatē eīn dei que nō menſurat̄ aliquo extrinſeco claudēte ipam ſicut ſepius dictū eſt in primo libro ſup ſcdam ꝛ tertiā diſtinctionē. ipa aīa xp̄i nō claudit cōprehēdendo ſed ſolus deus cōprehēdit ſe: quia ſibi ſoli ipe finitus eſt eo ꝙ nihil de ſe eſt extra ſeipm. ſi eīn diceremus eū concludi cōprehenſione capacitatis anime xp̄i. videt̄ mihi ꝙ hoc redundaret in blaſphemiā deitatis xp̄i. ꝛ tantū darem⁹ iam humanitati ſue ꝙ derogaremus diuinitati eiuſdem qd̄ non eſt faciendū. Sic igitur dicendum ꝙ omnia ſcit que deus: ſed nō omniū eodem modo: quia non comp̄hendendo quicq̄d deus ſcit ſed t̄m comp̄hendit omnia ſcita a deo que non ſunt de⁹: ſed hoc ſcitum a deo quod eſt deus non comprehēdit

Dicendū ergo ad primū cū dicitur deus ſcire infinita poteſt intelligi dupliciter/ſcȝ ꝙ ſciat infinita per numerū vel infinita quaſi in menſura que eſt ipe. Et ſecūdo modo verum eſt ꝙ ſcit quedam que ipe eſt que ſunt infinita. ꝛ hec ſcit anima chriſti ſed nō comp̄hendit. infinita autē per numerū nō ſunt niſi ſm quid ſcȝ in potentia additionis infinite vt dicit ph̄us. ꝛ in potentia cauſe efficientis ſcȝ. quia ipe poteſt facere infinita/ꝛ ſcit ſe poſſe hoc ꝛ tamen non ſequitur per hoc ꝙ infinitorū actu ſint ſpecies in ipo/ꝛ ex hoc non ſequitur ꝙ deus ſciat infinita niſi ſcire ſit idem qd̄ infiniti ſcientiam habere: ꝛ ideo licet anima chriſti ſciat oīa que deus ſcit/nō ſequitur ꝙ ſciat infinita. Quidam autem dicunt hic aliter ꝛ diſtinguūt triplicem ſcientiam in deo: ſcȝ approbationis que t̄m bonorū eſt/et viſionis que eſt eorū quorū rationes ſunt apud ipm. ꝛ ſimplicis intelligentie quam dicunt eſſe omniū que aliquo modo exiſtunt vt priuationes/ꝛ ea que ſunt in potentia t̄m. ꝛ dicūt ꝙ anima chriſti ſcit omnia primo ꝛ ſecundo modo ſcita a deo/ꝛ non tertio modo. Sed ex hoc ſequitur duplex incōueniens. vnum ſcȝ ꝙ anima chriſti non parificetur deo in numero ſcitorum qd̄ eſt contra hoc qd̄ hic dicitur ſine exceptione.

Right-column margin notes (in order): 2a · Rōnes itē rū in oppoſitū prima. · 2a · 3a · Solo · Ad primū

Aliud eſt qḋ eadem ratione etiam neſcit mala quia il-
Ad ꝓbatio-nē ſm Aug. ⁊ ad 2m. la ſimplici intelligentia noſcūtur. Ad hoc autē qḋ
Aug. dicit ꝙ infinite ſpecies nūerorū in illius ſciētia
finite ſunt cuius ſcientie nō eſt numerus. Dicendū ꝙ
hoc verū eſt/non tamen oportet ꝙ ſciat infinita; quia
cum ſua ſciētia ſit cauſa omnis rei que nō eſt per pri-
uationē dicta ſi in ſua ſciētia eſſent infinite ſpecies nu
merorum ipſe produceret infinitas ſpecies numero-
rum qḋ falſum eſt. vnde ītellectus eſt Auguſti. ꝙ ſua
ſciētia que eſt cauſa entis ⁊ nō limitat̃ per ens creatū
cōprehendit id qḋ eſt infinitū in potentia diuiſionis
⁊ multitudinis id eſt ſm ꝙ ſemper aliquid poteſt ſu-
mi extra ipm̄/nō tamen cōprehendit ita ꝙ per ſpeciē
cauſet ipm̄: quia ſic iam eſſet infinitū finitū qḋ eſſe nō
Ad 3m poteſt. Ad hoc aūt qḋ obījcit ꝙ deus ſcit qḋ nunq̃
erit vel eſt vel fuit. Dicendū ꝙ hoc ſcit hoc modo quo
eſt in cauſa: nō autem eſt in cauſa niſi per exemplar.
vnde etiam deus non ſcit niſi ſciendo ſe id poſſe cuius
nō eſt exemplar in ipō: vnde ſciendo ſe in tali potentia
cauſandi ſcit illud. nō tamē ſequit̃ ꝙ ſimpliciter ſciat
illud/⁊ eadem eſt etiam ſolutio de infinito: non enī ſe-
quitur ꝙ ſi ſcit infinita per potentiā producēdi infini
Ad obiecta poſt 3m. ta ꝙ ſciat infinita ſimpliciter. Ad hoc qḋ obījcitur
ꝙ ſi anima chriſti ſcit nō comp̄hendendo ꝙ nō differt
a noſtris animab; dicendum ꝙ hoc nō eſt verum: ad
huc enī differt in duob; ſcꝫ in numero: quia nulla pu
ra creatura omniū noticiam habet que deꝰ ſcit ſicut
dicit Iſidorus ꝙ trinitas ſibi ſoli nota ⁊ homini aſ-
ſumpto/⁊ ſic dicit Aug. ꝙ anima xp̄i om̄e bonū amat
⁊ nihil amatur niſi cognitū: ergo omne bonū cogno-
ſcit: vnuſquiſq; autē alioꝝ ſanctorū tantū cognoſcit
quātū deus vult ſibi reuelare. In modo etiam quia
Ad illa q̄ vl-timo ſunt in ꝯtrariū ad ꝑm. quaſi exceſſiue capacitas ſua recipit ⁊ plus de quoli-
bet cognoſcibili q̃ aliquis alioꝝ. Ad illud autē qḋ
in ꝯtrariū obījcit̃ dicēdū ꝙ hec bene ꝯcedit̃ ꝙ hic hō
omnia cōprehendit q̄ deꝰ cōp̄hēdit: quia hic hō ſup-
ponit perſonā in tribus ſubſtantījs ⁊ duab; naturis
ſed nō ſequitur vlterius ſi hic homo comprehendit ꝙ
homo cōprehendit ſi li ſm notat nature conditionē.
Ad. 2m Ad aliud dicendū ꝙ xp̄s in perſona eſt in equalita
Ad 3m. te glorie dei patris. ſm autē ꝙ homo eſt in gloria in-
feriori ſed altiori q̃ aliqua creatura. Ad aliud dicē
dum ꝙ nos nec oīno ſcimus que deus nec cōprehen-
dimus infinitū pelagus ſubſtantie diuine ſed attingi
mus: deus autē omnia cōprehendit ⁊ omnia ſcit/vn̄
xp̄s ſm ꝙ homo eſt vnitus conformat̃ ei in numero
ſcitorū in quo nos excedit/⁊ eſt ſub ipō in modo com-
prehenſionis.

Arti. II. B

An illa ſciētia quā xp̄s de omnibus habet ſit in contemplatione verbi ſibi vniti vel in aliquo habitu formali.

Ecūdo querit̃ vtrum illa ſcientia quā xp̄s de
omnib; hab; ſit in contēplatiōe verbi ſibi vni
ti vel in aliquo habitu formali in quo cogno-
ſcat omnia ſicut angeli in principio ſue creationis re-
Argu. ꝑmo ceperūt habitū in quo cognoſcūt omnia. Et videtur
ꝙ habitu cognoſcat xp̄s: quia anima xp̄i nō eſt impꝫ-
fectior ſed altior angelis: ergo data angelorū daban
tur ei. Angelis aūt datus eſt habitus a ꝑncipio crea-
2o tionis: ergo ⁊ anime xp̄i. Item nō eſt intellectus ni
ſi per aſſimilationē intelligētis ⁊ eius qḋ intelligitur
ſed anima xp̄i intellexit omnia: ergo aſſimilata fuit oī
bus: hoc aūt nō poteſt eſſe niſi per habitum ⁊ ſpecies
omniū: ergo habitū cognitiōis ⁊ ſpecies oīm habuit
apud ſe. Itē ſicut ſe hab; materia ad formas artis 3o
vel nature: ſic ſe habet intellectus rōnalis ad ſpecies
rerū cognoſcibiliū ſed materia nō eſt actu niſi ꝑ ſpeciē
⁊ formā ſuſceptā: ergo intellectꝰ poſſibilis nō fit actu
niſi ꝑ ſpēs receptas vel a creatiōe vel ꝑ abſtractionē a
rebus: nō aūt habuit ab inſtanti cōceptiōis ꝑ abſtra-
ctionē a rebus: ḡ habuit datas ꝑ creationē vt videt̃.
Sed cōtra triplex eſt cognitio angeloꝝ vt elicitur Rōnes ꝓ veritate ꝑa.
a verbis Aug. ſcꝫ veſꝑtina q̄ cognoſcunt res in ꝓprio
genere rerū in qua obumbrant̃ vmbra ꝑuatiōis tra-
hentis ad occaſum ſemꝑ. Et ſcḋa qua cognoſcūt res
in ſeipis. ⁊ tertia q̄ eſt nobilior alījs q̄ eſt in v̇bo. Cū
igit̃ illa. ſ. que eſt in verbo habituales formas nō exi-
gat eo ꝙ verbū p̄ſentius eſt contēplanti q̃ aliqua ſpe
cies eſſe poſſit multomagis aīa xp̄i vnita verbo hmōi
ſpecies nō req̄rit. Itē nō fieret intellectus ſine pre- 2a
ſentia rei intellecte: magis autē preſens eſt qḋ ꝑ eſſen-
tiā eſt in anīa q̃ id qḋ per ſilitudinē tm̄/⁊ magis p̄ns
eſt penetrans intellectū ſui ſimplicitate q̃ attingens
quaſi extrinſecus tm̄: ſed verbū penetrat ꝑ ſe intelle-
ctum contēplātis: ea aūt que eſſentialiter ſunt in aīa
vt iuſticia/tēperātia/fides ⁊ hmōi nō tangunt vel in-
formant animā extrinſecus: ergo magis p̄ſentat̃ ver-
bum q̃ aliquis habitus poſſit preſentare: ſed adhuc
magis p̄ſentat̃ anime quā ſibi vnit ⁊ eam penetrat: ḡ
cum hec ſit anīa xp̄i: anīa xp̄i in verbo ⁊ nō in aliquo
alio cognoſcit omnia. Itē om̄ia nō poſſunt cogno- 3a
ſci niſi in eo in quo ſunt quodāmodo om̄ia: ſed in nul
lo habitu angeloꝝ vel natura ſunt om̄ia: quia ea que
ſubiacent libero arbitrio nō ſunt ordinata nec aliq̄d
pōt in ea cōprehēdenda cognoſcēdo ꝓut dependent a
futuro niſi ſolꝰ deus ḡ hec nō p̄nt cognoſci niſi a deo
ſolo: ḡ anīa xp̄i nō potuit hec cognoſcere niſi in deo: ḡ
nō cognouit ea in aliq̄ habitu recepto. Solutio ſi- Solutio.
ne ꝑiudicio dicimꝰ ꝙ aīa xp̄i cognitionē oīm vt oīm
nō habet niſi in v̇bo: q2 illi ſoli aīe quā ſibi vniuit/ſe q̄
ad oīa cognoſcibilia oñdit/alījs aūt angelis ⁊ anīab;
beatis q̄ntū vult ⁊ q̄ntū meruerūt. Ad id aūt qḋ ꝑ- Ad primū
mo obījcit̃ dōm ꝙ aīa xp̄i nō habet habitꝰ q̄ ſunt ſili-
tudines oīm/hoc potiꝰ eſt ſignū ꝙ plus collatū eſt ei
q̃ alījs angelis quia in ꝑcedēti diſtinctiōe determīa-
tū eſt ꝙ habet habitū in q̄ cognoſcit oīm naturaliū or
dinē ⁊ ꝓceſſum ſicut angeli: ſed oīm cogſcibiliū a deo
nō eſt iſte habitꝰ: q2 angeli nō cognoſcūt oīa. vn̄ ſup̄
hoc habet vnionē ad verbū in q̄ ſemꝑ oīa contēplat̃ ⁊
cognoſcit. Ad aliud dicendū ꝙ aſſimilatio duplex Ad 2m.
eſt. vno mō ꝑ abſtractionē. ⁊ alio mō ꝑ cōuerſionē ad
id qḋ eſt cauſa ⁊ ars ꝑma oīm/⁊ hoc ſcḋo mō ꝑ ꝯuerſi
onē ⁊ vnionē ad verbū aīa xp̄i habuit aſſilationē in-
tellectus cū omnib;. Ad aliud dicendū ꝙ illa ſilitu Ad 3m
do eſt vera de intellectu acquirēte ſcientiā rerū ⁊ hoc
nō cōpetit aīe vnite ſūme ꝑfectioni: quia illa non po-
tuit ſubiacere ignorantie.

Quo mō noticie aīa xp̄i ſciuerit omnia. Arti. III. C

Ertio q̄rit̃ quo mō noticie aīa xp̄i ſciuerit oīa
q̄ deꝰ. Videt̃ aūt ꝙ intuitu vno: q2 q̄cq̄d eſt in Arg. primo
v̇bo eſt ī eo ꝑ modū vniꝰ ⁊ nō ꝑ modū pluriū
cū ipm̄ ſit ſimplex ſꝫ aīa xp̄i ſꝑ ꝯtēplat̃ ī v̇bo: ḡ cogno
uit oīa ꝑ modū vniꝰ: ſimplex aūt aſpectꝰ eſt de vno q2
vno ḡ vno aſpectu cognouit oīa. Itē videt̃ adhuc ꝙ 2o
cōprehēdēdo oīa cognouit: q2 v̇bū totū eſt vnitū illi
aīe: ḡ nihil de v̇bo eſt extra aīam xp̄i: ḡ q̄cq̄d eſt ī v̇bo
etiā intra animā xp̄i eſt: quia qḋ cōtinet cōtinens/cō

tinet ꝛ contentū in illo ergo cū ipa capiat verbū:ergo
3° capit omne qđ eſt in illo ꝛ ita cōpꝛehendit. Itē non
vno modo noticie ſcit deus omnia: qꝛ aliter ſcit q̄ eſt
ipe facturus ꝛ aliter ſcit que ipe poteſt facere ꝛ tamen
nunq̄ꝫ erit facturus que ſi faceret bona eſſent. Si igi
tur aīa xp̄i cognouit oīa que ſcit deus/videt̄ etiā ipa
iſto diuerſo modo cognoſcere. Et querit̄ qualiter iſti
4° modi differūt in ipa. P. videt̄ expꝛeſſe in euangelio
dicere ꝙ nec etiā cognouit filius oīa. Matth. 24. De
die aūt illa nemo nouit niſi pater nec etiam filius. Et
Actū. 1. Non eſt veſtrū noſſe tēpoꝛa vel momēta que
Solō pater poſuit in ſua poteſtate. Solutio dicendū ꝙ
de⁹ tripl'r ſcit res nō ꝙ tripliciter ſint res tm̄ qꝛ mul-
tipliciter ſunt:ſed qꝛ tripl'r ſunt in ipo vt in cauſa po-
tente tm̄. ꝛ ſunt in ipo vt in cauſa cognoſcente ratione
opis ꝛ operāte. Et ſunt in ipo vt in cognoſcēte tm̄:nō
aūt poſſunt eſſe vt in operāte tm̄ ſine cognitione quia
habens intellectū operat̄ cognoſcendo rationē opis
vel neſcit quid agit ꝛ operat̄ vane qđ non eſt dicendū
de deo. illa aūt ſunt in ipo vt in cauſa potente tm̄ que
duobꝫ modis ſe habent ad ipm̄ ſcꝫ ꝙ ſunt in potentia
ſua efficiēter tm̄ ꝛ nunq̄ꝫ fient ꝛ hec nō cognoſcit de⁹
niſi cognoſcēdo ſe eſſe potentē ad alia q̄ꝫ pꝛoduxit. vn̄
hec noticia nō eſt niſi cōuerſio intellectus diuini ſup
ſe vt eſt potētie infinite ad effectus infinitos/vnde hec
noticia nullū ponit exemplar in deo vel ydeam. Que
dā autē ſic ſunt in ipo potēte ꝙ ipe eſt dans poſſe infi-
niti licet nō actū ꝛ hec quo ad poſſe illud datum ha-
bent exemplar nō autē quo ad actum ſicut infinitum
nō eſt niſi in potentia. ꝛ ideo infinitū per id qđ eſt non
eſt niſi in eo qđ eſt finitū ꝛ ratio infiniti facta eſt a deo
ꝛ habet exemplar in ipo. Secūdo modo ſunt in ſcien
tia dei omnes creature. Tertio modo mala. Dico igi
tur ꝙ anima xp̄i cognoſcēdo verbū in iſta/tripliciter ra-
Ad primū tione cognoſcit tot quot deus. Ad pꝛimū ergo di-
cendū ꝙ vno aſpectu dicitur duobus modis ſcꝫ quo
ad obiectum vel quo ad diſcernentē; ꝛ bene concedo
ꝙ ſcꝫ quo ad obiectū eſt vnus aſpectus quo ſunt oīa:
ſed quo ad intellectū diſcernentē non poteſt eſſe act⁹
vnus:quia alia conuerſio eſt ſm̄ actum ad hoc ꝛ alia
Obiectio. ad illud. Et ſi obijcitur ꝙ Aug. dicit ꝙ in patria nō
erunt cogitationes volubiles: ergo multominus in
Solō anima xp̄i. Dicendū ꝙ etiā hoc intelligitur quo ad
obiectum ꝛ quo ad hoc ꝙ nō inuoluemur inquirēdo
ꝛ cogitando ꝛ nō quo ad hoc ꝙ ſemꝑ ſimus in eodem
Ad 2m actu cōuerſionis. Ad aliud dicendū ꝙ ſicut pꝛius
dictum eſt:anima xp̄i licet vniatur verbo non tamen
includere dicitur verbum:quia ſic deus eſſet inclu-
ſus qđ falſum eſt:ſed vnitur toti verbo ꝛ hoc non eſt
claudere intus ita ꝙ nō ſit alibi cum ſit vbiq̄ꝫ eſſentia
Ad 3m liter/potentialiter/ꝛ p̄ſentialiter. Ad aliud iam pa
tet ſolutio per diſtinctionē quia bene concedo ꝙ anīa
chꝛiſti illis tribus modis parificatur deo in numero
ſcibilium:nihil em̄ excipiunt ſancti; ꝛ ideo etiam nihil
Ad 4m videtur mihi excipiendū. Ad aliud dicendū ꝙ fili⁹
non excluditur a noticia patris nec etiam ſpiritusſan-
ctus nec etiam anima xp̄i que eſt vnita verbo nouit
omnia futura ſed intendit ꝙ filius neſcit; quia nō fe-
cit nos ſcire ꝛ ad modum neſciētis ſe habuit: quia no
bis non pꝛofuiſſet ſed obfuiſſet ſciētia diei illius.

Reſponſio queſtionis diffinitiuam continens ſententiā.

Quibus reſpondētes dicimus animā chꝛiſti
per ſapientiā gratis datam in verbo dei cui
vnita eſt qđ etiam perfecte intelligit omnia
ſcire que deus ſcit:ſed non omnia poſſe que
poteſt deus:nec ita clare ꝛ perſpicue omnia
capit vt deus: ꝛ ideo nō equatur creatoꝛi ſuo
in ſcientia: ꝛ ſi oīa ſciat que ꝛ ipe:nec eſt eius
ſapientia equalis ſapiētie dei:quia illa mul-
to eſt dignioꝛ:digniuſq̄ꝫ ꝛ perfecti⁹ omnia ca
pit q̄ꝫ illius anime ſapiētia:ergo ꝛ in ſcientia
maioꝛem habet ſufficientiā deus q̄ꝫ anima il-
la q̄ dignioꝛ eſt oīm creatura. Illud vō apo-
ſtoli qđ inducunt. Nemo nouit que dei ſunt:
niſi ſpiritus dei qui ſolus ſcrutatur omnia. ꝑ
nobis facit. Mox em̄ addidit apoſtol⁹: Nos I. Coꝛ. 2.
autem ſpiritū dei habemus: vt per ſpiritum
dei quē habebat pꝛofunda ſe ſcire oſtēderet.
Sed anima illa pꝛe omnibus ſpiritū dei ha-
buit:cui ſpiritus non eſt datus ad menſuram
vt ait Iohānes euangeliſta. Dona ergo ſpiri
tusſancti ſine menſura habuit: ergo ꝛ ſapien-
tiam. Omnia ergo ſciuit anima illa. Si enim
quedam ſciuit quedam non:nō ſine menſura
ſcientiam habuit. Sed ſine menſura ſcientiā
habuit:ſcit ergo omnia. Fulgētius etiam in
ſermone quodam multa inducit quibus aſſe
rit animā illam rerum omniū ſcientiā habere
vtens autoꝛitate apoſtoli dicentis: In quo Coll. 2.
ſunt omnes theſauri ſapientie ꝛ ſcientie ab-
ſconditi. Qđ etiam ratione poteſt pꝛobari ſic
Nihil ſcit aliquis qđ eius anīa ignoꝛat. Sed
chꝛiſtus ſm̄ omniū cōceſſionē oīa ſcit:ergo
anima eius omnia ſcit. Ad id vō qđ dicunt ſi
oīa ſcit:ergo ſcit creare mundū vel ſeipam
reſpondemus: ꝙ ſciētiam habet mundū cre-
andi:ſed nō potentiā ꝛ creandi animā: ꝛ ſcit
quomodo deus ſeipam creauit. habet ergo
ſcientiā ſui create: ſed non ſui creande: quia
nō eſt creanda ſed creata.

An xp̄s aliqñ retrahebat̄ a puritate omni Arti. IIII.
mode contēplatiōis. Et an ita pure contem- D
plabat̄ ſicuti deus.

Einde q̄rit̄ de hoc qđ dicit in lr̄a ibi [Nec ita
D clare nec ꝑſpicue capit vt de⁹] ḡ. a. Ex iſto em̄ Arguit̄ p°
vbo trahūt mgr̄i ꝙ dicūt aīam xp̄i nō ita lim
pide videre ſicut de⁹. Itē ſi nō adeo videt limpide 2°
hoc ꝑuenit ex aliq̄ obſcuratione: obſcuratiōis aūt cā
pctm̄ eſt:ḡ videt̄ ꝙ in ipa nō ſit aliqua obſcuritas/cū
nullū pctm̄ fecerit nec inuētus ſit dolus in lingua ei⁹
Itē aīa xp̄i ſpeculū clariſſimū eſt:ḡ id qđ reſultat in 3°
ipo clariſſime reſultat:ḡ adeo lipide cōtēplat̄ vt de⁹:
Ulteri⁹ etiā q̄rit̄ vtrū xp̄s aliqñ retrahebat̄ a puri Queſtiūcula
tate cōtēplatiōis iſtius. videt̄ ꝙ ſic: qꝛ nos videmus ſecunda.
ꝛ etiā dicit ph̄us ꝙ vna potentia exiſtente in actu ve-
hementer retrahit aliam: ergo cum ipe circa diſcipu-
los ꝛ paſſiones coꝛpoꝛis quādoq̄ꝫ multum fuerit in-
tentus/videt̄ ꝙ ab hmōi contemplatiōe retrahebat̄.

Solo ad pmū cū obiectis. Solutio dicendū φ nō adeo limpide τ pure contē plabaẗ aīa xp̄i ſicut deus τ illa minor limpiditas vel pſpicuitas cauſaẗ a priuatiōe nihili qđ eſt in oīm crea tura τ eſt defectus inſepabilis obſcuritas illa q̄ eſt in tellectus ex hoc φ creatus eſt nō poteſt q2 cōiunctus eſt rōne creationis ſiue exitus de nō eſſe ad eſſe. Per hoc patet ſolutio ad illa que contra primū obijciunẗ.

Ad queſtiū culam Ad id qđ vlterius queriẗ dicendū φ xp̄s fuit ver⁹ viator τ ver⁹ cōprehēſor τ neutꝝ retraxit alterū: re tractio aūt potentiarū q̄ vna in actu vehemēti retra hit aliā nō eſt niſi in hijs que ſunt pure creature/de h̄ tamen infra in queſtione de paſſione xp̄i magis q̄reẗ.

Quare deus nō dedit ei poten tiam omniū vt ſcientiam.

Si v̄o queriẗ quare deus nō dederit ei potē tiam faciendi omnia vt ſcientiā? R̄nderi po teſt: quia naturaliter capax eſt ſciētie: τ ideo id cōgrue ei datum eſt ſine mēſura: cuius ipa naturaliter capax eſt. Non eſt autē ei datum poſſe omnia facere que de⁹ facit: ne oīpotēs τ p̄ hoc deus putareẗ. Verūtamen forte nec potentiā faciēdi omnia ei deus p̄ſtare potuit τ ſi potentiā faciendi aliqua q̄ nō facere pōt Scit ergo anima xp̄i omnia que deus ſcit in verbo dei: qđ liq̄dius τ p̄ſentius omni creatu ra contemplaẗ: vt ei vnita in quo etiā angeli τ que dei ſunt τ que futura ſunt cognoſcunt.

Quō intelligenda ſint quedam verba Ambroſij ſuper Lucam.

Sed ſi illa anima nō habet tantā potentiā q̄n tam τ deus: nec homo aſſumptus tantā potē tiam quantā τ deus: quō ergo intelligiẗ illud

Luc. I. Ambroſij ſup Lucam vbi angelus de naſci turo filio virginis ait: Hic erit magnus τ fili⁹ altiſſimi vocabitur? Nō ideo inquit erit ma gnus: φ ante partum virginis magnus nō fu erit: ſed quia potentiā quā dei filius natura liter habet homo erat ex tēpore accepturus: vt vna ſit perſona homo τ deus. Ecce aperte dicit φ homo erat accepturus ex tempore po tentiā quā dei fili⁹ habuit naturaliter. Sed ſi homo accepturus erat illā potentiā: ergo vel perſona vel natura hominis. Sed perſo na non: quia ſemper habuit τ habet: ergo na tura. Si natura: ergo aīa. Nam de carne cō ſtat φ accipere non poſſet. Ad qđ dicimus il lud eſſe accipiēdū de pſona ſed nō inq̄tū eſt dei: imo inq̄tū eſt pſona hoīs. Vna ē eīm pſo na dei τ hoīs τ filij dei τ filij hoīs. que inq̄tū dei perſona eſt: ſemper τ naturaliter omnipo tentiā habuit: ſed inq̄tū eſt hominis: nō ſem per fuit. Illa ergo perſona que ſemper fue rat dei: futura erat hominis pſona: τ ſm̄ hoc φ futura erat hominis pſona: acceptura erat ex tempore potentiā quā naturaliter τ ſemp habuerat inq̄tum dei perſona. Scđm hanc di ſtinctionē illud τ ſimilia ſane poſſunt accipi. Que diſtinctio in pluribus queſtionū articu lis eſt neceſſaria aduerſus quorundā perple xam verboſitatem. Sed cum de rebus cōſtat in verbis fruſtra habeẗ cōtrouerſia.

An xp̄s habuit omnipotentiā ſicuti ſciētiā Arti. V.

E E inde queriẗ de hoc qđ dicit [Si v̄o queriẗ

D quare deus nō dederit ſibi potentiā τc̄.] Vi

Arguiẗ p̄o detur eīm φ habuit omnipotentiā ſicut ſcien tiam: quia ſi p̄pter vniōnē cauſabatur in eo oīm ſcien

2o tia: ergo a ſimili cauſabaẗ in eo omniū potētia. Itē ipe ſciuit omnia ſicut deus: ergo ſciuit creare: ſed nul lus ſcit exerciciū alicui⁹ actus niſi ſciat exercere actū illum: ergo ipe ſciuit exercere. nullus autē ſcit exerce re qđ nō poteſt exercere: ergo poteſt filius dei creare.

3o Item potentia intelligēdi omnia eſt quedā poten tia τ potentia operādi omnia eſt quedā potentia. Cū igitur in deo vna nō ſit minoris potētie videẗ debuiſ ſe dare aliam.

4o Item ſapiēs architectus nō ſolū do cet filium ſuū nec dat ei artē qualiter fabricaẗ ſed etiā doctrina inducit in eum potentiā operādi ex vſu ergo videẗ φ deus qui multomagis diligit animā xp̄i q̄ȝ aliquis homo filiū ſuū inducit in eo potentiā opatio nis.

Queſtiūcu la ſecunda. Iuxta hoc vlterius q̄riẗ vtrū potuerit ei dare potentiā aliquid creandi. videẗ φ ſic: quia dicit in lr̄a

Obiectio. φ potuit ei dare potentiā faciendi aliqua que nō face re poteſt.

Rōnes in oppm ſūt p̄ v̄itate p̄ma Sed contra nulla poteſtas excedit pro priū ſubiectū/ſubiectū anīe xp̄i eſt finitū: ergo nō pōt habere potentiā infinitā; ſed dei potētia eſt infinita: ḡ illā nō pōt recipe aīa xp̄i.

2a Item nihil creaẗ niſi qđ de nihilo ad eſſe reduciẗ: nihil aūt τ ens infinite τ ſi ne p̄portione diſtant: ergo aliq̄d educere de nihilo in ens eſt potentie infinite: anīa xp̄i nō poteſt habere po tentiā infinitā: ergo aīa xp̄i nō poteſt recipe a deo po tentiā creādi aliq̄d q̄ntūcūq̄ȝ modicā.

3a Item poten tia infinita nō eſt niſi in eſſentia infinita: igiẗ cui cōica tur potētia infinita cōicaẗ eſſentia infinita; ſed hec nō cōicaẗ alicui niſi φ eſſentialiter ſit deus: ſed hoc non pōt eſſe aliqđ creatū: ergo potētia infinita nō eſt cōica bilis alicui creato.

Solo Et hoc ꝯcedendū eſt τ dicendū φ nō eſt ſil'e de ſciētia τ potētia q2 ſciētia fit per alterū ſicut verbi p̄ſentiā: potentia aūt egrediẗ ab eſſentia p̄ pria. Itē in ſciētia nō eſt niſi recipe ſed in potētia nō eſt niſi opari actiue.

Ad primū. Ad aliud dicendū φ eſt ſcientia practica ſiue opatiua qđ idē eſt/τ ē ſciētia ſpeculatiua: xp̄s aūt nō habuit niſi ſcientiā ſpeculatiuā τ nō opa tiuā.

Ad 2m Ad aliud dicendū φ ſciuit creare. i. q̄liter res creanẗ; ſed nō ſciuit creare ſciētia operāte ſicut practi cus operaẗ.

Ad 3m Ad aliud dicendū φ potentia intelligē di eſt potētia paſſiua τ recipiēs: τ ideo poteſt perfici al tiori ſe; ſed potētia operādi in actū egrediens a radice p̄prie eſſentie τ pfectio eius eſt in agente/τ hoc nō pōt eſſe aliqđ creatū.

Ad 4m Ad aliud dicendū φ ſapiēs archi tectus deus glorioſus docuit aīam xp̄i ꝯtēplatiua ſciē tia; ſed nō docuit exercitiū: q2 nō fuit capax nec potuit eſſe: τ ideo nō eſt ſil'e qđ induciẗ p̄ ſili.

Ad queſtiū culam. Ad aliud h̄n cōcedo φ nulla creatura capax eſt potentie etiā aliq̄d creandi.

ad obiectōȝ Ad id aūt qđ contra obijciẗ dōm φ pote rat ei dare operandi potentiā aliquid ſed non creandi ſicut operandi aliquid ex materia preiacente quā de dit nature ſed non creandi.

De hoīs defectibus quos aſſumſit xp̄s in humana natura.

Diſt. XV. Quō verbi incarnatio ordinaꝶ ad nr̄am redēptionē q̄ʒtū ad defectuʒ paſſibilitatis in gn̄ali

i ILlud q̊qʒ pretermittendū nō eſt ꝙ dei filius naturam hominis accepit paſſibilē: aīam paſſibilem: carnē paſſibilē ⁊ mortalem. vt eñ probareꝶ verū corpus habere: ſuſcepit defectus corporis: famē: ſitim: ⁊ huiuſmodi. Et vt veram animā probareꝶ habere: ſuſcepit defectus anīe. ſ. triſticiā: timorē: dolorem ⁊ hmōi. Omnis autem ſenſus anime eſt. Non eñ caro ſentit ſed anima vtens corpore velut inſtrumēto. Unde Aug. ſup Geñ. in lib. xij. Non corpus ſentit: ſed anīa per corpus quo velut nūcio vtitur ad confirmandū in ſeip̄a qđ extrinſecus nunciaꝶ. Sicut ergo anima qđ foris eſt per corpus tanq̄ꝫ per inſtrumentū videt vel audit: ita etiā per corpus quedā ſentit mala que ſine corpe nō ſentiret: vt famē: ⁊ ſitim ⁊ hmōi. Unde nō immerito defectus corporis dicunꝶ. Quedam autē non per corpus imo etiam ſine corpore ſentit: vt eſt timor ⁊ hmōi. Sentit ergo anima dolores ſed quoſdam per inſtrumentum corporis: quoſdā v̾o nō. Suſcepit aūt xp̄s ſicut veram naturā hominis ita ⁊ veros defectus hominis: ſed non omnes. Aſſumpſit eñ defectus pene: ſed nō culpe. nec tamen oñes defectus pene: ſed eos omnes quos homini eum aſſumere expediebat ⁊ ſue dignitati nō derogabat. Sicut eñ ꝓpter hominē homo factus eſt ita ꝓpter eum hominis defectus ſuſcepit. Suſcepit enim de noſtro: vt de ſuo nobis tribueret vt noſtrū tolleret defectū. Suſcepit eñ noſtrā vetuſtatē: vt ſuam nobis infunderet nouitatem. Simplā ille accepit vetuſtatem id eſt pene: vt noſtrā duplam conſumeret. i. pene ⁊ culpe.

A

i Llud quoqʒ p̄termittendū nō eſt.] Hic incipit pars illa que eſt de cōuenientib9 xp̄o ſm potentiā corporis. Et diuiditur in tres partes / ſm tres diſtinctiones hic poſitas. In quarū prima oñdit magiſter quos defectus xp̄s aſſumpſit in corpore ⁊ anima ſm ꝙ inerat potentia patiendi. In ſecūda determinat queſtionē ex hoc conſequentē vtrū ip̄e neceſſitate horū defectuū ſit paſſus vel ſola voluntate ibi. [Hic oritur queſtio ducēs originem] In tertia v̾o quia oratio eius indicabat defectum naturalis timoris ⁊ triſticie querıꝶ de oratiōe eius vtrū exaudita ſit vel non ibi [Poſt predicta conſiderare oportet] Prima harū diſtinctionū diuidiꝶ in tres partes in quarū prima tangit defectus quos aſſumpſit chriſtus. In ſecūda ponit obiectionē quorundā ex verbis Aug. ⁊ aliorum ⁊ ſoluit ibi [Sed qꝛ nōnulli de ſenſu ⁊ paſſiōe] In tertia ſpecialem ponit difficultatem ex verbis Hilarij ⁊ ſoluit ibi [Uerūtamen magis mouent, ⁊c̄.] Adhuc prior harum ſubdiuiditur in quattuor. In quarū prima oſtendit ꝙ defectus quoſdā ex parte corporis quoſdā ex parte anime ſuſcepit vt ignorantiā: difficultatēqʒ bene agendi ibi [Traditur auctoritas] In tertio oſtēdit ꝙ ſi ignorantia nō acceſſiſſet ex peccato ꝙ nō eſſet defectus ſed naturale conſequēs naturam ⁊ in hoc deus nō eſſet culpandus ibi [Hos autē defectus ⁊c̄. In hijs patꝫ ſententia.

An xp̄s accepit noſtros defectus. Arti. I.

i Ncidit aūt hic queſtio de defectib9 quos xp̄s aſſumpſit. Et queruntur hic tria circa primū caplm. ſ. vtrū xp̄s accepit noſtros defectus: ⁊ vtrū accepit defectus anime. Et tertio vtrū accepit omnes vel quoſdā. Uidetur autē circa primū ꝙ xp̄s nō acceperit noſtros defectus. Argu. p̄mo Deficientis eñ eſt deficere ⁊ nō vincere: ergo ſuſceptio defectus contrariatur pugne: ſed ip̄e venit alligare fortem: ergo potius debuit venire in fortitudine q̄ʒ in defectuū aſſumptione. 2o Item cōtraria contrarijs curanꝶ ſed venit xp̄s curare defect9: ergo venit in eo ꝙ curat defectus noſtros: nihil autem curat niſi virtus ⁊ fortitudo: ergo debuit in virtute ⁊ fortitudine venire. 3o Item infirmus adiutore infirmo viſo magis deſperat de adiutore q̄ʒ eleuetur in ſpem liberationis: cum ergo venit erigere nos ad ſpem liberationis / videtur ꝙ ip̄e in robore ⁊ non in defectib9 debuit venire / ⁊ ſic videtur ꝙ nullos debuit aſſumere defectus. 4o Hoc idē videtur per ꝓphetam Eſa. 52. Conſurge induere fortitudine brachiū dñi conſurge ſicut in diebus antiquis nōne tu percuſſiſti ſuperbū / vulneraſti draconē? Cum igitur in diebus antiq̄s nō niſi in oſtenſione virtutis ⁊ fortitudinis venerit / modo etiā nō debebat venire in defectu ſed robore vt videtur. Sed contra nihil iniuſtum poteſt deus facere / dimittere peccatū impunitū ſine pena ſatiſfactionis eſt iniuſtum: ergo hoc non poteſt facere deus. Et hoc eſt argumentū Anſelmi. Et concedit p̄miſſas ⁊ concluſionē. Inde ſic / non potuit purus homo honorem impendere debitum deo pro peccato / nec debuit niſi homo: ergo ad hoc vt fieret iſta compenſatio oportuit ꝙ eſſet deus ⁊ homo: modo reſumo primam concluſionē / non fit recōpenſatio niſi reſumendo penam: ergo neceſſe eſt ſatiſfactorem pati penā: nō autē patitur penam nō habēs defectus ordinatos ad penā: ergo oportet defect9 ad paſſionē ordinātes xp̄m ſuſcipe. Itē apl's Heb. 2. in eo in q̄ paſſus eſt ip̄e ⁊ tentatus pōt ⁊ hijs qui tentanꝶ auxiliari: ergo vt ſanaret ⁊ auxiliareꝶ ideo opꝫuit defect9 penalitatū habere. Itē Eſa. 53. Uidimus eū nouiſſimū virorū / virū doloris ⁊ ſcientē infirmitates. Nō aūt loquiꝶ de ſciētia noticie quia hanc habuit etiā vt deus ſed de ſciētia experiētie: ergo habere etiam oportuit defectus ꝑ q̄s poſſet expiri. Itē ad He. 2. Debuit ꝑ oīa aſſimilari fratrib9 vt fieret miſericors: cū igiꝶ fratres oēs fuerint ī penalitatib9 ⁊ ip̄e debuit eſſe in eis. Itē ibidē ꝙ pueri cōicauerūt carni ⁊ ſanguini / ⁊ ip̄e ꝑticipauit eiſdē: vt ꝑ mortē deſtrueret eū qui habebat mortis imperiū. ſ. diabolum: nō autem potuit mori niſi aſſumeret defectus ad mortem ordinatos. Solutio. Solutio dicendū ꝙ xp̄m cōueniebat aſſumere noſtros defectus ſicut probant vltime ratiōes qꝛ prime ſophiſtice ſunt. Ad primū Dicendū ergo ad p̄mū ꝙ eſt vincere ꝑ iuſticiā ⁊ vincere ꝑ vſum potētie: ⁊ p̄mo mō

venit xp̄s vincere/ ⁊ hoc nō potuit eſſe niſi per ſatiſfa-
ctionem ſuſtinendo penam ⁊ aſſumere penam conue-
Ad 2m nientius fuit noſtre redemptioni. Ad aliud dicen-
dum ꝙ hoc verum eſt quo ad prima curantia que ſūt
peccatū ⁊ gratia: ſed nō quo ad proxima curantia: q2
ſepe dolor curat dolorem vt inciſio apoſtema / et co-
ctura inflaturā ⁊ huiuſmodi que ſunt in chriſto. ipſe
enim venit plenus gratia contra culpam. Sed mo-
dus medicādi vt poſſemus gratiam ſuſcipere conue
niēter fuit ꝑ ſuſtinentiā pene/ vt morbꝫ debitꝰ nobis
per hoc a nobis expelleret̄. Ad aliud dicendū ꝙ in
Ad 3m firmus homo in pctō nō deſperauit ex hoc ꝙ nō vide
ret potentiā potentis redimere: quia hoc ſemꝑ ſciuit
ꝙ redimere potuit ſed deficiebat̄ ex hoc ꝙ nō videt ali
quē poſſe exhibere iuſtam emendā delicti: ⁊ ideo ve-
niens in hꝫs diſpoſitionibꝫ que ad delicti emendā fa
ciebant magis eleuabat ſpem q̄ ſi in fortitudine ve-
Ad 4m niſſet. Ad aliud dicendū ꝙ Eſaias querit brachiū
forte ꝑ iuſticiā ⁊ nō ꝑ potentiā vt dictū eſt: q2 poten-
tia ſola congrua liberatiōe liberare nō poterat vt di-
cit Anſelmus.

Arti. II. **An anima xp̄i fuit paſſibilis.**

B Secundo querit̄ vtrū ipē ſm animā defectus
ſuſcepit. Et circa hoc querunt̄ tria. ſ. ſi anima
ſit paſſibilis/ ⁊ ſi eſt paſſibilis vtrū ſit paſſibi-
lis vel fuerit in xp̄o/ ⁊ ſi tota ſit paſſibilis/ vtrum ſm
vnam aliquā ſui partem poterat ſimul ineſſe acerbi-
tas magni doloris ⁊ magni gaudij ⁊ dilectio ⁊ iocū-
Arguit̄ p° ditas. Ad primū procedit̄ ſic nō eſt dolor niſi ex cō
ꝙ nō ⁊ hoc trario agente ad diſſolutionē cōtinui vel compoſiti.
phiſice. aīa xp̄i nihil habuit cōtrariū: ergo patiebat̄ nihil ita ꝙ
doleret. Prima conſtat per verba Aug. qui dicit ꝙ
malū pene nō eſt niſi quia eſt contrariū nature bone.
Secūda patet ꝑ hoc ꝙ nihil corporale contrarietatē
2° habet ad animā. Item nihil agit in aliqd niſi fortiꝰ
ipō vt dicit Aug. Anie xp̄i nihil corporeū fortius fuit
3° ergo non egit in ipſam ad dolorē inducendū. Item
Ariſto. in. xvi. de animalibꝫ. Si nō tangit nō agit et
ſi nō agit non ſequit̄ alteratio: ſed animā chriſti nihil
corporaliū tetigit: ergo nihil in eā egit: ergo nō ſeque
bat̄ alteratio doloris. Prima ſcribit̄ a phō. ſecūda ꝑ
batur ꝑ hoc ꝙ ea tangunt vt dicit phs que habent vl
tima ſimul: ergo cū aīa xp̄i nō habeat vltimū/ ⁊ ſi ha
beret vltimū nō haberet ſimul cū agēte clauo vel fla-
gro vel aliq̄ incutiente dolorē: ergo videt̄ ꝙ aīa xp̄i
4°. arg. ad nihil pati potuit. Ad idem obijcit̄ magis theologi
idē theolo- ce dicit Diony. in ep̄la ad Johānē ap̄lm. Non aliq̄n
gice. ita inſanie vt putē vos aliquid pati: ſʒ ⁊ corporis paſſi-
ones vel ſolū ipas iudicādo ſentire credo. Ex hoc ac-
cipit̄ ꝙ ſancti nō ſentiūt paſſiones niſi ſm iudicium ⁊
nō ſm dolorē: ergo multo minus xp̄s in quo fuit ma
5° ior ſanctitas: ergo nō doluit. Item moyſes q̄dra-
ginta diebꝫ ⁊ q̄draginta noctibꝫ cū dn̄o in mōte fuit/
⁊ dolorem famis nō ſenſit ꝑpter p̄ſentiā angeli in per
ſona dei: ergo mlto magis xp̄s qui vnitꝰ erat deo ⁊ ipa
6° deitate cōtinue fruebat̄. Item ſancti martyres cō-
tinue exagitabāt in ſe tortores tanq̄ nihilū ducētes
cruciatus ex dulcedine charitatis: ergo multo minꝰ
7° xp̄s. Item videmus ꝙ anima fortiſſime occupata
circa actum vnius potētie abſtrahitur ab intentione
alterius vt dicit phs in libro de ſomno ⁊ vigilia. ergo
cū xp̄s cōtinue fuerit cōiunctus celeſtibꝫ etiam fruen
do videtur ꝙ aīa eius abſtrahebat̄ a corpore ⁊ ita nō
ſenſit paſſiones corporis/ licet paſſio irrueret in cor-
pus. Sed contra Dam. dicit ꝙ patiente corpore aīa In oppoſitū
cōpatiebat̄: ergo aīa paſſibilis fuit: quia cōpati eſt ꝑ arg. ꝑ veri-
alio ⁊ cū alio pati ſi aīa fuit compaſſa ipa fuit paſſa. tate primo.
Item dolor nō eſt niſi ſenſus pene: ſenſus autē nō 2°
eſt niſi anīe vt habetur in lrā: ergo anima patiebatur
ergo anima paſſibilis fuit. Item Threñ. I. O vos 3°
omnes qui tranſitis per viam/ attēdite ⁊ videte ſi eſt
dolor ſicut dolor meus: ergo aīa fuit paſſibilis. Si Obiectio
dicatur ꝙ ex miraculo aīa chriſti doluit. Contra hꝫ Solo
miraculū videmus in omnibꝫ ꝙ dolēt ictus ⁊ vulne-
ra: ergo videtur cum hoc omnibꝫ inſit/ ꝙ naturale ſit
anime cōpati corpori ⁊ hoc expreſſe habemus in lrā.
Cum igitur xp̄s omnes defectus aſſumpſerit/ videt̄
etiam ꝙ aſſumpſit in aīa naturalē corpori cōpaſſio-
nem ⁊ dolorem. Solutio dicendū ꝙ anima xp̄i ⁊ Solo.
omnis aīa in ſtatu mortalitatis huius q̄diu cōiun
cta eſt corpori paſſibilis eſt cōpatiēdo corpori ⁊ patiē-
do ex corpe. Sunt eīm (vt dicit phs) motus quidā ex
corpore veniētes in ipam animā/ ⁊ quidā econtrario
veniētes ex aīa in corpꝰ. Ex corpe autē in aīa veniūt
ſicꝫ i ſentiēdo i ſōnori ſentiēdo q̄dē recipiēdo i organis
corpalibus ſpecies ſenſibiles/ ſm ꝙ ſenſus ꝑprius et
cōmunis ⁊ fantaſia ⁊ cetere vires apprehenſiue paſſi
ue dicūtur ſm ꝙ pati dicitur a greco patin/ qđ ſonat
recipere. In ſompno autē quia ſompnus eſt ligamen
tum ſenſuum ex euaporatione infrigidata in loco ce-
rebri ⁊ deſcendendo grauante organa ſenſuum. Alij
autē motus ſunt ab anima in corpus/ vt ꝑceſſiuus ⁊
opera artium que fiūt ab intellectu practico: ſed hoc
modo nō querit̄ hic de anie paſſibilitate. Alia etiam
ratione paſſibilis eſt aīa iterū ſm ꝙ paſſionem diffi
nit Dam. ꝙ eſt motꝰ aīe ſuſpicatiōe boni vl' mali. Ex
hac eīm ſuſpicatiōe ſurgit paſſio illata parti anīe ſenſi
bili que dicit̄ triſticia vel delectatio. ex apprehēſione
eīm boni cōueniētis ſurgit delectatio/ ⁊ ex apprehen-
ſione mali icōueniētis triſticia: ⁊ hoc modo iterū nō
querit̄ hic de paſſione. Tertio modo dicit̄ paſſio ſen-
ſus doloris ex diſſoluente cōtinuū corpus cōiunctū
anime ſiue illa diſſolutio ſit ex intēperantia humorū
vt in febribus ſiue per agēs violentū vt in ictibus ⁊
vulneribꝫ ⁊ huiuſmodi: ⁊ hoc modo queritur hic de
paſſione/ ⁊ ſic dicimus animā xp̄i cōpaſſam eſſe corpi.
Ad primū qđ contra obijcit̄ dicendū ꝙ verum eſt Ad primū
ꝙ anima in ſe ⁊ ſm naturam ſuam nō habet contra-
rium nec in ſe nec in cōponētibꝫ ipam: ſed tamen con-
iunctum ſibi habet contrariū ſcꝫ corpꝰ: ⁊ quia natu-
raliter appetit conſeruationē cōiuncti ſicut dicit dn̄s
ad Petrū Joh. 21. Cum ſenueris aliꝰ te cinget ⁊ du
cet te quo tu nō vis. ideo inquā quia appetit cōiuncti
cōſeruationē dolet ⁊ cōpatitur in diſſoluentibꝫ ipm/
⁊ hec paſſio eſt ex cōtrario ſibi/ vel eius qđ ſibi eſt con
iunctum ſic enim cōtrariū cōiuncto eſt contrariū ſibi
in hoc ſtatu licet nō ſimpliciter. Ad aliud dicendū Ad. 2m
ſm Aug. ꝙ clauus vel gladius non fuerunt fortiora
q̄ anima chriſti nec ſunt etiam fortiora q̄ anima alte
rius: ſed paſſione facta in corpore ſicut eſt vulneratio
vel liuor vl' aliquod huiuſmodi anima punit ſeipam.
Et hoc intelligit̄ ſic: quia anima ſpecies paſſionū fa-
ctarum in corpore apprehendit/ abſtrahēdo ab orga-
no tactus ⁊ apprehendit vt contraria cōiuncto ſibi. ex
illa apprehenſione cauſatur dolor vt ex imediata cau
ſa ſenſus doloris. vnde licet gladius non ſcindit eam
tamen ipa dolet cauſato dolore ex huiuſmodi ſpecie-
bus apprehenſis ⁊ imediate affligens eſt huiuſmodi

ſpecies apprehẽſa ꝛ hec ſolutio eſt ſaluando dictum Aug. ſed leuius poſſum⁹ ſoluere dicẽdo ꝙ forti⁹ ꝑ ſe nõ agit niſi in minus forte: ſed per accñs põt agere in fortius ſe: ſicut ſi agit i debili⁹ ſe qđ fortiori eſt cõiunctũ / ex cuius cõpaſſione patiť fortius.

Ad 3m Ad aliud dicendũ ꝙ dictũ phi veꝝ eſt: ſed hic ẽ aliqđ tactus licet nõ imediate tãgat gladius aĩam/ tñ tangit ꝑ ꝯiunctũ vt tactus dicať ſm ꝙ tangit ſpẽs diſſoluẽtis apprehẽſa: ꝛ ſic ſequiť ipa alteratio doloris.

Ad 4m theologicũ. Ad aliud dicendũ ꝙ Diony. loquiť cõmendãdo virtutẽ iohãnis ꝛ pſeuerantiã in hoc ꝙ ꝓ xpo nõ reputabat paſſiones ꝛ ideo vult dicere ꝙ paſſiones pſecutionũ ꝛ exiliꝫ ſic nõ affecerũt eũ vt auerterẽt a rectitudie vite ꝛ fidei: ꝙ aũt nõ ſenſerit tribulatiões hoc nõ intendit qđ innuit ipo modo loquẽdi cũ dicit ſed ꝛ ipas corpis paſſiones vel ſolũ iudicãte ipas ꝛc. Si eĩ iudiciũ habeat ꝛ ſenſum tũc neceſſario conſequebať dolor.

Ad 5m Ad aliud dõm ꝙ moyſes habuit hoc gr̃a eius ꝙ corpus eius imutatũ pmãſit/ ꝛ nõ ꝑ naturã cũ ad hoc valuit auerſio anĩe ꝑ actũ ꝯtẽplatiõis: qꝛ etiã ipa ꝯuerſio ad ſupiora poſt ſe trahit ſpũs corporeos ꝛ vires inferiores vt minus operenť ꝛ minus dirigãt ſpũs naturales ad opa naturalia q̃ ſũt digerere ꝛ nutrire ꝛ hmõi ꝙ ãt oĩno habuerit ꝑ naturã videť mihi ipoſſibile: qꝛ licet ita ſit ꝙ quedã aĩalia quieſcũt ad tẽpus q̃ ſcꝫ ſũt frigidoꝝ humoꝝ ꝛ ſpiſſe pellis eo ꝙ multas contrahũt ſupfluitates tpe nutrimẽti: ꝛ ideo tpe quo incipit frig⁹ qñ pellis magis iſpiſſať ꝛ corrugať ꝛ pori clauduntť nõ recipiũt cibũ ſꝫ qeſcũt: qꝛ aliť nimietate viſcoſitatis humorũ accideret eis mors quare tũc qeſcũt vt calor vel ꝯſumat vel diſſoluat ſupfluitates contractas/ tñ hoc nõ põt dici de hoĩe: quia nõ eſt hmõi aĩal nec accidit hoc genaralr̃ omĩ hoĩ/ nec tpe determiato cuiuſlꝫ anni. Et iõ hoc miraculũ fuit plus in viro q̃ꝫ in muliere ꝛ plus in moto de loco ad locũ q̃ꝫ in qeſcẽte in loco vno.

Ad 6m Ad aliud dõm ꝙ martyres multũ dolebant in paſſionibꝫ/ ꝛ ſi qñqꝫ dicebãt ꝙ refrigeriũ pſtabãt eis tormenta ſicut Uincẽtius ad domitianũ inquiẽs Nũc in ſublime agor ꝛ oĩa tormẽta tua ſeculo altior tyrãne deſpicio: nũc iſurge ğ ꝛ toto malignitatis ſpũ debacchare: videbis me plus poſſe q̃ torqor q̃ꝫ poſſis ipe q̃ torques. hoc referendũ eſt ad hoc ꝙ ſit dictũ ꝑ cauſam/ hoc eſt ꝙ hec tormẽta ſũt mihi cauſa eterni refrigeriꝫ cuius ſpes iam aliquantulũ tormenta mitigat ſed nõ tollit ꝛ hoc ꝓbať ꝑ hoc. 2. Mach. 6 vbi dicit Eleazarus. Dñe q̃ hẽs ſctãm ſciẽtiã optie tu noſti ꝙ cũ a morte poſſem liberari: ꝓpter te in corpe diros ſuſtineo dolores ſm aĩaꝫ ipe libẽter hec patior.

Ad 7m Ad aliud dicẽdũ ꝙ aĩa occupata circa aliqđ poteſt abſtrahi a leui motu: ſꝫ a fortiori retrahiť: fortior eñ motus ſemꝑ ad ſe trahit animã. vñ licet forti⁹ ſit vinculũ charitatis ligãtis ad deũ ꝑ contẽplationẽ vinculo corpis tñ vinculũ corpis i ſtatu iſto mag⁹ mouet ꝛ magis ſentiť: ꝛ ideo potius retrahit ad ſe animã q̃ꝫ abſtrahi poſſit ab ipo/ hoc tñ nõ dico in xpo qꝛ xp̃s viator ꝛ cõprehenſor fuit: ꝛ iõ vtrũqꝫ actu potuit eſſe in ipo abſqꝫ h̃ ꝙ vnũ retraherť ab alio.

Arti. III. **An aĩa xpi ſm ſe totã ſit paſſibilis.**

Arg. primo ꝙ non. Secũdo queriť circa hoc vtꝝ aĩa ſm ſe totã fuerit paſſibilis in xpo vel etiã in aliꝫs: qꝛ ex mari ma pte eadẽ eſt queſtio. videť eñ ꝙ nõ qꝛ dicit phs ꝙ intellectus nulli⁹ corpis actus eſt. i. nulli⁹ partis corpis/ cũ igiť in ſe nõ habeat ꝯtrariũ nec coniungať cõtrario: ğ videť ꝙ nec patiať nec compatiať corpi. Item ſi aĩa ſm ſe totã pateret tũc oporteret ꝙ ſm ſe totã circa paſſionẽ occuparet: ğ ab oĩbꝫ aliꝫs retraheret/ ꝛ hoc eſſet valde ĩpfectũ etiã de ſanctis credere nedũ de xpo: ğ videť ꝙ ſm ſe aĩa rõnalis non patiať. 2o

Itẽ ſicut vult phs. Sapiẽtis eſt pati ſed nõ deduci. deduciť aũt ſi paſſio rõnẽ attingat: ğ videť ꝙ cõtra rõnẽ eſt pati ſm rõnẽ: ergo ipe ſm rationẽ non eſt paſſus. 3o

Item iam ſup habitũ eſt ꝙ cũ aĩa nõ habeat ꝯtrariũ in ſe nõ patiť ꝑ ſe ſed cõpatiť corpi patiẽti: ğ ex illa pte patiť qua corpi cõiungiť/ ſm ſupiores aũt corpi nõ cõiungiť: ğ ſm ſupiores nõ patiť. 4o

Itẽ Aug. in de ciuita. dei dicit ꝙ phi q̃ttuor paſſiões naturales inuenerũt. timorẽ/ ſpem/ gaudiũ/ ꝛ perturbationẽ. cũ igiť perturbatio ſit idem qđ triſticia ꝛ triſticia nõ ſit niſi ex dolore i ſapiẽtẽ ſm eã ptẽ q̃ ſapiẽs eſt. i. ſm ſupiorẽ partẽ nõ eſt paſſio vel cõpaſſio. 5o

In oppoſi ꝑ veritate Primo. Sed cõtra ſicut ſe habet corp⁹ in cõpoſitiõe mẽbroꝝ ita ſe habet aĩa in cõpoſitiõe viriũ ſed patiẽte vno mẽbro vt dicit apl's patiunť oĩa mẽbra: ğ patiẽte vna potẽtia aĩe cõpatiunť oẽs alie: ğ tota aĩa patiť in paſſione ſenſus.

Itẽ maior eſt cõiunctio viriũ aĩe in ſubſtãtia aĩe q̃ꝫ aĩe ꝛ corpis. ſi igiť ex affectu ꝯiũctõis aĩa cõpatiť corpori/ multomagis ex affectu viriũ inter ſe vna vis cõpatiť aliꝫ/ ꝛ ita paſſione facta in vna parte aĩe erit paſſio in aĩa tota. 2o

Item ſi ꝓpter naturalẽ paſſionẽ patitur aĩa ſic ꝯiũctis/ tota aĩa patieť. ꝓma cõſtat ex predicta. ſcđa ꝓbať ex hoc ꝙ alia eſt natura q̃ eſt forma hoĩs ꝛ alia bruti. Cũ igiť corpus bruti perficiať actu aĩe ſenſibil'/ neceſſario corp⁹ hoĩs pficieť pfectiõe aĩe rõnalis: ğ rõnalis eſt cõiuncta corpi. 3o

Solo Solutio dico ꝙ aĩa ſm ſe totã paſſibilis eſt in corpe: fuit eñ pdicatũ ꝙ xpi aĩa nõ fuiſſet paſſa ſm ptẽ ſupiorẽ a quodã abbate: ſed Pariſius ab vniuerſitate mgroꝝ pro hereſi condẽnatũ eſt. Sed intelligendũ ꝙ in aĩa duo eſt ꝯſiderare. ſ. ꝙ eſt natura hoĩs ꝛ pncipiũ opationũ humanarũ. Quantũ ad primũ tripl'r cõſiderať qđã eñ habet inq̃tum eſt forma ſubſtãtialis ꝛ quedã habet inq̃tũ eſt aĩa/ ꝛ qđã inq̃tũ ẽ natura hoĩs vt hõ eſt. Inq̃tũ eñ eſt forma ſubalis eſt ipa pfectio hoĩs corporis ſm ꝙ eſt ꝑ tempamentũ accedẽs ad equalitatẽ cõuenientẽ aliq̃liter cũ celo ꝛ diſtans a diſtẽperamento elemẽti/ ꝛ cũ iſta equalitas ſũma ſit in hoĩe vt dicit Auicẽna dať ei a datore forma nobiliſſima: ꝛ iõ ratio forme ꝛ act⁹ in aĩa nobiliſſima eſt. Inq̃tum aũt aĩa eſt actus corpis nõ modq cõplexionati in tali tẽperãtia ſed etiã vitã habentis ꝛ hmõi eſt qđ cũqꝫ organicũ ꝛ ſic habet aĩa effluere a ſe diuerſas vires in diuerſas ptes corpis/ ꝛ hoc iterũ habꝫ aĩa rõnalis nobiliſſime qđ ꝓbatur ꝑ formã ꝛ figurã corpis ꝛ figurã mẽbroꝝ que decore ꝛ pulchritudine oĩe aliud corpus animatũ excedũt. Tertiũ inq̃tum eſt natura hoĩs vt hõ eſt natura in quã dãs hoĩ eſſe hoĩs ꝛ rationẽ ſm ꝙ phs dicit in. ij. de aĩa ꝙ aĩa eſt ſubſtãtia ſm rationẽ quia dat eſſe ꝛ rõnẽ corpi aĩato: ꝛ ſic rõnalis aĩa cõſiderata vt natura neceſſe eſt ꝙ habeat aliqđ plus q̃ꝫ forma ꝛ plus q̃ꝫ aĩa/ ꝛ hoc eſt qđ dicit phs quidã ꝙ habet effluere vires quaſdã q̃ ſunt affixe organis ꝛ quaſdã q̃ nõ ſunt affixe ordinẽ habẽtes ad affixas ꝑ hoc ꝙ accipiũt ab eis ſpecies ꝛ ordinẽ habẽtes ad ſubſtãtias ſeparatas/ ꝑ hoc ꝙ participãt de lumĩe eaꝝ/ ꝛ hoc eſt qđ dicit phs ꝙ aĩa nobilis tres habet opationes ſcꝫ. diuinã ꝑ h̃ ꝙ eſt forma dans eſſe vt natura q̃ dat aĩalẽ ꝛ intellectualẽ. In hac igiť cõſideratiõe tota aĩa coniũcta cõpatiť. Alia aũt eſt cõſideratio aĩe ſm ꝙ eſt prin/

ciplū operationū humanarū/⁊ ſic nō eſt neceſſe ꝙ to
ta cōpatiaꝛ; qꝛ quedā virtꝰ eius pōt eſſe circa cōtem
platione eternoꝝ cōtēplādo/⁊ quedā affecta paſſi
onib; corpoꝝ. His habitis facile eſt reſpondere ob
Ad primū. iectis/dōm em̄ eſt ad primū ꝙ licet intellectꝰ vt in
tellectꝰ nulliꝰ corporis eſt actꝰ cui ſit ꝑmixtus vt or
gano/tn̄ intellectualiꝛ tota anīa eſt actus corporis
⁊ natura: ⁊ iō intellectꝰ vt natura huiꝰ patiꝛ ⁊ com
patiꝛ licet nō neceſſariū ſit ipm pati/vt eſt principiū
opis qđ eſt cōtemplatio. Quidā aūt aliter dicunt ꝙ
accipit a corpe ꝑcedētis potentie: ⁊ iō ſm ordinē illū
paſſibilē dicūt: ſed hec ſolutio ſiue ſit vera ſiue nō pa
Ad 2m rū aut nihil facit ad ſolutionē q̄ſtionis. Ad aliud
dōm ꝙ hoc nō ē neceſſariū ꝙ licet tota patiaꝛ/vt eſt
natura hoīs/nō tn̄ patiunꝛ om̄es vires ita ꝙ feran
tur ad cōſiderationē paſſiōis vt occupenꝛ ⁊ detineā
tur circa illas: qꝛ ꝑ hanc cōſiderationē vires diuiſe
ſunt: ⁊ quedā ferunꝛ in ſuperiora/quedā aūt in infe
Ad 3m riora. Ad aliud dicendū ꝙ nō deduciꝛ: qꝛ deductō
eſt ita ꝙ auertunꝛ vires ſuperiores a rectitudīe quā
habēt ſm ꝙ ſunt ſuperiores ⁊ regentes eas que ſūt
inferiores/⁊ hoc accidit eis nō vt ſunt natura homi
Ad 4m. nis ſed potiꝰ vt diuiſe ſunt cōtra inferiores. Ad ali
ud iam patet ſolutio: qꝛ tota anīa cōiuncta vt eſt na
tura dans eſſe ⁊ rōnem corpori hoīs/vt homo eſt.
Ad 5m Ad aliud dicendū ꝙ triſticia ⁊ ꝑturbatio non cadit
in ſapientē ſm effectū vt auertat a rectitudine regi
minis/ſed cadit in eū ſm experimentū paſſiōis.

Arti. IIII. An ſm vnā aliquā ꝑtem ſimul ineſſe pote
D rit acerbitas magni doloris: ⁊ experimentū
magne iocunditatis.

Ertio queriꝛ vtrū ſm vnā aliquā ꝑtem ſimꝉ
t ineſſe poterit acerbitas magni doloris ⁊ ex
Arg. ꝙ nō. perimentū magne iocunditatꝭ/videꝛ ꝙ nō:
qꝛ cōtraria eidē ſm idē ſimul ineſſe nō poſſunt: ma
ximus aūt dolor ⁊ maxima delectatio cōtrarianꝛ: ḡ
Inſtantia ſimul ineſſe nō poſſunt. Si forte dicas ꝙ aliđ fuit
in xp̄o q̄ȝ in alijs hominib;: qꝛ xp̄us vnitꝰ fuit deita
ti: ⁊ ideo ſm rōnem ſibi ineſſe potuit maxima dele
ctatio fruitiōis/⁊ ſm vnionē ad corpus maximꝰ ſen
Obiectio ſus doloris in eadē ꝑte anime. Cōtra/q̄cq̄d infor
mat indiuiſibile informat ipm totū/ſicut ſi poſſibile
eſſet albedinē eſſe in puncto nō poſſemꝰ dicere ꝙ ip
ſum poſſet eſſe albū ſm ꝙ eſt pricipiū/⁊ nigrū ſm ꝙ
eſt finis: qꝛ cum albedo ſit eſſe ſm naturā querit ſub
iectū ſm naturā ⁊ nō ſm rōnem. Principiū aūt ⁊ fi
nis nō diuerſificāt punctū niſi ſm rōem: ḡ ſimiliꝛ cū
anīa nō diuidiꝛ ꝙ vna pars ſit cōiuncta ⁊ alia pars
nō ſit cōiuncta ꝑ conſiderationis cōiunctionē ad hoc
⁊ ad illud nō eſt diuerſificata niſi ſm rōnem/ſed do
lor et delectatio ſunt paſſiones ſm rem: ḡ quecunq;
inſit alicui potentie anīe informabit eam totā: ḡ alte
ra nō habebit locū niſi ponaꝛ potentia illa ſubſtātia
liter habere ꝑtes diuerſas qđ abſurdū eſſet: ḡ videꝛ
ꝙ in eadē potentia ſummꝰ dolor cū ſumma delecta
2o tione ineſſe nō potuit. Itē idem actꝰ nō poteſt intel
ligi terminari ad duo vt terminos/nec in actib; ani
me nec in actib; corpis: qꝛ iam vnū efficereꝛ duo: ſc;
linea vna nō poteſt terminari ad duo puncta in par
te vna niſi efficereꝛ due linee. Sed triſticia doloris
⁊ iocunditas gaudij ſi ſimul ineſſent vt obiecta circa
que eſſet actꝰ ipiꝰ: ḡ idem actꝰ terminareꝛ ad duo vt
ad terminos qđ etiā intelligi nō poteſt: ergo nō in
ſunt ſimul ſm eandē ꝑtem anīe. Sed cōtra/aut ra Obiectio
tio xp̄i apprehēdit dolorē paſſiōis aut nō. ſi nō app
hendit: ḡ nō ordinauit: ḡ meritoriꝰ nō fuit/qđ here
ticū eſt dicere ſi apphendit. Sed cōſtat ꝙ etiam dei
tatē ſibi cōiunctā apprehēdit: qꝛ ab illiꝰ apprehēſiōe
nunq̄ȝ retracta fuit: ergo in eadē potentia fuit app
henſio duoꝝ vniꝰ vt ſumme cōtrarij/alteriꝰ vt ſum
me cōuenientis. Cōſtat aūt ꝙ omnē apprehenſionē
ſm cōueniens ⁊ triſte ſequiꝛ experimētū doloris ex
mortis apprehēſione ⁊ ſummū gaudiū ex apprehen
ſione deitatꝭ ⁊ ſimul vt videꝛ: qꝛ apphenſione erant
ſimul. Solutio ſine ꝑiudicio dici poteſt ꝙ cōtra Soľo
ria ineſſe ſimul cōtingit duob; modis: ſc; ꝙ vtrunq; ad totū
inſit vt forma ⁊ actꝰ/⁊ ꝙ vnū ſit ordinatū in alterū
vt materia ⁊ precipue in potētijs anīe hoc contingit
ꝙ primo mō nō poſſunt ineſſe cōtraria ſatis videnꝛ
ꝓbare prius habite rōnes. Secūdo autē mō ⁊ con
traria poſſunt ineſſe ⁊ ſequi pōt affectꝰ: verbi grā/in
omni penitēte dolor eſt in rōne: qꝛ aliter nō eſſet lau
dabilis/⁊ tn̄ dicit Augꝰ: Semꝑ doleat ⁊ de dolore
gaudeat: ḡ gaudiū poteſt eſſe de dolore/ita ꝙ dolor
ſit materia gaudij/⁊ ita vtrunq; poteſt ineſſe. Ita di
co in xp̄o ꝙ mors fuit in rōne apprehēſa vt erat opꝰ
redemptiōis/⁊ ſic mors apprehendebaꝛ vt materia
gaudij: ⁊ ita vtraq; pōt ineſſe/⁊ ſic videꝛ loqui pſal
miſta. 18. Exultauit vt gygas ad currendā viam: ⁊
hoc modo poterat ſimul ineſſe affectꝰ doloris in iu
dicio mortis/⁊ iocunditas ex fine mortꝭ. Et per hoc Soľo alia
patet ſolutio ad totū. Uel poſſemꝰ dicere ꝙ dolor ad idem
de morte carnis nō cōtrariaꝛ iocunditati fruitōnis
eterne vel redemptiōis humane: qꝛ nō ſunt de eodē
⁊ ſic poſſunt ineſſe ſimul. ſed hec ſolutio nō valet tan
tū quantū prima: qꝛ licet nō cōtrarienꝛ/tn̄ trahunt
ꝑ effectū ad ꝯtraria/ſicut occupari circa inferiora vꝉ
ſuperiora: ⁊ ideo prior ſolutio eſt melior meo iudicio
⁊ in hoc ſenſu ꝓcedit obiectio facta in cōtrariū.

Qualiter accipiendū ſit illud qđ ait Leo papa.

Tradit auctoritas ꝙ dominꝰ noſter in ſe ſu
ſcepit om̄ia infirmitatis noſtre: preter pecca
tū: qđ niſi accipiaꝛ de illis tm̄ que eum ſume
re ꝓ nobis oportuit nec dedecuit: falſu; eſſe
ꝓbabiꝛ. Nō em̄ aſſumpſit ignorātiā aliquā
cum ſit ignorātia quedā que defectꝰ eſt: nec
peccatū eſt ſc; ignorantia inuincibilis. Na;
vincibilis peccatū eſt. Si tamē de hiſ ē que
nobis expedit ſcire. Sunt em̄ quedā quorū
ſcientia nō affert vel ignorantia nō impedit
ſalutē: et forte taliū rerū ignorantia defectꝰ
nō eſt. Conſtat aūt nobis eſſe ignorātiā atq;
difficultatē volendi vel faciendi bonū: que
ad miſeriā noſtrā ꝑtinent. Uñ Augꝰ in libro
iij. de libero arbi. Approbare inquit falſa ꝓ
veris: vt erret inuitꝰ ⁊ reſiſtente ⁊ torquente
dolore carnalis vinculi nō poſſe a libidino
ſis operibꝰ temperare: nō eſt natura inſtituti
hoīs: ſed pena damnati. Ex qua miſeria pec
cantibꝰ iuſtiſſime inflicta liberat dei gratia

quia ſponte homo libero arbitrio cadere po
tuit: nõ etiam ſurgere ad quã miſeriã ptinet
ignorantia ⁊ difficultas quã patiť oĩs ho-
mo ab exordio natiuitatꝭ ſue: nec ab iſto ma
lo quiſq̃ niſi gratia dei liberať. Ecce euiden
ter dicit hic Aug⁹: ignorantiã qua q̃s inuit⁹
falſa p veris approbat ⁊ difficultatẽ qua nõ
poteſt ſe tẽperare a malo: ad miſeriã noſtraꝫ
ptinere: ⁊ penã eſſe hoĩs. Hoc aũt xp̃s nõ ha
a buit. Nõ ergo accepit oĩs defect⁹ noſtre in-
firmitatis preter peccatũ.

Arti. V An chriſtus oĩes defectus acceperit: vel
E quoſdam et quoſdã non.

Arguiť po Einde queriť ſi oĩes accepit vel quoſdã/ vi-
d deť autẽ ꝙ oĩes: q2 oĩes curare venit: er-
2o go oĩs aſſumpſit. Item Dam. Tot⁹ totũ
aſſumpſit me vt toti mihi ſalutẽ gratificaret: g̃ videť
3o ꝙ oĩs aſſumpſit. Itẽ Dam. Qd̃ nõ eſt aſſumptibi
le nõ eſt curabile: g̃ ſi aliquẽ defectũ nõ aſſumpſit il-
4o le curabilis nõ fuit/ vt videť: g̃ aſſumpſit oĩs. Itẽ
ſi ex his que paſſus eſt didicit obedientiã ⁊ miſericor
diã, tunc maxime in oĩb₉ defectib₉ noſtris pati de
buit: q2 ſi in aliquo nõ fuit paſſus ſm illud nõ didi-
q̃ſtiuncula. cit paſſis auxiliari. P. que eſſet rõ ꝙ aliquos aſſu-
meret ⁊ aliq̃s dimitteret cũ null⁹ eoꝝ ſit pctm̃: g̃ vř
ꝙ oĩs aſſumpſit vel nullũ/ ſed nullũ nõ aſſumpſit
Obiectio ergo oĩes. Sed cõtra/ nõ fuit leproſus nec gibbo
in cõtrariũ. ſus nec claudus: g̃ nõ oĩes defect⁹ etiã corporales
aſſumpſit. Silr̃ nec fuit ignorans nec impotẽs be-
Solo ne agere: g̃ nec oĩes defect⁹ anime aſſumpſit. So
ad totũ lutio hic cõſiderandũ p regulã Dam. ſupra habitaꝫ
ꝙ oĩes defectus aſſumpſit/ quos in noſtra natura
plantauit. Conſiderandũ igiť ꝙ natura nr̃a planta
ta eſt duob₉ modis ſcꝫ in pricipijs naturalib₉ ⁊ gra-
tia innocẽtie/ ⁊ vtranq̃ plantationẽ fecit deus: gra-
tie aũt amiſſionẽ nõ fecit deus ſed culpa hoĩs: ⁊ iđo
que pter naturã cõſecuta ſũt culpã nõ aſſumpſit: q2
illa nõ plantauit/ ſicut eſt ignorãtia ⁊ infirmitas bñ
agendi in aĩa/ ⁊ fomes libidinis in corpore/ ⁊ pu-
gna carnis aduerſus ſpiritũ: ⁊ iõ illa nõ aſſumpſit.
In plantatiõe aũt naturali plantauit deus corpora
nr̃a cõuertendo elemẽta in humores/ ⁊ humores in
membra ſil'ia ⁊ diſſimilia: ⁊ de plantatõe illoꝝ ſunt
q̃dam ex pte corporis ⁊ quedã ex pte anime: ex par-
te corporis/ vt mortalitas: ex pte diſſolutiõis/ ſicut
fames ex agentib₉ qualitatib₉ primis in ſubſtãtiaꝫ:
⁊ iõ illos aſſumpſit. In aĩa aũt affect⁹ naturales
cõiuncti cõſequiť dolor ⁊ triſticia ſeparatiõis ⁊ mor
tis/ ⁊ illos aſſumpſit: ⁊ iſti ſunt naturales defectus
oĩs hoĩs: ſed lepra ⁊ gibbus ⁊c̃. ſunt defect⁹ pſo-
nales iſti⁹ vel illi⁹: ⁊ ideo nõ ſunt p ſe nature/ ⁊ cum
ipſe venit totã naturã reparare: iõ illos non debuit
aſſumere. idem iudiciũ eſt de febre/ epylentia ⁊ hu-
iuſmodi. Aliã regulã cõſiderandi inter defect⁹ aſſũ-
ptos ⁊ nõ aſſumptos dat mgr̃ in littera/ ſcꝫ ꝙ acce-
pit illos quos accipere eũ nõ dedecebat ⁊ nobis ex-
pediebat: ⁊ hoc idem eſt: q2 illos quos ipſe in princi
pio nature plantauit nõ dedecebat eum ſuſcipere et
nõ pſonales ⁊ cõſequentes ex culpa: ⁊ iſti fuerũt no-
bis expedientes: q2 iſta ſunt ad nature ⁊ nõ vni⁹ ho-
minis curationẽ. P. ſi pſonales aſſumpſiſſet/ vt le-
prã vel gibbũ/ fuiſſet impedit⁹ a pdicatiõe verbi: q2

auditũ ab eo nõ fuiſſet ꝓpť pſone deſpectionẽ.

Qd̃ ignorantia talis ⁊ difficultas non ſit peccatum.

Sꝫ forte aliquis dicet illa eſſe peccatũ. Cui
obuiat illud qđ Aug⁹ tradere videť hoc ſcꝫ
deũ inculpabiliter añ peccatũ in exordio cõ
ditõis homini potuiſſe indere vt eſſent ei na
turalia: ita in lib. retracta. inquiens: Igno-
rantia ⁊ difficultas etiã ſi eſſent hominis pri
mordia naturalia: nec ſic eſſet culpand⁹ de⁹
ſed laudand⁹. Sꝫ ſi hec homo in primordio
naturaliter habuiſſet: nunq̃d eſſent in eo de
fectus ⁊ pene? Si defectus vel pena ei indi-
ta fuiſſet añ peccatũ: iniuſte cũ eo agi vide-
reť ſi ante culpã ſentiret penaꝫ. Ob hoc ſane
dicim⁹ illa nõ fuiſſe defectus vel penas ſi na
turaliter homini infuiſſent: ſicut nõ fuit ho-
mini añ peccatũ nõdum gratiã adepto defe-
ctus ſiue pena nõ poſſe pficere. Sed poſtq̃
gratiã recepit p quã pficere potuit et ad tẽ-
pus pfecit: eamq̃ culpa ſua poſt amiſit ſilq̃
pficiendi facultatẽ pdidit: defectus fuit ei ⁊
pena nõ poſſe pficere: ſcꝫ malũ declinare et
bonũ facere. Oĩes ergo defect⁹ noſtros ſu-
ſcepit xp̃s pter peccatũ quos ei cõueniebat
ſuſcipere: ⁊ nobis expediebat. Sunt eñ plu-
ra egritudinũ genera ⁊ corporis vitia: a quib⁹
oĩno immunis extitit. Quos eñ defectus a
habuit: vel ad oſtenſionẽ vere humanitatis
vt timorẽ ⁊ triſticiã: vel ad impletionẽ ope-
ris ad qđ venerat: vt paſſibilitatẽ ⁊ mortali-
tatẽ: vel ab immortalitatꝭ deſperatiõe ſpem
noſtrã erigendã vt mortẽ ſuſcepit. Hos aũt b
defect⁹ nõ cõditõis ſue neceſſitate: ſꝫ miſera
tõis volũtate ſuſcepit. Veros quidẽ habuit
defectus ſicut ⁊ nos: ſed nõ eadem ex cauſa.
Nos eñ ex peccato originali hos defect⁹ cõ
trahim⁹ ſicut aplꝰs inſinuat dicens: Corp⁹ Rom. 8.
quidẽ ꝓpter peccatũ mortuũ eſt: id eſt neceſ
ſitatẽ moriendi habet in ſe. Chriſt⁹ autẽ non
ex peccato huiuſmõi habuit defect⁹: q2 ſine
peccato eſt cõcept⁹ ⁊ nat⁹ ⁊ in terris cõuerſa
tus. Sed ex ſola miſeratiõis volũtate de no
ſtro in ſe trãſtulit verã infirmitatẽ ſicut acce-
pit verã carnẽ quã ſine oĩ infirmitate aſſu-
mere potuit: ſicut abſq̃ culpa eãdẽ ſuſcepit.

Vtrum tres cauſe tacte a mgr̃o q̃re xp̃us Arti. VI
aſſumpſit noſtros defect⁹ ſint bone. f

Einde queriť de hoc qđ dicit in littera in ter
d cia pte prime iſtius ptis circa finẽ ibi [Quos
defect⁹ eñ habuit ad oſtenſionẽ vere huma-
nitatis ⁊c̃. ſ. a. Hic eñ determinat triplicẽ finẽ aſſũ
ptionis defectuũ ſcꝫ oſtenſionẽ vere humanitatis in
ipo: cõgruẽtiã ad op⁹ redemptiõis ⁊ ad ſpem noſtrã

Arg. p̄mo erigendā ab imortalitatis deſperatiōe: videtur aute3
q̄ non nulla iſtarum cauſarū fuiſſe cōueniens. Et primo obijcitur
Cōtra pmā ciatur de primo ſic: Quicqd vno mō verū eſt in ſtatu
cauſam. corruptiōis ꝛ incorruptiōis / de illi⁹ veritate nō eſt
paſſibilitas corruptiōis / humana natura vno modo
do vera eſt in ſtatu corruptiōis ꝛ incorruptōis: ḡ de
veritate ſua nō eſt paſſibilitas. Prima pꝫ p ſe. Se
cunda pbatur p hoc q̄ natura humana erit illa q̄ ap-
2o parebit i hōie tpe reſurrectōis: qꝛ nihil corruptibile
3o erit in ipo. P. etiā eadē ſcribitur ab Anſelmo. Item
quicqd nō eſt de origine alicui⁹ nature hoc nō eſt de
veritate eius: igitur p illud nō oſtenditur verus homo.
4o Item poſt reſurrectionē oſtendit verā humanitatē
ꝛ tñ corruptibilē nō oſtendit / cū oſtijs clauſis intra-
uit ꝛ corā diſcipulis qñq3 viſibilis qñq3 inuiſibilis
fuit: ḡ ſi tunc veritatē humane nature exhibuit tunc
Cōtra 2am penalitates de veritate humane nature eſſe nō pñt.
cauſam. nō ergo p talia ſe potuit oſtendere verū hominē. Si
militer obijcitur de ſecunda cauſa: qꝛ opus redēptōis
nō fuit quecunq3 mors ſed acceſſiōis violentie: ergo
ſufficeret aſſumere carnē diuiſibilē gladijs ꝛ nō op-
Cōtra 3am tuit aſſumere defectū ſitis ꝛ laſſitudinis ꝛ huiuſmo
cauſam di. Silr̄ obijcitur de tertia: qꝛ videtur q̄ magis deſ-
ferit ſpem q̄ erexerit cum infirm⁹ infirmo adiutore
Solo nō cōſolatur ſed deijciatur in deſperatōnē. Solutio di
cendū q̄ bone ſunt cauſe iſte quas hic mgr̄ determi-
nat: ꝛ ſumitur rō ꝛ ſufficientia ſic / Redemptor em̄ aſ-
ſumpſit illō qd eſt diſpoſitio ad redēptionē / ꝛ id qd
valet ad opus. Et primo mō eſt cauſa prima: qꝛ ve-
ritatē debentꝭ facere exhibuit ſumendo defect⁹. Si
autē quo ad opus / aut quo ad ipſum opus in ſe / aut
quo ad finē opis. Si quo ad ipm opus ſic ſumitur ſe-
cūda. ſi quo ad finē opis ſic ſumitur tertia: qꝛ hoc fuit
Ad obiecta finis redemptiōis / vt homo ſpe grē reconciliatiōis
ꝑ pmā cām ad ſpem erigeretur immortalitatꝭ. Ad primū ḡ dicen
dū q̄ nō intendit naturā hoīs in genere oſtēdere: qꝛ
hoc nō valuiſſet nobis ſed naturā hominis in ſtatu re-
demptiōis debentis ꝛ potentis ſatiſfacere / ꝛ cū hoc
cōgrue nō potuerit eſſe niſi p paſſibilitatē: paſſibili-
tas eſt de ſtatu veritatis nature in redimente natu-
Ad 2am. rā licet nō eſt de ſtatu nature in ſe: ꝛ p hoc pꝫ ſolutō
ad duo ſequētia. Ad id qd obijcitur cōtra cauſam ſe-
cundā dicendū q̄ occiſio violēta nō pōt inferre leſio
nem niſi aſſumptꝭ defectibus naturalibꝫ: qꝛ quo ad
materie diſpoſitionē, idem eſt defect⁹ ad mortē natu
Ad 3am ralē ꝛ violentā licet differētia ſit in cauſa efficiente.
Ad aliud dicendū q̄ ex infirmitate illa erigitur ſpes
qꝛ ſpes fulcitur fortitudine meriti ꝛ iuſticie: ꝛ non for-
titudine viriū / et illi defectus cumulant nobis me-
ritū ꝛ iuſticiā recōciliationis.

Arti. VII. **An chriſt⁹ hos defectus cōtraxerit an vo**
luntarie ſuſceperit.

Einde queritur de hoc qd cōſeqnter dicit in. iiij
capl'o illi⁹ partis ibi ſ Hos aūt defect⁹ nō cō
Arg. p̄mo ditiōis ſue neceſſitate. ē. b. Uidetur em̄ q̄ xp̄s
q̄ ſic. hos defect⁹ cōtraxerit: qꝛ cōtractū dicitur ſimul cū na
tura tractū / ſed ipe ſimul traxit vtrunq3 in ſe a m̄ris
2o corpore: ḡ videtur cōtraxiſſe. Itē ſpūſſanct⁹ veniens
in beatā virginē ꝛ mundans nō mūdabat illud qd
immundū nō erat: defect⁹ aūt huiuſmōi nō erāt im
mundi: ergo nō emundabat materiā ab illis: ḡ xp̄s
traxit vtrunq3 ſcꝫ defect⁹ ꝛ materiā corporis a ma-
Illud ca 2a. tre: ḡ cōtraxit. P. ſi dicatur q̄ ꝯtrahere eſt ex libidine
trahere / libidine dico in qua natura noſtra ſeminatur

que eſt rō q̄ illud dicatur contractū: hoc em̄ nō videtur
habere ſignificatio vocabuli. Solutio dōm q̄ xp̄s Solutiō
nō habet defect⁹ cōtractos ſed aſſumptos. Aſſum- ad totū.
ptio em̄ eſt in voluntate aſſumentꝭ / ꝛ ita fuit in pote-
ſtate xp̄i anteq̄ eſſet homo vtrū aſſūmeret naturam
humani corporis ſine defectibꝫ vel cū ipis: ꝛ ideo aſſū-
pti ſunt. Sic aūt nō eſt in nobis: qꝛ nos nō fuimus
anteq̄ hos defect⁹ in habitu haberem⁹: et ideo nos
ꝯtraxim⁹: ꝛ bñ cōcedo q̄ cōtractū ē a libidine tractū
ꝛ cum libidīe que eſt in coitu generatiōis: ꝛ p hoc pa
tet ſolutio ed duo prima. Ad id qd vlteri⁹ queritur Ad. q. 2am
de rōne vocabuli dicendū q̄ rō ſua accipitur a triplici
ſimultate inſeꝑabili in natura corrupta quarū vna
eſt in generantibꝫ / ꝛ alia in actu generatiōis. tertia
aūt in materia generatiōis. In generantibꝫ autē li-
cet ꝑſona ſit mundata p baptiſmū ab originali pecca
to / tñ in actu generatiōis cōiuncta eſt ade: qꝛ omnis
homo pur⁹ (vt dicit Anſelm⁹) eſt adam in natura /
etiam quicūq3 ſit ipe in ꝑſona. Et accipit ab apl'o. I.
Corinth. IJ. Prim⁹ homo de terra terren⁹: ſecūd⁹
autē de celo celeſtis: qualis terren⁹ tales ꝛ terreni.
Et infra / Portam⁹ imaginē terreni. Si em̄ ꝑſona
vt ꝑſona generaret tūc genitū naſceretur ſm meritum
ꝑſone vel demeritū: ꝛ hoc nō eſt verū: generat igitur p
ſona vt adam in natura: ꝛ igitur (ſm Augu.) ſicut cir-
cūciſus ꝑpuciatū gignit traijciens in ipm quo ipe iā
caruit. ita baptiſat⁹ filiū ire generat traijciens in ip-
ſum quo ipe iam caruit: ꝛ in hac ſimultate ꝑſone ge-
nerantis ꝛ Ade dicitur cōtractū quaſi ab vtroq3 tra-
ctū ſcꝫ p vnū ꝛ ab altero: p perſonā em̄ trahimus ab
adam. Simultas aūt act⁹ eſt cōiunctio duplicis le-
gis. ſ. fuſionis ſubſtantie corpulēte / ꝛ legis cōcupi-
ſcentie in vehemēti ꝛ ſuffocanti libidine: licet em̄ q̄ſ-
dam nō ſuffocet quo ad habitū virtutis / ſuffocat tñ
omēs quo ad rōnis actū. Uñ etiā dicit Grego⁹ q̄ in
tali opere ſpūſſanct⁹ nō tetigit corda ꝓphetarū ꝓpter
nimiū deſcenſū rōnis ſub carne / ꝛ quo ad duorum iſto
rū cōiunctionē iterū dicitur cōtractū q̄ſi ſil' ab vtroq3
tractū in actu generatiōis. Tertia cōiunctio eſt in ſe
mine qd eſt materia in qua eſt corruptio vitij ſm cau
ſam ꝛ corruptio paſſibilitatis. Dico aūt corruptio-
nē vitij que eſt vitiū vel immediate ex vitio vl' ad vi
tium de ſe vitiū / ſicut in aīa originale peccatū. Ex
vitio immediate: qꝛ lex carnis reſperſa in membris
eſt figura peccati / vt dicit Aug⁹ in lib. de nuptijs et
cōcupiſcētia. Non em̄ illā habem⁹ ex cōſtituentib⁹
nos materialiter / ſcꝫ calido / frigido / humido ꝛ ſicco / ſꝫ
eſt immediata ſequela peccati. Ad vitiū autē de ſe: qꝛ
eſt prona in peccatū / ꝛ dico illā corruptionē vitij ſm
cauſam eſſe in ſemine / nō ſm eſſentiā: qꝛ cauſabit ip-
ſum tale ſemie innato ꝑtim ſm corp⁹ ꝛ ꝑtim ſm ani
mā ꝛ ꝑtim ſm vtrūq3. Quo ad habitū em̄ legis me
brorum erit reſperſa in membris corpis / ꝛ quo ad pec-
catū originale erit in anima / ꝛ quo ad pugnā carnis
cōtra ſpiritū / ꝛ ecōuerſo erit in vtroq3. Et ideo dico
ipſam nō eſſe ſm eſſentiā in ſemine qꝛ Anſelm⁹ dicit
originale peccatū nō eſt magis aliqd per eſſentiā in
ſemine q̄ in ſputo / tamē de hoc determinari habꝫ ſu
per ſecundu librū. Propter igitur triplicē iſtam cōiun
ctionē dicitur in nobis iſta paſſibilitas ꝯtracta. in chri
ſto aūt nullo iſtorū modorū fuit. Adam em̄ in natu-
ra matris expulſus fuit in conceptu filij ſol⁹ ſpūſſan
ctus nō hō egit. in materia aſſumpta corruptio vitij
nulla fuit: ꝛ iō hos defect⁹ aſſumpſit ꝛ nō cōtraxit.

Auctoꝛitatibus ꝓbat xp̄m ſm̄ hominem vere doloꝛes ſenſiſſe et timuiſſe cõtra quoſdã hoc negãtes.

Sed qꝛ nõnulli de ſenſu in paſſiõe humanita
tis xp̄i male ſenſiſſe inueniunt̃: aſſerentes ſi-
militudinē atq; imaginē paſſionis ⁊ doloꝛis
xp̄m hoīem ꝑtuliſſe: ſed nullũ om̄ino doloꝛē
vel paſſionem ſenſiſſe. Auctoꝛitatũ teſtimo
nijs eos cõuincētes indubitabile faciam⁹ qđ
Eſa.53. ſupꝛa diximꝰ. Pꝛopheta Eſa. di. Uere lan-
guoꝛes noſtros ip̄e tulit: ⁊ doloꝛes nr̃os ipſe
Marci.14 poꝛtauit. Et veritas ip̄a in euãgelio ait: Tri
ſtis eſt aīa mea vſq; ad moꝛtē: vbi etiã legi
tur: Cepit ieſus pauere ⁊ tedere. Pꝛopheta
Ps.87 etiã ex ꝑſona xp̄i ait: Repleta eſt malis aīa
mea. Qđ expones Auguſt. inqt: Nõ vitijs ⁊
peccatis: ſed humanis malis. i. doloꝛibꝰ re-
pleta fuit aīa xp̄i quibꝰ ipſa compatit̃ carni
Nõ eñ doloꝛ coꝛꝑis põt eſſe ſine aīa. Dole
re aũt aīa etiã non dolente coꝛꝑe põt. Hos
aũt hũane infirmitatis affectꝰ ſicut ip̄am car
nē ac moꝛtē nõ hũane cõditiõis neceſſitate:
ſed miſeratiõis volũtate ſuſcepit. Amb. eti-
Math.26 am in li. iij. de tri. ait: Scriptũ eſt: Pr̃ ſi poſſi
bile eſt trãſeat a me calix iſte. Timet g̃ xp̄us
Joh.12. ⁊ dũ petrꝰ nõ timet xp̄s timet. Petrus dixit:
Joh.11. Animã meã ponã ꝓ te. Chriſtꝰ dicit: Anima
mea turbat̃. Utrũq; verũ eſt ⁊ rõnis plenũ
ꝙ ⁊ ille q̇ eſt inferioꝛ nõ timet: ⁊ ille q̇ ſuperi-
oꝛ eſt gerit timētis affectũ. Idē in eodē: Ut
hõ turbat̃: vt hõ flet: vt hõ crucifigit̃: ꝑ natu-
rã hoīs ⁊ tediauit ⁊ r̃ſurrexit. Nõ turbat̃ eiꝰ
v̄tꝰ: nõ turbat̃ eiꝰ diuĩtas: ſꝫ turbat̃ aīa: ſm̄
hũane fragilitat̃ aſſũptionē. Nã q̇ ſuſcepit
aīam ſuſcepit etiã aīe paſſionē. Nõ eñ eo ꝙ
deꝰ erat aut turbari aut moꝛi poſſꝫ. Idē i eo
dē: Suſcepit triſticiã meã ⁊ cõfidēter: triſti-
ciã noīo q̇ crucē p̄dico. Ut hõ habuit triſti-
ciã quã meo ſuſcepit affectu: mihi compatit̃
mihi triſtis eſt: mihi dolet. Ergo pꝛo me ⁊ in
me doluit: q̇ ꝓ ſe nihil habuit quod doleret.
Doles igit̃ dñe ieſu vulnera mea non tua: qꝛ
tu nõ ꝓ te: ſed ꝓ me doles. Hiero. q̊ꝫ i expla
natiõe fidei ait: Nos ita dicimꝰ hoīem paſſi-
bilē a dei filio ſuſceptũ: vt deitas impaſſibil̃
ꝑmaneret. Paſſus eſt eī filiꝰ dei nõ putatiue
ſꝫ vere oīa q̄ de illo ſcriptura teſtat̃ ſm̄ illud
ꝙ pati poterat. ſ. ſm̄ ſubām aſſumptã. Licet
ergo ꝑſona filij ſuſceperit paſſibilē homīem:
ita tñ eiꝰ habitatõe ſm̄ ſubām ſuã nil paſſa ē
vt tota trinitas quã impaſſibilē neceſſe ē cõ
fiteri. His alijſq; auctoꝛitatibꝰ ꝑſpicuum fit
xp̄m vere paſſibilē aſſumpſiſſe hoīem: atq; i
eo defectꝰ ⁊ affectꝰ nr̄e infirmitat̃ ſuſcepiſſe:
ſed voluntate nõ neceſſitatis cõditiõe.

Hic ponit que pꝛedictis aduerſari videntur.

Quedã tñ reperiunt̃ in ſanctoꝝ tractatibus
que p̄miſſis aduerſari vident̃. Nã ſuꝑ illum
locũ pſal. Clamabo ⁊ nõ exaudies Aug. tra Ps.21.
dere videt̃ xp̄m nec vere timuiſſe. nec vere
triſtatũ eē dicēs ſic: Quõ hoc dicit: Qui pec 1. Petri.2.
catũ nõ fecit: nec inuentꝰ eſt dolus in oꝛe eiꝰ Eſa.53.
ſed de nobis coꝛꝑe ſuo hoc dicit: Coꝛꝑis eñ
ſui. i. eccleſie gerebat ꝑſonã: ſicut ⁊ alibi cum
dixit: Tranſeat a me calix iſte: ꝓ nobis loq̇t̃ Math.26
niſi foꝛte putet̃ timuiſſe moꝛi: ſed nõ vere ti-
mebat dñs pati tertia die reſurrecturꝰ: cũ ar
deret Paulus diſſolui ⁊ eſſe cũ xp̄o: Nõ eñ Phil.1.
foꝛtioꝛ eſt miles q̄ꝫ imꝑatoꝛ. Miles eñ coꝛo-
nandꝰ gaudet moꝛi: ⁊ dñs coꝛonaturꝰ timet
moꝛtē. Sed infirmitatē noſtrã rep̄ſentans ꝓ
ſuis infirmis qui timēt moꝛi hec dixit: Uox
illoꝝ erat. Hieroꝰ etiã ait: Erubeſcant q̇ pu-
tant ſaluatoꝛē timuiſſe moꝛtē ⁊ paſſiõis pa-
uoꝛe dixiſſe: tranſeat a me calix iſte.

An xp̄s timoꝛē ⁊ triſticiã aſſumpſerit. Arti. VIII

Einde q̄rit̃ de hoc qđ dicit in illo capl'o [Sꝫ D
D qꝛ nõnulli de ſuo ſenſu] Uidet̃ eñ ꝙ xp̄s tri Arg. p̄mo
ſticiã ⁊ timoꝛē nõ aſſumpſit multiplici rõe ꝓ-
bari/ videt̃ ꝙ talia in eũ cadere nõ potuerũt: ꝓbat eī
Seneca in ſapiētes cadere nõ poſſe ſic: Sapiēs nõ
triſtat̃ de his q̄ poſſũt inferri bñ: pene aũt coꝛꝑales
bñ poſſunt inferri/ ſicut ſi innocent̃ inferant̃: g̃ ſapi-
ens nõ triſtat̃ de illis. Itē ſapiēs nõ triſtat̃ de his 2°
in quibꝫ in ſummo actꝰ eſt p̄cipue virtutis/ ſed in ſu
ſtinentia penaꝝ illataꝝ ⁊ ꝑiculo moꝛtis ⁊ ipſa moꝛ-
te eſt actus p̄cipue virtut̃: qꝛ foꝛtitudinis: g̊ nõ tri-
ſtat̃ de illis: g̃ nec xp̄s cũ fuerit ſumme ſapiēs. Itē 3°
ſapiens nõ triſtat̃ de inſultu foꝛtune ſiue ꝑ ꝓſpera ſi
ue ꝑ aduerſa inſiliat: qꝛ foꝛtuna nõ ē de laudabilibꝫ
bonis: nec bonũ humanũ auferre nec dare poteſt. et
voco bonũ humanũ id ad qđ eſt hõ: g̃ cũ xp̄s nõ fue-
rit minꝰ ſapiēs p̄his nõ triſtabat̃ de illaꝝ paſſiõibꝫ:
g̊ falſum eſt ꝙ xp̄s habuit triſticiã/ vt videt̃. R. ad 4°
hoc vident̃ facere auctoꝛitates in ſeq̄nti capl'o indu- q̄ſtiūcl'a 2ª.
cte. Ulteriꝰ videt̃ poſſe oſtendi ꝙ nõ habuit timoꝛē Arg. p̄mo.
Timiditas eñ vitiũ eſt oppoſitũ foꝛtitudini: xp̄s āt
nullũ habuit vitiũ: g̃ nullũ timoꝛē. Itē timoꝛ non 2°
eſt de eo qđ põt auferri qñ aliq̇s vult: ſꝫ xp̄s potuit
a ſe tranſferre qñ voluit: qꝛ ip̄e dixit: Ptãtē habeo
ponendi animã meã ⁊c. ſed ego pono eã ⁊ iteꝝ ſumo
g̊ videt̃ ꝙ nõ timuit. Item ſi hõ nõ peccaſſet non ti 3°
muiſſet: g̊ videt̃ ꝙ timoꝛ cõſecutꝰ eſt peccatũ: g̊ xp̄us
eũ habere nõ debuit. Itē ſupꝛa habitũ eſt in lr̃a ꝙ 4°
ſi homo in p̄moꝛdio natiuitatis ſue vel nature igno
rantiã vel difficultatē agendi habuiſſet bñ nõ eēt in
eo defectꝰ: qꝛ nõ eſt defectꝰ ⁊ pena ante peccatũ: g̊ a
ſimili ſi homo ꝑ naturaꝫ triſtat̃ in periculis ⁊ timet
nõ eſt defectꝰ: ſed xp̄us timuit vt dicis: g̊ nõ per de-

fectū ſ ꝑ naturā/et ita nō valuit nobis:q̄ꝛ id qđ nō
liberaliter aſſumpſit ſalutē nobis non gratificauit.
ſo Itē eadē rōne qua nō aſſumpſit ignorantiā ⁊ diffi-
cultatē bene agendi:q̄ꝛ bene cōſecuta ſunt ex pecca-
to/ videt̃ ꝙ nullū defectū debuit aſſumere: q̄ꝛ dicit
Augꝰ in prius habito caplo ꝙ nō eſt defectꝰ ⁊ pena
litas in quo natura eſt inſtituta/ſ id qđ cōſecutū eſt
ex peccato/oīs aūt ex peccato cōſecuti ſūt:ergo nul-
lū accipere debuit:ḡ nec triſticiā nec timorem nec fa-
Solō mē nec ſitim nec aliquē aliū. Solutio dōm ꝙ xp̄s
verā triſticiā naturalē habuit ⁊ verū timorē ſicut di
Ad p̄mū cit mgr̄ in lr̄a. Ad primū igit̃ dicendū ꝙ aliud eſt eē
triſticiā in viro ſapiēte:⁊ aliud eſt cadere in ip̄o per-
turbationē:licet em̄ triſticia turbatio ſit in viro ſa-
piente: tamen nō eſt ꝑturbatio: xp̄us em̄ non eſt mi-
nus ſapiens q̄ ph̄i: dicit tn̄/Turbatꝰ ſum ⁊ nō ſum
locutꝰ.nec Seneca intendit ꝙ non inſit eis triſticia
turbans:ſ q̄ꝛ nō eſt in eis triſticia ꝑturbās:q̄ꝛ ꝑtur
batio dicit deflectionē rōnis ab equitate. Aliud ei
eſt rōnem tangi turbatione ⁊ nō deflecti: ⁊ aliud eſt
tangi ⁊ deflecti ab equalitate regiminis quo in re-
gno aīe regit:⁊ aliud eſt tangi ⁊ deflecti ab eq̄lita-
te virtutis. Sapiēs em̄ tangit̃ ⁊ patit̃ rōne paſſiōis
ſed nō deducit̃ deflexus ab equalitate ⁊ eq̄tate. Im
ꝑfectus aūt ſapiēs patit̃ ⁊ tangit̃ ⁊ deducit̃ ab equa
litate quidē:ſed nō recedit ab equitate. Inſipiēs au
tem patit̃ ⁊ deducit̃ ab equalitate ⁊ equitate: vn̄ li-
cet pene corporales bn̄ poſſunt recipi ad virtutis ex
ercitiū:tn̄ q̄ꝛ agunt cōtra naturā bonā inducūt in ſa-
Ad 2m piente triſticiā talem qualē diximꝰ. Ad aliud dōm
ꝙ ſapiens nō triſtat̃ de eis/ſm ꝙ ſumma virtus eſt
in eis/ſed ſm aliū modū poteſt triſtari. Vn̄ Ariſt. in
iiij. ethicoꝝ dicit ꝙ ſufficit forti nō triſtari:id eſt non
turbalit̃ triſtari licet in alijs virtutibꝫ hoc nō ſuffi-
ciat:q̄ꝛ in alijs virtutibꝫ ſignū oportet accipere habi
tū facientē in opere delectationē/ vt ip̄e dicit:ſed for
tis nō pōt delectari in ope ſuſtinentie/ſ ſufficit ſi in
fine gaudet ⁊ in ope nō ꝑturbat̃/⁊ ſi triſtet̃ ꝓpter ni-
Ad 3m miā acerbitatē paſſiōis. Ad aliđ dōm ꝙ paſſio ſm
ꝙ eſt illata ꝑ fortunā nō eſt materia virtutis/ ſ ſm
ꝙ eſt accepta a forti ⁊ ſapiente:q̄ꝛ dicit ph̄us ꝙ fortꝭ
etiā bn̄ vtit̃ infortunijs ⁊ etiā ꝑiculis naturalibꝫ/vt
Ad 4m eſt mors naturalis Ad aliud dōm ꝙ auctoritates
ille nō intēdūt remouere a xp̄o paſſiōe triſticie oīno
ſ ꝓpaſſiō intēdūt ponere ⁊ paſſionē ꝑturbātē remo
uere/ſicut mgr̄ infra in textu illas auctoritates expo
Ad .q. 2am nit. Ad id qđ vlteriꝰ querit̃ de timore dōm ꝙ timi
⁊ ad p̄mū. ditas nō eſt idem qđ timor:q̄ꝛ timiditas ſonat in pu
ſillanimitatē que viciū eſt:ſed timor ſonat in paſſio-
nē quandā q̄ pōt eſſe virtꝰ ⁊ vitiū ⁊ nature conditio:
virtus ſicut nos dicimꝰ/ fortē timere timēda/ vitiū
ſicut dicimꝰ timorē mundanū vel humanū. Condi-
Ad 2m tio aūt nature eſt ſicut dicimꝰ ꝙ metꝰ cadens in cō-
ſtantē virū/vn̄ timor ſemꝑ nō ſonat in viciū. Ad ali
ud dicendū ꝙ in xp̄o eſt cōſiderare naturā ⁊ ꝑſonā:
vn̄ licet nihil fuerit impoſſibile ꝑſone/tn̄ natura in-
firma fuit in eo ⁊ illius cōditio fuit timor ꝑſone ī na
Ad 3m tura illa. Qđ autē dixit: Nemo tollit ⁊c̄. hoc dicit de
ꝑtāte ꝑſone ſm naturā diuinā. Ad aliđ dōm ꝙ tri-
ſticia ⁊ timor plantata ſunt in natura nr̄a/ vt ſup̄ di
ximꝰ: q̄ꝛ licet actus timendi ⁊ triſtandi cōſecuti ſunt
ex peccato/tn̄ potētia timēdi ⁊ ordo ad timorē eſt ex
mō cōſtituēdi naturā corpis ex cōtrarijs: et ſic nō ē
Ad 4m. de alijs quibuſdā defectibꝫ/vt ſtatim patebit. Ad

aliud dōm ꝙ defectꝰ non ꝓprie dicit̃ de eo qđ abeſt
naturalibꝫ. Dyogenes em̄ non dicit̃ deficiens ex eo
ꝙ nō habet cornua: ⁊ homo nō dicit̃ deficiens ex eo
ꝙ nō habet potētiā volandi:⁊ ideo hoīm dicunt̃ de
fectꝰ iſte paſſibilitates:q̄ꝛ natura ſua rōnalis eſt ⁊ in
ſtituta fuit in oppoſitꝭ habitibꝫ. Si aūt nō eſſet cum
natura cōſtituta nō eſſet defectꝰ/ſicut dicit Augꝰ/ſi
cut nec in capra ꝙ nō rōcinet̃. Ad aliud dōm ꝙ nō Ad 5m.
eſt ſimile de q̄buſcūq defectibꝫ:q̄ꝛ quidā cōſequun-
tur naturā ſm principia cōſtituentia ip̄am/ ⁊ q̄dam
culpā ⁊ quidā ꝑſonā/ vt ſupra diximꝰ: xp̄us aūt nō
debuit aſſumere niſi illos q̄ cōſequunt̃ naturā.

Determinatio auctoritatū.

Ne autē in ſacris litteris aliqua aduerſa di
uerſitas eſſe putetur harum auctoritatū ver
ba in hunc modū accipienda dicimꝰ: vt non
veritatē timoris ⁊ triſticie vel ꝓpaſſionē: ſ
timoris ⁊ triſticie neceſſitatē ⁊ paſſiō a xp̄o
remouiſſe intelligant̃. Habuit em̄ chriſtꝰ ve
rū timorē ⁊ triſticiā in natura hoīs: ſed nō
ſicut nos qui ſumꝰ membra eius. Nos enim
cauſa peccati noſtri his defectibꝰ neceſſario
ſubiacemꝰ:⁊ in nobis ſunt iſti defectꝰ ſm ꝓ- â
paſſionē ⁊ paſſionē: ſed in chriſto nō niſi ſm
ꝓpaſſionē. Sicut em̄ in pctis gradꝰ quidam
notant̃ ꝓpaſſio ⁊ paſſio:ita et in his penali-
bus affectibꝰ. Afficit̃ em̄ quis interdū timo
re vel triſticia ita vt mentis intellectꝰ non in
de moueat̃ a rectitudine vel dei cōtemplati
one: ⁊ tunc ꝓpaſſio eſt: Aliq̄n vero mouet̃ ⁊
turbat̃: ⁊ tunc paſſio eſt. Chriſtꝰ vero nō fuit
ita turbatꝰ in aīa timore vel triſticia: vt a re
ctitudine vl̄ dei cōtemplatiōe aliquatenꝰ de
clinaret: ſm quē modū intelligit̃ cū dicit̃ vl̄
timuiſſe vel triſtis fuiſſe. Vnde Hieroꝰ. ſuꝑ
Matth. vbi legit̃: Cepit cōtriſtari et meſtus Math. 16.
eſſe. Vt veritatē inquit ꝓbaret aſſumpti ho
minis vere cōtriſtatꝰ eſt:ſed nō paſſio eiꝰ do
minat̃ animo: verū ꝓpaſſio eſt. Vn̄ ait: Ce-
pit cōtriſtari:aliud eſt em̄ cōtriſtari: aliđ in-
cipere cōtriſtari. Qđ eſt:aliter contriſtat̃ q̄s
per ꝓpaſſionē:aliter ꝑ paſſionē. Ideoq ſm
hanc diſtinctionē aliq̄n dicit̃ chriſtꝰ non ve-
re timuiſſe:aliquādo vere timuiſſe: q̄ꝛ verū
timorē habuit ⁊ triſticiā: ſed nō ſm paſſionē
neq ex neceſſitate cōditiōis. vnde Augꝰ. ex
his cauſis volens aſſumi dictorū intelligen-
tiam: dicit chriſtū nō vere timuiſſe vel triſta
tū eſſe: ⁊ in cōtinenti verā triſticiā habuiſſe.
His verbis infirmos in ſe p̄ſignans dominꝰ
ait: Pater ſi fieri poteſt tranſeat a me calix Math. 26
iſte. Nō em̄ vere timebat dominꝰ pati tertia
die reſurrecturꝰ: cum arderet paulus diſſol-
ui ⁊ eſſe cum xp̄o. Iſte gaudet coronandꝰ: ⁊
triſtis eſt dominꝰ coronaturꝰ. Ecce hic vide

tur triſticiã ⁊ timorẽ a xp̄o remouere. Conti
nuo autẽ ſubiunxit: ſed triſticiã ſic aſſumpſit
quõ carnẽ. Fuit enĩ triſtis ſicut euãgeliũ di-
cit. Si enĩ triſtis nõ fuit cum euangeliſta di-
cat: Triſtis eſt aĩa mea ⁊c. ⁊ ergo quãdo di-
cit: dormiuit ieſus nõ dormiuit: vł quãdo di
Marci.3. cit manducaſſe nõ manducauit: ⁊ ita nihil ſa
nũ relinquit᷑ vt dicat᷑ etiã q2 corpus nõ erat
verũ. Quicq̃d ergo de illo ſcriptũ eſt: verũ
eſt et factũ eſt. Ergo ⁊ triſtis fuit: ſed volun-
tate triſticiã ſuſcepit verã: quõ volũtate car
nẽ verã. Aperte noſcis eundẽ ſibi in his ver
bis cõtradicere niſi varias dictoꝝ diſcerne-
ret cauſas: ex quibus intelligentia verborũ
aſſumenda eſt. Si enĩ diſcernat᷑ intelligen-
tie cauſa predictorũ verborũ nihil occurrit
contradictionis.

Arti. IX Utrũ in xp̄o fuerit ꝓpaſſio vel paſſio.

J Einde querit᷑ de hoc qδ dicit mgr̃ ſoluendo
D cõtra ſe obiecta [In nobis ſũt iſti defectꝰ ſm
Arg. p̄mo ꝓpaſſionẽ ⁊ paſſionẽ. ſ.a. Ille autẽ ſpẽs due
ponunt᷑ in peccatis Matth. 7. In xp̄o autẽ nullum
2o fuit peccatũ: g̃ nulliꝰ iſtorũ graduũ fuit in xp̄o. Itẽ
dicit in littera de ꝓpaſſione. Dicit enĩ glo. Matth.
7. ꝙ ꝓpaſſio eſt ſubitꝰ motus cui ex rõne nõ conſen-
tit᷑. Dyoꝰ aũt in tertia ep̃la ad Gayũ monachũ: Su
bito eſt qδ eſt preter ſpem/ ⁊ ex nõ apparẽte ad mani
feſtũ deductũ: g̃ nihil fuit in eo preter ſpem ſubito: g̃
nec ꝓpaſſio. In cuiꝰ diffinitiõe cadit ſubitũ: ⁊ cõtra
3o hoc eſt qδ dicit in littera. P. ſpes nõ accipit᷑ ꝓ virtu
te ſpei que nõ fuiſſe in chriſto infra ꝓbabit᷑: ſed ꝓpaſ-
ſio eſt que eſt vna de quattuor naturalib9 paſſionib9
que bene fuit in xp̄o/ ſicut ⁊ alie paſſiões naturales:
Solo ⁊ ſic nulla eſt inſtantia. Solutio ad hoc dicendũ ꝙ
ad p̄mũ gradꝰ illi ponunt᷑ in ira nõ ſm ꝙ peccatũ eſt ſed ſm
ꝙ eſt paſſio: ⁊ idõ poſſunt trãſferri etiã ad alias paſ-
ſiones que nõ ſunt peccatũ ſicut ad triſticiã vel timo
Ad 2m rem naturalẽ. Ad aliud qδ eſt ſubitũ ex parte rei/ ⁊
et 3m ex parte eius in quo fit in xp̄o. in xp̄o autẽ nihil fuit
ſubitũ ex p̄te eius in quo fuit: fuit tamẽ ſubitũ ex p̄te
paſſiõis. Uel dicat᷑ ꝙ nõ ſm illã rõnem accipit᷑ hic
ꝓpaſſio: ſcȝ ſm effectũ: ſȝ q2 nõ deflectit rõnem ab eq̃
litate vel equitate regiminis.

De quibuſdã Hylariȷ́ capitulis valde obſcuris que vident᷑ cõmuni ſententie obuiare.

Uerũtamen magis mouẽt ac difficiliorẽ af
ferunt queſtionẽ verba Hylariȷ́ quibus vi-
det᷑ tradere ictꝰ ⁊ vulnera ⁊ hmõi: ſic in chri-
ſtũ incidiſſe: vt paſſionis dolorẽ nõ incute-
rent: ſicut telũ tractũ p̄ aquã vel ignẽ vł ae-
ra ea facit que ⁊ cum trahit᷑ p̄ corpora anima
ta: q2 perforat ⁊ cõpungit: nõ tamẽ dolorem
ingerit: q2 non ſunt ille res doloris capaces.
Ita ⁊ corpꝰ chriſti ſine ſenſu pene vim pene
excepiſſe dicit: q2 ſicut corpꝰ noſtrũ non ha-
bet talẽ naturã vt valeat calcare vndas: ita
corpꝰ chriſti dicit nõ habuiſſe naturã noſtri
doloris: q2 non habuit naturã ad dolendũ.
Ait enĩ ſic in. x. lib. de trini. Unigenitꝰ deus Hylarius
hominẽ verũ ſm ſimilitudinẽ noſtri hoĩs nõ
deficiens a ſe deo ſumpſit. In quo ꝗ̃uis aut a
ictus incideret: aut vulnus deſcenderet: aut
nodi cõcurrerẽt: aut ſuſpẽſio eleuaret: affer
rent quidẽ hec impetũ paſſiõis: nõ tamẽ paſ
ſionis dolorẽ inferrent vt telũ aliqδ aquam
p̄forans vel ignẽ cõpungẽs: vel aera vulne-
rans. Omes quidẽ has paſſiões nature ſue
infert vt p̄foret: vt cõpungat: vt vulneret: ſȝ
naturã ſuam in hoc paſſio illata non retinet:
dum in natura nõ eſt vel aquã forari vel pũ
gi ignem: vel aera vulnerari: ꝗ̃uis natura te
li ſit ⁊ vulnerare ⁊ compũgere ⁊ forare. Paſ
ſus quidẽ xp̄us eſt dum cedit᷑ dum ſuſpendi
tur: dum morit᷑: ſed in corpus irruens paſſio:
necnõ fuit paſſio: nõ tamẽ naturã paſſionis
exercuit: dum et penali miniſterio pena deſe
uit: ⁊ virtus corporis ſine ſenſu pene vim pe
ne in ſe deſeuientis excepit. Habuit ſane il-
lud dominicũ corpꝰ doloris noſtri naturaȝ.
Si corpꝰ noſtrũ id nature habȝ: vt calcet vn
das ⁊ fluctus deſup̄ eat: nec clauſe domꝰ ob-
ſtaculis arceat᷑. At vero ſi dñici corporis ſo-
lum iſta natura ſit vt ferat᷑ ĩ humidis ⁊ ſiſtat
in liquidis ⁊ ſtructa trãſcurrat: quid p̄ natu
rã humani corporis carnẽ ex ſpirituſctõ con
ceptã iudicamꝰ? Caro illa de celis eſt: et ho-
mo ille de deo eſt: habens ad patiendũ cor-
pus ⁊ paſſus eſt. Sed naturã non habens ad
dolendũ. Idẽ in eodẽ. Uideamꝰ an ille paſ
ſionis ordo infirmitatẽ in dño doloris p̄mit-
tat intelligi: dilatis enĩ cauſis ex quibꝰ me-
tũ dño hereſis aſcribit: res ipſas vt geſte ſũt
cõferamꝰ. Nec enĩ fieri poteſt vt timor eius
ſignificet᷑ in verbis: cuius fiducia ꝯtinuat᷑ in
factis. Timuiſſe ergo heretico paſſionẽ vi-
det᷑. Sed ob ignorantie huiꝰ errorẽ petrus ⁊
ſathanas ⁊ ſcãdalũ eſt. An ne timuit mori q̃
armatis obuius prodȷ́t? et in corpore eiꝰ in-
firmitas fuit: ad cuiꝰ occurſum cõſternata p̄-
ſequentiũ agmina ſupinatis corporibꝰ con-
ciderũt? Quam ergo infirmitatẽ dominatã
huius corporis credis: cuiꝰ tantã habuit na-
tura virtutẽ? Sed forte dolorẽ vulnerũ ti-
muit. Quẽ rogo o tu dñice infirmitatꝭ aſſer-
tor penetrantis carnẽ claui habuit terrorem
qui exciſam aurẽ ſolo reſtituit attactu. Pro
ducens hec aurẽ manus clauũ dolet ⁊ ſentit
vulnus qui alteri dolorẽ vulneris non reli-

quit: Pungende carnis metu triſtis eſt cui⁹ attractu caro poſt cedē ſanaẛ: Idem: Collatis ergo dictoꝝ geſtoꝝ virtutibus demõſtrari nõ eſt ambiguũ in natura corporis ei⁹ infirmitatē corporee nature nõ fuiſſe: ⁊ paſſionē illam licet corpori illata ſit: nõ tamē naturā dolēdi corpi intuliſſe: q᷑ licet forma corporis noſtri eſſet in dño: nõ tñ vitioſe infirmitatis noſtre forma erat in corpe qđ ex conceptu ſpũſſancti virgo progenuit. Audiſti lector verba Hylarij quibus dolorē excludere videẛ. Sed ſi excuſſa ſenſus et impietatis hebetudine p̄miſſis diligēter intendas: atqꝫ ipſius ſcripture circũſtantiā inſpicias: dictorũ rõnem atqꝫ virtutē ꝑcipere vtcunqꝫ poteris: ⁊ intelligentiā arguere nõ attētabis. Intelligiẛ eñ ea rõne dixiſſe dolorē paſſionis in chriſtũ nõ incidiſſe: ⁊ virtutē corporis xp̄i ſibi excepiſſe vim pene ſine ſenſu pene: quia doloris cauſaꝫ ⁊ meritũ in ſe nõ habuit. Qđ videẛ notaſſe vbi ait: Nõ hñs naturā ad dolēdũ: ⁊ iõ nõ iudicāda ē caro illi⁹ ſm naturā nr̃i corporis: nec in eo etiaꝫ dominiũ habuit paſſio: ita etiam nõ habuit naturā ad timendũ vel triſtandũ: q᷑ nõ habuit talem naturā in qua eſſet cauſa timoris vł triſticie. Itaqꝫ neceſſitas timendi nõ fuit in eo ſicut eſt in nobis. Nec natura doloris fuit in eo ſicut eſt in nobis. Triſticiā tñ in eo fuiſſe ꝯſeq̄nter aſſerit: ſed cauſam ei⁹ extitiſſe: nõ ſuā mortē. ſed defectũ Petri ⁊ alioꝝ aploꝝ. Dicit eñ chriſtũ nõ ꝓpter mortē: ſed vſqꝫ ad mortem triſtē fuiſſe. His ꝟbis. Interogo q̇d ſit xp̄m triſtē eſſe vſqꝫ ad mortē: ⁊ triſtē eſſe ꝓpẛ mortē Nõ ei eiuſdē ſignificatõis ē triſtē eſſe ꝓpter mortē: ⁊ vſqꝫ ad mortē. Quia vbi ꝓpter mortem triſticia eſt: illic mors cauſa triſticie eſt. Ubi vero triſticia vſqꝫ ad mortē ē: mors nõ triſticie cauſa eſt ſed finis. A deo aũt nõ propter mortē ſuſcepta eſt triſticia: vt ſit deſtituta ꝑ mortē. Nõ ergo ſibi triſtis eſt: ſed illis q̇ in ſcandalo ꝑ infirmitatē carnis erant futuri quos monet orare ne inducanẛ in tētationē: qui ante polliciti erant ſe nõ ſcandalizari.

Arti. X R — An corp⁹ dñi naturā ad patiendũ habuit.

Einde queriẛ de verbis Hylarij poſitis in

d littera in vltima pte ibi: [Uerũtamē magis mouent ⁊c̄.] Videẛ autē ꝙ ſm Hylariũ corpus dñi naturā ad patiendũ nõ habuit / qđ eſt contra om̄es alios ſcrõs / vt videẛ. Sed tñ hoc videẛ ꝓbari ſic: Quicq̇d ſemꝑ ⁊ inſeꝑabiliẛ cõiunctũ eſt fortiori repellenti om̄e cõtrariũ q̄ꝫ ſit aliqđ agens contrariũ: illud nõ patiẛ aliquo cõtrario. corp⁹ chriſti fuit ſemꝑ ⁊ inſeꝑabiliẛ cõiunctũ diuinitati: ergo pati nõ potuit ab aliquo cõtrario. — Arg. p̄mo ſic

Probatio p̄me / dem⁹ ꝙ frigiditas aque ſit infinita ⁊ humiditas ei⁹ infinita / ⁊ caliditas ignis ⁊ ſiccitas ſint finita / ſequitur ꝙ aqua añq̄ꝫ immuteẛ ab igne aſſumet ignē: ergo aget tunc ſine alteratiõe ſui a cõtrario. Sic autē videbaẛ in chriſti corpore ꝓpter infinitā virtutē deitatꝭ. Itē gr̃a inocētie (vt dicit Iſido.) ꝯſeruabat corpus Ade ꝙ nec ignis poſſet vrere vł gladi⁹ ſcindere vel ſpina pũgere: ꝗ̄ cũ multomagꝭ fuit gratia in xp̄o per vnionē / videẛ multomagꝭ defenſaſſe corpus xp̄i ab om̄i impugnatiõe. 2ᵒ

Solõ — Solõ dicendũ ꝙ quidā dicũt Hylariũ hec verba retractaſſe / ⁊ hec eſt meo iudicio cõuenientior ſolutio. Sed q᷑ librũ retractationis ei⁹ non vidim⁹ / ideo opꝫtet vim facere in verbis ei⁹ in trib⁹ locis. in primo vbi dicit: [Quā infirmitatē dñatā huiuſmõi corporis credis cui⁹ tantā habuit natura virtutē] Ex hoc eñ accipiẛ ꝙ loquiẛ cõtra hereticos / q̇ dicebāt chriſtũ tantũ fuiſſe infirme nature ⁊ nõ potuiſſe de ſe de virtute ꝑſone repuliſſe huiuſmõi infirmitatē. Scđo vbi dicit [Naturā nõ habuit ad dolendũ] intelligit de natura viciata per peccatũ q̄ ſola eſt ex debito ad dolendũ ordīata: chriſtus autē nõ habuit ex debito delicti / ſed ex volũtate aſſumētis. Tertio ibi vbi dicit in fine verboꝝ ſuorũ [Licet forma corꝑis noſtri eſſet in dño / nõ tñ vicioſe infirmitatꝭ noſtre erat forma in corꝑe qđ ex conceptu ſpũſſancti virgo ꝓgenuit. Ex hoc etiā accipiẛ qđ intendit ꝙ nõ patiebaẛ neceſſitate corruptõis vitij de qua pri⁹ dictũ eſt in p̄habita q̄ſtione: ⁊ ſic patꝫ qualiẛ de facili verba Hylarij verificanẛ. Ad primũ ergo dicendũ ꝙ verũ quidē eſt corpus xp̄i ſemꝑ deitati fuiſſe cõiunctũ / ſed deitas expoſuit tribulationi: q᷑ tunc deitas nõ defendit: ⁊ hoc ē ideo: q᷑ deitas agit ꝑ libertatē volũtatis ⁊ nõ ꝑ nature neceſſitatē: et ideo nõ eſt ſimile de infinita potētia aque in frigido ⁊ humido reſpectu ignis. — Ad primũ.

Ad aliud dicendũ ꝙ gratia innocentie cõſeruabat naturā antequā eſſet auerſa: ⁊ tunc nõ habuit ſe ad patiendũ ⁊ moriēdum niſi in potentia liberi arbitrij: poſtq̄ꝫ autē habuit moriendi ⁊ patiēdi neceſſitatē / nõ erat gratie retinere eā: ⁊ ideo licet gratia xp̄i maior eſſet: tñ q᷑ nõ pati ⁊ etiaꝫ mori reſpicit etiā ſtatum. Et ideo in primo ſtatu hoc minor gratia potuit qđ non potuit maior in ſecundo ⁊ tertio. — Ad 2ᵐ

Arti. XI L — An hoc verũ ſit qđ dicit Hylari⁹ xp̄us pati potuit: ſed paſſibilis eſſe nõ potuit.

Einde q̄riẛ de nota Hylarij in fine affixa vbi

d dicit ꝙ pati potuit ⁊ paſſibilis eſſe nõ potuit. ſ. a. Hoc eñ videẛ falſum. q᷑ cuius eſt actus eius eſt potentia. Si igiẛ potuit ipſe / ſm actũ fuit poſſibilis: ⁊ ſic falſũ videẛ qđ dicit. — Arg. ꝙ nõ.

Solutio Hylarius adhuc loquiẛ ſm primũ modũ: q᷑ paſſibilis dicit potentiā quā ipſe accepit nõ fundari in natura ſm cõpoſitionē ex cõtrarijs paſſibilib⁹: ſed ex natura corrupta corruptione vitij: ⁊ hec potentia non neceſſario eſt cui⁹ eſt act⁹: ſed cui⁹ eſt act⁹ illi⁹ eſt potentia ſm naturā illi⁹ act⁹ nõ ſm modũ diſpõnũ accidentiũ potentie: ⁊ hoc eſt qđ intendit. — Solutio ad totũ.

An in chriſto fuerit neceſſitas patiendi ⁊ moriēdi que eſt defectus generalis.

Di. XVI
quō vbi ſeu xp̄i icarnatio ordinat̄ ad nr̄am redēptiōꝫ q̄ntū ad paſſionē dolorꝫ in ſpeciali.

Jc oritur queſtio ex

b predictis ducēs originē. Dictum eſt eñ ſupra ꝙ xp̄us in ſe noſtros defectus ſuſcepit preter peccatū. Eſt aūt hominis quidā generalis defect⁹: qui peccatū nō eſt: ſcꝫ neceſſitas patiendi vel moriendi. Unde corp⁹ noſtrū nō tm̄ mortale: ſed etiaꝫ mortuū dicit̄. qꝛ nō tm̄ aptitudinē moriendi ſed etiā neceſſitatē habet: Jō querit̄ vtrū neceſſitas talis in chriſti carne fuerit. De aptitudine eñ moriendi ꝙ in eo fuerit ambiguū nō eſt: que etiā ante peccatū in hoīe fuit q̄n aliquis in eo nō fuit defectus: nec ergo mortalitas illa tūc in eo fuit defectus: qꝛ natura ei erat. Unde etiā quidā talē mortalitatē in nobis nō eſſe defectū nō improbe tradūt: ſꝫ neceſſitatē moriendi vel patiendi: que etiaꝫ mortalitas dicit̄ vl' paſſibilitas. Dicit̄ eñ homo nūc paſſibilis vel mortalis: nō mō ꝓpter aptitudinē: ſed etiaꝫ ꝓpter neceſſitatē. Sed nunq̄d hic defect⁹ fuit in chriſti carne? Anima quoqꝫ ei⁹ cum paſſibilis extiterit añ mortem: nunq̄d neceſſitatē patiendi habuit? Si eñ neceſſitas patiendi vel moriendi fuit in chriſto: nō videt̄ ſola voluntate miſeratiōis defect⁹ noſtros accepiſſe. Ad qd̄ dici poteſt: chriſtū voluntate: nō neceſſitate ſue nature hos defect⁹ ſicut alios ſuſcepiſſe: ſcꝫ neceſſitatem patiendi in aīa: ſimul autē patiendi ⁊ moriendi in carne. Uerū hanc neceſſitatē nō habuit ex neceſſitate ſue cōditionis: qꝛ a peccato immunis: ſed ex ſola volūtate accepit: de noſtra infirmitate ponens tabernaculū ſuū in ſole: ſcꝫ ſub tempali mutabilitate ⁊ labore. Unde ſup ep̄l'am ad Hebreos auctoritas dicit: ꝙ ſicut homib⁹ alijs et iure et lege nature ſtatutū eſt ſemel mori: ita et xp̄us eadē neceſſitate et iure nature ſemel oblat⁹ eſt ⁊ nō ſepe. Nec idō dicit iure nature ꝙ ex natura ſue cōditiōis hunc defectū traxerit: q̄ etiā nō ꝯuenit nobis ex natura ſm qd̄ prius eſt inſtituta: ſed ex ea peccato viciata: et ideo dicit̄ hic defect⁹ naturalis: qꝛ q̄ſi ꝑ naturā inoleuit in omnib⁹ diffuſus

A Jc orit̄ queſtio ex p̄dictis ducens originē]

b Hic incipit pars illa in q̄ determinat queſtionē relictā ex dictis: ſcꝫ vtrū xp̄s aſſumpſerit neceſſitatē patiendi et moriendi. Et diuidit̄ in duas ptes. in quarū prima diſputat ⁊ determinat queſtionē: ⁊ determinatio incipit ibi: [Ad qd̄ dicim⁹. Jn ſecūdo ad ſolutionē cōfirmandā oſtēdit qualit̄ xp̄s de quolibet ſtatu aſſumpſit aliq̄d ibi [Et hic eſt notandū xp̄m de omi ſtatu]

Arti. 1 An xp̄s nccītate vl' ſola volūtate paſſus ſit.

i Ncidūt autē hic gratia prime ptis quattuor querenda quorū primū eſt vtrū xp̄us neceſſitate vel ſola voluntate paſſus ſit. Secundo vtrū paſſio ei⁹ maior fuerit omib⁹ paſſionib⁹ ſanctorū. Tertio vtrū maior fuerit paſſione Ade in primo ſtatu ſi dare t̄ per impoſſibile ꝙ poſſet pati? Quarto vtrū maior fuerit paſſiōe anīe ſi daret̄ ꝑ impoſſibile ꝙ poſſet ab ipa deſcindi aliqua ſuarū potentiarū?

Ad primū ꝓcedit̄ ſic: Anſelm⁹ in lib. Cur de⁹ homo dicit ſic: Nō inuitū ad mortē pater coegit aut occidi ꝑmiſit: ſed idē ipſe ſponte mortē ſuſtinuit vt homines ſaluaret: ḡ videt̄ ꝙ ſola volūtate ⁊ nō neceſſitate mortuus ſit. Arg. p̄mo

Jtē ibidē: Nō coegit xp̄m mori in q̄ nullū fuit peccatū: ſed ipſe ſponte ſuſtinuit mortem nō ꝑ obedientiā deſerendi vitā / ſed ꝑ obedientiam ſeruādi iuſticiā in q̄ tā fortiter ꝑſeuerauit vt inde mortē incurreret. 2o

Hoc idē videt̄ dicere Eſa. 53. Oblatus eſt: qꝛ ipē voluit. 3o

Jtem ipē in euāgelio: Nemo tollet a me animā meā: ſꝫ ego pono eā ⁊ iterū ſumo eam. 4o

Sed cōtra eſt qd̄ habem⁹ in littera ꝙ eodē iure ⁊ eadē neceſſitate ipſe oblat⁹ eſt qua nos morimur: nos aūt morimur neceſſitate moriēdi: ḡ ⁊ ipē. Rōes i oppoſitū ſunt. Prima.

Jtē Aug⁹ dicit ꝙ ſi occiſus nō fuiſſet nat̄ali morte diſſolutus fuiſſet: ⁊ idem op⁹ redemptiōis fuiſſet qd̄ fecit ꝑ crucem: ḡ videt̄ ꝙ neceſſitate cōditiōis nature mortu⁹ ſit ⁊ paſſus. 2a

Jtē Anſelm⁹ in lib. Cur deus homo / Nō alit̄ volebat deus mundū ſaluare niſi homo tam magnū faceret aliq̄d vt eſt mors chriſti ꝙ filio volenti ſalutē hominū tantūdē voluit: qꝛ hoc alius facere nō valuit: ergo videt̄ ꝙ xp̄m mori neceſſe fuit. 3a

Jtem ibidē: Nō min⁹ tolerandū in rerum ordine q̄ꝫ vt creatura creatori debitū honorem auferat / ⁊ nō ſoluat qd̄ debꝫ: nihil ergo tolerat̄ iniuſtius: ergo cū recōpenſatio fieri nō potuerit niſi per chriſti mortē / videt̄ ꝙ neceſſe fuit xp̄m pati et mori. 4a

Ad hoc dicūt quidā ꝙ eſt neceſſitas quadruplex ſm quattuor gn̄a cauſarū. Solo ſm quoſdā
dicunt eñ ꝙ eſt neceſſitas cogens vel violentie ſm cauſam efficientē ſm ꝙ Dam. dicit / ꝙ inuolūtariū per violentiā eſt cui⁹ p̄ncipiū eſt in alio nō cōferente vim paſſo: ⁊ hac neceſſitate chriſt⁹ nō aſſumpſit neceſſitatē patiendi. Eſt autem alia neceſſitas ſm cauſam materialē / ſicut dicimus ꝙ cōbuſtibile neceſſe eſt cōburi / ſi cōiungat̄ cōburenti: ⁊ paſſibile pati ſi cōiungat̄ ad diſſolutionē ſuo agenti: ⁊ hāc iteꝝ nō aſſumpſit. Tertio dicit̄ neceſſitas ſm cauſam formalē / ſicut neceſſe eſſe hominē eſt ⁊ rōnalē / ⁊ hāc iterū nō aſſūpſit xp̄us. Quarta eſt neceſſitas ſm cauſam finalem vt neceſſe eſt reſpirare hominē ſi debeat viuere / ⁊ neceſſe eſt alimento vti ſi debeat nutriri / ⁊ neceſſe eſt ire ad forū ſi debeat recipere pecuniā ibi. Et hac neceſſitate vltima dicunt chriſtū aſſumpſiſſe defect⁹ noſtros. Sed ꝙ illa ſolutio omino abſurda ſit ⁊ nihil ad ꝓpoſitū ſic ꝓbat̄: Ar̄ ꝯ hanc neceſſitatē.
Nos nō querim⁹ hic q̄re vl' qua neceſſitate xp̄s defectus noſtros aſſumpſit q̄ eſt neceſſitas patiendi ex diſpoſitiōe ⁊ cōditione corporis. Jſta autē diſtinctio nō ſoluit niſi qua neceſſitate aſſumpſit: ergo nihil eſt ad ꝓpoſitū. Concedat̄ eñ ꝙ hac neceſſitate finis noſtros defect⁹ aſſumpſit / adhuc quero ſi defectū hūc qui eſt neceſſitas patiendi ⁊ moriendi aſſumpſit vel non? igit̄ poſt ſolutionē adhuc remanet eadem queſtio / ⁊ ſic nihil valet. P. ſi dicunt illi ꝙ in natura corꝑis diſpōne materiali nō habuit nccītatē patiēdi; ſed voluit dolere: qꝛ aliter redimere nō po-

fuit duplex eſt falſum. Uñ ſm hec verba Hyla. pri
us habita verificanť ad lrãm qḋ eſt cõtra oẽs. Secũ
do qꝛ elicit Aug⁹ ꝙ ali⁹ mod⁹ fuit poſſibilis: ſꝫ nul-
Solutio lus cõueniẽtioꝛ fuit: ergo falſum eſt qḋ dicũt. So-
ↄ icipal' eſt lutio dicendũ cũ magiſtro in littera ꝙ neceſſitatẽ mo
palberti. riẽdi aſſumpſit ↄ aſſumere quidẽ eſt volũtatis ↄ non
neceſſitatis oꝛdinate tamẽ ad hũc modũ redẽptiõis:
ſed aſſũptiõe facta materie ↄ nature neceſſe fuit pati
ↄ moꝛi: ſꝫ nõ nccitate pſone: qꝛ pſona oĩpotẽs ſp fuit
ↄ repellere moꝛtẽ potuit ſi voluiſſet. Eſt autẽ neceſſi-
tas iſta nature in duob⁊ modis diſtincta a nr̃a neceſ-
ſitate q̃ꝝ vn⁹ eſt: qꝛ nõ eſt cõtract⁹ vt noſtra. ↄ hoc eſt
qḋ dixit magiſter in p̄cedẽti diſt. ꝙ defect⁹ noſtros ſu
ſcepit nõ cõditiõis ſue neceſſitate: ſed miſeratõis ſue
volũtate. Ali⁹ modus eſt: qꝛ materia nature in nob
dupliciter diſponiť ad patiendũ. ſ. coꝛruptiõe vitij ↄ
paſſibilitatis: in chꝛiſto autẽ habuit tm̃ alterã illaꝝ
Ad primũ ↄ diſpoſitionũ. ſ. paſſibilitatis nature nõ vitij. Ad id
ↄ ſcdm ſil'. autẽ qḋ primo obijciť dicẽdũ ꝙ oẽs auctoꝛitates An
ſel. loquunť de neceſſitate aſſumẽdi ↄ nõ de neceſſita
te aſſumpti: nõ eñ pater coegit filiũ aſſumere moꝛta
lẽ naturã: ↄ ſic moꝛi: ſed ipſe voluit ↄ iõ aſſumpſit: ſꝫ
poſtq̃ꝫ aſſumpſit neceſſe fuit ſuſtinere q̃ntũ eſt de cõ-
ditiõe aſſumpti: nõ autẽ quo ad cõditionẽ aſſumẽtis
Ad tertiũ perſone. Ad id qḋ obijciť de Eſa. dicẽdũ ꝙ ipſe vo
luit: ſed nõ ſola volũtate paſſibilis fuit: vnde licet vo
lũtarie ſit oblat⁹: tñ naturaliter eſt paſſus ſicut acce
dens ad ignẽ: accedit quidẽ volũtarie ſed crematur
Ad quartũ materialiter. Ad aliud dicendũ ꝙ ipſe in euãgelio
loquitur de poteſtate perſone ↄ nõ nature aſſumpte.
ſicut etiam auctoritates Anſelmi pretendunt.

Arti. II. B

An paſſio chꝛiſti omnes paſſiones ſanctorum aut martyrum in doloꝛe excesſerit.

Ecũdo queriť vtrũ paſſio ſua omnes paſſio
Arguiť p̄o ꝙ non. S nes exceſſerit. Videť ꝙ non: qꝛ multi ſancti ↄ
diuti⁹ ↄ plura ml'ta toꝛmẽtoꝝ genera ↄ acer-
bioꝛa quãtũ eſt de genere pene ſuſtinuerũt: ſicut lau-
renti⁹ vincenti⁹ q̃ trib⁊ dieb⁊ ↄ noctib⁊ verſabanť in
penis: ergo videť ꝙ ſua pena nõ oẽs penas exceſſerit
2o Itẽ videť ꝙ ſua pena minima fuit iter oẽs q̃ moꝛ
tẽ ſenſerũt. Charitas eñ cupit diſſolui ↄ eſſe cũ chꝛi-
ſto. Cũ igiť ipſe maxime charitatis fuerit ipẽ maxie
hoc cõcupiuit. In adeptione autẽ cõcupiti nõ eſt pe-
3o na: ergo ipſe mĩme eſt punit⁹ in ſenſu doloꝛis. Itẽ
recõpẽſatio magis dilecti minuit doloꝛẽ in amiſſiõe
ei⁹ qḋ diligiť min⁹. In moꝛte autẽ chꝛiſti recõpenſa
batur ſibi vita per magis dilectũ qḋ fuit humani ge
neris redẽptio: ergo doloꝛ minuebať in amiſſiõe mi
4o noꝛis. ſ. vite: ergo minim⁹ fuit doloꝛ ei⁹. Itẽ ſpes
reſurrectiõis doloꝛẽ minuit moꝛtis in ſanctis: ergo
multomagis in eo qui ſciuit ſe reſurrecturũ: ſꝫ chꝛi-
ſtus ſciuit hoc de ſe: ſicut dicit pſ̃. 15. Nõ dabis ſan-
ctũ tuũ videre coꝛruptionẽ notas mihi feciſti vias vi
5o te adimplebis me ↄc. ergo minime doluit: hoc etiam
videť ſenſiſſe Aug⁹ ſup pſ̃. Domĩe exaudi. ſic dicẽs
6o nõ vere timebat dñs tertia die reſurrectur⁹. Ul-
terius videť ꝙ etiã in quolibet peccatoꝛe dũ peccat
maioꝛ debet eẽ doloꝛ q̃ꝫ in ipſo: qꝛ maioꝛ doloꝛ eſt in
ſeparatiõe a melioꝛi: ſed deus melioꝛ eſt q̃ꝫ vita natu
ralis ↄ tẽpoꝛalis chꝛiſti: igiť magis dolet anima in
ſeparatiõe a deo q̃ꝫ chꝛiſtus doluerit in moꝛte vt vi-
Rões i op- detur. Sed cõtra dicit Ariſto. ꝙ magis dolẽt iu-
poſitũ pꝛia uenes in moꝛte q̃ꝫ ſenes ꝓpter nobilitatẽ cõplexiõis
ſed ſpecioſus foꝛma p̄ filijs hominũ pꝛe oĩbus deli-
catiſſime fuit cõplexiõis: ergo pꝛe oĩbus toꝛquebať
patiẽdo. Si dicas ꝙ nõ fuit delicatiſſime cõplexio Sol'o.
nis. Cõtra ſm naturã foꝛme neceſſe eſt ꝙ diſponať Obiectio
materia vt dicũt oẽs auctoꝛes: igiť aĩa nobiliſſima
ſm naturã nobiliſſimã exigit cõplexionẽ: ſed chꝛiſt⁹
nobiliſſimã habuit animã ſm naturã: ergo nobiliſſi
mã habuit cõplexionẽ. Ex hoc vlteri⁹ cõcludo ꝙ q̃n
tomagis mediũ ↄ oꝛganũ tact⁹ accedit ad mediũ tã-
to efficati⁹ ſentit excellẽtias: ſꝫ in chꝛiſto maxime ac-
ceſſit mediũ vt iã pꝛobatũ eſt: ergo ipſe multomagis
ſenſit excellẽtias etiã parũ a tẽperamẽto recedẽtes q̃ꝫ
alius ↄ ſm ſenſum cõtrarij eſt doloꝛ. Itẽ in. iiij. ethi Scḋa rõ.
co. dicit phs ꝙ foꝛtis magis triſtať ↄ dolet in moꝛte
vno modo q̃ꝫ nõ foꝛtis: ↄ reddit rationẽ dicẽs: in q̃n
tũ melioꝛib⁊ pꝛiuať bonis ſciẽs: ↄ hoc eſt in quãtũ vir
tutẽ habet omniũ: ergo q̃nto vita virtuoſioꝛ tãto ma
gis eſt dilecta ab aĩa bene diſpoſita: ſed quãto mag̃
dilecta tãto maioꝛ doloꝛ in ſeparatiõe. Cũ igiť vita
chꝛiſti ſũme bona fuerit / vt eius cui ſpirit⁹ datus eſt
nõ ad menſurã opoꝛtuit ꝙ ipſe ſũme in moꝛte dolue-
rit Si foꝛte dicas ꝙ phs nõ dicat verũ: qꝛ ſanct⁹ Obiectio
cõtradicit perfecta charitas cupit diſſolui: qꝛ cupio
diſſolui / ↄ eſſe cũ chꝛiſto. Et Aug⁹ ꝙ ſancti vitã ha-
bent in patiẽtia ↄ moꝛtẽ ĩ deſiderio. Et Job. 3. Gau Sol'o
dent vehemẽter cũ inuenerint ſepulchꝛũ. Quid di-
ces ad Augm̃ in lib. ix. de ciui. dei. vbi dicit ſic Aul⁹
gelius in libꝛis noctiũ actciarũ ſcribit ꝙ cum quidã
phus palleſceret in tẽpeſtate maris luxurioſus qui-
dã nõ timẽs inſultabat ei: at ille ꝓtulit reſpõſum ari
ſtippi in re ſimili dicẽtis illũ ꝓ anima nequiſſimi ne-
bulonis merito nõ fuiſſe ſollicitũ: ſe autẽ pꝛo ariſtip
pi anima timere debuiſſe: ergo Aug⁹ ꝯfirmat qḋ di
cit Ariſto.. Itẽ Aug⁹ in. ij. de ciui. dei. dicit ꝙ ſa- Tertia rõ.
na ratio etiã exemplis anteponenda eſt: cum igiť ſa-
na ratio ſit ꝙ bonũ eſt dilectũ ↄ optimũ magis dile-
ctum ↄ vita chꝛiſti magis naturalis fuit bona ↄ me-
lioꝛ omniũ alioꝛum vita magis fuit dilecta omnibus
alijs: ſicut ↄ ipſe dixit: Tradidi dilectã animã meã
in manus inimicoꝛũ eius: id eſt vitam: quia animã
que fuit ſpiritus rationalis nunq̃ꝫ in manibus ha-
buerunt inimici. Item cum ſana ratio ſit in ſepa- 7a
ratione magis dilecti ↄ per naturã coniũcti maioꝛẽ
eſſe doloꝛem: ſequiť adhuc ꝙ chꝛiſtus maxime ĩ moꝛ
te doluerit. Item ſenſus intẽperantie minoꝛis in 5a
aliquo membꝛo maioꝛem temperantiã indicat eiuſ-
dem. In manibus autẽ ↄ pedibus ſtatim ſentitur 6a
intemperantia. Calere enim incipiunt manus ↄ pe-
des etiã cum intemperãtia tam modica eſt: vt al's in
coꝛpoꝛe nõ ſentiatur: ergo manus ↄ pedes maioꝛis
ſunt temperamẽti: ergo pati in illis maioꝛis erit pe-
ne q̃ꝫ pati in alijs: chꝛiſtus autẽ paſſus eſt in illis: er
go ex hoc etiã erat in ipõ aggrauatio doloꝛis: huius
etiã ſignũ eſt ꝙ cum querimus diſcernere per tactũ
poꝛrigimus manus poti⁹ q̃ꝫ aliã partem coꝛpoꝛis.
Item Treñ. 1. O vos omnes qui trãſitis per viã
attendite ↄ videte ſi eſt doloꝛ ſimilis ſicut doloꝛ me-
us. Item de ipſo dicit pſ̃. Repleta eſt anima mea 7a
malis. Itẽ cantatur de eo tẽpoꝛe paſſionis: Treñ.
iij. Repleuit me amritudinibus ↄ inebꝛiauit me ab Solutio
ſinthio Solutio concedo de plano ꝙ chꝛiſt⁹ magis
et acerbius quidem paſſus eſt q̃ꝫ aliquis hominum
vnq̃ꝫ pati potuerit vel paſſus eſt: et hoc trib⁊ de cau-
ſis. Pꝛima eſt vt eo mag̃ ad gratias ſibi teneamur.

Unde Bern̄. Mł'tū difficultatis aſſumpſit quo te multe dilectōis debitorē cōſtitueret āmoneretqꝫ ad gratiarū actiōes difficultas redēptōis quē minꝰ deuotū effecerat cōditiōis facilitas. Secūda cauſa eſt bonitas ⁊ innocētia vite: nō em̄ verū eſt qꝺ dicūt q̄dā ꝙ patiēs ꝓ ſuis peccatis magis affligit̄: q₂ ille ex cōſciētia peccatorū indignat̄ ⁊ magis ſpernit vitam innocens autem nihil inuenit in vita quare debeat

Obiectio eā ſpernere. Et ſi obijcis ꝙ moriēs ꝓ delictis eternā timet mortē: ⁊ ideo duplicit̄ torquet̄ hoc nihil eſt

Sol'o q₂ nos nō loquimur de eo qꝺ eſt per accidēs: ſʒ de eo qꝺ eſt per ſe: tortura autē illa per accidens eſt .ſ. in q̄ntū ꝑ vitā iſtā liberatur a morte anime. vnde patet ꝙ illi falſum dicūt tā ab auctoritate Ariſto. ⁊ Augu. ꝗ etiā per rationē ſuperiꝰ inductā: hoc etiā ex verbis latronis accipit̄ cū latro ad latronē dixit: Et nos quidē digne: nā digna factꝫ recipimꝰ: hic autē nihil mali fecit. Tertia cauſa fuit ex corporis nobiliſſima cōplexiōe tam in toto ꝗ etiā in membris in quibꝫ patiebatur vt probāt obiectōes.

Ad primū. Ad primū ergo qꝺ obijcitur de martyribꝫ dicēdū ꝙ nō idē eſt plura ⁊ diutius pati ⁊ acerbiꝰ ſentire dolorē: ⁊ ſancti quidē plura ⁊ diuciꝰ pati potuerūt: nullꝰ tn̄ eorū ita acerbe vt ipſe ſenſit dolorē.

Ad ſecūdū. Ad aliud dicēdū ꝙ charitas xp̄i nō diminuit ſenſum doloris: ſʒ doloris reputationē In ſanctis autē alijs diminuit vtrūqꝫ ⁊ ſenſum ⁊ reputationē: q₂ ipſi viatores fuerūt: ⁊ cū afficiebātur circa ſuperiora trahebat̄ anima a corpore ⁊ minꝰ ſenſit: ſed chriſtꝰ vtrūqꝫ fuit ſimul ⁊ viator et cōphēſor ⁊ vnius actus nō retraxit ab actu alterius.

Ad tertiū Ad aliud dicēdū eodē modo ꝙ premiū fecit nō reputari vitā .i. minus reputari nō ꝙ minꝰ valeret: vt dic̄ Anſel. q₂ in infinitū plus valuit ꝗ totū genꝰ humanū. Aliter em̄ nō fuiſſet ſufficiēter recōpēſatio facta per mortē chriſti: ſed q₂ amore hominū mortē elegit/ nō ſimpliciter abijciēdo vitā meliorē ꝗ omnes homīes eſſent: ſʒ poſtponēdo ad tēpus vt oībus recuperaret: ⁊ hec reputatio fuit charitatis ⁊ nō ſm̄ valorē.

Ad quartū ⁊ quintū Ad aliud dicendū ꝙ dominꝰ ſciuit ſe tertia die reſurrecturū: ſi enim dn̄s ī morte ſimpliciter remāſiſſet tūc nec nobis valuiſſet: ⁊ ipſe tamē inſipiēter feciſſet meliorem vitā ſuā pro nobis ineternū amittēdo: ſʒ iſta preſciētia reſurrectōis in chriſto nō abſtulit paſſiōis ſenſum: ⁊ ideo illa obiectio nō ꝓbat niſi de reputatione minori: ⁊ non de ſenſu vel experiētia acerbitatis.

Ad ſextū Ad hoc qꝺ obijcit̄ de ſeparatōe a deo per peccatū vel etiā per cōdēnationē eternā in die iudicij: dico ꝙ nulla eſt obiectio illa: q₂ pena equoce ſumit̄. Separatio em̄ a deo nō eſt inferēs ſenſum ſed dānū. Si dicas ꝙ ſentit aīa dānū ſuū hoc nihil eſt: q₂ ſentire dānū eſt ſentire priuationē: ſicut videre tenebras ⁊ audire ſilentiū: ⁊ ideo magis in infinitū dānū eſt in ꝑditione dei ꝗ vite: ſi damnū priuatū attēdas .i. dānificationē tuā vel illiꝰ: ſed nō eſt maior ſenſus.

Arti. III. C

An acerbitas paſſiōis chriſti ſit maior paſſione Ade.

Tertio querit̄ vtrū acerbitas paſſiōis chriſti ſit maior paſſiōe Ade in primo ſtatu ſi detur ꝑ impoſſibile ꝙ pati potuiſſet vel paſſus eſſet ſm̄ actū.

Arguit̄ pᵒ Videt̄ ꝙ nō: q₂ tāto cōiūctio difficiliꝰ ſepatur quāto pauciores inſunt diſpoſitōes ad ſeꝑationē. In chriſto aūt fuit penalitas aſſumpta: ſed ī adā nulla: ergo maior dolor fuiſſet in ſeparatōe anime a corpore ade ꝗ in ſeparatiōe anime a corpore chriſti.

Itē quāto fortiꝰ vinculū tāto difficiliꝰ rūpit̄: ſed fortiꝰ eſt vinculū vite īmortalis aliquo mō ꝗ vite in qua eſt neceſſitas ad moriendū. Cū igit̄ Adā primā vitā habuerit videt̄ ꝙ ipſe maiorē penā in morte ſenſiſſet ſi mortuꝰ fuiſſet ꝗ chriſtꝰ. 20

Rōes ī oppoſitū ſunt iſte prima. Sed cōtra dolor eſt ſenſus pene ⁊ acerbitas doloris eſt a fortiori ſenſu pene fortioris: ergo ea que nō faciūt ad ſēſum ſubtiliorē nō faciunt ad maiorē paſſionē: eſſe autē īmortalem per gratiā in ſtatu aīalis vite ⁊ eſſe mortalem nō faciūt ad ſenſum meliorē: q₂ nō ſunt de cōplexionantibꝫ: ergo nō faciūt etiā ad maiorē dolorē: nō igitur ex hoc Adā magis paſſus fuiſſet ꝗ chriſtꝰ.

2a Itē cauſa longioris vite vel brevioris vel etiā ꝑpetue in ſtatu aīalis nō facit ad ſenſum: q₂ ſi ꝑpetuitas eſſet cauſa tūc etiā lōgitudo eſſet cauſa melioris ſenſus ꝗ brevioris vite ſit ſenſus: ⁊ hoc eſt cōtra rōnē: q₂ oīs cauſa lōgioris vite (vt dicit phs) reducit̄ ad humidū difficulter ſiccabile ⁊ calidū difficulter diffrigibile. Bonitas autē ſenſus in tactu efficit̄ acceſſu viciniori ad tēꝑamentū in medio qꝺ eſt mixtū cōplexionatū Cum igit̄ ad ſtabilitatē ſenſus ſequat̄ acerbitas paſſionis: ergo lōgitudo vite vel perpetuitas ſm̄ ꝙ huiuſmodi nihil facit ad maiorē paſſionē.

Obiectio Inſtātia Si forte dicas ꝙ Adā nobilioris cōplexiōis fuit ꝗ chriſtꝰ: hoc ego habeo ꝓ abſurdo: q₂ ſic auctor oīs nature egiſſʒ cōtra ius qꝺ ipſe nature indidit ꝙ ꝯtra ſeipm̄ ī ſeipo animā ſuā neglexiſſet: hoc em̄ ius inditū eſt vt nobiliori forme nobiliꝰ ꝑparet̄ corpus vel materia: ⁊ ſi anima chriſti nobilior fuit aīe ade deus auctor nature iniuriā feciſſet anime ꝓprie ſi Ade nobiliorē dediſſet cōplexionē.

Sol'o ad totū. Solutio meo iudicio acerbitati paſſiōis chriſti nulla pena corporalis pōt cōparari quā aliq̄s pati poteſt corporaliter ⁊ ſm̄ naturā: vn̄ ſi Adā paſſus fuiſſet dico ꝙ nō ita acerbe doluiſſet vt chriſtus. Ratōes autē due que primo adducte ſunt ſoluūtur ꝑ obiectiōēs factas in cōtrariū: tamē bene credo ꝙ Adā viuatiorē habuit ſenſum an̄ peccatū ꝗ poſt vel ꝗ nos habeamꝰ: ſed nō credo ꝙ habuit viuatiorē ꝗ chriſtus.

Arti. IIII. D

An acerbior fuit mors chriſti ꝗ mors aīe: ſi det̄ ꝑ impoſſibile ꝙ aīa mori poſſet.

Quarto querit̄ vtrū acerbior fuit ꝗ mors aīe: ſi daret̄ per impoſſibile ꝙ ipſa mori poſſet ſeparatione ſuaꝝ partiū ab ipſa.

Arguit̄ pᵒ ꝙ ſic. Videt̄ autē ꝙ ſic: q₂ maior eſt pena que cōtrariat̄ meliori bono. Dicit em̄ Augꝰ ꝙ pena nō dicit̄ malū niſi q₂ cōtrariat̄ nature boni: ſed melior natura fuit in chriſto ꝗ ī aliqua creatura ſimpliciter eſſe poſſet: ꝗ maior pena.

In oppoſitum. Sʒ cōtra quāto aliq̄d viciniꝰ eſt cōiūctū tāto maior dolor eſt in ſeparatōe: pars autē aīe cū anima viciniꝰ cōiūgit̄ ꝗ aliqꝺ corpꝰ poſſet cōiūgi cū aīa: ꝗ maior eēt dolor in ſeparatōe.

Solutio Sol'o maior dolor dicitur duobꝫ modis .ſ. q₂ maiori bono ꝯtrariat̄: ⁊ ſic eēt dolor xp̄i adhuc grauior ꝗ anīe ſi poneret̄ poſſe mori. Dicit̄ etiā dolor maioris cōiūctiōis ⁊ fortioris ⁊ ſeparatio ſm̄ ſenſuū exꝑimētū: ⁊ ſic bn̄ puto ꝙ tal' aīe mors eēt acerbior: ſed tn̄ ad redimēdū nō eēt efficatior ⁊ ſic patet ſol'o ꝙ obiectionū vna ꝓcedit in vno ſenſu iſtiꝰ diſtinctiōis: ⁊ alia in alio.

De ſtatibꝰ hominis et quid de ſingulis chriſtus accepit.

Et eſt hic notandũ chriſtũ de omni ſtatu ho-
minis aliquid accepiſſe: qui oẽs venit ſalua-
re. Sunt enim quattuor ſtatus homĩs. Pri-
mus ante peccatũ. Secũdus poſt peccatũ ⁊
ante gratiã. Tertiꝰ ſub gratia. Quartꝰ ĩ glo
ria. De primo ſtatu accepit ĩmunitatẽ pecca
ti. Unde Augꝰ illud Johãnis euãgeliſte ex
a ponẽs: Qui deſurſum venit ſuꝑ oẽs eſt: dicit
Joh. 3. chriſtũ veniſſe deſurſum. i. de altitudine hu
mane nature ante peccatũ: q2 de illa altitu-
dine ſumpſit verbũ dei humanã naturã dum
nõ aſſumpſit ipã culpã cuiꝰ aſſumpſit penã.
Sed penã aſſumpſit de ſtatu ſecũdo ⁊ alios
defectus. De tertio vero gratie plenitudinẽ
De quarto nõ poſſe peccare ⁊ dei ꝑfectã con
tẽplationẽ. Habuit eñ ſimĺ bona vie quedã
⁊ bona patrie: ſicut ⁊ quedã mala vie.

Arti. V Quõ intelligendũ ſit ꝙ dicit magiſter chri
E ſtũ veniſſe deſurſum.

Einde querit̃ de his que habent̃ in littera in
D ij. ca. vbi dicit chriſtũ veniſſe deſurſum. i. de
Arguit̃ pᵒ altitudine humane nature ante peccatũ. Ex
hoc eñ videt̃ ſequi ꝙ aut materialit̃ aut formaliter
venit: nõ formaliter: q2 formã corporis Ade nõ ha-
buit: ergo materialit̃: q2 ẜm naturã habuit impaſſi-
bile. Itẽ hoc videt̃ Dam. dicere qui dixit ꝙ aſſum
pſit primitias noſtre maſſe: primitie autẽ noſtre maſ
ſe ſunt impaſſibiles: ergo ſumpſit corpꝰ impaſſibile.
Solutio Solutio ẜm habita leue ẽ ad hoc reſpõdere: q2 ve
ad primũ. nit de ſtatu illo quo ad ſimilitudinẽ exẽplaris qd̃ in
ſe in illo ſtatu exhibuit: ⁊ ſic etiã de alijs ſtatibꝫ intel
ligitur: tñ hoc leue cõcedit̃ ꝙ materiã corporis q̃ ĩ oĩ
ſtatu vna eſt: licet nõ vno modo diſpoſita ſumpſit ab
Adã: ſed hic nõ querit̃ de materia cũ in littera dica-
tur ꝙ a primo ſtatu ſumpſit ĩnocẽtiã ⁊ peccati ĩmuni
Ad ſecũdũ. tatẽ qd̃ idẽ eſt: Ad aliud dicẽdũ ꝙ primitie noſtre
maſſe dicunt̃ ꝓpter nobilitatẽ ⁊ purgationẽ vetuſta
tis peccati: ſicut etiã ſupra ĩ ꝓprio loco vbi hoc dictũ
Di. XVII. Dam. introducit̃ expoſuimꝰ: ⁊ nõ dicunt̃ primitie/
quõ xp̃i in- eo ꝙ primũ materialit̃ ⁊ ĩ diſpoſitõe ꝓmi aſſũpſerit.
carnatio or
dinatur ad Si omnis chriſti oratio vel vo-
nr̃am redẽ- luntas expleta ſit.
ptionẽ quã
tũ ad vſum Oſt predicta conſide
virtutis ꝓ-
ſertim d̃ vo P rari oportet vtrũ chriſtus aliq̃d vo
lũtate ⁊ ora luerit vel orauerit qd̃ factũ non ſit.
tione. Hoc eniꝫ eſtimari poteſt per hoc qd̃ ipſe ait:
Matt. 26. Pater ſi poſſibile eſt tranſeat a me calix iſte:
Uerũtamẽ nõ qd̃ ego volo: ſꝫ qd̃ tu vis. Hic
nãqꝫ voluntatẽ ſuã a patris volũtate diſcer-
nere videtur.

A Oſt ꝑdicta cõſiderari oportet ⁊c̃.] In iſta
P diſtinctione magiſter determinat quandã
vlteriorẽ queſtionẽ ex ꝑcedẽtibꝫ habitã: ſcꝫ
vtrũ chriſtꝰ aliquid petijt vĺ orauit qd̃ nõ
eſt ei cõceſſum/ ex quo naturalit̃ timuit paſſionẽ con
ſeq̃ns fuit vt fugeret naturalit̃: ⁊ a ſe peteret trãſire.

Unde iſta diſtinctio diuidit̃ in quattuor partes. In
quarũ prima oſtẽdit principalit̃ in chriſto ꝓpter du-
as naturas ⁊ volũtates nõ fuiſſe pugnã carnis ad-
uerſus ſpiritũ. In ſecũda probat triplicẽ volũtatem
fuiſſe in chriſto. ſ. ſenſualitatis ratiõis ⁊ deitatis ibi
[Ex affectu igit̃ humano quẽ de virgine traxit] In
tertia obijcit cõtra verba Amb ibi [Ceterũ autẽ nõ
parũ mouẽt nos verba Amb. In quarta ⁊ vltĩa ob
ijcit per verba Hyla. ibi [Illud etiã ignorãdũ nõ eſt
Ex his patet ſentẽtia: q2 lr̃a plana eſt.

An aliq̃d voluit chriſtꝰ qd̃ nõ ſit factũ. Arti. I
Ubitat̃ autẽ primo vtrũ aliq̃d voluerit xp̃s/
D qd̃ nõ factũ ſit: Uidet̃ eñ ꝙ nihil. Cuiꝰ enim Arguit̃ pᵒ
volũtas ſemꝑ cõformis eſt volũtati oĩpoten-
tis: ſicut nihil fit cõtra volũtate oĩpotẽtis: ita nihil
fit cõtra volũtatẽ ſuã: ſed volũtas chriſti ſemꝑ cõfor
mis fuit volũtati omnipotẽtis: ergo ſicut nihil fit cõ
tra voluntatẽ dei: ita nihil fit cõtra voluntatẽ chriſti
prima patet per ſe: ſecũda probat̃ per hoc ꝙ de perfe
ctione iuſtorũ eſt habere voluntatẽ cõformẽ volũta-
ti diuine. Cũ igit̃ nihil ſit ꝑfectiõis qd̃ chriſtꝰ nõ ha
buerit ipſe habuit voluntatẽ ſemꝑ cõformẽ. Item 2ᵒ
hoc dixit matri Mat. I. Neſciebatis ꝙ in his q̃ pa-
tris mei ſũt oportet me eẽ ⁊ diſcipulis poſtea: Meꝰ
cibus eſt vt faciã voluntatẽ patris mei q̃ in celis eſt.
Itẽ hoc videt̃ velle apĺs In oĩbus exauditꝰ eſt ꝓ 3ᵒ
ſua reuerẽtia: ergo nunq̃ꝫ aliq̃d petijt qd̃ nõ ſit conſe-
cutꝰ vt videt̃. Sed cõtra in pſ. 2I. Clamabo ꝑ diẽ
⁊ nõ exaudies ⁊ nõ ad inſipiẽtiã mihi. Ꝓ orauit vt
calix trãſiret ⁊ nõ trãſiuit: ergo in oĩbus nõ exaudi-
tus eſt. Solutio ſicut magiſter dicit ĩ littera: plu Solᵒ
res ſunt volũtates chriſti: ⁊ quicq̃d voluit volunta-
te beneplaciti ẜm diuinã naturã hoc ꝯſecutꝰ eſt. Si
militer quicq̃d voluit ẜm rationẽ volũtatis delibera
tiue totũ eſt cõſecutꝰ: ſed nõ quicq̃d voluit ẜm volũ-
tatẽ affectꝰ naturalis vt dic̃ magiſter. Ad id qd̃ cõ Ad primũ
tra obijcit̃ dicẽdũ ꝙ ꝯformitas eſt quadruplex qua ⁊ oĩa alia ſi
volũtas noſtra cõformat̃ volũtati diuine. ſ. in voli- mul.
to: ⁊ hec ẜm materiã eſt: ⁊ ẽ mĩma vt velim h̃ qd̃ deꝰ
vult: ⁊ hec nõ facit meritũ de ſe: q2 quãdoqꝫ q̃s ma-
le poteſt velle qd̃ deus vult: vt alicuiꝰ boni mortẽ.
Eſt etiã cõformitas ẜm formã volẽdi: vt ex eadẽ cha
ritate velimus qd̃ volumus ex q̃ deus vult qd̃ vult
q2 illa facit meritũ: etiã ſi quãdoqꝫ nõ velimus/ qd̃
deus vult: vt dicit Augꝰ: ⁊ ponit̃ in fine primi ſentẽ
tiarũ. Tertia cõformitas eſt in fine volendi vt ꝓpter
idẽ velimus ꝓpter qd̃ deus vult id eſt propter glo-
riã ſuã: ⁊ hec iterũ eſt laudabilis: ⁊ facit ad meritũ:
etiã ſi ſit difformitas in materia voliti: q2 ad gloriã
dei poſſem aliquẽ velle viuere quẽ ipſe ad gloriã ſuã
vult mori. Quarta cõformitas eſt in cauſa efficiente
volẽdi quãdo ſcꝫ volo id qd̃ deꝰ vult me velle vt vi-
dẽdo pauperẽ: ſi volo ipm̃ eſſe miſerũ: iã nõ ſum mi-
ſericors: ⁊ tamẽ deus vult eũ eſſe miſerũ: ergo vult
me velle qd̃ ipſe nõ vult: ⁊ hec nõ ſunt cõtraria. Si-
militer quãdo elegit virginẽ matrẽ voluit ſuã ipſiꝰ
animã ꝑtrãſire gladiũ paſſiõis ſue corporalis: vt ipa
intꝰ ſuſtineret ĩ affectu mr̃is qd̃ ille foris ꝑtulit: q̃ vo
luit eã velle ꝙ filiꝰ non pateret̃. Eodẽ mõ dico ꝙ qñ
aſſumere voluit xp̃m verã hũanitatẽ voluit eũ velle
fugere ea q̃ ſunt ꝑiculoꝝ q̃uia vite hũane: ⁊ hec cõfor
mitas ſufficit voluntati naturali: ⁊ hec cõformitas
diſputata ⁊ ꝓbata inuenit̃ ſuꝑ primũ huius volu-

minis tractatū de cōformitate noſtre voluntatis ad
voluntatē dei: ⁊ per hoc patet ſolutio ad totū.

De voluntatibus chriſti ſm duas naturas.

Quo circa ambigendū nō eſt diuerſas ī xp̄o
a fuiſſe volūtates iuxta duas naturas: diuinā
ſcꝫ volūtatē ⁊ humanā. Humana voluntas
eſt affectꝰ rōnis vel affectus ſenſualitatis: ⁊
alius eſt affectꝰ anime ſm rōnē: alius ſm ſen
ſualitatē: vterqꝫ tn̄ dicit̄ humana voluntas.
Affectu aūt rōnis id volebat qđ volūtate di
uina .ſ. pati ⁊ mori: ſꝫ affectu ſenſualitatis nō
volebat: imo refugiebat: nec tamē in eo caro
cōtra ſpiritū vel deū cōcupiſcebat: qꝛ vt ait
Augꝰ nōnullū eſt vitiū cū caro cōcupiſcit ad
uerſus ſpiritū. Caro autē dicta eſt cōcupiſce
re: qꝛ hoc ſm ipſam agit animā: ſicut anima ꝑ
aurē audit ⁊ per oculū videt. Caro eīn nihil
niſi per animā cōcupiſcit. Sed ↄcupiſcere di
citur cū anima carnali cōcupiſcentia ſpiritui
reluctat̄ habēs carnalē delectationē de car-
ne: ⁊ a carne aduerſus delectationē quā ſpi-
ritus habet. Ipſius autē carnalis cōcupiſcē
tie cauſa nō eſt in anima ſola: nec in carne ſo
la: ex vtroqꝫ eīn fit: qꝛ ſine vtroqꝫ delectatio
talis nō ſentit̄. Talis ergo rixa taliſqꝫ cōcer-
tatio in anima chriſti nullatenus eſſe potuit:
qꝛ carnalis cōcupiſcētia ibi eſſe nequit. Dei
etiā volūtas erat: ⁊ rōni placebat vt illud ſm
carnē vellet: quatenus veritas humanitatis
in eo probaret̄. Nā qui homīs naturā ſuſce-
pit: que ipſiꝰ ſunt ſubire debuit. Ideoqꝫ ſicut
in nobis duplex eſt affectꝰ mētis .ſ. ⁊ ſenſua-
litatis: ita ⁊ in eo debuit eſſe geminꝰ affectꝰ
vt mentis affectu vellet mori ⁊ ſenſualitatis
affectu nollet: ſicut in viris ſanctis fit. Petro
Joh. vlti. eīn ipſa veritas dicit. Cū ſenueris extendes
manus tuas: ⁊ alius precinget te: ⁊ ducet te
quo nō vis .ſ. ad mortē. Qđ exponens Augꝰ
dicit ꝙ Petrꝰ ad illā moleſtiā nolēs eſt ductꝰ
b nolēs ad eā venit: ſed volēs eā vicit: ⁊ reliqt
affectū īfirmitatis quo nemo vult mori: qui
Mat. 26. adeo eſt naturalis vt eū Petro nec ſenectus
abſtulerit. Unde etiā dn̄s ait: Trāſeat a me
calix iſte: ſed vicit eū vis amoris. Ergo et in
chriſto ſm humanitatē ⁊ in mēbris eiꝰ gemi-
nus eſt affectus: vnus ratōis charitate infor
matus: quo ꝓpter deū quis mori vult: alter
ſenſualitatis carnis infirmitati ꝓpinquꝰ ⁊ ei
cōiunctus quo mors refugit̄. Ut enim Augꝰ
Eph. 1. ait. Paulus mētis ratōe cupit diſſolui ⁊ eſſe
cū chriſto: ſenſu autē carnis refugit ⁊ recuſat
hoc habꝫ humanꝰ affectꝰ: qm̄ q̄ diligit vitā
odit mortē. Scđm iſtū affectū chriſtus mori
noluit: nec obtīuit qđ ſm iſtū affectū petijt.

An in chriſto fuerit ſenſualitas. Arti. II

Einde querit̄ de hoc qđ dicit ibi [Humana B
d volū tas eſt affectꝰ totius rōnis vel affectus
ſenſualitatis] .ſ̄. a. Querunt̄ h quattuor ſi-
ne q̄bus iſte locus non pōt intelligi quorū primū eſt
vtrū ſenſualitas ſit vel fuerit in chriſto. Secūdo vtꝝ
ſit aliq̄ volūtas ſenſualitatis. Tertio vtrū volūtas
ratōis cōformis fuerit volūtati diuine: vt dicit ī lit-
tera. Quarto đ diuiſiōe volūtatū chriſti quas īnuit
littera. Uidet̄ autē in chriſto non fuiſſe ſenſualitas: Arguit̄ ꝓ
qꝛ dicit Augꝰ in lib. de trini. xij. ꝙ ſenſualitas eſt in ꝙ non
loco ſerpētis in quo incepit primꝰ motꝰ peccati. Cū
igit̄ chriſtꝰ nō habuit aliquē peccati inſtinctū: videt̄
in chriſto nō fuiſſe ſenſualitas. P ad qđ eēt in ip̄o. 2o
meritū eīn nō ita perficit̄ trib̄ gradib̄ ſenſualitatis
inferioris partis ratōis: ⁊ rōnis ſupioris quēadmo
dū demeritū. Cū ergo ip̄e nō aſſumpſerit niſi ea que
ſunt ordinata ad gratiā: ⁊ gratia ſenſualitatē nō at-
tingit: videt̄ ꝙ ſenſualitatē nō aſſumpſerit. Phec 3o
eſt que ſemper pugnat aduerſus ſpiritū: ergo cuꝫ in
chriſto nl'la talis pugna fuerit videt̄ ſenſualitatē nō In oppoſi-
habuiſſe. Sed cōtra diabolus in Adā ſenſualita tis ſuntrō-
tē nō fecit: ſed inuētā ī eo corrupit: ergo cū chriſtꝰ oīa nes prima.
naturalia noſtra aſſumpſerit in corpore ⁊ in aīa vide
tur ꝙ etiā aſſumpſerit ſenſualitatē. Itē Augꝰ ſen- 2a
ſualitas eſt motꝰ aīe qui intēdit̄ in quīqꝫ corpis ſen-
ſus: cōſtat autē ꝙ chriſtus hmōi motū habuit: ḡ ha
buit ſenſualitatē. Sol'o vltimis rōnibus cōſentiē Sol'o
dū eſt ꝙ chriſtus habuit ſenſualitatē quo eſt vis aīe
ſenſibilis deſiderij intēta in ea que ↄferūt ad ſalutē
nature: ⁊ intēta in ea q̄ ↄferūt ſenſib̄ ad p̄ſentandū.
Ad primū autē dicēdū ꝙ Augꝰ loquit̄ de ſenſuali Ad primū.
tate nō ſm naturā ſꝫ ſm corruptionē q̄ accidit ex pec
cato: ⁊ cū chriſtꝰ nō accepit peccatū: nō accepit etiam
illā corruptionē. Ad aliud dicēdum ꝙ fuit in ipſo Ad ſecūdū.
ad demōſtrationē integritatis nature noſtre: ⁊ vt no
ſtra corrupta ſenſualitas ꝑ aſſumptā ſuā icorruptā
curaret̄: qꝛ non eſt curabile vt dicit Dam̄. niſi qđ eſt
aſſumptibile. Ad aliud dicēdū ꝙ nō ex ſua natu- Ad tertiū
ra pugnat aduerſus ſpiritū: ſed inquantū eſt corru-
pta pctō: ⁊ ſic chriſtꝰ nō accepit eā.

An volūtas aliqua ſit ſenſualitatis. Arti. III. C

Ecūdo querit̄ vtrū aliqua volūtas ſit ſenſua Arguit̄ ꝓ
s litatis. Uidet̄ autē ꝙ nō: qꝛ dicit phs in tho ꝙ non
picis ꝙ oīs volūtas eſt in ratiōe. Itē phus 2o
in. iij. In rōnali volūtas fit: in irrationali autē deſi-
deriū ⁊ animꝰ: ergo videt̄ ꝙ nihil ſit ꝙ dicit vnā vo- Sol'o
luntatē ſenſualitatis in chriſto fuiſſe. Si forte di-
ceres ꝙ hoc eſt animal ſm ꝓprietatē greci ideomatis Inſtātia.
in quo nō dicit̄ volūtas niſi rōnis affectꝰ. Cōtra
Augꝰ in lib de tri. dicit cauſe volūtarie aut dei ſunt
aut angeloꝝ/aut hominū/aut quorūcūqꝫ animaliū
ſi tamē volūtates appellāde ſunt animaliū ratōis ex
pertiū motꝰ illi q̄bus aliqua faciūt ſm naturā ſuā:
cū quid vel appetāt vel euitāt: ex hoc patet ꝙ abuſi- Solutio
ue ſenſualitatis dicit̄ volūtas. Sol'o dicit̄ ꝙ vo- ad totū.
luntas ſumit̄ large ⁊ ſtricte. Stricte nō dicit̄ volun
tas ſic volūt auctes nec motꝰ ⁊ appetitꝰ rōnal'. Lar
ge etiā dr̄ volūtas appetitꝰ ſenſualitatꝭ hūane: ſꝫ oīs

abuſiue dicit᷑ volūtas appetitꝰ brutoꝝ. Vñ Johes dam̄. dicit ꝙ volūtas rōnalis eſt: ⁊ ſi nō eſt rationalis non eſt volūtas: voluntas enim dicit id quod liberrimū eſt in aīa: ⁊ iō nature ſenſibili q̄ magis agitur impꝫio rōnis vl' nature inſtinctu q̄ȝ agat nō pt̄ dici ꝓꝑie volūtas: ⁊ ꝑ hoc pꝫ ſol'o ad totū.

Arti. IIII. D **An aliq̄ volūtas ī xp̄o habuerit effectū ſuū.**

Arguit᷑ 1° T Ertio q̄rit᷑ vtrū aliqua volūtas rōnis ī xp̄o effectū nō habuerit. Videt᷑ ꝙ ſic: q2 ſupra determinatū eſt ꝙ etiā rō: ⁊ quecūq; pars aīe pt̄ cōſiderari vt natura: ⁊ ſic dolet incōmoda ⁊ fugit: g̃ cū in chriſto rō in illa cōſideratōe fuerit videt᷑ ꝙ aliq̄d rōis volūtate voluerit qŏ nō voluit volūtate diuina: ergo nō cuiuſlibꝫ appetitꝰ ſit hec petere qŏ appetit: hoc ſʒm illā volūtatē petijt: qŏ tamē nō eſt cōſecutus.

Obiectio in ꝯriū Sed cōtra cōtrarietas appetitꝰ in aīa nō eſt ex hoc ꝙ ipſi appetitꝰ ſunt nature in nobis cōtrarie: vt manichei dicebant qui ponebāt vnū creatū a principe lucis: ⁊ alteꝝ a pricipe tenebraꝝ: g̃ relinquitur ꝙ iſta cōtrarietas ſit ex oppoſitiōe volitoꝝ. Hec aūt oppoſitio in nobis inducit pugnā carnis ſiue inferioris partis aīe cōtra ſupꝫiorē. i. cōtra ſpiritū ergo in chriſto fuit hmōi pugna qŏ abſurdū eſt ponere: ergo nō fuit in eo tal' difformitas volūtatū.

Solutio So lutio cōſentiēdo prime obiectiōi dōm ꝙ nihil ꝓhibet ꝙ ſʒm volūtatē rōnis vt natura eſt homo ille inq̄ntū hō aliquid appetierit qŏ nō eſt ꝯſecutꝰ: ⁊ etiā orauit qŏ nō eſt datū eo ꝙ nō orauit: vt ex deliberatōe hoc volēs: ſed potiꝰ vt noſtrā infirmitatē oſtēdēs ſic ipſe dixit diſcipulis ſuis: Spūs quidē ꝓmptus eſt: caro autē infirma.

Ad obiectū in cōtrariū Ad idē autē qŏ cōtra obijcit᷑ dico ꝙ nō eſt cōtrarietas pugne niſi inter que eſt reſiſtentia ꝑtinax ſicut eſt in nobis in q̄bus volūtas infirmitatis carnal' cōfortat᷑ ex fomite: ⁊ q̄ñq; ex reliquijs peccatoꝝ: in chriſto autē nō fuit talis ꝯfortatio: ⁊ iō volūtatis infirmitas ꝓgreſſa nō eſt vltra naturalia in his tm̄ oſtēdens ſe ad nature demōſtrationē: ⁊ nō ad hoc ꝙ pugnaret cōtra rōnē: ſed potiꝰ ꝙ ſequeret᷑ ⁊ hoc notat᷑ cū dicit: Si nō pt̄ trāſire niſi bibā illū fiat volūtas tua. Et hoc quidā antiquoꝝ. ſ. antiſidiorēn. vocat velleitatē ⁊ nō voluntatē perfectā. Sūt autē qui aliter ſoluūt dicētes ꝙ nō eſt cōtrarietas: q2 ꝯtraria ſunt nata fieri circa idē ⁊ ſenſualitas ⁊ rō vel rō naturalis ⁊ rō nō ſunt circa idē vt idē. Sed h̄ patet ꝙ nihil eſt: q2 ſʒm hoc etiā in nobis nūq̄ȝ eēt cōtrarietas pugne. vnde cōtrarietas pugne eſt ex ꝯtrarijs volitis totā poſt ſe trahere nitētibꝫ que q̄ñq; volita (licet nō ſint ꝯtraria in ſubā) tñ per adiūctū ſunt cōtraria. ſ. per rōnē: ita ꝙ vnū eſt volitū vt honeſtū: alterū vero vt turpe.

Arti. V. E **An volūtas ſʒm mgr̄m ſit bñ diuiſa in lr̄a.**

Arguit᷑ 1° Q Varto querit᷑ de diuiſiōe volūtatū quā inuit hic magiſter. Et videt᷑ inuere triplicē volūtatē. ſ. diuinā ⁊ duplicē humanā. ſ. affectum ex carnis infirmitate ⁊ affectū rōnis: cū autē adhuc vna ſit: vt viſum eſt. ſ. volūtas rōnis: vt eſt natura:

2° videt᷑ ꝙ inſufficiēs ſit magiſter. Itē a plurimis formis nō eſt vnꝰ modꝰ denoīationis eiuſdē: vt. ſ. albedo ⁊ fortē denoīat albū ⁊ grāmatica grāmaticū ⁊ ſic de alijs: ergo videt᷑ a ſimili ꝙ a pluribꝫ volūtatibus chriſti ipſe ſit pluribꝫ modis volēs vel plures volētes qŏ negat Dam̄. qui dicit eū tm̄ vnū eſſe volentē.

3° Itē ille plures due vel tres vel quattuor volūtates chriſti oēs date ſunt ad actū volēdi: ſed in inferioribus etiā vna ꝓꝑietas vel potentia ſufficit ad vnū actū: ergo multomagis in chriſto: ergo videt᷑ ꝙ oēs ſuperfluant p̄ter vnā.

Itē videt᷑ relinqui ex hoc ꝙ omnis actio chriſti ſit cōpoſita: ⁊ nō vna ſed plures: actus eñ q̄ eſt a pluribꝫ agētibꝫ differētibꝫ ſʒm eſſentiā eſt plures ⁊ nō vnus. Iſte autē volūtates agentes in chriſto differūt ſʒm eſſentiā: ergo ſunt actꝰ ſui plures: ⁊ nō vnꝰ: ⁊ hoc etiā videt᷑: q2 Dyoñ. loquit᷑ de theandrica. i. dei virili actiōe: nō autē eſt dei virilis niſi ſit in eo aliq̄d dei ⁊ aliquid viri: ergo ſunt plures actiōes. 4°

Itē nos videmꝰ ꝙ aliq̄d vult vna voluntate qŏ nō vult alia: ergo volūtates iſte nō vno modo ſe habēt ad actū volēdi: ⁊ ſic oīs actus eius volēdi eſt plures actus vt videt᷑. 5°

Sol'o dicēdū ꝙ magiſter ponit trimembrē diuiſionē volūtatū chriſti / q̄ ſic ad bimēbrē poteſt reduci. volūtas chriſti aut diuīa ſiue increata eſt / aut humana ⁊ creata: humana autē aut rōnis aut ſenſualitatis eſt. Rōis vero aut eſt vt natura / aut vt deliberatiua: ſed nō facit mētionem de illa que eſt ratiōis vt eſt natura: q2 ſʒm ſubſtantiā ⁊ eſſe potētie nō differt ab illa que eſt rōnis / vt deliberatiua: ſed potiꝰ eſt quidā modꝰ cōſiderationis eiuſdē potētie ꝙ ei ſit vt natura: h̄ accidit cuilibꝫ potētie anīe rōnalis inquātū eſt natura homis: ⁊ iō per eſſe potētie nō ſunt niſi tres vt dicit magiſter. Sꝫ tertia diuidit᷑ ꝑ duplicē reſpectū ipſiꝰ in duo ſʒm rōnē: ⁊ nō in duo ſʒm eēntiā. Solutio ad primū

Ad alud ergo patet ꝙ aliter eſt ī formis determinantibꝫ totū: ⁊ aliter ī potētijs naturalibꝫ: q2 forme q̄ ſunt in toto nō poſſunt vnius ratiōis plures ineſſe: ſed in potētijs naturalibus ſʒm vnā rationē cōmunē nō ſpecialē pt̄ eē ꝙ plures potētie noīant᷑ vno noīe: ſꝫ q2 potētie naturales licet inſint ſʒm diuerſas partes nature: tamē referūtur ad vnū qŏ eſt ſubiectū: iō denominatū ab eis nō eſt niſi vnū: ⁊ ideo chriſtꝰ nō eſt niſi vnus volēs ⁊ licet multis modis poſſit velle: q2 volens dicit eū q̄ vult hoc eſt ſubiectū / ⁊ nō radicē in qua fundat᷑ potentia illa: ſed diuerſitas voluntatū cognoſcit᷑ in diuerſitate volitoꝝ. Ad ſecūdū.

Ad alud dicēdū ꝙ in chriſto ſunt actiones diſtincte: nō in cōparatiōe ad agentē. ſ. ꝙ chriſtꝰ ſit plures agētes: vel quoad rationē agēdi. ſ. q2 aliquādo egit vt homo / aliquādo vt deꝰ: ſemper tamē ipſe egit ens deus homo: vnde agēs vt agens attendit Dyoniſiꝰ ⁊ actiōes ipſas in cōparatiōe ad potētias inclinantes ad actū attēdit Damaſce. ⁊ ideo dixit Dyoniſiꝰ actionē theandricā: ⁊ Damaſ. dixit eſſe duas actōes chriſti ſicut duas naturas / nec fac̄ plures actiōes cōpoſitio potentiarū inclināttiū ad actū: ſed potius pluralitas agentiū: ⁊ hoc etiā nō ſꝑ ſicut patet in his que ſunt actu relata ad diuerſas virtutes vt tractus manus ⁊ ſonus modij granoꝝ milij: ⁊ ſic patet ſolutio ad vltimū. Ad tertiū ⁊ quartū.

Et nota ꝙ hoc ipſum ꝙ agens fuit vnus deus ⁊ homo / ⁊ inclinātia ad actū duo: ſcꝫ creatū ⁊ increatū facit omnē chriſti actionē nobis ſalutarē: quia etiā ſi comedit ⁊ dormiuit verū erat ꝙ deus hoc fecit: ⁊ ita pro nobis fecit qui pro ſe nō habuit quid faceret taliū. Et idē eſt de triſticia timore ⁊ oībus alijs.

Ad alud dicendū ꝙ nō ſupfluūt. q2 nō ſunt data ad vnū vno mō: q2 licet ratio deliberatiua q̄ñq; cōſētiat cū naturali ⁊ ſenſuali in eodē volito: ⁊ ecōuerſo: nō tamē eodē modo. Ad quintū

Arti. VI F **Quō ⁊ cur aliq̄ ſeipſos interimūt.**

Einde querit de hoc qd dicit in lra [Reliq̄t
D affectū infirmitatis: q2 nemo vult mori]. ſ. b. Hoc eīm inſtantiā videt̄ hr̄e in his q̄ peri-
Arguit̄ p̄o mūt ſeipſos: quidā ex deſiderio īmortalitatis ſic dic̄ Aug⁹ in lib. de tri. ſic. Si hoc magno aīo putandū eſt cū homo ſibijpſi ingerit mortē: ille poti⁹ theobrocus in illa animi magnitudine quē ferūt loco platonis vbi de īmortalitate aīe diſputauit ſe p̄cipitē dediſſe de muro: atq3 ita ex hac vita emigraſſe ad eam quā credidit eſſe meliorē: ergo videt̄ q̄ quidā deſiderēt mortē.
2o Itē q̄dā p̄ter ſpe3 īmortalitatis occidūt ſeipſos vt Judas: z quidā etiā alij: vt melācolici quidā: ergo videt̄ q̄ falſum ſit qd dicit in lra.
Solo ad totū. Ad hoc dōm q̄ ſm Aug^m z rei veritatē nullus occidit ſe ex tedio vite in quātū vita eſt: ſed aliq̄ occiderūt ſe ex aliquo qd accidit ſue vite ſm q̄ credebāt inuenire poſt hāc vitā: z aliq̄ ex verecūdia turpitudinis actus admiſſi vel admittēdi: vt Judas ex turpitudine admiſſa: z Lucretia ex turpitudine admittēda. Melācolici autē ex tedio triſticie malūt nō eē q̄3 ſic eſſe z theobroc⁹ ex īmortalitate quā ſperabat ſe inuenturū: ſed amor vite cū vnū naturaliter inſert⁹ eſt.

Auctoritatib⁹ probat diuerſas in chriſto volūtates.

Ex affectu ergo humano quē de virgine traxit volebat nō mori z calicē tranſire orabat. Vñ Beda: Orat trāſire calicē: q2 homo erat dicēs: Pater trāſeat a me calix iſte. Ecce habes voluntatē humanā expreſſam. Vide iā rectū cor. Sed nō qd ego volo: ſed qd tu vis.
Job. 6. Vñ alibi: Nō veni facere voluntatē meam: quā. ſ. tpaliter ſumpſi ex virgine: ſed volūtatē eius q̄ miſit me: quā. ſ. etern⁹ habui cū p̄re Hic aperte dicit duas in xp̄o fuiſſe volūtates: ſm quas diuerſa voluit: Hiero. quoq3 ſu
Mar. 14. per illū locū. Spirit⁹ p̄mptus eſt: caro autē infirma: dās intelligi hic duas volūtates exprimi: ita ait: Hoc ꝯ Euticianos q̄ dicūt in chriſto vnā tm̄ volūtatē: Hic autē oſtendit humanā que p̄pter infirmitatē carnis recuſat paſſionē: z diuinā q̄ p̄mpta eſt p̄ficere diſpēſationē. Aug⁹ etiā duas in chriſto aſſerit volūtates dicēs: Quātū diſtat de⁹ ab hoīe: tm̄ volūtas dei a volūtate hoīs. Vñ hoiem chriſt⁹ gerēs oſtēdit priuatā volūtatē quādā homis: in qua z ſuā z noſtrā cōfigurauit:
Mat. 26. qui caput noſtꝝ eſt: z ad eū ſicut mēbra pertinemus. Pater inq̄t ſi fieri pōt trāſeat a me calix iſte. Hec humana volūtas erat p̄priū aliquid z tāq3 priuatū volens. Sed q2 rectū vult eē hominē: z ad deū dirigi: ſubdit: Nō qd ego volo: ſed qd tu vis. Ac ſi diceret: Vide te in me: q2 potes aliquid p̄priū velle: vt deus aliud velit. Cōcedit̄ hoc humane fragi
ſup. pſ. 33. litati. Idē alibi. Chriſt⁹ in paſſiōe duas expreſſit volūtates in ſe ſm duas naturas. Ait eīm: Pater ſi fieri pōt trāſeat a me calix iſte. Ecce habes homis volūtatē quā ad diuinā cōtinuo dirigēs ait: Verūtamē nō ſicut ego volo: ſed ſicut tu. Amb. etiā in lib. iij. de tri.
Mar. 14. Scriptū eſt: Pater ſi fieri poteſt trāffer a me calicē hūc. Verba chriſti ſunt: ſed quō z q̄ forma dicant̄ aduerte: Homis ſubam gerit: homis aſſumpſit affectū. Nō ergo quaſi de⁹ ſ3 quaſi homo loquit̄. Suſcepit quidē volūtatē meā. Mea eſt volūtas quā ſuā dixit cū ait: Nō ſicut ego volo: ſed ſicut tu vis. Cum autē dixit: Omnia q̄ habet p̄r mea ſunt quia
Job. 17. nihil excipit̄ ſine dubio quā pater habet eandē z fili⁹ habet volūtatē. Eadē eſt chriſti voluntas que paterna. Vna ergo voluntas eſt patris z filij. S3 alia eſt volūtas homis alia dei: vt ſcias vitā in voluntate eſſe hominis: paſſionē autē chriſti in voluntate diuina: vt pateret̄ p̄ nobis. His teſtimonijs euidenter docet̄ in chriſto duas fuiſſe volūtates: qd q2 negauit Machari⁹ archiep̄s in Cōſtātinopolitana ſinodo p̄demnat⁹ eſt. Et ex affectu humano ſenſualitatis q̄dem nō rōnis illud voluit z petijt qd nō impetrauit. Nec ideo petijt vt īpetraret: q2 ſciebat deū nō eſſe facturū illud. Nec illud fieri volebat affectu rōis vel volūtate diuinitatis. Ad q̄d ergo petijt Vt mēbris formā p̄beret īminēte turbatiōe clamādi ad dñm: z ſubijciēdi volūtatē ſuam diuie volūtati: vt ſi pulſante moleſtia triſtētur: p̄ eiuſdē amotōe orēt. Sed ſi nequeūt vitare dicāt qd ipſe chriſt⁹. Nō ergo ad inſipiētiā fuit q̄ chriſt⁹ clamās nō exaudit̄ ad ſalutē corporalē. Bonū quidē petijt. ſ. vt nō moreret̄: ſ3 meli⁹ erat vt moreret̄ qd z factū eſt.

An chriſt⁹ in anguſtia mortis petijt ex ſenſualitate vel ex ratiōe. Arti. VII. B

Einde q̄rit̄ de h̄ qd dicit [Ex affeccu huma-
D no ſenſualitatis q̄dē rōis nō illud voluit z petijt]. ſ. a. Ex h̄ ei ſequit̄ q̄ illa petitio ſenſua- Arguit̄ p̄o
litatis fuit z nō rōnis: ſed quō p̄t h̄ eē cū ſenſualitatꝭ nō ſit ordinare z oīs petiti ſit ordinata q̄dā poſtulatio.
2o Itē cū Dam̄. dic̄ q̄ orō eſt petitio decētiū a deo: z decēs ſiue honeſtū nō ſit obiectū ſenſualitatꝭ.
3o Itē orō vt dicit Dam̄. eſt aſcēſus intellect⁹ ad deū: ergo orare nō cōuenit ſenſualitati.
4o Itē ſenſualitas vt dic̄ Aug⁹ intēdit̄ in q̄nq3 corpis ſenſus: ḡ nō afficit̄ circa h̄ qd nō ē p̄ñs ſenſibus: ſ3 mors illa tp̄e qñ orauit nō erat p̄ñs ſenſib⁹: ḡ ſenſualitas nō circa mortē affecta fuit: ḡ nō orauit.
Solo. Si dicas qm̄ preſciuit oīa z ita ſciuit oīa q̄ vētura erāt ſup eū z ex illa p̄ſcia cauſabat̄ timor z triſtitia.
Inſtātia Cōtra ab īſtātia cōceptōis ſciuit oīa q̄ vētura erāt ſup eū: ḡ ſi hec ſciētia cauſabat h̄ q̄ cepit timere z meſt⁹ eē ab inſtāti cōceptōis videt̄ cepiſſe pauere z meſt⁹ eſſe.
alia īſtātia Item ſi p̄ſciuit h̄ nō fuit ſm effectū ſenſualitatis: ſed poti⁹ ſm rationē vnitas deitati: z cum ſm illā nunq̄3 timuerit: videtur q̄

nihil timuit/nec triſtatus eſt/nec orauit/nec timuit
Solutio ad primū nec in agonia fuit. Solutio dicēdū ad hoc ꝙ ora-
tio fuit rōis vt eſt natura ꝛ cōiuncta in eadē ſuba cū
ſenſuali affectu ꝛ hec bene pt ordinare: ꝛ ſic ceſſat ob
Ad ſecūdū. iectio prima. Ad aliud dicēdū ꝙ nō indecēs eſt id
qđ oſtēdit natura: decētia eñ dicit in illa diffinitiōe
Ad tertiū ꝓportionatū indigētie petētis. Ad aliud dicēdū ꝙ
illa diffinitio data eſt de oratōe ꝑ effectū: ꝛ de orōne
Ad quartū cōtēplātis: ꝛ nō de quacūqꝫ oratiōe. Ad aliud di-
cendū ꝙ ex ꝑuiſiōe nō ex ſenſu cauſabaꝛ triſticia: ſed
ex colligatiōe inferiorū vna cū ſuꝑioribus accidit ꝙ
in ratōe eſt ſciētia ꝙ hoc deſcēdēs ꝛ induēs imagīes
corporales qbꝫ determinanꝛ efficiꝛ imaginatuꝫ per
imaginationē ꝛ tunc mouet ad triſticiā ꝛ timorē: ꝛ h
nihil eſt incōueniēs: quoniā ſicut mot⁹ icipiūt a ſen-
ſu ꝛ aſcendūt ad intellectū: ita fit ecōuerſo ꝑ reflectio
nē intellectus ad ſenſum. Ad id autē qđ obijcitur
Ad ambas inſtātias. ꝙ ab inſtāti cōceptiōis debuit timere: dicēdū ꝙ non
ſequiꝛ: qꝛ nō eſt cauſa timoris ꝑuiſio mali: ſed poti⁹
imminētia mali pene. vñ licet ꝑuidereꝛ pri⁹ ab ipſo
mors: tamē nō preuidebaꝛ vt iminēs. ꝛ per hoc pa-
tet ſolutio ad totū.

De eo qđ Ambroſius dicit chriſtū dubitaſſe affectu humano.

Ceterū non parū nos mouēt verba Ambro.
qbus ſignificare videꝛ chriſtū ſm humanuꝫ
affectū de patris potētia dubitaſſe: ſic dicēs
in lib. ij. de trini. De quo dubitat: de ſe an đ
patre. De eo vtiqꝫ cui dic̄ trāſfer dubitat ho-
minis affectu. Nā deus de patre nō dubitat
nec đ morte formidat. Propheta etiā nō du-
bitat: q nihil deo eē impoſſibile aſſerit. Oīa
quecūqꝫ voluit fecit. Nā infra homines cō-
ſtitues deū: ꝓpheta nō dubitat: ꝛ filiū dubi
tare tu credis. Ut homo ergo dubitat: vt ho
mo locut⁹ eſt. His verbis innui videꝛ ꝙ chri
ſtus nō inquantū de⁹ vel dei filius: ſed inqn
tū homo dubitauerit affectu hūano. Qđ ea
ratiōe dictū accipi poteſt: non qꝛ ipſe dubi-
tauerit: ſed qꝛ modū geſſit dubitantis: ꝛ ho-
minibus dubitare videbatur.

Arti. VIII. Utrū chriſt⁹ dubitauit qñ dixit: ſi poſſibi
D le: ꝛ quare ter orauit patrē.

Einde queriꝛ de v̾bis Amb. ibi [Ceterū nō
D parū mouēt] Dubitatio eñ eſt interminat⁹
mot⁹ rōnis ſuꝑ vtrāqꝫ ꝑtē cōtradictōis: xp̄s
Solutio aūt cert⁹ fuit de altera parte: g̃ nō dubitauit. So
lutio dubitatio hic nō exprimit niſi tremorē ſenſua-
litatis inꝛ hoc ꝙ ſequereꝛ rōnē ꝛ naturalē appetitū
oppoſiti. ſ. ꝙ euaderet mortē qđ nihil vituꝑabile po-
nit in xp̄o: ſed poti⁹ oſtēſionē v̾itatis nr̄e nature.

Uerba Hylarij lōge diuerſam exprimētia ſciētiā a premiſſa.

Illud etiā ignorādū nō eſt qđ hyla. aſſerere
videꝛ chriſtū nō ſibi: ſed ſuis oraſſe: cū dixit
trāſfer a me calicē hūc: ſicut nec ſibi ſꝫ ſuis ti
muit. Nec eū voluiſſe vt ſibi nō eſſet paſſio:
ſꝫ vt a ſuis trāſiret calix paſſiōis ita inqens:
Si paſſio honorificatura eū erat: ſicut Iuda
exeūte ait: nūc honorificat⁹ eſt fili⁹ homis. Joh. 13.
Quō triſtē eū met⁹ paſſiōis effecerat: niſi for
te tā irrōabilis fuerit vt pati mortē timuerit
q patientē ſe glorificatura eſſet. Sed forte ti
muiſſe vſqꝫ eo eſtimabiꝛ vt trāſferri a ſe cali-
cē deprecat⁹ ſit dicēs: Pater trāſfer calicem Mar. 14.
hūc a me. Quō eñ ꝑ patiēdi metū transferri
deprecareꝛ a ſe: qđ per diſpēſationis ſtudiū
feſtinaret implere. Nō eñ ꝯuenit vt pati no
lit q pati venit: ꝛ cū pati eum velle cognoſce
res: religioſi⁹ fuerat hoc cōfiteri qꝫ ad id ipie
ſtultitie ꝓrūpere: vt eū aſſereres ne patereꝛ
oraſſe: quē pati velle cognoſceres. Nō ergo
ſibi triſtis neqꝫ ſibi orat trāſire calicē: ſed di-
ſcipulis ne in eos calix paſſiōis incūbat quē
a ſe trāſire orat: ne in his. ſ. maneat. Nō ei ro
gat ne ſecū ſit: ſed vt a ſe trāſeat. Deinde ait
Nō ſicut ego volo: ſed ſicut tu vis. Humane
in ſe ſolicitudinis ſignificās cōſortiū: ſed nō
diſcernēs ſentētiā ſibi cōis cū patre volūta-
tis. Pro hoīb⁹ g̊ vult trāſire calicē ꝑ quē oēs
diſcipuli erāt tēptādi: ꝛ iō ꝓ petro rogat: ne
deficiat fides ei⁹. Sciēs g̊ hec oīa poſt mor- Luc. 22.
tē ſuā deſitura vſqꝫ ad mortē triſtis eſt: ꝛ ſcit
hūc calicē nō poſſe trāſire niſi biberit: iō ait:
Pater mi ſi nō pōt trāſire calix iſte niſi bibā Mat. 26.
illū: fiat volūtas tua. Sciēs in ſe conſumata
paſſiōe metū calicis trāſituꝝ: q niſi eū bibiſ-
ſet trāſire nō poſſet: nec finis terroris niſi cō-
ſumata paſſiōe terrori ſuccederet: qꝛ p⁹ mor
tē ei⁹ ꝑvirtutū gloriā aplice infirmitatis ſcā
dalū pelleret. Intende lector his verbis pia
diligētia ne ſint tibi vaſa mortis.

Einde etiā notādū circa v̾ba Hyla. ibi [Illđ
D etiā ignorādū nō eſt ꝛc̄.] Nota ꝙ Hyla. optie
loquiꝛ: qꝛ diſcipul' ꝛ nob orauit tripl'r ꝛ nul-
lo mō ſibi. ſ. vt naturā diſcipulorū i ſe oñderet: h eñ
erat ad gl'iam nr̄am nō ſuā: qꝛ nr̄a natura ī eo eſt ex-
altata: ꝛ vt nobis nō ſibi ꝑ hoc vtilis eēt: q qñqꝫ in-
firmitate circūdati q̄rim⁹ euaſionē ꝑſecutiōis ꝛ non
deſperam⁹: qꝛ ſcim⁹ feciſſe caput noſtꝝ. tertio vt no
bis ordinādi noſtꝝ ſenſualē effectū ad rōnē/formā ꝛ
doctrinā daret: vt cū ipſo dicerem⁹: Nō qđ ego vo-
lo fiat: ſed qđ tu vis. Sic igiꝛ nullo mō ſibi. i. ad vti Di. XVIII.
litatē ſui petijt: ſed nobis. Alio mō autē ꝓ ſe petijt: ꝛ Quō verbi
ſic plana ſunt q dicunꝛ in lr̄a. ſeu xp̄i icar

Si chriſtus meruit ſibi ꝛ nobis ꝛ quid ſibi ꝛ quid nobis.

natio ordi-
naꝛ ad no-
ſtrā redem-
ptionē quā
tū ad vſum
voluntatis
ꝑtreſpicit
exercitium
merēdi.

Emerito etiā chriſti ꝑ
D termittendū nō eſt de quo quidam
dicere ſolent ꝙ nō ſibi: ſꝫ mēbris tm̄
meruerit. Meruit quidē membris redēptio-

nem a diabolo: a peccato a pena ⁊ regni reſe
rationẽ: vt amota ignea romphea libere pa-
a teret introitus: ſed ⁊ ſibi meruit impaſſibili-
tatis ⁊ imortalitatis gloriã: ſicut ait apl'us:
Phil. 2. Chriſtus factꝰ eſt pro nobis obediẽs vſqꝫ ad
mortẽ: mortẽ autẽ crucis: ꝓpter qđ ⁊ deꝰ ex-
altauit illũ ⁊ dedit illi nomẽ qđ eſt ſuꝑ omne
nomẽ. Aperte dicit apl's chriſtũ ꝓpterea ex-
altatũ per impaſſibilitatis gloriã: q2 eſt hu-
b miliatus ꝑ paſſiõis obediẽtiã. Humilitas er
go paſſiõis meritũ fuit exaltatiõis: ⁊ exalta
tio premiũ humilitatis. Unde Augꝰ expo-
nens ꝑmiſſum capitulũ ait: Ut chriſtꝰ reſur
rectione clarificaret̃: prius humiliatꝰ eſt paſ
c ſione. Humilitas claritatis eſt meritũ: clari-
tas humilitatis eſt premiũ. Sed hoc totũ fa-
ctũ eſt in forma ſerui. In forma eñ dei ſemꝑ
fuit ⁊ erit claritas. Itẽ Amb. idẽ capitulum
tractãs ait. Quid ⁊ quãtũ humilitas merea
tur hic oſtendit̃. His teſtimoniȷ̃s euidẽs fit:
ꝙ chriſtus ꝑ humilitatẽ ⁊ obediẽtiã paſſiõis
meruit clarificationẽ corporis: nec id ſolũ: ſꝫ
etiã impaſſibilitatẽ aĩe. Anima eñ ipſiꝰ an-
te mortẽ erat paſſibilis: ſicut caro mortalis:
ſed poſt mortẽ merito humilitatis ⁊ aĩa ipaſ
d ſibilis facta eſt ⁊ caro ĩmortalis. Utrũ autẽ
aĩa ſit facta impaſſibilis: qñ caro facta eſt im
mortalis. ſ. ipſo reſurrectiõis momẽto de au
ctoritate nobis certũ nõ eſt. Sꝫ vel mox poſt
carnis ſeparationẽ aĩa impaſſibilitate dona
ta eſt: aut in reſurrectiõe qñ caro refloruit.

A E merito etiã chriſti ꝑmittẽdũ] Hic ĩcipit
d pars illa que eſt de oꝑibus chriſti. Et di-
uiditur in tres partes: in quarũ pria agit
de merito chriſti gñaliter: ⁊ q2 ꝑcipuũ eiꝰ
fuit paſſio: iõ primo q̃rit̃ de merito paſſiõis. In ſecũ
da autẽ de oꝑe paſſiõis: ⁊ eoꝝ que erãt in paſſiõe ſi-
cut traditio ⁊ hmõi: que incipit circa mediũ. xx. diſt.
in illo ca. [Chriſtꝰ ergo ſacerdos: idẽqꝫ hoſtia ⁊ ꝑciũ
noſtre recõciliatiõis. In tertia autẽ tractat q̃ſtiones
cõſequẽtes mortẽ chriſti: ſic̃ ſi homo fuerit in triduo
⁊ hmõi: ⁊ qua rõne dicat̃ mortuꝰ: ⁊ hec incipit diſt.
xxi. ibi [Poſt ꝑdicta cõſiderãdũ eſt vtrũ in mortem.
Prima haꝝ partiũ ſubdiuidit̃ ĩ q̃ttuor partes. In
quaꝝ prima magr̃ querit de effectu meriti chriſti in
ſe. In ſecũda aũt de effectu meriti ex parte nr̃a: ⁊ hec
incipit in vlti. ca. iſtiꝰ diſtĩctiõis ibi [Ad q̃d ergo vo-
luit pati ⁊ mori. In tertia autẽ determinat ex h̃ q̃lit̃
ipſe ſolus eſt redẽptor ⁊ mediator ibi [Unde ⁊ ipſe
vere dicit̃ mũdi redẽptor. In quarta querit ſi alius
fuit modus poſſibilis: ⁊ quare potiꝰ hoc mõ q̃ꝫ alio
mõ voluit liberare ibi [Si vero querit̃ vtꝝ alio mõ
⁊ eſt ibi principiũ diſtinc. xx. In pria parte magiſter
querit q̃ttuor ꝓbleumata ⁊ determinat quorũ ꝑmũ
eſt bimẽbre. ſ. an meruerit ⁊ quid meruit: ⁊ hoc eſt in
primo ca. Secũdo qñ mereri ĩcepit ibi [Nec hoc ſo-
lũ meruit chriſtꝰ qñ patri obediẽs. Tertio q̃d ſit no-
minis datio quã meruit ibi [Nec tm̃ gloriã impaſſi
bilitatis ⁊ ĩmortalitatis meruit. Quartũ eſt ſi h̃ ſi-
ne merito hr̃e potuit. ibi [Si vero querit̃ vtrũ xp̃s
illã ĩmortalitatẽ ⁊ ĩpaſſibilitatẽ. Sñia lr̃e pꝫ ꝑ ſe.

An chriſtus aliq̃d mereri potuit. Arti. 1

Ncidit autẽ hic dubitatio an chriſtꝰ aliquid
i mereri potuit: videt̃ autẽ ꝙ nõ: qđ eñ ꝑfecte Arguit p° ꝙ non
plenũ eſt nihil ampliꝰ ſuſciꝑe põt: ſed chriſtꝰ
ab inſtãti cõceptiõis habuit ſpiritũ nõ ad menſurã ⁊
vidimꝰ nõ tm̃ gratiã eius / ſed etiã gloriã quaſi vnige
niti a patre q̃ ſicut dicit Baſiliꝰ cũ alio gloriã pater-
nã nõ diuiſit: ergo nulliꝰ boni receptibilis fuit: ergo
nihil meruit: q2 id qđ meret̃ aliq̃s recipe debet vl' in-
iuſte ageret̃ ſecũ. Itẽ nõ indigẽs fuit aliquo: meri- 2°
tũ autẽ eſt quo indigeniꝰ vel ad vitã vel ad beatitu-
dinẽ: ergo ipſe nõ meruit. Itẽ ſtatus cõprehẽſiõis 3°
tollit rationẽ meriti: ipſe autẽ veriſſime fuit cõprehẽ
ſor: ergo nõ meruit. Itẽ quicũqꝫ meret̃ in bonis aĩe 4°
ſcꝫ gr̃e ⁊ glorie ꝓficit. ſupra aũt negatum eſt chriſtũ
ꝓfeciſſe in aĩa diſt. iiij. ergo chriſtꝰ nõ meruit. Item 5°
nõ venit ad h̃ vt ſibi mereret̃: ſꝫ nobis ſicut dic̃ apl's
Qui ꝓpter vos egenꝰ factꝰ eſt cũ eſſet diues vt vos
illiꝰ inopia diuites eſſetis. Cũ igit̃ nõ fecerit niſi ꝓ-
pter qđ venit: videt̃ ꝙ nihil ſibi meruit. Itẽ mereri 6°
eſt eius qui eſt inferior in ꝑſona: chriſtꝰ autẽ nũq̃ꝫ in
ferior patre fuit in ꝑſona: ergo chriſtus nũq̃ꝫ meruit
ꝓbatio meritũ eſt opꝰ ⁊ actꝰ: actus aũt omniũ ſunt
particulariũ vt dicit phus: ergo meritũ reſpicit ꝑſo-
nã ⁊ nõ naturã: ergo prima ꝯſtat. Itẽ mereri eſt de 7°
nõ ſuo per opꝰ ⁊ obſequiũ facere ſuũ: oĩa autẽ erãt fi
liȷ̃: vt ipſe dixit: oĩa mea tua ſunt: ⁊ tua mea ſũt ⁊ cla
rificatꝰ ſum in eis: ergo videt̃ ꝙ ipſe nõ meruit. In In oppoſitũ eſt rõ
cõtrariũ autẽ eſt qđ dicit̃ in littera multis auctorita
tibus ꝓbatũ. Itẽ chriſti oꝑa nõ fuerũt minꝰ effica-
tia q̃ꝫ oꝑa ſanctorũ: ſed oꝑa ſanctoꝝ valẽt ſibi ⁊ aliȷ̃s
ergo ⁊ oꝑa chriſti: nõ ergo meruit tm̃ nobis: ſed etiã
ſibi. Solo magiſter hic (vt videt̃) ſatis bene diſtin Solo
guit ꝙ mereri dicit̃ multis modis: vno. ſ. abuſiue q̃
aliquis dicit̃ mereri per opꝰ bonũ male ⁊ ĩ malo ſta
tu: hoc eſt in ſtatu mortalis peccati factũ: ſicut legit̃
in vita beati Johãnis elemoſinariȷ̃ ꝙ q̃dã Petrꝰ mi
les iratꝰ pane quo ꝓiecerat pauperẽ meruit in iudi
cio dñi ad qđ raptꝰ fuit ꝓlõgationẽ vite in penitẽtiã.
Alio modo iterũ ĩproprie: ſed minꝰ ĩproprie dicitur
mereri aliq̃s ꝑ bona facta in mortali pctõ. ille eñ ex
debito nõ ꝑt mereri: ſed tñ a magiſtris dicit̃ ꝙ de cõ
gruo meret̃ gratiã ⁊ veriꝰ diceret̃ ꝙ mereret̃ eam de
minus incõgruo: q2. ſ. magis ſe diſponit per oꝑa ad
gratiã que facit q̃ꝫ ille q̃ nõ fac̃. Tertio mõ ꝓprie di-
citur aliq̃s mereri qñ aliquis actibꝫ dignis vita eter
na facit vitã eternã ſibi debitã: ⁊ ſic nõ meret̃ niſi ha
bens gratiã gratũ faciẽtẽ ⁊ charitatẽ. Et hoc dicitur
quinqꝫ modis. Uno mõ ꝓprie. ſ. qñ cauſa meritorũ
cũ merito alieno facit debitũ: ſicut in paruulis q̃ nõ
habẽt niſi cauſam meritoꝝ: q̃ eſt gratia cũ merito alie
no. ſ. chriſti: ⁊ ꝓpt̃ hoc debet̃ eis vita eterna. Secun-
do mõ ꝓpriȷ̃ſſime qñ ex cauſa meriti ⁊ actu ꝓpriȷ̃ me-
riti de nõ debita ſibi vita eterna facit debitã ſibi vt q̃
libet iuſtificatus primo actu ſuo meret̃ vitã eternã.
Tertio modo qñ debitũ ſibi facit pluribꝫ rõnibꝫ de-
bitũ ſibi: ⁊ ſic meret̃ quilibet. ſcđo ⁊ tertio ⁊ ſic dein-
ceps actibꝫ meritoriȷ̃s. Quarto modo qñ meret̃ au
gmẽtũ gratie ⁊ glorie priꝰ habite ⁊ debite: ⁊ hoc fit

creſcēte charitate. Quinto ⁊ vltimo mō qñ meret̄ ꝑ
multa opa aliq̄d cōiunctū grē ſicut eſt acceleratio re-
ſurrectiōis vel glificatio nōis. ⁊ hmōi ⁊ hoc mō xp̄s
meruit ſibi qḋ nō habuit ꝓus/licet hoīs honor debe-
ret̄ ſibi etiā ꝑ naturā ſuā/tñ id qḋ poterat ꝑ naturam
Ad primū habere debuit/fecit ſuū rōne meritoꝝ ꝑ opa. Dicē-
dū igit̄ ad primū ꝙ diues ꝑ naturā licet oīa habuit ⁊
poſſit: potuit em̄ accelerare reſurrectionē ⁊ clarifica-
re nomē ſuū tñ nō habuit oīa in oī rōne. voluit em̄ pr̄
xp̄i eū habere hec etiā in rōne meriti vt ſic magis glo-
rioſus oſtenderet̄ nō in pluribꝫ bonis ſed in pluribꝫ
Ad.2m rōnibꝫ iuſte poſſeſſionis bonoꝝ. Ad aliud dicendū
Ad 3m ꝙ licet ipē nō indiguerit/tñ nos indiguimꝰ vt ſibi ſic
mereret̄ nobis formā dando. Ad aliud dōm ꝙ ſta
tus cōprehēſoris nō abſtulit a xp̄o ſtatū viatoris: ⁊
ad 4m ⁊ 5m ideo cōpetebat ei mereri: ſed ſi fuiſſet cōprehenſor tm̄
tūc ꝓcederet obiectio. Ad aliud dōm ꝙ ꝑfectus iſte
nō eſt cōtrarius ꝑfectioni: qꝛ nō ponit̄ in nūero bono
rū anime ſm ſcientiā vel grām vel gloriā: ſed potiꝰ in
bonis corꝑis/vt acceleratio reſurrectōis ⁊ manifeſta
tio nōis q̄ ponit̄ in alijs cognitionē ipius accipiētibꝫ
⁊ ponit̄ in rōnibꝫ habēdi ⁊ nō habitis in aīa ſed in cor
Ad 6m ⁊ 7m. pore vel in alijs vt dictū eſt. Ad aliud dicendū ꝙ li
cet actus ſingulariū ſint ⁊ perſonarū ſi agētia ſint rō
nalis nature/nō tñ ſemꝑ referunt̄ ad ipa agentia ſm
ꝙ ſunt diſtincte ꝑſone. ſed etiā qñq3 grā nature vt itel
ligere actꝰ hoīs ē ⁊ tñ refert̄ ad hoīem gratia aīe: ita
poſſumus dicere ꝙ mereri eſt actus xp̄i qui eſt ꝑſona
equalis: ſed ſm naturā in qua eſt inferior ⁊ hoc bñ cō
uenit xp̄o: qꝛ ipē agit ſm ꝓprietatē vtriuſq3 nature.

Arti. II. B An xp̄s meruit ſibi īpaſſibilitatis ⁊ īmortalitatis gloriam.

Einde querit̄ de hoc qḋ dicit in lrā ibi [Sed
D etiā ſibi meruit īpaſſibilitatis ⁊ īmortalita-
Arg. primo tis gloriā ⁊c̄.] ſ̄.a. Videt̄ em̄ hoc īpoſſibile eſ
ſe quia ſi meruit aliq̄ potētia meruit: ſed hoc nō eſt ni-
ſi liberi arbitrij. Sed ꝓbat̄ ꝙ hoc impoſſibile fuit ꝙ
per ſuū liberū arbitriū meruit: liberū em̄ arbitriū cō
2o firmatū nō eſt in ſtatu merendi. Itē nulla potentia
determīata ad vnū: laudē habet in actu ipius/hec ꝓ-
batur in omnibꝫ potētijs naturalibꝫ: ſed liberū arbi-
triū xp̄i determīatū fuit ad vnū: ergo nō habuit lau-
dē in illo. nihil aūt meritoriū niſi laudabile ḡ xp̄s nō
3o potuit mereri ſuo libero arbitrio. Itē liberū arbi-
triū xp̄i nō aliter tūc ſe habuit q̄3 mō: ḡ ſi mō nō mere
4o tur nec etiā tunc merebat̄. Itē laudat̄ vir ſanctus
ꝙ potuit trāſgredi ⁊ nō eſt trāſgreſſus/facere mala ⁊
nō fecit: ḡ ſi hoc ē de ſubſtātia meriti ſi xp̄s nunq̄3 trāſ
greſſus fuerit nec tranſgredi potuerit nunq̄3 meruit.
ſed ꝯ liberū arbitriū noſtrū nō habuit potentiā merē
di ex hoc ꝙ pōt facere malū: qꝛ hoc eſt defectꝰ vt ſup̄
ꝓbatū eſt: ſed potius ex hoc ꝙ cū gratia ſpōte facit bo
Solutio. num. cū igit̄ xp̄s ſine compatione liberius fecit iuſti-
ciam q̄3 nos nō pōt ipē plꝰ meruiſſe q̄3 nos. Solu
tio dicendū ꝙ ipē habuit liberū arbitriū qḋ mereri
Ad primū potuit. Ad primū dicendū ꝙ tripl'r poteſt dici libe
rū arbitriū ꝯfirmatū. Vno modo in fine ſm genus ħ
eſt in bono nō tamen hoc vel illo bono. ⁊ hec cōfirma
tio nō tollit niſi defectū illū in quo flexibile eſt in ma-
lum: pōt tñ adhuc in quodlibꝫ bonū. Alia eſt confir-
matio liberi arbitrij in eo ꝙ eſt ſimpl'r vltimū ⁊ con-
firmat̄ in illo ꝑ adheſionē ſicut confirmati in patria/⁊
hec nō tollit volūtatē faciēdi qḋ vult: ſed ponit neceſ-
ſitatē nō coactiōis in eo ſed īmutabilitatis in fine illo
⁊ cū ille premiū ſit colloca t̄ īmutabiliter in p̄mio: ⁊ iō
iam tollit rationē meriti qḋ meritū q̄rit amplꝰ ⁊ ſic
adherens nō poteſt cogitare amplius ꝙ heret preter
id qḋ habet; hec fuit quidē in xp̄o ſed nō abſtulit ei ra-
tionē merēdi: qꝛ cū illa adheſione etiā viator fuit/⁊ ħ
accidit in xp̄o ꝓpter duplicē cōiunctionē ſue aīe ſc3 ad
carnē ⁊ ad deitatē: cōiunctio em̄ ad ſenſus aīalis car-
nis q̄ p̄cedit id qḋ ſpūale eſt/fecit viā ⁊ viatorē: cōiun-
ctio ad id qḋ ſpūale eſt/eſt ꝙ nihil habet poſt ſe qḋ in
quirat̄ fecit cōprehenſorē. Tertia eſt ꝯfirmatio potē-
tie ad actū hunc/ꝑ neceſſitatē nature/ita ꝙ oꝑtet hūc
oꝑari ⁊ nō poſſet nō oꝑari hunc nec poſſet aliū oꝑari:
⁊ hec confirmatio tollit naturā totā liberi arbitrij: qꝛ
omnis potētia rōnalis eſt ad oppoſita ⁊ nullus in pa
tria eſt cōfirmatus ita ꝙ ipm̄ ſemꝑ oporteat idē nūe-
ro velle ⁊ nō poſſet ħ nō velle/⁊ huiꝰ oppoſitū ponit
ꝑ naturā liberi arbitrij in omnibꝫ ſc3 poſſe hoc/⁊ poſ-
ſe ceſſare ab hoc/⁊ poſſe aliud ab hoc. Et ideo patet ex
hoc ꝙ non eſt diffinitio libertatis arbitrij poſſe velle
bonū vel malū ſed potiꝰ accidit ei poſſe velle malū ex
defectu. ſed libertas eius cōſiſtit in hoc ꝙ poſſit velle
hoc/⁊ nō velle hoc ⁊ poſſe velle diuerſum ab hoc. In
hoc em̄ cognoſcit̄ liberū ꝙ nō agit per neceſſitatē na-
ture/⁊ hoc modo flexibile habuit xp̄s liberū arbitriū
⁊ hoc ſufficicit merito cū ſtatu viatoris: ⁊ ideo nō pro
cedit obiectio prima. Ad aliud dicendū ꝙ potentia Ad 2m.
determīata ad vnū numero ꝑ neceſſitatē nature non
habet laudē: iam aūt oſtenſum eſt ꝙ hoc non cōuenit
alicui li. ar. nec cōfirmato neq3 nō confirmato. Ad Ad 3m
aliud dicendū ꝙ p̄ma eſt falſa aliter em̄ ſe habuit tūc
quia tunc fuit in ſtatu viatoris: modo aūt nō eſt ſta-
tus viatoris cū libertate q̄ nature libertas facit me-
ritū ſm ſtatum merendi. Ad aliud dicendū ꝙ hoc Ad 4m
de laude viri iuſti nō eſt per ſe: ſed ꝓut eſt indicatiuū
libertatis per ſe: qui em̄ poteſt bonū ⁊ malū/poteſt fa
cere qḋ vult ſed nō cōuertit̄: ⁊ quia illud eſt per acci-
dens nō facit ſtatum merēdi niſi ꝑ accidēs ⁊ hoc etiā
ſupra determinatū eſt diſtin. xij. vbi querit̄ vtrū xp̄s
peccare potuit.

Vtrū humilitas paſſionis xp̄i fuit meritū exaltationis. Arti. III. C

Einde querit̄ de hoc qḋ ibi dicit [Humilitas
D ergo paſſionis meritū fuit exaltationis] ſ̄.b.
Videt̄ em̄ ꝙ humilitate paſſionis nō meruit Argu. p̄mo
aliquid xp̄s. Paſſio em̄ (vt dicit phus) eſt illatio effe-
ctuſq3 actionis: ergo eſt ab alio. quicq̄d aūt ab alio eſt
ſm ꝙ ab alio eſt/nō eſt meritoriū: ergo nulla paſſio eſt
meritoria: ergo nec paſſio xp̄i. Item nihil eſt meri- 2o
toriū niſi actus elicitus ab aliqua virtute/ſed virtus
nō eſt in corpore ſed in anima: ergo qḋ tm̄ eſt in corꝑe
⁊ nō in aīa nō habet rationē meriti. paſſio aūt tota
fuit in corpore nō in aīa: ḡ nō fuit meritoria. Itē 3o
nihil eſt meritoriū niſi id qḋ eſt voluntariū. paſſio aūt
nulla eſt volūtaria: ḡ nō eſt meritoria. Prima patet
per ſe: quia dicit Aug. Nemo inuitus bene facit/⁊ ſi
bonū eſt qḋ facit. Secūda p3 ꝑ diffinitionē volūta-
rij quā ponit phs ⁊ ſctūs ꝙ voluntariū eſt cuius p̄n-
cipiū eſt in nobis vel in eo qui agit: paſſionis aūt p̄n-
cipiū ſemꝑ eſt in alio. Si dicas ꝙ aliter eſt in xp̄o ⁊ Sol'o
aliter eſt in alijs: qꝛ xp̄s fuit deus: ⁊ ideo illi nihil in alioꝝ.
eo potuerūt facere niſi qḋ ipē voluit/⁊ ideo qḋ illi fe-
cerūt ſibi facit voluntariū. Contra verſus ꝓponit̄ Obō ꝯtra.

ab omnib⁹. Actio diſplicuit paſſio grata fuit. P. in
fra ꝓbabit ꝙ hoc nō eſt verū: q2 ſm hoc illi nō peccaſ
ſent ſi actus illoꝝ gratus ⁊ volūtarius fuiſſet: quia
ſm hoc fuiſſet bonū. cū chꝛiſtus nihil voluerit niſi bo
Solo. nū. Solutio dicendū ꝙ xp̄s meruit paſſione ſua
ꝑncipalis ⁊ ⁊ maximū meritū conſiſtit in paſſione xp̄i ⁊ paſſioni
ad pꝛimū. bus alioꝝ ſanctoꝝ. Et eſt ad omnia ſolutio vna ꝙ li
cet ſit illata/ tamē ſuſceptio ⁊ ſuſtinētia paſſiōis eſt vo
luntaria gratia boni ꝓ quo eſt paſſio: ⁊ ideo pꝛecipua
virtutū que eſt foꝛtitudo cōſiſtit in paſſionib⁹ illatis.
Ad 2m. Ad aliud dicendū ꝙ materialr̄ paſſio eſt in coꝛpo
re: ſed ſuſtinētia equanimis eſt in aīa/ ⁊ illa eſt que fa
Ad 3m cit virtutē. Ad aliud patet ſolutio per ante dicta.
Ad obiectū Ad id qđ vlterius obijcit̄ cōtra ſolutionē aliquoꝝ
ꝯ ſolutionē. bene cōcedo ꝙ ſi quereret̄ qualiter hoc eſſe potuit ꝙ paſ
ſio eſt effectus actionis ⁊ nō poſſet eſſe ſine actione ꝙ
volūtas ſit de vno ⁊ nō ſit de alio. Jſta queſtio debi
lis eſt: q2 voluntas ſeꝑat ea que ſm naturā cōiuncta
ſunt ſicut ⁊ alij actus anīe/ ſicut volo eſſe alb⁹/ ⁊ non
volo eſſe monachus/ ⁊ volo ſuꝑueſtiri a glo2ia vt ab
ſoꝛbeat̄ id qđ moꝛtale eſt a vita ⁊ nō volo moꝛi: ⁊ vt
bꝛeuiter dicam volūtas etiā impoſſibiliū eſt vt dicit
ph̄s. per hoc patet igit̄ ſolutio ad totū.

Arti. IIII. **An humilitas xp̄i ſit claritatis meritū.**

D Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Hūilitas cla
ritatis eſt meritū/ claritas hūilitatis eſt pꝛe
Arguit̄ ꝑo miū ⁊c.] ̄s. c. Ex hoc eñ videtur ꝙ vt habitu
2o meruit ꝑ hūilitatē. Et etiā videt̄ alia rōne ad Phil. 2.
Hūiliauit ſemetip̄m fact⁹ obediēs patri vſq3 ad moꝛ
tem/ moꝛtē aūt crucis. Et ſequit̄. Pꝛopter qđ ⁊ de⁹
illū exaltauit/ ⁊ dedit illi nomen qđ eſt ſuꝑ omne no
3o men. Jtē ſi exaltatio eſt pꝛemiū xp̄i cū hec ꝓpꝛie de
betur humilitati: Quia q̄ ſe humiliat exaltabit̄: tunc
4o humilitas ꝓpꝛie videret̄ eſſe meritū eius. Sed cō
tra omne meritū eſt in charitate: ergo ſi meruit in cha
5o ritate meruit. Sed videt̄ iterum ꝙ meruerit xp̄s
aliqua ſuarū virtutū ſic. ille eñ qui meret̄ virtutib⁹
virtutes eius ad aliq̄d melius poſſunt tranſferri q̄3
ip̄e ſint: v̄tutes aūt xp̄i creſcere nō potuerūt cū eſſent
infinite: ergo videt̄ ꝙ v̄tutib⁹ ſuis mereri nō poterat
Jtem charitas que eſt in merēte ꝓficit cōtinue per
meritū: quia aliter incōgrue ageret̄ ſecū: ſed charitas
xp̄i ꝓficere nō poterat/ ergo charitas xp̄i mereri non
Solo. poterat. Solutio dicēdū ꝙ xp̄s omni virtute ſua
meruit humilitate/ obediētia/ charitate/ ⁊ ſic de alijs
⁊ meruit ⁊ ſibi ⁊ nobis. Et dicunt quidā ꝙ etiā me
ruit pꝛemiū ſubſtātiale hūanitatis in dotib⁹ anime ⁊
dotib⁹ coꝛꝑis: licet eñ ꝑus habuerit/ dicūt ꝙ hoc nō
repugnat ſicut angelus beatitudinē a deo ⁊ mō me
retur eā quā accepit/ ſicut etiā apud hoīes videmus
ꝙ quādoq3 cōfert̄ merces fideli operario quā poſtea
debet deſeruire ⁊ mereri. ⁊ hec ſententia non videtur
mihi impꝛobabilis. ſi tamen voluerimus ſequi com
munē viam que nō habet calūpniā/ tunc dicemus ꝙ
ſibi meruit multis rōnib⁹/ faciēdo ſuū qđ paucioꝛib⁹
ante ſuū fuit. Et meruit etiā in coꝛꝑe ea que in coꝛꝑe
nō habuit. ⁊ meruit apud hoīes habere qđ apud ho
mines nō habuit vt accelerationē reſurrectiōis ⁊ do
tes coꝛpoꝛis in coꝛꝑe ⁊ manifeſtationē noīs apud ho
mines. Ad pꝛimū ergo bene cōcedo ꝙ hūilitati re
ſpondet exaltatio vt ꝓpꝛiū p̄miū: ſed hec exaltatio eſt
in coꝛpoꝛe ⁊ apud homines: quia in ſe ⁊ in anīa ante
Ad 4m altus fuit niſi hoc modo quo plurib⁹ actib⁹ exaltatio
nē anime ſibi debitā fecit. Ad aliud dicendū ꝙ me
ritū conſiſtit in charitate ſicut in radice/ nō tamen ita
conſiſtit ꝙ ip̄a ſola mereat̄ ſed potius q̄libet virt⁹: ſed
potius vim meriti trahēdo a quātitate dilectiōis. ſi
cut eſt in naturis vbi ſol mouet ad omniū generabi
liū pullulationē ⁊ maturationē ⁊ nō excludit̄ motoꝛ
ſpecialis illius ⁊ iſtius. ⁊ illud qđ generat̄ in foꝛma ⁊
ratione magis ſequit̄ motoꝛē ſpecialē ſuū q̄3 genera
lem. Jtem charitas caloꝛe ſuo inflāmans totū affe
ctum omnib⁹ dat vim merēdi ſed tamē meritū eſt ſpe
ciale apud virtutes ſpeciales/ ⁊ huic reſpondet p̄miū
ſm rōnem vt hūilitati exaltatio: obedientie libertas
⁊ fidei viſio ⁊ ſpei compꝛehēſio ⁊ hmōi. Ad id qđ vl Ad 5m
terius querit̄ iam ſolutū eſt per id qđ dictū eſt in ꝑn
cipio ſolutiōis: q2 mereri nō vno mō dicit̄ ſed multis

An anima ſeꝑata a coꝛpoꝛe ſtatim ſit facta impaſſibilis. Arti. V.

E Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Utrū anīa ſit
facta impaſſibilis] ̄s. d. Hic tangit magiſter
vnū eoꝝ que meruit ſc3 imoꝛtalitatē ⁊ ipaſſi
bilitatē. Cum aūt ipaſſibilitas ſit anīe ⁊ coꝛpoꝛis vi Rō pꝛimo.
detur ꝙ nō accidit anīe niſi gratia coꝛꝑis: ergo ſeꝑa
tione facta a coꝛpoꝛe videbit̄ ſtatim ipaſſibilis facta
anima. Jtem anīa de ſe nō habet contrariū: ſi ergo 2o
paſſio eſt ſenſus ꝯtrarij agentis ꝯ naturā de ſe nō h3
paſſibilitatē niſi foꝛte ex pctō vel coꝛꝑe: ergo ſeꝑatiōe
facta a coꝛꝑe niſi ſubiaceat pctō paſſibilitatē nō ha
bet: ergo eſt ipaſſibilis. Jtem oīe qđ habet paſſi 3o
bilitatē per accidēs tm̄/ nō erit paſſibile niſi cōiuncto
illi accidēti ſed hoc accidēs eſt incoꝛꝑatio ergo erit paſ
ſibilis incoꝛꝑata ſecluſo pctō qđ facit eam paſſibilem
ergo mox ſeꝑata a coꝛꝑe xp̄i anīa ⁊ aīe ſanctoꝝ ſunt
ipaſſibiles. Sed cōtra ponamus ꝙ iterū incoꝛpo Contraria
rent̄ coꝛpoꝛi aīalis aut patiet̄ aut nō. Si ſic tunc nō ratio.
fuerūt facte ipaſſibiles ꝑ abſolutionē a coꝛpoꝛe ⁊ im
paſſibile pati nō poteſt. Si aūt nō patiunt̄ ergo non
erūt vnite: q2 anima vnita coꝛpoꝛi cōpatit̄ neceſſario
cū doleat de ſeꝑantib⁹ vt habitū eſt in p̄cedenti diſtin
ctione. Solutio illa ſententia q̄ ponit anīas nr̄as Solo
ipaſſibiles poſt ſeꝑationē videt̄ mihi ꝓbabilioꝛ ſicut
ꝓbant pꝛimo inducte rōnes. Ad id qđ obijcitur in Ad rationē
contrariū dici poteſt ꝙ anīe ſeꝑantur a coꝛpoꝛib⁹ du contrariā.
pliciter. ſ. ſicut finē accipiētes vite ⁊ tēpoꝛis ſibi attri
buti a p̄finitione dei ſicut dicit̄: Poſuiſti terminos q̄
p̄teriri nō poterūt. ⁊ ille ſi ponant̄ iterū in coꝛꝑe: meo
iudicio pati nō poterunt niſi deus qui omnia poteſt
iterū pꝛimū affectū carnis in eis faciat. Quedā autē
ſeparant̄ nō vt terminū vite habeāt/ ſed vt gloꝛia dei
in eis per miraculū futurū manifeſtet̄ ſicut dicit xp̄s
de lazaro. Lazarus amicus noſter domit: eamus vt
de ſomno excitemus eum/ ⁊ de ceco nato dixit. Neq3
is peccauit neq3 parentes eius vt cecus naſceret̄: ſed
vt manifeſtent̄ opera dei in illo/ ⁊ ille non ſunt ſeꝑa
te niſi ſm quid: ⁊ ideo impaſſibiles nō efficiunt̄.

Qđ a conceptu meruit ſibi xp̄s hoc qđ per paſſionem.

Nec ſolum hoc nomen chꝛiſtus quādo patri
obediens crucē ſubijt: ſed etiam ab ipſa con
ceptione ex quo homo factus eſt per charita
tem ⁊ iuſticiā ⁊ alias virtutes: in quarū pleni
tudine fuit ſm hominē conditus: ſibi tm̄ me
ruit q̄ntū poſt martyrij tolerantiā. Tanta eñ

plenitudo ſpiritualiū chariſmatū in eo fuit ꝙ in eis ꝓficere nō potuit: ⁊ ideo melior ipſi⁹ anima fieri nō potuit q̄ȝ ab initio ſue cōditionis extitit: quia ꝓficere in meritis nō valuit.
a Unde Gregorius ait: Non habuit oīno xp̄s iuxta anime meritū quo potuiſſet ꝓficere. in mēbris autē que nos ſumus quotidie proficit. Non ergo plus meruit ſibi ꝑ crucis patibulum q̄ȝ a conceptiōe meruit per gratiā virtutū. Nō ergo profecit ſm aīe meritū quātū ad virtutē meriti: profecit tamē q̄ȝtum ad numerū meritorū. Plura eñ habuit merita in paſſione q̄ȝ in conceptiōe: ſed maioris virtutis nō extiterūt in merēdo plura q̄ȝ ante fue-
b rant pauciora. Meruit ergo a conceptiōe nō modo gloriā impaſſibilitatis ⁊ imortalitatis corporis: ſed etiā ipaſſibilitatē anime. Per quid? Per obedientiā ⁊ voluntatē perfectā quā non tunc primo habuit nec maiorē cum pati cepit ⁊ mori. Obediens eñ perfectus et bonus extitit ſm hominē ex quo fuit homo. Habuit ergo anima illa aliqḋ bonū in ſe poſt mortē qḋ non habuit ante. Nū ergo beatior vel melior fuit q̄ȝ ante. Abſit ꝙ melior fuerit: quia nec ſanctior: nec gratia cumulatior: nec etiam beatior fuit in dei contēplatiōe in quo precipue beatitudo cōſiſtit. Poteſt tamen dici in hoc beatior fuiſſe: quia ab omni miſeria immunis. Ex quo nequit inferri ſimpliciter ꝙ beatior fuerit.

Arti. VI. f

An chriſtus meruit in primo inſtanti ſue conceptionis.

Arguit. p̄o

d Einde querit̃ de hoc qḋ dicit [Nec ſolū hoc meruit chriſtus quādo patri ⁊c̄.] Videt̃ eñ hoc eſſe falſum: q2 prius eſt eſſe q̄ȝ agere. In inſtanti autē conceptiōis primū accepit eſſe: ergo in illo nō potuit agere: ſed mereri eſt agere: ergo in illo non potuit mereri. Itē ſancti patres ⁊ aliȷ̄ dicunt ꝙ nullus poteſt regenerari niſi prius ſit natus: ergo multo minus mereri cū importat renatū eſſe ⁊ poſtea agere ſm gratiā acceptā in regeneratiōe: ergo videt̃ ꝙ in xp̄o prius oportuit naſci admin⁹ in vtero anteq̄ȝ mereret̃: ergo nō meruit in inſtāti conceptiōis. Item in angelo malo prius oportuit ponere eſſe per naturam q̄ȝ auerti per maliciā: ergo ab oppoſitis in quocūq̄ȝ bono prius oportuit eſſe per naturā q̄ȝ conuerti ad deum per gratiā cū ad hoc multa plura exigātur q̄ȝ aliqḋ auerti: quia auerti poteſt aliquis per ſe ⁊ cōuerti nō poteſt niſi per gratiā. Si forte dicas ꝙ aliter eſt de xp̄o ⁊ aliter de aliȷ̄s: quia xp̄s fuit perſona ante conceptum ⁊ in conceptu: ⁊ ideo mereri potuit/ hoc nihil eſt: quia tunc mereri eſſet ꝑſone vt perſone ⁊ hoc falſum eſt/ cū mereri ſit liberi arbitriȷ̄ iferioris nō videtur eſſe vnū inſtans liberi arbitriȷ̄ ⁊ actus ei⁹ in merito.
Solo Solutio dicendū ꝙ circa illud ſunt due opiniones quarū illa videtur mihi ꝓbabilior que cōcedit rationes inductas ⁊ dicit ꝙ xp̄s nō meruit ab inſtanti cōceptiōis ſed poſt inſtans illud cōtinue meruit/ ſicut etiā exponit̃ illud Joh. 8. Ille homicida fuit ab initio id eſt poſt initiū. Aliȷ̄ dicunt ꝙ meruit in inſtanti cōceptionis ⁊ ſoluūt rōnes inductas: quia illud inſtans eſt medietas quedā p̄teriti ⁊ futuri ⁊ ſm ꝙ eſt finis p̄teriti ſic in eo accepit xp̄s eſſe/ ⁊ ſm ꝙ eſt principiū futuri ſic meruit in eodem. vnde in eodē inſtanti incepit eſſe ⁊ egit opus meriti/ nō tamē ſm eandem rationē inſtantis. ⁊ per hoc patet ſolutio ad totum p̄ter q̄ȝ ad id qḋ obiectū eſt de angelo malo quia ille etiam vt puto ſpacio diuiſibili ſtetit in veritate et poſtea cecidit/ nō aūt ſic eſt de xp̄o.

An chriſtus habuit iuxta anime meritum quo ꝓficere potuit. Arti. VII. G

d Einde querit̃ de hoc qḋ dicit ibi [Nō habuit autē oīno chriſtus iuxta aīe meritū quo potuit ꝓficere] ſ. a. Hoc eñ falſum videtur cū Arg. p̄mo. ſupra ſit habitum ꝙ mereri dicitur multis modis ⁊ pluribꝫ modis poteſt aliquis mereri id qḋ iam habet ergo chriſtus. Itē ſi queraẗ quid dicat̃ ſubſtātiale Queſtiūcl'a premiū: ſi hoc dicatur viſio dei que eſt tota merces il- prima. lam xp̄s multis modis habuit ab inſtanti cōceptionis: ſed nihil ꝓhibet qn potuerit facere ꝙ aliqua ratiōe fuerit ſibi debita q̄ȝ prius fuerat. Itē q̄rit̃ qḋ Queſtiūcu- dicat̃ aīe meritū ſi hͦ ē meritū quo mereri potuit ali- la ſecunda. qḋ premiū in anima. videt̃ falſum: quia aīe meruit ipaſſibilitaẗ quā pri⁹ nō habuit: ḡ habuit vñ ꝓficere potuit iuxta anime meritū. Item actio xp̄i nō fuit minus grata actione aliorū ſanctorꝫ: ſed nulla actio aliorū ſanctorꝫ eſt que nō ſit meritoria vite eterne qḋ eſt anime meritū ⁊ premiū: ergo chriſtus meruit ſibi premiū anime vt videt̃. Solutio dicendū ꝙ mgr̃ Solo nō intelligit ꝙ xp̄s mereri nō potuerit ſubſtātiale premiū aliqua rōne: ſed intentio ſua eſt dicere ꝙ per meritū illud nihil adiȷ̄ciebat̃ ei ſm animā qḋ prius non habuiſſet nec aliqḋ plenius accepit per meritū q̄ȝ p̄us habuit. Ad hoc aūt qḋ obiȷ̄cit̃ de imortalitate dicendū ꝙ ipaſſibilitas anime attribuit̃ ei per accidens inq̄ȝtum eſt in corꝑe vel in peccato vt prius habitum eſt: ⁊ ideo penes eam nō conſiſtit dos anime nec premiū ſubſtantiale.

An impaſſibilitas ⁊ imortalitas ſunt anime vel corporis. Arti. VIII. H

d Einde q̄rit̃ de hͦ qḋ dic̄ ibi [Meruit ḡ a ꝯceptiōe nō mō gloriā ipaſſibilitatꝭ ⁊ imortalitatis corporis ſed etiā anime] ſ. b. Pōt eñ eſſe dubiū cuius ꝓprie ſit imortalitas ⁊ ipaſſibilitas. vi- Arg. p̄o ꝙ detur eſſe anime: q2 eius eſt vita ꝑ ſe. cū igitur oppoſi anime. ſita vt priuatio ⁊ habitus habent fieri circa idem/ videtur ꝙ eiuſdē ſit mortalitas ⁊ imortalitas. Et eodē 2o modo obiȷ̄citur de paſſibilitate. nō eñ querit̃ hic de omni paſſibilitate ſed de ea ſolum que conſiſtit in dolore: ⁊ cū dolor ſit ſenſus cōtrariȷ̄ ⁊ cum ſenſus per ſe referat̃ ad animā videt̃ etiam ꝙ paſſibilitas ꝓprie ſit anime. P̄. querit̃ qualiter iſta cadūt ſub merito vi- Queſtiūcla detur eñ ꝙ directe quia imortalitas eſt dos corpo- ſecunda. ris: dotes autē directe cadunt ſub merito: ergo videtur ꝙ illa directe cadant ſub merito. Solutio dicē Solutio dum ꝙ ipaſſibilitas ⁊ imortalitas ꝓprie ſunt cōiuncti ⁊ nō ſolum corꝑis. Ad primū ergo dicēdū ꝙ eſt Ad primū vita vt cauſa vite. hec autē eſt anima ⁊ vita vt habit⁹ vite: ⁊ hec eſt cōiuncti ⁊ adheret corpori vt habitus. Ad aliud dicēdū ꝙ paſſibilitas ꝯuenit aīe ꝑ accñs Ad 2m

vt prius eſt habitū: ſed ſi cōueniret ꝑ ſe tūc ꝓcederet
Ad queſtiū culam obiectio. Ad aliud dicendū ꝙ dotes corꝑis nō ca-
dunt adeo directe ſub merito ſicut dotes aie: qꝛ do-
tes corꝑis cauſant̃ ex aīa. Glīa em̄ dei influit̃ anie ꝛ
redūdat in corꝑe in dotibꝫ corꝑis: ꝛ ideo nō ita dire-
cte cadūt ſub merito ſicut dotes anie. vñ xp̄s meruit
hec ex cōgruo ꝛ cōdigno ſed ex cōdigno ſunt quaſi ad
iecta p̄mio ſubali. ex ꝯgruo aūt ei q̄ i corꝑe duros do
lores ꝑtulit debetur imortalitas ꝛ impaſſibilitas.

De eo qđ ſcriptū eſt Donauit illi nomen qđ eſt ſuꝑ omne nomen.

Nec tantū gloriā impaſſibilitatis ꝛ imortali
a tatis meruit: ſed etiā donari ſibi nomē qđ eſt
ſuꝑ omne nomē. ſ. honorificentiā: ꝙ vocatur
deus: hoc tñ ante mortē habuit. Habuit em̄
hoc nomen dei filius inq̄ʒtū deus eſt ab eter-
no per naturā: inq̄ʒtum xp̄o hō factus eſt ha-
buit ex tēpore per gratiā. Verūtamen Aug.
dicit homini donatū eſſe illud nomē non deo
quia illud nomen habuit cū in forma dei tm̄
erat. Sed cū dicitur ꝓpter qđ illū exaltauit:
ꝛ donauit illi nomen qđ eſt ſuꝑ omne nomen
ſatis apparet ꝓpter q̄d exaltauerit. i. ꝓpter
b obediētiā: ꝛ in q̄ forma exaltatꝰ ſit. In q̄ em̄
forma crucifixꝰ ē: in ea exaltatꝰ ē ꝛ ī ea dona
tū eſt ei nomē vt cū ip̄a forma ſerui noiet̃ vni
genitus filius dei: hoc illi donatū eſt vt hoi:
qđ iam habebat idem ip̄e deꝰ. Hoc ergo per
gratiā accepit: vt ip̄e ens homo vel ſubſiſtēs
in forma ſerui. i. in aīa ꝛ carne noietur ꝛ ſit
deꝰ. Sed nunq̄d hoc meruit: ſupra em̄ dictū
eſt: quia hoc tantū bonū homo ille non me-
ruit. Quō ergo hic dicitur ꝓpter obedientiā
donatū eſt ei hoc nomē? Scḋm tropū illū in
ſcriptura creberrimū hoc capiendū eſt: quo
dicitur res fieri quādo innoteſcit. Poſt reſur
rectionē xp̄o qđ ante erat in euidēti poſitū eſt
vt ſcirent hoies ꝛ demones. Manifeſtationē
ergo illius nois donauit ei deus poſt reſurre
ctionē: ſed illā meruit per obedientiā paſſio-
nis: q̄ eo ꝙ obediuit patiendo: exaltatus eſt
reſurgendo: ꝛ per hoc manifeſtatū eſt nomē
Hoc eodē tropo vſus eſt etiā dñs poſt reſur-
Math. 28 rectionē dicens: Data eſt mihi oīs poteſtas
in celo ꝛ in terra nō ꝙ tunc primo accepit: ſed
quā ante habebat: tunc manifeſtata eſt po-
teſtas. Ceterū Ambro. dicit nomē illud do-
natū eſſe deo non hoi: ꝛ videt̃ ſḿ verboꝝ ſu-
perficiē oppoſitus. Aug. ſed intelligētia non
obuiat: licet diuerſum ſapiat. Nam Ambro.
de naturali donatiōe id dictū intelligit: qua
eternaliter pater generādo dedit filio nomē
qđ eſt ſuꝑ omne nomen ſcʒ eſſe deū per natu-
ram: quia genuit ab eterno filiū plenū ꝛ ſibi
equalem deum. Qđ tamen nomē ap̄ſus pro-
pter paſſiōis obedientiam chriſto donatum
dicit: Sed premiſſo locutionis modo accipi-
endum eſt.

An xp̄s meruit donari ſibi nomen qđ eſt ſu Arti. IX.
per omne nomen. 1

Einde querit̃ de hoc qđ dicit ibi [Sed oꝑtet
d donari ſibi nomē qđ eſt ſuꝑ om̄e nomē] ꝫ. a.
Hoc enim nomen ab eterno habuit: ergo hoc Arg. primo
tunc ſibi datum non fuit. Si dicis ꝙ manifeſta-
tionē nominis nō habuit ſʒ rem ſed etiā manifeſtatio Solo
data eſt ei per meritū. Contra Matth. 8. ſuꝑ illud
Quid nobis ꝛ tibi ieſu. glo. tantū innotuit q̄ʒtū opor Obiectio.
tuit: ſed nō ſicut angelis vita ꝛ lux ſed eis terrēdis per
quedā diuinitatis effecta: ergo demones cognoue-
runt eum etiam ante paſſionē eſſe filiū dei. Item
Luce. 4. Scio ꝙ ſis ſanctus dei ꝛc̄. Glo. ibidē. In 2ᵒ ſic
terra videntes filiū dei cōtinuo ſe iudicādos putabāt
Item in lege ꝓmiſſus erat filius dei ꝛ deus: ergo
cum tēpus ꝛ opera atteſtarent̃ / videtur ergo ꝙ deus 3ᵒ
cognoſcebat̃ ab eis. Si dicatur ꝙ in lege nō voca-
tur deus: hoc plane falſum eſt Eſa. 9. Vocabit̃ autē Solo
āmirabilis deus fortis. Itē cōiter dicitur ꝙ ſapiē Obiectio
tiores ſciuerūt ꝙ eſſet vēturus in mundū ad redēptio 4ᵒ
nem. Item etiam pueri clamabāt hoc per plateas
O ſanna filio dauid / benedictus qui venit in nomie 5ᵒ
dñi. ergo videtur ꝙ hoc nomen manifeſtū erat etiam
ante paſſionē. Sed contra. 1. Coꝛ. 2. Si cognouiſ
ſent nunq̄ʒ dñm glorie crucifixiſſent. ꝛ exponit̃ ibi de Obiectio in ꝯtrariū pa
demonibꝫ ꝛ principibꝫ iudeorū. De demonibꝫ quia
nunq̄ʒ crucifigi ꝑſuaſiſſent / eo ꝙ ſcirent ſe ſic amiſſu-
ros poteſtatē. De p̄ncipibꝫ autē quia nō feciſſent tra-
dendo eum gentibꝫ. Item Anſelmꝰ in li. Cur deꝰ
homo dicit ꝙ tantū ſcelus ſicut eſt occiſio dei / nunq̄ʒ 2ᵃ
per penitentiā expiari poſſet niſi ignorantia excuſaſ-
ſet. Sed cōtra hoc iterū eſſe videtur ex altera par- Obiectio
te ꝙ omnis ignorātia ꝑticularis ſiue facti excuſet a to vltima.
to / ꝛ in chriſto nō potuit eſſe niſi particularis ignorā
tia ꝛ facti videtur excuſare a toto qđ falſum eſt: ergo
nō ignorauerūt. Solutio dicendū ꝙ nomē qđ eſt Solutio
ſuꝑ omne nomen eſt ꝙ vere ſit deus ꝛ vocet̃ ab omni ad totū.
lingua celeſtiū terreſtriū ꝛ infernoꝝ. Et bene conce-
do ꝙ hoc nomen ei ab eterno pater generādo dedit ſi
cut dicit Ambroſius ſed tamē vt paſſus ꝛ incarnatꝰ
deus vocetur innoteſcat: hoc dedit ei pater per meri
tum paſſionis. Iuſtum em̄ fuit vt qui ꝓpter peccatū
ꝛ nos intantū diuinitatis ſue noticiam occultauerat
vt omnes relicto eo ab eo fugerent ꝑ paſſionē mortis
gloria ꝛ honore ſic coronaret̃ vt om̄is lingua deū eū
eſſe confiteret̃. Ad om̄ia aūt obiecta eſt ſolutio vna
ꝙ eſt ſcientia per cōiecturas ꝛ hanc habuerūt de eo ꝙ Ad oia ſīr dicat̃.
eſſet filius dei / ꝛ demones ꝛ homies. Eſt etiam ſcien
tia per certitudinē ꝛ hanc nō habebāt / quia ꝛ ſi vide-
runt facta ꝛ alia teſtificantia iterū in dubiū venit eis
ꝓpter infirmitatis indicia que apparebāt in ip̄o ꝛ de
ſcientia cōiecturali ꝓcedunt prime rationes. de igno
rantia autē certitudinis procedūt rationes ſecunde.
Sed poſt reſurrectionē cū amplius nō erat in eo in-
diciū infirmitatis tunc cōgruebat nomen manifeſta-
ri. Ad id qđ vltimo obijcitur de excuſatione igno- Ad vltimū
rantie dicendū ꝙ non in toto excuſauit: quia creduli- obiectū.
tas etiam per coniecturas admixta fuit ſed ſi fuiſſet
oīno ignorantia tunc excuſaſſet.

Arti. X. An xp̄s ĩ eadē forma q̃ crucifix⁹ ē ſit exaltat⁹
R Einde querit̃ de hoc qđ dicit [In qua eñ for
Arguit̃ p̄o D ma crucifixus eſt in ea exaltatus eſt] ſ.b. Ui
detur ꝙ hũanitati nõ debeat̃ exaltatio q꞉ ex-
altatio eſt ad ſedem dei ad equalitatē patris. hec autē
nõ cõpetit forme ſm quã minor eſt pr̃e/ ⁊ hec ē huma
2o nitas: ergo humanitati nõ debet̃ exaltatio. Item
illi debetur exaltatio cui flectitur omne genu celeſtiũ
terreſtriũ ⁊ infernoꝝ: ſed hoc eſt deitas: ergo exalta-
3o tio illa de qua loquitur apoſtol⁹ eſt deitatis. Item
in verbis apoſtoli iſta ſe conſequũtur exaltauit illum
⁊ dedit illi nomen qđ eſt ſuper omne nomen vt in no-
mine ieſu flectatur omne genu: ⁊ omnis ligua confi-
teatur ei: ergo videtur ꝙ ad idem in xp̄o referant̃. no
Rõ i opp^m men autē refert̃ ad deitatē: ergo ⁊ exaltatio. Sed
contra humilitati debet̃ exaltatio. deitas autē humi
liari nõ poteſt: ergo nõ exaltabit̃. P̄. in lr̃a dicitur
oppoſitum in verbis ſanctorum: vt patet inſpicienti.
Solutio dicendũ ꝙ exaltatio debetur perſone in
Sol'o ad p^m ⁊ 2^m ſimul. natura hũana ⁊ etiã nature hũane: ſed perſone in na
tura debetur ad ſedem patris ad equalitatem/ quã
licet ab eterno habuit nõ tamen habuit in natura in-
feriori exiſtens: nature autē debetur ad potiora pa-
tris bona. ⁊ per hec pat3 ſolutio ad primũ ⁊ ad ſecun
Ad 3^m dum. Ad tertiũ dicendũ ꝙ nõ oportet ꝙ ideo refe-
ratur ad idem: quia apl's illa quattuor coniũgit: ſed
referunt̃ ad eundē in pſona gratia diuerſorũ que ſũt
Queſtiũcl'a in ip̄o. Et ſi querit̃ gratia quorũ hec quattuor ei at
Sol'o ad hoc. tribuũtur? Dico ꝙ perſona eſt in xp̄o ⁊ vtraq3 natu-
ra ⁊ opus redēptionis ⁊ effectus. ⁊ perſone quidem
omnia debētur tamen gratia nature humane in qua
⁊ cuius acceptione exinaniuit ſemetip̄m formã ſerui
accipiens debetur ei per oppoſitũ exaltatio. Gratia
nature autē diuine debetur ei nomen qđ eſt ſup omẽ
nomen: ſed gratia redemptionis qua ip̄e iudicatus ⁊
blaſphematus eſt ⁊ deriſus debet̃ ei per oppoſitum
preconiũ omnis lingue vt omnis lingua confiteatur
quia dñs. Sed gratia effectus liberationis eoꝝ qui
ſunt in terra ⁊ in limbo ⁊ reſtaurationis ruine celeſtis
in gratiarũactione debetur ei vt in nomine eius omẽ
genu flectat̃ celeſtiũ/ terreſtriũ/ ⁊ infernoꝝ. celeſtium
quia ruinã reſtaurauit: terreſtriũ quia redemit a rea
tu originalis: infernorũ quia inde eos qui ibi erãt ex
Queſtiũcl'a traxit. Si forte aliquis querat cũ hoc nomen qđ
debetur ei ex gratia diuinitatis ſit deus ⁊ manifeſta
tio deitatis ſue quare dicat apl'us vt in nomine ieſu
Sol'o omẽ gene flectatur. dicendũ ꝙ ieſus chriſtus ſunt no
mina exprimētia perſonã incarnatã: ⁊ ideo nõ ſunt ſu
per oẽ nomē ſed nobis ſunt venerãda per genuflexio
nem: quia oſtendũt nobis naturam in qua factum eſt
opus redēptions pro nobis. Et ieſus quidē nomĩat
perſonã ſm comparationē in carnē: quia ieſus dicit̃
ſaluator/ ⁊ ſaluare cõuenit chriſto per diuinã naturã
vnde angelus dixit Uocabis nomē eius ieſus: ipſe
enim ſaluum faciet populũ ſuum a peccatis eorũ/ qđ
licet ſm habitũ ei ab eterno ꝯueniat: tamen ſm actũ
ſaluãdi nõ conuenit ei niſi in natura humana aſſum-
pta. Xp̄s autem dicitur vnctus qđ ſonat paſſiue vn-
ctionem: ⁊ ideo nominat humanã naturã ſociatam
in diuinã: quia humane eſt vngi ⁊ illius eſt vngere.

Si chriſtus ſine omni merito il-
lam habere potuit.

Si ſo queritur vtrum chriſtus illam ĩmorta
litatis ⁊ ĩpaſſibilitatis gloriã ⁊ nominis dei
manifeſtationē ſine omni merito habere po-
tuerit: ſane dici poteſt quia humanã naturã
ita glorioſam ſuſcipere potuit: ſicut in reſur-
rectione extitit. Nomenq3 ſuũ etiã aliter ho-
minibus manifeſtare potuit. ſed homo paſſi-
bilis eſſe nõ potuit ſicut fuit: ⁊ ad illam glo-
riam ſine merito peruenire. Potuit quidem
ꝑuenire ad illam ſine merito paſſionis: quia
potuit conſumpta mortalitate ĩmortalitatis
gloria veſtiri: ſed nõ ſine merito iuſticie ⁊ cha
ritatis aliarũq3 virtutum. Non enĩ chriſtus
homo eſſe potuit: in quo plenitudo virtutũ
⁊ gratie nõ fuerit. Nec virtutes ei ineſſe po-
tuerunt cilicio mortalitatis induto quin per
eas mereret̃. Habens ergo has virtutes ſm
hominē paſſibilē ac mortalē nõ potuit nõ me
reri gloriam ĩmortalitatis. Non ergo potuit
factus mortalis ſine merito gloriam impaſſi-
bilitatis ⁊ ĩmortalitatis ac manifeſtationem
dei nominis conſequi. Potuit tamen hoc aſ-
ſequi ſine merito paſſionis: quia per paſſio-
nem nil ſibi meruit: qđ non ante per virtutes
meruerit.

An chriſtus ſine merito gloriã ĩmortalita Arti. XI.
tis habere debuit. L
Einde querit̃ de hoc qđ dicit ibi [Si ſo q̃rit̃
D vtrũ chriſtus illã ĩmortalitatis gloriã ⁊c̃.]
Uidet̃ eñ ꝙ ſine merito habere debuit quia Arg. p̄o ꝙ ſine merito debuit.
qđ cõceditur minus grato/ cõceditur multomagis fi
lio vnigenito. ſed paruulis minus gratis conceditur
huiuſmodi ĩmortalitas: ergo ſine merito magis de-
bet concedi magis grato filio dei. Item alia eſt cõ- 2o
ditio ſerui ⁊ alia eſt conditio filij: filius eñ natus eſt
in hereditatē patris: ſeruus autē non participat de
bonis patris niſi merendo per obſequiũ: ergo cũ xp̄s
fuerit ⁊ ſit vnigenitus patris/ pro nullo ſuo actu ex-
heredandus videtur eſſe natus ad perceptionē ĩmor
talitatis: ⁊ ideo nõ debuit venire ad ip̄am per meritũ
Item ip̄e eſt ſm hoc is qui meret̃ ⁊ is qui remune- 3o
rat qđ nõ conuenit: quia nullus meretur apud ſeip̄m
nec remunerat apud ſeip̄m. Sed contra omne me Arguit̃ in oppoſitũ p̄o
lius reponendũ eſt in filio cum igitur melius ⁊ iocun
dius ⁊ magis propriũ habeatur qđ aliqua ratione ꝓ
pter noſtrũ debet̃ nobis q̃3 id qđ quaſi datur penitē-
tibus: ergo dandus ille modus. habere autē per me-
ritũ eſt habere tanq̃3 id in quo ius habemus per no-
ſtrum ergo mereri debuit. Item nullus actuũ xp̄i 2o
potuit eſſe vacuus a gratitudĩe patris: ergo nec eua-
cuatur a merito: quia omĩs gratus deo actus remu
neraт̃ a deo. Solutio dicendũ ꝙ chriſtus meruit Sol'o.
⁊ hoc nobilitatis ſue fuit/ vt probãt vltime rationes
Ad primũ dicendũ ꝙ paruuli ſicut habent peccatũ Ad primũ
alienũ/ ita ſufficit eis meritũ alienũ qđ eſt meritũ xp̄i
⁊ matris eccleſie ſicut dicit Aug. Ad aliud dicen- Ad 2^m.
dum ꝙ filius meretur apud patrē ⁊ ſeruus apud do-
minũ alia ⁊ alia rõne. Seruus eñ de nõ debito ſibi

per naturã faciẽdo debitum ꝓpter obſequiũ filius de
debito ſibi per naturã faciẽdo alia ⁊ alia ratione de-
Ad 3m. bitũ vt iocundior ſit poſſeſſio. Ad aliud dicendũ di
cendũ ꝙ illa obiectio nihil cõcludit incõueniẽs: quia
in xp̃o ſunt due nature: ⁊ ideo ip̃e in natura diuina ⁊
ip̃e remunerãs ſe in natura humana merentẽ/ſic aũt
nõ eſt in alijs: ⁊ ideo illi vel tm̃ merent̃ vel tm̃ remu-
nerantur.

De cauſa mortis ⁊ paſſiõis xp̃i.

Ad quid ergo voluit pati ⁊ mori ſi ei virtu-
tes ad merendũ illa ſufficiebant? Pro te: nõ
pro ſe. Quõ pro me? Ut ip̃ius paſſio ⁊ mors
tibi eſſet forma ⁊ cauſa. Forma virtutis ⁊ hu
militatis: cauſa gl'ie ⁊ libertatis. Forma deo
vſq̧ ad mortẽ obediẽdi: ⁊ cauſa tue liberatio
nis ac beatitudinis. Meruit em̃ nobis p mor-
tis ac paſſionis tolerantiã: qd̃ per p̃cedentia
nõ meruerat. ſ. aditum paradiſi ⁊ redẽptionẽ
a pctõ: a pena: a diabolo: ⁊ p mortẽ hec eius
nos adepti ſumus. ſ. redẽptionẽ ⁊ filiorũ glo
rie adoptionẽ. Ip̃e em̃ moriendo factus eſt
hoſtia noſtre liberationis. Sed quõ per mor
tem nos a diabolo ⁊ a peccato redemit: ⁊ adi
tum glorie aperuit? Decreuerat deus in my-
ſterio vt ait Ambro. ꝓpter p̃mũ peccatũ nõ
intromitti hominẽ in paradiſum. i. ad dei cõ
templationẽ nõ admitti: niſi in vno hoie tan-
ta exiſteret humilitas: que oibus ſuis profi-
cere poſſet: ſicut in primo homine tanta fuit
ſupbia que omnib⁹ ſuis nocuit. Non eſt autẽ
inuẽtus inter hoies aliquis quo id poſſet im
Apocal. 3. pleri: niſi leo de tribu iuda qui aperuit librũ
⁊ ſoluit ſignacula implendo in ſe omnẽ iuſti-
ciam. i. conſumatiſſimã humilitatẽ qua ma-
a iorem eſſe nõ poteſt. Nam omnes alij hoies de-
bitores erant ⁊ vix vnicuiq̧ ſua virtus ſuffi-
ciebat ⁊ humilitas. Nullus ergo eorũ hoſtiã
poterat offerre ſufficientẽ recõciliationi no-
ſtre. Sed xp̃s homo ſufficiẽs ⁊ pfecta fuit ho
ſtia: qui multo amplius eſt humiliatus ama
ritudinẽ mortis guſtando ꝙ̃ ille Adam ſup-
bijt per eſum ligni vetiti noxia delectatiõe p
fruendo. Si ergo illius ſupbia omniũ extitit
ruina: ip̃m de paradiſo mittens foras: alijſq̧
occludens ianuã multomagis xp̃i humilitas
qua mortẽ guſtauit: ingreſſum regni celeſtis
omnibus ſuis impleto dei decreto apire va-
luit atq̧ decreti delere cyrographũ. Et eni
b ait Ambro. Tantũ fuit peccatũ noſtrum: vt
ſaluari nõ poſſemus: niſi vnigenitus dei fili⁹
pro nobis moreret̃ debitoribus mortis: ⁊ ſic
dignos nos fecit teſtamẽti ⁊ promiſſe heredi
tatis. Qd̃ non ita eſt intelligendũ: quaſi non
alio modo ſaluare nos potuerit: ꝙ̃ per mor-
tem ſuã: ſed quia per aliã hoſtiã nõ potuit no
bis aperiri regni aditus ⁊ fieri ſalus: niſi per
mortẽ vnigeniti: cuius tanta fuit vt dictũ eſt
humilitas ⁊ patiẽtia: vt eius merito pateret
credẽtibus in eũ aditus regni. Magna ergo
in morte vnigeniti pſtita ſunt nobis vt liceat
nobis redire in patriam: ſicut olim in morte
ſũmi pontificis: his qui ad ciuitatẽ refugij cõ
fugerãt ſecure ad ꝓpria remeare. Ecce aliq̃-
tenus oſtenſum eſt: qualiter per xp̃i mortem
aditus regni ſit nobis paratus.

Einde accipiẽda eſt illa pars ĩ qua incipit alia M
d diuiſio ibi [Ad qd̃ g̃ voluit pati ⁊ mori] In q̃
magiſter inquirit effectũ paſſionis xp̃i in no-
bis ⁊ diuidit̃ in duas partes. In quarũ prima mgr̃
tangit quattuor in genere ad q̃ valuit nobis ſua paſ-
ſio in genere nõ exequẽdo in ſpeciali de aliquo. In ſe
cunda aũt ponit ſpecialẽ execuitionẽ de ſingulis ⁊ hec
incipit in p̃ncipio diſtinctiõis. xix. ibi [Nunc igit̃ que
ramus quõ p mortẽ ip̃ius a diabolo] In primo aũt
horũ ſunt duo in quoꝝ primo ponit quattuor vt di-
ctũ eſt. In ſecũdo ꝓbat primũ ibi [Sed quõ per mor
tem a diabolo nõ poterat liberare p hec patʒ ſentẽtia.

An pati ⁊ mori chriſti valuit nobis ad adi tum paradiſi. Arti. XII.

Quattuor que tãgit in lr̃a ſunt iſta. Aditus pa
q radiſi/redemptio a diabolo/a pctõ/⁊ a pena.
Querat̃ aũt p ordinẽ de ſingulis. Primo de
aditu ad padiſum. Alia em̃ in ſequẽti diſtinctiõe lo-
cũ habebũt. aditus ille nõ videt̃ eſſe paſſiõis ſed aſcẽ- Arg. p° ſic.
ſionis. vñ in Ps̃. Aſcẽdit in altũ captiuã duxit capti
uitatẽ dedit dona ⁊c̃. Ite Michee. 2. Aſcẽdit pan 2°
dens iter ante eos. Item q̃d ante paſſionẽ impedi- 3°
uit aditũ paradiſi. videt̃ ꝙ nihil: q2 meritũ ſctõꝝ fuit
gratũ: ergo deo placuit ⁊ remunerari debuit in vita
eterna: ergo xp̃s ſiue pateret̃ ſiue nõ pateret̃ aditũ re
gni patres habuiſſent/g̃ paſſio non fuit cauſa. Itẽ 4°
in baptiſmo celi aperti ſunt ſup eũ: ergo videt̃ ꝙ nõ p
paſſionẽ aperuit celos ſed potius p baptiſmũ. Si Solo
forte dicas ꝙ ignea rõphea nõ auferebat̃ niſi p paſſi-
onẽ/⁊ apire eſt igneã rompheã amouere. videt̃ ꝙ ni- Obiectio
hil ſit: q2 illa etiã amota eſt in introitu enoch ⁊ helye:
ergo illius amotio nõ pertinet ad paſſionẽ vt ad cau-
ſam. Itẽ celeſtẽ paradyſum expectamus p xp̃i paſ- 5°
ſionẽ: ignea aũt romphea fuit ante padiſum terreſtrẽ
Item ſi paſſio eſt cauſa introitus tũc poſita cauſa 6°
ponit̃ effectus: ⁊ deſtructa deſtruit̃/ſed patʒ ꝙ paſſo
xp̃o nõ ſtatim de limbo tranſierũt ſancti ad celũ/nec
etiã ſtatim tranſierũt ab inferno: ergo videt̃ ꝙ paſſio
xp̃i nõ ſit cauſa introitus in regnũ vel in celũ. So Solutio
lutio dicendũ ꝙ paſſio xp̃i aperuit aditũ paradiſi ſol-
uendo rompheã. Rõphea autẽ nihil aliud eſt ſpũali
ter niſi decretũ dei de nõ intrando ſine p̃cio qd̃ ſoluẽ-
dũ eſt ꝓ natura: quia tota dãnata fuit per peccatũ in
adam. Ad primũ ergo dicendũ ꝙ aſcenſio nõ ape- ad pm 2m
ruit paradiſum quo ad aptã viſionẽ faciei dei: quia il
lã ſtatim ſancti aſcendẽdo a limbo habuerũt ſed quo
ad h̃ ꝙ ꝯgruũ locũ fruitionũ determinat ſcʒ celũ em-
pirreũ: ſed hic dicit̃ aditus paradiſi vl' regni perfect⁹
habitus eius in viſione dei facie ad faciẽ. Ad aliud Ad 3m
dicendũ ꝙ patrũ meritũ fuit pſonale: ⁊ ideo p eos na-

ture nō recōciliabat̄ ⁊ impediuit eos nature reatus/
vt nō viderent facie ad faciē vſq3 ad tēpus paſſionis:
nec itroducerent̄ in regnū niſi ꝑcio ſoluto hoc vel alio
modo: quia ille modus determinat⁹ eſt a deo ideo ille
Ad 4m eſt cauſa. Ad aliud dicendū ꝙ baptiſmus aperit ce
los ſicut cauſa diſponēs ex parte eius cui aperit̄ ⁊ nō
apit ſimpl'r. vnde ſi paſſio nō fuiſſet/baptiſmus non
aperiret: quia nō habet virtutem niſi a paſſione xp̄i.
ad obiectō3 Ad aliud dicendū ꝙ nō eſt inſtantia de enoch ⁊ he-
lya: quia hoc factū eſt in terreſtri ꝑadiſo: ſed nos loq-
mur de celeſti paradiſo/q̄3tum ad id qđ eſſentialiter
eſt regnū dei ſc3 viſio dei facie ad faciē ⁊ per hoc patet
Ad 5m ſolutio ad ſequēs. Ad vltimū dicēdū ꝙ ſtatim paſ-
⁊ 6m. ſo xp̄o aperiebat̄ ſanctis facies/cuius contēplatio eſt
vita eterna/licet adhuc nō adepti eſſent locum cōgru
entē illi vite: quia hoc congruebat fieri impletis ſacra
mentis ſepulture reſurrectionis ⁊ aſcenſionis: locus
autē ad aptionē regni nō habet ſe niſi per accidēs ſc3
ꝑ modū congruentie ⁊ nō ꝑ ſe.

Arti. XIII. **An omnes alij debitores erāt ⁊ vix vnicuiq3**
n **ſufficiebat ſua virtus ⁊ humilitas.**

Einde querit̄ de hoc qđ dicit ibi [Nā alij ho-
Argũt̄ p̄o d mines debitores erāt ⁊c.] ſ̄.a. Ex hoc em̄ vi-
detur multipl'r ſequi incōueniēs. Uno modo
cū quāto magis debita ſūt fuitia: tāto min⁹ ſūt gra-
ta/videt̄ ꝙ martyres pro xp̄o moriēdo nō gratū fece
2o rūt ꝓ chriſto obſequiū. Alio modo q2 ſi vix cuilib3
ſufficit ꝓpria iuſticia. videtur ꝙ nullus poſſet ꝓ alio
ſatiſfacere qđ eſt contra apoſtolū dicentē ad Gal'.6.
Alter alterius onera portate ⁊ ſic adimplebitis legē
xp̄i ⁊ contra Jacobū dicentē Jaco.5. Orate pro inui
3o cem vt ſaluemini. Tertio quia ſi quilibet eſt debi-
tor ad omne qđ eſt ⁊ poteſt/⁊ etiā debitor mortis tūc
videtur ꝙ quicqđ facit careat remuneratiōe: quia nō
4o poteſt reſpōdere vnq̄3 etiā pro eo qđ accepit. P̄. de
qua morte intelligit̄ hoc ꝙ om̄es debitores ſūt mor-
tis aut naturali aut violēta. ſi de naturali hoc videt̄
falſum: quia tunc intelligit̄ de debito nature hoc nō
5o omnes ſoluerūt. P̄. ſi omnes dicunt̄ mori hoc eſt
6o cōditio nature ⁊ nō debitū ꝓprie loquēdo. P̄. ſm h̄
nihil eſt ad ꝓpoſitum quia hic loquit̄ de debito qđ ſa
tiſfacit ꝓ peccato: morientes autē ſm naturā non ſol-
uūt per mortē neceſſario aliqđ peccatū. Si aūt intel
ligat̄ de morte violenta/hoc iterū falſum eſt: quia nō
om̄es tenemur ad h̄ ꝙ interficiamur ergo videt̄ ꝙ fal
Solutio ſum ſit qđ dicit de debito iſto. Solutio dicendum
ꝙ in veritate ſic intelligēdus eſt textus vt iacet/⁊ qđ
plus eſt nulla creatura etiā ſine offenſa dei quā fecit/
ſufficit toto eſſe toto ope ⁊ poſſe rn̄dere ꝓ vno mīmo
qđ accepit a deo. ſ3 aliđ ē qđ tenemur de iure creatio-
nis ⁊ aliud qđ tenemur de iure offenſe: ⁊ aliđ qđ tene
mur de iure miſcđie. De iure ꝯditiōis nr̄e plus tene-
mur q̄3 ſcim⁹. de iure offenſe pl⁹ tenet̄ q̄lib3 hō q̄3 face
re poſſet vſq3 in finē mūdi. de iure aūt miſericordie te
nemur minus q̄3 etiam quilibet infirmus poſſet face
re. dicentes Dn̄e dn̄e vim patior rn̄de pro me ſtatim
inuenimus ip̄m totū remittentē ⁊ parum exigentē. ſ.
voluntatē faciendi qđ bono moderamine poſſumus
Ad primū Ad primū ergo dicendum ꝙ martyres pro chriſto
paſſi ſunt gratiſſime: quia illud qđ conditione debe-
bant gratiſſime offerebant: quia debitum conditio-
Ad 2m. nis nō tollit libertatē obſequij. Ad aliud dicendū
ꝙ non ſufficit iuſticia cuilibet ſed tamen: quia nō exi-
gitur ab eo qđ debet: ideo poteſt aliquis facere ꝓ al-
tero: nullus autē pro tota natura niſi deus ⁊ homo
vt ſupra habitū eſt. Ad aliud remunerabile eſt ex Ad 3m
miſericordia dei nō exigente totū hoc qđ ex ſtricto iu-
re debemus. Ad aliud dicendū ꝙ itelligit de mor- Ad 4m
te in genere/ex quo em̄ neceſſitate mortis addicti ſen-
tentia dn̄i pro reatu peccati ⁊ illam omnes ſoluēt/⁊
ſi ad tēpus differant̄ vt helyas ⁊ enoch/⁊ illā marty
res vltro libera voluntate offerebant: ⁊ ideo magis
grata fuit non tamen exigitur a nobis niſi in caſu ſc3
in ꝑſecutiōe fidei vel iuſticie ſi tenti a iudice cogamur
negare fidem vel iuſticiā. Ad aliud dicendū ꝙ ma- ad alia duo
nētes ſm naturā corruptā moriunt̄ ⁊ ideo debitum
reatus primo perſoluūt.

An tm̄ fuit peccatum noſtrum qđ perſol- Arti. XIIII.
uere non poſſemus. O

Einde querit̄ de hoc qđ dicit ibi [Tantū fuit
d peccatū noſtrū ꝙ ꝑſoluere nō poſſemus] ſ̄.b.
Crudele em̄ videtur nō dimittere peccatū ni- Arg. p̄mo.
ſi in morte innocētis: deus aūt pater nō eſt crudelis
contra filiū: ergo videtur ꝙ facili⁹ debuit peccatū re-
mittere q̄3 moreret̄ filius. Item non minus eſt pec 2o
catū iudicis ſi ꝑmittit affligi innocentē vt euadat no
cens q̄3 ꝙ remittit nocenti peccatū impunitū. Cum
igitur ſic pater fecit in filio. videt̄ ꝙ nō morte filij de-
beamus redimi. Item fili⁹ dei melior eſt toto mū- 3o
do/⁊ mille mundis ſi eſſent: ergo videtur ꝙ pater exe
git vitam filij qui melior erat pro pctō mūdi qui erat
vilior/⁊ ita vltra condignū aggrauat penam cū ſuū
ſit citra cōdignū punire. Item videtur ꝙ aliter po- 4o
tuerit ſatiſfieri pro mundo q̄3 illo modo: ſi em̄ Adam
⁊ eua in quib9 fuit totus mūdus materialiter ſatiſfe-
ciſſent tunc totus mūdus materialiter ſatiſfeciſſet ſi-
cut totus materialiter peccauit: ergo tanta fuiſſet ſa-
tiſfactio quāta culpa ⁊ hoc debuit ſufficere. Item 5o
ſi ponamus quālibet perſonā ſatiſfacere pro ſe cōſtat
ꝙ tm̄ pro toto mundo eſſet ſatiſfactū/⁊ ſic iterum nō
oportebat filiū mori vt videtur. Solutio dicendū Solo
ꝙ congrue vt iuſticia ſaluaret̄/magis congrue nō po
tuit ſatiſfieri niſi ꝑ mortē filij dei: ⁊ hoc ideo quia ho-
mo nō ſoluit peccatū per hoc ꝙ ſoluit̄ damnū/quādo
em̄ latro reſtituit ablatū adhuc debet vitam iudici ꝓ
leſione iuſticie: ergo multo magis adhuc ſoluto dam
no deberet q̄q3 vitam ſi eſſet reus criminis leſe maie
ſtatis: ergo in infinitu3 plus ſi eſſet reus crimine leſe
maieſtatis in deum qui in infinitū omnē creatā ma-
ieſtatē excedit nec dico hoc ꝙ homo poſſet ſoluere dā-
nū ſed ſub ypotheſi loquendi: q2 etiā ſi poſſet adhuc
nihilominus reatum non deleuiſſet. Supra autē in
principio libri oſtenſum eſt qm̄ hoc non potuit fieri ꝑ
aliquā puram creaturam nec per deum purū: quia li
cet in illo ſit poſſe non tamen eſt in eodem debitū: ſed
ꝯueniēs fuit per deū hominē/⁊ hominē deū qui debe
ret inq̄3tum homo obligatiōe charitatis ⁊ conformi-
tatis nature ⁊ poſſet inq̄3tum deus. Dicendū ergo Ad primū
ad primū ſm Anſelmū ꝙ pater nō ſitiuit filij ſangui-
nem nec crudelis fuit in eum: ſed cum iuſticiā ſuā ne-
gare nō poſſet/⁊ vinceretur miſericordia humane re-
demptionis filium voluntarie ſe offerentē ad ſatiſfa-
ciendū dedit homini vt ſatiſfaceret pro ip̄o ſicut dici-
tur Joh.3. Sic deus dilexit mundum vt filium ſuū
vnigenitū daret: vt om̄is qui credit in ip̄m nō pereat
ſed habeat vitam eternā. Qꝫ autē filius ſic ꝓpria vo-

luntate ſe obtulit. ꝓbat̃ ex Pſ. 29. vbi dicit̃ holocauſtū ⁊ ꝓ pctō nō poſtulaſti: tūc dixi ecce venio. In capite libri ſcriptū eſt de me vt facerē voluntatē tuā deus meus volui.

Ad 2m Ad aliud dicendū ꝙ hoc eſſet peccatū iudicis ſi ex crudelitate faceret ⁊ ꝑuerſitate ſed tamen forte vt ſtet iuſticia ⁊ corrigatur ⁊ iuuetur reus tūc probatur ille iudex iuſtus ſimul ⁊ miſericors.

Ad 3m Ad aliud dicendū ꝙ hoc exegit iuſticia quia non tenebat̃ tm̄ exſoluere damnū ſed etiā ſatiſfacere pro reatu qui infinitus erat vt ꝓbatū eſt in ꝑncipio ſolutiōis illi⁹.

Ad 4m ⁊ 5m ſil' Ad aliud dicendū ꝙ illud argumētū nihil oīno valet: quia ſtatim vt peccauerāt ingrati fuerūt/ ⁊ ſic gratum facere nō poterāt niſi adiutorio illius qui iuuare ſol⁹ poterat ſm ꝙ Aug. dicit ꝙ oēs q̄cūqʒ ſaluati ſūt ſaluati ſunt in fide mediatoris etiā ſi cōcedam⁹ ꝙ hoc eſt ſatiſfacere qđ eſt ablatū ſolū reſtituere qđ tñ oſtenſum eſt eſſe falſum: ꝑ hoc etiā patet ſolutio ad vltimū.

Hic qualiter a diabolo et a peccato nos redemit per mortem.

Diſt. XIX. De redemptiōe nr̄a facta ꝑ paſſionẽ xp̄i q̄tū ad efficaciã ⁊ vtilitatẽ.

n Hunc ergo queram⁹ quomodo per mortē ipſius a diabolo ⁊ a peccato ⁊ a pena redempti ſum⁹. A diabolo ergo ⁊ a peccato per chriſti mortem liberati ſumus: quia vt ait ap̄lus: In ſanguine ipſius iuſtificati ſumus ⁊ in eo ꝙ ſumus iuſtificati id eſt a peccatis ſoluti a diabolo ſumus liberati q̄ nos vinculis peccatorū tenebat. (Rom. 5.) Sed quomō a peccatis per eius mortem ſoluti ſumus. (Ibidem.) Quia ꝑ eius mortem vt ait apoſtolus cōmēdatur nobis charitas dei id eſt apparet eximia ⁊ cōmēdabilis charitas dei erga nos in hoc ꝙ filium ſuum tradidit in mortē pro nobis peccatoribus. Exhibita autē tante erga nos dilectionis arra: ⁊ nos mouemur accēdimurqʒ ad diligendū deum qui pro nobis tanta fecit et ꝑ hoc iuſtificamur: id eſt ſoluti a peccatis iuſti efficimur. Mors ergo chriſti nos iuſtificat: dum per eam charitas excitatur in cordibus noſtris. Dicimur quoqʒ ⁊ aliter per mortem chriſti iuſtificari: quia per fidem mortis eius a peccatis mundamur. (Rom. 3.) Unde apoſtolus: Iuſticia dei eſt per fidem ieſu chriſti. Et item. Quem deus propoſuit propitiatorē per fidē in ſanguine ipſius id eſt per fidem paſſionis: vt olim aſpicientes in ſerpentem eneum in ligno erectum a morſibus ſerpentū ſanabant̃. (Num. 21.) Si ergo recte fidei intuitu in illum reſpicim⁹ qui pro nobis pependit in ligno: a vinculis diaboli ſoluimur. id eſt a peccatis: ⁊ ita a diabolo liberamur: vt nec poſt hanc vitā in nobis īueniat quod puniat. Morte quippe ſua vno veriſſimo ſacrificio quicquid culparum erat vnde nos diabolus ad luenda ſupplicia detinebat: chriſtus extinxit: vt in hac vita tentando nobis nō preualeat. Licet eñ nos tēptet poſt xp̄i mortē: q̄bus modis ante tētabat: non tñ vincere pōt: ſicut ante vincebat. Nam petrus: q̄ ante xp̄i mortē voce ancille territus negauit poſt mortē ante reges ⁊ p̄ſides duct⁹ nō ceſſit. (Luc. 22.) Quare? q2 fortior. i. xp̄s veniēs in domū fortis. i. in corda nr̄a vbi diabol⁹ habitabat: alligauit fortē. i. a ſeductiōe cōpeſcuit fideliū: vt tētationē que ei adhuc ꝑmittit̃ nō ſequat̃ ſeductio. Itaqʒ in xp̄i ſanguine q̄ ſoluit que nō rapuit: redēpti ſumus a pctō: ⁊ ꝑ hoc a diabolo. Nā vt ait Aug⁹. in ip̄o vincunt̃ inimice nobis inuiſibiles ꝑtātes vbi vincunt̃ īuiſibiles cupiditates. b Fuſo eñ ſanguīe ſine culpa oīm culparū cyrographa deleta ſunt q̄bus debitores qui in eū credūt a diabolo ante tenebant̃. Unde: Qui ꝓ multis effundet̃. (Math. 26) Per illū ergo redēpti ſumus: in quo princeps mūdi nihil inuenit. (Job. 14.) Unde Auguſti. cauſam ⁊ modū noſtre redēptionis inſinuans ait: Nihil inuenit diabolus in xp̄o vt moreret̃: ſed ꝓ volūtate patris mori xp̄s voluit: nō habēs mortis cauſam de peccato: ſed de obedientia ⁊ iuſticia mortem guſtauit: ꝑ quā nos redemit a ſeruitute diaboli. Inciderāmus enim in principē huius ſeculi: qui ſeduxit Adam ⁊ ſeruū fecit: cepitqʒ nos quaſi vernaculos poſſidere: ſed venit redemptor: ⁊ victus eſt deceptor. c Et quid fecit captiuatori noſtro? Tetēdit ei muſcipulā crucē ſuā: poſuit ibi quaſi eſcam ſanguinem ſuum. Ille autem ſanguinē ſuum fudit nō debitoris per qđ receſſit a debitorib⁹. Ille quippe ad hoc ſanguinem ſuum fudit: vt peccata noſtra deleret. Unde ergo nos diabolus tenebat deletum eſt ſanguine redemptoris. Non enim tenebat nos niſi vinculis peccatorū noſtrorū iſte erant catene captiuorū. Uenit ille alligauit fortem vinculis paſſionis ſue: intrauit in domū eius id eſt in corda eorū vbi ip̄e habitabat: ⁊ vaſa eius ſcʒ nos eripuit: que ille impleuerat amaritudine ſua. (Math. 12. Marc. 3.) Deus autē noſter vaſa eius eripiēs ⁊ ſua faciēs: fudit amaritudinem ⁊ impleuit dulcedine per mortem ſuam a peccatis redimens ⁊ adoptionē glorie filiorum largiens.

n Nunc igit̃ q̄ramus quō per mortē ipſius ⁊ a diabolo ⁊c̄. Hic incipit pars illa in q̄ exequit̃ alia tria que meruit nobis ſcʒ de liberatiōe a peccato/ a diabolo/ ⁊ a pena. A Et diuidit̃ in tres ꝑtes in q̄rū ꝑma vno capl'o lōgo ſil' oſtēdit q̄lit̃ nos liberauit a pctō ⁊ a diabolo. In ſcđa ꝑte vt magiſ h̄ explanet̃ oñdit cur de⁹ hō fact⁹ ⁊ mortu⁹ ſit ibi [Fact⁹ ē igit̃ mortal'.] In tertia oñdit quō nos liberauit a pena ibi [A qua pena tempali ⁊ eterna.

Arti. .I. Vtrū iuſtificatio noſtra a peccato ſit op⁹
paſſionis chriſti.

Rimo igiť incidit hic queſtio vtrū iuſtificatio
noſtra a peccato ſit opus paſſionis chriſti vel
nō: videť eīm ꝙ nō: paſſio eīm xp̄i corpalis fuit
Arg. p° ꝙ nō. ergo nō attingebat animas noſtras. qđ aūt nō tāgit
nō agit. vt dicit ph̄us: ergo nō egit nos iuſtificando.
2° Itē iuſtificans quēlibet eſt cōiunctū cuilibet. paſſio
aūt xp̄i nō eſt cōiuncta cuilibet: ergo nō eſt iuſtificans
3° quēlibet. Itē pati chriſto nō cōueniebat niſi ſm na
turā humanā. ſic aūt non eſt ab eo iuſtificans gratia:
4° ergo paſſio chriſti nō iuſtificat/ vt videť. P̄ videtur
iuſtificatio noſtra ad reſurrectionē ꝑtinere vt ad cau
ſam: ⁊ ita dicit apoſtolus: Mortu⁹ eſt ꝓpť noſtra de
5° licta/ ⁊ reſurrexit propter iuſtificationē noſtrā. P̄
iuſticia iuſtificat animā: ergo maiorē cōuenientiā ha
6° bet cum reſurrectōne ꝙ̄ cū morte: ergo magis cauſať
a reſurrectione ꝙ̄ a morte. Item ſi cauſa eſt mors
chriſti/ hoc erit per modum ſacramenti. ſacramētum
aūt gerit ſimilitudinē eius cuius eſt cauſa. cum igitur
mors chriſti nullā habeat ſimilitudinē cū iuſtificatōe
ſʒ poti⁹ reſurrectō. videbiť poti⁹ r̄ſurrectō eſſe cā iuſti
ficatōis ꝙ̄ mors vł paſſio. qđ ſi cōcedať ī ꝯtrariū obij
ciť Zacha. 9. In ſanguine teſtamēti tui eruiſti victos
7° de lacu/ in quo nō erat aqua. ergo redemptio facta eſt
ꝑ ſanguinē. Itē in canōe: Hic eſt calix ſanguis mei
noui ⁊ eterni teſtamenti/ qui pro vobis ⁊ ꝓ multis ef
8° fundeť in remiſſionē peccatoꝝ: ergo in ſanguinis effu
ſione per mortē facta eſt ſolutio peccati Itē ad He
9° bre. 9. Omnia pene mundanť in ſanguine: ⁊ ſine ſan
guinis effuſione nō fit remiſſio. Itē ibidem ad He
10° bre. 9. Sanguis chriſti emūdauit cōſcientiā noſtrā
ab operib⁹ mortuis ad ſeruiendū deo viuenti Itē
Bern̄. Sana me domine ⁊ ſanabor: ſaluū me fac et
11° ſaluus ero. verūtamē ſanctus tuus nō ſum niſi ſan
guis tuus interpellat pro me. Itē Ioh. I. Agnus
dei ecce qui tollit peccata mundi. agnus aūt nō tollit
peccatū niſi lauando in ſanguine: ſicut habeť Apoca.
1. Dilexit nos ⁊ lauit peccata noſtra in ſanguine ſuo.
12 Itē Amb. ſuper precedenti capitulo: Tantum fuit
peccatū noſtrū vt ſaluari nō poſſemus/ niſi vnigeni
tus dei filius pro nobis moreref debitoribꝫ mortis.
13 Itē Ioh. 3. Sic de⁹ dilexit mūdū vt filiū ſuū vni
14 genitū daret: vt omnis qui credit in ip̄m nō pereat:
ſed habeat vitā eternā. P̄ reſurrectio ſua nihil vide
tur facere ad iuſtificationē: quia tunc nō erat chriſt⁹
in ſtatu moriendi: ergo nec ſibi nec nobis meruit: ſed
potius id quod meruit recepit in p̄mio glorie ſiue ſto
ꝯ vtrūqꝫ le corpis. Sed adhuc videť ꝙ iuſtificatio neutri⁹
iſtoꝝ ſit: ſed potius charitatis ⁊ gratie. ſicut etiā vide
tur inui in lr̄a: quia omnis mutatio eſt ꝑ cōtrariū. ſi
igiť in nobis debeat fieri tranſitus a peccato/ ⁊ a de
lectatione peccati oportet ꝙ hoc fiat per ꝯtrariū. hec
16 autē ſunt virtutes: ergo iuſtificatio debeť virtutib⁹/
⁊ nō paſſioni vel reſurrectiōi. P̄ quid eſt qđ magi
ſter videť dicere ꝙ iuſtificat nos: quia nos videntes
charitatē ſuā erga nos mouemur ad diligendū: ⁊ ita
charitate iuſtificamur. ſic eīm mors ſua nō fuit niſi ꝑ
accidens ad iuſtificationē adiuuans. ⁊ ſi ſine ip̄a cha
ritatē habuiſſemus/ ſufficienter fuiſſemus iuſtificati.
⁊ hoc falſum eſt: quia quantūcūqꝫ dilexiſſemus eum
17 niſi debitū ſoluiſſet pro nobis redempti nō fuiſſem⁹.
P̄ ſm hoc etiā martyres iuſtificarent nos a pecca
tis: quia nos videntes eos pati pro fide/ accendimur
charitate erga deū/ qui dat eis ita cōſtanter pati: ⁊ il
la charitate iuſtificamur. ⁊ ſic paꝝ vel nihil feciſſet no
bis chriſtus. Itē ſm hoc tm̄ valuiſſent nobis/ vel 18
plus beneficia a deo collata: vt eſſe viuere ⁊ intellige
re/ ⁊ diuitias dare/ ⁊ huiuſmodi quantū paſſio chri
ſti: quia ex eis etiā accendimur ad diligendū deū/ qua
charitate poſtea iuſtificamur P̄ magiſter in littera 19
tangit adhuc cauſam que eſt ex fide/ eo ꝙ poſuit eum
de⁹ propitiatorē per fidem in ſanguine ſuo: vt olim
aſpicientes ad ſerpentē erectū in palo. Num. 21. Cō
ſtat aūt ꝙ multi ſunt articuli preter articulū paſſiōis
ergo ſi per fidē paſſionis iuſtificamur cū ſit maior fi
des credere deū eē trinū ⁊ vnū/ ꝙ̄ chriſtū credere paſ
ſum: tm̄ valuit nobis ad iuſtificationē ꝙ deus eſt tri
nus ⁊ vnus: ſicut ꝙ ip̄e eſt paſſus. hoc aūt falſum eſt:
ergo nulla eſt cauſa quā ponit magiſter. Itē xp̄us 20
docuit nos humilitatē ⁊ māſuetudinē/ ſine quib⁹ (vt
dicit Auguſtinus in li. de virginitate) nō ſanamur: ſi
cut ip̄e dicit Matth. 11. Diſcite a me: quia mitis ſum
⁊ humilis corde. quare ad remiſſionē peccati ꝑ mortē
chriſti nō cōiunguntť ille virtutes ſicut charitas et fi
des. Itē magiſter in littera tangit tertiū modū di 21
cens ex verbis Auguſtini ꝙ morte ſua vno ſacrificio
veriſſimo quicquid erat culparū deleuit: ergo videť
ꝙ ip̄e iuſtificauit nos offerendo ſacrificiū pro nobis.
⁊ ſic nō videť iuſtificaſſe accendendo ad charitatē/ et
illuminando ꝑ fidē. Solutio dicendū ꝙ iuſtifica Solutio
tio cōſideratur dupliciter. ſ. in genere prout refertur
ad totā naturā damnatā in adā. ⁊ in particulari pro
ut ſcilicet valet illi vel illi qui iuſtificať in particulari.
Itē in relatōe ad cām p̄t cōſiderari q̄tuor modis. ſ.
ī relatiōe ad cāʒ efficiētē vł ī relatōe ad cām meritoriā
vel ī relatiōe ad cāʒ ſacramētalē/ vel in relatōe ad cām
formalē. ⁊ adhuc in relatione ad cauſam meritoriam
duobus modus: ſcilicet meritoriā de cōgruo ⁊ meri
toriā de cōdigno. Similiter ad cauſam ſacramenta
lem duobus modis. ſ. que eſt cauſa ⁊ ſignū ex parte
iuſtificantis: vel que eſt cauſa ⁊ ſignū ex parte ſuſcipi
entis. hac habita diſtinctione facile eſt determiare to
tū. Dico eīm ꝙ iuſtificatio nature ad cauſam merito
riā relata que eſt meritoria ſm cōdignū referť ad paſ
ſionē chriſti: quia meruit nobis ſolutionē a peccato/
ad quā ſequiť iuſtificatō. Relata aūt ad cauſam meri
toriā ex ꝯdigno referť ad merita ſctōꝝ ex ꝯgruo. iuſti
ficatio particularis nō generalis que reſpicit nature
debitū ex adā ꝙ ſolum ſoluere potuit chriſtus. Rela
ta ad cauſam efficientē refertur ad ſolum deū/ qui ſo
lus efficiēter delet peccata ⁊ efficit iuſticiā. Relata vo
ad cauſam formalē vtraqꝫ iuſtificatio fit ꝑ gratiam ⁊
virtutes. Relata autem ad cauſam ſacramentalem
que cauſa eſt ⁊ ſignū ex parte ſuſcipientis ſit ſm debi
tum originalis referť ad baptiſmū. ſm debitū actua
lis refertur ad penitentiā ſi eſt poſt baptiſmū. Rela
ta aūt ad cauſam ſacramentalē ex parte iuſtificantis
referť ad deū ⁊ hominē reſurgēdo/ vitā aīe ⁊ corpis
in ſe p̄ſignantē. vn̄ iā planū eſt ſoluere ad totū. Ad Ad primū
primū ergo dicendū ꝙ paſſio chriſti corporalis ⁊ ſpi
ritualis fuit/ ⁊ diuina ⁊ humana. Corpalis: qr vul
nera fuerūt in corpore. Sp̄ualis: qr dolor erat in aīa
⁊ ſpū. Humana fuit: qa homo erat qui patiebatur.
Diuina autem: quia verus deus patiebať. Tangere
aūt eſt duobꝫ modis. ſ. ꝑ ſubam ⁊ ꝑ effectū: ⁊ hoc ſcđo
mō tetigit nos/ ⁊ egit in nos. Si aūt queratur quid

effectũ hũc cõtĩneat a chriſto in aĩas iuſtificatas infra
Ad 2m in hac eadẽ ſolutione parebit. Ad aliud dicendũ q̄ paſſio xp̄i per aliquid in iuſtificato ſpũalit̄ coniungit̄ cuilibet quo ad effectũ ⁊ virtutẽ paſſiõis.ſ.fide ⁊ cha
Ad 3m ritate.⁊ iõ obiectio ꝓcedit ex falſis. Ad aliud dicendũ q̄ licet pati cõueniat ei ſm humanã naturã:nõ tñ patiẽs hõ tm̄:ſed etiã deus.⁊ ex illa pte.ꝓfluit gr̄a ſan
Ad 4m ctificãs in paſſiõe in oẽs iuſtificatos. Ad aliud dicẽdũ q̄ ad reſurrectionẽ ꝑtinet mõ quo dictũ eſt exẽpla
Ad 5m riter ⁊ ſacramẽtalit̄ quodãmõ. Ad aliud dicẽdũ q̄ mors xp̄i cauſa eſt ꝑ modũ oblatõis ſacrificij merito rũ.⁊ hoc mõ d̄r ſacramentũ noſtre iuſtificatiõis large ſumpto ſacramẽto ꝓ ſacro ſecreto:⁊ nõ ꝓ ſimilitudine ⁊ cauſa.vel põt dici(vt quidã dicũt)q̄ due ſunt partes iuſticie.ſ.amotio mali/⁊ adeptio boni. ⁊ paſſio ꝑ mortẽ ponit ſimilitudinẽ ad ablationẽ pc̄ti:q2 ſicut mors ſepat a vita mortali aĩali/ita iuſtificatio ſeparat a mortali vita peccati:in qua aĩalit̄ vt bruta viximus.Reſurrectio aũt ponit ſimilitudinẽ ad iuſtificationẽ ex pte alterius termi.ſ.adeptiõis vite ⁊ iuſticie:⁊ hoc videt̄ velle ap̄l'us dicẽs ad Roma.6.Cõſepulti ſumus cũ illo ꝑ baptiſmũ ĩ morte:vt quomõ ſurrexit xp̄s a mortuis ita ⁊ nos in nouitate vite ambulemus.⁊ alibi:Exiſtimate vos mortuos quidem
Ad oĩa alia vſq̄ ad.17. q̄õ ẽ ꝯ vtrũ ꝙ. eſſe pc̄tõ:viuẽtes aũt deo. Ad oĩa ſequentia quib⁹ probat̄ paſſio xp̄i eſſe cauſa noſtre iuſtificatiõis/iã patet ſolutio ꝑ diſtinctionẽ ante habitã. Ad id aũt qd̄
Ad 15m. vlterius obijcit̄ de cauſis a magiſtro inductis ex parte charitatis ⁊ fidei/dicendũ q̄ magiſter tribus modis oſtendit q̄ paſſio chriſti iuſtificat:ſed iuſtificatõ cõſiderat̄ duob9 modis.ſ.quo ad ſufficientiã.et ſic ſola vna cauſa iuſtificat.ſ. oblatione ſalutaris ſacrificij ꝓ nobis.conſiderat̄ etiã quo ad efficientiã:⁊ ſic oportet adeſſe fidẽ ⁊ charitatẽ.nõ eñ effluet nobis effect⁹ paſſionis:niſi fuerimus de corpore miſtico patiẽtis.hoc aũt nõ poteſt facere niſi charitas.⁊ ideo magiſter inducit de charitate/ vt conſiderata charitate ſua erga nos vniamur patienti ꝑ charitatẽ:quia ſanguis ſu⁹ nõ habet effectũ extra corpus ſuũ myſticũ:quia autẽ a capite fluit ſacramentũ redemptionis.ideo oportet aſpiciendo attẽdere ad caput:⁊ ad hoc eleuat oculos fides.⁊ ſic patet qualiter rationabiliter ꝓcedit magi
Ad 16m ſter in lr̄a. Ad id ergo qd̄ cõtra hoc obijcit̄ dicendũ q̄ nõ eſt per accidens:quia charitas nõ facit ſufficiẽtiã/nec ponit fontẽ ſalutis:ſed facit efficientiã/ ⁊ vnit nos fonti ſalutis:vt in ſuo corpore exiſtentes hauria
Ad 17m mus de fontib9 ſaluatoris ⁊ cõfiteamur dño. Ad aliud dicendũ q̄ martyres licet accendãt nos ad charitatẽ:nõ tñ illa charitas prout conſiderat̄ vnit nos
Ad 18m patientib9 eis:ſed potius xp̄o patienti. Ad aliud dicendũ q̄ beneficia ſunt adminicula charitatis:non tñ influit̄ eis in nos vnda ſalutis lauantis nos/ ſicut ꝑ
Ad 19m paſſionẽ fit. Ad aliud dicendũ q̄ in oĩ articulo ponit̄ in nobis fons iuſtificatiõis:licet fides quo ad omnẽ articulũ purificet diſponendo ad iuſtificatiõnẽ:⁊ iõ
Ad alia ſequentia. illa obiectio nõ procedit. Ad aliud dicendũ q̄ cetere virtutes nõ ſunt attingentes deũ/ſicut iſte due:et de cardinalib9 patet q̄ actus illa⁊ ſunt in his q̄ ſunt ad finẽ:⁊ nõ imediate in finẽ.De ſpe aũt patet:q2 lic3 ipa ſit reſpectu finis:tñ eſt expectando nõ habẽdo vel vniendo.fides aũt attingit qualitercũq3 veritatẽ articuli diuini:⁊ charitas vnit ꝑ amorẽ:⁊ ideo alie virtutes formalit̄ quidẽ iuſtificãt:ſ3 nõ ita ꝑ actus ſuos vniunt ipi iuſtificanti/vt charitas ⁊ fides.⁊ ſic patet ſolutio ad totum.

Utrum morte ſua quicquid culparũ fuit chriſtus vno ſacrificio deſtruxit. Arti. II B

Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit:[Morte quippe ſua vno veriſſimo ſacrificio qcq̄d culparũ
D erat vñ nos diabol⁹ ad luẽda ſupplicia nos detinebat chriſt⁹ extinxit ⁊c.] ſupra.a. Hoc eñ falſum videtur:quia adhuc multa peccata ſunt quibus diabolus nos ad luenda ſupplicia detinet/⁊ hic ⁊ in futuro:ergo nõ deſtruxit quicquid erat culpa⁊. Itẽ ſi ipe deſtruxit quicquid erat culpa⁊:quia culpa habet oppoſitũ ad gratiã.pena aũt ſatiſfaciens habet ordinẽ cõtra penã.ſed chriſtus per penã paſſionis ſatiſfecit pro nobis:ergo ſacrificiũ hoc ordinabat̄ contra penã/⁊ nõ contra culpam/vt videtur:⁊ ita non deleuit quicquid culpa⁊ erat:ſed poti⁹ quicquid erat penarum. P̄ videtur aliqua culpa illa paſſione non poſſe deleri:quia quantũ bonũ erat vita chriſti tantũ malum erat occiſio /vel maius propter offenſam adiunctam damno:ergo videtur cũ minus bonum non poſſet in maius malum q̄ mors chriſti non valuerit etiam delere ſolam illam culpam quã perpetrauerãt occiſores ſui/occidendo eum:ergo multominus valuit delere illã cũ omnibus alijs culpis.quod tamen falſum eſt:quia multi de occiſorib⁹ ſaluati ſunt:ſicut Longinus/Centurio/⁊ alij:vt dicunt ſancti. Solutio dicendum q̄ in peccato quattuor ſunt/quorum tria ita ſunt cõiuncta q̄ vnum non ſoluitur ſine alio. Primũ quartum autem ſolubile eſt ab alijs tribus. Primũ eſt culpa que contrariatur gratie. Secundũ eſt macula fedans imaginem. Tertiũ eſt reatus pene eterne.⁊ iſta tria ſunt coniuncta.Quartũ eſt reatus pene temporalis.bene igitur concedo q̄ paſſio chriſti ſufficienter delet culpam:ſed tamẽ actio paſſionis in culpam incipit ex parte reatus pene eterne:ſicut probat obiectio.ſed quia nõ eſt ſolubilis reatus niſi ſoluatur macula ⁊ culpa/ideo poſterius vis paſſionis agit in culpam ⁊ maculam.ſed hoc habet paſſio inquantum in ipa affluit nobis gratia ab ipſo patiente:quia dire cte eſt operari cõtra culpam:⁊ per conſequens contra maculam ⁊ contra reatũ.⁊ per hoc patet ſolutio ad ſecundum. Ad primum dicendum/ q̄ paſſio chriſti delet ſufficienter per ſeipſam:ſed efficiẽter delet cum fide ⁊ charitate.ſicut in precedenti queſtione dictum eſt. Ad aliud dicendum /q̄ argumentum illud Anſelmi facit ⁊ ſoluit/dicens q̄ ignorantia illa qua crede bant eum eſſe purum hominem excuſabat a tanto ⁊ ideo minorabatur peccatum:⁊ cũ alijs expiabile eſſe potuit.ſicut dixit ipſe: Ignoſce illis /quia neſciunt quid faciunt:ſed tamẽ in argumẽto eſt ſuppoſitio falſi duabus de cauſis:quarũ vna eſt quia malum non penſatur ex circũſtantijs negotij tm̄:ſed ex circumſtantia faciẽtis/⁊ ſimiliter bonũ:ſed ſemp in infinitũ excedit illud in bono. Et ſi dicas q̄ factũ hominis erat occiſio dei:ex parte illa erat infinitum malũ. Dicendum q̄ hoc nihil eſt:quia ex parte patientis erat bonum ⁊ non malum:ſed ex parte faciẽtium malum tm̄:⁊ ideo actus peccati eorum attenditur/prout eſt in faciente/⁊ non in patiente:⁊ ſic ſtat ratio inducta. Secunda ratio eſt/quia ſi etiam ponatur equalitas adhuc potentius erat bonũm in malum deſtruendo q̄ ecõuerſo:quia bonũ habet virtutẽ de ſe impugnãdi.malũ aũt nõ habet virtutẽ de ſe:ſed ex alio.vt dicit

Arg. primũ · 2o · 3o · Solutio pncipalis · ad 2m · Ad primũ · Ad 2m · Obi. · Solo

Dyon. in libro de diuinis nominib9 ca. xlj.

Arti. III. An fuſo chriſti ſanguine ſine culpa oium culpaꝝ cyrographa deleta ſunt.
C Einde querit̃ de hoc qδ dicit: [Fuſo igit̃ ſan-
D guine ſine culpa omniũ culpaꝝ cyrographa deleta ſunt. ꝛc̃.] š. b. Cyrographũ em̃ eſt inſtrumentũ qδ tenet̃ manu ad cõfirmationẽ teſtimonij pactionis. vnde dicit̃ a cyros qδ eſt man9: ꝛ graphos qδ ẽ ſcriptura. talẽ aũt ſcripturã nullã dedim9 diabolo: ergo videt̃ ꝙ nihil ſit dictũ ꝙ deleta ſunt cy-
Sol'o rographa culpaꝝ. Ad hoc dicendũ ꝙ metaphori-
ad totũ. ca locutio eſt. nos em̃ peccando reatu pene eterne cõſtringimur: ꝛ ſic debitores ꝑ ſnĩam dei efficimur tortori iudicis: ſicut latro furando dicit̃ dare cyrographũ tortori quo tenet̃ ei luere ſuppliciã: ita nos debito peccati obligamus nos demoni ad luenda ſupplicia eis torquentib9: ꝛ nõ habet firmitatẽ niſi in ſentẽtia dei ꝛ reatu noſtro.

Arti. IIII An paſſiõe xp̃i liberati ſum9 a ptãte diaboli
D Einde querit̃ de hoc qδ dicit: [Cepit nos q̃ſi
D vernaculos poſſidere. ꝛc̃.] š. c. Dicem̃ introducit̃ modus qualiter liberati ſumus a pote-
Arg. p̃mo ſtate diaboli. videt̃ aũt in nullo profuiſſe nobis paſſio ad liberationẽ a diabolo cũ dicat apl'us Eph. 6. poſt paſſionẽ ꝙ nõ eſt nobis colluctatõ aduerſus carnem ꝛ ſanguinẽ: ſed aduerſus p̃ncipes/ ꝛ poteſtates aduerſus mundi rectores tenebraꝝ haꝝ cõtra ſpiritualia nequitie in celeſtib9: g̃ nũc reſtat nobis pugna
Sol'o ſicut ꝛ ante. Si aũt tu dicas ꝙ nõ intrant demões corpa hominũ obſidendo ſenſus/ ſicut fecerũt añ: ite-
Inſtãtia p̃a rũ falſum eſt. cũ Aug. dicat ꝙ i̇miſcent ſe ſanguini: et de multis ſctõꝝ legit̃ ꝙ demões etiã ab obſeſſis cor-
Sol'o porib9 expellebãt etiã poſt paſſionẽ. Si aũt tu di-
Inſtãtia 2a. cas ꝙ ante paſſionẽ coegit ad malũ. ſed hoc nõ poterat poſt: hoc iteꝝ falſum: q2 arbitriũ libeꝝ induci põt vel impingi: ſed cõpelli nõ põt: q2 iã peccatũ efficeret̃ nõ peccatũ: g̃ videt̃ ꝙ in nullo ablati ſumũs a pecca-
Sol'o to (vt videt̃) ꝛ a poteſtate eius. Si forte dicas ꝙ h̃ intelligit̃ quo ad idolatriã/ q̃ ante paſſionẽ xp̃i fuit et
Inſtãtia nõ poſt. hoc iteꝝ nihil eſt: q2 adhuc hodie ſunt viliores idolatre in quibuſdã gentib9 q̃ꝫ vn q̃ꝫ fuerũt hereſes etiã multiplicant̃ de die in diẽ: g̃ videt̃ ꝙ magis
2m p̃ncipa-le. ſoluta eſt ei poteſtas q̃ꝫ ablata. Itẽ apl's dicit. 2. Timoth. 3. ꝙ in nouiſſimis tẽporib9 inſtabunt tempora periculoſa: g̃ videt̃ ꝙ poſt paſſionẽ creſcet ei poteſtas
3m in nos poti9 q̃ꝫ auferat̃. Itẽ Dañ. 12. Veniet tempus quale nõ fuit ex eo q̃ gentes eſſe ceperũt vſqꝫ ad
4m tẽpus illud: ꝛ loquit̃ de antixp̃o. Itẽ in Apoca. 20 dicit̃ ꝙ ſoluet̃ ſathanas tũc vt ſeducat gẽtes q̃ ſunt ſuꝑ quattuor angulos terre gog ꝛ magog. quid ẽ g̃ qδ
5o dicit̃ ꝙ ablata eſt ei ptãs in nos? Itẽ videt̃ fl'm qδ dicit ꝙ cepit nos quaſi vernaculos poſſidere/ quo ei iure poſſedit nos diabol9? nõ em̃ ꝑ hoc iuris ſui erat vſurpare nos: q2 peccauim9 dño: g̃ videt̃ nihil eſſe qδ
Rõ in opm dicit. Sed ꝯ in Apoc. 18. δ2 ꝙ xp̃us angel9 fortis deſcẽdẽs ab ortu ſolis ligauit demonẽ/ vt nõ ſeducat
Solutio amplius gentes. Sol'o dδm ꝙ multiplex eſt liberatio a demõe. vna eſt q̃ ad ptãtẽ tenẽdi ex reatu nature: ꝛ hac liberatõe oẽs liberati ſumus ſufficiẽter ꝑ mortẽ xp̃i: licet nõ efficiẽter liberemur niſi ꝑ fidem et charitatẽ. añ paſſionẽ aũt oẽs detinebamur admin9 in lymbo. Alia eſt quo ad poteſtatẽ pugnãdi: ꝛ illa nõ eſt ablata: ſed debilitata principaliter quo ad q̃ttuor quoꝝ vnũ eſt victoria qua victus eſt. ex hoc em̃ min9 potẽs effectus eſt. Alteꝝ eſt collatio adiutorioꝝ in cõtrariũ/ ſicut paſſio ꝛ ſanguis xp̃i/ q̃ interpellant pro nobis: ꝛ alia merita xp̃i q̃ in eo in quo paſſus eſt ipe ꝛ temptatus poteſt ꝛ his q̃ temptant̃ auxiliari. Tertiũ eſt cõfortatio pugnantiũ cõtra demonẽ ꝑ ablationẽ fomitis ꝛ collationẽ maioris gratie. Quartũ aũt qδ non eſt negligendũ eſt figura ſalutis in ſignaculo ſancte crucis. qδ accipit̃ a Grego. in dyalogo vbi demones legunt̃ nõ potuiſſe accedere ad iudeũ in tẽplo idoli iacentẽ/ eo ꝙ ſignaſſet ſe cruce. vnde dixerũt p̃ncipi ſuo ꝙ eſſet vas vacuũ/ ſed ſignatũ: ſic g̃ ſum9 liberati a forti infinitis alijs modis quos non videmus

Ad primũ g̃ ꝛ ſecundũ ꝛ tertiũ et q̃rtũ dicendũ ꝙ Ad primũ
adhuc pugnat: ſed nõ habet pugna eius tantã effica- ꝛ ad tres in
tiã ſicut haberet/ ſi hec quattuor a xp̃i paſſiõe non ha ſtãtias.
beremus. Ad aliud dicendũ ꝙ hoc dicit apl'us pro Ad 2m
pter hoc ꝙ homines ſe indignos reddunt adiutorio p̃ncipale
paſſionis/ ꝛ debilitant multitudine peccatoꝝ: ſed nõ minus propter hoc operat̃ paſſio chriſti/ licet in illis
nõ operet̃. Ad aliud quod obijcit̃ de tempore an- Ad 3m
tichriſti dicendũ ꝙ illa perſecutio laxata poteſtate ĩ to ꝛ 4m
ta eccleſia graſſabit: ſed hoc nõ eſt ex aliqua debilitate paſſionis auferentis poteſtatẽ: ſed ex iuſticia laxantis ad tempus propter enormia peccata hominũ ad-
herentiũ antichriſto. Ad aliud dicendũ ꝙ in verita Ad 5m
te nullo iuſto titulo poſſedit nos demon: ſed tamẽ iuſte deus permiſit propter peccata noſtra: ꝛ quia mũdus totus in maligno poſitus eſt: ꝛ nos naſcimur in mundo maligno filij ire ex matre Cethea ꝛ p̃e amorreo qui ſunt ſerui diaboli. ꝛ ideo vernaculi eius dicimur tanq̃ꝫ ex domo ſua ex ancilla ꝛ ſeruo nati: ſꝫ chriſtus paſſione ſũa emit nos/ faciens de filijs ancille filios libere/ vt iã nõ ſim9 filij ancille/ ſed libere: qua libertate xp̃us nos liberauit: vt dicit apl's Gal. 4.

Cur deus homo et mortuus.

Factus eſt ergo homo mortalis: vt moriendo diabolũ vinceret. niſi em̃ homo eſſet qui diabolũ vinceret: nõ iuſte ſed violenter homo ei tolli videretur: qui ſe illi ſponte ſubiecit. Sed ſi hõ eum vicit iure manifeſto hominẽ ꝑdidit: ꝛ vt hõ vincat neceſſe eſt vt de9 in eo ſit qui eũ a peccatis immunẽ faciat. Si em̃ per ſe hõ eſſet vel angelus in hoĩe facile peccaret: cũ vtramqꝫ naturã per ſe cõſtet cecidiſſe. Ideo dei filius hominẽ paſſibilẽ ſumpſit: in quo ꝛ mortẽ guſtauit quo celũ nobis aperuit: ꝛ a ſeruitute diaboli. i. a peccato (ſeruitus em̃ diaboli pctm̃ eſt) ꝛ a pena redemit.

An xp̃us debuit fieri hõ mortalis: vt ſic ho Arti. V
minẽ a poteſtate diaboli liberaret. E
Einde q̃rit̃ de hoc qδ dicit ibi: [Fact9 eſt g̃ hõ
D mortalis. ꝛc̃.] Videtur em̃ nõ fuiſſe neceſſa- Arg. p̃o.
riũ: quia ex hoc ꝙ diabolus nos iniuſte detinuit (vt infra dicet̃) potuit iuſte nos de9 in poteſtatẽ
ſuã retrahere. Itẽ videt̃ ꝙ etiam debuit retrahere 2o
nos in ſuã poteſtatẽ: quia dei vt iuſti iudicis eſt reuocare quicquid fit iniuſte: ſꝫ iniuſte vendicauerat nos

3º ſibi diabolus: ergo deus debuit hoc reuocare ¶ Pꝗ-
re angelus in homine nõ potuit ſatiſfacere. angelus
eñi magis eſt homini vnibilis (licet nõ deo) ꝙ̃ de⁹: qꝛ
eoꝝ quoꝝ minoꝛ eſt diſtantia faciliꝛ eſt vnio. minoꝛ
aũt eſt diſtantia hominis ⁊ angeli ꝙ̃ hominis ⁊ dei:
ergo vnibilioꝛ eſt homo angelo/ ⁊ ecõuerſo ꝙ̃ de⁹ ho
Obiectio mini. ¶ Ponat̃ ergo ſic eſſe factum/ tunc videt̃ ꝙ ille
moꝛtis nõ eſſet debitoꝛ: ⁊ ita moꝛtẽ pro alijs ſoluere
potuiſſet: ergo nõ eſt veꝝ qd̃ dicit in lr̃a ꝙ homo ſatiſ
Solutio facere nõ potuit niſi deus eſſet in eo. ¶ Solutio dicẽ
ad pꝛimũ: dũ ad pꝛimũ ꝙ deus quidẽ iuſte poteſtatẽ diaboli re
⁊ 2m. trahere potuit quãdo voluiſſet: ſed non homo iniuſte
retraheret̃: quia homo bñ meruit vt in poteſtate dia
boli eſſet: licet diabol⁹ nullũ ius in eo haberet. vnde
iuſticia (de qua loquit̃ hic magiſter) eſt ex parte homi
minis retracti: nõ ex parte demonis iniuſte hominẽ
Ad 3m ſibi vendicantis. per hoc patet ſolutio etiã ad ſecũdũ
¶ Ad tertiũ dicendũ ꝙ ſupꝛa aſſignata eſt ratio q̃re
homo nõ potuit liberari niſi a deo homine: ⁊ hec ſuffi
Ad obiectũ ciat. ¶ Ad obiectũ aũt ꝙ hoc falſum eſt dicendũ ꝙ ſi
angelus incarnaret̃ ille eſſet creatũ bonũ ſimpliciter:
ergo totũ qd̃ eſſet ⁊ faceret ⁊ poſſet pro ſeipõ deberet
creatoꝛi: nec adhuc reſpõderet vnũ pꝛo mille: ergo iu
ſticia eius nõ ſufficeret ſibi/ ⁊ omnibꝫ alijs ¶ Pꝛ ſupꝛa
oſtenſum eſt ꝙ offenſa in deũ ſm vnã circũſtantiã eſt
infinita: ⁊ ſm damnũ illatũ eſt etiã infinita potentia
ſaltẽ: quia abſtulit oĩes qui de ipõ poſſunt naſci. nõ
tñ omnes qui de ipõ naſcerent̃. vnde opoꝛtet ſatiſfa-
cientẽ eſſe bonitatis ⁊ pꝛecij infiniti aliquo modo: ⁊ h̃
nõ cõpeteret alicui creato: ergo nulla creaturã redi-
mere potuit: ⁊ ſic verificat̃ qd̃ hic dicit̃ in lr̃a.

Quomõ ⁊ a qua pena xp̃s nos redemit per moꝛtẽ.

A qua pena: tẽpoꝛali ⁊ eterna. Ab eterna q̃-
dem relaxando debitum. A tempoꝛali vero
penitus nos liberabit in futuro quãdo nouiſ
ſima moꝛs inimica deſtructur. Adhuc enim
expectamus redemptionem coꝛpoꝛis ſm ani
mas vero iam redempti ſumus ex parte: non
ex toto. a culpa nõ a pena. nec omnino a cul-
pa. Non enim ab ea ſic redẽpti ſumus vt non
ſit: ſed vt nõ dominetur.

Artic. VI. ¶ An paſſio chꝛiſti liberauit nos a pena eter
F na ⁊ tempoꝛali.
¶ Inde queritur de hoc quod dicit in littera:
D [A qua pena: tempoꝛali ⁊ eterna. ⁊c̃.] Hic
eñi tãgit quartũ a quo liberati ſumus ꝑ moꝛ
Arg. pꝛimo tem chꝛiſti. videtur aũt falſum quod dicit pꝛo pꝛima
parte. ſ. ꝙ liberauit a pena eterna debitũ moꝛtis rela
Solõ xãdo. ¶ Si eñi dꝛ eterna moꝛs/ ignis gehẽne/ vel dã
Obo. natio eterna: videtur ꝙ nec tunc eos liberauit: quia
in igne gehẽne erant. quia non liberauit niſi eos qui
erant in lymbo. ⁊ illi nõ erant in moꝛte cũ viuerẽt cha
ritate: ⁊ aduentũ eius ſpe felici expectabant: vt dicit
2º Auguſtinus. ¶ Item nec poſt nec ante debitũ eterne
moꝛtis relaxatũ eſt alicui per ſolam moꝛtẽ: ergo vide
Queſtiũcla tur falſum qd̃ dicit. ¶ Itẽ quo ad alterã partẽ ꝙ di-
cit de liberatione a pena tẽpoꝛali in ſpe qñ in reſurre-
Obo pma. ctione inimica moꝛs deſtruet̃. videt̃ nihil eſſe: quia ſi
xp̃us nõ fuiſſet adhuc ſancti reſurrexiſſent/ ⁊ inimica
moꝛs in eis fuiſſet deſtructa. ¶ Pꝛobatio. articul⁹ fi-
dei eſt reſurrectio moꝛtuoꝝ/ cui nõ poteſt ſubeſſe fal-
ſum: ergo neceſſe eſt euenire: ergo ſiue xp̃us moꝛtu⁹
eſt ſiue nõ ſemper liberati fuiſſent a pena tp̃ali. ¶ Itẽ 2ª
ſi cauſat̃ talis liberatio a xp̃o videt̃ potius a reſurre-
ctione cauſari ꝙ̃ a moꝛte ipſius: quia reſurrectio chꝛi
ſti eſt cauſa noſtre reſurrectionis. vt dicit gloſa ſuper
epiſtolã ad Coꝝ. 15. ¶ Solutio dicendũ ꝙ moꝛs xp̃i Solõ.
ſoluẽdo vinculũ quo detinebamur liberat ab vtraqꝫ
moꝛte. ſ. tempoꝛali ⁊ eterna. vinculũ aũt illud eſt ob-
ligatio ex oꝛiginali peccato. ¶ Ad pꝛimũ ergo quod Ad pmũ
querit̃ quid vocet̃. dico ſine pꝛeiudicio ꝙ ſeꝑatio a vi ⁊ 2m.
ta eterna que eſt in viſione faciei ad faciẽ: ⁊ hoc debi-
tũ relaxatũ eſt in ſolutione pꝛecij per paſſionẽ. ⁊ nõ eſt
incõueniẽs ꝙ ſcti patres fuerunt in moꝛte illa ¶ Si Queſtiũcla
aũt tu queras qualiter illa fuit eterna moꝛs cũ tranſ Solõ.
ierit: dicendũ ꝙ fuit eterna in cauſa ex parte noſtra/ li
cet tranſierit virtute pꝛecij infiniti/ qd̃ ſoluit xp̃s pꝛo
nobis. a nobis eñi nunꝙ̃ trãſiſſet niſi illo vel alio mõ
ſimili liberatiõis quẽ deus determinaſſet. ¶ Ad hoc Ad q̃ſtiũc.
qd̃ querit̃ de altera parte dicendũ eodẽ modo ꝙ coꝛ-
poꝛa noſtra pertingere ad gloꝛiã reſurrectiõis nullo
modo poterant niſi ſoluto pꝛecio: ⁊ quãdo ad huiuſ-
modi ſolutionẽ liberati ſumus per moꝛtẽ xp̃i. ¶ Ad Ad ob. pm.
hoc qd̃ obijcit̃ de fide reſurrectionis dicendũ ꝙ arti-
culi fidei oꝛdinati ſunt ita. ſ. ꝙ reſurrectio moꝛtuoꝝ
credit̃ virtute dei futura ſoluto pꝛo nobis p̃cio ⁊ fra
cto vinculo quo detinebamur ne gloꝛiari poſſemus.
¶ Ad aliud dicendũ ꝙ modo quo ad exemplar dotiũ Ad 2m
coꝛpoꝛis refert̃ ad xp̃i reſurrectionẽ: ſed quo ad ſolu
tionẽ impedientis gloꝛiã coꝛpoꝛis refertur ad paſſio
nem vt ad cauſam.

Quomõ penã noſtrã poꝛtauit.

Peccata quoqꝫ noſtra. i. penã peccatoꝛũ no-
ſtroꝝ dicit̃ in coꝛpoꝛe ſuo ſuper lignũ poꝛtaſ-
ſe: quia ꝑ ipſius penã quã in cruce tulit: oĩs a
pena tempoꝛalis que ꝓ peccato cõuerſis de-
betur in baptiſmo penitus relaxatur: vt nul-
la a baptiſato exigatur: ⁊ in penitentia mino
ratur. Nõ eñi ſufficeret illa pena qua penitẽ
tes ligat eccleſia niſi pena chꝛiſti cooperaret̃
qui pꝛo nobis ſoluit. Unde peccata iuſtoꝛũ Roma. 3.
qui fuerunt ante aduentũ in ſuſtentatiõe dei
fuiſſe vſqꝫ ad chꝛiſti moꝛtẽ dicit apoſtol⁹ ad
oſtenſionem iuſticie eius in hoc tempe. Ecce
aperte expoſitũ eſt quõ ⁊ quid chꝛiſt⁹ ꝑ moꝛ
tẽ nobis meruit ⁊ impetrauit.

¶ An ꝑ paſſionẽ xp̃i delet̃ omnis pena. Arti. VII
¶ Inde querit̃ de hoc qd̃ dicit: [Omnis pena H
D temporalis que pꝛo peccato conuerſis debet̃
in baptiſmo penitus relaxat̃. ⁊c̃.] ſ. a. Hoc Arg. pꝛimo
eñi videt̃ falſum: quia requiritur cõtritio ⁊ doloꝛ de
peccatis: ⁊ illa ſunt pene. ¶ Pꝛ que eſt pena illa q̃ mi- Queſtiũcla
noꝛat̃ in penitentia. penitentia eñi infligit̃ ſm modũ
criminũ: ergo videtur ꝙ nõ ſit minoꝛata. ¶ Itẽ cum
paſſio chꝛiſti remittat aliquid/ ⁊ doloꝛ cõtriti aliquid
⁊ vis clauiũ aliq̃d: videt̃ ꝙ nulla pena vlterioꝛ in affli
ctõe debeat infligi: cũ tot ⁊ tãta adiutoꝛia ſufficere vi

Solutio ad primū. deāt Solō ad primū. baptiſm⁹ nō reqrit gemitū ⁊ planctū exterioꝛē: ⁊ ꝙ interioꝛē querit in adultis. hoc nō eſt ꝓpter impotentiā baptiſmi: ſed ne ſit fict⁹ accedēs: qꝛ fictio ponit obicē ſpūiſctō diſcipline. vt habetꝰ Sap. I. Ad q̄ſtiūculam. Ad aliud dicendū ꝙ pena debita pro peccato moꝛtali infinita eſt ⁊ improportionabilis infinita duratione: qꝛ ineternū meruit puniri. improportionabilis propter acerbitatē. dico ergo ꝙ deus relaxando culpā ꝑ ſe remittit pene eternitatē ⁊ improportionabilitatē acerbitatis: ſed adhuc remanet pena expiatiōis magna/ quā neceſſe eſt recōpenſari: ſed nō ſufficit homo de ſe: ⁊ ideo quantitatē maximā tollit paſſio xp̄i/ prout ſatiſfecit ꝓ nobis: ⁊ adhuc remanet pena ſolubilis in hac vita ſi tm̄ durat ſed grauis nobis ⁊ ideo illud quod graue eſt tollit paſſio chꝛiſti ī vi clauiū: ⁊ remāet adhuc pena ſatiſfactoꝛia nō multū grauis: ſed arbitraria pro virib⁹ noſtris/ ⁊ q̄litate ⁊ quātitate delicti.

Si ſolus chꝛiſtus debet dici redemptoꝛ vt ſolus dicitꝰ mediatoꝛ.

Unde ip̄e vere dicitꝰ mūdi redemptoꝛ: ⁊ dei hominūq̄ȝ mediatoꝛ. ſed mediatoꝛ in ſcriptura dicitꝰ ſolus filius. redemptoꝛ vero aliquādo etiā pater vel ſpūſſanctus. Sed hoc propter vſum poteſtatis: nō propter exhibitionē humilitatis ⁊ obedientie. Nā ſm̄ poteſtatis ſimul ⁊ obedientie vſum filius propꝛie dicitur redemptoꝛ: quia ⁊ in ſe expleuit ꝑ que iuſtificati ſumus: ⁊ ip̄am iuſtificationē eſt operatus potentia deitatis cū patre ⁊ ſpūſctō. Eſt ergo redemptoꝛ inquantū eſt deus poteſtatis vſu: inquantū homo humilitatis effectu. Et ſepius dicitꝰ redemptoꝛ ſm̄ humanitatem quia ſm̄ eā ⁊ in ea ſuſcepit ⁊ impleuit illa ſacramenta que ſunt cauſa noſtre redemptiōis propꝛie ergo filius dicitur redemptoꝛ.

Unde ip̄e vere dicitꝰ mūdi redēptoꝛ. ⁊c.] Hic incipit pars illa in qua agit qualiter xp̄us ex rōne meriti ſui vere dicitꝰ mūdi redēptoꝛ ⁊ mediatoꝛ. Et ideo diuiditꝰ in duas partes: in quaꝝ prima oſtendit qualiter eſt redēptoꝛ. In ſcd̄a qualitꝰ dicitꝰ mediatoꝛ ibi: [Et ſol⁹ dicitꝰ mediatoꝛ.] Et illa vlterius diuiditꝰ in duas: in quaꝝ pꝛima oſtendit effectū mediationis qui eſt recōciliatio. In ſecūda autem oſtendit in qua natura mediet/ ⁊ in qua rōe medij ibi: [Unde ⁊ mediatoꝛ dicitꝰ ſm̄ humanitatē nō ſm̄ diuinitatē. ⁊c.] Et in hoc terminatꝰ diſtinctio iſta.

Arti. VIII. An chꝛiſtus vere dicitur redemptoꝛ.

Incidit aūt dubiū circa pꝛimā partē/ ſm̄ quā rationē dicatꝰ xp̄us redemptoꝛ. ſi em̄ dicatur Arg. pꝛimo vſus poteſtatis (vt videtꝰ dicere in lr̄a) tunc ab initio fuit redēptoꝛ/ ⁊ cū redemptoꝛis ſit redimere: qꝛ redēptoꝛ ē nomē verbale/ ⁊ ꝑtinet ad actū redimēdi:
20 videtꝰ ꝙ ab initio redemit: qd̄ falſum eſt. Itē ſupra habitū eſt in hac eadē diſtinctōe ꝙ vſu poteſtatis non erat vtēdū in redēptiōe hoīs: ſed poti⁹ iuſticia vtēda erat. cū igitꝰ illa nō ſit niſi ſacramēta redēptōis ī ſe ſuſcipiendo: videtꝰ ꝙ potius filius redemptoꝛ ſit/ ⁊ non
30 pater vel ſpūſſctūs. Itē vſus poteſtatis eſt in oīb⁹ actib⁹ diuinis: ſed nō oēs actus diuini ſunt opa redēptiōis: ḡ vſus poteſtatis nō ſufficit ad hoc ꝙ aliquis dicatꝰ redēptoꝛ: ḡ pater ⁊ filius nō debent dici redemptoꝛ: ſed ſolus filius. Solutio ad totū. Solō dicendū ꝙ in veritate dupliciter dicitꝰ redemptoꝛ: vt dicit in lr̄a. ſ. vſu poteſtatis ⁊ humilitatis effectu: ſed vſus poteſtatis abſolute nō facit redēptoꝛē: ſed vſus poteſtatis in illo opere per qd̄ eſt redemptio: niſi em̄ in paſſione xp̄i fuiſſet diuina poteſtas nō moꝛtē moꝛte ſuperaſſet/ nec īfernū viciſſet: ſed ſolus inter moꝛtuos liber fuiſſet. ⁊ in hoc poteſtatis vſu cū xp̄o operabatꝰ pater ⁊ ſpūſſanctus licet nō in ſuſtinentia paſſionis/ ⁊ effectu humilitatis ⁊ hoc intendit magiſter. vnde ip̄e xp̄us dicit pater in me manēs ip̄e facit opa. ⁊ Luc. II. dicit de ſpūſancto: Si in digito dei eijcio demonia profecto peruenit in vos regnū dei. ⁊ per hoc patet ſolutio ad oīa obiecta

Arti. IX An ſacramenta que ſunt cauſa noſtre iuſtificationis xp̄us in ſe receperit.

Deinde queritꝰ de hoc qd̄ dicit: [In ea ſuſcepit ⁊ impleuit illa ſacramenta. ⁊c.] ſ. a. Sacramēta em̄ q̄ ſunt cauſa noſtre iuſtificatiōis ſunt penitentia/ vnctio extrema/ ⁊ hmōi: de quib⁹ nō legitꝰ ꝙ ea ſuſceperit xp̄us. Solutio ad totū. Sed ad hoc dicendū ꝙ duplicia ſunt ſacramēta. ſ. ex ꝑte noſtra que ſunt q̄ſi medicina vt vaſa appoꝛtātia nobis medicinā: ⁊ ſacramēta in xp̄o: vt natiuitas/ paſſio/ ⁊ reſurrectio/ ⁊ hmōi q̄ ſunt cauſa noſtre redemptionis ex parte ſatiſfaciētis pro nobis a quo virtutē habēt ſacramenta q̄ ſuſcipimus. ⁊ de illis loquimur hic. vel poteſt dici ꝙ xp̄s exhibuit ſacramētoꝝ rē dando eis effectū: licet nō ſuſcepit ſacramēta/ vt nos ſuſcipim⁹ ea. Baptiſmū em̄ ſuſcepit dando vim regeneratiuā aquis. rē aūt confirmationis ⁊ actū pro nobis penitentie lamentū flēdo ⁊ oꝛando ⁊ ieiunando pro nobis vt noſtrū lamentū poſſet habere effectuū diſtributōnē: eucbariſtie coꝛp⁹ ſuū dando diſcipulis. oꝛdinē aūt faciendo eos ꝑticipes poteſtatis ſue in ligando ⁊ ſoluendo ⁊ cōſecrādo coꝛpus ſuū. actū vnctionis extreme nō legitꝰ recepiſſe quia vnctio marie nō fuit facta oleo: ſed illius exhibuit rem perfectā/ quādo ſurrexit oleo exultationis glorie plene delibutus. tamē pꝛioꝛ ſolutio eſt de intētiōe littere. Alij dicunt ꝙ exhibuit ſacramēta qn̄ ſanguis ⁊ aqua profluxerunt de latere. Joh. 19. aqua expiationis ⁊ ſanguis redemptionis.

De mediatoꝛe.

Qui ſolus dicitur mediatoꝛ: nō pater vel ſpiritusſſanctus. De quo apoſtolus: Unus mediatoꝛ dei ⁊ hominū homo chꝛiſtus ieſus: .I. Timo. 2 id eſt per hominē quaſi in medio arbiter eſt ad cōponendā pacē: id eſt ad recōciliandū homines deo. Hic eſt arbiter quē iob deſiderat Utinā eſſet nobis arbiter. Job. 31. Recōciliati enim ſumus deo (vt ait ap̄lus) per moꝛtē chꝛiſti: qd̄ Roma. 5. ſic intelligendū eſt: quaſi nos ei ſic recōciliauerit chꝛiſtus: vt inciperet amare quos oderat: ſicut recōciliatur inimicus inimico: vt deinde ſint amici q̄ ante ſe oderant: ſȝ iā nos diligēti deo reconciliati ſumus. non em̄ ex quo ei reconciliati ſumus per ſanguinem filij nos cepit diligere: ſed ante mundum priuſq̄ȝ nos

aliquid eſſemus. Quomō ḡ nos diligēti deo
ſumus recōciliati? Propter pctm̄ cum eo ha-
bebamus inimicitias: qui habebat erga nos
charitatē. etiā cū inimicitias exercebam⁹ ad
uerſus eū operando iniquitatē. Ita ergo ini
mici eram⁹ deo ſicut iuſticie ſunt inimica pec
cata: ⁊ ideo dimiſſis peccatis tales inimicitie
finiuntur: ⁊ recōciliamur iuſto quos ipē iuſti
ficat. Chriſt⁹ ergo dicitur mediator eo ꝙ me-
dius inter deū ⁊ homines ipos recōciliat deo
Reconciliat aūt dū offendicula hominū tol
lit ab oculis dei. i. dū peccata delet quib⁹ de
us offendebatur ⁊ nos inimici eius eramus.
Sed cū peccata deleat nō ſolus filius: ſʒ ⁊ pa
ter ⁊ ſpirituſſanctus quoꝝ deletio eſt noſtra
ad deū recōciliatio: quare ſolus filius dicit̄
mediator. Nam de patre legit̄ ꝙ recōciliaue
2. Cor. 5. rit ſibi mūdū. Ait em̄ apoſtolus: Deus enim
erat in chriſto mundū ſibi recōcilians. Cū er
go reconciliet: q̄re nō dicit̄ mediator? Quia
nec medius eſt inter deū ⁊ homines: nec in ſe
habuit illa ſacramenta quoꝝ fide ⁊ imitatōe
iuſtificamur. i. recōciliamur deo. Recōcilia
uit ergo nos tota trinitas virtutis vſu. ſ. dum
peccata delet: ſed filius ſolus impletiōe obe-
diētie: in quo patrata ſunt ſm humanam na-
turam ea p̄ q̄ credentes ⁊ imitātes iuſtificant̄

Scdm quā naturā ſit mediator

Unde ⁊ mediator dicitur ſm humanitatem:
nō ſm diuinitatē. Nō em̄ eſt mediator inter
deū ⁊ deum: quia tm̄ vnus eſt deus: ſed inter
deū ⁊ hominē quaſi inter duo extrema: quia
medius eē nō poteſt niſi inter aliqua media
tor eſt: ergo inquantū homo. Nā inquātum
deus nō mediator ſed equalis patri eſt. Hoc
idē qd̄ pater cū patre vnus deus. Mediat er
go inter homines ⁊ deū trinitatē ſm hoīs na
turā in qua ſuſcepit illa p̄ que reconciliamur
deo trinitati: ⁊ ſm eandē habet aliquid ſimi-
le deo: ⁊ aliquid ſimile hominibus qd̄ media
tori cōgruebat: ne p̄ omnia ſimul hominibus
longe eſſet a deo: aut per oīa deo ſimilis lon-
ge eſſet ab hominibus: ⁊ ita mediator nō eēt:
Uerus ergo mediator xp̄us inter mortales
peccatores ⁊ īmortalē iuſtū apparuit morta
lis cū hoībus: iuſtus cū deo p̄ infirmitatē p̄
pinquās nobis per iuſticiā deo. Recte ḡ me
diator dictus eſt: q̄ inter deū īmortalē et ho
minē mortalē eſt deus ⁊ hō recōcilians homi
nē deo. in tantū mediator inquantū eſt hō. ī-
quantū aūt verbū nō eſt medius: quia vnus
cū patre deus. Si ergo xp̄us ſm vos o hereti
ci vnā tm̄ habet naturā vnde medius erit: et
niſi ita ſit medius vt deus ſit p̄pter diuinita-
tis naturā: ⁊ hō p̄pter humanitatis naturam
quō humana in eo recōcilianẗ diuinis? Nam
ipē veniens prius in ſe humana ſociauit diui
nis per vtriuſqʒ nature cōiūctionē in vna pſo
na. Deinde omnes fideles p̄ mortē recōcilia-
uit deo dū ſanati ſunt ab impietate quicūqʒ
humilitatē xp̄i credendo dilexerunt ⁊ dilige
do imitati ſunt. Ecce hic aliquaten⁹ inſinua-
tur quare chriſtus ſolus mediator dei dicit̄ ⁊
hominū: ⁊ ſm quā naturā mediet. ſ. humanā
⁊ cui mediet. ſ. deo trinitati. Trinitati enim
nos recōciliauit per mortē p̄ quā etiā nos re- Ad
demit a ſeruitute diaboli. nā vt Petrus ait:
Nō corruptibilib⁹ auro ⁊ argēto redēpti ſu- 1. Petri. 1.
mus: ſed p̄cioſo ſanguine agni immaculati

An xp̄us ſit mediator inter deū ⁊ hominē. Arti. x.

Einde querit̄ de altera parte vbi dicit̄: [Qui R
D ſolus dicit̄ mediator. ⁊c̄.] Si em̄ dicit̄ xp̄us Arg. p̄mo
ſm humanā naturā mediator/ videt̄ poti⁹ di
ci extremū q̄ʒ mediū: quia homo eſt extremū. Item 2º
mediū nunq̄ʒ habet ī ſe actu vtrūqʒ extremoꝝ: ſʒ xp̄s
eſt verus deus ⁊ verus homo: ergo ipē nō medi⁹ in-
ter deū ⁊ hominē. Itē ipē videt̄ ſibi cōtradicere in 3º
lr̄a. Primo em̄ dicit ꝙ xp̄us eſt mediator ratione hu
mane nature tm̄: ⁊ poſtea circa finē ſecundi capituli
loquens de hereticis dicit: Si ergo chriſtus ſm vos
hereticos vnā tm̄ habet naturā vnde medius erit ni-
ſi ita medius ſit vt deus propter naturam deitatis
⁊ homo propter humanitatis naturā: ergo videtur
ꝙ p̄pt̄ coniunctionē vtriuſqʒ nature medius ſit: ⁊ hic
dicit ꝙ propter humanā tm̄. ergo ſibi contrarius eſt
Si mediū dicitur participatione extremorū tunc 4º
mediū erit eque diſtans ab vtroqʒ extremo: ergo non
erit actus mediȷ̄ vnū extremū cōiungere cū altero: er-
go actus mediatoris nō erit recōciliare hominē deo:
vt videt̄. Itē cū inueniatur in alio cōuenientia cū 5º
vtroqʒ extremo: vt demon qui īmortalis eſt cū deo. ⁊
miſer nobiſcū nunq̄d ipē mediator erit īter nos ⁊ deū
videtur ꝙ ſic: quia ꝯuenit cū vtroqʒ extremoꝝ. Itē 6º
angelus bonus qui eſt creatura nobiſcū immortalis
autem ⁊ bonus cū deo videtur eſſe medius inter nos
⁊ deū: ergo eſſe mediatorē nō tm̄ conuenit chriſto: vt
videtur. Solutio ad hec omnia fere eſt per quan- Solutio
dam auctoritatē Auguſtini in. ix. de ciuitate dei/ que
quidem longa eſt: ſed bona: vbi dicit ſic: Mediatorē
inter nos ⁊ deum/ ⁊ mortalitatem habere oportuit
tranſeuntem et beatitudinem permanentē: vt per id
quod tranſit congruenter morituris ad id quod per-
manet transferret ex mortuis. Boni em̄ angeli inter
miſeros ⁊ mortales ⁊ beatos ⁊ immortales mediȷ̄ eſ
ſe non poſſunt: quia ibi quoqʒ ⁊ beati ⁊ immortales
ſunt: poſſunt autem eſſe mediȷ̄ angeli mali qui īmor-
tales ſunt cum illis miſeri cum iſtis. his contrarius
eſt mediator bonus/ qui aduerſus eorū immortalita
tem ⁊ miſeriam ⁊ mortalis eſſe ad tempus voluit: et
beatus in eternitate perſiſtere potuit: ac ſic eos ⁊ im
mortales ſup̄bos ⁊ miſeros noxios ne īmortalitatis
iactantia ſeducerēt ad miſeriam/ ⁊ ſue mortalitatis
hūilitate ⁊ ſue btitudinis benignitate deſtruxit ī eis

quoꝝ corda per ſuā fidem mundans ab illorum im-
mundiſſima dānatione liberauit. ex hoc patet ꝙ nec
angelus bonus/nec angelus malus mediator eſt: qꝛ
angelus bonus nobiſcū nō cōuenit/ſed angelus ma-
lus/licet cōueniat: tm̄ actū mediatoris in cōiungendo
beatis nō habet: ſed potius actū ſeductoris. vñ ibidē
infra dicit Aug. Ad hoc ſe quippe interponit medi⁹
immortalis ⁊ miſer: vt ad imortalitatē beatā tranſi-
re nō ſinat: qm̄ ꝑſiſtit qđ impedit. ſ. ip̄a miſeria. ad h̄
aūt ſe iterponit mortalis ⁊ btūs/vt mortalitate trāſ-
acta ⁊ ex mortuis faceret imortales/qđ in ſe reſurgē
do mōſtrauit/⁊ ex miſeris beatos vnde nunꝙ̄ ip̄e di
ſceſſit. ex hoc accipit̄ ꝙ illud mediū eſt mediū/qđ eſt vt
via in extremū/⁊ mediū cōiunctiōis: ⁊ nō ꝑ eque di-
Ad pmū ſtantiā ab vtroqꝫ. Dicendū ğ ad primū ꝙ xp̄us in-
quantū hō ꝯuenit cū extremo: ⁊ ex virtute vniōis ha
bet aliquid ip̄m in quo cōuenit cū alio. ſ. iuſtitiā ⁊ gra
tie plenitudinē: qꝛ ſine illa nō eſſet mediū cōiungens:
ſed diſtans ⁊ faciens diſtare/ſicut angelus mal⁹. cō-
uenit aūt cū hoīe ꝑ mortalitatē q̄ eſt via ꝑ ſolutionem
precij: ⁊ ſic vtrūqꝫ eſt medians. ſ. in id in quo cōuenit
cū hoīe: qꝛ mortalitas trāſiēs in imortalitatē mediat
⁊ id in quo cōuenit cū deo: qꝛ plenitudo gratie eſt de
qua omnes accepimus gratiā pro gratia. vnde nō di
citur hic mediū ꝑ reſpectū ad naturā: ſed poti⁹ ad na-
ture ſic vnite proprietates duas: in quaꝝ altera cōue
nit cū vno extremo: ⁊ in altera cū reliquo. ⁊ in vtraqꝫ
Ad 2m eſt via inferiori extremo in ſupius extremū. Ad ali
ud dōm ꝙ ē mediū ꝑ abnegationē ⁊ cōmixtōnē ⁊ tale
nō habet in ſe extrema: ſ; illud qđ eſt ita mediū ꝙ ha-
beat actū mediatoris qui eſt vnire inferius extremū
vite ſuꝑiori: ſed xp̄s eſt ita mediū ꝙ ip̄e eſt mediator
⁊ cōiungens vnū cū altero: ⁊ ideo oportet in ſe habe-
Ad 3m re extrema actu. Ad aliud dicendū ꝙ ip̄e nō eſt ſibi
cōtrarius: quia medium ſonat inferioritatē. xp̄s aūt
ſm hoc ꝙ verbū eſt nō eſt inferior patre: ſed equalis:
tamē vnio verbi exigit̄ ad eſſe mediatorē: quia vnum
extremū habet ille per naturā. ſ. immortalitatē: ⁊ ali
ud ꝑ vnionē ad diuinā naturā: licet tm̄ inſit hūane na
ture ſm gratie plenitudinē: quia datus eſt ei ſpūs nō
ad menſurā: ⁊ quia ceſſante vnione humana natura
nō haberet illā beatitudinē gratie: ⁊ ideo Aug. loqui
tur cōtra hereticos/dicēs ꝙ nō eſſet mediator niſi ha
beret vtrāqꝫ naturā. non ꝙ gratia vtriuſqꝫ mediator
ſit: ſed quia vt eſſe poſſit mediator in altera natura/q̄
via eſt in ip̄o ad reliquā vtraqꝫ exigit̄. ꝙ aūt ita ſit ac-
cipit̄ ab Aug. qui ſic dicit in. ix. de ciuita. dei. Nec ab
hoc mediator eſt: quia verbū maxime quippe imorta
le: ⁊ maxime beatū verbū longe eſt a mortalibus mi
ſeris: ſed mediator eſt per qđ homo coīp̄o vtiqꝫ oſten-
dens ad illud nō ſolū beatū: verūetiā beatificū bonū
nō oportere queri alios mediatores ꝑ quos arbitra-
mur nobis peruentōis gradus eſſe moliendos: quia
beatus ⁊ beatificus deus factus particeps humani
tatis nature cōpendiū prebuit ꝑticipande diuinita-
Ad 4m tis ſue. Ad aliud dicendū ꝙ mediū qđ eſt mediator
⁊ via (vt ita dicā) nō ita dicit̄ per eque diſtantiā: quia
Ad 5m hoc oppoſitionē habet cū vtroqꝫ extremoꝝ. Ad ali
ud dicendū ꝙ demon habet quandā cōuenientiā cū
vtroqꝫ: ſed imortalitas ſua nō eſt vera imortalitas:
⁊ ideo nō cōuenit niſi ſm quid. ꝓ ip̄e nō eſt via: ſ; po-
Ad 6m tius abductio. ⁊ ideo nō cōuenit ei mediare. Ad ali
ud dicendū ꝙ angel⁹ bon⁹ nō cōuenit: quia hoc qđ ē
eſſe creaturā nō eſt cōuenientia ſufficiens. ꝓ media-
re int̄ deū/hoīem recōciliādo nō potuit: ſic p⁹ hitū ē.

Qđ alio modo potuit deus libe rare hominē: et quare potius iſto.

Diſtin. XX. De redēptō ne nr̄a facta per paſſionē xp̄i q̄ntū ad ꝯgruētiā et neceſſitatē.

f I vero queritur vtrū alio modo poſſet deus hominē libe
rare ꝙ̄ per mortē chriſti. Dicimus ⁊
aliū modū fuiſſe poſſibilē deo cuius poteſta a
ti cuncta ſubiacent: ſed noſtre miſerie ſanan- b
de cōuenientiorē modū aliū nō fuiſſe: nec eē
oportuiſſe. Quid eñ mentes noſtras tm̄ eri- c
git ⁊ ab imortalitatis deſperatione liberat ꝙ̄
ꝙ tanti nos fecit deus: vt dei filius immutabi
liter bonus in ſe manēs quod erat: et a nobis
accipiens quod nō erat: dignatus noſtrū ini-
re cōſortiū: mala noſtra moriendo perferret.
Eſt ⁊ alia ratō quare iſto poti⁹ modo ꝙ̄ alio
liberare voluit: quia ſic iuſticia ſuperaret dia- d
bolus non potentia. Et quomodo id factum
ſit explicabo vt potero. Quadā iuſticia dei i e
poteſtatē diaboli traditū eſt genus humanū
peccato primi hominis in omēs originaliter
tranſeunte: ⁊ illius debito omnes obligante.
Unde omnes hoīes ab origine ſunt ſub prin Eph. 2.
cipe diabolo. Unde apoſtolus: Eramus na- f
tura filij ire: natura. ſ. vt eſt deprauata a pec-
cato: nō vt eſt recta creata ab initio. Modus
autem ille quo traditus eſt homo in diaboli
poteſtatē: non ita debet intelligi tanꝙ̄ deus
hoc fecerit aut fieri iuſſerit: ſed ꝙ tm̄ permiſe
rit iuſte tamē. Illo eñ deſerente peccantem g
peccati auctor illico inuaſit: nec tamē de⁹ cō
tinuit in ira ſua miſerationes ſuas: nec homi-
nem a lege ſue poteſtatis amiſit: cū in diabo-
li poteſtate eſſe permiſit: quia nec diabol⁹ a
poteſtate dei eſt alienus: ſicut nec a bonitate
Nam qualicūqꝫ vita diabolus vel homo nō
ſubſiſteret niſi per eū qui viuificat oīa. Non
ergo deus hominē deſeruit: vt nō ſe illi exhi
beret ⁊ deū: ſed inter mala penalia etiam ma
lis multa preſtitit bona: ⁊ tandē hominē quē
cōmiſſio peccatoꝝ diabolo ſubdidit remiſſio Heb. 2.
peccatoꝝ ꝑ ſanguinē xp̄i data a diabolo eru-
it: vt ſic iuſticia vinceret diabolus: nō poten-
tia. Sed qua iuſticia? Jeſu chriſti. Et quō vi
ctus eſt ea? Quia in eo nihil dignū morte in-
ueniens: occidit eū tamē: ⁊ vtiqꝫ iuſtū eſt vt
debitores quos tenebat liberi dimittantur i
eū credentes: quem ſine vllo debito occidit.
Ideo autē potentia vincere noluit: quia dia- h
bol⁹ vitio ꝑuerſitatis ſue amator eſt potētie
⁊ deſtor oppugnatorqꝫ iuſticie: i q̄ hoīes ma
gis eū imitāt̄ q̄ neglecta vl' etiā ꝑoſa iuſticia

potentie magis ſtudent eiuſq; vel adeptione letanť: vel cupiditate inflāmanť. Jdōq; placuit deo vt nō potentia ſed iuſticia vincens hominē erueret: in quo homo eū imitari diſceret. Poſt vō in reſurrectiōe ſecuta eſt potentia: quia reuixit mortuus nunq̄ poſtea moriturus. Sed nōne iure equiſſimo vinceretť diabolus: ſi potentia tm̄ chriſtus cum illo agere voluiſſet? vtiq;: ſed poſtpoſuit chriſt⁹ qđ potuit vt prius ageret qđ oportuit. Juſtitia ergo humilitatis hominē liberauit quē ſola potentia equiſſime liberare potuit.

De cauſa inter deum ⁊ hominem et diabolum.

Si em̄ tres illi in cauſa venirent. ſ. deus: diabolus: ⁊ homo. diabolus ⁊ homo quid aduerſus deū dicerent nō haberent. Diabolus em̄ de iniuria dei cōuinceretť: quia ſeruū eius. ſ. hominē ⁊ fraudulenter abduxit: ⁊ violenter tenuit. Homo etiā iniurius deo cōuinceretť. quia precepta eius cōtempſit: ⁊ ſe alieno dominio mancipauit. De homīs etiā iniuria cōuinceretť diabolus: quia ⁊ illū prius fallaci ꝓmiſſione decepit: ⁊ poſt mala inferendo leſit Jniuſte ergo diabolus quantū ad ſe tenebat hominē: ſed homo iuſte tenebať: quia diabolus nunq̄ meruit poteſtatē habere ſuper hominē: ſed homo meruit ꝑ culpā pati diaboli tyrannidē. Si ergo deus qui vtriq; ꝑerat potentia hominē liberare vellet: ſola iuſſionis virtute hominē potuit rectiſſime liberare: ſ; ob cauſam premiſſa; iuſticia humilitatis vti voluit. Qui dū in carne mortali crucifix⁹ eſt iuſtificati ſumus. i. per remiſſionē peccatorū eruti de poteſtate diaboli: ⁊ ita a chriſto iuſticia diabolus victus eſt non potētia. Quomō autem in ei⁹ ſanguine nobis peccata ſunt dimiſſa ſupra expoſitum eſt.

A ſ [J vō querit vtrū alio modo poſſet de⁹ hominē liberare ⁊c̄.] Hic incipit q̄rta ꝑs illi⁹ diuiſionis que in principio. xviij. diſtinctōnis poſita eſt. ⁊ agiť hic vtrū deus alias q̄z ꝑ mortē poterat liberare: ⁊ durat vſq; ad illū locum vbi diciť in hac eadē diſtinctiōe: [Chriſtus aūt eſt ſacerdos ideq; hoſtia.] Et diuidiť ī ꝑtes duas/ in quarū prima oſtendit rationes cōgruentie: quare iſto mō voluit redimere cū alius mod⁹ eſſet poſſibilis. Jn ſecunda exequiť cauſam inter deū ⁊ hominē ⁊ diabolū ibi: [Si em̄ tres illi in cauſam veniſſent.] Jn prima parte tria facit. Primo queſtionē ꝓponit. ⁊ ſecundo cauſam ſolutionis vnā dat ex iuuātib; ad ſpem imortalitatis. Tertio dat aliā ex ratione iuſticie. ⁊ hec tria facit in vno capitulo: ⁊ ex hoc patet ſententia.

Arti. 1 An alius modus liberationis eſt poſſibilis preter illū quo liberatū eſt genus hūanū

i Ncidit aūt h̄ dubiū ꝑmo ſi eſt ali⁹ mod⁹ poſſibil' (vt dicit) vel nō. ſ̄. a. Et ſi h̄ eſt veꝝ ꝙ ali⁹ eſt poſſibilis. Et tunc queriť ſecundo q̄ poſſibilitate ſit ille poſſibilis. Procediť autē ad primū hoc modo dicit Anſ. ꝙ minimū incōueniēs decētiſſime iuſticie dei eſt impoſſibile. eſt aūt maximū incōueniens in iuſticia iudicij: ⁊ precipue corā iudice illo a q̄ nō eſt ad aliū appellare: ḡ ſuſtinere iniuſticiā impoſſibile eſt deo: ſed peccatū ſine cōdigna ſatiſfactōe remittere iniuſtū iudiciū eſt: ḡ hoc impoſſibile eſt deo. Probatū aūt eſt ſupra/ ⁊ adhuc probabiť ampli⁹ nō poſſe facere cōdignā ſatiſfactionē ꝓ peccato niſi deū et hominē. hoc em̄ dixit Ambro. in precedenti diſtin. ḡ videť aliū modū nō fuiſſe poſſibilē. Arg. primo

Jtē cōgruentia ⁊ incongruentia opponunť: aut igiť in genere nature/ aut in genere moris. Conſtat prout hic loquiť de eis ꝙ nō opponunť in genere nature: q2 nō loquimur de naturis: ſed de opere volūtatis/ qđ eſt liberatio: ḡ opponiť in genere moris: ḡ ſi cōgruū eſt bonū/ oportet ꝙ incōgruū ſit malū: quia bonū bono nō opponitur: ſed deus vel filius dei nō pōt facere malū: ḡ nō pōt facere incōgruū. ſi igiť alius modus nō fuit cōgru⁹ noſtre miſerie ſanande/ alius modus nō fuit deo poſſibilis. 2º

Jtē (vt dicit Anſ.) cū queriť vtrū alio modo liberare poterat genus humanū: nō queriť modus ex parte dei qui oīa poteſt: ſed queriť modus ex ꝑte noſtra: ḡ hoc eſt querere ſi alio mō exire poteramus nos de reatu pctī. cōſtat aūt ꝙ nō niſi ꝑ deū ſatiſfaciētem qui etiā eſſet homo/ vt probat Anſ. ḡ alius mod⁹ nō fuit deo poſſibilis. 3º

Jtē hoc videť expreſſe dicere q̄dā auctoritates/ quaꝝ vna eſt ad Thitū. 2. gloſa ſuꝑ illud apparuit gratia. dicit ſic: Nō eſſemus ꝑticipes deitatis ei⁹ niſi ipe particeps eſſet noſtre mortalitatis. cū igiť nō ſumus participes niſi ꝑ gratiā reconciliationis nō eſſemus recōciliati niſi in noſtra humanitate mortuus eſſet ꝓ nobis. 4º obi ꝑ auctoritates. pma

Jtē ad Romanā. 5. ſuꝑ illud: Ut ſicut ꝑ inobedientiā vnius. ⁊c̄. glo. Jlla fides ſana eſt: qua credimus nullū hominē ſiue paruule etatis/ ſiue maioris liberari a cōtagio mortis antique ⁊ obligatiōe peccati quā prima natiuitas cōtraxit niſi ꝑ mediatorē vnū dei ⁊ hominū/ hoīem ieſum xp̄m/ cuius ſaluberrima fide illi facti ſunt ſalui 2ª

Jtē Anſ. in li. Cur deus homo nō poterat tranſire calicē niſi biberet. nō quia nō poſſet vitare mortē ſi vellet ſed (ſicut dictū eſt) impoſſibile erat aliter ſaluare mundū. 3ª

Jtē Heb. 2. ſuꝑ illud: Per paſſionē cōſumari auctorē ſalutis eoꝝ. ⁊c̄. glo. Niſi xp̄us moreretť/ homo nō redimereť: ⁊ nō redemptus periret: ⁊ fruſtra eſſent omīa facta. ex his ⁊ multis alijs videť cōcludi ꝙ nō erat alius modus poſſibilis ad liberandū genus humanū. 4ª

Jtē quidā obijciunt ſic: Deus illū modū preuiderat ⁊ ꝑdeſtinauerat: q2 ꝑdeſtinatio eſt de oīb; bonis ſalutarib;: ſed qđ predeſtinatū eſt impoſſibile ē nō eſſe: ⁊ neceſſe eſſe/ ⁊ poſſibile nō eſſe ſunt contradictorie in quarto ⁊ ſecundo modo modaliū. 5º

Jtem fides patriarchaꝝ credidit hunc modū: fidei aūt nō pt ſubeſſe falſum: ḡ neceſſe fuit eſſe hunc modū liberatōnis: ḡ nō fuit poſſibile eſſe aliū. 6º

Sed cōtra Grego. in moralib; li. 20. Qui nos exiſtere fecit de nihilo. reuocare etiā ſine morte ſua ⁊ paſſione potuit. Rōnes in opm. pma.

Jtem Leo papa in legenda in ramiſpalmaꝝ: Omnipotētia filij dei q̄ ꝓpter eandē eſſentiā eſt equalis patri potuiſſet genus humanū a diaboli dn̄io ſolo imperio ſue voluntatis exuere niſi in diuinis oꝑib; maxie ꝯgruiſſet 2ª

vt nequitie hoſtilis aduerſitas de eo qđ vicerat vin-
3a cereꝛ. Itē Augꝰ in lib. de ciui. xiij. Cōtra eos vtiqꝫ
qui dicūt defuit ne modꝰ aliꝰ deo qui liberaret a mi-
ſeria vt vnigenitū ſuū filiū hominē fieri vellet induē
do humanā naturā ⁊ carnē: ſic eſt refellere vt iſtū bo
nū modū aſſeramꝰ ⁊ diuine cōgruū dignitati: verū
etiā vt oſtēdamꝰ aliū modū poſſibilē deo nō defuiſ-
ſe cuiꝰ ptāte cūcta equaliter ſubiacēt: ſed ſanāde no-
4a ſtre miſerie ꝯueniētiorē modū aliū nō fuiſſe. Itē ſu
per illud pſ̄. 21. Et nō ad inſipiētiā mihi: dic̄ glo. Ut
ſapiēter genꝰ humanū meo ſanguine libereꝛ: nullꝰ
enim cōueniētior modus noſtre liberatiōis q̄ꝫ vt ho
mo qui per ſuperbiā cecidit: per humilitatē reſurgat
Obijciꝛ ꝑ rōnes ad idem. Ad hoc ſunt etiā rōnes nō ſolū ꝓbantes ꝙ alius
fuit poſſibilis: ſed etiā ꝙ alius fuit magis ꝯgruꝰ. di
gnū em̄ honore nō cōgruit pati penas ⁊ exiliū: filiꝰ
2a autē fuit oī honore dignꝰ: ergo nō debebat ſibi hoc
ad iniuriā facere: vt penas ⁊ exiliū ſubiret. Itē ſi-
ne ſatiſfactiōe remittere peccatū fuiſſet maioris ꝑfe-
ctionis: ergo fuiſſet deo ꝑfectiſſimo magis cōgruꝰ il
le modꝰ. Probatio prime eſt ꝙ ad hoc nos inuitat/
vt diligamꝰ inimicos: ⁊ vt dimittamꝰ oībus debē-
tibus nob: etiā p̄ter hoc ꝙ exigamus ſatiſfactionē. ſi
ergo bonum ſuadet nobis p̄mo debuit hoc facere in
Sol'o ſeipſo. Itē ſi dicas ꝙ ſeipm̄ negare nō potuit: negaſ
Inſtātia ſet autē ſeipm̄ ſi faceret cōtra iuſticiā ſuā. Cōtra ſic̄
ipſe ſua iuſticia eſt: ita eſt ipſe ſua miſericordia q̄ ſuꝑ-
exaltat iudiciū: ergo exigēdo tā grauē emendā videꝛ
3a venire cōtra ſuā miſericordiā. Itē impiꝰ iudex eſt q̄
plus exigit in emēda q̄ꝫ poſſet reꝰ facere: quia ille nō
querit emēdationē rei: ſed ſitit ſanguinē eiꝰ cū oīs iu
ſticia nō querat niſi emēdare hominē ⁊ ſaluare: ergo
ſi deꝰ exigit talē emēdā quā nō poſſet p̄ſtare purꝰ ho
mo vel homo in ſtatu in quē ceciderat: videꝛ ꝙ non
decēter illud exegit: ſed impie ſitiēdo mortē hoīs: er
go cū hoc nō ſit fas credere de deo: videꝛ ꝙ homo pu
rus ꝑ ſe ſatiſfacere potuit: ⁊ ſic aliꝰ fuit modꝰ deo poſ
Sol'o ſibil'. Uel ſi tu dicas ꝙ homo nō fuit ī gratia: ⁊ ita
Inſtātia. nihil gratū facere potuit. Cōtra hoc eſt ꝙ cū hō fac̄
qđ pōt ſtatim dat ei deus gratiā: ſed multi fuerūt q̄
fecerūt qđ potuerūt ⁊ gratiā habuerūt: ⁊ ſic poſſibi-
le fuit de oībus ſi ſe p̄paraſſent: ergo videꝛ ꝙ deꝰ id
4a qđ potuerūt facere acceptare debuit. Itē. 1. Joh.
2. diciꝛ ꝙ mādata eiꝰ grauia nō ſunt. Et Hiero. di
cit ꝙ anathema ſit q̄ dicit deū p̄cepiſſe īpoſſibilia: er
go nūq̄ꝫ exigit ab hoīe talē emēdatiōis modū quem
Sol'o nō poſſet explere niſi deꝰ eſſet homo vt videꝛ. So
lutio ſine p̄iudicio dico ꝙ aliꝰ fuit modꝰ poſſibilis cō
ſiderata poteſtate dei cui nihil iniuſtū eſt: vt dic̄ An-
ſelmꝰ ⁊ nihil impoſſibile: ſed tn̄ ex ex parte noſtra im
poſſibile fuit nos redimi niſi per deū ⁊ hominē nō ꝙ
hoc intēdā dicere ꝙ ſi deꝰ nos liberaſſet quin eſſemꝰ
liberati. Sꝫ eſt cōſiderare potētiā liberatōis ex ꝑte
dei ⁊ ex ꝑte nr̄a ⁊ ex ꝑte vtriuſqꝫ ſil'. ſ. dei ⁊ hoīs. Ex
ꝑte dei q̄dē fuit aliꝰ modꝰ poſſibil'. Ex ꝑte hoīs autē
videꝛ mihi aliꝰ modꝰ īpoſſibilis. Si vo ex parte vtri
uſqꝫ cōſidereꝛ. i. noſtra poſſibilitas ad dei potētiā re
lata in qua fit q̄cq̄d ipſe vult: fuit aliꝰ quidē modus
poſſibilis: ſed nullus ita cōueniēs. Si em̄ queratur
vtrū de trūco pōt fieri vitulus dicimꝰ ꝙ nō. Si au-
tē queraꝛ vtrū deꝰ de trūco p̄t facere vitulū dicimꝰ
Ad primū. ꝙ ſic: his habitis planū eſt reſpōdere obiectis. Ad
primū em̄ dicēdū ꝙ dimittere culpā impunitā dici-
tur dupliciꝛ. ſ. impunitā hoc eſt ſine omni pena: h̄ eſt

impoſſibile corā iudicio dei: q2 ſic vt dicit Anſel. eēt
corā deo impius ſicut iuſtꝰ ⁊ placeret deo peccatū ſi
cut ⁊ virtꝰ qđ eſt impoſſibile: vl' dimittere peccatū ſi
ne cōdigna pena: ⁊ hoc eſt iudicis q̄rentis emēdā rei
⁊ hoc mō fuiſſet ſi deꝰ hoī ſine morte filij peccatū in-
dulſiſſet. puniuerat em̄ hominē in hac vita: ⁊ ī pur-
gatorio amplius punire potuit: ⁊ ita nihil indecens
ex parte ſua ex h̄ ſequereꝛ. Ad aliud dicēdū ꝙ con Ad ſecūdū.
gruū ⁊ incōgruū ex parte noſtra ſumunꝛ: ⁊ nō ex ꝑ-
te iudicij dei cui cōgruū eſt oē qđ fac̄: q2 etiā illud qđ
videꝛ incōgruū ex cōtrario vſu ſi deꝰ faceret cōgruiſ
ſimū eſſet: vn̄ ſi parceret a pena ꝯdigna clemētie de-
putareꝛ dūmō iuſticia ꝓ tāto ſaluareꝛ ꝙ remaneret
peccatū inultū pena emēdāte nō ſuffocāte reū. Ad Ad tertiū
aliud dicēdū ꝙ bene cōcedo ꝙ ſi poſſibilitas ex par-
te noſtra attēdaꝛ vt dicit Anſel. ꝙ nō erit iuſticia ni-
ſi reſtituēs ablatū ⁊ ſatiſfaciēs offenſe: ⁊ hoc nō po-
tuit eſſe niſi per deū ⁊ hominē: vt dicūt Anſel. ⁊ Am
bro. Ad aliud dicendū ꝙ oēs ille auctoritates lo- Ad quartū
quūtur de poſſibilitate cōgruētie ⁊ non de poteſtate
dei ī ſe. Ad aliud dicēdū ꝙ p̄deſtinatio nō imponit Ad quintū
neceſſitatē ſed immutabilitatē facit: ⁊ ideo nihil ꝓhi
bet q̄n adhuc alius modꝰ ſit poſſibilis ſi liberatio in
genere ⁊ in ſe cōſidereꝛ. Ad aliud dicēdū ꝙ fides Ad ſextū
eſt de eo qđ nō erit aliter q̄ꝫ crediꝛ: ſed tn̄ poſſibile eſt
eſſe aliter. fides em̄ ⁊ p̄deſtinatio bene tollūt actū im
mutabilitatis in cōtrariū vel in aliud q̄ꝫ ſit hoc de q̄
ſunt: ſꝫ nō tollit potētiā mutabilitatis. ⁊ ideo illa ar ad rōnes q̄
gumēta nō cogunt. Oportet etiā ſoluere ea q̄ ſunt ſunt in op-
ad oppoſitū: q2 ſm̄ meā opinionē ex parte noſtra at- poſitū
tēdendo potētiā ſatiſfaciēdi nō fuit poſſibilis alius
modus. Dico ergo ad primū ꝙ oēs ille auctoritates
loquunꝛ de potētia dei liberātis: ⁊ nō de potētia ho
minis debentis ſatiſfacere. Ad id autē qđ obijciꝛ Ad rōnem
per rōnes dicēdū ꝙ filiū dei ex bonitate decuit om̄e primā
ſignū dilectiōis homī exhibere qđ pertinebat ad ſa-
lutē niſi hoc cederet in iniuriā iuſticie vel deitatis: ſꝫ
nō in iniuriā fuit deitatis: q2 deitas nec paſſa nec cō
paſſa fuit: ſed in humana natura paſſus eſt filiꝰ dei:
⁊ hāc deitatem nō decuit exiliū ⁊ mortalitas. Ad Ad ſecūdū.
aliud dicēdū ꝙ alio mō remittere iniuriā potuit deꝰ
ſed ex parte homīs remāſiſſet verecūdia: ſcꝫ ꝙ homo
abſtuliſſet qđ nō reddidiſſet. Et ſi queras vtꝝ de- Queſtio
us hāc verecūdiā auferre potuiſſet. Dico ſine preiu- Sol'o
dicio ꝙ obproprium quidē aufferre potuit: ſed tn̄ veri
tatē mutare nō potuiſſet: q2 cōtra ſe feciſſet. de prete
rito em̄ veꝝ fuit ꝙ homo rapuit que per ſe exſoluere
nō potuit: ⁊ ideo ꝯgruiſſimū fuit iudici clemētiſſimo
vt tale faceret iudiciū / vt deſtrueret peccatū ⁊ homo
tantū vel plus dādo q̄ꝫ rapuit ab obprobrio ſimul ⁊
peccato liberareꝛ. Ad aliud dicēdū ꝙ plus exige- Ad inſtātiā
re q̄ꝫ homo poſſit diciꝛ duob' modis. ſ. ſimpliciꝛ: ⁊ ſic
ſonat extorſionē vel de expēſis iudicis vt reus priſti
nā recipiat dignitatē: ⁊ ſic exigere plus q̄ꝫ purus ho
mo poſſit ſonat miſcđiaꝫ ⁊ bonitatē iudicꝭ erga nos.
et hoc eſt qđ dicit pſ̄. Redemptionē miſit dn̄s popu
lo ſuo: qđ em̄ vltra vires noſtras exegit ad glorie no
ſtre cumulū fuit: q2 aliter ſemꝑ cōſciētia teſtis verita
tis diceret nos rapuiſſe ⁊ non ſoluiſſe dei honorem.
Ad aliud dicendū ꝙ homo in quātacūqꝫ gratia ſit Ad tertiā cū inſtātia.
dūmodo ſit purus homo nō poteſt ſatiſfacere ꝓ pec-
cato qđ in omnē mundū redūdauit: ⁊ hoc ſufficiēter
in premiſſis ꝓbatū eſt: nec tamē ſm̄ dicta ſanctoꝝ cre
do ꝙ vnq̄ꝫ alicui poſt primū peccatū ḡr̄a ſalutis da

ta ſit niſi in dilectiõe vnigeniti ⁊ fide qui oẽs recõci-
liauit: nõ dico ꝙ nõ dari potuerit quãtũ eſt de potẽ
Ad quartã tia dei: ⁊ ſic patet ꝙ nihil eſt qd̃ obijcit. Ad aliud
dicendũ ꝙ mãdata nõ ſunt grauia habenti charita
tẽ: ⁊ hoc ideo qꝛ filiꝰ dei nobis ea alleuiauit ſuſtinen
do ꝓ nobis qd̃ nos ſuſtinere debebamꝰ: qꝛ dñs po-
ſuit in eo iniquitates omniũ noſtrũ: ⁊ ideo mõ facile
eſt nobis: vnde põt dici vt prius ꝙ ſi a nobis ad iniu
riã noſtrã nõ exegit impoſſibile nobis: ſed ad gloriã
cũ ipẽ daret vnigenitũ per quẽ factũ eſt poſſibile qd̃
ante erat nobis impoſſibile: licet nõ deo cui nihil eſt
difficile. Et per hoc patet ſolutio ad totũ.

Arti. II. B Si alius modus redimẽdi eſt poſſibilis q̃ritur qua poſſibilitate ſit poſſibilis.

Ecũdo querit̃ que ſit illa poſſibilitas de qua
Arguit̃ p̃o s dicit̃ ꝙ aliꝰ modus fuit deo poſſibilis. Uide
tur autẽ ꝙ nullus: qꝛ potẽtia dei nõ põt eſſe
niſi ſm cõgruentiã decẽtiſſimã: ergo deus nihil põt
2o qd̃ cõgruenter nõ poteſt. Jtẽ potẽtia dei nõ refer-
tur ad opus niſi ſm ordinẽ ſapiẽtie p̃ordinantis: qꝛ
aliter deus ageret precipitãter: ſed ſapiẽtia dei p̃or-
dinauerat iſtũ modũ: ergo nõ fuit poſſibil' apud deũ
3o aliꝰ modus vt videt̃. Jtẽ det̃ ꝙ potẽtia dei ſit re-
ſpectu alteriꝰ modi: cũ igit̃ fuerit reſpectu iſtiꝰ vt pa
tuit in effectu/ ipã mutaret̃ de opere in opus: cũ igit̃
hoc ſit aliqua mutatio: ⁊ deꝰ penitꝰ ſit im̃utabilis vi-
detur ꝙ ſi potẽtia dei fuit de iſto modo ꝙ nõ potuit
Jn oppoſitum. eſſe de alio. Sed cõtra deus nõ agit ꝑ neceſſitatẽ
nature: ſicut facit potẽtia ⁊ virtus naturalis: ſ; agit
per volũtatis libertatẽ: quicq̃d aũt agit libertas vo
luntatis poteſt facere ⁊ nõ facere: ⁊ alio mõ facere: g̃
videt̃ ꝙ deꝰ potuit hoc mõ liberare ⁊ nõ liberare: ⁊
alio mõ liberare: qꝛ aliter ipſe minꝰ eſſet liber in agẽ
Solutio do q̃ȝ nos qd̃ abſurdũ ẽ. Solo dicẽdũ ꝙ vna ⁊ ſim
plex eſt dei potẽtia: ſed tñ põt duplicit̃ cõſiderari. ſ.
vt exequẽs ſapiẽtie p̃uiſionẽ ⁊ ordinationẽ: ⁊ ſic vi-
detur ꝙ nõ fuit aliꝰ modꝰ poſſibilis noſtre liberatio
nis q̃ȝ p̃uiſus eſt a ſapiẽtia ordinãte: ſed tñ potuit eẽ
alius modꝰ p̃uiſus: ⁊ tũc potẽtia oꝑans aliũ exeque
retur. Aliter cõſiderat̃ ſm ꝙ añcedẽter ſe habet ad ſa
pientiã: põt eñ deꝰ facere q̃ ꝑ ſapiẽtiã oĩa ordinãtẽ
nõ ordinauit ſe factuꝝ: ⁊ de hac potẽtia loq̃ndo aliꝰ
fuit modꝰ poſſibilis: ⁊ de hac poſſibilitate loquũtur
Ad primũ. ſancti plerũqȝ. Ad primũ ergo dicẽdũ ꝙ q̃cquid fa
ceret deꝰ eo ipſo eẽt decentiſſimũ quo ad oꝑantẽ qd̃
Obiectio ipſe faceret vt priꝰ dictũ eſt. Et ſi obijcias ꝙ Ariſt.
Solo dicit ꝙ p̃t deꝰ praua agere: dicẽdũ ꝙ accepit ibi pra-
ua materialiter. i. poteſt agere id qd̃ eſt prauũ qd̃ tñ
Ad ſecũdũ. nõ eẽt p̃uũ: ſ; optimũ eo ipõ ꝙ deꝰ faceret illud. Ad
aliud dicẽdũ ꝙ illa rõ procedit de potẽtia exequẽte
ordinẽ ſapiẽtie p̃uidẽtis: ⁊ de hac nõ loquimur cũ di
cimus ꝙ aliꝰ modꝰ liberationis fuit deo poſſibilis.
Ad tertiũ Ad aliud dicẽdũ ꝙ potẽtia dei im̃utabilis eſt: qꝛ ſi
daret̃ ꝙ fuit de alio mõ ſequeret̃ ꝙ nũq̃ȝ fuit de iſto:
licet eñ vtraqȝ iſtarũ poſſibil' ſit diuiſim potẽtia dei
eſt de iſto mõ: ⁊ potẽtia dei eſt de alio mõ: tñ nõ ſunt
cõpoſſibiles ſm relationẽ ad potentiã oꝑantẽ: qꝛ ali
ter deꝰ mutaret opꝰ ſuũ qd̃ eſſe nõ põt.

Arti. III. C Si fuerit poſſibil' aliꝰ modꝰ liberatõis q̃rit̃ an etiã fuit poſſibilis aliꝰ modꝰ redẽptõis.

Einde querit̃ de hoc qd̃ dicit ibi [Sȝ noſtre
D miſerie ſanãde ꝯueniẽtiorẽ modũ ñ fuiſſe ⁊c̃.]
s̃. b. Põt eñ eſſe dubiũ q̃ȝuis fuit aliꝰ modꝰ
poſſibilis liberatiõi noſtre ꝙ tñ aliꝰ modꝰ quo redi-
meremur nõ fuit poſſibilis: hoc eñ ꝓbat̃ ſic: Redi- Rõ prima ꝑ v̄itate
mere eſt rẽ ſuã iuſto precio vel bello recuꝑare: ſed iu
ſtũ p̃ciũ eſſe nõ potuit niſi equalẽs offenſe ⁊ dãno: ſ;
ſicut ꝓbatũ eſt dãnũ eſt tota humana natura ꝑdita:
⁊ q̃cq̃d defluxit in ipſa in peiorẽ ſtatũ: ⁊ hoc oẽ qd̃ in-
ferioris nature eſt q̃ȝ hõ: ſicut dicit glo ad Ro. 8. ſuꝑ
illud: Oĩs creatura ingemiſcit ⁊ ꝑturit vſqȝ adhuc:
Offenſa autẽ fuit infinita: q ꝛ cõtra deũ: ergo iuſtũ p̃
ciũ oꝑtuit eẽ infinitũ bonũ ⁊ nõ niſi deꝰ ⁊ hõ q̃ debe
ret vt hõ ⁊ poſſet vt deꝰ: ergo redẽptio nõ potuit fie-
ri niſi ꝑ deũ ⁊ hominẽ. Jtẽ ſi de redẽptiõe belli loq̃ Scd̃a rõ.
mur ⁊ iure tũc ſicut patet in littera iuſtũ eſt vt idem
vincat q̃ victꝰ eſt in eodẽ. ſ. in ligno. Uñ Amb. in ym
no de paſſiõe Jpſe lignũ tũc notauit damna ligni vt
ſolueret: hoc igit̃ iterũ nõ poterat fieri iuſte niſi per
deũ ⁊ hoĩem: ⁊ ita aliꝰ modꝰ nõ fuit poſſibilis noſtre
redẽptiõi. Jtẽ det̃ ꝙ redimamur ab alio q̃ȝ a deo/
ſiue ſit homo de nouo ex nõ deprauata natura factꝰ Tertia rõ.
ſiue angelus incarnatꝰ: illi ergo tenemur tanq̃ȝ re-
dẽptori: ergo erimꝰ inferiores illo ſemꝑ: homo autẽ
creatura eſt ⁊ in tanta dignitate vt nulli niſi ſoli deo
ſubeſſet: ergo ꝑ redẽptionẽ illiꝰ priſtine dignitati nõ
erat reſtitutꝰ: ergo redẽptio ꝑfecta nõ eſt facta ꝑ illũ.
Jtẽ deus p̃uidit hominẽ futurũ in dignitate eq̃li Quarta ratio.
angelorũ: ſi ergo angelus redemiſſet nõ eſſet in eq̃li
dignitate: g̃ deꝰ fruſtraret̃ p̃ordinatione ſua que qꝛ
oĩa impoſſibilia ſunt: videt̃ ꝙ aliꝰ modꝰ nõ fuit poſſi
bilis noſtre redẽptiõi. Sed cõtra ab iniuſte poſſi- Arguit̃ p̃o in oppoſitũ
dẽte nõ oportet redimere pignꝰ: ſed vẽdicare in pote
ſtatẽ: ſed diabolus iniuſte poſſederat nos vt infra di
cetur in hac eadẽ diſtinctõe: ergo ab ipõ nõ oportuit
tali p̃cio redimere hoĩem. Jtẽ impiũ eſt dicere ꝙ p̃ 2o
ciũ ſeculi chriſti. ſ. ſanguis ⁊ aĩa oblata ſint diabolo
ad redẽptionẽ homĩs: cũ igit̃ non tenuerit nos niſi
diabolus: videt̃ ꝙ nõ ſimus redẽpti a diabolo nec h̃
mõ nec alio mõ. Solo ſine p̃iudicio loquẽdo cõce- Solutio principal' ⁊ ad ſecũdũ
do primas rõnes: ⁊ nõ fuit aliꝰ modꝰ poſſibilis nr̃e
redẽptiõi niſi ꝑ p̃cij talis ſolutionẽ niſi redẽptio lar-
ge ꝓ liberatiõe accipiat̃: qꝛ nõ eſt niſi duplex redem-
ptio. ſ. iure belli: ⁊ ita redẽpti ſumus a ſeruitute dia-
boli ꝑ victoriã chriſti: ⁊ ſolutõe p̃cij: ⁊ ſic nõ ſumꝰ re-
dẽpti a diabolo: qꝛ abſit vt chriſtꝰ diabolo ſit obla-
tus ꝓ nobis: ſ; patri: ⁊ nos ſoluti ſumꝰ a decreto pa
tris obligãte nos ad nõ intrãdũ paradyſum niſi tã-
ta appareret in vno iuſticia humilitatis que oĩb; ſuf
ficeret vt. s̃. di. xviij. dictũ eſt. Et per hoc pꝫ ſolutio
ad vltimũ. Ad p̃cedẽs dd̃m ꝙ licet diabolus nos Ad primũ.
iniuſte poſſideret/ nec p̃ciũ ſolutũ ſit diabolo: tñ nos
iuſte poſſidebamur tenẽte nos in obligatõe illa iuſta
ſentẽtia iuſticie iudicis cui etiã preciũ ſoluebatur in
noſtra redemptione.

An ſi homo nõ peccaſſet filiꝰ dei incarnatus fuiſſet. Arti. IIII. D

Einde querit̃ de hoc qd̃ dicit [Quid eñ mẽ-
D tes noſtras tantũ erigit ad amorẽ ⁊c̃]. s̃. c.
Scd̃m hoc eñ ſi hõ nõ peccaſſet: videt̃ ꝙ nõ Arguit̃ p̃o
tm̃ ad amorẽ ſuũ nos ꝓuocaſſet. Uñ in quadã ſequẽ
tia cantat̃. O culpa nimiũ beata qua redẽpta eſt na
tura: deꝰ q̃ creauit oĩa naſcit̃ ex femina: q̃ſi diceret h̃
ipſo ꝙ culpa ꝑacta eſt deꝰ homo factꝰ ẽ: igit̃ ſi homo
nõ peccaſſet deꝰ nõ fuiſſet incarnatꝰ. Jtẽ in q̃buſ- 2o
dã eccleſijs in benedictiõe cerei paſchal' cantat̃: O fe

liſ culpa que tantū ac talē meruit habere redempto
rē: ergo videt̄ ꝙ ſi culpa nō eſſet/ filius dei nō fuiſſet
3º incarnatus. Itē ſuper illud apl'i ad Rom. 8. Sci
mus quoniā diligentibus deū oīa cooperant̄ in bo-
nū his qui ſm̄ propoſitū vocati ſunt ſancti: dicit glo-
ſa etiā peccata ergo peccatū vniuerſitatꝭ in idē bonū
debuit cooperari vniuerſitati: hoc autē peccatū ori-
ginale eſt qđ omnes trahūt ab Adā: ergo aliqđ bo-
nū poteſt elici ex illo: hoc autē nō de facili inuenit̄ ni-
ſi incarnato chriſto: ergo videt̄ ꝙ chriſtꝰ nō fuiſſet in
carnatus ſi peccatū nō fuiſſet. Itē ad qđ fuiſſet in-
carnatus: nō eñ tūc indiguiſſemꝰ doctore vl' libera
tore vel redēptore: ergo videt̄ ꝙ ſi peccatū nō fuiſſet
nō ita excitaſſet ad charitatē eiꝰ/ ſicut fecit pacto pec-
4º cato. Sed cōtra bonū eſt diffuſiuū ſui ⁊ eſſe: ergo
optimi erit optimo modo quo pōt ſe diffundere: non
autē melius poteſt eſſe in nobis diffundere q̄ꝫ incar-
nādo: ergo videt̄ ꝙ incarnatꝰ etiā eſſet ſi peccatū nō
5º eſſet. Item Anſel. dicit ꝙ quattuor ſunt generatio-
nes de ꝑfectiōe nature ſine qbus generatio eſt impꝑ-
fecta. ſ. de terra virgine: vir virgo de viro virgine: fe
mina virgo de viro ⁊ muliere corruptis infans vir-
go. Reſtabat ergo quartꝰ modꝰ de femina virgine
virū virginē ꝓducere vel ordo generatiōis nō fuiſſet
ꝑfectus: ergo cū dei perfecta ſunt opa/ ipſe repleuiſ-
ſet hunc ordinē/ etiā ſi homo nō peccaſſet: ſed de vir-
gine nō poteſt naſci niſi filiꝰ dei: vt dicit Caſſianꝰ er
go filiꝰ dei fuiſſet incarnatus/ etiā ſi nō peccaſſet ho-
6º mo. Itē deus ab eterno ꝓuiderat filiū incarnādū
ergo neceſſe fuit impleri: ergo ſiue homo peccaſſet ſi-
ue nō ipſe fuiſſet incarnatus. Itē ſupra ꝑ v̄ba ſan
7º ctoꝝ ꝓbatū eſt angelū nō eſſe vnibilē: ſed hominē. cū
igit̄ nulla aptitudo fruſtra ſit creata a deo neceſſe fu
it hāc aptitudinē impleri: ergo neceſſe fuit deū incar
8º nari. Itē peccatū nō fecit ſimiliorē ⁊ vnibiliorem
noſtrā naturā cū deo q̄ꝫ eēt ante peccatū. Cū ergo ſi-
milior deo ſit ſine peccato q̄ꝫ poſt peccatū videt̄ etiaꝫ
vnibilior: ⁊ ſic deo magis cōueniebat ei vniri vt vi-
9º detur. Itē perfectio vniuerſi cōſiſtit in dimēſione
circulari: vt probat phs. et quia circulo nihil eſt ad-
dibile: ergo maxime ꝑfectiōe nature mūdus eſt ꝑfe-
ctus: ergo cū ſimiliter dei perfecta ſunt opa/ vltimū
dꝫ ꝯcludi ī primū vt fiat circulus: primū autē eſt deꝰ
⁊ vltimū homo: ergo deus ⁊ homo debēt vniri: ⁊ h̄
cōtingeret etiā ſi homo nō peccaret. Itē amor maxi
mus ſe cōmunicat maximo modo: nō aūt poteſt ma
gis q̄ꝫ vt ſe vniat: ergo cū talis amor ſit ei ad hominē
ipſe vniet ſe ei: ergo videt̄ etiā ꝙ vniet ſe ei ſi non pec-
Solō caſſet. Solutio dicēdū ꝙ ī hac q̄ſtiōe ſolutio incer
ta eſt. ſed quātum poſſum opinari credo ꝙ filius dei
factus fuiſſet homo: etiā ſi nunq̄ꝫ fuiſſet peccatū: nec
tamē factus fuiſſet angelus: q2 angelus nō eſt vni-
bilis ex natura ſicut homo: vt ſupra oſtēdimꝰ: tamē
nihil de hoc aſſerēdo dico: ſed credo hoc qđ dixi ma-
Ad primuꝫ ⁊ ſecūdū. gis ꝯcordare pietati fidei. Dico igit̄ ad primū ꝙ ta
les locutiones valde improprie ſunt: vt dicat̄ culpa
beata ⁊ felix: q2 nō dicit̄ beata ⁊ felix in ſe: ſed ex con
ſequēti. Et licet forte chriſti incarnatio nō ſit ſequēs
ad culpā: tñ magnalia opa redēptiōis ꝑ laborē paſ-
ſionē ⁊ mortē ſecuta ſunt ex culpa; per hoc etiā patet
Ad tertiū ſolutio ad ſecūdū. Ad aliud dicendū ꝙ peccatū nō
cooperat̄ in bonū niſi per accidēs: ſcꝫ quia feruētior
⁊ magis gratus aliquis quādoq̄ꝫ reſurgit q̄ꝫ cecidit
⁊ magis efficit̄ humilis ⁊ cautꝰ: ſi aūt ⁊ chriſti incar
natio ſecutā eſt neſcio: ſed hoc certū eſt ꝙ redēptio per
mortē eſt ſecuta. Ad aliud dicēdū ꝙ incarnatꝰ fu Ad quartū
iſſet ad oñſionē eximij amoris ſui ⁊ vt mltiplices de-
litias ꝓparet homi cū cōtemplaret̄ eū in carne frēm
quē habet vniuerſitatis deū. Si autē velimꝰ cō- Opinio al-
trariū ſuſtinere quod tamē mihi non videt̄: dicemus berti de in-
ad primū ꝯtra obiectū ꝙ bonū nō diffundit ſe ſm̄ or carnatione
dinē nature: ſed capacitatē eoꝝ qui capiūt illud: non chriſti.
aūt cadit in capacitatē aliquā nature vl' meriti vnio
deitatis ad carnē: ⁊ ideo nō oporteret ꝙ ſe illo modo
diffunderet. Ad aliud dicendū ꝙ natura cōpleta Ad quintū
eſſet ſine vltimo modo in eſſe nature: licet nō in opti-
mo eſſe gratie/ nec oportet hoc ꝙ deꝰ faciat vnūqđq̄ꝫ
in optimo eſſe quo poſſet ipm̄ facere ſi vellet: ſed ſuf-
ficit vt faciat ſicut vult dūmō nihil neget eis de na-
turalibꝰ. Ad aliud dicēdū ꝙ illa aptitudo nō eſt ex Ad ſextū.
natura: ſed ex gratia electiōis: vt ſup̄ ſepe habitū eſt
q2 homo ille vt in vnitatē filij dei aſſumeret̄ nō me-
ritis vel natura ſed gratia habuit. Ad aliud dicē- Ad 7m
dū ꝙ licet peccatū nō fecerit deiformē naturā: tñ fe-
cit neceſſariū redēptorē: ⁊ hec neceſſitas coegit miſe-
ricordē deū incarnari. Ad aliud dicēdū ꝙ tal' ra- Ad nonū
tio circuli nō eſt neceſſaria ad perfectionē: ſed potius
circulus ordinis. ſ. vt ordinent̄ ad deū tanq̄ꝫ ad finē
que exiuerunt ab ipſo tanq̄ꝫ a ꝓrincipio. Ad aliud
dicendū ꝙ ſufficiebat oſtēſio amoris in glorificatōe
quia nō oportuit deū omnē modū amoris oſtēdere-
ſicut nec modo facit. Ad hoc autē qđ obijcit̄ de ꝑ- Ad ſextum
deſtinatiōe habet ſolutionē ſpecialē. ſ. ꝙ ꝑdeſtinatio in ordine.
ſupponit ordinē ſapiētie: ⁊ illa ꝓuidit culpā futurā ⁊
ideo preordinauit redemptorē. Sed tamē primū ꝓ-
babilius mihi videtur.

Que ſit iuſticia qua ſuperatus eſt diabo- Arti. V.
lus vtrū redēptoris vel redēptorū. E

Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Sic iuſticia ſu
D perat̄ diabolus]. ſ. d. Poteſt eñ hic eſſe du
biū que ſit iuſticia qua ſuꝑat̄ diabolus. Aut Arguit̄ pº
eñ hec eſt iuſticia redēptorū/ aut iuſticia redimētis
Si eſt primo modo cū illi iuſticiā fecerūt etiā añ in-
carnationē chriſti: videt̄ ꝙ debuiſſent eſſe redēpti: ſi-
cut de Abraā di' Rom. 4. ꝙ ſignaculū iuſticie fidei
circūciſionē accepit Abraā ⁊ Noe vir iuſtꝰ atq̄ꝫ ꝑfe-
ctus in generatiōe ſua: ⁊ ſic de alijs. Si autē eſt iu-
ſticia redēptoris: vt videt̄ dici in littera/ tūc videt̄ ꝙ
nō fiat iuſticia: q2 non eſt equū ꝙ liberet̄ per iuſticiā
alterius qui iuſticiā nō fecit. Ulteriꝰ querit̄ ſi eſſet q̄ſtiūcula
alius modꝰ vl' fuiſſet vtrū eſſet iniuſtus: videt̄ ꝙ nō
quia deus nihil pōt facere iniuſtū. Sed cōtra potē Arguit̄ pº
tie modꝰ hic diuidit̄ cōtra iuſticie modū: igit̄ ſi vſus
fuiſſet chriſtꝰ potētie modo nō fuiſſet iuſtꝰ modus.
Itē ponat̄ ꝙ deꝰ noſtrā carnē accepiſſet: ⁊ tñ nos 2º
poteſtate eripuiſſet/ tūc videt̄ modꝰ cōueniētior fuiſ
ſe: q2 tunc teneremur ad gratiarū actionē de ſuſcepta
natura: ⁊ tñ ipſe ⁊ nos ſimili labore veniremꝰ ad re-
gnū: ergo ille fuiſſet modꝰ magis cōueniēs ⁊ magꝭ
obligās nos deo. Itē ī iudicio hoīs fraus nulli pa 3º
trocinat̄: ergo nō debet acquirere ius aliqđ in iudi-
cio dei. Cōſtat aūt ꝙ diabolus fraudulēter decepit
hominē: ergo nullū ius fuit ei acquiſitū in hoīe: ergo
videt̄ magis fuiſſe iniuſtꝰ modꝰ ꝙ hominē quaſi ad
iudicatū dimiſit ei: ⁊ per iuſticiā liberare voluit q̄ꝫ ſi
cōdēnādo demonē ꝓpter fraudē hominē in poteſtatē
ſuā retraxiſſet. Solutio dicēdū ꝙ nullus modus Solutio

poteſt eſſe iuſtꝰ ex parte dei: ſed ex parte hoīs iuſticia
eſt redēptio ꝓ meritis: ⁊ ideo pena ſatiſfactoria ꝓ cul
pa debet infligi: vñ dico ꝙ primū intelligiť de iuſti/
Ad obiectū primū. cia redēptoris quā ſoluit ꝓ redēptis. Ad illud qđ
ꝯtra obijciť dicendū ꝙ iuſticia redēptoris exigebať
ad hoc ne eſſet obex apud eos: q2 gr̄a capitis nō pro/
fluit ſup mēbra niſi diſpoſitio ſit in mēbris quaſi re/
ceptibilia ſint gratie: ⁊ ita vtraqꝫ exigiť vna vt p̄pa/
ad q̄ſtiūcl'ā rans ſubiectū: altera vt liberās. Ad aliud dicēdū
ꝙ oīs modꝰ fuiſſet deo iuſtꝰ: ſed nō adeo coueniens
Ad primū ⁊ ſecūdū. ex parte hoīs redēpti. Ad aliud dicēdū ꝙ potētie
modus nō diuidiť cōtra iuſticie modū/ vt ei oppoſi/
tus: ſed nō adeo cōgruꝰ/ nō ex parte dei: ſed ex par/
Ad tertiū te noſtra: vt prius expoſitū eſt. Ad aliud dicēdū ꝙ
fraus demonū non fuit ſine culpa hoīs decepti: ⁊ iō
licet demonibꝫ patrocinari nō debuit: tñ homī noce
re debuit: ⁊ ideo ex parte illa oportuit iuſticiā libera
toris cōtra iuſticiā homīs poni.

Arti. VI. F An ſolū originale vel actuale ſit cauſa q̄re indigemꝰ redēptore: et vtrū quilibet per ſe potuit ſatiſfacere de actuali.

Einde queriť de hoc qđ dicit ibi [In poteſta/
D te diaboli ita datū eſt genus humanū] .s̄.c.
Ex hoc em̄ videť ꝙ ſolū originale ſit cauſa q̄/
re indigemꝰ redēptore: ⁊ ita videť ꝙ q̄libet ꝓ ſe ſatiſ
Arguiť p̄o facere potuit ꝓ actuali. Sed hoc nō videť q2 maiꝰ
peccatū eſt cōmiſſum ꝑ ſeip̄m q̄ꝫ cōtractū ab alio: er/
go ab ip̄o exigitur maior ſatiſfactio. Si ergo ꝓ reliq̄
pctō oportuit interuenire iuſticiā redēptoris multo
magꝭ oportuit hoc fieri ꝓ pctō ꝓprio: ergo grauiꝰ pec
catū eſt qđ g̃uiori pena puniť in delinq̄nte: ſꝫ actua/
le puniť in carētia viſionis dei ⁊ igne vrente. origi/
nale aūt tm̄ carētia viſiōis dei: ergo ſi originale exi/
2º git redēptorē multomagis actuale. Itē h̄ videť ex
auctoritate ſanctoꝝ ſup̄ poſita qui dicūt ꝙ nll'i vnq̄ꝫ
remiſſum eſt neqꝫ paruulo neqꝫ adulto niſi ī fide me/
diatoris: cōſtat autē ꝙ fides mediatoris cōiūgit iu/
ſticiā chriſti cū iuſtificatis: g̃ ſine iuſticia chriſti nullū
3º remittiť peccatū. Itē ſi veꝝ eſt qđ dicūt oēs ſcti ⁊
doctores cōiter ꝙ paſſio chriſti opeť ī oībꝫ ſacr̄is tūc
oportet dicere ꝙ etiā opereť in pn̄ia. cū igiť ſine ſacr̄o
pn̄ie nll'i vnq̄ꝫ ſit remiſſum pctm̄ ſine iuſticia media
4º toris in paſſiōe nulli vnq̄ꝫ remiſſum pctm̄ eſt. Itē
Eſa. 53. Nos oēs quaſi oues errauimꝰ ⁊ dñs poſuit
in eo iniquitates omniū noſtrū: ergo poſuit ī eo etiā
5º iniq̄tatē actualē. Itē glo. ad Ro. 6. dicit ꝙ pctā p̄
cedētiū fuerūt in ſuſtētatōe dei: donec ad oſtenſionē
6º iuſticie redimētis ꝑ xp̄m. Itē expſſe in p̄cedēti di.
ſcribiť ſic: In pn̄ia pena ꝑ xp̄m minorať: nō em̄ ſuffi
ceret illa pena q̄ penitētes ligat eccl'a niſi meritū xp̄i
coopareť q̄ ꝓ nobis ſoluit: cōſtat ꝙ eccleſia nullū tē/
porali pena obligat ꝓ originali: g̃ ꝓ actuali nō poſſe
7º mus ſatiſfacere niſi eēt iuſticia xp̄i. Itē rō Anſel. eſt
ꝙ indiguimꝰ redēptore: q2 offendere facit offenſam
infinitā/ ſicut ipſe eſt infinitū bonū: ergo cū in actua
li mortali offendať deꝰ: videť eadē rōe exigere redē/
Obijciť in ꝯtriū p̄º ſic ptorē. Sed cōtra hec quidā obijciūt ſic: Alius mo
dus fuit poſſibilis: ergo nō neceſſario exigiť iuſticia
2º redimētis. Itē antiqui p̄res fidē/ ſpem ⁊ charita/
tē habuiſſent/ etiā ſi xp̄s nō fuiſſet incarnatꝰ: cū igiť
cū talibꝫ virtutibꝫ nō poſſit ſtare pctm̄ actuale: meri
to fidei: ⁊ aliaꝝ virtutū fuiſſꝫ deletū etiā p̄ter iuſticiā
3º redēptoris. Itē potētia gratie ad vincēdū peccatū
maior eſt q̄ꝫ potētia peccati: ergo ſi pctm̄ ſine alteriꝰ
adiutorio valet inficere aīam potētia gr̄e virtutū ſi/
ne alteriꝰ adiutorio expellere pctm̄ valebit: ergo ſine
gratia ⁊ iuſticia redimētis. Sol'o dicēdū ꝙ cōſen Sol'o
tiendū eſt rōnibꝫ primis q2 hoc dicūt ſancti inītētes
illi verbo Joh. 1. De cuius plenitudine oēs accepi/
mus gr̄am pro gr̄a. Et illi q̄ p̄ibāt ⁊ q̄ ſequebāť oēs
pariter clamabāt: Oſāna in excelſis: nō ꝓ originali
tm̄: ſꝫ etiā ꝓ oībus actualibꝫ. Ad primū aūt qđ ob Ad primū.
ijciť in cōtrariū dōm ꝙ aliꝰ modꝰ fuit poſſibilis: ſed
tñ impoſſibilis oīs ille modꝰ q̄ nō cōferret gr̄am ad
iuuatē cōtra peccatū ex iuſticia aliena: ſiue illa fuiſ/
ſet dei iuſticia ſiue alicuiꝰ ſatiſfacientis. Ad aliud Ad ſecūdū.
dōm ꝙ fides antiquorū ⁊ ſpes ⁊ alia bona efficatiā
traxiſſent tūc ab illo alio mō quicūqꝫ fuiſſet: ſꝫ quia
aliꝰ non fuit: iō trahebat efficatiaꝫ ab iſto: ſicut ſi ſol
nō eſſet cauſa diei: eēt aliud luminare qđ faceret diē
nō tñ eſſet vnq̄ꝫ poſſibile ꝙ mūdus illuminareť ex ſe
ipſo: ſed ꝙ habet ſufficiēs lumē ex q̄buſdā partibus
ſuis micātibꝫ: vt ſunt gēme vel q̄dā partes ignis: et
hoc mō iuſticia meritoꝝ chriſti fulget in virtutibus
ſanctoꝝ ſicut ſol in gēmis/ que magis rutilāt in pre/
ſentia ſolis: in abſentia aūt obtenebrāť. Ad aliud Ad tertiū
dōm ꝙ gratia eſt potētior: ſed nō habet potentiā illā
ꝙ deſtruat qđ ſm̄ aliquā rōnē eſt infinitū niſi cōiun
cta illi qđ ſm̄ aliquā rōnē eſt infinitū: vt merito chri
ſti qđ eſt meritū dei ⁊ homīs: ⁊ ꝙ peccatū diciť poſſe
inficere ſine adiutorio/ hoc nō eſt poſſe: ſed potiꝰ defi
cere: deficere em̄ pōt qđlibet per ſe corruptōe princi
pioꝝ cōſeruātiū: ſed nō ex ſe ita ꝑficere.

An nō remittať peccatū niſi deo homīe ſatiſfaciente pro nobis. Arti. VII. H

Einde queriť de hoc qđ dicit ibi [Eramꝰ na
D tura filij ire natura ſcꝫ vt eſt deprauata] .s̄.f.
Ex hoc em̄ videť ꝙ ſi natura alicuiꝰ nō fuiſ/ Rō prima
ſet deprauata ꝙ illud potuiſſet ſatiſfacere ꝓ nobis ⁊
hoc ſupra ſepe improbatū eſt: q2 aut hoc eſſet creatu/
ra pura aut corporalis/ aut ſpūalis. Si corporalis
tūc eſſet vilior hoīe: ⁊ tūc homo redimereť: ⁊ ꝑ conſe
quēs ſubdereť viliori ſe: ergo ꝑ redēptionē nō recu/
peraret dignitatē quā amiſerat. Itē ſm̄ hoc dei pre 2ª
ſciētia q̄ p̄ordinauerat hoīem coequādū fore angelis
ſm̄ hoc fruſtrareť. Itē ſm̄ hoc iuſto p̄cio non eſſe/ 3ª
mus redēpti: ſed viliori q̄ꝫ fuit ablatū: q2 totū genus
humanū deo fuit ablatū: ⁊ offereť deo corpꝰ vnū qđ
eſt impoſſibile. Itē ſm̄ hoc infinita offenſa dei nō 4ª
eſſet recōpēſata: ergo in opere redēptiōis nō ſeruareť
iuſticia. Si autē fuiſſet creatura pure ſpūalis vt an
gelus. Cōtra maximū operū quo ad difficultatem 5ª
eſt offerre ſe ad p̄ciū ꝑ mortē: angelus autē eſt īmor/
talis ergo redimere nō poſſet. Itē nullus angelus 6ª
eſt adeo altꝰ cui p̄ferri vnꝰ purꝰ hō nō poſſet: ⁊ equa
ri plures: quoniā beata virgo p̄lata eſt oībus: ⁊ alij
aſſumi poſſunt ſm̄ ſortes angeloꝝ: ergo angelus cū
tota gr̄a nō valet vnū hoīem ⁊ equalet alij: ergo vt
meliꝰ nullus angelus ꝓ oībus hoībus poſſet offer/
ri. Itē cū ſit finite bonitatis ipſe infinitā offenſam 7ª
nō poſſet recōpenſare/ nec debitū honorē deo ꝓ pctō
exhibere. Alie etiā ſunt rōes ad hoc quas ſup̄ poſui/
mus. Si autē dicas ꝙ eſt cōpoſita creatura ex an/ 8ª
gelo ⁊ hoīe corporali ꝓꝰius ſequunť eadē incōueniē/
tia. Si vero dicas ꝙ potuit eſſe deꝰ purꝰ. Contra 9ª
deꝰ mereri nō pōt; q2 mereri eſt apud aliū ⁊ inferio/

riſ eſt mereri:ergo deus merēdo nō pōt ſatiſfacere.
Decima Itē de⁹ nulli debet nec ꝓ ſe nec ꝓ alio: ergo debi/
Undecima tū ꝑ alio nō reſtituet. Itē de⁹ nō eſt mediū int̄ ho/
minē ⁊ deū:ergo vt mediatoꝛ nō eſt vt recōciliās ⁊ ſa
Duodecia. tiſfaciēs. Itē de⁹ in cauſa hoīs eſt iudex:ergo non
pōt eſſe re⁹ vl̕ loco rei exhibere ſatiſfactionē. Ex his
ḡ ꝯcludit̄ ꝙ neceſſe ſit ꝙ ſit de⁹ ⁊ creatura:ergo aut
homo/ aut ali⁹ q̄ȝ homo .ſi homo/habeo ꝓpoſitū .ſi
ali⁹ q̄ȝ homo:ergo ſatiſfaciet q̄ nō debet ſatiſfacere:
ſed hoc nō eſt iuſtū:ergo non pōt fieri corā ſūme iuſto
deo:ergo neceſſe eſt ꝙ ſit de⁹ ⁊ homo. Itē mediato
Tredecia. rē neceſſe eſt habere naturā vtriuſqȝ extremoꝝ licet
mediet tm̄ in altera: vt habitū eſt in p̄cedēti di. ſatiſ/
faciēs aūt ꝓ nobis mediatoꝛ eſt:ergo neceſſe eſt ꝙ ha
beat naturā vtriuſqȝ: ⁊ dei. ſ. ⁊ hoīs: ⁊ hoc eſt qȯ intē
Arguit̄ in dimus. Sed cōtra oꝛiginale pctm̄ ꝑ alterū eſt cō/
oppoſitū tractū:ergo per alterū pōt fieri ſatiſfactio: nō eſt aūt
p̄imo ſic. per alteꝝ cōtractū q̄ fuit de⁹:ergo ꝑ aliū nō deū po/
2o teſt fieri ſatiſfactio vt videt̄. Itē videt̄ ꝙ de⁹ debu
it creare aliū adā q̄ in oēs iuſticiā redēptoꝛis trāſfū/
deret: ſicut ille iniuſticiā trāſfudit: qꝛ aliter non oīb⁹
3o videt̄ ꝓdeſſe iuſticia: ſicut oībus nocuit culpa. P̄ꝰ q̄
iuſticia eſt illa vt ꝓ peccato cui nūqȝ cōicam⁹ in opā/
do nec volēdo tāta exigat̄ ſatiſfactio quam nō poſſit
4o exſoluere niſi deus ⁊ homo. Item vbi eſt pꝛoba/
tum oꝛiginale eſſe in homīe vt talē opoꝛtet eū habe/
Solo re redēptoꝛē. Solutio dicēdū ꝙ pꝛimis rōnibus
ſtandū eſt ꝙ nō remittit̄ peccatū niſi deo ⁊ hoīe ſatiſ/
faciēte pꝛo nobis: licet ali⁹ modus fuerit poſſibilis.
Ad pꝛimū Ad id ergo qȯ cōtra obijcit̄ ꝙ oꝛiginale per alterū
obiectū. cōtrahit̄ qui pꝛincipiū eſt omniū: ⁊ ideo ꝑ alteꝝ non
ſoluit̄ niſi ⁊ ille pꝛincipiū ſit omniū: ſed non pōt eodē
mō eſſe: qꝛ mōſtruoſa natura eſt que vni⁹ rōnis habȝ
duo pꝛincipia. ſ. chꝛiſt⁹ pꝛincipiū efficiēs ſm̄ deitatē
⁊ influēs ꝑ modū meriti: ſed ab alio nō poſſȝ fieri: qꝛ
ille nō poſſet influere mēbꝛis cū nullo mō eēt caput
Ad ſecūdū. coꝛpoꝛis miſtici vt alibi dictū eſt. Ad aliud dicen/
dū ꝙ ſi feciſſet aliū adā eſſent duo pꝛincipia ſm̄ vnū
modū generatiōis materialis: ⁊ tn̄ ille nō influeret
gr̄am: qꝛ gr̄a nō influi pōt niſi ab eo q̄ eſt de⁹ ⁊ virtu
tis infinite: ⁊ ſm̄ ꝙ homo habȝ gratiā nō ad mēſurā
Replica qȯ nō cōueniret alicui q̄ pur⁹ homo eſſet. Si aūt
obijcias ꝙ ſm̄ hoc Adā ſi nō peccaſſet nō influxiſſet
gr̄am innocētie poſteris qȯ eſt cōtra Anſel. qui dicit
ꝙ ſicut trāſfudit oꝛiginale pctm̄: ita ſi ſtetiſſet tranſ/
Solo fudiſſet oꝛiginalē iuſticiā. Ad hoc dico ꝙ hoc nō fu
iſſet ex adā: ſed ex hoc ꝙ cōiūctio humane nature ad
deū nullo fuiſſet interrupta pctō: ⁊ ideo a deo ſemꝑ
fuiſſet influētia vtriuſqȝ vite. ſ. naturalis ⁊ gratie in
aīam ⁊ ab aīa in coꝛp⁹. Sed poſtq̄ȝ facta eſt interru
ptio nō potuit fieri influētia gratie hoc mō: ſed opoꝛ
tuit ꝙ eſſet ꝑ meritū ſatiſfactōis: ⁊ illud meritū non
influeret oībus qui rōnē mēbꝛi tm̄: ⁊ nō capitis vel
Ad tertiū pꝛincipij haberēt. Ad aliud dicēdū ꝙ licet volūta
te actuali ⁊ ꝓpꝛio opere nō cōicauerim⁹ peccato ade
in materia tamē coꝛrupta cōicam⁹ ex hoc ꝙ nati ſu/
mus ex ipſo ⁊ materia coꝛrupta coꝛrūpit animā ſm̄
infectionē culpe: vt ꝓbat̄ in. ij. lib. de trāſf uſiōe pec/
Ad quartū cati oꝛiginalis. Ad aliud dōm ꝙ ſigna expſſa ꝓ/
bant nos eſſe in peccato: hec autē ſigna ſunt pene nō
decētes dignitatē humane nature: vt irrōnabilitas
in infantia nature debilitas/pugna carnis ꝯtra ſpi
ritū/cōcupiſcētia/ignoꝛātia/erroꝛ ⁊ hm̄ōi quib⁹ nul
la rō dicit deū puniuiſſe hoīem niſi in pctō.

Utrū ſicut homo meruit inuadi ꝓ conſen Art. VIII
ſu: ita diabolus ꝓ fraude ⁊ mēdacio. D
Einde querit̄ de hoc qȯ dicit ibi [Peccantē
d peccati auctoꝛ illico inuaſit]. ſ̄. g. Uidet̄ ꝙ am
bo debebant inuadi a tertio: ſicut em̄ meruit
inuadi hō ꝓ cōſenſu ita diabolus ꝓ fraude ⁊ mēda/
tio ⁊ multo magis. Ad hoc dicēdū ꝙ ambos inua
ſit ſentētia iudicis cōdēnātis: ſed tamē debebat eo iu Solutio
re homo in poteſtatē diaboli trāſire: quia ſe illi ſpōte
tradidit permittēs ſe decipi vbi de facili deceptionē
cauere potuit: ⁊ hoc eſt qȯ intēdit.
Utrū modus liberatiōis humane fundet̄ Arti. IX.
ſuper vtilitate vel neceſſitate. I
Einde querit̄ de hoc qȯ dicit [Ideo autē po/
d tētia vincere voluit ⁊c.]. ſ̄. h. Hic em̄ inuit
ꝙ talis liberatiōis modus nō fuit neceſſari⁹
ſed vtilis hō qȯ videt̄ eſſe cōtra dicta Anſel. ⁊ etiam
cōtra ſupius ꝓbata. Ad qȯ dōm ꝙ ſicut dicit Tul
lius in lib. de amicitia licet vera amicitia fundet̄ ſu/ Solutio
per amoꝛē ⁊ nō ſuꝑ vtilitatē: habet tn̄ plurimas vti/
litates adiūctas ita dico hic iō ꝙ neceſſitas liberato
ris nō fundet̄ ſuꝑ vtilitatē: ſed ſuꝑ neceſſitatē vel hoc
vel alio mō: ſed tamē plurimas habet vtilitates ad/
iunctas quarū magr̄ partē tāgit hic ex verbis Aug.
⁊ quaſdā alias nō tāgit: impoſſibile autē eſt tangere
oēs: p̄cipue cū ſint vtilitates adiūcte circa quattuoꝛ
ſcȝ vt amoꝛē habeam⁹ iuſticie nō ptātis: vt exemplū
humilitatis ſue accipiam⁹ vt doctrinā fidei ⁊ pꝛudē
tie p̄dicationū eius obſeruem⁹: vt miraculis pluſqȝ
demōſtratiōib⁹ in fide roboꝛemur: vtilitates autem
paſſiōis infra in ſequēti parte m gr̄ exequit̄.

De traditōe chꝛiſti q̄ facta dicit̄ a patre ⁊ a filio: a iuda et a iudeis.

Chꝛiſtus ergo eſt ſacerdos idēqȝ hoſtia: ⁊ p̄/
ciū noſtre redēptionis: q̄ ſe in ara crucis non ps. 109.
diabolo: ſed deo trinitati obtulit ꝓ oīb⁹ q̄n/
tū ad p̄cij ſufficiētiā: ſed ꝓ electis tm̄ quātū Eſa. 53.
ad efficatiā: qꝛ p̄deſtinatis tm̄ ſalutē effecit. a
De quo ⁊ legit̄ ꝙ ſit tradit⁹ a patre: ⁊ ꝙ ſeip̄ȝ b
tradidit ⁊ ꝙ iudas eū tradidit ⁊ iudei. Ipſe Rom. 8.
ſe tradidit: qꝛ ſpōte ad paſſionē acceſſit. Et Eph. 5.
pater eū tradidit: qꝛ volūtate patris imo to Mat. 26.
tius trinitatis paſſus eſt. Iudas tradidit ꝓ/ Luce. 24.
dēdo ⁊ iudei inſtigādo: ⁊ fuit act⁹ iude ⁊ iu/
deoꝛū malus: ⁊ act⁹ xp̄i ⁊ patris bon⁹. Op⁹
chꝛiſti ⁊ patris bonū qꝛ bona patris ⁊ filij vo
lūtas malū fuit op⁹ Iude ⁊ iudeoꝝ qꝛ mala
fuit intētio. Diuerſa fuerūt ibi facta ſiue opa
id eſt diuerſi act⁹ ⁊ vna res ſiue factū. ſ. paſ/
ſio ip̄a. Ideoqȝ doctoꝛes aliq̄n vniūt in facto
illo patrē filiū Iudā: iudeū aliq̄n diſiūgūt.
Reſpiciētes em̄ ad paſſionē vnū op⁹ illoꝛū
dicūt. Attēdētes intētiōis ⁊ act⁹ facta diuer
ſa diſcernunt. Un̄ Aug⁹: Facta eſt inq̄t tra/
ditio a patre: facta ē traditio a filio: facta eſt
traditio a iuda: vna res facta eſt. Quid ergo
diſcernit inter eos. Quia hoc fecit fili⁹ ⁊ pat̄

in charitate. Judas vero in ꝑditiōe. Uidētis q꞉ nō quid faciat homo: ſed qua volūtate conſiderandū eſt. Jn eodē facto inuenim⁹ deū quo iudā: deū bn̄dicimus: iudā deteſtamur: q꞉ deus cogitauit ſalutē noſtrā. Judas cogitauit preciū quo vēdidit dn̄m: fili⁹ preciū qđ dedit pro nobis. Diuerſa ergo intentio diuerſa facta facit: cū tamē ſit vna res ex diuerſis. Ecce vnā rē dicit ibi fuiſſe ꝛ diuerſa facta: q꞉ vna ibi fuit paſſio: ſꝫ diuerſi act⁹. Et actus quidē iude ac iudeoꝛū mali quib⁹ operati ſunt chꝛiſti paſſionē: que bonū eſt et opus dei eſt.

R Riſtus ergo ſacerdos ꝛ hoſtia ꝛc̄.] Hic incipit pars illa q̄ eſt de ope paſſiōis in quo cōſiſtit principale meritū chꝛiſti. Et habet duas partes: in quaꝝ pꝛima magiſter determīat oblationē ꝛ traditionē chꝛiſti qualiter facta eſt ab ipſo patre a iuda a iudeis ꝛ a gentibus. Jn ſecūda autē oſtēdit vtꝝ fuerit bona an nō ibi [Paſſio ergo chꝛiſti ꝛ op⁹ iudeoꝛū dicitur ꝛc̄.] e

Arti. X. An chꝛiſtus paſſus ſit pꝛo pꝛedeſtinatis ꝛ vtrū illis valeat paſſio chꝛiſti.

Arguit̄ pᵒ Ncidit autē dubiū pꝛimo de hoc qđ dicit p̄deſtinat̄ tamē ſalutē effecit] .ſ.a. Pꝛedeſtinati eñ habuiſſent ſalutē: etiam ſi ipſe nō fuiſſet i

2o paſſus: ergo videt̄ ꝙ fruſtra patiebat̄ ꝑ illis. Jtē videt̄ falſum ꝙ multi ſunt qui accipiunt pꝛeſentē iuſticiā ad remiſſionē peccatoꝝ: ꝛ hoc nō poſſunt facere ſine virtute ſacramētoꝝ in q̄bus operat̄ virt⁹ paſſionis chꝛiſti: ergo etiā p̄deſtinatis nō valet efficient̄ paſſio ſua vt videt̄.

Solutio ad ſecūdū. Solutio dicēdū ꝙ nō niſi p̄deſtinatis valet efficiēter: oīb⁹ autē ſufficiēter ita ꝙ efficienter dicat adeptionē gratie ꝛ glorie/ ꝓpter q̄ fuit gratia: nō eñ fuit tm̄ ꝓpter gratiā: ſed etiā ꝓpter gloriā: ꝛ ideo nō totū effectū efficit in his in q̄bus valet ad gratiā in p̄ſenti tm̄: ꝛ ꝑ hoc patet ſol'o ad ſecūdū.

Ad pꝛimū. Ad pꝛimū aūt dicēdū ꝙ p̄deſtinatū etiā erat hoc vt nō alio mō q̄ per paſſionē chꝛiſti liberarēt̄: ꝛ iō neceſſaria fuit paſſio. Uel pōt dici ꝙ etiā his q̄ fiūt in tēpore: vt orōnib⁹ fideliū p̄deſtinatio iuuat̄ nō ex parte p̄deſtinātis: ſed ex parte effect⁹ pꝛedeſtinationis q̄ eſt poſitio gratie.

Arti. XI. L An chꝛiſtus ꝛ quō ſit tradit⁹ in moꝛtē a patre ꝛ ab alijs q̄ in moꝛtē ei⁹ cōſenſerūt.

Arguit̄ pᵒ Einde querit̄ de hoc qđ dicit [De quo etiā legit̄ ꝙ ſit tradit⁹ a p̄re ꝛc̄.] .ſ.b. Si eñ tradere eſt in moꝛtē dare: tūc videt̄ ꝙ tradere ſonat in actionē occiſiōis xp̄i: ꝛ ita patri ꝛ xp̄o nō cōuenit. d

2o Si autē tradere eſt p̄ciū per moꝛtē patri exſoluere: tūc videt̄ ꝙ ſoli chꝛiſto ꝛ nō p̄ri cōuenit: ꝛ ita videtur falſum qđ hic dicit.

3o Jtē apl's Ro. 8. Qui etiā ꝓpꝛio filio ſuo nō pepcit: ſed ꝑ nobis oīb⁹ tradidit illū: ergo p̄ tradidit filiū in moꝛtem: qđ videt̄ ſonare crudelitatē p̄ris in filiū.

q̄ſtiūcula Redit igit̄ q̄ſtio adhuc vt dicat̄ ſm̄ quē modū differētē traditio iſta conueniat oībus illis q̄ in lr̄a dicunt̄ xp̄m tradere.

Sol'o Ad qđ dicendū ꝙ tradere eſt dare i moꝛtē ꝑut hic accipit̄. Eſt autē tradere dupl'r. ſ. vt mun⁹ dat̄: ꝛ vt dat̄ exhibitio ad aliud: qđ nō eſt mun⁹: q꞉ nō eſt dātis: ſꝫ datur alio mō. Pꝛimo mō p̄ tradidit filiū in moꝛtē vt donū in quo homo recōciliat̄: ꝛ chꝛiſt⁹ tradidit ſe i moꝛtē: ſed de⁹ pater tradidit filiū hoī in p̄ciū qđ ꝑ ſe offerrat: fili⁹ autē ꝓ hoīe tradidit ſe patri ꝑ moꝛtē ſatiſfaciēdo ꝑ hoīe. Traditio aūt q̄ exhibitio eſt ad īterficiēdū cōpetit iude vt ꝓditoꝛi. Judeo vt inſtigatoꝛi ꝛ accuſatoꝛi. Gētib⁹ aūt vt executoꝛi miniſterij iniquitatis.

Ad pꝛimū ꝛ ad aliud reſpondet. Ad pꝛimū ḡ dōm ꝙ pater tradidit filiū in paſſionē: ſed nō in actionē interficiēdū: ꝛ hoc faciūt act⁹ aīe ꝙ ſeparat ea q̄ ſm̄ naturā nō ſunt ſepabilia. Uñ cū tradere ſit velle moꝛi filiū voluit p̄ filij paſſionē: ſed nunq̄ȝ voluit actionē: ſed ꝑmiſit volētib⁹ iniq̄s: ꝛ hoc nō eſt crudelitas: ſꝫ miſericoꝛdia ſūma eo ꝙ moꝛs filiū nec afferre ſibi nec igloꝛiū coꝛā eo filiū facere poterat ꝛ alios poterat etiā ablatos reſtituere. ꝛ ꝑ h̄ patet ſolutio ad totū.

Arti. XII. M Utrū paſſio chꝛiſti poteſt dici bona ꝛ mala ex diuerſis circūſtātijs.

Arguit̄ pᵒ Einde querit̄ de hoc qđ dicit ibi [Reſpicientes eñ ad paſſionē vnū op⁹. i. paſſionē illoꝝ dicūt ꝛc̄.] .ḡ.c. Uidet̄ eſſe impoſſibile: q꞉ in natura nō pōt vna materia ſimul h̄re diuerſas foꝛmas ꝛ cōtrarias ḡ ꝛ ī motib⁹ vnū op⁹ nō p̄t infoꝛmari diuerſis ꝛ cōtrarijs circūſtantijs. d

2o Jtē ſm̄ h̄ vnū ꝛ idē eſſet optimū ꝛ peſſimū: op⁹ eñ patris ꝛ xp̄i nō p̄t eſſe niſi optimū: op⁹ autē iude ꝛ iudeoꝝ nō potuit eſſe niſi peſſimū in hoc facto.

Solutio ad totū. Sol'o diſtinguēdū eſt ꝙ eſt op⁹ oꝑans qđ eſt oꝑatio ipſa actio. ſ. ꝑut eſt ab agēte ꝛ in ipſo vt in ſubiecto: ꝛ eſt op⁹ oꝑatū. ſ. res cōſtituta ꝛ effecta ꝑ oꝑationē ꝛ actionē: ꝛ qđ dicit mḡr intelligit̄ de ope oꝑato ꝛ nō de ope oꝑante qđ peſſimū fuit: circa idē autē oꝑatū p̄nt concurrere diuerſe volūtates ꝛ oꝑatiōes bone ꝛ male: hoc eñ nō eſt incōueniēs: q꞉ circūſtātie nō referunt̄ ad op⁹ oꝑatū: ſꝫ ad op⁹ operans: ꝛ ideo nō ponunt̄ cōtrarie foꝛme in eodē: ꝛ ꝑ hoc patet ſolutio ad totū.

Qđ chꝛiſti paſſio dicitur op⁹ dei et iudeoꝛū et quō.

Paſſio ergo chꝛiſti ꝛ op⁹ dicit̄ iudeoꝛū: q꞉ ex actib⁹ eoꝝ ꝓuenit ꝛ op⁹ dei: q꞉ eo auctoꝛe. i. eo volēte fuit. Uñ Aug⁹ Nemo aufert aīaȝ xp̄i ab eo q̄ ꝓtātē habet ponēdi ꝛ ſumēdi eā. Ecce habes auctoꝛē opis. Ponet aīam. Ecce habes op⁹ auctoꝛis. Et vt generaliter cōcludā: quotiēs in carne xp̄s aliq̄d patit̄ op⁹ auctoꝛis eſt: q꞉ eñ ſua volūtate nō alio cogēte ꝓpetit̄: ipſe auctoꝛ eſt opis. Cū aūt paſſio xp̄i op⁹ dei ſit: ꝛ iō bonū eaq̄ȝ operati ſint Judas ꝛ iude i: q̄rit̄ an ꝯcedēdū ſit eos oꝑatos ibi eſſe bonū. Hic diſtinguendū eſt. Pōt eñ dici ꝙ oꝑati ſūt bonū: q꞉ ex actib⁹ eoꝝ bonū ꝓuenit. i. paſſio xp̄i: ꝛ itē ꝙ oꝑati nō ſunt bonū: ſꝫ malū: q꞉ actio eoꝝ n̄ fuit bona ſꝫ mala. e

Arti. XIII. N An paſſio chꝛiſti ſit dicēda bona.

Arguit̄ pᵒ Einde q̄rit̄ de hoc qđ dicit circa finē [Queritur an ꝯcedēdū ſit eos oꝑatos eē ibi bonū.] .ſ.a. Uidet̄ eñ ꝙ xp̄i paſſio ſimpl'r ſit dicēda bona: q꞉ oē op⁹ virtutis eſt bonū: moꝛs aūt xp̄i fuit op⁹ foꝛtitudis ꝛ charitat̄ xp̄i: ḡ ſimpl'r paſſio illa di- d

cēda eſt eē bonū qđdā. Itē q̄d diceꝛ ſimpl'r bonū ſi paſſio xp̄i ſm aliq̄d bona nō ſimpl'r bona diceret a q̄ oē bonū noſtrū emanauit: ergo videꝛ ꝙ nō ſit diſtinguēdū vt mgr̄ dicit. Sed cōtra paſſio eſt illata ab alio: oē aūt laudabile a nobis eſt nō ab alio: ḡ paſſio chriſti ex ſe nō eſt laudabilis vt videꝛ. Itē ꝛ opus iudeorū eſt paſſio ꝛ opꝰ iude ꝛ gētiliū: ergo eſt peſſima. Itē Boe. in thopi. Cuiꝰ gn̄atio bona eiꝰ corruptio mala: ſed gn̄atio chriſti in vita optima erat: ḡ eius mors erat peſſima: ergo dicēda eſt mala abſolute ſine diſtinctiōe. Sol'o dđm ꝙ mors chriſti abſolute ꝛ ſine diſtinctōe optima dicēda eſt q̄ttuor rōnibus. Quaꝝ vna eſt qꝛ p̄cipue virtutis erat ſūmū/ vt fortitudinis q̄ ꝑ pħm p̄cipua eſt virtꝰ ꝛ maxime in chriſto illiꝰ virtutis ſūmū qđ attingere p̄t mors eſt/ ſicut etiā ipſe dicit: maiorē hac dilectionē nemo habet q̄ȝ vt aīam ſuā ponat q̄s pro amicis ſuis. Alia rō fuit: qꝛ ſi p̄cioſa eſt ī cōſpectu dn̄i mors ſanctorū eiꝰ p̄cioſiſſima eſt mors chriſti ꝛ precio plena: ſicut dicit pſ̄. Nō dabis ſanctū tuū videre corruptionē. notas mihi feciſtis vias vite adimpleb me leticia cū vultu tuo delectationes in dextera tua. i. in eq̄tate tua ſm deitatē ꝛ in potioribꝫ bonis ſm humanitatē vſq; in finē. Tertia cauſa eſt vtilitas totiꝰ redēptiōis in genere hūano: ſic̄ diciꝛ Oſee. 13. O mors ero mors tua morſus tuus ero inferne. Quarta cauſa eſt honeſta cauſa moriēdi: poſuerūt em̄ ſuꝑ caput eiꝰ cauſam illius ſcriptā: Jeſus nazarenꝰ rex iudeoꝝ. i. hec ē mihi cauſa moriēdi ꝙ ſum ſaluator florēs gr̄a ꝛ virtute redēptiōis rex cōfitētiū ꝛ glorificātiū deū.

Ad prima duo obiecta. Ad primū ergo dđm ꝙ magiſter nō iubet diſtinguere in iſta vtrū mors chriſti ſit bona vel mala: ſed in hac vtꝝ iudei oꝑati ſint aliquid boni vel mali. Et in hoc diſtinguēdū eſt ſm p̄dictū modū de oꝑante oꝑe: ꝛ ſic nihil boni ſunt operati ꝛ de bono oꝑato: ꝛ ſic aliq̄d preter intētionē oꝑati ſunt boni.

Ad primū in cōtrariū. Ad id qđ cōtra obijcitur dđm ꝙ paſſio in eo ꝙ ab alio nō eſt opꝰ virtutꝭ ſed in eo ꝙ ſuſcepta cū volūtate ſuſtinēdi gratia boni ꝛ ſic ſuſtinere eſt a nob ꝛ nō ab interficiēte.

Ad ſecūdū. Ad aliud dicēdū ꝙ ſol'o patet ꝑ an̄dicta de oꝑe oꝑante ꝛ de oꝑe oꝑato.

Ad tertiū. Ad aliud dicēdū ꝙ Boe. nō intēdit ꝙ mors in ſe ſit mala: ſed ſm ꝙ priuat bonū qđ acq̄riꝛ in gn̄atiōe ad eſſe ꝛ vitā: ꝛ ſic referꝛ ad intētionē iudeoꝝ q̄ vitā xp̄o auferre ꝛ extinguere cupiebant ī ſe tn̄ bona eſt q̄ tātorū bonorū cauſa fuit.

Di. XXI. de morte q̄ cōſecuta eſt paſſiōꝫ xp̄i

Si in chriſto diuiſio in morte fuit anime vel carnis a verbo.

Oſt predicta conſiderandū eſt vtꝝ in morte chriſti a verbo ſit ſeparata aīa vl' caro? Quidā putauerūt carnē ſicut ab anima ita a diuinitate in morte fuiſſe diuiſam. Si em̄ inquiunt aīa media diuinitatas ſibi carnē vniuit ſicut ſuperius p̄taxatū eſt: ergo quādo diuiſa eſt caro ab anīa: diuiſa eſt etiā a diuinitate: qꝛ nō potuit ab anima ſeiūgi ꝑ quā verbo erat vnita: quin a verbo diuidereꝛ. Fuit autē diuiſa ab anima in morte: alioquin vera mors ibi nō fuiſſet: qꝛ vt ait Augꝰ. Mors quam timēt hoīes ſeparatio eſt anīe a carne. Mors aūt quā nō timēt ſeꝑatio ē aīe a deo Utraq; vero diaboli ſuaſu homini ꝓpinata eſt. Si ergo in chriſto hoīe vera mors fuit: diuiſa ē ibi anima: ac ꝑ hoc diuinitas a carne. Huic ſue ꝓbabilitati addūt auctoritatis teſtimoniū Amb. em̄ tractās de chriſti derelictione q̄ in cruce voce magna clamās dixit: Deꝰ deꝰ meꝰ vt quid me dereliquiſti ait: Clamat homo ſeparatiōe diuinitatis moriturꝰ. Nā cū diuinitas mortis libera ſit: vtiq; mors ibi eſſe nō poterat niſi vita deſcēderet: quia vita diuinitas eſt. Hic videꝛ tradi ꝙ diuinitas ſeparata ſit in morte ab homine q̄ niſi diſceſſiſſet homo ille mori nō poſſet. Qđ illi ad carnē referūt quā dicūt a deo ſeparatā. Quibꝰ reſpōdemus illā ſeparationē ſic eē accipiēdā ſicut intelligiꝛ derelictio q̄ illis verbis ſignificaꝛ: vt quid me dereliquiſti. Quō ergo chriſtus derelictꝰ erat a patre cū in cruce derelictū ſe clamabat. Non receſſerat deꝰ ab homine ita ꝙ eēt ſoluta vnio dei ꝛ hoīs. Alioq̄n fuit qđdā tēpus q̄n chriſtꝰ adhuc viuꝰ homo erat ꝛ nō deꝰ: qꝛ adhuc viuꝰ ſe derelictū clamabat nō derelinquēdū. Si ḡ illa derelictio vniōis intelligaꝛ ſolutio: ante facta fuit ſolutio dei ꝛ hoīs q̄ȝ chriſtꝰ mortuꝰ eēt. Sed quis hoc dicat? Fateamur ḡ deū quodāmō illū hoīem in morte deſeruiſſe: qꝛ p̄tāte ꝑſeq̄ntiū eū expoſuit ad tp̄s: nō ſuā potētiā exercēdo illum defēdit vt nō morereꝛ. Seꝑauit ſe diuinitas qꝛ ſubtraxit protectionē: ſed nō ſoluit vnionē. Separauit ſe foris vt nō adeſſet ad defenſionē: ſed nō intꝰ defuit ad vnionē. Si nō ibi cohibuiſſet potētiā ſed exercuiſſet nō moreretur chriſtꝰ. Mortuꝰ eſt chriſtꝰ diuinitate recedēte. i. affectū potētie defendēdo nō exhibēte. Hic eſt hyrcꝰ apōpeiꝰ qui altero hyrco imolato in ſolitudinē mittebaꝛ: vt legiꝛ in leuitico. Duo ei hyrci humanitas ꝛ diuinitas xp̄i intelligūꝛ. Humanitate ergo īmolata diuinitas xp̄i in ſolitudinē abijt. i. in celū. Un̄ Eſiciꝰ: In ſolitudinē. i. in celū tp̄e paſſionis diuītas abiſſe diciꝛ nō locū mutās: ſꝫ quodā modo virtutē cohibēs vt poſſent impij cōſūmare paſſionē. Abijt ergo. i. virtutē cohibuit ꝛ portauit iniq̄tates nr̄as: nō vt haberet: ſꝫ vt cōſūmeret: deꝰ em̄ ignis cōſumēs eſt. Ex his ſatis oſtēdiꝛ p̄miſſa v̄ba Ambroſij ſic eē accipienda vt p̄diximus.

Mat. 26. Job. 14. Leuit. 16. Eſa. 53. Deut. 4.

Alij ad idē inducūt auctoritatē.

Alij quoq; auctoritati innituꝛ q̄ aſſerūt diuinitatē in morte receſſiſſe ab homīe ſm carnē. Ait em̄ Athanaſius: Maledictus qui to

tũ hominẽ quẽ aſſumpſit dei filiꝰ denuo aſ-
ſumptũ vel liberatũ: tertia die a mortuis re
ſurrexiſſe nõ cõfiteť: fiat fiat. Si inquiũt de-
nuo aſſumptus eſt homo in reſurrectiõe quẽ
aſſumpſerat in incarnatione: depoſuit ergo
eũ in morte: ſeparata ğ fuit diuinitas in mor
te ab humanitate. Quibꝰ reſpõdemus ꝙ ſi in
his verbis aſſumptio talis intelligať que fit
ſm vnionẽ non carnẽ tm̃: ſed totũ hominẽ. i.
animã ⁊ carnẽ denuo ſibi vniuit ĩ reſurrectio
ne: qꝛ nõ ſimplr̃ hominẽ: ſed totũ hoĩem aſſũ
ptũ dicit. Totũ ergo hoĩem in morte depo-
ſuit. i. aĩam ⁊ carnẽ. Sꝫ ꝗs niſi hoſtis verita-
tis dicat aĩam a verbo depoſitã? Et tñ niſi h̃
fateanť ꝙ totus homo ſit aſſumptꝰ: nõ ꝓ eis
facit illa auctoritas q̃ totum dicit aſſumptũ
Sciẽdũ eſt ergo Athanaſiũ id dixiſſe cõtra
illoꝝ ꝑfidiã q̃ reſurrectionẽ chriſti negabant
putãtes in morte detineri eũ q̃ ſolus inť mor
tuos liber eſt. Ideo illũ maledicit q̃ nõ cõfi-
tetur totũ hoĩem denuo aſſumptũ reſurrexiſ
ſe. i. chriſtũ aĩam denuo corpori cõiũxiſſe: ⁊
illis duobꝰ denuo cõiũctis in reſurrectõe ve
re ſm hoĩem vixiſſe ſicut añ mortẽ. Nã ĩ mor
te ſeparata eſt aĩa a carne. Vñ ꝟe diciť xp̃s
mortuꝰ: ſed neutꝝ ſeparatũ eſt a verbo dei.

A Oſt p̃dicta cõſiderãdũ eſt vtrũ ĩ morte xp̃i
p aĩa a verbo fuerit ſeparata ⁊c̃.] Hic inci-
pit pars illa que eſt de q̃ſtionibꝫ cõſequẽti-
bus paſſionẽ: ⁊ ſunt due ſm duas diſtictio
nes hic introductas. Prima eſt de mõ mortis. ⁊ ſe
cũda eſt vtꝝ in triduo mortis fuerit homo vel alicu
bi vľ vbiqꝫ ⁊ hec ĩcipit. Hic q̃riť an ĩ illo triduo mor
tis chriſtus fuerit homo. In prima parte ſunt tria:
ſcꝫ ſolutio cuiuſdã obiectõis ꝓbãtis ꝙ ſepatiõe dei-
tatis ⁊ aĩe chriſtꝰ fuerit mortuꝰ: ⁊ ad hoc inducunť
duo prima capitula. Secũdũ eſt ſolutio auctorita-
tũ Aug. ⁊ Atha. Et ad hoc inducunť duo ſeq̃ntia ca
pitula ibi [Alij quoqꝫ auctoritati inituntur] Tertium
eſt qualiť chriſtꝰ aĩam ſuã poſuit ⁊ aſſumpſit: ⁊ hec
ibi incipit Sicut Augꝰ ſuper Iohãnẽ docet.

Arti. I An chriſtꝰ fuit mortuꝰ ſeparatiõe deitatis
⁊ aĩe aut aliq̃ alia ſeparatiõe: ⁊ hic vide vtrũ
chriſtꝰ fuit homo in triduo.

Ncidit aũt dubiũ de pria obiectõe vtrũ ꝯclu
Arguiť pº i dat an nõ]. ſ. a. Eſt aũt iſta / aĩa eſt mediũ q̃
deitas carni ꝯiungiť: ſoluto autẽ medio non
cõiunguntur extrema: qꝛ deeſt cauſa cõiũctiõis: ğ ſepa
rata aĩa a carne ſeparať etiã deitas: videť aũt ꝙ iſta
argumãtatio teneat: aut eñ deꝰ eſt vnibilis creatu-
re irratiõali aut nõ. Si nõ tũc habeo ꝓpoſitũ qꝛ rõ-
nali nõ exiſtẽte nõ fuit vnita: ⁊ ꝙ aĩa rõnalis nõ tm̃
mediũ cõgruẽtie: ſꝫ mediũ cauſe. Si aũt eſt vnibilis
irrõnali creature hoc ſupra improbatũ eſt multis rõ
nibus in q̃ſtiõe de vnibili: ergo videť ꝙ iſta cõcluſio
2º ſequať. Itẽ infra in hac diſtinctiõe eadẽ dĩ ꝙ ſi fi-
Cõcluſio p̃ma. lius dei mortuꝰ fuiſſet fons vite aruiſſet. Ex h̃ in-
fero duas cõcluſiões: quaꝝ prima eſt ꝙ filiꝰ dei nõ
fuit mortuꝰ: ſed ſi fuiſſet vnitꝰ carni ꝓpť vnionẽ dice-
retur mortuꝰ ſicut etiã diciť natꝰ: ergo tũc vnitꝰ car
ni nõ fuit. Itẽ oĩs vnio facit aliquid vnũ: ſi ğ dei- 3º
tas fuit vnita carni oporteret ꝙ faceret aliqđ vnum
nõ autẽ facit vnũ ꝑſone: qꝛ caro illa nũq̃ fuit filius
dei: ergo relinquiť ꝙ faciat vnũ nature: ⁊ ſic caro et
deitas eſſent vnũ qđ falſum eſt. Secũda cõcluſio 2a cõclu.
eſt ꝙ ſi deitas eſt vite fons ⁊ efficatior q̃ aĩa tũc influ
xiſſet vitã: ergo corpꝰ chriſti in triduo illo vixiſſet qđ
falſũ eſt: ergo videť ꝙ deitas corpori nõ fuit vnita.
Itẽ minor eſt vnio ꝑ gloriã ad deũ in beatis q̃ ſit 4º
vnio naturaꝝ ĩ chriſto: ſi ergo ſanctos propter vnio
nẽ ad gľiam impoſſibile eſt ſeparari a vita: multo ma
gis ĩpoſſibile fuit ſeparari corpꝰ a vita: ſi deitati fu-
it vnitũ: fuit autẽ ſeparatũ a vita: ergo nõ fuit deita
ti vnita. Item inferiori vnione q̃ illa qua vniť ho 5º
mini chriſto deitas nõ eſt cõiungibilis niſi rationa-
li crearure ⁊ nõ ſm corpꝰ: ſed ſm aĩam ſolũ: hoc aũt
eſt vnio ꝑ grãm: ergo multo minꝰ digniore vniõe cõ
iũgibilis erat corpori ſine aĩa. Itẽ tripliciť deꝰ eẽ 6º
in rebꝫ diciť ab Innocẽtio. ſ. eſſentialiť p̃ntialiť po-
tentialiť in oĩbus: ꝑ grãm aũt in rõnalibꝫ nõ in oĩbꝫ
per vnionẽ in hoĩe chriſto. cũ igiť corpꝰ cadat in nu-
mero irrationaliũ videť deitas non fuiſſe in corpore
niſi p̃ſentialiť / potẽtialiter eſſentialiť. In contrariũ
autẽ eſt qđ dicit magiſter in lr̃a. Solo dõm ꝙ nul Solutio.
lo modo ſeparata fuit a corpore deitas ĩ triduo: vin
culũ eñ gratie vniõis inſeꝑabiliť fortiꝰ fuit vincu-
lo naturalis cõiũctõis aĩe ⁊ corporis: ⁊ iõ ſoluto vin
culo naturali remãſit vinculũ gr̃e. Dicẽdũ ergo ad Ad primũ.
primũ ꝙ aĩa ⁊ ſi faciat aſſumptibilitatẽ in corꝑe. ſ. vt
ſup̃ determinatũ ⁊ quo ad hoc ꝙ ſit mediũ cauſans
ꝓprietatẽ aſſumptibilitatis nõ tñ eſt mediũ niſi ꝑ cõ-
gruẽtiã: ⁊ iõ ſoluta ipſa nõ oportet ſoluere deitatẽ a
carne. Ad aliud dicẽdũ ꝙ deitas eſt fons vite effi- Ad ſecũdũ.
cienter: nõ vt forma cõiũcta: ⁊ licet ipſa vnita fuerit
⁊ filiꝰ dei corpori: nõ tñ dĩ deitas paſſa vel mortua:
qꝛ ꝓprietates vniꝰ nature nõ referũť ad naturã aliã:
ſed bene cõcedo ꝙ filiꝰ dei dĩ paſſus ⁊ mortuꝰ ꝓpter
vnionẽ: cuiꝰ rõ ſepe ſupra determinata eſt. Ad ali Ad tertiũ
ud dõm ꝙ vnio facit vnũ nõ nature ſꝫ ꝑſone: ſꝫ vniꝰ
vnio nõ facit hoc vnũ: ſed potiꝰ vniꝰ vnio cũ altero ſi
bi debito vnito: Unde vnio corꝑis cũ vniõe aĩe ſibi
vniẽde facit vnũ ſuppoſiti ⁊ ꝑſone ⁊ in triduo remã-
ſit ordo ad illud vnũ: licet tũc illud vnũ nõ eẽt: quia
tũc chriſtꝰ homo nõ fuit. Ad aliã cõcluſionẽ dicen Ad ſecũdã cõcluſionẽ.
dũ ꝙ deitas eſt fons vite effectiue nõ formaliter nec
in corpore fuit ſicut forma in materia / nec ſicut aĩa
in animato: ſed per vnionẽ dignitatiuã: vt dicit bea-
tus Bernardꝰ ⁊ deitas hoc modo ens in aliquo non
eſt nec̃aria cã vite nõ ex defectu ſuo: ſꝫ ex defectu ſu-
ſcipiẽtis. Ad aliud dõm ꝙ minor eſt vnio btõꝝ ad Ad quartũ
deũ q̃ huiꝰ corꝑis fuit ad deũ: ſed tñ magis eſt ꝯ̃ria
morti illa q̃ iſta: qꝛ illa ex rõne btĩtudĩs ꝯ̃rietatẽ hꝫ
ad miſeriã: ⁊ ꝑ cõſeq̃ns ad mortẽ: hec autẽ nõ tollit a
corꝑe miſeriã nec ꝯ̃riať defectui tali: vt ſup̃ diſ. xviij.
⁊ iõ illa minor facit aliquid qđ nõ facere p̃t iſta. Ad Ad quintũ
aliud dõm ꝙ vnio q̃ eſt ꝑ grãm ꝟtutũ ⁊ donoꝝ eſt ꝑ
habitũ q̃ q̃rit ꝓpriũ ſibi ſubiectũ in q̃ ſit ſic ĩ materia:
⁊ qꝛ illud ſubiectũ nõ p̃t eẽ niſi rõnalis ſuba: iõ deus
hoc mõ nõ eſt niſi in rõnali ſuba: q̃ eſt hõ vel angelus
vel aĩa rõnal': ſꝫ alia vnio q̃ ẽ ad eẽ: lꝫ maior ſit: tñ tñ
eſt hitꝰ nec q̃rit hmõi ſbiectũ ꝓpriũ: qꝛ qđ illa vniõe
vniť aſſumiť ad deitatẽ virtute deitatꝭ q̃ ẽ infinita: ⁊

hoc pōt eſſe corp⁹ habens ordinē ad aīam rōnalē: vñ oēs ille rōnes ſumūt ꝓpōnes tanq̄ hoc ꝑ ſe cōueniret vni nobiliori: q2 vniretur nobiliori: ⁊ hoc non
Ad 6m. eſt verū. Ad aliud dōm q2 tripliciter de⁹ eſt in his q̄ nullū habent ordinē ad creaturā rōnalē/ſ3 corpus licet in ſe nō ſit rōnale/ eſt tn̄ ps ⁊ materia rōnalis: ⁊ iō corpa ſctōꝝ dicunt templū ſpūſcti. 1. Cor. 3. ⁊. 6 et iō in xpō ſpēalem habuit relationē ad vnionē.

Auctoritatibus aſtruit a verbo carnē in morte nō eſſe diuiſam.

Sicut Aug⁹ ſup iohannē docet: tractās illō
a dñi verbū: Ego pono animā meā ⁊ iterū ſumo eā. Nemo tollit eā a me ſ3 ego pono eā: a meipſo ptātem habeo ponēdi eā et iterū ſumendi eā: hic animā dicit emiſſam. A q̄ emiſſa eſt? A ſeipſa nō ē emiſſa: q2 ſeipſam nō poſuit: nec verbū aīam poſuit nec carnē. Caro ergo aīam poſuit: ſ3 ptāte in ſe manentis deitatis. Potētia ḡ deitatis anīa diuiſa ē a carne: ſ3 neutrū a verbo dei. Vñ Aug⁹: Verbū ex quo ſuſcepit hoīem. i. carnē ⁊ aīam nunq̄ depoſuit aīam vt eſſet aīa verbo ſeparata: ſ3 caro poſuit animā qñ expirauit: qua redeūte reſurrexit. Mors ergo ad tps carnē ⁊ animā ſepauit: ſ3 neutrū a verbo dei. Caro ḡ ponit ⁊ ſumit aīam: nō ptāte ſua ſ3 ptāte inhabitātis carnē deitatis. His euidenter tradit nec aīam nec carnē a verbo dei in morte eſſe diuiſam: vt aliquo mō ſoluta fuerit vnio. Vñ Aug⁹ cōtra Felicianū: Abſit vt xpūs ſic ſenſerit mortē vt q̄ntū in ſe eſt vita vitā pdiderit:
b ſi eīm hoc ita eſſet: vite fons aruiſſet. Senſit ḡ mortē pticipatiōe hūani defect⁹ quē ſponte ſuſceperat: nō nature ſue pdidit potētiā per quā cūcta viuificat. Sic in ſepulchro xpūs carnē ſuā cōmoriēdo nō deſeruit: ſicut in vtero virginis cōnaſcēdo formauit. Mortu⁹ eſt er
Job. 10. go nō diſcedēte vita: ſicut paſſus eſt nō pereunte potētia. Nemo tollit aīam ei⁹ ab eo: q2 poteſtatē habet ponendi ⁊ ſumendi. Ecce ⁊ hic habes xpm nō deſeruiſſe carnē in morte: ⁊ vitā nō diſceſſiſſe a mortuo ⁊ q2 ſpōte tradidit ſpm nō alius extorſit. Vñ Amb. Emiſit xpūs ſpiritū: ⁊ tn̄ q̄ſi arbiter eruendi ſuſpēdēdiq̄ corpis emiſit ſpiritū nō amiſit: pēdebat in cruce ⁊ oīa cōmouebat. Sed vñ emiſit? Ex carne. Quo emiſit? Ad patrem

Arti. II B Quō debet intelligi qō dicit xpūs: ego pono animā meam.

Inde querit de hoc qō dicit infra [Ego po-
Arg. pmo D no aīam meā ⁊ iterū ſumo eā. s. a. Quid eīm eſt ponere ſi ponere eſt deponere/ cū hoc ꝓnomen ego ſignificet quēlibet ſuū ꝓlatorē: ⁊ ꝓlator huius verbi fuit chriſtus ſm q2 pſona/ tunc perſona in eo q2 pſona poſuit ⁊ depoſuit animā/ qō falſum eſt: q2 ſic non fuiſſet vnit⁹ anīe in triduo. Si aūt ponere eſt in aliquo loco collocare cū mlta locare poſſint ſeipſa/ videbit q2 aīa potuit ponere ſeipſam. Contrariū aūt hui⁹ dicit Aug⁹ in lra. Itē ponere dicit po 2o
teſtatē efficiēdi aliqd: nulla aūt ptās efficiēdi aliqd ē in corpe ſ3 tn̄ in aīa vel deitate: ḡ videt q2 alteri⁹ illoꝝ fuit ponere aīam ⁊ nō carnis/ vt videt dicere in lra. Itē ſi ponere eſt ſepar are/ tūc eadē rōe caro po- 3o
nebat qua aīa poſita dicit eſſe: q̄re ḡ nō dixit/ nemo tollit carnē meā a me/ ſ3 ego pono eā ⁊ iterū ſumo eā
Itē videt falſum eſſe q2 cū vnio naturalis ſolubilis ſit/ ⁊ cū int xpi aīam ⁊ corp⁹ nō fuit niſi vnio natura 4o
lis ipſa fuit ſolubilis. dupliciter aūt oīs talis vnio ſolubilis eſt: ſc3 ꝑ violentiā ⁊ naturalē ſeparationem: ḡ xpi anīa poterat extorqueri ꝑ violētiā: ḡ tolli poterat ab eo: ḡ falſum videt qō dicit/ nemo tollet aīam
meā. Solo dōm ad pmū q2 ponere ē deponere ab Solo
eo cui naturaliter eſt vnita anīa: ⁊ hoc eſt caro: ⁊ nō eſt ad pmū
ponere ſimplr ab eo remouere cui vnita eſt quocūq̄ mō. Et bñ cōcedo q2 pſona ponit aīam: ſ3 q2 oē qō agit pſona in natura agit/ neceſſe eſt q2 ponat aīa3 in natura vel pte nature. Cū igit nō ſit idē ſm naturā depoſitū ⁊ in quo ſit depoſitio ſiue deponēs: pt3 q2 aīa animā nec fili⁹ aniam dei in aīa deponere nō potuit: ḡ fili⁹ dei poſuit in corpe aīam. Et hoc vult dicere Aug⁹ q2 corp⁹ aīam poſuit virtute latentis in ſe diuinitat: q2 corpi conuenit ſepatio q̄ eſt in morte
nō filio dei vel deitati. Ad aliud dōm q2 licet ī cor- Ad 2m
pore mortuo nō vnito potenti nature nulla ſit ptās efficiēdi aliqd/ tn̄ in corpe xpi ſic nō fuit: q2 deitas ſū
me potēs adhuc latebat in corpe. Ad aliud dōm q2 Ad 3m
dñs loquit rñdendo ad intentionē iudeoꝝ: q2 pſecutor ⁊ tyrann⁹ inſequit cām vite: ⁊ ideo etiā ſepata cā vite quieſcit a pſecutiōe corpis/ ⁊ ei qō ipi extorquere cupiebant dñs reſpondit q2 a poteſtate ſua pſecutione alienare nō potuerūt ſc3 aīam: q2 aīa ſemp in
ſua ptāte manebat. Ad aliud dōm q2 aliō eſt ī xpo Ad 4m.
⁊ in aliīs hominibꝰ. q2 licet xpūs habuit naturalez vnionē anime ⁊ corpis q̄ diſſolubilia erāt/ tn̄ habebat fortius potens agere in contrariū: ſc3 deitatē: et iō tyranni pſecutio ab eo nihil extorqueret ſi ipſe nō vellet. in aliīs autē nō eſt reſiſtens violentie: ⁊ ideo in aliīs bene anima extorquet.

An deitas dicitur fons vite efficienter vel Arti. III
formaliter. C

Inde querit de hoc qō dicit: [Si eī hoc ita
D eſſet vite fons aruiſſet ⁊c. s. b. Aut eī deitas Arg. pmo
dicit fons vite a fundēdo vitā ei cui cōiungit ſufficienter aut deficienter. ſi pmo mō cū null⁹ fons fluat niſi aliqd recipiat fluxū oportet q2 tūc aliqd recipiat vite fluxū nō niſi corp⁹: ḡ corp⁹ tūc recepit vite fluxū
ḡ viuebat. Itē qō ſufficit ad pñs neceſſe eſt q2 hr fa- 2o
ciat pri⁹ añs ſine q̄ non eſt illud pñs: eſſe aūt hoīem deū ſequit ad eſſe hoīem ſm ordinē nature. eſſe aūt hoīem ſm naturā cōſequit ad eſſe vnū: ḡ ſi vnio fecit hoīem deū/ oportuit pri⁹ facere hoīem ⁊ eſſe vnū: ḡ videt q2 vnio illa fecerit vitam. Si forte dicas q2 dei Solo
tas nō fecit illa ſine medio qō eſt aīa rōnalis. Cōtra Obiecto
imperfecta eſt potētia q̄ indiget alio mediante quo faciat: cum aūt deitas ad omnia ꝑ ſe ſit potens/ videt
deitas ꝑ ſeipſam influxiſſe vitā. S3 cōtra/ ſi deitas Rō ī oppo-
per ſe dedit vitam/ aut vitā diuinā dedit ei aut crea- ſitū eſt iſta.
tam. ſi diuinā/ illa non pōt mortē ſubire: ḡ chriſt⁹

nunq̃ꝫ fuiſſet vere mortuꝰ/ qđ falſum eſt ⁊ hereticũ.
Si aũt dedit creatã/ aut rõnalẽ aut irrõnalẽ. ſi irra
tionalẽ: ꝉ ſupfluit aĩa: ſed potuit xp̃o eſſe deitas ꝓ
aĩa. Si rõnalem: ꝉ deitas minꝰ potens eſt influe-
re nobilẽ vitã q̃ꝫ rõnalis aĩa q̃ influit vitã rõnalẽ/
Sol'o qđ falſum eſt. Sol'o dõm vt prius ꝙ deitas dicit̃
fons vite efficient̃ nõ formalit̃: q꞉ efficit vitã omniũ
Ad p̃mũ ip̃a viuens ꝑ ſeip̃am. Ad illud aũt qđ primo obijci
tur dõm ꝙ nõ influit corpi: q꞉ ſine aĩa nõ eſt recepti-
bile vite/ ⁊ hoc dicit naturalẽ impotentiã in corpe/
nõ in deitate/ nec illa impotentia dicit defectũ pro-
prie: q꞉ defectꝰ corũ eſt/ q̃ ẜm naturã debẽt ineſſe et
nõ inſunt: nunq̃ꝫ eñ fuit natura corpis vt ſine aĩa
Ad 2m viueret. Ad aliud dõm ꝙ deitas vniuit ſibi corpꝰ
⁊ animã vnita/ ⁊ ex hac vnione cõſequit̃ ꝙ deus ſit
hõ ⁊ hõ deꝰ/ ſed eſſe hoĩem ⁊ eſſe vnũ non ordinant̃
ad hoc niſi materialit̃ ex pte ſuſcepti: ⁊ iõ non fecit h̃
deitas ꝙ formalit̃ influeret vitam vel humanitatẽ
ſed potiꝰ effectiue tm̃/ ⁊ vitã fecit ꝑ animã ⁊ hoĩem
Ad obiectũ fecit per formã hoĩs que dicit̃ humanitas. Ad vl
in oppoſitũ timũ patet ſolutio per antedicta

Qua rõne chriſtus dicit̃ mortuus et paſſus.

Recedente ṽo anima mortua eſt xp̃i caro:
⁊ q꞉ caro mortua eſt mortuꝰ eſt xp̃us. Sicut
eñ mortuus dicit̃ deꝰ: qñ mortuꝰ eſt homo:
ita mortuꝰ hõ dicit̃ qñ mortua eſt caro. Se-
paratio anĩe mors carnis fuit. Propter car-
nẽ ergo vnitã verbo q̃ mortalis ẽ dr̃ deꝰ mor
tuus: ⁊ ꝓpter carnẽ ⁊ animã q̃ vtraq̃ꝫ dolorẽ
ſenſit dicit̃ deus paſſus cũ diuinitas oĩs do-
loris exors exiſteret. Vñ Augꝰ. Verbũ ca-
ro factũ ẽ: vt ꝑ carnẽ panis celeſtis ad infan
tes tranſiret: ⁊ ẜm hoc ip̃m verbũ crucifixum
eſt: ſed nõ eſt mutatũ in hominẽ: homo in il-
lo mutatꝰ eſt: vt melior fieret q̃ꝫ erat. Per il-
lud ergo ꝙ homo erat mortuꝰ eſt deus. ⁊ per
illud ꝙ deus erat homo excitatꝰ eſt ⁊ reſurre
xit. Quicq̃d paſſus eſt homo: nõ põt dici nõ
paſſus deꝰ: qm̃ deꝰ erat hõ. Quõ potes dice
re te nõ paſſum iniuriã ſi veſtis tua cõſcidat̃
q̃uis veſtis tua nõ ſit tu? Multomagis ergo
quicq̃d patit̃ caro vnita verbo: debꝫ dici de
us pati: licet verbũ nec mori nec corrũpi nec
mutari potuerit. Sed q̃cq̃d horũ paſſus eſt
in carne paſſus eſt. De hoc etiã Amb. in lib.
iiij. de ſpũſancto ait: Qđ verbi caro patieba
tur manens in carne verbũ: in ſe ꝓ corpis aſ-
ſumptiõe referebat: vt pati diceret̃: q꞉ caro
1. Pet. 4. patiebat̃ ſicut ſcriptũ eſt: Chriſto ĩ carne paſ
ſo. Hic docet̃ q̃ rõne deꝰ vł dei filiꝰ paſſus vł
mortuus dicit̃: nõ q꞉ mortẽ ſenſerit inquan-
tũ deus eſt: ſed q꞉ caro ei vnita mortua eſt.
Scdm quã rõnẽ dicit Augꝰ. Si quis dixerit
atq̃ꝫ crediderit filiũ dei deũ paſſum anathe
ma ſit. Cuius dicti cauſam ex q̃ intelligẽtia
ſumenda ſit aperiens. in eodẽ ſubdit: Si q̃s
dixerit ꝙ in paſſiõe dolorẽ ſentiebat filiꝰ dei
deus ⁊ nõ caro tm̃ cũ aĩa quã ſibi acceperat
anathema ſit. Sane ergo dici poteſt ꝙ mor- a
tuus eſt deus ⁊ nõ mortuꝰ: paſſus eſt dei filiꝰ
⁊ nõ paſſus. Paſſa eſt tertia pſona ⁊ nõ paſſa
crucifixũ eſt verbũ ⁊ nõ crucifixũ: ſed ẜm al-
terã naturã paſſus eſt: ẜm alterã ĩpaſſibilis.
Vñ Ambr. Generalis iſta eſt fides: q꞉ xp̃s ẽ
dei filius: ⁊ natꝰ ex virgine: quẽ quaſi gigan
tẽ ꝓpheta deſcribit: eo ꝙ biformis geminẽq̃ꝫ
nature vnus ſit: cõſors diuinitatis ⁊ corpis.
Idẽ ergo patiebat̃ ⁊ nõ patiebat̃: moriebat̃
⁊ nõ moriebat̃: ſepeliebat̃ ⁊ nõ ſepeliebat̃: re
ſurgebat ⁊ non reſurgebat. Reſurgebat ẜm
carnẽ que mortua erat: nõ ẜm verbũ qđ apđ
deum ſemꝑ manebat.

An põt dici ꝙ xp̃s ſit paſſus ⁊ non paſſus: Arti. IIII.
mortuus ⁊ nõ mortuus. D

Einde querit̃ de hoc qđ dicit ibi [Sane igit̃
d dici põt ꝙ mortuꝰ ⁊ nõ mortuꝰ. ⁊c. Hoc eñ Arguit̃ ꝓ
videt̃ falſum: q꞉ ſic cõtradictoria verificant̃
de eodẽ/ qđ nunq̃ꝫ põt eſſe eo ꝙ dicit phs: De quoli-
bet affirmatio vel negatio eſt vera: de nullo vero ſil̃.
Item Augꝰ: Talis illa fuit ſuſceptio q̃ deũ faceret 2o
hoĩem: ⁊ hoĩem deũ/ ⁊ oĩa q̃ vera ſunt de hoĩe eſſe
vera de deo: ſed de hoĩe verũ eſt eũ eſſe mortuũ: ꝉ de
deo verũ eſt eũ eſſe mortuũ: ergo deꝰ ⁊ homo mortu
us eſt. Cõtra xp̃m eſſe mortuũ eſt articulꝰ fidei: ꝉ op Rõ in op
poſitũ illiꝰ hereſis/ ſed oppoſitũ illiꝰ eſt xp̃m non eſſe poſitũ.
mortuũ: ergo id eſt hereſis. Sol'o dõm ꝙ in veri- Sol'o
tate hmõi locutões nõ ſũt cõcedẽde ſine determinatõe ad totũ
licet eñ cõcedã ꝙ ethyops ſit albꝰ ẜm dentes ⁊ non
eſt albꝰ ẜm maxillã/ tñ nõ cõcedo abſolute ꝙ ẽ albꝰ:
⁊ nõ albꝰ: ⁊ p̃cipue in xp̃o q꞉ eſſe mortuũ vł paſſũ vł
natũ qñ abſolute dicunt̃ referunt̃ ad pſonã ⁊ pſone
nõ cõueniũt. Et iõ lꝫ mgr̃ ponat hmõi locutões ſine
determinatiõe nõ ſũt intelligẽde: vel ſumẽde ſũt ſine
determinatiõe/ q̃ determinatio ſi apponat̃ vt ẽ mor
tuus ẜm hũanitatẽ/ ⁊ nõ ẽ mortuꝰ ẜm diuinitatẽ pꝫ
ꝙ nõ ſũt ꝯdictorie nec ꝯ fidẽ. Et ꝑ h̃ pꝫ ſol'o ad oĩa.

Si xp̃us in morte fuit homo.

Ic querit̃ vtrũ in illo Di. XXII
h triduo mortꝭ xp̃s fuerit hõ? qđ non de cõſequẽ
videt̃ q̃buſdã: q꞉ mortuꝰ erat: ⁊ hõ tibꝰ mortꝭ
mortuꝰ nõ eſt hõ. Addũt etiã ꝙ ſi tũc erat hõ xp̃i.
vł mortal' vł ĩmortal': ſꝫ mortal' nõ: q꞉ mortu
us: nec ĩmortal': q꞉ tm̃ poſt reſurrectõꝫ. Qui
bus rñdemꝰ: q꞉ licꝫ hõ mortuꝰ fuerit: erat tñ
in morte deꝰ hõ: nec mortal' quidẽ nec ĩmor-
talis: ⁊ tñ vere erat hõ. Ille eñ ⁊ hmõi argu
tie in creaturis locũ hñt: ſꝫ fidei ſacr̃m a phi-
loſophicis argumẽtis ẽ liberũ. Vñ Amb. Au
fer argumẽta vbi fides q̃rit̃. In ip̃is gĩnaſijs
ſuis iã dialetica taceat: piſcatoribꝰ credit̃ nõ
dialeticis. Dicimꝰ ergo in morte xp̃i deũ ve-

re fuiſſe hoīem: ⁊ tm̄ mortuū. Et hoīem q̇dē
nec mortalē nec immortalē: q᷑ vnit⁹ erat aīe
⁊ carni ſeiūctis. Alia em̄ rōne d᷑ deus hō: vł
hō de⁹: q̄ꝫ martin⁹ vel iohānes. Hō em̄ d᷑ de
us ⁊ ecōuerſo ꝑpter ſuſceptōnē hoīs. i. aīe
⁊ carnis. Vñ Aug⁹. Talis erat ſuſceptō illa
que deū hoīem faceret ⁊ hoīem deū. Cū er-
go illa ſuſceptio ꝑ mortē nō defecerit: ſed de
us homini ⁊ hō deo ſicut añ vnit⁹ erat vere: ⁊
tūc de⁹ erat hō ⁊ ecōuerſo: q᷑ vnit⁹ aīe ⁊ car
ni ⁊ hō mortu⁹ erat: q᷑ anima a carne diuiſa
erat. Propter ſeꝑationē aīe a carne mortu⁹
ſed ꝑpter vtriuſq̄ꝫ ſꝑ ſecū vnionē hō. Nō au
tē ſic erat hō: vt ex aīa ⁊ carne ſil' iūctis ſubſi
ſteret. Ex q̄ rōne d᷑ aliq̇s aliq̇s ali⁹ hō: ⁊ ipſe
forte añ mortē: hoc etiā mō erat hō ⁊ poſt re-
ſurrectionē fuit In morte v̈o homo erat tm̄
ꝑpter anime ⁊ carnis ſecū vnionē: ⁊ mortu⁹
ꝑpter inter illa duo diuiſionē.

A Ic querit᷑ vtrū in illo triduo.] Hic incipit
b alia diſtinctio de q̄ſtionibꝫ cōſeq̄ntibꝫ mor
tē xp̄i vel xp̄m mortuū. Et ſunt hic q̄ttuor
queſtiōes q̄rū prima eſt/ vtrū ip̄e in triduo
fuerit hō aut nō. Scd̄a vtrū ip̄e ſm q̄ hō/ ſit vbiq̄ꝫ
vel nō: ⁊ hec incipit ibi [Hic querit᷑ ſi xp̄s in morte]
In tertio q̄rit᷑ de xp̄i ſepultura ⁊ deſcēſu ad inferos
ibi [Et vtiq̄ꝫ tot⁹ in eodē tp̄e erat in inferno.] In q̄r-
ta querit᷑ de aſcēſione ei⁹ in celū ibi [Solet etiā que
ri ſi cōgruent᷑ ⁊c̄.] Et his igit᷑ ptꝫ ſententia.

Arti. I An xp̄s in triduo fuerit homo.

Argu. p̄mo q̄ ſic. i Ncidit aūt q̄ſtio prima/ vtrū xp̄us in triduo
fuerit homo/ ſicut mgr̄ videt᷑ dicere hic. Vi-
det᷑ aūt q̄ ſic: q᷑ xp̄s in triduo habuit aīam
rōnalē/ ſed q̄cunq̄ꝫ ꝑſona habet aīam rōnalē illa eſt
2o rōnalis: g̊ xp̄s in triduo fuit rōnalis. om̄e aūt rōna
le eſt hō: g̊ xp̄s in triduo fuit homo. Itē om̄e q̄ð in
ſe (vt ꝑtes ſuas) habet ꝑtes hūane nature illud ē hō
3o cū xp̄us in triduo habuit ꝑtes hūane nature: g̊ xp̄s
in triduo fuit hō Itē om̄e ſuppoſitū in humana na
4o tura eſt hō/ ſꝫ xp̄s in triduo eſt ſuppoſitū in humana
natura exñs: g̊ xp̄s in triduo fuit hō vt videt᷑. Iteꝫ
mgr̄ Hugo de ſan. vict᷑. Quid ſtulti⁹ eſt dicere q̄ꝫ q̄
eſſe hō tunc deſinit cū veri⁹ eſſe incipit/ ⁊ intendit q̄
Ar ſm men verius hō eſt hō poſt mortē q̄ꝫ añ: g̊ xp̄us veri⁹ fuit
ti Alberti homo poſt mortē q̄ꝫ añ mortē vt videt᷑. Sed cōtra/
q̄ nō p̄o. Auicēna dicit q̄ forma nō habꝫ q̄ p̄dicet᷑ de toto: q᷑
forma eſt: ſꝫ q᷑ eſt forma cōſequēs totū cōiunctū: igr̄
vbi nō eſt cōiunctū ibi nō eſt forma cōſequens cōiū-
ctū q̄ p̄dicet᷑: ſꝫ in xp̄o nō eſt cōiunctū in triduo: quia
2o aīa nō fuit cōiūcta carni: cū ergo q̄ dico hō ſit forma
cōſeq̄ns cōiunctū/ ip̄e in triduo nō fuit hō. Itē ni-
hil ꝯueniens toti vt toti p̄dicat᷑ nō exñte toto illo. rō
aūt hoīs ē cōueniēs toti vt toti: g̊ nō ꝯuenit p̄dicari
hominē vbi nō eſt totū in rōne toti⁹: ſed aīa ⁊ caro
nō fuerūt in rōne cōſtituentiū aliq̄ð totū in illo tri-
duo: g̊ xp̄us nō fuit homo in triduo: ꝓbat᷑ p̄ma ex h̄
q̄ſtiunc. 2a q̄ ratio toti⁹ alia eſt rōne ꝑtium q᷑ opponunt᷑ rela-
ð ſol'ōe ma- tiue. Scd̄a aūt ꝓbat᷑ ex hoc q̄ð dicit Boe⁹ q̄ ſpeci-
giſtri. es eſt totū eſſe indiuiduoꝝ ⁊ nō ꝑtis. Vlteri⁹ que-

rit᷑ de ſolutōe mgr̄i: obijcit em̄ q̄ ſi ante mortē carnē
⁊ animā nō vnita accepiſſet q̄ homo nō diceret᷑: er-
go nec in morte dicit᷑ homo ꝓpter hoꝝ ſeparationē.
Et ſoluit q̄ in xp̄o aliud eſt q̄ꝫ in alijs hoībꝫ/ ⁊ alið Sol'o ſm
q̄ꝫ in ſeipſo fuit añ mortē ⁊ poſt reſurrectionē: q᷑ tūc mgr̄m ad il
dicit᷑ homo ꝓpter corp⁹ ⁊ animā cōiuncta/ ſed in tri lā ſol'onem
duo dicit᷑ homo ꝓpter habitū illoꝝ etiā ſeparatorū.
Et hoc nō videt᷑ tūc verū: q᷑ nulla rō ſpeciei vel for- Inſtātia ꝯ
me ꝯuenit ſm aliā ⁊ aliam rōnem hypoſtaſi ⁊ alij ⁊ illā ſol'oneꝫ
eidē ſm diuerſa tēꝑa. Itē cum dicit᷑/ homo mor- mgr̄i.
tuus eſt oppoſitio in adiecto: g̊ priuat rōnem homi- Alia īſtātia
nis: g̊ mortuus homo nō eſt homo: ſꝫ xp̄s in triduo
fuit mortuus hō: g̊ nō fuit homo vt videt᷑. Si for- Sol'o
te tu dicas vt q̇dam dicūt q̄ rōnalis aīa de ſe dat
homini q̄ ſit homo/ ⁊ corꝑi q̄ ip̄m ſit ſuppoſitū: ⁊ ho
mo cū ſit ꝑſona: ſeparata aūt retinet illud in ſe q̄ð de
dit alteri. Contra/ g̊ ſm hoc ſi xp̄us ſolā aīam rō- Ar ꝯ illā ſo-
nalē aſſumpſiſſet ip̄e vere hō diceret᷑/ q̄ð abſurdū eſt lutionē
Item nunq̄ꝫ pōt eſſe cōpoſitū reſpectu alicui⁹ tertij
ab vtroq̄ꝫ cōponentiū q̄ð in ſe habet ꝑfectā rōem to-
tius: g̊ ſi aīa habet ꝑfectā rōnem totius hoīs nō cō
ponit᷑ cum corꝑe reſpectu alicui⁹ tertij: ergo nō ē ve
ra ⁊ naturalis cōpoſitio int᷑ aīam ⁊ corp⁹ q̄ð falſū ē.
Iō dicūt alij q̇dā q̄ hec eſt duplex/ xp̄s ī triduo fuit Sol'o quo-
hō/ ex eo q̄ li homo pōt teneri materialit᷑ vel forma rundā
lit᷑. ſi materialit᷑ tūc xp̄s in triduo fuit hō: q᷑ habuit
materiā hoīs. Si formal'r tūc dicūt q̄ ē falſa. Sꝫ Ar p̄o ꝯh̄
cōtra hoc eſt: q᷑ maeria de nullo p̄dicat᷑: g̊ ſi hō ſtet ꝓ
materia hoīs nō p̄dicabit᷑ de xp̄o nec de filio dei in
triduo. Itē hoīem accipe materialit᷑ ē ml'tiplicit᷑: h̄ 2o
eſt hoīem accipe ſm quid tm̄: g̊ non eſt dicendū q̄ in
triduo xp̄s fuerit ſimplicit᷑ hō/ ſꝫ q̄ fuerit hō ſm q̇d.
Itē materia hoīs eſt natura hoīs/ natura aūt ho- 3o
minis (vt ſup̄ ꝓbatū eſt) nec p̄dicat᷑ de xp̄o hoīe nec
de filio dei: q᷑ hec eſt falſa/ fili⁹ dei eſt natura hoīs:
hec etiā eſt falſa/ ieſus xp̄s eſt natura hoīs. Si g̊ in
triduo ſupponit li hō tm̄ ꝓ humana natura/ hec erit
falſa/ xp̄s in triduo hō eſt: ſicut ⁊ hec/ xp̄s in triduo
eſt natura humana. Sol'o/ om̄es fere moderni cō- Sol'o
cordant in hoc q̄ falſa ſit/ ⁊ q̄ mgr̄ hic decept⁹ fuerit p̄ncipalis
ex q̄buſdā locutionibꝫ q̄bꝫ vtimur dicentes/ xp̄m ia- ad q̄ſitū.
cuiſſe in ſepulchro/ q̄ð nō cōuenit niſi rōne humane
nature/ ⁊ cum attribuat᷑ ſuppoſito/ videt᷑ q̄ xp̄s ibi
ſupponat ſuppoſitū humane nature/ ⁊ ita ſupponit
hūc hoīem. Sꝫ dicendū q̄ ille locutōes ſynodochi
ce ſunt/ ſic̄ etiā dicim⁹/ ſctē petre ora ꝓ nobis/ ponen
tes aīam petri ꝓ toto. Itē dicim⁹ xp̄m iacuiſſe in ſe-
pulchro ꝓpter ꝑtē hoīs q̄ eſt corp⁹/ ⁊ deſcendiſſe ī in
fernū ꝓpter ꝑtem homis q̄ eſt aīa. Ad primū g̊ di- Ad primū
cendū q̄ xp̄s in triduo habuit aīam rōnalem/ ſꝫ ip̄e p̄o obiectū.
nō fuit rōnalis nec ſequit᷑ q̄ q̄cunq̄ꝫ ꝑſona hꝫ animā
rōnalem ſit rōnalis/ ſed debet addi q̄ habeat eaꝫ vt
actū corporis influentē vitam ſm actū/ nec verū eſt
hoc q̄ a rōnabilitate que eſt pars aīe denoīet᷑ hō/
q̄ñ dicit᷑ rōnalis/ ſed potius a differētia homīs que
nō eſt pars aīe/ ſed etiā forma toti⁹ vt totū eſt ſicut
genus ⁊ ſpēs. Similit᷑ nō eſt verū q̄ð q̇daꝫ obijciūt
q̄ ſi denoīet᷑ homo a ꝓprietate ꝑtis īdignioris vt di-
cit᷑ corporeus a corporeitate corporis/ q̄ tunc etiam
poſſit denoīari a ꝓprietate ꝑtis dignioris/ vt dicat᷑
rōnalis a rōnabilitate anime: quia quādo d᷑ homo
dicit᷑ corp⁹ vel corpore⁹ vel rōnalis vel aīal vł albū
vł riſibile et in omni vniuerſali quodcunq̄ꝫ accipiat᷑
nunq̄ꝫ inuenięt᷑ ratio p̄dicandi/ niſi ſm q̄ eſt forma

Ad 2m coſequēs totū ⁊ nō ꝑtē. Ad aliud dōm ꝙ hec eſt fal
ſa/ om̄e qđ habet ꝑtes ⁊c̄. niſi addat̄ vnitas illa vni
Ad 3m one in q̄ cōſtituūt hoīem. Ad aliud dōm ꝙ xp̄us in
triduo bn̄ fuit ſuppoſitū in humana natura exiſtēs
ſed hoc nō ſufficit ad hoc ꝙ fuit hō/ ſꝫ oportet hr̄e ali
quā rōnem ſuppoſiti a natura ip̄a: ⁊ hoc nō fuit ibi
qꝛ nō dat natura ſuppoſito eſſe ſuū ſuppoſitū nec ꝓ
Ad 4m ut cōuenit in cōſtituēdo ſuppoſitū ꝑ cōpōnē. Ad di
ctū mgr̄i Hug. dōm ꝙ falſum dicit in hoc (ſalua ſua
pace) qꝛ nec an̄ia ꝑſona eſt/ nec homo verius eſt poſt
mortē vel in morte q̄ꝫ ante.

Si chriſtꝰ in morte erat homo alicubi ⁊ ſi vbicunqꝫ eſt homo ſit.

Hic querit̄ ſi xp̄s in morte alicubi erat hō et
ſi vbicunqꝫ eſt hō ſit. Ad qđ dicimꝰ qꝛ nō vbi
cunqꝫ erat homo erat: nec mō vbicūqꝫ eſt hō
eſt: qꝛ vbiqꝫ ē ſm deitatē: nec vbiqꝫ hō: qꝛ nō
vbiqꝫ homini vnitꝰ ſꝫ vbicūqꝫ eſt ſm hoīem:
ibi homo eſt. Tp̄e aūt mortl ⁊ vbiqꝫ erat ſm
deū: ⁊ in ſepulchro ſm hoīem: ⁊ ī inferno ſm
hoīem: ſꝫ in īferno ſm aīam tm̄ ⁊ ī ſepulchro
ſm carnē tm̄. In ſepulchro ergo erat hō: qꝛ
hūanitati vnitꝰ erat etſi nō toti: qꝛ carni tm̄
⁊ in inferno erat hō: qꝛ hūanitati vnitꝰ: ſꝫ nō
toti: qꝛ an̄ie tm̄. Sꝫ ſi in inferno an̄ie tm̄ ⁊ ī ſe
pulchro carni tm̄ vnitꝰ erat: ergo nec in infer
no vnitus erat an̄ie ⁊ carni: nec in ſepulchro.
Quō ergo ibi vel hic hō eſſe dicit̄. Que ē ra-
tio dicti? Quia vna eadēqꝫ vniōe vnitꝰ erat
aīe in inferno: ⁊ carni ī ſepulchro. Et ſic erat
illis duobꝰ tūc ſeꝑatis vnitꝰ: ſicut an̄ ſeꝑatio
nē. i. an̄ mortē. Ad hoc aūt opponit̄. Si xp̄s
animā tm̄ vl' carnē tm̄ aſſumpſiſſet: nō fuiſſet
verus hō ſed ꝓpter vtriuſqꝫ aſſumptionē ve
rus hō fuit. Sic ergo vbi carnē et animā ſibi
vnitā nō habebat: verus hō ibi nō erat. Sed
tp̄e mortis nuſq̄ꝫ illa duo vere vnita habebat
qꝛ nec ī ſepulchro nec ī inferno nec alibi: nuſ
q̄ꝫ ergo erat hō. Ad qđ dicimꝰ: qꝛ vtiqꝫ verus
hō nō fuiſſet: ſi carnē ⁊ aīam nō aſſumpſiſſet.
Sed tn̄ qꝛ exq̄ aſſūpſit: neutrū depoſuit: ſed
cū vtroqꝫ eādē vnionē īdeſinēter tenuit quā
aſſumēdo cōtraxit. Jdō nō incōgrue vbicūqꝫ
aīe vl' carni: vl' vtriqꝫ vnitꝰ eſt: ibi hō eſſe dr̄:
qꝛ ibi humanatꝰ eſt: ḡ ⁊ in ſepulchro erat hō
⁊ in inferno erat hō: qꝛ vtrobiqꝫ humanatus
erat xp̄s ⁊ vnā eandēqꝫ cū aīa ⁊ carne lꝫ ſepa
ratis habebat vnionē: ⁊ vno eodē tēpe in ſe-
pulchro iacuit xp̄s ⁊ ad infernū deſcēdit: ſꝫ
in ſepulchro iacuit ſm ſolā carnē: ⁊ ī infernū
deſcēdit ſm ſolā aīam. Vn̄ Augꝰ: Quis nō
eſt derelictꝰ in inferno? Chriſtꝰ ſed in aīa ſo-
la. Quis iacuit in ſepulchro? xp̄s: ſed in car-
ne ſola: qꝛ in his ſingulis xp̄s eſt. Chriſtū in
his om̄ibꝰ cōfitemur ⁊ ſingulis. Ex his euidē
ter oſtendit̄ ꝙ carni iacenti in ſepulchro vni-
tus erat xp̄s: ſicut aīe in inferno. Alioquin ſi
carni mortue nō eēt vnitꝰ: nō ī ea diceret̄ ia-
cuiſſe in ſepulchro. An̄ia ergo ad infernū de
ſcendit: caro in ſepulchro iacuit: ſapiētia cū
vtroqꝫ ꝑmāſit: q̄ in inferno poſitis (vt ait am
broſiꝰ) lumen vite fūdebat eterne. Radia-
bat illic lux vera ſapiētie: illuminabat infer
nū: ſed in inferno nō claudebat̄. Quis ei lo- Job. 28.
cus eſt ſapiētie de qua ſcriptū eſt? Neſcit hō
vias eiꝰ nec inuenta eſt inter hoīes. De qua
abyſſus dicit: nō eſt ī me: mare dicit: nō ē me
cū: ergo nec in tp̄e: nec in loco ſapientia ē cui
nec mors tribuenda eſt. In ligno enim caro
nō illa operatrix omniū ſubſtātia diuina pē-
debat. Cōfitemur tn̄ xp̄m pepēdiſſe in ligno
⁊ iacuiſſe in ſepulchro ſꝫ in carne ſola et fuiſ-
ſe in inferno: ſed in anima ſola.

Utrū iſta ſit vera: xp̄s eſt homo vbiqꝫ

Arti. II B

D Einde querit̄ de hoc qđ dicit ibi [Hic queri
tur ſi xp̄us in morte ⁊c̄. Videt̄ em̄ ꝙ hec ſit Arg. pmo
vera/ xp̄us eſt hō vbiqꝫ. quecūqꝫ em̄ duo idē
ſunt ⁊ vnū in ſuppoſito/ vbicūqꝫ eſt vnū illoꝝ ibi eſt
alterū: filiꝰ aūt dei ⁊ hō vnū ſunt ⁊ idē in ſuppoſito:
ḡ vbicunqꝫ eſt filiꝰ dei ibi eſt ⁊ hō: ſꝫ vbiqꝫ eſt filiꝰ dei
ḡ ⁊ hic hō eſt vbiqꝫ. Itē hec eſt vera hic hō eſt filius 2º
dei vbiqꝫ: ḡ ſimplici cōuerſa hec eſt vera filiꝰ dei eſt
vbiqꝫ hō. Itē det̄ ꝙ hec eſt falſa/ filius dei ē homo 3º
vbiqꝫ: ḡ eius cōtradictoria eſt vera: ḡ hec eſt vera fi-
lius dei nō eſt homo vbiqꝫ: ḡ filiꝰ dei alicubi non eſt
hō/ qđ falſum eſt: qꝛ nuſq̄ꝫ eſt dare locū in quo filius
dei nō ſit homo eo ꝙ hoīem aſſumptū nunq̄ꝫ ⁊ nuſq̄ꝫ 4º
depoſuit. Item ſequit̄/ ſortes eſt hic/ ⁊ nō eſt hic azi
nus: ḡ ſortes nō eſt aſinus: ḡ a ſili/ filiꝰ dei eſt hic/ et
nō eſt hic homo: ḡ nō eſt homo/ qđ falſum eſt: ḡ filiꝰ qſtiūcl'a 2a.
dei eſt hic homo/ ⁊ eadē rōe vbiqꝫ. Itē querit̄ qđ im
pediat ꝙ nō cōcedit̄/ ille homo ſm ꝙ hō eſſe vbiqꝫ: Obiectio.
Videt̄ em̄ ꝙ nihil: xp̄i em̄ corpꝰ ⁊ ſanguis cōſecrat̄
in multis locis ⁊ in om̄ibꝫ locis in qbꝫ cōſecrat̄ eſt: ḡ
eſt in om̄ibꝫ: ḡ xp̄i corpꝰ poſſibile eſt in omnibꝫ locis
eſſe: ḡ vbiqꝫ ſm humanā naturā pōt eſſe xp̄us/ vt vi Rō ī oppoſitum.
det̄. In cōtrariū eſt ꝙ xp̄us eſt circūſcriptibilis in
loco: q̄cq̄d aūt circūſcribit̄ eſt in loco determiato nō
in omnibꝫ: ergo xp̄us in forma humana nō pōt eſſe
in omnibꝫ locis. Sed vlteriꝰ querit̄ cum duo ſint qſtiūcl'a 3a.
ꝑ modū extrinſecus menſurantiū. ſ. tempꝰ in inferio
ribꝫ ⁊ eternitas in deo reſpondens corpori: et locus
quare huic homini cōmunicat̄ eternitas/ vt dicat̄ h
puer creaſſe ſtellas ⁊ fuiſſe ab eterno: nō aūt cōmu-
nicat̄ ei p̄dicamentū vbi vt dicat̄ vbiqꝫ ſicut filiꝰ dei Arg. in oppoſitū
videt̄ em̄ ꝙ magꝭ debeat cōmunicari: qꝛ eternitas
dicit carētiā principij qđ repugnat humane nature
vbiqꝫ nō dicit niſi extēſionē ſm locū qđ creature nō
repugnat: qꝛ vniuerſale ens eſt vbiqꝫ: ḡ qđ minꝰ re-
pugnat creato/ videt̄ magꝭ eſſe cōmunicabile q̄ꝫ qđ
om̄i creato repugnat: ḡ videt̄ ꝙ eſſe vbiqꝫ cōuenire
debeat huic hoī. Sol'o dōm ꝙ filiꝰ dei nō vbiqꝫ Solutio
eſt homo vt intelligat̄ cōpoſita. ſt em̄ E hec duplex

filius dei vbiqꝫ eſt homo ex ſenſu cōpōnis ꝛ diuiſio-
nis. Si em̄ aduerbiū vbiqꝫ determinat verbū gr̄a
cōpoſitiōis cū p̄dicato ſicut ꝓprie debet/ tūc eſt falſa
ſub hoc ſenſu: fili⁹ dei ſc̄m hoiem vbiqꝫ eſt. Si aūt re
ferat̄ ad ſubiectū cū cōpōne ꝑticipij ſubintellecti tūc
eſt vera ſub hoc ſenſu: fili⁹ dei ens vbiqꝫ eſt hō/ ꝛ tūc
eſt diuiſa. in ſenſu aūt cōpōnis negat eā mgr̄: q2 ſine
dubio illū ſenſum p̄tendit locutio ꝛ actu eſt cōpoſita
Ad p̄mū potētialit̄ aūt tm̄ eſt diuiſa. Dōm auté ad p̄mū ꝙ
nō valet ꝙ ſi aliq̄ ſint idē in ſuppoſito ꝙ q̄cq̄d conue
nit vni gr̄a nature ꝙ hoc etiā ꝯueniat alteri: q2 natu
re nō ſunt vnū: ꝛ eſſe vbiqꝫ cōuenit filio dei gr̄a natu
re ꝛ nō ꝑſone niſi ꝑ ꝯ n̄s/ ꝛ eſt inſtantia: cū em̄ dr̄/ iſte
eſt ep̄us/ nō em̄ opꝫ ꝙ vbicūqꝫ eſt ꝙ ibidē ſit ep̄us:
q2 qn̄qꝫ eſt in alio ep̄atu in quo nō eſt ep̄us/ ꝛ tn̄ epi
Ad 2m ſcop⁹ ꝛ ipſe ſunt idē in ſuppoſito. Ad aliud dōm ꝙ
nō valet cōuerſio: q2 qn̄ hō ponit̄ in ſubiecto tūc gr̄a
ſuppoſiti illi bn̄ cōuenit eſſe vbiqꝫ/ qn̄ aūt gr̄a p̄dica-
ti tūc reſpicit̄ gr̄a nature ab aduerbio/ ꝛ tūc nō cōue-
nit ei determinatio: vn̄ cū t̄mini nō vniformit̄ ſumū
tur nō valet cōuerſio/ ſꝫ ſic deberet ꝯuerti/ hic hō eſt
vbiqꝫ fili⁹ dei: ḡ fili⁹ dei ens vbiqꝫ eſt hic hō: ꝛ tunc
Ad 3m vtraqꝫ eſt vera. Ad aliud dōm ꝙ in ſenſu cōpōnis
hec eſt vera/ fili⁹ dei nō ē vbiqꝫ hō: q2 in illo ſenſu ne
gatio fert̄ ad cōpōnē includēdo aduerbiū qđ deter-
minat cōpōnē in cōparatiōe ad p̄dicatū. Silr̄ cōclu
ſio vlterior/ fili⁹ dei alicubi nō eſt hō/ duplex eſt ſic̄ ꝛ
alia ꝛ in ſenſu cōpoſito nō ſequit̄ ex illa: q2 vera ſub
hoc ſenſu fili⁹ dei nō ē alicubi hō: q2 ibi vbi nō eſt in
Ad 4m forma hūana. Ad aliđ dōm ꝙ nō eſt ſil'e: q2 nec ſor-
tes nec aſin⁹ dicūt naturas excedētes ſe ſc̄m locū: et
hoc mō nō habēt ſe hic hō ꝛ fili⁹ dei/ ſed ſil'e eſt cū dr̄/
Ad. q. 2am iſte eſt ep̄us/ nō em̄ ſequit̄: iſte eſt hic ꝛ nō eſt hic ep̄s
ḡ nō eſt ep̄s. Ad aliud dōm ꝙ etiā ſi det̄ h̄ ꝙ vbiqꝫ
cōſecrat̄ corp⁹ xp̄i/ qđ tn̄ impoſſibile eſt/ adhuc nō ſe
quit̄ ꝙ corp⁹ xp̄i ſit vbiqꝫ ſicut fili⁹ dei ē vbiqꝫ ita ꝙ
ip̄e tot⁹ in om̄i loco ꝛ in om̄i ꝑte loci. corp⁹ aūt xp̄i nō
in om̄ib⁹ locis erit: q2 in loco alteri⁹ corꝑis glorioſi
nō erit/ nec totū corp⁹ eſt in q̄libet ꝑte loci ſui: q2 non
vbi eſt caput ibi eſt totū corp⁹: ꝛ iđ ꝑꝫ ꝙ illa rō non
Ad. q. 3am ꝓcedit. Ad vltimū dōm ꝙ eternitas eq̄liter refert̄
ad naturā ꝛ ad ꝑſonā ꝛ etiā ī mediati⁹ ad ꝑſonā ſc̄m
ꝙ eſt interminabil' vite poſſeſſio tota ſimul ꝛ ꝑfecta
cōcedit̄ gr̄a ſuppoſiti ꝙ hic hō ab eterno vt ſ. x. diſti
ctiōe ꝛ. xj. habitū eſt/ ſꝫ vbi nō cōuenit deo niſi ꝑ trāſ
lationē/ ꝛ hoc ſc̄m ea q̄ cōueniūt nature diuine in ſe:
ꝛ iđ nō refert̄ ita immediate ad ſuppoſitū: ꝛ iđ nō cō
uenit huic homini ſc̄m ꝙ hm̄oi.

Q2 xp̄s vbiqꝫ tot⁹ ē: ſꝫ n̄ totū vbiqꝫ totus eſt hō vel deus ſꝫ nō totū.

a Et vtiqꝫ tot⁹ eodē tēꝑe erat in inferno: in ce-
lo totus: vbiqꝫ tot⁹. Perſona em̄ illa eterna
nō maior erat vbi carnē ꝛ animā ſimul vnitā
ſibi habebat q̄ꝫ vbi alterū tm̄ nec maior erat
vbi vtrūqꝫ ſimul vl' alterū tm̄ vnitū hēbat q̄ꝫ
vbi erat neutrū hn̄s vnitū. Tot⁹ ḡ xp̄s ꝛ ꝑfe
ctus vbiqꝫ erat. Vn̄ Aug⁹: Nō dimiſit patrē
xp̄s cū venit in virginē vbiqꝫ tot⁹ vbiqꝫ ꝑfe-
ctus. Vno ergo eodēqꝫ tꝑe tot⁹ erat in infer
no tot⁹ in celo. Erat apđ inferos reſurrectio
mortuoꝝ. Erat ſuꝑ celos vita viuentiū vere
mortuus: vere viu⁹: in quo ꝛ mortē ſuſceptō
mortalitat̄ excepit: ꝛ vitā diuinitas nō ꝑdi-
dit. Mortē ergo dei fili⁹ ꝛ in aīa nō ꝑtulit:
ꝛ in maieſtate nō ſenſit: ſed tn̄ ꝑticipatiōe in
firmitatis rex glie crucifixus eſt. Ex his ap-
paret ꝙ xp̄s eodē tꝑe tot⁹ erat in ſepulchro:
tot⁹ in inferno: tot⁹ vbiqꝫ: ſicut et mō tot⁹ eſt
vbicūqꝫ eſt: ſꝫ nō totū. Nec in ſepulchro nec
in inferno totū erat ꝛ ſi tot⁹ ſicut xp̄s tot⁹ eſt
deus tot⁹ hō: ſed nō totū: q2 nō ſolū eſt deus
vl' homo: ſed ꝛ deus ꝛ homo. Totū em̄ ad na
turā refert̄: tot⁹ aūt ad hypoſtaſim: ſicut ali-
ud ꝛ aliq̄d ad naturā alius ꝛo ꝛ aliq̄s ad ꝑ-
ſonā referunt̄. Vn̄ Joh. dam̄. Tot⁹ xp̄s ē de
us ꝑfectus: nō aūt totū deus eſt. Nō em̄ ſo-
lū deus eſt ſed et hō ꝛ tot⁹ hō ꝑfect⁹. Nō aūt
totū hō: nō ſolū em̄ hō: ſed ꝛ deus. Totū em̄
nature eſt rep̄ſentatiuū. Totus aūt hypoſta
ſeos: ſicut aliud quidem eſt nature: alius hy
poſtaſeos: ſic et huiuſmodi.

An totus xp̄us fuit in ſepulchro: in celo: Arti. III
et totus vbiqꝫ. C

Einde querit̄ de hoc qđ dic̄ ibi [Et vbiqꝫ to- Arguit̄ p̄o
d tus eodē tꝑe ꝛc.] Videt̄ em̄ ad idē referri to
tus ꝛ totū: q2 dat̄ drn̄a int̄ totū ꝛ oīs: q2 om
nis diſtribuit ꝓ ꝑtib⁹ ſubiectiuis/ tot⁹ aūt ꝓ integra-
lib⁹. Integrales aūt ꝑtes xp̄i nō oēs erāt in inferno 2o
nec om̄s in ſepulchro nec om̄s in celo. Itē. ſ. diſti.
vij. habitū eſt ꝙ inexplicabilis eſt rō iſti⁹ cōpōnis q̄
eſt in xp̄o q̄ nō eſt rō ꝑtiū vt dictū eſt ibi: q2 cōponit̄
ex trib⁹ ſubſtātijs ꝛ duab⁹ natur̄: xp̄us aūt in dua-
bus naturis ꝛ trib⁹ ſubſtātijs nec fuit ī celo nec fuit
in ſepulchro nec in inferno: ḡ nō tot⁹. Item nihil vi 3o
det̄ eſſe qđ dicit ꝙ tot⁹ refert̄ ad ꝑſonā: q2 ꝑſona ſim
plex eſt. totus aūt ſemꝑ q̄rit cōpōnē ꝑtiū integraliū
ḡ nūqꝫ cōuenit gr̄a ꝑſone vt videt̄. Itē tot⁹ ꝛ totū 4o
idem ſignāt licet ſub diuerſo mō: ḡ ad idē ſunt referē
da ſub diuerſo mō: ḡ ſi totū refert̄ ad naturā ꝛ tot⁹
refert̄ ad eādē. Itē videt̄ ꝙ totū fuit in celo ꝓbatio 5o
vbicūqꝫ ſum ego/ illic neceſſe eſt eſſe qđ eſſentialit̄ in
me eſt: ergo vbicūqꝫ fuit xp̄s illic neceſſe fuit eſſe qđ
eēntialit̄ erat in xp̄o. Erat aūt ꝛ adhuc eſt eſſentiali
ter in ip̄o natura hūana: ḡ vbicūqꝫ ip̄e fuit ibi fuit ꝛ
ipſa: ſed in celo fuit: ḡ ꝛ ipſa: ḡ totū fuit in celo: quia
natura diuina ꝛ humana. Eadē rōne ſequit̄ ꝙ totū 6o
fuit in ſepulchro/ ꝛ totū in inferno. Itē nos inueni
mus tres ꝑſonas in vna natura ꝛ diuerſa accidētia
in vno ſubiecto ꝛ materiā ꝛ formā in vno ſuppoſito
ꝛ ꝑtes plurimas in vno toto: in omnib⁹ his inueni-
mus ꝙ v̄tute vnionis ſequit̄ ꝙ vbi eſt vnū illoꝛū/ ꝙ
ibidē eſt alterū: ḡ cū vnio duaꝝ naturarū in vna ꝑſo
na ꝛ triū ſubarū in vna ꝑſona non ſit minor omnib⁹
his/ videt̄ etiam ꝙ virtute vnionis debet ſequi ꝙ
vbi eſt totus ꝙ ibi ſit totum in natura. Solu- Soluo
tio dicendū ꝙ mgr̄ bene dicit ꝙ totus eſt vbiqꝫ: non
autē totum: ꝛ hoc loquēdo de temꝑe tridui quo fuit
diuiſio inter animā ꝛ corpus: ꝛ ratio tangit̄ in litte-
ra in auctoritate Joh. dam̄. ꝙ tot⁹ cū dicat ens for-
matū ꝑtinet ad ens diſtinctū: ꝛ hoc eſt ꝑſona ꝑfecta.
totū aūt cū neutri gener̄ ſit nō niſi ens informe ꝛ in-

diſtinctū dicit attribuit̄ nature cū ſuis partibꝫ: ḡ vbi
Ad primū natura cū ſuis partibꝫ nō eſt ibi totū nō eſt. Reſpō
ſio igit̄ ad primū cū totū ſumit̄ duobꝫ modis. ſ. diſtri
butione ꝛ imperfecto: ſicut dicit pħus. 3. phiſicoꝝ: to
tū aūt ꝛ ꝑfectū idē dico: ꝛ diſtributiōe ꝓprie nō dici
tur de ſimplici: ſed ſecūdo modo nō poteſt dici de ſim
plici. ꝛ ita dicit̄ totus xp̄us. i. perfectus in ꝑſona eſſe
vbiqꝫ. nō eīm habet ꝑſonalitatē a natura humana vel
ab homine ſm q̄ homo: ſed potius habuit eā ab eter
Ad 2m. no. Ad aliud dicendū q̄ bene eſt veꝝ q̄ cōpoſitio ē
ibi eo modo quo ſupra expoſitū eſt. nō ꝓpria ſꝫ gra
tia modi ſignificandi maſculine li tot⁹ reſpicit ꝑfectō
Ad 3m nē ꝑſone ꝛ nō integritatē nature cōpoſite. Ad aliud
ꝛ 4m dicendū q̄ licet idē ſignificat̄/ tamē alius ꝛ diuerſus
modus facit vnū referri ad ꝑſone integritatē. vnde il
Ad 5m. la ratio nō cogit. Ad aliud dicendū q̄ illa ratio ꝓ
cedit in his quoꝝ eſſentie coextendunt̄ ſm locū: ſꝫ nō
ſic eſt in omnibꝫ/ ſicut ſupra patuit: ſicut dicit̄ iſte eſt h
Ad 6m. ꝛ iſte eſt epiſcopus. Ad aliud dicendū q̄ in omnibꝫ
illis cōpoſitionibꝫ vnū eſt tante cōpoſitiōis ſm eſſe ſi
cut alteꝝ: ꝛ etiā tres ꝑſone vnū in natura ſimiliter ſe
habent ad locū. In quibuſdā aūt accūtibꝫ ꝑtinentibꝫ
ad iuriſditionē ꝛ poteſtatē ſiue dignitatē nō eſt ita: vt
prius dictū eſt: vt ep̄us/ rex/ princeps. ꝛ ſimilit̄ nō eſt
ita in naturis xp̄i q̄ nō ſimilit̄ ſe habent ad locū.

Arti. IIII. An xp̄us in infernū deſcendit: ꝛ vtrū deſcen
dit ad inferiorē infernum.

D Einde querit̄ de hoc qđ dicit: [Et totus erat
in inferno.] ſ. a. Et querunt̄ hic tria: ſcilicet
an xp̄us in infernū deſcendit: ꝛ vtrū eos q̄ ibi
erāt lumine diuinitatis illuſtrabat/ ꝛ q̄diu ibi man
Arg. ꝑmo ſit. Et eīm nō deſcenderit in infernū videt̄ ex incon
q̄ non gruitate loci. optimo eīm cōgruit optimus loc⁹. xp̄s
aūt fuit optimus: ḡ nō cōgruit ei deſcendere in infer
2o nū. Itē Aug. dicit q̄ infernus ſemꝑ in malo accipi
tur. xp̄us aūt in malū deſcendere nō potuit: ḡ nec in
3o infernū. Itē Luce. 16. Inter nos ꝛ vos chaos ma
gnū cōfirmatū eſt: vt hi qui velint illuc ire nō poſſint
neqꝫ inde huc tranſmeare: ḡ multomagis eſt hoc cha
4o os inter xp̄m ꝛ damnatoꝝ locū. Itē ſi xp̄us deſcē
derit virtute cuius oēs aſcendunt qui aſcēdunt/ quo
Rōes i op modo ſperabit aliq̄s ſe aſcenſuꝝ. Sed cōtra tamē
poſitū ꝑma eſt qđ dicit̄ ad Phil. 2. In nomie ieſu oē genu flecta
tur celeſtiū/ terreſtriū ꝛ infernoꝝ: ḡ videt̄ q̄ venit ad
2a inferna. Itē Pſ. 23. Tollite portas princi. veſt. ꝛ
3a ele. por. Itē in euangelio Nicodemi dicit̄ q̄ dauid
in inferno audiens hanc vocē exultās dixit: Hāc vo
4a cē noſco me ꝑdixiſſe. Itē Act. 2. Quē deus ſuſci
tauit ſolutis doloꝛibꝫ inferni: iuxta qđ īpoſſibile erat
5a teneri illū ab illo. Itē Ecci. 24. Penetrabo inferi
ores partes terre/ ꝛ inſpiciā oēs doꝛmiētes. In infe
rioꝛibꝫ aūt partibꝫ terre (vt dicit Hiero.) eſt infernus
6a Itē ſymbolum aploꝝ dicit: Deſcendit ad inferna.
q̄ſtiuncula. Sed querit̄ vlterius vtrū deſcēdit ad inferiorē in
Arg. ꝑo ſic. fernū: videt̄ q̄ ſic. Job. 17. In profundiſſimū infer
ni deſcendēt omnia mea: putas ne ſaltē ibi erit requies
mea. Conſtat aūt q̄ non per aliud petiuit requiē niſi
ꝑ xp̄i deſcenſum: ḡ xp̄us deſcendit ad profundiſſimū
2o inferni. Itē ita dixerat Quis mihi hoc tribuat vt in
inferno ꝓtegas me. ꝛ infra: Et cōſtituas mihi tēpus
3o in quo recoꝛderis mei. Itē Pſ. 85. Eruiſti ani
4o mā meā ex inferno inferiori. Itē Zach. 9. ſup illud
In ſanguine teſtamēti tui emiſiſti victos de lacu in
quo nō erat aqua. dicit glo. q̄ eos q̄ tenebant̄ vin

cti carceribus vbi nulla eos miſcdīa refrigerauerat
quā diues ille petebat liberaſti. ſed in inferno nulla
eſt redēptio/ ꝛ pcipue in ꝓfundiſſimo: ḡ fruſtra chri
ſtus illuc deſcendiſſet. Itē Eſaie vltimo: Ignis eo 5o
rū nō extinguet̄: ḡ iterū fruſtra illuc xp̄us deſcēdiſ
ſet. Solutio dicendū q̄ abſqꝫ dubio xp̄us deſcen Solo
dit ad inferna. ſed infern⁹ dicit̄ multiplicit̄ ſcꝫ inte ꝑncipalis
rioꝛ ſicut dicit glo. ſup Jaco. 3. Sūt inflāmata a ie
henna q̄ demones quocūqꝫ vadūt infernū ſecū poꝛ
tant: ꝛ exterioꝛ/ ꝛ hic multiplex eſt/ ſicut locus pe
ne tenebroſus ꝛ afflictiu⁹ damnatoꝝ/ ꝛ locus pene
nō oīno tenebroſus/ ꝓpter lucē grē pugnandoꝝ:
ꝛ locus ſine pena ſenſus ꝛ ſine luce vt lymb⁹ puulo
rū in originali decedentiū. et loc⁹ tenebroſus aliq̄d
de luce habēs ꝓpter magnā fidē ꝛ ſpem habitantiū
ibi: ſicut lymb⁹ ſanctoꝝ patrū añ chriſti deſcenſum
ꝛ ad hunc locū deſcendit xp̄s ꝛ nō ad aliū: q2 de hoc
dicit Hiero⁹ q̄ ibi habitabāt hi q̄ educti ſunt ꝑ chri
ſtū. Ad primū ḡ dicendū q̄ xp̄us ſicut homo ꝓpter Ad primū.
hoīem ꝛ nō ꝓpter ſe fact⁹ eſt/ ita ꝓpter hominē ꝛ non
ꝓpter ſe deſcendit. Ad aliud dōm q̄ infern⁹ ſonat Ad 2m
malū pene damni vel ſenſus: et voco penā damni q̄
cōſiſtit in ablatiōe alicui⁹ boni/ ſicut eſt carentia lu
cis: pena aūt ſenſus q̄ cōſiſtit in aliquo exiſtēte et af
fligente vt ignis/ ſed xp̄us nō deſcendit in penā dā
ni vel ſenſus ſed ad locū tm̄. Ad aliud dōm q̄ hoc Ad 3m
nō dictū eſt de habitantibꝫ in lymbo certa ſpe/ ſꝫ ha
bitantibꝫ in loco damnatoꝝ cui⁹ nulla erat ſpes: et
iſta certitudo liberatōis ꝛ deſperatō dicit̄ ibi chaos
ꝛ ideo nihil ad ꝓpoſitū. Ad aliud dōm q̄ ex hoc ip Ad 4m.
ſo eleuamur ad ſpem aſcendēdi: q2 ipē ꝓ nobis deſcē
dendo ſatiſfecit/ vt ſic in oībꝫ locis ſuos recollige Ad q̄ſtiūcu
ret ꝛ moꝛtē ab eis in oībꝫ locis effugaret. Ad id la ꝛ ad ꝑm.
qđ vlteri⁹ querit̄ vtrū xp̄us deſcenderit ad ꝓfundiſ
ſimū infernū dicendū cū beato Gregorio in glo. ibi
dem ſup iob q̄ nō. Et dicit̄ ibi infern⁹ ꝓfundiſſim⁹
nō ſimplicit̄/ ſꝫ quodāmō: q2 eſt ꝓfund⁹ carcer reſpe
ctu amenitatꝭ celi/ eſt ꝛ aer iſte caliginoſus ī quē de
truſi ſunt demōes. ꝓfundioꝛ aūt eſt habitatio terre
na obſcura ꝛ penalis: ꝛ ꝓfundiſſim⁹ dr̄ reſpectu iſto
rū lymb⁹ in quē aīa iob ꝛ oīa bona ſua deſcēderūt
donec liberat⁹ fuit ꝑ xp̄m: ꝛ iō nō deſcendit in ꝓfun ad 2m ꝛ 3m
diſſimū ſimplicit̄/ ſꝫ quodāmō. Ad aliud q̄ inferioꝛ
pōt eodē mō appellari ſi loquit̄ in ꝑſona xp̄i. Si aūt
loquit̄ ꝑ ſe tūc liberata eſt aīa ſua qñ liberata eſt a cā
deſcendēdi ad inferiorē infernū ſicut a pctō moꝛtali: Ad 4m
ſcꝫ adulterio ꝛ homicidio. Ad aliud dicendū q̄ illa et 5m
glo. valde impropria eſt/ ꝛ tñ pōt exponi q̄ non erat
miſcdīa liberans in lymbo ſꝫ relaxans: q2 nō habe
bant penā ſenſus ꝛ damni. Et ſi dicas q̄ diues non
petebat niſi relaxantē/ dōm q̄ duplicē petiit primo
liberātē ꝑ reditū ad vitā. dicūt ei expoſitores q̄ ꝑſu
mebat q̄ abraā nō remitteret lazarū ad mala q̄ i vi
ta ꝑtulerat ꝛ ita ipē mitteret̄ ꝛ illa nō erat tūc ī lym
bo/ ſꝫ ꝑ xp̄m aduenit. poſtea petiuit relaxantē aliq̄n
tulū de pena q̄ nō dabat̄ ei/ ſꝫ dabat̄ habitantibꝫ in
lymbo ꝓpter meritū eoꝝ. Ea aūt q̄ obijciunt̄ in op
poſitū dicunt̄ de inferno inferiori ſimplicit̄. Et per
hoc patet ſolutio ad omnia.

An xp̄s illuſtrauit eos q̄ in lymbo tenebant̄ Arti. V

S Ecundo q̄rit̄ vtrū illos illuſtrauit qui erant
ibi: Videt̄ aūt q̄ ſic: quia ita habitū eſt in ꝑ
cedenti cap. in vbis Ambro. In īferno poſitꝭ
lumē vite fundebat eternē: radiabat illic lux vera ſapiē

2a tis illūinabat infernū. Itē Aug⁹: Deſcēdit ad infer
nū aīa deificata/ vt queadmodū his qui in terra ſūt
ita ⁊ his q̄ in inferno ſūt in tenebris ⁊ in vmbra mor
Itē aſi op- tis ſedent ſup lucceſcat. Sed cōtra/ lumen corpa-
poſitū pmo le nō irradiat vnū niſi illuminet alterū: ğ videt̄ ꝙ cū
ſic potenti⁹ ſit lumen diuinū ꝙ nō illuſtrauit vnū niſi
oīes viderint: nō aūt erāt oīes digni q̄ erāt in in-
2o ferno: ğ videt̄ ꝙ null⁹ illuminat⁹ fuerit. Itē loc⁹
ppetuis tenebris deputat⁹ nunꝗ̄ debet habere lu-
cis beneficiū: talis aūt locus eſt infern⁹: ğ nunꝗ̄ de
3o buit illuminari. Itē ipe dixit latroni Luc.23. Ho-
die mecū eris in paradiſo: ğ videt̄ ꝙ in paradiſū edu
xit etiā alios/ ⁊ nō in inferno oſtēdit lucē deitatis: qꝛ
cōſtat ꝙ latronē ſecū voluit eſſe: hoc eſt/ vbi futura
Solutio erat aīa ſua nō vbiqꝫ vbi ſemp fuit deitas. Solu
tio dicendū abſqꝫ dubio ſm dicta ſanctorū ꝙ xp̄s in
inferno ſanctis ſuis deitatē oſtendit/ ⁊ eis locū hor
rendi carceris in paradiſum cōuertit/ quo ad hoc ꝙ
facie ad faciē deitatē eius videbāt ſoluto p̄cio redem
Ad pmū ptiōis. Ad id autē qd̄ cōtra obijcit̄ dicendū ꝙ ſtul-
obiectū. ta eſt obiectio: qꝛ nec illi habitabāt in loco aliorū et
etiā ſi habitaſſent cū alijs lucē alij videre nō potuiſ-
ſent: qꝛ nō recipit̄ niſi ab oculo glorificato gr̄a ⁊ glo
ria/ ſicut illi patres tūc ſm animā fuerunt beati ſta-
tim xp̄o ad eos deſcendēte: et hoc eſt magis in lucis
potentia ꝙ ab oīb⁹ pcipit̄ lux corpalis: qꝛ hoc acci
dit ei inquantū eſt forma ſitualis ꝓportionata virib⁹
⁊ agēs imutādo p neceſſitatē nature: q̄ qꝛ oīa igno-
Ad 2m bilitatis ſunt/ nullū illoꝝ cōpetit luci diuine. Ad
aliud dicendū ꝙ lymb⁹ nō erat damnat⁹ ppetuis te
nebris/ ſꝫ poti⁹ tempalib⁹ vſqꝫ ad redemptionē que
Ad 3m facta eſt p xp̄m. Ad aliud dicendū ꝙ paradiſus di-
cit̄ trib⁹ modis: ſcꝫ interior q̄ eſt viſio aperta deitatꝭ
⁊ de hac intelligit xp̄s loquēs ad latronē: ⁊ exterior
corporū qui eſt locus in eden. ⁊ exterior ſpirituū qui
eſt locus empirrei celi.

Arti. VI f

Quādiu fuit xp̄s in inferno.

Arg. pmo t Ertio ⁊ vltimo querit̄ q̄ꝫdiu fuit ibi/ videt̄ ei
ꝙ ſtatim receſſerit: qꝛ ita legit̄ in euāgelio ny
codemi ꝙ cū ſcti educti eēnt in paradiſum ꝙ
apparuit q̄daꝫ deſpectu horribilis crucē baiulās la
tronis a quo cū quereret̄ q̄s eſſet/ dixit ſe eē latronē
cui xp̄s ꝓmiſerat ſecū hodie futurū eē in paradiſo: ğ
2o ſtatim exierūt vt videt̄. Itē in q̄buſdā eccleſijs can
tat̄/ aduenīſti deſiderabilis quē expectabam⁹ in te-
nebris vt educeres hac nocte viculatos de clauſtrꝭ
3o ⁊c. ğ videt̄ ꝙ eadē nocte educti ſunt. Iteꝫ ſampſon
nō trib⁹ dieb⁹ vel noctib⁹ dormiuit in gaza/ ſed vna
tm̄ cū portas gaze in verticē mōtis portauit. Sam
pſon aūt ſol fortis (vt dicit Grego⁹) xp̄m dormientē
in nocte ſignat ⁊ gaza infernū/ ⁊ porte gaze ⁊ porte
mortis ⁊ inferni quas portauit in culmē viſionis et
4o eleuatōis eterne. P̄. ad q̄d ita diu fuiſſet ibi. Sed
Rō p veri- cōtra/ tam diu debuit eſſe aīa in loco aīarū defun
tate. ctarū q̄ꝫdiu fuit corpus in loco corpoꝝ defunctorū.
Fuit aūt corp⁹ trib⁹ dieb⁹ in ſepulchro: ğ tamdiu de
buit eſſe aīa in inferno. Et hui⁹ rōnem reddit Au-
gu. qꝛ duab⁹ noctib⁹ iacuit ⁊ vna tm̄ die perfecta vt
ſua vna morte corpis qua radiabat vt dies corā ocu
lis dei noſtrā duplicē terrā ⁊ caliginoſam mortē de
ſtrueret: ſcꝫ corpis ⁊ anime/ ⁊ vt ſua plena luce veri-
tate tenebras legis ⁊ pcti terſiſſe ſignificaret: vt ſua
luce duo loca tenebra repleta illuſtrare ipa qualita
te mortis mōſtraret: ſcꝫ locū corporū/ ⁊ locū anima-
rū in ſepulchro ⁊ in inferno. Dicendū ğ ad primū Solō
ꝙ loquit̄ Nycodem⁹ de textu poſt reſurrectionē: et ad pmū
etiā dicit ibi de Helya ⁊ Enoch qui cōgratulabant̄
liberatis/ ſicut etiā an̄ ſermonē habuerāt de exceſſu
quē cōpleuit in inferno redimēdo eos. Et ꝙ dixit la
tro ꝙ eſſet ille cui dixit xp̄us/ hodie ⁊c. intelligit̄ ma
terialit̄ ſignari dictū xp̄i. Ad aliud dicendū ꝙ no Ad 2m
ctem vocāt ibi ſancti tenebras carceris infernalis a
qua educti ſunt cū deitatē aīe xp̄i viderūt. Ad ali Ad 3m
ud dicendū ꝙ nō in oīb⁹ hyſtoria correſpōdet alle
gorie: qꝛ etiā ſampſon dormiuit cū meretrice/ qd̄ nō
competit xp̄o: ſed tm̄ ſomn⁹ ⁊ reſurrectio ⁊ cōfractio
portaꝝ referunt̄ ad allegoriā. Ad vltimū patꝫ ſo- Ad 4m
lutio p ea q̄ dicta ſunt in principio ſolutiōis vbi oñ-
dit̄ q̄re cōgruebat xp̄m tādiu pmanere in inferno.

Si ea que dicunt̄ de deo vel de filio dei poſſunt dici de homine il- lo vel de filio hominis.

Solet etiā queri ſi cōgruēter dici poſſit fili⁹
homis vel ille homo deſcendiſſe de celo vel
vbiqꝫ eſſe: ſicut dicit̄ fili⁹ dei vel deus de ce-
lo veniſſe ⁊ vbiqꝫ eē? Ad qd̄ dicim⁹ ſi ad vni
tatē pſone referat̄ dicti intelligentia: ſane di
ci poteſt. Si vero ad diſtinctionē naturarū:
nullaten⁹ cōcedendū eſt. Vñ Aug⁹: Vna p
ſona eſt xp̄us deus ⁊ homo. Ideo dicit̄: Ne- Joh. 3
mo aſcendit in celū niſi qui de celo deſcēdit
⁊c. Si ergo attendas diſtinctionē ſubſtantia
rū filius dei deſcendit: ⁊ filius homis crucifi
xus eſt. Si vero vnitatē pſone: ⁊ filius homi
nis deſcēdit: ⁊ filius dei eſt crucifixus. Pro-
pter hanc vnitatē perſone nō ſolū filiū homi
nis deſcēdiſſe de celo: ſed etiā dixit eſſe in ce
lo cum loqueret̄ in terra: ꝓpter hāc eandem
dicit̄ de⁹ glorie crucifix⁹: q̄ tm̄ ex forma ſerui 1. Cor. 2.
tm̄ crucifix⁹ eſt. Nō tm̄ ſm hoc ꝙ de⁹ glorie ē
⁊ ſm ꝙ glorificat ſuos: ⁊ tm̄ dicit̄ de⁹ glīe cru-
cifix⁹. Recte q̄dem nō ex virtute diuinitatꝭ
ſed ex infirmitate carnis. Quid ergo: ꝓpter
q̄d: ⁊ q̄d ſm q̄d dicat̄: prudēs ⁊ diligēs ⁊ pi- a
us lector intelligat. Hec de corrigia calcia- Amos. 2.
mēti dñici dicta ſufficiāt. Ne oſſa regis idu-
mee cōſumant̄ vſqꝫ in cinerem.

An chriſtus aſcendit rōne vtriuſqꝫ nature vel alterius tm̄.

Arti. VII h

Einde querit̄ de h qd̄ dicit ibi [Solet etiā q̄-
d ri ſi cōgruent̄ dici poſſet ⁊c.] Et queſtio eſt h
de aſcēſiōe chriſti. Et q̄rit̄ primo h in lr̄a vtrū
rōne vtriuſqꝫ vel alteri⁹ nature aſcēdit et deſcendit.
Scd̄o pōt queri vtrū aſcēſio ſit ad locū vel ad digni
tatē. Tertio pōt etiā dici vtrū aſcenſio dicit motū lo
calē: ⁊ vtrū ille ſit in tpe vel in nūc. Vltio pōt q̄ri de Ar po ꝙ rō-
tpe aſcēſiōis. Ad pmū ꝓcedit̄ ſic: dicit Dam. ꝙ aſcē ne nature
ſio ⁊ deſcēſio mot⁹ corpoꝝ ſunt: ğ videt̄ ꝙ aſcendit ⁊ humane.
deſcēdit gr̄a nature hūane. Itē qd̄ vbiqꝫ eſt nō mu 2o

tat locũ/deitas aũt vbiqȝ eſt: ergo nõ mutat locũ: aſcen
ſio aũt ⁊ deſcenſio dicunt mutatiõem loci: ergo videt̃ ꝙ
Ar 2º ꝙ rõe nõ cõueniant xpo rõne diuine nature. Sȝ cõtra/
hũane nature añ incarnationẽ nõ habuit humanã naturã/ ⁊ tñ añ
deſcendit in vterũ ꝟginis in q̃ naturã humanã acce
pit: ergo videt̃ ꝙ deſcendit rõne diuine nature: q̃ʒ dicit
Hieroꝰ ꝙ humane nature nõ eſt ꝓpria ꝟtute aſcen/
dere/ ſȝ virtute alia: ⁊ ideo angeli mirant̃ dicentes:
Quis ẽ iſte q̃ venit de edom. ⁊ infra: Gradiẽs ĩ mul
Solo. titudine ſue virtutis. Solo dõm ꝙ aſcẽdere ⁊ de/
ſcendere dicunt̃ ꝓprie ⁊ ꝑ trãſlationẽ: ꝓprie ſunt mo/
tus corpoꝝ/ ⁊ ſic nõ cõpetũt xpo niſi rõe humane na
ture: ⁊ in illa tñ nõ deſcẽdit: ĩõ dr̃ ſcḋm diuinã naturã
deſcẽdiſſe: ſcḋm humanã aũt aſcẽdiſſe: q̃ʒ in diuina tm̃
en s deſcẽdit ⁊ in humana aſcendit: ſcḋm ꝑſonã aũt ſp
in celo ⁊ vbiqȝ fuit: ꝑ trãſlationẽ aũt tũc illud dr̃ de
ſcendere vbi fuit quidẽ priꝰ/ ſed nõ adhuc fuit ibi pri
us/ ſicut ad vnionẽ nr̃e ſubẽ qñ exinaniuit ſemetipm
Ad pmũ formã ſerui accipiẽs: ⁊ hoc mõ loquit̃ hic mgr̃. Ad
aliud dicendũ ꝙ deitas ꝑ ſe nõ mutat locũ/ ſed ꝑ ali/
quẽ effectũ appꝫ in aliquo loco ꝑ quẽ priꝰ nõ appa/
Ad 2m ruit in illo/ ⁊ nõ apparet ꝑ eũdẽ in alio. Ad vltimũ
in ꝯriũ. qḋ obijcit̃ dõm ꝙ aſcẽdere ñ attribuit̃ hũane nature
vt ꝟtute cuiꝰ fuit motꝰ/ ſȝ vt ſbiecto ꝓpo motꝰ illiꝰ.

Arti. VIII An aſcẽſio ſit ad locũ ſcḋm dignitatẽ: ⁊ vtrũ ad locum celi criſtallini ⁊c̃.

D ſ Ecundo querit̃ vtrũ aſcẽſio ſit ad locũ ſcḋm di
Rõ pma gnitatẽ/ videt̃ aũt ꝙ ad locũ: q̃ʒ oĩs motꝰ re
ctus localis ad aliquẽ eſt locũ. aſcẽſio aũt eſt
2a motꝰ localis rectꝰ: ergo eſt ad aliquẽ locũ. Itẽ angelo
cõtemplanti ⁊ btõ debet̃ locꝰ cõgruẽs cõtẽplationi
ſue: ergo multo fortiꝰ corpi glorioſo: ergo videt̃ ꝙ aſcẽſio eſt
Ar pº in op ad illũ. Sȝ cõtra/ Coloſ. 2. ſuꝑ illud: Que ſurſum
poſitũ ſunt querite vbi xps eſt in dextera dei ſedẽs q̃ ſurſuȝ
ſunt ſapite: dicit gloſa/ ꝙ ſurſum ſũt virtutes: ergo vi/
det̃ ꝙ aſcẽſio in qua xps reſidet eſt dignitate in ꝟtu/
2º te nõ exaltatio loci. Itẽ principiũ eſt apḋ phos ꝙ ni
hil mouet̃ ad viliꝰ ſe/ ſed oĩs locꝰ corporeꝰ vilior eſt
corꝑe xp̃i: ergo videt̃ ꝙ nõ mouebat̃ ad aliquẽ locũ cor
3º poreũ. Itẽ locus dat̃ corpi ꝓpter cõtinentiã: ergo vide
tur corpꝰ qḋ exũdi habet neceſſitatẽ ex ſeipõ/ ⁊ nul/
lã in ꝑtibꝫ defluentiã nõ debet habere locũ: ergo corpꝰ
4º illud nõ debet moueri ad locũ. Itẽ in corporibꝫ phi
ſicis corꝑa nobiliſſima nõ mouent̃ ad locũ licet in eo
moueant̃: ergo cũ in infinitũ nobiliꝰ ſit corpus xp̃i ipm
nõ mouet̃ ad locũ. Grã huiꝰ querit̃ vtrũ xp̃i aſcẽſio
fuerit ad locũ celi criſtallini tm̃/ vt q̃dã dixerunt/ vi
Arg. pmo det̃ aũt ꝙ ſic: q̃ʒ ꝑ genꝰ differũt corpꝰ ⁊ ſpũs: ergo ꝓpri
ꝙ ſic. us locus beatoꝝ ſpirituũ debet differre a ꝓprio lo/
co corpoꝝ: cũ ergo ꝓximꝰ locꝰ ſub illo ſit locus criſtal/
lini celi/ videt̃ ꝙ ad illud fuerit corporis xp̃i aſcẽſio.
2º Item aliꝰ eſt locꝰ ꝑ rõnem eiꝰ qḋ nunq̃ʒ ſubiacuit
mutatiõi que cauſat̃ a motu celi/ ⁊ aliꝰ eſt eiꝰ q̃ q̃nqȝ
ſubiacuit/ ſȝ angelꝰ ⁊ ſpũs nunq̃ʒ motui ſubiacuit et
variationi tẽꝑis ⁊ celi. corpꝰ aũt xp̃i ⁊ beate virgĩs
q̃nqȝ ſubiacuit: ergo ſpũs debent eſſe in loco celi ſtantꝭ/
⁊ nõ motiꝭ ⁊ corꝑa ſ. xp̃i ⁊ matris debẽt eſſe ĩ loco celi
mobilis pmi: hoc aũt eſt celũ criſtallinũ/ vt fere oĩm
dicit opinio: ergo videt̃ ꝙ aſcenſio xp̃i nõ fuerit localit̃
Rõ ꝙ non. niſi ad celũ criſtallinũ. Sȝ cõtra: ei qḋ eſt digniꝰ oĩ
loco/ ſi dat̃ locꝰ ꝑ cõſeq̃ns dat̃ locꝰ digniſſimꝰ. Cor
pus aũt xp̃i ⁊ ſacroſctũs vterꝰ m̃ris ſũt digniora oĩ
loco: ergo ſi dat̃ eis locꝰ dabit̃ eis locus digniſſimꝰ: hoc
Solo aũt eſt celũ empirreũ: ergo ſunt in celo empirreo. So

lutio dõm ꝙ aſcenſio xp̃i/ eſt ad locum ⁊ ad dignita
tẽ. ad locũ ſcḋm corpꝰ/ ⁊ ſic eſt ad locũ digniſſimũ om/
niũ locorũ: in ſupremũ. ſ. celi empirrei. ſcḋm diuinã
aũt ꝑſonã eſt ad dignitatẽ equalitatꝭ patris q̃ voca
tur dextera/ nõ ꝙ añ ibi nõ fuerit/ ſȝ q̃ʒ ꝑ aſcẽſionem
ibi in hũanitate ſedens appꝛuit fidelibꝫ ꝑ fidẽ ⁊ ange
lis ꝑ cognitionẽ. Quo ad aĩam aũt ⁊ corpꝰ eſt ad di
gnitatẽ q̃ ꝯſiſtit ĩ bonis potioribꝫ p̃ris q̃ ibi dextera
dicunt̃ ſi aſcẽſio refert̃ ad hũanitatẽ. Ad id aũt qḋ Ad pmũ
cõtra hoc obijcit̃ dõm ad pmũ ꝙ glo. illa ponendo qḋ ĩ ꝯriũ
aſcẽſionẽ eſſe ad potiora bona q̃ ſurſum ſũt dignita/
te nõ ꝓpter hoc excludit aſcẽſionẽ eſſe ad locũ/ ſȝ poti
us ĩcludit ꝑ ꝯñs: q̃ʒ potiora bona p̃ris apparẽt ma
gis in loco digniori. Ad aliud dõm ꝙ aliud eſt mo Ad 2m
ueri ad locũ/ ⁊ aliud moueri ad locũ ꝓpt̃ locũ. ſ. ꝙ in
digent loco ꝓpt̃ eſſe ⁊ cõſeruationẽ. corꝑa aũt gl'ioſa
mota ſunt ad locũ q̃ ſibi magis cõgruit/ ſȝ nõ ꝓpt̃ lo
cũ: q̃ʒ eo ad eſſe indigeãt: q̃ʒ ſi illo loco ad eſſe indige/
rẽt corrũperent̃ extra loca illa/ ſicut ignis egrediẽs
extra locũ ſuũ corrũpit̃. Ad aliud dõm ꝙ in illa rõ Ad 3m
ne corpi gl'oſo p̃cipue corpi xp̃i nõ debet̃ locꝰ/ ſȝ poti/
us rõne ꝯgruẽtie tm̃ hoc eſt: q̃ʒ nõ eſt cõgruũ ipſum
eſſe niſi in loco nobiliſſimo. Ad aliud dõm ꝙ corꝑa Ad 4m
celeſtia mouent̃ ĩ loco ad generationẽ elemtoꝝ: ⁊ nõ
ſunt in loco omĩbꝫ illis mõis q̃bꝫ corꝑa generabilia
ſunt in loco/ ſicut dictũ eſt in pmo li. diſti. xxxvij. tñ
aliquo mõ ſunt in loco: ita etiã corꝑa glorioſa nõ om
ni illo mõ ſunt in loco: q̃ʒ nõ dependet eoꝝ eſſe a lo/
co (ſed ſunt in loco rõne cõgrnẽtie ſcḋm genꝰ primũ q̃
magis accedit ad nobilitatẽ eorũ q̃m nullꝰ accedit
ad eq̃litatẽ. Ad illud aũt qḋ vlteriꝰ querit̃ dõm ꝙ ad q̃ſtiũculã
fantaſia fatua eſt dicere ꝙ corpꝰ xp̃i et btẽ virginis
ſint in celo criſtallino vel etiã ꝙ ſancti ſint in criſtal/
lino ⁊ ſolꝰ xp̃us ⁊ beata ꝟgo ſint in empirreo: q̃ʒ em
pirreũ locꝰ beatitudinis eſt. Celũ aũt criſtallinũ cũ
oĩbꝫ inferioribꝫ ordinatũ eſt ad generationẽ ⁊ corru/
ptionẽ: ⁊ ĩõ dicũt ſcti ꝙ phi celũ empirreũ nõ cognue/
rũt: ⁊ hoc ĩõ/ q̃ʒ principia eoꝝ ea de celo ſumunt̃ ex
motu. Vñ qḋ ꝑ motũ nõ põt inueſtigari vel ꝑ ꝓprie
tatẽ motꝰ nõ eſt phoꝝ ⁊ agnitũ ab eis. Ad id autem Ad pmũ ꝯ
qḋ obijcit̃ dõm ad primũ ꝙ hoc eſſet verũ ſi ſpũs et q̃ſtiũculam
corpꝰ gl'ificatũ ꝑ naturã ſuã determinarent̃ ad locũ
g̃ñatõis ⁊ ſalutis ſue/ ſed hoc nõ eſt verũ: ⁊ ĩõ cũ nul
la volũtas loci ſcḋm veritatẽ ſufficiat gl'ie ſunt oĩa glo
rioſa ꝑ vnã rõnem in vno loco ſcḋm ꝙ referunt̃ ad glo
riã illã diſtantiꝰ vl' ꝓpinquiꝰ. Ad aliud dõm ꝙ cor Ad 2m
pus xp̃i quo ad generationẽ nunq̃ʒ motui celi ſubia/
cuit: q̃ʒ effectũ eſt a ſpũſctõ: ſȝ forte quo ad alteratio/
nã frigoris ⁊ calorꝭ ⁊ famis ⁊ ſitꝭ ⁊ hmõi/ ſȝ ab alijs
oĩe corpꝰ gl'ioſum liberat̃ ꝑ gl'ificationẽ: ⁊ ĩõ nõ p̃t
locari ſub mobili aliquo/ ſȝ ſuꝑ oĩe mobile.

An aſcenſio dicat motũ localẽ ⁊ an fuerit in tempore vel in nunc. Arti. IX

T Ertio querit̃ vtrũ aſcenſio dicat motũ loca/ Rõ ꝙ ſic
lem/ ⁊ vtrũ ille motꝰ ſit in tꝑe vel in nũc/ Vi
det̃ ꝙ dicat motũ localẽ: q̃ʒ Act. primo dr̃ ꝙ
vidẽtibꝫ illis eleuatꝰ eſt/ ⁊ nubes ſuſcepit eũ ab ocu/
lis eoꝝ. Itẽ/ Cũqȝ intuerent̃ in celũ eũtẽ illũ ⁊c̃. iſta Ar ĩ ꝯriũ ꝙ
oĩa ponũt motũ localẽ. Sȝ cõtra/ motꝰ localis ẽ nõ primo.
ꝑ ſpaciũ: ergo in medio ſpacij ꝑ qḋ eſt motꝰ id qḋ mouet̃
ꝑtim eſt in termino ad quẽ: ergo diuiſibile: ergo glorioſuȝ
corpꝰ aliqua diuiſiõe diuiſum eſt/ qḋ videt̃ falſum.
Itẽ oĩs motꝰ (vt dicit Auicẽna) exitꝰ eſt de potẽ/ 2º
tia ad actũ. Corpꝰ aũt gl'ificatũ in nulla potẽtia eſt

q꞉ nõ poteſt aliquid ſuſcipere plus q̄ꝫ habet: ğ videt
3o ꝙ nõ moueat. P̄ aut eſt cũ alio ꝑ qḋ tranſit in eodẽ
loco/aut excludit ip̄m. ſi eſt in eodẽ loco/ vt ſancti vi-
dent dicere: ğ vbi locus mathematica q̄ꝫtitas: ſi eadẽ
eſt dimenſio quãtitatis ꝛ illius corꝑis cũ quo eſt ĩ eo
dẽ loco. quorũcũqꝫ aũt corpoꝝ eſt eadẽ quãtitas/ illa
ſunt corpus vnũ/vt dicit Auic. ğ corpꝰ xp̄i cũ eo ꝑ qḋ
mouet eſt corpus vnũ: qḋ falſum eſt: ğ non mouetur
Sol'o Si forte dicas ꝙ excludit ip̄m ꝑ qḋ mouet a loco
Inſtãtia p̄a ꝑ quẽ tranſit. Cõtra quedã trãſit q̄ nõ tendunt: vt
ligna ꝛ lapides. intrauit eñ hoſtijs clauſis: ğ cũ illis
Sol'o qñqꝫ fuit in eodẽ loco nõ excludẽdo ea. Si forte di
cas ꝙ nõ eſt veꝝ qḋ dicit Auic. ꝙ ſi duo corꝑa ſint in
Inſtãtia 2a eodẽ loco ꝙ ſit corpus vnũ probat veꝝ eſſe dictũ aui-
cẽne ſic: Sit locus vnius cubiti in quo ſunt duo cor-
pora/ꝛ ſit centrũ illius loci. a. extrema aũt ſurſum et
deorſum dextrũ ꝛ ſiniſtrũ .b.c.d.e. ꝛ ſint corꝑa equa
lia: ꝛ ducat linea ab. a. in. b. ſurſum vtriuſqꝫ corꝑis a
centro ſurſum menſurãs. quero igit an ſit linea vna
vel due: Sed ſi dicas mihi ꝙ vna: ğ ſubiectũ illiꝰ li-
nee eſt vnũ: q꞉ vnius forme eſt ſubiectũ vnũ. alit eñ
idẽ numero accidens eſſet in diuerſis ſubiectis/qḋ eſt
Primũ in- impoſſibile: ğ corpus locatũ eſt vnũ Si aũt dicas
cõueniens mihi ꝙ ſint due linee/ad hoc ſequunt duo incõueniẽ
mathemati tia: vnũ geometrice/aliud naturalit. cũ eñ. b. ſit ſur-
cum. ſum in loco vtriuſqꝫ acceptũ. b. punctũ eſt vnũ nume
ro. Silr centrũ eſt vnũ nũero ſed int quaſlibet duas
lineas eadem ſuꝑficies: ğ duo recte de vno termĩo in
vnũ terminũ ꝓtracte claudũt ꝛ cõtinẽt ſuꝑficiẽ: qḋ ẽ
ꝯ poſitionẽ Euclid. in. I. vbi dicit duas rectas lineas
Scḋm in- ſuꝑficiẽ nullã ꝯtinere. Aliud incõueniẽs eſt: q꞉ vna
ꝯueniẽs na linea recta eſt int duo pũcta. ſi ğ ponant due eſſe erũt
turale due linee ſine aliq̄ ſuꝑficie media cõtigue/qḋ eſt ꝯ na
turã. ꝛ improbatũ eſt in. 6. phiſicoꝝ. ğ duo corꝑa in
Sol'o vno ſimul eſſe nõ poſſunt. Si aũt tu dicas ꝙ cor-
pus inquantũ corpꝰ eſt q̄ꝫtũ nõ replet locũ: ſꝫ in q̄ꝫtũ
Inſtantia. eſt groſſum ꝛ materiale. hoc falſum ſcit oĩs q̄ aliquid
nouit in phia: q꞉ ꝯtrũ dr ab oĩbꝫ phis: ꝛ de neceſſita-
te improbat ꝑ iã dictã demõſtrationẽ: ğ videt ꝙ cor-
pus glorioſum nõ mouet exq̄ excludit corpꝰ: nec cũ
Queſtiũcl'a corꝑe ꝑ qḋ trãſit põt eſſe in eodẽ loco. Ulteriꝰ q̄rit
Ar. ꝙ in tẽ- ſi mouet in nũc vel in tꝑe: videt aũt ꝙ in tẽꝑe. oẽ eñ
pore p̄mo loco cõicabile ꝑ q̄ꝫtitatẽ mouet in tꝑe/ꝛ nõ in nũc: vt
ꝓbat phus. tale mobile eſt corpꝰ glorioſum xp̄i: ğ mo
20 uet in tꝑe ꝛ nõ in nunc. Itẽ ſpũs creati mouent in
nũc/ vt dictũ eſt in primo: ğ corpoꝝ eſt moueri in tꝑe
In ꝯtrũ ꝛ nõ in nũc. vt videt. Sed ꝯ phus dicit ꝙ motus
luminis in dyaphono ꝛ motus coloris ad viſum eſt
in nũc: iõ ꝙ ſunt ĩ medio ſm eſſe ſpũale: ſed magis ſpi
ritualia ſunt corꝑa gl'ioſa: ꝛ p̄cipue xp̄i: ğ videt ꝙ mo
Sol'o uet in nũc. Sol'o abſqꝫ dubio credendũ eſt ꝙ xp̄s
localiter motus eſt aſcendendo: ꝛ ꝙ adhuc localit po
teſt moueri ſm ſuã volũtatẽ: ꝛ magis placet deo hic
fidelis ignorãtia q̄ꝫ temeraria ſcia/ vel mẽdacij figmẽ
tũ. Quidã eñ dixerunt nõ debere eſſe motũ corporũ
glorioſoꝝ. alij finxerũt mẽdacia ad ſoluendũ incõue
niẽtia. ſ. ꝙ corꝑi debeat locus. nõ ex quãtitate: ſed ex
Ad primũ. groſſicie ꝛ repletõe loci: qḋ abſurdũ eſt dicere. Uñ
dḋm ad p̄mũ ꝙ eſt diuiſio ſm rẽ: ꝛ hec repugnat cor
pori incorruptibili. ꝛ eſt hec diuiſio ſm rõnẽ. ſ. habe-
re rõnẽ termĩ a q̄/ꝛ termĩ ad quẽ: ſicut hꝫ oẽ qḋ eſt in
medio ſm ꝙ eſt motus. ꝛ hec nõ repugnat qḋ de faci
li ꝓbari p̄t: q꞉ ſic diuidit ſolis motꝰ motu diurno et
Ad 2m circulo declíui: ꝛ tñ ab oĩbꝫ ĩcorruptibil' ponit. Ad

aliud dicendũ ꝙ eſt exitꝰ de potẽtia ad actũ q̄ recipit
in mobili ip̄o/ſicut forma: ꝛ illud eſt imꝑfectõis/ꝛ eſt
actus nõ receptus intra ſed extra: ꝛ hoc nõ repugnat
ꝑfectõi: ſic corpꝰ xp̄i exñs in celo/nõ eſt actu in celo: ſꝫ
in potẽtia. ſed cũ hec potẽtia venit ad actũ nihil eſt re-
ceptũ in ip̄o: ſed potiꝰ aliter ſe habet ad locũ q̄ꝫ prius
ꝛ iſte exitꝰ ſm ꝑhos tota die fit in corꝑibꝫ incorrupti
bilibꝫ: vt ſol exñs in angulo oriẽtis potẽtia eſt ĩ angu
lo medij celi: ꝛ cũ potentia reducit ad actũ nihil meliꝰ
eſt ſol q̄ꝫ prius: ſed alit ſe hꝫ ſm ſitũ Ad aliud dḋm Ad 3m
ꝙ ſm dicta ſctõꝝ/quibꝫ abſqꝫ dubio cõſentiendũ eſt
corpus glorioſum eſt cũ q̄libet alio corꝑe in eodẽ loco
nec excludit ip̄m: ſed hoc nõ eſt inq̄ꝫtũ eſt corpꝰ: ſed in
q̄ꝫtũ gl'ioſũ: ꝛ hoc reputo eſſe miraculũ. ꝛ de his q̄bꝰ
dat nobis gl'iam dñs: ſicut in multis alijs facit ĩ cor
pore. ſ. ꝙ corpꝰ elemẽtatũ ſit ĩmortale ꝛ ĩ paſſibile ful
gẽs ſepties plus q̄ꝫ ſol. vñ deꝰ q̄ p̄t facere plus q̄ꝫ poſ
ſumus intelligere dat ei h̄ ꝙ cũ alio corꝑe ſit ĩ eodẽ lo Ad ĩductas
co. Ad inductã aũt demõſtrationẽ dḋm ꝙ nõ non inſtãtias ꝑ
ſunt linee ꝓportionabiles in natura corꝑis: ꝛ iõ nõ te ordinem
nẽt hmõi rõnes phiſice. Ad id qḋ ulteriꝰ q̄rit de tẽ Ad aliã q̄ſti
pore: dico ꝙ mouet ſicut vult: ꝛ bene puto ꝙ hꝫ in po onẽ.
teſtate in nũc ꝛ in tꝑe moueri. Ad id aũt qḋ obijcit
ꝙ ſit motꝰ diuiſibil' ſm mediũ/dḋm ꝙ hoc nõ impe-
dit q̄n poſſit moueri ĩ nũc: q꞉ vicit virtꝰ mouẽs. ſicut
etiã ꝓbat phus ꝙ oĩs virtꝰ infinita: ſicut magnitudo
aut multitudo excellit oẽ finitũ: ꝛ ita moueret in nũc.
ſi talis virtꝰ eſſet: ſicut ip̄e ꝓbat ibidẽ. ita dḋm ꝙ vir-
tus mouẽs in corꝑe xp̄i nõ eſt ꝓportionata alicui po-
tẽtie q̄ꝫtũcũqꝫ veloci: ꝛ iõ vincit ſpaciũ vt faciat trãſi-
tũ in nũc/ſi vult ꝛ in tꝑe ſi vult: tñ talia ſũt occulta no
bis: ꝛ iõ nihil de dictis aſſero niſi qḋ ſctõꝝ auctorita
ritates tradũt. ſ. ꝙ mouent corꝑa illa: ꝛ ꝙ nõ obſtant
eis alia corpora.

An poſt reſurrectionẽ xp̄us cũ fidelibꝰ mã ſit quadraginta dies in terris. Arti. X. K

Primo querit de tꝑe aſcẽſiõis: cõuerſatꝰ eſt ei
v cũ diſcipulis: vt habet in p̄ncipio Actuũ per
dies q̄dragita apparẽs eis/ꝛ loquẽs ḋ regno
dei. cũ igit alia corꝑa ſtatim ad locũ ſibi cõnaturalem
moueant: videt ꝙ violẽter detinuerit ſui corꝑis euo-
lationẽ. P̄ cũ liberati de inferno ſecũ de inferno exi Queſtiũcl'a
erũt nunq̄d ip̄i añ eũ aſcẽderũt. videt ꝙ non: q꞉ Mi ſcḋa.
cheas ꝓphauit dicẽs/ꝙ ip̄e aſcẽdit pãdẽs iter añ eos
Sed ad h̄ ꝛ hmõi dḋm eſt ꝙ ip̄e ꝑ. xl. dies fuit ĩ ter Solutio
ris/vt apparitõibꝫ doceret fidẽ apl'os: ꝛ ꝓbaret reſur ad primũ.
rectionẽ gl'ioſã eiuſdẽ corꝑis: qḋ oculis ſuis mortuũ
viderãt. ꝛ h̄ ꝓbari hẽt in fine q̄rti ibi erit ſermo de ar
gumẽtis reſurrectõis factis ꝑ apparitões decẽ/q̄ colli-
gunt ex q̄ttuor euãgelijs. nec ſequit illud ſolũ de ſuo
corꝑe qḋ moueri q̄ vult hẽt in ſua p̄tãte: ꝛ nõ debet ei
locꝰ ꝓpter neceſſitatẽ ſui: ſed ex cõgruẽtia tñ. ꝛ iõ ſm
ordinẽ redẽptõi debitũ ꝛ vtilẽ debebat differri aſcen
ſio. Ad aliud dḋm ꝙ oĩum opinio dicit ꝙ nullus Ad 2m
aſcendit ante chriſtũ: ꝛ hoc veꝝ eſt. vtrũ aũt cum xp̄o
fuerint vbicũqꝫ ip̄e apparuit apl'is: qḋ ego credo eſſe ve
riꝰ ꝓpter iucũditatẽ quã hẽbant in p̄ſentia illiꝰ corpo
ris quo redempti erãt: aut in paradyſo fuerint ꝑ qua
draginta dies illos quos quidam alij dicunt non eſt
temerarie aſſerendũ: ſed opinari ſine periculo vtrum
q̄ꝫ poteſt.

Corrigia calciamenti oſſa regis Idumee quid ſignificent. Arti. XI L

Einde querit̃ de vltimo verbo qđ dicit magi
d ſter quaſi p̃ modũ epilogi: [Hec eſt corrigia
calciamẽti. ꝛc̃.] ſ.a. Quid em̃ hic dicat̃ cor-
rigia q̃d calciamẽtũ. quid rex idumee ꝛ q̃ oſſa ei⁹: ꝛ q̃-
Solutio ad totũ. mõ incendunt̃ vſq; ad cineres Sol̓o dĩm ꝙ calcia
mentũ eſt hũanitas tegẽs pedẽ diuinitatis/q̃ ſol⁹ ſtãs
oĩa ſuſtẽtat ſacro hui⁹ morticine ꝛ aĩalis pellis. Cor
rigia aũt ligãs eſt vnio duaꝝ naturaꝝ in ſingularita
tẽ p̃ſone. rex aũt Idumee xp̃s rex mũdi p̃ cõformita-
tẽ ſanguĩs: q: carni ꝛ ſanguini cõicauit. ꝛ ydumea ſã
guinea interpretat̃: ſicut pſ. dicit: In ydumeã exten
dã calicia. me. Oſſa aũt ſunt ea q̃ fortiora ſunt ad in-
telligendũ int̃ ſacr̃a hũanitatis ei⁹. Ad cinerẽ aũt in-
cendi eſt igne feruoris ſtudij p̃ rõnes vſq; ad minimos
velle inueſtigare. ꝛ hoc nõ eſt faciendũ: vt dicit magi-
ſter. ꝛ ſic patet diſtinctio ſecunda.

Si chriſtus habuerit fidẽ ꝛ ſpẽ vt charitatem.

Diſt. XXIII d̃ virtutib̝ theologicis ꝛ p̓º de fide q̃ntũ ad ei⁹ eſſentiã.

Vm vero ſupra perhi
c bitũ ſit xp̃m plenũ gr̃a fuiſſe non eſt
ſup̃uacuũ inq̃rere vtrũ fidẽ ꝛ ſpẽ ſi-
cut charitatẽ habuerit. ſi em̃ his caruit nõ vi
det̃ plenitudinẽ gr̃aꝝ habuiſſe. Ut autẽ hec
queſtio valeat aptius explicari de his ſingu
lis aliq̃ in mediũ p̃ferẽda ſunt: ꝛ primũ de fi
Roma. 12. de ſm mẽſurã cui⁹ p̃cepit ap̃l̓s vnicuiq; ſape
B Um ꝟo ſupra p̃hibitũ ſit xp̃m plenũ gr̃a fuiſ
c ſe. ꝛc̃.] Hic incipit pars illa in q̃ agit de re-
parantib̝ formalit̃ ordinatis ad actũ: ꝛ nõ
cõtra pc̃ti defectũ: ſicut in principio hui⁹ li.
dictũ eſt. Et diuidit̃ in duas p̃tes: in quaꝝ p̓ma agit
de habitib̝ gratificantib̝ ꝛ rep̃antib̝. In ſc̃da autẽ
de p̃ceptis q̃ reſpiciũt op̃a. ꝛ hec incipit infra diſtĩctio
ne. xxxvij. ibi [Sʒ etiã diſtributõ decalogi.] adhuc p̓
orhaꝝ diuidit̃ in p̃tes duas: ĩ quaꝝ p̓ma mgr̃ tradit
ſciam hoꝝ habituũ ſigillatĩ. In ſc̃da aũt agit de cõne
xiõe eoꝝ: ꝛ hec incipit infra diſ. xxxvj. ibi [Solet etiã
q̃ri vtrũ virtutes ſint ſibi cõiuncte.] Adhuc p̓ma di-
uidit̃ in duas ſm duplicẽ rõnẽ habituũ. ſunt em̃ vir
tutes de quib̝ agit p̓mo: ꝛ ſunt dona de q̃b̝ agit 2º.
ꝛ hec incipit diſ. xxxiiij. ibi: [Nũc de ſeptẽ donis ꝛc̃]
Adhuc prior diuidit̃ in duas ſm duo gñã virtutum
theologicaꝝ: de q̃b̝. ſ. agit̃ p̓mo. ꝛ cardinaliũ: de q̃b⁹
agit ſc̃do in diſ. xxxiij. ibi: [Poſt p̓dicta de quattuor
virtutib̝.] Prima diuidit̃ in tres ſm tres virtutes
theologicas. ꝛ prima eſt de fide: ꝛ ſc̃da de ſpe/q̃ icipit
diſ. xxvj. ibi: [Eſt aũt ſpes.] In tertia aũt de charita
te/q̃ incipit diſ. xxvij. ibi: [Cũ aũt xp̃us fidẽ ꝛ ſpẽ nõ
habuerit.] Tractatus de fide diuidit̃ in tres p̃tes p̃
tres diſtinctiões: in quaꝝ p̓ma magr̃ duas fidei diffi
nitiões explanat. In ſc̃da q̃dã dubia circa explanatõ
nẽ illã mouet ꝛ ſoluit/q̃ incipit diſ. xxiiij. ibi [Hic aũt
q̃rit̃ ſi fides tm̃ de nõ viſis eſt.] In tertia agit de fide
ſm ſtatũ fidel̓ in q̃ eſt: ꝛ hec incipit diſ. xxv. ibi [Pre-
dictis adijciendũ] Pñs diſtinctio diuidit̃ in tres p̃-
tes: in quaꝝ p̓ma magr̃ cõtinuat ſe. In ſc̃da põit vnã
diſtinctionẽ Aug. cũ ſua diffinitõe ibi: [Fides eſt vir
tus.] In tertia ponit aliã diffinitionẽ cũ ſua explana
tiõe ibi: [Ait em̃ ap̃l̓us: fides eſt ſub̃a.] In ſc̃da harũ
p̃tiũ facit magr̃ duo. Primo em̃ ponit magr̃ fidei dif
finitionẽ: ꝛ hoc in ſc̃do cap̃l̓o iſti⁹ diſ. In tertio ponit
explanationẽ: ꝛ h̃ in q̃nq; cap̃l̓is ſequentib̝. ꝛ hoc in-
cipit ibi: [Accipitur autem fides. ꝛc̃.]

In quo genere eſt virtus fidei. Arti. 1.

Incidunt multe q̃ſtiões hic in lr̃a: ſed añ lr̃am
i ſũt due. ſ. in q̃ gñe ſit virt⁹ fidei: ꝛ vtrũ ſit vir
tus vel nõ: Ad p̓mũ videt̃ ſic obijci poſſe: Oĩs Arg. primo
ſpeculatio veri eſt in gñe ſcĩe. fides eſt ſpeculatio veri
q̃dã: g̃ eſt in gñe ſcĩe. Probatio prime eſt ꝙ ſcĩa ẽ ha-
bit⁹ p̃fectiõis intellectuũ q̃ ad ſpeculationẽ veri. Se
cũda ꝟo p̃bat̃ p̃ hoc ꝙ fides videt veꝝ (vt dic̃ ap̃l̓us)
p̃ ſpeculũ in enigmate. videre aũt ẽ ſpeculari quodã-
mõ. Itẽ Hug. de ſc̃tõ vic̃. Fides eſt aſſenſio prime 2º
veritatis infra intelligentiã veritatis/ꝛ ſup̃ opinionẽ
cõſtituta. cõſtat aũt ꝙ extrema ſũt in gñe ſcĩe ꝛ cogni
tiõis: g̃ videt̃ ꝙ ꝛ mediũ. ſed mediũ eſt fides: g̃ fides ẽ
in gñe ſcĩe. Itẽ dicit p̓hus ꝙ opinio iuuata rõnib̝ 3º
fit fides: g̃ fides eſt in eodẽ gñe cũ opiniõe. opinio aũt
eſt ſcĩa q̃dã: g̃ ꝛ fides. Idẽ accipit̃ p̃ Boe. q̃ dic̃ ꝙ ar 4º
gumẽtũ eſt rõ rei dubie faciẽs fidẽ. q̃cq̃d aũt facit ar-
gumẽtũ in gñe ſcĩe fides ẽ: g̃ eſt in gñe ſcĩe Item ad 5º
Rom. 10 Fides ex auditu. audit⁹ aũt per verbũ xp̃i.
ſed Greg. dicit ꝙ intellectũ de⁹ dat cũ de auditis mẽ
tẽ illuſtrat. illa aũt illũinatõ q̃ eſt ex auditis eſt in gñe
ſcĩe: g̃ ꝛ fides q̃ gñat̃ ex auditu illo: vt dicit ap̃l̓s: g̃ fi-
des eſt in gñe ſcĩe. Sed ꝯ nihil qđ eſt ſcĩa hʒ ꝯrieta Rões p̃ rietate ſunt.
tẽ ad vitiũ. fides aũt hʒ ꝯrietatẽ ad vitiũ: g̃ fides nõ ẽ Prima
in gñe ſcĩe. Prima pʒ p̃ ſe: q: virt⁹ aliq̃ mõ a nob̃ eſt:
ꝛ nõ ſum⁹ cã ei⁹ vl̓ de⁹: ſed ſcĩa eſt a re. ꝛ ſil̓r ſcĩa non
hʒ oppõnẽ niſi ad ignorãtiã: ꝛ h̃ eſt oppõ p̓uationis ꝛ
hitus: ſed fides ꝯriũ hʒ habitũ infidelitatis/q̃ vitiũ ẽ
Itẽ nulla ſcĩa eſt ei⁹ cui⁹ nulla eſt rõ: ꝛ qđ nõ ẽ ma 2ª
nifeſtũ p̃ ſeip̃m. credibil̓ aũt nulla eſt rõ p̃bãs: ꝛ nõ ẽ
mãifeſtũ p̃ ſeip̃m: g̃ credibil̓ nulla eſt ſcĩa. ſed fides eſt
credibil̓: g̃ fides nõ eſt ſcĩa. Probatio p̓me: Oĩs ſcĩa
vel eſt p̓ncipij vel cõcluſiõis p̓ncipij: ſicut ei⁹ qđ ẽ ma
nifeſtũ p̃ ſeip̃m. cõcluſiõis aũt: ſicut ei⁹ de q̃ eſt rõ p̃-
bãs. Probatio ſc̃de eſt ꝙ credibile eſt vltra rõnẽ no-
ſtrã eleuatũ: nec p̃ ſe eſt manifeſtũ nob̃: ſicut ꝙ de⁹ eſt
trinus ꝛ vn⁹ p̃ dictũ Greg. dicẽtis ꝙ fides nõ hʒ me
ritũ cui hũana rõ p̓bet expimẽtũ. Sol̓o dĩm ꝙ fi- Solutio principalis
des nõ eſt in gñe ſcĩe: ſicut p̃bãt vltime rões: licet em̃
hẽat cognitõnẽ: tñ illa magis orit̃ ex affectu q̃ʒ ex rõe
vñ Aug. Cetera p̓t hõ facere nolẽs: credere aũt nõ ni
ſi volẽs. Uñ ſciẽdũ ꝙ duob̝ modis ſe hʒ ĩtellect⁹ ad
volũtatẽ añcedẽter/ꝛ ꝯñter. Añcedent̃ hẽt ſe r̃ſpectu
q̃rundã cognoſcibiliũ/ad q̃ ex ip̃is vel ex rõne p̓t cogi
ad ꝯſenſũ. Cõſequẽter reſpectu quorũdã alioꝝ ad q̃-
rũ cõſenſũ nõ ꝯpellit̃ niſi ex voluntate libera velit/eo
ꝙ tal̓ nõ ſint appẽtia ſibi. ꝛ de talib̝ eſt fides: ꝛ iõ con
ſueuert̃ mgr̃i dicere ꝙ cognitio in fide eſt materialis/
ꝛ affectio formal̓. Dĩm igit̃ ad p̓mũ ꝙ nõ oĩs ſpe- Ad primũ.
culatio veri in gñe ſcĩe eſt: ſed ſpeculatio veri in q̃ ea q̃
ſunt ſcĩe p̃fectiua ſunt formalis/vt mediũ p̃bãs. ꝛ ve
rũ conſideratũ ꝙ ſit veꝝ qđ eſt p̓ncipiũ ſcĩe ſic̃ in vl̓ti-
bus: quare nõ ſequit̃ ꝙ ſit in gñe ſcĩe ſimpl̓r niſi ſic̃ p̓
ctica ſcĩa dr̃ ſcĩa: ꝛ hoc nõ eſt eſſe ſciam ſimpl̓r: ſʒ p̃mi-
xtã affectui q̃ dñat̃ in ea ꝛ informat eã. Ad aliđ di Ad 2m
cẽdũ ꝙ mgr̃ Hu. vocat ſciam veritatis viſionẽ faciei
ad faciẽ. opinionẽ aũt vocat credibilia quedam in ſa-
cra ſcriptura: de q̃b̝ ſine p̃iculo dubitat̃: vt qđ infra
ponit magiſter in lr̃a vtrũ fides formata fiat ĩformis
ꝛ pʒ ꝙ iſta nõ ſimpl̓r ſũt in gñe ſcĩe: q: affect⁹ dñat̃ ĩ
illa ſcĩa veritatis: nec ita fluctuat ſic̃ opinio: q: ſciens
veritatẽ aſſentit ei qđ videt. opinãs timet ꝯdictionẽ.

creꝺens aũt aſſentit ſm rõnẽ aſſenſus ſui non videt.
Ad 3m ⁊ 4m Ad aliꝺ ꝺõm ꝙ fides accipit multis modis.ſ.ꝑ ve
ritate qñq3/q̃ eſt in ꝓmiſſis:ſicut ꝺ̃r ꝺeꝰ fidel'/ ⁊ ꝓphe
fideles.vñ apl'us.1.Coꝝ.10.Fidel' ꝺeus q̃ nõ patiet
vos tẽptari.Et eccl.36.Da mercedẽ ꝺñe.Qñq3 acci
pit ꝓ certituꝺine cõcluſiõis habite ex certitudine ꝑn
cipioꝝ argumẽti.⁊ ꝺ̃r argumẽtũ rõ rei ꝺubie.i.q̃õni/
q̃ ſubiecto eaꝺẽ eſt cũ cõcluſiõe faciẽs fidẽ.⁊ ſic ſumit
etiã ab Ariſto.ꝙ fiꝺes eſt opinio iuuata rõib9.Qñq3
accipit ꝓ legalitate int' hoĩes:ſic fideles ꝺicũt hoĩes
ſicut ꝺ̃r amicꝰ fidel'/vel ſociꝰ fidel'. vñ in Prouerb.
Mlti hoĩes miſericordes vocant:virũ aũt fidelẽ q̃s i
ueniet:Qñq3 accipit fides ꝓ fiducia ſecure cõſcie:ſic
ꝺicit apl'us ad Rom.14.Oẽ qꝺ nõ eſt ex fide pctm̃ ẽ
⁊ ſic etiã accipit apud vulgꝰ.Qñq3 in opib9:ſicut ꝺic
Dam.ꝙ fide agricola ſcindit ⁊ ſemĩat terrã:h3 em̃ fi
duciã fructꝰ.⁊ alijs modis accipit.ſ3 in q̃ſtiõe iſta nõ
Ad 5m eſt fides accepta niſi ꝓ ꝯſenſu ꝑme veritatis in articu
lis nõ apparẽtib9 rõni. Ad aliud ꝺõm ꝙ auditꝰ ſu
mit ibi gñalit' ꝓ oĩ qꝺ ĩducit ad fidẽ: ſicut auditꝰ ver
bi/⁊ viſus miraculi/⁊ hmõi.ſed hmõi nõ cauſant con
ſenſũ in fide:ſed tm̃ inducũt cogitatũ de credibili.⁊ q2
nõ ſufficiẽter ꝓbãt:iõ nõ deſeruiũt fidei niſi ex p̃te ma
terialis p̃tis/que eſt tenuis cognitio:⁊ formaliter ꝑ
ficitur ex parte affectus.

Arti. II B
An fides ſit virtus.

Arg.primo S Ecũdo q̃rit vtrũ fides ſit virtꝰ vel nõ:⁊ vide
tur ꝙ nõ:ꝺicit em̃ Tulliꝰ ꝙ virtꝰ eſt habitꝰ i
modũ nature rõi ꝯſentaneꝰ.fides aũt nec ha
bitꝰ volũtariꝰ eẽ videt:q2 nõ eſt in volũtate/nec etiã
ꝑ modũ nature:cũ natura nõ inclinet ꝑ modũ cogni
tiõis.fides aũt ſit cognitio q̃dã:g̃ videt ꝙ fides nõ eſt
2o virtꝰ. Itẽ phus ꝺicit ꝙ virtꝰ eſt in paſſiõib9 ⁊ opa
tiõib9 optimoꝝ opatiua.fides aũt nec ĩ paſſiõib9 ẽ nec
in opatõib9/ vt videt: q2 opatões ſũt ſup aliqꝺ extra
⁊ in materia determĩata/nec eſt optimoꝝ opatiua:ſ3
3o potiꝰ innitit vero:g̃ videt ꝙ fides nõ ſit virtꝰ. Itẽ
ꝺicit phus in.2.ꝑme phie ꝙ finis intelligẽtie ſpecula
tiue eſt veꝝ:practice vo opꝰ.ſed ſicut ſe hñt potentie/
ita ⁊ habitꝰ ꝑficiẽtes potẽtias:g̃ oĩs habitꝰ cuius fi
nis eſt veꝝ eſt in intellectu ſpeculatiuo.fides autẽ eſt
habitꝰ cuiꝰ finis eſt veꝝ:g̃ fides eſt in intellectu ſpe
culatiuo.ſed in intellectu ſpeculatiuo nõ eſt virtꝰ aliq̃:
4o g̃ fides nõ eſt virtꝰ. Itẽ nõ videt eſſe veꝝ qꝺ ꝺictũ
eſt/ꝙ fides eſt in intellectu ꝓut ꝯñter ordinat ad vo
luntatẽ:q2 oẽm motũ volũtatis ⁊ affectꝰ p̃cedit affe
ctio ꝑ cognitionem.prius em̃ fit nunciatio affectui/⁊
poſtea ſurgit affectꝰ in id qꝺ nũciat:g̃ videt ꝙ fides
cũ nũciet ꝺiuĩa ⁊ apperiat oculũ (ſicut ꝺic Augu.)ꝙ
ſit prior oĩ affectu:g̃ nõ h3 niſi id qꝺ cognitõnis eſt:g̃
nõ eſt virtꝰ:q2 nulla pura cognitio ẽ virtꝰ/eo ꝙ nul
Solo lo mõ eſt a nobis:licet em̃ cõſentiamꝰ vero cognito/h
nõ eſt a nobis/ſed a rei veritate cogẽte rõnẽ Si for
Obo: in ꝯriũ te ꝺicas ꝙ fides eſt veri ꝑ modũ boni:⁊ ita eſt in ĩtel
lectu practico.hoc nõ p̃t eſſe veꝝ:q2 ſic veꝝ in fide eẽt
materiale/⁊ bonũ formale:g̃ q̃ ad formalẽ in obiecto
nõ ꝺiſtinguerẽt a charitate/cuiꝰ finis ⁊ obiectũ ẽ bo
nũ:g̃ fides ⁊ charitas nõ ꝺifferrẽt niſi materialit'/qꝺ
fl'm eſt.Si aũt ꝺicas ꝙ ꝺr̃nt in h ꝙ veꝝ eſt bonũ rõ
nalis potẽtie:⁊ q̃ ad h fides tẽdit in ip̃m.ſed h iteꝝ ni
hil eſt:q2 nulla potẽtia eſt adeo ſpeculatĩa q̃n hẽat fi
nẽ:⁊ ille ſm ꝙ eſt finis ita eſt bonũ illi potẽtie/⁊ ꝺeſi
Rões ꝑ vi derat' ab ip̃a.⁊ ſic iã oĩs ſcĩa virtꝰ efficeret/qꝺ fl'm
tate i op.p̃a eſt:g̃ fides nõ eſt virtꝰ. Sed ꝯ oĩs habitꝰ mouẽs
potentiã nõ ꝑ modũ artis ⁊ ſcĩe:ſ3 ꝑ modũ nature(vt
vult Tulliꝰ)eſt virtꝰ.fides eſt talis habitꝰ:g̃ fides ẽ
virtus.Prima ſcribit a tullio.ſcꝺa ꝓbat ꝑ antedicta
q2 habitꝰ q̃ eſt ars ⁊ ſcĩa h3 rões ⁊ ĩnitit illis.fides
aũt nõ h3 nec ĩnitit eis:g̃ mouet ꝑ modũ nature:ſicut
graue deorſũ/⁊ leue ſurſũ p̃ter hoc ꝙ cognoſcat rõnẽ
Itẽ virtꝰ(vt ꝺicit phus)eſt ꝺiſpõ ꝑfecti ad optimũ 2a
fides aũt oẽ qꝺ ꝑficit ⁊ ꝺiſponit ordinat ad optimũ:
q2 ad ꝺeũ:g̃ fides eſt virtꝰ. Itẽ oẽ id qꝺ eſt ꝑncipiũ 3a
iuſtificatõis ⁊ purificatõis cordis eſt virtꝰ.fides eſt
hmõi:g̃ ẽ virtꝰ. Probatõ ꝑme q2 nihil iuſtificat niſi
qꝺ formalit' ꝯriat in puro pctĩ.⁊ h eſt etiã tm̃ virtus
Scꝺa ſcribit Act.15.Fide purificãs corda eoꝝ.⁊ au
gu.ꝙ fides eſt q̃ iuſtificamur.⁊ ad Rom.4.Signũ
accepit circũciſiõis ſignaculũ iuſticie fidei q̃ erat in p̃
putio. Itẽ Aug.ꝺicit ꝙ fides eſt virtꝰ:⁊ ponit ĩ lr̃a 4a
Itẽ apl'us ad Heb.11.Sine fide impoſſibile ẽ pla 5a
cere ꝺeo.Et eccl.45.In fide ⁊ lenitate ipiꝰ ſctm̃ fec̃ il
lũ.Et ad mariã Luc.8.Fides tua te ſaluã fecit.⁊ q̃a
tota ſcriptura h clamat:iõ iſta ſufficiãt. Solo ꝺi Solutio
cẽdũ ꝙ fides eſt virtꝰ theologica.ſũt em̃ v̓tutes theo
logice ĩmediate ordinãtes in ꝺeũ/ſicut cardinales or
dinãt in mediũ paſſionũ ⁊ opationũ laudabiliũ: ⁊ iõ
aliter ⁊ alit' iſte hñt ſuas rectitudines: q2 cardinales
ꝺicũt recte ex actu vel ex appropinq̃tõe ad mediũ. et
curuũ eius oppoſitũ eſt ꝺeflexus in ſupfluũ vel ꝺimi
nutũ.rectitudo aũt theologicaꝝ cõſiſtit in recto ordi
ne in finẽ ſm ꝙ eſt rõ btĩtudinis in vero ⁊ bono ⁊ in
ꝺeficiẽti altior arduo.⁊ obliq̃tio illi oppoſita eſt ꝺefle
xꝰ a fine ad bonũ cõmutabile.ſic igit ꝺicimꝰ ꝙ fides
eſt vna virtutũ theologicaꝝ. Ad primũ g̃ ꝺõm ꝙ Ad primũ
virtꝰ nõ ꝺ̃r habitꝰ volũtariꝰ/eo ꝙ oĩs virtꝰ ſit ĩ vo
lũtate ſicut in ſubiecto:ſed potiꝰ iõ q2 in ope virtutis
⁊ gñatiõis habitus principiũ mouẽs eſt volũtas:⁊ h
ſane ꝺ̃r in cõſuetudinalib9:ſ3 volũtas in theologicis
⁊ infuſis adminꝰ coopat ꝑ cõſenſum.Similit' fides
eſt inclinãs ꝑ modũ nature;q2 nõ h3 rõnẽ ſufficiẽtem
cõſenſui:⁊ ſi haberet nõ tñ ĩnitit.vñ in ſcĩa ⁊ artibus
rõ eſt cã cõſenſus:⁊ priꝰ accipit rõ vt poſtea ꝯſentiat
in fide aũt eſt ecõtrario.prius em̃ cõſentit prime veri
tati ꝓpter ſe/⁊ poſtea q̃rit rõ vt aliqualit' intelligatur
creditũ:⁊ poſtq̃3 inuẽta eſt adhuc nõ ĩnitit ei fides: et
iõ p3 ꝙ totũ ex libertate volũtatis ꝓcedit:qꝺ fac̃ fidẽ
aſſentire:⁊ iõ inclinat vt natura. Ad aliud ꝺõm ꝙ Ad 2m
phus loquit de politicis ⁊ cõſuetudinalib9/⁊ non ꝺe
intellectuali v̓tute:q2 etiã in.5.ethice ꝺat aliã ꝺoctri
nã ꝺe intellectu ⁊ prudẽtia ⁊ froneſi q̃3 ip̃e ꝺedit ꝺe ca
ſtitate ⁊ fortitudine.vel p̃t ꝺici ꝙ fides h3 opꝰ interiꝰ
qꝺ eſt tẽdere in veritatẽ ꝑmã:⁊ in illa potẽtia operat
optimũ:ſed nõ h3 paſſiões:q2 nõ oĩs virtꝰ eſt in paſ
ſionib9 ꝓprie loq̃ndo. Ad aliud ꝺõm ꝙ ẽ veꝝ finis Ad 3m
ſpeculatõis/qꝺ eſt vt ꝑncipiũ ſcĩe rei:⁊ h eſt q̃ſi motũ
a re ad intellectũ:⁊ cõſiſtit in vl'i rõne rei.⁊ hoc quaſi
motũ a re ad intellectũ rei:⁊ eſt veꝝ btĩficans intelle
ctũ.⁊ hoc eſt veꝝ extra intellectũ in qꝺ ip̃e tẽdit:⁊ nõ
eſt rõ rei:ſ3 potiꝰ res ſũma/⁊ vna lux felicitatꝫ eterne
⁊ illa lux ẽ finis intelligẽtie affecte circa ip̃m verũ.vñ
bñ cõcedo ꝙ nulla eſt ſol'o ꝺicẽtiũ ꝙ fides eſt in veꝝ ꝑ
modũ boni.hoc em̃ eſt impoſſibile/cũ innitat ꝑme veri
tati ꝓpter ſe.ſi em̃ tẽderet in eã in rõne boni iã nõ ini
teret ei ꝓpt' ſe:ſed ꝓpt' bonũ/qꝺ fl'm eſt.⁊ iõ ꝺictũ phi
nõ impedit nos:q2 veꝝ ꝺe q̃ ip̃e ꝺicit eſt equiuocũ ad
finẽ fidei. Ad aliud ꝺõm qꝺ ꝺictũ eſt ſup̃ ꝙ h neceſ Ad 4m
ſariũ eſt quo ad ꝯſenſum q̃ eſt ſub a actus fidei: q2 illa

eſt poſt aliquã cognitionẽ ad quã efficaciꝰ tendit vo⸗
luntas ꝑ cõſenſum:ſed veꝝ qð eſt acceptio credibilis
ꝑ auditũ ꝑcedit affectũ:ſed ille intellectus non eſt niſi
q̃d eſt qð dꝛ ꝑ nomẽ credibilis accipiens.⁊ ideo nõ ꝑ
rationẽ probantẽ ꝙ vel quare ita ſit:ſed libera volun
tate cõſentit.⁊ ſic patet ꝙ rõ nõ ꝓcedit niſi de intelle⸗
ctu q̃ eſt q̃d eſt qð dꝛ per nomẽ.tñ ſi quis ſubtiliꝰ vel⸗
let diſtinguere poſſet dicere ꝙ eſt intellectus vt intel⸗
lectus:⁊ in illo nulla virtus eſt.⁊ eſt intellectꝰ vt eſt
ꝑ extenſionẽ ad opus.⁊ hec extenſio fit duob⁊ modis
Primo mõ quia affectus principaꝰ in eo qui facit in
quiri oꝑabilia.Alio mõ qꝛ forma accepta ab ipo ẽ pn
cipiũ opis ⁊ ſciẽ:⁊ ſic extendiꝰ in affectũ mõ primo:et
veꝝ ſcibile in bonũ oꝑabile mõ ſecũdo.⁊ iſte eſt intel⸗
lectus practicus in quo ſunt virtutes quedã /vt pru
dentia froneſis ⁊ intellectus/⁊ hmõi virtutes intelle
ctuales.eſt aũt intellectus veri cuius cõſenſus prin⸗
cipiũ eſt volũtas:⁊ ille eſt affectiuus intellectus:⁊ in
illo eſt fides:⁊ licet vnus ſit ſubiecto /tñ eſſe ſuũ ꝑ hu⸗
iuſmodi formas ⁊ ratio ſua nõ eſt vna.

Quid ſit fides.

**Fides eſt virtus qua crediꝰ que nõ videꝰ
qð tñ nõ de oĩbꝰ q̃ nõ videꝰ accipiendũ eſt:
ſed de his tñ q̃ credere (vt ait Aug.) ad reli⸗
gionẽ ꝑtinet.Multa eñ ſunt q̃ ſi xp̄ianꝰ igno
ret nihil metuẽdũ ẽ:qꝛ nõ iõ a religiõe deuiat**

Arti. III Utrũ definitio fidei ſm magiſtrũ Hugo⸗
C nẽ ⁊ Dyoniſiũ ſit bene aſſignata.
Einde queriꝰ de hoc qð diciꝰ in lr̃a ꝙ fides eſt
D virtus qua crediꝰ q̃ nõ videꝰ.inueniuꝰ
alie diffinitiões iuxta iſtã ſumpte/ que qꝛ fere
Definitõ fi⸗ ſunt ſimiles:ideo duas ponemꝰ. Dicit eñ Dyon.
dei ſm Dy⸗ in li.de di.no.ca.vij.ꝙ fides eſt vnicũ credentiũ fun⸗
oniſiũ. damentũ eos collocãs veritati ⁊ eis veritatẽ incredi⸗
bili ꝟitate ſimplam veritatis ſciam hñtib⁊ credulis.
Alia ſm hu⸗ Hug.aũt de ſctõ vic.ſic:Fides eſt certitudo abſen
gonẽ. tiũ infra ſciam veritatis/⁊ ſupra opinionẽ cõſtituta.
Arg.p° Alie diffinitões infra in ſecũda ꝑte ponuꝰ.videtur
aũt nõ eſſe fundamentũ vnicũ:qꝛ etiã hũanitas fun⸗
Solo dat. Si dicas ꝙ nõ fundat credentes vt credẽtes
Obo. ſed potiꝰ hũiles.hoc nihil eſt:qꝛ iã ſm hoc q̃libet ꝟtꝰ
eſſet fundamẽtũ:qꝛ charitas fundat diligentẽ/⁊ ſic ð
2° alijs. Itẽ hoc nõ videꝰ eſſe veꝝ qð dicit:eos collo⸗
cãs ꝟitati:qꝛ potiꝰ collocat in ſpeculo ⁊ in enigmate
3° q̃ꝫ in ꝟitate. Itẽ infra ſciam ꝟitatis eſt fides:ḡ nõ
collocat ꝟitati/hoc eſt in veritate:qꝛ ita hꝫ alia trãſla
4° tio. Itẽ nec h̃ veꝝ videꝰ qð dicit:⁊ eis veritatẽ.ꝓ q̃
Solo alia trãſlatio hꝫ ⁊ in ipis veritatẽ. Si dicas ꝙ lo⸗
Obo. cat in nobis veritatẽ ꝑ fidẽ /hoc nihil eſt:qꝛ ſic fides
locat ꝑ fidẽ/⁊ idẽ oꝑaꝰ ꝑ ſeipm:⁊ eſt principiũ opis et
5° mediũ vel inſtrumentũ:⁊ hoc nõ põt eſſe. P̃q̃d ẽ di
ctũ ꝑ fidẽ locari in nobis ꝟitatẽ:qꝛ ꝟitas eſt in ſpẽ/et
nõ in fide.2.Coꝝ.5.Per fidẽ ambulamus ⁊ nõ per
ſpẽm:⁊ iõ dũ in corꝑe manemꝰ ꝑegrinamur a dño:ſi⸗
cut imediate añ dixerat apl̃us:ḡ fides potiꝰ facꝑere
Queſtiũcla grinari a veritate q̃ꝫ ponit eã in nob ⁊ locet Itẽ q̃riꝰ
prima. vlteriꝰ q̃d eſt qð dicit:incredibili ꝟitate Si hoc eſt
Obiectio in ꝟitate credita (ſicut inuit alia trãſlatio) quõ veꝝ eſt
ꝙ creduli.i.fideles in ꝟitate credita hẽant ſimplã ſciẽ
Queſtiũcla tiã ꝟitatis /cũ tot ſint articuli crediti ſm vtrũqꝫ ſym⸗
2a ð defini⸗ bolũ. Ulteriꝰ iteꝝ q̃riꝰ de alia diffinitõe ꝙ fides ẽ
tõe Hugo. certitudo abſentiũ:aut eñ intelligit de abſentib⁊ lo⸗
co/aut de abſentib⁊ rõni.Si p̃mo mõ/h̃ nihil eſt:q̃a Ar.p̃mo
etiã abſentia loco pñt eſſe pñtia rõni. Si aũt de abſẽ
tib⁊ rõni/hoc adhuc minꝰ eſt:qꝛ nõ p̃t eſſe certũ ratõi
qð nõ eſt pñs rõni. Itẽ qð dicit:infra ſciam/videꝰ 2°
in h̃ deficere fides a certitudine ꝟtutis moralis:de q̃
dicit phus ꝙ virtꝰ eſt oĩ arte certior:ḡ etiã certior eſt
oĩ ſcia.Si ḡ fides deficit a certitudine minus certi q̃ꝫ
virtꝰ moral̃:ſic videbiꝰ fides minꝰ certa q̃ꝫ virtꝰ mo
ralis/qð abſit. Itẽ q̃re dicit:ſup̃ opinionẽ cõſtitu⸗ 3°
ta.eſt eñ opinio habitꝰ certitudinis imꝑfecte:qꝛ for⸗
midat ꝯtrariũ ex debilitate ꝑſuaſiõis:ḡ videtur ꝙ nõ ſit
habitꝰ ꝯꝑabil̃ fidei. Itẽ p̃terea ſcire opinamur cũ 4°
cãm ꝯgnoſcimꝰ p̃mã:⁊ q̃m illiꝰ eſt cã:⁊ ꝙ ipoſſibile ẽ
hoc aliꝰ ſe hr̃e nunq̃d ſup̃ illã ſciam ẽ fides vl̃ infra:vi
deꝰ eñ ꝙ ſup̃:qꝛ nos videmꝰ ꝙ certitudo fidei tã for
tis eſt ꝙ anteq̃ꝫ negeꝰ eligiꝰ a multis mors:ſicut fece
rũt martyres.ſed h̃ nõ feceꝛt phi q̃ multa ꝟa ſciuerũt
ḡ debuit ſ̃ ſciam ꝟitatis dicere ꝯſtituta /⁊ non infra.
Sed ꝯ̃ fides ꝓbaꝰ auc̃te:vt in hac lectiõe diciꝰ.et 5°
Heb.11.in glo.locꝰ aũt ab auc̃te debilis ẽ /nõ faciẽs
niſi opinionẽ:ḡ videꝰ ꝙ fidei certitudo ſit etiam infra
opinionẽ cõſtituta. Solo dõm ꝙ diffinitio Aug. Solutio
poſita in lr̃a etiã a magr̃o diſputaꝰ in lr̃a:⁊ iõ illã dif⸗
ferimꝰ. Ad primũ aũt dicimꝰ ꝙ diffinitio Dyoni. Ad p̃mũ
daꝰ de fide ſm ꝓpriũ effectũ quẽ hꝫ in credẽte:ſic ens q̃ſitũ.
in eo ꝙ ip̃a eſt p̃mũ natura in edificio ſpũali fundat ⁊
locat in ꝟitate crediti ſiue articuli ⁊ ſperate btitudi⸗
nis.in eo aũt ꝙ hꝫ aliq̃d cognitõis locat ꝑ ꝯſenſũ cer⸗
tiſſimũ ꝟitatẽ crediti in nob.in hoc aũt ꝙ nõ eſt ꝟitas
cõplexiõis/ſicut in ꝓpõne:q̃ dignitas vocaꝰ vel prin
cipiũ ſillogiſmi:iõ dicuꝰ in ip̃a creduli hr̃e ſimplicẽ
veritatis ſciam.i.ſimplũ lumẽ/qð facit aliq̃liter ſcire
veritatẽ credibilis articuli.⁊ ſic pꝫ ꝙ tria facit fides:
ſcꝫ in eo ꝙ eſt p̃ma natura fundat nos ĩ veritate.in eo
aũt ꝙ eſt cognitio q̃dã certa fundat veritatẽ in nobis
in eo aũt ꝙ eſt ſimplex lumẽ ſil̃e ꝟitati p̃me dat ſimpli
cẽ ſciam veritatis credibiliũ. Ad primũ dõm ꝙ hu Ad primũ
militas fundat nõ vt iacta in fundamẽto:ſed potius obm
vt faciens foſſas ꝓfundas euacuando ſe /in quib⁊ foſ
ſis fundamẽta ponaꝰ. Ad aliud dõm ꝙ veritatẽ Ad 2m
collocat in nobis in eo ꝙ aliqualiꝰ tenet eã ꝑ cognitõ
nis aſſenſum:ſed nõ ꝑ ſpẽm.Eſt eñ ꝟitas in ſpeculo
⁊ enigmate ſicut obiectũ ⁊ finis:licet nõ ſit ĩ ipis ſicut
in ꝓpria luce. Ad aliud dõm ꝙ ſcia veritatis dꝛ ibi Ad 3m
viſio ꝑ ſpẽm ⁊ ꝟitas liq̃da ⁊ aꝑta:ſed nõ ſumiꝰ hic ita
ſed potius de veritate q̃ſi velata ſpeculo ⁊ enigmate.
Ad aliud dõm ꝙ fides locat ĩ nobis veritatẽ ꝑ con Ad 4m
ſenſum ⁊ cognitionẽ aliquã quã facit ĩ nobis.⁊ bñ cõ cũ ſua obõe
cedo ꝙ nõ ꝑ fidẽ:ſed cognitio illa ſpeculi eſt ⁊ enigma
tis. Ad aliud dõm ꝙ ꝟitas eſt in vtroqꝫ:ſed diffe⸗ Ad 5m
renꝰ.ſed in ſpẽ nõ dꝛ/eo ꝙ ibi eſt imꝑmixta ſil̃itudini
bus. Ad aliõ dõm ꝙ licet multi ſint articuli:tamẽ Ad q̃ſtiũcu
vnũ ſubijciꝰ in omĩb⁊/qð eſt ꝟitas p̃ma:⁊ iõ dꝛ fides lã primã.
ſimplex lumẽ qð eſt ſil̃itudo illius ꝟitatis:⁊ nõ eſt cõ
poſitũ ex multis/ſicut lumẽ ſcĩe intellectiue. Ad id Ad id qð
qð obijciꝰ de alia diffinitõe dõm ꝙ abſentiũ dꝛ ibi q̃ obr p̃mo ꝯ̃
ad rõnẽ:⁊ hoc dupl̃r.eſt eñ abſens rõi id cuiꝰ cogni ſcðam defi.
tio nullo mõ eſt in ip̃a:nec eſt vt rõ ꝓbans/nec etiã vt
obiectũ.⁊ ſic abſens rõni eſt ignoratũ:⁊ hoc mõ ꝓce⸗
dit rõ ĩducta.Secũdo mõ dꝛ abſens rõni qð q̃dẽ in⸗
eſt vt obiectũ:ſed nõ ineſt rõ ꝓbãs ⁊ cõuincẽs ſenſũ.
⁊ ſic dꝛ fides rectitudo abſentiũ:⁊ iõ dicit glo.ad Ga
laꝰ.5.ꝙ fides eſt certitudo inuiſibiliũ.⁊ dicuꝰ ibi ĩ⸗
uiſibilia q̃ hic dicuꝰ abſẽtia.ſ.quoꝝ rõ ꝓbãs nõ ha⸗

Ad 2m beť:ꝛ tm̄ conſenſus foꝛtiſſim⁹ eſt. Ad aliud dōm ꝙ virtus fidei oī arte ꝛ oī virtute moꝛali eſt certioꝛ: qa nō intelligiť ſcīa ꝟitatis ſcīa artis:ſed poti⁹ cōtēplatio ꝑ ſpēm in ꝟbo q̄ oēm certitudinē vincit ꝑ lumē qđ ꝓcedit a ꝟbo. vn̄ peccat illa obiectio ex equocatōe ſcie

Ad 3m ꝛ 4 veritatis. Ad aliud dōm ꝙ fides vincit opinionē/ de qua ſup̄ dictū eſt:qꝛ dicit Aug. ꝙ tria ſunt qb⁹ iuuať intellectus in diuinis.ſ.opinio/intellect⁹/ꝛ fides ꝛ qđ opinamur debeť erroꝛi:qm̄ neſcim⁹ certū qđ đ illo ꝓnūciare.ſ.vtrū ſurgētes cū dn̄o ſint incinerati/ an nō.qđ aūt credimus debeť aucti q̄ fulta eſt reuelatiōe ſpūſſcti:ꝛ qđ intelligim⁹ h̄ eſt rōnis apte:ꝛ q̄ ad hoc fides poniť mediū: vt ſupꝛa dictū eſt/ꝛ nō aliter.

Ad 5m Ad aliud dōm ꝙ fides manuduciť auctoꝛitate patrū q̄ emerūt eā:ſed nō cōſentit ꝓpter hoc/ imo ꝓpter ipam ꝟitatē ſine rōne cōſentit.ꝛ q̄ ad hoc dī ſup̄ ꝯſenſum opiniōis q̄ ꝯſentit ꝓpter rōnē/timens tamē contradictionē.ꝛ per hoc patet ſolutio ad totum.

Quot modis dicitur fides.

Accipiť aūt fides trib⁹ modis.ſ. ꝓ eo q̄ creditur ꝛ eſt virt⁹:ꝛ ꝓ eo qđ crediť ꝛ nō eſt virtus ꝛ ꝓ eo qđ crediť qđ aliud eſt ab eo q̄ creditur Vn̄ aug. inqt: Aliđ ſunt ea q̄ credunť:aliđ fides q̄ crediť. Illa em̄ in reb⁹ ſūt q̄ vel eſſe vł fuiſſe vel futura eſſe credunť. hec aūt in anīo credētis eſt ei tm̄ cōſpicua cui⁹ eſt:ꝛ tm̄ noīe fidei cenſeť vtrūq꜠ ꝛ illud.ſ.qđ crediť ꝛ id quo crediť. Id qđ crediť dř fides: ſicut ibi: Hec ē fides catholica quā niſi q̄ſq꜠ firmiť fideliterq꜠ crediderit ſalu⁹ eſſe nō poterit. Fides autē q̄ crediť ſi cū charitate ſit virt⁹ eſt:qꝛ charitas (vt ait amb.) mř eſt oīum virtutū q̄ oēs informat:ſine q̄ nulla ꝟa virt⁹ ē. Fides ğ opās

1. Coꝛ. 3. ꝑ dilectionē virt⁹ eſt q̄ nō viſa credunť. Hec eſt fundamētū qđ mutari nō p̄t; vt ait apl'us q̄ poſita ī fundamēto neminē ꝑire ſinit. vn̄ auguſt. Fundamētū eſt xp̄us ieſus.i.xp̄i fides

Gal. 5. ſcꝫ q̄ ꝑ dilectionē opať:ꝑ quā xp̄us habitat in

Eph. 3. coꝛdib⁹. que neminē ꝑire ſinit. Alia ꝟo nō ē

2. Coꝛ. 15. fundamētū. Fides em̄ ſine dilectōe inanis ē

b Fides cū dilectōe xp̄iani eſt:alia demonis ē Nā ꝛ demōes credūt ꝛ cōtremiſcūt:ſed multū intereſt vtrū q̄s credat xp̄m vel xp̄o vł in xp̄m. nā ip̄m eſſe xp̄m demones crediderunt: nec tamen in chꝛiſtum crediderunt.

D Accipiť aūt fides trib⁹ modis.ꝛc.] Hic explanat magr̄ diffinitionē Aug. ꝛ inducit q̄nq꜠ capitula/in quoꝝ p̄mo explanat q̄liť fides ſit virtus. In ſcđo explanat h̄ qđ dicit q̄ credunť ibi: [Aliđ eſt credere.] In 3o q̄rit vtrū fides q̄ nō eſt virt⁹ poſſit fieri virt⁹ ibi: [Si ꝟo q̄riť.] In 4o determīat de vniuerſitate fidei ibi: [Cūq꜠ diuerſis modis.] In 5o explanat vltimū qđ eſt q̄ nō videnť.ſ.q̄liť fides ſit de nō apparentib⁹ ibi: [Notandū q̄ꝫ ꝙ fides de nō.ꝛc]

Arti. IIII. An triplex diuiſio ſit bene aſſignata de fide ſm magiſtrum.

i Neidit autē dubiū de p̄mo capitulo de diuiſione quā ponit ꝙ fides dī tripl'r.ſ. q̄ crediť/ ꝛ eſt virt⁹.ꝛ q̄ crediť ꝛ nō eſt virt⁹.ꝛ q̄ crediť qđ aliđ eſt ab eo q̄ crediť.cū em̄ ſint tria.ſ.habit⁹/act⁹ ꝛ obiectū debuit adhuc ponere vnū rōne act⁹:vel ſi nō attendit actū tūc nō debuit niſi duo ponere.ſ.habitū ꝛ Arg. pꝛimo obiectū. Itē in noīb⁹ q̄ noīant habit⁹ aliaꝝ virtutū nō equocať nomē niſi ad habitū ꝛ actū:vt dilectio act⁹/ꝛ dilectio habit⁹:ꝛ ſpes habit⁹ ꝛ ſpes act⁹/ꝛ ſic de alijs:ğ ſil'r deberet fieri hic:ğ qđ crediť nō diceť fides:vt videť. Itē fides alijs modis dī q̄s hic non ponit:ğ videť dimīute diſtīguere multiplicitatē fidei 2o 3o

Solutio ad pꝛimū. Sol'o dōm ad p̄mū ꝙ magr̄ nō intēdit hic diſtinguere multiplicitatē noīs fidei: ſed tm̄ ea explicare q̄ cadūt aliq̄ mō in diffinitōe:in illa em̄ cadūt q̄ nō videtur.ꝛ illa ſunt articuli:ꝛ in ip̄a cadit virt⁹/ꝛ nō virt⁹ q̄ eſt fides infoꝛmis quā vocat nō virtutē q̄ eſt reſpectu eoꝛundē. act⁹ aūt in fide nō ita ꝓp̄e dī noīe habitus:ſicut in alijs virtutib⁹.ꝛ h̄ eſt iđ/qꝛ ꝑ factū fidei ē a duob⁹.ſ.intellectu dāte actū/ꝛ affectu vt infoꝛmāte ſed credere nō noīat niſi alteꝝ illoꝝ.ſ.qđ eſt ab intellectu:ꝛ iđ nō p̄t recipe nomē toti⁹ habit⁹:ſicut ī alijs virtutib⁹ eſt q̄ ꝯſiſtūt tm̄ in potētia vna q̄ ad ſuū materiale ꝛ ſuū foꝛmale Ad aliud dōm ꝙ magr̄ nō intēdit de illis vt ſupꝛa poſiti ſunt modi plures: ꝛ p̄ter illos dī etiā fides fidei ſacr̄m/qđ ē baptiſm⁹ qn̄ ꝑuuli dicunť fideles/ eo ꝙ dať eis fides in munere: ſic̄ et alie virtutes.ꝛ iđ ꝯuenit eis p̄dicta diffinitō. nō ꝙ ſtatim credere poſſint ſm actū:ſed qꝛ habitū habēt quo poſſint credere cū tempus ſit vſus liberi arbitrij. Ad 2m

Arti. V An fides infoꝛmis ſit virtus.

E Einde q̄riť de hoc qđ dicit: [Pꝛo eo q̄ crediť

D ꝛ nō eſt virtus.ꝛc.] ꝙ.a. Ex hoc em̄ habeť ꝙ fides infoꝛmis nō ſit virt⁹: ꝛ hoc videť in lr̄a ꝓbari. Pōt em̄ ꝓbari rōne ſic:qꝛ moꝛtu⁹ hō nō ē hō ſed fides infoꝛmis eſt moꝛtua:ğ nō eſt fides. Item nihil infoꝛme in ſp̄ē aliq̄ noīať noīe ſp̄ēi vel gn̄is illi⁹ foꝛme niſi hēat foꝛmā alťi⁹ ſp̄ēi gn̄is eiuſdē: rōe cui⁹ recipiat gn̄is p̄dicationē:ſed fides infoꝛmis eſt infoꝛmis foꝛma ſp̄ēi fidei:ꝛ nō hꝫ foꝛmā alteri⁹ ſp̄ēi virtutis q̄ recipiat gn̄is p̄dicationē:ğ fides infoꝛmis non pōt dici virt⁹. Pꝛima ꝓbať ex hoc ꝙ nō eſt oꝛdo ad gen⁹ niſi ꝑ ſp̄ēm ꝛ dr̄am ꝑ quā exit a gn̄e. Secūda autē ꝑ ſe pꝫ:qꝛ fides nō đꝛ infoꝛmis niſi a carētia foꝛme fidei. Itē virtus eſt bona q̄litas q̄ recte viuiť q̄ nullus male vtiť quā de⁹ opať ī nobis ſine nobis. talis aūt q̄litas nō eſt fides infoꝛmis:ğ nō eſt virt⁹. ꝓbať aūt p̄ma ꝑ auctoꝛitatē Aug. 2. li. diſ. xxvj. Scđa aūt ꝓbať ex hoc ꝙ q̄litas foꝛmaliť bona nō patiť ſecū q̄litatē malā foꝛmaliť. fides aūt infoꝛmis cōpatiť ſecum maculā pcti/q̄ eſt q̄litas foꝛmaliť mala. Sil'r palam videm⁹ ꝙ ip̄a recte non viuiť:qꝛ multi hn̄t eā q̄ recte nō viuūt. Itē Aug. virt⁹ eſt q̄litas q̄ viuiť in ſpūali vita:ğ videť cū fide infoꝛmi nō viuať ipſa nō dicať virt⁹. Itē ſi eſt virt⁹ aut eſt infuſa aut cōſuetudinalis. Si infuſa/aut eſt de oꝛdinantib⁹ in finē vt theologice faciūt aut oꝛdinantib⁹ in id qđ eſt ad finē. conſtat ꝙ eſt de oꝛdinātib⁹ in finē:ſed oēs tales gratū faciunt:ğ videť ꝙ ip̄a facit gratū/qđ eſt abſurdū: qꝛ iā peſſimi pctōꝛes grati eſſent. Si aūt dicis ꝙ ē gratia gratiſdata tūc hēo ꝓpoſitū:qꝛ gr̄a gratiſdata inq̄tū hmōi nō eſt virt⁹ ſicut ſermo ſapīe ꝛ ſermo ſciētie ꝛ opatio virtutū/ꝛ ꝓphetia /ꝛ hmōi Sed ꝯ virtutes diffiniunť ꝑ act⁹ ſicut ꝛ potētie:ğ ſi cōuenit ei virtutis diffinitio ip̄a eſt virt⁹. Eſt aūt virtutis diffinitio ꝙ ip̄a eſt habit⁹ volūtari⁹ in modū nature rōni cō- Rōe p̄o ſic ꝓbat 2o 3o 4o 5o Sol'o. Obo. Rō p̄a i ꝯm

ſentaneaus.probatū aūt eſt prius ꝙ fides eo ꝙ care
at rōne ⁊ arte ſufficiente nō cōſentit niſi in modū na-
2a ture.fides aūt informis facit hoc:ğ ipa ē virtꝰ Itē
multe virtutes ſunt bonis ⁊ malis cōes:qꝛ dič Au-
guſt.⁊ habet.1.li.di.xvij.ꝙ ſola charitas diuidit in-
ter filios regni ⁊ ꝑditōis:ğ hoc nō eſt cā ꝙ nō eſt vir-
3a tus:qꝛ pt̄ eſſe cū pctō ſecū exn̄te ī eodē ſubiecto Itē
credere nō apparētibꝫ eſt vltra poſſe nr̄e rōnis.crede
re aūt apparentibꝫ eſt infra:ğ eſt alterius virtutis q̄ꝫ
ſit rō vel intellectꝰ.⁊ q̄ro cuiꝰ:⁊ non eſt dare niſi fidē
informē:ğ virtꝰ eſt q̄dā illa que dicit̃ fides informis.
Solutio Solō dōm videt̃ hic ꝙ virtꝰ dī ꝑ priꝰ ⁊ ꝑ poſteri
us ꝑ illā diffinitionē ꝙ virtꝰ dī diſpō ꝑfecti ad opti-
mū.ſm em̄ hūc modū ꝑ priꝰ dicunt̃ virtutes gratui-
te:⁊ ꝑ poſteriꝰ informes/⁊ poſtremo cōſuetudinales
qꝛ remotiſſime diſpōnes ſuoꝝ ſunt ꝑfectoꝝ ad opti-
mū.dico igit̃ ꝙ fides informis eſt virtꝰ:ſed non adeo
hꝫ cōpletā rōnē virtutis/vt fides formata vł alia vir
Ad primū tus gratūfaciēs. Ad primū ğ qđ obijcit̃ dōm ꝙ fi-
des informis nō eſt mortua ſic ꝙ in ea priuata ſit po-
tētia ad vitā:ſed potiꝰ ex inhabilitate ſui ſubiecti ad
influentiā vite fidei a deo:⁊ iō cām mortis ſue hēt ex
tra ſe:⁊ iō remanet ibi adhuc reſpectꝰ ad rōnē virtu-
tis/licet ꝑ poſteriꝰ.ſic aūt nō eſt de hoīe mortuo vel
Ad 2m aſino/ſicut cuilibet ꝑ ſe patet. Ad aliđ dōm ꝙ fides
dī informis gr̄a forme q̄ dat ſpēi ꝑfectionē virtutis/
⁊ nō gr̄a ſpēi:qꝛ alit̃ fides informis nō eſſet fides/qđ
fłm eſt.que aūt ſit forma illa infra patebit cū queret̃
vtrū fiat formata vel nō:Eſt em̄ magis ꝓprie perfe-
ctio ſm potentiā cōſequēdi finē q̄ꝫ ſit perfectio ſm eē
ſpēi fidei.⁊ ideo patet ꝙ ī fide informi eſt ſpēs aliquo
Ad 3m modo:⁊ ꝑ ꝯñs verificat̃ de ipa p̄dicatio gn̄is. Ad
aliud dōm ꝙ fides eſt bona qualitas:ſed nō hēt bo-
nitatē cōpletā q̄ excludit peccatū:ſed dicit̃ bona:quia
Ad 4m quantū eſt de ſe repugnat pctō.ſiłr quātū eſt de ſe re-
cte viuit̃ fide Ad aliud dōm ꝙ vita ſpūalis non eſt
actus virtutis niſi ꝓut cōiungit̃ gratie:qꝛ gr̄a eſt vi-
Ad 5m ta aīe.⁊ iō hoc dictū eſſe intelligit̃ de virtute infuſa cū
gr̄a. Ad aliud dōm ꝙ fides eſt virtus infuſa a deo
⁊ donū ſpūſſcti ſm ꝙ large ſumit̃ donū/quicq̄d do-
no dat̃ ad vite directionē.⁊ nō ſequit̃ ſi eſt gratiſda-
ta ⁊ nō gratūfaciēs ꝙ ipa nō ſit virtus:qꝛ ille gratie
diuerſe ſunt.vnde ille q̄ hn̄t ordinare vitā in deū vir
tutis haber̄ rōnē:vt timor ſeruilis/⁊ fides informis
⁊ hmōi.licet nō habeāt rōnē cōpletiſſime virtutis.

Artic. VI. An demonēs credūt:⁊ an fides eoꝝ ſit de
F intellectu practico vel ſpeculatiuo.

Einde querit̃ de hoc qđ dicit in eodē capitulo
D [Alia demonis eſt:nā ⁊ demones credunt et
Rō p̄ma cōtremiſcūt.⁊c̃.] s̃.b. Videt̃ em̄ hoc eſſe falſū
cū em̄ informis de ſe informabilis ſit:vt dicit magi-
ſter infra videt̃ ꝙ demonibꝫ nō cōuenit q̄ nullo mo-
2a do ſunt apti ad informationē gr̄e Itē fides īformis
(ſicut em̄ habitū eſt) donū eſt ſpūſſcti.donū aūt ſpūſ-
ſancti demonibꝫ nō cōuenit:ğ videt̃ ꝙ nec fides īfor-
3a mis. Itē fides informis opat̃ in fidele/donū timo-
ris ſeruilis.timor aūt ſeruilis facit fugere actū pcti:ğ
videt̃ cū hoc demonibꝫ nō cōuenit ꝙ nō habeant fidē
4a informē. Itē vn̄ veniſſet eis fides informis:Ante
lapſū em̄ habuerāt cognitionē in verbo.⁊ hec cognitō
nō eſt fides/cū ğ nihil remanſerit de illa/ſi hn̄t opor-
tet ꝙ deus illā eis poſt lapſū infudiſſet:qđ nō eſt ꝓba
5a bile:ğ nō videt̃ hr̄e fidē informē. Itē fides ē cogni-
tio ꝑ ſpeculū in enigmate.Angelꝰ aūt ſiue bonꝰ ſiue
malus cognoſcit ꝑ ſpēs cōcreatas q̄s hꝫ apđ ſe:ğ vi-
det̃ ꝙ nō hēat fidē informē. Sed ꝯ cōſtat ꝙ nō hn̄t Rōes in
cognitionē in verbo/aut igit̃ hn̄t cognitionē ex rōne opm.p̄ma.
de articuł fidei/aut ex fide.ſi ex rōe:ğ fides ꝓbari poſ-
ſet/qđ eſt abſurdū ſm dicta ſctōꝝ.⁊ hoc ſupponit̃ hic
qꝛ infra.v.ca.ꝓbabit̃:ğ relinquit̃ ꝙ hn̄t cognitionē
fidei:qꝛ alit̃ nihil ſciret̄ de articulis credēdoꝝ/qđ fal
ſū eſt. Itē Matth.8.Quid mihi ⁊ tibi ihu fili dei 2a
veniſti an̄ tēpꝰ torq̄re nos ſcio ꝙ ſis ſctūs dei:⁊ ita cō
ſtat ꝙ hn̄t fidē:qꝛ vox illa nec ex rōnis ꝓbatōe/nec ex
ꝯtēplatōe verbi potuit ꝓcedere:ğ pꝫ ꝙ ex fide Gr̄a Queſtiūcla
huiꝰ q̄rit̃ vlteriꝰ ꝓpt̃ opiniones diuerſoꝝ vtrū fides ſcđa.
eoꝝ ſit in intellectu practico/ſiue affectiuo/ſiue ſpecu Ar.ꝙ i ſpe-
latiuo:videt̃ aūt ꝙ in ſpeculatiuo:qꝛ nullū affectum culatio pº.
hn̄t circa creditū.oīs aūt habitꝰ q̄ eſt in ītellectu affe
ctiuo afficit̃ circa creditū vel obiectū ſuū:ğ fides eorū
eſt in ītellectu ſpeculatiuo tm̄. Itē volūtas dei ſꝑ eſt 2º
bona.volūtas aūt diaboli ſꝑ ē mala.ptās tn̄ iuſta(vt
dicit Aug.)ğ volūtas demōis nunq̄ꝫ eſt vt aſſentiat̃
credito:qꝛ hoc eſt vnū de optimis iu vita:ğ ſꝑ coactꝰ
credit.intellectꝰ aūt affectiuꝰ nō cogit̃:ſed ſpeculati-
uus tm̄:ğ videt̃ fides eoꝝ tm̄ eſſe in intellectu ſpecu-
latiuo. Sed ꝯ in lr̄a ⁊ Jacobi.3.Demōes credunt In opm pº
⁊ cōtremiſcūt:ğ motꝰ tremoris ſeq̄t̃ credere demo-
nis.nullus aūt motꝰ ſequit̃ ītellectū ſpeculatiuū(vt
dicit phus)plus q̄ꝫ ſi in picturis aſpiceremꝰ terribi-
lia:ğ credere demōis nō eſt ſm intellectū ſpeculatiuū
ğ neceſſe eſt ꝙ ſit ſm practicū Itē phus in.3.de aīa 2º
dicit ſic:Neq̄ꝫ rōcinatiua ⁊ vocatꝰ intellectus eſt mo
uēs.ſpeculatiuū em̄ intelligit actuale:neq̄ꝫ dič de fu-
giendo aut imitabili.ex hoc accipit̃ ꝙ fides q̄ ꝯtremi
ſcūt demonis nō eſt ſm ītellectū ſpeculatiuū:vt q̄dā
dixerūt. Solō.ſci expſſe dicūt ꝙ demōes hn̄t fidē Solutio
ſed hn̄ puto ꝙ illa fides nō ē informis quā hn̄t hoīes
exn̄tes in vita:ſed credulitas ex cognitione naturali
exorta:licet em̄ demōes amiſerit cōtēplationē in ver
bo:nō tn̄ amiſerūt cognitionē naturalē q̄ ꝑ ſpēs effe-
ctuū ⁊ cōiecturas opationū deū cognoſcūt vt creato
rē:⁊ vt iudicē/⁊ vt remuneratorē ſuoꝝ.et hoc eſt qđ
dicit Dyo.in li.de di.no.ca.4.Data demōibꝫ natu-
ralia dona nequaq̄ꝫ ea mutata eſſe dicimꝰ:ſed ſūt in
tegra ⁊ ſplendidiſſima quanq̄ꝫ ipſi nō videāt clauden
tes in ſe ſuoꝝ boni inſpectiuas virtutes.⁊ ideo dicit
hic Aug.ꝙ alia.i.informis demonū eſt:qꝛ fač tremo
rē timoris:⁊ nō abſtrahit ab actu pcti:ſič nec creduli
tas demonis.vn̄ qđ hic dī eſt dictū ꝑ ſiłitudinē actꝰ
credulitatis/⁊ ꝑ ſiłitudinē effectꝰ:qꝛ.ſ.tremorē et nō
fugā pcti facit.vn̄ cōcedēde vident̃ p̄me rōes ꝙ fides
informis nō eſt in demonibꝫ/licet ſit ī eis credulitas
ſiłis illi in quibuſdā. Ad id aūt qđ ꝯ obijcit̃ dōm ꝙ Ad duas
illa cognitio quā hn̄t nō eſt reliq̄ viſiōis in ṽbo/ſicut rōes in op.
fides ē reliq̄ fidei formate q̄dāmō:nec poſt lapſum ī-
fuſa:ſed eſt reſultās ex cognitiōe quā hn̄t de deo ꝑ ex
ꝑimētū ⁊ effectū ⁊ viſū miraculoꝝ ⁊ iudicioꝝ ⁊ natu
ralē cognitionē.⁊ ꝑ hoc etiā pꝫ ſolō ad ſequēs. Ad Ad q̄ſtiūcu
id qđ vlteriꝰ q̄rit̃ dōm ꝙ nō ē in ītellectu ſpeculatiuo. lā ſcđam
Hoc em̄ īpoſſibile ē ꝙ ſpeculatū vt ſpeculatū moueat ad ⁊ ad obs
ꝯtremiſcentiā:ſꝫ eſt in practico/q̄ tn̄ nihil hꝫ de volū-
tate crediti:ſed aſꝑnationē hꝫ crediti/qđ tn̄ ꝑ experimē
tū credere oꝫ.non em̄ p̄cticꝰ ſꝑ dicit de appetibili:ſed
etiā de terribili.vn̄ ⁊ tūc ſequit̃ timor ⁊ fuga.⁊ qđ ob
ijcit̃ ꝙ ſm hoc videt̃ ꝓbari poſſe articulꝰ:dōm ꝙ nō
ſeq̄t̃:qꝛ ad tremorē hmōi ſufficit ꝑſuaſio ex poſteriori

oīs eīm intellectꝰ practicꝰ (vt dicit Auič.) ex ꝓbabilibus eſt in his. ſ. q̄ fiunt a nobis vel circa nos. ⁊ ꝑ hoc patet ſolutio ad totum.

Quid ſit credere in deū vel deo vel deum.

Aliud eſt eīm credere in deū: aliđ credere đo: aliđ credere deū. Credere deo eſt credere vera eſſe q̄ loquiť: qđ ⁊ mali faciūt. ⁊ nos credimus hoī: ſ; nō in hominē. Credere deū ē credere ꝙ ip̄e ſit deꝰ: qđ etiā mali faciūt. Credere in deū eſt credēdo amare: credēdo ī eū ire credēdo ei adherere: ⁊ eiꝰ mēbris incorꝑari. Ꝑ hāc fidē iuſtificať ipiꝰ: vt deinde ip̄a fides incipiat ꝑ dilectionē oꝑari. Ea eīm ſola bona oꝑa dicēda ſunt q̄ fiūt ꝑ dilectionē dei. Ipſa eīm dilectio opꝰ fidei đr. Fides ǧ quā demones ⁊ falſi xp̄iani hn̄t q̄litas mētis eſt: ſed informis: q2 ſine charitate eſt. Nā ⁊ malos fidē hr̄e cū tn̄ charitate careāt apl's oſtēdit dicēs
1. Cor. 13. Si habuero oēm fidē charitatē aūt nō habeā ⁊c. Que fides etiā donū dei dici pōt: quia et in malis quedam dei dona ſunt.

Arti. VII An idem ſit credere deo: credere deum: ⁊
D credere in deum.

Einde q̄riť de hoc qđ dicit in ſc̄đo capl'o ibi:
Arg. primo D [Aliud eſt eīm credere in deū. ⁊c.] Videť eīm ꝙ hec tria incōuenienter ponantur circa actū fidei. oīs eīm vna virtꝰ vno mō ſe hēt ad ſuū obiectū:
2° ǧ nō credit deo/deū/⁊ in deū. Itē cū adhuc poſſet eē maior diuerſitaas. ſ. de deo credere/ ⁊ ad deū/ſicut in deū: q2 magr̄ nō ponit diuerſitatē obiecti fidei pe-
3° nes illa. Itē nihil tendit in aliud niſi cognoſcať illud: ǧ ibi q̄cq̄d tēdit aliq̄ virtꝰ oꝫ ꝙ illud prius oſtendať ei. fides aūt oculos aꝑit (vt dič aug.) ǧ fidei ē oſtēdere obiectū oīum virtutū: ǧ fidei non tm̄ eſt credere deo/deū/⁊ in deū: ſed etiā bonū ⁊ arduū ⁊ iuſtū ⁊ debitū ⁊ hmōi: ǧ magr̄ obm fidei hic inſufficiēter diſtin
Queſtiūcl'a guit vt videť. Itē q̄riť in q̄ dr̄nt credere đo/⁊ crede
Obm p̄mū re deū: videť ei ꝙ nō dr̄ant niſi ī materia: q2 credere deo eſt credere vera eſſe ⁊ illa q̄ dicit manifeſtāt eū nobis: ǧ credere deo terminať vt in fine nobis manife-
2m ſtato in credere deū. Itē videť ꝙ incōuenienter attribuat credere in deū eſſe credēdo amare. amare eīm eſt charitatis ⁊ nō fidei: ǧ non debet actui fidei attri-
3m bui. Itē oīs amās tēdit in id qđ amat ꝑ affectū: ǧ cū dixit credere in deū eſt credēdo amare. ſuꝑflue ad-
4m didit credendo in eū ire. Itē fidei nō eſt ire (vt videť ſed tm̄ oculos ad viā dirigere. ſpei aūt ꝓtēdi ad iter ⁊
5m charitatis ꝓficiſci: vt videť velle Aug. Itē adherere potius cōuenit ſpei q̄ȝ fidei: q2 cōiter đr ꝙ ſpei ē ad-
6m herere/charitatis inherere. Itē oīs amās ⁊ in deū tēdens iā incorꝑatꝰ eſt: ǧ alijs trib9 dictis nō oportebat addere quartū.
Solutio Sol'o dōm ꝙ in veritate diffiniť h̄ credere in cōꝑatōe ad obiectū: ⁊ diffiniť ſc̄m omnē modū q̄ ſe p̄t hr̄e obiectū: ⁊ ſc̄m maximū ⁊ optimū poſſe. Fides eīm initiť p̄me v̄itati: hec aūt accipiť ī ſigno vel in ſeip̄a. ⁊ voco ſignū ſignū exp̄ſſum infallibile: ſicut eſt verbū qđ ſciť eſſe dei verbū. ſi in ſigno initiť/tūc eſt credere deo: hoc eſt credere veracē/q̄ dicit ſiue loquať in ſcriptura ſiue in corde/ſiue in reuelatōe ſiue ꝑ creaturas dūmō infallibil'r ſciať eē verbū dei. Si aūt initiť ei in ſeip̄a ſic ꝙ tendat in ip̄am: ⁊ ſic eſt credere in deū/aut vt aſſentiat ſine tēſiōe/⁊ tūc ē credere deū. vn̄ optimꝰ ſtatus credendi colligit oīa iſta: q2 ꝑ verba venit ad deū/⁊ ꝑ deū/⁊ in deū. Ad pri- Ad p̄mū
mū ǧ dōm ꝙ virtꝰ vna eſt fides/⁊ hꝫ vnū obm qđ eſt prima veritas: ⁊ vnā rōnē q̄ eſt eadē veritas/q̄ initiť p̄me v̄itati ꝓꝑ̄ ſeip̄am. ⁊ hec diuerſificatio non eſt niſi dr̄na obiecti penes ꝓꝓ̄etates accn̄tales: vt eſt veritas in ſigno vel in eſſe. Et alia dr̄na hoꝝ duoꝝ eſt penes poſſe fidei in tēdendo vel nō tēdendo: vt pꝫ. ⁊ hoc pōt etiā eſſe in alijs virtutib9 p̄ter charitatē q̄ nō p̄t habere minꝰ poſſe in tēdendo vel maiꝰ: q2 nunq̄ȝ fit informis: ſed tn̄ diligit deū in ſe ⁊ in ſigno ſimili bonitati p̄
me. Ad aliud dōm ꝙ ad p̄poſitio notat rōnē finis Ad 2m
⁊ nō obiecti rōnē: ⁊ hoc nō cōuenit fidei/ſicut etiā dī ꝙ hō eſt ad imaginē ⁊ nō imago: ſ; nō notat penetra
tionē ipiꝰ crediti ꝑ affectū credētis. Ad aliud dōm Ad 3m
ꝙ illa ꝑp̄ō a multis quidē ꝓponiť/⁊ falſiſſima eſt ī tota natura ⁊ in oīb9 virtutib9 moralib9 ⁊ cōſuetudinalibus que oēs tendunt in modū nature rectiores ſūt oī arte ex ipſiꝰ habitus efficacia. graue eīm nō mediū deſcenſum cognoſcit: ⁊ tn̄ tendit ꝑpendiculariť via rectiſſima ad centrū certius q̄ȝ geometer: ⁊ ſimiliť caſtitas in hoc ꝙ caſta operať: ⁊ iuſticia iuſta non oportet eū p̄ratiocinari de iuſtis ⁊ caſtis: quia ſine deliberatiōe tangit mediū paſſionū īnatāꝝ ſc̄m delectabile tactus: propter qđ etiā dicit ph̄us ꝙ qui ſine deliberatione fortes ⁊ iuſti ſunt verius habēt virtutē q̄ȝ illi q̄ ex deliberatione faciūt ⁊ rōne: quia primi nihil ſequūtur artis: ſed totum eſt virtutis qđ faciūt. ſecundi autē aliquo mō mouenť ex arte. vnde q̄libet virtus per ſe certa eſt in ſuo obiecto: ⁊ non oportet ꝙ oſtendať ei.

Ad aliud dōm ꝙ nō eſt differētia obiecti penes ſpe Ad q̄ſtiūculam.
ciē: q2 ſic diuerſificaret virtutē fidei in diuerſas ſp̄es ſed differētia eſt penes proprietatē obiecti/⁊ poſſe vir
tutis maius vel minus. Ad aliud dicendū ꝙ nul- Ad primū
la virtus ſola pōt cōſequi beatitudinē. vnde actus fi- ⁊ 2m obm.
dei diffiniť hic prout oꝑať fides ꝑ dilectionē: ⁊ tunc illa quattuor ſic diuerſificanť/ſicut ſūt ea q̄ exiguntur ad ꝑfectionē finis cōſequendū: tunc eīm quedā ſunt ex parte tendentis in finē. quedā ex ꝑte cōiunctōis ad finē: ⁊ quedā ex parte effectus cōſequētis ſc̄m naturā. Ex ꝑte tēdētis ſūt duo/quoꝝ vnū ē vt mouēs amor ⁊ alteꝝ eſt motus ip̄e vt in eū ire. Ex parte effectꝰ cōſequentis eſt mēbris eius incorporari: ⁊ hoc eſt vnū quodāmō cū fine fidei fieri. Ex parte v̄o cōiunctiōis cū fine eſt adherere. ⁊ ꝑ hoc pꝫ ſol'o ad primū: q2 in il-
lo credere charitas nō ſeparať a fide. Ad aliud di- Ad 3m
cendū ꝙ nō ſuꝑfluit ſequēs: q2 differt apud credentē
ſicut effectus a cā/⁊ motus a mouēte. Ad aliud di Ad 4m
cendū ꝙ fides videt quodāmō. viſio aūt eſt extra rē ⁊ ⁊ 5m.
nō intus: ⁊ iđ attribuiť ei adherere: licet etiā ſpei poſ-
ſet eſſe ꝑ expectationē: ſ; illiꝰ potiꝰ eſt coherere. Ad Ad 6m
aliud dōm ꝙ licet amās incorꝑatꝰ ſit: tn̄ priꝰ natura nō tp̄e oꝫ ip̄m tēdere ex amore ad deū/q̄ ī corꝑat eū ſibi ⁊ adherere illi. Aliť poſſet dici ſi vellemꝰ ꝙ hec cōueniāt actui fidei in ſe: ⁊ tūc amare fidei nō dicit actū charitatis cōiunctū cū actu ſuo: ſed dicit affectionē finis q̄ ꝓpria eſt vnicuiq3 virtuti tendenti in ſuū finē: ⁊ illo affectu ire extra ſe in finē dicit ꝓfectū eiuſdē. adherere aūt dič ꝯiūctionē cōſenſus: ⁊ ī corꝑari dič vnionē cū ip̄o: ſed p̄ma expō eſt de intētiōe magr̄i in lr̄a.

Arti. VIII. An magiſter bene diffinit credere p cogita
D re:aut debeat ſolũ definiri per aſſentire ſicut
diffinit Auguſtinus.

Einde q̃rit̃ de hoc qd̓ dicit:[Nota q̃dã in lr̃a
d hicaffixa ibi:Aug.in li.de p̃deſtinatiõe ſctõꝝ
Credere ip̃m nihil aliud eſt.ꝛc̃.] Hic em̃ dif/
finit̃ actus ſm ſubam act⁹/cũ añ determiat⁹ ſit p cõ
Arg.primo patione ad obiectũ.videt̃ ꝙ nõ ſit veꝝ:q2 cogitare d2
q̃ſi coagitare:vt videt̃ velle Aug.in.ix.de tri.q2 cogi
tare(vt ip̃e dicit)ibi ẽ rẽnotã ab alijs reb) notis diſcer
nere:g̃ cogitare eſt tm̃ cogitatie virtutis.credere aũt
nõ ꝓcedit a cogitatiua tm̃:g̃ videt̃ ꝙ credere male dif
2o finiat̃ p cogitare Itẽ fides(vt ſ̃ habitũ eſt)ſimplex
eſt lumẽ credẽtiũ:g̃ videt̃ ꝙ nõ ꝯueniat ei cogitare:q2
3o cogitatio cogitat multa ſil̃. Itẽ ex cogitatiõe nr̃a nõ
fit aſſenſus in fide:q2 ſic nõ eſſet virt⁹:ſed ſciã vel ars
Queſtiũcl'a g̃ videt̃ ꝙ p cogitare diffiniri nõ debeat. Ulterius
q̃rit̃ de aſſẽſu.oĩs em̃ virt⁹ aſſentit obiecto ꝛ fini pro
prio:g̃ nõ eſt diffinitiuũ ſoli⁹ fidei:g̃ nõ debet poni in
diffinitõe ei⁹/cũ ea q̃ ponunt̃ in diffinitõe debeãt ſe/
Solutio pari ab alijs. Sol'o dõm ꝙ fides hẽt actũ q̃ cõpe/
tit ei ſm ſe:ꝛ h3 actũ q̃ cõpetit ei ſm ꝙ ẽ ex auditu:ſm
ꝙ dicit ap̃lus Rom.10.Fides eſt ex auditu:auditus
aũt per ṽbũ xp̃i.in ſe ſm ꝙ eſt lumẽ informãs ĩtelle/
ctũ/nõ cõpetit ei niſi aſſentire inuiſibili oñſo.ſm aũt ꝙ
eſt ex auditu tũc aſſentit cũ cogitatõe de h̃ qd̓ audiuit
ꝛ de rõe nõ ꝓbãte q̃dẽ/ſ3 mãuducẽte.ita tñ ꝙ audit⁹
gñalit̃ accipiat̃:ſic ſ̃ dixim⁹ de ſigno qñ exponebat̃
credere deo.ſ.ꝙ includit in ſe auditũ exteriorẽ p ṽbũ
ꝛ viſũ miraculi/ꝛ opeꝝ dei ꝛ auditũ interiorẽ.audit⁹
em̃ cauſat cognitionẽ.ꝛ h̃ mõ diffinit̃ credere ĩ duob)
vt cogitatũ hẽat ab auditu/ꝛ aſſẽſũ ex ſeip̃o:q2 bñ cõ
Ad primũ. cedo ꝙ nõ aſſentit ꝓpt̃ cogitatũ. Ad p̃mũ g̃ dõm ꝙ
ꝛ 2m credere ẽ eſſential'r ĩ aſſenſu:tñ p accñs inq̃ ꝙtũ nutrit̃
ꝛ fouet̃ ꝛ manuducit̃/h3 ſe ad cogitatiuã ṽtutẽ inq̃rẽ
tẽ de credito.nõ q2 dubitat:ſ3 q2 ei⁹ cui ꝯſentit a deo
petit rõnẽ.nõ q2 certificet̃:ſed in q̃ iocũdet̃ ꝛ ãmiret̃.
Ad 3m Ad aliud dõm eodẽ mõ ꝙ nõ ꝓpt̃ h̃ ꝓcedit aſſẽſus
q2 cogitat:ſed poti⁹ ex h̃ ꝓcedit ãmirabil' iocũditas:ſi
cut in li.cõfeſ.aug.dicit de ſe:Nõ ſaciabar illis dieb⁹
dulcedine mirabili cõſiderare altitudinẽ diuini ꝯſilij
Ad q̃ſtiũcu ſup ſalute gñis hũani. Ad id qd̓ obr de aſſenſu di/
lã cẽdũ ꝙ aſſenſus ẽ veri vt veꝝ eſt ꝓp̃e loq̃ndo.ꝛ iõ alie
ṽtutes ꝓp̃e nõ hñt aſſenſũ:ſ3 quietẽ in fine:quia veꝝ
vt veritatem primam nõ conſiderant.

An illa ĩformis q̃litas mẽtis q̃ in malo xp̃iano ẽ fiat virt⁹ cũ fit bon⁹

Si ṽo q̃rit̃ vtrũ illa informis q̃litas q̃ malus
xp̃ian⁹ vniuerſa credit q̃ bon⁹ xp̃ianus:acce
dẽte charitate remãeat ꝛ fiat virt⁹ an ip̃a eli=
miet̃:ꝛ alia q̃litas ſuccedat q̃ virt⁹ ſit: Utrũ=
libet ſine piculo dici poteſt. mihi tñ videt̃ ꝙ
illa qualitas que prius erat remaneat:et ac=
ceſſu charitatis virtus fiat.

Arti. IX An fides informis fiat formata.
I Einde q̃rit̃ d̓ h̃ qd̓ dic̃ in ſeq̃nti cap̃lo ibi [Si
d ṽo q̃rit̃ vtrum illa informis q̃litas ꝛc̃.] Hic
em̃ mgr̃ dic̃ ꝙ fides ĩformis fit formata:ꝛ d̓ h̃
ſũt mgroꝝ opiniões diuerſe.ꝛ iõ diſputatõi h̃ forti⁹ ĩ
ſiſtẽdũ eſt vt q̃ram⁹ tria.Primũ eſt vtrũ fides infor/
mis fiat formata vel nõ.Scdm ẽ vtrũ formet̃ forma
ꝓpria vl' charitate vel gr̃a:q2 hec oĩa a diuerſis dicta
ſt.Tertiũ q̃lit̃ diuerſimode formet̃ forma ꝓp̃a ꝛ cha
ritate ꝛ gr̃a. Ad p̃mũ hoꝝ ꝓcedit̃ ſic:In naturis ſi Arg.primo
aliq̃ potẽtia ẽ ad actũ in ſubiecto:ſ3 nõ expedita natu ꝛ ſũt rõnes
ra nõ euacuat illã:ſ3 pficit ad actũ dirigẽdo illic ſp̃ũs ꝯcedẽde ſm
ꝛ cetera potẽtiã illã ĩformãtia:g̃ ſil'r eſt ĩ gr̃a/q̃ nõ eſt Albertũ.
min⁹ ĩgenioſa q̃3 natura.ꝯſtat aũt ꝙ fides ĩformis ẽ
virt⁹ q̃ p̃t aſſentire oĩb) articul':g̃ gr̃a aduenies non
dabit ei niſi tẽdere ĩ creditũ:ꝛ nõ euacuat ip̃am:vt vi
det̃. Itẽ natura ſp opat̃ via breuiſſima:q2 nec ha/ 2o
bũdat ſupfluis:nec deficit neceſſarijs(vt dic̃ ph̃us)g̃
multomagis gr̃a q̃ oĩb) modis ordinatior eſt q̃3 natu
ra.breui⁹ aũt eſt id qd̓ eſt iã informare q̃3 informãdũ
creare/ꝛ poſtea informare creatũ:g̃ videt̃ ꝙ gr̃a hoc
mõ ꝓcedat:g̃ fidẽ informẽ ĩformat. Itẽ oẽ informe 3o
formabile ẽ:g̃ niſi ĩpedimẽtũ ſit ex corruptõe potẽtie
de nc̃citate formabit̃ aduenĩete forma:ſ3 h̃ nõ eſt ĩpe
dimẽtũ niſi hõ moriat̃ q̃3diu ĩ via ẽ poſſibil' ẽ ad gr̃a3
g̃ fides ei⁹ formabil' ẽ a gr̃a. Itẽ q̃re deſtrueret̃ fi/ 4o
des ĩformis aduenĩete gr̃a/aut eni h̃ eſſet ex ꝯ̃rietate
cauſe ſue:aut ex ꝯ̃rietate ſuppſiũs ad gr̃am. Si p̃mo
mõ fiat ſic̃ videm⁹ deſtrui albũ in ſupficie clara adue
nĩete calore:q2 egredit̃ frig⁹ cõtinẽs ꝛ cãns albedinẽ
g̃ videt̃ ꝙ fides informis ꝛ formata ſint ab oppoſitis
cauſis/qd̓ fl'm eſt cũ vtraq3 ſit cãta a deo ꝛ donũ ſp̃ũſ
ſancti.Si aũt ex ſe haberet ꝯ̃rietatẽ/tũc dona dei eſ/
ſent ſibi ꝯ̃ria/ꝛ virt⁹ virtuti qd̓ eſſe nõ p̃ot. Itẽ mi 5o
n⁹ diſtãt gr̃a gratiſdata/ꝛ gratia gratũfaciẽs q̃3 vir/
tus naturalis ſiue cõſuetudinalis ꝛ gratia gratũfaci
ens:ſed gratia adueniens(vt multi dicunt)nõ deſtru
it virtutẽ naturalẽ:ſed perficit ꝛ ordinat eã:ergo mul
to minus euacuat gratiã gratiſdatam/que eſt fides.
Itẽ minoris diuerſitatis ſunt gratia gratiſdata/ 6o
ordinata ad eundẽ actũ cũ gratũfaciente q̃3 gratiſda/
ta nõ ordinata ad eundẽ actũ:ſed gratia aduenies nõ
euacuat gratiſdatas vt ſapientiã/ſcientiã prophetiã/
que nõ ordinant̃ ad eundẽ actũ cum ip̃a:ergo multo
magis nõ euacuat fidem informẽ que eſt ad actũ eun
dem. Item ex parte actus ꝛ obiecti nulla eſt repu/ 7o
gnantia:quia credere deũ ꝛ deo ſaluant̃/ꝛ credere in
deũ:ergo videtur ꝙ fides informis habit⁹ ſaluatur
in habitu fidei formate. Item ante lapſum habuit 8o
aliquis fidẽ formatã.cõſtat aũt ꝙ per lapſum nõ me
ruit aliquod donũ dei:ergo videtur ꝙ non infunda/
tur ei alia fides q̃3 prius:ſed forma illius tm̃ tollatur
ergo p̃ot reſtitui ſine reſtitutõe fidei informis. Itẽ 9o
ridiculũ eſſet ꝙ aliquis tot nouas fides haberet quo
tiens eſſet lapſus:ꝛ tamen hoc oporteret ſi dicerem⁹
ꝙ non poteſt fieri formata eadem que fuit informis.
Si forte dicas ꝙ euacuatur ſicut minus lumẽ a Sol'o
maiori.hoc nihil eſt:quia minus lumẽ cõiunctũ alij Inſtantia.
maiori nõ euacuatur per ipſum/ſicut vnus radi⁹ ſo/
lis non euacuatur a multis alijs radijs:nec lumen
vnius candele euacuatur a lumine alterius candele
ſibi vnite.fides autẽ informis ex parte efficientis/et
ex parte obiecti eſt eiuſdẽ rationis lumẽ cũ fide forma
ta:ergo nõ euacuatur a lumine fidei formate. Itẽ 10o
ſi ſol diuiſim poſſet influere lumẽ ꝛ calorẽ:ꝛ prius in
flueret lumẽ:ꝛ poſtea influẽdo calorẽ nõ tolleret lu/
mẽ influxũ:vt poſtea vtrũq3 influeret:ſed potius ſup
lumẽ poneret calorẽ:g̃ videt̃ ꝙ ſil'r faciat veritas pri
ma. ꝛ primo influat lumẽ/ꝛ poſtea informet illud p Arg.p̃o
affectũ. Sed cõtra ſic obijcit̃:gratia gratũfaciens in ꝯ̃riũ

hocfacit in vno qđ facit in alio:ſed in eo qui nihil ha/
buit de fide confert plenitudinē omniū virtutū. Cū
ğ nō ſit deficiētior in eo q̄ habuit fidē informē etiā vi/
deť illi totū ꝯferre:ğ videť ꝙ nō informet p̄cedentē ſꝫ
2º ꝯfert totū. Itē ſi aīa alicui corꝑi infunderet qđ ha/
beret an̄ aliquā opationē aīe nō min⁹ īfūderet aīa il/
li corꝑi cū vniuerſis potētijs ſuis. licꝫ alia potētia ad
eūdē actū p⁹ infuiſſet:qꝛ aīa nō poſſet diuidi vt ꝓpter
h̄ vna potētia ſepeť ab ea:ğ videť ꝙ ſilr ſit ī gr̄a q̄ ē q̄ſi
q̄ddā totū ad oēs v̄tutes ꝙ nihil ſit ſepabile ab ea ex
eo ꝙ inuenit v̄tutē īformē. Cū igiť ſupfluū nō maneat
3º videť fides īformis euacuari. Itē timor ſuil' nō ma
net cū charitate adueniēte: qꝛ pfecta charitas foras
mittit timorē:ğ ſilr ⁊ cā ei⁹ expelliť. ſ. fides īformis.
4º Itē mortuū op⁹ nō viuificať adueniēte charitate
ſꝫ perit ⁊ dať noua gr̄a operādi:ğ videť ꝙ ſilr nec mor/
5º tua fides. Itē cū dr̄ fides formata ē v̄t⁹ aut ē p̄dica/
tū ꝑ ſe aut ꝑ accn̄s:ſi ꝑ ſe videť ꝙ tota ſpēs supponať
ꝑ fidē formatā:qꝛ gen⁹ nō ꝑ ſe p̄dicať forma addita.
Si aūt nō eſſet ꝑ ſe tūc videť ꝙ nō p̄diceť niſi ꝑ accn̄s
6º ⁊ h̄ ē incōueniēs:qꝛ oēs dicūt oppoſitū. Itē ex duo/
bus accn̄tibꝫ nō fit accn̄s vnū nec inť ea pōt eē cōpo/
ſitio niſi vnū ſit ſic gen⁹ ⁊ alteꝝ ſic dr̄a:ğ videť cū fi/
des īformis ſit hit⁹ q̄dā ⁊ fides formata etiā hit⁹ ꝙ
Solutio ex ipis nō fit hit⁹ vn⁹:ğ nō formať ab ipo. Sol'o
dōm puto cū mgr̄o h̄ ꝙ īformis fit formata ꝑ gr̄aꝫ ad
ueniētē ⁊ charitatē:⁊ iō ꝯcedēde mihi videť p̄me rōes
Ad p̄mū qđ 2º loco obijciť in ꝯriū. Ad id aūt qđ in oppoſitū obijciť dōm ꝙ gr̄a ḡtūfaci
ens q̄ꝫtū eſt de ſe h̄ facit ī vno qđ ī alio:ſꝫ q̄ꝫtū ē ex ꝑte
ſubiecti nō eſt ita. In q̄buſdā em̄ ꝑficit naturales vir
tutes q̄ h̄nt eas. in q̄buſdā nō q̄ nō h̄nt eas. ⁊ ī q̄buſ/
dā tollit pctm̄ ⁊ ī q̄buſdā nō:ita etiā accidit ei ī q̄buſ/
dā informare fidē informē. in q̄buſdā aūt totā fidē in
fūdere ⁊ h̄ nō eſt ex deficiētia ſui ſꝫ ex diuerſa hītudīe
Ad 2m ſubiecti. Ad aliud dicēdū ꝙ ſi aīa infunderet alicui
corꝑi tota infūderet:qꝛ v̄t⁹ q̄ eſſet an̄ in corꝑe nō poſ/
ſet eſſe niſi radicata ī cōplexiōe corꝑis ⁊ ſic nō eſſet vni
bil' aīe ſic corꝑale nō efficiť vnū eſſentialr cū ſp̄ūali. ſꝫ
fides īformis ⁊ formata ſm cām ſūt ab eodē p̄ncipio
efficiēte. ſ. a deo ⁊ iō ſūt vnibiles ⁊ iō nō eſt ſil'e de gr̄a
Ad 3m cū ſuis ꝑtibꝫ ⁊ aīa cū ſuis. Ad aliud dōm ꝙ eodē mō
dico de timore ſuili/nō em̄ euacuať inq̄ꝫtū eſt timor
ſed inq̄ꝫtū ſuil' tm̄. vn̄ ꝓprie ſuilitas expelliť nō aūt ti
mor ⁊ ita dico etiā ꝙ īformitas fidei tolliť nō aūt ipa
fides ſicut etiā in pr̄ia nō tolliť fidei ſuba. ſ. viſio v̄ita/
tis ſed fidei forma ī actu q̄ eſt videre ꝑ ſpeculū ⁊ ī enig
Ad 4m mate. Ad aliud dōm ꝙ nō eſt ſil'e de mortuo ope:qꝛ
h̄ nō eſt a cā viua ſꝫ a li. arbi. qđ mortuū ī pctīs iacet:
ſed fides eſt a p̄ma veritate q̄ mori nō pōt ⁊ nō moriť
Ad 5m ꝑ ſe ⁊ ī ſe ſꝫ poti⁹ ex defectu alteri⁹. Ad aliud dicēdū
ꝙ p̄dicatio ē ꝑ ſe qn̄ diciť fides formata ē v̄tus ⁊ ſup/
poniť ſpēs v̄tutis ꝑfecta ⁊ qn̄ diciť fides īformis eſt
virtus/eſt p̄dicatio ꝑ poſterius vt ſup̄ explanatū eſt.
Ad 6m Ad aliđ dōm ꝙ illa ꝓpō eſt falſa ī rōnabilibꝫ ⁊ ī na
turis. In rōnabilibꝫ patꝫ ꝙ ex diſpōne vni⁹ actus et
ex diſpoſitiōe alteri⁹ fit habit⁹. nō em̄ pōt rō aſſigna
ri q̄re actus relinq̄t diſpoſitionē alter aūt tm̄ ꝯfirmet
illā in naturis etiā falſum eſt: qꝛ lumē in extremitate
ꝑſpicui fit vnū cū colore exn̄te in actu ſm ꝙ dicit ph̄s
ꝙ color eſt extremitas ꝑſpicui in corꝑe determinato:
ſed verū eſt ꝙ vnū ſemꝑ ſe habet vt potētia ad alterū.
alterū aūt vt actus. Et ita dico hic ꝙ fides informis
eſt vt potētia ⁊ fides formata vt actus ipius ad h̄ ꝙ
poſſit tēdere in finē ⁊ cōiungi fini qđ prius nō potuit

Sed qꝛ multi ⁊ magni ſuſtinent illā opinionē pōt Ad p̄mū qđ p̄mo obijciť
rn̄deri etiā ꝓ eis ad oppoſitas rōnes p̄mo inductas
vt dicať ad primū ꝙ nō eſt oīno ſil'e in naturis ⁊ gr̄a
qꝛ in naturis potētie naturales radicanť in p̄ncipijs
diuerſis p̄cipue v̄tutes corꝑales:⁊ iō illis principijs
extātibꝫ remanēt v̄tutes licet qn̄qꝫ īpedianť:ſꝫ in gr̄a
oēs v̄tutes habēt vnū in q̄ ſūt vt in toto virtuali ſuo
qđ ē gr̄a ⁊ illo ſublato oēs ſḃtrahūť ⁊ ipo poſito oēs
ponunť ⁊ h̄ ꝓpter gr̄e ꝑfectionē ⁊ virtutū in gr̄a con/
nexionē. Ad aliud dōm ꝙ hec eſt breuiſſima via iu Ad 2m
ſtificatiōis vt totū infundať ſil' ⁊ remoueať id qđ nō
facit ad iuſtificationē. Ad aliud dicendū ꝙ virtus Ad 3m
informis nō diciť informis qꝛ ſit informabil' ſꝫ poti⁹
a priuatiōe forme q̄ eſt gr̄a ⁊ a p̄uatiōe potētie ad for/
mā. Et ſi q̄riť q̄d ſit impedimētū pōt dici ꝙ impꝑfectio
ipius rōne cui⁹ nō eſt vnibilis gr̄e ꝑfecte ſicut radius
ignis non vniť radio ſolis ſed euacuať ab ipo. Ad Ad 4m
aliud dōm ꝙ fides informis deſtruiť vt nō vnibilis
gr̄e ⁊ iō ſic lux ſolis vnibilis illi cui vnita eſt lux ignis
excludit illā ita fides formata excludit informē ab eo
dē ſuſceptibili. tn̄ ſunt q̄dā de iſta opinione dicētes ꝙ
manet cū formata ⁊ nō ſupflue: qꝛ facit ad h̄ vt leui⁹
exeat intellect⁹ in actū credēdi. Et de ſequēti dicunt ad 5m ⁊ 6m
ſimilr:qꝛ q̄dā eoꝝ dicūt ꝙ naturalia manēt cū gratui
tis ⁊ quidā dicūt ꝙ rōne impꝑfectiōis abſorbenť ſicut
due q̄litates ſm idē exiſtētes in corꝑe ſucceſſiue ſi fue/
rint eiuſdem ſpeciei vna abſorbeť ab alia. Ad aliud Ad 7m
dicendū ꝙ licꝫ ex ꝑte actus ⁊ obiecti nulla ſit repug/
nātia tn̄ eſt impꝑfectio in altera:⁊ iō cū ꝑfecto lumīe ſu
ꝑueniēte ſtare nō pōt. vel alij dicūt ſtat cū ipo ad idem
aliter tn̄ ordinata: qꝛ informis credit deū ⁊ deo for/
mata aūt in deū. Ad aliud dicendū ꝙ nō eſt abſur/ Ad 8m
dum totiens creari bonū habitū fidei informis nō ꝙ ⁊ 9m
iſte cadens mereať hoc:ſed qꝛ de⁹ ſūme miſericors eſt
⁊ etiā malis dat dona quibꝫ valeant redire ad ip̄m ſi
velint. vel vt alij dicūt manet eadē ſemꝑ ⁊ nō tollitur
ꝑ pctm̄ ſicut nec alie virtutes gratis date nec cōſuetu
dinales. Ad aliud dicendū ꝙ fides informis non Ad inſtātiā
oīmodā habet vniuocationē cū formata ⁊ iō euacua/
ri pōt ab ipa. vel vt alij dicūt manēt ambe. Ad vlti/ Ad 10m
mū dicendū ꝙ nō eſt ſil'e de ſolis lumine ⁊ calore: qꝛ
hec diuiſa ſunt in effectu ſed nō ſic eſt de gratia ⁊ fide.
vnde gr̄a nihil influit de virtute niſi totū det ⁊ ſi dat
totū nō indiget alio:⁊ iō euacuat qđ eſt impꝑfectū; vel
concedať ꝙ manet cū fide formata:licet autē ita poſ/
ſit ſolui/tn̄ ſatis apparet in ipis ſolutionibꝫ ꝙ prima
opinio ſanior eſt.

Qua forma fides formatur. Arti. X.

R
Ecundo queriť qua forma formať. Videtur
S autē ꝙ gratia quia non indiget niſi vt ſm eſſe Arg. p̄mo.
gratū tendat in creditū. hoc autē facit gratia
ergo gratia informat. Itē nō indiget niſi vt mereať 2º
vniuerſa em̄ credit q̄ fides formata ſꝫ nō mereť:ad me
ritū aūt opať gr̄a ğ gr̄a informat. Ecōtra videtur 3º
ꝙ charitas informet: quia ita videtur dicere in lr̄a.
Item ſupra habitū eſt ꝙ charitas eſt mater omniū 4º
virtutū ergo ⁊ fidei. Item illius eſt formare cuius 5º
nunq̄ꝫ eſt fieri informe:ſed hoc eſt charitas:ergo cha/
ritatis eſt informare. Sed ꝯtra forma dat eſſe ſpēi Rōnes in oppoſitū p̄º q̄ charitate.
⁊ rationē/charitas nō dat eſſe fidei ⁊ rōnē ergo chari
tas nō īformat fidē:qꝛ alioq̄n fides eſſet charitas qđ
falſum eſt. Itē q̄cq̄d ediuerſo diuidiť cū alia ſpecie 2º
ſub eodē genere illud nō eſt forma eius ſed ſpēs oppo
ſita. Charitas aūt cū fide ediuerſo diuidiť ſub gene/

re theologice v̇tutis: ergo non eſt forma ei⁹ charitas ſed ſpẽs oppoſita. *Alia rõ de gratia.* Silr ꝓbaṫ ꝙ gr̃a in eo ꝙ gr̃a nõ infor mat: nihil eñ idem ſm rationẽ in multis ſpeciebꝫ ali cui⁹ generis inuentũ eſt forma dans eſſe alicui eorũ. Gr̃a aũt eſt ſm vnã rõnẽ inuẽta in mltis ſpeciebꝫ vir tutis: ergo nõ eſt forma alicui⁹ eoꝝ. ꝓbaṫ prima ꝑ hoc ꝙ res diſtinguunṫ ab inuicẽ ſuis formis. Scða autẽ ꝑ hoc ꝙ gr̃e eſt gratũ facere/ ⁊ q̃ ad hoc eſt in oĩbꝫ v̇tuti bus equalr: ergo gr̃a nõ eſt forma fidei.

Solo. Solo meo iu dicio fides formaṫ ꝓpria forma ſicut ⁊ alia v̇tus: ⁊ ſi q̃ris q̃ ſit illa forma. Dico ꝙ eſt lumẽ informãs intel lectũ affectiuũ ſm tentionẽ in finẽ ⁊ illud formale eſt reſpectu habitus aſſentiẽtis deo: ſic enim eſt in habi tu vt eſt in actu. In actu autem eſt actus fidei aſſen tire p̄me veritati ꝓpter ſe ⁊ ſuꝑ oĩa/ cui tñ qñ additur tendere in id cui aſſentit nõ addiṫ materiale aliqð ſed ſuꝑ id qð eſt act⁹ poniṫ ꝑfectio ex cõſecutiõe finis ad quẽ eſt actus/ ⁊ illa eſt ꝑfectio forme ſm ꝙ finis ẽ for ma ⁊ hec p̄cipue forma eſt in moribꝫ ⁊ virtutibꝫ: ergo ſic etiã erit in habitu ꝙ lumẽ additũ eſt lumẽ cõiungens intellectũ credẽtis veritati quã credit.

Ad primũ Ad id ergo qð p̄mo obijciṫ dõm ꝙ nõ ſufficit eſſe gr̃tũ ſm ſe ſꝫ oportꝫ eſſe aliqð ſpecificatũ rõne cui⁹ tendat in v̇itatẽ p̄mã vt eſt p̄ma v̇itas. **Ad 2m** Ad aliud dõm ꝙ hoc nõ eſt verũ ꝙ nõ indigeat niſi vt mereaṫ imo oportet eẽ aliqð ſpe cificãs habitũ q̃ debꝫ elicere actus meritorios in hac v̇tute q̃ nõ eliciunṫ ab alia. **Ad 3m.** Ad id qð obijciṫ de cha ritate dicendũ ꝙ charitas nõ eſt forma dans eſſe ſed potius dans bñ eſſe vt infra patebit. **Ad 4m** Ad aliud di cendũ ꝙ nõ ſequiṫ ſi eſt mater ꝙ eſt forma dans eſſe: q2 mater diciṫ ab eo ꝙ in viſceribꝫ charitatis forman tur q̃ ad eſſe q̃ddã ⁊ nõ ſimplr. **Ad 5m** Ad alið dõm ꝙ cha ritas nõ efficiṫ informis ſꝫ nõ ex hoc hꝫ informare ad eſſe ſed ad bñ eſſe: q2 impoſſibile eſt pluriũ differentiũ ſpecie nõ diuerſas eſſe formas.

Arti. XI. L Quã diuerſimode informaṫ fides a ꝓpria forma gratia ⁊ charitate.

Tertio q̃riṫ qualr fides diuerſimode informa tur a ꝓpria forma ⁊ charitate ⁊ gr̃a. nõ eñ eſt niſi duplex eſſe. ſ. ſubale ⁊ accidẽtale qð eſt bñ eſſe: ergo videṫ ꝙ nõ debet eſſe niſi duplex forma ⁊ nõ tri plex.

Solutio ad totum. Solo dõm ꝙ in fide ſunt tria. ſ. id qð ꝓpriũ eſt fidei. ⁊ relatio actus ad meritũ. ſ. ꝙ valeat ad vitã eternã. ⁊ relatio fidei ad ꝑfectionẽ cõem ⁊ cãm omniũ operũ nr̃oꝝ. Et q̃ ad p̄mũ indiget fides ꝓpria forma q̃ dat eſſe in ſpecie. Quo ad ſcðm indiget gr̃a: q2 gr̃a gratũ facit habentẽ ⁊ opus ei⁹ gratũ reddit. Et quo ad tertiũ indiget charitate: q2 charitas eſt vinculũ ꝑ fectiõis: q2 oĩa opa diriguntṫ ad ſũmã bonitatẽ q̃ eſt obiectũ ⁊ finis charitatis. Diciṫ aũt mater inq̃tum q̃ſi imp̄gnaṫ cõcipiẽdo oẽs in viſceribꝫ: q2 charitas q̃ diligim⁹ deũ eſt cauſa omniũ operũ ⁊ virtutũ quibꝫ colimus eũ ⁊ ſic q̃dãmõ naſcunṫ oẽs a charitate.

Ex quo ſenſu dicatur vna fides.

Eph. 4. Cũqꝫ diuerſis modis dicaṫ fides: fatẽdũ eſt tñ vnã eẽ fidẽ: vt ait apl's. vn⁹ dñs. vna fides Siue eñ fides accipiaṫ ꝓ eo qð crediṫ ſiue ꝓ eo quo crediṫ: recte diciṫ fides vna. Si eñ ꝓ eo qð crediṫ accipiaṫ: ⁊ hac ĩtelligẽtia dr̃ vna fides q2 idẽ iubemur credere: ⁊ vnũ idẽqꝫ eſt qð crediṫ a cũctis fidelibus. Unde fides ca tholica diciṫ. i. vniuerſalis. Si v̇o accipiaṫ fi des ꝓ eo quo crediṫ ea rõne vna dr̃ eſſe fides nõ q2 ſit vna nũero in oĩb⁹: ſed genere. i. ſilĩ tudine. Unñ Aug. in li. xiij. de trinita. Fides quã q̃ habẽt fideles vocanṫ ⁊ q̃ nõ habẽt infi deles: cõis eſt oĩb⁹ fidelib⁹: ſicut plurib⁹ hoĩ bus facies cõis eſſe diciṫ: cũ tñ ſinglĩ ſuas ha beãt. Nõ eñ fides nũero eſt vna ſed genere. q̃ cũ ſit in vno eſt ⁊ in alijs: nõ ip̃a: ſed ſilis. et ꝓpṫ ſilitudinẽ magis vnã dicim⁹ eẽ q̃ꝫ mltas. ſic idẽ volẽtiũ dr̃ vna volũtas. cũ tñ cuiqꝫ ſit ſua voluntas: ⁊ duoꝝ ſilimorũ dr̃ facies vna.

An fides ſit vna vel differẽs ſm credibilia ſicut ſcientia ſm ſcibilia. **Arti. XII. M**

Deinde q̃riṫ de q̃rto caplo ibi [Cũqꝫ diuerſis modis dicaṫ fides ⁊c.] Videṫ eñ fides nõ eẽ vna. **Argu. p̄mo** Cũ eñ q̃dã ſcia ſit fides vel nõ ſine ſcia ⁊ differat ſcia ſm ſcibilia. videṫ etiam ꝙ fides differat ſm credibilia. Credibilia aũt ſũt mlta: q2 articuli ſũt credibilia q̃ ſunt. xij. vel. xiiij. ſm diuerſas diuiſiões ſymboloꝝ: ergo fides nõ eſt vna. **2°** Itẽ ſapia ⁊ ſcia di ſtinguunṫ a ſeinuicẽ: q2 vna ẽ de eṫnis altera de tꝑa libꝫ: ergo eodẽ mõ differt fides de tꝑalibꝫ ab illa q̃ eſt de eṫnis. eſt aũt de eṫnis ⁊ tꝑalibꝫ vt dr̃ in lr̃a: ergo ẽ diuer ſa. **3°** Itẽ timor q̃ eſt reſpectu penaꝝ eṫnaꝝ differt a dilectiõe q̃ eſt de eṫno bono ⁊ ſpe q̃ eſt de eṫnis bonis ergo ⁊ fides q̃ ẽ q̃ ad illos articl'os q̃ ſũt de penis eternis differt ab illa fide q̃ eſt de ⁊c. ⁊ ſic iteꝝ diuerſa ẽ fides ⁊ nõ vna. **Solo Obiectio** Si aũt tu dicas ꝙ fides ẽ in affectiõe vo lũtatis magis q̃ꝫ ĩ cognitiõe ⁊ nõ diuerſificaṫ vt ſcia: hoc nihil ẽ: q2 etiã volũtates dĩnt ſm volita: ergo fides ten dẽs in vnũ articulũ non eſt fides tendens ĩ aliũ vt vi deṫ. **Rõ in ꝯrĩ** Sed ꝯ in oĩbꝫ articulis ſupponiṫ vt creditũ eſſẽtiale ⁊ finale p̄ma v̇itas hec aũt ẽ vna ĩ oĩbꝫ articu lis ergo ⁊ fides. **Queſtiũcula** Ulteri⁹ q̃riṫ de hoc qð dĩc fidẽ q̃ crediṫ eſſe vnã gñe ⁊ nõ ſpẽ. videṫ eñ ſpẽ vna: q2 nõ differt in me ⁊ ĩ te ꝑ dĩam ſpẽi ſꝫ poti⁹ ꝑ materiã tñ.

Solo principalis ⁊ ad p̄mũ. Solutio dõm ꝙ fides penes rõnẽ ⁊ p̄mũ ſubiectũ crediti eſt vna nũero: q2 rõ vna ẽ credẽdi ĩ oĩbꝫ articul'. ſ. p̄a v̇itas ⁊ hec abſtrahiṫ ab oĩ articl'o. nõ eĩ credo paſſũ xp̄m: q2 paſſus eſt ſed ꝓpter p̄mã v̇itatẽ ⁊ ſic de alijs. Obiectũ aũt p̄mũ fidei ẽ vnũ. ſ. creditũ. ſ. p̄ma v̇itas circa quã ẽ fides ĩ oĩ credito ſꝫ ſubiectũ ꝯtractũ ⁊ ſpe cificatũ ꝑ materiã articl'i nõ ẽ vnũ ſꝫ poti⁹ ſic ſũt. xij. vl. xiiij. ſicpꝫ ſol'o. **Ad 2m** Ad aliud dõm ꝙ nõ ẽ ſile q2 ſcia accipit rõnẽ a ꝯſideratione iuris tẽꝑalis ⁊ ſapientia a conſideratiõe rõnũ eternaꝝ: ⁊ iõ differunt ſapiẽtia ⁊ ſcia ſicut tꝑale ⁊ eṫnũ ſꝫ fidei creditũ nõ ẽ de tꝑali vt tꝑa le ẽ ſꝫ vt maṫia eṫni ⁊ p̄me v̇itatis: ⁊ iõ ñ accipit ab ip̃o dĩam ſpẽi. **Ad 3m** Ad alið dõm ꝙ timor ꝯſiſtit ĩ ſimplici af fectu fugiẽte ⁊ ſpes ĩ eṫnis: q2 timor accipit rõnẽ a pe na ĩ eo ꝙ ẽ malũ iõ opponiṫ ſpei q̃ ẽ de eṫno ĩ eo ꝙ bo nũ vl' ĩdeficiẽs: ſꝫ fides nõ ẽ de penis vt pene ſũt malũ ſꝫ poti⁹ vt ſubiecta ſũt p̄me v̇itati: ⁊ iõ ĩ hoc nõ dĩnt arti culi pene eṫne ab articl'o ĩ q̃ crediṫ gl'ia eṫna q2 vtrũqꝫ eſt p̄ma v̇itas credita: ⁊ iõ nõ ẽ ſile qð ĩduciṫ. **Ad obiectũ ꝯ ſol'onẽ.** Ad ali ud dõm ꝙ etiã ſi fides dicaṫ affectio nõ tñ diceṫ diuer ſificari: q2 nõ intẽdit ĩ diuerſa rõne diuerſoꝝ ſed rõne vni⁹ qð ſubijciṫ in oĩbꝫ qð ẽ p̄ma v̇itas. **Ad q̃ſtiunculam.** Ad alið di cẽdũ ꝙ gen⁹ vocat hoc qð p̄dicaṫ de plibꝫ dĩntibꝫ ſpẽ ita ꝙ materiales accipiaṫ ſpẽs ex pte mltitudis articl'o rũ. Quidã dixerũt ꝙ genere eſt vna. i. generatiõe. vel dicaṫ ꝙ rõne ſtatuũ diciṫ vna genere: q2 ſtat⁹ diuerſi

ficat quo ad ſpẽs articulos in enũciationibꝫ acceptos
licet nõ acceptos vt in re dicat̃ vnus xp̄m fore incar-
nandum ⁊ ſic de alijs.

Q̃ð fides eſt de his que nõ vidẽtur proprie que tamen vidẽtur ab eo in quo eſt.

Notandũ ꝙ eſt ꝙ fides ꝓprie de nõ apparẽ-
tibus tñ eſt. Vñ Greg. Apparẽtia nõ hñt fi-
Heb. 11 dẽ ſ agnitionẽ. Idẽ. cũ Paulꝰ dicat: Fides
eſt ſubã rerũ ſperãdaꝝ argumẽtũ nõ apparẽ
tiũ. h̃ veraciter dr̃ credi qð non valet videri.
Nã credi iã nõ põt: qð videri põt. Thomas
alið vidit: ⁊ alið credidit. hoĩem vidit ⁊ deũ
Joh. 20. ꝯfeſſus ẽ dicẽs: Dñs meꝰ ⁊ deꝰ meꝰ. De h̃ etiã
a Aug. ait: Fidẽ ip̃am videt q̃ſqꝫ in corde ſuo
eſſe ſi credit: vel nõ eſſe ſi nõ credit. Nõ ſicut
corpa q̃ videmꝰ oculis corpeis ⁊ ꝑ ip̃oꝝ ima
gines q̃s mẽoria tenemus etiã abſentia cogi-
tamus. nec ſicͭ ea q̃ non videmꝰ: ⁊ ex his que
videmꝰ cogitationẽ vtcũqꝫ formamꝰ ⁊ memo
rie cõmendamꝰ. Nec ſicut hoĩem cuiꝰ aĩam
⁊ſi nõ videmꝰ ex nr̃a cõijcimus ⁊ ex motibus
corpis hoĩem ſicut vidẽdo dicimꝰ intuemur
b etiam cogitando. Non ſic videt̃ fides in cor-
de in quo eſt ab eo cuius eſt: ſed eã tenet cer-
tiſſima ſciẽtia. Cũ ergo iõ credere iubeamur
q: id qð credere iubemur videre nõ poſſumꝰ
ip̃am tñ fidẽ qñ eſt in nobis videmꝰ in nobis:
q: ⁊ rerũ abſentiũ pñs eſt fides: ⁊ reꝝ q̃ foris
ſunt intus eſt fides: ⁊ rerũ q̃ nõ vident̃ videt̃
fides ⁊ ip̃a tp̃aliter fit in cordibꝰ hoĩm. ⁊ ſi ex
fidelibꝰ infideles fiant perit ab eis. His ver-
bis euidenter tradit̃ fidẽ ip̃am in corde hoĩs
c ab ip̃o hoĩe videri: nõ corpaliter: nõ imagina
rie ſed intellectualr̃. ⁊ ip̃am tñ abſentiũ ⁊ eo-
rũ que nõ vident̃ eſſe. Vt em̃ Aug. alibi ait:
d Credimus vt cognoſcamꝰ: nõ cognoſcimꝰ vt
credamus. Quid em̃ eſt fides niſi credere qð
nõ vides. Fides g̃ eſt qð non vides credere:
veritas qð credidiſti videre. Vñ recte fides
dr̃ argumẽtũ vl̃ cõuictio rerũ nõ apparẽtiũ:
q: ſi fides ẽ ex eo ꝯuicit̃ ⁊ ꝓbat̃ aliq̃ eẽ nõ ap
parẽtia: cũ fides nõ ſit niſi de nõ apparẽtibꝰ.

Arti. XIII
11 An fides ſit de nõ apparẽtibus.

Eindeq̃rit̃ de hoc qð dicit de. v. ca. ibi [No-
d tãdũ ꝙ fides ꝓprie ⁊c̃.] Hic oñdit fidẽ eſſe de
nõ apparẽtibꝫ. Incidit aũt hic qð circa p̃n-
Arg. primo cipiũ capl'i vtrũ fides ſit de nõ apparẽtibꝫ. Et videt̃
ꝙ nõ q: articulꝰ vnꝰ eſt deũ eſſe vnũ ⁊ aliꝰ eſt deũ eẽ
creatorẽ celi ⁊ terre: ⁊ hec ꝓbari pñt ꝑ rõnẽ ſicut nos
ad h̃ in p̃mo li. diſt. ij. adduximꝰ rõnes. in tertia diſt.
in p̃ncipio. g̃ videt̃ ꝙ ſit de q̃buſdã apparẽtibꝫ rõne.
2o Itẽ diſcipuli viderũt xp̄m pati ⁊ crediderũt idẽ: g̃
3o crediderũt hoc etiã qð apparebat oculis. Itẽ non
dicit̃ apparere qð ſignũ habet euidẽs ſue v̾itatis: licꝫ
non videat̃ cauſa neceſſaria: q: aliter oĩa topica eſſent
nõ apparẽtia. Cũ g̃ reſurrectio ſignũ habuit euidẽs Probatio
ſcꝫ apparitiões q̃ facte ſunt diſcipulis vident̃ quidã tertij.
articuli apparẽtes eſſe rõni. Si forte tu dicas ꝙ di Sol'o
cit̃ de nõ apparẽtibꝫ. i. nõdũ apparẽtibꝫ ſm̃ q̃ in re ap Obo q̃rti.
parebũt in futuro hoc nihil eſt q: fides ſm̃ h̃ tm̃ eſſet
de futuris ⁊ nõ de p̃teritis ⁊ pñtibꝫ. Itẽ videt̃ fides 5o
cõtraria ſophiſmati. Eſt em̃ ſophiſma de apparẽtibꝫ
⁊ nõ exñtibꝫ ⁊ fides de nõ apparẽtibꝫ ⁊ certitudinalr̃
exiſtẽtibꝫ. Cũ g̃ ſophiſma rõnes habeat ſue apparen-
tie ſed nõ exiſtẽtie. videt̃ ꝙ fides aliq̃s rõnes habere
debeat ſue exiſtẽtie ſed nõ apparẽtie. Sol'o dicẽdũ Sol'o
ꝙ fides ẽ nõ apparẽtibꝫ ĩtellectui eo ꝙ ꝓbari nõ pñt
⁊ cã huiꝰ dicta ẽ in p̃mo li. qm̃ nos ſupponimꝰ apud
nos q̃dã p̃ncipia quibꝫ accipimus ſcientiã q̃ ſunt con
traria articulis fidei ſicͭ eſt illud. Oẽ illud qð penitꝰ
vno mõ ſe hꝫ/ ⁊ nulla eſt in eo variatio eſſentie intelli-
gẽtie vel volũtatis nec variatiõis cauſa ſi ip̃m mouet
vel agit ſemꝑ agit. ſed credimꝰ tñ nos hoc ĩcepiſſe mõ
creare ⁊ añ hoc nõ. Itẽ qð eſt vniꝰ nature ſimplicꝫ
ſm̃ rõnẽ ⁊ eſſe nec plurificat̃ ꝑ accñs nec ꝑ formã ſub
ſtãtialẽ diſtincte nõ põt eẽ hypoſtaſis niſi vna. Itẽ
ꝙ duaꝝ naturaꝝ ſpecie ⁊ genere differẽtiũ vtrimqꝫ
ſaluatarũ in eſſe ⁊ ꝓprietatibꝫ non põt eſſe hypoſtaſis
vna. Itẽ ꝙ ex puro nihilo ĩ ens aliqð nulla eſt mu-
tatio. Itẽ ꝙ oĩs mutatio ſupponit ⁊ relinq̃t mate-
riã ſm̃ ꝙ hmõi: ⁊ ideo in om̃i articulo oꝫ captiuari in
tellectũ fantaſticũ in obſequiũ xp̄i. Ad primũ igit̃ Ad primũ
dõm ſicut in tertia diſtinctiõe primi dictũ eſt ꝙ ratio
ꝓbans deũ eſſe ⁊ vnũ eſſe nõ oſtẽdit niſi q: ⁊ nõ quid
licet aũt per fidẽ nõ poſſimus penitus accipe quid eſt
deus eo ꝙ ip̃e ſolus ꝑfectus ſui contẽplator ſit tñ ac-
cedimus magis ꝙ ratio ducat dicẽtes etiã cuiuſmo-
di vnũ deus ſit/ ⁊ cuiuſmodi ſubſtãtia/ ſcꝫ ꝙ ſuũ vnũ
nõ repugnat pluralitati ꝑſonaꝝ ꝙ ſua ſubſtãtia indi-
ſtincta manẽs in ſe diſtictas claudit hypoſtaſes ⁊ hec
ĩpoſſibile eſt ꝓbare: ⁊ ideo hoc mõ fides eſt de deo: q:
ſit ſubã ⁊ ꝙ ſit vnus ⁊ nõ illo mõ quo cõcludit̃ q: eſt
deus ⁊ ſubſtãtia ⁊ vnus. Ad aliud ſoluit̃ in lr̃a a Ad 2m.
Greg. ꝙ aliud viderũt diſcipuli ⁊ aliud crediderunt:
q: hoĩem paſſũ eſſe nõ eſt articulꝰ ſed deũ eſſe paſſum
⁊ hoc ꝓbari nõ poterat. Ad aliud dicẽdũ ꝙ ſignũ Ad 3m
duplex eſt. ſ. qð accipit̃ de natura rei ꝓbãde licet non
ſit imediata cauſa eius ⁊ hoc ſignũ facit opinionẽ to-
picã. Aliud eſt ſignũ ꝑſuaſiuũ ꝑ modũ miraculi in Ad ꝓbatio
cuiꝰ rõnẽ nõ poſſumꝰ ex nobis ⁊ hoc manuducit ad nẽ tertij.
fidẽ ſicut apparitio ſignũ eſt reſurrectiõis ⁊ vnũ fuit
ita latens rationẽ ſicut alterũ ⁊ per tale bene ꝓbatur
fides ſed ꝓpter illã ꝓbationẽ nõ efficit̃ ip̃a de apparẽ
tibus: q: ⁊ ratio ꝓbans ⁊ concluſio probata ſunt de
nõ apparẽtibus eo ꝙ in neutrũ poſſumus ex ratiõe.
Ad aliud dicẽdũ ꝙ illa ſolutio nõ valet. Ad alið Ad ſol'onez
dicendũ ꝙ fides bene cõtraria eſt ſophiſmati ⁊ exclu- aliorũ cum
dit ip̃m ſed nõ põt habere rationẽ ſue exiſtentie: q: rõ obiecto.
omnis apparẽs eſt ⁊ ſi haberet rationẽ eſſet de appa- Ad 5m
rẽtibꝫ ⁊ ſic fidei meritũ euacuaret̃ qð eſſe nõ põt. Si
aũt tu obijcias diſtinguẽs ꝙ doctores nr̃i tp̃is mul-
tas adducũt rationes ad ꝓbandũ ea q̃ credimus: di-
co ꝙ ille rõnes fundate ſunt ſuꝑ principia ſuppoſita
a fide ⁊ nõ ſuꝑ p̃ncipia ſophiſtica (al's phiſica) eo ꝙ fi-
des ſui ꝓfunditate oẽs excedit ſcientias: ⁊ iõ q̃rit ſibi
p̃ncipia ꝓpria ex q̃bꝫ ꝓbet̃ ⁊ q: p̃ncipia ſunt nõ appa-
rẽtia nõ ꝓpt̃ illas rões efficit̃ fides ð nõ apparẽtibꝫ.

Arti. XIIII. An diuiſio eoꝝ que videntˀ ſit bona.
D Einde queritˀ de hoc qđ dicit ibi [Fidē ipam
D videt qſqꝫ ⁊c̄.] đ.a. Dicem̄ datˀ diuiſio qdam
eoꝝ q̄ videntˀ q̄ ꝯtinet ſex mēbra q̄ꝝ primū eſt
eoꝝ q̄ ꝑ eſſentiā ſſ ī aīa; Scđm aūt q̄ videntˀ in ſenſibi
lib' ſpēb' pn̄te materia. Tertiū aūt q̄ videntˀ ꝑ mate-
riā retinentē imagīes corꝑaliū reꝝ abſentiā. Quartū
eſt eoꝝ q̄ nō videmꝰ ſꝫ formamꝰ ea cogitatiōe ex his
q̄ videmꝰ. Quintū eſt eoꝝ q̄ cognoſcimꝰ ex ſilī vt aīaꝫ
alteriꝰ ex nr̄a. Sextū eſt eoꝝ q̄ dicimꝰ ꝑ motū ⁊ effe-
Arg. ꝙ non ctū. Videtˀ aūt iſta diuiſio eē inſufficiēs eoꝝ q̄ videntˀ
primo. q2 ea q̄ ꝑ eſſentiā ſūt in aīa nō vno mō ſūt in ipa. Alitˀ
em̄ in aīa eſt deꝰ ꝑ eſſentiā alitˀ ipa aīa vel itellectꝰ et
aliter ꝟtutes: ğ videtˀ ꝙ primꝰ modus ſit inſufficiēs.
2º Itē cū viſio interior ſit de audit[⁊ odoratis ⁊ gu-
ſtatis ⁊ tactis ꝑ imagīes. q̄re ab Aug. hic potius dī
viſio iterior q̄ꝫ auditꝰ infior vel odoratꝰ vel tactꝰ vl'
3º guſtꝰ. Itē videtˀ nō eē verū qđ dicit ī tertio mō: q2
ſicut dicūt Auicē. ⁊ Algazel. Theſaurꝰ formarū ima
ginabiliū differt a theſauro intētionū particulariū ⁊
theſaurꝰ formarū imaginabiliū eſt imaginatio ⁊ nō
memoria. Theſaurꝰ aūt intētionū ꝑticulariū eſt me-
moria nō imagiatio: ğ imagīes q̄b' abſentes cogita-
4º mus nō tenemꝰ mēoria ſed imagiatiōe. Itē q̄rtus
modꝰ videtˀ eē dubiꝰ. ſ. ea q̄ nō videmꝰ ⁊ ex his q̄ vi-
demꝰ cogitatiōe vtrūqꝫ formamꝰ ⁊ mēorie cōmēda-
mus: hoc em̄ pōt trib' modis. ſ. q̄ nō videmꝰ in toto:
ſed videmꝰ in ꝑte ⁊ cogitatiōe formamꝰ fingēdo ſic̄
tragelaphū hircoceruū vel chimerā: ⁊ h̄ erit fortaſſe
cōponēt[⁊ diuidēt[imagīes imagiatiōe: vel q̄ nō vi-
demꝰ. ſ. q̄ꝝ ſpēs ſūt ſenſibiles ſm̄ intētiōes ex ſenſibi
lib' elicite ſꝫ n̄ appēdicijs matˀie ſeꝑate ſic̄ ouis vidēs
lupū elicit eē inimicū ⁊ fugit: ⁊ hō vidēs ignē elicit no
ciuū eē ⁊ timet/ ⁊ h̄ ē eſtiatiue ſenſibil' ⁊ ſic ꝙ nos q̄dā
nō videmꝰ ī ſpēb' ꝓꝑijs ⁊ ꝑ ſe ſēſibilib' ſꝫ ꝑ accidēs ⁊
cogitatiōe ſeꝑando rōnes eorū ab oī materia ⁊ appē-
dicijs materie/ ſic̄ vidētes h̄ albū vel criſpū ītelligimꝰ
hoīem ⁊ accipimꝰ vl'e ex ꝑticulari ⁊ ſenſibili: ğ videtˀ
5º ꝙ Aug. h̄ diuidere debuit. Itē Tulliꝰ in rhetori-
ca dicit ꝙ ſepe ex ꝯ̄trio videmꝰ ꝯ̄triū. Et Ariſt. dicit idē
in ca. de mēoria ⁊ rem̄. ğ videtˀ ꝙ illū modū debuit po
6º nere extra iſtū q̄ dicit nos ex ſilī cognoſcere ſil'e. Itē
in vltio videtˀ nihil dicere: q2 hoīem ex nō ꝓꝑia cogi-
tatiōe cognoſcimꝰ ex motib': ſed potiꝰ ex ꝓꝑia forma
ğ videtˀ ꝙ iſte ſextꝰ modus nō hēat cognoſcibile ꝓꝑiū
Sol'o Si aūt tu dicas ꝙ exēplū Aug. nō eſt hō ſꝫ aīal vt
Obiectio q̄dā libri hn̄t. tunc videtˀ ꝙ nihil dicat in q̄nto mō vbi
ſupponit ꝙ aīa ſe videt ⁊ ex ſe cognoſcit aīam alteriꝰ.
Solutio Sol'o dđm ꝙ iſti modi viſiōis boni ſūt. ſꝫ q2 Aug.
nō intēdit oī mō diſtinguere viſiōes: ſꝫ tm̄ exēpla q̄rū
dā modoꝝ gn̄aliū dare: iō nō ſubdiuidit modos gn̄a
les. Et iō bn̄ ꝯcedo ꝙ p̄mꝰ ⁊ q̄rtꝰ ſubdiuiduntˀ ſicut
ꝓbāt obiectiōes. Rō aūt diuiſiōis Aug. hec eſt. Oē
qđ videtˀ aut videtˀ ꝑ ſpēm ꝓꝑiā aut ī ſpē alteriꝰ. Si
aūt videtˀ ꝑ ſpēm ꝓꝑiā aut ipa ſua ſpēs eſt eſſētia ſua
vt videri ⁊ ꝑ eſſentiā eſſe in vidēte ſit idē/ aut ſpēs ſua
eſt intētio rei viſe tm̄ ⁊ nō eſt eſſētia ſua. Si p̄mo mō
tūc eſt p̄mꝰ modꝰ. ſi ſcđo mō aut eſt cū pn̄tia materie
ſicut fit viſio ſenſibil'/ ⁊ tūc eſt ſcđs modꝰ aut eſt ſine
pn̄tia ⁊ tūc eſt tertiꝰ modꝰ. Si aūt nō videtˀ in ſpe ꝓ-
pria aut videtˀ in eo qđ reſultat ex ſpēb' ꝓꝑijs ꝑ ſe aut
qđ reſultat ex eis ꝑ cōꝑatiōnē ad aliud. Si p̄mo mō
tūc eſt modꝰ q̄rtꝰ in triplici ſua diuerſitate ſic̄ ꝑꝫ in
obiectis: q2 obiectio docet artē accipiēdi modos illos

Si ſcđo mō aut eſt cōꝑatio ſpēꝝ ex q̄b' reſultat inten
tio viſa ſm̄ cōꝑationē cauſati ad cām/ ⁊ tūc eſt vltimꝰ
modꝰ: q2 accipimus q̄ndā cām q̄ ꝑ ſpēm nō poteſt co-
gnoſci: ſꝫ ꝑ ſpeciē ſui effectꝰ ⁊ oꝑis ſic̄ motorē ꝑ motū
⁊ hmōi aut ē ſm̄ collationē ſilīū ⁊ ꝓportiōabiliū ⁊ ſic
eſt modus q̄ntus general'r intellectꝰ. Et ꝑ h̄ ꝑꝫ ſol'o
fere ad totū. Dicēdū em̄ ad primū ꝙ ea q̄ ſūt ꝑ eſſen- Ad primū
tiā in aīa aut ſunt de ſuba aīe q̄dāmō ſic̄ ipa aīa ⁊ po-
tētie eiꝰ aut ſūt illabētia ꝑ ſubam aīe vt deꝰ aūt infor
mātes eā in potētijs vt habitꝰ. Ad aliud dđm ꝙ vi Ad 2m
ſio interior dī viſio potiꝰ q̄ꝫ actꝰ alteriꝰ ſenſus dupli
ci rōne q̄ꝝ vna tāgitˀ a pho. ſ. ꝙ viſus īmaterialior eſt
⁊ pluriū differētiaꝝ cōſideratiuꝰ: ⁊ iō mag[ꝯueniēs
potētijs interiorib' formalib' ⁊ iō etiā altior eſt in ca-
pite hoīs q̄ cōplete hꝫ ſenſus ⁊ lucidiorē hꝫ ſpm̄ ſenſi
bilē ⁊ neruis obticis decurrentē licet in q̄buſdā aīali
bus alijs altior ſit auditus vt in equo ⁊ leone ⁊ fere
in oīb' q̄drupedib' ſed in volatilib' eſt ſicut in hoīe q̄
ad auditū ⁊ viſum ſed nō q̄ ad odoratū: q2 ille volati-
lib' eſt altior auditu. cuius inq̄rere cām eſt alteriꝰ ne
gocij. Alia cauſa pōt eſſe ꝙ actus alioꝝ ſenſuū nō ex-
plentˀ ſine agēte in materiā corꝑalē, ⁊ corꝑaliter non
ſpūaliter vt ꝑꝫ in auditu ſm̄ actū q̄ nō expletˀ ſine ꝑ-
cuſſione ꝑtingēte fracturā aeris vt dicit phs. Odor
aūt nō expletˀ ſine euaporatōe fumāte. De guſtu āt et
tactu ꝑ ſe ꝑꝫ: ⁊ iō dō dicit cōmētator ꝙ ſpēs viſibi-
les ſunt ī medio ſm̄ eſſe ſpūale; ſpecies aūt alioꝝ per
eſſe materiale: ⁊ iō iterū magis cōpetit interiorib' po
tētijs nomen viſus q̄ꝫ nomē alteriꝰ ſenſus. Ad ali- Ad 3m
ud dđm ꝙ Aug. vocat h̄ general'r memoriā oēm the-
ſaurū ſiue cōtineat imagines ſenſus cōis ſiue intētio-
nes eſtimatiōis ſiue etiā rōnes intelligibiles: q2 ipſe
nō intēdit diſtinguere potētias anīe ſed tm̄ diuerſas
viſiones ꝑ exēpla monſtrare vt ꝓbaretˀ p̄mus eſſe cer
tiſſimus. Ad aliud ꝑꝫ ſolutio ꝑ ante dicta. Ad Ad 4m
aliud dđm ꝙ videre contrariū in cōtrario nō facit ꝓ- Ad 5m
priū genus viſionis qđ alio mō nō magis ꝓꝑie vide
re nō poſſit/ ⁊ de talib' tm̄ intēdit hic Aug. q̄ certā ali
quā hn̄t viſionē vt ꝓbat ex ipis gradib' viſionū ꝙ p̄-
mū genus viſionū eſt certiſſimū. Ad aliud dđm ꝙ Ad 6m
Aug. intēdit ſpēale genꝰ viſionū eorū ſcꝫ in quoꝝ ſub
ſtantiā nō poſſumus niſi ſpē oꝑis vel effectꝰ ſui: ⁊ iō
nō ſubijcit ibi hoīem niſi ꝓ materiali exēplo ⁊ cōi ⁊ in
tēdit a ſilī ea q̄ cognoſcimꝰ ꝑ oꝑa ⁊ nō aliter ſicut vir-
tutē ſaphiri ꝑ aurā micās ⁊ ꝟtutē magnetis ꝑ attra
ctū ferri ⁊ motorē celi per motū ſtellarū.

Vtrū pōt aliq̄s ſcire certiſſima ſciētia an Arti. XV.
ſit dignus vita eterna vel non. P
Einde q̄ritˀ de h̄ qđ dic̄ [Motus orbiū nō ſic
D videtˀ fides ī corde in q̄ ē ab eo cuiꝰ ē ſꝫ eā tenet Arg. p̄mo.
certiſſima ſcīa ⁊c̄.] đ.b. Hoc em̄ nō videtˀ eſſe
veꝝ q2 ꝓbatū ē ꝙ q̄libꝫ q̄ hꝫ vnā ꝟtutē hꝫ oēs: ğ ſi vi-
deo me hr̄e fidē video me hr̄e oēs ꝟtutes ⁊ ſic certiſſi-
ma ſcīa ſcio me eē dignū vita et̄na qđ ē ꝯ̄ Ecc̄s. 9. Ne
mo ſcit vtꝝ odio vl' amore dignꝰ ſit. Itē apl's Nihil 2º
mihi ꝯſciꝰ ſū: ſꝫ in h̄ nō iuſtificatꝰ ſū. Itē in ꝓuerbijs 3º
Eſt via q̄ videtˀ hoī recta ⁊ nouiſſima eius ducūt ad
mortē. Itē Job. 3. Viro cui abſcōdita ē via ⁊ circūde 4º
dit eū deꝰ tenebris. Et ibi dic̄ glo. Greg. ꝙ p̄cipua cā
fletꝰ ē ſctīs vir[q2 neſciūt de ſtatu ſuo vtꝝ placeat vl'
diſpliceat deo. Ad h̄ q̄dā dixerūt ꝙ bn̄ q̄dē ī corde vi Sol'o p̄ma
detˀ fides ſed neſcitˀ vtrum gratis data vel gratū faci quorundā.
ens ⁊ ideo neſcitur vtrū ſic omnes habeantur. Sed Obijcit p̄o
hec ſolutio mirabilis eſt: quia de gratia gratūfacien ꝯ̄ ſol'onē.

te idē obijcit̄ hec em̄ nō eſt niſi ꝑ eſſentiā in aīa ſi eſt.ğ
ip̄a videt̄ ab ip̄a ğ certiſſima ſcia ſcit ſe eſſe in gr̄a ḡtū
Sol'o faciēte qð oīb; pt; eſſe falſum. Si aūt tu dicas ꝙ nō
Obiectio ītelligit̄ niſi de fide hoc nihil eſt: q2 ī origiali.ſ.viij.de
trini. dat Aug. exēplū de fide/de iuſticia/de charitate
de tēperātia: ğ pt; ꝙ ſol'o illa nulla eſt: q2 Aug. ītelli/
Sol'o 2a git de oīb; q̄ ꝑ eſſentiā ſunt in anīa. Jō alij dixerūt ꝙ
ḡrundā. in ꝟitate bñ ſcit hō ſm p̄ñtē ſtatū vtrū odio vl'amore
dign⁹ ſit ſ; neſcit vtrū ꝑſeueret an nō/⁊ ita intelligūt̄
Obijcit̄ ꝯ il ſup̄ dicte auctoritates. Sed hec ſol'o iteꝝ ſtare nō p̄t
ſiſolonem. q2 vnuſq̄ſq; ꝑ certiſſimā ſciam ſe ſciret eſſe ī gr̄a vl'nō
⁊ mag̃ ꝯſtaret ei de ſtatu gr̄e q̄ȝ de ſtatu ei⁹ qð videt
añ oculos corꝑis ⁊ hoc dicit vnicuiq; ꝓpria ꝯſcia eſſe
Sol'o. falſū. Vñ videt̄ mihi tenēda via ḡrūdā ꝙ ſm Aug.
principalis aliud eſt ſcire qð conuertit̄ cum noſſe: ⁊ aliud eſt ſcire
Alberti cu; qð eſt ex diſcretione ⁊ cogitatione. Dicit enim Aug.
alijs. in loco vnde trahit̄ iſta autoritas ꝙ noſſe nihil aliud
eſt q̄ȝ noticiam rei apud ſe tenere. Cogitare aūt eſt ab
alijs reb; notis rē notā diſcernere. dicat̄ itaq; ꝙ du/
plex eſt certitudo.ſ.certitudo noticie/⁊ hec fortior eſt
⁊ melior q̄nto rei noticia meli⁹ ⁊ nobili⁹ apð ſe habet̄
⁊ ſic nihil adeo certū eſt ſicut ea q̄ ſūt ꝑ eſſentiā in aīa:
ſed illa inter ſe hñt grad⁹ vt dictū eſt. Alia eſt certitu/
do ſcie diſcretiue vni⁹ ab altero/⁊ hec fit in ꝯſideratio
ne ꝓpriaꝝ differētiaꝝ rei ſm actū ⁊ hac certitudie ma
gis eſt certū cui⁹ differētie ⁊ ꝓprietates nature mag̃
Obiectio. iueſtigate ſūt. Si aūt tu obijcias diſtinguēdo ꝙ ſi fi
des ⁊ alie ꝟtutes ſunt in aīa ꝙ aīa pōt ꝯuerti ſuꝑ eas
qñ vult ⁊ videre ⁊ diſcernere/q2 nō exigit̄ ad ītellige/
re ſm actū niſi aſſil'atio ītellect⁹/⁊ bñ eſt illi aſſil'atus
Sol'o qð ꝑ eſſentiā h; apud ſe. Ego rñdeo ꝙ Aug. mouet
ſimilē q̄ſtionē de aīa cū ſit ſibi pñs q̄re q̄rit ſe. Et di/
co ꝙ hoc eo ꝙ ītellect⁹ in hac vita ꝯiūct⁹ eſt fantaſijs
⁊ nō accipit niſi ex fantaſmate/⁊ nō pōt hmōi a ſe ſeꝑa
re: ⁊ iō ſi debeat rē diſcernere ⁊ diſcretiue ſcire/opt; ꝙ
ip̄e accipiat eiuſdē qð ip̄e eſſential'r apud ſe h; aliā ſci
entiā ex fantaſmate/⁊ ſic diſcernere ⁊ diſcretiue ſcire
optet ꝙ ip̄e accipiat eiuſdē qð ip̄e eſſētial'r apud ſe h;
aliā ſciam ex fantaſmate/⁊ ſic diſcernere fidē diſcit ꝑ
oꝑa fidei ⁊ ꝑ materiā/⁊ hoc mō ē veꝝ ꝙ aīa nō poſſit
ꝯuerti ſuꝑ oē qð apud ſe h;/⁊ cā hui⁹ dicta eſt ſed tm̄
pōt ꝯuerti ſuꝑ id qð accipit ꝑ inuētionē vel doctrinā
diſcretiuā vni⁹ ab alio ⁊ nō ſuꝑ alia/niſi īꝑfecte eo ꝙ
illoꝝ noticiā nō h; niſi ī vl'i hitu p̄ncipioꝝ ꝯfuſo ñ po/
tēte ꝯcludere ſcibile niſi det̄miet̄ ad ꝑticularia ⁊ ſpēa/
lia accepta ⁊ ꝑ diſciplinā. Et hoc eſt qð dicit Boeci⁹
in.v. de ꝯſolatiōe phīe de ītellectu hūano ponēs ver/
ſus qui ex ſentētia Aug. extrahunt̄. Sed mēs cecis
obruta mēbris neq̄t opp̄ſſi lūinis igne reꝝ tenues no
ſcere nexus. Et infra ali⁹. Cunq; mentē cerneret al/
tā ꝑiter ſūmā ⁊ ſingula norat. Nunc mēbroꝝ cōdita
nube nō in totū eſt oblita ſui. Sūmāq; tenet ſingula
perdēs. Jgit̄ quiſq; vera req̄rit neutro ē habitu. Nā
neq; nouit nec penit⁹ tñ oīa neſcit. Sed quā retinēs
meminit ſummā. Cōſulit alte viſa retractās vt ſerua
tis queat oblitas addere ꝑtes. Et vocat ſūmā alte vi
ſa ſciam nubilatā in ꝯfuſo hitu vniuerſaliſſimoꝝ p̄n/
cipiorū q̄ inat⁹ eſt nobis. q2 aliter vt dicit Aug. neſci
ret ſe inueniſſe qð querit niſi aliq̄liter haberet ei⁹ no/
ticiā apud ſe ad qð examinaret queſitū ⁊ inuentū nec
quereret nec ſequeret̄: q2 nō poteſt q̄ri nec ſequi nullo
mō ſcitū nec appetere ſcire: q2 nō eſt appetit⁹ niſi ei⁹
qð aliq̄ mō ſcit̄. ⁊ h̄ etiā vult Ariſt. ī fine. ij. poſterioꝝ.

Arti. XVI. Quā conformitatē habēt p̄dicte viſiones
ad celū in qð raptus eſt paulus.

Q Einde querit̄ de hoc qð dicit [Nō corꝑaliter
nec imaginatiōe ſed ītellectual'r ⁊c̄.] ꝺ.c. Ex Arguit̄ p̄o
hoc em̄ videt̄ ꝙ oīa illa genera viſionū enūe/
ratarū ſup̄ reuertant̄ ad tria enūerata hic. Jtē cū 2o
dicat Aug. in. xij. ſuꝑ Gen̄. ad lr̄am. ⁊ ponit̄ in glo.
2. Coꝝ. 11. ꝙ iſta tria genera viſionū ſunt triplex celū
in qð raptus eſt paulus. Querit̄ ğ quā cōformitatē
habēt iſte viſiones ad celū. Solutio dicendū ad p̄/ Sol'o
mū ꝙ diuidēdo penes modos viſibiliū ſunt gñales ad primū.
modi ſex ſup̄ enūerati ſ; accipiēdo penes ſubiecta par
tiū aīe vidētis tūc nō ſunt niſi tres enūerate hic viſio
nes. Aut em̄ eſt extra ⁊ ſic eſt corꝑalis viſio ꝑ ſenſus/
aut intus ⁊ tunc aut corꝑaliter aut intelligibil'r ⁊ pri
mo mō eſt imagiabilis. Scðo aūt mō intellectual'r vi
ſio. Ad aliud dicendū ꝙ ego nō puto ꝙ iſte viſiōes Ad 2m
tres oīb; modis celū dicant̄: ſed dicunt̄ tunc celū eſſe
cū celū in eis aperit̄.i. ſecreta celi pandunt̄/hoc em̄ fit
qñq; ad ſenſum ſicut Gen̄. 18. vbi angeli ſenſibiliter
abrae myſteriū ꝓmiſſi ſemis apparuerūt ⁊ qñq; ima
ginatiōe vt ezechieli aꝑti ſunt celi in myſterio aīaliū.
Et intellectual'r vt Danieli ⁊ Joſeph q̄b; reuelata eſt
intelligētia viſionū ⁊ a ſola vltia dicit̄ aꝑiri ſimpl'r ce
lū. Jn alijs aūt ſm q̄d tm̄ ſicut in ꝓphia ſimpl'r. a ſola
vltima dicit̄ ⁊ ab alijs nō niſi forte ſm ꝙ intelligētia
(vt dicit Dam̄.) opus eſt in viſione.

An fides habeat certitudinē ante omnem Arti. XVII.
cognitionem. R

Einde querit̄ de hoc qð dicit ibi [Credimus
D vt cognoſcam⁹ ⁊c̄.] ꝺ.d. Huic em̄ cōtrariū Argu. p̄mo
videt̄ qð dic̄ Aug. in li. lxxxiij. q. vbi dicit ꝙ q̄
dā intelligūt̄ ſil' ⁊ credūt̄. Jtē ſi oīs certitudo eſt ꝑ 2o
cognitionē tunc videt̄ ꝙ fides nullā habeat certitudi
nē añ cognitionē. Jtē oīs cognitiōis certitudo eſt 3o
ꝑ rōnē. Fides aūt cognitio eſt vel nō ſine cognitiōe: ğ
videt̄ ꝙ nō hēat certitudinē niſi ex rōne. rōnē aūt nō
h; ğ nō h; certitudinē vt videt̄. Sed ꝯ fundamētū Rō in ꝯriū
in q̄libet ſcia eſt magne certitudīs: ğ m'to magis in
ſcia diuia. Fides aūt fundamētū eſt ⁊ ſcie diuie ⁊ vi/
te ſicut dicit apl's. 1. Coꝝ. 3. Fundamētū nemo aliud
ponere pōt p̄ter id qð poſitū eſt ieſus xp̄s vt dicit glo.
Amb. hoc eſt fides ieſu xp̄i ğ fides ē certiſſima: q2 alit̄
totū eſſet irritū. Sol'o dðm ꝙ fides ē certior oī ar/ Sol'o
te ⁊ demōſtratiōe q̄dā certitudie. Eſt ei certitudo du principalis
plex.ſ. certitudo ꝟitatis intellectiue ⁊ veritatis affe/ ⁊ ad duo vl
ctiue. certitudo ſicut ꝟitatis q̄ ſm pietatē eſt/vt dicit tima.
apl's ad Titū. 1. certitudo veritatis ītellectiue aut eſt
in p̄mis illi⁹ ſcie ī q̄ ē ꝟitas illa aut ī demōſtrat̃ ex p̄/
mis aut ex his q̄ ꝑ p̄ma ⁊ vera accepit̄ fidē. Certitu/
do āt ꝟitat̃ q̄ ē ſm pietatē ſup̄ rōnē eſt: ⁊ iō nō trahit
certitudinē a p̄ncipijs rōnis: ſ; poti⁹ a lūine/qð ē ſil'e
p̄me ꝟitati qð ē ſimplex q̄ſi aperiēs oculū ad vidēdū
p̄mā ꝟitatē ſic lumē ſolis icidēs ocl'o aꝑit ip̄m ad acci
piēdū qð offert̄ ⁊ hec ē certitudo ex lūine fidei īformā/
te ꝯſciam ⁊ ꝯuincēte ꝑ affectū de ꝟitate credibilitatis
⁊ ꝙ tēdēdū ſit ī ip̄m qð credit̄ etiā extra metas rōīs
ꝓprie ⁊ hec ē certitudo fidei ⁊ iō ſctūs ſciēs diſciplīas
mathematicas poti⁹ abnegat ꝙ triāgul⁹ h; tres an
gulos eq̄les duob; rect̃ q̄ȝ neget ꝟitatē fidei. ⁊ ꝑ h̄ p;
ſol'o ad duo vltima. Ad primū aūt dðm ꝙ credere Ad primū
dicit̄ multipliciter ſicut ⁊ fides. ⁊ ideo Aug⁹. ſumit
ibi credere large ſm ꝙ credere dicit quēlibet conſen/
ſum cuiuſcunq; veritatis: ſic enim in diſciplinalibus

ſil'ē credere ⁊ ītelligere:niſi forte ītellectꝰ dicaꝛ cogni
tio eiꝰ qꝺ dꝛ ꝑ ſermonē. Jlle em̄ ītellectꝰ p̄cedit oēm
ꝯſenſū ſiue in ſciētijs ītellectiuis ſiue in ſciētia que eſt
ſm pietatē ſicut eſt in fide.

Deſcriptio fidei.

Heb.II. Ait em̄ apl's Fides eſt ſuba reꝝ ſperādaꝝ ar
gumētū vl' ꝯuictio nō apparētiū:qꝛ ꝑ fidē ſub
ſiſtūt ī nob etiā mō ſperāda:⁊ ſubſiſtēt ī futu
ro ꝑ experiētiā:⁊ ipa ē ꝓbatio ⁊ cōuictio nō ap
a parētiū:qꝛ ſi q̄s de his dubitet: ꝑ fidē ꝓbāꝛ:
vt adhuc ꝓbaꝛ futura reſurrectio: qꝛ ita cre-
diderūt p̄riarche ⁊ alij ſcti. Uel ꝓbatio eſt ⁊
certitudo ꝙ ſint aliq̄ nō apparētia vt.ſ.dictū
eſt. Proprie tm̄ fides dꝛ ſuba rerū ſperādaꝝ:
b qꝛ ſperādis ſubſtat:⁊ qꝛ fundamentū eſt bo-
norū qꝺ nemo mutare poteſt.

Arti.XVIII An fides bene diffiniꝛ ab apl'o ꝙ eſt ſubſtā
S tia rerum ſperandarū nō apparētiū.

Jt em̄ apl's:Fides eſt ſuba reꝝ ⁊c̄.] Hic inci-
a pit ponere aliā diffinitionē fidei ⁊ explanare.
Et iō diuidiꝛ hec ps ī duas ptes. Jn q̄ꝝ p̄ma
ponit diffinitionē fidei ⁊ explanat. Jn ſcd'a āt obijcit
ꝯ diffinitionē ⁊ ſoluit ibi [Si v̄o q̄riꝛ an hec deſcp̄tio
ſpei ꝯueniat. Jncidit aūt h̄ p̄ma qꝺ de diffinitione
data ab apl'o ⁊ qꝺ cōiter ab oib diſputata.⁊ pōt obij-
Arg.primo ci ſic. Oīs diffinitio dꝫ eē ex p̄oribꝫ ⁊ notioribꝫ ⁊ eſſen
tialibꝫ diffinito. res aūt ſperāde vt ſperāde nec p̄ores
nec notiores nec eſſētiales ſūt fidei:ḡ nō dꝫ diffiniri ꝑ
2° illas. Jtē nihil vnū ſpē ſm rōnē diffinitiōis poniꝛ
in generibꝫ diuerſis nō ſubalternati poſitꝫ/fides aūt
in iſta diffinitiōe poniꝛ ī gn̄e ſube ⁊ argumēti q̄ ſūt ge
nera diuerſa ⁊ nō ſubalt'natim poſita:ḡ peccat diffini
3° tio. Jtē nulla v̄tꝰ vna diffinibil' eſt ꝑ duplicē actū
virtꝰ āt fidei h̄ diffiniꝛ ꝑ duplicē actū:ḡ male diffiniꝛ
Prima ꝓbaꝛ ꝑ h̄ ꝙ vniꝰ v̄tutis vnicꝰ eſt actus. ſcd'a
aūt ꝓbaꝛ ꝑ h̄ ꝙ facere ſubſtare res ſperādas in nob ⁊
arguere de nō apparētibꝫ ſunt diuerſi actꝰ etiā ſpē vt
4° videꝛ. Jtē actꝰ p̄uij ſūt potētijs ⁊ p̄ora ſūt obiecta
actibꝫ ſm rōnē ⁊ ſil'r hītibꝫ:ḡ ſi diffiniꝛ hītꝰ ſic̄ ⁊ potē
tia ꝑ obiectū ſiue oppoſitū debet diffiniri ꝑ id qꝺ eſt ꝑ
ſe obiectū eiꝰ ſꝫ fidei nō ꝑ ſe obiectū eſt ſperādū:ḡ ma-
5° le diffiniꝛ ꝑ illud. Jtē ſuba dꝛ mi'tis modis vt dicit
ph's in.v.p̄me phie.ſ.materia forma cōpoſitū genus
Non pro q'lr igiꝛ ſumiꝛ h̄ ſuba in diffinitiōe iſta? Si ꝓ mate-
materia ria h̄ nō videꝛ qꝛ res ſperāde nō ſūt oēs ex fide vt cir-
ca materiā nec oēs ſūt in fide vt ī materia. Cū igiꝛ nō
dicaꝛ maꝛia pl'ibꝫ modis niſi ex q̄ vl' in q̄ vl' circa quā
videꝛ fides nō eſſe ſuba vt materia rerū ſperandaꝝ.

Non pro Si v̄o dicaꝛ vt forma h̄ ē abſurdū:qꝛ ſic fides eſſet
forma forma oīm rerū ſperādaꝝ qꝺ falſū eſt:qꝛ res ſperāde
mi'te ſūt nō vna ſm rōnē forme niſi inq̄ꝫtū ſperāde ſꝛ
⁊ hāc rōnē forme nō hn̄t a fide ſꝫ potiꝰ a ſpe. Si v̄o
Non vt cō- dicaꝛ ſuba vt cōpoſitū tūc iterū h̄ ptꝫ ꝑ ſe nō eſſe veꝝ.
poſitum. qꝛ fides nō ē cōpoſita nec vt cōpoſita ſubſtat rebꝫ ſpe-
rādis;qꝛ tūc res ſperāde eſſēt in ea ſic̄ aliq̄d ē in cōpo-
ſito ⁊ h̄ eſt ſic̄ accn̄s eſt in ſubiecto vel ꝓprietas qꝺ ab-
ſurdū eſt. Si v̄o accipiaꝛ ſm gn̄is intētionē tūc fi-
Non ſm ge des eſſet genꝰ reꝝ ſperādaꝝ qꝺ iteꝝ eē abſurdū oībꝫ
nerꝫ ītētōeꝫ patꝫ:qꝛ ſic p̄dicareꝛ de oībꝫ ḡ nullo mō eſt ſuba rerū
ſperādaꝝ. Si v̄o dicaꝛ ꝙ dꝛ ſuba vt eſt fūdamētū.
Solo Cōtra qꝛ ipa ē fundamētū oīm v̄tutū: ḡ debet dici
Obiectio.

ſuba oīm v̄tutū ⁊ nō reꝝ ſperādaꝝ tm̄. Jtē chari- 6°
tas ꝑfectior ē q̄ꝫ ſpes in edificio ſpūali.de q̄ exponi cō
ſueuit illa diffinitio:ḡ magis debet dici ſuba reꝝ dili
gēdaꝝ q̄ꝫ ſperādaꝝ. Jtē cū fides ſit de penis et'nis 7°
de q̄bꝫ eſt timor ſic̄ de p̄mijs et'nis de q̄bꝫ eſt ſpes q̄re
potiꝰ dꝛ reꝝ ſperādaꝝ q̄ꝫ timēdaꝝ. Jtē cū fides nō 8°
tm̄ ſit de futurꝫ q̄ ſperāda ſūt:ſꝫ etiā de p̄teritꝫ ⁊ bōis
⁊ mal'.videꝛ ꝙ nō tm̄ ſubſtet ſperādis ſꝫ etiā alijs:ḡ
inſufficiēter dꝛ cū dꝛ eſſe ſuba rerū ſperādaꝝ. Jtem Queſtiun-
q̄riꝛ q'lr ſit argumētū nō apparētiū. Diciꝛ ei argumē cula prima.
tū ratio rei dubie faciens fidē/⁊ ꝯſtat ꝙ hoc mō fides Obiectiū
nō eſt argumētū:qꝛ nec ſillogiſmꝰ ē nec īductio nec en primū
thimema nec exēplū Jtē dꝛ argum̄tū q̄n̄q̄ꝫ collectio 2°
q̄dā breuis ſn̄ie ſeq̄ntis ſic̄ facit Hiero. argumēta in
li.in epl'is ad Rom.⁊ alias: nec h̄ mō dꝛ fides argu-
mētū. Jtē dꝛ etiā argumētū ſm Boeciū. maxīa ꝓpō 3°
q̄ cōfirmat argumēti hītudinē eo ꝙ arguit mentē de
certitudīe ⁊ hītudīe rōnis inducte/⁊ ſic iteꝝ nō videꝛ
fides dici argumētū:qꝛ nullū locū vel hītudinē cōfir
mat:ḡ male dꝛ argumētū. Jtē cū argumētū omne 4°
aut ſit rōcinatio vel fulcimētū rōcinatiōis ⁊ rō euacu
at meritū fidei vt dic̄ Greg. videꝛ etiā fidei repugna-
re rō argumēti. Jtē q'lr dꝛ argumētū nō apparētiū 5°
nullo em̄ mō apparētiū nullū pōt eſſe argumētū:qꝛ
oē argumētū ē apparēs ⁊ ꝑ apparēs. Articl'i aūt nll'o
mō apparēt ḡ ipoꝝ nullū ē argumētū. Jtē argumē 6°
tū facit apꝑere id cuiꝰ ē argumētū. fides aūt nō facit
apꝑere articulū:ḡ n̄ argumētū illiꝰ vt videꝛ. Jtē cū 7°
fidei ſit cognitio q̄dā enigmatica/videꝛ eē magꝫ ſuba
le ꝙ ſit argumētū q̄ꝫ ꝙ ſit ſuba:ḡ p̄us debuit in diffi-
nitiōe poni:ḡ ꝑuerſus eſt ordo partiū in diffinitione.

Ulterius q̄riꝛ qꝛ Joh. Dam. videꝛ aliq̄d addere Queſtiun-
huic diffinitōi.iiij.li.ca.I. ſic dicēs. Fides ē coꝝ q̄ ſpe- la ſecunda.
ranꝛ ypoſtaſis reꝝ redargutio q̄ nō videnꝛ indiſtabi
lis ⁊ īdiuiſibil' ſpes coꝝ q̄ a deo nob annūciata ſunt ⁊
petitionū nr̄aꝝ factōis. Qual'r igiꝛ dꝛ fides redargu
tio indiſtabil' ⁊ indiuiſibil': qꝛ nihil arguit mentē niſi
dijudicādo. Jtē q'lr dꝛ ſpes coꝝ q̄ annūcianꝛ ⁊ peti Queſtiūcula
tionū nr̄aꝝ factiōis fides em̄ non eſt ſpes. Adhuc tertia.
aūt vlteriꝰ q̄riꝛ de alia diffinitiōe quā dat in ſequēti Queſtiūcula
capl'o dicēs ꝙ fides eſt nō inq̄ſitꝰ ꝯſenſus vt q̄dā falſi quarta.
libri hn̄t qꝛ v̄itas l'r̄e vt apꝑuit ī alia trāſlatōe/fides
eſt inq̄ſitꝰ ꝯſēſus ⁊ h̄ oīno nō videꝛ fidei cōuenire:qꝛ
nō inq̄rit nec iueſtigat. ꝓbatio: dicit ei paꝝ añ Dam.
Si ei q̄s reputabit q'lr ex nō ente ad eſſe ⁊ cuius gr̄a
deꝰ deduxit oīa ⁊ naturalibꝫ excogitatiōibꝫ īuenire
voluerit nō accipit/aīal' ei cognitio ē hec ⁊ demōiaca.

Sol'o meo iudicio dōm ad p̄dicta ꝙ fides nō ē dif Solo
finita ab apl'o ī ſe ꝯſiderata ⁊ ſm ſuā ſbaꝫ ſꝫ potiꝰ ſm
ꝙ ꝯſideraꝛ ī ſbiecto ꝑ effectū quē efficit ī ipo. ſunt aūt
duo effectꝰ eiꝰ ſeſe ꝯn̄tes q̄ꝝ vnꝰ eſt ꝙ res et'nas oñ-
dit/⁊ ita ꝑ aliquē ꝯſenſū ponit eas ī fideli. Scd's aūt
eſt ꝙ ꝯuicit mentē de v̄itate illaꝝ reꝝ ſic̄ etiā dic̄ apl's
añ diffinitionē iſtā ad Heb.II. Accedentē ad deū oꝫ
p̄mo credere qꝛ eſt: ⁊ ꝙ inq̄rētibꝫ ſe ſit remūerator ſic̄
etiā in alijs credibilibꝫ p̄mo ſcimꝰ q̄d eſt qꝺ ꝓponiꝛ ꝑ
ſermonē ⁊ poſtea arguiꝛ mēs ꝑ ꝯſenſū. ⁊ gr̄a p̄mi cō-
uenit fidei ꝙ ſit ſuba reꝝ ſperādaꝝ. ⁊ gr̄a ſcd'i ꝙ ſit ar
gumētū nō apparētiū: qꝛ ſperāda ſꝛ nō apparētia vt
dic̄ apl's ad Ro.7. Nā qꝺ videt q̄s q̄d ſperat: ſi aūt
qꝺ nō videmꝰ ſperamꝰ ꝑ patiētiā expectamꝰ. Et hoc
eſt qꝺ coīter dicūt doctores ꝙ fides diffiniꝛ ab apl'o
ꝓut ipa eſt fūdamētū in edificio ſpūali: qꝛ ſic p̄ma eſt
ſm naturā actꝰ ſui vt dicit mgr̄ in l'r̄a ſeq̄ntis capl'i ⁊

ſubſtat oĩbꝫ alijs/⁊ alias locat ĩ nob.i.facit ꝙ locent̃
Ad primū Dicēdū igit̃ ad ꝑmū ꝙ illa rō ꝓcedit de diffinitiōe
eſſētiali ⁊ nō de illa q̄ dat̃ ꝑ effectū ĩ ſubiecto ꝯſeq̄ntē:
Ad 2m. q2 ille effectꝰ ſp̄ poſterior ē illo cuiꝰ ē effectꝰ. Ad ali
ud dōm ꝙ ſuba nō ponit̃ h̄ vt genꝰ fidei ſ3 potiꝰ vt ꝓ
prietas q̄dā ĩ cōꝑatiōe ad effectū inuēta ĩ fide. Et ſil'r
argumētū potiꝰ eſt ꝓprietas q̄dā h̄ q̄ꝫ genꝰ:ſ3 veꝝ eſt
ꝙ in cōꝑatiōe ad diuerſū modū ſubiecti accipit̃ in iſta
duplici ꝓprietate ſm em̄ ꝙ ĩtellectꝰ affectiuꝰ ē ſic ſub-
ſiſtere in eo facit res ſperādas circa q̄s eſt q̄s affectus
ſm aūt ꝙ h3 aliq̄d cognitōis ſic arguit ip̄m de ꝯſenſu
Ad 3m. nō apparētiū. Ad aliud aūt dōm ꝙ obiectio ꝓcedit
de actu eſſētiali ⁊ ꝑmo:ſ3 in diffinitiōe ponit̃ actꝰ q̄ eſt
effectꝰ nō q̄ eſt motꝰ ⁊ ſubalis oꝑatio fidei. Talē autē
actū q̄ eſt effectꝰ multiplicē pōt h̄re oīs v̄tus q̄ ſubie-
ctū h3 aliq̄ mō diuerſificatū/ſicut ē ĩtellectꝰ affectiuꝰ
Ad 4m q̄ duo dicit.ſ.ꝙ ē intellectꝰ ⁊ ꝙ ē affectiōis. Ad ali-
ud dōm ꝙ etiā illa obiectio nō ꝯcludit niſi de actu q̄
eſt oꝑatio v̄tutis ⁊ ꝑma ⁊ ꝓpria:q2 illi r̄ndet obiectū
ſm rōnē vt viſioni viſibile ⁊ fidei credibile ſ3 nō ꝯclu-
dit de actu q̄ eſt effectus in ſubiecto.tn̄ ꝓpoſitio illa ꝙ
actꝰ ſūt ꝑuij potētijs nō ē general'r vera ſ3 h̄ ē alteriꝰ
Ad 5m ꝯſideratiōis. Ad aliud dōm ꝙ q̄dā dicūt ꝙ ſuba di
cit̃ ibi vt materia:ſ3 materia dr̄ multis modis: dicit̃
em̄ materia a ſubiecto materie.i.ab eo qđ ē ſubiectū ꝑ
mū/⁊ ſic dr̄ tribꝫ modis vt pat3 in obijciēdo ⁊ dr̄ ma-
teria diſpō q̄ reducit̃ ad mat̃iā eo ꝙ ip̄a cū mat̃ia ſub
iaceat forme ſicut caliditas forme ignis ⁊ h̄ mō dicūt
ꝙ fides eſt ſuba material't:q2 ſm naturā oībꝫ alijs ſub
ſternit̃ in edificio ſpūali. S3 meliꝰ pōt dici ꝙ ſuba dr̄
h̄ ab actu ſubſtādi ⁊ nō a natura ſube vel q̄dditatis ⁊
tūc planū ē r̄ndere:q2 tūc ſumit̃ ſuba a ꝓprietate actꝰ
ſube ⁊ nullo mō q̄ttuor modoꝝ inductoꝝ dr̄ ſuba:ſed
q2 ſubſtat edificio ſpūali ĩ q̄ fides fūdat ſpes erigit pie
Ad obiectio tas ⁊ charitas ꝯcludit teſtudīes. Ad aliud dōm ꝙ
ne ꝯ ſolōnē. ip̄a fundat oēs v̄tutes ĩ nobis:ſ3 v̄tutes nō appetūt̃
niſi ꝓpter res ſperādas:⁊ ideo res ſperāde ſunt finis
oīm q̄ ſunt in edificio ſpūali:⁊ iō potiꝰ in cōꝑatiōe ad
Ad 6m. ſperāda dicit̃ fides fundamentū. Ad aliud dicēdū
ꝙ in hoc nō ꝯſiſtit fundatiōis rō ꝙ aliq̄d ſit ꝑfectiꝰ ſ3
de h̄ ꝙ de ſe iportat rōnē ꝯſūmatiōis totiꝰ vite ⁊ edi-
ficij ſpūalis/⁊ h̄ nunq̄ꝫ eſt in diligēdo ſm ꝙ diligēdū
q2 h̄ eſt cōe vie ⁊ p̄rie ⁊ tꝑale ⁊ eternū:ſ3 ſperādū ſemꝑ
eſt eternū/⁊ totū et̃nū cadit ſub ſperādo:⁊ iō potiꝰ aſ
Ad 7m ſig̃tio fidei fit penes ſperādū q̄ꝫ penes diligēdū. Ad
⁊ 8m aliud dōm eſt ꝙ eſt de penis nō vt de fine: ⁊ iō nō dif
Ad queſtiū finit̃ penes illas. Et ꝑ idē pat3 ſol'o ad ſequēs. Ad
culā cū obie aliud dōm ꝙ argumētū ponit̃ in diffinitiōe fidei ad
ctiōe pa 2a ⁊ ſil'itudinē argumēti qđ dr̄ ꝑncipiū. Probatio ita di-
3a ⁊ ad 4m cit q̄dā Johes ep̄s. Fides locat fideles in v̄itate ſicut
ĩmobile ſūme v̄itatis ꝑncipiū: ſed drn̄a eſt ꝙ ꝑncipiū
ſcie arguit mentē lumīe cōpoſitiōis termioꝝ:ſ3 fides
ſimplici lumīe qđ informat ꝯſciam ſiue intellectū:q2
aliter nō eſt virtꝰ ſ3 ars vt ſup̄ dictū eſt. Et ꝑ hoc pt3
ſolutio ad id qđ cōtra obijcit̃ de argumēto qđ eſt ma-
xima ꝓpoſitio ſm veritatē ⁊ hoc nō eſt fides. Ad ali
ud dicendū ꝙ argumētū qđ ꝯſtat in cōplexione ⁊ de-
curſu vniꝰ in alterū eſt fundamētū rōnis:ſed hoc mō
nō dicit̃ fides argumētū ſed mō p̄dicto ⁊ iō valet ob-
Ad 5m iectio. Ad aliud dōm ꝙ nullū pōt eſſe argmētū nō
apparētiū rōni qđ eſt ꝑ decurſum rōcinatiōis:ſed ar-
gumentū qđ eſt lumen v̄itatis infuſe pōt eſſe nō ap-
parentiū rōni:q2 in ip̄o incipiūt apparere ſicut articu
Ad 6m li apparēt in fide licet nō appareāt in ſpē. Ad aliud

dicendū ꝙ falſa eſt iſta ꝙ fides nullo mō facit articu-
lū appere ĩmo facit in ſpeculo ⁊ enigmate videri credi
bile ⁊ creditū ⁊ aſſentire illi qđ ſic videt̃. Ad aliud Ad 7m
dicendū ꝙ nō ordinant̃ ꝑtes diffinitiōis illius ſm ꝙ
magis ſubſtantiales ſunt fidei:ſed potius ſm ꝙ con
ſequūtur ſe nō tempe ſed natura in ſubiecto. priꝰ aūt
natura ex ꝑte ſubiecti eſt locari in nobis ſperandū q̄ꝫ
aſſentire ꝑ cōiūctionē ꝯſciētie ſicut prius eſt intellige-
re q̄dē qđ dicit̃ ꝑ ſermonē q̄ꝫ aſſentire illi ꝑ credulita-
tē. Ad illud qđ vlteriꝰ querit̃ de diffinitiōe Johis Ad queſtiū
Dam̄. dicendū ꝙ in v̄itate ſicut dicit Aug. Fides eſt culā ſecūdā
lumē ad primā veritatē ducēs ſicut lumē ſolis ducit
ad res viſibiles/⁊ dicit̃ indiiudicabile eo ꝙ nō pōt iu
dicio rōnis diſcuti/⁊ dicit̃ indiſtabile lumē eo ꝙ non
ꝯſiſtit in decurſu rōnis:q2 oīs talis diſcurſus eſt ali-
quo mō diſtās ſicut diſtat magis notū a minꝰ noto.
ſed fides lumē eſt nō diſtās a v̄itate in quā ducit:q2
ſubijcit eā vt ſubiectū circa qđ eſt/⁊ finē ꝓpter quē eſt
⁊ exēplar ad cuiꝰ ſil'itudinē aīe impreſſum eſt. Ad ali Ad queſtiū
ud dōm ꝙ fides nō dicit̃ ſpes eſſētial'r ſ3 ꝑ cām:q2 fa- culā tertiā
cit aliquā ſpei certitudinē ⁊ aperit oculos ad id qđ eſt
ſperandū ⁊ petendū:⁊ iō p̄dicatio eſt ꝑ cām. Ad id Ad q̄ſtiūcu-
qđ vlteriꝰ de alia diffinitiōe q̄rit̃ dōm ꝙ alia trāſlatio lā quartā
hab3 inq̄ſitus ꝯſenſus.i.nō q̄ſitus/ita ꝙ ꝓpoſitio ve
niat ꝑuatiue. vn̄ trāſlator in alia l'ra quā ponit expla
nat.i.nō ꝑſcrutatꝰ ⁊ ſic ceſſat obiectio.

An ea que nō apparēt de quibus eſt fides Arti. XIX. per fidem poſſunt probari. I

Einde q̄rit̃ de hoc qđ dicit ibi [Si q̄s de eis
D dubitat ꝑ fidē probat̃ vt adhuc ꝓbat̃ reſurre
ctio ⁊c̄.] s̄.a. Hic em̄ deſtruit̃ fere totū qđ di-
ctū eſt:q2 tūc videt̃ ꝙ apparēs ſit ſi ꝓbari pōt. Itē Arg. ꝑmo.
ſi fides trahit firmamentū a loco tunc ip̄a non habet
rōnē ꝑme firmitat. Itē ſi trahit firmamētū ab au 2o
ctoritate patrū tūc ĩcertiſſima eſt:q2 inter locos faciē-
tes opinionē debiliſſimꝰ locꝰ ē ab auctoritate. Itē a 3o
rōne deberet meliꝰ trahere firmitatē:q2 nō eſt prior
auctoritate tꝑe ⁊ natura. vn̄ Johes ep̄s diffinit au-
ctoritatē dicēs: Nihil aliud eſt autoritas niſi rōnis re
ꝑta v̄itas ⁊ ad poſteritatis vtilitatē ſcripto cōmēda-
ta. Ulterius querit̃ de alia rōne quā ĩducit dicēs Queſtiūcl'a
ꝙ dicit̃ argumētū:q2 ꝓbatio eſt certitudo q2 ſūt aliq̄
apparētia nō eſt eterna ſm h̄ iſta argumētatio eſſet ne
ceſſaria fides eſt g̃ aliq̄ nō apparētia ſūt q̄ nullā videt̃
h̄re h̄itudinē. vtꝝ aūt fidei poſſit ſubeſſe falſum infra
q̄ret̃. Sol'o dōm ꝙ expoſitio mg̃ri ꝑma nō defuit Solutio
fidei niſi inq̄ꝫtū eſt ex auditu vt ſup̄ diximꝰ: ſic em̄ h3 ad oīa obie-
ꝑſuaſionē inſufficiētē ⁊ p̄cipue ex aučitate patrū:ſ3 h̄ cta ſimul
nō eſt cā ꝯſenſus ſ3 faciliorīs aſſēſus ad auditū. ſi em̄
fides h̄ mō diceret̃ argumētū potiꝰ eēt ꝯcl'o q̄ꝫ argu-
mētū. ⁊ ꝑ h̄ p3 ſol'o ad totū qđ obijcit̃ de h̄. Ad aliud Ad q̄ſtiūcu-
dōm ꝙ argumtū ē neceſſariū nccitate ꝯn̄e ſic ſi dicat̃ lam.
diuīa v̄itas ē de h̄:g̃ h̄ erit vl' ē ⁊ ē ibi h̄itudo cauſe ex
ſuppōne alt̃iꝰ/fide ei ſuppoſita nec̄e ē aliqđ nō appa-
rēs eē cuiꝰ ſit fides vt cāe q2 n̄ apparētia ſit̃ cā fidei exē
plar ⁊ final't iō ꝓceſſꝰ ē ab effectu ſuppoſito ad cām.

An fides ſit fundamentum. Arti. XX. U

Einde q̄rit̃ de h̄ qđ dic̄ [Quia fūdamētū ē bo
D noꝝ qđ nēo mutare pōt ⁊c̄.] s̄.b. Videt̃ em̄ fi Arguit̃ ꝑo
des n̄ eē fūdamētū ſ3 fortitudo:q2 Lu. II. ſuꝑ
illđ dico vob̄ amic meis ne terreami. dicit glo. forti-
tudo eſt fundamentū fidei. Itē videt̃ ꝙ humilitas 2o
eſt fūdamētū:q2 dicit b. Bern̄. Precioſus fūdꝰ hūi-

3° litas in qua fundanꝛ cetere virtutes. Itē videꝛ ꝙ timor Ecci.25. Timor dñi ſup oīa ſe ſuppoſuit. Et
4° ibidē. Timor dñi initiū dilectiōis. Itē Aug. Timor introducit charitatē ſicut ſeta filū: ꝗ videꝛ ṗmo
Solutio ad totum. fundare edificiū. Solutio dōm ꝙ fides eſt ſimplr prior ⁊ fundās, alie autē nō fundāt niſi ſm qd/⁊ hoc patet q2 hūilitas eſt poſt fidē ſed cōcauū facit cor vt ꝓ fundiꝰ fundeꝛ qđ iā ꝑ fidē fundatū eſt: ⁊ iō q̄ſi parat foſſam in q̄ fundatio fiat. Fortitudo aūt fūdat ꝑ modū fulcimēti ꝯ eminētes tēpeſtates tēptatiōis ⁊ ꝑſecutiōis: ſed timor ꝑ excluſionē ſubuertentiū edificij ſtructurā ꝑ h̄ ꝙ declinat a pctō: fides aūt ſola ꝑ h̄ ꝙ ſubijciꝛ ⁊ ſubſtat ſubſtātialiter vt prima in edificio. Et per hoc patet ſolutio ad totum.

Si illa deſcriptio ſpei cōueniat.

Si vō queriꝛ an hec deſcriptio ſpei cōueniat ſane cōcedi pōt vtrū libet. Si autē dicaꝛ conuenire ſunt ⁊ alia plura quibus differūt fides ⁊ ſpes: ſed nō improbe dici pōt ſoli fidei conuenire nō ſpei: q2 fides ſola fundamentū diciꝛ: Non q2 fides virtus poſſit eſſe ſine ſpe et charitate. Unde Aug. Fides operās ꝑ dilectionē vtiqꝫ ſine ſpe eſſe nō pōt: nec amor ſine ſpe: nec ſine amore ſpes: nec vtrūqꝫ ſine fide: ⁊ fides ſine amore nihil prodeſt: pōt tñ credi aliq̇d qđ non ſperaꝛ: nihil aūt pōt ſperari qđ
• nō crediꝛ: ideoqꝫ credere qđ eſt actꝰ fidei: naturaliter p̄cedit ſperare qđ eſt actus ſpei: q2 niſi aliq̇d credaꝛ nō poteſt ſperari. Creditur eñ aliq̇d qđ nō ſperaꝛ. Inde eſt ꝙ in ſcriptura plerūqꝫ reperiꝛ ꝙ fides p̄cedit ſpem ⁊ ſpes ſequiꝛ fidem: nō ꝙ virtus fidei p̄cedat virtutem ſpei tēpore vel cauſa: ſed q2 actus fidei naturaliter p̄cedit actū ſpei: qđ etiā quidam cōcedūt de ip̄a virtute fidei vt naturaliter p̄cedat ſpem nō tꝑe. Unde ⁊ recte ea ſola dicitur fundamentū omniū virtutū ⁊ bonoꝝ operū. nō aūt fundamentū eſt charitatis: q2 non ip̄a charitatis: ſed charitas ip̄ius virtutis fidei cauſa eſt. Charitas eñ cauſa eſt ⁊ mater omniū virtutū: que ſi deſit fruſtra habenꝛ cetera: ſi aūt aſſit habenꝛ oīa. Charitas eñ ſpirituſſctūs eſt vt in ſuꝑioribus pretaxatū eſt. Ip̄a eſt ergo cauſa omniū virtutū: nō ipſius aliqua virtutū cauſa eſt: q2 oīa munera excellit. Uñ Aug. Reſpice ad munera ecclie: ⁊ vniuerſis excellētiꝰ charitatis munꝰ cognoſces que vt oleū nō poteſt p̄mi in imo ſed ſuꝑ exilit. Non ergo eiꝰ cauſa vel fundamētū fides eſt. Grego. tñ ſuꝑ ezechielē dicit: q2 niſi prius fides teneaꝛ: nullatenꝰ ad ſpūalē amorem attingiꝛ. Non eñ charitas fidē ſed fides charitatē p̄cedit: q2 nemo pōt amare qđ non crediderit ſicut nec ſperare. Sed hoc accipi pōt dictū de fide q̄ virtꝰ nō eſt. Ip̄a eñ ſpem ⁊ charitatē frequenter p̄cedit: vel de actu fidei q̄ forte naturaliter actū charitatis precedit ſicut actū ſpei. qđ verba p̄miſſa diligēter notata innuūt ⁊ ea etiā q̄ addit dicēs: Niſi ea inq̇t q̄ audis credideris: ad amandū ea q̄ audis nō inflāmaberis. q̄ tñ de non viſis eſt vt ante diximus. Unde Chryſ. Fides in aīa nr̄a facit ſubſiſtere ea q̄ nō videnꝛ. de q̇bꝰ ꝓprie fides ē: de viſis eñ nō ē fides ſꝫ agnitio.

An credere qđ eſt actus fidei naturaliter p̄cedit ſperare. Arti. XXI. I

Einde queriꝛ de hoc qđ dicit in vltimo caplo
d ibi [Ideoqꝫ credere qđ eſt actꝰ fidei naturalr
p̄cedit ſperare ⁊c̄.] ſ̄.a. Huius eñ ꝯtrariū ha Argui. p°
beꝛ ſuꝑ Pſ̄. Noli emulari vbi dicit glo. Spes eſt introitus ad fidē. Itē ſupra habitū eſt ꝙ charitas eſt 2°
mater ⁊ forma omniū virtutū/⁊ hoc iterū a mgr̄o diciꝛ hic: ꝗ falſum eſt ꝙ fides ſit p̄ma. Itē vna virtu- 3°
te habita habenꝛ oēs: ergo nulla eſt prior alia. Itē 4°
prius eſt recedere a malo q̄ꝫ facere bonū ſed timor facit recedere a malo: fides aūt docet accedere ad bonū ⁊ accedit ip̄a ad verū qđ eſt bonū: ꝗ timor eſt prius.
Itē hoc videꝛ dicere Ecci.1. Timor dñi expellit 5°
pctm̄: nā q̄ ſine timore ē nō poterit iuſtificari. So- Solō
lutio dicēdū meo iudicio ꝙ naturalr p̄cedit fides vel Ad totū preter primū,
actus fidei ſicut dicit mgr̄ h: q2 niſi fides malū oñdat nō fugiet timor ip̄m. ſilr niſi fides bonū oñdat nō appetet ip̄m amor licet igiꝛ tꝑe ſil ſint tñ natura p̄cedit fides vt iā dictū eſt: q2 ip̄a ſm rōnē eſt añ motū hoīs ad iuſticiā. ſi aūt cōſideramus iuſtificationē ſm ꝙ eſt motus quidā tūc dicemꝰ ꝙ in illo motu eſt terminꝰ a q̄ ⁊ terminꝰ ad quē ⁊ ꝑ cōꝑationē ad ꝛminū a q̄. i. a pctō qđ ordnat ad penā p̄mus motor eſt timor: ꝑ cōꝑationē aūt ad terminū ad quē primū q̇dē diſponēs ip̄m mobile eſt ſpes eleuās vt moueri ex preſuppoſitione conſequēdi veniā. Amor aūt eſt p̄mū mouēs ⁊ ſic nihil ꝓhibet diuerſa eſſe p̄ma in iuſtificatiōe ſed tñ ſemꝑ fides erit prior oīb naturalr: q2 ip̄a ꝑ rōnē intelligēdi eſt ante motū totū oſtendēs a quo ⁊ ad q̇d moueatur ⁊ quō ⁊ per hoc patꝫ ſolutio ad totū p̄ter glo. de pſ̄. Et ad illā dicendū ꝙ fides nō accipiꝛ ibi ꝓ ha- Ad primū de pſal.
bitu quo crediꝛ ſed ꝓ credito ip̄o ⁊ hoc eſt eternū bonū ī qđ ītroducit ſpes q2 ip̄a ē expectatio eꝛni boni.

Quō intelligitur qđ ſcriptū eſt: vt cū factum fuerit credatis.

Di. XXIIII. De fide q̄ tū ad cꝰ obiectum ſiue materiā.

Ic q̄ritur ſi fides tan
h tū de nō viſis eſt quō veritas apo
ſtolis ait: Nūc dico vobis priuſq̄ꝫ Job. 14.
fiat vt cum factū fuerit credatis: vbi innui videꝛ ꝙ fides illis fuerit de factis ⁊ viſis? Suꝑ quo Aug. mouet q̄ſtionē ⁊ abſoluit ita inq̇ens: Quid ſibi vult: vt cū factū fuerit credatis? Hec eſt laus fidei: ſi qđ crediꝛ a
nō videꝛ. Nam ⁊ thomas cui dictū eſt q2 vi- Job. 20.
diſti me credidiſti: nō hoc credidit qđ vidit. Cernebat eñ ⁊ tāgebat carnē viuētē quā viderat morientē: ⁊ credebat deū in carne ip̄a

latentē. Credebat ergo mēte qđ nō videbat
ꝑhoc qđ ſenſib⁹ corꝑis apparebat. Si ꝟo di-
cunt credi q̄ vident ſicut dicit vnuſq̄ſq; ocu-
lis ſuis credidiſſe nō ipſa eſt q̄ in nobis edifi
cat fides: ſed ex reb⁹ q̄ vident agit in nobis:
vt ea credant q̄ nō vident. Ex his aperte in-
telligit: q̄ ꝓprie fides nō apparentiū ē. Nec
illa eſt fides q̄ in xp̄o edificamur q̄ dicimus
vſitata locutiōe nos ea credere q̄ videmus.
b Alibi tamē dicit Aug⁹ fidem eſſe de reb⁹ pre
ſentib⁹ qđ erit in futuro: cū ꝑ ſpeciē deum p̄-
ſentē cōtemplabimur: q̄ tñ non proprie dicit
fides ſ; veritas. Eſt inquit fides qua credūt
ea que nō vident. S; tñ ē etiā fides rerū: qñ
nō verbis ſed rebus ipſis p̄ſentib⁹ credit: qđ
erit cū ꝑ ſpeciē manifeſtā ſe cōtēplandā ſan-
ctis p̄bebit dei ſapiā. Sed nō ꝓprie hec dr̄ fi
deſimo fidei merces ad quā credendo ꝑue-
nit: vt ex fide ꝟboꝝ trāſeat iuſt⁹ in fidē rerū.
A Ic q̄rit ſi fides tm̄ de nō viſis eſt quō veri-
b tas aplīs ait] In hac ꝑte agit de q̄buſdā q̄
obijci poſſunt cōtra vltimā ꝑtem diffinitiō
nis aplī q̄ expoſita eſt in p̄cedēti diſtinctiōe
Et diuidit in ꝑtes duas: In quarū prima q̄rit m̄gr
Utrū idē poſſet eſſe viſū et creditū. In ſcđa aūt vtrū
idem poſſet eſſe agnitū ꝛ creditū ibi [Poſt hec queri
ſolet] Prima haꝝ diuidit in duas / in q̄rū p̄ma oñ
dit generalit̄ q̄ fides nō eſt de viſis nec de ꝓbatis.
In ſcđa aūt ſoluit ſpēalit̄ difficultatē q̄ eſt de articu-
lo paſſiōis: q; aplī viderūt xp̄m pati: ꝛ tñ crediderūt
ibi [Si ꝟo querit vtrū petrus.

Arti. I **An creditū poſſit habere teſtimoniū rōnis.**

Ncidit autē dubiū circa primū vtrū creditū
i poſſit hr̄e teſtimoniū rōis / videt aūt q̄ ſic: q;
Arg. p̄mo dicit Petr⁹: Parati ſꝑ oī poſcenti vos rōem
ꝑ auc̄tates de ea q̄ in vobis eſt fide ꝛ ſpe reddere: ḡ reddēda ē rō
2o Itē nō em̄ indoctas fabulas ſecuti ſ; ſpeculatores
facti ꝛc̄. voce delapſa ad eū a magnifica glīa: ḡ videt
3o q̄ cōtēplatio illi⁹ glorie fuerit eis rō credendi. Itē
Ioh. Qđ vidim⁹ teſtamur qđ audim⁹ qđ man⁹ nr̄e
cōtrectauerūt de ꝟbo vite hoc annūciam⁹ vobis: ḡ
4o viſus ꝛ audit⁹ ꝛ tact⁹ ꝓbant fidē. Itē in actib; pau
lus ad agrippā: Quāobrē nō fui incredul⁹ celeſti vi
5o ſioni: ḡ viſus fuit ſibi rō fidei. Itē Dam. dicit. j. li.
cap. iij. Dn̄i q̄dē diſcipuli ꝛ aplī om̄ifariā illumina-
ti ſpūſctō ꝛ ei⁹ virtute gr̄a diuina ſigna apparentes
miraculoꝝ ſagena ad lumē diuine cognitiōis de ꝓ-
6o fundo ignorātie infideles piſcātes reduxerūt. Itē
Heb. 2. Quō nos effugiem⁹ ſi tantā neglexerim⁹ ſa-
lutē q̄ cū initiū accepiſſet enarrandi ꝑ dn̄m ab eis q̄
audierūt in nos cōteſtata eſt cōteſtante deo ſignis ꝛ
7o ꝓdigijs ꝛ varijs virtutib; ꝛc̄. Itē videt q̄ habeat
rōem Chriſ. ſuꝑ Ioh. ſuꝑ illō / A nazareth pōt aliq̄d
boni eē: dicit nathanael / in nō ſuſcipiēdo a nazareth
xp̄m eē eā q̄ illi erat circa ſcripturā diligētiā oñdit: ḡ
videt q̄ anq̄; credat articul⁹ ſcrutandū ſit ſcripture
8o teſtimoniū: ḡ h; rōnem. Itē Rom. 10. Fides aūt ex
auditu / audit⁹ aūt ꝑ verbū xp̄i. qđ exponēs Greg.
in moralib; dicit: Intellectū dat dn̄s de auditis men
tē illuſtrat: ḡ neceſſariū eſt audiri ꝛ illuſtrari mente

anteq̄; credat. Itē Pe. rauēnas archieps̄: Nō eſt 9o
tutū credere ſine rōne. Itē Aug⁹ ad paulinū: Cre- 10
dim⁹ illa q̄ abſunt ſ; videt idoneū q̄ eis teſtimoniū
ꝑhibet. Itē ibidē: In his q̄ vidim⁹ vel videm⁹ nos 11o
ipſi teſtes ſum⁹: in his aūt q̄ credim⁹ alijs iuuamur
teſtantib; ad fidē: ḡ videt ex his om̄ib; q̄ fides acci-
piat rōnē. S; ꝯtra / Chriſ. ſuꝑ Io. Omel. xxvij. ſu- Rōes i ꝯri
per illud: Si terrena dixi vobis ꝛ nō creditis ꝛc̄. di um / p̄ma.
cit ſic: Nā cū q̄dem q̄s grauet q̄ ꝑ intellectū ſuſcipe-
re eſt ꝛ nō facile recipiat decent vtiq; incuſat⁹ amen
tie. cū aūt nō ſuſcipiat q̄ ex cogitatiōe q̄dem non ſuſci
pere fide ꝟo ſolū infidelitatꝫ eſt accuſatio: ḡ fides nō
eſt ꝑ excogitationē. i. ꝑ rōnem: q; hoc vocat excogi-
tationē ꝑ totū librū. Itē in Omel. eadē p̄ma: Ui- 2a
des q; fide vbiq; opus eſt. crucē ei fontē vite eſſe ait
qđ excogitatio q̄dē nequaq̄; facile ſuſciꝑet / ꝛ teſtant
adhuc gentiles deridētes / ſ; fides excogitationū im
becillitatē ſuꝑgrediens facile vtiq; id ꝛ ſuſcipit ꝛ de
tinet. Solō dōm vt ſup̄: Qm̄ fides nō habet meri- Solutio
tū cui humana rō p̄bet experimentū. Tñ diſtinguē- ad totū pre
dū eſt hic duplici diſtinctiōe q̄ꝝ vnā ponit Dam. iiij ter tres vl-
li. j. cap. ſc; q̄ q̄dā; fides eſt ex auditu ꝛ q̄dam eſt cha tias aucto-
riſma ſpūſcti: illa eſt q̄ ex auditu pōt habere rōnem ritates.
inductiuā nō ꝓbatiuā nō vt cōſentiat / ſed vt facili⁹
cōſentiat ei cui tñ ꝑ affectū eſt inclinat⁹ ꝛ parat⁹ con
ſentire. Chariſma aūt eſt lumē infuſum tendens in
primā veritatē / ꝛ hec nō h; rōnem inducentē / vt ita
dicam. Et vt hoc meli⁹ intelligat reſumendū eſt qđ
habitū eſt in p̄ceden. diſtinc̄. vbi diffinit credere ab
Aug. q̄ credere eſt cū aſſenſiōe cogitare: vñ ex ꝑte co
gitatiōis admittit rōnem: q; ex ꝑte illa eſt ex auditu
Et hec rō quā admittit nō eſt ꝓbans ſed quaſi allu-
dens credito ad iocūditatē nō ad cōſenſū. ex ꝑte aūt
cōſenſus nō innitit niſi lumini infuſo. Aliā etiā diſti
ctionē ponit Petr⁹ in itinerario clementꝫ. ſ. q̄ fides
nō exigit ꝓbationē niſi vt ꝓbet ver⁹ eſſe ꝓpħa q̄ tra-
didit eam. ſi em̄ ille ver⁹ extiterit abſq; dubiō oīa q̄
docet vera erūt q̄uis q̄dam eaꝝ ꝓpter ſui altitudi-
nē nō intelligant. Scđm hec igit dōm ad primū q̄ Ad primū
loquit petrus de rōne fidem defendēte ꝛ inducente
nō fidē faciente in eo q̄ eſt fidelis. Per hoc pȝ ſolutō
ad oīa p̄terq̄; ad tres vltimas auc̄tates. Ad primā Ad 9m
illaꝝ dōm eſt q̄ Pet. rauēnas nō loquit ibi de cre-
dere fidei / ſed de credere iudicis in cauſis. Ad alias Ad 10m
duas dōm q̄ credere etiā nō ſic ibi ſumit ſic̄ i fide / ſ; et 11m
poti⁹ ſm̄ q̄ dicit cōſenſū iꝓbabilē qđ plēs teſtant.

Arti. II **An ſit laus fidei aſſentire ei qđ nō videt: et**
B **an ſit de rebus nō preſentibus.**

Einde querit de hoc qđ dicit ibi: [Hec ei eſt
d laus fidei ſi qđ credit nō videt ꝛc̄. ſ. a. S; cō Arg. p̄mo
tra / rōnē abnegare eſt abnegare lumē qđ de
us poſuit in nobis. vñ Ps̄. Signatū eſt ſuꝑ nos lu
men vult⁹ tui dñe. Itē hō cū in honore eſſet nō in- 2o
tellexit / cōparat⁹ eſt iumētis inſipiētib; ꝛ ſilīs fact⁹
eſt illis: ḡ videt q̄ abnegando rōem magis auerti-
mur a lumine dei q̄; cōuertamur ad ipm̄. Itē duo- 3o
rū ordinatoꝝ ad idē neutrū cōtrariat alteri: ſ; rō et
fides ſunt lumina ordinata ad idē. ſ. ad p̄mā ꝟitatē:
ḡ neutrū ꝯriat alteri: ḡ nō eſt laus fidei nō videre ꝑ
rōnē / ſ; poti⁹ hoc eſſet fidei vituperiū vt videt. Itē 4o
fides eſt cognitio enigmatica ꝛ ſpecularis: ḡ ſm̄ hoc
eſt imꝑfecta: ḡ indiget iuuamīe: ḡ nō debet eſſe laus
fidei credere qđ nō videt ſed poti⁹ fidei vituperium
Itē ſm̄ hoc poſſem⁹ credere q̄libet irrōabilia ꝛ po- 5o

ſtea dicere ꝙ hoc eſſet laus fidei: qꝛ irrõnabilia ſũt.
q̄ſtiuncula. Itẽ querit̃ q̄liter fides poſſet eſſe argumentũ nõ viſoꝝ cũ deficiat apparẽtia in fide ſm ꝙ eſt ex pᵱte: qꝛ ẽ
Ar̃ pᵱmo ꝯ in enigmate ⁊ in ſpeculo: Uidet̃ eni̇̃ ꝙ nullo mõ cũ omẽ arguẽs mentẽ ꝑ ſe lumĩe ſuo cõicat mentẽ: et tñ fides habeat lumẽ obumbratũ / nõ videt̃ mentẽ poſ
Solõ ſe arguere de incognitis. Si forte dicas ꝙ fides ẽ argumentũ de nõ viſis: ⁊ hec eſt laus eiꝰ: qꝛ facit ea videri nõ mõ: ſꝫ qñqꝫ in futuro ꝑ ſpẽm ꝯtẽplabimur
Obiectio ꝯ ſolõnem Cõtra / minor cognitio nõ eſt argumẽtũ maioris cognitiõis. fides aũt eſt infra intelligentiã ⁊ viſionem veritatis / vt dicit Hugo: ḡ nõ eſt argumentũ illius.
Sol. alioꝝ Ad hoc q̄dam dicũt ꝙ inferior cognitio põt bñ argumentũ eſſe ſuperioris / ſicut videmꝰ ꝙ experimentũ eſt cognitio in ſingularibꝫ accepta: ⁊ tñ arguit iuuando ad cognitionẽ pᵱncipioꝝ / ⁊ qȯ in ſenſu cognoſcit̃: qꝛ hoc in intellectu ꝑcipit̃ ꝓpt̃ q̄d: qꝛ principiũ ẽ
Obiectio ꝯ ſolõnem notũ ꝓpt̃ ſeipm̃. Sꝫ contra / iſta acceptio ꝓpt̃ q̄d in pᵱncipiis aut eſt vi ſenſus aut vi ĩtelligẽtie ſeꝑantis principia ab appẽditiis materie in quibꝫ ſenſibil' cognitio accipit ſolũ: qꝛ ſi dicas ꝙ vi ſenſus: cõtra / ꝓpt̃ qȯ vnũqȯqꝫ eſt tale idem magis tale: ḡ ſi ꝓpt̃ q̄d ſcit̃ in intellectu ꝓpt̃ cognitionẽ ſenſibilẽ / illa magis ſciet̃ ꝓpter q̄d: ⁊ hoc abſurdũ eſt: qꝛ nõ relucet ꝓpter q̄d in nõ ſeparata plene a materia. Si aũt vi intelligentie tunc falſa eſt ſil'itudo: qꝛ tunc nõ iuuat ad cognitionẽ ꝓpter q̄d ſenſibliũ experimentũ / niſi inducendo ⁊
Solõ. nõ manifeſtãdo lucẽ ipam. Solõ dicendũ ſine pᵱiudicio ꝙ laus fidei eſt aſſentire ei qȯ nõ videt̃: nõ tamen cõtra rõnem. Aliud eſt eni̇̃ eſſe ſup̄ rõnem / ⁊ aliud eſt eſſe contra rõnem. Auctoritas eni̇̃ reuelatiõis cui ĩnitit̃ cogitatꝰ fidei ſm ꝙ eſt ex auditu eſt ſup̄ rõnem / ſed nõ cõtra rõnem: ⁊ ſm illũ cogitatũ eſt articulus: ⁊ iȯ nõ audemꝰ aliq̄d dicere aut cogitare (vt dicit Dyoꝰ) p̄ter ea q̄ nobis in ſacris eloquiis ſũt ex
Ad pᵱmũ et 2m preſſa. Dicendũ igit̃ ad primũ ꝙ nõ abnegamꝰ rõnem ſm ꝙ lumen eſt: nõ aũt eſt lumen niſi iuuata reuelatiõe ⁊ auctare: ſꝫ abnegamꝰ eã ſm ꝙ eſt ceca et
Ad 3m ſenſibꝰ ⁊ fantaſiis obumbrata. Ad aliud dȯm ꝙ fides ⁊ rõ ordinant̃ ad idem / ſꝫ in omĩbꝫ vbi duo ordinant̃ ad idẽ tertiꝰ corrigit errorẽ ĩcertioris / ita fides corrigit rõnem: ⁊ ideo hoc mõ nõ abnegat̃ rõ ſm ꝙ ꝓcedit in primã veritatẽ: qꝛ tunc ſupponit principia
Ad 4m fidei / ⁊ nõ deflectit̃ ꝑ fantaſias erroris. Ad aliud dȯm ꝙ fides ẽ cognitio enigmatica / ſꝫ enigma ⁊ ſpeculũ habent in ſe duo. ſ. lumen ⁊ vmbrã: ⁊ ex pᵱte luminis eſt argumentũ: fides autẽ ex pᵱte vmbre facit ad meritũ ſtatus iſtiꝰ: ſed ſi eſſet adeo vmbroſa ꝙ nõ ſufficient̃ oſtenderet creditũ ſm ſtatũ meriti tũc eſſet
Ad 5m. verũ ꝙ indigeret iuuamine. Ad aliud dȯm ꝙ hoc nõ ſequit̃: nõ eni̇̃ fides eſt de irrõnabilibꝫ ſꝫ potiꝰ de his q̄ ſunt ſup̄ rõnem ꝓbatã reuelatiõe ⁊ lumine dei intus infuſo: hãc ꝓbationẽ nõ reſpuit fides: qꝛ ipſa illo mõ probat nõ ꝓbat̃ / qꝛ ipa eſt lumen infuſũ no
Ad q̄ſti. cũ obiecto. bis arguens mentẽ ⁊ cõuincẽs de eternis. Ad aliud dȯm ꝙ ſupra in explanatiõe diffinitiõis apl'i reſponſum eſt: qꝛ nõ deficit fidei apparẽtia illa qua arguit ex informatiõe ꝑ tentionẽ in veritatẽ: immo ſic eſt certior omĩ arte: ⁊ iȯ licet apparẽtia rõis deficiat
ad obiectõꝫ ꝯ pᵱam ſolõꝫ nõ tñ deficit certitudine maior cũ rõe. Ad aliud qȯ obiicit̃ cõtra ſolõnem dȯm ꝙ minor cognitio bñ poteſt eſſe argumentũ maioris / nõ q̄d ſit / ſꝫ qꝛ ſit: ⁊ hoc mõ arguit fides cognitionẽ eternoꝝ / vt magr̃ expoſuit in fine ꝓcedentis diſtinctiõis. Quid eni̇̃ illa viſio ſit / oculus nõ vidit / nec auris audiuit / nec in cor hoĩs aſcendit: vñ ꝑ fidẽ nõ cognoſcit̃ q̄d ſit niſi impfecte. ſ. qꝛ ẽ inexplicabil' ⁊ inenarrabil' ⁊ hmõi. Ad ad obiectõꝫ ꝯ 2am ſolõꝫ
id qȯ obiicit̃ de alia ſolõe videt̃ mihi ſtare ꝙ ſenſibilis cognitio (vt mihi videt̃) nõ facit apparere ꝓpt̃ q̄d in pᵱncipiis / ſed potiꝰ abſtrahẽs intellectꝰ nõ ꝓbans qꝛ ꝓbari nõ poſſunt: q̄ priora non habent.

An fides põt eſſe de rebꝰ preſentibꝰ: cũ tamen viſio euacuat fidem. Arti. III

E

Einde querit̃ de hoc qȯ dicit ibi: [Alibi dicit
D Augꝰ fidem eſſe de rebꝫ p̄ſentibꝫ ⁊c̃. ſ̄. b. Ergo videt̃ ꝙ viſio nõ euacuabit fidẽ: qȯ eſt cõtra apl'm. 1. Coꝝ. 13. Cũ venerit qȯ ꝑfectũ ẽ euacuabit̃ qȯ ex pᵱte eſt. Cõſtat aũt ꝙ fides ſit ex pᵱte cum ſit ſpeculũ in enigmate. Solõ dȯm ꝙ vocat fidẽ h̄ genus ſiue ſubam fidei que eſt viſio veritatis. hec eni̇̃ cõtrahit̃ ad ſpeculũ ⁊ enigma vt ad differentiã cõſtitutiuã / ⁊ tũc facit fidem vel aſpectũ / ⁊ tũc facit viſionem q̄ eſt tota merces eo ꝙ nõ eſt ſola viſio extrinſecus ſe ſpargẽs ſup rẽ ſꝫ potiꝰ viſio amati ⁊ habiti. Solõ

Si petrus habuit fidẽ paſſiõis qñ vidit hoĩem illũ pati.

Si vero querit̃ vtrũ petrꝰ fidem paſſiõis habuerit: cũ hoĩem xp̄m oculis pati cernebat. Dicimus eum fidem paſſiõis habuiſſe nõ in eo ꝙ credebat hoĩem pati: qꝛ hoc videbat: ſꝫ in eo ꝙ credebat deũ eſſe qui patiebat̃. Non eni̇̃ virtus fidei erat ꝙ credebat̃ homo pati ⁊ mori qȯ iudeus cernẽs credebat: ſꝫ ꝙ credebat̃ deus eſſe qui patiebat̃. Uñ Augꝰ ſuper illũ pſalmi locũ: Reſpondit ei in via virtutis ſue. Laus fidei eſt nõ qꝛ credit hoĩem illum mortuũ qȯ ⁊ paganus credit: ſed qꝛ credit eum glorificatũ ⁊ verũ deũ. Credit ergo fides deũ mortuũ ⁊ hoĩem glorificatũ. Non ergo fuit Petro fides credere hominẽ illum mori qȯ oculis cernebat: ſꝫ credere deũ eſſe qui moriebat̃. Nec nobis etiam fides in hoc meretur ꝙ credimus hominẽ illum mortuũ quod ⁊ iudeus credit: ſed quia credimꝰ hominẽ deum mortuũ eſſe.

Quid ſit articulus fidei ſm diffinitionẽ. Arti. IIII

D

Einde querit̃ de hoc qȯ dicit [Si vero querit̃
D vtrũ petrꝰ fidem paſſiõis habuerit. Rõne cuiꝰ eſt hic q̄ſtio magna de articul' fidei. Circa quã ꝓpter cõpendiũ queremꝰ q̄nqꝫ ꝓbleumata. ſ. q̄d ſit articulꝰ diffinitiõe. ſcȯo q̄d ſit re. tertio de nũero articuloꝝ ſm vtrũqꝫ ſymbolũ. quarto de differẽtiis ſymboloꝝ. quĩto aũt ⁊ vltimo ſi aliq̄ teneamur credere q̄ nõ ſunt articuli / ⁊ ſi ſic q̄liter ſe illa habeãt ad articulos fidei. Ad primũ ꝓcedit̃ ſic: Dicit Richardꝰ de ſanc. vict. ꝙ articulꝰ eſt indiuiſibil' v̄itas Definitõ. 1.
de deo artans nos ad credendũ. Iſidorꝰ autẽ dȯ ſic 2a
diffinire: Articulꝰ eſt ꝑceptio diuine veritatis tendẽs in ipam. Quidã etiã magiſtroꝝ Hugoni attribuũt 3a
iſtã: Articulꝰ eſt natura cũ gratia: q̄ tñ vt ꝓponit̃ in li. ſuo nõ inuenit̃. Obiicit̃ aũt cõtra primã ſic: qꝛ cũ Ar̃ pᵒ ꝯ pᵒꝫ
dicit̃ / indiuiſibilis veritas: ſenſus eſt in quo ſtat di

uiſio ſymboli. Sũt aũt ſm diuerſa ſymbola diuerſe diuiſiões: ⁊ vnũ qũqꝫ diuidit̃ in vno qđ nõ diuidi
tur in alio: ꝰ videt̃ ꝙ ꝑ aliquã cãm in plura poſſit diuidi arti-
2o culꝰ. P. articulꝰ eſt iũctura membri cũ membro: er
go videt̃ potiꝰ dicere id in quo nectunt̃ credibilia ꝙ̃
3o id in qđ reſoluunt̃ ꝑ diuiſionẽ. P. dicit Augꝰ ꝙ ſe
quens membrũ vim ſui motꝰ habet in articulo: cuꝫ
igit̃ ab habitu ſit motꝰ in credibile videt̃ potiꝰ fides
ꝗ̃ credimꝰ habere rõnem articuli ꝙ̃ fides q̃ eſt id qđ
4o credimꝰ. P. nõ videt̃ generalit̃ verum eſſe qđ dicit̃
de deo. Carnis reſurrectionẽ em̃ eſt articulꝰ / ⁊ non
5o eſt de deo / vt videt̃. Itẽ ſcrãm eccl'iam catholicã / et
6o hmõi. Itẽ falſum videt̃ qđ dicit / artãs nos ad cre-
dendũ. Si em̃ dicat̃ artatio ꝑ modũ inclinatiõis na
ture / ſicut virtꝰ artat̃ ad actũ ⁊ obiectũ / tũc potiꝰ cõ
7o uenit fidei q̃ credit̃ ꝙ̃ fidei que credit̃. Si aũt dica
tur artatio ꝑ modũ veritatis apte q̃ cõuenit intelle
ctũ iterũ falſum eſt: q⁊ potiores articuli cũ ſint ꝯtra
principia rõnis / magis vident̃ arcere a credendo ꝙ̃
Rñ pº ɔ̃ ſecundã diffinitionẽ. ad credendũ. Eodẽ mõ obiicit̃ de ſcđa q̃ eſt Iſidori.
Articulꝰ em̃ nõ eſt ꝑceptio veritatꝭ: ſꝫ potiꝰ ꝑceptio
vmbre veritatis ⁊ ſpeculi. Itẽ phĩ q̃dam habebãt
2o quandã ꝑceptionẽ veritatis tendentẽ in ipam veri-
Solo tatẽ: ꝰ videt̃ ꝙ ipſi habebãt articulos. Si aũt di-
Inſtantia cas ꝙ intelligit̃ de tentione amoris: hoc nõ põt ſta-
re: q⁊ ſic ex̃ns in peccato mortali q̃ credit fide infor-
Deſtia de finitione. mi oĩs articulos nõ haberet fidẽ qđ falſum eſt. De
diffinitiõe mgr̃i Hugo. nolo obiicere: q⁊ ſunt verba
ficta ⁊ ſibi falſe impoſita / vt poſtea patebit cũ pone-
Solo mus ſua verba q̃ dicit de hoc. Solo dõm ꝙ Ri-
chardꝰ diffinit fidem q̃ credit̃. i. articulos ꝑ formaꝫ
⁊ materiã ꝓpriã ⁊ actũ. Forma ei q̃ eſt vt genꝰ eſt ve-
ritas: q̃ aũt eſt vt differẽtia cõtrahens ẽ indiuiſibil'.
materia aũt eſt de deo: q⁊ niſi ſit veritas indiuiſibi-
lis in tali obiecto qđ eſt deꝰ nõ eſt articulꝰ / qđ ptꝫ ꝑ
diffinitionẽ eius qđ eſt credere / q̃ cõmunit̃ ponit̃ ꝙ
credere eſt aſſentire pme veritati ꝓpter ſe ⁊ ſuꝑ oĩa
nulli aũt veritati aſſentit̃ abſolute ꝓpter ſe niſi veri-
tati diuine ita ſcꝫ ꝙ li ꝓpter ſe dicat cãm efficientẽ ⁊
finalẽ ⁊ formalẽ. Efficientẽ / q⁊ ipa efficiente ⁊ nõ ali
qua nr̃a rõne credamꝰ ei ⁊ ꝓpter ipam nõ ꝓpter ali-
q̃d aliud: q⁊ nulla veritas eſt poſt eã potior ea. For-
malẽ aũt dicit: q⁊ nõ ꝓpter aliud credimꝰ nec ꝑ aliđ
ſicut in methaphiſic' ꝑncipiis credimꝰ veritati prin
cipioꝝ ꝓpter diuinã lucẽ in eis q̃ facit ea vera effecti
ue: ſed prima veritas nõ eſt facta ab alia. Effectiuũ
ãt tãgit dicẽs artãs nos ad credẽdũ. Illa ãt q̃ ẽ Iſi
dori tãgit formã ⁊ actũ ⁊ ñ ita nois ꝓprietatẽ: q⁊ nõ
Ad pmũ qđ eſt ɔ̃ primã definitionem. ponit id qđ eſt ꝓpriũ nois diffiniti vt artare ⁊ eſſe in
diuiſibilẽ qđ tñ ſonat articulꝰ. Ad primũ igit̃ dicẽ
dũ ꝙ diuiſio ſumit̃ duobꝰ modis. ſ. ſm actũ diuidẽtꝭ
⁊ ſm actũ diuiſibil' ſm actũ diuidentꝭ multiplicant̃
articuli in ſymbolo aplo᷑: ⁊ iõ remanẽt q̃dam indi-
uiſa q̃ diuidi pñt ſm aptitudinẽ rei vt infra patebit
et vtroqꝫ mõ cõiter quo ad diuerſa ſymbola dat̃ dif
finitio. ſ. vt ꝑpoſitõ priuatiua in q̃buſdã priuet actũ
diuiſionis ſolũ / ⁊ in q̃buſdã actũ cũ potẽtia. ⁊ q̃re hꝰ
Ad 2m fiat infra explicabit̃ cũ tractabit̃ de differẽtiis ſym-
boloꝝ. Ad aliđ dõm ꝙ articulꝰ habet duplicẽ ac-
ceptionẽ. ſ. materialẽ: ⁊ ſic articulꝰ eſt membrũ colli
gatũ / et formalẽ / ⁊ ſic articulꝰ eſt membroꝝ colliga-
tio / ⁊ vtrũqꝫ cõuenit / ſꝫ primũ reſpectu ptiũ / ⁊ ſic ac-
cipit̃ a richardo articulꝰ. ſecundũ aũt cõuenit reſpe

ctu totiꝰ ſymboli / ⁊ ſic nõ accipit̃ ab ipo: q⁊ in ſymbo
lo tota colligatio eſt articuloꝝ materialiũ ⁊ iunctu-
ra vniꝰ cũ alio. Ad aliđ dõm ꝙ motꝰ fidei incipit a Ad 3m
veritate articuli ⁊ nõ ab habitu: veritas em̃ articuli
facit habitũ ſui ſiĺitudĩe in aĩa / ⁊ facit illũ habitũ tẽ-
dere in eandẽ veritatẽ / vt ſic ſit motꝰ mobilis a pma
veritate incipiẽs / ⁊ ꝑ articulũ pme veritatꝭ in eãdẽ
tendẽs vt cõcludat̃ circulꝰ egredientꝭ radĩj ab et̃no
in ꝑpalẽ aĩam iuſti / ⁊ ꝑ veritatẽ articuli in eternã veri
tatẽ / ſicut dicit Dyoꝰ in primo cele. ierar. Oĩs pa
tremoto manifeſtatiõis luminũ ꝓceſſio iterũ vt vi-
uifica virtꝰ nos replet ⁊ cõuertit ad cõgregantꝭ pa-
tris vnitatẽ ⁊ deificã ſuꝑſimplicitatẽ. Ad aliud di- Ad 4m
cendũ ꝙ oĩs articulꝰ eſt de deo: nõ ei credimꝰ (vt et 5m
dicit Dam.) reſurrectionẽ futurã niſi diuina verita
te ⁊ iuſtu: et iõ ꝓmiſſa reſurrectio diuine veritatꝭ eſt
effectꝰ / ⁊ ſil'r eccl'ie non vnit̃ nec pctã remittunt̃ nec
baptiſma valet nec cetera ſacra / niſi diuina veritate
hoc ogante ꝑ ſpm̃ ſanctũ: ⁊ ſic facile eſt oẽs in diui-
nã veritatẽ reducere. Ad aliud dõm ꝙ artatio iſta Ad 6m
eſt ꝑ mediũ luminis ſimplicꝭ a q̃ ꝓcedit lumen fidei
qđ eſt habitꝰ: ⁊ iõ articuli veritas ſm naturã prior
artat. Ad aliđ dõm ꝙ hoc argumẽtũ ꝓcederet ſi ar- Ad 7m
taret ſm cõplexiõis habitudinẽ: dictũ eſt aũt ſuꝑ ꝙ
nõ ſꝫ potiꝰ in modũ nature cõuincentꝭ ex vi luminis
ſimplicꝭ doni ipm intellectũ vt tendat id qđ credit.
Ad id qđ obiicit̃ cõtra dõm ſm aliã diffinitionẽ ꝙ Ad id qđ ẽ ɔ̃ ſcđam definitionem.
nõ habuerũt ꝑceptionẽ diuine veritatꝭ phĩ niſi ma-
terialit̃ ſꝫ humana erat q⁊ ꝑ naturales rõẽs: nec ten
debat in veritatẽ in modũ nature rõni cõſentanee ſꝫ
potiꝰ ꝑ modũ cõſenſus ex rõne. Ad aliud dõm qđ Ad inſtãtiã
obiicit̃ de falſo xp̃iano ſupra reſponſũ eſt ꝙ fides in-
formis quantũ eſt de ſe tendit / ſꝫ nõ ſequit̃ eã ſubie-
ctũ. Ad diffinitionẽ Hug. dõm ꝙ ſua verba q̃ po- Ad tertiam definitiões
nit in. x. pte lib. ſacroꝝ: vñ q̃dam ſignant illã diffi-
nitionẽ. dicit em̃ ſic: Duo ſunt fidei ꝓpoſita credenda
creator ⁊ ſaluator: ⁊ q̃ ꝑtinent ad creatorẽ ⁊ q̃ ꝑtinẽt
ad ſaluatorẽ ſil'r creator ⁊ q̃ ꝑtinent ad creatorẽ. hec
eſt vna ps fidei ſaluator: ⁊ q̃ ꝑtinent ad ſaluatorem
hec eſt altera. in prima diſcernit fides inter creatorẽ
⁊ oꝑa ſua. in ſcđa pte diſcernit fides inter ſaluatoreꝫ
⁊ ſacramẽtalia. Ad creatorẽ ꝑtinent oꝑa cõditiõis q̃
ſex diebꝰ facta ſunt. Ad ſaluatorẽ ꝑtinent oꝑa reſtau
ratiõis q̃ cõplent̃ ſex etatibꝰ. Prima ps fidei ſpectat
ad debitũ nature. ſcđa ps fidei ſpectat ad debitũ gra
tie. illa credere debemꝰ: q⁊ ꝑ naturã cõditi ſumus.
iſta credere debemꝰ: q⁊ ꝑ gratiã reparati ſumꝰ. Ex
hoc accipit̃ ꝙ ipe intendit ꝙ in ſymbolo q̃dam arti-
culi exprimũt oꝑꝰ inſtaurãs naturã: ⁊ quidã oꝑꝰ in
ſtaurans grãm: ⁊ non intendit articulũ diffinire / ⁊
tunc planũ eſt qđ querebat̃.

An articulꝰ ſit q̃d cõplexũ vl' incõplexũ. Arti. V

E
Ecundo q̃rit̃ q̃d ſit articulꝰ re / vtrũ. ſ. cõple- Arg. pmo
xũ vel incõplexũ / videt̃ aũt ꝙ ſit incõplexũ vt
paſſio ⁊ reſurrectio ⁊ hmõi. fides em̃ eſt ſim-
plex lumen / vt ꝓbatũ eſt ſuꝑ ſm Dyoꝰm: ꝰ eſt ſimpli- 2o
cis ⁊ nõ cõplexi. Itẽ in deo nl'la eſt ꝯplexio: cũ igit̃ 3o
articulꝰ ſit de deo vr̃ ꝙ nõ ſit cõplexꝰ. Itẽ articulꝰ
diffinit eſt eſſe indiuiſibilis veritas de deo: ꝰ nõ po
teſt eſſe cõplexꝰ: q⁊ nihil cõplexũ põt eſſe indiuiſibi- 4o
le. Itẽ ſi eẽt cõplexꝰ articulꝰ ita ꝙ enũciabilia eẽnt
articuli tũc tempꝰ eſſet de eſſentia articuli: ſit ꝰ xp̃s
paſſus in a inſtanti: ꝰ aliud tempꝰ faceret aliud enũ

ciabile ſi paſſus eſſet in b:nõ eſſet hoc articulꝰ.ſ.xp̄m
5o paſſum eſſe in b. P̄.cū tempꝰ ſub certa dr̄ña ſit de
eſſentia articuli nõ eēt verū qđ dicit Augꝰ in ſequē/
ti diſtin.ꝙ tp̄a variata ſunt.fides aūt immutata ꝑ/
manſit/⁊ ſic moderni ⁊ antiqui nõ haberēt eandē fi/
Rões ĩ ꝯri dē quo ad articulos. Sꝫ cõtra/cõſenſus nõ eſt ni
um/prima. ſi incõplexū.in articulū aūt eſt rõis cõſenſus ⁊ fidei
ꝗ ip̄e nõ eſt incõplexꝰ ſꝫ cõplexꝰ:ꝙ aūt fides ſit con/
2a ſenſus ſupra habitū eſt a Dam̄. Itē ſm hoc videt̃
ꝙ iudei ꝗ credūt xp̄i incarnationē crederēt articulū/
3a licet credāt eā futurā nos aūt p̄teritā. Itē ſm h̄ ſi
articulꝰ eēt ſimplex nõ deberet relinqui ꝓ heretico/
ꝗ crederet xp̄i incarnationē/ nõ aūt xp̄m incarnatū
ꝗ cū falſa ſint/videt̃ ꝙ articulꝰ ſit enunciabile ⁊ non
Obiecto ꝑ res. Sꝫ adhuc obijcit̃ cõtra hoc ꝓ p̄ma ꝑte ꝙ ſi ar/
p̄ma ꝑte. ticulꝰ eſſet enunciabile cornelıꝰ ꝗ nõ credidit xp̄m in
carnatū nõ erat iuſtificatꝰ ꝑ fidē:qꝛ charitatē nõ po
tuit habere ſine fide.⁊ elyne ⁊ orões eiꝰ exaudiri nõ
potuerūt ſine fide:qꝛ ſine fide impoſſibile eſt placere
deo. Si aūt dicas ꝙ habuit fidē de xp̄o iam incar/
nato ⁊ paſſo tunc fruſtra miſſus eſt petrꝰ ad euange
Solutio liſandū ei. Solutio ſine p̄iudicio dico ꝙ tempꝰ de
terminatū nõ eſt de eſſentia fidei quo ad articulos/
tm̄ bn̄ cõcedo ꝙ cõplexio ꝗdam eſt de eſſentia articu/
li:⁊ hoc põt patere hoc mõ.in om̄i em̄ articulo ſubij
cit̃ diuina veritas ꝗ determinat̃ ſm diuerſa cõueni
entia eſſentie ⁊ ꝑſonis: ⁊ quo ad diuerſos effectꝰ ad
inſtaurationē nature ⁊ reſtaurationē gratie ꝑtinen/
tes.hec aūt determinatio veritatis diuine nõ põt a
nobis ſignificari niſi ꝑ cõpoſitionē/licet ſine cõpoſi/
tiõe media ſit in ſe ad illa determinata/ſicut ſi debe/
at ſignificare albū in ſuꝑficie eſt quidē albū in ſuꝑfi/
cie ſine medio aliꝗ ĩ ſuꝑficie tm̄ a nob nõ ſignificat̃ in/
eſſe ſine nota cõpoſitõis.Dico ꝗ ꝙ vnū in alio deter
minans.ſ.in determinato ſupponit̃ in articulo: ſed
nota cõpoſitiõis quā apponit actus anime ſignan/
tis cuiꝰ eēntialit̃ eſt certa differētia tē̄pis meo iudi/
Ad primū cio nõ eſt de eſſentia articuli. Dõm ergo ad primū
ꝙ licet lumen ſimplex ſit fidei/tm̄ qꝛ eſt per modū in
clinantis ad cõſenſum:ideo exigit cõplexionē in ar/
ticulo/ſed nõ illā que facit enunciabile in certa diffe
Ad 2m rentia tp̄is. Ad aliud dicendū ꝙ licet in deo nulla
ſit cõplexio ſm rem: ē tm̄ ſm modū ſignificandi quo
rundā articuloꝝ/vt cū dr̄ deꝰ trinus ⁊ vnꝰ:⁊ gratia
quorundā etiam propter effectꝰ diuerſos: et gratia
Ad 3m aliquoꝝ ꝓpter naturā vnitā xp̄o. Ad aliud dicēdū
ꝙ articulꝰ dicit̃ veritas indiuiſibil̃:qꝛ ſtat diuiſio in
Ad 4m. eo credibiliū nõ qꝛ ſit in cõplexiõe omnino. Ad ali/
et 5m ud dicendū ꝙ enūciabile meo iudicio nõ eſt articulꝰ
Ad p̄mā rõ ſꝫ res cõplexa ordinata ad omne tempꝰ. Ad id qđ
nē ĩ ꝯriū. cõtra obijcit̃ etiā reſpondere oꝑtet/qꝛ cõſenſus non
querit niſi cõplexā rem:⁊ circa illā ipſe ponit modū
cõpoſitionis que determinat̃ illo vo cui ꝯſenſit ra/
tio cõponens/qđ licet verū ſit in re ip̄a/tm̄ ſicut in cõ
poſitionē faciente eſt in aīa/ vt dicit ph̄us in fine ſe
Ad ſecūdā ⁊ xti prime ph̄ie. Ad aliud dicendū ꝙ nos non tene/
et tertiā. mur tm̄ credere articulū/ſed ea ꝗ determinata ſunt
circa articulos ex p̄dicatiõe apl'oꝝ/⁊ hec reſpiciūt fi/
dem ex ꝑte illa que eſt ex auditu.multi ei ex determi/
natiõe tp̄is ⁊ p̄dicatõe auditui fidei accedūt ⁊ acceſſe
runt licet nõ ſit de ſubſtantia articuloꝝ: per hoc eti/
Ad obiectō am patet ſolutio ad ſequēs. Ad id qđ obijcit̃ de cor
nē ꝗ ē ꝯ pri/ nelio dicendū ꝙ in illo tp̄e qñ tempꝰ non erat deter
mā ꝑtem. minatū /nec ſm ſtatū etatū mundi/nec ſm ſtatū pro

ph̄etie/nec ex p̄dicatiõe apl'oꝝ potuerunt ſe quidam
habere ad omnē differentiā tp̄is ſub diſtinctiõe: ſed
modo non eſt ita:qꝛ tempꝰ eſt determinatū ſm cur/
ſum etatū et nūerū ꝓph̄etie Danielis:⁊ in omnē ter/
ram exiuit ſonus eorum.

Queritur de numero articulorum ſcđm vtrunqꝫ ſymbolum. Arti. VI f

Tertio querit̃ de nūero articuloꝝ ſm vtrūqꝫ
t ſymbolū.ſ. Nycenū ⁊ apl'oꝝ/videt̃ autē p̄mo Arg. p̄mo
eſſe diminutꝰ nuumerꝰ a numero articuloꝝ
ſymboli Athanaſij:qꝛ ſicut om̄ipotētia exprimit ar/
ticulū/ita etiā de ꝓprietatibꝫ diuinis eſt om̄iſcientia
⁊ dei bonitas/⁊ tm̄ nõ ponunt̃ ꝓ articulis. Item 2o
in ſymbolo Athanaſij dicit̃:om̄ipotens pat̃/filiꝰ ⁊c̄
et immenſus pater ⁊c̄.⁊ increatꝰ pater ⁊c̄.et nihil il
loꝝ exprimit̃ inter articulos niſi tm̄ om̄ipotētia:er/
go videt̃ eſſe diminutꝰ. Item dicit̃/ dñs pater/do 3o
minus filiꝰ ⁊c̄. Item ſimilit̃ cū ꝓprietates ſint in ꝑ/ 4o
ſonis diuinis quibꝰ ꝑſone diſtinguunt̃/ videt̃ ꝙ de
illis debuerit eſſe aliquis articulꝰ/cum nullꝰ pona
tur in altero ſymboloꝝ videt̃ eſſe numerꝰ diminutꝰ
Item circa vnionē naturarū in xp̄o multiplex fuit 5o
error/alijs dicentibꝫ naturas eſſe cõfuſas/alijs aūt
permixtas/alijs ꝙ tranſiuerūt in ſeinuicē/⁊ cū arti/
culus fidei ſit ad excludēdos errores debuimꝰ mul
tipl'es habere articulos circa modū vnionis ꝗꝫ ha 6o
bemꝰ. Itē p̄terea querit̃ de diuiſiõe quā fere om̄s
cõiter ponūt mgr̄i/duoꝝ.ſ.ſymbolorū:nam in vno
ſymbolo.ſ.apl'oꝝ ponit̃ ꝓ vno articl'o/ Credo ĩ deū
patrē om̄ipotentē creatorē celi ⁊ terre. Si ꝗ hec ē in/
diuiſibilis veritas tūc nõ debet diuidi/ ⁊ tm̄ diuidit̃
in ſymbolo nyceno:⁊ ponit̃ ꝓ duobꝫ.in illo em̄ ſym
bolo primꝰ articulꝰ eſt/Credo in vnū deū.Secun/
dus eſt/patrē om̄ipotentē factorē celi et terre viſibi/ 7o
liū oīm ⁊ inuiſibiliū: ꝗ videt̃ ꝙ alterū erret. Itē in
ſymbolo apl'oꝝ vnꝰ indiuiſus articulꝰ eſt/Qui cõce
ptus eſt de ſpirituſancto natus ex maria virgine:et
hoc iterū in ſymbolo Nyceno ponit̃ ꝓ duobꝫ/ ita ꝙ
vnus ſit de xp̄i cõceptiõe/alter de xp̄i natiuitate. P̄ 8o
videt̃ ſi diuidit̃ in Nyceno ſymbolo articulꝰ de na/
tiuitate in duos ꝓpt̃ duas natiuitates.ſ.in vtero ⁊
ex vtero ꝙ eadē rõne debeat diuidi articulꝰ paſſiõis
in ꝗnqꝫ.ſ.captus/exprobratꝰ/paſſus/mortuus ⁊ ſe
pultꝰ ſit/⁊ tm̄ hec om̄ia referunt̃ ad eundē articulū ĩ
vtroqꝫ ſymbolo. Itē in ſymbolo Nyceno nihil po/ 9o
nit̃ de deſcenſu ad inferos.Vñ etiā dicit Anſel.ꝙ fi ꝓbatio per
dem integre nõ cõtinet:ꝗ videt̃ ꝙ ſit diminutū p̄ci/ Anſelmū.
pue cū deſcenſus ad inferos ſm vtrāqꝫ diuiſionem
ponat̃ eſſe vnus articulꝰ. Itē in ſymbolo Nyceno 10
ꝓ duobꝫ articulis ponunt̃ deſcenſio ad inferna ⁊ re
ſurrectio a mortuis.in ſymbolo apl'oꝝ ꝓ vno: ꝗ vi/
det̃ ꝙ diuiſio altera nõ valeat. Itē in ſymbolo apo 11
ſtoloꝝ ꝓ duobꝫ articulis ponit̃/ſctām eccl'iam ⁊ ſan
ctorū cõmunionē:⁊ in Nyceno ponunt̃ hec duo pro
vno.ſ.Et in vnā ſanctā catholicā ⁊ apl'icam eccl'iam
cõfiteor vnū baptiſma in remiſſionē peccatoꝝ. h̄ em̄
totū ꝓ vno ponit̃ articl'o ĩ Nyceno/ ⁊ querit̃ quo iu
re cū apl'i diuiſerūt. P̄.cum nos habeamꝰ vnū arti 12
ticulū de vita eterna ⁊ credamꝰ etiā penas eternas/
videt̃ ꝙ debeamꝰ etiā hr̄e vnū de penis et̃nis. Itē 13
videt̃ a Caſſiano ⁊ Leone adhuc tertiū poni ſymbo
lū in quo inueniunt̃ ꝗdamꝗ in neutro illoꝝ cõtinen
tur/⁊ eſt anthyochene ſynodi:⁊ dic̄ ſic: Credo ĩ vnū

z ſolū verū deū patrē oīmipotentē viſibiliū z inuiſi-
biliū creaturarū creatorē. z in dn̄m nr̄m ieſum xp̄m
filiū ei⁹ vnigenitū z primogenitū oīmis creature ex
eo natū an̄ oīmia ſecula z nō factū deū verū ex dō ve
ro homouſion p quē z ſecula cōpaginata ſunt et oīa
facta. qui ꝓpter nos venit z nat⁹ eſt ex maria virgīe
z crucifixus ſub pontio pylato z ſepult⁹. tertia die
reſurrexit ſm ſcripturas z aſcendit in celos / z iterū
veniet iudicare viuos z mortuos zc̄. qꝛ alia nō mu-
14 tant a ſymbolo Nyceno. Itē addit in tertio articu
lo p̄mogenitū oīmis creature: z iſte articul⁹ in neu-
tro alioꝝ inuenit: ḡ videt eſſe diminutio in vtroqꝫ.
15 Item cū ſymbolū apl'oꝝ ſit editū ab ip̄is apl'is / vi-
det ꝙ qlibet fidei p̄dicator addere debuerit ſuā ſen-
tentiā / nulla aūt inuenit de Paulo z barnaba / q tn̄
ab ip̄o ſpūſancto electi ſunt: ḡ videt ſymbolū primū
17 obiicit̄ ō ſingul'ar ticul' de p°. eſſe diminutū. Itē obiicit de ſingulis articulis: nō
eim̄ videt articul⁹: Credo in vnū deū / cū hoc ſit etiā
a ph'is ꝓbatū neceſſarijs rōnibꝫ / ſicut patꝫ in prima
18 ph'ia Ariſto. Auicen. z alioꝝ ph'oꝝ. R. q̄re nō poni
tur ibi vnū ſimplicē deū / cū tn̄ ſimplicitas magis ſit
19 de ſcdo. ꝓpria deo q̄ꝫ vnitas. Item obiicit ſecūdo de hoc qđ
dicit / patrē oīmipotentē zc̄. Nō eim̄ oīmipotentia ſo-
lius patris eſt / ſꝫ cōmunit triū: ḡ videt ꝙ iſte articu-
lus qbuſdā poſſet eſſe occaſio erroris: ḡ male eſt po-
20 ſitus. Itē cū in ſymbolo antiocheno dicat / Crea-
torē viſibiliū zc̄. q̄re in Nyceno dr̄ factorē: cū tn̄ ma
21 de tertio gis creare ꝯueniens ſit oīmipotentie q̄ꝫ facere. Itē
obiicit de tertio: Et in vnū dn̄m zc̄. nō eim̄ ipſe ſol⁹
dn̄s eſt / vt dicit ſymbolū athanaſij / ſed dn̄s pat / do
22 min⁹ fili⁹ / dn̄s ſpūſanct⁹. R. mlt'e expoſitiōes po-
nunt ſpēalit circa hūc articulū. Dicit eim̄ / in vnū do
minū nr̄m ieſum xp̄m filiū dei vnigenitū: z ex patre
natū an̄ oīmia ſecula deū de deo lumē de lumine de-
um verū de deo vero. genitū nō factū cōſubſtantia-
lē patri p quē oīmia facta ſunt: z videt ꝙ oīmia ſequē
tia ſupflue addita ſunt: qꝛ cū dictū eſt filiū dei intel-
ligebat eſſe vnigenit⁹ z oīmia alia: z hoc ꝓbatū ē in
23 primo lib. diſtin. vj. ḡ videt eſſe ſupfluitas. Itē cū
ſequit: Qui ꝓpter nos hoīes z ꝓpter noſtraꝫ ſalutē
deſcēdit de celis / z incarnat⁹ eſt de ſpūſancto ex ma
ria virgine z homo fact⁹ eſt zc̄. videt multas habe-
re expſſiōes ſupfluas: qꝛ cū dixit / ꝓpter nos homīes
ſupfluū erat addere / z ꝓpter nr̄am ſalutē: qꝛ idem vi
24 det ſm intellectū. Itē idem videt deſcendiſſe z in-
carnatū eſſe: qꝛ conſtat ꝙ nō localit mot⁹ deſcendit /
ſicut ſupra diſtinc. xxij. ꝓbatū eſt: qꝛ deſcendit in na
25 tura diuina. z deſcēdere fuit viſibilē apparere ī car
ne. R. qđ ſequit / z homo fact⁹ eſt / nō videt exp̄me
re articulū ſpēalē aliū ab iſto: qꝛ idē eſt incarnari et
Sol'o hoīem fieri Si forte tu dicas ꝙ nō eſt articul⁹ ſpe-
Obiectio cialis. Cōtra hoc eſt: qꝛ tūc in Niceno ſymbolo defi
ceret articul⁹ q eſt de xp̄i natiuitate / q tn̄ ab omnibꝫ
ponit vn⁹ de ſeptē q filio attribuunt: de eo aūt qđ ſe
quit / Crucifix⁹ etiā ꝓ nobis zc̄. pri⁹ obiectū eſt vſqꝫ
26 ibi: Et ſepult⁹ eſt / vbi querit quare diminutū eſt ſic
ſymbolū Nicenū in deſcenſu ad inferos: z ſil'r ſym-
bolū anthiocenū / nō aūt ſymbolū apl'oꝝ. Itē de illo
27 Et reſurrexit prius obiectū eſt. Sꝫ querit cum int
reſurrectionē z aſcenſionē fuerit apparitio multifor
mis quare nō ponit aliqđ de illa inter articulos: qꝛ
apl's. I. ad Corin. 15. videt tangere int credēda q ip-
ſe fidelibꝫ tradidit ſic dicēs: Quia reſurrexit a mor-
tuis: z qꝛ viſus eſt cephe: z poſt hec. xj. deinde viſus
eſt pluſq̄ꝫ quingentis fratribꝫ ſimul / ex quibꝫ multi
manēt vſqꝫ adhuc: quidā aūt dormierūt: nouiſſime
aūt oīm viſus eſt z mihi. Item de hoc qđ ſequit in 28
ſequenti articulo: Et iterū ventur⁹ eſt cū gl'ia iudi-
care viuos z mortuos: z ſic videt nec ad naturā nec
ad gl'iam ꝑtinere / ſed ad ſeueritatē cum iudiciū tunc
fiat diſtrictū: ḡ ſm hoc nō debet eſſe articul⁹. Sil'r 29
obiicit de hoc qđ ſequit: Et in ſp̄m ſctm̄ dn̄m zc̄. z q̄
rit quare tāta expſſio facta eſt circa illū vt dicat do-
min⁹ z viuificans z mod⁹ ꝓceſſiōis z equalitas di-
gnitatꝭ eius z inſpiratio ip̄i⁹ in ꝓphetis. Sil'r que 30
eſt cauſa ꝙ in ſequenti articulo duo ſymbola apl'oꝝ
ſcꝫ Matthei q poſuit / ſanctā eccl'iam: z Symonis
qui poſuit / ſanctoꝝ cōmunionē / ponunt in nyceno
ſymbolo loco vnius articuli. et addit ibi: Cōfiteor
vnū baptiſma in remiſſionē pctōꝝ. hoc eim̄ a patribꝫ
nō ſine cauſa factū eſt. Sol'o dicendū videt ad pri- Sol'o
mū ꝙ ſymbolū apl'oꝝ habet diuiſionē in. xij. ſm nu
merū cōferentiū credēda: qꝛ. xij. illud ſymbolū edide
rūt q ſignificabant p. xij. boues mūdi ſulcos cōfrin-
gentes q ſuſtinebāt mare eneū / hoc eſt mundū: eneū
aūt ꝓpter reſonantiā cōfeſſiōis fidei in toto orbe fu-
turā. Iſti ſunt lapides de qbꝫ legit Joſue. 4. q electi
ſunt de iordane vbi manſit archa dn̄i z ſacerdotū pe
des ſteterūt: lapides inqꝫ articuli ꝓpter fidei ſolidita
tē: archa aūt xp̄us eſt in humanitate z deitate. Jor-
danis aūt ſcriptura vet. teſta. q tūc ſtetit. ſacerdotes
aūt ſtantes ſup articulos legifer z ꝓphete z patriar-
che q oīmes fidei articulis inniti fuerūt. de campo
aūt latiſſime p̄dicatiōis gentiū in. xij. repoſiti ſūt: qꝛ
in ſcriptura ve. teſta. retorti ſunt p cōfirmationē / vt
eſſet rota in rota / z exhibitio in ꝓmiſſione / z bn̄dictō Symbolū
filioꝝ in patribꝫ. diſtribuunt āt articuli ſm illā di- apl'oꝝ.
uiſionē ab antiquis ſic / vt vnus z prim⁹ attribuat
patri quē poſuit petr⁹ / z eſt iſte: Credo in deū patrē
oīmipotentē creatorē zc̄. Sex aūt attribuunt filio /
prim⁹ ſm generationē diuinā quē poſuit andreas.
z eſt iſte / Et in ieſum xp̄m filiū ei⁹ vnicū dn̄m nr̄m.
Scōs aūt ꝑtinet ad vtranqꝫ natiuitatē ei⁹ huma-
nā tam in vtero q̄ꝫ ex vtero: z hunc poſuit iohannes
cuſtos mr̄is generantꝭ: z eſt iſte: Qui cōcept⁹ eſt de
ſpūſancto nat⁹ ex maria virgine. Terti⁹ aūt ꝑtinet
ad ſacramentū paſſiōis ei⁹ ſm oīmia q circūſtabant
mortē ei⁹ ſicut eſt paſſio an̄cedens z mors ſequēs et
ſepultura q eſt officiū qđ mortuis exhibet / z hūc po
ſuit Jacob⁹ frat iohis / z eſt iſte: Paſſus ſub pontio
pylato crucifix⁹ mortu⁹ z ſepult⁹. Quart⁹ aūt ꝑti-
net ad ſacr̄m redemptiōis eoꝝ q erāt in inferni lym-
bo cōcluſi ſm quā ꝓphetauerat Zach. 9. Tu aūt in
ſanguine teſtamenti tui emiſiſti vinctos de lacu in
quo nō erat aqua: z hūc poſuit Thomas / z eſt iſte:
Deſcēdit ad inferna tertia die reſurrexit a mortuis:
Et cōiungit hic reſurrectio mortuorū cū deſcēſu ad
inferos: qꝛ iſte articul⁹ dicit totū qđ xp̄s meruit per
mortē ſuā: hoc aūt fuit redemptio in an̄ia q cōpleta
fuit p fracturā inferni in deſcenſu ad inferos z redē-
ptio in corpe q cōpleta eſt in reſurrectiōe p gl'iam cor
poris. p̄mū ꝓphetauerat dauid dicēs: Cōtriuit por
tas ereas z vectes ferreos cōfregit. ſuſcepit eos de
via iniqtatis eoꝝ. Scōm aūt dicit apl's: Saluato
rē expectam⁹ dn̄m nr̄m ieſum xp̄m q reformabit cor
pus humilitatis noſtre cōfiguratū corpi claritatis
ſue. nō eim̄ eſt hō pfecte redempt⁹ niſi ſaluet in corpe
z an̄ia. hūc aūt articulū cōuenient thomas poſuit q

cicatrices reſurgētis tetigit: ⁊ iō cert⁹ de reſurrectōne ⁊ potentiā deitatis cōfeſſus eſt in fractura inferni cū dixit/ dn̄s me⁹ ⁊ de⁹ me⁹. Quint⁹ autē ꝑtinet ad apertionē loci btītudinis vbi p̄curſoꝛ ꝓ nobis introiuit ieſus aſcendēs ⁊ pandēs iter ante nos/ ſicut p̄dixit Micheas. 2. ⁊ hunc poſuit Jacob⁹ minoꝛ dict⁹ frater dn̄i ꝓpter ſil'itudinē coꝛꝑis ⁊ religionis Et eſt iſte: Aſcēdit ad celos ſedet ad dexterā dei patris om̄ipotent̄. ⁊ dicit tria. ſ. ad celos/ vt oſtendat ad q̄d eſt aſcenſio ſm locū. ⁊ ſedet ad dexterā/ vt notet eū eſſe in potioꝛib⁹ bonis ſm humanitatē. ⁊ addit/ dei patris om̄ipotētis/ vt notet̄ eſſe equalis ſm deitatē/ ſicut p̄dixerat Dauid: A ſūmo celo egreſſio eius. Sextus ⁊ vltim⁹ de reditu ad iudiciū/ q̄m pater nō iudicat quēq̄ꝫ/ ſꝫ om̄e iudiciū dedit filio/ vt is qui legē poſuit ſm legē iudicet/ ⁊ q̄ iudicat⁹ eſt ꝓ viuis ⁊ moꝛtuis iudicet de viuis ⁊ moꝛtuis: ⁊ hūc poſuit Philipp⁹: ⁊ eſt iſte: Inde ventur⁹ eſt iudicare viuos ⁊ moꝛtuos. Quinq̄ꝫ aūt reſidui ꝑtinēt ad ſpirituſctm̄ tam ī ſe q̄ꝫ in donis ſuis. in ſe quidē quo exprimit̄ ꝑſonalitas ipi⁹. ⁊ hūc poſuit Bartholome⁹ dicens: Credo in ſpirituſctm̄. in donis autē primū eſt quo ſctificat ⁊ vnit generalit̄ eccl'iam. ⁊ hūc ſecūdū articulū poſuit Matthe⁹ euangeliſta ⁊ apl'us: q̄ donū hoc ſpēalit̄ fuit expert⁹ q̄n de publicano publicū fecit euangeliſtā ⁊ doctoꝛē. ⁊ eſt iſte: Sanctā eccl'iam catholicā. ⁊ eſt ſenſus: Credo in ſpirituſanctū ſanctificantē eccl'iam catholicā: id eſt vniuerſalē eccl'iā. Catholicon em̄ in greco in latino ſonat vniuerſale. Et dicit vl'is (vt dicit Boe⁹ in li. de trini.) duab⁹ de cauſis. ſ. q2 eſt vniuerſalit̄ p̄dicata ꝑ quattuoꝛ quartas terre: ⁊ q2 articulos habet vniuerſal'r veros quib⁹ nihil falſum ſubeſſe pōt. Terti⁹ aūt eſt ſm effectū gratie cōtra peccatū. ⁊ hūc poſuit ſymon chanane⁹: ⁊ eſt iſte: Sctōꝝ cōmunionē/ remiſſionē pctōꝝ: nō em̄ pōt fieri cōmunio ſctōꝝ in bonis niſi ꝑ ſpm̄ ſanctū totū coꝛp⁹ myſticū vnientē ⁊ viuificantē ⁊ facientē ꝓ inuicē ſollicita membꝛa eſſe/ nec pōt fieri cōmunio niſi ablato eo q̄d ꝓpriū ē ſolū: ⁊ hoc eſt vniuſcuiuſq̄ꝫ peccato. vn̄ ſenſus eſt: Credo in ſpirituſanctū cōicantē bona ſanctoꝝ: ⁊ vnuſq̄ſq̄ꝫ habeat in alio q̄d deeſt ei in ſeipſo ⁊ remittentē peccata: hec autē duo in vnū ꝯiungunt̄ articulū q̄m vnū ſequit̄ ad aliud: q2 ablato ꝓprio q̄d ē peccatū nō relinquit̄ niſi cōmunio ſanctoꝝ. Quart⁹ eſt de ſpiritu inſufflante ſuꝑ interfectos veneno primi ſerpētis/ ſicut p̄dixit etiā Ezechiel: ⁊ hunc poſuit Judas thade⁹: ⁊ eſt iſte: Carnis reſurrectionē: ⁊ eſt ſenſus: Credo in ſpirituſanctū ꝑ immiſſionē ſpūs creati ad coꝛp⁹ ſua virtute facientē carnis reſurrectionē. Quint⁹ ⁊ vltim⁹ eſt: Uitā eternā amen: qui poſit⁹ eſt a Matthia qui vltim⁹ eſt elect⁹: ⁊ eſt ſenſus: Credo in bonitatē ſpirituſſancti p̄miantē ſctōs in vita eterna/ eo q̄ ipſe ſpūſſanct⁹ ſit viuificatoꝛ.

Symbolū nycenū

Alia aūt ē diuiſio doctoꝝ ſm ſymbolū nycenū quā fere om̄s ſequunt̄ licet quidam nitant̄ alia dicere que nulli⁹ ſunt valoꝛis/ ⁊ ꝑ xiiij. ſꝫ duo niſi impl'cite ⁊ ex cauſa/ vt īfra patebit in reſponſiōe obiectoꝝ cōtinent̄ in articulis illis. ſ. articul⁹ natiuitatis ex vtero: ⁊ deſcenſus ad inferna. ⁊ ſm hoc dicta doctoꝝ reuertunt̄ ad hoc q̄ ſeptē ꝑtineant deitati/ ⁊ ſeptē ꝑtineant deitati in hūanitate. Dicit̄ em̄ Apocal'. I. q̄ Johes vidit ſeptē ſtellas ī dextera angeli ſibi apparentis: ⁊ iſte ſignāt ſeptē articulos qui ſunt de deitate/ ⁊ vidit ſil'em filio hominis in medio ſeptē candelabꝛoꝝ aureoꝛū/ q̄ ſignāt ſeptē alios de deitate in humanitate.

Septē articl'i q̄ ꝑtinēt ad deitatē.

Septē aūt ꝑtinentes ad deitatē ſunt iſti. deitas em̄ ꝯgnoſcit̄ trib⁹ modis. ſ. ꝑ eſſentiā ⁊ in ꝑſonis ⁊ in effectu. Si in eſſentia tūc eſt articul⁹ prim⁹: q2 ſic nō eſt cognoſcere niſi vnā: ⁊ eſt iſte: Credo in vnū deū. Si in ꝑſonis/ aut ꝑſona patris aut filij aut ſpūſſancti. ſi patr̄/ tūc ſm q̄ fides eſt ex auditu ⁊ pater nunq̄ꝫ eſt miſſus vt ꝓbatū eſt in primo lib. diſtinc. xvj. nō poſſum⁹ in ipſum niſi ꝑ op⁹ appꝛopꝛiatū ſue ꝑſone: ⁊ hoc eſt om̄ipotētia ⁊ act⁹ eius ꝓpri⁹ q̄ eſt creare de nihilo/ ⁊ tūc inducit̄ articul⁹ ſecund⁹ qui eſt: Patrē om̄ipotentē factoꝛē celi ⁊ terre viſibiliū oīm ⁊ inuiſibiliū/ aut in ꝑſona filij q̄ miſſus eſt: ⁊ iō ꝑ ſe cognoſcibilis in effectu: ⁊ ideo vtrunq̄ꝫ cognoſcit̄ ibi: Et in vnū dn̄m ieſum xp̄m filiū dei vnigenitū/ ⁊ ex patre natū an̄ omnia ſecula/ deū de deo lumen de lumine deū verū de deo vero. genitū nō factū cōſubſtālē patri ꝑ quē om̄ia facta ſunt: ⁊ iſte eſt terti⁹. Aut eſt cognoſcibilis ī ſpirituſctō: ⁊ tūc eſt quart⁹ iſte: Et in ſpirituſanctū dominū ⁊ viuificantē q̄ ex patre filioq̄ꝫ ꝓcedit. qui cum patre ⁊ filio ſimul adoꝛat̄ ⁊ cōgloꝛificat̄ q̄ locut⁹ eſt per ꝓphetas. Si aūt cognoſcit̄ deitas in effectu ſpecialit̄ ꝑtinente ad hominis refoꝛmationē: q2 de alijs effectib⁹ habitū eſt cū articulis ꝑſonarū/ tūc hoc non poteſt eſſe niſi trib⁹ modis: ſcꝫ in effectu ꝑtinente ad recreatōnē/ aut effectu ꝑtinente ad gloꝛiam carnis: aut ad vitam eternā que ſequit̄ vtrunq̄ꝫ. p̄mū em̄ ꝑtinet ad aīam. ſcōm ad coꝛpus. tertiū ad vtrūq̄ꝫ. Si primo mō tūc eſt quint⁹ poſit⁹ a patrib⁹ qui eſt: Et vnā ſanctā apl'icam eccl'iam: Confiteoꝛ vnū baptiſma in remiſſionē pctōꝝ. hec em̄ om̄ia ad eundē effectū reſpiciūt q̄ eſt aīe recreatio ꝑ gratiā gratūfacientē. Si aūt fit ſecūdo mō tūc eſt ſext⁹ a patrib⁹ poſit⁹: qui eſt: Expecto reſurrectōnē moꝛtuoꝝ. Et ſi eſt tertio mō tūc eſt ſeptim⁹/ qui eſt: Et vitā venturi ſeculi amen.

Septē articuli qui ꝑtinent ad deitatē in hūanitate.

Septē aūt alij reſpiciūt ſacr̄m incarnatiōis in quo cognoſcit̄ deitas in ꝑſona filij vnita carni/ ⁊ illi multiplicari poſſunt ꝑ hūc modū q̄ q̄dam ꝑtinent ad meritū redemptiōis facte ꝑ xp̄m. quidā autē ad effectū redemptiōis ei⁹ ⁊ meriti. Si reſpiciunt meritū hoc nō pōt eſſe niſi duob⁹ modis. ſ. ſm ingreſſum in ſtatū merendi ⁊ ſm nobiliſſimū actū q̄ ſatiſfecit ꝓ nobis. Si eſt primo mō/ hoc adhuc eſt dupl'r: ſcꝫ ſm vnionē naturarū in xp̄o: ⁊ quo ad hoc ponit̄ articul⁹ prim⁹ his verbis: Qui ꝓpter nos hoīes et ꝓpter noſtrā ſalutē deſcēdit de celis. ⁊ incarnat⁹ eſt de ſpirituſctō ex maria virgine: aut ſm natiuitatē ex vtero poſtq̄ꝫ cū hoīb⁹ cōuerſat⁹ eſt ⁊ humana ꝑtulit ꝑ totos. xxxiij. annos ⁊ dimidiū. ⁊ credo q̄ hoc totū exprimit̄ ꝑ hoc q̄d ſequit̄: Et hō fact⁹ eſt: ⁊ eſt articul⁹ ſecund⁹ q̄ vocat̄ a mḡris/ nat⁹ ex maria virgīe: ſed hec verba in ſymbolo nō habent̄. Si aūt ſm nobiliſſimū actū nr̄e redemptiōis tūc eſt terti⁹ his verbis exp̄ſſus: Crucifixus etiā ꝓ nobis ſub pontio pylato paſſus ⁊ ſepult⁹ eſt. Si aūt eſt exprimēs redemptiōis effectū/ hoc eſt duob⁹ mōis/ aut ſm ſtolā gloꝛie aut ſm iudiciariā ꝑtātē quā meruit ꝑ hoc q̄ iudicari ſe ꝑmiſit. Si primo mō/ hoc ē triplicit̄. ſ. ſm terminū a quo redemit/ ⁊ ſm terminū in quē induxit/ ⁊ ſm loci recuperatōnē quē amiſeram⁹. prima duo intellecta ſunt a patrib⁹ in hoc q̄ dixerūt: Et reſurrexit tertia die ſm ſcripturas: hoc em̄ erat reſurgere ꝑ effectū in mēbꝛis ab vtraq̄ꝫ moꝛte: ſcꝫ inferni in qu

deſcendit: ⁊ quo ad hoc inducit̃ articulus quartꝰ ⁊
vite terminũ in quẽ caput erexit/ in quo etiã mẽbra
ſecuritatẽ reſurgẽdi acceperũt: ⁊ iſte eſt quintꝰ. Si
aũt eſt ſm̃ loci recuperationẽ tũc eſt ſextꝰ q̃ eſt: Aſcen
dit in celũ ſedet ad dexterã dei patris. ſi vero eſt exp̃
mens iudiciariã ptãtem/ tũc eſt ſeptimꝰ ⁊ vltimꝰ: Et
iterũ venturꝰ eſt iudicare viuos ⁊ mortuos cũ gl'ia
cuiꝰ regni nõ erit finis: in bonis ꝑ premia ⁊ in ma-
lis ꝑ iuſticiã vindicantẽ. His habitis reſpõdendũ
[Ad primũ] ad obiecta ꝑ ordinẽ. Ad primũ ergo dõm ꝙ patri
attribuit̃ appropriatũ ſue ꝑſone ⁊ actꝰ eiꝰ: qꝛ ipẽ ali
ter nõ erat cognoſcibilis/ eo ꝙ nõ eſt miſſus vt ꝯgno
ſcat̃ per effectũ ſpẽalem in nobis vel ꝑ vnionẽ. ſꝫ om
niſciẽtia om̃ibonitas nõ ita exprimũt q̃d diuinũ: qꝛ
om̃iſcia data eſt aĩe xp̃i/ ſꝫ nõ om̃ipotẽtia. ſilr̃ omni-
bonitas nihil eſt dictũ: qꝛ bonitas et voluntas ſua
nõ eſt reſpectu oĩm ſicut ſciã vl' potẽtia. Ul' p̃t dici ꝙ
oĩpotentia actu vno declarat̃ q̃ eſt creatio: nõ aũt oĩ
ſcientia vel om̃ibonitas: ⁊ iõ nõ poterat poni ꝓ arti
[Ad 2m] culo. ſed hec ſolutio nulla eſt: qꝛ nec om̃ipotentia eſt
articulꝰ niſi ſub rõe attributi patris. Ad aliud di-
cendũ ꝙ immenſus/ increatꝰ ⁊ hmõi oĩa ſunt expla-
natiua vnitatis ꝑſonaꝝ in eẽntia: ⁊ hoc etiã intẽdit
Athanaſiꝰ explanare ſcꝫ qᵭ patres dixerũt: ⁊ hec ex
[Ad 3m] planatio articulũ nõ facit: qꝛ explanatio tota ſuppo
nit̃ in explanato. Ad aliud dõm ꝙ dñs nõ dicit̃ de
ſolo filio: ſꝫ etiã de ſpũſancto in Nyceno cõcilio/ ⁊ h̃
cõtra duas hereſes ꝓuiderũt patres: ſcꝫ cõtra here-
ſim Arrij q̃ volebat filiũ eſſe creaturã: ⁊ iõ nõ eſſe do
minũ: ⁊ contra hereſim Neſtorij ⁊ cuiuſdã theodori
greci q̃ volebãt ſpm̃ſanctũ eſſe ſeruũ patris ⁊ filij. qꝛ
v̇o de ꝑſona patris nullꝰ hoc ſuſpicabat̃/ iõ in arti-
culo de ꝑſona patris hoc nõ appoſuerũt/ ſꝫ intellexe
[Ad 4m] rũt ⁊ explanauit Athanaſiꝰ. Ad aliᵭ dõm ꝙ ꝓprie
tates in diuinis nõ diſtinguunt̃ a ꝑſonis. ſꝫ ſunt ꝑ-
ſone ipẽ/ nec eſt vlterior realis diſtinctio q̃ꝫ diſtinctio
ꝑſonaꝝ: ⁊ iõ nõ debuit eſſe articulꝰ ſpẽalis de ꝓprie-
tatibꝫ: qꝛ iã al's nõ ſcarent̃ ꝑſone eſſe ꝯpoſite ſubſtã-
tialit̃ differre ſi aliud eſſet ſubiectũ ꝓprietatis ⁊ aliᵭ
[Ad 5m.] ꝓprietas. Ad aliud dõm ꝙ circa modũ vnionis nõ
eſt niſi vnꝰ articulꝰ: qꝛ vnio nõ erat niſi vno mõ: ſcꝫ
ſaluatis naturis in vnitate ꝑſone: ⁊ hoc exprimit̃ ꝑ
hoc ꝙ eſt incarnatꝰ. vñ ſicut vna virtꝰ ꝑ hoc ꝙ eſt in
medio tm̃ vno mõ excludit omnẽ multigenã multi-
tudinẽ vitioꝝ/ ita fides vna cõfeſſione excludit oẽm
hereſim: qꝛ ſicut dicit Boeꝰ in li. de duabꝫ natur' in
vna ꝑſona xp̃i fides eſt media hereſum/ ſicut virtus
media vitioꝝ: ⁊ hoc dicit ipẽ quo ad articulũ de vni
one naturaꝝ in xp̃o. tñ hoc late expoſuit Athanaſiꝰ
[Ad 6m] in ſymbolo ſuo. Ad aliᵭ dõm ꝙ apl'i cõferẽtes ſym
bolũ ꝓportionati ſũt ad numerũ apl'oꝝ ⁊ nõ ad nũe
rũ rerũ credibiliũ: ⁊ iõ qñqꝫ quedã cõiunxerũt q̃ ſm̃
rem diuiſibilia erãt ⁊ qñqꝫ diuiſert̃/ ⁊ iſta eſt ſolutio
cõis. Uel põt dici ꝙ in patre eſt duplex rõ principij
ſcꝫ ad creandũ et quo ipẽ eſt principiũ totiꝰ diuinita
tis: ⁊ iõ etiã ſibi attribuit̃ vnitas/ vt habitũ eſt in ꝓ-
mo lib: diſtin. 33. ⁊ iõ ſuus articulꝰ a petro apl'o con
[Ad 7m] iungit̃ cũ eẽntiali principio ⁊ eẽntiali vnitate. Ad
aliud dõm ꝙ q̄dam cõiungebant̃ in ſymbolo apl'o-
rũ q̃ poſtea ꝓpter hereſes oꝑtebat diuidi. Dicebat eĩ
manicheꝰ poſtea xp̃m nõ eſſe vere natũ nec hoĩem ve
re factũ/ ſed in fantaſmate apparuiſſe. Alij quidã dixe-
rũt vere quidẽ natũ ſed nõ vere cõceptũ q̃ corpꝰ (vt
ipſi dicebant) ſecũ tulit de celo: ⁊ non in virgine acce
pit: ⁊ iõ cõgregati patres diuiſerũt/ vt vnꝰ articulꝰ
de cõceptu v̇o eſſet ⁊ alter de hoc ꝙ hõ verꝰ factꝰ eſt
vt ſic eſſet vtraqꝫ hereſis excluſa: ⁊ hoc nõ erat neceſ
ſariũ tempꝛibꝫ apl'oꝝ qñ hereſes adhuc nõ fuerunt.
Ad aliud dõm ꝙ nõ oportuit ſic fieri de paſſiõe: qꝛ [Ad 8m]
om̃ia illa q̃nqꝫ ordinant̃ ad paſſionẽ mortis/ ⁊ cõti-
nuũ fuit tempꝰ int̃ ea ⁊ breue/ ſꝫ nõ ſic erat in conce-
ptu ⁊ natiuitate/ nec etiã qᵭ potiorẽ cãm puto vrge-
bat hereſis ſicut in illo. de morte em̃ xp̃i nõ fuit here
ſis niſi vna. ſ. manichei q̃ dicebat eũ nec paſſum eſſe
nec mortuũ niſi ſm̃ apparentiã hoĩm tm̃: nulla autẽ
fuit ꝙ eſſet q̃dem paſſus ⁊ nõ mortuꝰ/ vel ꝙ eſſet q̃-
dem mortuꝰ ⁊ paſſus ſꝫ nõ ſepultꝰ. Ad aliud dõm [Ad 9m]
ꝙ Innocentiꝰ reddit rõnẽ de hoc quare implicite et
nõ explicite ponebat̃ deſcẽſus ad inferos in ſymbo-
lo nyceno: qꝛ ſcꝫ in ꝑpl'o tunc pullulabat error q̃daꝫ
ꝙ xp̃s deſcendiſſet ad inferos ⁊ nõ rediſſet nec fuiſ-
ſet int̃ mortuos liber: ⁊ iõ placuit patribꝫ q̃ſi exuffla
re illam hereſim: ꝑ hoc ꝙ de hoc tacerẽt ⁊ includerẽt
in reſurrectiõe. ſi em̃ reſurrexit oꝑtebat aĩam redire
ab inferis/ ſicut corpꝰ a ſepultura. Aliter dicunt qui
dã ꝙ ſm̃ Grego. adhuc dubiũ erat vtrũ eſſet articu
lus aliq̃s ꝑ ſe. eo ꝙ iohẽs dubitauerat vtrũ ꝑ ſe de-
ſcendere vellet vel aliũ mittere q̃ educeret aĩas ſctõ-
rũ poſt factã redẽptionẽ: ſed hoc reputo non eſſe tutũ
ad dicendũ. Ad dictũ aũt Anſel. dõm ꝙ intelligit̃ [Ad ꝓbatõꝫ]
nõ cõtinere ſufficient̃ explicite/ licet ĩplicite cõtineat
vt dicit mgr̃ ꝓmo li. diſti. x. Ad aliᵭ dõm ꝙ vtrũqꝫ [Ad 10m.]
põt ſaluari ſm̃ duplicẽ cõſiderationẽ reſurrectõnis
ſi em̃ accipiat̃ reſurrectio vt motꝰ q̃daꝫ tũc hꝫ termi
nũ a quo ⁊ in quẽ/ ⁊ tunc eiuſdẽ motꝰ ſunt deſcẽſus
ad inferos ⁊ reſurrectio: qꝛ deſcenſus ad inferos di
cit terminũ a quo rõne loci. Si autẽ cõſiderent̃ iſta
vt res facte circa xp̃m tũc ſunt due res/ ⁊ ita conſide
rant doctores faciẽtes inde duos articl'os. Ad ali [Ad 11m]
ud dõm ꝙ apl'i diuidẽdo in duos articulos cõſide-
rauerũt actũ gr̃e. aliꝰ eſt em̃ actꝰ gratie ſctificans ec
cleſiã/ ⁊ aliꝰ cõicans bona remittẽdo pctã: ſꝫ patres
cõſiderãtes vnitatẽ gr̃e ſpũſſancti in ſuba licet diffe-
rentes habeat actꝰ cõiunxerũt in vnũ: ⁊ iõ vtrunqꝫ [Ad 12m]
habet rõnem. Ad aliud dõm ꝙ de penis credit̃ per
oppoſitũ: qꝛ ſi premia dabit inſũt ꝑ ꝯñs vt ꝑ eandẽ
iuſticiã puniat malos/ tñ ſpẽalis articulꝰ fidei nõ eſt
de hoc: qꝛ fides nõ mouet in hoc/ ſꝫ ab ipſo potius. [Ad 13m]
Ad illud qᵭ obijcit̃ de ſymbolo anthioceno dicen-
dũ ꝙ nõ eſt vulgatũ vt iſta duo: ⁊ hoc iõ/ qꝛ eſt occa-
ſio dubitandi. cũ em̃ dicebat̃/ ſolũ verũ deũ: poterat
intelligi vt ſolitudo ĩplicaret̃ circa deũ: ⁊ ita plurali
tas ꝑſonaꝝ excluderet̃: ⁊ iõ hoc ablatũ fuit in Nyce [Ad 14m]
no. Ad aliud dõm ꝙ illud qᵭ dicebat̃ primogeni-
tus om̃is creature/ licet verũ ſit ſane ĩtellectũ/ vt di
cit Baſiliꝰ ꝙ accipe filio cũ om̃i creatura eſt ꝓprium
habere aũt ꝑ naturã. ꝓpriũ tamẽ nõ debuit poni: qꝛ
apᵭ ſimplices innuebat hereſim Arrij q̃ dicebat eũ
eſſe primogenitũ inter creaturas ⁊ ita creaturã. ⁊ iõ
hoc etiã in Nyceno fuit ablatũ. Ad aliud dõm ꝙ [Ad 15m]
paulꝰ ⁊ barnabas poſt editionẽ ſymboli ſunt electi
⁊ iõ in ſymbolo nihil appoſuerũt/ ſicut legit̃ Actuũ
13. Segregate mihi paulũ ⁊ barnabã in opus mini
ſterij ad qᵭ aſſumpſi eos. Ad aliud dõm ꝙ in vnũ [Ad 16m]
deũ ponit̃ articulꝰ nõ ſm̃ ꝙ ꝓbat̃ ſꝫ ſm̃ ꝙ ſupponit̃
a fidelibꝫ/ ⁊ hoc eſt quodãmõ dicere qualit̃ vnꝰ ſcꝫ
cui nõ repugnat trinitas ꝑſonaꝝ: ⁊ hoc nũq̃ꝫ aliq̃s
ph̃s intellexit/ ſed vnitatẽ ꝓbauerũt ꝑ modũ ſciẽtie:

Ad 17m qꝛ ꝛ nō ꝗd ſit illō vnū. Ad aliō dōm ꝙ ſimplicitas
includit̃ in vno ſicut dicit Boeꝰ in lib. de trinit̃. ꝙ hͦ
vere vnū eſt in quo nullꝰ numerꝰ qō nulli innitit̃: et
Ad 18m. hoc mō nō eſt vnū niſi ſimplex. Ad aliud pꝫ ſolꝰ ꝑ
ãndicta: qꝛ oīpotētia eſt appropriatū patri ꝛ actꝰ
creatio ꝑ quē manifeſtat̃ cū alˀs nō legat̃ miſſus: ꝑ hͦ
aūt nullus error inducit̃ ex quo pater eſt ſubſtãtia-
liter ꝛ ſpirat ſpiritū in eadē ſubſtãtia: cōſtat cōmuni-
care eis eandē potētiã ſicut ſupponit ſymbolū qñ di
cit/ ꝛ cōſubſtãtialē ꝛ ſpm̄ſanctū coadoratū ꝛ cōglori
Ad 19m. ficatū. Ad aliud dōm ꝙ hoc ſapientiſſime factū eſt.
quidã em̄ heretici pħi dixerūt deū primo mundū in
principalib᷑ principijs creaſſe/ ꝛ poſtea faciendū an
gelis vel nature cōmiſiſſe: ꝛ ideo dixerūt/ factorē ce
li ꝛ terre: qꝛ celū nō pōt fieri niſi ex nihilo cū nō ha-
beat materiã ex qua fiat ꝗ ſit añ ipm̄: ꝛ iō ꝑ naturaꝫ
eiꝰ qō fit ſupponit̃ actꝰ creatiōis: qꝛ celū nullo mo-
do pōt fieri ſm̄ pħos niſi creando de nihilo/ ꝛ ꝑ rōnē
verbi ſupponit̃ ꝙ nō tm̄ creat ſed etiã facit oīa ꝗ fi
Ad 20m unt in materia quã ipe creauit. Ad aliud dictū ē ſu
Ad 21m pra in tertio argumento. Ad aliud dōm ꝙ oēs
ille expſſiōes fiebant cōtra hereſim Arrij: qꝛ em̄ di-
xit ipm̄ eſſe creatū ꝛ nō deū: iō dixerūt in vnū dn̄m:
qꝛ ꝟo dixit eum nō coeternū: iō dixerūt/ vnigenitū
lumen de lumine: qꝛ illud eſt coeuū generanti. quia
ꝟo dixerūt acceptione tm̄ deū/ iō dixerūt/ deū verū
de deo vero. Et qꝛ dixerūt factū/ iō dixerūt/ genitū
nō factū. et qꝛ dixerūt nō eſſe eiuſdē ſubſtãtie/ iō di-
xerūt/ conſubſtantialē patri. et qꝛ dixerūt nō omnia
eſſe facta ꝑ eum: qꝛ nō oparet̃ ab eterno cū patre: et
ideo dixerūt/ ꝑ quē oīa facta ſūt: ꝛ hoc ꝓpter popu-
Ad 22m lū ne in aliquo illoꝝ poſſet decipi ab arrianis. Ad
aliud dōm ꝙ cum dicit̃/ ꝓpter nos homines: ibi no-
tat̃ amor cōformitatꝭ nature nobiſcū cōtra maniche
um. Cū aūt dicit̃/ ꝛ ꝓpter noſtrã ſalutē ꝛc̃. notat̃ ef-
fectus redēptiōis noſtre facte ꝑ ipm̄: et ideo neutrū
Ad 23m. ſuꝑfluit. Ad aliud dōm ꝙ deſcendere nō importat
incarnari niſi catholice intellectū. ſed hoc nō ſufficit
ad expſſionē cōtra hereticos. Quidã em̄ dixerūt ꝙ
nō deſcendit ſicut paulꝰ ſamoſathenꝰ ꝗdam hereti-
cus grecoꝝ/ ſed tm̄ incarnatꝰ eſt ꝛ ſimplex hō fuit.
Quidã aūt vt manicheꝰ ꝙ deſcendit ſed nō noſtram
carnē ſuſcepit: ꝛ iō vt vtraqꝫ hereſis excluderet̃ opor
Ad 24m tuit exprimi vtrunqꝫ. Ad aliud dōm ꝙ homo factꝰ
eſt ad expſſionē articli de natiuitate ex vtero fuit po
ſitū: qꝛ tunc incipit eſſe ꝑ ſe homo qñ ſeparat̃ ab vte
ro matris: dicit̃ tñ/ hō factus eſt/ vt oīa ꝗ vſqꝫ ad
paſſionē geſſit in hoīe intelligant̃. Quidã tñ dixert
ꝙ ea que geſſit ī vita nō ꝑtinent ad articulū: qꝛ vno
ſacramēto nō poſſunt expmi: ſed hoc nihil eſt qꝛ dū-
mō ſint de articulis ſic opteret ꝙ expmerent̃ pluri-
bus/ ꝛ eēnt plures articuli. Et iō puto ꝙ baptiſmꝰ
ꝛ oīa illa ꝗb᷑ fundauit ꝛ docuit fidē: et plantauit
eccl'iam in apl'is reducunt̃ a patrib᷑ ꝑ id qō dicit̃/ ꝛ
homo factus eſt: iō etiã nō dixerūt de natiuitate ex
Ad 25m. vtero: qꝛ illa nō exprimit niſi ſacr̃m vnū. Ad id qō
ſequit̃ patet reſponſio ꝑ dicta Innocētij ſuꝑ habita.
Ad 26m Ad aliud dōm ꝙ apparitio eſt reſurrectiōis ꝓba-
tio: ꝛ ideo credibile ſpēale nō facit: ſꝫ cū reſurrectiōe
Ad 27m xp̄i ſupponit̃ ꝓbans eam. Ad aliud dōm ꝙ ꝑtinet
ad gratiã aduentꝰ ad iudiciū: qꝛ ibi p̄miabunt̃ iuſti
qō eſt oīs gratie finis: ꝛ ꝑ oppoſitū punient̃ mali
qꝛ omnē gratiã neglexerūt. Sicut em̄ oppoſitoꝝ eſt
eadē diſciplina/ ita etiã vnū intelligit̃ in alio per di-
ſciplinã fidei. Ad aliud dōm ꝙ hoc factū eſt cōtra Ad 28m
impijſſimos Neſtoriū ꝛ Euticen ꝗ dixerūt ſpiritū-
ſanctū eſſe ſeruū patris ꝛ filij/ ꝛ ei obedire/ ſicut vir-
tus quedã aliena ab eēntia coꝝ/ ꝛ nō dare vitã gra
tie nec inſpiratōnē. ꝛ iō dictū eſt/ Et in ſpiritūſanctū
dn̄m ꝛ viuificantē. et vt coeſſentialitas ſignificaret̃
appoſuerūt/ Qui ex patre filioqꝫ ꝓcedit. qui cum pa
tre ꝛ filio ſimul adorat̃ ꝛ cōglorificat̃. Montanꝰ au
tē hereticꝰ quidã ꝛ Porphiriꝰ poſtea diſcipulis ſuiſ
dixerūt ꝓphetas fanatico ſpū locutos fuiſſe/ ſicut lo
quūt̃ energumini ꝛ arrepticij. ꝛ vt illoꝝ hereſis ex-
cluderet̃ appoſuerūt/ Qui locutꝰ ē ꝑ ꝓphetas. Ad Ad 29m
vltimū dōm ꝙ ſicut ſupra dictū eſt ꝙ hoc fit ꝓpt̃ di-
uerſas gr̃e ꝯſideratōes. ſ. ſubaꝫ. ꝛ ſic redeūt ad vnū
articulū/ vl' ſm̄ actꝰ: ꝛ ſic ſunt diuerſi.

Querit̃ de diuerſitate ꝛ drn̄a ſymboloꝝ. Arti. VII

Quarto querit̃ de differētijs ſymboloꝝ. Et ꝗ hͦ
rit̃ primo vnde dicat̃ ſymbolū. Et ſecundo Primo.
querit̃ quare hec duo ſymbola ſpēaliter ſint 2o
approbata. Tertio quare ſymbolū apl'oꝝ dicat̃ ma 3o
ius cū tñ pauciora cōtineat verba. Quarto q̄re ſym 4o
bolū apl'oꝝ dicat̃ bis in die/ in p̄ma ꝛ in cōpletorio:
ꝛ ſymbolū patrū in dn̄ica tm̄ in miſſa poſt euange-
liū ante cōmunionē. Quinto quare ſub ſilentio di- 5o
cat̃ ſymbolū apl'oꝝ/ clamant̃ aūt ſymbolū patrum
Sexto q̄re ſymbolū Athanaſij ſm̄ vſum quorundã 6o
dicat̃ ſemel in ſeptimana/ ꝛ hoc in prima. Septimo 7o
querit̃ vtrū adhuc plura poſſunt fieri ſymbola/ ꝛ ar
ticuli exprimi ſi fuerit eadē cauſa ꝗ prius fuit. So Sol'o
lutio dōm ad primū ꝑ verba Caſſiani ad Leonē pa ad p̄mū
pam lib. vj. vbi ſic dicit: Symbolū ex collatiōe no-
men accepit. qō em̄ grece ſymbolꝰ dicit̃ latine colla
tio noīat̃. collatio aūt iō: qꝛ collata in vnū apl'is do
mini totiꝰ catholice legis fide ꝗcꝗd ꝑ vniuerſum di-
uinoꝝ voluminū corpꝰ immēſa fundit̃ copia totū in
ſymbolū colligit̃ breuitate ꝑfecta: ſm̄ illud apl'i ad
Rom̄. 9. et Eſa. 10. Quia ꝟbū abbreuiatū faciet do
minꝰ ſuꝑ terrã: hoc ġ abbreuiatū verbū qō fecit do-
minꝰ/ fidē. ſ. duplicis teſtimonij ſui in pauca colli-
gens/ ꝛ ſenſus oīm ſcripturarū in breuia cōcludēs/
ſua de ſuis condens ꝛ vim totiꝰ legis breuitate ꝑfi-
ciēs. Mgr̃i aūt nr̃i tꝑis dicūt ꝙ in idem reuertit̃. ſ.
ꝙ dicit̃ a ſyn qō eſt con/ ꝛ bole ſentētia ꝗſi ſint ſentē-
tie diuine veritatis in vnū cōgeſte. Ad aliud reſpō Ad 2m
dendū eſt ꝑ dicta Ambroſij in lib. de ſpūſctō ꝙ ſym-
bolū apl'oꝝ eſt exemplar oīm ꝓpter auctoritatē con-
dentiū. Alij ſymbolo aūt qō eſt Nycenū cōſonat fi-
gura in nūero patrū cōdētiū ipm̄. fuerūt ei. cccxviij.
ſicut vernaculi abraaꝫ cū hoſtes inſequeret̃ Gen̄. 13
ita em̄ vt ille/ ita illi hoſtes fidei cōprehenderunt/ ꝛ
ſpolia fideliū reduxerūt. ꝛ Loth: id eſt fidelem popu
lū captū aſtutijs hereticoꝝ. Alia rō poteſt eſſe: quia
pauciora dubia continebat illud ſymbolū Nycenū
ꝗꝫ Anthiocenū. Ad aliud dōm ꝙ maius dicit̃ ſym Ad 3m
lū apl'oꝝ ꝓpter auctoritatē cōdentiū: ꝛ qꝛ hoc eſt qō
interp̄tant̃ oīa alia ſymbola: ꝛ nihil addūt/ ſꝫ qō ine-
rat priꝰ explanat. Ad quartū dōm ꝙ ſymbolū ma Ad 4m
ius dꝛ bis in die ad ſignandū ꝙ recordatio ſua bis
eſt neceſſaria in eccl'ia. ſ. in primitiua ꝛ in fine ꝯ anti
xp̄m/ ꝛ bis in vita hoīs in p̄ncipio cū recipit ſacr̃a/ ꝛ
in fine qñ egredit̃ de corꝑe. Et bis in die/ in p̄ma ho
ra diei vt muniat per totū diem. vñ etiã tunc cantat̃
Jam lucis orto ſydere ꝛc̃. ꝛ in prima ꝗſi hora noctis

in cõpletorio:⁊ iõ tũc cãtaṫ: Te lucis ante terminũ rerũ creator poſcimus ⁊c̃. Symbolũ autẽ patrũ qḋ eſt explanatio contra hereſes: ſufficit qñq; dicere ad intellectũ: ⁊ hoc in die dñica qñ ceſſaṫ ab opib⁹ ſeruilibus ⁊ ppl's põt cõuenire ad audiẽdũ: ⁊ ideo etiã in qbuſdã terris ſingul' dñicis exponiṫ vulgariṫ ſymbolũ illud. Poſt euãgeliũ aũt diciṫ: q₂ per euãgeliũ cõfirmaṫ. Añ cõiõnẽ vero: vt qui nõ credit nõ accedat: q₂ illud eſt ſacramentũ in quo fides eſt in ſũmo

Ad quintũ co ꝙ per rõnẽ ꝓbari nõ põt. Ad qntũ dõm ꝙ ſymbolũ apl'oꝝ ſub ſilẽtio diciṫ duab⁹ de cauſis: quarũ vna eſt ex parte credentiũ: q₂ cũ illud ſymbolũ nõ cõtineat niſi ſimplicẽ fidei cõfeſſionẽ: ⁊ hec cuilibet ſufficit i ſe: ideo ſufficit ſub ſilẽtio dicere. Secũda eſt ex parte illoꝝ qui ediderũt q̇ erãt tũc in timore poſiti ianuis clauſis: nec aperte audebãc chriſtũ ꝯfiteri: ſed ſymbolũ patꝝ diciṫ in publico ꝓpter duas cauſas illis appoſitas. ſ. ꝙ cõtinet fidei explanationẽ diſputãdo cõtra hereticoꝝ clamorem: ⁊ ideo reboat ſic eccleſia cõtra eos: ⁊ q₂ eſt editũ iã libertate eccleſie p̄

Ad ſextũ ualente cũ apte chriſtũ cõfitebanṫ. Ad ſextũ dicẽdũ ꝙ ſymbolũ athanaſij p̄cipue cõtinet explanatõe₃ vel poti⁹ extirpationẽ arriane ꝑfidie ⁊ ꝓlixe oĩa q̄ in nyceno poſita ſunt: ⁊ iõ in prima cantaṫ vt ſeqñs in

Ad 7m miſſa poſſit intelligi ex ipſo. Ad aliud dõm ꝙ ſi vrgeret neceſſitas adhuc poſſet papa conuocato ꝯcilio peritoꝝ ⁊ inuocato ſpũſancto aliqḋ qḋ implicite cõtineṫ in ſymbolo apl'oꝝ explanare ⁊ ponere inter articulos explicitos: q₂ hoc nõ eſſet nouũ articulũ inuenire: ſ₃ cũ qui ſemꝑ erat explicare: ⁊ hoc dicit Anſel. in lib. de proceſſiõe ſpũſſancti.

Arti. VIII. D

An nos teneamur aliqua credere que nõ ſint articuli.

Arguiṫ ꝑo

Quinto queriṫ ſi aliq̄ teneamur credere q̄ non ſunt articuli. Videṫ autẽ ꝙ ſic: q₂ q̇ nõ credit fornicationẽ ẽẽ mortale pctm̃ ipſe habeṫ ꝓ heretico: ſi ergo hoc eſt infidelitas: ergo oppoſitũ eius eſt fides: ergo fornicationẽ eſſe mortale pctm̃ eſt ar-

2° ticulus. ⁊ eadẽ obiectio ẽ ď oĩb⁹ alijs. Itẽ q̄dã videtur eſſe de articulis q̄ credunṫ añ fidẽ vt dictũ eſt: q₂ dicit apl's ꝙ accedẽtẽ ad deũ oportet credere q₂ eſt: ⁊ ꝙ inquirẽtib⁹ ſe remunerator ſit: ſi ergo oportet credere hoc accedẽtẽ ad deũ: videṫ ꝙ hoc ſit credibile añ

Sol'o Obiectio fidẽ. Si ꝓpter hoc dicaṫ ꝙ fornicationẽ eſſe peccatũ mortale eſt articulus fidei: ⁊ deũ ẽẽ nõ. Contra fornicationẽ eſſe mortale pctm̃ nõ eſt veritas de deo

3° ergo nõ eſt articulus. Itẽ deũ eſſe aut in ſymbolo poniṫ eſſe vt articulus vel vt pars articuli: ergo vi-

4° ⁊ 5° detur ꝙ falſum ſit ꝙ ſit antecedẽs fidẽ vt videṫ. Itẽ

6° artat ad credẽdũ: ergo eſt articulus. Itẽ eſt indiui-

7° ſibilis veritas de deo: ergo eſt articulus. Itẽ qui nõ credit eſt infidelis: ergo ꝑ oppoſitũ fides ẽ de ipſo

Sol'o principal' ⁊ ad ꝑmũ vt articulo. Sol'o dõm ꝙ ſicut in alijs ſciẽtijs q̄dã ſunt principalia ⁊ q̄dã ſubalia vt principales cõcluſiões artis: quedã aũt cõſequentia vt cõcluſiões ſecũdarie: ex quib⁹ tñ vlteri⁹ põt aliq̄d inferri in oꝑe artis: ſicut i geometria / ſuppoſitões ⁊ theorematã ⁊ correlaria: ſic etiã eſt in fide: ⁊ prio oportet meo iudicio ſupponere hoc qḋ exigit credere deũ ⁊ deo: ⁊ h̃ eſt deum eſſe: ⁊ verba ſua in ſcriptura eſſe vera ⁊ illa ſunt ſuppoſitões ⁊ dignitates. Articuli aũt ipſi vt cõcluſiões principales ſcientie: ⁊ ea q̄ ꝑtinẽt ad bonos mores vt correlaria cõſequẽtia: ⁊ hec oĩa oportet credere ⁊ accipe ꝑ fidẽ ſm ꝙ large accipiṫ. ⁊ ꝑ hoc pꝫ ſolutio ad primũ. Ad aliud dõm ꝙ hoc eſt de fide ſm ꝙ eſt credere deũ ⁊ deo: illa eñ fides q̄ credit in deũ accedit primo ꝑ tẽtionẽ in deũ: ⁊ licet hec qñq; tẽpore ſint ſimul tñ natura ſunt pri⁹ ⁊ poſteri⁹. Ad aliḋ Ad obiectũ dõm ꝙ vt dictũ eſt multa fide credim⁹ vt cõſequunṫ que nõ ſunt articuli ſed nõ principaliṫ. Ad aliud Ad alia. qḋ obijciṫ de credere deũ dõm ꝙ articuli ponũṫ ſm ꝙ referunṫ ad credere deũ ⁊ in deo: ſed nõ ad credere deo: q₂ hoc ꝑtinet ad intellectũ ſcripture vt auditus. ⁊ per hoc patet ſolutio ad totũ.

Si aliqua ſciũtur q̄ credũtur.

Poſt hoc queri ſolet cũ fides ſit de nõ apparentibus ⁊ nõ viſis: vtꝝ etiã ſit de incognitis tm̃: Si eñ de incognitis tm̃ eſt: de his videṫ eſſe tm̃ que ignoranṫ. Sed ſciẽdũ eſt ꝙ cum viſio alia eſt interior: alia exterior: nõ eſt fides de ſubiectis exteriori viſiõi: eſt tm̃ de his que viſu interiori vtcũq; capiunṫ. Et quedã ſic capiunṫ: vt intelliganṫ: ⁊ ſi nõ vt in futuro quedã autẽ nõ: q₂ cũ fides ſit ex auditu non mõ exteriori: ſed interiori: nõ põt eſſe de eo qḋ oĩno ignoraṫ q̄ ipa ad ſenſu₃ corporis nõ ꝑtinet: vt ait Aug⁹ dicẽs: Quãuis ex auditu fides in nobis ſit: nõ tñ ad eũ ſẽſum corporis ꝑtinet qui diciṫ audit⁹: q₂ nõ eſt ſon⁹: nec ad vllum ſenſum corporis qm̃ cordis eſt res iſta nõ corporis. Quedã ergo fide credunṫ q̄ intelligunṫ naturali ratõe. Quedã vero que non intelligunṫ. Unde ꝓpheta: Niſi credi- Eſai. 7
deritis non intelligetis. Ad. Aug⁹ aperte diſtinguit. Alia ſunt inquit que niſi intelliga- a
mus nõ credim⁹: alia que niſi credam⁹ nõ intelligem⁹. Nemo tñ poteſt credere in deũ niſi aliquid intelligat cũ fides ſit ex auditu p̄- Rom. 10.
dicationis. Idem in lib. de trini. Certa fides vtcũq; inchoat cognitionẽ. Cognitio ꝟo certa nõ perficiṫ niſi poſt hãc vitã. Amb. quoq; ait: vbi fides: nõ ſtatim cognitio: vbi cognitio eſt fides precedit. Ex his apparet aliqua credi que nõ intelligunṫ vel ſciunṫ niſi prius credanṫ. Quedã vero itelligi aliquãdo etiã anteq̃ credanṫ. Nec tñ ſic intelligunṫ mõ: vt in futuro ſcianṫ: ⁊ nũc etiã ꝑ fidẽ qua mundantur corda ampli⁹ intelligunṫ: q₂ niſi ꝑ fidem diligaṫ deus nõ mundaṫ cor ad ſciendũ eũ.
Uñ Aug⁹. Quid eſt deũ ſcire niſi eũ mente b
conſpicere firmeq; percipere. Sed ⁊ priuſq̃ valeamus perſpicere: ⁊ percipere deũ: ſicut ꝑcipiṫ a mũdis cordib⁹ niſi ꝑ fidẽ diligaṫ: nõ poterit cor mũdari q̇. i. vt ad eum videndũ ſit aptũ. Ecce h̃ apte habes q₂ nõ p̄t ſciri de⁹ niſi p⁹ credẽdo diligaṫ. Supra aũt dictũ ẽ ꝙ nemo poteſt credere in deũ niſi aliquid intelli-

gaꝛ. Unde colligiꝛ non poſſe ſciri ⁊ intelligi
credēda quedā niſi pri⁹ credanꝛ: ⁊ q̄dam nō
credi niſi pri⁹ intelliganꝛ: ⁊ ip̄a ꝑ fidē ampli⁹
intelligi. Nec ea que pri⁹ credūꝛ ꝙ̄ intelligā
tur penit⁹ ignoranꝛ: cum fides ſit ex auditu.
Ignorāꝛ tñ ex parte q̄ nō ſciunꝛ. Crediꝛ er-
go qđ ignoraꝛ: ſed nō penit⁹: ſicut etiā amaꝛ
qđ ignoraꝛ. Uñ Aug⁹ Sciri aliq̄d ⁊ nō dili-
gi pōt. Diligi vero qđ neſciꝛ quero vtꝝ poſ-
ſit? Si nō pōt nemo diligit deū anteꝙ̄ ſciat.
Ubi autē ſunt illa tria. fides: ſpes charitas:
niſi in aīa credēte qđ nōdum ſcit: ⁊ ſperāte ⁊
amāte qđ credit. Amaꝛ ergo ⁊ qđ ignoratur
ſed tamē creditur.

Arti. IX An idē poſſit ſimul eſſe ſcitū ⁊ creditū.

I Circa deinde queriꝛ de hoc qđ dīc in illo ca. [Poſt
d hec q̄ri ſolet cū fides ſit de nō apparētib⁹ ⁊c̄.]
Videꝛ em̄ ꝙ idē poſſit eſſe ſiml' ſcitū ⁊ creditū
Rō prima Senſibilis em̄ cognitio inferior eſt ꝙ̄ intellectiua:
⁊ tñ intellectiua nō excludit eā / nec ecōuerſo: imo iu-
uat eā in multis: ergo videꝛ cū fides ⁊ ſciētia ſic ſe ha
2a beāt ꝙ vna nō excludat aliā. Itē min⁹ lumē nō tol
lit mai⁹ lꝫ min⁹ videaꝛ ꝙ̄ pri⁹ ergo videꝛ ꝙ nec fides
3a ſciētiā nec ecōuerſo. Itē aliq̄s ph̄s venit ad fidem
ſicut Iuſtin⁹ dyoniſi⁹ appolloſani⁹ ⁊ alij multi qui
ſciuerūt ꝑ rōes naturales vnū deū eē: ſi ḡ fides eua
cuat ſcientiā: oporteret ꝙ obliuiſcerēꝛ illaꝝ rōnū qđ
4a falſum eſt: ḡ ſcia ⁊ fides pñt eē de eodē. Itē nos q̄t
tidie q̄rim⁹ rōnes naturales ⁊ nō fundatas ſuꝑ ṗn
cipalia fidei: ⁊ inuenim⁹ multas q̄b⁹ defendi pōt fi-
des ꝯſtat aūt ꝙ ille generare pñt habitū ſciētie: ergo
5a idē pōt eē ſcitū ⁊ creditū. Itē Iob. 12. dicit: Inter-
roga iumēta ⁊ docebūt te ⁊ ps̄. 18. Celi enarrāt glo
riā dei: ergo videꝛ ꝙ ab ipſis creaturis poſſint h̄ri rō
6a nes naturales q̄b⁹ aliq̄d ꝓbaꝛ de deo. Itē exēplū
cōſueuit poni de btā ⁊ gl'oſa virgine q̄ ipſa expimē-
to ſciuit ſe cōcepiſſe ſine virili ſemine de ſpūſctō: ⁊ idē
Arguiꝛ in credidit: ergo idē eſt creditū ⁊ ſcitū. Sed ꝯ obijciꝛ
oppoſitum cōiꝛ ꝑ illud Ioh. 14. Uado parare vobis locū vbi di
primo cit glo. Eat dñs ne videaꝛ lateat vt credaꝛ / tunc em̄
paraꝛ loc⁹ ſi fide iuuaꝛ credaꝛ deſidereꝛ: ergo videꝛ
2o ꝙ latere rōnē facit credere. Itē ſuꝑ eſt habitū ꝙ fi-
des eſt de nō apparētib⁹: ergo nō eſt de ſcitis: q̄ ſci-
3o ta ſunt valde apparētia. Itē mgr̄ hu. dicit ⁊ habi
tū eſt ſuꝑ: ꝙ ſciētia eſt ſuꝑ fidē: ergo euacuat eā: q̄ in
utilis eſt impfectior habit⁹ cū habeꝛ ꝑfect⁹: q̄ dicit
apl's. 1. Coꝝ. 13. Cū venerit qđ ꝑfectū eſt euacuabiꝛ
4o qđ ex parte eſt. Itē in reb⁹ q̄ ſunt ſub opiniōe: ſciē
5o tia euacuat opinionē: ḡ ⁊ fidē. Itē obijciūt ſecula
ri obiectione ꝙ dilectio dei ꝓpter ſe cū in cor venerit
euacuat dilectionē dei ꝓpꝛ tꝑalia: ḡ ſil'iꝛ fides cū ve-
6o nerit euacuat cōſenſum ꝓpꝛ rōnē. Itē Ioh. 6. dixe
rūt ſamaritani: Iā nō ꝓpꝛ tuā loquelā credim⁹: ipſi
em̄ nos vidim⁹: q̄ hic eſt ṽe ꝓph̄a: q̄ vētur⁹ eſt ī mū
dū: mulier aūt ibi obtinet vicē ſcientie q̄ eſt ꝑ rōnē: ḡ
ſciētia ꝑ rōnē accepta in credibili aliq̄ euacuaꝛ ꝑ fidē
Solutio. aduenietē. Sol'o dōm ꝙ fides ⁊ ſciētia ſunt de eo
dē nō ſm idē: ⁊ iō vnū nō euacut aliud: ⁊ iō concedo
rōnes primo inductas hoc mō intelligēdo: fides au-
tē nō aſſentit ꝓpter rōnē: ⁊ rō ibi eſt ſub fide ⁊ ſil'iter
Ad primū. ſciētia. Ad primū ergo qđ obijciꝛ dōm ꝙ vult di-
cere ibi glo. ꝙ aſſenſus apl'oꝝ magis eſt meritori⁹ ſi
latet quo ad viſum corporalē: ⁊ hoc veꝝ eſt q̄ tanta
fides hꝫ mai⁹ meritū quāto rō ṗbet ei min⁹ expimen
tū. Ad aliud dōm ꝙ hoc mō quo fides eſt de arti- Ad ſecūdū.
culo illo nō pōt eſſe ſciētia vel rō de eodē: ⁊ qualiter
hoc ſit ſepi⁹ iā ſupra explanatū eſt. Ad aliud dōm Ad tertiū
ꝙ hu. loquiꝛ de ſcientia q̄ eſt intellectiua veritatis q̄
eſt viſiōe faciei ad faciē nō de ſcientia q̄ eſt ī via ex rō
ne: q̄ illa eſt ml'to min⁹ certa ꝙ̄ fides ſit: licet de hoc
etiā ſupra aliā dedim⁹ rōnē. Ad aliud dōm ꝙ vt Ad quartū
puto falſum eſt: de hoc em̄ pōt eſſe opinio ⁊ ſciētia: et
ṗcipue apud diuerſos ⁊ etiā apud eūdē licet ip̄e pl⁹
innitaꝛ ſciētie. Ad aliud dōm ꝙ nō credo eū eē ſi- Ad quintū
ne mortali pctō q̄ deū diligit tm̄ ꝓpter tꝑalia. Si au
tē diligit deū ꝓpter ſe: ⁊ cū eo tꝑalia niſi ad vſum nō
ad fructū / tūc nō opꝛtet illā dilectionē euacuari. Si Obiectio
aūt dicas ꝙ diligit deū q̄dē ſuꝑ oīa: ſed tñ tꝑalia di-
ligit imoderate citra deū tūc nihil valet ſil'e qđ indu Sol'o
citur: q̄ hec dilectio eſt tūc veniale pctm̄ cui⁹ appe-
titus abſorbeꝛ a charitate ꝑfecta. Sciētia aūt meri
toria eſt ⁊ nullū oīno pctm̄. Ad aliud dōm ꝙ illa Ad ſextū.
allegoria nō ꝓbat niſi ꝙ fides nō aſſentit niſi ꝓpꝛ rō-
nem: ⁊ verū eſt ⁊ cōceſſum a nobis.

Utrū mgr̄ ſufficiēꝛ ponit nūeꝝ credibiliū Arti. X

Circa deinde queriꝛ de hoc qđ dicit ibi [Alia autē K
d ſunt q̄ niſi intelligam⁹ nō credim⁹ ⁊c̄.]. s̄. a.
Hic em̄ videꝛ mgr̄ diminute ītroducere cre Arguiꝛ p°
dibilia: q̄ in originali. ſ. in li. lxxxiij. q. poniꝛ adhuc
vnū credibile qđ. ſ. ſemꝑ crediꝛ: ⁊ nunꝙ̄ intelligiꝛ vt
oīm reꝝ geſtaꝝ hyſtorie: ⁊ h̄ nō inducit h̄. Itē h̄ in 2°
lr̄a inuit ⁊ in originali dicit ꝙ in diuis oportet crede
re pri⁹ ⁊ poſtea intelligere: ⁊ h̄ nō videꝛ in oīb⁹ diui
nis: ſic̄ deū eſſe ⁊ deū eſſe vnū. Itē nō eſt aſſenſus 3°
in aliq̄d niſi ītelligaꝛ pri⁹ q̄d eſt qđ dr̄ ꝑ nomē admi-
nus: ḡ intellect⁹ q̄dē ṗcedit oē credere: ⁊ h̄ negat ī lit
tera. Itē. 2. Cor. 3. Nō ſufficiētes ſum⁹ vbi glo. 4°
nō crediꝛ niſi ṗus cogiteꝛ. Sol'o dōm ꝙ ſi nos lo Sol'o
quamur de aſſenſu ꝓut reſpicit añcedētia ⁊ ꝯñtia ad ad primū
ipſos articulos tūc eē credibile eſt in fide: q̄ tūc ſemꝑ ⁊ ſcdm.
crediꝛ ⁊ nūꝙ̄ intelligiꝛ qđ erit in hyſtoria canonicoꝝ
libroꝝ: ⁊ credere qđ añcedit intelligere erit in credi-
bilib⁹ in q̄ p̄t rō natural': ⁊ credere qđ ṗcedit intelli-
gētiā ṽitatis erit reſpectu credibiliū q̄ nō appꝛ̄hēdūꝛ
ꝑ rōnē vt deū eſſe trinū ⁊ vnū ⁊ hmōi. Sed mgr̄ nō
intēdit h̄ niſi de duob⁹ poſtremis: ⁊ iō omittit ṗmū.
⁊ iō pꝫ ſol'o ad primū ⁊ ſcdm. Ad aliud dōm ꝙ hñ Ad tertiū
cōcedēdū videꝛ mihi ꝙ oē creditū ṗcedit ītellect⁹ q̄ ē
q̄d dr̄ ꝑ ſermonē: ſed de h̄ nō loquiꝛ mgr̄ h̄: ſed poti⁹
de intellectu rei. Ad aliud dōm ꝙ glo. illa loq̄tur Ad quartū
de fide ſm qđ eſt ex auditu vel de intellectu q̄ eſt ſci-
re q̄d eſt qđ diciꝛ ꝑ ſermonē.

An deū ſcire eſt eū mēte conſpicere firmi- Arti. XI
terꝙ̄ proſpicere. L

Circa deinde queriꝛ de illa diffinitione quā dat ibi
d [Quid eſt em̄ deū ſcire niſi eū mēte cōſpicere
firmiterꝙ̄ ꝑcipere ⁊c̄.]. s̄. b. Qualiter em̄ in Arguiꝛ p°
telligiꝛ hic mēte cōſpicere: aut em̄ ꝑ ſpeculū intelli-
git: ⁊ in enigmate: aut ꝑ ſpēm. Si primo mō tūc nō
eſt ſcire: ſed poti⁹ credere. Si aūt ſecūdo mō h̄ nō vi-
detur veꝝ: q̄ ſic tm̄ in p̄ria videbiꝛ: ḡ videꝛ ꝙ deus
non ſciꝛ. Sed cōtra Dam. lib. j. ca. j. Cognitio exi-
ſtēdi deū oīb⁹ naturaliꝛ inſerta eſt: ergo videꝛ ꝙ de-
us ſciaꝛ. Sol'o Aug⁹ loq̄ꝛ de ſciētia approbatōis Sol'o
q̄ mixta eſt affectui: ſic em̄ cōſpiciꝛ mēte dū guſtaꝛ ꝑ

experientiã in donis: ⁊ hoc eſt aliqd vltra fidē ⁊ cir-
Ad primum ca viſionē. Ad primū ergo dōm ꝙ ſpeculū nō ē vnū
obiectū. in quo videt̃: qñq; em̄ eſt creatura exterior hñs veſti
giū: ⁊ qñq; interior q̄ eſt imago: ⁊ qñq; cū imagine ḡ
tia q̄ ſil'is eſt btitudini: ⁊ ita loquit̃ hic: vñ etiã firmi
tas pceptōis hui⁹ eſt ex fide adherēre p viſum et cha
ritate penetrante per affectū.

Arti. XII. An fides ſit poti⁹ p viſum q̄ʒ auditū.

M Einde querit̃ de hoc qđ dicit ibi [Nec ea que
D pri⁹ credunt̃ q̄ʒ intelligant̃ penit⁹ ignorãt̃: q̄
Arguit̃ p° fides eſt ex auditu ⁊c̃.] .q̄.c. Cuʒ em̄ fides ſit
cogitatio quedã: ⁊ cogitatio fit inuētiōe ⁊ doctrina:
poti⁹ videt̃ eſſe p viſum q̄ʒ p auditū: q̄ viſus deſer-
uit inuētiōi ⁊ audit⁹ doctrine: ⁊ īuētio potior q̄ʒ do
2° ctrina. Item viſus nobilior eſt ſenſus q̄ʒ audit⁹ ⁊
pluriū dĩaꝝ ⁊ magis certificãs ea q̄ ſunt ſenſus oīs
ergo videt̃ ꝙ poti⁹ debeat eſſe ex viſu q̄ʒ ex auditu.

Sol'o Sol'o dōm ꝙ audit⁹ ſemp accipit ab alio diſcipli
ad primū. nã: ⁊ q̄ fides eſt ab alio ſuperiore lumīe ⁊ nō a nr̃a in-
uentiōe: ĩō magis cōpetit ei audit⁹ q̄ʒ viſus: ⁊ p hoc
Ad ſecūdū. patet ſol'o ad primū. Ad aliud dōm ꝙ viſus nobi
lior eſt qñ referunt̃ ad ꝓpria obiecta: ſed hic nō eſt ſic
ſed potius dicit̃ audit⁹ interior q̄ eſt acceptio noticie
prime veritatis ab alio: ⁊ ideo illa obiectio nihil fa-
cit ad propoſitum.

De fide antiquorū.

Di. XXV. Redictis adijciendū
de ſufficien
tia fidei. P eſt de ſufficiētia fidei ad ſalutē. Il
lis em̄ qui pceſſerūt aduētū chri-
ſti ⁊ qui ſequunt̃: videt̃ ꝓfeciſſe fides ſm tē-
poris ꝓceſſum: ſicut ꝓfecit cognitio. Fides
quippe magna dicit̃ cognitione ⁊ articulorū
a quãtitate vel cōſtãtia ⁊ deuotiōe. Eſt autē
quedã fidei mēſura ſine qua nū q̄ʒ potuit eē
Heb. II. ſalus. Vñ apl's: Oportet accedētē credere:
b q̄ deus eſt: ⁊ ꝙ remunerator eſt ſperantiū in
ſe. Sed querit̃ vtrū hoc credere ante aduen
tū ⁊ ante legē ad ſalutē ſuffecerit? Nã tēpo-
re gratie conſtat certiſſime hoc nō ſufficere:
oportet em̄ vniuerſa credi que ī ſymbolis cō
tinent̃. Sed nec añ aduētū: nec ante legē vi-
detur hoc ſuffeciſſe: q̄ ſine fide mediatoris
nullū hoīem vl' ante vel poſt fuiſſe ſaluū ſan
ctorū auctoritates cōteſtant̃. Vñ Aug⁹ ad
optatū. Illa fides ſana eſt qua credim⁹ nul-
lū hoīem ſiue maioris ſiue minoris etatis li-
berari a cōtagiōe mortis ⁊ obligatōe pecca-
ti qđ prima natiuitate cōtraxit niſi p vnū me
diatōrē dei ⁊ hoīm ieſum chriſtū cui⁹ homis
eiuſdēq; dei ſaluberrĩa fide etiã illi iuſti ſal-
ui facti ſunt q̄ priuſq̄ʒ veniret in carnē: credi
derūt in carnē venturū. Eadē em̄ fides eſt ⁊
illoꝝ ⁊ noſtra. Proinde cū oēs iuſti ſiue ante
incarnationē ſiue poſt nec vixerint nec viuãt
niſi ex fide incarnatiōis chriſti. Profecto qđ
Act. 4. ſcriptū eſt nō eſſe aliud nomē ſub celo ī quo
oporteat ſaluari nos: ex illo tpe valet ad ſal
uandū gen⁹ humanū ex quo in Adã vitiatū
eſt. Idē: Nemo liberat̃ a dãnatiōe q̄ p Adã
facta eſt niſi p fidē ieſu chriſti. Idē: Eadē fi-
des mediatoris q̄ nos ſaluat ſaluos iuſtos fa-
ciebat antiquos puſillos cū magnis: q̄ ſicut
credim⁹ xp̄m in carne veniſſe: ita illi venturꝝ
⁊ ſicut nos mortuū: ita illi moriturꝝ: ⁊ ſic nos
reſurrexiſſe: ita illi reſurrecturū: ⁊ nos ⁊ illi
ad iudiciū viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ venturꝝ. Greg.
ſup Ezechi. ⁊ q̄ p̄ibant ⁊ q̄ ſequebant̃ clama
bant dicētes: Oſãna filio dauid: q̄ oēs ele- Mar. II.
cti q̄ in iudea eē potuerūt: ſiue q̄ nūc in eccle
ſia ſunt: in mediatorē dei ⁊ hoīm crediderūt
⁊ credūt. His aliiſq; plurib⁹ teſtimoniis per
ſpicue docet̃: nulli vnq̄ʒ ſalutē eē factã niſi p
fidē mediatoris. Oportet ergo accedētē cre
dere que ſupra dixit apl's: ſed nō ſufficit.

De fide ſimpliciū.

Quid ergo dicet̃ de illis ſimplicib⁹ q̄bus nō
erat reuelatū myſteriū incarnatōis q̄ pie cre
debant qđ eis traditū fuit. Dici pōt nullū fu
iſſe iuſtū vel ſaluū cui nō eēt facta reuelatio
vel diſtincta vl' velata vl' ī apto: vl' in myſte-
rio. Diſticta vt abrae ⁊ moyſi: aliiſq; maiori
bus q̄ diſtinctionē articuloꝝ fidei habebãt.
Velata vt ſimplicib⁹ q̄b⁹ reuelatū erat ea eē
credēda: q̄ credebãt illi maiores ⁊ docebant
ſʒ eoꝝ diſtinctionē aptã nō habebãt: ſic in ec
cleſia aliq̄ min⁹ capaces ſūt: q̄ articulos ſym
boli diſtinguere ⁊ aſſignare nō valēt: oīa tñ
credūt q̄ in ſymbolo cōtinent̃. Credūt em̄ q̄
ignorãt habētes fidē velatã ī myſterio: ita ⁊
nūc min⁹ capaces ex reuelatiōe ſibi facta ma
iorib⁹ credēdo inherebãt: q̄b⁹ fidē ſuã q̄ſi cō
mittebãt: vñ Job: Boues arabãt ⁊ aſine pa- Job. I.
ſcebãt̃ iuxta eos. Simplices ⁊ minores ſunt
aſine paſcētes iuxta boues: q̄ hūilitate ma-
iorib⁹ adherēdo in myſterio credebãt q̄ ⁊ illi
in myſterio docebãt q̄lis forte fuit vidua ſa-
reptana.

Redict' adijciēdū eſt ƀ ſufficiētia fidei ⁊c̃.]
P Hic icipit ps illa in q̄ agit̃ de fide ſm cōpa
tionē ad credētes: ⁊ hʒ duas ptes. In qua
rū pria tãgit̃ ſtat⁹ fidei ſm tpis diuerſitatē
In ſcđa aūt eq̄litas ei⁹ in credēte ad ſpem ⁊ charita
tē q̄ incipit ibi [Illud etiã nō ē ptermittēdū ꝙ fides
ſpes ⁊ charitas. In pria aūt tria ſunt: primo em̄ ponit
de fide patꝝ ⁊ tãgit de fide ſimpliciū ibi [Quid igit̃
dicet̃ de illis ſimplicib⁹. In tertia adiungit̃ de fide
Cornelii ibi [Solet etiã queri de fide ⁊c̃.] Incidūt
aūt circa primū q̄ttuor dubia. Primū .ſ. vtꝝ fides
creſcere pōt. Secūdo vtrū vnq̄ʒ ſuffecerit credere de
deo ꝙ eſt ⁊ ꝙ inquirētib⁹ ſe remunerator ſit. Tertio
vtrū fidei poſſit ſubeſſe falſum. Quarto cū articul⁹

dicaꝛ artare ad credēdū vtrū artet explicite ad credē dū vel implicite.

Arti. I **An fides poteſt creſcere.**

D primū obĳcit ſic magr̄ Hugo de ſctō vic.
a in lib. de ſacris. pte decia dicit ſic: Duo ſunt
ſm q̄ fides creſcere dr̄ .ſ.a. Cogitatio ⁊ affe/
Arguiꝛ pͦ ctus .i. cōſtātia vel firmitas credendi ſm cognitionē
qñ erudiꝛ ad ſciētiā ſm affectū creſcit qñ ad deuotio
nē excitaꝛ ⁊ roboraꝛ ad cōſtantiā: ex hoc accipiꝛ ꝙ fi/
Sol'o des pōt creſcere. Si forte dicas ꝙ nō creſcit in nu/
mero articuloꝝ: ſed in illuminatiōe credētiū: qꝛ cla/
rius ea que credūt intelligūt quidā ex ſtudio q̄ȝ alĳ.
Obiectio Cōtra Hu. ibidē: Creuit ꝑ tpē fides in oīb; vt ma
qꝺ ē ſcōm ior eſſet: ſed mutata nō eſt vt alia eſſet añ legem quā
do deꝰ creator credebaꝛ: ⁊ ab eo ſalus ⁊ redēptio ex
pectabaꝛ ꝑ quē autē ⁊ quō eadē ſalus īplēda ⁊ ꝑficiē
da foret exceptis paucis quib; hoc ſcire ſingulariter
in munere datū erat: a ceteris etiā fidelib; nō cogni/
tio ſciebaꝛ: ergo videꝛ ꝙ nec incarnatiōis tūc erat ar
ticulus / nec paſſiōis nec alicuiꝰ articuli expſſio erat
tūc de fide: eoꝝ dico articuloꝝ qui ſunt de humani/
tate chriſti: ḡ creuit fides ſm numeꝝ articuloꝝ vt vi
3o detur. Itē Exo. 6. Nomē meū adonay nō indica/
ui eis: ꝯſtat aūt ꝙ poſtea indicauit: ergo fides creuit.
4o Itē pſ. 118. Sup ſenes intellexi: ergo videꝛ ꝙ ſe/
niores nō tot crediderūt articulos ſicꝰ ipſe q̄ poſt eos
5o fuit. Itē act. 2. ⁊ Iohel. 3. Effundā de ſpū meo ſu/
per oēm carnē ⁊ ꝓphetabūt filĳ veſtri ⁊ filie veſtre iu
uenes veſtri viſiōes videbūt ⁊ ſenes vr̄i ſomnia ſom
niabūt: ergo aliq̄d vidēt iuuenes de credibilib; / qꝺ
6o nō viderūt ſeniores: ḡ creuit fides. Itē Grego. in
ome. q̄dā ſup illud euāgeliū: Beati oculi q̄ vident q̄
vos videtꝭ: dic̄ ſic: Scdm īcremēta tēpoꝝ creuit ſcie
tia ſctōꝝ ſpūaliū patꝝ: ⁊ quāto aduētui ſaluatoris
viciniores extiterūt tāto miſteriū ſalutis plenius ꝑ/
7o ceperūt: ergo videꝛ ꝙ creuerit fides. Itē ſup ꝓ habi
tū eſt in diuiſiōe ſymboloꝝ ꝙ de duodecī articul' fa/
cti ſunt q̄ttuordecī: ⁊ eadē cā exiſtēte poſſꝫ adhuc am
pliꝰ diſtingui: ergo videꝛ ꝙ potuit creſcere fides in
Rō in ꝯriū nūero articuloꝝ: ⁊ adhuc pt̄ creſcere vt videꝛ. Sꝫ
prima cōtra fides eſt ſimplex lumē illūinās ad eternā vita
tē: vitas aūt eterna creſcere non pōt: ergo nec fides.
2a Itē in oī articulo diuia vitas ſupponiꝛ ⁊ explica
tur ꝑ ea q̄ faciūt ad ſalutē nr̄am / vel ꝑ ea q̄ ab eterno
ſunt in deo: ⁊ ex pte eternorū cōſtat ꝙ creſcere nō pt̄:
ex parte autē tꝑaliū eſt diſpoſitio ab eterno ordinata
q̄ etiā augeri nō pōt: ergo fides penes articulos cre/
3a ſcere nō pt̄. Itē ſi creſceret fides in nūero articuloꝝ
cū articl'i ſint de ſuba fidei: fides mutareꝛ ſm ſubaꝫ
⁊ h̄ negaꝛ ī lr̄a: ergo videꝛ ꝙ nō creſcit nūerꝰ articulo
4a rū. Itē implicita fides eſt de tot de quot eſt expli/
cita: qꝛ implicatio vel explicatio ſunt ex parte noſtra
⁊ non a pte articuloꝝ: cū igiꝛ fides antiquorū ⁊ nr̄a
nō differāt niſi ꝑ explicitū ⁊ īplicitū nō videꝛ ꝙ cre/
5a uerit in nūeo articuloꝝ. Itē ſi ꝓpꝛ īplicationē ⁊ ex
plicationē diceref creſcere fides cū cōtinue ꝑ ſtudiū
doctoꝝ magis explicenꝛ articuli videreꝛ cōtinue cre
ſcere: ⁊ hoc a nullo dr̄: ḡ nō creuit fides vt videtur.
Sol'o Sol'o dōm cū mgr̄o hu. ꝙ fides duob; mōis cre
ſcit ex pte credētis: in ſe aūt nullo mō ſiue q̄ ad credi
tū: ex parte credētis creſcit quo ad intellectū ⁊ q̄ ad
affectū. Quo aūt ad intellectū q̄ttuor modis .ſ. reue/
latione deſup illumināte doctrina explicāte re credi
ta eueniēte ⁊ ſtudio veritatis intellectū ſeruāte. Re
uelatiōe q uidē: qꝛ q̄ ampliores reuelationes accipit
lucidiꝰ creditū videt: ⁊ meliꝰ ꝑcipit doctrina explicā
te: qꝛ q̄nto articulus plurib; ꝓprietatib; exprimiꝛ/
vel pl'es articuli exprimūꝛ tāto meliꝰ intelliguntꝛ ſi
cut dixīmꝰ ſupra: qꝛ circa articulū g̃natiōis eterne ⁊
ꝓceſſiōis ſpūſſcti pl'es expſſiōes fecerūt pr̄es in nyce
na ſynodo: ⁊ iō fideles meliꝰ intelligētes magis ca/
uerūt ſēſum hereticū de articulis. plures etiā articu
los docuerūt quidā pr̄es quoſdā explicite q̄ȝ alios: ⁊
iō illi meliꝰ ſciētiā fidei habueꝛ. Re credita etiā eue/
niente creſcit ſciētia fidei: qꝛ ſic̄ dicit Hiero. Qꝺ ocu
lis videꝛ meliꝰ intelligiꝛ q̄ȝ id qꝺ futuꝝ p̄diciꝛ. Stu
dio vo apiꝛ etiā rō intelligēdi creditū ſm ꝙ fidei ſer/
uit meditatio ⁊ cogitatꝰ: vt dic̄ Anſel. in ꝓſologion:
qꝛ fides ipſa q̄nq̄ȝ ꝑ ſtudiū querit intellectū. Ex par
te aūt affectus creſcit tripliciꝛ .ſ. qꝛ depurat affectū
plus ⁊ plus ſm ꝙ docet magis elōgari a peccatis.
Secūdo etiā qꝛ remouet a fantaſmatib; rōnū natu/
raliū: q̄ nō ita incipiūt ſapere vt priꝰ ꝓpter deuotio/
nē ⁊ feruorē affectꝰ circa creditū. Tertio etiā dat cō/
ſtantiā vt in q̄buſdā opib;: vt eſt martyriū: et ſic au/
det fidelis cōfiteri fidē corā regib; ⁊ principib;. Ex
pte aūt articuloꝝ in ſe bñ cōcedo ꝙ nō ꝓfecit nec ꝓfi
cit: qꝛ illi īnituntꝛ prime veritati: ⁊ ab illa ⁊ nō ab ho
mine determinatus eſt numerus eorum. Ad pri/ Ad primū.
mū ergo dicendum ꝙ magiſter Hugo intelligit de
profectu qui eſt potius fidelis in fide q̄ȝ fidei in fide/
li. Ad aliud dōm ꝙ nō creuerūt articuli ī ſe ſꝫ cre/ Ad ſecūdū.
uit articuloꝝ explanatio ⁊ reuelatio: ⁊ hoc nō eſt ar/
ticulū creſcere niſi ꝑ accidēs: licet em̄ paſſio forte tūc
alicui determinate nō innotuerit: tñ erat articulus
⁊ credebaꝛ implicite ab eis qñ aliq̄s quicūq̄ȝ modꝰ
liberatiōis ab eis futurꝰ credebaꝛ. Ad aliud dicē Ad terciū
dū ꝙ nō intelligiꝛ de manifeſtatōe articuli: ſꝫ potius
dei in qua creſcit homo de die in diē: ⁊ ſemꝑ mirabil'
fit ſciētia dei in ꝓfectu hoīs in ipſa / nec pōt ꝑfecte in
illā ꝓpter qꝺ dic̄ pſ. 104. Querite dn̄m ⁊ cōfirma/ Ad quartū
mini querite faciē eiꝰ ſemꝑ. Ad tres ſequētes au/ ⁊ vm ⁊ 6m
ctoritates dōm ꝙ nō ꝓbāt niſi ꝓfectū hoīs ī noticia Ad 7m
articuloꝝ ⁊ nō augm̄tū articuloꝝ ſm numeꝝ. Ad
aliud dōm ꝙ diuiſio articuloꝝ multiplex fit: tñ res
manet vna q̄ diuerſis cōſideratōib; diuerſimode di
uidiꝛ: nō tñ res augeꝛ: ſic̄ ſi cōceptio ⁊ natiuitas re/
feranꝛ ad vnū articulū ſiue ad duas res vna manet
ſed diuerſimode cōſideratur.

An vnq̄ȝ ſuffecerit de deo credere: qꝛ eſt ⁊ qꝛ inquirentibus ſe remunerator eſt. Arti. II B

Ecūdo q̄riꝛ vtꝝ vnq̄ȝ ſuffecerit de deo crede/
s re: qꝛ eſt ⁊ qꝛ inq̄rētib; ſe remunerator eſt. ſ.
b. Uideꝛ aūt ꝙ ſic: qꝛ h̄ dic̄ apl'ſ. Itē h̄ ſuffi Arguiꝛ pͦ ꝙ ſic.
cit ad tendendū in deū ꝑ cognitionē prime verita/ 2o
tis: ſed credere: quia eſt oſtēdit quo tendit: ⁊ credere
quia remunerator eſt mouet ex ſpe ⁊ amore premĳ: 3o
vt tēdamꝰ: ḡ hec duo ſuffecerūt ⁊ ſufficiūt. Itē ad
hoc ꝙ fiat motꝰ ꝑ appetitū in nobis ad aliq̄d nō exi
gunꝛ niſi duo .ſ. ꝙ fiat appꝛhēſio delectabil' ⁊ ſit appe
titꝰ illiꝰ: ſꝫ credere qꝛ eſt fac̄ appꝛhēſionē: credere au/
tē qꝛ remunerator facit appetitū: ḡ illa duo ſufficiūt
ad fidei motū: ḡ ſufficit illa duo credere. Itē ī ſta/ 4o
tu īnocētie adā nō p̄ſciuit nec p̄credidit vt ita dicā ſu
um caſū: ſꝫ ſi nō cecidiſſet nō fuiſſet opꝰ redēptore nec
mediatore: ergo nihil tenebaꝛ credere de mediatore
ḡ ſufficiebat credere ꝙ deꝰ eſt ⁊ ꝙ remūerator eſt q̄rē
tiū ſe: qꝛ eadē rō ē ꝺ articul' q̄ ſꝛ ꝺ mediatore ⁊ ꝺ alĳs

5° Jtē in ſtatu poſt peccatū nō erat ꝓbia apta necre
uelatio quā nos ſciamꝰ: ergo cū articulus ſit ſuꝑ rō
nē nō tenebat̄ in illū moueri rō ſine reuelatiōe: ḡ vi-
detur ꝙ ſufficiebat tūc credere ea que dictabat na-
6° tura ſola vt videt̄. Jtē ponamꝰ ꝙ alicui nulla fa-
cta ſit reuelatio: ⁊ faciat ea que dictat ius naturale
⁊ ſimꝰ in tp̄e legis moyſi vel naturalis: cōſtat ꝙ il-
le ſaluabit̄: qꝛ dīc apl's ꝙ iudicabit id qđ ꝑ naturā ē
ꝑputiū ꝯſumāſte q̄ ꝑ lrāȝ ⁊ circūciſiōȝ ꝑuaricatores
cū igit̄ nūc nō dictet aliq̄d de mediatore qđ nō opꝫtet
In ꝯtrariū credere niſi illa duo que dictat rō. Sed cōtra hoc
ſunt rōnes est qđ dicit̄ in littera ꝑ plures auctoritates vbi ꝓba
prima. tur ꝙ oportuit habere fidem mediatoris. Jtē ad
2ª ſaluationē egri oportuit ꝑcognoſcere morbū ⁊ mor
bi qualitatē. morbi aūt q̄litas talis fuit / vt probat
Anſel. ꝙ nō potuit ſatiſfacere ꝓ ipſo niſi deꝰ ⁊ hō: ḡ
3ª oportuit credere liberatorē ⁊ mediatorē. Jtē oīs q̄
ſaluabant̄ a principio cognoſcebāt ſe nō ꝓprijs me-
ritis: ſȝ gratia dei ſaluādos: cū ergo nulla gratia ſit
niſi ꝑ Jeſum chriſtū: ſicut dicit̄ Joh. 1. Gratia ꝑ Je-
ſum chriſtū facta ē oportuit credere ſaluatorē eſſe vē
Solo turū ⁊ ꝓ hoīe ſatiſfactuꝝ. Sol'o bene videt̄ mihi
hoc neceſſariū ⁊ veꝝ ꝙ a principio ſtatꝰ peccati non
fuit vnq̄ȝ aliq̄s saluꝰ ꝑ grām niſi ꝑ fidē mediatoris.
Sed eſt mediatorē cōſiderare dupl'r. ſ. in particula
ri ſm̄ ſacr̄a q̄b⁊ mediauit vel vl'iter ſm̄ quecūq̄ȝ me-
diare vellet: ⁊ primo mō videt̄ mihi ſm̄ mgr̄m Hu.
qui hoc exp̄ſſe dicit ꝙ nō tenebāt̄ explicite credere an
tiqui: ſed mō ſecūdo oēs. Primo aūt mō ſoli illi q̄-
bus facta eſt reuelatio: ⁊ alij q̄ ab illis fuerūt inſtru
cti: dūmō inſtructionē illoꝝ intelligere potuerūt: in
ſtatu autē innocētie videt̄ mihi ꝙ Adā noticiā clario
rē habuit q̄ȝ nos: ſed de deitate tm̄: ⁊ q̄ ꝑtinēt ad eter
nā diſtinctionē ꝑſonarū: ſed nō in his q̄ ꝑtinēt ad re-
Ad primū. cōciliationeȝ factā ꝑ xp̄m. Dōm ergo ad primū ꝙ
hoc ſufficit accedēti ad deū ſed cū dr̄ qꝛ eſt nō credo ꝙ
ſupponat̄: qꝛ eſt in vl'i tm̄: qꝛ hoc inueſtigat̄ rōne tm̄
vel naturali cognitiōe: ſed qꝛ eſt determinatū in qui
buſdā articulis determinatis a reuelatōe: ⁊ cū dr̄ ꝙ
inquirētib⁊ ſe remunerator eſt h̄ facit ad ſpem ⁊ amo
Ad ſcđm et rē. Ad aliud dōm ꝙ qꝛ eſt in vl'i ſimpl'r nō ſuffecit
tertiū. oſtēdere finē hoc mō quo tēdit̄ in ip̄m ꝑ fidē: ſed opor
tet ꝙ in aliq̄b⁊ diſtinctōib⁊ articuloꝝ ſpecificet̄: quia
em̄ eſt nō mouet ad aliq̄d: qꝛ nō mouet cognitio ī vl'i
Ad quartū ſed in particulari diſtinctio cuiꝰ cognoſcit̄ ꝓprietas.
ꝑ hoc etiā patet reſpōſio ad ſequēs. Ad aliud ꝑus
reſponſum eſt: qꝛ qđ ade ſufficiebat nō ſufficit ei qui
ſcit ſe in pctō eſſe ⁊ nō poſſe curari per ſeip̄m: tn̄ ego
nō credo ꝙ adā ī primo ſtatu tm̄ crediderit: qꝛ eſt in
vl'i: ſed potiꝰ credidit quoſdā articulos: licet nō cre-
Ad quintū deret actu illos q̄ ꝑtinebāt ad mediatorē. Ad aliđ
dōm ꝙ ſupponebat falſum: qꝛ dīc mgr̄ Hu. quoniā
ſtatim ſigna curatiōis ꝑ oblationē chriſti a principio
mūdi ceperūt manifeſtari: ⁊ ꝑ cōſeq̄ns reuelatio fie-
ri: vt in hoſtia abel: ⁊ deinceps in oībus: ⁊ hoc tāgit
apl's ad Heb. 11. dicēs: Fide plurimā hoſtiā abel q̄ȝ
Cayn obtulit dn̄o ⁊ ꝑ illā defūctꝰ adhuc loquebat̄.
Ad ſextū. Ad aliud dicūt cōit̄ ꝙ impoſſibile eſt ꝙ aliq̄s fue-
rit qui qđ in ſe erat ſufficiēter ad ꝑparādū ſe fecerit ⁊
reuelationē a deo: vel ad doctrinā ab hoīb⁊ inſpira-
tis vel ſignū mediatoris nō accepit ⁊ puto ꝙ h̄ verū
eſt ꝓpter dei ꝓuidentiā oībus bona prouidentē equa
liter: ⁊ omnibus exhibentē dūmodo parati ſumus
recipere.

An fidei poſſet ſubeſſe falſum: ⁊ vtꝝ fidei Arti. III
ſubeſt verū neceſſariū. C

Tertio q̄rit̄ vtꝝ fidei poſſet ſubeſſe falſū: Ui- Arguit̄ ꝑo
det̄ aūt ꝙ ſic: qꝛ fides fuit de mediatore: ⁊ di
cit Augꝰ ꝙ aliꝰ modꝰ fuit poſſibil' nr̄e miſerie
ſanāde: ſȝ nullus ꝯuenietior det̄ ꝙ aliꝰ euenerit tūc
fidei falſū ſb̄fuit: ḡ nec eſt neceſſariū euenire qđ credi
tur. Jtē cōiter obijcit̄ de Abraā q̄ credidit ſe imo- 2°
latuꝝ filiū: ⁊ nō fecit: ḡ credidit falſū: ḡ fidei ſue falſū
ſubfuit. Jtē volūtati pōt ſubeſſe falſū ſic apl's vo- 3°
luit ire ad hyſpanos ⁊ nō fecit: ḡ ⁊ fidei p̄t falſū ſub-
eſſe. Jtē ſpei pōt ſubeſſe falſū: qꝛ multi ſperāt ſe ha 4°
bituros vitā eternā: ⁊ tn̄ nūq̄ȝ habebūt: ḡ fidei etiā
poterit ſubeſſe falſum. Jtē ponamꝰ ꝙ aliq̄s ſacer- 5°
dos in miſſa eleuet hoſtiā aliquā nō cōſecratā in tp̄e
⁊ loco qn̄ cōſecrata eleuari dȝ tūc aſtātes credūt eſſe
cōſecratā: ⁊ falſū eſt: ḡ fidei p̄t ſubeſſe falſum. Sed In ꝯriū ꝓ
cōtra dicit ph̄s ꝙ virtꝰ eſt arte certior: ſȝ arti nō ſub- v̄itate p̄ma
eſt falſū: ḡ nec virtuti: ḡ nec fidei. Jtē fides ī via eſt 2ª
de his de q̄b⁊ eſt viſio in p̄ria: ⁊ viſiōi nō p̄t ſubeē fal
ſum ergo nec fidei. Jtē fides eſt aſſil'atio ad primā 3ª
veritatē ⁊ prime veritati nō p̄t ſubeſſe falſum: ḡ nec
fidei. Jtē v̄itas diuina eſt ſuꝑ oēm v̄itatē oīs ſciē- 4ª
tie: ſȝ adherēs veritati ſcite nūq̄ȝ incidit in falſum: qꝛ
falſum nō ſcit̄: ḡ multo minꝰ adherēs fidei. Jtē fi- 5ª
des eſt argumētū ⁊ cōuictio reꝝ nō apparētiū veriſſi
maꝝ: tn̄ ipſa eſt certior nobis q̄ȝ diuina natura que
supponit̄ in articul': ſȝ in ſciētijs ſecularib⁊ argumēti
rō ⁊ ꝑncipiū nūq̄ȝ eſt de falſo: ḡ ml'to minꝰ fides: ḡ fi
dei nō p̄t ſubeſſe falſū. Sȝ tūc vlteriꝰ q̄rit̄ vtꝝ fi- Queſtiūcu
dei ſubſit veꝝ nccāriū vl' cōtingēs: videt̄ autē ꝙ con la ſecūda
tingēs: qꝛ. j. lib. tractatu de oīpotētia ꝓbat̄ qm̄ ꝯtin Arguit̄ ꝑo
gēs ſequit̄ cās inferiores ⁊ nccāriū ſil'iter: qꝛ alit̄ oīa ꝙ ſic.
eēnt neceſſaria: remitti aūt pctā qđ credit̄ in articu-
lo vno depēdet a volūtate eiꝰ cui remittunt̄: ḡ nō eſt
neceſſariū: ergo fidei ſubiacet cōtingēs. Jtē alius 2°
modꝰ fuit poſſibilis nr̄e liberationi: ḡ iſte nō fuit ne-
ceſſariꝰ: ſȝ potuit nō eē: ḡ fidei ſubeſt cōtingēs. Sȝ In oppoſi-
cōtra ſi ꝯtingēs ſubiacet fidei: ⁊ qđ cōtingit eſſe ꝯtin tū.
git nō eſſe: vt dicit ph̄s cōtingit ergo alit̄ q̄ȝ credit̄: ḡ
fidei ſuberit falſum qđ eſt īpoſſibile: ḡ fidei nō ſubeſt
niſi veꝝ neceſſariū vt videt̄. Sol'o dōm ꝙ fidei nō Solutio.
ſubeſt niſi īmutabilit̄ veꝝ: nō tn̄ nccāriū: ⁊ h̄ iđ qꝛ ſi
cut diximꝰ in q̄ſtiōe de ꝑdeſtinatōis neceſſitate: alia
eſt neceſſitas ordīs q̄ eſt īmutabil' euētꝰ ꝯn̄tis ſi an̄s
ſupponit̄: ⁊ ſi ꝯn̄s mutat̄ tūc nūq̄ȝ fuit an̄s: ſȝ ꝯn̄s in
ſe ſit cōtingēs: ita dicimꝰ h̄ ꝙ fides eſt de īmutabilit̄
v̄o: ſi em̄ fides eſt đ aliq̄ illđ īmutabil'r eueniet: ſȝ tn̄
nō erit ī ſe nccāriū: ⁊ ſi nō eueniet tūc fides nūq̄ȝ fuit
de illo. Ad primū ergo dōm ꝙ fides fuit de media Ad primū.
tore. ⁊ h̄ dato ꝙ fidēs fuit de h̄ īmutabil'r euenit me
diatorē fieri. Et qđ Augꝰ dīc ītelligit de h̄ dicto me-
diatorē fore in ſe cōſiderato. Aliter ſoluūt q̄dā ad ho
minē nō ad rōnē. Obijcit̄ ei ſic: Abraā credidit me
diatorē fore hoc eſt dictū de p̄terito veꝝ eſt: ḡ neceſſa
ceſſariū: ḡ ꝯtingēs eſt neceſſariū. ſ. mediatorē fore di
cūt: ḡ ꝙ dictū illđ depēdebat đ futuro: ⁊ iđ n̄ ſeq̄t̄ re
gulā ⁊ nccītatē p̄teritoꝝ: ⁊ h̄ nihil ē qꝛ n̄ fit ī p̄terito:
ſȝ ī ordīe fiđi ad creditū. Un̄ alij al'r dicūt ꝙ. ſ. abraā
nō credidit mediatorē fore: ſȝ mediatorē eſſe futuꝝ.
Aliđ ei eſt rē eē futurā: ⁊ aliud rē fore: qꝛ cū dr̄ res eē
futura nō notat̄ niſi ordo ī diſpōne cauſe maṫial' ad
exitū quēdā q̄ expectat̄ in futuro: ⁊ ille ordo eſt / ſiue

res fuerit ſiue nō. dicit enim phꝰs in lib. de genera-
tiōe ⁊ corruptiōe ꝙ futurꝰ quis incedere nō incedet.
Cū autē dicit mediator erit tūc notat extrema illiꝰ
ordinis poni in futurū: ⁊ ita poſſunt nō euenire ordi
ne ipſo manēte. Hec autē ſolutio tenet bene in ꝯtin-
gētibꝫ de futuro/in qbꝫ nō notat ordo virtute locu-
tiōis niſi ad cauſas inferiores: ſed in fide ⁊ pdeſtina-
tiōe notat ordo illūinatōis diuine ad futura q̄ illu-
minatio certa eſt ⁊ ī extremis ordīs eritꝰ futuroꝝ ⁊
in ordinatiōe ipſa: vn̄ etiā non credidit Abraā tm̄ ꝙ
chriſtꝰ eſſet futurꝰ: ſed ꝙ chriſtus incarnabit ⁊ de ſe-
mine ſuo: vnde patet ꝙ ſol'o illa nō tenet. Sed priꝰ
dicta ſolutio eſt rata ⁊ cōis. Per hoc etiā ptꝫ ſol'o ad
Ad ſecūdū. oīa ſil'ia ſi obijciant. Ad aliud dōm ꝙ nō fuit illud
credere fidei quo credidit ſe abraā imolatuꝝ filiū: ſꝫ
potiꝰ opiniōis obedīēdi illi bene pōt ſubeſſe falſum.
Ad tertiū ⁊ quartū. Ad aliud ſequēs dicēdū ꝙ illa nō faciūt ad ꝓpoſi-
tū: q2 volūtatis ⁊ ſpei nō eſt obiectū ꝓpriū ⁊ verū nec
oppoſitū falſum: ſicut fidei ⁊ iō volūtas apl'i q̄ cau-
ſabat ex humana opiniōe fruſtrari poterat in voli-
to eo ꝙ opinio nō euenit. Sil'it ſpes que dicit expe-
ctationē future beatitudinis nō habet obiectū verū
nec oppoſitū falſū: ſꝫ pt fruſtrari a btitudine expecta
ta nō a defectu ſpei: ſꝫ a defectu ſperātis q̄ nō cōtinu
Ad quintū at vitā bonā vſqꝫ ad mortē ſic iudas. Ad aliō dōm
ꝙ ad h̄ ſupra fuit reſpōſum di. x. de adoratiōe: q2 cō
ditio vel ſupponit vel apponit ex parte adorātis: q̄a
ſit rite celebratū: ⁊ tūc ſemꝑ eſt verū tm̄ nihil eſt ad ꝓ
poſitū: q2 hoc credere quo credere dico hāc hoſtiam
cōſecratā nō eſt actꝰ fidei ſed opiniōis.

Arti. IIII. D An articulus dicat ab eo ꝙ artat: ⁊ vtrum artat explicite vel implicite.

Ro prima Quarto querit cū articulus dicat eo ꝙ artat
ad credēdū vtrū artat ad explicite credendū
vel implicite: Videt autē ꝙ ad implicite cre-
dendū primo ꝑ auctoritatē: nō em̄ tenet homo crede
re qð nll'o mō īnotuit intellectui qui eſt quid ē qð di
citur ꝑ ſermonē de quo ſuꝑ habitū eſt q̄ precedit om̄e
credibile: ſed qð ignorāt etiā angeli nullo mō inno-
teſcit hoī: ſꝫ Eſa. 63. ſuper illud: Quis eſt iſte quive
nit de edom: dicit ſic glo. Hie. aꝑte declarat ꝙ q̄dā
angeli donec ꝑficeret myſteriū incarnatiōis ad ple-
2a nū nō cognouerūt. Itē Ephe. 3. Vt īnoteſcat pn-
cipibꝫ ⁊ ptātibus in celeſtibꝫ ⁊c. igit videt ꝙ nec ho-
3a mo tenebat illud ſcire explicite. Itē Chryſ. in. iij.
omel' ſuꝑ Iohānē: Mltū honorati ſumꝰ ꝙ nobiſcū
4a angeli ꝑ Iohānis vocē didicerūt. Item ſuꝑ illud:
Colligite fragmēta ne pereāt: dicit glo. Fragmēta
ſunt ſacra myſteria q̄ cōis ppl's capere nō pōt: ergo
videt ꝙ nō explicite artat quilibet ad credēdos arti
5a culos. Itē Eph. 3. Que ſit diſpenſatio myſterij a
ſeculis abſcōditi dicit glo. i. celati ab omniū ſeculoꝝ
creaturis: ⁊ exiſtētis in ſola noticia dei. Itē ꝑ rō-
6a nē ſic: In demōſtratiōe ſcibiliū cōtingit aliquid ſci-
re implicite in vl'i qð tamē dubiū eſt in particulari ſi
cut ſcimꝰ in vl'i omnē triāgulū habere duobꝫ rect'
equū tres angulos: ⁊ tm̄ poſſum dubitare de hoc li
gneo triāgulo. vtꝝ habeat tres duobꝫ rectis eq̄les:
ergo multo magis hoc fieri pōt in fide que tota eſt ſu
7a pra rationē. Itē ſi diceret articulus iō artare ad
credēdū: q2 artat explicite iā multi dānati eēnt ⁊ dā-
narent adhuc hodie q̄ neſciūt articuloꝝ diſtinctōes.
8a P fm hoc etiā alia q̄ articuli artarēt ad credēdū:
q2 ita dicit Heb. 11. Fide intelligimꝰ aptata eē ſecu-
la verbo dei vt ex inuiſibilibꝫ viſibilia fierēt. Itē 9a
fide moyſes natꝰ occultatꝰ eſt tribꝫ mēſibꝫ ⁊c. Et fi-
de raab meretrix nō perijt cū īcredulis ⁊ hmōi mul
ta q̄ nō ſunt articuli: ⁊ tm̄ ſub fide tanq̄ ꝯſequētia fi-
dē accipiunt: ergo videt ꝙ nō artet aliqs ad explici
te credēdū. P hoc dicit in lr̄a in ſecūda pte iſtiꝰ di- 1a
Jn ꝯtrariū ſtinctiōis. Sed cōtra dicit Boe. ꝙ malū nō euita
tur niſi cognitū: ſed q̄libet tenet vitare infidelitatē ꝯ
quēlibet articulū: ergo tenet explicite ſcire quēlibet
Itē ad Gal. 5. Teſtificor aūt rurſus oī homi circū 2o
cidēti ſe quoniā debitor eſt vniuerſe legis faciēde: er
go a ſil'i ſuſcipiēti fidē neceſſariū ē credere vniuerſos
articulos explicite. Itē ſi ſufficeret īplicite crede- 3o
re oīpotentē ⁊ redimentē quocūqꝫ veller mō/tūc oēs
phi ⁊ multi heretici habuiſſent fidē implicitā: ſꝫ hoc
falſum eſt: ergo exigit fides explicita. Itē leui. 14. 4o
de emūdatōe leproſi dicit: Offerat ꝓ emūdatōe ſua
ſextariū olei: ⁊ dicit gloſa ꝙ ſextariū olei eſt mēſura
fidei in qua ſi plus eſt effundit: ſi minꝰ deficit: ḡ tene
tur offerre totā menſurā articuloꝝ. Itē Deut. 27 5o
precipit moyſi ꝙ lucide ⁊ aperte legē ſcribat ſuꝑ lapi
des: ⁊ dic̄ glo. ꝙ lapides ſunt layci: ergo lucide ⁊ di
ſtincte tenent credere articulos. Itē fides eſt ex au 6o
ditu: auditꝰ autē per verbū chriſti: vt dicit Ro. 10.
Auditꝰ aūt oīa explicat: ⁊ ſil'iter verbū dei nihil im-
plicite ꝓponit: ergo videt ꝙ fideles etiā explicite de-
bent credere. Itē nos videmꝰ ꝙ layci capiunt et 7o
examinant de articulis fidei occultiſſimis: ⁊ ſi inue-
niuntur aberrare ⁊ neſcire relinquunt ꝓ hereticis ḡ
videt ꝙ tenent explicite ſcire ⁊ credere. Itē pona- 8o
mus aliquā vetulā ſimplicē ⁊ piā habentē reueren-
tiā ad ſuū paſtorē d̄ quo nihil mali ſcit/audire ab ipo
ſuo paſtore hereſim ⁊ credere: iō q2 putat eē credēdū
q̄cquid ille dicit. nūq̄d dicemꝰ eā dānari ſi morit ī ta
li ſtatu: vel ſi cōphendit nūq̄d erit cremāda ꝓ hereti
ca: videt ꝙ nō q2 ignorātia excuſat a toto Si aūt di
cas ꝙ ſic: ḡ ipſa tenebit ſcire articulos explicite: etiā
indocta ab alio: q2 ſi doceri debet a ꝓprio paſtore do
ceri eā oportebit. Itē charitas eſt de diligēdo deo 9o
⁊ ꝓximo: ⁊ oportet cognoſcere diſtincte vtrūqꝫ: ḡ cū
ſil'iter ſe habeat fides ad articulos: videt ꝙ fides di
ſtincte debet ſcire articulos. Sol'o ſine piudicio di Sol'o
co ꝙ neqꝫ an̄ aduētū neqꝫ poſt ſine reuelatōe diuina
⁊ doctrina tenet explicite ſcire articulos ſed implici-
te ſed hoc ſuppoſito certiſſime nihil dubitādū ꝙ reue
latio fit eccleſie ⁊ ſemꝑ facta eſt eccleſie: ⁊ q̄cūqꝫ tales
ſunt illi vocant maiores: q2 ab illis alij ſunt inſtruē
di: ⁊ hoc alit fit mō alit antiq̄tꝰ. Antiquitꝰ eī fiebat
ad manifeſtationē articuloꝝ illa reuelatio: ſꝫ modo
fit ad expoſitionē eoꝝ: q2 oēs ſunt declarati q̄s opor
tet credi. Simplices igit an̄ aduētū ⁊ ſimplices pꝰ
aduētū nō tenent ſcire explicite: ſꝫ nec īplicite niſi in-
q̄ntū docti ſunt a maioribꝫ ⁊ intellectu ꝑ doctrinā ꝑ
cipe potuerūt: ſꝫ illi q̄ pceſſerūt minꝰ tenebāt ꝓpt do
ctrinā vmbroſam q̄ tūc erat: iſti autē plus ꝓpter do-
ctrinā vitatis aptā. Dōm ḡ ad primū qð cōtra h̄ Ad primū.
obijcit ꝙ Boe. dicit veꝝ: ſed eſt cognitio duplex: ſcꝫ
explicita ⁊ īplicita: non em̄ oportet me cognoſcere oē
malū in particulari: ſed tm̄ ipm ſub cōſilio ſapiēt' .ſ.
ſi aliqð occurrat incertū an ſit malū recurrā ad ſapi
entē: ⁊ iudicio illiꝰ vitabo: ita in fide ſi noua doctria
ꝓponat recurrā ad ſacerdootē ⁊ iudicio illiꝰ credā
vl' n̄ credā. Ad aliō dōm ꝙ debitor ē vniuerſe fidei Ad ſecūdū.

Ad tertiū īplicite ita ꝙ nihil oīm diſcredat. Ad aliō dōm ꝙ
pħi ⁊ heretici ñ crediderūt īplicite niſi qꝛ diſcredide
rūt: implicite aūt credēs nullū diſcredit articulū: li-
Ad quartū cet explicite neſciat. Ad aliud dicēdum ꝙ mēſura
Ad quintū implet̃ nō diſcredēdo aliquē vt dictū eſt. Ad ali-
ud dicendū ꝙ hoc cautū eſt vt ſepe ⁊ lucide explanet̃
laycis: ſed hoc pt fieri mō in tēpore gratie: ⁊ tñ quia
aliquē ſenſum habēt nō tenet̃ ita explicite intellige-
re ſic explanat̃ eis: qꝛ ipſi recipiūt explanationē ſm
ſuā poteſtatē intelligēdi: ⁊ nō ſm volūtatē explanā-
tis: ante aduētū nō poterat fieri niſi ꝓut tēpus tunc
ꝑmiſit. ſ. in vmbra ⁊ typo: ⁊ illi minꝰ tenebāt̃ ꝙ̃ iſti.
Ad ſextū. Ad aliud dicendū ꝙ licet fides diſtincte in auditu
recipiat̃: tñ a ſimplici id qđ audit̃ non intelligit̃ niſi
Ad 7m ſub inuoluto ⁊ nō diſtincte: ſicut priꝰ dictū eſt. Ad
aliud dicendū ꝙ nō relinquent̃ layci ꝓ hereticis ꝓ-
pter illud ꝙ nō diſtinguere ſciūt quoſdā articulos:
ſed qꝛ ꝑtinaciter eis cōtradicūt / qñ exponunt̃ eis: h̃
eñ fieri nō poſſet niſi iā infidelitatē ab hereticis rece
piſſent cōtra articulū: ſi eñ iō cōburerent̃: qꝛ neſci-
unt diſtinguere articulos vel explicare ipſi inquiſi-
tores cōburēdi eſſent: qꝛ nec ipſi multū bene ſciunt.
Ad octauū Ad aliud dicēdū ꝙ ibi dubie in caſu illo reſpōdēt
doctores: ſed tamē oēs ꝯcordāt ꝙ mortaliter peccāt
diſcredendo articulū pertinaciter. Si autē dubitat
parata emēdare dicūt ꝙ eſt tēptatio humana. vnde
quidā dicūt ꝙ ſi fecerit pietatis opibꝫ inſiſtēdo quic
quid poterit ꝙ deꝰ illā illuminabit ꝙ nō ſit illi ſacer
doti credēdū in tali doctrina. Si autē nō fecerit q̃c-
quid pōt / tūc ſibi cauſam ſue cecitatis imputet: ſꝫ qꝛ
hec reſpōſio ſuper incertū fundat̃ / cuius nullā poſſu
mus inuenire rationē: iō alij aliter dicunt ꝙ ſi eſt de
aperto articulo qui in eccleſia ſolēniſat̃ tūc debet ex-
aminare apud alios vtrū ita dicat̃ cōmuniter: qꝛ fi-
des nō eſt vniꝰ: ſed cōmunis: ⁊ tūc inſtrui pōt: ſi au-
tē eſt de occulto aliquo vt fornicationē nō eſſe pecca-
tū vel corpꝰ chriſti nō eſſe in altari: ſed ſignificari nō
debet hoc recipere qđ ſupra vires ſuas eſt niſi ſub cō
ditione ſi hoc credat vniuerſalis eccleſia ⁊ debet re-
manere in fide implicita: p̃cipue cū eſt de corpore xp̄i
qꝛ de fornicatiōe etiā turpitudo actꝰ ſatis oſtēdit ei
ꝙ mortale peccatū eſt. Tamē iſte caſus ſepiꝰ in con-
feſſiōibꝫ occurrit ꝓpter libidinē ſacerdotū: hoc q̄buſ-
Ad nonū dā mulieribꝫ perſuadentiū. Ad vltimū dicendū ꝙ
nō eſt ſimile de charitate: qꝛ charitas nō querit rōnē
ſed obiectū tm̄: ⁊ nō diſtinguit: qꝛ non diligit ꝓrimū
niſi materialit̃: fides aūt ꝑmixta eſt cuidā cognitiōi
⁊ intellectui: ⁊ ad illū nō oēs ſufficiūt.

Arti. V

An fides pōt creſcere cognitiōe.

E Einde querit̃ de his que dicunt̃ in littera ibi
D [Fides quidem magna dicit̃ cognitiōe. ſ. a.
Arguit̃ p̄o Hoc eñ videt̃ eſſe ꝯtra p̄determinata vbi di
2o ctū eſt ꝙ nō creſcit q̄ntitate articuloꝝ. P̄ penes q̄d
3o attendit̃ nūerꝰ iſtiꝰ quātitatis fidei? Itē nūq̄d cō
cedēdū eſt eq̄lit̃ eē magnā fidē in oībꝫ articulis vl̃ nō
videt̃ ꝙ nō: qꝛ quidā articulus eſt de deitate: ⁊ q̄dā
de humanitate: ⁊ maior eſt deitas ꝙ̃ humanitas: ḡ
4o maior eſt articulus de deitate ꝙ̃ de hūanitate. Itē
videt̃ ꝙ aliq̄d traditū ſit qđ nō eſt articulus qđ ma-
ximū ⁊ difficilimū eſt ad credēdū: vt corpꝰ chriſti eſſe
ex trāſſubatiōe panis ⁊ vini: ergo videt̃ ꝙ fides non
tm̄ magna ſit articuloꝝ quātitate: ſꝫ etiā alioꝝ / que
q̄ſtiūcula. nō ſunt articuli: ſed adiūcta articulis. Ulteriꝰ q̄-
ritur hic: ſi corpꝰ chriſti eſſe in altari nō eſt articulꝰ
ſub q̄ cōtinet̃ ſicut adiūctū p̄ncipali? Uidet̃ ꝙ ſub oī 5o
potētia faciēte oīa qꝛ dicit Amb q̄ſi rōnē reddēs quō
eſſe nō poſſit qđ magnū eſt ſi ſermo xp̄i naturā panis
in corpꝰ ſuū conuertit q̄ de nihilo oīa creauit. Itē 6o
videt̃ ꝙ adiūgit̃ articulo paſſiōis: qꝛ ita dixit apl̃us
1. Coꝝ. 11. Quotieſcūq̄ꝫ mādūcabitis panē hūc ⁊ cali
cē dñi bibetis mortē dñi annūciabitis donec veniat
Et ipſe dñs Mat. 27. Hoc facite in meā cōmemo
rationē. Sed videt̃ adhuc ꝙ reducat̃ ad illū ſan- 7o
ctā eccleſiā catholicā ſāctoꝝ cōiōnē: qꝛ ille panis col-
lectus de m̄ltis granis puriſſimis ſignat vnitatē ec
cleſie collectā de ꝑſonis fideliū vt dic̄ apl̃s ⁊ Augꝰ. 8o
Ite hoc videt̃ oſtēdere nomē: qꝛ latine cōmunio ⁊
grece ſynaxeos vocat̃ / eo ꝙ cōmunicat in pane vite
fidelis. Sol̃o dōm ad primū ꝙ quātitas articuli Sol̃o ad primū.
nō dicit̃ hic quo ad numeꝝ qui creſcat vel decreſcat:
ſed potiꝰ quo ad quātitatē dignitatis quā q̄libet ha
bet. ꝑ hoc ꝙ ſubijcit̃ ei prima veritas nec mḡr h̃ enu
merat ꝙ in oībus his creſcat: ſed ad oſtendēdū in q̄
bus creſcit ⁊ in q̄bus nō creſcit. Ad aliud dicendū Ad ſecūdū.
ꝙ iſta ſumunt̃ penes quattuor que ſunt in fide. Eſt
eñ fides cōſiderata in ſe: ⁊ ſic dicit̃ magna articulo-
rū quātitate: qꝛ magni ſunt qui nihil habēt niſi ho-
neſtū verū ⁊ diuinū: ⁊ ſic nō eſt de legibꝫ aliaꝝ natio
nū que credūt turpia falſa ⁊ demōiaca. Ex parte au
tē credētis fides eſt in corde ⁊ in cōfeſſiōe oris ſicut
dicit apl̃s: Corde credit̃ ad iuſticiā: ore autem con-
feſſio fit ad ſalutē. Ex parte cordis quo ad intellectū
⁊ affectū ſm intellectū creſcit cognitiōe ⁊ hoc ad af-
fectū deuotiōe: penes cōfeſſionē autē cōſtātia p̄dica-
tionis ⁊ audacia cōfitēdi corā regibꝫ ⁊ principibus.
Ad aliud dicēdū ꝙ quo ad ſubiectū articulorū qđ Ad tertiū
eſt prima veritas: ⁊ quo ad mouēs ad credēdū qđ ite
rū eſt prima veritas: ⁊ quo ad finē qui iterū eſt eadē
veritas equalis eſt fides in oībus articulis: ſed quo
ad hoc penes qđ attēdit̃ articuloꝝ diuerſitas qđ eſt
quaſi cōnotatū in quo veritas hoc mō ⁊ nō alio exp̄
mitur meo iudicio nō eſt equalis: ⁊ hoc dupliciter.
Quidā eñ dignioribꝫ exprimunt̃ ꝙ̃ alij vt ꝓbat ob
iectio. Quidā aūt minꝰ repugnāt rōni ꝙ̃ alij: ⁊ iō in
illis fides minor eſt: ſicut maior eſt fides in deū eſſe
trinū ⁊ vnū ꝙ̃ in vnū deum eſſe. Ad aliud dōm ꝙ
Ad quartū cū q̄ſtiūcula ⁊ ad 6m. corpꝰ chriſti eſſe in altari: ⁊ fieri de pane ⁊ vino meo
iudicio adiūgit̃ paſſiōi: qꝛ eadē hoſtia nūc imolat̃ / q̄
tūc imolabat̃: ⁊ ibi meliꝰ memoria iterat̃ qđ ſemel ꝓ
oībus factū eſt. Ad id autē qđ obijcit̃ de oīpotētia Ad quintū
dicēdū ꝙ oīpotētia quodāmō eſt ꝓbatio oīm articu
loꝝ: vñ etiā angelus articulū incarnatiōis ad beatā
virginē ſic ꝓbauit dicēs: qꝛ non erit īpoſſibile apud
deū oē verbū: ⁊ iō illa obiectio nō ꝯcludit. Ad ali Ad 7m ⁊ octauū
ud dōm ꝙ cōio ſanctoꝝ ē effectꝰ illiꝰ ſacramēti: ⁊ nō
reducit̃ ad ip̄m vt ad adiūctū ſibi ⁊ ideo dicit̃ cōio: ⁊
qꝛ ſacramētū eſt ſimilitudo eiꝰ cuius eſt cauſa: ideo
etiā habet ſimile aliquid cū illa.

Que ante aduētū chriſti de mediatore credere ſufficiebāt.

Sed q̄rit̃ cū ſine fide mediatoris antiq̄s non
fuerit ſalus ſicut nec modernis: vtrum opor-
tuerit illos credere oīa illa đ mediatore que
nūc credimꝰ. Quibuſdā videt̃ ꝙ ſuffecerit il a
lis quattuor tm̄ credere. ſ. natiuitatē: mortē
reſurrectionē: aduentū ad iudiciū: qđ ex p̄-

miſſis verbis Augu. colligūt vbi iſta q̄ttuoꝛ
poſuit. Alijs aūt videꝛ habita fide trinitatꝭ
id de myſterio incarnatōis fidei ſuffeciſſe vt
dei fili⁹ crederet naſcitur⁹ de hoīe ⁊ iudica⸗
b turus: q̇ de Johāne baptiſta documētū hui⁹
rei aſſumūt: q̇ de moꝛte chꝛiſti ⁊ deſcenſu ad
inferos in euāgelio dubitaſſe videꝛ ſm expo
ſitionē Grego. qñ interrogauit ꝑ diſcipulos
Mat. xi. Tu es q̇ vētur⁹ es an aliū expectam⁹? Qua
Luc. 7. ſi diceret: es tu ꝑ teip̄m deſcēſurus ad infer⸗
nū an aliū ad hec ſacramēta miſſur⁹ es. Qui
dā tñ dicūt eū nō dubitaſſe de ignoꝛātia: ſed
de pietate. i. dubitare ſe oñdiſſe: nō q2 igno⸗
rauerit: ſed pietatis affectu cōpaſſum eē xp̄o
⁊ ei⁹ humilitatē āmirādo inſinuaſſe.

Arti. VI. An antiqui tenebanꝛ de mediatoꝛe crede
f re oīa q̄ nūc credim⁹ aut ſufficiebat eis cre
dere q̄ttuoꝛ tm̄ ſcꝫ natiuitatē moꝛtē reſurre⸗
ctionē ⁊ aduentū ad iudiciū.

Einde queriꝛ de hoc qđ dicit ibi [Quibuſdā
d videꝛ ꝙ ſufficeret illis q̄ttuoꝛ credere. ſ. nati⸗
uitatē/ moꝛtē/ reſurrectionē ⁊ aduentū ad iu
Arguiꝛ p̄o diciū ⁊c.]. ſ̄. a. Videꝛ eīm vna rō de oībus eſſe: er⸗
Queſtiūcu go ſm oēs poterāt credere implicite ſm nullū. Itē
la ſecūda queriꝛ vtꝝ nūc etiā iſti quattuoꝛ debēt magis expli
3ª cite credi a ſimplicibꝫ q̄ꝫ alij. Itē queriꝛ quare illi
Solutio poti⁹ q̄ꝫ alij. Ad hoc dōm ꝙ ex quo fuit moꝛbꝫ ad
ad p̄mū ⁊ ſalutē exigebaꝛ moꝛbi cognitio: ⁊ ꝑ cōſequēs libera
tertiū. toꝛis natiuitas; ⁊ ideo exigebaꝛ credulitas aduēt⁹
liberatoꝛis meo iudicio implicite ſine ſpecificatione
modi niſi in illis q̇bus data fuit de ſpāli mō reuela⸗
tio: vel qui doctrinā ab illis receperūt p̄ſentia aūt li⸗
beratoꝛis nō poterat eſſe liberatio: vt ſup̄ ꝓbatū eſt
niſi ꝑ ſatiſfactionē ꝓ nobis: ⁊ iō implicite exigebatur
credulitas moꝛtis implicita. ſatiſfactione autē credi
ta exigebaꝛ neceſſario vt cōſequēs ꝑ effectū reſtitu⸗
tio beatitudīs ꝑdite que fit implicite credēdo reſur⸗
rectionē ⁊ penā tantā ſalutē cōtēnentiū que fit vlte⸗
rius ꝑ aduentū ad iudiciū: q2 igiꝛ iſti q̄ttuoꝛ cōſeq̄n⸗
ter ſe habēt circa redēptionē: iō iſtos q̄ttuoꝛ ampli⁹
credere opoꝛtuit. Et ꝑ hoc pꝫ ſolō ad p̄mū ⁊ tertiū.
Ad ſecūdā. Ad ſecūdū dōm ꝙ etiā mō: q2 iſta ſolēnizanꝛ ⁊ fre
quenti⁹ p̄dicanꝛ meo iudicio in eo q̇ fuit aliquo tem
poꝛe chꝛiſtian⁹ exigiꝛ vt iſti q̄ttuoꝛ explicite credanꝛ
⁊ nō ſufficit fides implicite niſi foꝛte in aliquo adul⸗
to nouiter cōuerſo.

Arti. VII. An verū ſit Johānē dubitaſſe de deſcenſu
g chꝛiſti ad inferos ſm expoſitionē Grego.

Einde queriꝛ de hoc qđ dicit ibi [Qui de Jo
Arguiꝛ p̄o d hāne baptiſta documētū hui⁹ rei aſſumūt ⁊c.]
ſ̄. b. Hec ei opinio videꝛ eē heretica q̄ ad h̄ ꝙ
in ſymbolo expꝛimaꝛ ī parte articuli quē poſuit tho
2º mas. Deſcēdit ad inferna tertia dei reſurrexit a moꝛ
tuis. Itē Anſel. in lib. de ꝓceſſiōe ſpūſancti dicit
3º ꝙ neceſſariū ad ſalutē eſt credere deſcēſum ad infe⸗
ros. Itē oēs expoſitoꝛes p̄ter ſolū Grego. cōcoꝛ⸗
diter dicūt ꝙ Johānes de hoc nō dubitauit ꝓ ſe: ſed
geſſit moꝛē diſcipulis inuidētibꝫ chꝛiſto ⁊ dubitāti⸗
bus: ⁊ hoc apparet. q2 de hoc dñs nihil reſpōdit ſi ꝑ
ſe vel ꝑ aliū deſcēſurus eſſet ad inferos: ſed poti⁹ oſtē
dit diſcipulis argumēta ſue deitatis: ⁊ hoc accipitur
etiā ex Johāne tertio vbi multis ꝑſuaſiōibꝫ oſtendit
Johānes diſcipulis q̄liter ipſe minui deberet: xp̄us
autē creſcere: q2 q̇ de celo venit ſuꝑ oēs eſt. Solu⸗ Solutio
tio ego puto ꝙ temeritas ſit dicere Johānē dubitaſ⸗ ad totū.
ſe ⁊ initiū hereſis manicheoꝝ qui dicūt eū dubitaſſe
⁊ ideo eū eſſe dānatū: vñ excuſo Grego. dicētē hoc ꝙ
potuit dubitare de mō deſcenſus ꝓpter diſcipulos q̇
nō potuit dubitare de hoc ꝓpter ſeip̄m: ⁊ ideo miſit
moꝛiturus diſcipulos emulos chꝛiſti vt viſu cōfun⸗
derenꝛ ⁊ chꝛiſto adhererent.

De fide Cornelij.

Solet etiā queri de coꝛnelio: vtrū fidē incar
natiōis habuerit: cū dictū eſt ei per angelū: Act. 10.
accepte ſunt elemoſyne tue: ⁊ exaudite ſunt
oꝛōnes tue. Si eīm fidē incarnatiōis nō habe
bat tūc ergo ſine fide incarnatiōis erat ei iu⸗
ſticia: q2 de illo ſcriptū ē ꝙ iuſt⁹ erat ⁊ timēs
deū. Si vero fidē incarnatiōis habebat: q̇d
ergo miſſus eſt ad eū petrus? Sane dici pōt
eū ſicut fidē vnitatis: ita ⁊ incarnationis ha⸗
buiſſe dei reuelationē: ſed incarnatū iaꝫ eſſe
dei filiū ignoꝛaſſe: ⁊ ideo miſſus eſt ad eū pe
trus vt iā natū dei filiū ei annūciaret: ⁊ ſacra
mētū regeneratiōis ei cōferret. Habebat er⸗
go fidē incarnatiōis: ſed an facta vel futura
eſſet: nō nouerat: ⁊ ita ꝑ fidē venit ad opera
⁊ ꝑ opa ampli⁹ ſolidat⁹ eſt in fide. Per fidē
eīm vt ait Grego. veniꝛ ad opera Coꝛnelius
etiā per fidē venit ad opa. Deū eīm vnū cre⸗
debat: ſed filiū ei⁹ neſciebat incarnatū. Per Heb. 11.
fidē placuerūt deo opa eius. Sine fide enim
impoſſibile eſt aliquē placere deo. Aug⁹ ve
ro dicit Coꝛnelio dictū eē per angelū: Acce
pte ſunt elemoſyne tue ⁊ oꝛōnes tue anteq̄ꝫ
in chꝛiſtū crederet: nec tñ ſine aliqua fide do
nabat ⁊ oꝛabat. Nā quō inuocabat in quem
nō credebat. Sed ſi poſſet ſine fide chꝛiſti eē
ſalus: nō ad eū mitteretꝛ architectus eccleſie
Petr⁹. Attēde q̇d ait ſine fide chꝛiſti nō poſ
ſe eē ſalutē: ⁊ tñ Coꝛneliū exauditū añq̄ꝫ cre
deret in chꝛiſtū. Qō ita poteſt itelligi ſcꝫ an
teq̄ꝫ ſciret chꝛiſtū incarnatū in quē credebat
in myſterio.

An Coꝛnelius cēturio ante aduētū ad pe Arti. VIII.
trū habuit fidē incarnationis. h

Einde queriꝛ de Coꝛnelio vbi dicit [Solet
d etiā queri de coꝛnelio ⁊c.] Hoc p̄cipue ꝓpꝛ Arguiꝛ p̄o
verba Augu. que habenꝛ in lr̄a: videꝛ eīm fi⸗
des eſſe pꝛima veritas: vt ſup̄ di. xxiij. habitū eſt er⸗
go nō per miſicoꝛdiā venit ad fidē: ſed poti⁹ ꝑ fidem
ad miſericoꝛdiā. Itē nō oꝛaret in quē nullo modo 2º
crederet vt ibidē dicit Aug⁹ ergo videꝛ falſum ꝙ pe
trus miſſus fuit vt doceret eū fidē. Si foꝛte tu di⸗ Solo
cas ꝙ habuit fidē implicitā: ſed petr⁹ explicuit/ et h̄

nihil eſſe videt̃ cũ Corneliꝰ fuerit de maioꝛibꝰ ⁊ expli
Solutio ad totum. citã debuerit hẽre fidẽ. Solꝰ puto ꝙ Corneliꝰ ha
buerit fidẽ explicitã ſed tñ ĩplicita ſuffeciſſet ei: q2 nõ
erat de maioꝛibꝰ niſi ſm dignitatẽ pſonatꝰ nõ de ma
ioꝛibꝰ in reuelatiõe/fides aũt explicita quã habuit fu
it de xp̃i incarnatiõe relata ad qđ cũq3 tẽpus vt ſup̃ di
ximus/⁊ iõ miſſus eſt petrus eccl'ie architectꝰ vt de
termiaret ei articulũ quẽ explicite credidit ad certã
tp̃is differẽtiã ne ampliꝰ expectaret venturũ quẽ ipſe
petrus doceret veniſſe/⁊ ita ĩtelligo Aug. q dicit miſ
ſum petrũ q inſtrueret ad fidẽ. i. ad fidei determiatio
nẽ nõ articuli explicationẽ. et hec determiatio vt ſup̃
diximus accidit fidei in illa pte in q̃ eſt per auditũ.

De equalitate fidei ſpei charitatis ⁊ opis que ſm aliq̃d ſũt eq̃lia.

Illud etiã nõ eſt p̃termittendũ ꝙ fides ſpes
charitas ⁊ opatio ſm aliq̃d equalia ſũt in p̄
ſenti. Vñ Grego. Fidẽ: ſpem: charitatẽ atq3
opationẽ dũ in hac vita viuimꝰ equales ſibi
eſſe apud nos inuenimus: q2 q̃tũ credimus
tantũ amamꝰ: ⁊ q̃tũ amamus tantũ de ſpe p̄
ſumimꝰ. Quiſq3 eñ fidelis tantũ credit q̃tũ
ſperat ⁊ amat: ⁊ tm̃ opat̃ q̃tũ credit ⁊ amat ⁊
ſperat. Sed tñ maioꝛ ſpe ⁊ fide charitas di
cit̃: q2 cum ad dei ſpeciẽ puenit̃ ſpes ⁊ fides
tranſit: ſed charitas pmanet. Et q2 charitas
mater eſt omniũ virtutũ: q̃ nõ ideo poſt fidẽ
⁊ ſpem ponit̃ ꝙ ex eis oꝛiat̃: ſed q2 poſt illa re
1. Coꝛ. 13. manebit aucta. Charitas eñ nunq3 excidit.
Premiſſa aũt eq̃litas ꝓpe ſm ĩterioꝝ actuũ
intentionẽ cõſiderãda eſt. Huic vo qđ hic et
ſuperius dictũ eſt ſc3 ꝙ charitas nõ eſt ex fide
⁊ ſpe: ſed ecõuerſo. videt̃ obuiare qđ ait apl's
1. Timo. 1. Finis p̄cepti eſt charitas de coꝛde puro ⁊ cõ
ſciẽtia bona: ⁊ fide nõ ficta qđ exponẽs Aug.
coꝛ accipit ꝓ intellectu ⁊ cõſcientiã pꝛo ſpe.
Qualis inq̃t charitas eſt finis p̄cepti ꝓcedẽs
de coꝛde puro. i. de puro ĩtellectu vt nihil ni
ſi deus diligat̃: ⁊ cõſciẽtia. i. de ſpe bona: ⁊ fi
de nõ ficta. i. ſimulata. Non ergo charitas fi
dem ⁊ ſpem: ſed fides ⁊ ſpes charitatẽ p̄cede
re vident̃. Hoc ergo ea rõne traditũ intellige
nõ ꝙ fides ⁊ ſpes cauſa vel tp̃e charitatẽ oĩm
bonoꝝ matrẽ p̄cedant ſed q2 charitas ſine il
lis in aliquo eſſe nõ põt: ſed illa ſine charita
te poſſunt eſſe: q̃uis nõ ſit pia fides vel ſpes
ſine charitate: Ideo ergo ex fide ⁊ ſpe ꝓcede
re dicit̃ charitas q2 nulli ꝓuenit ſine iſtis.

Arti: IX. An fides ſpes ⁊ charitas in p̃nti ſũt eq̃lia.
I Einde querit̃ de hoc qđ dicit in vltio capl'o
D ibi [Illud etiam nõ eſt p̄termittendũ ꝙ fides
Arg. pꝛimo ſpes charitas ⁊ opatio ⁊c.] Hoc eñ nõ videt̃
q2 multo plus credimꝰ q̃3 amemꝰ: q2 nihil eſt qđ nõ
2o credimꝰ ⁊ tñ amoꝛ deficit. Item in naturalibꝰ mo
tibus nõ eſt neceſſe ꝙ ſemp̄ amemus qđ amandũ eſſe
cognoſcimꝰ: ergo nec in ſpũalibꝰ eſt neceſſe ꝙ hoc ame
mus qđ credimus eſſe diligendũ. Si foꝛte tu di Solꝰ
cas ꝙ hoc qđ dicit̃ hic intelligit̃ de ip̃is habitibꝰ q ſil'
infundunt̃ ⁊ continent̃ in gr̃a gratũ faciẽte/hoc nihil Obiectio.
eſſe videt̃ q2 opatio nõ ſimul infundit̃ cũ illis ſed ſeq̃t̃
ea ſicut cauſatũ ex illis. Itẽ in lr̃a etiã dicit̃ ꝙ p̄miſ 3o
ſa eq̃litas ꝓpꝛie ſm actuũ interioꝛũ intẽtionẽ ꝯſidera
ta eſt: g̃ videt̃ ꝙ oĩm fere ſolutio nulla eſt dicentiũ ꝙ
hoc intelligitur penes habituũ ſpiritualẽ quãtitatẽ.
Si ꝓpter hoc diceretur ꝙ nõ eſſet verum qđ dicitur Solꝰ
hic. hoc eſt contra dicta ſanctoꝝ: ⁊ hic ⁊ Apocal. 21. Obiectio
vbi dicit ꝙ latera ciuitatis equalia ſũt ⁊ dicit glo. ꝙ ſecunda.
latera ſunt fides/ſpes/⁊ charitas/⁊ opatio. Item 4o
infuſa vna v̄tute infundunt̃ oẽs ꝓpter gratiã a qua
nulla ſepatur q2 q̃libet eſt pars illa virtualis: g̃ ꝑ ean 5o
dẽ cauſam aucta vna augent̃ oẽs: g̃ ſunt eq̃les. Itẽ
ſi omnibꝰ accidit iſta equalitas quare magis ponit̃ h̄
de tribꝰ illis q̃3 de aliis. Itẽ Greg. in omel. pẽthe 6o
coſtes dicit ꝙ charitas magna opat̃ ſi eſt/ſi aũt deſi
nit opari charitas nõ eſt: ergo videt̃ ꝙ etiã opatio ſeq̃
tur q̃ntitatẽ charitatis. Solutio dõm ꝙ iſta eq̃li Solꝰ
tas dupl'r attendit̃. ſ. ſm habitus ⁊ tũc eſt inter tres
virtutes ⁊ ſm actus ⁊ ſic excedit q̃rtũ qđ eſt opatio.
S3 dupl'r põt attẽdi opatio. ſ. ſm relationẽ ad id qđ
infoꝛmat eã ⁊ elicit. Si pꝛimo mõ ꝯſideret̃ actus nõ
puto eſſe verũ ꝙ opatio vnius virtutis eq̃lis ſit opa
tioni alterius nec ꝙ opatio eiuſdẽ v̄tutis ſemp̄ ſit ſm
totũ poſſe eiuſdẽ virtutis: q2 cõtingit feruẽtius dili
gere q̃3 charitas magna ſit in coꝛde ⁊ cõtingit minus
feruẽter diligere q̃3 ſit charitas in coꝛde. Si aũt cõſi
derat̃ relata opatio ad id qđ infoꝛmat eã cũ h̄ ſit gr̃a:
tunc dico ꝙ eq̃lis eſt q2 minoꝛ opatio in genere opa
tionis maioꝛi gr̃a ⁊ charitate infoꝛmata plus valet
ad ſubſtãtiale meritũ vite eterne q̃3 maioꝛ cũ minoꝛe
charitate infoꝛmãte ⁊ eliciẽte. Dicendũ g̃ ad pꝛimũ Ad pꝛimũ
ꝙ illa obiectio ꝓcedit de opatiõe cõpabili ad liberũ ar
bitriũ qđ miniſtrat actũ. qđ q2 diuerſimode ſe habet
in deuotiõe ⁊ triſticia ſicut hõ nunq̃3 in eodẽ ſtatu p
manet: ideo etiã actus differẽtes ſũt ſed in compatiõe
ad gratiã elicientẽ ⁊ infoꝛmantẽ ſunt eq̃les. Ad ali Ad 2m.
ud dicendũ ꝙ nõ eſt ita in naturalibꝰ affectionibꝰ: q2
ille nõ vniunt̃ in vno ſic virtutes in gr̃a/⁊ ex illa vnio
ne eſt ꝙ aucta vna augent̃ oẽs ⁊ ꝙ equales ſunt oẽs.
Ad aliud dicendũ ꝙ bene cõcedo ꝙ nõ intelligit̃ de Ad id qđ eſt
habitibꝰ tm̃ ꝙ hoc accidit omnibꝰ virtutibꝰ ſed ſpẽali ꝯ p̄mã ſolu
ter attribuit̃ iſtis: q2 iſte ſole theologice ſunt ⁊ imedia tionem.
te in deũ tendũt ⁊ oẽs alias quaſi cõducẽdo in deum
dirigũt ad quẽ refert̃ omne nr̃m opus. Ad aliud di Ad alia
cendũ ꝙ intelligit̃ dictũ Grego. ſm cõparationẽ actus obiecta.
ad habitũ infoꝛmantẽ ⁊ nõ ad liberũ arbitriũ agens
Notandũ tñ ꝙ quidã de facili ſe expediũt dicentes ꝙ
nõ intelligit̃ equalis in ſpecie ſ3 tm̃ in genere vt ſi vna
ſit magna ⁊ alia ſit magna ⁊ ecõtrario ſed nõ ꝙ tanta
per equalitatẽ ſed nõ ſtat ſolutio quia equalitas expꝛi
mitur in lr̃a per tantũ ⁊ quantũ vt patet inſpiciẽti.

De ſpe quid ſit.

Eſt autẽ ſpes virtus Di: XXVI. De ſpe.
c qua ſpiritualia ⁊ etñã bona ſpe
rant̃. i. cũ fiducia expectant̃. Eſt a
eñ ſpes certa expectatio future
beatitudĩs veniẽs ex dei gratia ⁊ meritis p̄
cedentibus vel ip̃am ſpem quã natura pꝛeit
charitas vel rem ſperatã id eſt beatitudinẽ

b eternā. Sine meritis eīn aliquid ſperare nō
ſpes ſed p̄ſūmptio dici poteſt.

A Et autē ſpes virtus qua ſpūalia ⁊ eterna
c bona ſperanť ⁊c.] Habito tractatu de fi/
de tāgit hic in vna diſtinctiōe de ſpe de q̄ de
terminat dupl'r ſcꝫ in ſe ⁊ ex ꝑte ſperātis ibi
Poſt hec ſupeſt inueſtigare ⁊c.] In ſe aūt tangit tria
de ſpe ſcꝫ q̄d ſit ⁊ in quo cōuenit cū fide ibi [Et ſicut fi
des ita ⁊ ſpes] Tertio ī quo differt a fide ibi. [Diſtin
guiť tñ fides a ſpe] ⁊ ex hoc patet diuiſio: ſentētia pla
na eſt in littera.

Arti. I. An ſpes ſit in genere virtutis.

Incidūt aūt ante lrām tres queſtiōes quarū
i prima eſt an ſpes ſit in genere ꝟtutis. Scdo
ſuppoſito ꝙ ſit virtus: queriť vtrū virtus ſe/
parata ab alijs quibuſdā virtutibꝫ vel cōiuncta illis.
Tertio queriť in qua vi aīe ſit ſpes ⁊ q̄s ſit actus eiꝰ
Arguiť p̄o ⁊ obiectū ⁊ finis. Videť aūt p̄mo ꝙ ſpes nō ſit vir
tus ſic ab Oratio ⁊ Tullio ⁊ quibuſdā alijs phis po
niť ſpes vna quattuor naturaliū paſſionū: nulla aūt
2o paſſio eſt virtus: ğ ſpes nō eſt ꝟtus. Itē oīs ꝟtus
determinatū habet actū ⁊ obiectū: ſpes aūt nō habet
hec determīata: ğ ſpes nō eſt virtus. Prima ꝓbať in
ducēdo ī ſingulis. Scda ꝓbať ꝑ hoc ꝙ expectare nō
dicit actū ſm oꝑationē ſed īmobilitatē potius ſm lo
cū: obiectū aūt ſpei eſt qđcūqꝫ bonū expectatū in futu
3o rū: ergo ſequiť cōcluſio ꝙ nō ſit virtus. Itē phs in
vij. phice. ponit remēorationē de p̄terito ſicut ſpes de
futuro eſt: cōſtat aūt ꝙ remēoratio nō eſt virtus ergo
4o nec ſpes. Item in numero paſſionū naturaliū non
opponunť penes differentiā tꝑis ſed penes obiectū
ſpes ⁊ timor: qꝛ ſpes eſt de futuro bono / timor de fu/
turo malo: conſtat aūt ꝙ timor nō eſt ꝟtus ğ nec ſpes
5o vt videť. Itē Aug. dicit ꝙ aīa ſm mentē eſt imago
dei hñs imaginē ſm potentiā intelligēdi ⁊ ſſ'itudinē
in potētia diligēdi: ğ videť ꝙ mentis nō ſint niſi due
vires: ğ due ꝟtutes tm̄ ꝑficiētes ſed in potētia cogno
6o ſcēdi deū ꝑficiť a fide: in potentia aūt diligēdi a chari
tate: ğ videť ꝙ ſpes nō ꝑficiat ſm ordinē in deū: ğ nō
eſt ꝟtus theoligica ⁊ cōſtat ꝙ nō cardinalis: ğ nullo
Sol'o modo eſt ꝟtus. Si forte dicas ꝙ potētia affectiua
eſt bifurcata ⁊ vna ꝑs eiꝰ afficit bonū ⁊ illā ꝑficit cha/
Obiectio ritas q̄ diciť cōcupiſcibilis. alia autē ꝑs deteſtať ma/
lū ⁊ illā ꝑficit ſpes. hoc nihil oīno videť eſſe: qꝛ q̄libet
vis eſt ſui obiecti appetitiua ⁊ deteſtatiua cōtrarij: ğ
penes hec nō accipiunť due vires nec due virtutes.
7o Itē oīs ꝟtus eſt de difficili ⁊ bono: ſpes aūt nō eſt
ſic: ğ nō eſt virtus. Probatio medie eſt qꝛ nihil diffi/
8o cultatis habet expectare. Itē virtꝰ eſt bona q̄litas
mētis q̄ recte viuiť / q̄ nemo male vtiť quā deus oꝑať
in nobis ſine nob / hāc aūt q̄ dꝛ ſpes nō oꝑať in nob ſi
ne nobis ğ nō eſt virtꝰ. Probatio medie ē ꝙ ſpes eſt
9o ex meritis vt dicit mgr̄ in lrā. Itē ſi aliq̄d eſt ſpes
in aīa videť eē mercēnaria ⁊ ita carens rōne meriti qꝛ
expectat retributōeꝫ cū igiť oīs ꝟtꝰ ſit meritoria ſpes
10 aūt nō videť eſſe virtꝰ. Ulteriꝰ videť nō eſſe ꝟtꝰ the
ologica ꝟtꝰ ei theologica nō ē mediū inť ſuꝑfluū ⁊ di
minutū: ſpes aūt eſt mediū inter ſuꝑfluū ⁊ diminutū
ğ nō eſt virtꝰ theologica. Probať aūt prima ꝑ h̄ qđ
ſup̄ habitū eſt de fide ꝙ fides innitiť p̄me ꝟitati ꝓpter
ſe ⁊ ſuꝑ oīa / ⁊ ſup̄ hoc nō eſt cogitare aliquē exceſſum.
11o Itē de charitate dicit Bern. in li. de diligēdo deo.
Cauſa diligēdi deū deꝰ eſt / ⁊ modus ſine mō dilige/
re vltra qđ etiā nō eſt exceſſus. media autē ꝓbať ex h̄
ꝙ extremū ſpei in nimis eſt p̄ſumptio ⁊ eſt vitiū ⁊ ex/
tremū in defectū eſt deſꝑatio ⁊ eſt etiā vitiū ğ ſpes nō
eſt virtꝰ theoligica vt videť. Sed ꝯtra. I. Cor. 13. Rō ī oppo/
Nūc āt manēt fides ſpes ⁊ charitas tria hec: maior ho ſitū p' ꝟita/
rū charitas. q̄cq̄d aūt cōnūerať ꝟtuti virtꝰ ē / hic autē te p̄ma.
ſpes ab apl'o virtuti cōnūerať: ergo eſt virtꝰ. Itē 2a
theologice ꝟtutes conſūmāt edificiū ſpūale in illo aūt
fides fundat vt ſup̄ habitū eſt: charitas aūt cōſūmat
vt īfra hēbiť: ğ ſpes erigiť ad erigēdū ğ cū in edificio
nihil edificet niſi ꝟtꝰ ſpes eſt virtꝰ. Itē nihil ſaluat 3a
niſi virtꝰ ſpes ſaluat ğ ſpes eſt virtus. Prima ꝓbať
ex hoc ꝙ nihil ſaluat qđ eſt in rōne boni meritorij ⁊ ta
le eſt virtꝰ. Scda ſcribiť Rom. 8. vbi diciť: ſpe ſalui
facti ſumus. Solutio dōm ꝙ ſpes eſt ꝟtus theolo Sol'o
gica q̄ ꝑficit ſm ordinē in deū īmediate. in hoc eīn dif
ferūt theologice a cardīalibꝫ: qꝛ theologice rectitudi/
nis actꝰ terminū hñt in deo ⁊ finē vt fides tēdit in pri
mā veritatē / ſpes aūt in btītudinē gl'ie increate inde
ficiētis charitas in bonitatē. cardinales aūt actꝰ ter/
mināt in medio ⁊ finē ponūt in deo vt tēꝑantia termi
nat actū in paſſionibꝫ innatis inter nimis ⁊ parū ⁊ fi
nē ponit in deo: qꝛ facit h̄ ꝓpter deū. vt igiť intelligāť
ſol'ones obiectoꝝ ſciendū ꝙ ſpes equoce diciť multi/
pliciter et ex hoc a diuerſis ī diuerſis poniť generibꝫ
⁊ diuerſa ponunť ei oppoſita. Qñqꝫ eīn eſt in genere
paſſiōis ⁊ h̄ mō cōſiderať a phis: ⁊ qꝛ paſſio eſt illata
aīe ſenſibili: qꝛ ſicut dicit phs. Ois delectatio eſt ge/
neratio in ſenſibilē aīam: iō tunc poniť ei oppoſitū in
gñe paſſiōis. eo ꝙ oppoſitoꝝ ſit idē genꝰ: hoc aūt op
poſitū aut accipiť penes obiectū ſolū ⁊ tūc erit timor
ſm ꝙ ipē paſſio eſt futuri mali aut penes drām tꝑis
quā cōſignat ⁊ ſic opponiť delectatio q̄ eſt ex remēora
tione vt dicit phs. Qñqꝫ aūt poniť in genere motus
vel actus vt Rom. 8. vbi dicit apl's. Spe ſalui facti
ſumus; qñqꝫ aūt poniť ꝓ effectu ſpei quē habet in aīa
tutat eīn aīam ⁊ certificat de futuris habēdis ⁊ con/
ſequēdis nō entibꝫ tm̄ vt fides q̄ dicit etiā eſſe futura
quedā ſed ſpes dicit ꝯſequi debere ſicut dicit apl's ad
Heb. 6. Confugimꝰ ad tenendā ꝓpoſitā ſpem quā ſi/
cut anchorā aīe habemꝰ ratā aut firmā. Et Rom. 5.
Sciētes ꝙ tribulatio patientiā oꝑať: patiētia aūt ꝓ/
bationē: ꝓbatio aūt ſpem ibi glo. i. certitūdinē ſpei qꝛ
ſicut dicit Grego. Tanto fortior q̄ſquis in deū ſurgit
q̄nto maiora ꝓ noīe illius ꝑtulit. Qñqꝫ etiā poniť ꝓ
re ſperata vt ad Titū. 2. Expectātes beatā ſpem ⁊ ad
uentū gl'ie magni dei. i. rem ſperatā q̄ eſt aduētus glo
rie. Sumiť aūt qñqꝫ ꝓ ꝟtute theologica ꝑficiēte ani/
mā ad ſperandū ⁊ ſic de ea q̄riť hic ſicut dicit glo. ad/
Titū. 2. Expectamꝰ btītudinē que ſubeſt ſpei ꝟtuti.
Scdm h̄ igiť dicendū ad primū ꝙ equocatio ipe/ Ad primū
dit cōcluſionē. Ad aliud dicendū ꝙ expectare nō di Ad 2m
cit totū actū ſpei vt infra patebit. ſed ſperare dicit cū ſi
cut diligere actū dilectiōis ⁊ credere actū fidei. Ad ad 3m ⁊ 4m
aliud dōm ꝙ ī illo ꝓceſſu etiā decipit equocatio vt p̄ꝰ
habitū eſt in diſtinctiōe. Ad aliud dicendū ꝙ ꝓut Ad 5m ⁊
Aug. accipit mentē ſub potētia affectiua vel diligēdi 6m cū obie/
multe vires cōprehēdunť. ſ. li. arbi. volūtas ꝯcupiſci ctiōe ꝯ ſolu/
bilis ⁊ iraſcibilis. Et tunc ad obiectū dicendū ꝙ non tione.
deteſtari malū eſt iraſcibilis ſm ꝙ iraſcibilis eſt ſꝫ po
tius cuiuſlibet potētie eſt fugere malū ſuū ſed iraſcibi
lis eſt excludere malū pugnās qđ eſt arduū ⁊ difficil
limū ⁊ illatū eſt extrinſecus et eſt ſuū inſurgere in al/
tum finis ⁊ in altū illud qđ eſt ad finē. ⁊ ſm ꝙ ſurgit

in altũ finis ſic perficiẜ ſpe vt infra patebit ſm autẽ ꝙ
ſurgit in altũ qd̓ eſt ad finẽ ſic perficiẜ fortitudine ⁊ ſic
patꝫ ſolutio ad argumẽtũ. ⁊ ñ ſciendũ ꝙ rõ illa fun-
datur ſuꝑ falſum: qꝛ quãdo dicit Aug. de imagine lo
quiẜ de parte aĩe ſupma que ꝑ naturales habitus
ordinaẜ in deũ ſm ꝙ eſt trinus ⁊ vnus / ⁊ hec nõ per-
ficiẜ habitibꝫ ordinatis ad opus / niſi accipiaẜ imago
improprie ſcꝫ ꝓut reſultat in viribꝫ inferioribꝫ ⁊ in li-
Ad 7m bero arbitrio ⁊ rõne ⁊ volũtate ⁊ hmõi. Ad aliud
dicendũ ꝙ difficile ⁊ bonũ circa qd̓ eſt virtus differẽ
ter determinaẜ in virtute theologica ⁊ cõſuetudinali
in cõſuetudinali eñ determinaẜ ſm difficultatẽ ⁊ rõ
nem mediũ qd̓ eſt ꝑ equediſtantiã in paſſionibꝫ vel per
rectã rationẽ ſumptã in rõnalibꝫ virtutibꝫ vt ſũt pru-
dentia ⁊ iuſticia ſed in virtute theologica eſt difficul-
tas penes eleuare aĩam extra ſe ⁊ ſuꝑ ſe ſicut fides ele
uat rationẽ vt abneget ſe ⁊ ſuꝑ ſe tendat in verum qd̓
nõ ſcit ꝓbare ⁊ ſpes eleuet aĩam vt ſperet ea de quibꝫ
rõnis nõ eſt ꝑſuaſio ⁊ ab hijs que videt eleueẜ ad que
rendũ q̃ nõ videt ⁊ charitas eleuet vt poſtpoſito amo
re ꝓuati boni tendat in ſummũ bonũ qd̓ queriẜ fide ⁊
hoc eſt magis difficile q̃ꝫ difficile virtutis ciuilis ⁊ bo
nũ virtutis theologice eſt finis: bonũ autẽ ciuilis eſt
boneſtũ relatũ ad finẽ increatũ vnde patꝫ ꝙ illa obie-
Ad 8m ctio falſum ſupponit. Ad aliud dicendũ ꝙ deus in
nobis ſine nobis operaẜ ſpei habitũ licet nõ ſpei actũ
⁊ de actu ſpei intelligiẜ qñ diciẜ ꝙ ꝓuenit ex meritis.
Ad 9m Ad aliud dõm ꝙ bona merces eſt deus ⁊ nõ vitu-
ꝑabilis ⁊ hanc mercedẽ ſperat ſpes ſed tꝑalis merces
ꝓ ſpũali eſt ⁊ tezeatica ⁊ leproſa mercimonia ⁊ de hac
Ad 10m ⁊ nõ curat ſpes. Ad aliud dõm ꝙ ſpes eſt virtus the
11m ſimul. ologica ⁊ illa que videnẜ circũſtare dicendũ ꝙ nõ cir-
cũſtant ſed ſunt corruptiões conditionũ ſpei ſicut cũ
ſpes fit ex largitate dei illã negligit deſperãs ⁊ cuꝫ fit
ex meritis illã negligit ꝓſumẽs. oĩs eñ mediatio ⁊ ex
ceſſus attendiẜ ſm eandẽ materiã que non eſt hic: qꝛ
nõ habꝫ materiã hmõi in q̃ ſm rõnẽ materie ſit habũ
dare / ⁊ deficere ſic eſt ĩ q̃buſdã alijs ꝟtutibꝫ ꝯſuetudi
nalibꝫ: ſed potius ſicut fides hꝫ oppoſitã infidelitatẽ
multiplicẽ ex corruptiõe diuerſoꝝ que exiguntẜ ad fi-
dem. ⁊ charitas ſil'r habet oppoſitũ odiũ ⁊ inimiciciã
nõ tamẽ determinaẜ ad mediũ aliqd̓ ita ⁊ ſpes: ⁊ hoc
patꝫ ex quo ex parte rei ſperate nunq̃ꝫ eſt nimis: inni-
tiẜ eñ ſuꝑ oĩa ſpes btĩtudini ⁊ largitati increate: ⁊ iõ
ꝓſumens nõ excedit in ſpe ſed potius vterq̃ꝫ corrũpit
ſm aliq̃d qd̓ exigiẜ ad ſubſtantiã ſpei. Iterũ patꝫ hoc
alia rõne: qꝛ mediũ habet cõpoſitionẽ ex vtroq̃ꝫ extre
mo ſicut largitas ex ꝓdigalitate ⁊ auaricia: non aũt
diciẜ ſperãs qui ſperat ſperãda ⁊ nõ ſperãda ⁊ deſpe-
rãs q̇ nec ſperãda nec nõ ſperãda ſperat qd̓ falſum eſt
qꝛ omnes illi ſunt circa id qd̓ oĩno ſuꝑ oĩa ſperandũ
eſt ſed ſperãs ꝓut debet alij aũt corrũpendo. Iterum
alia rõne patꝫ illud qꝛ ſi ſpes eſſet mediũ iam cõpara
ta extremis acciperẽt aliqd̓ de rõne extremoꝝ ſic for-
tis ſm phm ad audacẽ ẽ timidus ⁊ audax ad timidũ
ſed nõ ſpes diceẜ ſic deſperatio ad ꝓſumptionẽ ⁊ pre-
ſumptio ad deſperationẽ. ⁊ hoc ſit dictũ contra q̃ſdã
qui dicũt ſpem eſſe mediũ inter deſperationẽ ⁊ ꝓſum-
ptionẽ eo ꝙ ipi putant in oĩ virtute eſſe mediũ per
vnã rõnem qd̓ abſurdum eſt: qꝛ nec etiã in cõſuetudi
nali (vt dicit phs in. v. ethicoꝝ.) eſt ꝑ vnã rõnẽ.

Arti. II. B

An ſpes ſit virtꝰ ſeꝑata ab alijs quibuſdã virtutibus vel coniũcta illis.

S Ecũdo queriẜ vtrũ ſit ꝟtus ſeꝑata ab alijs q̃-
buſdã virtutibꝫ vel coniũcta illis. videẜ autẽ Arg. pmo.
ꝙ coniũcta. quoꝝ eñ vna ꝓprietas eſt horum
etiã ſubiectũ eſt vnũ vel nõ ſeparatũ ad minus. ſuſtine
re autẽ ⁊ expectare eſt longanimitatis ⁊ patiẽtie que
ſunt partes fortitudinis ⁊ hec ſunt etiã ſpei: ergo vi-
detur ꝙ ſpes ſit virtus coniũcta illis. Item ea que 2o
perficiũt animã contra affligẽtia videnẜ eſſe ꝑtes for-
titudinis vel cõiuncta partibꝫ eius: ſpes autẽ ſic per-
ficit animã ergo aut eſt pars fortitudĩs aut cõiuncta
illis. Prima ꝓbaẜ ꝑ b̃ ꝙ fortitudo ẽ ꝑfectio aĩe ꝯtra
inſurgentia ⁊ affligẽtia aduerſa vt dicũt ſancti. Se-
cũda autẽ ſcribiẜ in ꝓuerbijs. 13. Spes que differẜ
affligit animã id eſt res ſperata: ğ indiget ſpe ad ſuſti
nendũ. Item cõmuniter obijciẜ ꝙ ſit cõiuncta vir- 3o
tus timori ſic in naturis idem eſt mouẽs ad receſſum
⁊ terminũ a quo ⁊ acceſſum ad terminũ ad quẽ ſicut
a ſurſum ⁊ in deorſum: ergo ſimil'r erit in moribꝫ ſed
ſpes eſt mouens ad terminũ ad quẽ / timor autẽ a ter-
mino a quo: qꝛ ad bonũ ſpes ⁊ a malo mouet timor:
ergo ſpes ⁊ timor ſunt idem. Item auerſio ⁊ cõuer 4o
ſio in pctõ nõ faciũt diuerſum peccatũ: ergo in oppo-
ſito auerſio a malo ⁊ cõuerſio ad bonũ nõ faciunt di-
uerſam virtutẽ: ſed timor auertit a malo ⁊ ſpes con-
uertit ad bonũ ergo ſunt eadẽ virtus. Itẽ eadẽ eſt 5o
fides de penis ⁊ pmijs: ergo ⁊ eadẽ virtus fugiens 6o
penas vt timor ⁊ ſperãs pmia vt ſpes. Item con-
trarioꝝ eadẽ eſt diſciplina fugere autẽ ⁊ ꝓſequi ha-
benda ſunt oppoſita: ergo ipoꝝ vna ſcientia ⁊ vna vir 7o
tus erit vt videẜ. Item vna ꝟtus numero media
eſt duarũ maliciarũ: timor autẽ eſt inter deſperatio-
nẽ ⁊ ꝓſumptionẽ ⁊ ſimil'r ſpes: ergo ſpes ⁊ timor ſũt
vna ⁊ eadem virtus. Ulterius videtur ꝙ ſpes ſit 8o
cõtinuatio oĩm virtutũ: quia ſpei ẽ expectare hoc aũt
nihil aliud eſt niſi ꝑmanere in mobiliter in virtute: ğ
videẜ ꝙ ſpes nõ ſit niſi manſio in cõtinuatiõe ꝟtutis
ergo nõ eſt virtus ſeꝑata ab omnibꝫ alijs. Sed cõ In oppom
tra enumeraẜ ſingulariter ab aplo / ergo eſt vna vir- ꝓ veritate.
tus ſingularis. Item ſuꝑ illud Signatũ eſt ſuper
nos lumẽ vultus tui dñe de. ⁊c̃. dicit Aug. ꝙ ima-
go recreatiõis eſt gr̃a ſm fidẽ ſpem ⁊ charitatẽ Iob. I.
dicit Grego. ꝙ tres virtutes theologice ſignificãtur
per tres filias Iob ergo eſt ꝟtus ſingularis. So Solo
lutio dicendũ ꝙ ſpes eſt virtus ſeꝑata ab alijs ⁊ habꝫ
actũ ſingularẽ vt infra patebit ⁊ obiectũ in rõne ſpeci
ali. Ad primũ ergo dicendũ ꝙ expectatio ⁊ longa- Ad primũ
nimitas ⁊ ſuſtinẽtia equiuoce dicunt conditiões ſpe-
rãtis ⁊ fortis. ſunt eñ conditiões ſperãtis ſm ꝓceſſio
nẽ in rem ſperatã que nõ affligit ex ſe: ſed ꝑ accidens
ſcꝫ ꝙ differẜ ſed ſm ꝙ ſunt cõditiões fortis dicũt cõ-
fortationẽ animi in ſuſtinentia eius qd̓ ꝑ ſe affligit ex
cõfidẽtia victorie ⁊ finis: qꝛ nõ ſemꝑ imiacebit paſſio.
Ad id autẽ qd̓ dicit ꝙ fortitudo eſt cõtra affligẽtia Ad 2m
⁊c̃. dicendũ ꝙ hoc intelligiẜ de affligentibꝫ per ſe ⁊ nõ
ꝑ accidẽs ex dilatiõe. Ad aliud dicẽdũ ꝙ ille ratio- Ad 3m
nes oĩno nihil valent: qꝛ ſpes nõ accipiẜ in rõne mo-
uẽtis a malo in bonũ ſed potius in rõne eliciẽtis actũ
timor eñ ꝑ ſe ſufficit mouere a malo in bonũ. ſi eñ ſer
uilis eſt mouet a malo actu. ſi autẽ initialis tunc mo
uet a malo habitus in conſideratione pene ⁊ amoris
dei. nõ eñ ſic diciẜ ſpes mouẽs ꝙ ꝑficiat id qd̓ incepit
timor. vnde patꝫ ꝙ nihil oĩno faciũt ad ꝓpoſitũ rõnes
ille. Ad aliud dicẽdũ ꝙ in pctõ vnũ eſt rõne alterꝰ Ad 4m
nõ eñ auerteret ſi nõ cõuerteret ad illicita ſed hoc nõ

eſt ſic;imo ſpes nullo minus fulcitur timore non eñ
Ad 5m reſpicit penã ſed largitatẽ dantis tm̃. Ad aliud di-
cendũ ꝙ fides eſt de illis vt ſunt veritatis increate ar
ticuli/ ⁊ ſic cõueniũt;nõ autẽ in eo ꝙ pene ſunt ⁊ in eo
ꝙ p̃mia cõueniũt ⁊ in diuerſis habitibꝫ reſpiciũtur.
Ad 6m Ad aliud dicendũ ꝙ ſpes ⁊ timor nõ ſunt cõtraria.
informis eñ ſaluať cũ ſeruili ⁊ formata cũ caſto timo
re nec ſunt cõtrariorꝝ. qꝛ ſpes eſt glorioſi conſequẽdi ti
mor autẽ habet actum ad penã ⁊ hec nõ opponũtur:
pena eñ ⁊ p̃miũ nõ opponũtur ſm ꝙ vnũ eſt obiectũ
Ad 7m ⁊ alterũ vt conſequẽdũ. Ad aliud dicendũ ꝙ ſicut
ſupra diximꝰ ſpes nõ eſt virtus determinãs ſibi me-
diũ ex rõne materie/ ⁊ ſi deſperatio ⁊ p̃ſumptio oppo
nanť in rõne corruptiõis tũc timor nõ erit mediũ il-
lorũ:quia timor timet ſeparí/ ⁊ deſꝑatio ſupponit cul
Ad 8m pam irremediabilẽ vnde nihil eſt qđ obijciť. Ad id
qđ vlteriꝰ obijciť dicendũ ꝙ ſpes nõ dicit expectatio
nẽ ſed ſperationẽ ⁊ hec dicit plus qm̃ ſperans extẽdit
ſe ſicut credens/ ⁊ amãs ſuo mõ in rem ſperatã ⁊ ha-
bet eam ſuo mõ ſicut credens ⁊ amans.

Arti. III. **In qua vi anime ſit ſpes.**

T Ertio queriť in qua vi anime ſit ſpes/ ⁊ quid
Arg. p̃mo ſit actus eius ⁊ obiectũ ⁊ finis. videť autẽ nõ
eſſe in iraſcibili qꝛ omnis virtutis aĩe eſt expe
ctare id qđ appetit ⁊ habere cũ habet ⁊ reijcere cõtra-
rium:ſpes autẽ dicit expectationẽ eius qđ appetiť:ḡ
2o nõ eſt iraſcibilis ſolius ſed omniũ viriũ. Item ſpes
diffiniť in lr̃a ꝙ eſt certitudo expectatiõis: ſed certitu
do dicit cognitionẽ;ergo ſpes eſt rationis vel intelle-
3o ctus nõ ergo iraſcibilis. Item Auicẽna ⁊ Dam̃ (⁊
accipitur etiã ab Ariſto. in fine p̃mi ethicorꝝ) dicunt ꝙ
iraſcibilis eſt pars anime ſenſibilis. Cum igiť ſenſi-
bilis anime nõ ſit imediate ferri in deũ. videť ꝙ ſpes
Queſtiũcl'a que imediate in deũ ferť nõ ſit in iraſcibili. Ꝓ que-
Obm p̃mũ ritur de actu eius:actus eñ potentie anime cõſueuit
denomiari ſm nomen eius vt intellectus actus in-
telligere ⁊ volũtatis velle/ ⁊ ſic de alijs: ſperare autẽ
nõ nominat actũ iraſcibilis:ergo videť ꝙ nõ ſit actꝰ
2o ſpei vel ſpes nõ eſt in iraſcibili. Item quid dicit ſpe
rare vltra expectare? videť ꝙ nihil:qꝛ ita dicit apl'us
Rom̃. 4. de abraam. Cõtra ſpem in ſpem credidit ⁊
addit ſic lõganimiter ferens adeptus eſt repromiſſio
3o nes:ḡ videť ꝙ nihil dicat niſi expectationẽ ſolã. Itẽ
per ſolã expectationẽ diffiniť cum dicitur;ſpes eſt cer
4o ta expectatio future beatitudis ⁊c̃. Item quid di-
cit expectatio? ſi dicit tm̃ imobilitatẽ in loco virtutis
vel vite tunc nihil adderet ſupra virtutes alias niſi
continuitatẽ ⁊ hoc nõ dicit actum ſpecialẽ: ergo ſpes
5o ſm hoc nullũ haberet actum ſpecialẽ. Item queriť
de obiecto eius ⁊ fine. ſi eñ dicať ꝙ obiectũ eusi eſt
beatitudo ſicut videtur ſancti cõmuniter dicere ⁊ in
diffinitiõe ſupponiť/ tũc videtur ꝙ ſpes ſit omnis vir
Solutio tus;quia beatitudo eſt finis omnis virtutis. So-
ad primũ. lutio dicendũ ad primũ ꝙ ſpes eſt virtus ſeꝑata ⁊ di-
uiſa ab alijs virtutibꝫ ⁊ eſt in iraſcibili potẽtia anime
nec expectare tm̃ eſt actus eius licet plus cõueniat ei
qꝫ alij virtuti vt infra diceť ſed potius extendere ſe in
rem ſperatã amplitudine quadã animi/ ⁊ hec ampli-
tudo quia eſt reſpectu magni ⁊ alti ĩ eo ꝙ hmõi iraſci-
Ad 2m bilis eſt ſm ꝙ eſt humana. Ad aliud dicendũ ꝙ du
plex ẽ certitudo vna q̃ eſt in modũ argumẽti in cogni
tione ⁊ hec cõpetit fidei. Alia eſt que eſt ꝑ modũ natu
re ⁊ hec cõpetit cuilibet virtuti. eſt eñ natura certior
arte in operibꝫ ⁊ fine vt ſupra diximus; et qꝛ virtus
conſentit rationi in modũ nature vt dicit Tullius.
ideo virtus etiã certior eſt arte; ſed hec certitudo q̃ eſt
in modũ nature eſt duplex ſcꝫ certitudo ⁊ efficacia ha
bitus meliorãtis ad opus directe ⁊ ad finẽ/ ⁊ hec eſt
omnis virtutis ſm ꝙ virtus eſt. Alia eſt ex efficacia
inclinatiõis habitus ⁊ cauſe adiũcte ad habitũ ⁊ hec
eſt maior ſicut ſi ignis generatus cõiunctũ ſecum ha
beret generans qđ daret motũ qui conſequiť formã
tunc certius aſcenderet:quia tũc motus in ipſo eſſet
vt conſequẽs formã ꝓpriam ⁊ vt ꝯſequẽs impulſum
generãtis ⁊ talem certitudinẽ habet ſpes ſcꝫ ex habi-
tus natura ⁊ cauſa:qꝛ ex meritis ⁊ gratia ꝓueniens
que ſunt cauſa certitudinis: ⁊ ideo etiam inter virtu-
tes ſpecialiter per certitudinẽ diffiniť/ ⁊ nõ vt quidã
male dicũt ꝙ accipiat certitudinẽ a fide: ⁊ certitudinẽ
a cauſa tangit apl'us ad. 2. Timo. I. Scio cui credidi
⁊ certus ſum quia potẽs eſt depoſitũ meũ ſeruare in
illum diem. Ad aliud dicẽdũ ꝙ bene puto hoc eſſe Ad 3m.
verum ꝙ iraſcibilis ſit pars anĩe ſenſibilis:ſed vt di-
cit phs ꝑticipat quali ratione. ⁊ ideo efficitur eleuata
ſuꝑ naturã ſenſibilis ſm ſe cõſiderata. ⁊ tũc poteſt in
id in qđ nõ poterat ex ſeip̃a. tamen ſunt quidã moder
norũ qui dicunt duplicẽ eſſe concupiſcibilẽ ⁊ iraſcibi-
lem in nobis ſcꝫ ſenſibiles ⁊ humanas/ ⁊ in humanis
ponũt charitatẽ ⁊ ſpem:in ſenſibilibꝫ aũt tẽperantiã et
fortitudinẽ. ſed hec opinio nõ habet radicem alicuius
auctoritatis nec phi nec ſancti. Ad id qđ vlteriꝰ q̃- Ad q̃ſtiucu
ritur de actu dicendũ ꝙ tria cõcurrũt ad actum ſpei lam p̃mã.
q̃ eſt ſperare ſcꝫ diſpoſitio ex parte agẽtis ⁊ hec eſt fi-
xio in loco ꝓtẽſionis ⁊ hec diciť expectatio. ſicut eñ
qui moueť ſm locũ nõ poteſt ꝓtendi in aliquid qđ eſt
vni loco ꝓprium/ ita nec motus in vita poteſt cõſequi
rem ſperatã:hec autẽ expectatio eſt ꝑmanſio in vita ⁊
accidit ſpei ex illa parte qua fulcitur in meritis: quia
imobilẽ in meritoria vita oportet eſſe qui expectat ex
meritis. Aliud eſt qđ exigitur qđ eſt ſubſtantia actus
interius in anĩa licet nõ extra ſcꝫ vt magno animo ex
tendať in eterna. Tertiũ eſt ratio obiecti:quia om̃is
actus ꝑ ſuũ obiectũ habet diffiniri ⁊ ſpecificari ⁊ ob-
iectũ eſt amplexio eternitatis ⁊ beatitudĩs ſm ꝙ po-
nit in gloriã:quia gl'ioſum dicit magnũ ⁊ honoratũ
et hec ꝓprie eſt iraſcibilis. Eſt igitur ſperare actus eiꝰ
qui cõplectiť hec tria ſcꝫ expectãdo in meritis ꝓtendi
in amplitudinẽ ⁊ magnitudinẽ eterne glorie:qꝛ eter-
nitas etiã dicit amplũ ꝑ hoc ꝙ ſonat ĩdeficiẽs. Ad Ad p̃mã
obiectũ aũt dicendũ ꝙ hoc nõ eſt verum in oĩbꝫ actibꝫ q̃ſtiunculã
ſed in illis tm̃ qui ſunt ip̃arꝝ virium ſm ſe vt intellige
re ⁊ hmõi. ſunt autẽ alij qui ſunt viriũ ſm ꝙ coniun-
gũtur alijs potẽtijs ſicut eſt frui concupiſcibilis ⁊ vo
luntatis ⁊ ſcire rõnis ⁊ credere intellectus ſm ꝙ con
iũctus eſt cum affectu ⁊ ſperare iraſcibilis ſm ꝙ con-
iũgitur intellectui credẽti/ ⁊ de hijs nõ eſt verum qđ
obijciť ⁊ de hoc notatũ inuenies ſupra primã diſtin-
ctionẽ p̃mi libri in queſtiõe de actu fruitionis. Ad Ad 2m
ſequẽs parꝫ ſolutio ꝑ ante dicta. Ad aliud dicẽdũ Ad 3m
ꝙ expectatio poniť in diffinitiõe ſpei ⁊ ratio huius di
cta eſt ſed ꝓtenſio intelligiť per hoc ꝙ dicit future be-
atitudĩs. ſi eñ futurũ eſt tunc nõ eſt in illo ſperãs ſed
oportet ꝓtendi vſqꝫ ad illud ⁊ beatitudo accipiť in ra
tione magni ⁊ glorioſi vt poſtea dicetur ⁊ ſic intelligi
Ad 4m tur totũ qđ eſt de actu ſpei. Ad aliud dicendũ ꝙ nõ
dicit imobilitatẽ vite vt eſt cõtinuitas virtutis ſed po
tius vt motiua in actu ſperandi ⁊ hoc motiuũ ſiue ra
tionẽ motiui addit ſuꝑ imobilitatẽ a vita ſiue a meri-

Ad 5m tis: Ad aliud dicendū ꝙ beatitudo diffinif a Boe/
cio ꝙ eſt ſtatus omniū bonoꝝ cōgregatione ꝑfectus
⁊ tunc li oīm bonoꝝ pōt venire diſtributiue ⁊ collecti
ue. ſi diſtributiue tunc verū eſt qđ cōcludit obiectio:
quia tūc reſpōdet cuilibet virtuti rōne ſui boni. ſi aūt
veniat collectiue ⁊ formaliter ſonat quoddā amplū ⁊
magnū in gloria ambiēs ſtatū omnis boni ⁊ iſte ſta-
tus eſt altus in rōne alti/ ⁊ ſic ꝓprie reſpicif a ſola ſpe/
⁊ hec eſt cauſa ꝙ ſancti ſemꝑ dicūt ꝙ fidei ſuccedit vi-
ſio ⁊ ſpei beatitudo. et alij ꝙ ſuccedit ei cōprehēſio: qꝛ
cōprehēſio etiā dicit concluſionē ampli et cōtentionē
Et alij dicūt ꝙ ſuccedit ei eternitas. qꝛ illa etiā vt di-
cit cōmētator ſuꝑ hierarchiā dicit ꝓtenſionē in ꝑpe-
tuā vitā. et ꝑ hoc patꝫ ſolo ad totū.

Arti. IIII. Quid ſit ſpes definitione ⁊ an definitiōes ſpei ſint bone.

D Einde veniendū eſt ad lrām in p̄ncipio vbi di
D cit [Eſt autē ſpes virtus qua ſpūalia ⁊ eterna
bona ſperanf] ꝛ.a. Et querendū eſt quid ſit
ſpes diffinitiōe qm̄ iam habitū eſt in quo genere ſit ⁊
Arg. p̄o de in quo vt in ſubiecto ꝓprimo. Sūt hic a mgr̄o due dif
pᵃ diffini- finitiones date ⁊ obijcif de p̄ma ſic: ſpūalia et eterna
tione. bona qualibet virtute meritoria ſperanf ꝫ videf ꝙ
2o male diffiniaf ꝑ illa. Item de expoſitiōe mgr̄i quā
apponit. i. cū fiducia expectanf: aut em̄ eſt fiducia a fi
dei certitudine dicta: aut illa quā dicit Tullius eſſe
partē fortitudinis et vocat fiduciā. ſi p̄mo mō hoc vi
detur incōueniēs/ qꝛ tunc ſpes aliq̄d de ſibi eſſentiali
bus traheret a fide qđ nō cōtingit cū ſint diuerſe ſpēs
virtutis. ſi aūt ſcđo modo tunc eſſet pars fortitudīs
De diffini- ⁊ hoc etiā videf ꝑ hoc ꝙ ita diffinit Tullius fiduciā
tione tullij. dicens: Fiducia eſt ꝑ quā magnis ⁊ honeſtis in reb
multū ipe anim⁹ in ſe fiducia certa cū ſpe collocauit.
Arg. 2o de Obijcif etiā de ſcđa diffinitione quā ponit mgr̄ dicēs
2ᵃ diffini. ꝙ ſpes eſt certa expectatio future btitudinis veniēs
ex dei gratia et meritis p̄cedentib vl' ipam ſpem quā
nulla p̄eit charitas vel rem ſperatam. i. beatitudinē
Arguif p̄o eternā. Et querif primo qua certitudie certa ſit ſpes
ꝯ ſcđaꝫ dif. videf aūt ꝙ fidei: qꝛ ita dič Aug. in li. đ ci. dei. Spes
2o eſt virtus qua q̇s ſe ad id qđ credit ꝓuenturū p̄ſumit
ergo videf ꝙ certitudinē accipiat a fide qđ ſupra ne-
3o gatū eſt. Itē videf nō eſſe certa: qꝛ ſepe amittif bea
titudo ſperata ſicut accidit in iuda qui ſm ſtatū p̄ſen-
tis iuſticie ſperabat beatitudinē quā tn̄ nulla certitu
Solo dine eſt conſecutus. Si forte tu dicas ꝙ hec certi-
tudo cōditionis ſcꝫ ſpei imobilis ꝑmanſit in vita me
Obiectio ritoria ex qua ꝓcedit ſpes. Contra cōditio dubieta-
tis eſt ergo cōtrariaf certitudini vt videf ſi ergo ſpes
habet conditionē nō debet diffiniri ſm certitudinē.
4o Item cōditio rōnis eſt que cōfert: ſed ſpes eſt in ira
ſcibili ergo videf ꝙ non ſit ſuū apponere conditionē.
5o Itē ponamus aliquē eſſe p̄ſcitū ⁊ tamē eſſe in ſta
tu p̄ſentis iuſticie ille habet ſpem ⁊ tn̄ ſua expectatio
Queſtiun- fruſtrabif ergo eſt incerta. Item queraf quis ha-
cula prima. bet certiorē expectationē inter duos/ quoꝝ vnus eſt
Obo p̄ma. p̄ſcitus ⁊ expectat ſpe formata: alter p̄deſtinatus ⁊ ex
pectat ſpe informi videf ꝙ p̄deſtinatus qꝛ ille certiſſi
Arguif in me beatitudinē conſequif. Sed cōtra ſpes forma-
oppoſitū ta expectat ex meritis actu exiſtentib: ſpes aūt infor-
mis nō. ergo videf ſi merita ſunt cauſa certitudīs vt
Queſtiūcu- ſup̄ dictum eſt ꝙ certior ſit ſpes p̄ſciti q̄ꝫ predeſtinati.
la ſecunda. Item querif que ſit gratia cui innitif ſpes: non em̄
Obm p̄mū videf hoc ſibi ſpeciale cū omnis virtus ſit gratia q̇dā

ergo nō ſpecialiter per gratiā debet diffiniri. Item 2m
ex hoc videf ꝙ nō poſſit eſſe informis ex quo ſemꝑ eſt
cū gratia ⁊ hoc falſum eſt vt infra patebit/ ergo nō ſꝑ
eſt cum gratia. Item ex quib meritis ꝓuenit ſpes 3m
merita em̄ oīa ꝓueniunt ex virtutib: virtutes aūt ſil'
infundunf: ergo ſpes p̄cedit omne meritū: ergo nō ꝓ
uenit ex meritis. Si forte tu dicas ꝙ intelligif de Solo
actu ſpei. Cōtra act⁹ ſpei p̄mus quicūqꝫ eſt ille qui Obo p̄ma.
ſtatim eſt poſt infuſam virtutē nō ꝓuenit ex meritis
qꝛ ipe eſt de primis meritis: ergo videf ꝙ nec de actu
ſit verum. Si forte dicas ꝙ hoc eſt ꝓpter charitatē Solo
quia charitas (vt dicit mgr̄) omniū bonoꝝ eſt mater
natura p̄eit eam: ⁊ ideo merita charitatis precedunt
actū ſpei ſꝫ nihil ē: qꝛ mgr̄ de charitate ītelligit īcreata Obo ſcđa.
⁊ nō creata: qꝛ ſpes natura p̄cedit charitatē ſicut dič
glo. ſuꝑ p̄ncipiū Math. ſuꝑ illud abraā genuit yſaac
yſaac aūt genuit iacob. i. fides ſpem ſpes charitatem
Si forte tu dicas ꝙ neceſſe ſit moueri actib aliaꝝ Solo
virtutū ante ſpem ⁊ tunc merita que ſunt actus boni
aliarū virtutū p̄cedunt: hoc eſt figmentū: qꝛ dicit Au Obo tertia
guſti. in li. de bono cōiugali ꝙ habitus eſt quo quis
pōt agere cum vult ⁊ ita dicūt etiā omnes phi. ſi ergo
habet aliq̇s habitū ſpei ipe pōt moueri ſpe qn̄ vult vl'
ante alios actus vel poſt ipos ⁊ ita nihil eſt qđ dicis.
P. a quibuſdā phis aliter diffinitur ſpes. ſ. ꝙ ſpes 4a
ſit ſuſpicio boni futuri. Item glo. Rom. 8. dicit ꝙ 5a
ſpes eſt certa expectatio future glorie ⁊ in nulla illaꝝ
diffinitionū ponif ꝙ ꝓueniat ex gr̄a ⁊ meritis. P. 6a
cum vnius rei vnica ſit diffinitio penes q̇d danf tot
diffinitiones ſpei. Solutio ad hoc vltimū p̄mo di Solo.
co ꝙ ſpes eſt in diuerſis generib vt prius habitū eſt
⁊ ideo a phis diffinitur vt eſt in genere paſſiōis ⁊ tūc
eſt ſuſpicio futuri boni ⁊ ideo ipa ſuſpicio animā affi-
cit ⁊ alterat ſm aūt ꝙ eſt in genere virtutis ſic cōſiſtit
in difficili ⁊ bono virtutis theologice de quo ſup̄ de-
terminatū eſt/ ⁊ ſic diffinif trib diffinitiōib/ quarū
due ſunt in lr̄a. tertia poſita eſt in obijciendo ab Aug.
in de ciui. dei. Prima autē datur ꝑ genus ⁊ obiectū
in genere nō ſpecificatū ꝓprijs differētijs qđ obiectū
eſt ſpūalia ⁊ eterna bona. Secūda autē datur ꝑ actū
⁊ cauſam actus in parte que eſt certa expectatio ⁊c̄.
Tertia v̄o datur ꝑ relationē ſpei ad fidem ex qua ge-
neraf ſm naturā: quia fides fundamentū eſt ⁊ ſpes
ꝓxime eſt ſuꝑedificata. Ad p̄mū autē qđ obijcitur Ad p̄mū ꝯ
contra primā diffinitionē dicendū ꝙ ꝓ qualibet vir- p̄mā diffi.
tute expectanf ſpūalia ſicut eſſe meriti ſed nō ſicut eli
ciente actum ſpei formaliter ⁊ ita intelligif quādo di
citur qua ſpūalia bona ⁊ eterna. Ad aliud dicendū Ad 2am
ꝙ fiducia nec a fide nec a fidentia (que pars eſt fortitu
dinis) accipitur ſed potius dicitur ibi fiducia ſecuri-
tas ex efficacia ſpei ⁊ cauſa ſecuritatis que eſt conſcien
tia meriti ⁊ p̄ſumptio gratie diuīe ſicut ſupra dixim⁹
ſunt tamen qui dicunt ꝙ accipitur ibi a fide ſm ꝙ ge-
nerat ſpem: ſed hoc nō placet mihi ꝙ ponatur aliqua
virtus aliq̇d de ſibi ſubſtantialib ab alia accipe: quia
iam ſequeref ꝙ eſſet pars eius vel adiuncta illi inſe-
ꝑabiliter ſicut ꝓprietas ſubiecto. Ad id qđ obijcif Ad diffini-
de diffinitione Tullij dicendū ꝙ ſpes ⁊ fiducia equi tionē tullij
uoce ſumunf ibi ſcꝫ ꝓ p̄ſumptione victorie ex magni poſitam.
tudine conſtātis animi ⁊ ideo nō facit ad ꝓpoſitum.
Ad id qđ obijcitur contra ſecundā diffinitionē di- Ad p̄mū qđ
cendū ꝙ certitudo ꝓpria eſt ſpei illa ratione que dicta eſt ꝯ ſcđam
eſt. Ad id qđ obijcitur de Aug. dicendū ꝙ ipe loq̇- diffinitionē
tur de certitudine ſperātis magis q̄ꝫ ſpei ⁊ ideo dicit Ad 2m

ꝙ eſt virtus qua q̇s ⁊c̄. ſperãs eñ h3 cõiſictas virtu-
tes ⁊ ẜm ꝙ in ip̃o ſpes fundaẜ ſup̃ fidẽ aliq̇d recipit a
fide ſicut oĩs virtus ⁊ hoc nõ facit ad eſſe ſed ad bene
eſſe ⁊ ſic intelligiẜ qȯ dicit Aug. ꝙ ſpes ẜm ꝙ ſperãs
ſe p̃ſumit venturũ in btĩtudinẽ creatã / ⁊ ſic etiã chari-
Ad 3m tas amat id qȯ credit ⁊ ſic de alijs. Ad aliud dõm
ꝙ eſt certitudo actus ⁊ ordĩs in finẽ ⁊ illã habet ſpes
plus q̃3 alia virtus vt p̃us patuit / ⁊ eſt certitudo cõ-
ſequẽdi finẽ ẜm effectũ ⁊ illam nulla virtus habet: q2
illa nõ datur niſi poſt iſtã vitam: ⁊ ꝑ illam nõ diffiniẜ
ad obiectõ3 ſpes. Ad aliud dicendũ ꝙ ſpes nullã apponit con-
ditionẽ: q2 ordo ad finẽ per actũ ſemꝑ certus eſt q̃ntũ
Ad alia ſil' eſt de ſe. Ad aliud dicẽdũ ꝙ ſi fiat compatio ẜm cer
titudinẽ vniformiter ſumptã que ꝓpria eſt ſpei tunc p̄
ſcitus in ſpe formata exiſtens habet certiorẽ ſpem q̃3
p̃deſtinatus. ꝙ eñ fruſtraẜ nõ eſt ex incertitudie ſpei
ſed potius ex flexibilitate volũtatis. alius aũt nõ ha-
bet certitudinẽ cauſe meritorum in actu. ſi autem fiat
cõparatio ordinis eterne ad tẽporalẽ rem / certior eſt
p̃deſtinat⁹ ſed tunc illa certitudo nõ erit ꝓpria ſpei: or
dinat eñ ſpes tꝑalir̃ ⁊ ꝙ fruſtraẜ nõ ẽ de defectu ſuo
vt dictũ eſt: p̃deſtinatio aũt eſt ordo eternus ad ſalu-
Ad queſtiũ tem q̇ fruſtrari nõ põt. Ad aliud dicendũ ꝙ vt pu-
culã ſecũdã to gratia diciẜ hic liberalitas dãtis maxima ⁊ affluẽ-
ter ⁊ ſine ĩproportione ⁊ vt puto nõ dicit hic gratia ha
bitũ in ſperante ſed potius ꝓprietatẽ cui innitiẜ ſpes
Obiectio ex ꝑte dantis res ſperatas. Si aũt aliq̇s vult dice
Solo. re ꝙ eſt habitus tunc dicendũ eſt ꝙ ſpes ſp̃ealiter ori-
tur ex gr̃a ẜm ꝙ ip̃a eſt cauſa rei ſperate / ⁊ motus vt
ſup̃ dictũ eſt. alie aũt virtutes referunẜ ad gratiã vt
Ad 2m ꝑtes ad totũ tm̃ ⁊ nõ ad motũ actus. Ad aliud di-
cendũ ꝙ hoc ſequereẜ ſi ſemꝑ ſpes eſſet ꝯiuncta gratie
in ſubiecto ſed hoc nõ eſt veꝝ imo q̃nq3 fulciẜ gr̃a q̇ eſt
in ꝓpoſito cõuerſionis tm̃ vt infrã patebit ⁊ tunc eſt
Ad 3m cũ p̃ informis. Ad aliud dicendũ ꝙ ſpes ſumiẜ ibi pro
ma obõne actu ſpei / ⁊ hunc actũ p̃cedũt merita ẜm ꝓpoſitũ ſpe-
rantis: q2 ip̃e expectat beatitudinẽ ⁊ moueẜ iã ad ſpe
rãdũ ex meritis que habet in ꝓpoſito. Et hoc põt eſſe
q̇nq3 modis ſc3 ꝙ meritũ p̃cedit actũ ſpei in cauſa me-
riti tm̃ ⁊ hoc eſt ꝙ gratiã iam habet ſed non merita ⁊
tunc ſperat ex meritis que iam inſunt ꝑ cauſam. Se
cũdo põt eſſe ex meritis p̃cedentib⁹ cã ⁊ effectu ⁊ tunc
nõ põt ĩtelligi de om̃i actu ſpei ſed de vero p̃mo ſicut
ꝓbat obiectio. Tertio mõ põt eſſe ꝙ p̃cedit meritũ in
cauſa ⁊ ꝓpoſito merẽdi / ⁊ ſic iterũ de om̃i actu ſpei ve
rũ erit. Quarto mõ põt eſſe ꝙ p̃cedit cauſa cũ merito
alieno vt eſt xp̃i ⁊ ſanctoꝝ ⁊ ſic iterũ de om̃i actu ſpei
verũ erit. Quinto põt eſſe ꝙ nec p̃cedit in cauſa nec in
effectu ſed in ꝓpoſito tm̃ / ⁊ ſic eſt veꝝ qȯ dicit de actu
Ad reliqua ſpei informis tm̃. Ad aliud dicẽdũ ꝙ charitas nõ
oĩa ſimul. p̃reit ſpem natura niſi ĩcreata vel in ꝓpoſito vel in cã /
vt iam dictu3 eſt ſi ſpes ſumaẜ in actu. habitus eñ ſi
conſideranẜ vt ꝑtes gr̃e ſunt ſimul. ſi autẽ ꝯſideranẜ
ẜm ordinẽ ſp̃ũalis edificij tũc natura p̃it ſpes chari-
tatẽ vt dicit glo. ſuꝑ p̃ncipiũ Matthei. ⁊ ꝑ hoc patet
ſolutio ad totum.

Arti. V. **An ſpes põt eſſe informis ſicut fides.**

E Einde queriẜ de hoc qȯ dicit ibi [Sine meri
D tis eñ aliq̇d ſperare nõ ſpes ſed p̃ſumptio di-
Argu. p̃mo ci põt ⁊c̄.] s̄. b. Ex hoc eñ videẜ ꝙ nunq̃3 ſit
ſpes informis qȯ quidã etiã alijs modis nituntẜ ꝓba
re ſic ꝙ fides põt eſſe informis hoc habet ex h̄ ꝙ aliq̇d
eius eſt in cognitiõe qȯ remanet ablato eo qȯ eſt affe-
ctiõis: g̃ vbi nõ eſt illa cauſa nõ eſt informitas ſ3 ſpes
tota eſt in affectu ⁊ nihil habet in ꝑte cognitiua: g̃ aut
tota manet aut tota tolliẜ: ergo informis nõ põt eſſe
vt videẜ. Item ſpes nõ põt tendere ſine re ⁊ ſi non 2º
tẽdit nõ manet amore: ergo videẜ ꝙ ſine charitate nõ
manet aliquid de ſpe. Item ſi maneret tunc poſtea 3º
eadẽ fieret formata q̃ñ adueniret gr̃a q̃liter ergo illȯ
qȯ adueniret haberet ſe ad illud qȯ remanet nõ enim
põt dici ꝙ ſicut materiale ſicut dictũ eſt de fide ẜm ꝙ
nõ eſt de duplici eſſentia. ſ. affectiua ⁊ ĩtellectiua ſpes
ſicut fides. Sed cõtra fides generat ſpem: fides g̃ Rõnes in
informis generabit ſpem informem / ⁊ fides formata oppom pa.
ſpem formatã. Item ſic ſe habet fides ad timorẽ ꝙ 2a
informis generat timorẽ informẽ qui ſeruilis eſt. for-
mata aũt timorẽ formatũ qui eſt initialis vel caſtus:
ergo ſimilr̃ faciet ẜm ordinẽ in bonũ de ſpe. Item ſi 3a
ſpes eſſet ſemꝑ formata iam nobilior eſſet effectus q̃3
cauſa: q2 ẜm naturã fides eſt cauſa ſpei / ⁊ poteſt eſſe in
formis ⁊ formata fides vt ſup̃ habitũ eſt. Item ſpes 4a
eſt ex ꝑte ſicut ⁊ fides ergo videẜ ꝙ accidit eadẽ impfe
ctio que ⁊ illi / hec aũt eſt ĩformitas: ergo ⁊ põt eſſe in
formis. Item Aug⁹. vult ꝙ ſola charitas diuidat 5a
inter filios regni ⁊ filios ꝑditionis: ergo ſpes ſicut ⁊
fides nõ diuidit ergo erit in bonis ⁊ malis cõmunis
nõ aũt poteſt ineſſe malis niſi informis: g̃ põt eſſe in-
formis. Sed ſi hoc datur tunc queriẜ que ſit diffe Queſtiũcula
rẽtia inter ſpem q̇ nõ habet merita ⁊ eſt informis ⁊ p̃-
ſumptionẽ que etiã nõ habet merita ⁊ expectat beati-
tudinẽ. Solutio dicendũ ꝙ ſpes põt eſſe informis Solutio
ſicut ⁊ fides ⁊ ad vltimũ reſpondeo p̃mo ꝙ ſpes infor principalis
mis nõ eſt ſine meritis ſed nõ habet ea niſi in ꝓpoſito / ad vltimã
⁊ ille fuit q̇ntus modus quo merita p̃cedunt actum q̃ſtiũculã.
ſpei vt prius diximꝰ ſed p̃ſumptio que diciẜ ſpes ſtul
torũ eſt ex gratia largitatis dei ſine omnib⁹ meritis.
expectat eñ p̃ſumptuoſus beatitudinẽ etiã continuã
do in pctĩs eo ꝙ reputat dei miſericordiã dare btĩtu-
dinẽ ſine cõuerſione ⁊ nõ attendere pctã. ⁊ ꝑ hoc pat3
differẽtia. Ad primũ dicendũ ꝙ in argumento illo Ad primũ
eſt ſuppoſitio falſi: q2 etiam fides informis habet ali-
q̇d affectiõis vt ſup̃ oſtẽdimus: ⁊ iõ nõ eſt cauſa quã
ponit ꝓ cauſa. Ad aliud dicẽdũ ꝙ oĩs virtus theo Ad 2m
logica de ſe habet vt tẽdat ⁊ nõ ab amore niſi quodã-
modo ⁊ ꝙ ſpes informis nõ tendit hoc eſt a cõtrarie-
tate quã habet in ſubiecto ⁊ nõ de ſe. Ad aliud di- Ad 3m
cendũ hoc bene cõcedo ſicut ſup̃ de fide ꝙ adueniente
gr̃a formaẜ id qȯ informe fuit ⁊ eſt imꝑfectũ reſpectu
ip̃ius ⁊ materiale ſicut ⁊ in fide ſicut diſpoſitio mate-
rialis ẽ reſpectu ſpei: nõ tñ ita differt ſicut diſpoſitio
a ſpecie ſed ſicut imꝑfectũ a ꝑfecto in eodẽ genere qua-
litatis ſ3 ſicut imꝑfectũ ad actũ ſperãdi quẽ bene ſpes
informis elicit ſed ſicut imꝑfectũ ad tendendũ. Ad Ad tacitum
hoc aũt qȯ poſſet obijci / ꝙ due q̃litates eiuſdẽ ſpeciei obiectũ.
nec ſunt in eodẽ ẜm idem: q2 ſimplex nõ vniẜ ſimplici
⁊ hmõi ſup̃ in q̃ſtione de fide rñſum eſt.

De quibus ſit ſpes.

Et ſicut fides ita ⁊ ſpes eſt de ĩuiſibilib⁹. vñ
Aug. Fidẽ appellamus eaꝝ rerũ q̇ nõ videñ-
tur. De ſpe quoq3 diciẜ: ſpes q̇ videẜ non eſt
ſpes. Qȯ eñ videt q̇s quid ſperat: qȯ attinet
ad nõ videre: vel q̇ creduntẜ: vel q̇ ſperãtur fi Rom. 8.
dei ſpeiq3 cõmune eſt. Diſtinguiẜ tñ fides a
ſpe ſicut vocabulo ita rõnabili differentia.
Eſt eñ fides malarũ rerũ ⁊ bonarũ: q2 ⁊ bo-

na creduntur ⁊ mala: ⁊ hoc fide bona nõ mala. Eſt etiã fides ⁊ preteritarũ rerum ⁊ preſentium ⁊ futurarũ. Credimus eñ mortem xp̃i: q̃ iam p̃terijt: credimus ſeſſionẽ que nũc eſt. Credimus ventuꝝ ad iudicandũ qđ futurũ eſt. Jtẽ fides ⁊ futuraꝝ rerũ eſt ⁊ alienaꝝ. Nam ⁊ ſe quiſq; credit eſſe cepiſſe nec fuiſſe vtiq; ſempiternũ ⁊ alia atq; alia nõ modo de alijs hoĩbus multa q̃ ad religionẽ ptinẽt verũ etiã de angelis credimus. Spes aũt nõ niſi bonaꝝ rerũ eſt: nec niſi futuraꝝ ⁊ ad eũ ptinentiũ qui eaꝝ ſpem gerere phibent̃. a

Arti. VI. An ſpes ſit inuiſibiliũ ⁊ an fides ⁊ ſpes ſũt ab inuicem diſtincte. f

Jnde q̃rit̃ de hoc qđ dicit̃ [Et ſicut fides ita ⁊ ſpes de inuiſibilibꝫ ⁊c.] Qm̃ virtutes quaꝝ eſt obiectũ vnũ ſũt virt⁹ vna: g̃ ſi fides ⁊ ſpes habẽt vnũ obiectũ tũc ſunt vna virtus. Jtẽ ſpes nõ videt̃ tm̃ eſſe de inuiſibilibꝫ ſed etiã de hijs q̃ hic habent̃ vt ſpes gr̃e ⁊ venie. Jſte eñ ſpẽs inueniunt̃ ponia ſctis. Solutio ſpes eſt de inuiſibilibꝫ nõ put ſunt inuiſibilia ſed put ſunt futura abſentia: ⁊ ideo in obiecto fides ⁊ ſpes nõ cõueniũt niſi materialiter ⁊ iõ nõ oportet q̃ virtus vna ſint. Ad aliud dõm q̃ oĩs diffinitio dat̃ ex fine ⁊ denoĩatio fit a fine eodẽ modo ⁊ iõ ſpes ꝓprie eſt de gl̃ia/ ⁊ ſi eſt venie ⁊ gratie hoc eſt ſm ordinem ad gloriam.

Arg. pmo. d
2o
Solutio ad primũ.
Ad 2m

Arti. VII. An ſpes ſit futuri boni ⁊ ꝓprij. b

Jnde querit̃ de hoc qđ dicit [Spes aũt nõ niſi bonaꝝ rerũ nec niſi futuraꝝ ⁊ ad deũ pertinentiũ ⁊c.] ſ.a. Cõtra hoc videt̃ eſſe qđ dicit poeta. Hũc ego ſi potui tm̃ ſperare dolorẽ. ex hoc videt̃ q̃ ſpes etiã ſit malarũ rerũ. Jtem videt̃ q̃ ſit cõis boni Luc. vltimo. Nos ſperabam⁹ q̃ ipe eſſet redẽpturus iſrael. Jtẽ Aug. De nemine deſperandũ eſt dũ in via eſt: g̃ ſpes eſt de ſalute omniũ. Jtem fides cõiter habet ſe ad ſe ⁊ ad alios ⁊ ſimilr̃ charitas: g̃ videt̃ q̃ ⁊ ſpes. Solutio dicendũ q̃ ſi ſpes ꝓprie ſumat̃ tũc nõ eſt alicui⁹ niſi in quo cõcurrũt hec tria q̃ ponit mgr̃. ſ. boni futuri ⁊ ꝓprij. Si aute impꝓprie ſumat̃ loco generis ſui qđ eſt ſuſpicio futuri q̃cunq; tunc põt eſſe mali: ⁊ ſic accipit Poeta. ⁊ ꝑ hoc patꝫ ſolutio ad primũ. ſi vo large ſumat̃ tunc erit etiã boni cõis ⁊ ꝑ hoc patꝫ ſolutio ad ſcõm ⁊ tertiũ. Ad vltimũ dicẽdũ q̃ nõ eſt ſimile de fide ⁊ charitate ⁊ ſpe: q̃ ſpes reſpicit merita ⁊ illa ſunt ꝓpria. charitas ⁊ fides non fundant̃ in aliquo ꝓprio: ⁊ ideo pñt eſſe reſpectu cõis: tñ ſciendũ eſt q̃ nõ eſt fidei actus quo credo mihi vel etiã bonũ eo q̃ fides nõ eſt niſi ſimplr̃ ⁊ vniuerſaliter ſup primã vitatẽ ſed põt eſſe actus opinionis.

d
Arg. pmo
2o
3o
4o
Solo ad primã pa.
Ad vltimũ.

Redit ad pmiſſam q̃ſtionẽ. ſ. an fides et ſpes in xp̃o fuerint.

Poſt hoc ſupeſt inueſtigare vtꝝ fides ⁊ ſpes in xp̃o fuerint vnde tractatus iſte ſumpſit exordiũ. Quibuſdã nõ indocte videt̃ fidẽ virtutẽ ⁊ ſpem in eo nõ fuiſſe ſicut in ſctis iam beatificatis: vel in angelis non ſunt: ⁊ tñ ſancti credũt ⁊ ſperãt reſurrectionẽ futurã: ⁊ angeli eandẽ credũt nec tñ in eis fides vel ſpes virtus eſt: q̃ ⁊ deo ꝑ ſpeciẽ cõtẽplando fruũtur: ⁊ in dei verbo reſurrectionẽ futurã ſiue iudiciũ nõ ꝑ ſpeculũ in enigmate: ſed p̃clariſſime inſpiciũt. Si eñ q̃ credũt reſurrectionẽ futurã: ideo verũ eſt eos fidẽ habere: ergo ea conſumata poſt iudiciũ ſir̃r ⁊ fidẽ habere dicent̃ q̃ credũt eam p̃teritã. Sed ſicut tunc credẽt nec tñ fidem q̃ fideles facit habebũt: q̃ non credũt abſq; ſcietia: que non erit enigmatica ſed ꝑ ſpeciẽ: ita ⁊ modo credũt ⁊ ſperãt in reſurrectionẽ: nec tñ fidem habẽt q̃ credendo cognoſcũt. Venit eñ eis qđ pfectũ eſt ⁊ euacuatum eſt qđ ex parte eſt. Venit eñ cognitio ⁊ euacuata eſt fides. Venit ſpẽs ⁊ deſijt ſpes. Jta ⁊ xp̃s in quo fuerũt bona patrie credidit q̃ dẽ ⁊ ſperauit reſurrectionẽ tertia die futurã: ꝓ qua ⁊ patrẽ orauit: nec tñ fidẽ virtutẽ ⁊ ſpem habuit: q̃ nõ enigmaticã ⁊ ſpecularẽ: ſed clariſſimã de ea cognitionẽ habuit: q̃ nõ p̃fectius eã cognouit p̃teritã q̃ꝫ intellexit futurã. Sperauit tñ xp̃s ſicut in pſalmo ait: Jn te dñe ſperaui: nec tñ fidẽ vel ſpem virtutẽ habuit q̃ ꝑ ſpeciẽ videbat ea q̃ credebat. De antiqs vo patrib⁹ q̃ apud īferos vſq; ad paſſionẽ tenebant̃ nõ incõgrue dici põt q̃ fidẽ ⁊ ſpem virtutẽ habuerint q̃ credebant ⁊ ſperabãt ſe viſuros deũ per ſpeciẽ q̃liter euꝫ tũc nõ videbãt: q̃ nõ patuit eis cognitio dei ꝑ ſpeciẽ ante paſſionẽ xp̃i: qua cõſumata a fide tranſierũt ad ſpeciem.

1. Cor. 13.
Pſ. 30.
a

An xp̃s angeli ⁊ aĩe beate ſpem habeant. Arti. VIII.

Jnde q̃rit̃ de h̃ qđ dicit in ſcõa pte ibi [Poſt hec ſupeſt iueſtigare ⁊c.] ibi eñ mgr̃ dicit q̃ nec xp̃s nec angeli nec aĩe btẽ ſpem habeãt vel habuerũt. Et de hijs tribꝫ obijcit̃ ꝑ ordinẽ. videt̃ eñ q̃ xp̃s habuit ſpem q̃ habuit pleitudinẽ gr̃aꝝ. fides aũt ⁊ ſpes ptes gr̃e ſũt: g̃ habuit eas. Jtẽ pſ. 30. Jn te dñe ſperaui. Jtẽ ſperauit in me eripiã eũ ⁊ in infinitis alijs locis. Jtẽ q̃ddã btitudinis defuit ei. ſ. gl̃ia corpis g̃ videt̃ q̃ illã ſperare potuit. Jtẽ ſicut fuit cõprehẽſor ita fuit viator g̃ ſicut nõ defuerũt ei q̃ fuerũt cõprehẽſoris ita nec debuerũt deeſſe q̃ fuerũt viatoris: ſpes aũt viatoris eſt g̃ ſpem habuit. Sed c̃ nihil impfectiõis xp̃s habuit ſm aĩam pter ſolã paſſibilitatẽ: fides aũt ⁊ ſpes dicunt impfectionẽ: q̃ fides eſt cognitio in enigmate/ ⁊ ſpes eſt expectatio eius qđ nõ eſt eſt cõphenſum. cũ g̃ xp̃s apte viderit ⁊ pfecte cõprehẽderit vt puta vnit⁹ deitati nunq̃ꝫ habuit fidẽ vel ſpem. Ulterius q̃rit̃ vtrũ angeli ſpem habuerũt vł habeãt videt̃ q̃ ſic: q̃ expectãt adhuc pmiũ qđ accedit poſt diẽ iudicij ex miniſterio cuſtodie quo obſequũtur nobis: g̃ cũ ſpes ſit certa expectatio pmij videt̃ q̃ ſpem habeãt. Jtẽ. 1. Pe. 1. Jn quẽ deſiderãt angeli ꝓſpicere. deſideriũ aũt nõ eſt niſi eius qđ non habetur in p̃ſenti g̃ videt̃ q̃ illius abſentis poſſet eſſe ſpes in eis. Sed cõtra oĩa ptinẽtia ad ſuã beatitudinẽ habẽt in verbo ⁊ vident: g̃ nihil ſperãt in futurũ qđ nõ videãt p̃ſentialiter. viſio aũt nõ eſt ſpes vt dicit

b
Arguit̃ pº
2o
3o
4o
5o
Rõ ī oppoſitum.
Queſtiũcła ſecunda.
Arg. primo
2o
Rõ in c̃riũ

apl'ſ ergo ſpem nō habent. Jtem fidē nō habent q̄
Queſtiūcl'a gignit ſpem ergo nec ſpem. Ulterius q̄rit̃ vtrū aie
tertia. btē mō exiſtētes in celo habeāt ſpem ⁊ videt̃ ꝙ ſic: q2
Arguit̃ pᵒ in Apocal'.6. dicit̃ dictū eſt eis vt expectarent tēpus
adhuc modicū: ḡ videt̃ ꝙ expectant gloriā corporū ⁊
expectare futurā btitudinē ſpei eſt ḡ ſpem habēt vt vi
2ᵒ det̃. Jtē etiā quidā antiq̄ dixerūt ꝙ deſiderio cor
porū aliq̄ntulū retrahant̃ ab intenſione contēplatio
In oppoᵐ nis: ergo videt̃ ꝙ habeāt ſpem. Sed cōtra ſpes q̄
differt̃ affligit aiam: illi autē affligi decetero nō pñt:
Soľo ḡ ſpem habere nō pñt. Solutio dicēdū ꝙ xp̄s nec
ad oīa oba angeli nec aie btē ꝓprie loquēdo ſpem hñt ⁊ hoc dua
p̄ter vltimū bus de cauſis: quarū vna eſt q2 ſpes ꝓprie nō eſt niſi
de ſubſtātiali btitudine ⁊ hec eſt btitudo aīe nō cor
poris: q2 glīa corpis eſt vt opinor quedā redundātia
ex aīa in corpus coniunctū. Alia cauſa eſt q2 ſpes fun
dat̃ in cognitiōe enigmatica q̄ oſtēdit rem ſperatā in
ſpeculo ⁊ enigmate: ⁊ ideo q2 etiā id qḋ expectāt videt̄
in lumīe verbi nō dicunt̃ ſpem habere illius / ⁊ illam
cām videt̃ mgr̄ tangere in lr̄a. Scḋm h̄ igit̃ dḋm ad
p̄mū ꝙ xp̄s ſpem nō habuit ⁊ ī prop̄e ſumit̃ ſpes ī au
toritatib' illis ꝓ expectatiōe p̄miſ accidētalis vel glo
rie corporis cuiꝰ nō eſt ſpes niſi ꝑ poſteriꝰ vel loquūt̃
de deo ḡra mēbrorū. ⁊ ꝑ hoc etiā patet ſolutio ad duo
Ad vltimū ſequētia. Ad vltimū dicēdū ꝙ fuit viator rōne paſ
ſibilitatis: ⁊ iō habere fidē ⁊ ſpem nō ꝑtinet ad viato
rē ſed potius ad viatoris impꝑfectionē: q2 ſine hoc via
tor eſſe poſſet ⁊ mereri ſicut quidā dicunt de angelis
ante confirmationē. vnde etiā quicq̄d gratie in ſpe et
fide fuit ip̄e habuit: ſed nō q̄cq̄d ī eis fuit impꝑfectiōis
viſio eñ gratie eſt in fide ⁊ tentio vel compꝛ̄henſio in
ſpe. Qui eñ ſperat (vt dicit mgr̄ in p̄mo libro diſtin
ctione p̄ma) aliquatenus tenet rem licet nō perfecte.
Ad queſtiū Ad id qḋ vlterius querit̃ de angelis dicendum ꝙ
culā ſecūdā necip̄i ſpem habuerunt nec habent eiſdem de cauſis
⁊ ad primū id eñ qḋ expectant eſt de premio accidētali. Ad ali
obiectū. ud dicendū ꝙ eſt deſideriū rei nō habite ⁊ hoc nō ha
Ad 2ᵐ bent angeli ⁊ eſt deſideriū rei habite ad tollendū faſti
Ad queſtiū dium ⁊ de hoc intelligitur dictum petri. Ad id qḋ
culā tertiā iterum vlterius querit̃ vtrum anime ſancte ſpem ha
⁊ ad oba. beant dicendū ꝙ non: eiſdem de cauſis / nec puto hoc
eſſe verum ꝙ retrahantur a contēplatione deſiderio
corporū: quia determinatū eſt eis tempus ⁊ illud cū
gaudio in vna ſtola expectent quia ſecuritatem ha
bent de reliqua.

Arti. IX. An patres qui apud inferos vſq3 ad paſſi
J onē chriſti detinebātur habuerūt fidē ſpem
⁊ virtutem. Et inde an etiam demones. ⁊ an
etiā anime in purgatorio.

Einde querit̃ de hoc qḋ dicit ibi [De antiq̄s
D vo patrib' qui apud inferos vſq3 ad paſſionē
Ar. pᵒ ꝙ nō ⁊c.] ſ. a. Videt̃ eñ ꝙ non habuerunt ſpem:
quia ſpes cōmetit̃ ſe vie. illi autē iam fuerunt ſecuri: ḡ
2ᵒ non fuerunt in via. Jtem ſpes datur ad merendū:
illi autē non fuerunt in ſtatu merendi: ergo ſpem nō
Rō in ꝯ̄riū habuerunt. Sed contra dicit Beda ⁊ ponitur in
quarto diſtinctiōe prima ꝙ patres in limbo felici ſpe
ingreſſum ianue celeſtis expectauerunt: ergo ſpem ha
Queſtiūcu buerunt. P. hoc dicitur hic in lr̄a. Ulterius queri
la ſecunda. tur vtrū anime in purgatorio ſpem habeāt ⁊ videtur
Ar. pᵒ ꝙ ſic ꝙ ſic: quia adhuc non habent apertam viſionem per
ſpeciem: ergo enigmaticā / illam autē cōcomitat̃ ſpes
In oppoᵐ (vt dicit magiſter) ergo habent ſpem. Sed contra
ratio.

ſm hoc damnati etiā haberent ſpem: quia habēt enig
maticā cognitionē de deo: ſi ergo ſpes talem cogni
tionē cōcomitat̃: damnati habēt ſpem vt videtur qḋ
falſum eſt cū ip̄i penitus ſint ⁊ ſciāt ſe eſſe damnatos Queſtiūcl'a
Ulterius querit̃ de demonib' vtrum ip̄i habeant tertia.
ſpem. videtur aūt ꝙ ſic quia Job. 4o. dicit̃ de vehe Ar. pᵒ ꝙ ſic
moth: Ecce ſpes eius fruſtrabit̃ eum. Sed contra In oppoſi
ſcit peccatū ſuū eſſe irremediabile: ergo habet deſpera tū eſt rō.
tionē: ergo non ſpem ſalutis. Solutio dicendū ad Soľo.
primū ꝙ patres ſpem habebāt ſicut mgr̄ bene ꝓbat
in littera. Ad primū dicendū ꝙ quodāmodo fue Ad primū.
runt in via: non eñ manſio diſtinguitur vt dicat Au
guſti. ſuꝑ p̄mo niſi in loco ꝑpetue ꝑmanētie ſc3 in celo
vel in inferno damnatorū: ⁊ ideo quo ad ſecuritatem
dicunt quidā eos fuiſſe in termino ⁊ quo ad ſtatū me
rendi ſed quo ad tranſitum vlterioris glorie fuerunt
adhuc in via non in termino. Ad aliud dicendū ꝙ Ad 2ᵐ
hoc accidit ſpei rōne ſtatus ꝙ meretur vel nō meret̃:
⁊ ideo hoc nō per ſe eſt ſpei ꝙ nō ſit niſi in ſtatū merē
di: quia poteſt eſſe preter illū. Ad illud qḋ vlterius Ad q̄ſtiūcu
queritur etiam bene concedo ꝙ qui ſunt in purgato lā ſecundā.
rio habent ſpem ⁊ fidem: quia expectant ſalutem in
cognitione enigmatica viſam. Ad illud qḋ contra Ad rōnē in
obijcitur dicendū ꝙ nihil eſt ſimile quia nec habent fi oppoſitum
dem que tendat in veritatē / vel que virtus ſit ſed talē
qualis eſt demonū / de qua ſupra diſt. xxiiij. dictū eſt
⁊ etiā ſi haberēt fidem nō habent ſalutis expectatio
nem ⁊ ideo nō habent ſpem. Et per hoc pt3 ſolutio Ad q̄ſtiūcu
ad id qḋ vlteriꝰ querit̃ de demonib'. cōcedimus eñ lam tertiā.
ꝙ nullam habent ſpem. Et ad id qḋ contra obijcit̃ Ad primū.
dicendū ꝙ ſpes ibi improprijſſime accipit̃ pro expe obm ex Job
ctatione dilationis iudicij in qua acrius q̄3 modo pu
nient̃. illa eñ fruſtrabit̃ / q2 citius q̄3 vellent iudica
buntur. Et per hoc patet ſolutio eorū q̄ q̄runt̃ de ſpe.

De charitate qua diligitur deus et proximus: que in chriſto et in nobis eſt.

Um autem chriſtus Di. XXVII.
c fidē ⁊ ſpem nō habuerit: dilectio De charita
nem tamen habuit in q̄ſtum homo te quātū ad
tantam: qua maior eſſe nō valet: eiꝰ eſſentiā
qui ex charitate eximia animā poſuit ꝓ ami ⁊ diffinitiōj
cis ⁊ inimicis. Habuit eñ in corde charitatē
quā opere nobis exhibuit: vt exhibitiōis for
ma nos ad diligendū inſtrueret. Hic aliquid
dicendū eſt de charitate: ⁊ modo ⁊ ordine di
ligendi deum ⁊ proximū.

Um aūt xp̄s fidē ⁊ ſpem non habuerit ⁊c. B
c Hic vltimo ponit mgr̄ tractatū de dilectio
ne nō ꝙ dignior ſit alijs: ſed quia naſcitur
in actu ſuo ab actib' aliarū: ⁊ ideo iſte gene
ratiōi ſūt pores. Diuidit̃ aūt tractatꝰ iſte in ꝑtes du
as In q̄rū p̄ma agit de dilectiōe hoīs q̄ diligit deū et
ꝓximū. In ſcḋa de dilectiōe dei q̄ diligit nos ⁊ hec in
cipit diſt. xxxij. ibi [Premiſſis adijciendū eſt de dile
ctiōe dei q̄ ip̄e diligit. Prior aūt adhuc ſubdiuidit̃ in
in duas in q̄rū p̄ma agit de dilectiōe ſm ſubalia ſibi.
In ſcḋa āt agit de dilectiōe ī cōpatiōe ad diligētē vbi
q̄rit ꝙ ſi charitas ſemel hita poſſit amitti. Et hec inci
pit in. xxxv. diſt. ibi [Jllud q̄3 nō eſt ꝑtereūdū ꝙ q̄dā

aſſerūt] Prioꝛ inter has ſubdiuidiť in duas vlteri⁹
In q̄ꝝ pͥma agit de dilectiōe ꝑ cōpationē ad gen⁹
qđ eſt virtus ⁊ ꝑ cōpationē ad actū ſibi ſubſtantia-
lem ⁊ ꝑ cōpationē ad modum qui eſt forma actus.
In ſecunda aūt agit de ip̄a per cōparationē ad obie-
ctum quod eſt diligibilē. ⁊ hec incipit in ſequēti diſti-
ctione. xxviij. ibi: [Hic queri poteſt vtrū illo manda
to dilectōis. ⁊c.] In hac aūt diſtinctōe que continet
primā partē quadrupliciť agit de dilectione. In pri-
ma eīm agit de ip̄a ſm operationē ad caput noſtrum
qualiter fuit in chriſto. ⁊ hoc in primo capitulo. Se-
cundo queriť de ip̄a quid ſit ⁊ vtrū ſit vna vel plures
⁊ hoc in ſecundo capitulo ibi: [Charitas eſt dilectio
qua diligiť. ⁊c.] In tertia vo querit de modo actus
dilectionis tam in diligendo proximū q̄ȝ in diligēdo
deū ibi: [Cōmuniter modū vtriuſq; aduertam⁹ di-
lectionis.] In quarta ⁊ vltima determinat de prece-
pto qđ reſpicit actū huius virtutis ibi [Illud autē p̄
ceptū nō penitus impleť ab homine. Ex diuiſiōe au
tem ⁊ diſputatione patebit ſentētia lectionis iſti⁹. p̄-
ambule aūt ſunt hic queſtiones tres: quaꝝ prima eſt
an dilectio ſit virtus. Secūda ſi eſt virtus an ſit vir-
tus generalis vel ſpēalis. Tertia ſi ſit virtus ſpecia-
lis vtrū ſit forma generalis omnis virtutis: ⁊ vtrū
poſſit fieri ipſa informis.

Arti. I. **An dilectio ſiue charitas ſit virtus.**

Arg. primo Ꝺ primā queſtionē obiiciť ſic: Id ad qđ ſuffi-
a cit ſibi natura in ſe nō oportet ad hoc habere
virtutē eleuantē. ad diligere autē ſummū bo-
nū propter ſe/ ⁊ ſuper omnia ſufficit natura per ſe: er
go nō oportet propter hoc habere virtutē eleuantem
Prima probať ex hoc ꝙ gratia nō eſt minus ingēio-
ſa q̄ȝ natura. natura aūt nō habundat ſupfluis (vt di
cit phus) ḡ nec gratia. Secūda aūt ꝓbať ꝑ multoꝝ
opinionē q̄ dicūt ꝙ natura in angelo p̄mo ⁊ hoīe pri-
2o mo ad hoc ſuffecit. Itē ꝑ Tulliū in li. de amicitia q̄
dicit ꝙ amici ꝑ ſe diligendi ſunt. ⁊ ſilr Ariſto. in .3. to
picoꝝ: Amici oībꝫ ſunt p̄ponēdi: ḡ multomagis de⁹.
3o Itē vires aníe hoīe ſunt ꝓportionate: ḡ ad hoc ꝙ
ſufficit rō in cognoſcendo/ ad hoc ſufficit rō in diligen
do. rō aūt in p̄mo ſtatu ſuffecit ad hoc ꝙ cognoſceret
deū ſumme bonū: ⁊ ꝓpter ſe diligendū ⁊ ſuꝑ oīa. ⁊ ad
hoc etiā ſufficit mō: vt ꝓbať ex dictis multoꝝ phoꝝ:
ḡ affectio ſufficit in diligendo deū propter ſe/ ⁊ ſuper
4o oīa. nō ḡ oportet ad hoc dare virtutē ſpēalē. Item
oīs virtus dať ꝓpter difficile ⁊ bonū: ḡ nulla dať ꝓ-
pter dulciſſimū ⁊ faciliſſimū. vt dicit aug. in li. cōfeſ. ꝙ
nihil dulcius q̄ȝ amare ⁊ amari: ḡ ad hoc nulla debu
Rō in cōpm prima. it dari virtus: vt videť. Sed cōtra aīe hoīs in ſta-
tu hoīs in q̄ ſumus viciniora ſunt ea q̄ ſunt ad finem
q̄ȝ finis ip̄e: ḡ facilioꝛ eoꝝ cū aīa cōiunctio: q2 vicino-
rū maioꝛ eſt cōueniētia: ſed indiget virtutibꝫ ordinā-
tibꝫ ip̄am in his q̄ ſunt ad finē: ḡ multomagis in or-
dinantibꝫ ip̄m in finē ip̄m. finis aūt eſt bonū ſm ꝙ bo
nū: ḡ indiget aliqua virtute ordināte ip̄m ad id. con-
ſtat aūt ꝙ nihil reſpicit bonū vt bonū niſi charitas: ḡ
2a charitas eſt virt⁹ ordinās in bonū qđ eſt finis Itē
id qđ cōtrarietatē habet ad vitiū neceſſario eſt virtus
charitas aūt cōtrarietatē habet ad vitiū: ḡ neceſſario
eſt virtus. Probať aūt prima: q2 vtuti nihil opponi
tur niſi vitiū. Secūda aūt probať ꝑ hoc ꝙ mutuo ſe
3a expellunt charitas ⁊ vitiū ab eodē ſuſceptibili. Itē
cuiuſcūq; actus eſt meritorius vite eterne eſt virtus:
ſed charitatis precipue eſt actus meritorius vite eter
ne: ergo charitas eſt virtus. Solutio dicendū ꝙ Solutio
charitas eſt virtus: ſicut omnes ſancti cōcordiť teſtā
tur quoꝝ auctoritates inducere diſpēdiū eſſet Ad Ad p̄mū
primū ergo dicendū ꝙ natura nun q̄ȝ ſufficit nec ſuffe ⁊ 2m
cit ad actū charitatis: ſed ad actū amoris naturalis
homini ſuffecit natura ante peccatū potētius/ ⁊ poſt
peccatū minus potenter. Quis aūt amoꝛ ille ſit bene
determinat phus in. I. ethicoꝝ/ vbi ꝓbat ꝙ ſicut vni
cuiq; ineſt propriū opus ⁊ actus: ita ⁊ homini ſm ꝙ
homo: ⁊ ꝙ hoc opus nō queriť in ip̄o ſm vegetabilē
⁊ ſenſibilē: ſed ſm rationalē. hoc aūt eſt eligere ⁊ dili-
gere ſuper omnia id quod ꝑ ſe/ ⁊ nō in relatione ad al
teꝝ eſt bonū. ⁊ hoc ip̄e quidē probat eſſe felicitatem: ⁊
veꝝ eſt ꝙ eſt felicitas increata q̄ eſt ſummū bonū pro
pter ſe tm̄ queſitū/ ⁊ nō alicuius alterius gratia. Si
tamē quereret a phis vtrū hoc queriť quia bonū vel
quia ſibi bonū inueniret ꝙ quereret hoc: quia bonū
homini. Aliud eīm bonū ab ip̄is phis non eſt queſitū
niſi bonū homini ſm ciuilē vitā. charitas aūt nō ſic q̄
rit bonū: ſed qđ potius abſolute bonū eſt/ ⁊ cauſa bo-
ni: nec initeť illi propter rōnē: quia probat hoc ratio
ꝙ oppoſitū eſt: ſed quia illud bonū efficit talē dilectio
nem. vnde cū diciť diligere deū propter ſe/ ⁊ ſuꝑ om-
nia eſt actus charitatis. li propter ſe nō dicit ibi cau-
ſam vnā tm̄: ſed tres. ſ. que eſt vt obiectū/ ⁊ que eſt vt
efficiens/ ⁊ que eſt vt finis: ⁊ in prima ⁊ vltima potu
it cōuenire angelo ⁊ homini in primo ſtatu ſm opini
nionē quorūdā: ſed nō quo ad mediū: quia efficit hoc
in eis ratio. per hoc patet ſolutio ad primū. Ad ali Ad 3m
ud dicendū ꝙ ratio illa fundať ſuꝑ falſum: quia licet
vires proportionate ſunt in ordine: non tamen ſunt
equales in poſſe: practice eīm min⁹ poſſunt q̄ȝ cogni-
tiue. multa enim cognoſcimus que operari nō poſſu-
mus: ⁊ multa cognoſcimus circa que vt cognoſcim⁹
affici non poſſumus niſi eleuemur ſupra poſſe noſtrū
a dono dei dato nobis. ⁊ ita ē in dilectiōe que eſt cha-
ritas. non eni poſſum per affectum affici in deū pro
pter ſe: ⁊ ſuper omnia liberaliter nullo cogente omni-
no q̄ȝdiu innitoꝛ propter rationē cōuincentē affectū/
ita ꝙ ſit faciendū. ⁊ ideo nō eſt cōmunicabilis noſtra
dilectio: etiā ſi hoc fieri poſſet (vt quidā dicūt) tm̄ diffi
cile eſt etiā hoc credere ꝙ natura diligat aliq̄d ſup̄ ſe/
niſi inquantū bonū ſibi apud quoſdā/ q̄ dicit ꝙ na-
tura curua eſt in ſe: ⁊ dilectiōe tali nō diligit aliq̄d ſu
pra ſe. ⁊ ideo illi diſtinguunt duplicē dilectionē: ſcili-
cet amicitie ⁊ cōcupiſcentie. ⁊ dicunt ꝙ dilectiōe ami-
citie aliquid diligiť propter ſe: ſed nō ſupra ſe. dilectō
ne aūt cōcupiſcētie que naturalis eſt nihil: ſed oīa di-
liguntť vt bona ſibi. tm̄ q2 legiť in libris phoꝝ tantā
eē dilectionē honeſti vt etiā fortes periculis ſe cōmit
tant: qui tamē charitatē nō habēt/ difficile eſt dicere
ꝙ nemo diligit aliquid ſupra ſe niſi ex charitate: ⁊ iō
tunc reuertendū eſt ad prioꝛē ſolōnē. Ad aliud di- Ad 4m
cendū ꝙ difficile in theologicis virtutibꝫ nō ꝯſiſtit in
actu: q2 (ſicut ſupra dixim⁹) nō vno mō accipiť diffi-
cile ⁊ bonū ī virtute theologica ⁊ morali ⁊ itellectua
li: ſȝ ī theologica accipiť bonū qđ ē finis/ ⁊ difficile qđ
eſt ſuꝑ ꝯditionē id qđ p̄t natura ⁊ abnegare naturā. ī mo
rali āt accipiť difficile qđ ē tāgere mediū vl' ꝓpinq̄re
illi. ī intellectuali āt difficile qđ ē circa mediū qđ dꝫ re
cta rō opabiliū ⁊ bonū ī vtriſq; ſm rōnē honeſti felici
tatis reſpiciētis. h̄ aūt qđ dicit aug. intelligiť de dul
cedine actus ad obiectū: ⁊ nō de abnegatōe nature.

An charitas ſit virt⁹ generalis vl' ſpēalis. Arti. II

Arg. primo ꝙ ſic ꝑ rõnẽ S Ecundo queriť vtrū ſit virtus generalis: vi-
deť aūt ꝙ ſic. quicq̇d em̄ eſt effectiuus habit⁹
vl'r ſalutis ip̄m eſt virtus generalis; ſed chari
tas eſt effectiuus habitus vl'r ſalutis igiť eſt virtus
generalis. Prima probať ex hoc ꝙ vl'is ſalus nõ ha
beť niſi expulſis oĩb⁹ vitijs. ⁊ hec nõ expelluntť niſi ꝑ
cõtrarios habitus ſibi. Secūda ſupponiť a btõ Au
guſtino q̇ dicit ꝙ charitas ſola tm̄ pioꝝ eſt; cetere aūt
2° virtutes bonis ⁊ malis cões. Itẽ quicq̇d in ſe hẽt
actus oĩum aliaꝝ virtutū ip̄m eſt vl'e ad oẽs ꝟtutes
charitas ſic ſe habet ad actus aliaꝝ virtutū: ğ eſt vni
uerſalis ad oẽs virtutes. Prima patet ꝑ hoc ꝙ vir-
tutes diſtĩguunť ⁊ diffiiunť ꝑ actus: ğ ab actu ſp̄ali
ſp̄alis eſt virtus / ⁊ ab oĩb⁹ vl'is. Secūda aūt ſcribiť
1. Coꝝ. 13. vbi dicit apl'us: Charitas patiens eſt / be-
nigna eſt: ⁊ enumerat ibi. xv. oꝑa virtutū diuerſarū
3° cū charitate. Itẽ aug. in li. de morib⁹ eccl'ie omnem
virtutẽ diffinit ꝑ amorẽ vt fides eſt amor deo credẽs
fortitudo oĩa tolerãs ꝓpter amatū: ğ charitas ẽ vni-
4° uerſalis oĩb⁹: ğ eſt vl'is virtus. Itẽ Hiero. (vt bre
uiter cõplectar) oẽm virtutis diffinitionẽ dicit: Vir-
tus eſt charitas qua diligiť qd̄ diligendū eſt: ğ vt p⁹
5° Itẽ Bernā. in li. de diligendo deo. ⁊ Aug. in lib. de
ciui. dei: Virtus eſt ordo amoris. ⁊ ibidẽ: Virtus ni
hil aliud eſt q̄ȝ amor ordinat⁹: ğ videť ꝙ charitas ſit
6° oĩs virt⁹. Itẽ videť ꝙ charitas in patria ſit ⁊ ꝙ re
manebit ex oĩb⁹ virtutib⁹ in premio. ip̄a em̄ eſt p̄miū
ꝟtutū: q2 diffiniť frui ab aug. ꝙ frui ẽ amori inherere
alicui rei ꝓpter ſe: ğ videť charitas eſſe general' in me
rito / ⁊ generalis in premio: ⁊ nunq̄ȝ eſſe ſp̄alis virt⁹
7° Itẽ infra dicit magr̄ ꝙ oẽ p̄ceptū referť ad manda
tū dilectõis: ſed nihil eſt in p̄cepto niſi op⁹ alicui⁹ vir
tutis: ğ oẽ opus virtutis reduciť in p̄ceptū dilectõis
ſed ſicut ſe hẽt opus ad opus / ita habit⁹ ad habitū: ğ
oĩs habit⁹ virtutis reduciť in habitū dilectionis: ğ
charitas eſt habit⁹ gn̄alis ad oẽm virtutẽ: vt videť.
8° Itẽ in virtutib⁹ naturalib⁹ mouẽtib⁹ q̄ ſunt ĩ ma-
teria reductio eſt ad quattuor p̄mas: ⁊ haꝝ reductio
vlterius ad vnū mouẽs in tota generatõe / qd̄ eſt ſol:
ğ videť ꝙ in morib⁹ ſil'r eſſe debeat. cū igiť ille q̄ ſunt
in ordinatis ad finẽ reducanť ĩ quattuor cardinales
videť ꝙ ille vlterius reducunť in vnū / vt ſolẽ qd̄ eſt
charitas: q2 charitas eſt motor in toto merito: ⁊ ſm
Rões in oppoſitū. p̄ma quãtitatẽ ipſi⁹ tota attẽdiť meriti q̄ntitas. Sed ꝯ
ſp̄al' actus diuiſus ab actib⁹ aliaꝝ virtutū exigit ha
bitū ſp̄alẽ diligere deū ꝓpter ſe ⁊ ſuꝑ omĩa ẽ ſp̄alis
actus ſeꝑat⁹ ſm rõnẽ ab actib⁹ oĩum aliaꝝ virtutū:
ğ hȝ habitū ſp̄alẽ. Prima ꝓbať ꝑ hoc ꝙ actus ſunt
preuij potẽtijs ⁊ habitib⁹ adminus ſp̄ualib⁹: ⁊ q̊ad
nos. Scd̄a patet ꝑ hoc ꝙ li diffiniť diligere deū non
accipiť in diffinitõe eius act⁹ alicui⁹ aliaꝝ virtutum
2ª Itẽ apl's. 1. Coꝝ. 13. enūerat eã ſingulariť cū alijs
virtutib⁹ ſp̄alib⁹ cū dicit: nũc aūt manẽt fides / ſpes
3ª ⁊ charitas tria hec: maior aūt hoꝝ charitas. Itẽ a
ſp̄ali rõne obiecti ſumiť ſp̄alis virtus. ſūmū aūt bo
nū eſt ſp̄alis rõ obiecti ſicut ſūmū verū / ⁊ ſūmū ſiue
glorioſum: ğ habet ſp̄alẽ virtutẽ ſibi rn̄dentẽ ſicut ⁊
4ª illa. Itẽ accipiť a btõ Grego. in principio ſuꝑ Job
vbi dic̄ eã ſignari ꝑ vnã filiã ſp̄aliť: ⁊ nõ ꝑ oẽs filios
Solutio ⁊ filias Job. Sol'o dõm ꝙ charitas eſt virt⁹ ſpe-
cialis q̄ diligiť de⁹ ꝓpť ſe: ⁊ ꝓxim⁹ ꝓpť deū ⁊ in deo.
Ad primū Ad primū ğ dõm ꝙ charitas vl'iter nõ efficit ſalu-
tẽ: vt formaliť oppoſita oĩb⁹ vitijs: ſed poti⁹ vt ꝯiun
cta oĩb⁹ alijs / ſine q̄b⁹ nunq̄ȝ eſt: q2 cū ip̄a infundunť
⁊ iõ attribuiť hoc charitati. ⁊ h̄ q̄l'r ſit infra declara-
biť a mgr̄o / vbi agit de cõnexiõe virtutū: q2 charitati
vno mõ oẽs alie ꝯnexe ſūt. ⁊ iõ d̄r mr̄ oĩum aliaꝝ. ⁊ ꝑ
hoc etiã pȝ ſol'o ad oẽs ꝓbatões p̄miſſaꝝ illi⁹ rõis: q2
ꝓbãt ac ſi formalẽ hẽat oppõnẽ charitas ad vitia oĩa
⁊ hoc nõ eſt veꝝ. Ad aliud dõm ꝙ charitas nõ ha Ad 2m
bet in ſe act⁹ aliaꝝ vt habit⁹: ex q̄ vel cui⁹ ꝑtib⁹ elici-
anť illi act⁹: ſed hȝ eas vt motor nõ ꝓxim⁹ ⁊ ꝯiunct⁹
motori: ſed poti⁹ vt motor motoris ad actū. amor em̄
dei oẽs virtutes mouet ad actū. Si em̄ q̄rať q̄re pa-
tiẽs eſt patiẽs rn̄debit ꝓpť amorẽ dei volens aſſigna
re cãm mouentẽ patientiã ſuã ad op⁹. Et ſi q̄rať q̄re
ſperãs ſperat rn̄debit iteꝝ ꝓpť amorẽ dei volens aſſi-
gnare cãm eãdẽ. ⁊ iõ charitas bn̄ eſt motor vl'is virtu
tū ad actū: ſed nõ eſt vl'is virtus. motor em̄ vl'is vno
mõ etiã hȝ motū ꝓpriū q̊ diſtinguiť ab alijs: ⁊ hȝ alio
mõ motū quẽ influit motorib⁹ alijs ad mouẽdū ꝓpť
quã influentiã d̄r mot⁹ vl'is: vt pȝ in motorib⁹ orbiū
vbi p̄m⁹ motor mouet motū diuinū / ⁊ influit in oẽs
alios vt deſideratū deſiderãti motū vnicuiq3 q̊ mo-
uet etiã motu ꝓp̄o q̇libet / eo ꝙ q̇libet inferior q̄rit ſibi
aſſil'ari ĩ cãndo vniuerſū eſſe ꝑ motū ꝓpriū q̄ntū pt: ⁊
ſic ẽ de charitate reſpectu virtutū. ⁊ iõ attribuunť ei
oꝑa aliaꝝ virtutū: ſed h̄ in ſeq̄nti articulo meli⁹ expe
dieť. Ad aliud dõm ꝙ magr̄oꝝ opinio q̊rundã cõ- Ad 3m
uenit in hoc ꝙ amor q̇ poniť in diffinitõe aliaꝝ virtu 4m, 5, 6,
tū nõ ſit amor q̇ eſt charitas: ſed gn̄alis q̇dẽ amor q̇ q̄
libet vis aĩe ⁊ virt⁹ amat cõiungi ꝓprio obiecto. ſi tn̄
placet dicere ꝙ eſt amor charitas: ſicut videť eſſe intẽ
tio aug. tunc dõm ꝙ charitas cadit in diffinitõe eaꝝ
nõ ſm ſubam habit⁹: ſed ſm ordinẽ ⁊ finẽ habit⁹ ad
actū q̇ eſt ſūmū bonū. ⁊ ita videť velle Aug. ꝙ in q̇li-
bet diffinitõe ponit actū virtutis ⁊ amatū qd̄ ẽ finis
⁊ hoc nõ eſt incõueniẽs: q2 charitas eſt vl'is motor ⁊
ſuū obm̄ eſt vltim⁹ finis virtutū aliaꝝ: tn̄ eſt ſp̄alis
virt⁹ in relatõe ad actū ꝓpriū. vn̄ aūt ei accidat hoc ꝙ
poſſit eſſe vl'is motor / ⁊ forma q̇dã ⁊ finis: ⁊ tn̄ eẽ ſpe-
cialis virt⁹ in ſeq̄nti articulo q̄ſtiõis declarabiť. ꝑ h̄
idẽ pȝ ſol'o ad dicta Hiero. Bernā. ⁊ Aug. ſequentia.
Ad aliud dõm ꝙ illa obo ꝓcederet ſi oꝑa p̄ceptoꝝ Ad 7m
reducerenť ad p̄ceptū dilectõis / ſicut ad gen⁹: ſed nõ
eſt ita: ſed reducunť ſicut ad vnū ſingularẽ motorẽ q̇
virtutẽ ſuã influit alijs: ⁊ ſicut ad vltimū ⁊ nõ ad ꝓ-
ximū finẽ. ⁊ nõ ſequiť niſi ꝙ habit⁹ vn⁹ ſit: ſed vl'iter
mouẽs ⁊ ꝯiūgens oẽs virtutes vltimo fini. Ad vl Ad 8m
timū dõm ꝙ hoc eſt bn̄ ſil'e. ⁊ bn̄ cõcedo ꝙ alie virtu-
tes reducunť ad amorẽ vt motores ꝑticulares ad ca
lorẽ ſolis: q2 ſicut calor ſolis mouet in oĩb⁹ virtutib⁹
naturalibus / ita calor charitatis in oĩb⁹ oꝑib⁹ meri
torijs q̄rūcūq3 virtutū ſint oꝑa ꝓp̄a; ſed nõ oportet
ꝙ propter hoc ſit generalis virtus: ſicut nec ſol eſt ge
nus ad omnes motores particulares in natura.

Vtrum charitas ſit forma oĩs virtutis: et vtrū ip̄a poſſit fieri informis. Arti. III

T Ertio q̄riť vtrū ſit forma oĩs virtutis: ⁊ vtrū
ip̄a poſſit fieri ĩformis: videť ãt ꝙ ſit forma
⁊ h̄ dicūt ſcĩ cõiť: ⁊ ꝙ eſt mr̄ / ⁊ ꝙ eſt radix / ⁊ ꝙ
eſt finis. Sed ꝯ forma d̄r duob⁹ modis. ſ. exẽpla- Arg. p°
ris ⁊ deſcẽs ĩ materia. Si ğ charitas ẽ forma erit for in opm ꝙ n
ma altera iſtoꝝ modoꝝ vel vtroq3. Cõſtat aūt ꝙ nõ Ex nõ exẽ
eſt forma ſicut exẽplaris: q2 ſm ſp̄ẽm ip̄i⁹ nõ fiūt alie plaris
ſic̄ exẽplatū fit ſm ſp̄ẽm exẽplaris: ğ ſi ẽ forma erit for
ma ĩtrinſeca dãs eſſe virtuti ſm ſp̄ẽm. ⁊ hoc iteꝝ non Nõ intrin
põt eſſe: q2 ſicut informatū humanitate eſt hõ / ita in- ſeca.
formatū charitate eſt charitas: ğ non fides vel ſpes /

vel alie virtutes:ergo videt ꝙ charitas nõ ſit forma
2o Itē forma dat eſſe ⁊ rationē:ſed diuerſoꝝ ſpē non
eſt vnū eſſe ⁊ rō:g̃ diuerſoꝝ ſpē nõ eſt vna forma: ſed
virtutes dr̄nt ſpē virtutū:g̃ ipſaꝝ nõ eſt vna forma.
cū igit charitas ſit vna(vt habitū eſt)ipa nõ ē forma.
Solo Si forte tu dicas ꝙ in virtute duo ſint.ſ.qd̄ eſt ad
finē/⁊ qd̄ tēdit ī ipm.⁊ qd̄ ē ad finē h̄ dat ei ſpē:q2 vir
tutes diſtinguunt ꝑ fines primos:lȝ nõ diſtīguant ꝑ
finē vltimū.ꝙ āt tēdit ī finē vltimū/h̄ hȝ a forma q̄ eſt
Obo qd̄ eſt charitas in ipa. Cõtra differt habit⁹ virtutis ab
3m habitu ſcientie/in eo ꝙ virt⁹ eſt optimoꝝ operatiua:
ſed ſcia eſt a re cauſata ⁊ nõ tendit in eā:ſed potius ab
ea in animā.nulla aūt virtus opatiua optimoꝝ põt
eſſe opatiua optimoꝝ niſi tendendo ⁊ cõiungendo ſe
optimo ſuo:g̃ q̄libet virtus de ſe tēdit in ſuū optimū:
g̃ nõ accipit hoc ab informatiõe virtutis charitatis.
4o P̄ nos videmus quaſdā virtutes politicas ꝑtinge
re ad ſuū optimū ſine charitate:ſicut patet exemplū ī
phis virtuoſis q̄ cõſequebant optimū cuiuſlibet vir/
tutis:⁊ etiā felicitatē ſine charitate:g̃ nõ accipit hoc a
Cõcluſio q̄ charitate virtus ipa.ꝓpter hoc dicunt aliq̄ ꝙ in actu
rundā. cuiuſlibet virtutis duo ſunt:⁊ etiā in virtute ipa: ſcȝ
ſubſtātia actus ſm ſpēm virtutis ⁊ ꝙ ipē dignū facit
vita eterna:⁊ nõ informat charitate quo ad pmū:ſed
quo ad ſcdm.hoc dicūt vno mõ eſſe in omnib9.⁊ hoc
probāt:q2 q̄ntitas meriti attendit penes charitatis
quantitatē:qd̄ non eſſet niſi ipa ꝑ ſe faceret meritū in
omnib9 alijs.Et aūt meritū ſit a charitate dicūt cõi/
ter doctores:⁊ accipit hoc.I.Coꝝ.I3.Si linguis ho
minū loquar ⁊ angeloꝝ:charitatē aūt non habeā/fa
ctus ſum vt es ſonans/⁊ vt cymbalum tinniens.⁊c̃.
Ar.ꝯ ꝯcl'oȝ Sed cõtra gratū faciens gratia eſt que gratū facit
habentē/⁊ opus eius gratū reddit:ſed gratū facere eſt
facere dignū vita eterna:g̃ ipa eſt q̄ facit opa virtutū
⁊ virtutes gratas:g̃ oportet ꝙ aut charitas de ſe nõ
Alia ps cõ/ faciat hoc:aut ꝙ charitas idē ſit qd̄ gratia gratū faci
cluſiõis. ens.Hanc cõcluſionē quidā vlterius cõcedunt dicē
tes ꝙ gratia gratū faciēs ⁊ charitas idē ſunt: ⁊ non
differūt niſi ꝑ relationē:quia gratia dicit ſm ꝙ refer
tur ad animā:ſed charitas qn̄ refert ad potentiā que
Cõtra hāc eſt cõcupiſcibilis vel volūtas:vt dicunt. Sed con
ꝯcl'oȝ ar.ſic tra ꝑfectiuū totius ſm ꝙ eſt totū ſi referat ad partes
per prius refert ad partes pncipaliores:gr̄a eſt perfe
ctio totius (vt dicunt) g̃ ſi relationē habet ad ꝑtes ꝑ
prius refert ad partē principaliorē.principalior ē au
tē intellect⁹ q̄ȝ cõcupiſcibilis:g̃ ꝑfectio intellect⁹ ma/
gis habebit rõnē gratie q̄ȝ ꝑfectio concupiſcibilis.fi/
des aūt eſt ꝑfectio intellectus/vt prius habitū eſt: g̃
Cõcl'io 3a fides magis debet eſſe gratia q̄ȝ charitas que eſt per/
fectio cõcupiſcibilis. Itē relatio illa gratie ad potē
tiā facit eā eſſe principalē virtutē cõdiuiſam alij/ que
Cõtra arg. accipit ſub gratia/aut aliquid aliđ. Si dicas ꝙ ſic
primo. g̃ charitas nõ differt a toto qd̄ eſt gr̄a niſi ꝑ accidens
g̃ nõ eſt principalis ps eius:g̃ nõ debet cõdiuidi alijs
partib9/que ſunt fides ⁊ ſpes. Si aūt aliquid aliđ fa
cit eā ſpēalē virtutē/tunc ſolutio īnitit falſo ꝙ nõ dif
2o ferat a gr̄a niſi ꝑ relationē ad aliud. Item cū forma
dat eſſe ⁊ rõnē/aut dat eſſe ⁊ rõnē ſuā/aut alterius.
Si dicas ꝙ dat ſuā:g̃ oīs virtus informata charita
te habebit eſſe ⁊ rõnē charitatis/qd̄ abſurdū eſt. Si
aūt dat aliā/hoc eſt abſurdi⁹ adhuc:q2 ſic dat qd̄ nõ
3o habet. Itē quicq̄d generalit vno mõ inuenitur in
multis differentib9 ſpē nõ poteſt eſſe in aliquo illoꝝ/
que ſicut ſpēs diuidūt totū gratū eſſe actū ſuū merito
riū vno mõ inuenit in oīb9 ꝑtib9 gratie q̄ ſunt virtu/
tes infuſe in gratia ipa:g̃ nõ eſt ab aliqua ſpēali q̄ cõ/
diuidit alijs:g̃ nõ eſt hoc ab ipa ſicut informāte:vt vi
det Itē ſicut ſe habēt ꝑfecta/ita ſe hn̄t ꝑfectões.ſūt 4o
aūt tres vires aīe motiue q̄ ꝑficiunt ab oīb9 virtuti/
bus.ſ.rõ cõcupiſcibilis ⁊ iraſcibilis:g̃ ſicut ſe habent
ille adinuicē ita ſe habent ꝑfectões eaꝝ:ſed in illis rõ
ordinat ⁊ format alias.⁊ ſi accidit oppoſitū egredit
ꝑuerſus actus in morib9:g̃ habitus rõnis ſil'r ordi/
nabit habitus alioꝝ potius q̄ȝ ordinet ab eis:g̃ fides
potius informat charitatē q̄ȝ informat ab ipa. Itē 5o
ita eſt in habitib9 virtutū cardinaliū ꝙ ille q̄ ſūt in rõ/
ne ordināt/⁊ quodāmõ formāt alias:g̃ ſil'r erit in ha
bitibus virtutū theologicaꝝ/vt videt. Ad hoc ite Sol'o q̄rū
rū quidā voluerūt dicere ꝙ cõcupiſcibilis eſt vis dif/ dam.
fuſa ī oīb9 alijs virib9/⁊ mouēs eas. ⁊ iõ habit⁹ eius
dicit etiā forma diffuſa in oīb9 alijs virib9/⁊ mouens
eas. Sed cõtra hoc nõ põt dici niſi rõne appetit⁹ Obo pma.
finis ſui/quē appetit oīs vis aīe. Si aūt rõne huius
dr cõcupiſcibilis diffuſa in alijs cū oīs vis refugiat
cõtrariū ſui finis erit ꝑ eandē rõnē etiā iraſcibilis dif
fuſa in omnib9 alijs:g̃ a ſili ⁊ habitus ei⁹: g̃ etiā ſpes
erit forma aliaꝝ virtutū/qd̄ abſurdū eſt. P̄ appeti 2a
tus hēt ꝑtes.hȝ eīm rõ motiua aliq̄d de appetitu.⁊ ſi
milit volūtas/⁊ ſil'r cõcupiſcibilis/⁊ eodē mõ iraſci/
bilis.nõ g̃ ꝓpt appetitū ſola cõcupiſcibil' dicet diffun
di in nobis alijs. Ex his oīb9 videt neceſſario relin Cõcl'o final'
qui ꝙ charitas nõ ſit forma virtutū ꝑ aliquē modū:
⁊ ꝙ meritū nõ attendit penes ipam. Sed ꝯ Amb. Rõ in ꝯriū
Charitas eſt mater oium virtutū q̄ oēs informat:ſi/ prima.
ne qua nulla vera virtus eſt. Itē ſupra diſ.xxiij.di 2a
xit magr̄ ꝙ acceſſu charitatis fides informis format
⁊ virtus fit:g̃ charitas eſt forma Ulterius querit Queſtiūcl'a
quare charitas vt alia virtus nõ poteſt fieri īformis ſcda.
Videt eīm ꝙ poſſit.in hoīe eīm nõ habēte charitatē eſt Arg.primo
dilectio qua diligit deū.nõ tn̄ tendit in ipm ꝑ op⁹/ſi/
cut in eo eſt qui credit prime veritati nõ tēdendo in eā
g̃ ſicut fides informis eſt in eo q̄ nõ tēdit:ita charitas
poteſt eſſe informis Itē alie que cõdiuidunt poſſūt 2o
eſſe informes ⁊ formate vt fides ⁊ ſpes:ergo et ipſa.
Itē ſicut ex parte intellectus ſiue rõnis/⁊ ex parte 3o
iraſcibilis relinquit homī cadenti in peccatū per ali/
qd̄ informe quo reuertat facilius:ita multo ampli⁹
debet aliquid relinqui ex parte cõcupiſcibilis cū illa
magis indigeat/eo ꝙ ipa eſt corrupta ⁊ infecta. Sȝ
cõtra:forma nunq̄ȝ poteſt eſſe informis.charitas aūt
eſt forma:g̃ nõ põt eſſe informis. Sol'o dñm.vide Sol'o
tur mihi ſine pīudicio multoꝝ hic alia via incedentiū
ꝙ charitas nõ eſt forma virtutū ſm formā virtutis/
nec ſm ſpēm virtutis:nec etiā ſm eſſe gratie gratū fa/
ciētis/qd̄ inuenit in ſingulis virtutib⁹ que ſūt cum
gratia gratū faciente:ſed charitas informat in ratiõe
triplicis cauſe que reſpicit cauſatū vt forma.ſ.vt effi
ciens cuius ſpecies ſm aliquid manet in cauſato:⁊ vt
forma quedam: et vt finis qui eſt forma in eſſe opti/
mo.quod qualiter ſit videndū eſt que ſunt in actu vir
tutis:⁊ vt ex actibus intelligamus etiam de ipa vir/
tute.in actu autem virtutis eſt ſpecies actus qua di
citur eſſe actus huius virtutis vel illius.Similiter
in actu illius virtutis eſt/⁊ ꝙ facit dignū vita eterna
⁊ hoc conuenit cum omnibus actib9 virtutū forma/
taꝝ.in actu etiam eſt ratio qua eſt ab agente ſcilicet ꝙ
eſt ſimilis diſpoſitioni agentis/in hoc ꝙ eſt ad finem
vltimum quem intendit agens.⁊ ille eſt prima boni

tas que intendit: quartū qđ eſt ī actu eſt liberalitas
ipſius qđ nō eſt ex rōne vtilitatis/vel delectatiōis pri
uate ſic: ſed ex liberalitate amoꝛis ſūmi boni. Simi/
liter ex parte finis video tria. ſ. materiā in quā termi
nat̃ actus ⁊ ratione: quare potius ſuꝑ hanc materiā
q̄ȝ ſuper aliā ⁊ finē vltimū qui intendit̃ ab operante.
⁊ vt hoc manifeſtius fiat demus exemplū in natura/
lib⁊ ⁊ ciuilib⁊. In naturalib⁊ aūt videmus virtutem
infoꝛmatiuā in ſemine tritici: in cuius actu inuenimꝰ
ſpēs virtutis/quā habet ex hoc ꝙ eſt virtꝰ grani tri/
tici: ⁊ nō oꝛdei vel alterius. ⁊ inuenimus in eo actum
ignis ꝑ digeſtionē ſeparantis in humido/purū ab im
puro. ⁊ inuenimꝰ in eo virtutē celeſtē per motū ad eē
terminatū in ſpē ⁊ figura. ⁊ inuenimus etiā expeditō
nē eius ad actū ſm ꝙ eſt magis vel minus impedita.
⁊ inuenimus ex parte finis ipſius materiā in q̄ impꝛi
mit ſpēm/quā intendit potius q̄ȝ in alia ⁊ ſpēm impſ
ſam/⁊ vltimū intentū vt ſaluet̃ natura cōmunis ī ta
li ſucceſſione. ⁊ nos dicimꝰ ꝙ iſta ſunt a diuerſis: qm̄
ſpēs virtutis eſt a foꝛma dāte eē ſpēali virtuti. ⁊ opꝰ
digeſtiōis ab actu caloꝛis ignis: ⁊ operatio ad eē a ca
loꝛe celi: ⁊ expeditio eius a loco/⁊ caloꝛe ſolis iuuanti
bus intrinſecis virtutib⁊ que diſponūt ſubiectū. Ex
parte aūt finis ꝙ talis queritur materia eſt a natura
foꝛme que querit materiā debitā. ⁊ finis generatiōis
eſt ab agente. ⁊ finis intentōis eſt ab vl'iter faciēte ſuc
ceſſionē in generatōe: nō vna ſed multis. Itē videmꝰ
etiā in ciuilib⁊ in quib⁊ vna mechanica virtus eſt ſub
aliīs: ſicut eq̄ſtris mouet frenoꝝ factricē ad hoc ꝙ fi/
at frenū cōpetēs equo: ⁊ ideo vna eſt foꝛma freni que
eſt ab illa que eſt frenoꝝ factrix: ⁊ alia docet applica/
re equo foꝛmā illā. Similit̃ charitas (vt mihi videt̃)
nulli virtuti dat eſſe pꝛopꝛiū in ſpē virtutis/nec dat
eſſe gratie: quia meo iudicio charitas nō eſt gratie: ſȝ
pars eius/ſicut ⁊ alia virtus: ſed dat ei ſpēm efficien
tis/mouentis generalit̃/vt. ſ. ex amoꝛe ⁊ liberalit̃ fi/
at: ⁊ dat ei foꝛmā oꝛdinis. i. oꝛdinantē nō ad finē ꝓ/
ximū/ſed vltimū: qui nō intendit̃ vno actu/ſed oībus
⁊ ille eſt deus vt fiat pꝛopter ſummū bonū qđ deꝰ eſt
⁊ dat ei tertio cōiunctionē cū illo. Aliud eīn eſt oꝛdi/
nare in finē vltimū: ⁊ aliud cōtingere illū. nō eīn con/
tingeret niſi aliquid amoꝛis eſſet in qualibet virtute
quia cuilibet virtuti ſpēali ſi ſine amoꝛe ſit ſufficit cō/
tingere pꝛopꝛiū finē: ſicut etiā frenoꝝ factrici ſi ſit ſi/
ne equeſtri foꝛmāte ipm̄ ſufficeret cōſequi foꝛmā fre/
Ad pmū dōm ⁊ ad ea q̄ ꝓbant charitutis nō eē foꝛmā — ni: ⁊ nō intēderet vlterius qualit̃ valeret militari vel
equeſtri. Ad pꝛimū ḡ dicendū ꝙ foꝛma dicit̃ hic ali
quo modo intrinſeca: ⁊ aliquo modo extrinſeca. Ex/
trinſeca eſt que vl'r eſt mouēs. ſed quia vl'r mouēs in
merito nō mouet niſi in influendo ſpēm ſuā in aliīs:
ideo amoꝛ quidā efficit̃ intrinſecus virtuti cuilibet: ſȝ
ab illa nō amittit ſpēm ſuā: quia eſt ſm bn̄ eſſe/⁊ non
ſm eſſe mouēs. hoc aūt bene eſſe eſt in cōſecutōe finis
vltimi q̄ eſt charitatis. Qꝫ aūt charitas nō ſit foꝛma
dans eſſe videt̃ cōcedendū. ſimilit̃ ⁊ hoc videt̃ cōcedē
dū ꝙ nō dat eſſe gratuitū: ſed tn̄ dat quantitatē. et h̄
ideo qꝛ eſſe gratuitū eſt ex gratia. q̄ntitas aūt eſt ſm
aliquid qđ eſt ibi de noſtro: quia aliter nō eſſet maiꝰ
meritū in vno q̄ȝ alio. id autē qđ maxime ponit ibi de
nr̄o ⁊ liberaliſſime eſt charitas q̄ facit nos totos ſuꝑ/
impendi ⁊ libēter. ⁊ iō ſm q̄ntitatē illius attēdit̃ q̄n/
Obiectio. — titas meriti. Si aūt obiiciat̃ ꝙ ab eodē debet eſſe
Solo — meritū ſm eſſe ⁊ ſm q̄ntitatē. Dōm ꝙ hoc eſt fl'm:
qꝛ hoc in nullo veꝝ eſt. nunq̄ȝ eīn ab eodē eſt eē ⁊ q̄n/
titas ī illo eſſe/nec ī natura nec in gr̄a. Ad id autē
qđ obiicit̃ cōtra reſponſionē ꝙ charitas facit tendere
oēs in ſuū finē. Dicendū ꝙ eſt finis duplex. ſ. rō vni/
uſcuiuſq; virtutis in ſpē: ⁊ in illū pōt tēdere ſine cha/
ritate ſicut fides in veꝝ/⁊ ſpes in altū/vel gloꝛioſum
⁊ hmōi. ſed eſt finis vltimus q̄ eſt finis charitatis: et
in illū nulla virtus pōt tēdere niſi mota charitate: et
ꝑ amoꝛē illius finis quē influit ei charitas ſm ꝙ mo
toꝛ vl'is oīum ad finē illū. Ad aliud qđ vlteriꝰ ob/ — Ad illđ qđ obr ē ꝑ tres cōcluſiōes.
iicit̃ dōm ꝙ charitas nō ſit gratia/nec facit eſſe gra/
tū in omnib⁊ videt̃ mihi eſſe cōcedendū. qm̄ nō poſſū
videre qualit̃ rōnabilit̃ poſſit dici ꝙ charitas ⁊ gra/
tia nō differūt niſi ꝑ relationē ad ſubiectū. tn̄ de h̄ am
plius hēt diſputari in. 2. huiꝰ li. diſ. vj. Ad ſil'e etiam
hoc qđ dicit̃ ꝙ cōcupiſcibilis ſit diffuſa in oīb⁊ virib⁊
hoc videt̃ mihi falſum/ſicut ꝓbatū eſt. Ad id qđ vl — Ad q̄ſtiūcu lam ſcđam. ⁊ ad pmū obiectū.
terius querit̃ quare nō poſſit eſſe infoꝛmis. dicēdū ꝙ
nō eſt hec cauſa quā quidā dicūt: qꝛ ipa ſit gr̄a gratū
faciens: ſed huius ſunt alie quattuoꝛ cauſe: quaꝝ pꝛi/
ma eſt ꝙ ipa eſt donū pmū in q̄ oīa alia donant̃. dico
aūt pꝛimū ex parte dantis/nō ex ꝑte noſtra: qꝛ chari
tas eſt poſt fidē ex parte noſtra: vt ſupꝛa ꝓbatū eſt. ſȝ
pꝛimū ex parte dantis eſt charitas: ⁊ iō ſi pꝛimū eſſet
infoꝛme vel fieri poſſet opoꝛteret vt aliud pꝛius eo eſ
ſet ꝑ qđ foꝛmaret̃ qđ nō pōt eſſe cū in nullo genere ſit
aliq̄d pꝛius pꝛimo. Alia cauſa eſt qꝛ ipa eſt ſm totum
poſſe hoīs/nulla aūt alia. ⁊ ideo impoſſibile eſt ꝙ ſit
ſine gratia gratū faciēte: ⁊ hoc ſic patet. Qꝫ eīn credit
deo ſuꝑ oīa nō facit ꝓpter hoc q̄cq̄d pōt/nec q̄ ſperat/
⁊ ſic de aliīs. ſed q̄ diligit deū ꝓpter ſe ⁊ ſuꝑ oīa nihil
ſui retinet qđ nō in dilectōe dei expendat. Tertia cā
eſt qꝛ ipa fundata eſt in affectu intimo. ſicut notatū i/
uenies in. I. li. diſ. x. ⁊ iō nihil infoꝛmitatis relinquit̃
in affectu in q̄ ipa eſt. Quarta cā eſt qꝛ ipa eſt ſil'itudo
bonitatis vt eſt bonitas diuina. ⁊ iō etiā tēdit ī ipam
vt eſt in rōne bonitatis/⁊ nō in rōne alia. ⁊ nō poteſt
nō eſſe ſil'is illi optimo. ⁊ ſic nō eſt de fide q̄ eſt de veri
tate. ⁊ iō pōt deficere rō bonitatis q̄ foꝛmat in ſpecie
virtutis. ⁊ ſic ſil'r ſine charitate eſt dilectio naturalis
⁊ iō nō foꝛmat niſi adueniente charitate alteriꝰ natu
re. Ad aliud dōm ꝙ rō dicta eſt q̄re nō ē ſil'e. Ad — Ad 2m
vltimū dōm ꝙ hoī cadenti ex ꝑte illa nihil relinquit̃: — Ad 3m
qꝛ eiꝰ caſus eſt ꝑ amoꝛē cōtrariū veritati: ſed non ca/
dit ꝑ aliq̄d cōtrariū fidei vel ſpei. ⁊ iō nō deſtruunt̃ in
toto fides ⁊ ſpes. Uel ſi dicas ꝙ cadat ꝑ ꝯ̄riū fidei vl'
ſpei tūc ſequit̃ ineuitabilit̃ ꝙ illa ī toto deſtruit̃ ſicut
⁊ charitas: qꝛ infidelis nō habet fidē: nec deſperatꝰ
ſpē: ſed de hoc nō loq̄mur: ſed de cadēte in malis mo
rib⁊ ꝑ appetitū boni cōmutabilis.

Quid ſit charitas.

Charitas eſt dilectio q̄ diligit̃ deꝰ ꝓpter ſe:
⁊ pꝛimꝰ ꝓpter deū vel ī deo. Hec hȝ duo mā
data: vnū ꝑtinēs ad dilectionē dei: qđ ē maxi
mū ī lege mādatū. ⁊ alteꝝ ꝑtinēs ad diligen/
dū ꝓximū illi ſil'e. Pꝛimū ē: Diliges deū ex — Deut. 6.
toto coꝛde: ex tota mēte: ⁊ ex tota aīa. qđ ſcri
ptū ē ī Deut. Scđm ē: diliges ꝓximū tuū ſicͭ — Math. 22
teipm̄. In his duobꝰ mādatis tota lex pēdet — .I. Thi. I.
⁊ ꝓphete. Finis eīn pꝛecepti eſt dilectio: ⁊ ea
eſt gemina. i. dei ⁊ pꝛoximi. — Arti. IIII.
An definitiōes charitatis ſūt bn̄ aſſignate — D

Deinde querit̃ de diffinitiõe charitatis quam
Definitões charitatis dicit in ſecunda parte ibi: [Charitas eſt dile-
ctio qua diligit̃ deus propter ſe: ⁊ proximus
propter deũ. ⁊c.] Inueniunt̃ eñ alie diffinitiones
pma. 2ª charitatis. dicit eñ Auguſtinꝰ: Charitas eſt virtus
3ª qua deũ videre perfruiq́ꝫ deſideramus. Itẽ Dyo.
in li. de diuinis nomi. ⁊ trahit̃ ex verbis Jerothei ſic
Amorẽ ſiue diuinũ/ ſiue angelicũ/ ſiue ĩtellectualẽ/ ſi
ue animalẽ/ ſiue naturalẽ dicamus vnitiuã quandã
⁊ cõcretiuã intelligemus virtutẽ ſuperiora quidẽ mo
uentẽ ad prouidentiã minus habentiũ. ordinata aũt
rurſus ad cõicatiuã alternã habitudinẽ in extremis
4ª ſubiecta ad melioꝝ ⁊ ſuppoſitoꝝ cõuerſionẽ. Ibi-
dem dat cõmentator duas alias/ quarũ vna eſt hec:
amor eſt cõnexio aut vinculũ quo omniũ reꝝ vniuer
ſitas ineffabili amicitia inſolubiliq́ꝫ vnitate copulat̃
5ª Secunda eſt hec: Amor eſt naturalis motus oĩm
reꝝ que in motu ſunt finis quietaq́ꝫ ſtatio/ vltra quã
6ª nullus creature progredit̃ motus. Itẽ apoſtolus
1. Thimo. 1. Finis precepti charitas de corde puro/
⁊ cõſcientia bona/ ⁊ fide non ficta: ⁊ dicit ibidẽ gloſa
Obõ pma. ꝙ aplꝰs ibidẽ diffinit charitatẽ. Obijcit̃ autẽ de
ꝯ pmã prima ſic: cũ dicit̃ charitas eſt dilectio videt̃ idẽ diffi
niri per ſeipm̃: quia dicit Dyoniſiꝰ: Idẽ eſt dilectio
2ª qđ amor vel charitas. Itẽ cũ dicit̃: propter ſeipm̃
dicit̃ deus diligi/ nõ videt̃ charitas ſeparari ab amo
re honeſti ĩ virtute: quia honeſtũ eſt (vt dicit Tulliꝰ)
Obõ pma qđ diligit̃ propter ſeipm̃. Obijcit̃ etiã de ſecunda:
ꝯ ſcdam. qꝛ videre potius eſt diffinitiuũ fidei q̃ꝫ charitatis/ cũ
2ª ſuccedat fidi ⁊ ñ charitati. Itẽ cũ viſio ſit tota mer
ces intelligit̃ frui in videre: ergo poſtq̃ꝫ dixit videre
3ª deũ ſuperfluũ fuit addere perfruiq́ꝫ. ⁊c. Item per-
frui nõ reſpondet tm̃ charitati: ſed omnibꝫ virtutibꝰ
fruimur: ergo male ponit̃ vt diffinitiuũ charitatis.
4ª Item frui etiã diffinit̃ per charitatẽ: quia dicit au-
guſtinus ꝙ frui eſt amore inherere alicui rei propter
ſeipam: ergo eſt ibi circulus/ ⁊ idẽ eſt notius ⁊ igno-
5ª tius ſeipo. Item cũ dicit̃ deſideramus ponit̃ actꝰ
ſenſibilis partis anime. dicit eñ philoſophus in. 3. đ
anima ꝙ in rationali voluntas ſit. in irrationali autẽ
deſideriũ ⁊ animus. cũ igit̃ charitas ſit rationalis ꝑ-
6ª tis anime male diffinit̃ per deſideriũ. Itẽ deſide-
riũ eſt imperfectũ ⁊ abſentis: ergo cũ charitas ſit per
fectiſſima deberet per aliũ actũ diffiniri. ſ. per velle et
Obõ pma huiuſmodi. Obijcit̃ etiã de tertia: quia cũ amor ſi-
ꝯ tertiã. ue charitas ſit in affectu: ⁊ affectus nõ ordinat aliq́d
ſed potius aſpectus videt̃ amor non mouere ſuꝑiora
ad inferiora ⁊ media/ ⁊ media adinuicem ⁊ inferiora
2º ad ſuperiora. Itẽ amor nõ mouet niſi ad diligẽdũ
3º ergo nõ ad prouidendũ. Item nõ videtur eſſe diffe
rentia inter intellectualẽ ⁊ animalẽ: quia intellectua-
4º lis eſt animalis. Item quis eſt naturalis amor vi
detur ꝙ nullus: quia dicit Auguſtinus ꝙ nihil ama
tũ eſt niſi cognitũ: ſed natura nõ habet cognitionẽ: er
5º go nec amorẽ. Itẽ de quo amore loquit̃ Dyoniſiꝰ
cõſtat eñ ꝙ nõ omnia habeant charitatẽ: ergo nõ cõ-
Obõ pma uenit illa diffinitio charitati. Itẽ obijcit̃ de alia qđ
ꝯ q̃rtã eſt vinculũ ⁊ amicitia vniuerſitatis. cõtraria eñ non
ſe amant: ſed magis odiunt/ ⁊ nõ ſe cõpatiunt̃ in eodẽ
2ª ſuſceptibili. Itẽ que eſt vnitas inſolubilis qua co-
Obõ pma pulantur. quecũq́ꝫ eñ cõponunt̃ ſolui poſſunt ⁊ ĩ vo
ꝯ q̃ntã. luntate ⁊ in natura. Obijcit̃ etiã de ſequẽti. amor
lm̃ magis ſonat paſſionẽ vel habitũ q̃ꝫ ſonet natura-
2ª lẽ motũ: ergo male ponit̃ in genere motꝰ Itẽ q̃rit̃
cũ amor dicat̃ de amore naturali/ aniali/ intellectua
li/ ⁊ angelico/ ⁊ diuino/ ⁊ gratuito vtrũ dicat̃ vniuo-
ce vel equiuoce. Ulterius querit̃ de illa quam dat Queſtiũcl'a
aplꝰs de charitate: quia illa magis eſt ad propoſitũ: 6ª de diffi.
⁊ vltimo habita fuit diſtin. xxv. Et querit̃ primo cu- Arg. primo
iuſmodi finis dicat̃ charitas. finis eñ eſt ad quem eſt ꝯ hãc ſextã
motus/ ⁊ in quo quieſcit̃. Charitas aũt eſt a quo eſt diffinitionẽ
motus precepti: quia mouet ad implendũ qđ precipi
tur: ergo ipa potiꝰ eſt principiũ ꝑcepti q̃ꝫ finis. Itẽ 2º
charitas eſt radix boni/ ⁊ a radice eſt motꝰ incremen
ti ⁊ principiũ: ergo potiꝰ debet eſſe principiũ q̃ꝫ finis
Itẽ cũ ipa etiã ſit finis cõſilij quare ipa potius dif- 3º
finit̃ eſſe precepti q̃ꝫ cõſilij. Itẽ quid eſt deũ de cor- Queſtiũcl'a
de puro? Si dicas de intellectu depurato ꝫ nihil ẽ ſcđa.
quia charitas nõ eſt intellectus/ ſed potius affectus. Obõ pma.
Si aũt dicas ꝙ accipit̃ ibi cor pro affectu/ tunc nõ 2ª
cõuenit charitati ſoli: quia omnis virtꝰ eſt cordis pu
ri. Itẽ fide purificat̃ cor. vt habet̃ Act. 15. ergo idẽ
eſt dicere de corde puro ⁊ fide nõ ficta Si dicas ꝙ 3ª
differunt ſicut effectus ⁊ cauſa/ tunc adminus eſt ꝑ-
uerſus ordo partiũ diffinitõis: quia fide nõ ficta de-
bet preponi cordi puro/ ſicut cauſa precedit effectum.
Itẽ q́d eſt dictu cõſcientia bona. nõ eñ bona fit cõ Queſtiũcl'a
ſcientia niſi per meritũ/ qđ ſcit̃ eſſe in cõſcientia: ⁊ hoc tertia.
nõ eſt niſi ex charitate: ergo cõſcientia bona magis eſt
ex charitate q̃ꝫ econtrario. Si dicas (ſicut exponit Solꝰo
gloſa) ꝙ cõſcientia bona eſt ſpes firma/ tunc iteꝝ per- Obiectio
uertit̃ ordo: quia fides generat ſpem/ ⁊ ſpes charita-
tẽ. Itẽ q̃re cordi attribuit̃ puritas/ ⁊ ſpei bonitas/ Queſtiũcl'a
cũ bonũ ſit ꝓpriũ amoris. Itẽ fides nõ ficta ẽ fides quarta.
nõ ſimulata vel nõ fictilis. hec aũt nõ eſt niſi illa que Obiectio
ex dilectione operat̃: ergo illa potius ex dilectione q̃ꝫ prima.
dilectio ex ipa. ꝓ aliter diffinit̃ ab Aug. in lib. de 2ª
moribꝫ eccleſie ſic: Charitas eſt recta affectio anĩ con 3ª
iungens nos deo. Itẽ in lib. de ſpũ ⁊ anĩa: Chari- 4º
tas eſt vita quedã copulans amantẽ cũ amato. cũ er- Queſtiũcl'a
go vniꝰ rei vnica ſit diffinitio querit̃ penes quid di- vltima
uerſificent̃ tot diffinitiones. Solutio dicendũ ad Solutio
vltimũ ꝙ quedã ex iſtis diffinitõnibꝫ ſunt amoris in
genere. quedã aũt charitatis. diſtinctionẽ aũt chari-
tatis/ amoris ⁊ dilectionis ſm̃ nominũ rõnes nota
tã inuenies in. 1. li. diſ. x. de amore aũt dant̃ in gene-
re tres. ſ. Dyo. ⁊ due que ſequunt̃ in cõmẽto: ⁊ illarũ
tamẽ prima dat̃ penes ordinẽ amantiũ. Secuda pe
nes eſſentiã amoris: quia eſſentia amoris eſt vt ſit cõ
nexio vel vinculũ. Uel aliter ⁊ melius prima data eſt
penes ordinata ꝑ amorẽ. Secunda aũt penes ipam
ordinationẽ formalit̃. Tertia aũt penes actũ: ⁊ ideo
dicit amorẽ eſſe motũ. ille aũt que dant̃ de charitate
ſunt q̃nq́ꝫ: quaꝝ pma dat̃ per genus ⁊ actũ ⁊ obiectũ
⁊ eſt cõiter charitatis ad viã ⁊ patriã. Secunda autẽ
dat̃ ꝑ charitatẽ vie ordinatã ad patriã: qꝛ deſideriũ ẽ
vie ꝓprie. perfrui aũt ⁊ inherere amato eſt p̃rie. Ter-
tia aũt q̃ eſt apl'i dat̃ penes gñantia charitatẽ in ſub-
iecto. Quarta aũt penes affectũ in ſpẽ q̃ debet ꝑ affe-
ctũ cõiungi deo. Quinta aũt ⁊ vltima dat̃ ꝑ effectũ ĩ
gñe duplicẽ: qꝛ in amãte fac̃ vitã ⁊ cũ amato copulat
His habitis dõm eſt ad pmũ ꝙ dilectio idẽ ſit qđ Ad primũ
charitas in vſu ſacre ſcripture/ q̃ ponit vnũ ꝓ alio: tñ qđ obr ꝯ p-
noĩe dñt: qꝛ amor cõis affectꝰ ẽ boni. dilectio aũt ẽ mã.
affectꝰ boni cũ electõe diligẽte: ⁊ ita dic̃ rõis amorẽ:
ſꝫ charitas ẽ qñ affectatũ ⁊ electũ ineſtimabili precio
eſtimat̃: ⁊ iõ dilectõ ſm̃ nomẽ genꝰ ẽ charitatis Ad Ad 2m.
aliđ dm ꝙ (vt ſ dictũ ẽ) li ꝓpt̃ ſe dic̃ ibi triplicẽ cãm. ſ.

efficientē/formalē/ꝛ finalē.ꝛ hoc ſic pꝛobaꝶ:qꝛ cha-
ritas facit nos diligere nō noſipſi nos:ꝛ hoc fac in qn
tū eſt ſimilitudo bonitatis diuine.ꝛ ideo bonitas dei
que deꝰ eſt h̄ facit. Itē gratia forme ſue ꝛ rōnis:qꝛ
nō ꝑ accidens diligimus:ſed ꝓpter ipm̄ inquātū ipm̄
eſt. Itē finalē:qꝛ nō ꝓpꝶ aliud.ꝛ hoc patet etiā ꝑ op
poſitoꝝ negationē:qꝛ nō ab alio/nō ꝑ accn̄s/nō ꝓpꝶ
aliud.in dilectione aūt honeſti vel amicoꝝ nō concur
runt iſta tria:ſed tm̄ mediū.ſ.qꝛ nō diligimus ꝑ acci-
dens.ꝛ hoc oſtenſum eſt in.I.diſ.I.li.vbi queriꝶ vtrū
virtutibꝫ ſit fruendū vel vtendū Ad id qđ obijcitur
Ad p^m qđ obr̄ ꝯ 2a^m. definitionē; de ſcđa dōm ꝙ illa daꝶ ꝑ actū charitatis vie oꝛdinate
ad patriā.illa aūt viſio eſt amati ꝛ habiti:ꝛ eſt viſio pa
ſcens.ꝛ iō nō reſpondet ſoli fidei:ſed ꝑficiꝶ potiꝰ in cō
iunctiōe ꝑ amoꝛē:ꝛ ideo diffiniꝶ charitas ꝑ illā Ad
Ad 2^m aliud dōm ꝙ nō ſuꝑfluit ꝑfrui: qꝛ frui dicit īheſionē
ꝛ guſtū ꝯſequentē amatū qđ eſt viſum ꝛ habitū:ꝛ qꝛ
addit guſtū dulcedinis:ideo nō habundat. Ad ali
Ad 3^m ud dōm ꝙ licet ad frui cōcurrāt oēs virtutes:tn̄ nul
la concurrit vt finis ꝛ ꝑfectio ipſius niſi charitas:ſed
potius alie ſunt vt diſpōnes ꝑparantes ſubiectū. et
ideo maxime cadit in diffinitiōe charitatis. Ad ali
Ad 4^m ud dicendū ꝙ nihil ꝓhibet diuerſis rōnibꝫ idē eſſe in
diffinitiōe alterius ꝛ ecōuerſo.cū eīm charitas poniꝶ
in diffinitōe eius qđ eſt frui poniꝶ rō vt cauſa ꝑficiēs
actū fruitiōis ex parte fruentis.cū autē frui poniꝶ in
diffinitōe charitatis poniꝶ frui in rōne effectus vlti-
mi ad quē eſt charitas:ꝛ ideo charitas eſt pꝛiꝰ q̄ꝫ frui
Ad 5^m ſimpl'r.frui aūt pꝛius charitate quo ad nos Ad ali
ud dicendū ꝙ deſideriū ſumiꝶ hic cōiter ꝛ nō pꝛopꝛie
ꝛ ideo pōt dicere appetitū rōnalis anīe/ſicut ibi: Cō
cupiuit aīa mea deſiderare iu.tu.in oī.t. vbi cōcupi-
uit dicit actū impꝑfectū gratie gratiſdate/ꝛ cordis in
deſideriū dei.deſiderare aūt dicit appetitū gr̄e gratū
Ad 6^m facientis. Ad aliud puto eſſe cōcedendū ꝙ diffiniꝶ
ꝑ actū impꝑfectū:qꝛ diffinitio daꝶ de charitate vie oꝛ-
dinata ad patriā. Ad id qđ vlterius de alia diffini
Ad ea q̄ ſūt ꝯ 3a^m def. tione obijciꝶ dicēdū ꝙ illa ſicut etiā due ſequētes dā-
tur de amoꝛe in genere qui expꝛimiꝶ cū dꝛ:bonū eſt qđ
oīa appetunt vel optant.iſte enim appetitus manife
ſtatur diuerſimode.ſ.per oꝛdinē ſolum ꝛ motum:ſi-
cut in natura:vel per motum ꝛ vitam/ſicut in vegeta
bilibus. vel per oꝛdinē ꝛ vitā ſenſibilē cū cognitione
boni:ſicut in ſenſibilibꝫ.vel cū his etiā habet boni co
gnitionē rōnis q̄ eſt ſimpl'r boni/ꝛ eſt intellectualis.
ſi aūt cū intellectu dei formi boni extra ſe/tunc eſt an-
gelicus.diuinus aūt eſt appetitꝰ boni cogniti qđ to
Ad pꝛimū. tū eſt intra/ꝛ eſt idē cognoſcenti ꝛ appetēti. Ad pꝛi
mū ergo dicendū ꝙ amoꝛ de ſe nō oꝛdinat:ſed motꝰ
ipſius eſt duplex.ſ.vt diffundat bonū qđ eſt intus.et
ſic mouet amantē.hn̄s aūt bonū in eo ꝙ hmōi ſuperi
us eſt.vnde talis diffuſio ē ſuꝑ inferioꝛa aliter a deo/
aliꝶ ab angelo/ꝛ aliꝶ a natura ſuꝑioꝛi.a deo eīm ꝑ cre
ationē ꝛ recreationē.ab angelo ꝑ illūīnationē.a natu
ra ꝑ motū quo ſuꝑioꝛa influūt in inferioꝛa.aliꝰ mo-
tus eſt ad bonū qđ eſt extra:ſed qđ diciꝶ ꝙ oīa bonū
appetunt extra:qđ aūt bonū eſt/hoc eſt inferius:ꝛ iō
ex illo cōſequiꝶ oꝛdo inferioꝛis ad ſuꝑioꝛa:ꝛ hoc intē-
dit Dyo.ꝛ optime dicit.vnde oꝛdo duplex conſequiꝶ
Ad 2^m oꝛdinē amoꝛis cōicantis bonū vel recipientis. Ad
aliud dōm ꝙ pꝛouidentia diciꝶ hic materialiꝶ ꝓ re in
qua pꝛouideꝶ inferioꝛibꝫ.hec eīm res eſt bonū influxū
Ad 3^m ꝛ hec cōpetit amoꝛi diffundenti ſe in bonū. Ad ali
ud dicendū ꝙ intellectualis dicit appetitū boni cum
ratione cognitionis eius qđ ſimpliciter eſt bonū.ani
malis aūt diciꝶ ſenſibilis qui nō cognoſcit bonū/niſi
vt nūc. Ad aliud patet ſolutio per antedicta. Ad Ad alia duo
id qđ obijciꝶ de alia diffinitione dicendū ꝙ licet cōtra Ad ea q̄ ſūt
ria ſe refugiant:tamē actione ꝛ paſſione mutua cōti- ꝯ q̄rtā defi.
nuant eſſe ī generabilibꝫ ꝛ coꝛruptibilibꝫ.ꝛ ex hac ꝑ- Ad pꝛimū.
te ipa cōtrarietas redit in vinculū amoꝛis vniuerſi-
tatis ſicut dicit Boecius: Tu numeris elementa li-
gas vt frigoꝛa flāmis. Arida cōueniāt liq̄dis ne pu-
rioꝛ ignis Euolet.ꝛ merſas deducant pōdere terras
Ad aliud dicēdū ꝙ vnitas eſt vnitas oꝛdinis que Ad 2^m
nunq̄ꝫ diffiniꝶ in ꝑfectione vniuerſi. Ad id qđ obij Ad ea q̄ ſūt
citur de ſequenti dicendū ꝙ illa daꝶ penes actū amo ꝯ 5a^m defi.
ris naturalis:ꝛ ideo motus nō poniꝶ in diffinitione Ad pꝛimū
illa.vnde nō pꝛocedit illa obiectio. Ad aliud dicen Ad 2^m
dum ꝙ nō diciꝶ equiuoce:ſed per pꝛius ꝛ per poſte-
rius.ꝛ per pꝛiꝰ diciꝶ de diuino ꝛ de illis alijs ſm̄ ex-
ceſſum ad illū plus vel minus.vnde charitas ange-
lica que eſt patrie magis habet de ratione amoꝛis q̄ꝫ
vie que eſt intellectualis:ꝛ huic etiā(vt dicit Aug.)cō
tendit aſſimulari in quantū poteſt amoꝛ ſenſibilis et
naturalis/licet quandoq̄ꝫ deflectaꝶ. Ad id qđ vlte Ad q̄ſtiūcu
rius queriꝶ de diffinitiōe apoſtoli dicendū ꝙ illa dif lā đ 6a def.
finitio data eſt penes ea que generāt charitatē in no Ad pꝛimū.
bis.charitas aūt(vt ſupꝛa habitū eſt) eſt efficiēs ꝛ foꝛ
ma:quia aliquid de ſe ꝛ de ſua forma influit omnibꝰ
operibꝫ ꝛ virtutibꝰ meritoꝛijs.finis aūt ē cōſumatō
nis ſiue perfectiōis.ꝛ ideo dicit apoſtolꝰ ꝙ charitas
eſt vinculū perfectionis.ꝛ hoc accidit in ea dupliciter
Uno modo effectiue:ꝛ ille modus eſt facilis:qꝛ con-
iungit cū fine vltimo. ꝛ ſic dicitur finis ꝛ vinculum:
quia finiēdo ligat cū perfecto ſummo. Alio modo eſt
obſcurius ꝙ ipa eſt finis ad quē tendunt omnes vt ī
ipa cōiungantur perfectioni.omnes eīm ſunt ad hoc
vt affectus cōiungaꝶ ſummo bono.eſt aūt vltima cō
iunctio per amoꝛē(ſicut patet)cū diffinitur frui ꝙ eſt
amoꝛe inherere pꝛopter ſe:ergo omnes virtutes ꝛ ꝓ-
cepta ꝛ opera ſic tendunt in ipam:ꝛ per ipam iungū-
tur fini.ꝛ ſic ipa eſt finis alioꝝ qui finis eſt vt termi-
nus:ꝛ per ipam veniunt alia ad finē increatū qui eſt
ſummū bonū obiectū fruitioni:ꝛ ergo nihil eſt incon-
ueniens ꝙ ab ipa ſit motus vt eſt efficiens ꝛ foꝛma:ꝛ
ad ipam vt eſt finis. Ad aliud dicendum ꝙ chari- Ad 2^m
tas dicitur radix in qua tota planta vite ꝛ aliarū vir
tutū capit incrementū dulcedinis.nihil eīm facit ſua-
ue iugum difficultatis in omnibꝫ alijs niſi affectꝰ bo
nitatis diuine/qui eſt charitas. ꝛ ſm̄ hunc modū eſt
ipa pꝛincipiū quoddā:ſed alio modo eſt finis ad quē
oꝛdinantur virtutes/vt dictum eſt. tamen gloſa vi-
detur exponere effectiue que dicit ipa eſt finis nō con
ſumptionis:ſed conſumationis.quia qui habet cha-
ritatem totam implet legem. vnde etiam gloſa diſtin
guit multiplicē finem:ſcilicet cōſumptionis/ſicut fi-
nitus eſt panis qn̄ eſt cōmeſtus:ꝛ ſicut dilatatiōis fi-
nitur pānus ad vltimū pāni: ꝛ quodlibet coꝛpus in
ſuis vltimis.ꝛ cōſumationis ſic in quo res cōſumaꝶ
id eſt plene perficiꝶ.ꝛ ſic charitas dicitur finis:ꝛ dici
tur adhuc alijs modis finis/ſicut cuiꝰ gratia eſt mo-
tus vel quicquid eſt: ꝛ ſic deus eſt finis. ꝛ diciꝶ q̄nto
finis ſicut termināns motū in quo eſt motus in motū
eſſe.ꝛ ſic hoc modo etiā ſubtiliꝶ intelligendo pōt dici
charitas finis omnis oꝑis boni ꝛ virtutis:quia alie
referuntur ad ipam:ꝛ ipa vnitur bonitati que finis ē
ꝛ eſt vnio eius fructus ꝛ guſtus. Ad aliud dicēdū Ad 3^m

ꝙ cõſiliũ nõ reſpicit oẽs ſicut preceptũ. ⁊ ideo ipſa nõ diffinit̃ ꝑ hoc: qꜭ nõ eſt finis cõſilij niſi in quibuſdã.

Ad qſtiũcu lam ſcðam. Ad aliud dicendũ ꝙ multi circa hoc multa exponẽdo dixerũt: ſed illa videt̃ mihi melior que eſt in gloſa/ vt cor ꝓ intellectu ponat̃: ⁊ ſit puritas eius ſeparatio dilecti ab alijs que ſecũ nõ niſi impure diligi poſſunt ⁊ ſic exponit gloſa. cõſcia aũt bona ſit ſpes fundata ĩ bona cõſciẽtia ⁊ fides nõ ficta ſit que nõ fingit ſibi fãtaſmata alio mõ diligibilia: nec dicit diligere a q̃ cedit propter aduerſa.

Ad pmũ qð eſt ꝯ qſt. ſcðam. Et tunc dicendũ eſt ad primũ qð obijcit̃ cõtra ꝙ licet charitas ſit ab affectu non ab intellectu: tamẽ aliquid habet ab intellectu. ſ. ſeparationẽ dilecti ab alijs q̃ amari poſſunt. hoc eñ fit per intellectũ diſcernentẽ inter diligibilia.

Ad 2m ⁊ 3m oba Ad aliud dicendũ ꝙ fides purificat intellectũ/ ⁊ cor ab erroribus ⁊ hereſibꝫ: ſꝫ a diligibilibꝫ adulterinis nõ purificat fides ſed affectus charitatis: que vnũ ſic ponit in p̄cio ꝙ alia vileſcant in cõꝑatione ipſius.

Ad qſtiũcu lam tertiã. Ad aliud dõm ꝙ glo. bene cõcedit ꝙ cõſcientia bona cauſalit̃ dic̃ ſpẽ quia fides fundat̃ in cõſcientia bona. Et qð obijcit̃ ð ordine dicendũ ꝙ iſta ordinant̃ ſm motũ generationis qui eſt a malo impꝼectã ꝯiunctionẽ boni. purum aũt reſpicit terminũ a quo: quia dicit ſeparationẽ ab impuro: ⁊ ideo ponit̃ primo. ⁊ cõſequenter ſequit̃ ordo in bonũ ⁊ veꝝ. ſed duplex eſt ordo in veꝝ. ſ. in veꝝ ſimpl'r: vel cõiunctionẽ ad veꝝ firmã vel fortẽ: ⁊ ad ĩheſionẽ. ⁊ illa que eſt veꝝ ſimpl'r p̄cedit ſpẽ q̃ dicit ordinẽ in bonũ. Aliã aũt precedit ſpes que eleuat cõformãdo bona cõſcientia vt firmet̃ in veritate auertente ſimul a vanitate mundi ⁊ falſitate erroris. ⁊ hoc mõ ſumit̃ hic fides nõ ficta. ⁊ hoc notat glo: que duplicit̃ exponit. i. nõ fragilis in aduerſis vt recedat a dilecto ⁊ nõ fingẽs vana que ſequat̃ p̄ter dilectũ. ex his eñ egredit̃ intimus motus affectus in deũ qui eſt charitas oĩum fruens ⁊ cõiungens deo. Alij dicunt ꝙ ordinant̃ hec tria ſm dignitatẽ ⁊ nõ ſm tẽpus vl' generationẽ: ⁊ dicunt ꝙ puritas intellectus eſt digniſſima: quia ẽ ex cõſciẽtia bona. ⁊ illa iteꝝ melior q̃ꝫ fides nõ ficta ex qua ip̃a eſt: ſꝫ falſum ſupponit qꜭ fides nõ ficta eo mõ quo exponit glo. nihil hẽt melius preter

Ad obm cir ca qſt. 3am. ſolũ affectũ finalis dilectõis quo ꝯiungunt̃ oĩa ſũme bonitati. Ad aliud dõm ꝙ oẽ bonũ meritũ ẽ ex grã ⁊ charitate: vt grã faciat gratũ: ⁊ charitas faciat q̃ntitatẽ valoris. vt ſupra diximus: tñ charitas vt eſt finis nõ abſolute procedit/ etiã ex bonis meritis actu

Ad qſtiũ cu lã 4am. vel cauſa habitualit̃ exñtibꝫ in cõſcientia. Ad aliõ dicendũ ꝙ puritas attribuit̃ cordi: qꜭ intellect⁹ ꝑ diſcretionẽ quã ponit circa diligibile primo ſeparat ab

Ad oba illi⁹ impure dilectis. ſpei aũt bonũ nõ attribuit̃/ ſꝫ bona cõſcientia: qꜭ ſpecialit̃ illi ĩnitit̃.

Ad alias definitões. Ad aliud dicendũ ꝙ nihil ꝓhibet ꝙ fides nõ ficta opet̃ ꝑ dilectionẽ/ ⁊ finiat̃ in ip̃a: vt diximus ſupra. Ad alias diffinitiones patet ſolutio per dicta.

Si eadem charitate diligitur deus et proximus.

Hic querit̃ ſi ex ea ip̃a dilectione diligit̃ de⁹ qua diligit̃ ꝓxim⁹: an alia ſit dilectio dei: et alia ꝓximi. Eadẽ ſane dilectio eſt qua diligitur de⁹ ⁊ ꝓxim⁹ q̃ ſpũſſctũs ẽ: vt ſupra dictũ eſt: qꜭ de⁹ charitas eſt. Vñ Aug. Johã. ait:

.I. Joh. 4 Nõ p̃t deũ diligere quẽ nõ videt: q̃ frẽm quẽ videt nõ diligit. Sꝫ ſi eũ quẽ videt hũana viſu ſpũali charitate diligeret: videret deũ q̃ ẽ ip̃a charitas viſu interiori quo videri poteſt. Qui ergo frẽm quẽ videt nõ diligit deũ q̃ eſt dilectio qua caret q̃ fratrẽ nõ diligit quõ põt diligere? Ex vna eñ eadẽqꜭ charitate deum proximũqꜭ diligimus: ſed deũ ꝓpter deum: nos xõ ⁊ ꝓximũ ꝓpter deũ. Si xõ vna eadẽqꜭ charitas eſt dei ⁊ proximi: quare dicit̃ gemina? Propter duo dilecta. i. deũ ⁊ ꝓximũ. Et ſi vna ſit charitas duo tñ diuerſa ea diligunt̃. ſ. deus ⁊ homo vel angelus. Pro q̃ etiã a duo ſũt mãdata: qꜭ cũ eadẽ charitas vtroqꜭ cõmendet̃: diuerſa tñ diligi p̄cipiunt̃. vñ Angu: Arbitror ideo ſpũſctm̃ bis datũ: ſemel in terra: ⁊ iteꝝ de celo vt cõmẽdarẽt̃ nobis duo p̄cepta charitatis. ſ. dei ⁊ ꝓximi. Una ẽ charitas ⁊ duo p̄cepta. vnus ſpũs ⁊ duo data: qꜭ alia charitas nõ diligit proximũ niſi illa que diligit deũ. Qua ergo charitate proximũ diligimus eadem deũ diligimus. Sed quia aliud eſt deus: aliud proximus: ⁊ ſi vna charitate diligũt̃. iõ forte duo p̄cepta dicũt̃ ⁊ alteꝝ mai⁹: ⁊ alteꝝ min⁹. vel propter duos mot⁹ q̃ b in mente geruntur: dũ deus diligitur ⁊ proximus. Mouetur eñ mens ad diligendũ deũ: mouet̃ ⁊ ad diligẽdum proximũ: ⁊ multo magis erga deum q̃ꝫ erga proximum.

An ſit vnus ⁊ idem habitus quo diligitur deus ⁊ proximus. Arti 1 V E

Einde querit̃ de hoc qð dicit ibi: [Hic queritur ſi ex ea ip̃a dilectõe diligit̃ deus q̃ diligit̃ proximus. ⁊c.] Videt̃ eñ ꝙ ſunt duo habit⁹ Arg. primo ⁊ due virtutes diligendi deũ/ ⁊ diligẽdi proximũ. ſũt eñ in cognitiuis diuerſa dona ſpũſſcti: ſapiẽtia ⁊ ſciẽtia/ eo ꝙ vna eſt de eternis. ſ. ſapiẽtia. ⁊ altera de tẽporalibꝫ. ſ. ſciã: g̃ cũ affectus hic etiã diuidat̃ vt ĩ charitate dei ſit de eterno tm̃/ ⁊ in charitate ꝓximi de tẽporali tm̃: videt̃ ꝙ ſint due virtutes ad hoc mouentes.

2o Itẽ nihil eſt cõmune tꝑalibꝫ ⁊ eternis: g̃ nõ eſt vna rõ mouẽs in deo ⁊ in proximo: g̃ nec idẽ habitus ad diligendũ vtrũqꜭ.

3o Itẽ bonũ dei nõ eſt bonũ hominis: qm̃ nõ eſt vna rõ boni in omnibꝫ bonis: vt ꝓbat phus in. I. ethicoꝝ: g̃ habitus etiã reſpiciẽs bonũ hoc ⁊ illud nõ erit vnus.

4o Itẽ licet fides explicet̃ in quibuſdã articulis ꝑ tꝑalia: tñ initit̃ niſi p̄me veritati. ſpes etiã nõ eſt niſi de eternis: g̃ videt̃ ꝙ etiã charitas nõ eſt vnus habit⁹ cõdiuidens virtutẽ theologicã cũ illa nõ ſit niſi de deo: ⁊ alius eſt habitus de diligẽdo ꝓximo.

5o Itẽ volũtates dĩnt ſm volita cum g̃ charitas ſit volũtas quedã habilitate habit⁹ p̄parata ip̃a ſm volita diſtinguet̃, nõ aũt idẽ volitũ eſt ĩ dilectiõe dei ⁊ ꝓximi: g̃ nõ eſt eadẽ charitas habit⁹.

Solo Obo. Si forte dicas ꝙ finis ẽ vni⁹ ĩ vtraqꜭ dilectiõe. Cõtra qꜭ oĩum virtutũ eſt vltim⁹ finis vn⁹: g̃ ſm h̃ oẽs virtutes eſſent virt⁹ vna.

In ꝯriũ rõ p̄ma. Sed ꝯ nõ ſunt niſi tres virtutes theologice cũ igit̃ dilectio ꝓximi nõ reducat̃ ad aliquã virtutũ cardinaliũ oportet ꝙ ſit charitatis q̃ eſt virt⁹ theologica vna.

2a Itẽ dicit phs. 2. topicoꝝ ꝙ vna ſcĩa eſt pluriũ velut amboꝝ finiũ vnius quod

eſt finis alterius tanq̄ꝫ eiꝰ qḋ eſt ad finē:ḡ ꝛ vna vir-
tus poteſt hoc mō eſſe pluriū:vt deꝰ ſit finis dilectio
3ª nis ꝛ ꝓximus vt ad finē illū dilectus. Jtē Aug. di
cit in lr̃a hic ꝙ in proximo nihil diligit̃ niſi deus:ḡ di
lectiōe dei ꝛ dilectiōe proximi idē eſt dilectū:ḡ ꝛ cha-
Solutio ritas vna. Sol'o dōm ꝙ vnus ſolus habitꝰ eſt q̄
diligit̃ deꝰ ꝛ ꝓximꝰ/ꝛ oīa q̄ ad charitatē vt diligēda
ex charitate referunt̃:ſicut bene oſtēndunt vltime ra-
Ad primū tiones/ꝛ p̄cipue auctoritas augu. Ad primū autē
dōm ꝙ in ſapīa ꝛ ſcīa nō eſt ſil'e:qꝛ nō eſt eiuſdē rōis
mouēs in vtroqꝫ habitu.rō em̄ eterni vt eſt eternū ꝛ
rō tp̄alis vt eſt tp̄ale mouēt in habitu ſapīe ꝛ ſcientie.
ꝛ hoc nō eſt hic:qꝛ in proximo mouet bonū increatū
relucēs in eo ex hoc ꝙ capax eſt illius boni ꝑ actū bea
titudinis.nulla em̄(vt infra dicit magr̃)ex charitate
ꝓprie diligunt̃ niſi q̄ nobiſcū ſunt ordinata ad eandē
beatitudinē ꝑticipandā quā nos percipe ſperamus.
Ad 2m Ad aliud dōm ꝙ in vtroqꝫ eſt bonū increatū:ſed ī
charitate dei vt in ſe:in charitate aūt ꝓximi vt in alio
relucēs eſt.rō aūt illa procedit ac ſi in dilectōe dei bo
Ad 3m nū creatū moueat ad diligendū Ad aliud dicendū
ꝙ hoc falſum eſt/imo nihil eſt totū bonū hoīs niſi ip̄e
Ad 4m deus:vt dicit aug. Ad aliud patet ſolutio ꝑ dicta:
qꝛ ſicut veritas diuina in quibuſdā articulis relucet
Ad 5m in tēporalibꝫ/ita bonū diuinū in bono ꝓximi. Ad
aliud dōm ꝙ voluntates differūt penes volita/non
ꝑ materiā tm̄:ſed ꝑ ſp̄em differētia.ꝛ hoc nō eſt h.vn̄
Ad obiectū illa obiectio nō cōcludit. Ad id qḋ cōtra ſol'onē ob
ꝯ ſol'onē. ijcit̃ dōm ꝙ hoc bn̄ verꝫ eſt ꝙ virtutes dr̃nt ſm fines
proximos/q̄ ſunt rōnes actuū in ſuis materijs ꝛ ſu-
is obiectis:ſed in charitate idē eſt finis ꝓximꝰ ꝛ vlti-
mus oīum.ſ.ſūma bonitas:ꝛ iō in eo rō actus eſt ꝛ fi
nis.bonitas em̄ mouet dilectionē/ꝛ eadē eſt finis oī-
um opationū ꝛ virtutū:qꝛ oīa q̄ facimꝰ ideo facimꝰ
vt bonitate ꝑfruamur:vt dicit aug. ꝛ ponit̃ in .1.lib.
diſ.1.vbi oſtendit̃ ꝙ alit̃ hō vtit̃ hoīe diligendo/ꝛ ali
ter deo hoīe:ꝛ ideo nō eſt ſimile de alijs virtutibꝰ de
dilectione dei ꝛ proximi.

Artic. VI. An mandatū de deo diligendo ꝛ de pro-
f ximo ſit vnū mandatū vel duo.

Einde querit̃ de hoc qḋ dicit ibi:[Pro q̄ etiā
Ar. p̄mo D duo ſunt mandata ꝛc.] ſ.a. Videt̃ em̄ nō de
bere eſſe niſi vnū mandatū:qꝛ vnius rōis ope
2º ris vnū eſt mandatū. Jtē duo ſunt mandata de h
Nō cōcupiſces vxorē/ꝛ nō cōcupi.rē.qꝛ alia eſt rō cō-
cupiſcentie in libidine carnis/ꝛ in auaritia oculoꝝ:ḡ
ab oppoſito vbi vna rō mouēs ibi idē mādatū.ſed cō
ceſſum eſt ante in deo ꝛ proximo vnā eſſe rōnē mouē-
Jn ꝯm ē rō tē:ḡ vnū ꝛ idē debet eſſe mandatū:vt videt̃. Sed
cōtra p̄cepta multiplicant̃ ſm rōnes opeꝝ qḋ patet:
qꝛ multa ſunt negatiua ꝓpter multas rōes corruptō
nū/cū igit̃ nō ſit vna rō opandi circa dilectū/qḋ ē de-
us:ꝛ circa dilectū qḋ eſt ꝓximus:licet ꝓpter deū dili
Solutio gat̃ nō erit vnū mandatū. Solutio dōm concedi-
mus vltimā rōnē:ꝛ ideo etiā dicimus vlterius ꝙ licꝫ
ſint tm̄ duo mandata dilectiōis q̄litas coꝝ exprimit̃
penes ea circa que operari precipimur quoniam ſi cō
ſideret̃ vlterius ratio opis circa deū:ꝛ ratio diuer-
ſa opis circa ꝓximū explicabit̃ illa rō q̄ eſt circa deū ꝑ
tria p̄cepta.ꝛ illa rō q̄ ē circa proximū explicabit̃ ꝑ ſe-
ptē:ꝛ iō ſunt duo mō p̄dicto q̄ ſpecificari habēt ꝑ decē
Ad primū. vt infra patebit. Dicendū ḡ ad primū ꝙ ſl'm ſuppo
nit:qꝛ rō opis nō ſumit̃ ex vniuerſitate ꝛ multitudi-
ne habitus:ſed potius ex rōnibꝫ quibꝫ ſumit̃ vel pec
cat̃ circa id qḋ opamur:ꝛ hoc eſt deꝰ ꝛ ꝓximꝰ. Ad Ad 2m
aliud dōm ꝙ duo ſunt illa mādata:qꝛ diuerſis mo-
dis peccat̃ circa id qḋ eſt ꝓximi ꝑ ꝯcupiſcentiā.eſt em̄
vxor ordinata ad cōſeruationē ſp̄ei.ꝛ bona fortūa ad
cōtinuationē indiuidui:ꝛ ita etiā diuerſe rōnes ope-
randi circa dilectū/qḋ eſt deꝰ:ꝛ dilectū qḋ eſt ꝓximꝰ.

An idē ſit motꝰ q̄ diligit̃ deꝰ ꝛ proximus. Arti. VII

Einde querit̃ de hoc qḋ dicit in eodē capitu- g
D lo ibi:[Vel propter duos motus q̄ in mente
gignunt̃ dū deus diligit̃ ꝛ proximꝰ.ꝛc.] ſ.b
Videt̃ em̄ hoc eſſe falſum:qꝛ licet ſint duo p̄cepta tn̄ Arg. p̄mo
vnū eſt in alio:ḡ vnus motus videt̃ eſſe in vnū ꝑ ali-
ud. Jtē in naturis idē motus eſt ad mediū ꝛ ad ex 2º
tremū.ꝓximꝰ aūt eſt mediū/ꝛ deus finis dilectōnis
ḡ idē motus eſt q̄ diligo proximū/ꝛ diligo deū Jtē 3º
aug. dicit hic ꝙ in ꝓximo nihil diligit̃ niſi deꝰ:ꝛ hoc
idē dicit in multis locis li. de tri.ḡ idē motꝰ eſt in ꝓxi-
mū ꝛ in deū:vt videt̃ Jtē dam̄ dic̄ ꝙ adoratio ima 4º
ginis refert̃ ad prothotypū:ḡ ꝛ dilectio imaginis re
fert̃ ad exēplar:ſed ꝓximꝰ diligit̃ vt imago:ḡ motꝰ
ꝑtingit vſqꝫ ad deū. Jtē ꝓximꝰ nō diligit̃ niſi rōe 5º
vſus dilectiōe.ad aliud aūt refert̃ hmōi dilectū.ſ.ad
id q̄ fruendū eſt:ḡ videt̃ ꝙ motꝰ nō q̄ſcat niſi in deo
Sed ꝯ tria ſunt q̄ exigunt̃ ad motū vnū.ſ.vnitas Rōes ī ꝯm
ſpacij tp̄is ꝛ mobilis.hoc aūt tp̄e q̄ q̄s diligit ꝓximū Prima.
nō cogitat actu ḋ deo:ḡ nō eſt neceſſe ꝙ ſit vnꝰ Si Obo.
dicas ꝙ habitualit̃ refert̃ hoc nihil eſt:qꝛ nos q̄rimꝰ Sol'o
de vniuerſitate motꝰ cui nō ſufficit habitualis rela-
tio:ſed actualē oportet adeſſe Jtē motus numerat̃ 2ª
a materia circa quā eſt in numero:ſed hic ſunt diuerſe
materie nūero:ḡ ꝛ diuerſi motꝰ. Jtē ſi ꝓpter finē eſ 3ª
ſet vnꝰ motꝰ/tūc etiā eſſet vnꝰ motꝰ cū diligo petrū/
cū diligo paulū vtrūqꝫ ꝓpter deū/qḋ eſt abſurdum.
Jtē vnꝰ eſt intēſior alio:qꝛ ex toto corde diligimꝰ 4ª
deū ꝓximū āt ſicut noſip̄os:ſꝫ nō p̄t eſſe vnꝰ motꝰ ſic
intēſior ꝛ remiſſior:ḡ nō pōt eſſe vnꝰ motꝰ numero.
Sol'o dōm ꝙ pōt eſſe vnꝰ:ꝛ pn̄t eſſe plures.vnde Solutio
qn̄ ꝓximꝰ nō ſumit̃ ibi vt imago diuine bonitatis in ad totū.
quā actualit̃ tendit dilectio.ꝛ hoc mō ꝓcedūt rōnes
primo inducte.diuerſi aūt qn̄ actualit̃ nō ꝓcedit̃ vlte
rius niſi intentōe habituali.ꝛ hoc mō cōcludūt ſeq̄n
tes rōnes. Sol'o tn̄ ad rōes inductas defacili pa-
tet vnicuiqꝫ:quia ille que in cōtrariū inducunt̃ ſunt
ſolutiones precedentium.

De modo diligendi.

Conſequēter modū vtriuſqꝫ dilectionis ad-
uertamus. Hec regula(ut ait Aug.)dilectō-
nis diuinitus cōſtituta eſt:vt deū ꝓpter ſe ex
toto corde ꝛ ꝓximū diligas ſicut teip̄m.i.ad
qḋ ꝛ propter qḋ teip̄m diligere debes. Jn bo
no ergo ꝛ ꝓpt̃ deum teip̄m diligere debes.in
bono ḡ diligēdꝰ eſt ꝓximꝰ nō in malo:et ꝓpt̃
deū. Proximū vō oēm hominē op̄tet intelli-
gi:qꝛ nemo eſt cū q̄ ſit opandū male. Qui ḡ
amat hoīes vl' qꝛ iuſti ſūt:vl' vt ſint iuſti ama
re debet:hoc eſt in deo vel propter deū. Sic
em̄ ꝛ ſeip̄m amare debet:ſcꝫ in deo vel ꝓpter
deū.i.qꝛ iuſtus eſt:vel vt iuſtus ſit. Qui em̄
aliter ſe diligit iniuſte ſe diligit:qꝛ ad hoc ſe

pſ.10. diligit vt ſit iniuſt⁹. Ad hoc ergo vt ſit malus:
a nō ergo iā ſe diligit. Qui eñ diligit iniquita
tē odit animā ſuā. Mod⁹ ergo diligēdi p̄cipi
endus eſt hoī.i. quomō ſe diligat vt ꝓſit ſibi.
Quin aūt ſe diligat: ⁊ ꝓdeſſe ſibi velit: dubi
tare dementis eſt. Mod⁹ autē p̄cipit̄ cum ait
ſicut teip̄m vt ꝓximū diligas ad qđ teipſum.
Si ergo te nō ꝓpter te diligere debes: ſed ꝓ
pter illū vbi dilectiōis tue rectiſſim⁹ finis eſt
nō ſuccēſeat ali⁹ aliquis homo: ſi ⁊ ip̄m ꝓpt̄
deū diligis. Huius dilectiōis modū veritas
Joh.13. inſinuat dicēs: Mandatū nouū do vobis vt
diligatis inuicē ſicut dilexi vos.i. ad qđ dile
xi vos.ſ. vt filij ſitis: vt vitā habeatis.

Arti. VIII. An mod⁹ diligēdi quo p̄cipit̄: diliges ꝓ-
D ximū tuū ſicͣ teip̄ʒ ſit mod⁹ ordīate charitat̄
Einde querit̄ de hoc qđ dicit ibi [Cōſequēt̄
d modū vtriuſq; dilectiōis aduertamus ⁊c.]
Modus eñ quo diligā ꝓximū ſicut meip̄m
nō videt̄ eſſe ordinate charitatis: ſi eñ ordinata cha
ritate plus diligo magis mihi cōiunctū/ videt̄ ꝙ p̄-
cipue meip̄m debeā diligere: ergo nō tātum ꝓximū
Solo q̄ntū meip̄m. Sol'o dōm ꝙ ſicut dicet infra prin-
cipalitas relinquit̄ materie: nec ſilitudo ſumit̄ a q̄n
titate affect⁹ vel effect⁹ in diligēdo: ſed poti⁹ a mō q̄
ſumit̄ ex p̄te finis: ⁊ iō exponit Aug⁹.i. ad qđ teip̄m
in quo teip̄m: q̄ in gratia diligis te ⁊ ad beatitudi-
nē diligis te: ſi diligis te in charitate ⁊ in codeʒ ⁊ ad
idē diligis aliū ex charitate/ aut ſi aliter diligis non
diligis ex charitate.

Arti. IX. An qui diligit iniquitatē odit aīam ſuā.
J Einde querit̄ de hoc qđ dicit ibi [Qui enim
Arguit̄ p̄o d diligit iniquitatē odit aīam ſuā]. ſ.a. Hoc
eñ videt̄ eſſe cōtra Aug. in lib. de ci. dei. vbi
dicit ꝙ nullus odit ſe vel vitā ſuā: ſed illi q̄ occidunt
ſe odiūt miſeriā ſuā ⁊ nō eſſe/ vel viuere ſuū: ⁊ mag̃
2o volūt nō eſſe q̄ʒ in tali miſeria eſſe. Itē de demone
q̄ min⁹ videt̄/ videt̄ eſſe falſum qđ dicit dyoñ. ꝙ bo-
Solo nū ⁊ optimū cōcupiſcūt eē viuere ⁊ intelligere. So
ad primū. lutio eſt odiū affect⁹: ⁊ hoc mō nemo odit ſeip̄m ⁊ eſt
odiū effect⁹.ſ. q̄n facit aliq̄s ad qđ ſequit̄ malū ſuū:
Ad ſecūdū. ⁊ hoc mō intelligit̄ qđ dicit̄ h. Ad id qđ obijcit̄ de
Aug. dōm ꝙ eſſe viuere ⁊ intelligere dupliciť cōſide
ratur.ſ. abſolute ⁊ in relatōe ad penā: primō cōſide
ratū ab oībꝫ appetit̄ q̄ ſunt ⁊ viuūt ⁊ intelligūt: ſecū
do mō nō: q̄ malūt nō eē q̄ʒ ſic eē: ſicut dicit dn̄s de
Juda Mat.26. Meli⁹ illi erat ſi nat⁹ ⁊c.

De modo diligēdi deū.

Dilectiōis aūt dei mod⁹ inſinuat̄ cū dr̄ ex to
to corde.i. ex toto intellectu: ex tota aīa.i.
ex tota voluntate: ex tota mēte.i. memoria:
vt oēs cogitatiōes ⁊ oēm vitā ⁊ oēm intelle-
ctū in illū cōferas a quo habes ea q̄ confers.
Hec dicēs nullā partē vite nr̄e reliq̄t q̄ vaca
re debeat: ſʒ q̄cq̄d venerit in animū: illuc ra-
piat̄ quo dilectiōis impet⁹ currit: ⁊ diligere
deū ꝓpter ſe mod⁹ eſt diligēdi deū: ⁊ ſūt iſti
duo modi diligēdi deū vt q̄buſdā placet.

De impletiōe illius mādati.

Illud autē p̄ceptū nō penit⁹ implet̄ ab hoīe
in hac mortali vita: ſed ex p̄te nō ex toto: q̄a
ex parte diligim⁹ ſicut ex parte cognoſcim⁹.
In futuro autē implebit̄ ex toto. Vñ Aug⁹
Cū adhuc eſt aliq̄d carnalis ꝯcupiſcētie: nō
oī mō ex tota aīa diligit̄ de⁹. Caro aūt nō dr̄
cōcupiſcere niſi aīa carnalr̄ cōcupiſcit. Cum 1. Cor. 13.
aūt venerit qđ ꝑfectū eſt vt deſtruat̄ qđ ex p̄
te eſt.i. vt iā nō ex p̄te ſit: ſʒ ex toto: charitas
nō auferet̄: ſed augebit̄ ⁊ implebit̄. In q̄ ple
nitudine illud p̄ceptū charitatis iplebit̄: Di
liges dn̄m deū tuum ex toto corde ⁊c. Tunc
erit iuſt⁹ ſine pctō: q̄ nll'a erit lex repugnās
mēti. Tūc prorſus toto corde: tota aīa: tota
mēte diliges deū: qđ eſt ſūmū p̄ceptū.

Queſtio de precepti rōne.

Sed cur p̄cipit̄ hoī iſta ꝑfectio cū in hac vita
eā nemo habeat? Quia nō recte currit̄ ſi quo
currēdū eſt neſciat̄. Quō aūt ſciret̄ ſi nullis
p̄ceptis oñderet̄. Ecce habes cur illud p̄ce-
ptū ē qđ hic penit⁹ impleri nō pōt. Implet̄ tñ
ex parte.ſ. ſm perfectionē vie. Alia eſt enim
perfectio currētis: alia ꝑueniētis. Facit hoc
mādatū vt curſor: qui deū ante oīa ⁊ pre oī-
bus diligit: nec tñ oīno perficit.

Qđ alterū mādatū ī altero eſt.

Cū aūt duo ſint p̄cepta charitatis: ꝓ vtroq;
ſepe vnū ponit̄: nec imerito: q̄ nec de⁹ ſine ꝓ
ximo nec ꝓxim⁹ ſine deo diligi pōt. Vñ apl's
oē mādatū legis dicit inſtaurari.i. cōtineri ⁊ Rom. 13.
impleri in hoc verbo: Diliges ꝓximū tuū ſi- ⁊ Gal. 5.
cut teip̄m. Et xp̄s dilectionē ꝓximi ſpeciali⁹
cōmemorat dicēs: Mādatū nouū do vobis Joh. 13.
vt diligatis inuicē ſicut dilexi vos: vbi illud
mai⁹ mādatū dilectiōis dei videt̄ p̄termiſſū
ſed bñ intelligētib⁹ vtrūq; inuenit̄ in ſingul'
q̄ q̄ diligit deū nō p̄t eū cōtēnere quē de⁹ p̄-
cipit diligi: ⁊ q̄ diligit proximū q̄d in eo dili-
git niſi deū? Ipſa eſt dilectio ab oī mūdana
dilectiōe diſcreta: quā diſtinguēs dn̄s ait: ſi-
cut dilexi vos: Quid eñ niſi deū dilexit ī no
bis: nō quē habebam⁹: ſʒ vt haberem⁹: ſicut
medicus egrotos: ⁊ q̄d in eis diligit niſi ſalu
tē: quā cupit reuocare: nō morbū quē venit
expellere. Sic ⁊ nos inuicē diligam⁹: vt q̄n-
tū poſſum⁹ inuicē ad habendū in nobis deū
ex dilectione attrahamus.

Que charitate diligēda ſint.

Sed que hac dilectiōe diligēda ſint iā inqui
ram⁹. Nō eñ oīa vt ait Aug⁹ q̄b⁹ vtēdū eſt
diligēda ſunt: ſʒ ea ſola q̄ vel nobiſcū ſocieta

te quadā referunẗ in deū: ſicut eſt homo vel
angelus vel ad nos relata: beneficio dei per
nos īdigēt: vt corpus: qđ ita p̄cipiēdū eſt di
ligi: vt ei ordinate prudēterq́ʒ cōſulaẗ.

Artí. X K — An in amore ſit habēdus modus: ꝛ quis ſit
ille modus.

Einde queriẗ de hoc qđ dicit ibi [Dilectōis
Arguiẗ p̊o D — autē dei modꝰ inſinuaẗ ꝛc.] Iſte em̄ modus
eſt nō hr̄e modū: vt dicit Bern. in lib. de dili
gendo deo Cauſa dilectōis dei deꝰ ē modus eſt ſine
Queſtiūcu — mō diligere. Ulteriꝰ q̄riẗ de expoſitōe quā facꝫ ex
la ſecūda. — toto corde. i. ex toto ītellectu ſine errore: ꝛ ex tota aīa
Obiectio — id eſt ex tota volūtate: ꝛ ex tota mēte. i. ex tota memo
prima. — ria: aut em̄ intelligiẗ ſm actū/ aut ſm habitū. ſi ſm
actū tūc videẗ impoſſibile: q2 qn̄ aliud intelligimus
tūc nō eſt actualiter intellectꝰ cōiūctꝰ diuinis: ꝛ hoc
2a — ſepe etiā facit chriſtꝰ ꝛ alij̄ ſancti. Itē modꝰ charita
tis deberet aſſumi totꝰ ex affectu: ſicut ipſa charitas
3a — tota eſt in affectu. Itē duplicē modū charitatꝭ po
nit in cognitiua parte qđ videẗ eſſe incōueniēs cum
4a — ipſa charitas tota ſit in affectu. Itē Bern. aliẗ ex
ponit. ſ. ſapiēter/ dulciẗ/ fortiẗ: ſed fortiẗ nō cōuenit
memorie: ergo videẗ ꝙ mēs ꝓ memoria nō ponatur.
Queſtiūcu — Ulteriꝰ q̄riẗ ſi impoſſibile eſt īpleri in via hoc p̄
la tertia — ceptū: videẗ ꝙ ſic: dicit em̄ Hieron. Maledictus q̄
Arguiẗ p̊o — dicit deū p̄cepiſſe impoſſibile. Itē Hiero. O teme
2o — ritas hoīm: o inſanoꝝ inſania deū oīs ſciētie dupli
ci ignorātia accuſans. ſ. ꝙ neſcit q̄d fecerit: ꝛ ꝙ neſcit
q̄d iuſſerit quaſi impoſuerit mādatū qđ impleri nō
3o — poſſit. Itē Augꝰ in lib. de v̄bis dn̄i. Seruū pigrū
4o — nō dānaret: ſi ea q̄ nullo mō fieri pn̄t imparet. Itē
5o — ad q̄d p̄ciperetẗ ſi impleri nō poſſet. Itē Matt. 19.
Si vis ad vitā ingredi ſerua mādata, ꝛ dicit ibi ꝙ p̄
Rōnes in — mū mādatū eſt qđ hic poniẗ: ergo neceſſe eſt ſeruari ſi
ꝯriū prima — velimꝰ ad vitā ingredi. Sed cōtra Bern. dicit ꝙ
2a — impoſſibile eſt impleri in via: ꝛ ꝙ impoſſibilitas p̄ce
pti nō facit trāſgreſſorē: ſed humilē. Itē vnū eſt i ne
gatiuis qđ nō p̄t impleri. ſ. nō ꝯcupiſces: q̄ʒdiu ei eſt
pugna carnis cōtra ſpm̄ neceſſe eſt aliq̄d incidere de
illicito motu cōcupiſcētie: ꝛ impoſſibile eſt oēm cogi
Sol̓o — tatū ꝛ vitā ꝛ intētionē ſemꝑ ad deū referri. Sol̓o
ad primū — dōm eſt ad primā ꝙ nō eſt in amore modꝰ nō habu
iſſe modū: vt dicit Bern. ꝛ ſic eſt in oībꝫ v̄tutibꝫ theo
Ad obiectū — logicis. Ad aliud dōm ꝙ nihil ꝓhibet ꝙ charitas
primū. — modū habeat ex parte intellectꝰ ꝛ memorie: q2 volū
tas eſt ex illis duabꝫ ſm ꝙ dilectio eſt in ipſa ſicut ſu
pra oñdimꝰ: q2 dilectio ponit amorē rōnalē: ꝛ ille ꝓ
prie charitas eſt ſm ꝙ eſt de bono increato qđ ineſti
Ad quartū — mabil̓ eſt p̄cij̄ Ad aliđ dōm ꝙ inelligiẗ ſm actū ſed
Ad ſecūdū — nō obligat ad ſemper vt infra patbit: nō em̄ puto ꝙ
ꝛ tertiū. — aliqđ p̄ceptū ſit de habitu Ad aliud pꝫ ſol̓o ꝑ ante
Ad q̄ſtiūcu — dicta in his q̄ dicta ſunt ad q̄ſtiūculam ſecūdā. Ad
lam ſcđam — aliud dōm ꝙ Bern. magis attēdit id qđ dr̄ Deuẗ. 6
vbi diciẗ: Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde: ex to
ta aīa ꝛ ex totis viribus q̄ʒ attēdit illa q̄ ponunẗ in
euāgelio: q2 ſine dubio mēs ꝓpinquior eſt memorie/
q̄ʒ alie potētie ſicut innuit mgr̄ in verbis Augꝰ. j. lib.
Ad q̄ſtiūcu — di. iij. Ad id qđ vlteriꝰ q̄riẗ vtrū impleaẗ in via di
lā tertiā pꝫ — cendū videẗ mihi ꝙ ē totalitas vie: ꝛ totalitas prie ſi
ſol̓o ꝑ totū. — ue totalitas ſimpl̓r ꝛ totalitas poſſibilis nobis. To
talitas vie ſiue poſſibilis nobis eſt vt nihil cōtrariū
habeamꝰ in intellectu vel memoria/ vel volūtate: ꝛ
hoc mō intelligunẗ auctoritates inducte: ꝛ ſil̓iter in
telligiẗ aliud p̄ceptū qđ eſt nō cōcupiſces: quātū em̄
ad id qđ directe ꝓhibeẗ in p̄cepto qđ eſt cōcupiſcētia
mortalis pōt in via impleri: quo aūt ad id qđ indire
cte cadit ī p̄cepto nō impleẗ: nec etiā directe hoc mō
p̄cipiẗ. Totalitas autē prie eſt in toto actualiẗ ferri
in deū ꝛ ſemꝑ: ꝛ hoc mō intelligiẗ dictū Bern. ꝛ hoc
qđ dr̄ in lr̄a qđ p̄cipiẗ ad oſtēſionē glorie future ī no
bis nō vt impleamꝰ: hoc em̄ erit gloria nr̄a ꝙ deus
ſit oīa in intellectu/ volūtate ꝛ mente noſtra. Et alia
patēt ꝑ ea q̄ ponunẗ in lr̄a. ſ. quare precipiunẗ. Ad
oīa aūt obiecta per diſtinctionē iſtā pꝫ ſol̓o. Notan
dū tn̄ ꝙ nō eſt ſil̓e de hoc: nō cōcupiſces: ꝛ de māda
to: q2 illud negatiuū eſt ꝛ obligat ſemꝑ ꝛ ad ſemꝑ: ꝛ
nō oportet dicere ꝙ nō obligat niſi quātū ad ea que
directe cadūt ſub ꝓhibitiōe. Hoc autē: diliges dn̄m
deū tuū ꝛc. affirmatiuū eſt: ꝛ ideo obligat ſꝑ: ſed nō
ad ſemꝑ: ꝛ iō totalitas quedā nō eſt in p̄cepto: ſed nō
impleẗ ſm totalitatē niſi q̄n̄qʒ.

Si illo precepto iubemur dili gere totū proximū ꝛ nos totos.

Ic poteſt queri vtrū — Di. XXV III. de charitate quātū ad diligibiliū numerū ꝛ diſtinctioné.
h — in illo mādato dilectiōis proximi
totū ꝓximū. i. aīam ꝛ corpꝰ noſq́ʒ
ipſos totos diligere p̄cipiamur. Ad qđ dici
mus: oē genꝰ diligēdaꝝ rerū in illis duobus
mādatis cōtineri. Quattuor enim diligēda
ſunt vt ait Augꝰ: vnū qđ ſupra nos eſt. ſ. deꝰ
alterū qđ nos ſumꝰ: tertiū qđ iuxta nos eſt. ſ.
ꝓximꝰ: quartū qđ infra nos eſt. ſ. corpꝰ. De — a
ſecūdo ꝛ quarto nulla p̄cepta dāda erāt: ſcʒ
vt diligeremꝰ nos vel corpꝰ noſtrū: p̄cipitur
aūt deꝰ diligi ꝛ ꝓximꝰ. Ut autē quiſq́ʒ ſe di
ligat p̄cepto nō eſt opꝰ. Quātūlibet em̄ ho
mo excidat a v̄itate remanet illi dilectio ſui
ꝛ dilectio corporis ſui: q2 nemo vnq̄ʒ carnem
ſuā odio habuit. Nā viri iuſti q̄ corpꝰ ſuum — Eph. 5.
cruciāt: nō corpꝰ: ſed corruptiōes eiꝰ ꝛ pōdꝰ
oderūt. Hic videẗ Augꝰ tradere ꝙ ex prece
pto nō teneamur diligere noſmetip̄os vl̓ cor
pus noſtrū: qđ ſi eſt: nō oē genꝰ diligendarū
rerū illis duobꝰ p̄ceptis cōtineẗ: q2 cū ꝛ noſ
ipſos ꝛ corpꝰ noſtrū diligere debeamꝰ ad q̄d
neceſſariū eſt p̄ceptū cū ſcriptū ſit: Qui dili — Ps. 10.
git iniquitatē odit aīam ſuā. Sʒ ſpāle de hoc
p̄ceptū nō erat dādū nec ſpāli p̄cepto opus
erat id tradi: vt quiſq́ʒ ſe vel corpꝰ ſuū dilige
ret: q2 hoc in illo p̄cepto cōtineẗ: diliges ꝓxi
mū tuū ſicut teip̄m. Ibi em̄ ꝛ ꝓximū totū: ꝛ
te totū intelligere debes. Uñ Augꝰ in eodē
Si te totū diligas. i. aīam ꝛ corpus ꝛ ꝓximū
tuū. i. aīam ꝛ corpus: homo em̄ ex aīa cōſtat
ꝛ corpore: nullū reꝝ diligēdaꝝ genus in his
duobꝰ p̄ceptis p̄termiſſum eſt. Cū em̄ p̄cur
rat dilectio dei: eiuſq́ʒ dilectōis modus pre

ſcriptus appareat: ⁊ ſequaꝛ dilectio ꝓximi:
de tua dilectiōe nihil dictū videꝛ. Sed cum
dictū eſt: Diliges ꝓximū tuū ſicut teip̄m ſi-
mul ⁊ tui abs te dilectio p̄termiſſa nō eſt. Ec
ce hic aperte dicit in illo p̄cepto nō tm̄mō ꝓ-
ximi: ſed ⁊ tui dilectionē cōtineri ⁊ totiꝰ pro-
ximi totiuſꝗ tui. Ex quo apparet ꝙ dictum
eſt de ſecūdo ⁊ quarto. i. de dilectiōe noſtri
⁊ corporis noſtri nulla p̄cepta dāda: ita eſſe
intelligēdū. ſ. ſpecialia ⁊ diuiſa: qꝛ ī illo vno
totū cōtineꝛ: ⁊ qꝛ id qđ ſumus ⁊ qđ infra nos
eſt ad nos tn̄ ꝑtinēs nature lege diligimus q̄
in beſtijs etiā eſt. Ideoꝗ ⁊ de illo qđ ſupra
nos eſt: ⁊ de illo qđ iuxta nos eſt: diuiſa pre-
cepta ſumpſimꝰ. In quoꝝ altero eius qđ ſu
mus: ⁊ illiꝰ qđ infra nos eſt dilectio cōtineꝛ.
(Sic ꝯdita ē mēs hūana vt nūꝗ̄ ſui nō memi
nerit: nūꝗ̄ ſe nō ītelligat nūꝗ̄ ſe n̄ diligat: ſ;
qm̄ q̄ odit aliquem nocere illi ſtudet. Nōne
īmerito ⁊ mēs hoīs qn̄ ſibi nocet ſe odiſſe dr̄.
Neſciēs ei ſibi vult male dū nō putat ſibi ob
eſſe qđ vult: ſed tamē male ſibi vult qn̄ illud
ps. 10. odit qđ obſit ſibi ſm illud: Qui diligit iniq-
tatē odit aīam ſuā. Qui ḡ diligere ſe nouit
deū diligit. Qui vō nō diligit deū: etiā ſe nō
diligit: qđ ei naturaliter inditū eſt: tn̄ nō in-
ꝯgrue ſe odiſſe dr̄ cū id agit qđ ſibi aduerſaꝛ
⁊ ſeip̄m tanꝗ̄ ſuꝰ inimicꝰ ſequiꝛ).

A Ic queri pōt vtrū illo mādato ⁊c̄.] In hac
b parte agit de dilectione in cōparatione ad
diligibile. Et diuidiꝛ in ꝑtes tres ſm tres
diſtinctiōes q̄ hic cōtineꝛ. In q̄ꝝ p̄ia agit
de numero diligēdoꝝ. In ſecūda de ordine q̄ incipit
ibi] Poſt p̄dicta de ordine charitatis agēdū eſt. In
tertia parte agit de quibuſdā dubitabilib; q̄ ſequūꝛ
ordinē diligēdoꝝ: ⁊ hec incipit di. iij. ibi [Hic queri
ſolet q̄d potiꝰ ſit pluriſꝗ meriti ⁊c̄.] Prima harū q̄
eſt p̄ntis lectiōis diuidiꝛ in q̄ttuor ꝑtes. In q̄ꝝ p̄ia
determinat mgr̄ numerū diligendoꝝ ex charitate.
In ſecūda querit qualiter in hūc numeꝝ incidūt an
geli. In tertia q̄liter in illū numeꝝ incidit chriſtus.
In q̄rta quot modis dr̄ ꝓximus: ſcđa ibi [Oriꝛ aūt
hic queſtio de angelis ⁊c̄. tertia ibi [Ex quo ⁊ dn̄s
proximū ſe noſtrū ⁊c̄: quarta [ibi [Hic notādū pro-
ximū dici diuerſis modis ⁊c̄.

Arti. I An p̄ſes ſube ꝗ̄ mgr̄ enūerat ſint diligēde
Ueriꝛ aūt hic an lr̄am de nūero diligendoꝝ
q ex charitate. Et queriꝛ primo vtrū p̄ſes ſube
ſint diligēde ꝗ̄ hic determinaꝛ. Secūdo vtꝝ
virtutes vel alie gr̄e ſint diligēde ex charitate. Ter-
Ad primū. tio vtꝝ irrōales creature ſint de numero diligēdoꝝ
ex charitate. Ad primū ſic obijciꝛ: in lr̄a dr̄ ꝙ hoc
eſt diligēdū ex charitate qđ nobiſcū referꝛ ad candē
btitudinē participādā: ergo corpꝰ ꝓximi diligendū
Solo Obiectio eſt ex charitate. Si aūt dicas ꝙ pars n̄ facit nume
rū cū toto: ⁊ iō corpꝰ ꝓximi diligeꝛ in ꝓximo: hoc ni-
20 hil eſt: qꝛ eadē rōne nō facit numeꝝ in teipſo: tn̄ in te
loco duoꝝ diligibiliū ponunꝛ corpꝰ ⁊ aīa. Itē in

ſequēti di. Amb. ponit ſex diligibilia ex charitate: ḡ
videꝛ ꝙ plura ſunt ꝗ̄ q̄ttuor hic poſita. Itē in q̄- 3o
buſcūꝗ nō eſt vna rō boni mouēt charitatē in ill' nō
eſt vna rō diligibilis: ſed in corꝑe ⁊ aīa nō eſt vna rō
boni: ergo nō eſt ibi vna rō diligibilitat: ergo videꝛ
ꝙ illud diligibile cōſtituat corpꝰ ꝓximi. Itē videꝛ 4o
ꝙ corpꝰ ꝓpriū nō ſit diligēdū ex charitate: qꝛ dic̄ do-
minꝰ in euāgelio: Qui amat aīam ſuā ꝑdit eā ⁊ ſan-
cti odiūt corpora ſua ſic̄ dicit Paulus: Caſtigo cor-
pus meū ⁊ ī ſeruitutē redigo: qđ aūt odio habeꝛ nō
diligiꝛ: ergo corpꝰ ꝓpriū ex charitate nō eſt diligen-
dū. Itē corruptibile eſt corpus: charitas aūt nūꝗ̄ 5o
excidet: ergo charitas ⁊ corpꝰ nō ſunt ꝓportionalia
ergo videꝛ ꝙ ex charitate corpꝰ corruptibile nō ſit di Solo
ligendū. Solo dōm ꝙ nō ſunt niſi q̄ttuor ex cha-
ritate diligēda: ⁊ ad hoc intelligēdū aduerte ꝙ rō di
uiſiōis innuiꝛ in lr̄a: bonū eīm qđ mouet ad diligen
dū aut eſt btificās: ⁊ hoc eſt ſupra nos tripliciꝛ. ſ. di
gnitate ⁊ cauſa: qꝛ nos ſumꝰ ab illo ⁊ fine: qꝛ nos ſu-
mus ad illud: ⁊ eſt totu; nr̄m bonū: ⁊ iō illud habeꝛ
ſpecialē rōnē mouēdi amorem noſtrū: aut eſt qđ nos
ſumꝰ: ⁊ illud habet duplicē rōnē mouēdi. ſ. ſm prin
cipale qđ eſt aīa: ⁊ ſm illud qđ infra nos eſt: tn̄ ex cō
iūctione ad nos ſpāliter mouet ad diligendū. Aut id
qđ iuxta nos eſt / ſiue ſit illud aīa ꝓximi / ſiue corpus
eiꝰ nō addit ſpālem rōnē qđ nos mouet ad diligēdū
niſi qꝛ quadā ſociatate nobis vt btificabile cōiungiꝛ
ſic autē nō eſt de corpore qđ cōiunctū eſt nobis vt in-
ferius: nō vt iuxta nos ſocietate cōiūctū nobis: ⁊ qꝛ
nō ſunt plures diuerſitates in genere boni ordina-
te ad btitudinē: iō nō ponunꝛ niſi q̄ttuor diligenda.
Dōm ergo ad primū ꝙ corpꝰ ꝓximi nō eſt diligē- Ad primū.
dū niſi vt ſocietate ꝯiunctū: ſicut id qđ iuxta nos eſt
ad ſocietatē btitudinis relatū: ⁊ iō nō habet aliā ex-
tra q̄ttuor rōnē diligibilitatis. Ad id qđ cōtra ob ad obiectōꝫ
ijcitur dōm ꝙ nō eſt ſil'e: qꝛ corpꝰ noſtrū facit gradū
diligibiliū reſpectu aīe noſtre. ſ. ſicut inferiꝰ ꝑ illam
ad btitudinē relatū: ſed q̄cq̄d eſt in ꝓximo habet rō-
nem boni qđ iuxta nos eſt ſiue in corpore ſiue in aīa Ad ſecūdū.
accipiaꝛ. Ad aliud dicēdū ꝙ Amb. nō aſſignat ibi
numeꝝ diligēdoꝝ: ſed potiꝰ ordinē in numeratis: ⁊
iō q̄ttuor de illis incidūt ſub vno mēbro: vt infra pa Ad tertiū
tebit di. ſequēti. Ad aliud dōm ꝙ vna rō diligēdi
eſt in corꝑe ⁊ aīa ꝓximi ſi rō in gn̄e accipiaꝛ. ſ. bonū
qđ iuxta nos eſt: qꝛ nec in corpore nec in aīa ꝓximꝰ
eſt ſuꝑ nos / nec ſub nobis: ⁊ ſic pat; ꝙ nō diligiꝛ niſi Ad quartū
ſicut id qđ eſt iuxta nos. Ad aliud dicēdū ꝙ h̄ ſat;
ſoluiꝛ in lr̄a: qꝛ ſancti nō odiūt corpꝰ: ſed corꝑis cor- Ad quintū
ruptelas grauātes aīam. Ad aliud dōm ꝙ h̄ pa-
rū valet: qꝛ licet corrūpaꝛ corpꝰ: tn̄ nō perit deo: ſed
mutaꝛ in meliꝰ ſicut diciꝛ Job. 19. Rurſum circūda
bor pelle mea ⁊ in carne mea videbo ſaluatorē meū.
Et in collecta de mortuis Deus cui oīa viuunt ⁊ cui
pereūt moriēdo corꝑa nr̄a: ſed mutanꝛ in meliꝰ.

An virtutes ⁊ alie gr̄e diligēde ſint ex cha Arti. II.
ritate: ⁊ vtꝝ btitudo creata ſit diligēda. B

Ecūdo queriꝛ vtꝝ virtutes ⁊ gr̄e alie ſint di Arguiꝛ p̄o
s ligēde ex charitate. Uideꝛ aūt ꝙ ſic: qꝛ dicit
Augꝰ ꝙ q̄ diligit fratrē diligit ip̄am dilectio
nē: dilectio aūt eſt virtꝰ: ergo diligēda eſt ex charita 20
te. Itē diligēdū eſt ex charitate qđ ad btitudiaē re
ferꝛ: ſ; nihil ita ad btitudinē referꝛ: ſic̄ id qđ eēntial'r
manet in btitudine. virtutes aūt eſſentialiꝛ manēt

in btitudine:ergo virtutes ſunt ex charitate diligē-
3o de. Itē aliqs diligit virtutes:iō qꝛ eis merek:cō-
ſtat autē ꝙ illa dilectiōe merek:ergo eſt gratuita nō
naturalis:ergo oportet ꝙ ſit charitas:ergo videk ꝙ
4o virtutes ex charitate diliganł. Itē diligens pctā
demerek illa dilectiōe:virtutes ergo diligens vt ad
deū ordināt merek ꝑ oppoſitū actū:⁊ nō merek aliqs
niſi ex charitate:ergo videk ꝙ diligēde ſunt ex chari-
5o tate. Itē dñs Primū querite regnū dei ⁊ iuſticiā
eiꝰ:ergo debemꝰ q̄rere iuſticiā ducētē ad regnū:qc-
q̄d aūt querik ad regnū ordinās meritorie querimꝰ:
ergo ex charitate ex qua eſt oē meritū vt dicit Augꝰ

In oppoſi- Sed cōtra in lr̄a dicik ꝙ nō ſunt niſi q̄ttuor ī cha-
tū argu. p̄o ritate diligēda:ergo virtutes nō ſūt diligēde ex cha
2o ritate. Itē nō participāt eandē nobiſcū btitudinē:
qꝛ nō ſunt rōnales ſube:que ſole capaces ſunt btitu
q̄ſtiūcula. dinis:ergo nō ſunt diligēde ex charitate. Iuxta h̄
vlteriꝰ querik vtꝝ btitudo creata ſit diligēda ſupra
Arguik p̄o nos ex charitate. Videk aūt ꝙ ſic:qꝛ id q̄ꝺ btificat
ꝙ ſic. ſupra nos eſt diligēdū:beatificat aūt btitudo creata
2o ergo ſupra nos eſt diligēda. Itē Augꝰ diffinit ſu
prema media ⁊ infima bona:⁊ inter ſupma ponit v̄-
tutes:⁊ multomagis beatitudinē:ſed cōſtat ꝙ bonū
mouet:ergo magis bonū magis mouet:ſed beatitu-
do eſt bonū ſupra nos:qꝛ maiꝰ q̄ʒ potētie animi que
ſunt media bona:ergo ſupra nos eſt diligēda:vt vi-
3o detur. Itē finis eſt diligēdꝰ pluſq̄ʒ id q̄ꝺ eſt ad fi-
nē:btitudo aūt eſt finis ⁊ nos ad finē:g̃ btitudo ſup̄
Rō in op- nos eſt diligēda. Sed cōtra in numero diligēdo-
poſitū. rū nō ponik: ergo nō eſt diligēda ex charitate:g̃ nec
ſupra nos diligēda. Itē ī lr̄a dī ꝙ vnū ſolū ſup̄ nos
eſt diligēdū q̄ꝺ eſt deꝰ:btitudo aūt creata nō eſt deꝰ
Solo ergo nō eſt ſupra nos diligēda. Solo ſine p̄iudi-
cio dico ꝙ virtutes pñt diligi ex charitate:⁊ pñt nō
diligi:⁊ iſta nō repugnāt:diligi em̄ pñt ex charitate
ſic forme ordinātes ad btitudinē:nō autē diligi pñt
ex charitate:ſicut viuētes ī btitudine btificādo nos
effectiue:⁊ vt obiectū btitudīs:⁊ ſicut participātes
btitudinē nobiſcū:⁊ tm̄ de his dak diuiſio q̄ habek
in lr̄a:⁊ nō de primis:⁊ hoc iō:qꝛ illa diligunk tāq̄ʒ
rōes diligibilitatis:ſi em̄ querik ab aliq̄ q̄re diligit
aliū:reſpōdebit ꝙ ꝓpter virtutē:⁊ ad virtutē:⁊ ideo
nō eſt vna rō dilectiōis in habitib⁊ talib⁊ ⁊ gratijs ⁊
diligibilib⁊ q̄ hic enumerāk. Alij tn̄ alik dicūt diſtin-
guētes duplicē dilectionē.ſ.amicicie ⁊ cōplacētie: et
dicūt ꝙ virtutes ⁊ ea bona q̄ ad vitā pertinēt diligi
mus nos:⁊ non dilectiōe cōcupiſcētie:ſed diligēda
q̄ hic enumerank diligimꝰ dilectōe amicitie. Sed h̄
plane falſum eſt:qꝛ nulla dilectio fructꝰ eſt dilectio
amicitie inquātū hmōi:⁊ tn̄ diligimꝰ deū dilectiōe
fructꝰ.ſil'r nō eſt bene dictū ꝙ aliqs ſe diligat di-
lectiōe amicicie:qꝛ amicicia relatio eſt q̄rēs diuerſi-
tatē in diligibilitate ⁊ dilecto: ⁊ iō ad priorē ſolutio
nē eſt redeūdū. Itē q̄dā alij dicūt ꝙ naturali amore
diligimꝰ virtutes:⁊ iō nō ponunk inter diligēda ex
charitate: ⁊ hoc itē falſum eſt:ſi gn̄aliter intelliga
tur:qꝛ poſſumꝰ ⁊ ꝓmū ⁊ nos ⁊ deū ⁊ v̄tutes natu
rali amore diligere:⁊ vnūq̄ꝺq̄ʒ iſtoꝝ. Etiā poſſumꝰ
Ad p̄mas diligere amore g̃tuito meritorio q̄ ē charitas. Per
rōes ⁊ p̄ci hoc etiā pʒ reſpōſio ad rōes oēs primo inductas:cū
pue ad pri em̄ dicit Augꝰ:Qui diligit fratrē diligit ipam dile
mā. ctionē nō intelligit eandē rōnē diligibilitatis eſſe in
Ad ſecūdā. in vtroq̄ʒ:ſed aliā ⁊ aliā. Ad aliud dōm ꝙ nō refe
runk virtutes ad btitudinē vt participātes eā:ſʒ vt

diſpōes formales adaptātes ſubiectū ad hoc vt bea
tificek. Ad aliud dōm ꝙ merek diligēs virtutes: Ad alia ſil'r
ſed ex hoc nō ſequik ꝙ in alia rōe diligat in q̄ diligit
alia vt dictū eſt. ⁊ ꝑ hoc pʒ ſolo ad alia. Ad id q̄ꝺ Ad queſtiū
vlteriꝰ q̄rik dōm ꝙ btitudo creata nō eſt ſup̄ nos di culā dōm
ligēda ſed ꝓpter nos:qꝛ nō q̄rimꝰ eā niſi ꝓpter nos/
vt ipſa diſpoſita increata btitudine ꝑfruamur. Ad Ad primū
primū ergo dōm ꝙ nō btificat niſi formalik:cū autē ꝯ q̄ſtiūculā
dī ꝙ btificās eſt ſup̄ nos diligēdū intelligik de btifi
cante effectiue:⁊ ſicut obiectū btitudinis. Ad ali- Ad ſecūdū.
ud dōm ꝙ boni q̄ntitas intendik dupl'r.ſ.ſm ordinē
ad vitā: vel ſm dignitatē nature q̄ refertur ad par-
ticipādū deū glorificantē. Primo mō intelligik di-
ſtinctio Aug. ⁊ iō magna bona vocat q̄b⁊ recte viuik
⁊ ſine quib⁊ recte viui nō pōt:media aūt ſine q̄b⁊ qui
dē recte viui nō pōt:⁊ q̄b⁊ tn̄ recte nō viuik :vt potē-
tie aīe. Infima aūt bona q̄b⁊ nec recte viuik: ⁊ ſine q̄
bus recte viui pōt:vt ſpēs quorūlibet corpoꝝ:⁊ bo-
na fortune que iocūdā faciūt btitudinē: vt dicit phs
⁊ iō diſtinctio Aug. nō valet ad ꝓpoſitū:qꝛ talia dili
guntur oīa ꝓpter nos:⁊ nos ſumꝰ meliora bona eis
ſm gradū participādi btitudinē increatā: ſolo autē
illo mō diligēdū ē ſup̄ nos q̄ꝺ in illo ordine melius
⁊ altiꝰ eſt. Ad aliud dōm ꝙ btitudo creata nō eſt Ad tertiū.
finis vltimꝰ niſi ſicut terminꝰ opis finis eſt :ſed non
eſt finis vltimꝰ in quo q̄eſcit intētio:⁊ iō nō oportet
ꝙ ſupra nos diligak:ſed ꝙ diligak ꝓpter opꝰ q̄ꝺ eſt
propter eam.

An oēs creature etiā irrōnales diligende ſunt ex charitate. Art. III.

Ertio q̄rik ſi oēs creature etiā irrōales diligē- T
t de ſunt ex charitate. Videk aūt ꝙ ſic:qꝛ ſūt ve Arguik p̄o
ſtigiū dei:ſi g̃ ex charitate diligimꝰ ꝓximū: ꝙ ſic.
(qꝛ imago dei eſt) ex eadē rōe debemꝰ diligere cūcta
q̄ ſunt veſtigiū. Itē cōformari debemꝰ deo in dili 2o
gēdo. de ipſo aūt dī Sap. II. Diligis em̄ oīa q̄ ſunt
⁊ nihil odiſti eoꝝ q̄ feciſti:g̃ cū ipſe nō diligat aliq̄ di-
lectiōe niſi ex charitate:nos ex eadē charitate oīa de
bemꝰ diligere. Itē ponamꝰ ꝙ aliqs diligat bona 3o
tꝑalia tm̄ in illa rōne:qꝛ ſunt materia merēdi ꝑ ele-
moſynas:cōſtat ꝙ ipſe dilectōe illa merek:g̃ eſt dile-
ctio charitat̄:g̃ bona tꝑalia diligi pñt ex charitate.
Sed ꝯ cū dī hoc diligik ꝓpter aliud:⁊ nō diligik ꝓ Rō in op-
pter ſe nō ſignak dilectōis actꝰ trāſire in illud niſi ꝑ poſitū.
accñs:id aūt q̄ꝺ diligik ꝑ accñs nō facit numeꝝ ink
diligibilia:g̃ irrōales creature cū tm̄ ꝓpter aliud di
ligank ink diligibilia nō faciūt numerū. Si dicas Obiectio
ꝙ nosipſos ⁊ etiā ꝓximū diligimꝰ ꝓpter aliud ⁊ tn̄ fa
ciūt numeꝝ in diligibilib⁊ :⁊ ita nō videk valere rō
illa. Cōtra cū nos diligimꝰ ꝓpter aliud vel ꝓximū Solo
nō referk dilectio ad vſum:ſed potiꝰ ad fructū dei/vt
deo fruamur:⁊ iō capacitas fruibil'r facit rōnē dile-
ctiōis ꝑ ſe:licet nō ꝓpter ſe:ſed cū diligimꝰ irrōnalia
referk tota dilectio imediate ad vſū ⁊ vſus in deū:g̃
excludik rō dilectōis ꝑ ſe:qꝛ nō ponik in eis aliq̄d q̄-
re ꝑ ſe diligank:g̃ nō ſunt de numero diligendoꝝ ex
charitate. Solo dōm ꝙ irrōnalia nō diligunk ex Solo.
charitate in q̄b⁊ ſit rō diligibilitatis: ſʒ charitas eſt
vl'is motor:vt diximꝰ in p̄cedēti diſt. ⁊ ſic ferk motu
ſuo in oē q̄ꝺ eſt/ſiue ſit ꝓpriū obiectū/ſiue nō/ſed hoc
mō nō loq̄mur hic/ſed potiꝰ q̄rik ꝓprij rō obiecti cha
ritatis in nūero diligibiliū ex charitate. Ad p̄mū Ad primū
g̃ dōm ꝙ rō veſtigij nō eſt rō diligēdi veſtigiū ſm eū

cui⁹ eſt veſtigiũ: ⁊ idẽ eſſet in rõne imaginis ſi nõ eẽt
capacitas btitudinis in ipſa qua deũ ꝑ btitudinem
Ad ſecũdũ capꝫ põt: ⁊ ꝑmanere in eternitate. Ad aliud dicen
dũ ꝙ de⁹ diligit oĩa q̃ ſunt eq̃liter: ⁊ vna charitate q̃
ad ipm: nõ tñ imprimit oĩbꝫ rõnẽ vnã diligibilitatꝭ
ſed ſunt multe ⁊ iõ quedã diligibilia ſunt ad vſum:
⁊ q̃dã ad btitudinẽ participãdã: ⁊ illa ſunt ꝓprie ob-
iecta charitatis. Alia autẽ diligunt̃ ex charitate ad
Ad tertiũ. aliud: ⁊ nõ hñt rõnẽ ꝓprij obiecti charitatis. Ad
aliud dõm ꝙ ipſe meret̃ q̃ ſic diligit tꝑalia: ſed iõ me
retur: q: non tꝑalia diligit vt in q̃bus reficiat̃ cha-
ritas ſua: ſed poti⁹ q: nõ diligẽdo ea diſpergit ꝓpt̃ il
lũ quẽ diligit: ⁊ hoc eſt qđ q̃dã dicũt alijs verbis in
eadẽ ſentẽtia ꝙ mĺta pñt diligi charitate eliciẽte mo-
tũ dilectõis: ſed nõ niſi q̃ttuor ꝑ rationẽ boni mouẽ
tis charitatẽ.

Arti. IIII. An inter q̃ttuor diligenda de ſcđo ⁊ q̃rto
D nulla ꝑcepta dãda erãt.

Einde querit̃ de hoc qđ dicit ibi [De ſecũdo ⁊
Arguit̃ p° q̃rto nulla ꝑcepta dãda erãt]. ſ. a. Hoc eñ
videt̃ falſum ꝑceptũ eñ ordinãs actũ alicui⁹
virtutis debet ipm vlr̃ ordinare: ſi ergo ꝑceptũ di-
lectiõis ordinat actũ dilectiõis vlr̃ ter eũ debet ordi-
nare: ergo debet dare ꝑceptũ de dilectõe ſui ⁊ corpo
2o ris. Itẽ nihil videt̃ eẽ qđ dicit in lr̃a ꝙ nemo odit
ſe vel carnẽ ſuã: q: multi odiũt vtrũq: vt videt̃: q: q̃
3o diligit iniquitatẽ odit aĩam ſuã. Itẽ poſito ꝙ verũ
ſit qđ dicit adhuc nõ eſt verũ niſi de naturali amore
⁊ ille nõ refert̃ ad numeꝝ diligẽdoꝝ ex charitate: er
go nõ debuit dari ĩ ꝑcepto vt diligerem⁹ nos ex cha
Solõ ritate. Solõ facile eſt reſpõdere ad hoc ꝑ añdicta.
Ad primũ. Ad primũ ergo dõm ꝙ ꝑceptũ aliter ordinat actũ
cũ dr̃: Diliges ꝓximũ tuũ ſicut teipm: q: in hoc iclu-
Ad ſecũdũ. ditur dilectio tui ⁊ dat̃ tibi principalitas. Ad ali
Ad tertiũ. ud dõm vt ſuꝑ in ꝑcedẽti di. Ad vltimũ dõm ꝙ nõ
intelligit̃ ꝙ nõ oportuit ſpãle ꝑceptũ dari õ ſentẽtia
ꝑcepto dilectiõis ꝓximi: ⁊ hoc iõ: q: natura iuuat in
grãm: q: ad idẽ inclinãt ambo. Cũ igit̃ ꝑceptũ ſit vin
culũ quoddã ligãs ꝑ obligationẽ nõ oꝑtuit ibi mul-
tiplicari vincula vbi nõ eſt neceſſe.

Si illo precepto cõtineatur dile ctio angelorum.

Oꝛit̃ aũt hic de angelis queſtio: vtrũ ad il-
lud ꝑceptũ dilectiõis ꝓximi etiã dilectio ꝑ-
tineat angeloꝝ. Nã ꝙ nullũ hoĩem excepit q̃
Luc. 17. ꝑcepit ꝓximũ diligere dñs in parabola ſemi
uiui relicti oſtẽdit: eũ dicẽs ꝓximũ q̃ erga il
lũ exiterit miſericors. Deinde ſubdit: vade
⁊ tu fac ſilr̃ ter. Vt eũ ꝓximũ intelligam⁹ cui
vel exhibẽdũ eſt officiũ miſericordie ſi indi-
get: vel exhibẽdũ eẽt ſi indigeret: nullũ ve-
ro exceptũ eẽ cui miſericordie negãdũ ſit of
ficiũ: q̃s nõ videat: cũ vſq: ad inimicos etiã
a porrectũ ſit dño dicẽte: Diligite inimicos ve
Luc. 9. ſtros ⁊ bñfacite his q̃ oderũt vos. Manife-
ſtũ ergo eſt oẽm hoĩem ꝓximũ eſſe reputan
dũ. Proximi võ nomẽ ad aliq̃d eſt: nec q̃ſq:
eſſe proxim⁹ niſi proximo põt. Vñ cõſequẽs
eſt ⁊ cui ꝑbẽdũ ⁊ a quo ꝑbẽdũ eſt officiũ mi

ſericordie recte ꝓximũ dici. Manifeſtũ eſt q̃
ꝑcepto dilectiõis ⁊ proximi etiã ſanctos an-
gelos cõtineri: a q̃bus tãta nobis miſericor-
die impẽdũt̃ officia. Ex quo ⁊ dñs proximũ
ſe noſtrũ dici voluit: vt ĩ parabola ſaucij oſtẽ b
dit ⁊ in propheta. Quaſi ꝓximũ ⁊ quaſi fra- Ps. 34.
trẽ noſtrũ ſic cõplacebã. Sed q: excellẽtior
ac ſupra noſtrã naturã eſt diuina ſubã: prece
ptũ dilectiõis dei a ꝓximi dilectõe diſtinctũ
eſt. Ideoq: licet nobis de⁹ oĩa impẽdat bene
ficia: nõ tñ noĩe proximi includit̃ in illo ꝑce-
pto: quẽ nõ ſicut nos diligere debemus: ſed
pluſq: nos toto corde ⁊ aĩa. Chriſtũ vero in-
quantũ homo eſt: ſicut nos diligere debem⁹
eiuſq: ſm hoĩem dilectio illo cõtinet̃ mãda-
to: quẽ etiã ſm hoĩem magis q̃ nos: ſed non
quãtũ deũ debem⁹ diligere: q: inquãtũ eſt
homo minor eſt deo.

Quibus modis dr̃ proxim⁹.

Hic notãdũ eſt ꝓximũ dici diuerſis modis:
ſcꝫ cõditiõe prime natiuitatis: ſpe cõuerſio-
nis propinquitate cognatõis: ratiõe benefi-
cij exhibitionis.

An angeli diligẽdi ſint ſupra nos. Arti. V.
E
Einde querit̃ de hoc qđ dicit ibi [Oꝛit̃ autẽ
D hic q̃ſtio de angelis ⁊c. [Videt̃ eñ ꝙ angeli Arguit̃ p°
diligẽdi ſint ſupra nos: q: chriſt⁹ diligẽdus
eſt ſupra nos q̃ paulominꝰ ab angelis minorat⁹ eſt:
ergo multomagis angeli. Itẽ ſancti ſunt ſuꝑ nos/ 2o
qđ ꝓbat̃ ꝑ act⁹: q: faciũt illumĩatiões purgationes
⁊ ꝑfectiões: ergo diligẽdi ſunt ſupra nos. Itẽ ĩ di 3o
ligendo cõformari debemus deo: ſed de⁹ magis bo-
nũ magis diligit: ergo ⁊ nos ſuꝑ nos bonũ mag' de-
bem⁹ diligere q̃ nos. Sed cõtra nõ ponit̃ in lr̃a Rõ in op-
niſi ꝙ diligam⁹ vt ꝓximũ: ergo nobis cõcedit̃ prin- poſitũ.
cipalitas dilectiõis: vt dicit Aug⁹: ergo nos poſſu-
mus diligere pluſq: eos. Solõ dõm meo iudicio Solõ
ꝙ nõ ſunt diligẽdi ſuꝑ nos: q: charitas ꝑficit natu-
rã: ⁊ iõ charitas cũ natura ſemꝑ plus mouet̃ diligẽ
do ꝓpriũ bonũ q̃ alteri⁹: vñ ſolus de⁹ diligend⁹ eſt
ſupra nos: q: ipſe ſupra nos eſt totũ bonũ noſtrum.
Ad primũ ergo dõm ꝙ ipſi ſunt ſupra nos: ita ꝙ Ad primũ.
li ſupra nos dicat gradũ ei⁹ qđ diligit̃: ⁊ nõ intẽſio-
nẽ actus dilectiõis: ſed nõ ſequit̃ ꝙ ꝓpter hoc diligẽ
di ſunt ſupra nos rõne que dicta eſt. Ad aliud eo- Ad ſecũdũ.
dẽ mõ dõm eſt. Ad aliud dõm ꝙ cõformamur q̃n Ad tertiũ
tũ poſſum⁹ ſeruato ordine nature/ quẽ de⁹ nob in-
ſeruit: ⁊ ſeruari vult: ⁊ hoc eſt qđ nobis magis bo-
nũ velim⁹ q̃ alij.

An mali diligendi ſint ex charitate: ⁊ an Arti. VI.
demones ⁊ dãnati. F

Einde querit̃ de hoc qđ dĩc ibi [Diligite ini-
D micos veſtros ⁊c.]. ſ. a. Ex hoc eñ videt̃ ꝙ Arguit̃ p°
mali ſint diligẽdi ex charitate qđ etiã videtur ꝙ ſic.
alia rõne. ſ. q: referunt̃ ꝑ imaginẽ ad btitudinis ca-
pacitatẽ nobiſcũ: ergo diligẽdi ſũt ſicut ⁊ nos. Itẽ 2o
Iſiđ. ⁊ Aug⁹ Mali ita diligẽdi ſunt vt coꝝ vitia nõ
diligant̃: ergo ſunt diligẽdi mali. Sꝫ tũc querit̃ q̃ſtiũcula

Arguit̃ ꝙ vtrū demones ⁊ dānati ſint diligēdi ex charitate: vi
ſic primo. det̃ ꝙ ſic: q̄ ſup̱ illud Leui. 19. Diliges ꝓximū tuū
dicit glo. ꝓximꝰ eſt nō ꝓximitate ſanguis: ſed ſocie-
tate rōnis. Cōſtat autē ꝙ ⁊ ipſi rōnales ſunt ſicut et
2o nos: ergo vt nos diligēdi. Itē in eis eſt imago dei
hec aūt eſt rō diligēdi nos ⁊ ꝓximū: ḡ diligēdi ſunt
In ꝯtrariū ex charitate. Sed cōtra eſt ꝙ deformati ſunt intā
ꝙ non. tū ꝙ beatitudinē nunq̄ȝ nobiſcū participabūt: ergo
nō ſunt diligēdi ad qđ nos diligimꝰ: ſed hoc eſt dili
gere ꝓximū ſicut nos: ergo nō diligēdi ſunt vt ꝓxi-
Solꝰ mus. Solꝰ dōm ꝙ mali diligēdi ſt̃ vt ꝓximi: nō
q̄ mali ſȝ ad bonū ad qđ ſunt poſſibiles: dānati aūt
Ad rōes ꝯ ⁊ demones nō. Ad primā aūt ⁊ ſecūdā rōnē dōm
q̄ſtiūculā. ꝙ nō ſufficit ſocietas rōnis vel imaginis niſi ſit ordi
nata ad percipiendū beatitudinē.

Arti. VII. An chriſtus inquantū homo ſit diligēdus
D ſupra nos.

Einde q̄rit̃ ð hoc qđ dīc ibi [Ex q̄ ⁊ dñs ꝓxi-
D mū nr̄m ſe dicere voluit ⁊c̄.] .ð.b. Et q̄rit̃ h̄
vtrū dñs noſter ieſus xp̄s inquātū homo ſit
Arguit̃ p̄o diligēdēs ſupra nos: ⁊ videt̃ ꝙ ſic q̄ caput diligen-
ꝙ ſic. duȝ eſt ſup̄ mēbꝝ: ipſe aūt inquātū homo eſt caput:
2o ergo ſupra nos diligēdꝰ. Itē ipſe eſt noſter redem
ptor: redēptor aūt eſt ſupra redēptos: ergo eſt ſupra
Rō in ꝯtrariū eos diligēdꝰ: ⁊ alia multa pñt induci. Sed cōtra
prima natura cū gratia plus afficit̃ circa bonū ꝓpriū: ergo
plus diligit illud: ergo nihil qđ nō eſt totū bonū eiꝰ
diligit pluſq̄ȝ ſe: xp̄s aūt inq̄ntū hō nō eſt totū bonū
2a eius: ergo nō diligit eū plus q̄ȝ ſe. Itē in lr̄a dī ꝓ-
ximꝰ: ergo diligēdꝰ ſicut nos: ergo cōcedit̃ nob p̄n-
Solꝰ cipalitas: ergo plus diligimꝰ nos q̄ȝ eū. Solutio
ad totū per dōm ꝙ prima eſt duplex: cū dī xp̄s inquātū hō ⁊c̄.
diſtinctōeȝ Ex quo li inquātū pōt dicere vnionē pſone: ⁊ ſic ſu-
pra nos eſt diligēdꝰ vel cōditionē nature: ⁊ h̄ dupli
citer. ſ. nature vt nō vnite: ⁊ tūc nec caput nec redem
ptor eſt: vel nature vt vnite ⁊ ſic caput ⁊ redēptor. p̄-
mo mō nō eſt diligēdꝰ ſup̄ nos: ſcđo aūt mō diligen
dus eſt ſupra nos. ⁊ ſic patet ſolutio ad totū.

De ordine diligendi quid pri-us quid poſterius.

DI. XXIX. de charitate q̄ntū ad diligēdi ordinem.

P Oſt predicta de ordi-
p ne charitatis agēdum eſt: q̄ dicit
ſpōſa: Introduxit me rex in cellaȝ
vinariā: ⁊ ordinauit in me charitatē. Videa
mus ergo ordinē quid prius quid poſterius
a eſſe debeat: peccat em̄ q̄ p̄ poſtere agit. Naȝ
ſcire q̄d facias ⁊ neſcire ordinē faciēdi: non
eſt ꝑfecte cognitiōis. Ordinis nāq̄ȝ ignoran
tia cōturbat meritoꝝ formā. Ordinē aūt di-
ligēdi Augꝰ inſinuat dicēs. Ipſe eſt qui or-
dinatā habet dilectōeȝ: ne aut diligat qđ nō
eſt diligendū: aut nō diligat qđ diligēdū eſt
aut eque diligat qđ minꝰ vel ampliꝰ diligen-
dū eſt: aut minꝰ vł ampliꝰ qđ eque diligēdū
eſt. Oīs pctōr inquātū pctōr eſt non eſt dili-
gendus: ⁊ oīs hō inquātū eſt hō diligēdꝰ eſt
b ꝓpter deū: deꝰ v̄o ꝓpter ſeip̄m: ⁊ deꝰ ꝓpter
c ſe oī hoī ampliꝰ diligēdꝰ eſt: ⁊ ampliꝰ quiſq̄ȝ
debet deū diligere q̄ȝ ſeip̄m. Itē ampliꝰ aliꝰ
homo diligendꝰ eſt q̄ȝ corpꝰ noſtrū: q̄ ꝓpter
deū oīa iſta diligēda ſunt: ⁊ pōt nobiſcū deo
hō ꝑfrui: qđ nō pōt corpꝰ noſtrū: q̄ corpus ꝑ
aīam viuit qua fruimur deo. Audiſti aliq̄ de
ordine charitatis vbi exp̄ſſum eſt nos ampli
us debere diligere deū q̄ȝ oēs hoīes vel noſ-
ipſos: ⁊ ampliꝰ aīam alicuiꝰ hoīs q̄ȝ corpꝰ no
ſtrū. In enumeratiōe etiā q̄ttuor diligendo
rū ſupiꝰ poſita priꝰ ponit̃ qđ ſupra nos eſt: ſe
cūdo qđ nos ſumꝰ: tertio quod iuxta nos eſt
quarto qđ infra nos eſt: vbi ordo diligēdi in-
ſinuari videt̃ ex rōne numeratōis. Nō eſt au
tē aptū vtrū oēs hoīes pariter diligere de-
beamus: ⁊ tantū quātū nos vel minꝰ.

Oſt p̄dicta de ordine charitatis agēdū eſt] A
P Hic incipit ps illa in q̄ agit de ordine cha-
ritatis. Et diuidit̃ in tres partes. In qua-
rū prima mgr̄ determinat de ordine chari-
tatis penes numeꝝ diligibiliū ſūptū quē ponit Au-
gu. In ſecūda tāgit ordinē ſumptū penes gradꝰ di-
ligibiliū poſitos ab Amb ibi [Quibꝫ obuiat illud p̄
ceptū leg: honora ⁊c̄. In tertia agit de gradibꝫ cha-
ritatis nō diligibilis ibi [Sciēdū q̄d eſt diuerſos eē
gradꝰ charitatis ⁊c̄.] In primo cōtinent̃ duo: in q̄-
rū primo tāgit ordinē: in ſecūdo circa ordinē mouet
queſtionē ibi [Unde ⁊ ſup̱ hoc mouet̃ ſepe q̄ſtio quā
ꝑplexā faciūt ſanctoꝝ verba.

An charitas habeat ordinē. Arti. I

Ncidit autē q̄ſtio duplex circa primū. ſ. vtrū
I charitas habeat ordinē ⁊ de ſufficiētia ordi-
nis ipſiꝰ. Ad primū obiicit̃ ſic: Charitas Arguit̃ p̄o
eſt affectꝰ ſimplicis: affectꝰ aūt nō eſt collatiuus rei
cū re: cū igit̃ oīs ordo ſit ſm collationē: nullus or-
do videt̃ eſſe ſm affectū: charitas aūt eſt in affectu: ḡ
nullus eſt ordo ſm charitatē. Itē dicit p̄hs ꝙ ſa- 2o
pientis eſt ordinare: ergo ordo potiꝰ ē ſapiētie q̄ȝ cha
ritatis. Itē in fide mł'ti articuli ſunt q̄ p̄ſupponūt 3o
ſibi alios: ſicut reſurrectio paſſionē / ⁊ paſſio incarna
tionē: ⁊ tñ ꝓpter hmōi ordinē nō dī fides ordīata in
credēdis: ḡ videt̃ ꝙ licet dilectio ꝓximi hoc mō p̄po-
nat ſibi dilectionē dei non ꝓpter hoc dicet̃ charitas
ordinata in diligēdis. Itē ex parte ꝓximi nō vide 4o
tur aliq̄s ordo eſſe in diligēdis: q̄ dicit Augꝰ ꝙ ni-
hil diligimꝰ in ꝓximo niſi rōnem imagīs: q̄. ſ. eſt ad
imaginē dei: hec aūt eſt eq̄liter in oībꝫ: ḡ oēs diligē-
di ſunt eq̄liter: nō ergo ſm gradꝰ alicuiꝰ ordīs. Itē 5o
videt̃ ſpālit̃ nō eſſe ordo ille quē tangit Amb. ſ. ꝙ pri
mo deū: ⁊ ſecūdo nos: tertio parētes: ⁊ q̄rto filios ⁊
frēs: q̄nto domeſticos: ſexto inimicos Charitas em̄
ꝑ ſe eſt amor boni: ḡ magis boni erit magis amor: ⁊
magni magnꝰ: ergo ſm ḡdū boni determinandꝰ eſt
ordo diligendoꝝ. ⁊ nō ſm ḡdū affinitatis vel cōſan
guinitatꝭ. Itē ſapiētie ſapit bonū: ḡ ſi charitas eſt 6o
ſapor ſapiētie: vt dicit Augꝰ magis bonū ſapit ei ma
gis ⁊ minꝰ bonū minꝰ: ḡ nō eſt ordo quē ponit Amb.
Itē Augꝰ Cōſūmata iuſticia eſt: vt potiora bona 7o
magis diligāt̃: ſȝ charitas hȝ vel facit iuſticiā cōſum
matā: ſi aliq̄ v̄tutū pt̄ facere iuſticiā ꝯſumatā cū ipſa
ſit forma virtutū: ḡ ipſa plꝰ diligit potiora bona nō
attēdēs ḡdū carnał ꝓpinq̄tatis. Itē charitas nr̄a 8o

cõfigurat nos increate charitati: ſed increata chari-
tas plus diligit magis bonũ: ⁊ nõ ſm gdũ carnalis
ꝓpinquitat[is]: ergo ⁊ nr̃a charitas erit penes ordinẽ
9o boni: ⁊ nõ penes ordinẽ ꝓpinqtatis. Itẽ charitas
facit nos cõformare volũtatẽ nr̃am volũtati diuine:
ſed diuina volũtas eſt plus magis boni: q2 maiorez
magis bono apponit affectũ: ergo ⁊ nr̃a debet ſic eẽ.
1o Itẽ gr̃a corrigit naturã in illo in quo eſt curua: ſic
ergo ex parte dilectiõis dei corrigit eã: vt id diligat
ſup̲ ſe qd̓ eſt ſup̲ ſe qd̓ aũ potuit: ita corrigit etiã ex p̲-
te dilectiõis ꝓximi: vt id diligat magis qd̓ eſt mag[is]
diligẽdũ: ergo nõ attẽdit grad⁹ ꝓpinqtatis carnal[is].
Rõ in op-
poſitũ. Sed cõtra dicit apl's ad Gal. 6. Dũ tp̄s habem⁹
operemur bonũ ad oẽs: maxime aũt ad domeſticos fi
dei: ergo aliq̃ his ſunt p̄ponẽdi ſm grad⁹ quo cõiun-
guntur nobis. Itẽ h̓ dicũt ſancti in lr̃a Aug⁹ hie-
Solo. ron. ⁊ Amb. Sol'o dõm ꝙ in iſta q̃ſtiõe pl'es ſunt
diuerſoꝝ opiniões. Quidã em̃ cõcedũt ꝙ charitas
p̲ ſe nõ hꝫ ordinẽ niſi penes rõnẽ boni ſumptã: ⁊ ꝙ g̃-
dus cõiũctiõis quos tãgit Amb. poti⁹ ſint de ordi-
ne diligẽtis q̃ꝫ dilectiõis: ⁊ hñt ꝓ ſe rões inductas ⁊
alias quaſdã. ſ. ꝙ hmõi grad⁹ euacuabunt: q2 ĩ pa-
tria diligem⁹ maius bonũ / exceptis nobiſipſis: ⁊ iõ
cũ charitas maneat ĩ p̄ria dicũt ꝙ hmõi grad⁹ nõ p̲
ſe ſunt charitatis. Ad id qd̓ dicit Amb. ⁊ alij ſancti
q̃ inducunt in lr̃a: reſpõdẽt ꝙ hoc intelligit alijs pa-
ribus: q2 tũc natura cõcordat cũ gr̃a: ſi aũt imparitas
ſit in gr̃a dicũt ꝙ charitas magis ſequit ordinẽ gr̃e
q̃ꝫ nature Sed q2 triplex eſt ordo. ſ. nature tm̃ ⁊ gr̃e
tm̃ ⁊ gr̃e in natura. nature tm̃ ordo eſt vt ſe principa
liter diligat ⁊ alia pl⁹ ⁊ pl⁹ ſm ꝙ pl⁹ ⁊ plus cõiũgũ
tur: ⁊ h̓ ordo curu⁹ eſt ⁊ indigẽs correctiõe. Gr̃e tm̃
ordo eſt vt diligat deũ ſup̲ oĩa ⁊ alia plus ⁊ plus ſm
ꝙ relucet in eis de⁹: ⁊ hic ordo erit in p̄ria p̄ter h̓ ſolũ
ꝙ bonũ ꝓpriũ plus diliget q̃ꝫ bonũ alterius. vñ ibi
plus diliget de⁹: deinde nos ⁊ poſtea plus q̃ melior
eſt ⁊ quẽ de⁹ diligit. Terti⁹ ordo eſt gratie in natu-
ra ⁊ h̓ corrigit naturã in eo ĩ quo curua eſt ⁊ ſuſtinet
eã in naturalibus. Curua aũt eſt ꝙ nõ plus q̃ꝫ ſe dili-
git deũ: ⁊ iõ illud eleuat: ꝙ aũt plus ſe q̃ꝫ aliũ ⁊ con
iũctũ cõſanguinitate pluſq̃ꝫ nõ cõiũctũ: hoc de⁹ vult
nos velle: q2 hoc plãtauit in nr̃a natura: ⁊ iõ hoc nõ
Ad primũ. corrigit gr̃a: ſed p̲mittit ſecũ nature motũ. Hãc igi
tur opinionẽ ſuſtinẽdo dõm ad p̄mũ / ꝙ charitas eſt
in affectu ſm ordinez ad intellectũ. ſ. ꝙ eſt ex intelle-
ctu: ⁊ iõ põt hr̃e ex parte illa ordinẽ: licet nõ in ſe: ſed
Ad ſecũdũ. ꝙ tm̃ in ſe cõſiderat. Ad aliud dõm ꝙ ſapiẽtie eſt
ordo hoc mõ quo ordinãs ponit rõnẽ ordinis in or-
dinatis: ſed charitas ordinata eſt magiſq̃ꝫ ordinet /
vñ ip̄a eſt ordinatoꝝ ſm g̃dũ ordĩs: ⁊ hoc hꝫ ipſa ſm
ꝙ eſt in ſubiecto qd̓ eſt affect⁹ p̲ intellectũ ſapiẽtie or-
Ad tertiũ dinãtis. Ad aliud dõm ꝙ nõ eſt ſil'e de fide: q2 fi-
des nõ vnit articulis rõe ei⁹ in quo differũt articu-
li: ſed poti⁹ rõne prime v̓itatis q̃ eſt in oĩbus eis: ſed
charitas eſt maioris affect⁹ ⁊ minoris ſm dĩam g̃-
Ad quartũ duũ. Ad aliud dõm ꝙ finalit in ꝓximo nihil dili-
gitur niſi rõ imagĩs relata ad deũ p̄ oĩbus dilectũ: ſed
materialit nõ: q2 gradus dñs eſt materia amoris
ſm ꝙ charitas eſt in natura / ⁊ cũ natura diligentis
Ad quintũ nõ euacuãs eã. Ad aliud argumẽtũ dõm qd̓ ꝓce-
dit de ordine charitatis in ſe: ⁊ nõ ſm ꝙ eſt mouens
Ad ſextũ cõiunctũ cũ natura diligẽtis. Ad aliud dõm ꝙ oĩs
ſapor quẽ h̓ poſſum⁹ hr̃e cõtẽp̲at nature: ⁊ iõ nõ tm̃
bonũ erit rõ mouẽs dilectionẽ: ſed bonũ ad naturã
aliq̃ ordinatiõe cõiũctõis. Ad aliud dõm ꝙ illa au Ad 7m
ctoritas ꝓcedit de potioribus bonis ⁊ alijs paribus ⁊ nõ
ſimpl'r. Ad aliud dõm ꝙ cõformam⁹ volũtatẽ no- Ad octauũ
ſtrã volũtati diuine in hoc ꝙ de⁹ vult nos hoc velle: ⁊ nonũ.
hec em̃ eſt cõformitas ſufficiẽs in via vt ꝓbatũ eſt in
p̄io lib. di. vl. Per h̓ aũt p̲ꝫ ſol'o ad ſequẽs. Ad vl Ad decimũ
timũ dõm ꝙ corrigit eã in quo ẽ curua: ⁊ hoc tm̃ eſt
in dilectiõe dei: q2 iuſtũ eſt ꝙ ille plus q̃ꝫ nos diliga
tur q̃ eſt totũ bonũ qd̓ eſt rõ dilectõis oĩm diligẽdoꝝ
ſed ſic nõ eſt in alijs: iõ nõ eſt neceſſe ꝙ illa parte na-
tura corrigat.

Que ẽ ſufficiẽtia ordinũ iſtorũ ĩ charitate. Arti. II.

B

Ecũdo querit de ſufficiẽtia ordinũ iſtoꝝ ⁊ vt
meli⁹ intelligat ponat vterq̃ꝫ ordo. Eſt igit
ordo Augu. iſte ꝙ de⁹ primo ⁊ ꝓpter ſe ⁊ ſup̲
oĩa diligẽd⁹ eſt: ſecũdo noſipſi: tertio ꝓxim⁹ q̃ iuxta
nos eſt ſicut noſipſi: q̃rto corp⁹ noſtrũ qd̓ ſub nob eſt
min⁹ q̃ꝫ aĩa ꝓximi. Amb. autẽ ꝙ primo de⁹ / ſecũdo
nos / tertio parẽtes / q̃rto filij ⁊ frẽs / quĩto domeſti-
ci / ſexto inimici. Videt aũt prim⁹ ordo ĩſufficiẽs: q̃a Arguit p̄o
aĩa ꝓximi poſtponit aĩe nr̃e / tũc videt ꝙ etiã corp⁹
ꝓximi dꝫ poſtponi corpori nr̃o: ⁊ hoc nõ dicit Aug⁹
q2 tm̃ inter q̃ttuor ponit ordinẽ. Itẽ videt ex p̲te 2o
dei inſufficiẽs: q2 multa ſunt bñficia dei / quoꝝ vnũ
magis cõiũgit nobis deũ q̃ꝫ aliud vt redẽptio mag[is]
q̃ꝫ creatio vt dic btũs Bern. Multũ difficultatis aſ
ſumpſit / vt te multe dilectõis debitorem cõſtitueret
ãmoneretq̃ꝫ gratiarũ actiõis difficultas redẽptiõis
quẽ min⁹ deuotũ fecerat creatiõis facilitas: ergo vi
det penes hmõi eẽ ordo q̃ ſunt creator / redẽptor / glo
rificator ⁊ gubernator ⁊ hmõi: ⁊ hunc ordinẽ neuter
tãgit. Itẽ videt Amb. diminut⁹: inter domeſticuz 3o
em̃ ⁊ inimicũ ſunt multi grad⁹. ſ. affinis / conciuis ⁊
cõpaternalis ⁊ hmõi: ⁊ ipſe nõ ponit illos. Itẽ int 4o
filios ⁊ fratres ⁊ domeſticũ ſunt multi g̃dus cõſan
guinitatis quos ipſe dimittit: ergo eſt diminutus.
Itẽ vxor diligẽda eſt ſicut p̄cipit apl's ad Eph. 4. 5o
Viri diligite vxores veſtras: ⁊ tm̃ ipſe non ponit eã.
Itẽ ml'te ſunt ſocietates hoĩm / vt dñs / ſeru⁹ / ma 6o
giſter / diſcipulus / p̄lat⁹ ⁊ ſubdit⁹ ⁊ hmõi: quoꝝ hic
nihil tangit: ergo videt eſſe inſufficiẽs. P̄ ip̄e Am- 7o
bro. videt p̲uertere ordinẽ: q2 dic ꝙ domeſtici boni q̃
ſunt q̃nto loco malis filijs ſunt p̄ferẽdi q̃ ſunt quar-
to loco. Itẽ videt ꝙ id qd̓ eſt quarto loco p̄ferendũ 8o
ſit ei qd̓ tertio loco ẽ poſitũ: q2 dicit apl's. 2. Coꝝ. 12.
nõ debẽt filij parentibus theſaurizare: ſed parẽtes fi-
lijs: ẽ p̄ferẽdi ſunt filij parentibus: cũ tm̃ filij ponãtur Solo
q̃rto loco ⁊ parẽtes tertio. Sol'o dõm vt mihi v[idetur] ad p̄ncipa-
ꝙ ordo quẽ ponit Aug⁹ accipit ſm gñales dĩas di- le ⁊ ad p̄m
ligibilis: illi aũt ſunt vt ſupra dictũ eſt qd̓ ſupra nos 2m ⁊ 3m
eſt ⁊ qd̓ nos ⁊ qd̓ eſt iuxta nos ⁊ qd̓ eſt ſub nobis re-
latũ ad btĩtudinẽ ex cõſortio aĩe rõnalis / nec p̄nt in-
telligi plures cõiũctiões: q2 dextrũ ⁊ ſiniſtrũ nõ di-
cunt niſi id qd̓ eſt iuxta: ⁊ ſil'iter ante ⁊ retro: ergo re
manet tm̃ qd̓ ſup̄ ⁊ infra ⁊ qd̓ noſipſi ⁊ qd̓ iuxta nos
eſt: qualiter aũt id qd̓ eſt iuxta cõp̄hendit angelos ⁊
alia quedã prius dictũ eſt. Ordo aũt quẽ tãgit Au-
gu. ſm pri⁹ ⁊ poſteri⁹ ſic intelligit: q2 em̃ charitas
eſt vna virt⁹ neceſſe eſt ꝙ habeat vnã rõnẽ boni mo
uentem: ⁊ quod habet illud bonum vel etiã habebit
ſic erit primũ ⁊ p̲ ſe ⁊ ſup̲ oĩa dilectũ hoc eſt deus qui
primo loco ponit ⁊ alia diligũt in deo ⁊ ad deũ: vt
dic in p̄cedẽti di. mgr̃ In deo ſi ſunt ĩ deo vt amici q̃

amicicias agūt .i.bona opa q̄ ſola dicunť facere amicos. Ad deū aūt ſi nō ſunt in deo: vt amici agētes inimicicias.i.pctm̄: ⁊ inter illa intercidit etiā ordo: cū em̄ dicit: Diliges ꝓximū tuū ſicut teipm̄: li ſic̄ duo dicit.ſ.ordinē ⁊ rōnē diligēdi ꝓximū. Ordinē qꝛ nemo diligit aliū ſicut ſe niſi ſupponať primo ꝙ ſe diligat: ergo ſe primo ⁊ aliū cōſequēť: ecce ordo: rōnē autē tāgit Augꝰ: qꝛ ſic exponit.i.ad qđ teipm̄ .ſ. in deo vel ad deū: nō eſt autē vna relatio ad deū corporis ⁊ aīe in nobis: ⁊ iō fit in duplex gradꝰ: ſed non in primo: qꝛ totꝰ eſt iuxta nos ⁊ in corpe ⁊ in aīa. ⁊ ſic pꝫ ſol'o ad primū: ⁊ rō ordis quē ponit Augꝰ. Ex parte aūt dei nō pōt eſſe ordo: qꝛ oīs ordo eſt inť diuerſa: ⁊ iō ordo dilectiōis ſupponit diuerſitatē diligibiliū Unde licet multis rōnibus deū diligamꝰ tn̄ eſt idē qđ diligimꝰ et iō nō eſt ibi ordo. ⁊ ꝑ hoc pꝫ ſol'o ad ſecūdū. Ordo aūt Amb. aliter accipiť: qꝛ ille eſt charitatis non ſimpl'r: ſed in natnra noſtra: ⁊ iō admittit inclinationē nature/aut igiť tm̄ ſm rōnē charitatis aut ſm rōnē nature magis. Si primo mō tūc eſt primus gradꝰ q̄ totꝰ eſt in rōne optimi ſumptꝰ: vt diligere deū ꝑ ſe ⁊ ſuꝑ oīa: ſi aūt eſt ſm rōnē nature/aut dicit ſolā nature cōformitatē/aut vinculū ſocietatis ſuꝑadditū. Si primo mō tūc eſt vltimꝰ gradꝰ/vt diligere inimicos cū qb' nihil cōe habemꝰ niſi naturā. ſi aūt eſt ex vinculo ſocietatis/aut illa ſocietas eſt ex cōuictu/aut ex ꝓpagine. ſi ex cōuictu tūc intelligiť q̄n tus q̄ eſt domeſticꝰ: ⁊ nō intelligiť tm̄ de domo materiali: ſed de eccl'ia q̄ viuūt in cōformi vita: ſicut dic̄ ps̄.24. Jn domo dei ambulauimꝰ cū cōſenſu. ſi aūt eſt ex ꝓpagine/aut ſm lineā deſcēdēdi/aut aſcēdēdi/aut ſm id qđ deſcēdit/vel a quo eſt deſcēſus. ſi ſm id qđ deſcēdit ſic eſt ſecūdꝰ gradꝰ q̄ eſt qđ nos ſumꝰ vel ſm lineā aſcēſus: ⁊ ſic eſt tertiꝰ/q̄ eſt diligere parentes: ſi ſm lineā deſcēſus/ſiue directe ſit a nobis/ſiue ex eo ꝙ ambo deſcendimꝰ ab vno nō facit niſi vnum gn̄alem gradū q̄ eſt quartꝰ vt filij ⁊ parētes fratres

Ad quartū ⁊ hmōi. Ad id aūt qđ cōtra obijciť dōm meo iudicio ꝙ oēs illi gradꝰ cōtinenť ſub domeſtico domꝰ ſpiritualis ⁊ nō dicūt niſi differētes modos cōuerſan-

Ad quintū di ī domo dei que eſt eccl'ia. Ad aliud dōm ꝙ vxor inquātū vxor cōiūcta eſt idē corpꝰ: vt dicť Gen̄.2. Erūt duo in carne vna: ⁊ iō intelligiť quo ad corpꝰ in dilectione noſtri quo ad id qđ ſub nobis eſt: ⁊ quo

Ad ſextū. ad aīam in dilectiōe dei. Ad aliud dōm ꝙ ille ſocietates ſunt ſpāles ⁊ dicūt diuerſos modos domeſtici. Sūt tn̄ q̄ rōnes illas cōcedūt dicētes ꝙ aliť nō tāgit h ordinē niſi ad quē inclinat natura: vxor autē cōiungiť ꝑ modū ſacri: ⁊ alie cōiūctiōes ſunt ꝑ modū bn̄ficij vel gratie: ſed h nihil eſt: qꝛ dī in l'ra ꝙ parentes ſpūales in parētib' intelliguntť: ⁊ hoc pꝫ eſſe falſum: qꝛ natura nō inclinat ad diligēdū vxorē vel

Ad 7m. dn̄m: ſed inclinat ad diligēdū inimicū. Ad aliđ dicēdū ꝙ nō ꝑuertiť ordo: qꝛ iſte ordo ītelligiť alijs paribꝫ: ſed imparib' circūſtātijs bn̄ pt q̄ntū ī aliquo caſu fieri priꝰ tertio vel q̄rto: ⁊ h infra determinabiť.

Ad octauū Ad aliud dōm ꝙ parētib' deficit q̄n accreſcit filijs ⁊ iō parētes magis ſunt deſtituti: ⁊ iō ſi indigēt p̄ferēdi ſunt filijs ſi nō pōt vtriſqꝫ ſubueniri.

Ad ꝓbatōꝫ ex apl'o. Ad dictū apl'i dōm ꝙ theſaurizare nō dic̄ ſupplemētū indigētie: ſed potiꝰ abūdātie: ſed in illa magis tenemur filijs q̄ intrāt q̄ꝫ parētib' q̄ ſunt in exeūdo.

Arti. III. An ordies iſti poſſint variari an ſint nc̄c̄tat'

E Einde queriť de hoc qđ dicit ibi [Peccāt em̄

D q̄ p̄poſtere ⁊c̄.].s̄.a. Ex hoc em̄ videť ꝙ ordo iſte ſit neceſſitatis ⁊ hoc non videtur: ponatur em̄ ꝙ

Arguiť p̄o p̄ri faciā q̄cq̄d debeā: tunc in nullo ero reꝰ ꝯ ipm̄. Cū aūt hoc nō ſit finitū qđ ei facio poſſum alij facere plꝰ ergo diligēdo eū q̄ domeſticꝰ eſt pluſq̄ꝫ p̄rem ago p̄repoſtere: ⁊ tn̄ nō pecco.

2o Itē aliq̄s eſt in religiōe ⁊ videt p̄rem neceſſe habētē: ⁊ nō pōt ſubuenire niſi exeat de religiōe ad lucra faciēda/aut ergo iſte tenetur apoſtatare aut nō. ſi ſic tūc cū apoſtaſia ſit ſcādalū et cōtra obediētiā/tūc iſte teneť ad pctm̄: ſi non ergo in aliquo caſu pōt p̄poſtere agere ſ. p̄ponere dilectiōeꝫ ſue cōgregatiōis p̄ri carnali ⁊ nō peccabit.

3o Itē ponamus aliquē eſſe in ſeculo ⁊ hr̄e p̄rem indigētē/⁊ ſe ꝑiculoſe in ſeculo cōuerſari cū continuo metu caſus. cōſtat ꝙ ille magis ſibi q̄ꝫ patri teneť ꝓuidere: g̊ debet relinq̄re patrē indigētē ⁊ fugere ad locū ſecuritatis.

4o Itē hoc videť ꝑ filios zebedei/q̄ vocati a dn̄o relicto p̄re ſecuti ſunt dn̄m: cū tn̄ pater fuerit pauper ⁊ ſenex: ⁊ etiā nihil legiť de ꝑiculoſa cōuerſatiōe eorū. ergo videť ꝙ ordines illi p̄nt variari: ergo nō ſūt ordines neceſſitatis.

Sol'o Sol'o ſine preiudicio dico ꝙ ſuppoſita cauſa ſufficiētis ordinis ordo eſt neceſſitatis ita ꝙ ſine ipſo incidit pctm̄. cām ordinis dico indigentiā ex parte vna.ſ. parētū vel filioꝝ vel aliorū et ſecuritatē ex parte ſua ⁊ poſſibilitatē ad ſubuētionē ex reb' fortune vel artificio.

Ad primū. Ad primuꝫ g̊ dōm ꝙ nūq̄ꝫ facio p̄ri qđ d̄beo niſi ego īpēdā ei plꝰ affectꝰ q̄ꝫ alij ceteris parib': qꝛ ſi p̄r eſt malus ⁊ aliꝰ bonꝰ affectus nature manet q̄dē circa p̄rem: ⁊ g̊re effectꝰ qui fortior eſt tēdit in aliū: ⁊ in hoc non pecco ⁊ in effectu ſi ſatiſfactio p̄ri nō culpor ſi alij ex gratia facio pluſq̄ꝫ p̄ri: qꝛ hoc nō corrūpit ordinē cū ceteris parib' de affectu ſemꝑ plꝰ ſit in p̄rem ⁊ de effectu q̄ntū oportet.

Ad ſecūdū. Ad aliud dōm ꝙ q̄ eſt in religiōe meo iudicio in religione manere dꝫ: ⁊ ſi pōt hr̄e licētiā in ipſa manēs ꝑ artificiū ſuū dꝫ ſubuenire indigēti p̄ri ſi al's hr̄e vel mēdicare nō pōt: ſed exire nō teneť ꝓpter ꝑiculū ꝓpe cōuerſatōis.

Ad tertiū Ad illud qđ obijciť de eo q̄ eſt in ſeculo bn̄ cōcedo ꝙ ſi ſecurꝰ eſt in ſeculo nō teneť intrare religionē: ſꝫ ſubuenire p̄ri indigēti: ſi aūt ꝓbabiliter timet lapſum vel forte lapſus eſt tūc magis teneť ꝓuidere ſibi ⁊ pōt relinq̄re p̄rem.

Ad quartū Ad aliud qđ obijcitur de filijs zebedei iacobo ⁊ iohe dōm ꝙ forte al's habuit vn̄ viueret: vel ſciuerūt ꝙ vocās eos ei meliꝰ q̄ꝫ ipi ꝓuidere poſſet: ſic autē nō eſt de alijs q̄ nō ſunt deꝰ quos ſeq̄mur ad religionē nos vocātes.

Arti. IIII. An charitas habeat oculū ad aliquā remunerationē.

D Einde q̄riť de h qđ dicit [Deꝰ diligēdꝰ ē ꝓpť

D ſeipm̄ ⁊c̄.].s̄.b. Ex hoc videť ꝙ charitas nō

Arguiť p̄o ꝙ non. p̄t hr̄e oculū ad aliquā remuneratōꝫ: ⁊ h videtur etiā alia rōne: qꝛ dic̄ Tulliꝰ ꝙ v̄a amicicia licet cōiūctā ſibi habeat plurimā vtilitatē ⁊ delectationē tn̄ ipſa nec fundať ſuꝑ vtile nec ſuꝑ delectabile: cum igiť charitas dei verā dicat amiciciā. videť ꝙ nō intueť nature vtilitatē: g̊ nec p̄miū nec remuneratiōeꝫ.

2o Itē Ari. Amici diligēdi ſt: ⁊ ſi nihil nob debeat fieri: ergo multo magis deus.

3o Itē Auguſti. licet deo ſine premio non poſſet ſeruire tamen ſine intuitu p̄mij ſeruiendū eſt: cum igitur hoc ſit charitatis charitas non intueť p̄miū.

4o Item mercenarius vituꝑať Joh.10. Cū igiť mercenariꝰ habeat oculū ad p̄miū

5o vī ꝙ charitas n̄ ē mercēaria. Itē ꝑfecta charitas foras mittit timorē: qꝛ ſuil' ē g̊ ⁊ ſpē mercedis: qꝛ h eſt ſeruile ⁊ nō liberaliter obſequēs.

Jn oppoſitū arguiť primo ꝙ ſic Sed cōtra Luc. 15. Quāti mercēarij ī domo p̄ris mei abūdāt panib'

⁊ cõſtat ꝙ loquit̃ de domo eternitat̃:ğ illi q̃ ex cha-
ritate ſeruiũt q̃ ſoli domũ inhitãt mercẽnarij pñt eẽ.
2º Itẽ iob.7. Sicut mercẽnarij dies eiꝰ Itẽ ad abraã
3º ꝑfectũ ĩ charitate dixit deꝰ Gen.15. Ego ero merces
4º tua magna nimis. Itẽ aplꝰs Heb.10. Patia vo-
bis neceſſaria eſt vt volũtatẽ dei faciẽtes reporteris
5º repromiſſiões:ğ mercedẽ poſſumꝰ expectare. Item
ibidẽ: Nolite itaq; amittere cõfidentiã veſtrã q̃ ma-
6º gnã habet remuneratione. Itẽ aplꝰs deſe: Scio
cui credidi ⁊ certus ſum. ⁊ ſubinfert/ de reliquo re-
poſita eſt mihi corona iuſticie quã reddet mihi dñs
7º in illũ diẽ iuſtꝰ iudex. Itẽ charitas generat̃ ex ſpe:
⁊ ſpes ſemꝑ eſt mercedis:q² ipa eſt expectatio btĩtu
Solo. dinis ex meritis. Solo ad hoc dõm ꝙ eſt merces
ad obiecta q̃ nihil aliud eſt q̃ȝ deus ⁊ ea q̃ deũ cõiungũt nobis
ꝓ vtraq; ⁊ intuitũ illiꝰ mercedis nõ excludit charitas/ lȝ non
pte. reſpiciat eã vt merces eſt/ ſed vt dilectũ ad ꝑfruẽdũ
Et eſt merces tꝑalis ⁊ illã excludit charitas: q² li-
cet accipiat ſuſtẽtationẽ a tẽꝑalib: tñ nõ obſequit̃ ꝓ
illis/ ⁊ de illa loquunt̃ rões ⁊ auctates p̃mo indu
cte. de p̃ma aũt auctates ⁊ rões ꝯñr inducte. Et ꝑ
hoc patet ſolutio ad oĩa obiecta ꝓ vtraq; pte. Et q²
charitas nõ reſpicit mercedẽ eternã vt merces eſt/ ſȝ
vt amatũ ad fruendũ: iõ dicit Bern. ꝙ nõ eſt cõfiten
dũ dño q² tibi bonꝰ ſicut dicit̃ de malis: Cõfitebit̃
tibi cũ bñ feceris ei: ſȝ qm̃ bonꝰ abſolute ſicut leuite fe
cerũt qui nullã ꝑtem terrenã acceperũt inter filios
iſrael eo ꝙ dñs eſſet pars hereditatis eorũ. de alijs
aũt qui oculos habẽt ad tꝑalia verificat̃ illud de ſer
uiliter ſeruienti pplo dictũ Gen.33. Tantũmõ ocu-
lus iacob in terra frumenti vini ⁊ olei.

Arti. v
E

An aliquis ex charitate tãtũ diligat xp̃m quantũ deũ vel ſeipſum. Et vtrũ tantũ põt diligi beatitudo creata ſicuti deꝰ. Et an plꝰ poſſumꝰ diligere deũ q̃ȝ noſmetip̃os: vl̃ tantũ vt noſmetipſos.

Einde querit̃ de hoc qd̃ dĩc ibi [Ampliꝰ q̃ſq;
Arg. p̃mo D deũ debet diligere q̃ȝ ſeip̃m. ꝫ.c. Videt̃ eñ
poſſibile ꝙ aliq̃s ex charitate tantũ diligat ꝓ
ximũ quantũ deũ vel ſeip̃m. Quãtũ deũ/ gratia eiꝰ
nõ deſtruit ſed ꝑficit naturã: cũ igit̃ natura añ gra-
tiã plꝰ diligat deũ q̃ȝ ſe videt̃ etiã poſt gratiã faciet
2º idem. Itẽ natura diligit ſe ⁊ diligit deũ. ſi igit̃ ine-
qualib eq̃lia addã:ğ q̃ relinquunt̃ ineq̃lia erunt ſic̃
priꝰ:ğ addita gr̃a natura adhuc plꝰ diligit ſe q̃ȝ deũ
3º Itẽ finita eſt charitas q̃ diligimꝰ deũ/ ⁊ finitꝰ eſt
actꝰ eius: ſil̃r finitꝰ eſt actꝰ quo diligimꝰ nos ⁊ ꝓxi-
mũ: ſtet igit̃ actꝰ dilectiõis dei ⁊ intendat̃ actꝰ dile
ctiõis ꝓximi poteſt tantũ intẽdi ꝙ equaliter vel ex-
creſcet ſuꝑ illũ/ ⁊ tñ ſemꝑ erit charitatis actꝰ:ğ poſſi
bile eſt ex charitate plꝰ diligere ꝓximũ vel ſe q̃ȝ deũ.
4º Itẽ in ꝓximo nõ diligit̃ niſi deꝰ:ğ eq̃lit̃ deꝰ ĩ ſe ⁊ ĩ
ꝓximo: cũ igit̃ hoc ſit diligere ꝓximũ tm̃ diligi põt ꝓ
ximꝰ ſicut deꝰ. Itẽ Aug. Inuiſa poſſumꝰ diligere
nõ incognita:ğ cuiꝰ maior eſt cognitio maior eſt di-
lectio/ ſȝ ꝓximũ ⁊ nos meliꝰ cognoſcimꝰ:ğ mag̃ di-
6º ligimꝰ. Itẽ habitꝰ eq̃lit̃ ſe hȝ ad vnũ/ ſicut ad aliud
q² in dormiẽte ẽ eq̃le vtrũq;: ğ etiã eq̃lit̃ ꝓgredit̃ in
In oppoſitũ ero p̃ma vtrũq; actũ. Sȝ ꝯ/ ſi eq̃lit̃ põt eligere vnũ ſicut aliũ
tũc nullꝰ eſt ordo. Itẽ charitas eſt eſtimatrix bono
2ª rũ:ğ infinitũ bonũ ſine ꝓportiõe diligit plꝰ q̃ȝ finitũ
deꝰ aũt ẽ infinitũ bonũ:ğ ſine ꝓportiõe diligit deum
3ª pluſq̃ȝ ꝓximũ. Itẽ deꝰ diligit̃ ſuꝑ oĩa:ğ ſꝑ ⁊ ſuꝑ ſe ⁊
ſuꝑ ꝓximũ. Vlteriꝰ q̃rit̃ ſi tantũ põt diligi btĩtudo q̃ſtiũc̃la 2ª.
creata ſicut deꝰ: videt̃ eñ ꝙ ſic: q̃ntũ eñ iſte diligit
deũ tãtũ diligit ꝑfrui deo/ ⁊ q̃ntũ diligit ꝑfrui deo
tantũ diligit btĩtudinẽ q̃ fruit̃: hec aũt eſt creata btĩ
tudo:ğ q̃ntũ diligit deũ tantũ diligit aliquã creatu-
rã. Vlteriꝰ q̃rit̃ vtrũ plꝰ poſſumꝰ diligere ꝓximũ q̃ſtiũc̃la 3ª.
q̃ȝ noſip̃os vel tantũ/ videt̃ ꝙ ſic: q² rõ boni eſt rõ di Arg. ꝙ ſic.
lectiõis:ğ vbi mag̃ bonũ maior erit dilectio/ ſȝ ĩ ꝓ-
ximo freq̃nt̃ eſt maius bonũ:ğ maior dilectio ꝓximi
q̃ȝ nr̃i. Itẽ vna rõ dilectiõis eſt nr̃i ⁊ ꝓximi. ſ. in dõ 2º
vel ad deũ:ğ ſi ꝓximꝰ magis eſt in deo q̃ȝ nos videt̃
ꝙ ꝓximũ mag̃ diligamꝰ q̃ȝ nos. Itẽ ꝟtute locutio 3º
nis nõ vr̃ importari ordo inter nos ⁊ ꝓximũ: q² dr̃/
diliges ꝓximũ tuũ ſicut teip̃m:ğ videt̃ ꝙ tantũ dili
gere debemꝰ ꝓximũ ſicut noſip̃os. Sȝ cõtra h̃ ẽ qd̃
dicit Augꝰ/ ⁊ habitũ eſt ſupra diſtin. xxvij. ꝙ nobis
dat̃ principalitas dilectõis cũ dr̃/ diliges ꝓximũ tu
um ſicut teip̃m. Solo dõm ꝙ impoſſibile eſt aliq̃d Solo.
ex charitate tãtũ diligere ſic̃ deũ ſicut bñ ꝓbãt rões
ad h̃ inducte. Sȝ tñ notãdũ cũ dr̃ deꝰ infinite diligi
plus q̃ȝ ꝓximꝰ nõ ponit̃ infinitũ actu: ſȝ ſic intelligi
tur ꝙ nũq̃ȝ tãtũ diligit̃ ꝓximꝰ q̃n ſine cõꝑatõe plus
debeat diligi deꝰ: ⁊ hoc iõ eſt: q² nulla rõ ẽ quare ex
charitate diligamꝰ aliq̃d niſi deꝰ ſolꝰ ſit:ğ ip̃e ſꝑ re-
manet ꝑſe dilectꝰ ⁊ magis dilectꝰ q̃ȝ aliq̃d qd̃ ꝓpter
ip̃m diligimꝰ. Dõm igit̃ ad primũ ꝙ nõ poſſe dili- Ad primũ
gere deũ ſupra ſe/ ſi tñ hoc eſt verũ (vt q̃dã dicũt) non
eſt nature poſſe/ ſȝ potiꝰ impotẽtia illa: ⁊ iõ illã ĩꝑfe
ctionẽ emẽdat gr̃a aduenies/ ſȝ reſpectu ꝓximi nõ ẽ
impotẽtia: q² nõ ẽ ꝯ ordinẽ rectũ ĩ q̃ ꝓpriũ bonũ alte-
riꝰ bono ꝑponit̃. Ad aliõ dõm ꝙ hoc verũ eſt vbi Ad 2m
additio vtrobiq; ẽ eq̃lit̃/ ⁊ eq̃lit̃ ſe habẽt ad additũ il
la q̃b fit additio. Sȝ hoc nõ eſt verũ: q² cũ dr̃/ natu-
ra diligit deũ eſt impotẽtia in dilectiõe. Cũ aũt dr̃/
diligit ſe eſt poſſe in ip̃a: ⁊ iõ gr̃a aduenies excludit
impotẽtiã ⁊ nõ deſtruit id qd̃ fuit potẽtie. Ad aliõ Ad 3m
dõm ꝙ finitꝰ eſt actꝰ charitatis in ſe q̃ diligit̃ deus
ſȝ bñ iꝑproportionatũ eſt illi q̃ diligit̃ ꝓximꝰ: q² rõ ip
ſius: vñ nõ eſt rõ intẽtiõis in actu dilectiõs ſui vl̃ ꝓ
ximi niſi in rõne intẽtiõis dilectiõis dei: ⁊ iõ nunq̃ȝ
cõparabit̃ vl̃ ſi eq̃bit̃ nõ erit actꝰ charitatis ſȝ dile-
ctiõis ꝑuerſe. Ad aliud dõm ꝙ licet finalit̃ in ꝓxi- Ad 4m
mo non diligat̃ niſi deꝰ/ tñ materialit̃ ĩ eo diligit̃ et
ille materiales diſpõnes vt gratia creata ⁊ familia
ritas ⁊ hmõi ſunt rõ actꝰ dilectõis/ licet nõ ſint cha
ritatis ꝓximi vel noſtri. Ad aliud dõm ꝙ meliꝰ no Ad 5m
tũ dicit̃ dupliciť. ſ. ꝙ li meliꝰ põt eſſe nomẽ/ ⁊ ſic di-
cit diſpõnem obiecti dilectõis/ vel aduerbiũ/ ⁊ ſic di
cit diſpoſitionẽ actꝰ noticie: et primo mõ verũ eſt ꝙ
meliꝰ notũ eſt ex charitate mag̃ amatũ/ ſi eſt increa
tũ bonũ. ſecũdo mõ falſum eſt: q² dicit Augꝰ nihil ꝓ
hibet nos amare magis qd̃ ignoramꝰ dũmodo cre-
damꝰ ipſum eſſe meliꝰ q̃ȝ qd̃ ſcimꝰ. Ad aliud dõm Ad 6m
ꝙ falſum eſt ꝙ habitꝰ equalit̃ ſe habeat ad vtrunq;
quia ad deũ ſe habet vt ad cauſam et rõnem omniũ
alioꝝ diligibiliũ/ ſed ſic nõ habet ſe ad alia. Ad id Ad. q. 2am
qd̃ vlteriꝰ querit̃ dicendũ ꝙ ſophima eſt in ꝓceſſu a
primo ad vltimũ: q² nõ ſumit̃ eadẽ rõ diligibilium/
cum dicit̃/ quãtũ diligit deũ tantũ diligit frui. Frui
ſumit̃ pro inheſiõe increati: ⁊ cum dicit̃/ quantũ di-
ligit frui tantũ diligit beatitudinẽ qua fruitur/ ſi li
qua dicit cauſam efficientẽ tunc verũ eſt: quia tunc
beatitudo ſupponit beatitudinẽ increataȝ: ſi autẽ li
qua dicit cauſam formalẽ tunc falſum eſt: q² tũc ſup-

Ad.q.3am ponit creatā btitudinē/ꝛ tunc variaꝛ rō diligibilis.
Ad primū et 2m Ad id qđ adhuc vlteriꝰ q̄riꝛ dōm ꝙ nec debet nec pōt ꝓximꝰ plus diligi q̄ noſipſi ſm aīam. Ad id qđ cōtra obijciꝛ dōm ꝙ hoc verū eſſet ſi ſola rō boni in hoc ordine moueret: hoc aūt nō eſt verū immo mo uet bonū ordinatū ad naturā: ꝛ in hoc magꝭ mouet bonū ꝓpriū q̄ alteriꝰ ſicut etiā dicit phus ꝙ nihil ꝓ hibet quedā minꝰ bona magis eſſe eligenda qbuſdā q̄ magis bona vt pauperi ꝛ indigenti magis eſt eli
Ad 3m gendū ditari q̄ phari/licet phari ſit ſimpliciꝛ meliꝰ Per hoc etiā pꝫ ſolutio ad ſequens. Ad vltimū di cendū vt ſupra in ꝑncipio iſtiꝰ lectiōis dictū eſt ꝙ cū diciꝛ diliges ꝓximū tuū ſicut teipm: ibi ſicut teipm īportat ordinē dilectōis ꝛ rōnē ꝛ tūc ceſſat obiectio.

An omnes homines pariter di ligendi ſint.

Uñ etiā ſup hoc ſepe moueꝛ queſtio quā ꝑ plexā faciūt ſctōꝝ verba varie ꝓlata. Qui dā eñ tradere videnꝛ ꝙ pari affectu oēs di ligendi ſint: ſed in effectu.i.in exhibitiōe ob ſequij diſtinctio obſeruanda ſit. Uñ Augu ſti. Oēs hoīes eque diligendi ſunt: ſꝫ cū oī bus ꝓdeſſe nō poſſis his potiſſimū cōſulen dū ē q̄ ꝓ locoꝝ ꝛ tēpoꝝ vꝉ q̄rūlibꝫ reꝝ opor tunitatibꝰ cōſtrictiꝰ tibi q̄ſi quadā ſorte iun gunꝛ. Pro ſorte eñ habendū eſt quo quiſq̄ tibi tꝑaliter colligātiꝰ adheret ex q̄ legis po tius illi dandū eſſe. Idē ſup ep̄lam ad Gal.
Gal.6. Opemur bonū ad oēs maxime aūt ad do meſticos fidei: id eſt ad xp̄ianos. Oībꝰ eñ pari dilectiōe vita eterna optāda eſt: ꝛ ſi nō oībꝰ eadē poſſunt exhiberi dilectiōis offi cia q̄ fratribꝰ maxime ſunt exhibenda: qꝛ ſi bijnuicē membra q̄ hñt eundē patrē.ſ. deū.
Matth.23 His alijſq̄ teſtimonijs innitunꝛ q̄ dicūt om nes hoīes pariter diligēdos eē charitatis af fectu: ſed in opis exhibitiōe differentiā.

Que his repugnare videnꝛ.

Deut.5. Quibꝰ obuiat illud ꝑceptū legis de diligen dis ꝑentibꝰ: Honora patrem tuū ꝛ matrē vt ſis longeuꝰ ſup terrā. Ut q̄d eñ ſpāliter il lud ꝑciperet de parētibꝰ niſi maiori dilectio ne forēt diligēdi. Sed hoc illi referendū di cunt ad exteriorē exhibitōnē: in qua ꝑponē di ſunt parētes. Uñ honora dixit nō dilige. Obuiat etiā illud qđ Hieroꝰ ſup Ezechielē ait: ſcꝫ vt ordine charitatis ſicut ſcriptū eſt.
Canti.1. Ordinauit in me charitatē. Poſt oīm patrē deū: carnis quoq̄ pater diligaꝛ: ꝛ mr ꝛ filiꝰ: ꝛ filia frater ꝛ ſoror. Ambro. quoq̄ diligēdi ex primēs ordinē ſup illud canticoꝝ capitu lo primo: Ordinauit ī me charitatē ait Mul torū charitas inordinata eſt qđ in primo eſt ponūt tertiū vel quartū. Primo deꝰ diligen dus ē: ſcđo parētes: inde filij: poſt domeſtici q̄ ſi boni ſunt malis filijs ꝑponēdi ſūt. Scđm hoc in euāgelio ad cuiuſq̄ dilectōnē: ꝓpriū ponit: Diliges dñm deum tuū ex toto corde Matth.22
tuo ꝛ ex oībus viribꝰ tuis: ꝛ ꝓximū tuū ſi cut teipm: ꝛ inimicos nō ex tota virtute: nec ſicut teipm ſed ſimpl'r: ſufficit eñ ꝙ diligimꝰ ꝛ nō odio habemꝰ. Ecce ex premiſſis aperte inſinuaꝛ q̄ in affectu charitatis diſtinctio ſit habenda: vt differēti affectu nō pari hoīes diligamꝰ: ꝛ ante oīa deū: ſecūdo noſipſos tertio parētes: inde filios ꝛ fratres: poſt do meſticos: demū inimicos diligamꝰ. Sed inq̄ unt illi que de ordine dilectiōis ſupra dicūt eſſe referēda ad opeꝝ exhibitionē: que dif ferenter ꝓximis exhibenda ſunt. Primo pa rētibꝰ: inde filijs: poſt domeſticis: demū ini micis. Deū vero tam affectu q̄ obſequij ex hibitione ante oīa diligendū.

Qđ aliqui eorundē tantū pro ximos quantum nos debere dili gere tradunt.

Quoꝝ etiā nōnulli tradūt affectu charitatꝭ tātū ꝓximos eē diligēdos quātū noſipſos di ligimꝰ: qđ cōfirmāt auc̄tate Aug. q̄ ait: Nec illa iā q̄ſtio moueat: quātū charitatis fratri debeamꝰ impendere quantū deo. Incōpabi liter plus deo q̄ nobis: fratri vero q̄ntū no bis. Nos aūt tanto magis diligimꝰ: quanto magis diligimꝰ deū. Ex hoc ꝛ ꝑmiſſis teſti monijs Aug. aſſerūt oēs hoīes pariter eſſe diligendos a nobis ꝛ tantū quantū nos: de um aūt plus q̄ nos: corpus vero nr̄m minꝰ q̄ nos vel ꝓximos. Nec in enumeratione pre miſſa diligendoꝝ ordinē diligendi aſſigna ri dicūt: ſed tm̄ q̄ ſunt diligenda.

Scđm alios nō pari affectu om nes diligendi ſunt.

Uerū qꝛ ꝑmiſſa ꝟba Amb. ordinē diligēdi ſm affectū magis q̄ ſm effectū diligēter in tuētibꝰ explicare videnꝛ: nō indocte alij di cūt nō mō in exhibitiōe opis: ſꝫ etiā ī affectu charitatis ordinē differētē eē ſtatutū: vt an te oīa diligamꝰ deū: ſecūdo nos: tertio pa rentes: quarto filios vel fratres ꝛ hmōi: po ſtea domeſticos: demū inimicos. Qđ ꝟo au gu. dicit pariꝛ oēs eſſe diligēdos: ꝛ pari di lectiōe oībꝰ vitā optādā: ita accipi pōt vt pa ritas non ad effectū referaꝛ: ſed ad bonū qđ eis optaꝛ: qꝛ charitatē omnibꝰ optare debe mus vt paria bono mereanꝛ. Sicut apoſtolꝰ

1.Coꝛ.7. dicit: Uolo oēs hoīes eſſe ſicut me. Optanda eſt eīm minoꝛib⁹ pfectio maioꝛū vt ipſi fiant pfecti: et ſic parem mereant̃ beatitudinē Uel pari dilectiōe.i. eadē dilectiōe oēs diligendi ſunt. Itē qđ ait: vt tantū diligamus fratres quātū nos: ita intelligi pōt.i.ad tantū bonū diligam⁹ fratres ad quantū nos: vt tantū bonū eis optem⁹ in eternitate quantū nobis: ⁊ ſi nō tanto affectu. Uel ibi quantū ſimilitudinis eſt: nō quantitatis.

Arti. VI F An iſti oꝛdines penes affectum vel penes effectū vel penes vtrūq; attendant̃.

D Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Unē ⁊ ſup h ſe pe mouet̃ ⁊c.] Hic eīm incidit q̄ſtio ſcrupuloſa / vtrū iſti oꝛdines penes affectū vel penes effectū vel penes vtrūq; attendant̃: videt̃ aūt ꝙ penes affectū: q̄ꝛ vna eſt rō dilectiōis in oīb; diligibilib;.ſ. de⁹. deus aūt magis penſat affectū q̄ꝫ effectū ḡ videt̃ ꝙ oīm̄ū diligibiliū oꝛdo penes affectū ſit attendēd⁹. (Arḡ p° ꝙ penes affectū) 2° Itē natura mouet ad hoc ꝙ affectio ꝓpinquioꝛ plus diligat̃ q̄ꝫ remotioꝛ: ḡ videt̃ ꝙ penes affectū accipiunt̃ grad⁹ dilectiōis. 3° Itē ex caſu poſſū remotioꝛi plus de affectu impendere / vt ſi ille indiget / ⁊ nō ꝓpinquioꝛ / cū ergo oꝛdo ſemꝑ maneat vno mō quocunq; caſu cōtingēte videt̃ ꝙ penes affectū ⁊ nō effectū charitat̄ grad⁹ ſument̃. (Arḡ in oppoſitū primo.) Sꝫ cōtra h videt̃ eſſe ꝙ affect⁹ magis videt̃ ſequi rōem boni / ⁊ bonū mag̃ inuenit̃ in eo q̄ eſt in gradu remotioꝛi q̄ꝫ ꝓpinquioꝛi: ḡ videt̃ ꝙ nō penes affectū ſꝫ effectū accipiat̃ oꝛdo. 2° Itē ponam⁹ ꝙ ego facio fratri q̄cq̄d debeo: ⁊ nō habeo tn̄ tātū affectū ad eū ſic̄ ad aliū quē credo mag̃ bonū, cōſtat ꝙ ego non pecco: ḡ videt̃ ꝙ penes affectū nō attendat̃ oꝛdo. Solutio Solū dōm meo iudicio oꝛdo ſumit̃ penes vtrūq; ceteris parib; / ſed nunq̄ꝫ pōt eſſe rō de natura ad vnā ꝑtem inclinans ſi vitiū eſt in illo ⁊ multū de gr̄a in alio q̄n gr̄a poſſit p̄ponderare in affectu. Ad p̄mū Ad primū ḡ dōm ꝙ verū eſt ꝙ de⁹ plus penſat affectū tn̄ pēſat vtrūq; / ſꝫ affect⁹ effictū dꝫ p̄cire. Ad 2m Ad aliō dōm ꝙ natura mouet ad vtrūq; / ſi vtrūq; eſt neceſſariū ſicut patet in illo p̄cepto honoꝛa p̄em ⁊ matrē. Ad 3m Ad aliud dōm ꝙ illō nō ꝓcedit: q̄ꝛ intelligit̃ oꝛdo ī affectu ceter̄ parib;: nullus eīm tenet̃ ſubuenire nō indigenti: vn̄ tunc maioꝛ affect⁹ eſt in ꝓximioꝛē / ſed effect⁹ maioꝛ ad eū q̄ indiget. Ad p̄mū qđ ē in ɔtrariū ſcđo. Ad id qđ obijcit̃ in cōtrariū dōm ꝙ h verū eſſꝫ ſi ſola rō boni cēt mouēs ſꝫ hoc n̄ eſt veꝝ imo mouēt ſimul bonū ⁊ natura. Ad 2m Ad aliud dōm ꝙ nūq̄ꝫ facio fratri q̄cq̄d debeo niſi ego pl⁹ dem ei de affectu ⁊ effectu / ſi cetera ſint paria: q̄ꝛ tūc ip̄e plurib; rōnib; cōiungit̃ mihi q̄ꝫ ali⁹. al's aūt verū puto eſſe qđ đꝛ ī littera ꝙ affectioꝛ eſt copula mentiū q̄ꝫ ſanguinis.

Queſtio de parentib⁹ bonis et malis quō diligendi ſunt.

Solet etiā queri ſi parentes noſtri mali ſunt vel filij vel fratres an magis vel min⁹ diligēdi ſint alijs bonis hac rōne nobis nō copulatis. Videt̃ ꝙ magis ſint diligendi boni: qui nobis carne nō ſunt cōiūcti q̄ꝫ mali carne coniuncti: q̄ꝛ nobis ſunt cōiuncti coꝛde glutino charitatis. Sanctioꝛ eſt eī copula coꝛdiū q̄ꝫ coꝛpoꝝ. Un̄ Beda de illis verbis dn̄i: Mater mea ⁊ fratres mei hi ſunt q̄ verbū dei faciunt ait: Non iniurioſe negligit matrē: nec mater negat̃ que etiā de cruce agnoſcit̃: ſed religioſioꝛes mōſtrant̃ copule mentiū q̄ꝫ coꝛpoꝝ. Uerūtn̄ latebꝛoſa queſtio eſt hec: nec a nobis plene abſoluēda: ꝓperātib⁹ ad alia. Monemur eīm ex verbis illis q̄b⁹ inimicos nō ex tota virtute nō ſicut teipm iubet diligere: ſed ſimpliciter. Sufficit eīm ꝙ diligim⁹ et nō odio habem⁹. Qđ nō ita accipiēdū eſt q̄ſi ſufficiat tibi diligere inimicū ⁊ nō ſicut teipſum: q̄ꝛ oēs ⁊ amicos ⁊ inimicos ſicut teipſū diligere debes. Sed ad oſtendēdū grad⁹ diligendi deū ⁊ ꝓximū ⁊ inimicū q̄ tn̄ ꝓxim⁹ ē ꝓpꝛia dn̄s ponit cū ait: Diliges deū ex tota virtute tua et ꝓximū ſicut teipſum: nō ait ex tota virtute vt oſtendat ꝓximū diligendū min⁹ q̄ꝫ deū. Dicit etiā diligite inimicos nec addit ex tota virtute: nec ſicut teipſum: ſed ſimpliciter. Sufficit eīm ꝙ diligim⁹ ⁊ non odio habem⁹: id eſt ſufficit dicere vt diligamus ⁊ nō odio habeam⁹: nō quin eos diligere debeamus ſicut nos: quia ꝓximi ſunt: ſed ſufficit ſi eos minus diligimus q̄ꝫ alios pꝛoximos qđ dilectiōis genus innuit.

Matth.12 Luce.8. Marci.3. Joh.19. Matth.22 Luce.6.

Queſtio Auguſtini in libꝛo retractationum.

Queri etiā ſolet cur dn̄s p̄cepit diligere inimicos: cum alibi p̄cipiat odio habere parentes ⁊ filios. Ad qđ dicendū eſt duo eſſe diligenda in homine naturā ⁊ virtutē: vitiū vero ⁊ peccatū odiendū. Et parentes ergo inquantū mali ſunt odiēdi ſunt: ⁊ inimici diligendi inquantū homīes. Diligam⁹ ergo inimicos lucrandos regno dei ⁊ odiamus pꝛopinquos ſi impediūt nos a regno dei ⁊ in oībus cōiter naturā diligam⁹ quā de⁹ fecit. Luc.14.

Arti. VII B An in charitate extranei poſſint pꝛeponi conſanguineis.

D Einde querit̃ de hoc qđ dicit ibi [Solet etiā queri ſi parentes] Et querunt̃ hic duo ſcilꝫ vtrū extranei pn̄t in aliquo p̄poni cōſanguineis / videt̃ ꝙ ſic: q̄ꝛ ſi aliq̄s eſt p̄lat⁹ ⁊ poteſt dare beneficia eccl'iaſtica debet querere melioꝛē: ḡ extraneū melioꝛē debet p̄ponere conſanguineo. (Arḡ ꝙ ſic p°) 2° Item hoc videt̃ in Ezech.43. Sufficiāt vobis peccata vr̄a domus iſrael / eo ꝙ inducitis filios veſtros incircumciſos coꝛde ⁊ incircūciſos carne in ſctūariū dn̄i. (In ɔ̄riū p°) Sꝫ in cōtrariū eſſe videt̃ qđ dicit apl'us: Si quis ſuoꝝ ⁊ maxime domeſticoꝝū curā non habet / fidem negauit: ⁊ eſt infideli deterioꝛ. 2° Itē in cōtrariū videt̃ eſſe qđ dicit̃ in l'ra ꝙ ſi non ſufficim⁹ oīb; illis p̄cipue ꝓuidere debem⁹ q̄ nobis quadā ſocietate cōiūgunt̃

q̄ſtiūcl'a 2a. Ulteriꝰ q̄rit̃ hic vtrū filij poſſint ꝓ̄ferri parentibꝫ/
Arg.ꝑmo ⁊ videt̃ ꝙ ſic:q2 dicit Criſo. ꝙ a radice ſuccꝰ aſcēdit
ꝙ ſic. in ramos potiꝰ ꝗ̄ ecōuerſo:ḡ dilectio dei deſcendit
a parentibꝫ in filios ⁊ nō in ꝑentes:ḡ filij parentibꝫ
ſunt ꝓ̄ferēdi. In cōtrariū aūt vr̃ p̄ceptū Exod.20.
Sol'o Honora parētes/ ⁊ nō d2 ibi/ honora filios. So-
ad p̄m q̄ſitū lutio ad p̄mū dōm ꝙ in bonis ſpūalibꝫ q̄ nō ex here-
⁊ vtrūq3 ob ditate q̄ſi naturali deuoluunt̃ debet q̄ri melior ſine
iectum. attētōe gradꝰ ſi facile pōt haberi:ſin aūt pōt dari bo
no p̄n̄ti. S3 in t̄ꝑalibꝫ hereditario iure poſſeſſis pu
to ꝙ ꝓximiori indigenti etiā ſi minꝰ bonꝰ ſit magis
tenet̃ ſubuenire. Et ꝑ hoc pt3 ſolutio ad primo q̄ſitū
q2 de ſpūalibꝫ bonis itelligit̃ auc̄tas Ezechiel' ⁊ de
Ad.q.2am t̄ꝑalibꝫ auc̄tas apl'i. Ad ſcōo q̄ſitū dōm vtrū.ꝙ pa-
rentibꝫ magꝭ ſubuenire tenemur/ ⁊ tn̄ bn̄ puto ꝙ af-
fectꝰ magis inclinat̃ in filios ꝓpt̃ h̄ ꝙ in ipis ſaluat̃
natura patris ⁊ ſūt q̄ſi pignꝰ parentū. Ad dictū āt
Ad obiectū Criſo. dōm ꝙ ꝑ ſuccū intelligit̃ effectꝰ: q2 parentes
in oppoſitū deficiunt: ⁊ ideo minꝰ eſt in eis de affectu: ſed plus
indigent de effectu.

De gradibus charitatis.

Sciendū quoq3 eſt diuerſos eſſe gradus cha
ritatis. Eſt em̄ charitas incipiēs: ꝓficiēs: ꝑ-
fecta: ꝑfectior: ꝑfectiſſima. vn̄ Augꝰ: Perfe-
cta charitas hec eſt vt q̄s paratus ſit ꝓ fratri
bus etiā mori. S3 nunq̄d mox vt naſcit̃ iam
a p2orſus ꝑfecta eſt: imo vt ꝑficiat̃ naſcit̃: cum
fuerit nata nutrit̃: cū fuerit nutrita robo2at̃:
cū fuerit robo2ata ꝑficit̃: cū ad ꝑfectionē ve
Phil'.1. nerit dicit: Cupio diſſolui ⁊c̄. Hic apte pro-
greſſus ⁊ ꝑfectio charitatis inſinuat̃: quā ꝑ-
Joh.15 fectionē etiā veritas cōmendat dicens: Ma
iorē hac dilectionē nemo habet vt aīam ſuā
ponat q̄s ꝓ amicꝭ ſuis. Qđ vtiq3 dictū eſt de
oꝑe dilectiōis: q2 maior dilectiōis effectꝰ nō
eſt: ꝗ̄ ponere anīam ꝓ alijs. Recte moueat
qđ ait ꝓ amicis: q̄ em̄ ponit anīam ꝓ amicis
ponit ⁊ ꝓ inimicis ad hoc vt ipi fiāt amici.

Arti. VIII An oīs teneamur ad ꝑfectā charitatē.

D Ed poſtea querit̃ de hoc qđ dicit ibi [Scien
ſ dū quoq3 eſt diuerſos eē gradꝰ charitatꝭ ⁊c̄.]
Et q̄runt̃ tria. ſ. vtrū oīs teneamur ad ꝑfe-
ctā charitatē. Scđo vtrū plꝰ ſm actū tenet̃ diligere
ꝑfectꝰ ꝗ̄ imꝑfectꝰ. Tertio vtrū ꝑfectꝰ tenet̃ plꝰ dili
Arg.ꝑmo gere ꝓximū ꝗ̄ imꝑfectꝰ deū. Ad primū obijcit̃ ſic:
ꝑfecte charitatis ſignū eſt vitā ꝓ fratribꝫ ponere/ ſi
cut d2 Joh.15. Maiorē hac dilectionē nēo h3/ ꝗ̄ vt
aīam ſuā ponat q̄s ꝓ amicis ſuis: ſed oīs tenet̃ ad h̄
ḡ tenet̃ ad ꝑfectā charitatē. Probatō medie: melior
eſt aīa ꝓximi ꝗ̄ corpꝰ noſtrū: ḡ ſi diligimꝰ ſm ordi-
nē ſupra aſſignatū ab Aug. debemꝰ exponere corpꝰ
2o ꝓ anīa ꝓximi. Itē Matth.5. Eſtote ꝑfecti ſic̄ ⁊ pa-
ter veſter celeſtis ꝑfectꝰ eſt. ipſe aūt plꝰ diligit animā
ꝗ̄ corpꝰ: ḡ ⁊ nos debemꝰ ſic diligere: ḡ viliꝰ libent̃
3o ꝓ meliori debemꝰ exponere. Itē Luce.9. Qui me
erubuerit ⁊ meos ſermones hūc filiꝰ hoīs erubeſcet
corā angelis dei: ḡ videt̃ ꝙ ꝓ cōfeſſiōe fidei mori de-
bemꝰ eſſe parati: hoc aūt eſt ꝑfecte charitatis: ḡ tene
4o mur oīs ad ꝑfectā charitatē. Itē imp̄ciabile nō de
bet poni ſub p̄cio aliquo: virtꝰ aūt imp̄ciabile ē ⁊ p̄ci
puē gr̄a: ḡ q̄libet tenet̃ eſſe paratꝰ ꝓ iuſticia ⁊ fide
ſed hoc eſt ꝑfecte charitatis: ḡ tenet̃ h̄re ꝑfectā chari-
tatē. Itē in li.1. Mach.3. Accingimini ⁊ eſtote filij 5o
potētes qm̄ meliꝰ eſt vobis mori in bello ꝗ̄ mala vi
dere nr̄e gentis ⁊ ſcōꝝ: ḡ mori oīs tenent̃ ꝓ fide et
iuſticia/ qđ ꝑfecte charitatis eſt. Itē q̄ ꝓpter penas 6o
negauerūt mortaliter peccauerūt: ḡ videt̃ ꝙ tenebā
tur nō negare: ⁊ h̄ nō poterāt ſine ꝑfecta charitate:
ḡ ꝑfectā charitatē h̄re tenebant̃. S3 cōtra/ ꝑfectio Rō i oppo-
charitatꝭ nō pēdet ex volūtate nr̄a: ḡ nō eſt in nobis ſitum.
ad nihil autē tenemur niſi ad id qđ eſt in nobis: ḡ nō
tenemur ad ꝑfectionē charitatꝭ. Sol'o dōm ꝙ mul Sol'o.
tiplex eſt ꝑfectio. ſ. ſufficiētie/ ⁊ ad hāc tenent̃ oēs.
de q̄ Matth.5. Eſtote ḡ ꝑfecti q2 ⁊ pat̃ vr̃ ꝑfectꝰ eſt:
⁊ hec cōſiſtit in obſeruātia p̄ceptoꝝ. Eſt etiā ꝑfectio
cōꝑatiōis/ de q̄ d2 Gen̄.6. Noe vir iuſtꝰ in genera-
tionibꝫ ſuis atq3 ꝑfectꝰ cū deo ambulauit: et de hac
nihil ad p̄n̄s. Eſt etiā ꝑfectio voti ſiue religiōis/ de
q̄ dicit̃ Matth.19. Si vis ꝑfectꝰ eſſe vade ⁊ vende
oīa q̄ habes ⁊ da pauperibꝫ. perfectio etiā eſt voto
annexa vt caſtitas ordini ſacro. ⁊ de hac Matth.19.
Sūt eunuchi q̄ ſe caſtrauerūt ꝓpter regnū celoꝝ. et
ſequit̃/ Qui pōt capere capiat. Eſt iterū ꝑfectio q̄ſi-
ta in ſecuritate cōſcīe/ de q̄ dicit̃. 1. Joh.4. Perfecta
charitas foris mittit timorē/ ⁊ dicūt tales cū apl'o
Phil'.1. Cupio diſſolui ⁊ eſſe cū xp̄o. ⁊ ad has q̄tu-
or ꝑfectiones nō tenent̃ oēs/ ſed ad illā q̄ eſt anne
xa ordini ⁊ religioni tenent̃ illi q̄ ſe aſtrinxerūt. S3
eſt alia ꝑfectio p̄latiōis/ de q̄ dicit̃ Joh.15. Maiorē
hac dilectiō3 nemo habet ꝗ̄ vt aīam ſuā ponat quis
ꝓ amicis ſuis. Hanc tenent̃ habere p̄lati vt diſcur-
rant circa gregē/ ⁊ ſi grex querat̃ nō ꝑſona paſtoris
tm̄/ tenet̃ ſe obijcere lupis vt eoꝝ exemplo fides ſtet
in grege. Si aūt tu queris quō cognoſcit̃ ꝙ grex q̄-
rit̃/ dico ꝙ tūc querit̃ grex qn̄ querūt ea extingui in
ppl'o q̄ faciūt eū gregē dn̄o/ ⁊ hoc eſt fides ⁊ iuſticia.
Qn̄ aūt ꝓpter odiū ꝑſone ꝑſequit̃ aliq̄s gregē/ tunc
poteſt ſe abſentare paſtor: q2 eiꝰ abſentia quietē da-
bit ⁊ ſibi ⁊ gregi: ⁊ ſic ꝑmiſit apl'us ſe ſubmitti a fra-
tribꝫ ꝑ murū damaſci vt euaderet manꝰ p̄poſiti da-
maſcenoꝝ. Scđm hoc igit̃ dicendū ad p̄mū ⁊ om- Ad oīa ob-
nia ſequentia q̄ oīa habent eandē ſolutionē ꝙ hoc iecta ſimul.
verū eſt in caſu: ſc3 qn̄ ſcimus hoc mōi poſſe liberare
fratrē a periculo anime. ſ3 quādo ꝓbabiliter dubi-
tamꝰ nō tenemur. Itē quādo ſumꝰ cōprehenſi ꝓ fi-
de vel iuſticia tenemur fortit̃ ſtare/ ſ3 anteq3 compre
hendamur poſſumꝰ fugere niſi ſimꝰ p̄lati: q2 tūc ꝓ
periculo gregis tenemur diſcurrere/ ⁊ obijcere nos
dentibꝫ lupoꝝ: ⁊ hoc qn̄ grex cōmunit̃ querit̃ ⁊ non
perſona paſtorꝭ. Un̄ etiā puto ꝙ ſi p̄dicator aliquā-
diu monuiſſet ppl'm ad cōſtantiā/ ⁊ poſtea veniret ꝑ
ſecutio ꝙ ip̄e teneret̃ cū eis manere/ ne exemplo ſue
fuge illi deficerent in fide ⁊ iuſticia quā ille p̄dicaue
rat: ſed tn̄ minus tenet̃ ad hoc ꝗ̄ prelatꝰ: q2 p̄latus
tenet̃ ex officio: p̄dicator aūt ex actu quē fecit/ ⁊ non
ex ꝓfeſſione: q2 nunq̄3 fuit hoc ꝓfeſſus.

An plus ſm actum tenetur diligere perfe Arti. IX
ctus ꝗ̄ imperfecrus.

I Ecundo querit̃ vtrū plus ſm actū tenet̃ di-
ſ ligere ꝑfectꝰ ꝗ̄ imꝑfectꝰ: videt̃ ꝙ ſic: q2 dicit Arg.ꝑmo
Grego. Cū creſcūt dona creſcūt etiā rōes do ꝙ ſic.
noꝝ: ſ3 in ꝑfecto creuerūt dona: ḡ rōes donoꝝ plus
ſm actū diligere tenet̃. Itē Gregoꝰ Ab eo plꝰ exi- 2o
git̃ cui plus cōmittit̃: ꝑfecto aūt plꝰ cōmiſſum eſt: ḡ

In oppoſitū ↄtrō pma. plus dilectiōis ab eo exigit̄. Sꝫ cōtra/ nos videmus hoc q̄ttidie ꝙ neophiti in cōuerſiōe ferueutiꝰ diligūt ⁊ orant q̄ꝫ maturi viri ⁊ ꝑfecti:ḡ videt̄ ꝙ nō
2a tenent̄ ſm actū feruētiores eē cōſilio. R. penes feruorē nō attendit̄ meritū/ ſꝫ penes ipſam quātitatē
Solō ad totū dilectiōis:ḡ nō ad hoc tenent̄ vt ferueāt. Solō dicendū ꝙ ꝑfectꝰ tenet̄ ſm actū plus diligere ex commiſſo nō ex p̄cepto/ſꝫ ſm actū plus diligere meo iudicio nō attendit̄ in feruore ſꝫ potiꝰ penes q̄ntitatē volūtatis:q̄ꝛ fortiꝰ inheret dilectio ⁊ difficiliꝰ ſeparat̄ ꝑfectꝰ q̄ꝫ impꝑfectꝰ. De nouitio em̄ eſt ſicut de nouo vino qd̓ habet duos calores indigeſtos.ſ.loci/ ⁊ naturalē:⁊ illi inordinatis motibꝫ cōturbāt ⁊ feruere faciūt/ſed cū euaporauit calor loci ⁊ digeſtꝰ eſt naturalis calor/tūc fortior eſt in oꝑationibꝫ cōuenientibꝫ ⁊ naturalibꝫ q̄ꝫ calor muſti/ ⁊ tūc cum ſuauitate bibit̄.ita in nouitijs calor nouꝰ caliditatꝭ ex charitate/⁊ calor cōcupiſcētie retētus adhuc cōpugnāt ⁊ ex hoc ſepe apparet feruor in eis q̄ tn̄ imaturꝰ eſt ⁊ cito cederet aduerſis vel ꝓſperis niſi digereret̄ priꝰ ꝑ longā bone vite cōſuetudinē.⁊ per hoc patet ſolutio ad auctoritates Gregorij:q̄ꝛ ille loquunt̄ de tentione ex cōmiſſo ⁊ nō ex p̄cepto.

R **An perfectus plus poſſit diligere ꝓximū q̄ꝫ imperfectus deum.**

Arg. ꝙ ſic. Tertio querit̄ ſi ꝑfectꝰ plus pōt diligere ꝓxit mū q̄ꝫ impꝑfectꝰ deū:videt̄ aūt ꝙ ſic q̄ꝛ ꝑfectꝰ citiꝰ moreret̄ ꝓ ſalute ꝓximi q̄ꝫ impꝑfectꝰ ꝓpt̄ deū/cū hoc ſit maxime charitatis videt̄ plꝰ ip̄e dili
Contrariū arguit̄ ſic gere ꝓximū q̄ꝫ impꝑfectꝰ deū. Sꝫ cōtra improportionabilia bona ſunt deꝰ ⁊ ꝓximꝰ.cū igit̄ bonū ſit rō dilectiōis videt̄ ꝙ ſine menſura plus diligat̄ deus a q̄cunq̄ꝫ charitate q̄ꝫ ꝓximꝰ ab aliquo.⁊ hoc vi
Solō ad totū det̄ eſſe cōcedendū. Et ad primū dōm ꝙ in illo facto ꝑfectus principalit̄ dilectiōe dei moreret̄ potiꝰ q̄ꝫ proximi: et ideo nō ſequit̄ ꝙ proximū plus diligat/ ſed potius deum.

Arti. X L **Queſtio difficil̓ de charitatis augmētatōe.**

Einde querit̄ de hoc qd̓ dicit ibi [Ut ꝑficiat̄
d naſcit̄ cū fuerit nata ⁊c̄.ſ̄.a. Dic em̄ eſt queſtio difficilis de augmēto charitatis de qua
Arg. pᵒ ꝙ nō q̄dem diſputatū eſt in primo li. diſtin.xvij. Sꝫ adhuc querit̄ ꝓpter difficultatē ipſiꝰ.forma eni oīs eſt ſimplex ⁊ nō eſt intenſio in ea niſi ꝑ intenſionē ſuaꝝ cauſaꝝ in ſubiecto/ſic albedo intendit̄ intenſis cauſis eiꝰ/igit̄ cū charitas nullā habeat cām in ſubie
2o cto nō pōt intendi vt videt̄. Itē forma q̄ intendit̄/ aut intendit̄ ꝑ ſeꝑationē a cōtrario ſuo/ſic dicit ph̄s ꝙ albū nigro eſt impꝑmixtū/⁊ albiꝰ nigro impꝑmixtiꝰ/ aut intendit̄ ꝑ acceſſū ad terminū ſiue ad verā noīs impoſitionē/vt albiꝰ qd̓ vero eſt albo viciniꝰ. ⁊ meliꝰ qd̓ vero bono ſiliꝰ/aut intendit̄ ꝑ receſſum ab illo/ſic dr̄ malū peiꝰ:q̄ꝛ a bono remotiꝰ.ſi igit̄ intendit̄ charitas vno iſtoꝝ modoꝝ intendit̄ nō p̄rio mō q̄ꝛ minima charitas nihil hꝫ ſecū de pctō mortali:ḡ vl̓r eſt remota/nec pōt dici ꝙ intēdit̄ ꝑ ſeꝑatōꝫ a veniali vt videt̄:q̄ꝛ hoc etiā ſecū cōpatit̄ etiaꝫ maxima charitas q̄ eſt in via/ſic dicit Augꝰ/ ⁊ ſup̄ eſt habitū q̄ꝫdiu in via ſumꝰ ꝙ ꝓpter pugnā cōcupie nō implet̄ a nobis ex toto illud p̄ceptū: Diliges dn̄m deū tuū
3o ⁊c̄.ḡ nō pōt intēdi hoc mō charitas. Itē ꝑ acceſſū ad verā noīs impoſitionē nō videt̄ poſſe intendi:q̄ꝛ vera noīs impō aut eſt eiꝰ qd̓ eſt vere habitꝰ charitatis/vel hn̄s admixtū de cōtrario/ aut eiꝰ qd̓ eſt ſubſtantialit̄ ſua charitas. Si p̄mo mō iā nō intendit̄ q̄ꝛ hoc eſt in minima charitate. Si ſcd̓o mō iterū nō videt̄ poſſe intēdi:q̄ꝛ charitas nō vna rōe dr̄ de eē̄ntiali ⁊ habituali charitate:oīs aūt intenſio ⁊ remiſſio eſt ſm eandē rōnē ⁊ ſpēm:q̄ꝛ ph̄s dicit ꝙ magis ⁊ minꝰ nō variāt ſpēm. Itē nec tertio mō:q̄ꝛ redit q̄ſtio eadē q̄d faceret vnā charitatē magꝭ accedere ad terminū q̄ꝫ aliā/neceſſe eſt em̄ ꝙ illiꝰ exceſſus ſit aliqua cauſa. Itē nec q̄rto mō:q̄ꝛ illo mō nō intendūt̄ niſi dicta ſm priuatōnē/ vt malū/tenebroſū ⁊ hmōi
charitas aūt nō ſic dr̄. Si forte velis dicere ꝙ cha Solō
ritas intendit̄ ꝑ feruorē. Cōtra hoc eſt ꝙ feruor eſt Obiectio
ab ip̄a,intenſio aūt eſt penes cām qualitatꝭ que intendit̄. Item penes intenſam charitatē attēdit̄ q̄n 4o
titas meriti/ſed cōmunit̄ dicit̄ ꝙ nō penes feruoreꝫ meriti quantitas attendit̄.ſi em̄ penes feruorē attēderet̄ nō eſſet eiuſdē quantitatis charitas in ꝑfecto aliquo qn̄ dormit ⁊ qn̄ vigilat:q̄ꝛ qn̄ dormit nō feruet charitate. Itē ſm hoc cū dolor mortis abſtra 5o
hat a feruore charitatꝭ animꝰ ex ip̄a morte in viris
ꝑfectis meritū diminueret̄ qd̓ abſurdū eſt. Itē fer 6o
uor eſt ſm aīam ſenſibilē inferiorē/⁊ nō attingit charitatē q̄ ſupiꝰ eſt:ḡ nō intēdit eā. Dicit em̄ Ariſt.in xvj.li.de aīalibꝫ: Si nō tangit nō agit/ ⁊ nō ſequit̄
alteratio. R. videt̄ ꝙ lr̄a innuat ꝙ intēſio iſta fiat 7o
ꝑ additionē eē̄ntie ad eſſentiā:q̄ꝛ dicit ꝙ auget̄:augmentū aūt eſt p̄exiſtentꝭ q̄ntitatis additamentū:ḡ videt̄ ꝙ p̄exiſtēti q̄ntitati aliq̄d addat̄/ſed ſi hoc dat̄ querit̄ q̄liter hoc poſſet eſſe.ſimplex em̄ nō pōt addi ſimplici vt videt̄ cū dr̄/charitas ſimplex ſic nō videtur poſſe addi alicui ſimplici nec aliq̄d ſibi. Itē que 8o
ſibijnuicē addūt̄ opꝫ ꝙ vnū habeat ſe ꝑ modū potentie ad alterū ꝑ modū actꝰ/hoc aūt nō inuenitur.
Itē ſi ſimplex ſimplici addit̄ nihil magis efficit̄/ vt 9o
dicit ph̄s:ḡ ex tali additiōe nō fit aliq̄d maiꝰ vt videt̄. Itē augmētū eſt trāſmutatio:ḡ qd̓ auget̄ trāſ 10
mutat̄:ḡ vlteriꝰ qd̓ auget̄ ꝑ ſubām trāſmutat̄ ꝑ ſubſtantiā:ḡ ſi charitati aliq̄d addit̄ ⁊ ip̄a auget̄ ꝑ ſubſtantiā ſuā:qd̓ aūt trāſmutat̄ ꝑ ſubām ſuā nō remanet eadē ſubā:ḡ charitas aucta iam nō remanet eadem charitas cū illa q̄ fuit qd̓ falſū eſt. Itē augmē 11
tū(vt dicit ph̄s)nō fit ſine nutrimēto:ſꝫ ꝑ ſubām nutrit ⁊ ꝑ q̄ntitatē auget:⁊ ſil̓r vr̄ h̄ dicere Augu. ꝙ cū naſcit̄ nutrit̄ ⁊ nutrita auget̄:ḡ vr̄ ꝙ id qd̓ addit̄ ſit in rōe eē̄ntie cuiuſdā ⁊ hēat q̄ntitatē ⁊ iteꝝ incorꝑet̄ iſti p̄ori charitati v̓tute alteriꝰ qd̓ illō in ſe trāſſumit ⁊ hoc nō facile ē inuenire in charitate: ḡ videt̄ ꝙ nō
auget̄. Itē ſi tantū addit̄ tanto ip̄m excreſcit in du 12
plo.ſi igit̄ charitas addita eſt ſicut illa cui fit additio eo ꝙ ambe ſimplices ſunt ⁊ vna nō eſt magꝭ ſimplex q̄ꝫ alia vr̄ ꝙ necē ſit ꝙ aut nihil auget̄ aut ꝙ ī oī
augmēto excreſcat in duplū. Itē augmētū alio mō 13
fit ꝑ extēſionē vl̓ rarefactionē/ſꝫ cū aliq̄d extēdit̄ q̄ntū accreſcit ei in dimēſione vna/ tantū decreſcit ei in alia:⁊ hoc nō poſſumꝰ dicere de charitate:ḡ vr̄ ꝙ nō ſic augmētet̄/nec poſſumꝰ dicere ꝙ augmētet̄ ꝑ rarefactionē:q̄ꝛ nō eſt ſubā rarefactibil̓. Itē inuenit̄ au 14
gmentū ꝑ multiplicatiōeꝫ rei in ſeip̄a/ſic dn̄s auxit q̄nq̄ꝫ panes ad ſatietatē ml̓toꝝ miliū: ⁊ h̄ iteꝝ nō vr̄ cōpetere:q̄ꝛ qd̓ in ſe ml̓tiplicat̄ hoc fit ꝑ creatiōꝫ noue materie ſub forma illius/ vel ꝑ ſubitā cōuerſionē alteriꝰ materie/ vt aeris in formā illiꝰ qd̓ multiplicat̄:ḡ videt̄ cū charitas nō ſit res cōſtās ſic ex forma

⁊ materia/ ⁊ nõ hẽat ꝑtes ꝙ ipa ſic augeri nõ poſſit.
17º Item fit augmentũ virtutis mľtiplicata ꝓpria materia ipi⁹ ſicut multiplicatᷣ calor naturalis ⁊ augetᷣ
in ꝓpria materia/ ⁊ calor ignis in ꝓpria materia mul
tiplicatᷣ ⁊ graue in maiori quantitate graui⁹ ⁊ ſic de
aliꝭs. Sʒ hoc iterũ nõ cõpetit charitati: qꝛ nõ habet
materiã niſi aĩam/ ⁊ hec multiplicari nõ põt: ꝗ̃ videtᷣ
ꝙ nullo mõ ꝑ eſſentiã intenditᷣ vel augetᷣ/ ſʒ in motu
Rõ in ꝯriũ prima. ⁊ feruore tm̃. Sʒ cõtra/ qꝛ ſm hoc om̃is homo cuʒ
alio ꝑ eſſentiã habet equalẽ charitatẽ/ ⁊ tantũ minimus ſctõꝝ vel iuſtoꝝ q̃ntũ xp̃s vel beata virgo/ qd̃
Scd̃a abſurdũ eſt credere. P̃. ego q̃ro de illo motu fortiori charitatis vni⁹ q̃ʒ alteri⁹ vñ ꝓuenit: Cõſtat ꝙ ex
maiori potentia charitatis/ illa aũt maior potentia
neceſſe eſt ꝙ radicetᷣ in aliq̃ eſſentia/ aut illa eſt equalis aliꝭ minoris potẽtie aut nõ: Si ſic tũc nulla ẽ ratio quare ſit maioris potẽtie q̃ʒ alia. Si nõ tũc redit
eadẽ queſtio quare eſſentia iſti⁹ charitatis aucta ſit
ſuꝑ eſſentiã alteri⁹ charitatꝭ. Eſt ãt eadẽ queſtio de
augmento om̃is virtutis q̃ nõ eſt materialis vľ cor-
Solutio poralis. Ad hoc ſine p̃iudicio dico cũ q̃buſdã magiſtris ꝙ augmentetᷣ ꝑ additionẽ eſſentie ad eſſentiã:
ad hanc em̃ poſitionẽ pauciora ſequuntᷣ incõuenientia. ⁊ ſuppono duas ꝓpoſitiões/ vnã a ſctõ ⁊ aliam a
pho quodã. Aug⁹ em̃ dicit ꝙ in his q̃ non mole magna ſunt idẽ eſt mai⁹ eſſe qd̃ meli⁹ eſſe: ⁊ huic ego addo: Et hoc eſt meli⁹ eſſe qd̃ eſt prime bonitati ſiľius
eſſe: ⁊ ſi nõ põt eſſe ſiľius ꝑ depurationẽ a cõtrario/
vt ſufficientᷣ ꝓbatũ eſt erit ſiľius ꝑ effectũ bonitatis
additũ q̃ facit ꝓpinqui⁹ accedere. Alia ẽ ꝓpoſitio phi
in cõmento ſuꝑ. xj. p̃me phie ꝙ virt⁹ infinita nõ comparatᷣ ꝑ augmentũ ad virtutẽ infinitã in duratione
vel in quantitate: ſed in vigore potẽtie mouentis/ ⁊
hũc vigorẽ habet ex nobilitate illa qua ipa eſt primũ
mouens qd̃ põt ꝑ vnũ motũ ſimplicẽ qd̃ aliꝭ nõ poſſunt niſi ꝑ motus plures nõ oĩno ſimplices vel ex h̃
plus ⁊ plus: qꝛ accedunt in bonitate ad primũ pl⁹
⁊ plus. Sd̃m hoc igitᷣ nõ reſtat ſoluere niſi q̃lr ſimAd p̃mũ ⁊ ad cetᷣa plex põt addi ſimplici vt fiat maius/ ⁊ vtrũ augeatᷣ
in duplũ/ ⁊ v̓tute cui⁹ fiat additõ. Et dico ad p̃mũ
ꝙ hec eſt falſa/ ſimplex nõ põt addi ſimplici. ⁊ habet
multas inſtantias: ſpẽs em̃ ſimplex additᷣ intellectui ſimplici: ſed verũ eſt ꝙ ſimplex in rõne potẽtie ⁊
ſimplex in rõne act⁹ ſibi adduntᷣ: ⁊ ſic non eſt hic: qꝛ
vtraqʒ charitas eſt in rõne ꝑfectõis ⁊ act⁹. et dico ꝙ
talis additio eſt luminis ad lumen ⁊ vigoris ad viAd 7m gorẽ. Ad aliud dd̃m ꝙ ſimplex eſt additũ ſimplici ⁊
nõ fit maius in illa rõne q̃ illa dicebantᷣ ꝑ priuationẽ q̃ntitatꝭ ſimplicia/ ſed ſic nõ eſt hic: qꝛ vtrũqʒ ſimpliciũ in eſſentia habet q̃ntitatẽ boni/ ⁊ cũ hoc ſit ma
Ad 8m ius eſſe q̃ʒ qd̃ meli⁹ eſſe efficitᷣ totũ meli⁹. Ad aliud
dd̃m ꝙ licet additũ ei cui additᷣ non ſit maioris molis vel minoris/ tñ maioris eſt vľ minoris quantitatis in boni valore/ et iõ nõ oꝑtet ꝙ augeat niſi in ea
Ad 9m ꝓportiõe q̃ mai⁹ eſt. i. meli⁹. Ad aliud dd̃m ꝙ nõ ẽ
ita ſicut in corꝑe aucto ꝙ vnũ ſubintret aliud/ ⁊ attrahatᷣ vnũ virtute alteri⁹/ ſed poti⁹ virtute bonita
Ad 10m et poſtea ad alia tis p̃me vnum vnitᷣ aliꝭ. Ad id aũt qd̃ obꝭcitᷣ ꝙ augmentũ eſt trãſmutatõ ⁊c̃. dd̃m ꝙ augmentũ nõ eſt
trãſmutatõ eẽntie q̃ ẽ forma ſubaľ/ ſʒ verũ ẽ ꝙ nõ ẽ ſine trãſmutatiõe alteri⁹ in ſe: ⁊ iõ nõ ſequitᷣ ꝙ augetᷣ
niſi trãſmutatio ſm ſubãm/ ſʒ ſequitᷣ ꝙ aliq̃d ſm ſubſtãtiã trãſmutatᷣ in ipm: ⁊ h̃ tñ nõ eſt verũ de charitate: qꝛ quo ad hoc nõ eſt ſiľe: qꝛ id qd̃ additᷣ nõ trãſmutatᷣ eo ꝙ ipm nunq̃ʒ eſt diſſiľe vt nutrimentũ corpori: ſʒ ſp̃ ſiľe: vñ nõ trãſmutatᷣ ſed vnitᷣ virtute bonitatis p̃me. occurrit aũt hec q̃ſtio adhuc ſemel añ finẽ libri: ⁊ tũc qd̃ de⁹ dare dignabitᷣ iterũ dicem⁹.

Si melius eſt diligere amicos q̃ʒ inimicos vel econuerſo.

Ic ſolet queri quid po a
h tius ſit plurisqʒ meriti diligere ami- Di. XXX De charitate q̃ntũ ad meriti ꝑfectionem.
cos an diligere inimicos: Sʒ hec cõ
paratio implicita eſt. Si em̃ cõferatᷣ dilectio
amicoꝝ tm̃ dilectioni amicoꝝ ⁊ etiã inimicorũ ꝑſpicua eſt abſolutio. Sʒ ſi in aliquo vno
hoĩe q̃ diligit ſimul amicũ ⁊ inimicũ q̃d hoꝝ
poti⁹ ſit queratᷣ: obſcura eſt reſponſio: qꝛ de
motu mentis agitᷣ: de quo nõ eſt nobis facile iudiciũ: an vn⁹ ⁊ idem mot⁹ ſit erga amicũ b
⁊ inimicũ: ſed erga amicũ intenſior: an duo:
vn⁹ erga inimicũ: q̃ dicitᷣ difficilior alter erga amicũ q̃ videtᷣ feruentior: nec incongrue
putatᷣ melior q̃ eſt feruẽtior. Vľ ſi vn⁹ idẽqʒ
eſt idẽ potior vbi eſt ardẽtior: nõ iprobe extimatᷣ. Aug⁹ tñ ſentire videtᷣ maius eſſe diligere inimicũ q̃ʒ amicũ: qꝛ ꝑfectorũ eſſe dicit
diligere inimicos ⁊ benefacere eis: neqʒ hoc c
a tanta multitudine impleri q̃nta exauditᷣ in
oratione dñica cũ dr: Dimitte nobis debita Matth. 6.
noſtra ſicut ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̃is.
Illã em̃ ſponſionẽ dicit a multis ipleri q̃ nõdũ diligũt inimicos. Ait em̃ ſic: Magnũ eſt
ergo eũ qui tibi nihil mali fecerit eẽ beniuolũ ⁊ beneficũ: illud multo grandi⁹ ⁊ magnifi
centiſſime bonitatis eſt: vt tuũ quoqʒ inimicũ diligas: ⁊ ei q̃ tibi malũ vult ⁊ ſi põt facit
tu ſemꝑ bonũ velis faciaſqʒ qd̃ poſſis: audiens dicentẽ ieſum: Diligite inimicos vr̃os ⁊ Matth. 5.
benefacite his q̃ odiunt vos: ⁊ orate ꝓ perſe Luce. 6.
quentib⁹ ⁊ calumniantib⁹ vos. Sed qm̃ ꝑfectorũ filioꝝ dei eſt iſtud: quo quidẽ ſe debet
oĩs fidelis extẽdere: ⁊ hũanũ animũ ad hũc
affectũ orando deũ ſecũqʒ agẽdo luctãdoqʒ
ꝑducere: tñ qꝛ hoc tã magnũ bonũ tãte mul
titudinis nõ eſt quãtã credim⁹ exaudiri: cũ
dicitᷣ in oratione: Dimitte nobis debita noſtra ſicut ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ noſtris.
proculdubio verba ſponſiõis hui⁹ implentᷣ
ſi homo qui nõdum ita ꝓfecit vt etiã diligat
inimicũ: tamen quãdo rogatᷣ ab homine qui
peccauit in eũ vt ei dimittat: dimittit ex corde qui etiam ſibi roganti vult dimitti: cum
orat et dicit: Sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoribus noſtris. Quicunqʒ vero rogat hominem
in quẽ peccauit ſi peccato ſuo mouetᷣ vt roget nõ eſt adhuc deputand⁹ inimicus: vt eũ

diligere ſit difficile:ſicut erat qñ inimicitias
exercebat Quiſqs vo roganti ꝛ penitẽti nõ
dimittit nõ eſtimet a dño ſua peccata dimit=
ti:qꝛ mentiri veritas non põt:q̃ cũ docuiſſet
oratione͂ hãc in ea poſitã ſententiã cõmẽda=
d Matth.6. uit dicẽs:Si dimiſeritis hoib⁹ peccata eorũ
dimittet ꝛ vobis pater veſter.Si vero nõ di=
miſeritis:nec pr̃ veſter dimittet vobis pecca
ta vr̃a. Ecce hinc haberi videt̃ qđ ꝛ p̃taxaui
mus.ſ.maioris virtutis eſſe diligere inimicũ
ꝛ bñfacere ei ꝙ̃ illum q̃ nihil mali fecit nobis
vl̃ amicũ.Qđ ſi q̃s ſimplicit̃ cõcedere nolue
rit dicens inteſius diligit̃ amicus ꝙ̃ inimic⁹:
et ideo illud potius iſto:determinet iſta ſm
premiſſam intelligentiã dicẽs:ibi cõparatio
nẽ factã inter dilectionẽ qua diligit̃ tm̃ ami
cus ꝛ illã qua amicus ꝛ inimicus diligit̃. Il=
lud vero qđ ſequit̃ magis nos mouet ꝙ.ſ. di
cit nõ eſſe tante multitudinis diligere inimi
Matth.6. cos quanta exaudit̃ cũ dicit̃:Dimitte nobis
debita nr̃a ꝛc̃.vbi dat intelligi ꝙ alicui a deo
dimittunt̃ peccata nõ diligenti inimicũ:ſi tñ
fratri roganti q̃ in ſe peccauit dimittit. Sed
cũ pctã nõ dimittant̃ alicui adulto niſi chari
tatẽ habeat: ſequit̃ ꝙ charitatẽ habeat q̃ nõ
diligit inimicũ.Quõ ergo noie ꝓximi oĩs
Math.22. homo intelligit̃ in illo mãdato:Diliges ꝓxi
Deut.6. mũ tuũ ſicut teipſum.Si em̃ oĩs homo pro
ximus eſt:tũc inimicus. p̃cipimur ergo ꝛ ini
micos diligere.Et qꝛ illud p̃ceptũ generale
eſt oĩb⁹:p̃cipit̃ oẽs homies diligere etiã
e inimicos.Quidã qđ hic dicit̃ ſimpliciter te=
nere volẽtes illud p̃ceptũ determinant di=
centes:illic perfectis dari in p̃ceptũ diligere
omnẽ hominẽ etiã inimicũ:minoribus vero
in ꝯſiliũ. In preceptũ vero eos diligere qui
nihil mali fecerũt eis ꝛ inimicos non odire.
Sed melius eſt vt intelligat̃ oĩb⁹ illo man
dato p̃cipi cunctos diligere etiam inimicos:
cui ſenſui atteſtant̃ ſupi⁹ poſite auctoritateſ
ꝛ alie multe. Illud vero Aug. nouiſſime po
ſitũ de ꝑfecta charitate dictũ intelligit̃ que
tm̃ eſt ꝑfectorũ:qui nõ ſolum amicos ſed eti
am inimicos ꝑfecte diligũt eiſqꝫ benefaciũt.
Que perfectio dilectiõis nõ eſt tante multi=
tudinis: quãta exaudit̃ in orõne dominica:
ꝛ hoc reuera grande eſt et eximie bonitatis
ſcꝫ ꝑfecte diligere inimicũ. Ita ꝛ cũ dicit im
pleri verba illi⁹ ſponſionis ab homine: qui
nõ ita ꝓfecit vt diligat inimicũ:de dilectiõe
ꝑfecta accipiendũ eſt.

A b Ic ſolet queri quid poti⁹ ſit pluriſqꝫ meri-
ti diligere amicos ꝛc̃. In iſta diſtinctõe nõ
cõtinet̃ niſi vnum ſcꝫ q̃d maioris meriti ſit diligere
amicos vel inimicos:ꝛ ideo nos q̃rem⁹ hic ante lit-
terã duo q̃ etiã dependẽt a p̃cedenti lectiõe.ſ.an om
nes tenent̃ ad dilectionẽ inimicoꝝ. Et ſi oĩs tenen
tur querem⁹ vtrũ oẽs equalit̃ debẽt exhibere affe
ctũ ꝛ effectũ inimicis vel ſoli ꝑfecti:

An oĩs tenent̃ ad dilectionẽ inimicoꝝ. Arti. 1
D primũ hoꝝ ꝓcedit̃ ſic ſup illud Ps̃. Re- Ar̃ p̃o ſic
a uela oculos meos ꝛc̃. dicit glo. ꝙ mirabilia q̃
cõſiderant̃ ſunt diligere inimicos. Cõſtat ãt
ꝙ ad mirabilia nõ tenemur: g̃ nõ tenemur diligere
inimicos. Itẽ Luce.6. Diligite inimicos veſtros: 2o
dicit glo. hoc ꝑfectoꝝ eſt: cũ igit̃ non oĩs tenemur
ad ꝑfectionẽ nõ oẽs tenemur diligere inimicos.
Itẽ glo. ibidẽ: Hic eccl̃ia nõ lacte nutrit̃ qđ ſimpli 3o
ciũ eſt ꝛ ĩꝑfectoꝝ/ſꝫ validiori cibo charitatꝭ roborat̃:
g̃ videt̃ ꝙ ad hoc nõ teneant̃ niſi ꝑfecti. Itẽ Mat- 4o
thei.5. Dictũ eſt antiq̃s/ diliges amicũ tuũ/ et odio
habebis inimicũ:cũ igit̃ nõ ad plura teneamur nos
ꝙ̃ illi/ videt̃ ꝙ poſſum⁹ hr̃e odio inimicos. Qr autẽ ꝓbatõ q̃rti
nõ ad plura teneamur ꝙ̃ illi accipit̃ Matth.xij. ſup
illõ: Et accipiẽs panẽ gr̃as egit ꝛc̃. glo. non alia ꝙ̃
ſcripta erãt p̃dicat: ſed legẽ ꝛ ꝓphetas grauiora eſſe
demõſtrat. Itẽ accipit̃ illud Matth.19. Si vis ad 5o
vitã ingredi ſerua mandata: g̃ illi ſufficiebãt ad ſa-
lutẽ mãdata q̃ data erãt veterib⁹. Itẽ hoc accipit̃.3 6o
Regũ.7. ſup illud: Fecit hiran mare fuſile.x.cubi-
toꝝ ꝛc̃. ibi glo. decẽ p̃ceptis dñs in lege oĩa q̃ face
re debem⁹ expreſſit: cõſtat aũt ꝙ nuſqꝫ ibi eſt de dile
ctiõe inimicoꝝ: g̃ ad hoc nõ tenemur. Itẽ Ezechiel̃ 7o
20. Dedi eis p̃cepta que faciens homo viuet in illis
Glo. interli. nihil addens. cũ igit̃ hoc nõ cõtineatur
in decalogo: g̃ videt̃ ꝙ nõ debem⁹ addere. Item ſe- 8o
pe legit̃ in vete. teſt. ꝙ dñs occidit ꝛ p̃cepit occidi ini
micos/ſicut Amalech: ꝛ illos q̃ habitabãt ĩ terra ꝓ-
miſſionis ante filios iſrael: g̃ videt̃ ꝙ inimicos velit
nos odiſſe. Item ad hoc videt̃ eſſe ratio. inimicitia 9o
em̃ eſt cauſa pugne: cã aũt pugne ꝛ cauſa amicicie cõ-
trariant̃: ergo inimicitia nõ erit cauſa amoris/ſꝫ cõ-
trarij: ergo erit cauſa odij: nõ ergo diligend⁹ eſt ini-
micus. Item hoc videm⁹ in oĩ natura tam inani 1o
matoꝝ ꝙ̃ aĩaliũ ꝙ q̃libet pugnat cõtra inimicũ: er-
go videt̃ ꝙ cõtra ius naturale inditũ oĩ rei ſit dili-
gere inimicos: ergo nõ tenemur ad illud ex charita-
te: qꝛ charitas nõ cõtrariat̃ iuri naturali. Sꝫ con Rõ in ꝯ̃riũ
tra hoc ſunt illa que habent̃ in littera/ ꝛ que in p̃ce- prima;
denti diſtinctõe ſunt habita. Item Leuit̃.19. Non
queras vltionẽ nec memor eris iniurie ciuiũ tuorũ: 2a
g̃ videt̃ ꝙ antiqui tenebant̃ ad dilectionẽ inimicorũ
Itẽ Eccl̃i.28. Homo hoi ſeruat irã ꝛ a do q̃rit me- 3a
delã: in hoiem ſilẽm ſibi nõ habet miſcõiaꝫ ꝛ de pec
catis ſuis dep̃cabit̃: q̃ſi diceret/nec medelã accipiet
nec exaudiet̃. Item Prouerb.24. Si ceciderit ini 4a
micus tuus ne gaudeas. Solutio dicendũ ꝙ om- Solo.
nes tenent̃ ad dilectõꝫ inimicoꝝ ꝛ ꝑfecti ꝛ imꝑfecti.
Ad primũ g̃ dõm ꝙ mirabile aliq̃d eſt qđ ẽ inſolitũ Ad primũ
tm̃: ꝛ ſic dr̃ mirabile diligere ĩimicos: ꝛ ad h̃ bñ tene
mur. Et eſt mirabile inſolitũ ꝛ ſup facultatẽ ãmiran
tis apparẽs/ ꝛ ad h̃ nõ tenemur. Ad aliud dõm ꝙ Ad 2m
glo. illa loquit̃ de ꝑfectiõe ſufficiẽtie: ſꝫ ſi eos q̃ ſunt
in ſtatu ꝑfectiõis vocat ꝑfectos tũc intelligit̃ de ſe-
quente: qđ eſt/ bñfacite his qui oderũt vos/ vt intel
ligat̃ de exhibitõe familiaritatis per beneficia ꝛ ſi-
gna exteriora: quia ad hoc non tenent̃ niſi perfecti.

Ad 3m Ad aliud dõm ꝙ ſimplices dicunť ibi ſeruiles illi
q̇ in vete.teſt. ſub littere cortice ſeruierũt. Uľ ſi intel
Ad 4m ligať de ꝑfectis tũc gloſandũ eſt ſicut p̃cedens. Ad
aliud dicendũ ꝙ nunq̃ꝫ dictũ eſt antiq̇s / Odio ha-
bebis inimicũ tuũ niſi a ſuis doctoribꝫ / ⁊ non a lege
ſꝫ obſeruabãt ſicut eſſet dictũ / ⁊ ab illo xp̃s hoc aſſũ
pſit. Uel dicať ꝙ dictũ erat eis hoc de inimico fidei
⁊ nõ de inimico ꝑſone: ⁊ ipi intellexerũt hoc de inimi-
co ꝑſone ꝑuerſo intellectu. De inimico aũt fidei dice
bať in p̃cepto ꝙ occiderẽt oẽm maſculũ in terra quã
de⁹ datur⁹ eſſet in poſſeſſionẽ / ſed dñs intellexit hoc
de bona occiſiõe q̇ eſt per gladiũ ſpũs q̇ eſt verbũ dei
Ad ꝓbatõꝫ quarti. Ad id qđ obijciť ꝙ nihil tenemur niſi qđ illi dõm
ꝙ ſi explicite accipiať id qđ cõtineť in lege tũc falſuꝫ
eſt: qꝛ ad multa tenebanť illi ad q̄ nõ tenemur nos /
⁊ ad multa tenemur nos ad q̄ nõ tenebanť illi. Si
aũt ſpũaliť ⁊ implicite intelligať ſm ꝙ veritas eſt in
vmbra tũc verũ eſt hoc / tũc ideꝫ ꝑ eadẽ opa implem⁹
qꝛ illi tenebanť carnẽ ſuillã nõ comedere ⁊ tñ cõtine
re: nos aũt cõtinem⁹ ⁊ comedim⁹ / ⁊ idẽ implem⁹: ⁊
hoc vult dicere glo. qñ dicit ꝙ demõſtrant legẽ ſpiri
Ad 5m tualibꝫ ſacris eſſe refertã. Ad aliud dõm ꝙ cõtineť
in illo mandato / honora parentes: qꝛ noĩe parentũ
Ad 7m accipiť ibi oĩs hõ / vt dicit Aug⁹. Et ꝑ hoc patꝫ ſo-
et 8m lutio ad ſequẽs. Ad aliud dõm ꝙ dñs in hoc oſten
Ad 9m dit ꝙ inimici fidei eſſent gladio ſpũs occidẽdi / vt ma
ſculinũ in quo notať vigor pcti occideret ⁊ infirmi-
tas humana viueret / q̄ notať ꝑ virgines / q̇ in coitu
nõ cognouerũt viros .i. nõ habentes appetitũ forni
candi a fide. Si aũt nolũt cõuerti nõ eſt aliud niſi ꝙ
in igne materiali luãt penas damni qđ inferũt eccle
Ad 10m ſie ꝑ ſubuerſionẽ ſimpliciũ. Ad aliud dõm ꝙ inimi-
cicia vt inimicicia nõ eſt diligẽda / ſꝫ poti⁹ inimic⁹ q̇
Ad 11m eſt imago dei ad hoc vt ampli⁹ nõ ſit inimic⁹. Ad
aliud dõm ꝙ hoc nõ eſt cõtra legẽ nature humane:
qꝛ homo eſt aĩal manſuetũ natura cõformabile deo
magis q̃ꝫ beſtijs.

Arti. II B Utrũ oĩes equaliter tenenť exhibere affe-ctus ⁊ familiaritatis ſigna vel ꝑfecti tñ.

Secundo q̄riť vtrũ oĩs equaliť tenenť exhi-
f bere ſigna affect⁹ ⁊ familiaritatꝫ vľ ꝑfecti tñ
Uideť ꝙ hoc tñ p̃ceptũ ſit ꝑfectis ꝑ glo. ma-
Arg. p̃mo thei. 5. pri⁹ inductã. Si forte dicať ꝙ dictũ ẽ de ꝑfe
Solo ctione ſufficientie. Cõtra vř eſſe ꝙ dñs ibi addit ſuꝑ
Obiectio 2o ſtatũ imꝑfectõis vete. teſt. ğ oĩs tenenť ad id. Itẽ
ibidẽ alia glo. dicit ꝙ cumul⁹ ꝑfectionis eſt diligere
inimicos ⁊ orare ꝓ ipis: ğ videť ꝙ etiã nõ oĩs ꝑfe-
cti teneanť / ſed tñ illi in q̇bꝫ eſt cumulus ꝑfectiõis.
In ꝯriũ p̃a ratio. Sꝫ cõtra ibidẽ dicit alia glo. Cõtra eccľiam pecca
tur corde / ore / corpis cruciatu / ecõtra aũt eccľia tria
facit diligit / orat / benefacit: ğ videť ꝙ nõ ſit mẽbrũ
2a eccľie q̇ hec negligit: ğ oĩes tenenť. Ita etiã anti-
quis p̃ceptũ eſt hoc ꝓuer. 25. Si eſurierit inimicus
3a tu⁹ ciba illũ. Itẽ Exo. 23. Si occurrerꝫ boui inimi
ci tui / aut azino erranti reduc eũ: Glo. hoc eſt diligi
te inimicos vr̃os: ⁊ ſequiť: Si videris azinũ odien-
tis te iacentẽ ſub onere nõ ꝑtrãſibis ſꝫ ſubleuabis cũ
Solo ad totũ eo. glo. hoc eſt bñfacere his q̇ oderũt nos. Soľo ſi-
ne p̃iudicio dico ꝙ mihi videť graue / ſi oĩs dicunť
teneri ad exhibendũ ſigna dilectiõis: vñ videť mihi
ꝙ nõ tenenť niſi in caſu ſi viderint neceſſitatẽ patiẽ-
tem / tũc eñ tenenť: ſed tñ videť mihi ſi poſtulat ve-
niam nõ irridens ꝙ tunc nõ negandũ eſt ei ſignũ di-
lectiõis. Itẽ videť mihi ſi ſalutat ꝙ reſalutari debꝫ
niſi homo timeat ꝓbabiliť ꝙ faciat irriſionẽ tãq̃ꝫ nõ
curãs ꝙ ꝓuocauerit fratrẽ. Et ꝑ hoc patꝫ ſoľo ad to-
tũ. Perfecti eñ ꝓpter ſcandalũ etiã vltro p̃cipue co-
rã his q̇ ſciũt ꝙ offenſi ſũt teneť offerre ſigꝫ dilectõis

An meli⁹ ſit diligere inimicũ q̃ꝫ amicũ. Arti. III E

Einde queriť de hoc qđ dicit in principio le-
d ctiõis [Hic queri ſolet q̇d potius ſit pluriſq̃ꝫ
meriti. ğ. a. Uideť ei ꝙ diligere inimicos ſit Arg. p̃mo
meli⁹ ⁊ maioris meriti: qꝛ dicit glo. Matth. 6. ꝙ h̃ ꝓ veritate.
eſt cumul⁹ ꝑfectiõis: ğ hoc eſt meli⁹. Itẽ glo. ſuper 2o
illud Ps. Cõſiderabo mirabilia de lege tua / dĩc in
opibꝫ dei nihil mirabili⁹ eſt q̃ꝫ diligere inimicos: er
go nihil alti⁹ ⁊ meli⁹. Itẽ Bern. ſuꝑ illud: Maio 3o
rẽ hac dilectionẽ nemo habet q̃ꝫ vt aĩam ſuã ponat
q̇s pro amicis ſuis addit / immo tu dñe maiorẽ ha-
buiſti q̇ animã tuã ꝓ amicis ⁊ inimicis poſuiſti: ğ vi-
deť eſſe meli⁹ ⁊ poti⁹. Itẽ Matth. 5. Si diligitis 4o
eos q̇ vos diligũt quã mercedẽ habebitis: glo. nullã
in celo: ğ diligere inimicos eſt meli⁹. Itẽ Rom. 5. 5o
Cõmendat aũt charitatẽ ſuã de⁹ in nobis qm̃ cũ ad
huc inimici eſſem⁹ de⁹ ꝓ impijs mortu⁹ eſt. Si er-
go dei charitas in hoc eſt cõmendabiľ nr̃a erit cõmẽ-
dabilis ex eodẽ. Itẽ Matth. 5. ſuꝑ illud: Diligite 6o
inimicos vr̃os / dicit glo. Ecce ad q̄ntã ꝑfectionem
nos ꝓuehit: ğ penes illud eſt ꝑfectio: ğ eſt melius.
Itẽ virtus dicť vltimũ potentie de re vel in re: ſed 7o
maioris potentie charitas eſt / ſuꝑ naturã cũ diligit
inimicũ q̃ꝫ amicũ: ğ maior eſt virt⁹ eius: ğ eſt meli⁹
hoc q̃ꝫ illud. Item qđ eſt maioris pugne eſt maiorꝫ 8o
glorie: diligere aũt inimicũ eſt maioris pugne: ğ ma
ioris glorie: ğ meli⁹. Itẽ ad amicũ diligendũ incli 9o
nat natura ⁊ grã: ſꝫ q̄nto magis gratia eleuat natu
rã tanto mot⁹ purior et melior: qꝛ ſic magis accedit
ad cõformitatẽ gratie: hoc aũt maxime eſt in dilectõ
ne inimicorũ: ğ diligere inimicos eſt meli⁹ abſolute Rõ in ꝯrĩũ
loquẽdo q̃ꝫ diligere amicos. Sꝫ cõtra meritũ eſſe prima.
in q̄ntitate eſt ſm eſſe quãtitatẽ charitatꝫ / ſed in gra-
dibꝫ charitatis dilectõ inimicoꝝ poniť in vltimo lo 2a
co: ğ hoc eſt meriti vt videť. Itẽ ſi ſit compatio vni
us ad alterũ: hoc nõ põt eſſe gratia habit⁹: qꝛ ſine cõ
tradictiõe verũ eſt ꝙ act⁹ maioris charitatis in q̄n-
tũ ſic eſt maioris meriti: ğ hoc fuit in eodẽ actu vľ eq̄
li. Sꝫ tũc video ꝙ magis feruet dilectio amici: ğ vi-
deť ꝙ maiorꝫ ſit meriti ꝓpť feruorẽ. Itẽ amic⁹ ⁊ ini 3a
mic⁹ ſunt cõtraria: diligere ⁊ odire ſũt etiã cõtraria
ſed odire amicũ eſt magis malũ q̃ꝫ odire inimicũ: er-
go eius oppoſitũ eſt magis bonũ ⁊ magis eligendũ
q̃ꝫ oppoſitũ alteri⁹. eſt aũt oppoſitũ diligere amicũ:
ğ hoc eſt magis bonũ q̃ꝫ diligere inimicũ: ⁊ hoc vide
tur phus cõcedere. Soľo dicendũ meo iudicio me- Soľo
lius abſolute ⁊ ſimpliciť eſt diligere inimicũ q̃ꝫ dili-
gere amicũ ſicut ꝓbant p̃me rões. Dicũt tñ aliqui
ꝙ põt fieri in his duobꝫ cõꝑatõ ſtat⁹ ad ſtatũ vľ act⁹
ad actũ / vel habit⁹ ad habitũ: ⁊ hec oĩa vľ in eodẽ
hoĩe vel in diuerſis. ſi fiat cõparatio ſtat⁹ ad ſtatũ in
diuerſis hoĩbꝫ dicũt ꝙ meli⁹ eſt diligere inimicũ: qꝛ
hoc indicat ſtatũ ꝑfectiõis / aliud aũt nõ. Si aũt ĩ eo
dẽ hoĩe fiat cõparatio adhuc meli⁹ eſt: qꝛ diligere ini
micũ p̃ſupponit multomagis diligere etiã amicũ ſꝫ
nõ cõuertiť. ⁊ ſicut duo ſunt meliora q̃ꝫ alterũ iſtoꝝ
ita ⁊ hic tunc erit. qui eñ ẽ in tali ſtatu ꝙ diligit ini
micũ eſt etiã ĩ ſtatu illo ꝙ diligit amicũ. Si aũt fiat

cõparatio habit⁹ ad habitū in eodē hoīe nulla eſt cõ-
paratio: q2 idē eſt habitus. ſed in diuerſis habēt ſe vt
excedentia ꝛ exceſſa. Si vō fiat ꝯpatio actus ad actū
q2 actus ꝛ in eodē ꝛ in diuerſis ſunt ſepati: ꝛ loquoꝛ
de actu in cõpatiōe ad obiectū tm̄/tūc dicūt ꝙ ſm qd
eſt vnus melioꝛ/ſm qd alius. cū em̄ ſint equales ha-
bitus ſicut ſupponit cõpatio/tūc ꝓpter dulcedinem ꝛ
feruoꝛē valet plus dilectio amici ad cumulū beatitu-
dinis. ꝓpter difficultatē aūt ꝛ laboꝛē valet plus dilec-
ctio inimici ad peccati dimiſſionē quo ad penā quam
ſoluere tenemur ꝓ pctō: ꝛ ad hoc redit ſolutio fere oī-
um magiſtroꝝ. Sed mihi videt ꝙ xp̄s intēdit ꝙ me-
lius ſimplr̄ ſit diligere inimicū: q2 eſt foꝛtioꝛis chari-
tatis ſup naturā: ꝛ q2 pſupponit etiā diligere amicū
q2 ſicut ignis foꝛtioꝛ eſt q agit in ꝓpinquū tm̄ ꝛ remo-
tū ꝙ q agit in ꝓpinquū: ita etiā ignis charitatis foꝛtioꝛ
eſt ad diſtans a natura ꝙ ad ꝓpinquū nature. ꝛ ideo
Ad rōes q̄ fuit ꝯtra — ego cõcedo rōnes primo inductas. Ad id qd ꝯtra
obijcit dōm ꝙ amb. pōit oꝛdinē charitatis nō ſm ꝙ
Ad primū. — charitas eſt foꝛtioꝛis potentie in hoc vel illud: ſed ſm
ꝙ ꝯgruit nature quā pficit. ꝛ ex hoc nō ſequit ꝙ vnū
ſit melius alio. q2 meritū nō attendit penes charita-
tē ſm ꝙ mouet cū natura: ſed potius ſm ꝙ mouet ſm
Ad 2m — modū gratie tm̄ Ad aliud dicendū ꝙ ille feruoꝛ nō
accipit niſi pmiū accñtale: q2 cõpatio ſupponit ha-
bitus vtriuſqȝ act⁹ eſſe equales. q2 alit nulla eſſet rō
ſed huic accidentali puto ꝓpōderare poſſe charitatis
Ad 3m — in difficili. Ad aliō dōm ꝙ hec rō multiplr̄ peccat.
vno mō q2 a pho pōit ſm ꝙ dicit diuerſitatē amoꝛis
alicuius ſtulti/q diligit inimicū inqntū inimicus: et
nō ꝓpter deū vel ad deū: ꝛ ille meret vituperationes. ꝛ
ſic ſoluit auctoꝛitas. ſed ſancti diligūt inimicos vt fi-
ant amici deo vel ad deū. Alio mō q2 talis foꝛma ar-
guendi magis attendit in cõſequētia ecõtrario ꝙ in
ꝯñtia in ipo: ꝛ in rōne eſt ꝓceſſus ſm ꝯñtiā in ipo: et
tunc ſumit odire amicos/ꝛ odire inimicos: ꝛ ꝯnter i-
fert ex quo antecedens eſt minus eligendū ꝙ ſequēs
qd oppoſitū eſt eius. ſ. diligere amicos ſit magis eli-
gendū ꝙ oppoſitū ꝯñtis qd eſt diligere inimicos/et
magis oppoſitū añtis ſequeret ad oppoſitum ꝯñtis
ſm magis ꝛ minus eligendū. Tertio peccat: q2 dato
ꝙ ꝯñtia ſit bona ſm eligendū ꝛ non eligendū/adhuc
nihil valebit in his quoꝝ vnū poſitū pſupponit alte-
rū. ꝛ ita eſt hic: q2 in charitate ꝛ viris ſanctis dilige-
re inimicos pſupponit diligere amicos: ꝛ idō nō valet

Arti. IIII. D

An ſit vn⁹ ꝛ idē mot⁹ erga amicū ꝛ inimicū.

Einde querit de hoc qd dicit ibi: [An vn⁹ et
D idē modus ſit diligere amicū ꝛ inimicū. ꝛc.]
Arg. primo ꝯ nō. — ſ. b. Hoc em̄ videt impoſſibile ꝙ ſit idē. ipoſ-
ſibile em̄ eſt vnū motū cõparī ꝛ termiari ad duos ter-
2o — minos: ſed duo termini ſunt amicus ꝛ inimicus: ḡ ſi-
mul nō poſſunt eſſe vnus motus. Itē linea in vna
parte nō terminat ad duo puncta: ḡ nec mot⁹ ad du-
Solō Inſtantia. — os terminos. Si foꝛte dicas ꝙ vnus eſt vt termi-
nus/alter vt finis. hoc ridiculū eſt: q2 dilectio inimici
nō refert ad dilectionē amici/vel ad ipm amicū vt ad
Solutio ad totū. — finē: ſed potius ad deū Solō. mihi videt ꝙ falſum
eſt iſtud. Sunt tñ alij q in cõtrariū obijciūt ſic/ꝙ ſen-
ſibilis minus eſt potens ꝙ intellectualis: ſed ſenſibi-
li plura ſimul accipimus: q2 viſu vnū/ꝛ auditu alte-
rū: vel viſu duo qñqȝ vt duo/vt cum eruit vnus ocu-
loꝝ: ḡ multomagis intellectuali cõtingit hoc fieri. vo-
luntas aūt partiū intellectualiū eſt. Itē dicunt ꝙ
hoc qd dicit phus Scire quidē multa poſſumus itel-
ligere vō minime: nō eſt veꝝ/ſȝ pbabile: q2 h etiā in iſta
ſciā pbabile induxit phus pro exēplo. multa autē in-
ducit exempla in illo libro q nō ad liquidū ſunt vera.
ego aūt puto hoc eſſe erroꝛē. nō em̄ ſimile eſt plurib⁹
oꝛganis ꝛ pluribȝ potētijs accipere plura/ꝛ vna po-
tentia cõponēte ac ſi p plura. oīa em̄ hec bene cõcedo
ad hoc qd eſt vno motu nō cõponēte: ſed directe in ob-
iectū tendēte accipe plura. nō em̄ vna vis viſiua ſm
numeꝝ eſt in vtraqȝ pupilla: ſed in pncipio ſuo ē vna
ſcȝ in cõiunctiōe nerui optici ad partē ſenſus cōis. Si-
milit cū dicit: video albū diarri filiū/vel albū dulce
erit acceptio ſenſus cōis cõponentis ꝛ diuidētis: ꝛ in
talibȝ non accipiunt plura vt plura: ſed plura in vno
ſubiecto qd eſt magnitudo q p ſe obiectū eſt ſenſus cō-
munis. ꝛ idē eſt in intellectu cõponēte: q2 in illo plu-
ra accipiunt in actu cõpōnis vno: ſed nō eſt ita in intel-
lectu ſimplici. ꝛ idō dictū Ariſtote. veriſſimū eſt. dato
aūt ꝙ hoc poſſet eſſe ex parte appꝛehēſiue deint⁹/nō
defoꝛis/nō dabimus adhuc ꝙ hoc in affectu ſit q ni-
hil cõfert: ſed potius intentiones boni vel mali elici-
tas ex cõpꝛehēſiōe ipe pꝛoſequit vel fugit.

An teneant oēs diligere inimicos ſuos. — Arti. V E

Einde querit de hoc qd dicit: [Neqȝ hoc a tā-
D ta multitudine. ꝛc.] ſ. c. Scōm hoc em̄ vide-
tur ꝙ nō oēs tenent diligere inimicos/qd eſt
cõtra pdeterminata Solō dōm ꝙ intelligit de di- — Solō
lectione oſtendente effectum per ſigna familiaritatis
quia ad hanc nō omnes tenentur.

An nō dimittens debitoꝛibus ſuis debet dicere pater noſter. — Arti. VI F

Einde querit de hoc qd dicit: [Si dimiſeri-
D tis hoībȝ. ꝛc.] ſ. d. p hoc em̄ videt ꝙ q dimit-
tit nō debet dicere pater nr̄: q2 mentit. iȝ ſi mē-
tit occidit aīam ſuā. Sȝ ꝯ iniūgit ei vt faciat quicqd
boni pōt vt de⁹ coꝛ ei⁹ illūminet: ḡ iniūgit ei ꝙ oꝛet: ḡ
debet dicere pr̄ nr̄: q2 illud pcipua eſt oīum oꝛationū.
Solō cõcedim⁹ ꝙ debet dicere pr̄ nr̄/ꝛ clauſula il- — Solutio
la. ꝛ dimitte nobis. ꝛc. aut dr̄ ab ipo ꝛ verificat in p-
ſona eccl'ie: aut q2 ipe petit futurā dimiſſionē verifica-
tur ab ipo pn̄s ꝓ futuro: hoc eſt ſicut pꝛoponimus in
futuro dimittere vel actu vel habitu.

An opinio quoꝛundā qui dicūt ꝙ pceptū de diligēdo oēm hoīem etiā inimicū ſit ſolū datū pfectis ſit hereſim ſapiens. — Arti. VII G

Einde querit dō hoc qd dicit: [Quidā ꝙ hic dr̄
D ſimplr̄. ꝛc.] ſ. e. Hoc em̄ videt cõtra euange-
liū: ḡ eſt hereſis. Solō puto ꝙ hec opinio — Solō
hereticā habet pꝛauitatē niſi intelligat de dilectione
affect⁹ in ſignis familiaritatis: q2 hec impfectis dat
in cõſilio tm̄: ꝛ non eſt in pꝛecepto.

Si charitas ſemel hita amittat

Diſ. XXXI De charitate qñtū ad durationē.

Illud quoqȝ non pre-
I tereundū ꝙ quidā aſſerūt charita
tē ſemel habitā ab aliq non poſſe
excidere: nullūqȝ dānandū hāc aliqñ hr̄e: q
hāc traditionē ſub dictis muniūt teſtimonijs
aplus ait: Charitas nunqȝ excidet. aug. etiā — .I. Coꝛ. 13.
inquit: Charitas q deſeri pōt nunqȝ vera fu-
it. Itē. Charitas eſt fons ꝓpri⁹ et ſingularis
bonoꝝ: cui nō cõicat alienus. alieni ſunt oēs

Math.25 q̃ audituri ſunt nõ noui vos. De hoc fõte ſcri
Prouer.5. ptura ait: Fons aque viue ſit tibi proprius ꝛ
nemo alien⁹ cõicet tibi. Si aũt alieni ſũt qui
audituri ſunt illã vocẽ: nõ ergo huic fonti cõ
municãt dãnandi. Itẽ aug. ſup epl'am Ioh.
Ioh.4. Radicata eſt charitas ſecurus eſto: nihil ma
li ꝓcedere poteſt. Itẽ Grego. in moralibus:
Ualida eſt vt mors dilectio: virtuti eñ mor
tis dilectio cõparat̃: qꝛ nimirũ mentẽ quam
ſemel cepit a dilectõe mundi occidit. Itẽ au
guſti. ſup epl'am iohã. Unctio iuiſibilis cha
ritas eſt: que in quocũq; fuerit radix illi erit
que ardente ſole areſcere nõ põt nutrit̃ calo
re ſolis nõ areſcit. Itẽ Beda ſup iohã. Que-
rendũ eſt quõ ſpeciale filij dei agnoſcendi ſi-
gnũ fuerit ꝙ ſup eũ deſcenderit ꝛ mãſerit ſpi
ritus. Quid magni eſt filio dei ꝙ in ipo mane
re ſpũs aſtruat̃? Notandũq; qꝛ ſp in dño mã-
ſerit ſpũs. in ſanctis vo ꝗdiu mortale corp⁹
geſtauerint partim ſemp maneat: partim re-
diturus ſecedat. Manet aũt apud eos vt bo
nis inſiſtant actibus. recedit vo ad temp⁹ ne
ſemp infirmos curãdi: mortuos ſuſcitãdi: de-
mones eijciendi: vel etiã ꝓphetiſandi habeãt
facultatẽ. Manet ergo ſemp vt poſſint habe
re virtutes: vt mirabilit̃ ipi viuãt. Uenit ad
tempus: vt etiã alijs p miraculoꝝ ſigna q̃les
ſit intus effulgeant. Itẽ Grego. In ſctõꝝ cor
dibus ſm quaſdã virtutes ſemp manet ſpũs
ſm quaſdã receſſurus venit: ꝛ venturus rece
dit. in his virtutibus ſine quibus ad vitã nõ
ꝑuenit̃ in electoꝝ ſuoꝝ cordibus ꝑmanet. in
his vo ꝑ quas ſanctitatis virtus oſtendit̃ vt
in exhibitõe miraculoꝝ aliqñ adeſt: aliqñ ſe
ſubtrahit. Itẽ Amb. Ficta charitas eſt q̃ in
aduerſitate deſerit. Hec inuere vident̃ ꝙ cha
ritas ſemel habita nõ amittat̃. ideo quidã in
pretaxatã ꝓſilierunt audaciã dicẽtes chari-
tatẽ a dãnandis nõ haberi: nec a quoq; habi-
tã poſſe amitti: quos ratio vicit ꝛ auctoritas
Quidã eñ ad tẽpus ſunt boni q̃ poſtea fiũt
a mali: ꝛ ecõuerſo. vnde quorundã noĩa xp̃us
Luc.10. dicit ſcripta in li. vite: q̃ tñ poſtea abierũt re-
Ioh.6. tro. ſꝫ ſcripta dicit nõ ſm ꝑſcientiã: ſꝫ ſm pre-
ſentẽ iuſtitiã cui deſeruiebãt: qꝛ digni erant
tunc illo bono qd̃ habituri ſunt preſcripti ſm
ꝑſcientiã. vnde Amb. Quibuſdã gratia da-
.I.Reg.6. ta eſt in vſum vt Sauli ꝛ iude: ꝛ illis diſcipu
Luc.10. lis quibus dñs dixit: Ecce nomina veſtra ſcri
pta ſunt in celis: ꝛ poſt abierunt retro. Sed h
dixit propter iuſticiã cui deſeruiebant: quia
boni erant. Frequenter eñ ante ſunt mali q̃
futuri ſunt boni: ꝛ aliquotiens prius ſunt bo
ni: qui futuri ſunt et ꝑmanſuri mali: propt̃ qd̃
dicunt̃ ſcribi in libro vite ꝛ deleri.

Determiatõ auctoritatũ ꝓdictaꝝ

Qd̃ vo apl's ait: Charitas nunq̃ excidet nul .I.Coꝛ.13.
latenus ꝓ illis facit. Dignitatẽ eñ charita-
tis oſtendẽs dicit eã nõ excidere: quia hic et
in futuro erit: ſed fides ꝛ ſpes euacuabunt̃ et
ſcientia. Itẽ qd̃ dicit̃ charitas nunq̃ fuiſſe ve
re que deſeri poteſt: nõ ad eſſentiã charitatis
refert̃: ſed ad efficientiã: quia nõ efficit cha-
ritas que deſerit̃ hominẽ vere beatũ: nec per
ducit ad veꝝ bonũ. Huic etiã fonti alieni: id
eſt damnandi nõ cõmunicant .ſ. in fine: quia
nõ perſeuerãt. Poteſt tamẽ hoc ꝛ cetera que
de charitate dicta ſunt: de perfecta intelligi:
quã ſoli perfecti habẽt: que ſemel habita nõ
amittit̃. Exordia vo charitatis aliquãdo cre
ſcunt: aliquando deficiunt. Sunt eñ virtu-
tis exordia ꝛ profect⁹ ꝛ prouectio: quos gra-
dus ille diſcernit qui parabolã illã intelligit
Sic eſt regnũ dei queãdmodũ ſi iactet homo Marc.4.
ſemen in terra ꝛ dormiat: ꝛ exurgat ſemen et
germinet ꝛ creſcat. ꝛc̃. Si ergo perfecta cha-
ritas ſic radicata eſt vt amitti nequeat: inci-
piens tamẽ ꝛ prouecta amitti põt ꝛ ſepe amit
tit̃: ſed dũ habet̃ nõ ſinit habentẽ criminalit̃
peccare. Qd̃ Aug. oſtendit inquiẽs: quia ra-
dix omniũ malorũ eſt cupiditas: ꝛ radix oĩm .I.Timo.6
bonorũ eſt charitas. ſimul ambe eſſe nõ poſ-
ſunt niſi vna radicitus euulſa fuerit alia plã-
tari non põt. Sine cauſa conat̃ aliq̃s ramos
incidere ſi radicẽ nõ cõtendit euellere.

Llud quoq; nõ eſt ꝓtereundũ qd̃ quidã aſ- A
I ſerunt. ꝛc̃.] Hic incipit pars illa in q̃ agit
de charitate in cõparatione ad diligentẽ: et
habet tres partes: in quaꝝ ꝑma q̃rit vtrũ
charitas ſemel habita poteſt amitti vel nõ. In ſecun
da ex incidente oſtendit qualit̃ alie virtutes theolo-
gice ſunt ex parte charitatis ibi: [Aduertendũ eſt q̃-
mõ fides. ꝛc̃.] In tertia ꝛ vltima tangit de charitate
xp̃i ibi: [Nunc aũt ſupeſt. ꝛc̃.]

An ſemel habitã charitatẽ cõtingit amitti Arti. I.
Ncidunt aũt due queſtiones circa intentõnẽ
I primi capituli: quaꝝ prima eſt vtrũ ꝯtingat
amitti ſemel habitã charitatẽ. In ſecunda aũt
in quanta reſurgat poſt amiſſam charitatẽ. Ad ꝑ- Arg. primo
mã procedit̃ ſic eadẽ eſt rõ charitatis ĩ hoĩe ꝛ in ange ꝙ nõ.
lis. in angelis aũt ſemel habitã nõ ꝯtingit amitti ſm
opinionẽ illoꝝ qui dicunt angelos fuiſſe creatos ſine
gratia: g̃ nec in hoĩe contingit amitti ſemel habitam.
Itẽ minus forte nõ abijcit magis forte: ſed mĩma 2o
charitas fortior eſt omni peccato ꝛ oĩ temptatõi: g̃ nõ
abijcit̃ aliquo pctõ vel aliq̃ temptatõe. Itẽ ſi abij- 3o
cit̃ oportet ſaluari inter eã ꝛ peccatũ legẽ contrarioꝝ
quã ponit Boecius in li. de duab; naturis in vna ꝑ
ſona xp̃i. ſ. ꝙ nulla trãſmutant ſe adinuicẽ niſi q̃ agũt

adinuicē ⁊ patiunť. hec aũt ſemꝑ in viribꝫ ꝓportiona
ta ſunt: ğ videť cũ nulla ſit ꝓportio vis charitatis ad
4o peccatũ ꝙ nõ tranſmuteť ab aliquo peccato. Jtē ſi
depelliť aut depelliť a peccato qđ ē/ aut a pctõ qđ nõ
eſt. Si a pctõ qđ eſt/ aut in eodē aut ĩ alio. Si in alio
cõtra dicit phus in li. 16. de animalibꝫ ꝙ ſi nõ tangit
nõ agit ⁊ nõ ſequiť alteratio: ğ id nõ depellit eā a ſub-
iecto. Si in eodē: ğ cõtraria ſunt ſimul in eodē/ qđ nõ
poteſt eſſe. Si dicas ꝙ nõ inſunt in eodē nunc: ſed in
vno nunc abſcedit charitas/ ⁊ in alio ineſt pctm̃/ ad h̃
ſequiť duplex incõueniēs: quoꝝ vnũ eſt ꝙ vnũ cõtra
rioꝝ cedit alteri anteq̃ꝫ tangať ab illo/ vel anteq̃ꝫ illđ
agat in ipm̃. Aliđ eſt q꞉ ſigneńť illa duo nunc: ⁊ ſit. a.
in quo cedit charitas: b. aũt in quo ineſt pctm̃/ cũ inť
quelibet duo nunc ſit tempus: in illo tẽpore aĩa nec
5o eſt in charitate nec in pctõ/ qđ abſurdũ eſt: ğ relinqui
tur ꝙ charitas ſemel habita nõ amittiť. Jtē volun
tas de ſe eſt indifferens: ğ cũ charitate efficiť actu bo
6o na: ğ magis parata in bonũ q̃ꝫ in malũ: ğ nõ põt vin
ci a pctõ. Jtē oĩs motus eſt ſ̃m exigentiā dñantis
7o dñans eſt charitas: q꞉ ipa ſuꝑ oĩa pt: ğ nunq̃ꝫ peccat
8o Jtē hoc videť dicere. I. Joh. 3. ꝙ q̃ natus eſt ex deo
nõ peccat. Jtē Cant. 8. Fortis eſt vt mors dilectõ
9o dura ſicut infernus emulatõ. aque multe nõ poterũt
extinguere charitatē. i. multe tẽptatiões. Jtē ĩ pſ̃.
26. Dñs illuminatio mea. glo. Si donũ auferť vin-
ciť dator: ſed cõſtat ꝙ dator vinci nõ põt: ğ nec donũ
10o auferri. Jtē Chriſoſto. ſuꝑ Joh. Magnũ amor ⁊
igne vehementius/ ⁊ nõ eſt aliquid qđ ꝓpriũ eius im
petũ ſuſtinere poſſit: ğ multominus põt illũ impetũ
11o ſuſtinere peccatũ. Si forte velis dicere ꝙ deus au
fert. Cõtra Rom̃. 11. Sine pnĩa ſunt dona ⁊ vocatõ
12 dei: ğ videť ꝙ ipe nõ aufert. Jtē. I. Reg. 16. Spiri
tus dñi directꝰ eſt in dauid a die illa/ ⁊ deinceps. cõ
ſtat aũt ꝙ ſepe peccauit mortaliť: ğ ꝓpter mortale pec
catũ nõ amittiť charitas: ğ ꝓpter nihil poteſt amitti.
13 Jtē. I. Joh. 4. ſuꝑ illud: Qui manet in charitate in
deo manet. glo. Maneas in deo vt cõtinearis māet
14 in te deus vt cõtineat te. Jtē videť cũ deus ꝯtinēs
ſit potentiſſimus ꝙ cadere nõ poſſit: q꞉ ꝑ charitatem
15 ipm̃ inhabitat. Jtē ſuꝑ illud Math. 8. Venerunt
flumina. ⁊c̃. gloſa: Qui cadit nõ edificať in xp̃o: ſꝫ cõ
ſtat ꝙ qui habet charitatē edificať in xp̃o: ğ ipe nõ ca
16 dit. Jtē Aug. in ench. Si q̃s tẽpore tẽptatiõis res
tẽporales mauult retinere q̃ꝫ xp̃m nõ hẽt ipm̃ in fun
damento: ſed q̃ charitatē habet/ habet xp̃m in funda-
17 mento: ğ iſte nõ cadit ꝓpter res tẽꝑales. Jtē Berñ.
de petro videť velle ꝓpter negationē nõ amiſiſſe ſpm̃
ſanctũ vł charitatē/ cum igiť negatio xp̃i maximũ ſit
oĩum pctõꝝ ꝓpter nullũ alioꝝ videť poſſe perdi cha-
18 ritas Jtē Berñ. in li. de diligendo deo: Nunq̃ꝫ eſt
charitas ſine timore/ ſed caſto: nunq̃ꝫ ſine cupiditate
ſed ordinata: ğ timor expellit peccatũ/ ⁊ cupiditas ĩ-
cõmutabilis boni nunq̃ꝫ dat locũ cupiditati boni cõ
mutabilis: ğ nunq̃ꝫ incidet aliqđ pctm̃: q꞉ oẽ peccatũ
aut eſt ex timore male hũiliante/ aut ex cupiditate ma
le inflāmante. ſicut dicit glo. ſuꝑ illud pſ̃. 79. Incen
ſa igni ⁊ ſuffoſſa ab increpatiõe vultus tui peribunt.
19 Jtē Joh. 20. Ex nobis exierunt. glo. Nunq̃ꝫ erāt
20 in nobis de numero habentiũ charitatē Jtē phus
vult ꝙ mutabile ⁊ ĩmutabile nõ ſint eiuſdē rõnis nec
eiuſdē generis. cõſtat aũt ꝙ charitas vie/ ⁊ charitas
patrie ſint eiuſdē rõnis. ğ cũ charitas patrie ſit ĩmu-
tabilis/ charitas vie erit ĩmutabilis. plura etiā ad h̃

inducit magiſter in lr̃a. ſed in cõtrariũ eſt qđ dicit apo
ſtolus. I. Coꝛ. 10. Qui ſtat videat ne cadat: ğ cadere
poteſt qui ſtat ꝑ charitatē Jtē Apoc. 2. Habeo ad-
uerſus te pauca/ eo ꝙ charitatē tuā primā dereliq̃ſti:
ğ derelinqui põt. ⁊ q꞉ hoc videmus cõtinue fieri ſuf-
ficiant iſta. Solõ dõm ꝙ charitas põt amitti ⁊ re Solutio
cuꝑari ſepius in via. Ad primũ ğ dõm ꝙ nõ eſt ſi- Ad p̃mũ
mile: q꞉ angelus ſ̃m illā opinionē ſimul accipit cha-
ritatē ⁊ cõfirmationē: ſed nõ hõ: ſed q̃ ad actũ gratifi
candi ⁊ diligendi ſimile eſt. Ad aliud dõm ꝙ pctm̃ Ad 3m
nõ vincit charitatē: ſed voluntas ſponte abijcit eā cũ ⁊ 4m
deflectiť ad id cũ quo ſtare nõ poteſt. ⁊ ꝑ hoc patet ſo
lutio ad ſequens. Ad aliud dicendũ ꝙ peccare pri Ad 5m
uatio eſt ⁊ nõ cõtrariũ aliqđ ponēs. Si forte diciť Obiectio.
ꝙ hoc eſt fuga ⁊ nõ reſponſio. dico tunc ꝙ hec falſa eſt Solõ
ꝙ duo cõtraria nullo mõ poſſunt eſſe in eodē ſimul:
ſed duo ꝯtraria ita ꝙ vtrũq̃ꝫ ſit actu nõ poſſunt eſſe in
eodē: ſed cũ vtrũq̃ꝫ eſt in potẽtia/ vel vnũ in actu ⁊ al-
teꝝ in potẽtia nihil prohibet eſſe in eodē. ⁊ ita eſt hic:
q꞉ charitas in illo nunc ſimplr̃ nõ ineſt: ſed vt corru-
pta ⁊ recedendo ⁊ peccatũ vt in generatõe accedendo
⁊ eſt inſtantia cõtra ꝓpoſitionē in oĩ actiõe ⁊ paſſione
phĩca. Ad aliud dõm ꝙ volũtas de ſe indifferens Ad 6m
habilitať charitate: ſed nunq̃ꝫ ante cõfirmationē ha-
bilitať niſi poſſit ſponte deponere charitatē/ ⁊ defle-
cti in pctm̃: vnde nihil cogit. Ad aliud dõm ꝙ hoc Ad 7m
eſt veꝝ de motu in quo mouens eſt ꝑ intẽtionē natu-
re ⁊ nõ voluntatis. Ad aliud dõm ꝙ hoc intelligi Ad 8m
tur de predeſtinatis ⁊ de pctõ finali. vel dicať meliꝰ
ꝙ quantũ eſt in ſe/ generatio ꝑ charitatē cõſeruat eũ:
ſed ipe poteſt ſe perdere. ⁊ per hoc etiā patet ſolutõ ad
ſequens. Ad aliud dicendũ ꝙ hoc etiā eſſet verũ/ ſi Ad 9m.
donũ de ſua debilitate ſuccumberet. hoc aũt non eſt Ad 10. ⁊. 11.
veꝝ. Ad aliud ⁊ ad ſequens eodē modo dicẽdũ eſt
Ad aliud dicendũ ꝙ nõ intelligiť hoc quo ad actũ Ad 12m
charitatis: ſꝫ quo ad actũ regiminis populi ⁊ ꝓphe-
tie que eſt gratia gratiſdata/ ⁊ nõ gratũfaciēs. Ad Ad 13. ⁊. 14
aliud dõm ꝙ quantũ in ſe eſt ipa cõtinet: ſed tu potes
excidere a vi cõtentiua. Ad aliud dicendũ ꝙ nõ edi Ad 15m
ficať quo ad ꝑmanentiā qui cadit/ licet forte edificatꝰ
fuerit quo ad eſſentiā charitatis: ſicut dicit magiſter
in lr̃a. Ad aliud dicendũ eodē modo. Ad aliđ di Ad 16m
cendũ ꝙ (ſicut dicit Berñ.) intelligiť quo ad propoſi- Ad 17m
tũ miſerendi: ⁊ nõ quo ad actũ ſeꝑationis a charitate
Ad aliud dicendũ ꝙ hoc eſt veꝝ q̃ꝫdiu eſt charitas Ad 18m
ſed poteſt obijci per oppoſitũ: vt priꝰ dictũ eſt. Ad Ad 19m
aliud eodē modo dicendũ eſt. Ad vltimũ dõm ꝙ h̃ Ad 20m
eſt veꝝ de ſubſtantijs ĩmutabilibꝰ ex natura. forme
aũt nõ ſunt mutabiles ꝑ ſe: ſed ꝑ ſubiectũ. ⁊ ideo non
tenet de illis.

An in minori vel maiori vł equali ſemper Arti. II
neceſſe eſt reſurgere. B

Ecundo queriť vtrũ ſꝑ in minori vel maiori
S vel equali neceſſe eſt reſurgere: videť autē ꝙ Arg. primo
in minori: q꞉ in oĩbꝰ ita eſt ꝙ prima inceptio ꝙ ĩ minori.
eſſe nõ eſt ſ̃m ꝑfectũ illius eſſe: ſed in minori. ſꝫ poſtea
ꝑficit ad perfectũ/ cũ igiť charitas poſt peccatũ inci-
piat/ videť ꝙ incipiat ſ̃m imꝑfectũ ⁊ minimā charita
tē. Jtē Amos. 5. Nõ adijciet vt reſurgat virgo iſra 2o
el. ibi glo. Nõ negat poſſe reſurgere: ſed negat vt poſ
ſit reſurgere virgo: q꞉ ſemel aberrans ⁊ ſi reportetur
humeris paſtoris nõ habebit tantā gloriā quantā q̃
nunq̃ꝫ aberrauit: ğ impoſſibile ē ꝙ in equali reſurgat

3° Itē Ezech.44.Leuite q̄ longe receſſerūt a me nō
appropinquabūt vt ſacerdotio fungant̄ mihi:ḡ vide
tur ꝙ nunq̄ȝ ita propinq̄ fiāt vt prius:ḡ nunq̄ȝ tantā
4° habebūt charitatē. Itē hoc videt̄ ex ſimili:qꝛ mu-
lier ꝑ fornicationē aberrās poſtea nō tātum diligit̄ a
marito quantū prius:ḡ nec deus tm̄ diligit animā.
ſua aūt dilectio maior vel minor eſt dilectōis effectꝰ
maior vel minor:ḡ nunq̄ȝ habebit tantā charitatem
Arg.primo ꝙ in eq̄li Sed cōtra videt̄ ꝙ reſurget in equali: q̄a pnīa(vt
dicit Amb.)oīa ablata reſtituit:ḡ etiā tantā reſtituit
2° charitatē quanta eſt amiſſa. Itē Malach.3.Pla
cebit deo ſacrificiū iuda/ſicut dies ſcl'i/ꝛ ſicut anni an
3° tiqui. Itē glo.ibidē:Quō in ꝑncipio placuerūt ita
poſt pctm̄ ꝑ pnīam placere inceperunt oī ſorde vitio
4° rū purgata Itē Zach.8.ſuꝑ illud: Saluabo vos
ꝛ eritis benedictio.glo.Reuertent̄ in priſtinū ſtatū/
5° cū egerint pnīam Itē Leuit̄.6.ſuꝑ illud:Hec ē lex
hoſtie.dic̄ glo.Eque placet deo virtꝰ iuſtoꝝ ꝛ digna
6° pnīa pctōꝝ q̄ reſtituit in gradū priſtinū. Itē Luc.
15.Cito ꝓferte ſtolā primā.glo.Priſtie dignitati fi-
liū reſtituit.ex his ſequit̄ ꝙ in equali reſurgat q̄libet
Arg.p° ꝙ adhuc in maiori. charitate. Sed videt̄ ꝙ in maiori:qꝛ dicit apl's ad
Roman.5.Ubi habūdauit delictū habūdauit ꝛ gra
tia Itē Roma.8.Diligentibus deū oīa coopant̄
2° in bonū.glo.etiā caſus in pctm̄. Itē Gen̄.1.Factū
3° eſt veſꝑe ꝛ mane dies vnus.glo.Eminēs veſpertina
lux eſt ꝛ a qua q̄s cecidit/ matutina in q̄ reſurrexit:ſȝ
maior eſt matutina q̄ȝ veſꝑtina:ḡ in maiori charitate
4° ſꝑ reſurgit̄. Itē Baruch.4.Sicut auerſi fuerunt
ſenſus vr̄i vt recederetis a deo/decies tm̄ reuertētes
requiretis eū:ḡ oportet etiā ꝙ in ml'to maiori reſurgat
Solutio q̄s charitate. Sol'o.opinio eſt hic ꝙ pōt aliq̄s re-
ſurgere in minori in equali/ꝛ in maiori charitate:ꝓ-
ut ip̄e deuote ſe ꝑparauerit ad recipiēdū:ꝛ ꝓut deus
dignabit̄ infundere:qꝛ metas ſue largitatis ꝑſcribe
Ad primū. re nō poſſumus. Et ſm̄ hoc dōm ad primū ꝙ non
eſt ſil'e de charitate/ꝛ d̄ his q̄ cauſant̄ a natura:quia
naturalia ꝑncipia ſui eſſe hn̄t in materia:ꝛ hec primū
ſunt inequalia ꝛ debilia/ꝛ poſtea cōfortant̄:qꝛ oīmis
materia rei naturalis quattuor modis ſe hēt:vt dicit
rabbi moyſes in duce neutroꝝ.ſ.alit̄ extra formā ter
minantē:ꝛ alit̄ currēs ad ip̄am qn̄ iā trahit̄ a virtu-
te formatiua:ꝛ alit̄ formata/ꝛ alit̄ cōſolidata in q̄nti-
tate ꝑfecta.deus aūt nō ſic opat̄:ḡ de charitate nō eſt
Ad tria ſe-q̄ntia q̄ ad primū ſil'e. Ad tria ſeq̄ntia dōm ꝙ hoc itelligit̄ de gradu
ſm̄ bonitatē/ꝛ non ſm̄ imunitatē culpe ſm̄ q̄ntitatē
charitatis.aliquā em̄ q̄ peccauit habebit indignitatē
quā nunq̄ȝ abſterget.ſ.ꝙ nō pōt gloriari de inocētia
Ad alia ſex q̄ ſūt ꝯ 2m. Ad id qd̄ ꝯ hoc obijcit̄ dōm ꝙ oīa illa ſex q̄ obijciū
tur hn̄t vnā ſolutionē.ſ.ꝙ intelligit̄ q̄ ad rectitudinē
imunitatis culpe nō dignitatis/nec q̄ntitatis virtu
Ad alia q̄t-tuor q̄ poſte riꝰ obijciūt̄ tis neceſſario. Ad ea q̄ vlteriꝰ obijciunt̄ dōm ꝙ di
ctū apl'i intelligit̄ ꝙ ſuꝑabundauit gr̄a q̄ ad vincēdū
Ad primū delictū.ꝛ intelligit de gr̄a redēptōis facte ꝑ xp̄m que
Ad 2m maior eſt in bono q̄ȝ delictū primi hoīs in malo fue-
ꝛ tertiū. rit. Ad aliud dōm ꝙ caſus nō coopat̄ ad maiorem
Ad 4m charitatē niſi occaſionalit̄ ꝛ remote:ſicut dictū ē ꝛ no
tatū in.1.li.in antepenultima diſ. Ad vltimū dōm
ꝙ Baruch dicit hoc ꝙ ſicut ꝓuocauerūt peccādo cō
tra decē:ita nūc decies in ꝑceptis cōuertentes requi
rēt.non ꝙ neceſſarium ſit in decies tam magna cha-
ritate reſurgere.

Arti. III E Quid eſt liber vite.

Einde q̄rit̄ de hoc qd̄ dicit ibi:[Quorūdā no
D mina xp̄us dicit ſcripta eſſe in libro vite.ꝛc̄.]
ḡ.a.Occaſiōe em̄ eiꝰ ꝙ hic mētio fit de li.vite
pn̄t hic q̄ri q̄ttuor de ip̄o.ſ.q̄d ſit/ꝛ q̄d ſit ſcribi ī ipſo
ꝛ vtrū aliq̄d in eo ſcribit̄ ſub cōditiōe.ꝛ q̄rto vtrū ali-
q̄s pōt deleri q̄ inſcribit̄. Ad primū ꝓcedit̄ ſic:dicit Arg.primo
aug.ꝙ filius dei eſt ars dei p̄ris oīpotētis plena rō-
nū oīm viuentiū:ḡ videt̄ ꝙ q̄cq̄d ꝑ rōnē exēplaris ſit
in deo ꝙ hoc vt rō viua ſit in verbo:ſed hoc eſt eſſe ī li.
qd̄ eſſe ſcriptū ꝑ rōes exēplares:ḡ videt̄ ꝙ filiꝰ dei ſit
liber vite. Itē Ioh.1.Qd̄ factū eſt in ip̄o.ī.in ver- 2°
bo vita erat ꝛ lux:cū ḡ hoc ſit liber vite q̄ ſcripti ibi vi
uunt:videt̄ ꝙ filiꝰ ſit liber vite. Itē aug.ſuꝑ Exo. 3°
Liber vite eſt ꝑſcia dei in q̄ oīa ſunt cōſtātia.pȝ autē
ꝙ ſcia ꝑ attributionē cōuenit filio:ḡ ip̄e eſt liber vite.
Sed ꝯ oīa facta ꝛ futura ꝛ ea q̄ ſunt ſcripta ſunt ī Rō in ꝯriū
verbo.nō aūt oīa ſunt in li.vite:qꝛ ſoli electi:ḡ nō eſt prima.
idē li.vite qd̄ filius dei vel ꝑſcia. Itē videt̄ ꝙ ꝑ ap- 2a
propriationē magis cōueniat ſp̄ūiſctō ꝙ ſit liber vite:
qꝛ vite actus bonitatis eſt.ꝛ ſp̄ūiſctō attribuit̄ boni-
tas:ḡ cōuenit magis ſp̄ūiſctō. Itē vita eſt actꝰ ſpi- 3a
ritus:vt dicit ip̄e dn̄s Ioh.6.Sp̄ūs eſt q̄ viuificat:
ḡ magis cōuenit hoc ſp̄ūiſctō q̄ȝ filio Sol'o dōm ꝙ Solutio
liber vite ſm̄ aug.eſt ꝑſcia ſm̄ ꝙ ꝑſcia ſumit̄ ꝓ ꝑdeſti
natōe ꝑparāte gr̄am/quā habet exēplarit̄ ab eterno:
ꝛ gloriā in futuro.ꝛ hoc q̄dē cōe eſt trib' ꝑſonis:ſed ꝑ
attributionē ſpēalit̄ ꝯuenit filio. Ad primū ḡ dōm Ad primū
ꝙ nō eſt idē eſſe artē ꝛ eſſe librū vite:qꝛ ars īdicat or-
dinē artificiati ad vitā felicē:licet rōes artis in artifi-
ce viuāt.liber aūt vite dicit ordinē eius qd̄ in eo ſcri-
bit̄ ad vitā gr̄e ꝛ glorie. Et ꝑ hoc etiā pȝ ſol'o ad ſe- Ad 2m
quēs:qꝛ in ip̄o dicunt̄ vita oīa.nō ꝙ ī ſe vel ex ip̄o ha- ꝛ oīa alia
beāt ordinē ad vitā gr̄e ꝛ gl'ie:ſed qꝛ ī artifice rōes eo
rū viuūt Ad ſeq̄ntia pȝ ſol'o ꝑ dicta ī ꝑncipio ſol'ois

Quid eſt ſcribi in libro vite. Arti. IIII D

Ecūdo querit̄ q̄d ſit ſcribi in libro vite:videt̄
S ꝙ tꝑalit̄ aliq̄d ibi ſcribat̄:qꝛ dicūt ſcti ꝙ q̄ ad Arguit̄ p°
ꝑſentē iuſticiā iudas ꝛ multi alij ibi ſcripti fu
erūt.iuſticia aūt pn̄s tꝑalis eſt:ḡ tꝑalit̄ ibi aliq̄d ſcri-
bit̄. Itē ſi liber vite d̄r:qꝛ ibi ſcripta ordināt ad vi- 2°
tā gr̄e ꝛ gl'ie cū oīs iuſticia ꝛ opꝰ charitatis ſiue ꝑſen-
tis iuſtitie ſiue ꝑdeſtinatōis ordinet ad vitā: videt̄ ꝙ
oē tꝑale bonū opus ibi ſcribat̄. Sed ꝯ ſcribi dicit Ratio
libri receptionē.deus aūt tꝑalit̄ nihil recipit:ḡ tꝑali in ꝯriū
ter ibi nihil ſcribit̄. Sol'o dōm ꝙ ꝑdeſtinatio acci Solutio
pit̄ ſm̄ cōpletā ſignificationē/ꝛ ſm̄ diminutā.in com
pleta āt ſignificatōe dicit ꝑparationē gr̄e ī pn̄ti/ꝛ glo
rie in futuro.ꝛ ſic ſoli ꝑdeſtinati et bona eis ꝑparata
ſunt ibi ſcripta.ſm̄ incōpletā ſignificationē d̄r gr̄e ꝑ-
paratio in pn̄ti de ſe ordinātis in gloriā:ſȝ nō ꝑpara-
tionē gl'ie.ꝛ ſic oēs iuſti ibi ſcribunt̄/ꝛ opa bona coꝝ
qꝛ oīa opa bona ſctōꝝ ſiue finalit̄ remaneāt ſcti/ſiue
nō deus ꝑparauit ab eterno/ꝛ non niſi ſuo munere
ea facere pn̄t. Ad p̄mū ḡ dōm ꝙ iuſticia pn̄s eſt ibi Ad ambo obiecta.
ſcripta.nō quando fit:ſed ab eterno.per hoc patet ſo
lutio ad ſequens.

An in libro vite aliq̄d ſcribat̄ ſub cōditōe Arti. V E

Ertio querit̄ vtrū ſub cōditōe aliq̄d ibi ſcribi
T tur:ꝛ videt̄ ꝙ ſic.cōſtat em̄ ꝙ ꝑdeſtinatio nō Arguit̄ p°
infert neceſſitatē ſalutis:qꝛ ſic nihil eſſent opa ꝙ ſic.
nr̄a:ḡ videt̄ ꝙ poſſibilitas ad dānationē ſꝑ maneat:
ḡ q̄ ſcriptꝰ eſt ſub cōditiōe ſcriptꝰ eſt ſi ꝑſeueret Itē 2°
hoc accipit̄ Hiere.18.vbi dicit dn̄s ꝙ qn̄ prenūciat

bona genti alicui:ꝛ gens illa cõuerſa fuerit/ ꝛ fecerit
malũ ꝙ nõ dabit bonũ p̄nunciatũ:ſed malũ qđ me/
tuerunt:ḡ bonũ p̄nunciatũ qđ legit ibi ꝓpħa nõ fuit
3o ibi ſcriptũ ſimplr̄:ſed ſub cõditõe. Itẽ dicit Greg.
ꝙ mutat ibi dñs ſniam:ſed nõ cõſiliũ. cõſtat autẽ ꝙ
ſnia nõ ꝓmulgat̄ niſi illa q̄ eſt in p̄uiſiõe dei ſcripta:ḡ
videt̄ ꝙ ſub cõditiõe ſcripta fuit:qꝛ alias falſificaret̄.
Rõ in oppoſitũ. Sed cõtra oĩs cõditio dubitationẽ importat. in p̄
ma aũt veritate nihil eſt ꝑ modũ dubitatõis:ḡ nihil ẽ
Solo ibi ꝑ modũ cõditõis. Si forte tu dicas ꝙ imobilis
eſt veritas in ordine ad cauſam ſuã/licet in ſe mobilis
ſit vt niniuen eſſe ſubuertendã ſm merita. hoc eñ ſꝑ
eſt ꝛ erat ꝛ erit verũ ezechiã eſſe moriturũ ſm cauſas
ſupiores. ꝛ ĩ hoc mõ ſcribit̄ ibi ꝛ nõ ſimplr̄. hoc nihil
Obiectio eſt qꝛ ſic dei ordinatio dependeret a nr̄o ope/qđ eſt ĩ/
poſſibile:ꝛ ſic eternũ aliquo mõ cauſaret̄ a temporali
Solo Solo dõm ꝙ nihil ſcit̄ ibi ſub cõditõe:ſed oĩa ſim
plicit̄:ſicut etiã ip̄a p̄deſtinatio eſt ſimplex veritas:ſꝫ
qđ in deo ſimplr̄ eſt a nobis ſimplr̄ dici nõ p̄t. Itẽ
qđ a deo ſimplr̄ p̄uidet̄ nõ niſi ſm ordinẽ in tꝑe expli
cat̄. vñ hmõi ꝓnunciatões ſunt de p̄uiſis ſm ꝙ egre
diunt̄ in opus. ꝛ ſic hñt ordinẽ/eo ꝙ pena eſt ꝯ culpã
ꝛ p̄miũ ad meritũ. ꝛ hoc mõ fiũt ꝓnunciatões ꝛ ſnie
Ad primũ quas q̄n̄qꝫ mutat deus/ſicut diximus alibi. Ad p̄
mũ ḡ dõm ꝙ nõ eſt ibi cõditio aliq̄:ſed rõ ꝯcomitãtie
ꝛ termĩ opis p̄deſtinatõis ſiue effect⁹. hec eñ ſm or/
dinẽ ſapie ſe ꝯcomitant̄ bñ facere ꝛ ſaluari ꝛ effectus
p̄deſtinatõis terminat̄ ad hoc/ꝛ male facere ꝛ dãna/
Ad 2m. ri. Ad aliud dõm ꝙ Hieremias loquit̄ de p̄deſti/
natiõe q̄ ad effectũ in tꝑe:ꝛ nõ de eterna p̄uiſiõe. effe/
Ad 3m ct⁹ eñ bñ cauſat̄ ab ope nr̄o:licet nõ ip̄a p̄uiſio Ad
aliud dõm ꝙ ſnia vocat̄ a Greg. enunciatio effectus
ꝛ non eterne predeſtinationis. Ad id quod in con/
trarium obijcit̄ patet ſolutio per antedicta.

Arti. VI An aliq̄s ſcript⁹ in libro vite põt deleri.
F Uarto q̄rit̄ vtꝝ aliq̄s delet̄ q̄ ibi ſcribit̄: vide
Arg. primo q tur ꝙ ſic pſ̄. 68. Deleant̄ de libro viuentiũ/
2o ꝛ cũ iniuſtis nõ ſcribant̄ Itẽ Exod. 32. Aut
dimitte eis hanc noxã:aut dele me de libro tuo ĩ quo
3o me ſcripſiſti. Itẽ alit̄ videret̄ ponere neceſſitatẽ ad
ſalutẽ:ḡ nõ eſſet iã voluntaria virt⁹ vel ſalus aliquo
Rões ĩ oppoſitũ p̄ma mõ. Sed ꝯtra Apoc. 2. Nõ delebo noĩa eoꝝ de li
bro vite Itẽ gloſa ſuꝑ pſ̄. 68. Deleant̄ de libro vi
uentiũ. nõ ſic intelligendũ eſt tanq̄ꝫ ſcribant̄ ꝛ deleã/
tur:ſed quo ad ſpẽ eoꝝ q̄ putant ſe ibi ſcriptos. ſꝫ tũc
querit̄ de iure q̄ ſcriptus ibi dicit̄ quo ad preſentẽ iu/
Solo. ſtitiã quid ſit hoc dictũ Solo dõm ꝙ null⁹ ibi ſcri
Ad primũ. ptus delet̄/nec aliq̄d ibi ſcriptũ delet̄ Ad primũ di
cẽdũ ꝙ licet deleant̄ quo ad relationẽ iuſtitie p̄ſentis
ad iuſtũ q̄ cadit a iuſticia. q̄ꝫdiu eñ iuſtus eſt tamdiu
manet relatio ſcripture ad ip̄m quo ad oꝑa ab eterno
ſibi p̄parata. ip̄o aũt cadente nulla mutatiõe facta ĩ li
bro iã ille cadit extra relationẽ ordinis ad illa merita
qualit̄ aũt ĩmutet̄ relatio altero relatiuoꝝ mutato/
ꝛ altero ĩmutabili ſufficient̄ ſm meũ poſſe dictũ eſt in
Ad 2m primo libro. hoc igit̄ vocat̄ deleri de libro. Ad aliđ
ꝛ 3m. dõm ꝙ moyſes nõ optauit hoc:ſed ꝯñtiã facti predi/
xit. ſi eñ non dimiſiſſet noxã q̄ ad aliquid excidiſſet a
ſcriptura libri. ſ. quo ad accidentalẽ gloriã ducat⁹ eo
rũ:ꝛ introductõis in terram ꝓmiſſionis ꝛ collatiõis
legis. ꝛ nõ loquit̄ de deletiõe a libro ſimplr̄:nec quo
Ad q̄ſtiũculã. ad premiũ ſubale. Ad id qđ vlteri⁹ querit̄ quid ſit
deleri de libro patet ſolutio per dicta.

Quare fides et ſpes et ſcientia
dicuntur euacuari et nõ charitas:
cum et ea ex parte ſit.

Aduertendũ etiã eſt quõ fides ſpes ꝛ ſcĩa di
cant̄ euacuari:qꝛ ex ꝑte ſunt ꝛ nõ charitas cũ
ꝛ ip̄a ex ꝑte ſit. Ex ꝑte eñ. i. iꝑfecte diligim⁹:
ſicut ex ꝑte ſcimus:vt ait Eſicius ſuꝑ Leuit.
Cũ ḡ oẽ qđ ex ꝑte ẽ euacuet̄ cur charitas ex/
cipit̄ q̄ dr̄ nunq̄ꝫ excidere: Charitas q̄dẽ etiã
ex parte eſt vt ſepe ſcti docẽt:qꝛ ex parte dili
gimus nũc:ꝛ iõ ip̄a euacuabit̄ inq̄ntũ ex ꝑte
eſt:qꝛ tollet̄ imꝑfectio ꝛ addet̄ ꝑfectio. rema
nebitqꝫ ip̄a aucta ꝛ actus eius ꝛ modus dili/
gendi vt diligas deũ ꝓpter ſe ex toto corde:
ꝛ ꝓximũ tuũ ſicut teip̄m:ſed imꝑfectõis mo
dus eliminabit̄. Fides vo ꝛ ſpes penit⁹ eua/
cuabunt̄. Sciẽtia vo ſm actũ ꝛ modũ ſuũ q̄
nũc eſt nõ ſm ſui eſſentiã tollet̄. ip̄a eñ virt⁹
ſcie remanebit:ſꝫ aliũ tenebit vſum ꝛ modũ.

An fides poteſt euacuari. Arti. VII
Einde querit̄ de hoc qđ dicit ibi: [Aduerten H
D dũ etiã eſt quõ fides/ſpes ꝛ ſciẽtia dicant̄ eua
cuari. ꝛc.] Et querunt̄ quattuor:quoꝝ p̄mũ
eſt de euacuatõe fidei. Scđm de euacuatõe ſpei. Ter
tiũ an charitas euacuet̄:ꝛ quare nõ ſi nõ euacuatur.
Quartũ de euacuatõe ſciẽtie. Ad primũ obijcit̄ ſic: Arguit̄ p̄o.
Fides eſt fundamentũ in edificio ſpũali:ſed ſi funda/
mẽtũ euacuat̄ totũ ruit edificiũ:ḡ ſi fides euacuatur
oẽs gr̄e ꝛ virtutes ꝛ res ſperãde ruũt in nihilũ/qđ eſ
ſet magnũ incõueniẽs. Itẽ mai⁹ lumẽ nõ offuſcat 2o
min⁹ lumẽ:ſed ꝑficit. ſed viſio facie ad faciẽ ſuccedit fi
dei:ḡ nõ euacuat eã:vt videt̄. Sed ꝯ ſupra ꝓbatũ Rõ in opm
eſt ſepius ꝙ fides eſt nõ apparẽs:ſed in patria nihil ẽ
nõ apparẽs:ḡ nõ erit ibi fides. Solo dõm ꝙ in fi/ Solo
de duo ſunt ex ꝑte illa qua eſt cognitio. ꝛ tertiũ eſt qđ
eſt affectio:vnũ in cognitiõe eſt gen⁹ viſiõis. Eſt eñ
fides viſio quedã veritatis diuine:ꝛ vocat̄ a q̄buſdã
ſuba prima fidei:qꝛ circa illud ſpecificandũ ponũtur
oẽs forme ꝛ drñe q̄ ꝯſtituũt fidẽ in ſpẽ ṽtutis. Secũ
dũ aũt eſt forma informãs hãc cognitionẽ ſiue viſio/
nẽ ad ſpẽm fidei. hec aũt eſt ſpeculũ ꝛ enigma nõ appa
rentis:ꝛ ſublatis his nõ eſt fides. põt tñ eſſe viſio fa
ciei vel alterius ſcie. Tertiũ eſt affectio qđ nõ ꝓpt̄ ali
q̄d aſſentit niſi ꝓpt̄ primã ṽitatẽ abſolute:qꝛ ſi habe/
ret rõnẽ nõ ꝓpt̄ eã crederet. Dici ḡ p̄t ꝙ fides euacua
tur q̄ ad ſcđm/qđ eſt forma/ꝛ modũ viſiõis. nõ autẽ q̄
ad p̄miũ ꝛ vltimũ:ſed potius illa manẽt ꝛ ꝑficiunt̄. ꝛ
ſuccedit ſic fidei viſio q̄ eſt tota merces:qꝛ eſt viſio pa
ſcẽs amati ꝛ habiti. Ad p̄mũ ḡ dõm ꝙ fides ẽ ſuba Ad primũ.
hic:ꝛ rõe illa q̄ eſt viſio ẽ ſuba:ꝛ h̄ nõ ruit ibi. ꝛ iõ ma
net totũ:qꝛ id qđ ẽ diſtãs ꝛ ĩ ſpeculo ꝛ ĩ enigmate nõ
p̄t eẽ rõ fũdamẽti cũ ſit imꝑfectõis/cũ nõ cõpetat glo
rificatis Ad aliud dõm ꝙ h̄ eſt verũ đ lũinib⁹ q̄ fiũt Ad 2m
ordinata ad ſortẽ vt iꝑfectũ ꝛ ꝑfectũ:ſꝫ ſic nõ ẽ h. iꝑfe
ctũ ei cedit ꝑfecto ĩ oĩb⁹ ſic̄ p̄uatõ cedit forme cũ nat̄a

An ſpes poteſt euacuari. Arti. VIII.
Ecũdo q̄rit̄ de euacuatõe ſpei: videt̄ eñ ꝙ nõ H
S ſuccedat ſpei aliquid:ꝛ ita videt̄ deſtrui ꝛ nõ Ar. ꝙ nõ.

euacuari. dicit em̄ glo. ꝙ nõ ſuccedit ei beatitudo: ⁊ h
2o nõ põt eſſe cũ illa ſuccedat oĩb; virtutib;. Jtẽ dicit
aug. ꝙ fidei ſuccedat viſio q̃ eſt tota merces: ğ nihil re
3o linquit̃ qđ ſuccedat ſpei Jtẽ oĩs mutatio fit ſm ali
qđ cõe ſubiectũ: ſed in ſpe nihil eſt niſi expectatio futu
ri ⁊ ꝓtenſio in illud: ſ; nihil hoꝝ remãet eo ꝙ nec expe
ctatio manet/ nec ꝓtẽſio in aliq̃d nõ habitũ: ğ videt̃ ĩ
toto deſtrui: q; etiã fides in toto deſtruit̃ ſi nihil cõe
ſubiectũ ſpeculo ⁊ faciei ſiue pñtie maneret ſicut di
Queſtiũcl'a xim⁹ ꝙ viſio manet. Jtẽ q̃rit̃ q̃re euacuant̃ iſte vir
tutes cũ hoc nõ dicat̃ de cardinalib; ꝙ euacuent̃. ma
gis em̄ debet euacuari qđ eſt ad id qđ eſt ad finẽ q̃; id
qđ eſt in finẽ imediate. cardinales aũt hñt act⁹ ſuos ĩ
eo qđ eſt ad finẽ/ ⁊ theologice ĩ finẽ imediate: ğ magis
Solo deberẽt euacuari cardinales q̃; theologice. Sol'o
dđm ꝙ ſpes ⁊ habitus ſpei ⁊ act⁹ euacuant̃: ſed non
in toto deſtruit̃. ⁊ ad hoc notandũ ꝙ in tranſitu gra
tie ad gloriã quatuor oportet ſeruare. q̃dã em̄ manẽt
in actu ⁊ habitu ſubſtãtialit̃ ⁊ formalit̃: ſed mutant̃
q̃ ad modũ quẽ hñt nõ ex ſe: ſed ex eo ꝙ ſunt in tali ſta
tu ſubiecti ſui. ⁊ ſic mutat̃ ⁊ tranſit charitas in tran
ſitu in gl'iam: vt patebit infra. quedã aũt manẽt in ha
bitu ſubalit̃ ⁊ formalit̃: ſed non in actu vt cardinales
virtutes: vt infra oñdet̃ poſt tractatũ totũ de chari
tate diſ. xxxiij. Quedã aũt manẽt ſm ſubam nõ q̃ ad
formã ⁊ actũ vt fides. Quedã vo nec q̃ ad ſubam nec
quo ad formã nec quo ad actũ: ſed in cõi ꝓportõis tm̄
manẽt/ vt ſpes. Quinto mõ ſe hẽt id qđ nõ eſt virt⁹:
vt ſcia vie/ q̃ in toto meo iudicio deſtruet̃. ⁊ de h po
ſtea diſputabit̃: ſed hic de ſpe dictũ eſt ꝙ q̃lit̃ intelligi
poſſit Notandũ ꝙ habitus ſpei hẽt expectationẽ glo
rie ⁊ ꝓtẽſionẽ: ⁊ expectatio quã oñdit id qđ eſt: ⁊ ꝓtẽ
ſio oñdit id qđ eſt formale ſpei qđ diſtinguit̃ ab alijs
q̃b; cõuenit expectare: ⁊ vtrũq; illoꝝ tollit̃. ſed q; oĩs
ſperãs ſm id qđ ſperat rei ſperate ꝓportionat̃: iõ illa
proportio manet qñ cõſequit̃ rẽ ſperatã. ⁊ ſic intelli
go dictũ quorundã doctoꝝ q̃ dicũt ꝙ in tranſitu ſpei
Ad pmũ in gloriã nõ manet niſi cõe ſm ꝓportionẽ. Ad pmũ
dicendũ ſicut ſupra de ſpe diximus diſ. xxvj. ꝙ beati
tudo accipit̃ materialit̃ ꝓ oĩb; bonis manẽtib; ĩ ipã:
⁊ ſic ſuccedit omnib; virtutib;. ⁊ accipit̃ ſm ꝓprietatẽ
cõiunctã ſibi que eſt magnũ ſiue altũ ⁊ glorioſum. et
Ad 2m hoc modo ſuccedit ſpei. Ad aliud dicendũ ꝙ viſio ẽ
tota merces: nõ tñ oĩs viſio: ſed illa q̃ eſt amati ⁊ ha
biti: ⁊ tunc viſum inquantũ viſum ſuccedit fidei ⁊ ha
Ad 3m bitũ ſpei/ ⁊ amatũ reſpondet charitati. Ad aliud di
Ad q̃ſtiũc. cendũ ꝙ manet ibi cõi ꝓportiõe: vt dictũ eſt. Ad ali
ud dicendũ ꝙ iſte euacuant̃ quo ad id qđ eſt eſſentia
le eis informib; ⁊ formatis eſt impfectũ. ⁊ nõ compe
tens ſtatui beatitudinis. ſic aũt nõ eſt de cardinalib;
q; licet actus eaꝝ ſit ordinatus ad viã: tñ habit⁹ ea
rũ poteſt eſſe cõmunis vie ⁊ patrie: vt infra patebit.
Obr 2o. Sed adhuc obijcit̃: q; videt̃ etiã in fruitiõe eẽ ſpes
obm pmũ dicit̃ em̄ Ecci. 24. Qui edunt me adhuc eſuriẽt: et q̃
bibunt me adhuc ſitient. eſuries aũt ⁊ ſitis aliq̃d ex
pectat in futurũ: ğ eſt ſpes reſpectu illius cũ hoc ſit ð
2m ſubſtantiali pmio quo fruunt̃. Jtẽ Anſ. in ꝓſolo
gion: Si deũ diligere toto corde/ tota mẽte/ tota aĩa
nõ ſufficit dignitate dilectõis: ꝑfecto ſic gaudebũt to
to corde/ tota mente/ tota aĩa nõ ſufficit plenitudini
gaudij: vt totũ cor/ tota mẽs/ tota aĩa nõ ſufficiat ple
nitudini gaudij: ğ videt̃ ꝙ ibi ſit viciſſitudo gaudij: ⁊
gaudiũ illud ſit in fieri cõtinue: ğ aliq̃d eius expectat̃
in futuꝝ. hoc aũt ẽ cõtra Aug. in li. cõfeſ. 12. vbi vult
ꝙ cõtemplatio illa faciat btõs ꝑticipes eternitatis ⁊
3m eleuet ſuꝑ omnẽ mutabilitatẽ. Jtẽ phus in ethicis
dicit ꝙ mutatio nõ eſt delectabilis niſi propter mali
tiã: ⁊ ſi illius natura oĩno ſimplex fuerit eadẽ opera
tio illi ſemꝑ delectabiliſſima erit. ⁊ ad hoc dicendũ ꝙ
puto ſine pĩudicio alioꝝ ꝙ nõ eſt ibi ſpes aliq̃/ nec mu
tatio. ſed potius ꝑfectũ. nec dico ꝙ ibi ſit futuꝝ pro
prie/ licet em̄ cõtinue bonitates dei ꝑticipẽt ſm rões
plures: tñ ille ſunt in vno ĩcreato qđ ſemꝑ habent: ⁊
ideo nõ eſt ibi tranſitus aliquis: ſed delectatio in illo
Ad primũ ğ dicendũ ꝙ eſuries illa tollit faſtidium Ad primũ
⁊ nõ habet futurũ proprie loquendo: quia ſi ꝑticipãt obr 2o loco
aliquid vnde dicant̃ noui: vt videt̃ dicere Dyo. non
tamẽ hoc eſt ſm modũ ſucceſſionis: ſed ſucceſſius po
tius a ſucceſſione in vnũ ſimplex qđ eſt ꝑ ſuã eſſentiã
beatificans. Ad aliud dicendũ ꝙ Anſ. nõ intendit Ad 2m
ponere motũ vel mutationẽ: ſed ĩmenſitatẽ boni bea
tificantis. dicũt tamẽ quidã ꝙ illud menſurat̃ euo. et
ꝙ illud habet prius ⁊ poſterius. ſed hoc ego nõ intel
ligo qualit̃ aliquid prius habeat ⁊ poſterius ꝑ hoc ꝙ
efficiat̃ ĩmutabile. nec poſſum intelligere qualiter ali
quid habeat prius ⁊ poſterius qđ nõ ſit tempus.

An charitas ſit euacuanda. Arti. IX.

Ertio querit̃ vtrũ charitas euacuanda ſit: vi J
T det̃ aũt ꝙ ſic: q; ſupra habitũ eſt ꝙ fides ſpes Arg. primo
⁊ charitas equalia ſunt: ğ videt̃ ꝙ vnũ ſequit̃
ad aliud: ğ ſi vnũ euacuat̃/ euacuat̃ ⁊ aliud: ſed duo p
ma euacuant̃: ergo ⁊ tertiũ Jtẽ dicit Aug: in. 8. li. 2o
de trinitate ꝙ nihil diligit̃ niſi cognitũ: ğ dilectio fun
dat̃ ſuꝑ cognitionẽ. ſed ſcientia euacuabit̃: ğ ⁊ chari
tas. Jtẽ fides ⁊ ſpes generant charitatem: vt dicit 3o
glo. ſuꝑ principiũ math. ſed fides ⁊ ſpes euacuant̃: ğ
⁊ charitas. Jtẽ qđ eſt ad finẽ aliquẽ conſequendũ 4o
habito fine nõ eſt amplius neceſſariũ. charitas autẽ
eſt ad cõſequendũ finẽ beatitudinis: ğ habita illa nõ
erit neceſſaria. cõſtat ꝙ natura nõ habundat in ſuper
fluis: ğ multominus gr̃a: ğ tunc nõ erit charitas: q;
eque ſuꝑflua. Jtẽ ſi fides ideo deſtruet̃ q; videt in 5o
ſpeculo: ğ eadẽ rõne charitas deberet deſtrui: q; dili
git in ſpeculo. nõ em̄ eſt cõiuncta: ſed ꝑegrinat̃ q̃;diu
in corꝑe manet. Jtẽ in lr̃a habemus ꝙ eſt impꝑfecta 6o
impꝑfectio aũt oĩs deſtruet̃ ĩ patria: ğ ⁊ charitas eua
cuabit̃. Sed ꝯ hoc eſt qđ dic̃ apl's ꝙ charitas nũ Rõ in ꝯm
q̃; excidet: ğ nunq̃; deſtruet̃ nec in toto nec in parte.
Sol'o dđm ꝙ charitas nunq̃; excidet: ſed eadẽ nu Solutio
mero ⁊ ſpẽ manet in via ⁊ patria. magr̃ tñ in lr̃a dicit
ꝙ auget̃ ⁊ ꝑficit̃. ⁊ hoc nõ intelligo ego ſm ſubſtãtiã
charitatis: ſed quo ad modũ quẽ accipit a ſubiecto: ſ;
q; mõ a ſubiecto qđ ſubiacet cõcupiſcẽtie retrahit̃ ne
poſſit implere ꝓpriũ impetũ. ⁊ ille modus impꝑfectio
nis tollet̃/ ⁊ quo ad hoc dicit̃ augeri. in actu aũt mo
do dilectũ abſens deſiderat: ſed tũc pñs diligit ⁊ pe
netrat guſtando intima ipius. ꝓpter hoc em̄ attribui
tur ei a btõ Dyo. acutũ ⁊ mobile ⁊ ſuꝑferuidũ. quia
acumine affectus penetrat amatũ/ ⁊ mouet̃ in ipſum
⁊ ſuꝑferuet ipm ſm q̃libet rõnẽ dulcedinis diuine
⁊ ſunt iſta ſumpta ab igne. q; in igne (vt dixerunt phi
quidã) eſt cõpõ ex angulis acutis quib; ignis eſt pe
netratiuus cõbuſtibilis/ ⁊ motiu⁹ eſt in ipm ꝑ natu
rã caloris/ ⁊ ſuꝑferuet q̃libet ꝑtẽ igniẽdo. Ad p Ad pmũ
mũ ğ dđm ꝙ nõ ſequit̃ q; nõ ſunt eq̃lia niſi iõ ꝙ con
currũt ſibi ad oẽ meritũ: ſed nõ ſunt eq̃lia in ꝑfectiõe
ſubſtãtiali ordinata ad gl'iam. Ad aliud dđm ꝙ ni Ad 2m
hil diligit niſi cognitũ aliq̃ mõ: ſed licet forma q̃ eſt ꝑ

modū vie deſtruat̃ ī patria, nō tñ̄ deſtruet̃ cognitio: ſed erit ꝑfectiſſima: ⁊ ideo ꝑfectiſſima dilectio, nō em̄ charitas fundat̃ in ſcia ſm ꝙ eſt vie: ſed potius abſo-
Ad 3m lute ſm ꝙ eſt amati in genere. Ad aliud dicendū ꝙ fides ⁊ ſpes nō generant charitatē niſi ſm modū vie Uel dicat̃ ⁊ melius ꝙ viſio ex parte illa qua eſt viſio quedā amati generat charitatē: ⁊ ſpes ex ꝑte illa qua proportionat̃ habitui amati. ⁊ ſm hoc manēt ī pr̄ia fides ⁊ ſpes/ vt prius dictū eſt: ⁊ iō nō deſtruet̃ chari-
Ad 4m tas. Ad aliud dōm ꝙ illa ꝓpō abſolute falſa eſt/ niſi ita intelligat̃ ꝙ eſt ad finē illū ꝑ modū inquiſitōis ⁊ vie. Si aūt habet rōnē cōiunctōis ⁊ vinculi vel tenē-tis finē falſa eſt, ⁊ ſic eſt charitas ad finē, ſi em̄ q̄rit nō
Ad 5m querit̃ niſi vt cōi ungat̃ ⁊ teneat. Ad aliud dōm ꝙ fides ꝑ ſe ex ſua forma ſpecifica ē in ſpeculo ⁊ enigma-
Ad 6m te: ſꝫ charitas ꝑ accñs ⁊ mag̃ ꝑ ſe ē pn̄tis amati Ad aliud dōm ꝙ illa īꝑfectio nō eſt in ſuba charitatis: ſꝫ potius in ſubiecto: vt dictū eſt.

Arti. X. An ſciētia euacuabit̃ in patria.

R Quarto querit̃ de euacuatōe ſciētie: videt̃ em̄
Rō prima. q ꝙ euacuabit̃: q2 dicit apl'us. 1. Cor. 13. Ex ꝑ-te cognoſcimus/ ⁊ ex ꝑte ꝓphetamus: cū autē
2a venerit qđ ꝑfectū eſt euacuabit̃ qđ ex parte eſt. Itē gloſa ibidē dicit ꝙ ſcia deſtruet̃, ⁊ textus ibidē dicit hoc: Siue lingue ceſſabūt/ ſiue ſcia deſtruet̃. hoc em̄ ꝓbat̃ ꝑ rōnē: q2 oīs ſcia noſtra cauſat̃ a ſenſibiliū co-gnitione ⁊ abſtrahit̃ ab illis. tale aūt ſcitū nō hēt ra-
Argūit̃ ī op tionē gl'ie: g̃ videt̃ ꝙ habitus ille deſtruet̃. Sed cō-
poſitū p̄mo tra certitudo ē cōditio ſcie: ſed ibidē viſio ⁊ intellectio maior habebit̃ certitudo q̄ꝫ hic: g̃ maior ſcia: g̃ nō de-
2o ſtruet̃ ſed ꝑficiet̃. Itē ſcientia eſt ꝑs beatitudinis: q2 alit̃ beatitudo nō eſſet ſtatus oīum bonoꝝ aggre-
3o gatione ꝑfectus: g̃ videt̃ ꝙ nō debet deſtrui Item etiā phi ⁊ mag̃r in. 2. huius voluminis diſ. 1. dicunt hoc cōiter ꝙ aīa ideo poſita ſit in corpore vt ſciētijs ⁊ virtutibꝫ in eo ꝑficiat̃. cū igit̃ accipiat in corpore per-fectionē ſcie nō debet deſtrui illa ꝑfectio poſt mortē:
4o q2 alit̃ totus ordo vite eius eſſet fruſtra. Itē ſi ſcia deſtruet̃ tunc in caſſum laboramus tota die a prima iuuentute ſtudendo/ laborando ꝓpter modicū lumen
Solutio corruptibilis vite. Sol'o. hic ſunt due opiniōes. q̄-
q̄rundā. dā em̄ dicunt ꝙ ſcientia deſtruet̃ quo ad modū addi-ſcendi ⁊ inq̄rendi: ſed nō quo ad ſubam habit⁹ Sꝫ
Obō ꝯ il- illis obijcit̃ ꝙ ſm hoc cleric⁹ l'ratus in phicis ⁊ theo-
los. logicis minorē habens charitatē quo ad aliq̄d: q̄a q̄ ad ſciam maiorē haberet beatitudinē q̄ꝫ vetula maio-ris charitatis. vel ſi nō/ tunc ſcia deſtrueret̃ Item inutilr̃ videt̃ manere habitus ſcibiliū cū tunc ꝑ aliū
Sol'o illo- modū cognoſcamus. ſ. in verbo. Ad hoc illi dicūt
rū ad obm. ꝙ remanēt talia ad decorē ⁊ ad cognitionē reꝝ ꝑ aliū modū q̄ꝫ ꝑ verbū. ego puto melius eſſe ꝙ cōſentiatur magiſtro hic in l'ra dicēti ꝙ oīno deſtruet̃: q2 nos poſt mortē ſiue boni fuerimus ſiue mali neceſſario alium modū cognoſcendi habebim⁹ reꝝ in propria natura quē hn̄t demones ⁊ angeli a creatione. ⁊ puto ꝙ ille tūc dabitur nobis per ſpecies. ſ. q̄ ſunt ſimilitudines ordinis vniuerſi cauſaꝝ mundi: q̄ modus nobilior eſt q̄ꝫ iſte. inſuꝑ etiā beati videbūt etiā in verbo: ⁊ iō con-ſentio in hoc ꝙ ſcia q̄ eſt ꝑ acq̄ſitionē oīno deſtruetur. nō em̄ video rōnabilr̃ ſi ponamus ꝙ erit ſcia tunc vt modo q̄n ſequit̃ alteꝝ duoꝝ inconuenientiū. ſ. ꝙ aut erit ſuꝑflua/ aut habebimus illā q̄ data eſt angelis a creatore: aut multa ignorabimus ꝑ naturā/ ⁊ oporte-bit ibi ſtudere ⁊ diſcere: ⁊ deficiemus a poteſtate ſcien-tie angeloꝝ q̄ ambo abſurda reputo. Dicendū er- Ad primū
go ad primū ꝙ nō eſt vnius rōnis illa certitudo cum iſta/ ſed alterius: quia illa erit aut in verbo in quo oīa ſunt p̄ſentia: aut ſm intellectū deiformē qui nihil ac-cipit a re: ſed potius ſimilitudines omniū cauſarū rei accipit a deo q̄ eſt principiū vniuerſi eſſe. Ad aliud Ad 2m
dicendū ꝙ iſte mod⁹ ſciendi nō eſt pars beatitudinis ſed miſerie, nec adā habuit eū: ſꝫ potius ſciuit oīa per naturā prime cōditionis: ⁊ ideo nominibꝫ ꝓprijs oīa vocauit vnūqđq̄ꝫ ſm congruentiā ſue nature. Ad Ad 3m
aliud dicendū ꝙ illa poſitio in corpore eſt propt̃ meri-tū melioris ſtatus, meritū aūt iuuat̃ ſciētijs ⁊ virtu-tibus: ⁊ ideo dicit̃ hoc. Ad aliud dicendū ꝙ nō fru- Ad 4m
ſtra laboramus: q2 ex hoc meremur multū ⁊ defen-dimus fidē noſtrā aduerſus errorē inſurgentiū infi-deliū. Ad id qđ poſtea obijcit̃ bene puto ꝙ maiorē Ad obm
habens charitatē plus cōſequit̃ de ſcia in verbo: ſed- poſt, ſol'onē
ſcientia que eſt ꝑ modū perfectionis naturalis ange-li puto ꝙ maior erit ⁊ minor ſic̄ ⁊ in angelis ſm ſub-tilitatē eſſentie/ ⁊ ꝑſpicacitatē intelligentie.

Si chriſtus ordinem charitatis preſcriptum habuerit.

Nunc iam ſupereſt inueſtigare ſi chriſtus ſm ꝙ homo ordinem diligendi preſcriptū ſeruauerit. quod ſi eſt omnē hominē ſicut ſeipſum dilexit. Omnibus ergo vitam optauit: oēſq̄ꝫ ſaluos fieri voluit: ſed nō omnes ſalui fiunt ⁊ ita non eſt factum quod optauit. Sed non eſt ignorandum in eo fuiſſe charitatem iuxta modum patrie nō vie: eumq̄ꝫ ordinem diligē- a
di impleſſe qui ſeruatur in patria: non in via Qui em̄ in patria ſunt: id eſt iā beatifici ſunt adeo iuſticie dei addicti ſunt vt nihil eis placeat niſi quod deo placet. ac per hoc illorum tantū ſalutē diligunt: ⁊ volūt quos deus ſaluari vult: eoſq̄ꝫ ſolos ſic̄ ſe diligunt: ita ⁊ chriſtus electos tantū ſicut ſe dilexit eorumq̄ꝫ ſalutem optauit.

An chriſtus ſm ꝙ homo ſeruauit ordinē Arti. XI
preſcriptum ſm magiſtrum. L

Einde querit̃ de hoc quod dicit in vltimo ca-
d pitulo ibi: [Nunc iam ſupereſt inueſtigare ſi chriſtus ſm ꝙ homo ordinem diligendi p̄ſcri-ptū ſeruauerit., ⁊c̄.] Uidet̃ aūt chriſtus ordinē pre- Arg. primo
ſcriptū tenuiſſe: quia aliter non omnia fuiſſent in ipſo optimo ordine/ ſi ordo charitatis ei defuiſſet: vt vide-
tur. Itē videt̃ ꝙ nō habuit hunc ordinē, hoc nō di- 2o
cit̃ niſi ratione dilectionis inimicoꝝ: ſed probo q2 di-lexit inimicos: quia voluit omnē hominē ſaluū fieri/
qui ſemetip̄m obtulit pro omnibꝫ. Itē latū mādatum 3o
tuū nimis: ⁊ hoc etiā in nobis miſeris ſe extēdit
vſq̄ꝫ ad inimicos: ergo multomagis in chriſto. Itē 4o
Eſa. 53. Ip̄e peccata multoꝝ tulit/ ⁊ pro tranſgreſſo-
ribꝫ orauit: g̃ videt̃ ꝙ dilexerit eos. Itē angeli etiā 5o
dānandis fuiūt/ cū ergo chriſtus perfectior fuerit oī-
bus angelis: ergo dilexit damnatos: vt videt̃ Sꝫ In ꝯriū p̄o
ſi hoc cōcedit̃ in cōtrariū eſt qđ magiſter obijcit in l'ra nō em̄ diligit ꝓximū q̄ ad hoc nō diligit ad qđ ſeip̄m id eſt ad ſalutē. ſic aūt p̄ſciti q̄s ipſe xp̄us nouit diligi

2o nó poterunt. Jtē aug. 21. de ciui. dei dicit ꝙ ſi ő ali
quib⁹ certa eſſet eccleſia ꝙ eſſent preſciti ad ignē eter-
nū nó pro eis plus oraret ꝙ̄ ꝓ diabolo. xp̄us aūt cer
3o tus erat: ğ nó dilexit eos. Jtē magr̄ obijcit in lr̄a ꝙ
ſi dilexit eos tunc ſaluari voluit eos / ⁊ optauit eis ſa
lutē: ⁊ hoc nó eſt factū: ğ nó quecūq̄ꝫ voluit fecit: ⁊ nó
euenit qđ rogauit / quoꝝ vnū eſt cōtra ꝓphetā dicētē:
Oīa quecūq̄ꝫ voluit fecit. alteꝝ cōtra apl'm ad Heb.
5. dicentē ꝙ in omnib⁹ exauditus eſt ꝓ ſua reuerētia
Solō Solō dōm ꝙ xp̄us oēs dilexit dilectiōe antecedē
ad totum. te: ſed nó cōſequēte. eſt aūt dilectio antecedēs q̄ eſt in
ip̄o nullo modo dependēs a nobis. cōſequēs autē eſt
q̄ ex ope noſtro eſt. ꝙ autē oēs dilexerit ex hoc accipit
ꝙ oīb⁹ munera gratiaꝝ ſuaꝝ ⁊ redemptōis obtulit ⁊
manū porrexit: ſed quidā nó accipiunt gratiā ab ip̄o
Sed qđ magr̄ dicit in lr̄a hoc veꝝ eſt de dilectōe con
ſequente vel p̄ſcientie q̄ cōcomitās habet noſtrū me-
ritū quo ad effectū p̄ſciētie: licet nó quo ad eternā pre
uiſionē. ⁊ ꝑ hoc patet ſolō fere ad totū. Dicendum
eñ ad ea que primo obijciunt ꝙ omnia illa nó oſten-
dunt niſi dilectionē quantū in ſe eſt. ⁊ hec eſt antece-
dens que nó īnitit niſi ſue bonitati. ea vō que ſunt in
cōtrariū omnia ſunt de dilectione que concernit aliq̄
modo noſtrū meritū / vel vt cōcomitans effectū p̄ſciē-
tie / vel t̄paliť reſpiciēs meritum malum.

Arti. XII. An in patria erit ordo charitatis int' bea-
tos: et vtrū maneat ordo quo ad corpus no-
ſtrū: ⁊ an ibi plus diligemus bonū aīe ꝓxi-
mi ꝙ̄ bonum corporis proprij.

Einde querit de hoc qđ dicit [Eumq̄ꝫ ordinē
D diligendi impleſſe q̄ ſeruat in patria nó ī via.
⁊c.] ð. a. Rōe eñ hui⁹ q̄rit de ordine dilectō
Arg. primo nis in patria: videt eñ ꝙ ſit ſm rōnē boni tm̄: q̄ ī pa
tria plena erit cōformitas cū volūtate dei: ſed deus
2o magis bonū magis diligit: ğ ⁊ nos. Jtē Anſ. paꝝ
ante finē ꝓſologiō dicit ꝙ de bono melioris quilibet
plus gaudet in patria ꝙ̄ de ꝓprio. hoc aūt non poteſt
3o eſſe niſi iſte ordo nó maneat qui eſt modo. Jtē aug.
dicit ꝙ in diſpari claritate erit par gaudiū. ⁊ hoc non
poteſt eſſe niſi oīum ⁊ ſinguloꝝ gaudiū ſit vnū: ⁊ hoc
vlterius (vt dicit Anſ.) nó erit niſi plus gaudeā ő bo
no melioris me ꝙ̄ de meo vt ſuū gaudiū meum fiat.
4o Jtem Mar. 22. ſaduceis rñdit dñs cū q̄rerēt de
vinculo cōiugali ſi foret ī patria erratis neſciētes ſcri
pturas / neq̄ꝫ virtutē dei. in reſurrectiōe eñ neq̄ꝫ nu-
bent neq̄ꝫ nubent: ſed erūt vt angeli dei: ğ cōditiones
carnalis gradus ibi ceſſabūt / vt videt: ğ penes illos
5o nó remanebit ordo charitatis. Jtē Luce. 16. Int'
nos ⁊ vos chaos magnū firmatū eſt. ibi dicit Greg.
ꝙ parentib⁹ in inferno poſitis filij beati nequaq̄ꝫ cō-
In ꝯriū eſt pati p̄nt: ğ nec diligere: ğ ceſſabit ordo. Sed cōtra
alia rō. p̄a. hoc eſt talis ordo erit in patria qualis erat in chriſto.
xp̄us aūt plus dilexit vnū ꝙ̄ aliū ex alia cā ꝙ̄ ex ma-
iori grā: q̄ dicit aug. ſup Joh. 19. ſup illud: Diſcipu-
lus quē diligebat ihus ꝙ plus dilexit Johāuē: ⁊ tñ
plus diligebat a petro: ğ videt ꝙ ordo rōne ꝯſangui
2a nitatis ⁊ familiaritatis remanebit. Jtē gratia nó
deſtruit naturā: ſed eleuat. cū igit h̄ ſit naturale vide
3a tur ꝙ maneat in patria. Jtē ſm hoc nó eſſet multū
laborandū vt eſſem⁹ meliores ꝙ̄ ſum⁹: q̄ q̄cūq̄ꝫ me-
liori effecto ego tātū gaudebo de ſuo bono quātū ip̄e
Queſtiūcl'a Ulteri⁹ q̄rit ſi maneat ordo q̄ ad nr̄m corp⁹: vt ſi-
ſcđa. cut bonū aīe ꝓximi plus diligim⁹ ibi ꝙ̄ bonū corpis
ꝓprij: videt ꝙ ſic: q̄ bñ eſtimās p̄ponit bonū ſpūale Arg. primo
bono corpali. bonū aūt aīe ꝓximi eſt ſpūale. bonū aūt ꝯ q̄ſtiūculā
corpis nr̄i corpale. Jtē aīa ꝓximi nr̄i fruit nobis: 2o
qđ nó facit corp⁹ nr̄m: ğ bonū aīe ꝓximi eſt p̄ponēdū
Sed ꝯ hoc videt eſſe ꝙ corp⁹ nr̄m tūc hēbit bonū Arguit p̄o
ꝑpetuū ⁊ ꝓpriū / qđ videt magis mouere ꝙ̄ bonū al- in ꝯriū
teri⁹. Jtē ſine glīa corpis nó eſt ꝑfecta glīa aīe. de- 2o
bemus aūt magis diligere ꝑfectionē aīe nr̄e ꝙ̄ alte-
ri⁹: ğ bonū corpis nr̄i plus debem⁹ diligere ꝙ̄ bonū
alteri⁹ aīe. Solō dōm ꝙ vt puto charitas int' be- Solō.
atos hēbit ordinē: ita tñ ꝙ grad⁹ ꝓpinq̄tatis ſequat
ip̄iū charitatis / ⁊ ſit rō gaudij ꝑ accñs. vñ ſi gaudet
plus de bono alicui⁹ q̄ ſibi ſanguine ꝯiūctus eſt hoc
erit p̄miū accñtale nó ſubale. Dōm ğ ad p̄mū ꝙ de Ad primū.
us vult nos velle magis bonū nobis cōiuncti in aliq̄
rōne plus ꝙ̄ min⁹ cōiuncti. Ad aliud dōm ꝙ anſ. Ad 2m
loquit de mō gaudij accñtalis nó ſubalis ⁊ intranei
Uel dicat ꝙ gaudebo pl⁹ de meliori alieno / ita ꝙ li-
plus nó dicat intenſionē gaudij: ſed dicat rōnē q̄nti-
tatis in obiecto gaudij: q̄ in meliori magis bonū ob
ijcit mihi gaudēti ꝙ̄ in meip̄o. ſed tñ nó tantū afficiar
vt puto. Ad aliud dōm ꝙ illud ſic intelligo ī diſpa Ad 3m.
ri charitate par gaudiū. i. de pari. q̄ de eodē ⁊ de tot
gaudebit vn⁹ vt alt' Ad aliud dōm ꝙ grad⁹ tollit Ad 4m
q̄ ſeruiebat vie: vt parere ⁊ ꝓcreare ⁊ hmōi: ſꝫ nó q̄ ad
effectū boni. Ad aliud dōm ꝙ ſecur⁹ eſt de his qui Ad 5m.
ſunt in inferno q̄ illi additi ſunt parti inimice. ⁊ iō na
tura añ charitatē tūc feſtinans in dei iuſticiā (vt dicit
Bern.) deteſtat eos Ad id qđ vlteri⁹ q̄rit vtrū xp̄s Ad rōnē in
ſine cā vnū plus diligat ꝙ̄ aliū. dōm eñ ꝙ nó: petr⁹ ꝯm 2o loco
eñ ⁊ iohes ineq̄l'r ſibi erāt ſanguine ꝯiūcti: ⁊ puto hñ
ꝙ eq̄liť diligebant in diuerſis / ⁊ eq̄liť diligebāt ī di-
uerſis. dicit eñ aug. ꝙ petr⁹ plus dilexit: ⁊ intelligo
hoc ꝙ plus dilexit in ꝓximo deū. ⁊ iō curā diuinā ac-
cepit ſup ꝓximū in cōmiſſione ouiū. dicit etiā ꝙ Joh.
plus dilexit ſup illud: Currebāt duo ſil'. ſic: Qui pl⁹
dilexit forti⁹ cucurrit / ⁊ citi⁹ ꝑuenit. cōſtat aūt ꝙ ille
fuit iohes: ⁊ hoc intelligo q̄ ad dilectionē dei in ſe: nó
in mēbris / ſicut cōtēplati plus diligūt deū in ſe: vt io
hānes. ⁊ actiui plus in ꝓximo: vt petr⁹. ⁊ xp̄i dilectō
maior vel minor attēdit ſm effectū grē maiorē vl' mi
norē. accepit aūt maiorē in cōtēplatōe q̄ recubuit ſup
pect⁹ ei⁹. ⁊ petr⁹ maiorē in actiua q̄ paſtoralē curam
accepit eccl'ie poſt inq̄ſitionē trinā / ⁊ trinā cōfeſſionē
dilectōis. ſi tñ vellem⁹ colligere dicta triū ſctōꝝ / tūc
dicerem⁹ ſm Bern. ꝙ petrus dilexit feruēti⁹ ⁊ dili-
gebat forti⁹: ſed iohes dulci⁹ ⁊ diligebat familiari⁹
ſm Hiero. ꝓpť priuilegiū caſtitatis. ſm Aug. ꝓpť p̄-
uilegiū amoris precipui. ſm Chriſo. ꝓpter ingenitā ſi
bi manſuetudinē Ad id qđ vlterius querit vtrum Ad q̄ſtiūcu
corpus noſtrū plus diligam⁹ ibi ꝙ̄ animā proximi. lā ſcđam.
dicunt quidā ꝙ non quia aliud informat ibi pactum
ꝙ̄ hic: quia hic ponimus pro proximo / eo ꝙ rehabitu
ri ſumus in reſurrectione: ⁊ quia corruptibile tm̄ eſt:
ſed ibi non eſt ita. ⁊ ideo poteſt plus diligi. ego vt ve-
rum fatear neſcio quid de hoc verius ſit: tamen pro-
babilius videtur ꝙ bonū anime proximi preponde-
ret in dilectione Et tunc ad id quod in cōtrariū eſt Ad arg. in
dicendū licet ſit perpetuū tamē inferius eſt in eſtima- ꝯriū ð ad
tione boni. Ad aliud dicendū ꝙ beatitudo aīe nó p̄mū
dependet a corpore: ſed potius ecōtrario. ſed verū eſt Ad 2m
ꝙ nó ad plenū vt modo eſſet homo beatus: ⁊ hoc nó
repugnat: quia magis opponit ei in alio tanq̄ꝫ perde
ret in illo ſi poſſibile eſſet perdi.

Di.xxxii. De charita te q̃rum ad diuinā dile ctionem.

De charitate dei.

Remiſſis adijciēdum p eſt de dilectiōe dei qua ipſe diligit nos q̃ nō alia eſt q̃ꝫ illa q̃ diligimus eū. Dilectio aūt dei diuina vſia eſt: eadēq̈ꝫ dilectiōe pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſctūs ſe diligūt ⁊ nos: vt ſupra diſſeruim⁹. Cūq̈ꝫ eius dilectio ſit immutabilis ⁊ eterna: aliū tñ magis: aliū min⁹ diligit. Vñ Aug. Incōprehēſibilis eſt dilectio dei atq̈ꝫ imutabilis qua de⁹ in vno q̃ꝫ noſtrū amat qđ fecit: ſicut ⁊ odit qđ fecim⁹. Miro ergo ⁊ diuino mō etiā q̃n odit diligit nos. Et hoc quidē in oībus intelligi pōt. Quis ƺ digne pōt eloq̈ q̃ꝫtū diligat mēbra vnigeniti ſui: ⁊ q̈̄āto amplius vnigenitū ipm. De ipo Sap.xi. etiā dictū ē: nihil odiſti eoꝝ q̄ feciſti. Ex his pcipit̄ q̄ deus oēs creaturas ſuas diligat: q̈ꝛ Sap.xi. ſcriptū eſt. Nihil odiſti eoꝝ q̄ feciſti. Et item Gen.i. Vidit deus cūcta q̄ fecerat: ⁊ erāt valde bona. Si oīa q̄ fecit bona ſunt: ⁊ omne bonū diligit: oīa ergo diligit q̄ fecit: ⁊ interea magis diligit rōnales creaturas: ⁊ de ill' eas ampli⁹ que ſunt mēbra vnigeniti ſui: ⁊ multomagis ipm vnigenitum.

Ex qua ītelligētia dr̄ magis vel minus diligere hec vel illa.

Cū aūt dilectio dei imutabilis ſit: ⁊ iđ nō intendit̄ vel remittit̄: ſi querit̄ q̄ ſit ratio dicti cū dicit̄ magis vel min⁹ diligere hoc q̃ꝫ illud ⁊ cū dr̄ de⁹ oīa diligere. Dicimus dilectionē Phil.4 dei ſicut pacē exupare oēm ſenſum humanū: vt ad tante altitudinis intelligentiā vix aliquatenus aſpiret hūanus ſenſus. Poteſt tñ ſane intelligi ea rōne dici oīa diligi a deo q̄ fecit: q̈ꝛ oīa placēt ei: ⁊ oīa approbat in q̃ꝫtū opa eius ſunt: nec tūc vel prius vel amplius placuerūt ei cum facta ſunt: ſcꝫ anteq̃ꝫ fierēt imo ab eterno omnia placuerūt ei nō minus q̃ꝫ poſtq̃ꝫ eſſe ceperūt. Qđ ꝟo rōnales creaturas: id eſt hoīes vel angelos: alios magis alios minus diligere dicit̄: non mutabilitatē charitatis eius ſignificat: ſed q̄ alios ad maiora bona: alios ad minora dilexit. Alios ad meliores vſus alios ad minus bonos. Omīa eñ bona noſtra ex eius dilectione nobis proueniūt. Electoꝝ ergo alios magis alios minus dilexit ab eterno ⁊ diligit etiam nūc: q̈ꝛ alijs maiora alijs minora ex dilectione ſua ꝑparauit bona: alijſq̈ꝫ maiora ⁊ alijs minora bona confert ex tēpore Unde magis vel minus dicit̄ hos vel illos diligere.

Quod duobus modis inſpiciēda eſt dilectio dei.

Conſiderat̄ eñ duobus modis dilectio dei: ſm eſſentiā ⁊ ſm efficientiā. Non recipit magis vel minus ſm eſſentiā: ſed tantū ſm efficientiā vt magis dilecti dicātur quibus ex dilectione ab eterno maius bonū prepauit ⁊ in tempore tribuit: ⁊ minus dilecti q̄bus nō tantū. Inde etiam eſt q̄ aliqui q̄n cōuertūtur et iuſtificant̄ dicunt̄ tunc incipe diligi a deo: nō q̄ deus noua dilectiōe queq̃ꝫ poſſit diligere: imo ſempiterna dilectiōe dilexit ante mundi conſtitutionē quoſcūq̈ꝫ diligit. Sed tunc dicūtur incipe diligi ab eo cum eterne dei dilectionis ſortiunt̄ effectū. ſ. gratiā vel gloriam Vñ Aug. Abſit vt deus tēporaliter aliquē diligat quaſi noua dilectiōe que in ipo ante nō erat apud quē nec ꝑterita tranſierūt: ⁊ futura iam facta ſunt. Itaq̈ꝫ omnes ſanctos ſuos ante mundi conſtitutionē dilexit ſicut predeſtinauit. Sed cum cōuertunt̄ ⁊ inueniūt illum tunc incipe ab eo diligi dicunt̄: vt eo mō dicatur quo pōt humano affectu capi qđ dicitur. Sic etiam cū iratus malis dicit̄ ⁊ placidus bonis: illi mutant̄ ⁊ non ipe: vt lux infirmis oculis aſpera firmis lenis eſt: ipoꝝ. ſ. mutatione nō ſua. Ita cū aliquis ꝑ iuſtificationē incipit eſſe amicus dei: ipe mutat̄ nō de⁹.

Si quis magis vel minus diligatur a deo vno tēpore q̃ꝫ alio.

Si ꝟo queritur de aliquo vtrū magis diligatur a deo vno tēpore q̃ꝫ alio diſtinguenda eſt dilectionis intelligētia. Si eñ referat̄ ad dilectionis effectū: conceſſibile eſt: ſi ꝟo ad dilectionis eſſentiā: inficiabile eſt.

Si de⁹ ab eterno dilexit reprobos

De reprobis ꝟo qui ꝑparati non ſunt ad vitam ſed ad mortem ſi querit̄: vtrum debeat cōcedi q̄ deus ab eterno dilexit eos. Dicim⁹ de electis ſolis ſimpliciter hoc eſſe cōcedendum q̄ de⁹ ab eterno eos dilexit quos ad iuſticiam ⁊ coronā ꝑparauit. De nō electis ꝟo ſimpliciter eſt concedendū q̄ odio habuit. i. reprobauit. Sicut legitur: Jacob dilexi eſau Malach.i. odio habui. Sed nō eſt ſimpliciter dicendū q̄ dilexit: ne predeſtinati intelligantur: ſed cum adiectione cōcedatur dilexit eos in q̄ntum opus eius futuri erant id eſt quos ⁊ quales facturus eos erat.

Remiſſis adijēcidū ē de dilectiōe dei] In hac vltīa pte agit mgr̄ de dilectiōe dei i cōpatiōe ad nos ⁊ circa eā determīat duo q̄ꝛ ꝑmū eſt vtꝝ ipa ſit imutabil' eſſentia diuia. Scđm aūt ē ex h̄ reſultās. ſ. q̄r de⁹ ſm eā aliū plus A

aliū minus diligere dicat̄. ⁊ hec incipit ibi [Cū autē
dilectio dei ⁊c.] Queremus ad faciliorē ītellectū cir-
ca primū q̄ttuor quoꝝ primū eſt an hoc verū ſit qḋ di
cit mgr̄ ꝙ charitas eſt eſſentia diuina. Scḋm quare
h̄ magis ꝯuenit charitati q̄ꝫ fidei vel ſpei. Tertiū q̄re
apl's attribuit charitati oꝑa aliarū ỽtutū. i. Coꝝ. 13.
⁊ nō fidei vel ſpei. Quartū erit vtrū dei dilectio reci-
pit magis ⁊ min⁹. de q̄ mō q̄rit ī ſcḋa ꝑte lcōnis iſti⁹.

Arti. I. ## An verum ſit qḋ dicit magiſter ꝙ charitas eſt eſſentia diuina.

Argu. ꝑmo — Ad primū obijcit̄ ſic: Quecūqꝫ ſunt oīno eadē/
a quicq̄d cōuenit ꝑ ſubſtantiā vni eoꝝ cōuenit
⁊ alij. charitas ⁊ eſſentia diuina ſunt eadem
vt dicit mgr̄. ⁊ loquimur de charitate q̄ nos diligit: ḡ
quicq̄d cōuenit charitati cōuenit eſſentie: ſubal'r autē
charitas ordinat ad actum dilectiōis: ḡ ⁊ diligit nos
de⁹ ſua eſſentia/ita ꝙ li ſua eſſentia cōſtruat̄ formal'r
cū verbo qḋ falſum eſt: ḡ charitas ⁊ eſſentia diuia nō
2o ſunt idem. Itē nihil diligit̄ niſi cognitū/nihil cog-
noſcit̄ niſi verū: ḡ nihil diligit̄ niſi verū: ſed vnūqḋqꝫ
ſicut ſe habꝫ ad eſſe/ita ſe habet ad verū (vt dicit ph's)
ergo nihil verū niſi qḋ in ỽitate eſt ſignū exiſtēdi vt cō
3o plexū exiſtit vt cōplexū ⁊ ſimplex vt ſimplex. Item
vlterius nō ab eterno eſſe habuimus: ḡ nec veritatē:
ḡ nec potuit nos diligere ab et̄no: ḡ nec dilectio qua
nos dilexit eſt eterna: ſed eſſentia diuia eſt eterna: ḡ di
4o lectio nō eſt eſſentia. Itē cū dicit̄ creator de⁹ verbū
notat effectū in creatura/⁊ nō ponit̄ creatio in deo ꝓ
pter hoc: ſed poni⁹ circa rē q̄ fit: ḡ ſimil'r cū dicit̄ deus
diligit nos notat̄ effectus ⁊ nō ponit̄ aliq̄d in deo ꝑ
5o diligere. P̄. aut dilectio cōnotat affectū aut effectū
qui nō pōt plib⁹ modis conſiderari: nō affectū q: ſic
de⁹ eſſet paſſibilis ab affectiōib⁹ qḋ abſit: ḡ dicit effe-
6o ctū: ḡ nō dicit eſſentiā diuinā. Item Hugo de ſctō
vic. Dilectiōis vis eſſe dinoſcit̄ ꝙ amātē trāſferat in
amatū: ḡ dilectio exigit amatū eſſe: ſed non ab eterno
fuim⁹: ḡ nō ab eterno amauit: ḡ dilectio nō eſt eſſen-
7o tia: q: dei eſſentia et̄na eſt. Itē hoc accipit̄ ab Aug.
q̄ dic̄ ꝙ charitas nihil aliḋ ē q̄ꝫ copula amātis ⁊ ama-
Rōnes in ti. Sed ꝯtrariū habet̄ in li. ꝑmo diſt. xxxix. ⁊ trib⁹
ꝯtriū ſūt pᵃ. ſequētib⁹ ꝑ totū vbi multe auctoritates inducunt̄ ꝙ
ab eterno dilexit. ꝙ aūt charitas ſit eſſentia diuia ha
2ᵃ bet̄. xv. diſt. ꝑmi li. ꝑ totū. Itē quicq̄d eſt ī deo de⁹
eſt/charitas eſt in deo: ḡ charitas eſt de⁹. Prima ptꝫ
ex ſuppoſitis ꝑmi li. diſt. viij. Scḋa patꝫ per hoc q: ſi
deeſſet ei charitas cū ip̄a ſit bonū optimū: ⁊ cū ip̄a io-
cūda faciat oīa bona: ip̄e non poſſet eſſe optimus vel
Solutio principalis — deus nec deus. Sol'o dicendū ꝙ nō eſt dubiū q̄n
charitas ſit in deo ⁊ ſit deus ⁊ ſuba diuina. Ad ꝑ-
ad ꝑm ⁊ 2m mū ḡ ꝯtra h̄ obiectū dḋm ꝙ illud argumētū nō tenet
in diuinis ꝓpter attributa: q: in diuinis variāt mo-
dū ſignificādi ⁊ nō rem. Et hoc etiā ſm ph'os veꝝ eſt
vt ptꝫ: q: ip̄i ꝓbāt ꝙ ſua volūtas ⁊ ſua actio ⁊ ſua ſub
ſtātia ſūt idē qḋ eſſe ⁊ tn̄ ſm ph'os nō quicq̄d cōuenit
Ad 3m vni cōuenit alteri. Ad aliud dḋm ꝙ cogniti ſumus
ab et̄no/⁊ habuim⁹ ỽitatē tūc ab et̄no ī rōnib⁹ ydea-
lib⁹: licet nō in eſſe nature ꝓprie ⁊ hoc ſufficit ad dile-
ctionē ⁊ cognitionē ꝓprie ſicut in primo li. ꝓbatū eſt.
Ad 4m Ad aliud dḋm ꝙ nō eſt ſil'e: q: creatio cū eſt res hu
ius verbi creat dic̄ q̄d nouū: ⁊ iō formal'r nō eſt fieri
in creatura ſicut in ſubiecto ⁊ materia, efficiēter autē
eſt in deo: ſed charitas dicit ꝑfectiſſimū q̄d in rōne bo
ni: ⁊ iō cōuenit deo cui om̄e bonū ⁊ optimū eſt reddē-
dū: ⁊ ideo nō tm̄ notat effectū: ſed etiā eſſentiā diuinā
ſub alio tn̄ modo ſignificādi. Ad aliud dḋm ꝙ nō Ad 5m
dicit affectū ſed eſſentiā diuinā vt ꝑncipiū actus dile-
ctionis: q: habitus ⁊ affect⁹ ⁊ hmōi ꝓpter ſūmā ſim-
plicitatē nō cadūt in deo. Ad aliud dicendū ꝙ cha ad 6m ⁊ 7m
ritas ſemꝑ iūgit ſed nō oportet vt iuncta ſint vno mō
ſed deus eſt ſimpl'r: hō aūt in rōne verbi ex q̄ cuncta
ꝓcedunt ad ortū. ꝑ hoc patet ſol'o ad ſequens.

Quare charitas eſt magis eſſentia diuina q̄ꝫ fides ſpes. Arti. II.

B
Secūdo querit̄ q̄re hoc magis cōuenit chari-
s tati q̄ꝫ alij cui⁹ rō hec eſt: q: ip̄a eſt ꝑfectiſſima Rō ꝑma.
ỽtus ⁊ forma virtutū q̄ nunq̄ꝫ excidet: ⁊ iō in
deo eſt ꝑncipal'r. in nobis aūt ꝑ imitationē. i. Coꝝ. 2.
Sed cōtra hoc qḋ dicit apl's Gal'. 5. Fides ꝑ cha- Rō in ꝯtriū
ritatē operat̄: ḡ vt videt̄ charitas eſt vt efficiēs opeꝝ prima.
aliarū virtutū ⁊ nō vt forma. Itē ſuꝑ illud Juſtus 2ᵃ
aūt meus ex fide viuit. dicit glo. Charitas eſt forma
virtutū ſine qua fides informis eſt: ḡ eſt efficiēs ⁊ for
ma. Itē apl's ad Titū. i. Finis ꝑcepti eſt charitas 3ᵃ
ḡ eſt finis. Quero ḡ rōnē haꝝ q̄ttuor q̄re charitas Queſtiūcla
eſſential'r eſt in deo ⁊ nō fides ⁊ q̄re dicat̄ efficiens ⁊
mater ⁊ radix ⁊ ſit forma/⁊ q̄re finis/⁊ q: de hoc ſuꝑ
diſputatū eſt multū ſufficiat hic tetigiſſe. Solutio Sol'o.
dicendū ꝙ charitas exēplaris virtus eſt in deo ⁊ hoc
cōtingit ei ꝓpter ꝑfectionē ſuā. ſ. q: ip̄a ꝑfectiſſimū ha
bet actū q̄ nunq̄ꝫ excidet: ⁊ q: obiectū eius eſt ſumma
bonitas q̄ deſiderat̄ ab om̄ib⁹. ⁊ q: iterū eſt maximū
bonū inter bona ſp̄ūalia qḋ pꝫ ex hoc q: diuidit inter
filios regni ⁊ ꝑditiōis. Ad aliud dici pōt ꝙ chari- Ad queſtiū
tas eſt efficiēs/ſicut calor v'lis organoꝝ ſicut em̄ dicit culam.
ph's. q̄libꝫ ſenſus hꝫ actū ſuū ⁊ obiectū q̄ nō cōicat cū
alio ⁊ hn̄t oēs ſenſus vnū grauās ab actu ſicut frig⁹
deſcēdēs a cerebro/⁊ claudēs ſenſus/ita etiā hn̄t ali-
qḋ vnū mouēs ad actū qḋ eſt calor ad exterius expā-
ſus in vigilia cū ſp̄ūali ad organa ſenſuū moto in vigi
lia. vn̄ etiā dicit q̄dā ph's. ꝙ vigiliā facit expāſio calo
ris ⁊ ſpirituū ad exteri⁹. Per iſtū modū poſſum⁹ di- Efficiens.
cere ꝙ charitas dicit̄ efficiēs ⁊ mouēs in virtute ꝙ tn̄
a nulla ỽtute tollit ꝓpriū obiectū ⁊ actū ꝓpriū ſic nec
calor naturalis a ſenſu/⁊ ꝙ h̄ veꝝ ſit videt̄ ex hoc ꝙ
dicit̄: Diffuſa eſt charitas dei ī cordib⁹ nr̄is ꝑ ſpiritū
ſctm̄ q̄ datus eſt nobis. ſp̄us em̄ om̄ia mouet ⁊ videt̄
charitas eſſe ſic inſtrumētū mot⁹ ei⁹ ꝑ h̄ ꝙ ip̄a eſt ca-
lor volūtatis relat⁹ gn̄al'r in oē illud qḋ ē bonū ſicut
etiā in corꝑe animato ponimus ſpiritū motū facere ⁊
ſenſum. Et quia calor eſt ſuū inſtrumentū ꝑ qḋ facit.
⁊ ꝑ hoc patet ratio ſecūdi queſiti. Forma aūt pōt dici Forma.
charitas ſm ꝙ ip̄a eſt amor boni ſimpl'r/ita ꝙ ſimpli
citer dicatur qḋ nulla differentia contractū eſt ⁊ ſpe-
cificatū. Illud em̄ erit ſaluatū in om̄i bono cōtracto/
⁊ ſpecificato ꝑ rōnē ſpecialē ſicut videt̄ dicere beatus
Aug. Bonū hoc bonū illud/tolle hoc ⁊ illḋ ⁊ videbis
bonū oīs boni bonū. verū aūt volitū in fide eſt bonū
quoddā habens aliquid de ſimpl'r bono ⁊ arduum
in ſpe. Et ſimil'r pulchrū in temperātia ⁊ forte in for-
titudine ⁊ iuſtum ī iuſticia/⁊ eligibile ad opus in pru
dentia: ſed vnūquodqꝫ iſtorum aliquid addit bono.
Charitas autem eſt boni abſolute ⁊ ſimpl'r qḋ eſt pri
mū bonum. cum igitur hoc vt ratio quedā omnis bo
ni ſaluetur in omnib⁹ bonis cōtractis ipſum erit for-
ma ad quam nituntur omnia bona quantū poſſunt:
⁊ a quo habēt boni rōnē, qm̄ ſi nō ſit ꝑ ſe bonū/nullū

erit ꝑticulare bonū ⁊ cōtractū. Scđm hūc igiť modū amor boni ꝑ ſe eſt in oī virtute/ſicut rō boni qđ optat virtus illa/⁊ ſic eſt forma nō dans eſſe ſimplr̄:ſed rō quedā a qua ⁊ ſub q̄ ſumiť rō boni/qđ virt⁹ ꝑticularis deſiderat acq̄rere ꝑ actū ꝓpriū/⁊ ſic iterū nō excludit formā dantē eſſe:licet ſit aliq̄ rō ei⁹ ſicut illud qđ ꝑ ſe eſt rō eius qđ accipit ab ip̄a/vñ ip̄m ꝓ poſſibilitate imitať in aliquo ⁊ nō ſimplr̄: ⁊ hoc mō dico eā eſſe formā virtutū. qualr̄ aūt ſit mater ⁊ radix ſup̄ dictū eſt diſt. xxvij. Et ꝑ hoc ptꝫ ſolo ſecūdi q̄ſiti. Finis aūt
Finis. diciť fere eodē mō:qꝛ etiā forma ⁊ finis parū differūt eſt tm̄ aliq̄ differētia. Dicit aūt phs ꝙ oīs opatio ⁊ ꝓhereſis boni alicui⁹ opatrix eſſe videť:⁊ iō diffiniens bonū dicit:ꝙ bonū eſt qđ oīa exoptāt vel appetūt vl' deſiderāt. cōſideremus ḡ duo/bonū q̄ddā vt verū vel arduū vel pulchrū qđ eſt termin⁹ actus ꝟtutis hui⁹ vel illi⁹/⁊ q̄ habito ceſſat a motu. Et q̄ramus vtꝝ deſideret aliud acq̄rere ꝑ actū:qꝛ eſt hoc bonū/vel qꝛ eſt bonū ſimplr̄. ſi qꝛ eſt hoc bonū tūc oportet ꝙ rō boni hui⁹ eſt cā appetit⁹ generalr̄ in oībꝫ appetētibꝫ bonū qđ ptꝫ eſſe falſum: ḡ id qđ mouet efficientē ꝟtutē/vel qđcūqꝫ aliud erit bonū qꝛ bonū: ⁊ hoc ꝓlixe probat Boecius in de ꝯſolatiōe phie:ḡ amatū bonū ſimplr̄ ⁊ amor boni mouēt efficientē:ſed hoc qđ mouet efficiētiam eſt finis:ergo amatū bonū ſimplr̄/⁊ non hoc vel illud eſt ſimplr̄ finis. Charitas igiť non ex ꝑte amantis:ſed ex parte amati boni ſimpliciter eſt finis precepti ⁊ omīs operis boni. Iſtud aūt hic volui ponere: qꝛ q̄ndā viā itelligibiliorē dat q̄ꝫ q̄ ſup̄ eſt determiata diſt. xxvij. ⁊ ex hoc patꝫ ſolutio ad totū.

Arti. III. C

Item quare ap̄ls attribuit charitati oꝑa aliarum virtutum.

Tertio queriť q̄re ap̄ls attribuit charitati oꝑa aliaꝝ virtutū. I. Coꝝ. 13. Eſt em̄ iuſticia generalis virtus vt dicūt ſancti: ergo videť ꝙ magis iuſticie q̄ꝫ charitatis ſint hmōi oꝑa. P. queriť penes quid accipiunť. Solutio dicendū ꝙ in veritate ſicut prius dictū eſt:charitas eſt quedā ſil'itudo diuīe bonitatis in nobis ⁊ calor omnia mouēs/ſicut calor ſolis:⁊ ideo ei nō tm̄ illa meo iudicio/ſed omnia opera attribui poſſunt. Iuſticia autem non eſt generalis motor ſed generalis virtus et generalis ſtatus virtutis. Phus enim dicit ꝙ iuſticia generalis eſt idem qđ virtus:ſed hoc ego intelligo idem qđ quidā ſtatus generalr̄ virtutē cōtinēs:⁊ hic ſtatus eſt ordo rectus hoīs vel anime in ſubſtātia aīe ⁊ in viribꝫ ad ſe ⁊ ꝓximū ⁊ ad deū:⁊ ideo cum ſit ordinās in actum vt generalis motor nō poſſunt ei attribui opera virtutū aliaꝝ. Ad aliud dđm ꝙ oꝑa illa aut ſūt a malo aut ſūt ī bonū ordinātia diligētē. ſi ī bonū aut ī bonū qđ eſt finis/aut ī bonū qđ eſt ad finē. ſi in finē aut reſpectu boni/aut reſpectu veri/aut reſpectu modi ſe habēdi ad vtrūqꝫ in ſtatu meriti. ſi reſpectu veri tunc omnia credit. ſi reſpectu boni tunc omnia que credit ſperat. ſi reſpectu modi habendi ſe ad vtrūqꝫ in ſtatu meriti in quo ꝓmiſſa differunť tunc omnia ſuſtinet dilata ⁊ ꝓmiſſa. ſi autē reſpectu eius qđ eſt ad finem: tunc aut hoc eſt reſpectu boni exiſtētis in ſe aut reſpectu eius qđ eſt in proximo/aut vtroqꝫ modo/aut reſpectu habiti aut nō habiti. ſi reſpectu habiti in ſe tūc nō inflatur in ſe de bono accepto. ſi autē reſpectu non habiti qđ nō accipit/tunc nō eſt ambitioſa: quia non querit ea que ſunt ſupra ſe/que non vult deus dare. ſi autē reſpectu habiti in ꝓximo aut ſm ordinem verum aut ſm ordinē in bonum. ſi ſm ordinē in verum tunc congaudet veritati. ſi aūt ſm ordinē in bonum tunc nō emulatur. ſi autē eſt reſpectu habendi nō habiti a ꝓximo/tunc nō impedit eo ꝙ nō querit que ſua ſunt ſed potius que aliorū. ſi autē ſm ordinē a malo a q̄ auertit aut a malo pene/aut a malo culpe. Si a malo culpe aut illud eſt intus aut extra. ſi intus natū eſt eſſe/aut ē natū ineſſe ſm rationalē/⁊ ſic cogitat malū aut ſm cōcupiſcibilē/⁊ ſic non gaudet ſup iniquitate aut ſm iraſcibilē/⁊ ſic nō irritať. ſi autē natū eſt malum eſſe extra ſic nō agit perperā. Si autē eſt a malo pene aut illud malum eſt in alio ⁊ ſic eſt benigna in penis aliorū quaſi boni igne liquefacta fluens ad auxilium tribulatoꝝ. aut eſt in ſe ⁊ tunc aut eſt contractū ⁊ tunc illud ſuffert. i. portat ꝓpter amorem iuſticie influentis/aut eſt illati ab alio/⁊ ſic eſt patiens iniurijs ſibi illatis/⁊ ex hoc patet ratio queſiti/⁊ hec etiam eſt vna cauſa quare iſta eſt maxime diuina virtus.

Arg. ꝑmo.
Queſtiūcl'a
Solo
Ad queſtiū culam.

An dilectio dei ſuſcipiat magis ⁊ minus: ⁊ vtrum plus diligat preſcitum iuſtum vel predeſtinatū iniuſtum.

Arti. IIII. D

Quarto ⁊ vltimo queriť vtrū dilectio dei recipiat magis ⁊ min⁹ ⁊ hoc videť ex hijs que dicuntur in lr̄a [Quis digne poſſit loqui] ſ. a. quantū diligit mēbra vnigeniti filij ſui/⁊ quāto magis ip̄m vnigenitū. Item cuꝫ dilectio ponit effectū in creatura vt dicunt ſancti/⁊ ille effectus inueniať maior ⁊ minor. videť ꝙ dilectio dei recipiat intenſionem ⁊ remiſſionē. vel ſi dicat ꝙ quantū ad ſe omnes equaliter diligit ſicut videtur dicere ſapiens ꝙ equaliter cura eſt illi de omnibꝫ tunc videť ꝙ te tantū diligit q̄ntū ſe ⁊ q̄ꝫtū vnigenitū ſuū qđ abſurdū eſt: ergo videtur ꝙ ſuſcipiat intenſionē ⁊ remiſſionē. Ulterius queriť vtꝝ plus diligat preſcitū iuſtū vel p̄deſtinatū iniuſtū. videť ꝙ preſcitū:qꝛ in illo apparet maior effectus dilectiōis:ergo plus diligit illū. Item ip̄e dicit: Ego diligētes me diligo:ſed ille p̄ſcitus mō plus diligit:ergo pl⁹ diligiť. Cōtra in Malach. I Jacob dilexi/eſau autē odio habui: ḡ dilectio ſimplr̄ referť ad p̄deſtinatū. ⁊ ſm q̄d tm̄ ad preſcitū. De petro aūt ⁊ iohāne quis pl⁹ dilexit ⁊ diligebať. hic poſſet eſſe queſtio ſed ſup̄ determinata eſt. Solo dđm ꝙ dilectio dei diciť tribꝫ modis ſcꝫ eťna tm̄/⁊ illa nō recipit intēſionē ⁊ remiſſionē: qꝛ ip̄a nō cadit niſi ſub eterna. ſ. patrē ⁊ filiū ⁊ ſpm̄ſanctū: ⁊ qꝛ ſunt bonitas vna ⁊ ſūma: ideo vna dilectio eſſētialis eſt eoꝝ. Alio modo diciť dilectio p̄deſtinatiōis ⁊ illa dicit eſſentiā diuinā ⁊ ordinē p̄parationis ad effectū gratie in vita ⁊ gloria poſt mortē ⁊ gratia illius boni qđ p̄parať recipit magis ⁊ min⁹: vt dic̄ mgr̄ in lr̄a. Tertio mō dilectio dei dr̄ q̄ dicit eſſentiā diuinā ⁊ ponit effectū in p̄ſenti ⁊ ꝑ h̄ ptꝫ ꝙ vnigenitū diligit ꝑma dilectiōe ⁊ nō mēbra. ſcđo aūt ⁊ tertio xp̄m hoīem diligit pl⁹ q̄ꝫ mēbra. ꝑ h̄ patꝫ ſolo ad prima. Qđ em̄ infert ꝙ in ſe diligit tm̄ mēbra q̄ntū vnigenitū nihil eſt: qꝛ in ſe ꝯſiderata charitas nō referť ad mēbra: ⁊ iō nulla eſt cōparatio. Ad aliud dicendū ꝙ ſimplr̄ plus diligit predeſtinatum: quia ad plus id eſt ad vitam eternam. ſm quid autem preſcitū: quia quo ad preſentis iuſticie ſtatum ⁊ inquantū actualiter plus diligitur ⁊ non ſimpliciter. Et per hoc patet ſolutio ad totum qđ eſt dubitabile in iſta lectione.

Rō prima.
2a
Solo Obiectio
Queſtiūcl'a
Arg. p̄o ꝙ p̄ſcitū plus diligat.
Arg. primo ꝙ p̄deſtinatum.
Solutio ad primū queſitū.
Ad queſtiū culam.

De quattuoꝛ virtutib⁹ ꝑncipalib⁹

Di. XXXIII De virtutibus cardinalib⁹.

p Oſt predicta de quattuoꝛ virtutib⁹ q̄ ꝑncipales vel cardinales vocanꝰ differendū eſt que
ſunt iuſticia: foꝛtitudo: prudētia: tēperātia.
a De q̇bus Aug. ait: Juſticia eſt ī ſubueniēdo
b miſeris: pꝛudētia in ꝑcauēdis inſidijs: foꝛti-
tudo in ꝑferēdis moleſtijs: temperātia in co-
ercēdis delectatiōibus pꝛauis. De his dicitꝰ
Sap. 8. in li. ſapiētie. Sobꝛietatē ⁊ pꝛudentiā docet
iuſticiā ⁊ virtutē. Sobꝛietatē vocat tēperan
tiā ⁊ virtutē vocat foꝛtitudinē. He virtutes
cardinales dicunꝰ vt ait Hiero. q̇bus in hac
moꝛtalitate bn̄ viuitꝰ: ⁊ poſt ad eternā vitam
Joh. 1. ꝑuenitꝰ: q̄ in xp̄o pleniſſime fuerūt ⁊ ſunt: de
cuius plenitudīe nos accepimus. Jn quo ha
buerūt vſus. i. eoſdē quos in pr̄ia hn̄t: ⁊ quoſ
dā etiā vie. verūtn̄ an hee virtutes cū ⁊ ip̄e in
aīa eſſe incipiāt q̇ cū ſine illis pꝛi⁹ eſſet tamē
anim⁹ erat deſināt eſſe cū ad eterna ꝑduxe-
rint. nōnulla q̄ſtio ē. Quibuſdā viſum ē eas
eſſe deſituras: ⁊ de tribus q̇dem pꝛudētia ſcꝫ
foꝛtitudīe ⁊ tēperātia cū hoc dicitꝰ nō nihil di
Sap. 1. ci videtꝰ. Juſticia eīm īmoꝛtalis eſt: ⁊ magis
tūc ꝑficietꝰ in nobis q̄ꝫ eſſe ceſſabit cū btē viue
mus cōtēplatiōe nature diuīe q̄ creauit oēs
ceteraſq̨ īſtituit naturas q̄ nihil meli⁹ ⁊ ama
bilius eſt. Cui regēti ſubditū eſſe iuſticie eſt
Et iō īmoꝛtalis eſt oīno iuſticia nec ī illa btī
tudīe eē deſinet: ſ; talꝰ ac tāta erit: vt ꝑfectioꝛ
⁊ maioꝛ eē nō poſſit. Foꝛtaſſis ⁊ alie tres ꝟtu
tes pꝛudētia ſine vllo iā ꝑiculo erroꝛis foꝛti-
tudo ſine moleſtia tolerādoꝝ maloꝝ: tēperā
tia ſine repugnatiōe libidinū erūt in illa feli-
citate: vt pꝛudētie ibi ſit nullū bonū deo pꝛe
ponere vel eq̄re: foꝛtitudīs ei firmiſſime co-
herere: tēperātie nllꝰo defectu noxio delecta
ri. Qđ ꝟo nūc agit iuſticia in ſubueniēdo mi-
ſeris: qđ pꝛudētia ī ꝑcauēdis īſidijs: qđ foꝛti
tudo ī ꝑferēdis moleſtijs: qđ tēperātia in co-
ercēdis delectatiōib⁹ pꝛauis nō erit ibi oīno
vbi nihil mali erit. Jſta ergo ꝟtutū oꝑa huic
moꝛtali vite neceſſaria ſicut fides ad quā re-
ferēda ſūt in ꝑteritis hēbūtꝰ. Ecce apte h̄ dicꝰ
Aug. ꝙ ꝑdicte ꝟtutes in futuro erūt: ſ; alios
vſus tūc hēbūt q̄ꝫ mō. Cui Beda aſſentit ſuꝑ
Exod. 26. exodū dicēs: Colūne aū q̄s expāſum eſt velū
ꝑtātes celi ſūt q̄ttuoꝛ eximijs ꝟtutib⁹ ꝑclare
id eſt foꝛtitudīe: pꝛudētia: tēperātia: iuſticia
q̄ aliter in celis ſuanꝰ ab angelis ⁊ aīab⁹ ſan-
ctis q̄ꝫ hic a fidelibus. Et ꝯn̄r aſſignat Beda
vſus illarū virtutū ſ̄m ꝑſentē ſtatū ⁊ futurū
imitans Aug. in ꝑmiſſis aſſignationibus.

p Oſt ꝑdicta de q̄ttuoꝛ virtutibꝫ q̄ pꝛincipa
les ⁊c.] Hic ponit mgrꝰ vnicā ⁊ paruā di- A
ſtinctionē de q̄ttuoꝛ cardīalibꝫ ꝟtutibꝫ de
quibꝫ q̄ſi ſub vno ca. determiāc tria. ſ. diffi
nitiōes ſingulaꝝ ⁊ q̄re cardinales dicunꝰ / ⁊ vtrū ma
nebūt in pr̄ia. Notandū aūt ꝙ q̇d ſit ꝟtus in genere
determīatū eſt in. ij. li. diſt. xxvj. Hic aūt q̄remus de
iſtis q̄ttuoꝛ ꝟtutibꝫ. ſ. de nūero eaꝝ ⁊ ſufficientia ⁊ ſi
dicanꝰ cardīales ⁊ de diffinitiōibꝫ q̄s ponit mgrꝰ. Et
q̄rto vtrū manebūt in pr̄ia an non.

Querifꝰ de numero virtutū cardinaliū. Arti. 1.

a D pꝛimū pōt obijci ſic: dicit Aug. ꝙ ꝟtus eſt Ar. pmo ſic
oꝛdo amoꝛis vel oꝛdinatus amoꝛ. Amoꝛ aūt
oꝛdinat⁹ nō eſt niſi vn⁹: ḡ videtꝰ ꝙ nō ſit ꝟtus
niſi vna. Jtē ſi vnū ſufficit ī natura / ip̄a natura nō 2°
q̄rit plura: q2 melius eſt facere ꝑ vnū ⁊ nobili⁹ q̄ꝫ per
plura: ſed charitas ſufficit ad oē bonū: ḡ videtꝰ ꝙ alij
habit⁹ ſuꝑfluāt. Jtē nō ſunt niſi duo: finis ⁊ id qđ 3°
eſt ad finē: ḡ videtꝰ ꝙ penes iſta duo nō deberēt eſſe ni
ſi due ꝟtutes. Jtē nos videm⁹ in arte ꝙ in eodem 4°
oꝑe nō eſt vna ars docēs ⁊ alia exequēs ſꝫ vna ⁊ eadē
exequēs ⁊ docēs oꝑari: ḡ videtꝰ ꝙ cū virt⁹ ſit certioꝛ
arte ꝙ nulla debet eē vt docēs ⁊ alia vt exequēs: ḡ vi
detꝰ ꝙ nō debeāt eſſe niſi tres ꝟtutes ⁊ ꝙ pꝛudētia nō
ſit ꝟtus. Jtē nō ſunt niſi tres potētie motiue ꝑfecti 5°
biles ad oꝑ⁹. ſ. rōnalis ꝯcupiſcibilꝰ ⁊ iraſcibilꝰ: ḡ nō de
bēt eſſe niſi tres habit⁹ ꝑficiētes / ⁊ ſic iteꝝ relinq̄tꝰ ꝙ
nō ſūt niſi tres ꝟtutes. Sꝫ adhuc videtꝰ ꝙ ꝟtutū 6°
nūer⁹ ſit diminut⁹: habem⁹ eīm q̄ndā ꝟtutē oꝛdinā-
tē in delectabili īnato q̄ eſt tēperātia in paſſiōe illata
difficili q̄ eſt foꝛtitudo. ſūt aūt mlꝰta alia q̇bꝫ oꝛdinatꝰ
hō in ſe ſicꝰ iſta: ḡ videtꝰ ꝙ penes illa accipiēde ſūt ꝟtu-
tes ſicꝰ eſt delectatio doctrine ⁊ delectatio honoꝛis et
hmōi: ḡ nūerus eſt diminut⁹. Jtē ſ̄m phiam Ari- 7°
ſto. nō ē ꝟtus q̄ caſtitas dicitꝰ niſi in delectabili tact⁹
cū ḡ alij ſenſus habeāt ſua delectabilia ſicut tact⁹ vi-
detꝰ ꝙ debeāt hr̄e ꝟtutes oꝛdinātes. ꝙ aūt illud ſit ve
rū Ariſt. intēdere ⁊ dicere patꝫ in ſuis ꝟbis in ethicis
iiij. li. vbi dicit: Videntꝰ aūt ⁊ cetera aīalia paꝝ vel ni
hil vti guſtu. guſtus eīm indiciū eſt ſapoꝛis qđ faciunt
hij q̄ vina ꝓbāt ⁊ pulmēta vel pigmēta: nō aūt multū
letanꝰ. hoc eīm ſed nō hij incōtinētes ſed vſu q̄ fit tota
liter ꝑ tactū ī cibis ⁊ potibꝫ ⁊ ī venereis ⁊ ī alijs actibꝫ
ḡ ptꝫ qđ dictū eſt: eodē mō exponit cōmētatoꝛ. Jtē 8°
foꝛtitudo ſ̄m eundē phm nō eſt niſi in cōtriſtātibꝫ dā-
nis illatis nō circa quālibet moꝛtē: ſed circa eam q̄ eſt
in bello ⁊ gratia boni. Cū ergo ſint multa alia ⁊ diffi
cilia vt confeſſio ⁊ infirmitas ⁊ paupertas videtur ꝙ
debuimus habere virtutes in hijs dirigētes ⁊ nō ha
bemus: ergo diminutus eſt numerus virtutū vt vi-
detur. Jtem ad ꝓximū contingit hominē multis 9°
modis oꝛdinari ꝑter rōnes debiti: ergo ſ̄m illa ꝟtu-
tes eſſe deberēt ⁊ nō ponūtur: ergo numerus eſt di-
minutus. Jtē videtꝰ ꝙ nō ſunt ille q̄ttuoꝛ q̄s ponit 10°
ip̄e hic: q2 Marci. 8. ſuꝑ illud Erāt aūt qui māduca
uerāt quaſi q̄ttuoꝛ milia. dicit glo. per quattuoꝛ mi-
lia quattuoꝛ virtutes ſignificanꝰ. ſ. pꝛudētia: tēperā-
tia ⁊ foꝛtitudo / ⁊ quarta q̄ ꝑ oēs ſe diffundit dilectio
dei ⁊ ꝓximi: ergo videtꝰ ꝙ dilectio dei ⁊ ꝓximi ſit vna
cardinalium. Jtem Matth. 5. ſuꝑ illud Beati qui 11°
eſuriunt et ſitiunt iuſticiam Glo. Eſurire ⁊ ſitire pꝛo
pter iuſticiam eſt habere amoꝛē boni: ḡ videtur ꝙ aut

charitas ſit cardinaliū vna / aut idem ſit charitas q̄ꝺ
Solō. iuſticia. Solutio dicendū ꝙ quattuoꝛ virtutes ſūt
cardinales / ⁊ multi h̄ multas fecerūt huius aſſigna-
tiones. ſed vna eſt ſubſtātialis. ſtat em̄ ꝙ virtus ciui-
lis eſt q̄ ꝑtinet ad bonū ſtatū ciuitatis. Ad bonū aūt
ſtatū ciuiū duo exigunt̄ ſcꝫ habitus ꝑ rōnē determi-
nās rectū ad oꝑa ⁊ habitꝰ oꝑatiuus: qꝛ ſciētia nihil
vel parū ꝓdeſt ⁊ hic habitus eſt prudētia: ⁊ ideo pru
dētia ſm Auguſti. ſagaciter eligit ea quibꝫ iuuat̄ ab
hijs q̄bꝫ impedit̄. ſcōm autē q̄ꝺ exigit̄ eſt bn̄ ſe habere
in difficili ⁊ optimo circa q̄ꝺ eſt oīs virtus qm̄ de fa-
cili nō indiget hō regēte habitu / qm̄ in illo ipe ſibi ſuf
ficit. bene aūt ſe habere ⁊ in ſe ⁊ in alterū ſm oꝛdinem
recte rōnis. Ad alterū quidē ſm debiti rōnem. quia
alia ratio ſe habēdi ad aliud nō capit oꝛdinē iuris et
tunc iuſticia eſt habitꝰ regens. In ſe aūt cōtingit bn̄
habere ſe in duplici difficili. ſcꝫ in delectabili innato
contēperaneo vite ſm tactū vt guſtu ſm ꝙ eſt tactus
⁊ venereis ⁊ ſic habitꝰ regens eſt tēperātia. aut in dif
ficili illato ab extra vt ꝑiculū belli q̄ꝺ q̄rit ſubuerſio-
nē boni ciuiū ſic eſt iuſticia fides vel libertas vel ali-
q̄ꝺ hmōi: ⁊ tūc habitus regēs eſt foꝛtitudo / ⁊ iſto mō
Ad primū. multiplicant̄ virtutes ſm cōſiderationē phicā. Ad
primū ergo dicendū ꝙ amoꝛ ſm ꝙ cadit in diffinitio
ne virtutis vt quidā dicunt nō eſt habitꝰ charitatis:
ſed potius generalis amoꝛ. quo om̄e q̄ꝺ eſt amat ſuā
ꝑfectionē. Alij intendūt dicere ꝙ eſt charitas ⁊ tūc nō
eſt verū niſi de virtute foꝛmata ⁊ nō infoꝛmi ⁊ chari-
tas tunc eſt in eis ſicut foꝛma generalis ſicut om̄e bo
nū ſimplex in bono quodā hoc vel illo / ita amoꝛ boni
ſimplex erit in amoꝛe huius vel illius boni ſicut dixi
mus in p̄cedēti diſt. ⁊ hoc tunc nō excludit eſſe aliarū
Ad 2m ꝟtutū pluriū ſicuti in mediata diſt. oſtēſum eſt. Ad
aliud dicendū ꝙ vnū nō ſufficit ad oēs actus ſm ſpe-
ciale eſſe operū ſed vnū ſufficit ſicut motoꝛ ⁊ agens ge
nerale ſic caloꝛ ſe habet ad ſenſus / ⁊ caloꝛ ſolis ad ge-
Ad 3m nerabilia / ⁊ h̄ etiā ante iuenies q̄liter itelligit̄. Ad
aliud dicendū ꝙ verū eſt ꝙ duo ſunt in genere ſed ſpe
ciales differētie ſunt vtriuſqꝫ eoꝝ: ⁊ iō penes finē ac-
cipiunt̄ tres virtutes theologice / ⁊ harū diffinitio ſu
pra tacta eſt. penes id autē q̄ꝺ eſt ad finē ſunt accepte
cardiales. ſic id q̄ꝺ eſt ad finē aut eſt ſm rationē qua
oꝛdinat ad finē ⁊ bonū. aut bonū. finis aliquo mō re
lucet in eo ſm honeſti diffinitionē: qꝛ circa id ſolū hoc
eſt ꝟtus. Si p̄mo mō tūc illā rōnē ꝯſiderat prudētia
qꝛ illa ratio eſt iuuās diſcreta ab eo q̄ꝺ ipedit in oꝑe
bono. Si aūt eſt bonū q̄ꝺ eſt finis relucēs in ip̄o aut
ſm oꝛdinē vnius i alteꝝ ⁊ tūc ſm ip̄m eſt iuſticia aut
in vtroqꝫ ꝑ ſe ⁊ tūc aut eſt ſm innata vel illata. ⁊ p̄mo
Ad 4m modo eſt temperātia. ſcd̄o mō foꝛtitudo. Ad aliud
dicendū ꝙ ars oꝑatiua eſt ꝑ inſtrumentū ⁊ ducit foꝛ-
mā que eſt in ſe in materiā q̄ eſt extra ſe: ⁊ ideo p̄para-
tio ⁊ virtus p̄paratiua ⁊ inductiua foꝛme debet eſſe
extra in ligno ⁊ lapide: ſed in ethicis habitꝰ naſcunt̄
in operāte: ⁊ ideo relinquit̄ ex talibꝫ oꝑationibꝫ talis
habitus: ⁊ ideo non ſufficit in virtute q̄ꝺ ſupponit in
ſciētia: ſed ſi ars induceret foꝛmā in ip̄o artifice tunc
eſſet ſimile q̄ꝺ ꝓponit̄ ſicut opus virtutis inducit foꝛ
Ad 5m mā in ip̄o operāte ſm virtutē. Ad aliud dicēdū ꝙ
licet non ſint niſi tres potentie innatum habet ſe du-
pliciter. ſi rō. ſ. vt regēs alias ⁊ ſic i ea eſt prudētia vel
vt oꝛdinās nos inuicē ad alios / ⁊ ſic in ea eſt iuſticia.
in cōcupiſcibili aūt tēperantia ⁊ i iraſcibili foꝛtitudo.
ſic iam habite ſunt tres multiplicatiōes harū virtu-
tū q̄ttuoꝛ. Ad aliud dicendū ꝙ aliter attendit̄ vir- Ad 6m 7m
tus ſm Ariſto. ⁊ aliter ſm Tulliū in rhetoꝛicis. ⁊ in et 8m
li. de officijs. qm̄ Ariſto. nō accipit ꝟtutē ſm ꝙ eſt in
difficili ⁊ optimo ſm materiā illā in q̄ eſt virtꝰ: ⁊ ideo
nō dicit eſſe virtutes niſi in doctrine amoꝛe ⁊ hono-
ris amoꝛe. Alij aūt ponūt ꝟtutes penes illa ⁊ redu-
cūt eas ad tēperantiā tn̄ etiā ſm Ariſto. virtus eſt in
vno ſicut in q̄ habet ſūmū ſtatū ⁊ a q̄ diffinit̄ ⁊ alio be
ne vtit̄ ſicut ip̄e dicit de foꝛti q̄ nō eſt circa q̄ꝺcūqꝫ dif
ficile foꝛtune vł ꝑiculi ex naturali moꝛte: tn̄ bn̄ vtit̄ il-
lis foꝛtis ꝑ eundē habitū ꝑ quē aggredit̄ ꝑicula illa-
ta. Poſſumus dicere ſm maximū ſuū poſſe eſt in de-
lectabili tactus ſm alimentū ⁊ venereis ſed tn̄ bene ſe
habet in alijs delectabilibꝫ inatis ſm eundē habitū:
⁊ hoc cōſonat dictis Ariſt. in multis locis ethice ſicut
patꝫ diligēter inſpiciētibꝫ in li. illo. ꝑ idē patet ſolutio
ad id q̄ꝺ obijcit̄ de foꝛtitudine. Ad aliud dicēdū ꝙ Ad 9m
ad aliū mł'tis modis oꝛdo eſt: ſꝫ oꝛdo cadēs ſub rōne
ciuilitatꝭ ē oꝛdo iurꝭ ⁊ debiti. In alijs em̄ ꝯuenit ſe ex
hibere ꝓꝛio ⁊ nō exhibere p̄ter rōnē legiſlatoꝛis: ⁊ iō
penes illos oꝛdīes nulla accipit̄ ꝟtꝰ ciuił nec etiā pōt
accipi ſꝫ foꝛte ſpēs iuſticie accipiūt̄ ſm ſpēales rōnes
debiti q̄ꝺ multiplicat̄ ex rōne nature vt in iuſticia na
turali ⁊ ex rōne actuū / ⁊ ex rōne ſtatuū ⁊ bn̄ficij ⁊ con
ditiōis ſicut mgr̄ deꝰmiat de iuſticia phs in ethica in
libꝛo de iuſticia / ⁊ Tullius multas ponit ſpēs iuſti-
cie naturalis ⁊ poſitiue. Ad aliud dicendū ꝙ nō ſūt Ad 10m
iſte due ꝟtutes ciuiles cōdiſtincte inter ſe ⁊ cardina-
les ſcꝫ iuſticia ⁊ dilectio dei ⁊ ꝓximi ⁊ tamen glo. ſuꝑ
Matth. nō intendit ꝙ charitas ſit ꝟtus ciuilis ſꝫ po
tius ꝙ oꝛdinet iuſticiā ad ꝓximū ⁊ deū vt ex amoꝛe fa
ciat id q̄ꝺ ex debito tenet̄ facere. Ad aliud dicendū Ad 11m
ꝙ intendit ꝙ iuſticia ſm ꝙ eſt meritoꝛia mouet̄ amo-
re ⁊ nō ꝙ amoꝛ ſit ꝟtus ciuilis. Tn̄ nota ꝙ videt̄ Ari
ſto. aliū modū habere qm̄ ip̄e videt̄ velle ꝙ ꝟtus que
eſt in vno ⁊ cōſuetudinalis ſit triplex. ſ. ſm difficile ex
delectatiōe innata in q̄ regit caſtitas vel tēperātia. ⁊
ſm difficile illati in q̄ regit foꝛtitudo. ⁊ ſm difficile q̄ꝺ
eſt in eo q̄ꝺ habemus ad ſuſtentationē ⁊ vſum vite / ⁊
ꝟtutē q̄ regit in hoc vocat largitatē ⁊ facit de ea tra-
ctatū ſpecialē. Intellectuał aūt ꝟtus vt ip̄e dicit non
habet mediū hoc mō ſed eſt ei rō recta ꝑ mediuꝫ ſicut
prudētia cū ſuis q̄ ſm eū ſūt froneſis ſcia ⁊ intelligen
tia ⁊ hmōi. iuſticia aūt qm̄ nō ſimpł'r dicit̄ alterꝰ oꝛ-
dinis eſt qm̄ illa cadit ſub oꝛdīe iuris ciuilis. ſ. ſm ſta
tuta ⁊ plebiſcita ⁊ variant̄ caſus in ip̄a: ⁊ iō illa reſpi-
cit oꝛdinē cōmunis ciuitatis ⁊ hūc oꝛdinē videt̄ Ari-
ſto. intēdere i ethicis ſic plane ptꝫ in noua trāſlatiōe.

Quare hee q̄ttuoꝛ vocāt̄ ꝟtutes cardiales. Arti. II.

B

Ecūdo q̄rit̄ quare ꝟtutes cardinales vocant̄
s Hiero. em̄ de h̄ in lr̄a videt̄ aſſignare rōnem:
qꝛ ei s in hac moꝛtali vita bene viuit̄ ⁊ poſt ad
eternā beatitudinē ꝑuenit̄. hoc autē videt̄ falſum: qꝛ Argu. p̄mo
multi ſcripſerūt de cardinalibꝫ virtutibꝫ ⁊ nullā fece
runt mentionē de eterna beatitudine. vt Ariſto. Tul
lius Macrobius ⁊ alij phi. Item Baſilius ſuper 2o
principiū ꝓuerbioꝝ dicit ꝙ de quattuoꝛ virtutibus
quas cardinales vocant multi etiam qui foꝛis ſunt
ſcripſerunt. Item multi habuerunt eas etiam infi 3o
deles vt ip̄e Tullius ⁊ Affricanus ⁊ alij quidā ſtoici
quoꝛū vita adhuc ſcribit̄ a phis. ergo videt̄ ꝙ hoc nō
ſit ratio quā ponit Hierony. Item virtutibꝫ theo 4o
logicis in hac moꝛtali vita bene viuit̄ ⁊ poſt ad eter-
nam vitam ꝑuenit̄: ergo virtutes theologice ſunt

Sol'o cardinales qδ falſum eſt:ğ nō eſt rō quā ponit. Si
forte dicas ꝙ iō cardinales vocanꝶ:qꝛ in eis velut in
Obiectio cardinib9 oēs alie ꝛ virtus ciuilis voluiꝶ/videꝶ ſm
hoc ꝙ ſola charitas ſit virt9 cardinalis:qꝛ illa ſola vt
ſepius iam habitū eſt videtur facere totū bonū qδ eſt
5o in vita hoīs. Jte inter iſtas videꝶ vna eſſe cardina
lioꝛ qꝫ alia. de prudētia eñ Bern. dicit ꝙ nō tā virt9
eſt qꝫ auriga virtutū:ğ alie videntur cardinari in ea.
Ulterius q̄riꝶ quare dicunꝶ p̄ncipales ꝛ q̄re ciui-
Sol'o les ſiue politice. Sol'o dōm ſine p̄iudicio ꝙ Hiero.
ad q̄ttuoꝛ nō tāgit cauſam generalē ſed potius cām ſm optimū
pꝛima. eſſe illarū virtutū/ꝛ hoc nō habent niſi qñ ſunt infuſe
ꝛ foꝛmate ꝛ tūc dicunꝶ cardīales reſpectu earū q̄ ſūt
in hijs q̄ ſunt ad finē circūſtātia cōſiderationē hoīs ꝛ
nō reſpectu theologicaꝝ:ꝛ ꝑ hoc ptꝫ ſolutio ad q̄ttu-
oꝛ pꝛima. Alij aūt vt ph̄i vocāt eas cardinales: iō qꝛ
ſunt cardo reuolutiōis hūane vite ſm ſtatū ciuilē et
honeſti ꝛ hec eſt rō ꝓpꝛia ꝛ vſitata apud Tulliū ꝛ ali-
Ad obiectū os ph̄os de eis loquētes. Ad id autē qδ obijciꝶ de
ꝯ ſol'onē. charitate dicēdū ꝙ ipā nō eſt cardo ad cui9 rōnē alie
ꝑticulares reducunꝶ ſicut ſobꝛietas ad tēperātiā eo
ꝙ ſobꝛietas tēperat in delectabili quodā innato ꝛ ſi-
militer ꝯtinētia ꝛ ꝑſimonia ꝛ hmōi q̄s ponit Tulli9
ꝛ macrobi9 ꝛ ad iuſticiā pietas ꝛ miſcdia ꝛ religio eo
ꝙ oēs ille ſunt circa ꝑticulares rōnes debiti: ſꝫ hūa-
na vita referꝶ ad charitatē vt ad motoꝛem generalē ꝛ
foꝛmā q̄ndā ꝛ finē:ꝛ nō vt ad cardinem vt dictū eſt.
Ad 6m Ad aliud dicēdū ꝙ nulla illarū eſt cardinalioꝛ alia
ſed vna pōt eſſe gñalioꝛis materie qꝫ alia. Et ad hoc
notandū ꝙ oīs virt9 politica circa materiā ponit rō-
nē ſpecialē. ſic foꝛtitudo rōnē ardui ꝛ firmi gr̄a boni
ꝛ cōtinētia ſiue tēperātia rōnē pulchꝛi circa reſtrictio
nē delectabiliū carnis ꝛ p̄cipue in ſenſu tactus: qꝛ in
illo ſolo vt ꝓbat Auicē. eſt ſimpl'r ꝛ abſolute delecta-
tio: ꝛ iō in illo tꝑare eſt difficile. iuſticia aūt licet habe-
at materiā generalioꝛē qꝫ paſſionē illatā vel innatam
tñ ſpecialē rōnē attēdit circa eam. i. rōnē debiti oꝛdi-
nabilis ſiue iure naturali vel humano. gñalioꝛis aūt
materie inter oēs eſt pꝛudētia: qꝛ illius materia eſt id
qδ neqꝫ ad op9 moꝛale ſꝫ tñ ipā ponit rōnē ſpēalē cir-
ca h̄. ſ. eligibile circa rectā rōnē boni ciuil'/ꝛ ſm ꝙ ipā
eſt illius rōnis inſpectrix ſic eſt virtus ſpēalis diuiſa
cōtra alias. ſm aūt ꝙ hoc eligibile mōſtraꝶ alijs vir-
tutib9 vel in actu vel circūſtātijs ſic ipā eſt auriga vir
tutū ſm intentionē bti Bern. Sic eñ rō ſe habet ad
alias potētias motiuas ita ꝛ habitus ꝑficiens rōnē:
qꝛ rō habet obiectū in rōne ſpēali. ſ. verū in rōne boni
ſm ꝙ ipā eſt pꝛactica qδ bonū tendit in finē cōcupiſci
bilis ꝛ iraſcibil' ꝓ diuerſitate nature ſue. ita etiā ē de
habitu regēte rōnē ꝙ eſt ſpecialis rōnis quā ponit cir
ca materiā generalē q̄ determīabilis eſt ad opus alte
rius cuiuſlibet ꝟtutis alterius. Dicendū igiꝶ ꝙ cardi
nalitas virtutū attendiꝶ penes rōnē quā ponūt circa
materiā ad quā reſpiciūt īferioꝛes eis q̄ ꝑtes ſue a ma
crobio ꝛ tullio dicūꝶ ꝛ nō a materia. Et qꝛ in rōnib9
ſimul eque p̄ncipales ſunt ideo vna nō eſt cardinalioꝛ
Ad 7m alia ſed eque ſunt cardinales. Ad aliud dicendū ꝙ
cardinalitatis rō eſt in hoc ꝙ inferioꝛes reſpiciūt rō-
nes earū vt dictū eſt. pꝛincipales aūt dicunꝶ ſm ꝙ cō
ſiſtunt in eo qδ ꝑ ſe eſt virtutis vt foꝛtitudo circa diffi
cilimū illatū ꝛ tēperātia circa marīe delectabile ꝛ alie
tūc erūt ſcdarie q̄ ſunt circa materiā q̄ ꝓpe eſt iuxta ma
teriā virtutis licet illa nō oīno ſit ſicut ſobꝛietas cir-
ca temperantiā opilantiū vias rōnis ꝛ ſenſuū qδ nō
eſt adeo difficile ſicut cohibere delectatiōes tactus' ꝛ
ſic de alijs. Ciuiles autē dicunꝶ ſm ꝙ conſtituūt bo-
nū ſtatū vnius cū alio in oꝛdine ciuiū: ꝛ hec eadem rō
eſt q̄re dicūꝶ politice niſi ꝙ vnū ē grecū ꝛ alteꝝ latinū

Queriꝶ de diffinitiōib9 ꝟtutū cardialiū. Arti. III.

T Ertio queriꝶ de diffinitiōib9 quas ponit hic
mgr̄ ꝛ p̄mo de illa quā tangit [Juſticia eſt in
ſubueniēdo miſeris] d̄. a. Hoc eñ eſt miſcdie Argu. ꝯ 3 diffinitionē
q̄ pars iuſticie eſt ſm ſctōs ꝛ nō cardinalis virtutis: iuſticie.
ğ male diffinite Jtē iuſticia eſt reddere vnicuiqꝫ qδ
ſuū eſt. vt dic Aug. ꝛ etiā ph̄s. h̄ aūt fit mltis modis: 2o
ğ videꝶ ꝙ male deſcēdit ad q̄ndā materiā determīa-
tā aſſumēdo iuſticiā. Jtem nō videꝶ reddere quod 3o
ſuū eſt q̄ ſubuenit miſero īmo videꝶ de ꝓpꝛio ğ magis
eſt charitatis hoc qꝫ iuſticie ğ male diffiniꝶ. Ulte- Argu. ꝯ 3 diffinitionē prudentie.
rius queriꝶ de alia diffinitiōe quā ponit pꝛudētia eſt
in p̄cauēdis inſidijs. Sūt eñ vt dicit Tullius tres
partes pꝛudētie. ſ. memoꝛia/intelligētia ꝛ ꝓuidētia ꝛ
nulli cōuenit p̄cauere inſidas niſi ꝓuidentie: hoc ergo
nō ſm ſe cōuenit pꝛudētie ſed parti eius: qꝛ ſi ſm ſe cō
ueniret opoꝛteret ꝙ cōueniret cuilibet parti. Jtem 2o
videꝶ ꝙ ſit īpoſſibile qδ dicit. inſidiantia eñ nō ſūt ne
ceſſaria: quia ſic caueri nō poſſunt: ergo contingētia
de futuro: illa aūt nō ſciunꝶ nec ſciri poſſunt: ergo nec
caueri: qꝛ nihil caueꝶ niſi qδ ſciꝶ ꝛ pꝛeſciꝶ. Ulteri9 Argu. 3o ꝯ 3am diffinitionē foꝛtitudinis.
queriꝶ de tertia quā ponit dicēs [Foꝛtitudo eſt in ꝑ-
ferēdis moleſtijs] d̄. b. cū eñ virtus ſit circa delecta-
tiones ꝛ triſtitias oēs ꝑfert moleſtias quarūdā paſ-
ſionū circa quas ipā eſt: ergo hoc nō eſt ſpeciale diffi-
nitiuū foꝛtitudīs. Queriꝶ autē de quarta: tēperā- Ar. ꝯ 4am diffinitionē tēperantie.
tia eſt in cohercēdis delectationib9 pꝛauis. cohercere
eñ nō dicit actum aliquē. omnis eñ virtus videtur
debere diffiniri ꝑ actū ſibi ſubſtantialē: ergo male dif
finitur. eadem obiectio eſt de diffinitiōe foꝛtitudinis
Jtem vtraqꝫ iſtarum poneꝶ per diffinitiones di-
ctas in paſſionib9 ſcꝫ illatis: foꝛtitudo quia ꝑfert mo
leſtias. tēperantia quia cohercet malas delactatiōes
paſſionib9 aūt nō meretur: cū ergo virtus deꝶ ꝓpter
meritū male diffinitur circa paſſiones. Ulterius Queſtiūcla de oꝛdie virtutum.
queriꝶ de oꝛdine virtutū/quia diffiniēdo mgr̄ ponit
iuſticiam pꝛimo: deinde pꝛudentiā ꝛ foꝛtitudinē ꝛ tē-
perantiā ꝛ liber ſapiētie quē inducit in lr̄a ca. viij. po-
nit temperantiā ꝛ poſtea pꝛudentiā ꝛ deinde iuſticiā
ꝛ vltimo foꝛtitudinē. Solutio dicendū ad pꝛimū Solutio
ꝙ magiſter nō nititur diffinire iſtas virtutes niſi ſm dōm ad pꝛimū et 2m.
confoꝛmitatē ad xp̄m in quo in maximo ſtatu fuerūt
licet aūt generalioꝛ ſit actus iuſticie reddere vnicuiqꝫ
qδ ſuū eſt. nō tñ ita excellēs eſt in merito/nec ita con-
foꝛmat nos xp̄o ſicut ille q̄ eſt partis iuſticie que eſt in
ſubueniēdo miſeris quoꝝ miſeriā ſuā facit ꝛ ſibi debe
ri qδ eſt noſtrū ſicut etiā xp̄s noſter fact9 eſt in hoc ꝙ
ſubueniēdo nobis miſeris fact9 eſt redēptoꝛ noſter. ꝛ
ꝑ hoc patet ſolutio ad duo pꝛima. Ad aliud dicen- Ad 3m.
dū ꝙ illud qδ exhibemus miſeris ꝛ noſtrū eſt ꝛ ſuū
eſt: noſtrū per dominiū/ꝛ ſuum per rationē debiti iu-
ris naturalis qδ in neceſſitate cōmunicat bona: quia
ſm ius naturale in neceſſitate omnia ſunt cōmunia.
Ad id qδ contra aliā diffinitionē obijciꝶ dicendū Ad pꝛimū qδ ē ꝯ 2am diffinitionē
ꝙ pꝛudētia in ſūmo eſt ꝑ cautelā inſidiaꝝ que inſidiā-
tur virtuti ꝛ vite bone: ꝛ ideo diffinitur per actum ꝛ
non ideo ꝙ ſit generalis habitus ſaluatus in omnib9
partibus pꝛudentie. Ad aliud dicendum ꝙ contin Ad 2m
git inſidias pꝛecauere in vniuerſali/licet nō in parti-
culari ꝛ tūc munit pꝛudentia contra omnes inſidias

Adid qȯ q̄- nr̄ de tertia que fieri pn̄t. Ad id qȯ obijcit̄ de tertia dicendū ꝙ moleſtia ṗncipal'r eſt in fortitudīe: qꝛ paſſio illata eſt magis acerba ꝛ magis contriſtās ꝙ̄ alia: ꝛ iō ṗncipaliter eſt fortitudinis.
Adid qȯ ē de quarta. Ad aliud dicendū ꝙ coherce re ponit actū interiorē. ſ. voluntatē tēperandi. ꝛ ꝑ hoc patʒ ſolutio ad ſequēs.
Ad queſtiū culā de ordine. Ad aliud qȯ querit̄ de ordine dicendū ꝙ virtutes duob⁹ modis cōſiderant̄. ſ. in cōpatiōe ad ſubiectū ꝛ in ſe. in ſe aūt habēt duo ſubſtātialia ſibi circa q̄ ſunt. ſ. difficile ꝛ bonū. pn̄t ḡ ordinari ſm rōnes difficilis vel penes rōnes boni. Si ṗmo modo ſic fortitudo eſt prima/ ꝛ tēperātia ſcd̄a/ ꝛ prudentia tertia. eo ꝙ magis eſt difficile eligere ſagaciter oꝑabilia ꝙ̄ reddere vnicuiqꝫ qȯ ſuū eſt ꝛ ordinem hunc videnť ꝓſequi Ariſto. in ethicis. huius autē rō eſt: qꝛ ethicū in greco idem eſt qȯ conſuetū in latino ꝛ ſm ꝙ virtus magis eſt de difficili/ ita magis indiget aſſuetudine generāre eā: ꝛ iō ſm hoc ꝙ ſunt plus conſuetudinales ita ṗponit ꝛ poſtponit eas Ariſto. Si aūt ordinent̄ ſm bonū qȯ eſt in eis tūc vt ꝓbat Tullius in li. ṗmo de officijs multis rōnib⁹ bonū iuſticie eſt omnib⁹ meli⁹/ ꝓpter qȯ etiā ꝓpria relinquēda ſunt ꝛ exercitia aliaꝝ virtutū: tunc ḡ ſic iuſticia erit prima ꝛ qꝛ pulcrū ꝛ bonū vt ip̄e ibidē dicit fere circa idē determīant̄. ꝛ pulchrū ṗcipue eſt in tēperātia: iō ip̄a eſt ſcd̄a/ ꝛ fortitudo tertia/ ꝛ prudētia quarta eo ꝙ habet aliq̄d arti ſil'e qȯ nō habet rōnē ꝓprij boni ſed in alijs eſt bonū ſuū. Si autē reſpiciat̄ virtus ſm ordinē ad ſubiectū in q̄ eſt tūc ṗmo eſt prudentia. ſcd̄o tēperantia. tertio fortitudo/ ꝛ vltimo iuſticia. Et hui⁹ rō eſt ꝙ nō fit recta oꝑatio niſi ſit ante recta electio: ḡ prudētia eſt prima. ꝛ ſimil'r nō eſt fortis in aduerſis qui reſolutus eſt delicijs: ꝛ iō tēperātia ante fortitudinē Liber autem ſapientie attendit adhuc quartū ordinem. ſ. ꝙ aliquid temperantie eſt ante prudentiam niſi eñ ſobrij ſint ſenſus ſpūales non erit iudiciū de recta electiōe ꝛ ꝑ h̄ tēperātia eſt prior ſm actū ꝙ̄ prudētia. ſm actū aūt iuſticiā ṗponit fortitudini eo ꝙ ip̄a ē bonū cōe qȯ ſꝑ meli⁹ eſt ꝙ̄ priuatū. Nota aūt ꝙ multi ordines alij ſunt iſtarū virtutū ꝛ ſufficiētie inueniūtur q̄s nos tacemus: qꝛ alibi longa valde diſputatione inquiſitū eſt de eis in cōi ꝛ de ſinguli s in ſpeciali.

Arti: IIII. An iſte v̄tutes cardiales remanebūt ī pr̄ia.

D Q Uarto querit̄ vtrum ille v̄tutes remanebūt in pr̄ia.
Arg. primo ꝙ non. Videt̄ aūt ꝙ nō: qꝛ fides q̄ theologica eſt ꝛ ſpes ſimil'r euacuant̄: ḡ multo magis
2o ciuiles. Itē id qȯ eſt ad finē nō habet niſi ꝓpter finē: ḡ cōſecuto fine iā erit ſuꝑfluū retinere illud/ cū igit̄ ille q̄ttuor ſint circa id qȯ eſt ad finē/ videt̄ ꝙ in fine ſi-
3o ue in pr̄ia nō manebūt. Itē ad q̄d manerēt/ nō eñ erūt ibi inſidie q̄s ṗcauere debeamus ꝑ prudētiā nec moleſtie q̄s ferre oportʒ ꝑ fortitudinē ꝛ ſic de alijs: ḡ
4o nō manebūt. Itē min⁹ videt̄ eē ex ꝑte ſciā acq̄ſita ꝙ̄ virtus politica: qꝛ ſciētia eſt de incorruptibili ꝛ v̄tus politica reſpic̄ materiā ꝑticularē corruptibilē. ꝛ cū ſcientia deſtruet̄ (vt dicit apl's) ḡ ꝛ virtus ſi hoc cōcedit̄
Sol'o cōtra hoc eſt qȯ dicit in lr̄a. Solutio mihi videt̄ ꝙ mgr̄ bn̄ diſputat hic ꝑ verba ſctōꝝ ꝛ bn̄ determīat. ſ. ꝙ maneāt quidē ſed habiture alios actus/ ꝛ hui⁹ rō eſt: qꝛ ea q̄ ſunt ad finē aliquē/ ꝛ ea q̄ ordinant̄ in finē illū aliter ſe hn̄t ꝯiūcta fini/ ꝛ aliter qn̄ ſunt in hijs q̄ ordinant̄ ad finē ſicut rō ꝛ liberū arbitriū/ ꝛ oīa alia ꝛ
Ad ṗm 2m ꝛ tertiū. ſic etiā eſt de habitib⁹. Vn̄ dicendū ad primū ſuſtinēdo dictum mgr̄i in lr̄a: ꝙ nō eſt ſil'e: qꝛ nō eſt rō ꝙ virt⁹ euacuet̄ vel nō euacuet̄ ꝙ ſit theologica vel cardinalis ſed poti⁹ hec eſt cā ꝙ īꝑfectio in cōꝑatiōe ad finē ip̄m eſt de ſubſtātia ſua ſic fidei ꝛ ſpei q̄ ſunt iꝑfecti habit⁹ in cōꝑatiōe ad ip̄m finē. Iſte aūt q̄ttuor nō ſūt in cōꝑatiōe ad finē ſʒ ꝑ cōꝑationē ad ea q̄ ſunt ad finē ꝛ iō ceſſantib⁹ iſtis ceſſabit imꝑfectio eaꝝ ꝛ ip̄e manebūt in actu q̄ cōpetit fini vt dicit mgr̄. ꝑ hoc patʒ ſol'o ad ſequēs ꝛ ad tertiū.
Ad 4m Ad aliud dd̄m ꝙ ſcia ē ex parte ſm ꝙ eſt ex ſenſu tūc eñ nō habebit̄ ꝑ illū modū ſed ꝑ formas inditas a creatore ſicut angeli habēt ſciētiā ꝛ iō iſta vt iꝑfecta tollet̄/ ſic aūt nō eſt in v̄tute: qꝛ illa ſm aliquē modū cōiūgit fini vt diſpoſitio ad ꝑficiens vt dicit mgr̄. Nota aūt ꝙ ſūt q̄ dicūt totū oppoſitū: ſʒ qꝛ reputo irrōnabil'r dicere iō nō ꝓſeq̄r opiones eoꝝ

De ſeptē donis ſpūſſancti.

Diſtinctio. XXXIIII. De ſeptē donis ſpūſſancti gn̄al'r.

N Unc de ſeptēʒ donis ſpūſſancti agendū eſt. vbi prius cōſiderādū eſt: an hec dona virtutes ſint. Scd̄o an ī futuro deſitura ſint vel oīa vl' hoꝝ aliqua. Deinde an in xp̄o fuerint cūcta hec dona. Hec dona virtutes eſſe nec in futuro deſitura Ambro. oſtēdit: ea ſeptē fore virtutes dicēs ꝛ in angelis abūdātiſſime eſſe ſic Ciuitas dei illa hierl'm celeſtis nō meatu alicuius fluuij terreſtris abluit̄: ſed ex vite fonte ꝓcedens ſpūſſancti cuius nos breui ſatiamur hauſtu in illis celeſtib⁹ ſpiritib⁹ redundātius videt̄ effluere: pleno ſeptē v̄tutū ſpiritaliū feruens meatu. Si eñ fluuius riparū crepidinibus editis ſuꝑfuſus exundat: q̄nto magis ſpūs ſuꝑeminēs creaturā cum noſtre mētis archana tanꝙ̄ inferiora ꝑſtringat celeſtem illā angeloꝝ naturam effuſione quadā ſanctificationū vbertate letificat. Deide ſctificationē exponens ſubdit. His aūt ſanctificationib⁹ ſignificat̄ plenitudo ſeptē ſpūaliū virtutū quas enumerat Eſa. dicēs: Spūs ſapientie ꝛ intellectus: ſpūs conſilij ꝛ fortitudinis: ſpūs ſcientie ꝛ pietatis: ꝛ ſpiritus timoris dn̄i. (Eſa. II.) Vnū eſt ergo flumen ſpūſſancti: ſed multi ſpūaliū donoꝝ meatus. Quāuis ergo multi dicūtur ſpiritus: vt ſpiritus ſapientie ꝛ intellectus ꝛc̄. vnus tamen eſt dei ſpūs ſue libertatis arbiter omnia pro auctoritate volūtatis diuidens ſingulis. Hic expreſſe traditum eſt ſeptē dona ꝛ virtutes eſſe ſctificationeſqꝫ fideliū mentiū ꝛ in futuro nō deſitura cum ſint ꝛ in angelis.

Qȯ in xp̄o fuerūt illa ſeptē dona.

In xp̄o etiā hec eadem fuiſſe Eſa. oſtēdit dicens: Egredietur v̄ga de radice ieſſe: ꝛ flos de radice eius aſcēdet ꝛ requieſcet ſuꝑ eū ſpūs dn̄i: ſpūs ſapientie ꝛ intellectus: ſpūs cōſilij ꝛ fortitudinis: ſpūs ſciētie ꝛ pietatis: ꝛ replebit eum ſpūs timoris domini. (Eſa. II.)

Qđ videtur obuiare p̄miſſis.

his aūt videt̄ obuiare qđ Beda de timore dn̄i dicit ſup ꝑabolas.ſ. ꝙ omnis timor in fu-
Prouer.1. turo ceſſabit. Ait em̄ ſic ſup locū illū. Timor dn̄i principiū ſapiētie. Duo ſunt timores dn̄i ſeruilis qui principiū ſapiētie eſt: ⁊ amicalis qui ꝑfectionē ſapiētie comitat̄. Seruilis p̄n-cipiū ſapiētie eſt q꜠ qui poſt errata ſapeincipit: primo timore corripit̄ diuino ne puniat̄.
1.Joh.4. ſed hūc ꝑfecta charitas foras mittit. Succe-
Ps.18. dit huic timor dn̄i ſctūs ꝑmanēs in ſeculū ſe-culi: quē nō excludit charitas ſed auget quo timet filius ne vel in modico oculos amātiſſimi patris offendat: vterq꜠ in futuro ceſſabit charitas ꝟo nūq̄ꝫ excidet. Aug. ꝟo ſup illum
Ps.5. locū ps̄. Adorabo ad templū ſanctū tuū in timore tuo dei deſiturū dicit ſic: Timor dn̄i eſt magnū preſidiū ꝑficiētibus ad ſalutem: ſed ꝑueniētibus foras mittit̄. Non em̄ timēt iam amicū cum.ſ. ad id qđ repromiſſum eſt ꝑducti fuerint. Ex his auctoritatib⁹ ſignificat̄ ꝙ timor nō erit in futuro. Si autē timor non erit in futuro: ergo nec ſeptem dona erūt nec modo ſunt in angelis ſiue in animab⁹ ſanctis Ad qđ dicimus auctoritatū premiſſarū que vident̄ repugnantiā dirimētes: ꝙ ſeptem illa dona ⁊ in angelis modo ſunt ⁊ in animabus ſanctis feliciter viuētibus ⁊ in nobis erūt in futuro: ſed nō habebūt oīa hos vſus ſiue hec officia q̄ nunc habēt: vt verbi gratia. Timor filialis modo facit timere ne offendam⁹ quē diligimus ⁊ ne ſeꝑemur ab eo: facit etiā nos revereri eundē. In futuro ꝟo faciet nos re-uereri quādo nō timebimus ſeꝑari vel offendere. Non ergo metus ſeꝑationis vel offenſionis nunc eſt in angelis vel in aīabus ſanctis nec in nobis erit in futuro: ſed reuerētia que eſt mixta cū ſubiectiōe dilectiōis: que etiam in xp̄o fuit ſicut apl's dicit in epiſtola ad he-
Heb.5. breos loquēs de xp̄o. Qui exauditus eſt pro ſua reuerētia. Quidā tamen ſc̄m effectū timorem in xp̄o ⁊ in angelis tm̄ eſſe contendūt.

B Unc de ſeptē donis ſpūſſcti ⁊c̄.] Hic ter-
n tio loco inter habitus perficientes animā agit mgr̄ de donis. ⁊ diuidit̄ in duas partes. In quarū prima agit de donis in cōi. Scđo in ſpeciali q̄ incipit in hac eadem diſtin. ibi [Et q꜠ de timore] In p̄ma ꝑte inq̄rit q̄ttuor circa dona in cōi quoꝝ primū eſt: an ſint ꝟtutes ⁊ vtꝝ ſint in angelis ⁊ hec duo determinant̄ ſil'. Tertio vtrū fuerūt in xp̄o ibi [In xp̄o autē] Quarto q̄rit̄ vtrū euacuabuntur vel remanebūt in patria ibi [His autem videtur obuiare.

Arti. 1. An dona ſunt virtutes.

Irca hec aūt q̄remus: q̄nq꜠ p̄mo an ſint virtu-
c tes. Scđo quō ꝑficiūt animā ⁊ ad q̄d. Tertio de nūero ip̄oꝝ. Quarto de ordie ⁊ cōbinatione quā habēt duo / ⁊ duo. Quinto vtrū ſint in angelis ⁊ in xp̄o. Ad primū ꝑcedit̄ ſic ſup illud Job.1. Ar. p̄mo ſic
Nati ſunt ei filij ſeptē ⁊c̄. dicit Greg. ꝑ ſeptē filios ſeptē ꝟtutes intelligam ſapientiā intellectū ⁊c̄. g̃ dona ſūt ꝟtutes. Itē ibidē Cōtra ſingula tētamēta mē- 2o
tem ſpūſſctūs ſeptē ꝟtutib⁹ ībuit. ꝯ ſtulticiā ſapiētiā cōtra hebetudinē intellectū ⁊c̄. g̃ dona ſunt ꝟtutes.
Itē illi habitus q̄ vere ꝟtutes ſunt a ſctis dona di 3o
cunt̄ vn̄ glo. 1. Coꝝ. 14. dicit: Sectamini charitatē q̄ maior in omnib⁹ donis nō eſt. ſimil'r Jaco. 1. ſup illud. donū ꝑfectū dicit glo. general'r ꝙ dona ſunt gratuita: g̃ videt̄ ꝙ generale nomen ſit donū ⁊ cōuertat̄ cū virtute. Itē charitas dicit̄ etiā primū donū in 4o
quo om̄ia dona donant̄ ⁊ hoc ꝓbat mgr̄ in lib. p̄mo diſt. xvij. g̃ videt̄ ꝙ dona in nullo diſtinguātur a virtutib⁹. Itē ſeptē diffiniunt̄ ꝟtutes diffinitiōe gene 5o
rali q̄ cōuenit theologicis ⁊ cardinalib⁹. talis diffinitio etiā inuenit̄ conuenire donis ſicut eſt ꝙ virtus eſt diſpoſitio ꝑfecti ad optimū. ⁊ ſicut ꝙ ꝟtus eſt q̄ bonū facit habentē ⁊ opus ei⁹ bonū reddit. ⁊ ſicut eſt ꝙ virtus eſt ī difficilib⁹ optimoꝝ oꝑatiua. ⁊ ſicut eſt ꝙ virtus eſt vltimū de potētia in re cui⁹ virtus eſt oēs iſte cōueniūt etiā donis / ⁊ ſicut illa virt⁹ eſt bona q̄litas mentis q̄ recte viuit̄ / qua nemo male vtit̄. quā deus oꝑat̄ in nobis: videt̄ ꝙ dona ſint ꝟtutes. Si forte dicere velles ꝙ dona dicerēt aliq̄d ꝑfecti⁹ q̄ꝫ ꝟtutes hoc nō videt̄ verū. Macrobi⁹ em̄ ſup̄ ſompniū ſcipionis diuidit virtutē in purgatoriā ⁊ purgati animi ⁊ exēplarē ⁊ eſt vna ꝑfectior alia nec tn̄ amittit ex h̄ virtutis nomē ⁊ rōnē: g̃ nec iſta ꝑfectio aliā rōnē ſc̄m nomen dabit donis. Itē magis ⁊ minus nō variant 6o
ſpeciē: veritati aūt p̄me innitit̄ ꝑ cōſenſum fides ⁊ intellectus ⁊ ſapiētia. ſimil'r ad oꝑabilia ꝑ rōnes oꝑabiliū illumiat prudētia / ſciētia / ⁊ conſiliū niſi ꝙ vnū pl⁹ ⁊ alterū minus: ergo videt̄ ꝙ nulla differētia ſit ſc̄m rōnē ſpeciei inter ꝟtutes ⁊ dona. P̄. hoc ip̄m ꝙ dona ſint ꝑfectiora ꝟtutib⁹ ⁊ ita differāt ab eis / videt̄ falſum: q꜠ dicit ꝙ virtus eſt vltimū potētie in re. poſt vltimū autē nō eſt aliq̄d ſumere: g̃ nō eſt ꝑfectio amplior q̄ꝫ virtus vt videt̄. Si aūt velles dicere ꝙ eſſet dīna q̄ntū ad nomē hoc iteꝝ videt̄ falſum. ph̄s em̄ dicit in topicis ⁊ Boeci⁹ ſimil'r in ſuis topicis ꝙ donū eſt datio irredibilis ⁊ hec eadē ratio cōuenit ꝟtuti ſicut donis: g̃ nō deſtinguūtur quo ad hoc vt videt̄. Ad h̄ Quinq꜠ opi-
inueniunt̄ doctores habere q̄nq꜠ opiniones. Quidā niōes doc.
em̄ dicūt ꝙ virtutes ⁊ dona nō differūt niſi ſc̄m rōnē Pria opio.
⁊ nō ſc̄m ſubſtantialē aliquā diffinitionē ⁊ differētiā. ſc̄m accidētalē diffinitionē dāt iſtā ꝙ virtutes ſint p̄ncipal'r ad agendū: ⁊ iō diffiniunt̄ ꝑ act⁹ ⁊ hn̄t ꝓprias oꝑatiōes: ſed dona ſunt ad reſiſtendū tētationib⁹ que impugnāt vitā virtutis iam habite. Qx aūt nō ſit cō- Reprobatio opiniōis illius.
ueniēs illud dictū ſtatim apparet: q꜠ fortitudo eſt ad impugnādū in difficili ⁊ tentatiōe. ſimil'r dicit̄ cōiter ꝙ charitas minima reſiſtere pōt cuicūq꜠ tentationi. Et. 1. Pe. 5. Aduerſarius veſter diabolus circūit q̄rēs quē deuoret cui reſiſtite fortes ī fide. ⁊ ad Eph. 6 In omnib⁹ ſumētes ſcutū fidei in quo poſſitis oīa tela nequiſſimi extinguere ignea: g̃ pꝫ ꝑ hoc ꝙ hoc etiā p̄ncipalius cōuenit ꝟtuti q̄ꝫ dono ⁊ ideo nō eſt cōueniēs dictū iſtoꝝ. Itē alij voluerūt emēdare ꝑ ſubtilitatē dictū ⁊ dixerunt ꝙ duo ſunt in libero arbitrio Scđa opi

rō ⁊ voluntas ⁊ virtꝰ principalit̄ eſt in volūtate ſe-
cūdario in rōe. donū aūt ecōtrario pricipalit̄ in rōe
ſecūdario in volūtate. huiꝰ aūt aſſignatiōis ſue talē
adhibēt rōnē ꝙ int̄ ꝟtutes nō eſt niſi vna q̄ ſiti rōe.
⁊ inter dona q̄ttuor ponunt̄ in rōne. ſ. ſapiā/ intelle
Reprobatio ſcd̄e opinionis. ctus/ cōſiliū ⁊ ſciā. Sꝫ ptꝫ ridiculū eſſe ꝙ due ꝟtu
tes ſūt in rōne. ſ. fides ⁊ prudētia. Itē ridiculū ē di-
cere ꝙ iō dona principaliꝰ ſunt in rōne: q2 plura ſūt
ex eis in rōne. iam eñ ſequeret̄ ꝙ principaliꝰ eēnt in
iraſcibili q̄ꝫ in cōcupiſcibili: q2 duo ſūt in iraſcibili:
ſcꝫ timor ⁊ fortitudo: ⁊ vnū ē ī cōcupiſcibili. ſ. pietas
Itē falſum eſt de cardinalibꝫ: q2 due ſunt in rōne. ſ.
prudentia ⁊ iuſticia. Cū eñ iuſticia cōſiſtat in ordi-
natiōe ad alterū: ⁊ oīs ordo rōnis eſt/ ſic erit iuſticia
Tertia opinio. neceſſario in rōne. Iō tertij veniūt ⁊ dicūt ꝙ dona
dicunt̄ ꝑ cōparationē ad deū dantē/ ⁊ iō ſunt in ſu-
periori pte rōnis: virtutes aūt reſpiciūt opa ſpēalia
q̄ ſunt ſup materias ſpēales: ⁊ iō ſunt in inferiori p-
Reprobatio tertie. te anīe vl' rōnis. Et hoc iterū nihil eſt: q2 ſup illud:
Signatū eſt ſup nos lumen ⁊c̄. dicit glo. ꝙ triplex
eſt imago creatiōis/ recreatiōis ⁊ ſimilitudinis. Et
imago recreatōis eſt ꝑ quā pficit̄ imago ſil'itudinis
et recreatiōis/ et illa eſt fides/ ſpes ⁊ charitas. Cū
igit̄ ſm Aug. imago ſit in aīa ſm eā ptem q̄ nihil ex-
cellētiꝰ habet/ videbit̄ ꝙ fides ſpes ⁊ charitas ſint
in altiſſimo aīe/ ⁊ ita nō erūt dona altiꝰ in ptibꝫ ani
me q̄ꝫ virtutes. Itē quā altitudinē anīe dicit timor:
Quarta opinio. nullā penitꝰ vñ nihil eſt qđ dicūt. Iō ſunt q̄rti qui
magnā ptem multitudinis hñt ſequētē: q2 valde ce
lebris fuit et eſt hec opinio apud multos ꝙ ꝟtutes
ſunt ad agendū recte ſm vitā q̄ vnicuiqꝫ ſufficit ſm
ſe/ ⁊ ad ſuſtinendū paſſiones ſiue innatas ſiue illa-
tas. Sed dona ſunt in adiutoriū potentiaꝝ anīe vt
patiamur cōformit̄ xp̄o: ⁊ hoc ꝓbāt ſatꝫ rōabilit̄ ſic:
Ad hoc ꝙ xp̄s pateret̄ tria exigebant̄ quoꝝ primū ē
timor reuerentie ad patrē mittentē ip̄m et tradentē
ꝓ redemptiōe generis hūani/ ⁊ ex illa pte replet euꝫ
ſpūs timorꝫ dñi. Secūdū aūt erat ꝙ h̄ faceret amo-
re ad homīes qđ ꝓ homībꝫ ſaluandis patiebat̄/ ⁊ ibi
acceſſit donū pietatis. Tertiū aūt erat vt offerret ſe
paſſionibꝫ virilit̄ ⁊ intrepide/ ⁊ ex illa pte venit do-
nū fortitudinis. alia autē dona cōcomitāt̄ hec/ ſicut
ſcientia pietatē: cōſilium fortitudinē. intellectꝰ autē
⁊ ſapientia intētionē patientꝫ in deum. Et huic opi-
nioni cōtrariū nō eſt qđ obijcit̄ niſi hoc ſolū qđ vt vi
det̄ rōnabilit̄ ſolui nō pōt: ſcꝫ ꝙ dona data fuiſſent
etiā xp̄o nō incarnato ⁊ paſſo/ vt ſi homo nō peccaſſꝫ
ergo hec nō eſt ſubalis dr̄ña donoꝝ ⁊ virtutū/ ſꝫ po
Qnīta opinio. tius accidental' ſm ſtatū peccati. Iō quinti dicūt ꝙ
virtutes ſunt ad agendū ſimpl'r/ ſꝫ dona ſunt expe-
ditiōes virtutū/ ⁊ ſūt ad agendū expedite/ ⁊ hec opi-
nio q̄nqꝫ habuit multos defenſores ꝓpt̄ verbū Gre-
go. qui dicit ꝙ dona data ſunt in adiutoriū virtutū
Arḡ p° ꝯtra opinionē. cōtra defectū. Sed hoc iterū ptꝫ nō eſſe verū: q2 di
cit phūs in ſcđo ethicoꝝ ꝙ ſignū optet accipere habi
tuū fientē in ope delectionē. Nō eñ iuſtꝰ ⁊ caſtꝰ eſt
q̄ opat̄ iuſta ⁊ caſta/ ſꝫ potiꝰ q̄ hec opat̄ ⁊ hoc ip̄o gau
det. gaudēs aūt in ope nō hꝫ difficultatē: ḡ nō indi-
2° get adiutorio vlteriori. Itē q̄d eſt dictu ꝙ virtus q̄
eſt habitus pfectꝰ ⁊ pficiens ad opus indigeret vlte
rius alio pficiente ipam. ſic eñ eſſet pfectio pfectōis
Sol'o ⁊ ſic de alijs pfectōibꝫ opteret hr̄e multas. Si ꝓ-
pter hoc diceret̄ ꝙ in veritate dona ſūt ꝟtutes: ⁊ nō
Obiectio differūt ab eis. Cōtra/ virtꝰ ⁊ donū nō ſunt eiuſdē

diffinitiōis: ḡ nō ſunt eiuſdē nature/ qđ patet: q2 cō
ſiliū nulla virtus eſt/ ſil'r nec ſcientia nec ſapientia.
Itē Math. 6. ſup Pat̄ nr̄ dicit glo. in p̄cibꝫ vt im 3°
petrent̄ dona in donis/ in opibꝫ vt operent̄ manda
ta ⁊ beatitudines cōſequant̄: ḡ dona prece impetrā
tur/ ſꝫ nō virtus: q2 oportet habere virtutes anq̄ꝫ p̄-
ces exaudiant̄: ḡ dona nō ſunt virtutes. Itē ibidē 4°
alia glo. p̄cibꝰ laborandū eſt vt dona pcipiamꝰ. et
idem ex hoc ſequit̄. ſed tñ hec ipſa gloſa difficultatē
habet: q2 habita vna pte gratie habent̄ omēs: ⁊ ita
dona habent̄ anteq̄ꝫ exaudiat̄ oro/ ſicut ⁊ virtutes.
vñ videt̄ ꝙ ꝑ illas glo. nihil ꝓbat̄. Sol'o ſine p̄iu- Sol'o
dicio cōſentio in vltimā opinionē q̄ fundat̄ ſup ver- p̄ncipalis
bū Grego. q2 Grego. plus de donis locutꝰ eſt q̄ꝫ ali ſm Alber.
quis aliꝰ ſctūs. Et iō quidā doctor tenet illā opinio
nē/ ⁊ eſt bona licet a q̄buſdā iprobantibꝫ eā nō bñ ex
planata ſit. Dicit eñ Grego. exp̄ſſe ꝙ dona data ſūt
in adiutoriū ꝟtutū. Et ad hoc intelligendū notādū
ꝙ quoddā impedimētū eſt virtutis ad actū ꝓpriū: et
hoc nō habet niſi ꝑ accidens ex aliq̄ diſpōne ſubiecti
ſui/ ⁊ hoc ip̄a virtꝰ cōualeſcens in vſu opis ꝑ ſe exclu
dit. ⁊ de hoc dicit Bern̄. in primo ad Eugeniū Ni-
hil adeo difficile qđ cōſuetudo facile nō faciat. ⁊ hoc
p̄cipue in cōſuetudīalibꝫ eſt verū de q̄bꝫ inducit phs
ꝙ innati ſumꝰ eas ſuſcipe: pficere aūt ab aſſuetudi-
ne. Aliud aūt impedimētū eſt potentie ex impfectōe
habitꝰ/ qđ eſt q̄ſi ecōtrario p̄mo ipedimēto. ſic potē
tia nr̄i itellectꝰ ē ī verū p̄mū/ ⁊ ad h̄ nō pficit ꝟtꝰ niſi
impfecte. ſ. in ſpeculo ⁊ enigmate/ ⁊ iō euacuabit̄: ⁊
iō indiget potentia alio habitu altiꝰ iuuante in illđ.
⁊ ex pte illa tanq̄ꝫ ſecunda pfectio ⁊ altius infundit̄
donū/ qđ qualit̄ fit in ſequenti articulo magꝫ expla-
nabit̄/ ⁊ hoc mō intelligit̄ ꝙ dona data ſunt in adiu
toriū virtutū vel potentiarū. Ad oīa que p̄mo obij Ad eā q̄ p°
ciunt̄ ad ꝓbandū qđ dictū eſt donū eſt virtꝰ/ eſt ſol'o obijciunt̄ ꝯ
vna. ſ. ꝙ virtus dr̄ duplicit̄. ſ. large ⁊ ſtricte. Stricte q̄ntā opini-
tunc virtꝰ erit p̄ma pfectio viriū anīe ad actꝰ vite or onem
dinate ad finē vel id qđ eſt ad finē. ſicut virtꝰ theolo-
gica eſt in finē: virtus aūt politica eſt in id qđ habe-
mus in vſum qđ eſt ad finē. et hoc mō donū cū ſit ſe-
cunda pfectio ad altiorē actū quarundā virtutū nō
eſt virtus/ ſed diſcretꝰ habitus a virtute. large ac-
cipit̄ virtꝰ pro habitu pficiente ad actū ſm rōnem
boni ſicut virtꝰ eſt donū ⁊ beatitudo de q̄bꝫ mentio
erit poſteriꝰ. Qđ aūt videt̄ Gregoꝰ dicere ꝙ dona
data ſunt cōtra defectū in quē incidimꝰ ex peccato.
Rñſio q2 dictū eſt ꝑ accidens: ſcꝫ de dono rōne ſta-
tus homis cui dant̄ dona. aliter eñ nō eſſent dona
in angelis et in xp̄o. Ad id aūt qđ vltimo obijcit̄ ꝙ Ad 3m q̄n-
p̄cibꝫ impetrant̄ dona dicendū ꝙ nos cōcedimꝰ cō- te opiniōis
cluſionē: tñ argumentatio nō ꝓcedit ſm intentionē
Glo. q2 gloſa itelligit̄ de ipetratōe vſus doni nō ha
bitus: q2 om̄ia ſimul cū virtutibꝫ infundunt̄. Ad il Ad 4m
lud autē qđ obijcit̄ cōtra opinionē iſtā vltimo dicen eiuſdē.
dū ꝙ virtus gaudet in ſua opatione. ſed hoc nō ē niſi
quantū ad amotionē impedimenti qđ habet in ſub-
iecto: ⁊ cōtra hoc nō dat̄ donū/ ſed potiꝰ contra hoc
qđ virtus habet ex ſe/ vt fides ex hoc ꝙ eſt in ſpecu-
lo ⁊ enigmate ⁊ prudentia ex hoc ꝙ eſt ꝑ rōnes hu-
mani iuris qđ nebulis erroꝝ eſt inuolutū: ⁊ hec om
nia diſcutienda ſunt in articulo ſequēti. Ad aliđ di Ad id qđ ſe
cendū ꝙ hoc nō eſt incōueniens ꝙ poſt vnā pfectio- cūdo obijci
nē ſit alia in eodē dūmō nō ſint eiuſdē rōis ſicut opi tur ꝯ q̄ntaꝫ
nio ⁊ ſcientia de eodem/ ⁊ ambe manent licet quidā opinionē.

hoc negent: nõ eñ habendo ſciam ꝓpter hoc amitto opinionẽ ꝑ ſigna cum adhuc ꝑ ſigna poſſum ꝓcedere qñ volo: ita videns veritatẽ in lumine intellectꝰ nõ amittit fidẽ ꝓpter hoc, ⁊ iõ hoc nõ eſt incõueniẽs.

Arti. II B

Qualiter hec dona animã perficiant.

Secundo querit̃ qualit̃ ꝑficiãt animã. et vt hſ liquidiꝰ explanet̃ faciã diſputationẽ generalem de mõ ꝑfectõis anime ꝑ virtutes ⁊ dona ⁊ beatitudies ⁊ fructꝰ ⁊ gratiã ſacramẽtoꝝ. Et obijcit̃ ſic:
Ad pmo ſic Unũqdꝫ ꝑfectibile nõ inuenit̃ ꝑfectibile niſi quadruplicit̃ tm̃. ſ. in eſſe ⁊ poſſe ⁊ agere ⁊ fine. accidentia eñ nõ cõferũt ꝑfectionẽ: qꝛ illa infinita ſunt vt dicit phs / nec põt attendi ꝑfectio penes ipſa. anima eſt de numero ꝑfectibiliũ: g̃ ꝑficiet̃ omĩbꝫ iſtis ꝑfectionibꝫ. Conſtat aũt ꝙ ꝑfectionẽ in eſſe ⁊ poſſe ſimul accipit in creatiõe ſua: qꝛ perfecta eſt ⁊ oĩs potentias habet: g̃ ſi ꝑficit̃ vlteriꝰ: hoc erit in agere ⁊ fine. virtutes aũt ſufficient̃ ꝑficiũt in agere animã: et charitas q̃ eſt vinculũ ꝑfectiõis (vt ꝓbatũ eſt) ꝑficit cõiungendo fini: g̃ dona ⁊ beatitudines ⁊ fructꝰ ſuperfluũt.
2o Item nõ põt dici ꝙ dona dent̃ cõtra vulnus peccati: qꝛ ſicut dicit mgr̃ in quarto huiꝰ voluminis in principio gratia ſacramẽtalis cõtra hoc ordinat̃.
Solo Si aũt tu dicas ꝙ homo ꝑ peccatũ corruit in duo: ſcꝫ in ſpoliationẽ gratuitoꝝ ⁊ vulnerationẽ naturaliũ: ⁊ ad reſtitutionẽ ſpoliatoꝝ dat̃ gratia in
Obiectio v̾tutibꝫ / ⁊ ad ſanationẽ naturaliũ dant̃ dona. Sꝫ hoc nihil videt̃ eſſe: qꝛ ſicut iam habitũ eſt gratia ſa-
3o cramentalis ordinat̃ cõtra vulnꝰ naturaliũ. Item ſm̃ hoc eſſent alij habitꝰ: ſcꝫ beatitudies ⁊ fructꝰ et
4o gratie ſacramẽtalis ſupflua qꝺ eſt incõueniẽs. Itẽ intellectꝰ gratia informatꝰ intendẽs ad inuiſibilia põt eleuari ꝑ gradꝰ differentes / verbi gr̃a: cognitio eñ ꝑ ſpeculũ in enigmate leuat eũ ſuꝑ ſe vt credat ea que nõ videt ꝑ rõem: põt aũt illuſtrationẽ capere ex auditis auditu interiori vel exteriori vt habeat ex illis lumen maius fide / qꝺ qꝛ maiꝰ eſt nõ erit fides: ergo alicuiꝰ altioris gratie q̃ꝫ ſit fides ⁊ viã etiam haberet ſi nõ peccaſſet: g̃ videt̃ ꝙ cum dona ſint ad tales actꝰ qꝺ ꝓbabo ꝙ nihil ſit dictũ ꝙ dona ſint data
Probatõ ſuppoſiti. cõtra defectũ qui eſt ex peccato. Probatio autẽ eiꝰ qꝺ ſuppoſitũ eſt iſta eſt: qꝛ diffinit̃ ſapientia donũ qꝺ eſt cognitio diuinoꝝ cũ ſapore ⁊ intellectꝰ qꝺ eſt lumen faciens cognoſcere celeſtia / ſicut dicit gregoriꝰ ꝙ intellectũ dat cum de auditꝭ mentẽ illuſtrat
Obijcit̃ qn ergo videt̃ ꝙ nõ ſint cõtra peccata. Si aũt hoc con-
to ſꝫ Greg. cedat̃ / videt̃ cõtra Grego. q̃ dicit ſuꝑ principiũ Job Cõtra ſeptẽ defectꝰ ſpũſſctũs ſeptẽ virtutibꝫ mentẽ imbuit. Cõtra ſtulticiã ſapiẽtia / cõtra ebetudinẽ intellectꝰ / cõtra p̃cipitationẽ cõſilio / cõtra timorẽ fortitudine / cõtra ignorantiã ſcientia / cõtra duritiam
Queſti. p̃a. pietate / cõtra ſuꝑbiã timore. Sed iterũ in aſſignatione Gregorij querit̃ q̃re ip̃e ſex penas ponat et ſeptimũ ordinat cõtra peccatũ. ſ. timorẽ cõtra ſuꝑbiã.
q̃ſtiũcl'a 2a. Item de iſta poſitiõe p̃cedenti q̃ eſt ſuppoſita ſi donũ eſt ad altiorẽ actũ q̃ꝫ virtꝰ q̃re nõ habemꝰ ſingula dona reſpõdẽtia ſingulis virtutibꝫ ꝑ aliq̃d altiꝰ: qꝛ ſpei nullũ reſpondet inter dona. Itẽ charitati nullũ Itẽ temꝑantie nullũ. qꝺ eñ q̃dam dicũt de pietate nõ eſt cõueniẽs cũ a phis ⁊ ſanctꝭ ponat̃ pietas ſpecies iuſticie ⁊ nõ temꝑantie. Et tũc iterũ queſtio eſt: quare ꝑ idem nomẽ reſpondet donũ ⁊ nõ alijs / ⁊ nõ ſimilit̃ iuſticie in ſe. Itẽ quare fortitudini ꝑ idẽ nomen reſpondet donũ ⁊ nõ alijs. Itẽ cũ charitas ſit ꝑfectior alijs quare nõ reſpondet ſibi donũ. Itẽ q̃- q̃ſtiũcl'a 3a.
rit̃ de beatitudine / hec eñ eſt ſtatꝰ omniũ bonoꝝ aggregatiõe ꝑfectꝰ: g̃ videt̃ ꝙ nõ habet̃ ſimplicit̃ niſi a deo ⁊ nõ habet̃ ꝑticipando niſi a beatis in patria: ergo videt̃ ꝙ nulla ſit beatitudinis ꝑfectio hic in via. P̃. ſi beatꝰ dicit̃ aliq̃s qualit̃ ſaluat̃ in eo cõgregatio boni: videt̃ eñ ꝙ debeat ſaluari: qꝛ vt dicit Auguſt. in glo. Matth. 5. ſuꝑ illud: Beati q̃ ꝑſecutionem patiunt̃ ꝓpter iuſticiã / ꝙ vltima reuertit̃ ad caput vt intelligamꝰ ꝙ a nullo ſeparat̃ / vt ſit ſenſus: Beati pauꝑes ſpũ cum ꝑſecutionibꝫ ⁊ ſic de alijs. ſi aũt illa reuertit̃ eadẽ rõ erit de reuerſiõe aliarũ: g̃ videt̃ ꝙ beatitudo ponit ſtatũ beatoꝝ cõgregatiõe ꝑfectum. Itẽ Ariſto. dicit loquens de felicitate / ꝙ vna irundo nõ facit ver / nec vna dies ſerena. ⁊ alia trãſlatio clarior eſt ⁊ dicit / ꝑ vnã irũdinẽ ⁊ vnũ diem ſerenũ nõ ẽ p̃noſticatio verni tp̃is / ⁊ intelligit ꝙ oportet eſſe plures. ⁊ a ſimili infert ꝙ felicitas nõ erit in actu ꝑfectio boni vniꝰ nec eius q̃ modico tp̃e habuit cõgregatõꝫ bonoꝝ / ſꝫ in oĩbꝫ bonis ⁊ diu: g̃ ſi hec de rõe ſũt btĩtudĩs / vr̃ ꝙ hĩtꝰ btĩtudĩs nõ ſil' habent̃ cũ virtutibꝫ ⁊ donis ꝑ infuſionẽ / qꝺ tñ eſt cõtra cõmunẽ opinionẽ: qꝛ deꝰ oĩes habitꝰ dat ſimul. Itẽ virtutes que ſunt prime ꝑfectiões multiplicant̃ in ſeptem ⁊ beatitudies in octo. Itẽ fructꝰ quandã dicunt animi ꝑfectionẽ / ⁊ cũ fructus nõ ſint niſi boni cui ꝓpter ſe amore inheremus (vt dicit Augu) videt̃ eſſe vltima ꝑfectio homĩs in via tendentis ad patriã ſed fructꝰ ſũt virtutes / ſicut videt̃ ibidẽ dicere glo. ⁊ noĩa fructuũ que ponit ſicut charitas patiẽtia mãſuetudo ⁊ alia que ponit ibi / licet interſerat quedam que nõ noĩant virtutes vt gaudiũ ⁊ pacẽ / ⁊ quedaꝫ alia: g̃ multomagis oĩa que ſunt citra fructꝰ cadunt in virtutis rõnem ſicut dona ⁊ beatitudies. Solo Solutio
ſine p̃iudicio loquendo dico vt priꝰ ꝙ virtutes ꝑficiunt animã ad actꝰ primos / ⁊ dona ad ſecundos / ⁊ beatitudies ad tertios / ⁊ fructꝰ in finẽ ſm̃ ꝙ contingit ꝑ bonũ opus cõiũgi fini / ⁊ qualit̃ hoc fit accipiatur ex parte rõnis: qꝛ nõ ꝑficit̃ fide virtute ad cõſenſum prime veritatis / quã nõ videt niſi in ſpeculo et in enigmate: hãc aũt ꝯtingit meliꝰ videre in lumine illuſtratiõis ꝑ inſpirationẽ gratie / ⁊ cõtingit ſapere ꝑ experimentũ ſui in rõne (al's in re) ip̃a / ⁊ ſic ꝑficiũt dona. Item cõtingit viſum defigere in ea altiꝰ cum certitudine maxima / ⁊ tũc eſt actꝰ beatitudĩs perfecte mundicie / vt dicit̃ / beati mũdo corde qm̃ ipi deũ videbunt. Cõtingit etiã refici in guſtu certitudinis illiꝰ / ⁊ ſic erit habitꝰ q̃ dicit̃ fructꝰ / ⁊ vocat̃ ab apoſtolo fides. Et gloſa ibi dicit ꝙ fides idem eſt qꝺ inuiſibiliũ certitudo / ⁊ debet addi ꝑ experimentũ ſpiritus: qꝛ aliter nõ eſſet verũ qꝺ ibidẽ dicit Ambroꝰ in glo. ꝙ delectat ſuos poſſeſſores ⁊ ſancta delectatione: ⁊ iõ fructꝰ ꝑ ſpũs dicunt̃ / ⁊ ſm̃ hoc dona ſunt ſcõe ꝑfectiões aĩe / ⁊ p̃ſupponũt virtutes ſm̃ naturã licet ſimul infundant̃. Itẽ notandũ ſm̃ hanc opinionẽ ꝙ eſt ꝑfectio aĩe ad actũ qui eſt circa difficile ⁊ bonũ. et eſt ꝑfectio anime ad ſtatũ boni ⁊ actꝰ q̃ ſũt optimi actꝰ. Si ꝑficiat̃ aĩa primo mõ ad actũ hoc contingit duplicit̃. ſ. ad actũ primũ q̃ primꝰ eſt / eo ꝙ ip̃e primꝰ eſt ex habitu bono / ⁊ hoc mõ ꝑficit virtꝰ. ſi autẽ eſt ad actũ altiorẽ ſiue ſecundũ ſic ꝑficit donũ. Si aũt eſt ꝑfectio ſm̃ ſtatũ cũ ſtatꝰ nõ eſt in bono vno vl' duobꝫ ſed oĩbꝫ q̃ poſſunt haberi ſm̃ ꝑfectionẽ que

poteſt eſſe in ſtatu/ tūc eſt ꝑfectio ꝑ beatitudines infu
ſas: fructꝰ aūt accedit ex ꝑte cōiunctiōis cū fine/ vt
dictū eſt prius. Suſtinendo igit̃ hec reſpondū eſt ad
Ad primū obiecta. Ad primū igit̃ dōm ꝙ oīs ꝑfectiōes refe
runt̃ ad poſſe. eſt ei poſſe ex potētia: ⁊ hoc accipit na
tura cū accipit potentias in ſua creatiōe: et eſt poſſe
ex habitu infuſo vel acq̄ſito/ ⁊ hanc perfectionē non
habet niſi qñ acquirit habitū/ ⁊ vlteriꝰ hec cauſa eſt
ꝑfectōis in actū. Cū aūt habitꝰ ſunt multiplices pa
Ad 2m tet ꝙ oēs illi ſunt neceſſarij. Ad aliud dōm ꝙ ſan
cti dicunt ꝙ ſunt data in adiutoriū virtutū et viriū
cōtra vulnꝰ peccati/ ⁊ ꝙ data ſunt in adiutoriū/ eo ꝙ
ſunt ad actus ꝑfectiores hoc eſt ſubale donis: ꝙ au
tē ſunt cōtra vulnꝰ peccati hoc accipit ex ſubiecto in
quo eſt vulnꝰ illud. Et hoc ꝓbat̃ ꝑ obiectionē illam
⁊ in angelis ſunt ⁊ in xp̄o ⁊ in nobis/ fuiſſent etiā ſi
nemo peccaſſet: ḡ patet ꝙ accidit donis eē cōtra vul
nus peccati/ nec eſt cōueniēs dictū aliquoꝝ hoc ꝙ. ſ.
ſubſtantiale ſit donis eſſe contra vulnꝰ peccati/ ⁊ ꝙ
angelis ſint ſicut medicina ꝑſeruatiua: qꝛ nll'a eſt rō
ꝑſeruatiue medicine in eo in quo eſt nulla potentia
morbi. vñ cum in xp̄o impoſſibilitas fuerit ad mor
bū nullo mō infuit aliq̄d ei vt medicina ꝑſeruatiua:
⁊ tñ dona ſunt in xp̄o: ḡ non ſunt ſubalit̃ operata cō
ad id qđ q̄n tra peccatū/ ſ; ꝑ accidēs vt dictū eſt. Ad aliud dicē
to obijcit̃ ꝫ dū qđ obijcit̃ de Greg. ꝙ ipē loquit̃ de donis ſm ef
Gregoriū. fectū quē habēt in hoīe damnato ꝓpt̃ peccatū ⁊ re
formationē ꝑ ipſa ⁊ nō de ſubſtātiali actu donoꝝ.
Ad obiectō Ad id qđ obijcit̃ de ſacris dōm ꝙ nō: neq; alie ſunt
nē cōtra pri ille ⁊ vulnera q̃ʒ iſta. Eſt eñ vulnꝰ potētie ad actū
mā ſolōnē. ⁊ ad quē nata eſt/ ⁊ hoc vulnꝰ eſt tm̄ pena ⁊ nō cau
ſa culpe/ ⁊ cōtra hāc penā nobis ſm dictā rōnē dan
tur dona/ vt ſtulticia/ hebetudine ⁊ hmōi. Eſt etiā vul
nus qđ aut eſt cōiunctū pctō vt inclinās ad illđ/ aut
eſt peccatū/ ⁊ cōtra hoc ordinant̃ ſacrā/ vt baptiſmꝰ
cōtra originale pctm̄/ ⁊ cōfirmatio contra incendiū
fomitis q̄ eſt in malū/ ⁊ eucbariſtia ꝯtra defectū ſpi
ritualis boni deꝑditi/ ex quo hō habilitat̃ ad malū
⁊ ſic de alijs/ vt patet in diſputatiōe q̄ ponit̃ in prin
Ad. q. p̄mā cipio q̄rti. Ad illđ aūt qđ querit̃ quare Greg. vnū
pctm̄ ponit cū ſex penis dōm ꝙ ſuꝑbia ibi nō nomi
nat peccatū/ ſ; penā q̄ eſt ex pctō ⁊ ſuꝑbia dicit̃ ibi ſu
perbilitas quā cōprimit timor/ ⁊ ſic nll'a eſt queſtio.
Ad. q. 2am Ad aliud bñ cōcedo ꝙ dona ſunt cōſeq̄ntia virtu
tes: ⁊ ſunt altioris ꝑfectōis ſed nō oēs. Eſt eñ cha
ritas ſumme ꝑfectōis/ ⁊ illa nō pōt habere aliq̄d alti
us conſequēs q̃ʒ ipā ſit. fides aūt ſm ſubam q̄ eſt vi
ſio ꝟitatis eſt ꝑfecta: ⁊ ideo ex ꝑte illa manebit in ſta
tu ꝑfecto patrie/ ſed ex parte forme inquantū eſt ī ſpe
culo ⁊ enigmate eſt imꝑfecta: ⁊ iō cōſequunt̃ ex illa
ꝑte duo dona: vnū ſicut ſub lumīe accepto oñdens
veritatē primā/ qđ eſt intellectꝰ. alterū aūt ſicut gu
ſtus dulcedīe ꝟitatis agnite ⁊ accepte in donis gra
tie/ ⁊ hec eſt ſapiā. ſpes aūt qꝛ in ſubſtātia ⁊ in forma
eſt imꝑfecta: ipā nll'o mō pōt manere in ſtatu ꝑfecto/
in quo manet donū magis q̃ʒ virtꝰ: ⁊ iō nō cōſequi
tur eam nec donū nec btitudo. Itē inter cardinales
tꝑantia eſt in delectabilibꝫ innatꝭ: in qbꝫ nō eſt mul
tū difficile tꝑare ꝑfecte. vñ dicit phūs ꝙ incōtinens
magis vituꝑabilis eſt q̃ʒ timidꝰ: qꝛ eſt in eo qđ faci
lius fieri poteſt/ ⁊ iō in illo delectabili ſufficit virtus
ad actū vltime ꝑfectiōis: ⁊ iō nullū donū conſequit̃
tꝑantiam: ſed in fortitudine nō ſic eſt: qꝛ illa in eo ꝙ
difficillimū eſt etiā cōſtantiſſimo: ⁊ ideo requirit ha
bitū altioris ꝑfectiōis. Et ſi querat̃ q̄liter hoc poſſit q̄ſtiuncula
eſſe cū fortitudo ſit cōtra pericula mortꝭ qbꝫ nihil vi
det̃ magis difficile. Dōm ꝙ donū eſt cōtra ſtatum Solō
in quo homo tenet̃ ad talia ſi neceſſe ſit/ ſicut etiā in
tyrocinijs fortes ſunt/ qui pericula incidūt/ ꝓpulſāt
vel ſuſtinēt/ ſed his fortiores ſunt q̄ ſe vltro offerunt
ad tyrociniū tale cum nō teneant̃/ ⁊ ad hoc eſt donū
in quo homo ponit̃ in ſtatu ꝑfectiōis/ vel ex gradus
ꝓfeſſiōe vt talia pericula ſepe ſubire cogat̃/ ⁊ ad hoc
indiget homo dono. Et qꝛ eſt cōtra eundē actū ⁊ idē
difficile ⁊ bonū cū fortitudine ꝟtute nō noiat̃ eodem
noīe cū ipſa. S; iuſticia ſm ſuū genus reſpicit debi
tū vt ſupra in q̄ſtione de virtutibꝫ habitū eſt: et ideo
nō habet in illo magnā difficultatē/ ſed in ſpecie que
pietatis eſt/ ⁊ eſt beniuolētia in ſanguine cōiūctis: q̄
habet vlteriꝰ vt impendat ꝑ ſilitudinē imaginis cō
iunctis hoc qđ impendit ſanguine cōiūctis. Ad hoc
eñ nō eleuat virtus cōſuetudinal' ſiue ciuilis ſ; po
tius donū ſpūs. ⁊ iđo iuſticia ſm ſe nō habuit donū
reſpondēs/ ſ; in ꝑte illa q̄ mouet̃ ꝑ rōnem debiti ad
eos qui cōiuncti ſunt ſanguine/ vt moueat̃ in eos q̄
cōformitate patris celeſtis cōiūcti ſunt: qꝛ idem eſt
actus beniuolentie in vtroq;/ iō virtus ⁊ donū ha
bent vnū nomen. Q'd aūt verū ſit videt̃ accipi ab au
guſtino q̄ accipit pietatē cultū dei ⁊ obſequiū ꝓximi
⁊ etiā virtutē ſpecialē in lib. de ciui. dei. ⁊ etiā habet
de verbis ſequentꝭ diſtinctōis. In alijs aūt ſpēbus
iuſticie ſufficiēs eſt rō debiti cōplere actū q̄ntūcūq;
ꝑfectū/ ſicut in religione ⁊ in alijs/ ⁊ p̄cipue in ſpecie
bus iuſticie q̄ ſm ius poſitm̄ ſūt. Prudētie aūt que
eſt cognitio practica eligibiliū reſpondēt dona duo.
Eſt eñ prudētia ciuilis ⁊ vtens rōnibꝫ iuris natu
ralis ⁊ humani/ ſed nō attollit̃ ad illas q̄ diuinitus
inſpirant̃ niſi ꝑ donū ſpūſſancti. ille aūt que inſpirā
tur certiſſime ſūt. ⁊ hoc cōtingit dupl'r/ vel ſm ea ad
que tenent̃ oēs/ ⁊ ſic exaltat̃ ad cōſiliū/ vel ſm ea q̄
nō oēs obligant/ ⁊ ſic exaltat̃ in dono ſcīe. Timor
aūt ſm ꝙ eſt donū ſpūſſancti nō ſequit̃ ꝟtutē aliquā
principalit̃: qꝛ attendit principal'r maieſtatē quā re
ueret̃: qꝛ ſummꝰ actꝰ timoris reuereri eſt: ⁊ qꝛ aliq̄s
eſt initialis vel filial' illi ſunt dona ſm ſtatū accipiē
tis ⁊ nō ſm ꝑfectionē ſctitatꝭ ſpūs/ nec ſm cōformi
tatē ad xp̄m. Si aūt queras q̄re nō ſequit̃ aliquam
virtutē dōm ꝙ virtꝰ ſm ſe ordinat ad actū. donum
aūt eſt additū ī adiutoriū ꝟtutis: ⁊ iō quoddā iuuat
in actu/ ⁊ quoddā iuuat ſm remotionē a ꝯtrario ꝓ
pter reuerentiā dei: et ex ꝑte illa iuuat timor. iđo nō
ſequit̃ aliquā virtutē ꝓprie niſi forte velis dicere iu
ſticiā generalē quo ad illā ꝑtem q̄ eſt decliatio a ma Ad. q. 3am
lo. Ad id aūt qđ vlteriꝰ q̄rit̃ de btitudinibꝫ dico ꝙ vſq; ad vlt.
btitudīes ſūt altiores ꝑfectiōes q̃ʒ virtus vel donū
Sed btitudo eſt duplex. ſ. vie ⁊ patrie. btitudo vie
adhuc duplex. ſ. ſpei ⁊ rei. btitudo ſpei dicit̃ qñ ali
quis eſt in ſtatu in quo ſperare p̄t btitudinē ſpe for
mata que ꝓuenit ex gr̄a ⁊ meritis. Rei aūt btitudo
eſt habitꝰ ꝑficiēs ad actꝰ altiſſimi ſtatus ī via ⁊ nō
ad vnū/ ſed ad vnū in cōparatōe ad oēs alias. bñ
eñ videt̃ mihi ꝙ btitudo nunq̃ʒ ſit in vno niſi in cō
paratiōe generis ad oīa que ſunt illiꝰ generꝭ. ⁊ per
hoc patet ſolutio ad oīa que de btitudine ad ꝑſens
obijciunt̃: qꝛ etiam de btitudinibꝫ requirit̃ alibi in
tractatu ſpeciali. Ad vltimū qđ querit̃ de fructibꝫ Ad vltimū
bene cōcedo ꝙ ſunt habitus ꝑtinētes ad guſtū finis queſitū.
eo ꝙ delectant ſctā delectatiōe ſuos poſſeſſores/ et ſi

virtus ꝓprie ſumit̃ nõ ſunt virtutes/ſicut dictũ ẽ in
principio ſolutiõis. Sꝫ large ſumendo virtutẽ ſicut
in p̃cedẽti articlo dictũ eſt/glo. vocat ꝟtutes/tñ tra-
ctatꝰ õ fructibꝫ q̃rit ſpẽalẽ diſputatõꝫ alibi ponẽdã.

Arti. III **Querit̃ de numero donorũ.**

T Ertio querit̃ de numero donoꝝ/videt̃ eñ ꝙ
Arg. pmo nõ ſint niſi ſex: qꝛ timor vt habitũ eſt nõ cõſe-
2º quit̃ aliquã virtutẽ. Jtẽ videt̃ ꝙ plures ſint
qꝛ infra q̃ttuor timores mgr̃ aſſignat: ḡ videt̃ admi
3º nus ꝙ ſint decẽ. Jtẽ ſcðe ꝑfectiões ad altiores actꝰ
multiplicabiles ſunt in multa: ḡ videt̃ ꝙ penes hec
Solo omĩa debẽt dari dona. Solo dõm ꝙ multiplex pt
aſſignari donoꝝ diuiſio/ſed triplex ſufficit hmõi in-
Pria diui- tentioni huiꝰ operis/quaꝝ vna eſt ꝓpria q̃ eſt penes
ſio donoꝝ. obiecta: ſcꝫ ꝙ donũ aut ordinat a malo aut in bonũ
Si pmo mõ/timor. ſcðo aũt mõ/ aut in bonũ qð eſt
finis/aut qð eſt ad finẽ. Si pmo mõ/aut ꝑ modũ ve
ri/⁊ ſic eſt intellectꝰ/aut boni/ ⁊ ſic eſt ſapiẽtia a ſa-
pore dicta magis q̃ꝫ a ſapere. Si aũt eſt ad ea q̃ ſunt
ad finẽ/aut ꝑ modũ exequẽtꝭ aut dirigentꝭ/⁊ vtroqꝫ
mõ duplicit̃. ſ. in his ad que oẽs tenent̃/ ⁊ ſic exe-
quens eſt pietas ⁊ ſcientia dirigẽs/aut ad que non
oẽs/⁊ ſic exequẽs eſt fortitudo ⁊ cõſiliũ dirigens.
Scða diui- Et alia mĺtiplicatio eſt ꝙ donũ vt habitũ eſt ꝑfectio
ſio donorũ. eſt altior q̃ꝫ virtus. Jllud igit̃ altiꝰ aut accipit̃ ex ꝑ-
te intellectꝰ aut affectꝰ. Si intellectꝰ/aut ſm ꝙ ipſe
eſt in finẽ/aut ſm ꝙ ip̃e eſt in ea que ſunt ad finẽ. Jn
finẽ duobꝫ modis vt in motu in ip̃m aut vt quieſcen
do. Si primo mõ ſic ẽ donũ intellectꝰ/⁊ id infra ha-
bebit̃ ꝙ intellectꝰ eſt inuiſibiliũ creaturarũ ꝑ quas
mouet̃ in deũ. ſcðo aũt mõ eſt donũ ſapiẽtie/ſicut di
cit Augꝰ ꝙ eternis ꝑ guſtũ rebꝰ inhereſcit. Si autẽ
eſt in ea que ſunt ad finẽ ⁊ altiꝰ q̃ꝫ virtus/aut illð al
tius ſumit̃ ex ꝑte eiꝰ in quã dirigit aut ex ꝑte rõnis
dirigentis. Si pmo mõ tũc eſt cõſiliũ qð dirigit ĩ al
tiora q̃ꝫ prudentia virtꝰ. Si aũt ex ꝑte rõis dirigẽ-
tis tũc eſt ſcientia q̃ dirigit ꝑ rões diuinas in cõmu-
niter oꝑabilibꝫ cũ prudẽtia dirigat ꝑ ciuiles/ vt ptꝫ
ex p̃dictis. Si aũt ex ꝑte affectꝰ eſt altiꝰ ꝑficiens q̃ꝫ
virtus/aut ex ꝑte finis aut eiꝰ qð eſt ad finẽ. ſi ex ꝑte
finis tũc nõ põt eſſe ex ꝑte bonitatis: qꝛ nihil altius
ordinat in illã q̃ꝫ charitas/nec ex ꝑte charitatis: qꝛ
ibi ꝑficiũt dona intellectꝰ: ḡ erit ex ꝑte bonitatꝭ pote
ſtatis ⁊ maieſtatis ſiue excellẽtie. Ad illud/ Timor
dñi ſctũs ꝑmanẽs in ſeculũ ſeculi/ ⁊ alij timores(vt
infra patebit dicunt̃ dona ꝑ reſpectũ ad illũ. Si au-
tẽ eſt ſm ea q̃ ſunt ad finẽ ⁊ altiꝰ q̃ꝫ virtus/ aut in ſe
aut in reſpectu ꝓximi. Si in ſe tũc nõ põt eſſe reſpe-
ctu dilectiõis innate: qꝛ nõ habet tantã difficultatẽ
q̃n bene cõtineat̃ a ꝑfectiõe que eſt virtꝰ: ḡ eſt reſpe-
ctu paſſionis illate ſm ſtatũ ordinantẽ ad ſuſtinen-
dũ martyriũ/ ⁊ tũc nõ erit donũ fortitudĩs vt habi-
tũ eſt. Si aũt eſt reſpectu boni qð eſt cõmune ⁊ etiã
in ꝓximo nõ põt eſſe ꝑ modũ debiti: qꝛ hoc ordinabi
le eſt ſatis ꝑfectione que eſt virtus iuſticie/nec poteſt
eſſe virtꝰ iuſticie/nec põt eſſe reſpectu boni/ſicut cha
ritas diligit ꝓximũ: qꝛ nihil eſt ꝑfectius charitate:
ergo erit vis beniuolẽtie ad imaginẽ dei/ ⁊ ſic eſt do
nũ pietatis/⁊ hec multiplicatio eſt ꝓpria ſm diſputa
tertia diui- tionẽ ſupra habitã in donis. Tertia multiplicatio
ſio donorũ. cõmunit̃ eſt omniũ antiquoꝝ doctoꝝ/⁊ ẽ bona val-
de: ſcꝫ ſm duplicis vite ꝑfectionẽ numerꝰ donoꝝ ac
cipiat̃. ⁊ ita vita q̃dẽ cõtẽplatiua ꝑficit̃ viſu ⁊ guſtu:
⁊ viſus oſtendit qð guſtandũ eſt. ⁊ quo ad viſum eſt
intellectꝰ. ⁊ quo ad guſtũ eſt ſapientia ſaporãs/ſicut
eñ dicit phus ſapor ſequela cõplexiõis eſt: ⁊ idõ ne
ceſſe eſt penetrare naturã rei ꝑ guſtũ. Si aũt eſt de ꝑ
fectiõe actiue/aut ſm rectificationẽ rõnis dirigentꝭ/
aut ſm affectꝰ exequẽtis. Primo mõ aut in his ad
que nõ oẽs tenent̃/⁊ tunc eſt ſcientia/aut eſt ſm rõ
nem eoꝝ ad que oẽs tenent̃/⁊ tunc eſt conſiliũ. Si
vero ẽ in affectu exequẽtis/aut a malo aut in bonũ.
Primo mõ/timor. ſcðo mõ aut ad que oẽs tenent̃
aut ad que nõ oẽs tenent̃. primo mõ eſt fortitudo:
ſcðo mõ pietas. Ad id ergo qð primo obijcit̃ dõm Ad pmũ
ꝙ veꝝ eſt ꝙ timor nõ ſequit̃ aliquã virtutẽ ſm ꝙ eſt obiectũ.
donũ/⁊ tñ eſt altior ꝑfectio q̃ꝫ virtus: ⁊ hoc dico de
timore reuerẽtie q̃ primã habet rõem timoris doni/
ſed ex hoc nõ ſequit̃ ꝙ nõ ſit donũ: ⁊ huiꝰ rõ patꝫ ex
ſupra dictis: qꝛ virtus theologica ex illa ꝑte minus
imꝑfecta eſt qua eſt in maieſtatẽ: ⁊ illiꝰ imꝑfectiõis
rõ eſt: qꝛ ꝓpria diffinitio virtutis eſt ad actũ in aliq̃d
determinatũ vel circa finẽ vĺ circa ea que ſunt ad fi
nem. maieſtas aũt nõ põt eſſe obiectũ actus qui ten
dit in maieſtatẽ/ſed potius oẽ qð eſt reſilit ab illa
et ideo nulla virtutũ ponit reſpectu iſtiꝰ/ſꝫ donum
nõ neceſſario ponit actũ talẽ/ſed ſufficit ꝙ ſit altior
ꝑfectio q̃ꝫ virtus quocunqꝫ mõ ſiue ꝑ actũ tendentẽ
ſiue ꝑ reſilitionẽ venerantẽ ⁊ honorantẽ maieſtatẽ.
Ad aliud dõm ꝙ licet infra q̃ttuor tangant̃ timo- Ad 2m
res vel ſex vel duo ſm diuerſas diuiſiones vnus ſo
lus eſt timor primo ⁊ ꝑ ſe dictus donũ timoris ſcꝫ q̃
repleuit xp̃m/⁊ ille eſt timor ꝑmanens in ſeculũ ſecu
li. et alij dicunt̃ dona ꝑ cõparationẽ ad illũ. Ad vl Ad 3m
timũ dõm ꝙ altiores ꝑfectiões in habitibꝫ reſpicien
tibus actꝰ ſingulares in genere nõ ſunt mĺtiplica-
biles ampliꝰ q̃ꝫ dictũ eſt. ſed habitꝰ ꝑficiẽtes ſm ſta
tũ ſunt ⁊ nõ exiſtentes in vno: ſed in vno in cõpara-
tione ad vſum aliorũ ſunt ꝑfectiões ⁊ multiplicabi-
les ſm octo drñas vt beatitudĩes vie/vel ſm duo-
decim fructꝰ ſpũs/de quibꝫ loquit̃ apĺs ad Gaĺ. 5.

Querit̃ de ordine ⁊ cõbinatione donoꝝ. Arti. IIII.

Q Uarto querit̃ de ordine ⁊ cõbinatiõe/ videt̃ D
eñ male tangi ordo: qꝛ primũ eſt recedere a Arguit̃ pº
malo ⁊ poſtea ꝓficiſci in bonũ. imꝑfectũ autẽ
in bonũ prius occurrit via q̃ꝫ finis. et in via priꝰ om
nis perfectio mandatoꝝ q̃ꝫ cõſilioꝝ: ḡ videt̃ ꝙ pmũ
ſit timor/⁊ ita de alijs ſm ordinẽ cõuerſum q̃ꝫ nume
rent̃ ab Eſaia. Jtẽ quare nullũ cõbinat̃ cũ timore 2º
cũ omĩa alia habeãt cõbinationẽ vniꝰ regentꝭ ⁊ alte
rius exequentꝭ. Jtẽ quedã glo. dicit ꝙ ſapiẽtia re- 3º
git intellectũ: querit̃ ergo quõ ſit hoc. Jtem cum in 4º
alijs regens p̃cedat ſi ſapĩa regit tunc videt̃ ꝙ poni
debeat añ intellectũ vt intellectꝰ ſit in extremo. P. 5º
videt̃ falſum ꝙ regat: qꝛ regimen intellectꝰ ⁊ rõnis
eſt ⁊ nõ affectꝰ: ſapientia aũt ꝑ ſaporẽ in affectu eſt:
ergo debet eſſe recta nõ regens vt videt̃. Soĺo di Solo.
cendũ ꝙ ordo in donis eſt duplex. ſ. ſm ꝙ ſũt in no- ad primũ.
bis vel ſm ꝙ ſunt a ſpũſancto dante ea. ſi ſm ꝙ ſunt
a nobis tunc tenet obiectio prima/⁊ iſte eſt ordo ge-
neris actuũ ipſorũ licet in habitu ſimul infundant̃.
ſcðo aũt mõ ꝓpinquior ſm rõnem eſt ſapientia q̃ꝫ in
tellectꝰ ⁊ ſic de alijs/⁊ ſic enumerant̃ ab Eſaia. Ad Ad 2m
aliud dicendũ ꝙ timor dicit reſilitionẽ vel fugam/⁊
ad hoc nõ indiget regitiuo ꝓprio/ſꝫ cõmuni ſicut eti
am ip̃e motus fuge nõ eſt vt in fuga perſiſtat: ſed po
tius vt in bonum conuertat̃: ⁊ ideo regens motum
in bonũ illud erit regimen in fuga: ⁊ ideo timor acci

pit regimen a regitiuo alioꝝ ſiue ſit caſtꝰ ſiue initia-
lis/ſed caſtus accipit ab intellectu ⁊ a ſapientia. ini
Ad 3m/4m et 5m tialis aūt a ſciā ⁊ cōſilio. Ad aliud dōm ꝙ intelle-
ctꝰ ſimplicit̃ vt videt̃ mihi regit ⁊ ſapiā quodāmō/
ſicut q̄dam aniālia ſequunt̃ odores/⁊ pceptio odoꝝ
regit ea in via/⁊ viſus coꝝ potius ſequit̃ ad odora-
tū q̄z ecōuerſo/ſic ſapiā p guſtū dulcedis diuine ſm
aliq̄d rectificat intellectū vt frequentiꝰ iteret̃ ⁊ iſtō
guſtat/⁊ ſm hoc loquit̃ glo. quedā ſup Eſa quidaꝫ
tn̄ doctores concedūt ꝙ anima(al's ſapiētia)ſimpli
citer regit/intellectꝰ aūt ſm quid.

Arti. V **Qualiter hec dona ſint in xp̄o ⁊ in angelis.**

E Uinto ⁊ vltimo q̄rit̃ qualiter hec dona ſint
Arg. pmo q in xp̄o ⁊ in angel' ſctīs/ videt̃ ei ꝙ nō fuerūt
in eis. q2 infra habebit̃ ꝙ timor naſcit̃ ex fi-
de/ſed fides nō eſt in xp̄o ⁊ in angelis ſctīs. ḡ nec ti-
2o mor. Item eū qui nō pōt facere malū nō opꝫt ha-
bere timorē qui faciat eū fugere malū: xp̄s aūt ⁊ an
geli ſancti nō poſſunt facere malū: ergo nō opꝫt ad
3o hoc habere habitū pficientē. Item fortitudo eſt ſu
ſtinere pericula/ſꝫ in patria nulla erūt pericula: er-
go videt̃ ꝙ donū fortitudinis nō manebit in patria
4o Item ſciētia docet bn̄ cōuerſari in medio nationis
praue ⁊ pūerſe/⁊ hoꝝ nihil erit in celo: ḡ nō erit ibi
5o ſcientia. Itē mgr̄ dixit ſupra ꝙ ſciētia euacuabit̃: ḡ
6o nō poteſt eſſe donū ſcientie in angelis. Itē Dam.
dicit ꝙ cōſiliū eſt de dubijs/xp̄us aūt de nullo du-
bitauit: ḡ ipſe donū cōſilij nō habuit: ḡ iſta dona nō
oīa nunc habent̃ a ſanctꝭ angelis ⁊ a xp̄o/qḋ ē cō-
7o tra litterā. Itē cōtra eſt qḋ dicit Gregoꝰ ſup illud
Job. 6. Nunq̄d cōiūgere vales plicātes ſtellas ple-
yades/ibi videt̃ dicere ꝙ nemo hec dona ſapiētie cō
iungit niſi xp̄s: ḡ in xp̄o fuerūt ⁊ ſunt: ḡ ⁊ in alijs cō
Queſtiūcula pma phenſoribꝫ. Sed ibi iterū naſcit̃ queſtio: q2 ſi nul-
lus cōiunxit niſi ipe tūc nō habito vno habent̃ om-
nia: ḡ nō ſimul infundunt̃. cōtrariū aūt huiꝰ habe-
q̄ſtiūcl'a 2a. bit̃ infra. Item querit̃ iuxta hoc quare ſpēalit̃ di-
cit ꝙ repleuit eū ſpūs timoris dn̄i potiꝰ q̄z aliud do
Solutio num. Sol'o dicendū ꝙ hec dona ſūt in patria ple-
nius quo ad vſum q̄z in via/⁊ pleniſſime in xp̄o ſunt
Ad pmū erūt ⁊ fuerūt ſemp. Ad primū ergo dōm ꝙ fides ge
nerat timorē ſeruilē: ⁊ de iſto nō dicit̃ primo ⁊ prin
cipalit̃ ꝙ ſit donū ſpūſſcti: q2 hoc dicit̃ de caſto tātū
Ad 2m ⁊ iſte meliꝰ orit̃ a cognitiōe apta q̄z a fide. Ad aliud
dōm ꝙ obiectō illa pcedit ac ſi timor caſtus fugeret
malū: hoc nō eſt verū: ſed potiꝰ in ſe reſiliens reuere
Ad 3m tur maieſtatē. Ad aliud dōm ꝙ fortitudinis doni
ſicut fortitudis virtutis aliꝰ eſt actus in patria ali-
us in via. in patria eīm habet firmiſſime fortitudini
prime oīa cōfortāti adherere/vt ſ̄. dixit Augꝰ de
Ad 4m fortitudine virtute. Ad aliud dicendū ꝙ ſciētia dr̄
et 5m lumen emiſſum a ſpūſctō/⁊ illius vſus in via eſt ſci
re cōuerſari ⁊c̄. ſed in patria nō ſic/ſed potiꝰ rōne iu-
Ad 6m ſticie in actu rōnis omniū opabiliū intueri. Ad ali
ud dōm ꝙ cōſiliū nō dicit̃ hic ab eo qui querit/ſꝫ ab
eo q̄ dat: q2 iſte nō dubitat ſed potius abundātia di
ſcretiōis diſſoluit dubia ⁊ certificat ⁊ facit lumen in
Ad 7m et vijs ſiue a ſpūſancto. Ad aliud dōm ꝙ xp̄us ſolus
ad q̄ſitū pm cōiunxit q̄ntū ad excellētiſſimos vſus in ope/ſed alij
Ad. q. 2am ſancti cōiungūt in habitu. Ad aliud dōm ꝙ xp̄s di
cit̃ replerꝰ timore: q2 formā ſerui accipiens reuéritꝰ
eſt patrē/nobis in hoc dans exemplū vt ſeq̄mur ve
ſtigia eius potiꝰ q̄z in ſcientia vel ſapiētia vel aliqui
bus alijs: q2 reuerentia facit fieri oīa alia bona ⁊

mala cauere. qui eīm ſine timore eſt nō pt̄ iuſtificari.

Plena timoꝝ diſtinctio.

Et quia de timore tractandi nobis occurrit
locus. Sciendū eſt quattuor eſſe timores. ſ. a
mundanū ſiue humanū: ſeruilē: initialē: ca-
ſtum vel filialem ſiue amicalē. Humanus ti
mor eſt vt ait Caſſiodorꝰ: qn̄ timemꝰ pati pe
ricula carnis: vel perdere bona mundi pro-
pter qḋ delinquimꝰ. Hic timor malus eſt q̄
in primo gradu cum mūdo deſerit̃: quē do-
minus prohibet in euangelio dicens: Noli- Matth. 10
te timere eos qui occidūt corpus ⁊c̄. Timor Luce. 12
autē ſeruilis ē vt ait Auguſtinꝰ: cū per timo
rem gehenne cōtinet ſe homo a peccato quo
pſentiā iudicis ⁊ penas metuit: ⁊ timore fa-
cit quicq̄d boni facit: non timore amittendi
eternū bonū qḋ nō amat: ſed timore patien-
di malū qḋ formidat Non timet ne perdat
amplexꝰ pulcherrimi ſponſi ſed timet ne mit
tatur in gehennā. Bonus eſt iſte timor ⁊ vti
lis: licet inſufficiens per quē fit paulatim cō
ſuetudo iuſticie ⁊ ſuccedit initialis timor qn̄
incipit qḋ durum erat amari: ⁊ ſic incipit ex-
cludi ſeruilis timor a charitate ⁊ ſuccedit de
inde timor caſtꝰ ſiue amicalis: quo timemꝰ
ne ſponſus tardet: ne diſcedat: ne offenda-
mus: ne eo careamꝰ: timor iſte de amore ve-
nit. Ille quidē ſeruilis eſt vtilis ſed non per
manens in eternum: ⁊ iſte timor diuinus co-
mes eſt per omnes gradus.

Collectio preditoꝝ.

Et attende qḋ quattuor hic diſtinguunt̃ ti-
mores: cum ſupra Beda duos dixerit eſſe.
Sed Beda humanū timorē ptermiſit: ⁊ no-
mine ſeruilis duos quos hic diſtinximus cō
plexus fuit. ſ. ſeruilem ⁊ initialē. Amicalem
vero caſtū dixit. Auguſtinꝰ quoqꝫ ſeruilē et
caſtum timorē aperte diſcernit dum epiſto-
le ad Romanos illū locū exponit: Non eīm Rom. 8
accepiſtis ſpiritū ſeruitutis iterū in timore:
ſed accepiſtis ſpiritū adoptionis filioꝝ dei:
ita dicens: Duo timores inſinuant̃ hic: vnus
qui eſt in perfecta charitate. ſ. timor caſtus:
alter q̄ nō eſt in charitate ſcꝫ ſeruilis: in quo
q̄uis deo credat̃: nō tn̄ in deū: ⁊ ſi bonū fiat:
non tamē bene. Nemo eīm inuitus benefacit
etiam ſi bonum eſt qḋ facit.

De caſto ⁊ ſeruili pleniꝰ agit tan gens interdum de initiali.

De his eiſdem timoribꝰ latius diſputat Au
guſtinꝰ dicens: Cepit aliquis credere diem
iudicij: ſi cepit credere: cepit ⁊ timere. Sꝫ q2

adhuc timet:nōdum habet fiduciā in die iu-
dicij nōdū eſt in illo perfecta charitas:ſed ſi
ꝑfecta in illo eſſet charitas nō timeret:perfe
cta eñ charitas faceret perfectā iuſticiam et
nō haberet vnde timeret:imo haberet qua-
re deſideraret vt trāſeat iniquitas et veniat
regnū dei:ergo timor nō eſt in charitate. Sꝫ
in qua charitate? Nō ī inchoata. In qua er-
I. Joh. 4. go? In perfecta: ꝑfecta ğ charitas foras mit
tit timorē:ergo incipiat timor:qꝛ initium ſa-
pientie timor domini. Timor eñ quaſi locū
p̄parat charitati. Cū autē ceperit charitas
habitare pellit̄ timor qui ei p̄parauit locum
Quantū eñ illa creſcit:ille decreſcit:⁊ quā-
tū illa fit interior: timor pellit̄ foras: maior
charitas:minor timor: minor charitas: ma-
ior timor. Si auē nullus eſt timor:nō eſt quo
intret charitas:ſicut videmꝰ ꝑ ſetā introdu-
ci linū quando aliq̄d ſuit̄:ſeta prius intrat ⁊
niſi exeat nō ſuccedit linū. Sic timor primo
occupat mentē nō aūt ibi remanet timor:qꝛ
ideo intrauit vt introduceret charitatē.

Qd̄ videt̄ predictis aduerſari.

Eſt autē alia ſententia que videt̄ huic eſſe
cōtraria:ſi non habet pium intellectorē. Di-
Ps. 18. cit̄ enim in pſal. Timor domini caſtꝰ perma
net in ſeculū ſeculi. Eternū quendā timorē
nobis oſtendit ſed caſtum. Quod ſi oſtēdit
ille nobis eternū timorē: nunquid cōtradi-
I. Joh. 4. cit illi iſta epiſtola que dicit: Timor non eſt
in charitate:ſed ꝑfecta charitas foras mittit
timorem. Hoc eñ dictū eſt per Johannē: il-
lud dictū eſt per Dauid. Sed nolite putare
aliū eſſe ſpiritū:ſi eñ vnus flatus inflat du-
as tibias nō poteſt vnus ſpiritus īplere duo
corda ⁊ agitare duas līguas? Si ſpiritu vno
id eſt flatu implete duo tibie conſonant:im-
plete due lingue ſpiritu dī diſſonare poſſūt?
immo eſt ibi quedā cōſonantia: eſt quedam
concordia:ſed auditorē deſiderat ſtudioſuꝫ
nō ocioſuꝫ. Ecce mouit duas linguas ſpiritꝰ
dei:⁊ audiuimꝰ ex vna:timor nō eſt in chari
tate. audiuimꝰ ex alia: timor domini caſtus
ꝑmanet in ſeculū ſeculi. Quid eſt hoc? Diſ-
ſonant? Nō. Excute aures:intende melodi-
am:nō ſine cauſa hic addidit caſtus: illic nō
addidit:quia eſt timor aliquis qui dicit̄ ca-
ſtus:eſt alius qui nō dicit̄ caſtus. Diſcerna-
mus iſtos duos timores ⁊ intelligamꝰ cōſo-
nantiā tibiarū. Quomō diſcernimꝰ. Atten-
dat charitas veſtra. Sunt homines qui pro-
pterea timent deū ne mittant̄ in gehennam:
ne forte ardeāt cū diabolo in igne eterno:ip
ſe eſt timor q̄ introducit charitatē: ſed ſic ve
nit vt exeat. Si eñ propter penas times de-
um nondū amas quē ſic times:non bona de
ſideras:ſed mala caues. Sed ex eo qꝛ mala
caues corrigis te ⁊ incipis bona deſiderare:
cunqꝫ bona deſiderare cepis erit in te timor
caſtꝰ. Quid eſt timor caſtꝰ: Timere ne amit
tas ip̄a bona:timere deū ne recedat a te. Cū
aūt times deū ne te deſerat preſentia eius:
amplecteris eū:ipſo frui deſideras.

Quomodo diſtant duo timo-res per ſimilitudinem duarū mu-lierum oſtendit.

Non potes melius explanare quid interſit
int̄ duos iſtos timores q̄ ſi ponas duas mu-
lieres maritatas:quarū vnam cōſtituas vo
lentem facere adulteriū ſed timet ne damne
tur a marito. Timet maritū qꝛ adhuc amat
nequitiam:huic nō grata eſt ſed oneroſa ma
riti p̄ſentia:⁊ ſi forte viuit nequiter timet ma
ritū ne veniat. Tales ſunt qui timent diem
iudicij. Fac alterā amare virum ⁊ debere il-
li caſtos amplexus:nulla ſe adulterina imū
dicia maculare velle:iſta optat preſentiā vi
ri. Illa timet ⁊ iſta timet. Iam ergo interro-
gent̄ quare timeant. Illa dicet: Timeo virū
ne veniat. Illa dicet: Timeo virū ne diſce-
dat. Illa dicet: Timeo virū ne damnet. Il-
la dicet: Timeo virū ne deſerat. Pone hec ī
animo ⁊ inuenis timorē quē foras mittit cha
ritas: ⁊ aliū timorē caſtū ꝑmanentē in ſecu-
lum ſeculi. Illū timorē perfecta charitas fo
ras mittit:qꝛ ille timor tormentū habet:tor-
quet̄ cōſcientia peccatorū:nōdū facta eſt iu
ſtificatio. Eſt ibi qd̄ titillat mentē:quod pū-
gat:qd̄ ſtimulat. Stimulat ille timor ſed in-
trat charitas que ſanat qd̄ vulnerat timor:ti
mor caſtus facit ſecuritatē in animo. Audi-
uimus duas tibias.ſ. Johannē ⁊ Dauid cō
ſonantes: illa de timore dei dicit quo timet
anima ne damnet̄: illa de timore quo timet
anīa ne deſerat̄. Ille eſt timor quē charitas
excludit:ille eſt timor qui ꝑmanet in ſeculū
ſeculi. Ecce in his verbis p̄dictis apte oſten
dit Auguſt. quis ſit timor caſtus ⁊ quis ſer-
uilis:⁊ qualiter differāt. In quibus etiā ini
tialem timoreꝫ ſignificauit: qui nec ex toto
eſt ſeruilis: nec ex toto eſt caſtus: ſed tanq̄
mediꝰ aliquid de ſeruili:et aliquid de caſto
timore habet:facit eñ ſeruire partim timore
pene:partim amore iuſticie ꝑ quē timemus
puniri ⁊ timemꝰ offendere. Iſte timor eſt in

incboata charitate nõ in ꝑfecta: ⁊ quãtũ creſcit charitas tantũ decreſcit iſte timoꝛ: quãtũ ad metũ pene: id eſt quantũ ad id qđ facit timere penã: ⁊ quantũ ad toꝛmentũ cõſcientie. Nam quãto magis diligimꝰ tanto minꝰ timemꝰ. Iſte timoꝛ notaᷓ in illis verbis Auguſtini: vbi nõ negat timoꝛẽ eſſe in charitate incboata ſed ꝑfecta: qđ non poſſet dici de ſeruili: qꝛ (vt ipſe ſupꝛa dixit) ſeruilis timoꝛ nõ remanet veniẽte charitate: nec intrat charitas niſi pꝛius ille timoꝛ exeat: nec in illo timoꝛe aliquis credit in deum: ⁊ ſi credat deo nec benefacit: etiam ſi bonũ eſt qđ facit. Nõ eſt ergo timoꝛ ille in charitate etiã incboata qꝛ omĩs qui charitatẽ habet: licet non perfectã: ⁊ in deũ credit: ⁊ bona opera facit: quare ſeruilis non eſt timoꝛ ille quẽ in charitate incboata foꝛe cõceſſit: ⁊ quẽ creſcente charitate decreſcere dixit. Sꝫ ille eſt timoꝛ initialꝭ quẽ nõ negat eẽ in charitate niſi ꝑfecta ſit.

Q timoꝛ ſeruilis ⁊ initialis dicitᷓ initiũ ſapientie: ſed differenter.

Prouerb. I. et. 9. Ecci. I. ⁊. 25 Sciendũ tamen eſt ꝙ vterqꝫ timoꝛ ſcꝫ ſeruilis ⁊ initialis in ſcripture diuerſis locis dicitᷓ initiũ ſapientie: ⁊ ita foꝛe comperies ſi diligenter annotaueris loca ſcripture: in quibꝰ de timoꝛe domini fit mentio: ex alia tñ rõne ⁊ cauſa diuerſa dicitᷓ ſeruilꝭ timoꝛ initiũ ſapiẽtie: ⁊ ex alia initialis. Seruilis em̃ ideo dicitur initium ſapientie: qꝛ pꝛeparat locũ ſapientie ⁊ ducit ad ſapientiã: ſed tamen nõ remanet cum ea immo foꝛas exit. Initialis vero dicitᷓ initium ſapientie: qꝛ eſt in incboata ſapientia quẽ cũ quis habere incipit: ſapientiam ⁊ charitatẽ habere incipit. Inde etiam eſt ꝙ vterqꝫ timoꝛ dicitᷓ initialis: qđ inuenire poteris per diuerſa ſcripture loca. Uterqꝫ etiã timoꝛ interdũ dicitᷓ ſeruilis: qꝛ ⁊ ipẽ initialis qui eſt in charitate incboata aliquid habet de ſeruili ſcilicet angoꝛẽ pene: ſicut et aliquid habet de caſto: ſcilicet ꝙ timet offendere ac ſeparari.

De hoc qđ Augu. dicit caſtũ timoꝛem eſſe eternum.

Illud quoqꝫ diligenter eſt notandũ ꝙ in ſuperioꝛibus Auguſtinꝰ dicit caſtũ timoꝛẽ eſſe eternũ per qđ cõfirmaᷓ pꝛemiſſa ſentẽtia: ſcꝫ ꝙ ſpiritꝰ timoꝛis erit in futuro ſicut ⁊ alia dona ſpiritusſancti: ſed nõ habebit omnẽ illum vſum quẽ modo habet. Faciet em̃ tunc nos revereri deũ: nõ timere ſeparari vel carere. Fuit ergo ⁊ in chꝛiſto timoꝛ ille: ſꝫ iuxta vſũ illũ quẽ habebit in futuro in ſanctis. Nõ em̃ timuit xp̃us ſeparari vel offendere deũ: ſed eum pꝛe om̃ibus reueritus eſt.

An timoꝛ pene qui fuit in xp̃o fuerit ſeruilis vel initialis vel alius.

Cum autẽ fuerit in chꝛiſto timoꝛ pene: queritur an iſte timor fuerit mundanꝰ: vel ſeruilis vel initialis. Ad quod dicimꝰ nullũ eoꝝ fuiſſe in chꝛiſto: qꝛ timoꝛ mũdanꝰ malus eſt: vt ſupꝛa dictũ eſt: ⁊ in pꝛimo gradu cũ mundo deſeritᷓ. Seruilis vero vel initialis in ꝑfecta charitate nõ eſt. Nullꝰ ergo timoꝛũ iſtorũ fuit in chꝛiſto. Quis ergo fuit timoꝛ iſte ꝗ penam timuit. Poteſt timoꝛ ille dici naturalis vel humanꝰ qui omnibꝰ hominibꝰ ineſt quo hoꝛretᷓ moꝛs ac foꝛmidaᷓ pena. Et dicitᷓ timoꝛ iſte naturalis: nõ qꝛ acceſſerit homini ex natura ſm ꝙ pꝛius fuit inſtituta: quia nõ fuit iſte timoꝛ cõcretus homini nec de bonis naturalibꝰ: ſed qꝛ ex coꝛrupta natura ꝑ peccatum omnibꝰ aduenit: cui coꝛruptio inoleuit tanqꝫ eſſet naturalis: ⁊ eſt iſte timoꝛ effectus peccati vt pꝛedictũ eſt.

f Qꝛ de timoꝛe tractãdi ⁊c.] Hic incipit magiſter agere de donis ipis in ſpeciali: et agit in ſequenti de alijs donis ptinentibꝫ ad ꝑfectionẽ intellectus ſiue rõnis ibi [Poſt pꝛedicta diligenter ⁊c.] Pars iſta que tota eſt de dono timoꝛis ſubdiuiditᷓ in ptes tres. In quarũ pꝛima ponit timoꝛis diuiſionẽ. In ſcđa ponit Augꝰ diffinitionẽ longã quidẽ in verbis / ⁊ breuẽ in ſentẽtia de cõtrarietate Dauid ⁊ Iobis: quoꝝ vnus dicit timoꝛẽ ꝑmanere in ſeculũ ſeculi: alter ãt dicit nõ ꝑmanere in charitate ibi [Eſt aũt et alia ſentẽtia ⁊c.] In tertia obijcit ſm quã rõnem timoꝛ fuit vel nõ fuit ibi [Illud quoqꝫ diligenter.

e

Quid ſit timoꝛ. Arti. VI

b Ic aũt circa timoꝛẽ in genere pꝛimo querendũ qđ ſit. Scđo de diuiſiõe timoꝛis. Tertio vtrũ poſſit eſſe donũ in aliqua rõne. Quarto de partibꝫ diuidentibꝫ ſingulis. Ad pꝛimũ poteſt ſumi diffinitio Dam̃. Timoꝛ eſt deſideriũ ſm ſiſtolen mouẽs. hec ei diffinitio eſt vera ſm eum tam de naturali qꝫ de innaturali timoꝛe: ergo videtᷓ ꝙ timoꝛ ſit deſideriũ quoddã: cũ autẽ amoꝛis ſit deſiderare videtᷓ ꝙ timoꝛ ſit amoꝛ: hoc videtᷓ verũ ꝑ Aug. in li. de tri. xiiij. q dicit / ꝙ amoꝛ inhiãs hr̃e qđ amaᷓ cupiditas eſt. iſtđ ãt hñs ⁊ eo fruẽs leticia fugiẽs qđ ei aduerſaᷓ timoꝛ: ergo timoꝛ eſt amoꝛ fugiẽs qđ ei aduerſaᷓ. Itẽ videtᷓ haberi ꝑ Augum vbi dicit ſuꝑ illud: Mercẽnarius fugit. Timoꝛ eſt fuga animi ne amittat qđ amat. Item videtᷓ ꝙ timoꝛ nõ debeat diffiniri ꝑ fugã: qꝛ fuga nõ dicit niſi ꝯuerſionẽ ad ſe vel ceſſionẽ ab eo qđ timetᷓ: timoꝛ autẽ dñi non docet recedere a dño: ergo timoꝛ dñi nõ eſt diffiniẽdꝰ per fugã. Poſtea qđ eſt qđ dicit per ſiſtolẽ ipſe exponit: id eſt ſm cõtractionẽ. hoc aũt videtᷓ eſſe alicuius ſenſibilis ꝑticule. nos autẽ querimꝰ de timoꝛe ſpiri-

Arguitᷓ ꝓ ꝯ diffinitõꝫ timoꝛis.

2o

3o

4° tuū qui etiā angeloꝝ ē. Itē ſpiritui nō cōuenit mo-
ueri ſm ſiſtolē: ḡ videt̄ ꝙ non cōueniat ſpūalibꝫ ſub-
ſtantijs timoꝛ/ cū igit̄ oīa dona ſunt in angelis/ vt
prius habitū eſt/ nō videt̄ timoꝛ ſm illā diffinitionē
Solō. bn̄ diffiniri. Solutio dicendū ꝙ iſte diſputatiōes
parū valent ꝛ faciles ſūt: ꝛ iō nō diu in eis īmoran-
dū. Dōm igit̄ ꝙ timoꝛ ponit̄ in duplici genere. ſ. paſ
ſiōis ꝛ habitꝰ: ꝛ ſm ꝙ eſt in genere paſſiōis diffinit̄
ab Aug. ꝛ Dam̄. ſm vo ꝙ eſt in genere habitꝰ ſic ha-
bet actū q̇ eſt revereri ꝛ ex reuerentia fugere quedā q̄
ei qđ reueret̄ ſint cōtraria. ꝛ per hoc pꝫ ſolutio fere
ad totū. Ad primū ḡ ꝛ ſecundū ꝛ tertiū eſt vna ſolu
tio: qꝛ illa dicta ſunt de timoꝛe q̇ eſt in genere paſſio
nis/ q̇ tn̄ nō eſt amoꝛ eſſentialit̄ ſed cauſat̄ ex amoꝛe
ꝛ iō ille rōnes Dam̄. ꝛ Augu. ꝑ cauſam intelligunt̄
vt ſit ſenſus: timoꝛ eſt amoꝛ rei. id ē cauſat̄ ex amoꝛe.
Ad aliud dōm ꝙ timoꝛ q̇ eſt in genere habitꝰ non
idem timet ꝛ fugit: qꝛ ſuꝰ actus principalit̄ eſt reue-
reri ꝛ ꝑ añcedēs fugere: ꝛ iō aſſurgit in idē qđ reue-
ret̄/ ſed fugit a cōtrario. Ad alia iam duo patet ſo-
lutio: qꝛ ſiſtole in motu timoꝛis illius qui eſt habi-
tus ꝛ donū nō eſt in cōſtructiōe coꝛdis vł ꝑticule ſen
ſibilis/ ſed potius reſilitio a maieſtate in recognitio
nem paruitatis ꝓprie vt ex hoc aſſurgat in reuerētiā
eius qui magnꝰ ē ſuꝑ nos: ꝛ hec ſiſtole bene eſt in an
gelis ꝛ ſanctis ꝛ beatis.

Arti. VII — An diuiſio timoꝛis in littera a magiſtro ſit
D bene aſſignata.

Ecundo querit̄ de diuiſiōe timoꝛis. ponit ei
S mgr̄ duas in littera: primo q̄drimembrē: ſcꝫ
Arg. pmo ꝙ eſt timoꝛ mundanꝰ vł humanꝰ/ ſeruilis et
initialis ꝛ caſtꝰ. ſ. a. Sed videt̄ eſſe inſufficiens: qꝛ
timoꝛ mundanꝰ ꝛ humanꝰ duo genera ſūt timoꝛis: ꝛ
vnꝰ eſt ſuꝑfluꝰ timoꝛ rerū huiꝰ mundi/ ꝛ aliꝰ eſt ſuꝑ-
fluus timoꝛ coꝛꝑis ꝓprij/ ꝛ vnꝰ naſcit̄ ex amoꝛe ſui/
2° ꝛ aliꝰ ex amoꝛe mundi. Itē naturalis nō eſt hic po
3° ſitus: ḡ videt̄ ꝙ ſint ſex. Item nō idē timet filius ꝛ
amicus ꝛ ſponſa: qꝛ filiꝰ timet reuerent̄: amicꝰ diſſo
nantiā voluntatū: ſponſa dilationē amplexuū: ḡ vi
4° det̄ ꝙ caſtꝰ diuidit̄ in quinqꝫ timoꝛes. Itē cū ſit ſta
tus caſtitatis incipientiū/ ꝓficientiū ꝛ ꝑfecte/ videt̄ ꝙ
ſicut vnus timoꝛ accipit̄ penes pmū ꝛ vltimū ꝙ ita
debeat accipi vnus penes mediū: ꝛ iſte a nullo poni
5° tur: ḡ diuiſio nō eſt ſufficiens. Itē obijcit̄ de diuiſi-
one Bede q̄ habita eſt in p̄cedenti caplo ꝙ duo ſunt
genera timoꝛis: ſcꝫ ſeruilis ꝛ amical': ḡ aut Beda eſt
6° diminutꝰ/ aut Caſſiodoꝛꝰ ſuꝑfluꝰ. Itē Dam̄. dat
diuiſionē habentē ſex membꝛa/ quoꝛū nullū eſt ali-
qđ membꝛoꝝ enumeratoꝝ. Dicit em̄ ſex eſſe genera
timoꝛis. ſ. erubeſcentiā/ ſegnitiē/ verecundiā/ ammi-
rationē/ ſtupoꝛē/ agoniā/ ſm ꝙ ſegnities eſt timoꝛ fu
ture oꝑatiōis. Erubeſcentia eſt timoꝛ in expectatio-
ne cōuitij. Verecundia eſt timoꝛ in turpi actu. Am-
miratō eſt timoꝛ in magnificādis. Stupoꝛ eſt timoꝛ
in inaſſueta imagine. Agonia eſt timoꝛ ꝑ caſum in-
7° foꝛtunij. Item Dam̄. in. iij. lib. loquens de timoꝛi-
bus xp̄i diuidit timoꝛē in materialē/ ſiſtolen ꝛ in ſi-
ſtolen irrōnalē: cum ḡ tot ſunt genera timoꝛis que-
8° rit̄ penes quid ſumit̄ diuiſio ipſoꝝ. P. videt̄ ꝙ nul
la debeat eſſe diuiſio: qꝛ dicit phus ꝙ ſi vnū oppoſi-
toꝝ dicat̄ mł'tiplicit̄ ꝛ reliquū: ſpes autē nō eſt mul
Solō tiplicit̄ diuiſa: cum ḡ ſpes timoꝛi opponat̄/ videt̄ ꝙ
ad vltimū nec timoꝛ. Solō dicendū ꝙ hoc vult ꝙ ſpes oppo
nat̄ timoꝛi ſm ꝙ eſt in genere paſſiōis ꝛ nō habitus
ꝛ quot modis dicit̄ timoꝛ in genere paſſiōis tot mo-
dis ſpes in genere paſſiōis. Sꝫ in genere in quo nō
habet oppoſitionē neqꝫ ſpem neqꝫ aliud niſi pati nō
oꝑtet ꝙ diuiſio ſumat̄ ſm oppoſitionē ſpei. Cū autē
ſpes ꝛ gaudiū multiplicit̄ dicant̄ in genere paſſiōis
ſm naturalis boni expectationē vł cōcupiſcibilis in
ſenſu patet per dicta ſanctoꝛū qui maledicūt eis qui
ſpem ponunt in nihilo/ vt ſupꝛa patet in tractatu de
ſpe. His habitis dōm ad primā diuiſionē ꝙ illa da
tur de timoꝛe in cōmuni: ꝛ ſm ꝙ ꝑ analogiā ſe habꝫ
ad paſſionē habitꝰ: ꝛ ideo mundanū ſumit in diuiſi
one ꝛ ſeruilē quos puto eſſe paſſiones/ ꝛ initialem ꝛ
caſtū quos puto eſſe habitꝰ. Ad aliđ qđ obijcit̄ di- Ad pmū
cendū ꝙ nō cōſiderat mundanū ꝛ humanū niſi in q̄n
tū opponunt̄ donis ſpūſſancti/ ꝛ in quātū ad hoc ſūt
vniꝰ rōnis ſm ꝙ cū mundo deſeruiūt/ in ſe tn̄ habēt
diuiſionē/ vt obiectū eſt. Ad aliud dōm ꝙ natura- Ad 2m
lis nec eſt bonꝰ nec malꝰ: ipē aūt nō intendit ꝑ diui-
ſionē accipe niſi ꝑ illū q̇ eſt donū ꝛ eiꝰ oppoſitū. Ad Ad 3m
aliud dōm ꝙ ſponſalis ꝛ amical' vel filialis nō diffe
runt in ſtatu charitatis nec ꝓprio actu q̇ eſt revereri:
ꝛ ideo ꝓ vno ponunt̄/ ꝛ ſunt vnus timoꝛ/ ſꝫ differūt
foꝛte ꝑ accidens in his que timent ſm rōnem. in hoc
tn̄ conueniūt ꝙ oēs timent ſeparationē a deo licet
ſub alia ꝛ alia rōne: ꝑ accidens ſcꝫ a ſponſa vel a pa-
tre vel amico: ꝛ hoc nō facit diuerſas ſpēs timoꝛis.
Ad aliud dicendū ꝙ mediꝰ ſtatus charitatis non Ad 4m
habet timoꝛē diuerſum ab initiali: qꝛ initialis eſt q̇
aliquid adhuc habet de anxietate pene ꝛ dubietate
perfectiōis: ꝛ ideo idem timoꝛ cōcomitat̄ illos duos
ſtatus charitatis in quibꝫ nō eſt ꝑfectio. Sumit̄ au
tem illa diuiſio ſic: qꝛ timoꝛ aut eſt donū aut eſt op-
poſitū dono. Si oppoſitū/ ſic eſt mundanꝰ vel hu-
manꝰ. Si donū/ aut cum oppoſito doni/ aut nō cū
oppoſito. ſi cum oppoſito tūc eſt ſeruilis. ſi nō cū op-
poſito/ aut ſm ꝑfectū in gratia/ ꝛ tūc eſt initial'/ aut
ſm ſtatū in ꝑfectiōe/ ꝛ tūc eſt filialis. Diuiſio autē Ad 5m
Bede nō diuidit in illū niſi qui eſt donū in genere. ſ. et 6m
in eū q̇ eſt cū oppoſito doni vel cū ſpūſancto/ hoc eſt
qđ alijs verbis dicunt q̇dam in eū qui eſt a ſpūſctō/
ꝛ nō cū ſpūſancto/ ꝛ hic eſt ſeruilis. ꝛ in eum qui eſt a
ſpūſctō ꝛ cū ſpūſctō/ ꝛ hic eſt initialis ꝛ caſtꝰ. Diui-
ſio aūt Dam̄. dat̄ de timoꝛe ꝓut eſt paſſio/ ꝛ tūc aut
eſt reſpectu mali/ aut reſpectu magni. Si mali/ aut
mali pene in ſe aut pene in oꝛdine ad culpā. Si mali
pene in ſe/ aut in oꝑe difficili qđ ē ſuꝑ nr̄m poſſe/ et h
eſt timoꝛ q̇ dꝛ ſegnities: aut q̇ nō ē in oꝑe nec a mala/
ſꝫ a foꝛtuna ꝛ caſu ꝑ accn̄s ꝛ hec ē agonia. Si reſpe-
ctu mali pene in oꝛdīe ad culpā/ aut culpā q̄ eſt/ ꝛ tūc
eſt verecūdia ī turpi ꝑpetrato ꝓ q̄ expectat hō expꝛo-
brationē/ aut culpā q̄ nō eſt/ ſꝫ pōt eſſe/ ꝛ reſpectu illi
us eſt erubeſcētia. Si eſt reſpectu magni tūc ē reſili
tio in ſuā ꝑuitatē: aut igit̄ eſt in qđ nō poſſumꝰ cog-
ſcēdo ꝛ oꝑando/ ꝛ tūc ē āmiratio/ aut ita ꝙ reſiliamꝰ
ab ipō ex hoc ꝙ eſt inaſuetū/ ꝛ tunc eſt ſtupoꝛ. Ad Ad 7m
aliud dicendū ꝙ Dam̄. diuidit ibi timoꝛē paſſionem
tm̄ in naturalē timoꝛē ex vitio cōtractū/ vt oſtendat
naturalē fuiſſe in xp̄o ꝛ non innaturalē.

Querit̄ an timoꝛ ſit donum. Arti. VIII
D

Ertio querit̄ vtrū timoꝛ ſit donū: ꝛ videt̄ ꝙ
T nō: qꝛ alie paſſiōes animi cōdiuidētes paſſio
nē cū timoꝛe/ vt gaudiū ꝛ ſpes ꝛ triſticia ſiue Arg. pmo

20 doloꝛ nō ſūt dona: ğ nec timoꝛ. Itē donū daꝛ ad al
tioꝛes actꝰ: vt ſup̄ dictū eſt: timere aūt eſt actꝰ infir-
mitatis potiꝰ q̄ꝫ ꝑfectiōis: ergo videꝛ ꝙ nō ſit donū
30 Itē donū daꝛ ī adiutoriū potētiaꝝ cōtra defectū
vt videꝛ velle Grego. ſed timere nō dicit adiutoriū
ſed potiꝰ deſtructionē adiutoꝛij: ergo videꝛ ꝙ timoꝛ
40 nō ſit donū. Itē oīs natura cui noceri pōt ꝑ ſe etiā
pena ſufficit ad timēdū: ergo ⁊ natura humana: er-
Queſtiūcula prima — go nō indiget dono aliquo ad hoc ꝙ timeat. Iuxta
hoc q̄riꝛ cū quattuoꝛ ſint paſſiōes naturales. ſ. gau-
diū / triſticia ſiue doloꝛ ⁊ ſpes ⁊ timoꝛ / quare vna ce-
dit in rōnē doni: ⁊ alia in rōnē actꝰ ſacramēti: vt tri-
ſticia vel doloꝛ ⁊ tertia in rōnē fructus; vt gaudiū: ⁊
Queſtiūcula ſecūda — quarta in rōnē virtutis vt ſpes. Itē quare nulla
iſtaꝝ cōicat cū virtute theologica in noīe. Solō di
Solō ad primū. — cendū ꝙ timoꝛ vt priꝰ habitū eſt equiuoce dī de paſ-
ſione ⁊ dono: quare aūt in noīe cōueniat cū paſſione
per analogiā infra diceꝛ: per hoc patet ſolutio ad pri
Ad ſecūdū — mū. Ad aliud dōm ꝙ timoꝛ donū multiplr̄ diciꝛ:
qñqꝫ accipiꝛ ſm ꝙ ꝓprie donū eſt: ⁊ tūc cōſideraꝛ ſm
ſtatū ꝑfectiſſimū in quo timoꝛ eſt in maximo ⁊ optio
ſtatu: ⁊ ſic fuit in chriſto: ⁊ eſt in angelis: ⁊ hic timoꝛ
habet actū aliū q̄ eſt revereri. Qñqꝫ aūt cōſideratur
ſm ꝙ eſt gñatus ab aliquo amico qđ eſt ſup̄ naturā
⁊ tñ hꝫ actū fuge mali cuiꝰ cā ineſt vel pōt ineſſe: ⁊ h̄
mō dī timoꝛ ſeruilis vel initialis; ⁊ hic eſt imꝑfectio
nis ⁊ euacuaꝛ: ⁊ hoc mō nō primo dī donū: ſed ꝑ cō-
ſequēs ⁊ ſecūdario; ⁊ iō ꝙ dona ſint altioꝛis actꝰ in-
Ad tertiū. — telligiꝛ de donis ſm optimū ſtatū donoꝝ. Ad ali
ud dōm ꝙ timere reuerēter nō deſtruit potētiā time
re ſeruiliter vel initialiꝛ adminꝰ: ergo ad generās ti
morē etiā eleuat potētiā quia gñans timorē ſeruileꝫ
eſt fides q̄ eſt ſupra naturā ⁊ gñans initialē eſt fides
operans ꝑ dilectionē; ſꝫ timere naturaliꝛ vel mūdane
Ad quartū — ſignū deſtitute potētie eſt. Ad aliud dōm ꝙ natu-
ra ſufficit timere nocumētū nociuū ſibi iminēs: ſꝫ pe-
na inferni vel ſeparatio pōt nō timeri vel ſeruiliꝛ vl̄
initialiter / niſi ab eo q̄ eſt vltra naturā; qꝛ ſola fides
Ad q̄ſtiūculā primā — illa oſtēdit. Ad aliud dōm ꝙ ꝑ anologiā vnūqđqꝫ
dī illoꝝ quattuoꝛ: qꝛ timoꝛ ſemꝑ eſt ī ſyſtole coꝛdis
⁊ fuga: ſed ea q̄ fugit nō ſunt eiuſdē rōnis: mala aūt
naturalia fugere nō indiget habitu; qꝛ natura defici
ens ꝑ ſe ſufficit ad fugā illoꝝ. P̄ nō eſt ꝑfectiōis ſm
rōnē boni fugere hmōi mala: ⁊ iō nō idē indiget ha-
bitu ad hoc: ſed fugere maieſtatē ꝑ reſilitionē in ſuā
paruitatē ⁊ exhibitionē honoꝛis eſt q̄dā fuga: ſed nō
eſt vniꝰ rōnis cū fuga mali: ſed fugere malū culpe ꝓ
pter malū ſeparatōis a deo qđ ſequiꝛ culpā: ⁊ hoc ꝓ
pter reuerentiā qua ſ reuereꝛ deū: iterū eſt alteriꝰ rō-
nis: ſiliꝛ fugere actū peccati ꝓpter penā inferni eſt q̄
ad gñans alteriꝰ rōnis. vñ ſolū fugere ſm analogiā
reſpicit ſtatū ꝑfectū ſm reuerētie actū: gaudiū autē
nō dicit actū ꝑfectū: ſed potiꝰ muliebrē paſſionē: q̄a
vt dicit Augꝰ: gaudiū eſt diffuſio quedā animi ī gu-
ſtu vl̄ cōiūctōe boni: ⁊ iō ſonat in fructū: qꝛ fruimur
his cognitis; vt dicit Augꝰ in q̄bus volūtas ꝑ ſe de-
lectata cōquieſcit: ſed doloꝛ nō dicit actū: ſed potius
paſſionē affligētē: ⁊ iō nō accipit oꝛdinē virtutis vel
fructꝰ vel doni: qꝛ virtꝰ vel donū volūt hr̄e ꝑfectio-
nē ſm actū cōem: ſed fructꝰ ſm muliebꝛitatē paſſiōis
vult hr̄e dulcedinē ⁊ huic ꝓpoꝛtionaꝛ triſticia vel do
loꝛ. Sed ſacꝛ ſm talr̄ gr̄e ſuſcipit oꝛdinē: qꝛ volūtarijs
afflictōibꝫ fit ſatiſfactio ꝓ peccatis. Spes aūt imꝑ-
fecta eſt reſpectu boni; qꝛ dicit expectationē; ⁊ expe-
ctatio ⁊ ꝓtēdi in expectatū nō dicūt actū ꝑfectionis
maioꝛis q̄ꝫ virtus: qꝛ cū natura ꝑ ſe expectet p̄miū /
qđ addiꝛ ei eſt ꝓtēſio in rē ſperatā: ⁊ iō etiā ſpei nō re
Ad q̄ſtiūculam ſcđam. — ſpondet donū: ſicut priꝰ dictū eſt. Ad aliud dicēdū
ꝙ nullū iſtoꝝ cōicat cū virtute politica: qꝛ iſte ſunt
ad determinatā materiā: vt tēꝑantia foꝛtitudo: ⁊ iō
actꝰ illaꝝ mediāt in paſſionibꝫ iſtis: ⁊ iō cū eis in no
mine cōuenire nō poſſunt.

An timoꝛ ſeruilis ſit bonus vel malus: et an timere ſuiliter ſit bonū ⁊ an timoꝛ initialꝛ ſit idē cū timoꝛe ſeruili ⁊ caſto: ⁊ an ille ꝑma neat in ſeculū ſeculi: ⁊ q̄re caſtꝰ dr̄ amicabiꝛ. — Artic. IX. I

Quarto q̄riꝛ de ſingulis timoꝛibꝫ q̄ nomē do-
ni habent. Et queraꝛ primo de timoꝛe ſeruili
vtrū ipſe ſit bonꝰ vel malꝰ. Videꝛ ꝙ bonꝰ: qꝛ — Arguiꝛ ꝓ ꝙ bonꝰ.
ipſe eſt donū dei: vt dicit magꝛ: ⁊ oē donū dei eſt bo-
nū: ergo ipſe eſt bonū. Itē in lr̄a diciꝛ ꝙ eſt vtilis: ⁊ 20
oē vtile eſt bonū: ergo timoꝛ ſeruilis eſt bonꝰ. Itē 30
in littera dicit ꝙ introducit ſapientiā ⁊ charitatē: oē
aūt qđ introducit charitatē eſt bonū: ergo ⁊c̄. Itē 40
cuiꝰ gñatio bona ipm̄ bonū: ſed gñans timorē ſerui-
lē. ſ. fides infoꝛmis eſt bonū: ğ ⁊c̄. Ĥ etiā multis alijs
rōnibꝫ ꝓbari poſſet ex lr̄a. In contrariū videꝛ eſſe — In ꝯtrariū ꝙ malꝰ ꝓ.
qđ dicit Grego. ꝙ cū pena ſic timeꝛ ꝙ facies iudicis
nō amaꝛ / timoꝛ potiꝰ ex tremoꝛe ē q̄ꝫ ex charitate: ſꝫ
timoꝛ ſuilis ita timet penā ꝙ faciē iudicis nō amat
ergo eſt ex tremoꝛe: nihil aūt qđ ꝓcedit ex tremoꝛe eſt
bonū: ergo timoꝛ ſeruilis nō eſt bonū. Itē ſup̄ illud 20
pſ. 30. In te dñe ſꝑaui. dicit gl. ꝙ ſperare a deo eſt: ⁊
donū eſt dei: qđ aūt times eſt a teipſo: ğ videꝛ ꝙ nō
poſſit eſſe donū: qꝛ donū eſt datio irreddibiꝛ ⁊ qđ a
nobis habemꝰ nō eſt nobis datū: ergo nec eſt bonū:
qꝛ vt dicit Anbꝰ: Omne bonū noſtrū a deo eſt. Itē 30
in lr̄a diciꝛ ꝙ viuit in timoꝛe ſeruili peccādi volun-
tas ſequereꝛ opus ſi ſperareꝛ impunitas: nihil autē
bonū eſt in quo viuit peccādi volūtas: ergo timoꝛ ſer
uilis nō eſt bonꝰ. Itē queriꝛ vtrū timere ſeruiliꝛ — Queſtiūcula prima
ſit bonū. Et videꝛ ꝙ non; qꝛ dicit Augꝰ in littera ꝙ
timens ſeruiliꝛ nō bene facit qđ facit / etiā ſi bonū ſit — Arguiꝛ ꝓ ꝙ nō
qđ facit: ergo timere ſeruiliꝛ etiā ei qđ bonū eſt tollit
rōnē boni: ſed qđ ſic facit eſt malū: ergo ⁊c̄. P̄ vnū 20
bonū bene cōpatiꝛ ſecū aliud bonū: ſed timere ſerui-
liter nō cōpatiꝛ ſecū aliud bonū gr̄e gratūfaciētis: ğ
⁊c̄. Itē vlteriꝰ q̄riꝛ de timoꝛe initiali vtrū ipſe ſit — Queſtiūcula ſecūda
vnꝰ cū timoꝛe ſeruili: ⁊ videꝛ ꝙ ſic: qꝛ vniꝰ obiecti ſm
rōnē vnꝰ eſt actꝰ: ſed pena eterna eſt vnū obiectū fu- — Arguiꝛ ꝓ
ge ſm rōnē: ⁊ hāc fugit timoꝛ ſeruilis ⁊ initialꝛ: ğ vi-
detur ꝙ ſit vnus. Si foꝛte tu dicas ꝙ nō: quia ti- — Solō
moꝛ ſeruilis eſt cū peccato moꝛtali ⁊ initialis nō: ſed — Obiectio
nō videꝛ impedire quin etiā fides infoꝛmis que ge-
nerat timorē ſuilē eſt cū peccato moꝛtali: ⁊ tamē ipa
ſm magiſtrū ſupra efficiꝛ eadē cū fide foꝛmata: ergo
videꝛ ꝙ ſiliter ſit de timoꝛe ſuili ⁊ initiali: qꝛ ſuilꝛ foꝛ
matur ab initiali. Itē ex alia parte queriꝛ vtrū ti- — Queſtiūcula tertia
moꝛ initialis idē ſit cū timoꝛe caſto. Et videꝛ ꝙ ſic: qꝛ
ſicut differūt charitas ꝑfecta ⁊ imꝑfecta ita differūt — Arguiꝛ ꝙ ſic primo
timoꝛ initialis ⁊ caſtꝰ: ſed nō differūt ꝑ ſubam chari
tas ꝑfecta ⁊ imꝑfecta: ğ nec timoꝛ initialis ⁊ caſtus.
Itē initialꝛ mittiꝛ foꝛas a charitate ꝑfecta / aut rōe 20
ſube / aut accidētis qđ eſt penā hr̄e: ſi ſit rōne ſube: ğ
timoꝛ initialis ⁊ charitas haberēt ꝯrietatē rōe ſube
qđ falſum eſt cū cōpatianꝛ ſeſe in eodē: ⁊ vnū eſt ini-
tiū alterius. Si aūt ratiōe accidētis qđ eſt penā ha-

bere tūc ſubſtātia manet in caſto timore: ergo ſubſtā-
30 tialiter eſt idē ⁊ differēs ꝑ accidēs. Itē3 a didē hūt
oculū caſtꝰ ⁊ initialis.ſ.ad ſeparationē poſſibilem: ⁊
cauſanẜ ambo ab amore: ergo cū ab obiectis diſtin-
In oppoſi- guanẜ habitꝰ videẜ ꝙ ſint idē timor. Sed ꝯ h vī
tū primo. eſſe: q2 ſi initial' idē eſt cū ſeruili vt priꝰ videbaẜ ꝓba
tū eſſe ⁊ initial' idē cū caſto: ergo ſuil' idē ē cū caſto ⁊ h ne
mo dicit cū caſtꝰ maneat in ſeculū ſeculi: ⁊ ſeruilis fo
20 ras mittaẜ a charitate. Itē videẜ ꝙ nec initial' idē
cū caſto ſit: nō eñ idē pōt eſſe euacuabile ⁊ ꝑmanens
in ſeculū ſeculi: timor aūt initialis euacuabilis eſt in
hac vita a ꝑfecta charitate: ergo nō eſt idem cum ca-
30 ſto qui ꝑmanet ī ſeculū ſeculi vt videẜ. Itē habēs
oculū ad penā: ⁊ habēs oculū ad ſeparationē nō mo
uenẜ eodē obiecto ſm rōnē: ſed caſtꝰ nō habet oculū
niſi ad ſeparationē: initialis non habet oculū niſi ad
Queſtiūcu penā: ergo nō ſunt eiuſdē nature. Ulteriꝰ queriẜ
la quarta de caſto vtrū ꝑmaneat in ſeculū ſeculi: ⁊ videẜ ꝙ nō
Arguiẜ pᵒ q2 ſuper illud pſ. Leteẜ cor meū ⁊c. dicit gloſa ꝙ in
ꝙ nō. humano timore ꝓcedit cauſa periculi: ſed ſequeẜ in
initiali: ⁊ vterq3 timor ſpei miſceẜ: ſed in futuro non
erit timor: ſed ꝑfecta iocunditas: ergo videẜ ꝙ timor
In ꝯtriū pᵒ nō erit in futuro. Sed ꝯtra hoc eſt ꝙ chriſtꝰ reple
tus fuit timore ⁊ ſancti angeli: cum ergo nihil impfe
ctū fuit in chriſto/ timor nō eſt imperfectū. omne au-
tē ꝑfectū erit in patria: ergo timor erit ibi. Itē hoc
Queſtiūcu probaẜ multis modis in littera. Ulteriꝰ hic que-
la quinta ritur quare timor caſtꝰ dicaẜ amicabilis ⁊ caſtꝰ filia
Solō lis. Solutio dicendū ad primū ꝙ timor ſeruilis
ꝓcipal' ad eſt donū dei: ⁊ eſt bonꝰ ⁊ vtilis: donū aūt dei eſt ac-
primā qō3. cipiēdo generaliter donū de oībus que danẜ a deo/
⁊ ſunt ſupra naturā ad ordinādū vitā ī bonū gratie/
ſicut ergo fides informis eſt donū dei: ſic etiā timor
ſeruilis eſt donū dei. bonus aute3 eſt q2 remouet ab
actu peccati: per hoc ꝙ eſt timor: q2 fugit actū pecca-
ti vtilis ergo eſt: q2 introducit charitatē: paulatim eñ
recedēdo ab actu peccati: remoueẜ etiā peccati placē
Ad oīa ob- tia ⁊ introduciẜ amor dei. Ad id qō obījciẜ in con
iecta ī ꝯtriū trariū dicendū ꝙ non eſt ex timore: ꝑ hoc ꝙ eſt timor
prime qōis ſed ꝑ hoc ꝙ eſt ſeruilis. Et ad hoc intelligendū notā-
dū ꝙ timor ſeruilis dupliciẜ diciẜ.ſ.a cōditiōe ſerui-
tutis: q2 ſeruꝰ eſt: ⁊ a ꝓprietate ſerui: q2 ſuiēdo adhuc
ſentit penā ſerui nō libertatē iuſticie filiorū. Primo
modo ꝓprie diciẜ ſeruilis: q2 ſic timens adhuc ſeruꝰ
eſt peccati: ⁊ quo ad hoc dicit Grego. ꝙ cū ex timore
⁊ ꝙ in eo viuit peccādi volūtas: ⁊ nō ſimpl'r ſm ꝙ eſt
timor fugiēs malū: ſed ſecūdo mō initialis diciẜ ſer-
uilis in littera. q2 ſentit adhuc penā vt infra dicetur
Ad queſtiū Et ꝑ hoc patet ſolutio ad ſequēs. Ad aliud dicen
culā primā dū ꝙ timere ſeruiliẜ ſm ꝙ eſt timere bonū eſt. Ad
Ad obiecta id autē qō obījciẜ in contrariū dōm per duas rōnes
ꝙ hoc accidit timori ex parte ſuilitatis: ⁊ illa nō eſt
Ad qſtiūcu a deo/ nec eſt donū dei nec bonū. Ad id aūt qō vl-
lā ſecūdā terius queriẜ de initiali ſine ꝑiudicio dōm/ ꝙ nō eſt
idē per ſubſtātiā timor ſeruilis ⁊ initialis. Ad pri
Ad primu3 mū aūt qō in cōtrariū obījciẜ dicendū ꝙ nō habent
obiectū. idē mouēs primū ⁊ ꝓprimū: q2 ſeruilis īmediate re-
ſpicit penā eternā: ⁊ ē ibi cauſa fuge pricipaliẜ ⁊ nō
amore regni a quo ſepararet: ⁊ ideo non ꝓcedit ex ti-
more gratuito: ſed potiꝰ naturali ꝓprij boni: ſed ini
tialis nō moueẜ ꝓprie a pena īmediate: ſed potiꝰ a ſe-
paratiōe a regno ⁊ per cōſequens a penis: q2 neceſſe
eſt puniri ī inferno: q̄ a regno ſeparaẜ ⁊ oriẜ ex amo-
re gratuito regni celeſtis: ⁊ ideo prima obiectio non
ꝓcedit niſi de cōſequēter mouēte in timore initiali.

Ad aliud dicendū ꝙ quoniā nihil eſt ſeruile: q2 fi- Ad obiecti
des informis eſt de oībus eiſdē īmediate de qbus eſt onem.
formata: licet nō tendat ſicut formata: q2 iā patet ꝙ
timor ſuilis cū initiali nō īmediate moueẜ ab eodē/
nec ex parte affectꝰ cauſaẜ ab amore eiuſdē ratiōis li
cet ex parte intellectꝰ cauſeẜ a fide/ ſicut ⁊ initialis.

Ad illud qō vltimo queriẜ vtrū initialis ſit idem Ad qſtiun-
cū caſto puto reſpōdendū eſſe: q2 ſubſtātialiẜ ſunt idē culā tertiā.
⁊ differūt ꝑ accidēs.ſ. q2 initialis penā habet quam
nō habet caſtus ratione cuius diciẜ etiā ſeruilis ab
Augu. in littera: ⁊ habet penā triplicē.ſ. angorē cō-
ſciētie de timore inſufficiētis ſatiſfactiōis ꝓ peccato
ꝑterito ⁊ timorē infeſtātis adhuc tēptatiōis: ne for-
te vna dieꝝ deījciat eū ⁊ ſolicitudinē dubietatis vtꝝ
forte deſpiciat obſequiū ſuū deus: hec triplex pena
cōtinue per charitatē magis ac magiſ euacuaẜ: ⁊ tūc
ipſe efficiẜ caſtus ꝑ depurationē penalitatis illius.

Ad id aūt qō primo obījciẜ in cōtrariū patet ſolu Ad primū
tio ꝑ antedicta. Ad aliud dōm ꝙ nō euacuaẜ ſub- obiectu3 in
ſtantialiter: ſed potiꝰ depuraẜ: ⁊ quo ad hoc diciẜ fo- oppoſitū.
ras mitti a charrtate. Ad aliud dōm ꝙ initial' nō Ad ſecūdū.
īmediate habet oculū ad penā: ſed ad ſeparationem Ad tertiū.
que adhuc poſſibilis eſt ꝑ peccatū fieri: ⁊ ideo nō re-
ſpicit penā niſi per cōſequens: ⁊ hoc accidit ei gratia
ſtatus in quo eſt cū imperfecta charitate/ ſicut ⁊ ca-
ſtus aliū habet actū in via ⁊ aliū in patria. Ad id Ad qſtiūcu
qō vlterius queriẜ vtrū caſtꝰ ꝑmaneat in ſeculū ſecu lā quartā.
li: dōm ꝙ ſic: ſed in alio actu vt ſupra dictū eſt in que
ſtione de donis in cōmuni. Ad id aūt qō cōtra ob Ad obiectū
ījcitur dicendū ꝙ loquiẜ de timore ſm ꝙ hab3 penā
q2 ſic cōtrariaẜ iocūditati. Ad vltimū dicendū ꝙ Ad queſtiū
amicalis diciẜ timor ſm ꝯformitatē volūtatis ad eū culā qntā
q2 amicus fugit ea q̄ facerēt volūtatē incōformē/ eo
ꝙ vt dicit Tulliꝰ: Amicorū eſt idē velle ⁊ idē nolle:
ſed filialis eſt ꝑ actū reuerētie ⁊ fugam eoꝝ q̄ oñdūt
actū eſſe irreuerētie ad tm̄ patrē. Caſtꝰ aūt ex ꝓprie-
tate ſponſe q̄ nō timet niſi que ſeparāt ab amplexu.

Quomodo differant ſapientia et ſcientia.

Poſt premiſſa diligen- Di. XXXV
ter cōſiderādū eſt in quo differat de dono ſa-
ſapiētia a ſciētia. De hoc Augꝰ ita pientie: itel-
ait. Philoſophi diſputātes de ſapiētia diffi- lectus ⁊ ſci-
nierūt eā dicētes: Sapiētia eſt reꝝ diuinaꝝ entie.
hūanarū q3 ſciētia. Ego quoq3 vtrarū q3 rerū
cognitionē.i. diuinaꝝ ⁊ humanaꝝ ⁊ ſapiētiā
⁊ ſcientiā dici poſſe nō nego. Uerū iuxta di- I. Cor. 12.
ſtinctionē apli q̄ dixit: alij daẜ ſermo ſapien
tie: alij ſermo ſciētie: illa diffinitio diuidēda
eſt: vt rerū diuinarū cognitio ſapientia pro-
prie nuncupeẜ: humanarū vero rerū cogni-
tio proprie ſciētie nomē obtineat. Neq3 vero
quicquid ſciri ab hoīe poteſt in rebus huma
nis: vbi plurimū ſuperuacue vanitatis ⁊ no
xie curioſitatis eſt huic ſciētie tribuo: ſed il-
lud tm̄ quo fides ſaluberrima que ad veram
beatitudinē ducit gigniẜ: nutriẜ: defenditur

roborat̃: qua ſciētia nō pollent fideles pluri
mi: q̄uis polleāt ipſa fide plurimū. Aliud eſt
eñ ſcire tātūmodo quid homo credere debe
at ꝓpter adipiſcēdā vitā beatā: aliud eſt ſci
re quō hoc ipm̄ ⁊ pijs opituleẽ vel contra im-
pios defendaẽ: que ꝓprio vocabulo appel-
latur ſciētia. De his quoq̄ duabus virtuti-
bus idē Aug⁹ differentiā inter eas aſſignās
ſuper pſal. ait: Diſtat ſapiētia a ſciētia teſtā-
te ſancto Job qui quodāmodo ſingula diffi
Job. 28. niens ait: Sapiētia eſt pietas: ſciētia vº ab-
ſtinere a malis. Pietatē vero hoc loco poſu
it dei cultū: que grece di. ẽ theoſebia: q̄ eſt
in cognitiōe ⁊ dilectione eius qđ ſemper eſt
⁊ incōmutabiliter manet qđ deus eſt. Abſti
nere vero a malis eſt in medio praue natōis
Phil. 2. prudēter ꝯuerſari. Idē quoq̄ inter hec duo
aperte diſtinguens ait in lib. xij. de trini. Di
ſtat ab eternoꝝ cōtēplatiōe actio qua bñ vti
mur tēporalib⁹ rebus: ⁊ illa ſapiētie hec ſciē
tie deputaẽ: q̄uis ⁊ illa q̄ ſapiētie ē poſſit nū
1. Cor. 13. cupari ſciētia: vt apl's aſſerit vbi dicit: Nunc
ſcio ex parte quā ſcientiā ꝑfecto cōtēplatio-
nis dei vult intelligi. In hoc ergo differētia
eſt: q: ad ꝯtemplationē ſapiētia: ad actionē
vero ſciētia pertinet. Ecce aperte demōſtra
tū eſt in quo differāt ſpirit⁹ ſapientie ⁊ ſpiri-
tus ſciētie. ſ. vt ſapiētia diuinis ſciētia huma
nis attributa ſit rebus. Et vt docet Auguſti.
vtrūq̄ agnoſcim⁹ in chriſto. ſ. ⁊ rem diuinā ⁊
rem humanā: ⁊ ideo de ipſo habem⁹ ſapien-
Joh. 1. tiā ⁊ ſciētiā. Cū eñ legiẽ: verbū caro factū ē
in verbo intelligiẽ verus dei filius: in carne
agnoſciẽ verus hoīs fili⁹. Itē cū diciẽ: vidi-
mus plenū gratie ⁊ veritatis: gratiā refera-
mus ad ſcientiā: ⁊ veritatē ad ſapiētiā: q: in
chriſto ſapiētia ⁊ ſcientia fuit plenarie ⁊ nos
ſcientiā ⁊ ſapientiam de eo habemus qui eſt
deus ⁊ homo.

A Oſt p̄miſſa diligēter cōſiderandū] In hac
p parte agit de differētia donoꝝ que ſunt in
anima ſm intellectū: ⁊ verſatur intētio iſtius
diſtinctionis circa quinq̄. In quarum prima diſtin
guit inter ſapientiā ⁊ ſcientiā. In ſecūda inter ſapien
tiā ⁊ intellectū ibi [Oſtēſa differētia] In tertia diſti
guit ſil'iter inter ſapientiā ⁊ ſcientiā ⁊ intellectū ibi
[Hec aūt dīa. In q̄rta diſtinguit inẽ ſapiētiā ⁊ ſcien
tiā ⁊ intelllectū: vt dona ⁊ eadē: ſm q̄ ſunt habitus
acq̄ſiti ꝑ ſtudiū ⁊ nō dona: ſm q̄ h̄ accipiūẽ dona ibi
[Et notandū] Quinto ⁊ vltimo inter ſapientiā do-
nū dei ⁊ ſapientiā diuinā ibi [Illud etiā ſciēdū.

Arti. 1 **Sapientia quid ſit.**

Irca primū aūt queruntẽ duo. ſ. de ſapiētia ⁊
c ſciētia. De ſapiētia autē queruntẽ tria: quorū
primū eſt quid ſit: ſecūdū de q̄b: tertiū de di-
ſtinctione ſapiētie ab intellectu ⁊ ſciētia ⁊ cōſilio do-
nis. Circa primū obijciẽ accipiēdo diffinitionē Au Diffinitio
gu. in littera de ſapiētia: in lr̃a aūt eſt iſta q̄ ſapiētia pria ſapie
eſt cognitio reꝝ diuinaꝝ. Itē ex lr̃a trahiẽ iſta: Sa 2ª
piētia eſt in cognitiōe ⁊ dilectiōe ei⁹ qđ ſemꝑ ⁊ imu-
tabiliter manet qđ eſt de⁹. A Grego. aūt accipiẽ iſta 3ª
Sapientia eſt donū ſpe ⁊ certitudine eternoꝝ men-
tē reficiens. Obijciẽ aūt cōtra primā: q: videẽ ſapi Arguiẽ p̄º
entia idē eſſe qđ fides: q: fides cognitio rerū diuina ꝯprimā
rū eſt vt habitū eſt ſupra. eo q̄ in oībus articulis ni-
hil cognoſciẽ niſi diuina veritas: ergo videẽ q̄ fides
ſit ſapientia. Si forte dicas q̄ ſapientia eſt de eter- Sol'o
nis ſine medio: ſed fides cū medio: q: ꝑ ſpeculū ⁊ eni Obiectiō
gma hoc nihil eſt: q: ſapiētia eſt donū qđ habeẽ ī via prima
⁊ in via null'a cognitio habeẽ de deo ſine medio. Si Sol'o
forte dicas q̄ ſapiētia eſt cū affectu: ⁊ fides in intelle
ctu tm̄: nō videẽ veꝝ eſſe: q: ſi fides in intellectu eſſet Obiectio
tm̄ nō eſſet virtus vt ſupra ꝓbatū eſt: ergo videẽ q̄ in ſecūda
nullo differāt ſapientia ⁊ fides. Si aūt dicas q̄ cō Sol'o
tingit deū cognoſcere tripliciẽ in via. ſ. in veſtigio in
imagine ⁊ ſil'itudine gratie ſm q̄ ſimilitudo dicit ve
nuſtationē imagīs ꝑ appoſitionē gratie videẽ q̄ ni- 3ª
hil ſit: fides eñ eſt de deo in ſpeculo. Clarū aūt ⁊ cla
rius in ſpeculo nō diuerſificāt ſubaliter ⁊ veſtigiū.
Item cōtingit q̄ aliq̄s in peccato mortali cogno- 4ª
ſcit in imagine anie ⁊ ſil'itudine gratie nō in ſe ſed in
alijs: ⁊ tñ nullū habet donū gratie gratūfacientis g̃
illa cognitio in eo eſt fidei īformis: ergo hoc nō ſapi-
entie ⁊ intellect⁹. Itē ad idē cognoſcibile cōtingit 5ª
habere multa media topice loquēdo: vt patet ꝑ locū
a genere a caſu ⁊ toto. ⁊ ſic de alijs: ⁊ tñ nō diuerſifi-
catur habit⁹ ꝑ hmōi: ergo videẽ q̄ nec veſtigiū ⁊ ima
go ⁊ ſil'itudo facere poſſunt diuerſitatem habituū: ⁊
ſic nō erit fidei cognoſcere ꝑ veſtigiū ⁊ intellectus ꝑ
imaginē ſapientie ꝑ ſil'itudinē. Itē videẽ nō ꝯuer- 6ª
ti diffinitio. cognitō eñ diuinoꝝ per multos habeẽ
q̄ tñ nō habent ſpm̄ ſctm̄. Cū igiẽ ſpūſſanctus ſemꝑ
cū donis ſuis habeaẽ ⁊ p̄cipue cū dono ſapientie vi-
detur q̄ cognitio diuinorum nō ſit ſemꝑ donū ſapi-
entie. Itē queriẽ de ſecūda que etiā trahiẽ de litte- Queſtiūcu
ra q̄ ſapientia eſt in dilectiōe ⁊ cognitiōe q̄ ſemꝑ eſt la ð ſecūda
incōmutabilis. Scđm hoc videẽ q̄ ſapientia effe- diffinitōe.
ctus habit⁹ ſit ex cognitiōe fidei ⁊ dilectiōe charita- Obijciẽ p̄o
tis: ⁊ hoc nō pōt eſſe: q: habit⁹ nō p̄t ita ꝯmiſceri: vel
cōponi q̄ duo faciūt tertiū. Itē ex duabus virtuti- 2º
bus nō cōſtituiẽ niſi virtus: ergo etiā ſi ꝯmiſceri poſ
ſunt nō videbiẽ cōſtituere donū: ſed potius virtutē.
Itē de hoc obijciẽ qđ ibidē dr̄ ſapiam eſſe cultū q̄ 3º
theoſebia dr̄: q: cult⁹ poti⁹ referẽ ad iuſticiā q̄ȝ ad do
nū: vt ſup̄ ꝓbatū eſt cū de latria q̄rebaẽ: ergo nihil vi
deẽ eſſe q̄ dicit ſapiam eſſe cultū. Ulteri⁹ q̄riẽ ð ter Queſtiūcu
tia: q: reficere poti⁹ cōuenit fructui q̄ȝ dono vt habi- de tria diſ-
tū eſt ſup̄: g̃ nō dȝ diffiniri ꝑ reficere. Itē ſpes ⁊ cer- finitione et
titudo ſunt fidei ⁊ ſpei: cū g̃ refectio mag' ſit charita obijciẽ p̄o
tis q̄ȝ fidei vel ſpei: videẽ q̄ in diffinitōe ſapie chari-
tas magis deberet poni q̄ȝ ſpes vel certitudo fidei.
P q̄riẽ cū vni⁹ rei ſit vna diffinitio penes q̄d danẽ Queſtiūcu
tot diffinitōes: Sol'o ad h̄ vltimū dđm q̄ p̄ma re- la tertia
ſpicit materiā circa quā ē ſapia ſm q̄ eſt in gn̄e cogni Sol'o
tiōis q: nō poniẽ in gn̄e vno: ſȝ diuerſis: nō ſecūda re ad vltimū ȝ
ſpiciēt ea q̄ ponūẽ in gn̄e affect⁹ q̄ ſunt cognitio ⁊ di- primo.
lectio h̄ ē dilectio cogniti q̄ ꝓp̄e ē itelleer⁹ affectui/ ⁊
nō ſolū ſoli⁹ affect⁹ ſic̄ charitas eſt ī ſimplici affectu
Tertia aūt daẽ ꝑ effectū ꝯſeq̄ntē ipm̄ donū: ⁊ iō iſta
nō dicit ſubſtātiā ſapiētie: ſȝ ꝑ opationē ipſu⁹ ꝓpriā.

Ad primu; ꝯ primã dif finitionẽ. Ad primũ ḡ dõm ꝙ ſapĩa nõ eſt idẽ qð fides / lꝫ ſit de eiſdẽ. eſt em̃ aliud lumen / vñ ſicut dictũ eſt ſupra de fide ꝙ eſt qðdã lumẽ ſub quo videnť articuli: ita dõm hic ꝙ ſapĩa eſt qðdã lumẽ diuinoꝝ ſub quo videnť ⁊ guſtanť diuina ꝑ experimentũ: vñ ſapĩa donũ ꝓprie eſt guſt⁹ dei in donis ſuis ſicvideť dicere dyo. de Jherotheo ꝙ patiẽdo ⁊ expiendo ⁊ guſtãdo dina didicit diuina: lumẽ igiť lucẽs ⁊ calefaciẽs ad hmõi ſciam diuinoꝝ ꝑ guſtũ dei in donis ſine qbus ipẽ nõ eſt dr̃ meo iudicio ſapiẽtia donũ. Et ꝑ hoc ptꝫ ꝙ non eſt fides: qꝛ in fide nõ guſtať de⁹ in donis ſine qbus

Ad primaꝫ obiectõꝫ cũ reliqs obie ctis. ipſe nõ eſt. Aad aliud dõm ꝙ ſapĩa licet ſit cognitio ꝑ mediũ: tñ iſtud mediũ plus hꝫ q̃ꝫ ſpeculũ ⁊ enigma qꝛ ipm̃ credere v̾itatis ſil'e bonitati prime per modũ veritatis eſt acceptũ. Sapiẽtia v̾o eſt ſil'e veritatis ꝑ mediũ bonitatis eo ꝙ ſapiẽtia illuminat ⁊ accendit ⁊ ſic eſt v̾itatis ⁊ bonitatꝫ ſm ꝙ vnũ eſt in alio. ſ. veri

Ad quartũ tas in bonitate ⁊ bonitas in veritate. Ad aliũ dicendũ ꝙ nõ ſufficit ſapiẽtie cognitio dei in ſil'itudine niſi aſſit vt guſt⁹ in habitu: ⁊ tũc ꝑ guſtũ ⁊ ampli⁹ lumen ſeparať a fide: qꝛ fides tm̃ aſſentit ⁊ accipit do

Ad quintũ nũ ꝓut eſt ſpeculũ: ⁊ nõ ꝓut eſt emanatio diuine bonitatis cõtinens dulcedinẽ dei. Per hoc etiã patet ſolutio ad ſeqñs: qꝛ talis cognitio nõ eſt ꝑ experimen

Ad ſextũ. tũ guſt⁹: vt ꝑ lumen faciẽs expiri. Ad aliud dõm ꝙ illa quã multi hñt eſt cognitio ſpeculatiua ⁊ habitus acqſitus ꝑ doctrinã ⁊ ſtudiũ: ⁊ nõ lumẽ faciens experimentũ dulcedĩs dei in ſuis donis / qbus beatifi

Ad id qð q̃ riť de ſcða diffinitõe. catañam. Ad aliud dõm ꝙ ſapĩa nõ eſt cõfectus habit⁹ ex cognitiõe ⁊ dilectiõe: ſꝫ poti⁹ eſt lumẽ ſm ſe hñs actũ ꝓpriũ: ſed Aug⁹ loquiť ibi quo ad appropriationẽ: qꝛ habet aliqd cognitiõis ⁊ dilectõis: ⁊ iõ nõ eſt ſil'is vt diſponentibꝫ intellectũ licet nõ ſic illa

Ad duo pa obiecta ſed poti⁹ ꝑfect⁹ cõſeqñs vtrũqꝫ. Ad aliud dõm ꝙ h̄ veꝝ eſt ſi diceremꝰ ex cõpoſitõe cognitiõis ⁊ dilectionis cõfici ſapĩam: ſed hoc nõ dicim⁹: qꝛ ille habitus ſic cõfect⁹ nõ eſſet niſi dilectio cogniti: ⁊ in hoc nõ ſiſtit ſapĩa q̃ poti⁹ eſt guſt⁹ dulcedĩs cogniti in dono

Ad tertiũ ſctitatis ꝑcepto a deo. Ad aliud dõm ꝙ ſapientia nõ eſt cult⁹ formaliter: ſed materialiť: qꝛ. ſ. referť ad cultũ ſicut ſupra dictũ eſt de fide ⁊ charitate: qꝛ que

Ad id quod obijciť prio ꝯ tertiã diffinitionẽ libet virtus pt referri ad ꝓfeſſionẽ cult⁹ diuini. Ad id qð obijciť de tertia dõm ꝙ refectio q̃ eſt quies appetit⁹ ꝓpria eſt fruct⁹: ſed eſt refectio q̃ſi ꝑ ſaporem ⁊ odorẽ / ⁊ nõ ꝑ tactũ ſubẽ: ⁊ hec incitat ad altiorẽ ꝑfectũ: ⁊ hec eſt altiſſimi doni. ſ. ſapiẽtie: ⁊ iõ ſapiẽs ꝑficit in cognitiõe: ſed fruẽs qeſcit in cognito. Ad ali

Ad ſecũdũ ud dõm ꝙ ſpes ⁊ fides diſpõẽs ſunt in via ad guſtũ. Charitas aũt ꝑficit fructũ etiã p̾ie ⁊ iõ in guſtu ſapientie ſit magis mẽtio diſpõnis q̃ꝫ ei⁹ qð nõ diſponit: ſed ꝑficit nature frui.

Arti. II. An ſapiẽtia vt donũ eſt ſit de eternis tm̃.

Ecũdo qriť de qbꝫ ſit. Videť em̃ ꝙ de oĩbus

Arguiť p̊o S ſit: qꝛ dicit Salomõ: Audiẽs ſapiẽs ſapientior erit: ergo eſt ꝑ auditũ: cũ ergo audit⁹ ſit ꝑ ea que ſunt ſigna oĩm vt vult phs: videť de oĩbꝫ eſſe

2º ſapientiã. Itẽ phs videť dicere ꝙ ſapiẽs de qualibet re ſicut eſt inqrit cognoſcere rõem: hoc aũt eſt de quolibet: ergo videť ꝙ ſapiẽtia nõ ſit diuinoꝝ tm̃.

3º Itẽ i primo metha. videť ponere qſdã diffinitões ſapientie ex qbꝫ non pt hñi ꝙ ſit de diuinis tm̃. Dicit em̃ ſic: Arbitramur itaqꝫ ſcire oĩa ſapientẽ ſicut ꝯuenit: nõ ſm vnũquẽqꝫ hñtẽ ſciam ipſoꝝ: ergo ſapiens erit ſciẽs eẽ ꝑ ꝓpriã naturã cuiuſqꝫ rei q̃ illi cõuenit ꝑ ſe: ⁊ nõ ſm vnũqðqꝫ ſuoꝝ indiuiduorũ: qꝛ hoc eſt ſcire ꝑ accidẽs: hoc aũt ꝯuenit multis nõ diuinis ſicut oĩbus demõſtratiuis de qbus ſunt ſciẽtie doctrinales.

4º Itẽ phs: Arbitramur rerũ ſapientẽ cognoſcere difficilia ⁊ nõ leuia cognoſcere ⁊c̃. ſic aũt ſapiẽtia eſſet de oĩbꝫ methaphiſicis quoꝝ principia difficilima ſunt cognoſcere hoĩ eo ꝙ ꝑ eſſe ⁊ rõnẽ diffinitiuã recedãt a ſenſu ⁊ imagine: ꝑ que hõ accipit ſcientiã et iteꝝ nõ eſſet ſapiẽtia tm̃ de diuinis q̃ ſunt ipſe deus.

5º Itẽ phs adhuc certiorẽ ⁊ doctiſſimũ cauſaꝝ ſapiẽtiorẽ eſſe arbitramur circa oĩm ſciẽtiã: ergo videť ꝙ nullo mõ ſapiẽtia ſit circa diuina tm̃: qꝛ nullo iſtorũ

Solꝰ modoꝝ cõſiſtit circa diuina tm̃. Si forte tu dicas ꝙ nõ ita a ſanctis accipiť ſapĩa vt a phis: ⁊ ita nõ tenent he rõnes. Cõtra eſt ꝙ Aug⁹ diffinitionẽ da-

Obiectio prima. tã a phis diuidit. Cũ em̃ phs diceret ꝙ ſciẽtia eſt humanaꝝ ⁊ diuinaꝝ reꝝ cognitio ipſe diuidit ꝙ eſt cognitio diuinoꝝ tm̃: ⁊ ita videť accipe vnã partẽ ſignificatiõis vt ipſa. Si ꝓpter h̄ diciť ꝙ ſcĩa eſt de alijs.

Rõ ĩ ꝯriũ. Contra eſt ꝙ nulli⁹ guſt⁹ affert dulcedinẽ ꝑfectã niſi diuinoꝝ tm̃: cũ ergo ſapĩa ſit guſt⁹ dei in donis

Solꝰ ſapiẽtia nõ eſt niſi de diuinis. Solꝰ dõm ꝙ ſapiẽtia donũ nõ eſt niſi de diuinis. Ad alia oĩa dõm ꝙ

Ad oĩa obiecta ſimul ſapiẽtia dr̃ ſtricte ⁊ large: large ſic dr̃ a ſaꝑe tm̃. ſtricte a ſaꝑe ſimul ⁊ ſapore: ⁊ primo mõ eſt duplex: ſcꝫ practica: ⁊ ſic moralis ſcĩa dr̃ ſapiẽtia ⁊ ſpeculatiua: ⁊ ſic diuerſificat eã phs in ſuis diffinitiõibꝫ: tñ ꝓprie diceť ſapiẽtia q̃ ſibi cã ſciẽdi eſt ⁊ cui⁹ finis eſt intra: ⁊ nõ queriť ꝓpter aliud: ſed alie queruntť ꝓpter eam ⁊ hoc modo ſola diuina ſciẽtia eſt ſapiẽtia: ⁊ p̾cipue q̃ eſt ſm pietatẽ: vt habitũ eſt in prima di. lib. j. huius volumis. Sapiẽtia aũt ſtricte diciť a ſapore illi⁹ qð ſimpl'r eſt ſapere: ⁊ iſtud nõ eſt niſi res diuine: ⁊ ideo ſapientia eſt tm̃ diuinoꝝ.

Quõ differat donũ ſapiẽtie a ſciẽtia ⁊ intellectu. Arti. III.

Ertio queriť de diſtictiõe doni ſapiẽtie a ſci-

Arguiť p̊o T entia ⁊ intellectu. Videť aũt ꝙ nõ differat a ſciẽtia: qꝛ dicit Aug. ꝙ nõ eſt dr̃a niſi qꝛ ſapiẽtia eſt de eternis: ⁊ ſciẽtia de tꝑalibꝫ: hec aũt dr̃a non eſt niſi materialis: ergo videť ꝙ formal'r nõ drãnt.

2º Itẽ vn⁹ eſt habit⁹ charitatis q̃ diligim⁹ deũ ⁊ ꝓximũ: ⁊ de⁹ eſt etern⁹ ⁊ ꝓxim⁹ tꝑalis: ḡ a ſil'i vnus erit habit⁹ ſapiẽtie doni q̃ ꝯtẽplamur eterna ⁊ diſponim⁹ tꝑalia.

3º Itẽ dicit in lr̃a ꝙ intellect⁹ eſt de creatore ⁊ creaturis: ⁊ ſapiẽtia de creatore tm̃: ḡ videť ꝙ ſapĩa ⁊ ĩtellect⁹ ſint drã ſic habit⁹ gñalior ⁊ ſpãlior cognitiõis: ſꝫ gen⁹ ⁊ ſpẽs nõ faciũt diuerſas ſpẽs qꝛ gen⁹ eſt in ſpẽ: ḡ videť ꝙ intellect⁹ donũ ⁊ ſapĩa nõ

Solꝰ drãnt ſic diuerſe ſpẽs donoꝝ. Solꝰ dõm ꝙ ſapiẽtia eſt cognitio ꝑ guſtũ ⁊ guſtãs diuina in donis ſimilimis illis: ſꝫ intellect⁹ nõ eſt ꝑ guſtũ: ſꝫ poti⁹ ẽ lumẽ datũ a deo ad cognitionẽ illi⁹ creature dei ĩ quã reſultat de⁹ per grãm: ⁊ hec eſt ſpũalis: vel in quam habet reſultare ꝑ gl'iam vl' ꝑ grãm: ⁊ iõ eſt lumẽ quo cognoſcim⁹ gratuite diſpõnes celeſtiũ ⁊ tẽdimus in deũ ſic diſponẽtẽ. ⁊ iõ patet ꝙ intellect⁹ ⁊ ſapientia differũt a ſcientia: qꝛ ſciẽtia eſt lumẽ diuinũ ad operabilia ꝑtinentia ad hãc vitã: ⁊ iõ dicit in lr̃a ꝙ docet bñ cõuerſari in medio praue ⁊ ꝑuerſe natõis. Ad p̊

Ad primũ. mũ ḡ dõm ꝙ nõ eſt tm̃ material' drã: quoniã alia eſt rõ cognitiõis per lumẽ faciẽs guſtũ / ⁊ alia ꝑ lumen

diſponēs operabilia in tpe. Ad aliud dōm ꝙ nō
Ad ſecūdū. eſt ſimile: q2 in primo nō eſt rō dilectiōis niſi de⁹ vt
ſupra dictū eſt: ſed in ſapiētia lumē regēs eſt alteri⁹
Ad tertiū. rōnis ꝙ̄ in ſciētia. Ad aliud dōm ꝙ intellect⁹ nō
eſt de creatore ꝑ guſtū: ſed vt viſus tm̄ tendēs in veꝝ
ꝑ lumē eleuās ad ea in q̄bus de⁹ reſultat alti⁹ ꝙ̄ in
veſtigio ⁊ imagine: ſicut eſt diſpoſitio ꝑmioꝝ in btī-
tudine ſpūaliū ſubaꝝ. Sapiētia aūt habet lumē qḋ
facit ſaporis guſtū: ⁊ hoc eſt qḋ dicit Aug⁹ apud ſa-
pientiā intellect⁹ eſt quo ab infirmitate carnalis vo
luptatis corda mundant vt ꝓpria intētio dirigat in
finē. Carnalis em̄ voluptas ab eo videt vocari car
nalitas deprimēs a cōtuitu diuinoꝝ in qb⁹ clari⁹ re
ſultat de⁹ ꝙ̄ in his q̄ corporalia ſunt: ⁊ hoꝝ eſt intel
lectus ⁊ ꝑ ea dirigit ad viſum creatoris: ⁊ iō dr̄ i lit-
tera ꝙ intellect⁹ eſt diuinaꝝ ⁊ ſpūaliū creaturarū ⁊
oīm bonaꝝ affectionū aīe ⁊ ſemꝑ intelligit ꝙ etiā
eſt oppoſitoꝝ ⁊ ꝑ alti⁹ lumē ꝙ̄ ſit fides: q2 fides ſim-
plicit aſſentit credita: ſed intellectus videt ipſum in
lumine interiori.

Arti. IIII. D

Querit de actibus ſciētie qui ⁊ quot ſunt ⁊ quō dr̄at ſciētia a prudētia ⁊ cōſilio.

Einde querit de ſciētia: ⁊ q̄runt duo de acti-
D bus ipſi⁹ quos ponit in lrā: ⁊ de dr̄a ipſi⁹ a
Quattuor ſunt actus ſciētie. a cōſilio ⁊ prudētia]. .ſ.a. Ad primū accipiū
tur ea q̄ dicūt in lrā q̄ vident inuere ꝙ q̄ttuor actus
Primus habeat ſciētia. Dicit enim primo ꝙ ſcia eſt reꝝ hu-
Secūdus manaꝝ cognitio: ꝰ diſcernere humana videt eē ſciē-
tie ꝓꝛi⁹ act⁹. Itē dicit ꝙ ſciētie nō tribuit oīa q̄ ſciri
pñt ab hoīe: ſed ea ſolū qb⁹ fides ſaluberrima q̄ ad ve
rā btītudinē ducit gn̄at nutrit/defendit ⁊ robora-
Tertius. tur. Terti⁹ aūt act⁹ elicit ex hoc ꝙ dicit ꝙ ſciētie eſt
Quartus. abſtinere a malis. Quart⁹ elicit ex hoc ꝙ dicim⁹: vi
dim⁹ eū plenū grā ⁊ vitate ꝙ grā referat ad ſciam ⁊
Arguit ꝯ primū actū vitas ad ſapiētiā. In hoc em̄ actu ſciētie erit cogno-
ſcere grām humanitatis xpi. Obijcit aūt ꝯ primū
ꝙ diſcernere humana/aut accipit gn̄alit ꝓ oīb⁹ q̄ ab
hoīe diſcerni pñt: ⁊ tūc ſcia erit idē qḋ ſapīa/aut acci
2o pit ꝓ his q̄ ad hoīs vitā ꝑtinēt: ⁊ tūc idē erit qḋ pru-
dētia vt videt. Itē ſicut ſe h3 ſapīa ad diuia: ita ſci
entia ad humana: ſ3 ſapīa ita ſe h3 ad diuia ꝙ ipā eſt
virt⁹ illa q̄ eſt de diuinis .ſ. fides: ꝰ ſciētia ita ſe h3 ad
ꝓbatio 2ª. humana ꝙ ipā eſt virtus illa q̄ eſt de humanis ſicut
prudētia. Qꝫ aūt ſapiētia idē ſit qḋ fides ꝓbat per
Grego ita dicentē ſuꝑ Job. In electoꝝ cordib⁹ prio-
rū ſeq̄ntiū doctoꝝ ſapiētia naſcit/atq3 ꝑ hoc donum
ſpūſctō ples ꝓfert q̄ ꝑfectio nr̄a/ſapiētia fides eſt ꝓ-
Obijcit ꝯ ſcdo actu pheta atteſtāte q̄ dicit: Niſi credideritis nō intellige
tis. Itē obijcit de ſecūdo actu: dicit em̄ in lrā ꝙ illa
ſciētia nō pollet fideles ppl'i: q̄uis polleāt ipſa fide:
ergo videt ꝙ nō ſit veꝝ qḋ in ſeq̄nti dr̄. dicet ꝙ habi
Obijcit ꝯ tertio actu ta vna habeant oēs: cū ſciētia nō habeat ab oībus
Itē obijcit de tertio actu qḋ eſt abſtinere a malis.
⁊ hoc explanat cū dicit ꝙ abſtinere a malis eſt in me
dio praue ⁊ ꝑuerſe natiōis prudēter cōuerſari: h̄ em̄
cōuenit prudētie: ſicut etiā manifeſtat ipm̄ dictū: q̄a
prudēter ꝯuerſari eſt prudētie. Itē obijcit de quar
2o to ea q̄ ſpectāt ad humanitatē xpi vna adoratōe ado
rant cū deitate: ergo videt ꝙ habitu ſapientie habe
ant cognoſci ſicut diuinitas: igit nō ꝑtinet ad ſciētiā
Q̄ſtiūcula. Itē querit cū vni⁹ habit⁹ vni⁹ ſit act⁹ ſpālis ⁊ ſub
ſtantialis: qualiter hic Aug⁹ q̄ttuor act⁹ dat dicte
Solō ſapiētie. Solō dōm ꝙ ſciētia donū eſt qḋ eſt lumē
acceptū a deo ſimpl'r in quo vident rōnes opabiliū
ꝑtinentiū ad vitā: ⁊ iō ſe habet ad prudētiā ſicut me
lior ⁊ ꝑfectior habit⁹ opabiliū: ⁊ ideo dicit etiā: nō
ſequit id qḋ q̄dā poſſent obijcere vtꝝ eſſet ſciētia cō-
pleroꝝ vel incōpleroꝝ vel principioꝝ vel cōcluſio-
nū: q2 nihil hoꝝ eſt: ſed eſt lumē ſicut fides ad credi-
bilia ſimplex ſilitudo diuine veritatis ⁊ iuſticie/ſub
q̄ vident rōes diuine opabiliū ꝑ nos q̄ ꝑtinēt ad mo
dū viuēdi ſancte ⁊ meritorie: ſicut dicit aplus: So-
brie ⁊ iuſte ⁊ pie viuamus in hoc ſeculo ⁊c. Ad p- Ad primū.
mū ergo dōm ꝙ eſt tm̄ de his q̄ ſunt opabilia ꝑ nos
nec eſt tn̄ prudētia: q2 illa īnitit rōnib⁹ iuris huma-
ni ⁊ accipit rōnes ab illis: ſed ſciētia nō: q2 īnitit lu-
mini diuino qḋ illuminat ad cōuerſatiōnē ſm rōes
diuinas. Ad aliud dōm ꝙ iſte act⁹ nō eſt ꝓprius Ad ſecūdū.
ſciētie doni: ſed poti⁹ cōuenit ei ꝑ materiā ſibi appro-
priatā ſicut em̄ prudētie: vt dicit Tulli⁹ in .j. lib. de
officijs: quodāmō approprīat materia ſciētiaꝝ ⁊ ſci-
biliū: ita ⁊ ſcientie dono appropriat ſciētia ſacre ſcri
pture ꝑ quā fides nutrit exhortādo ⁊ defenditur di
ſputando: ⁊ iō iſte act⁹ appropriate cōuenit ⁊ non ꝓ-
prie. Ad illud aūt qḋ añ hoc obijciebat ꝙ ſapiētia Ad ꝓbatōꝫ
idē eſt qḋ fides: ⁊ ſciētia idē qḋ prudētia: dōm ꝙ nō
valet: q2 dictū Greg. nō intelligit niſi ꝓ tāto ꝙ ſapi-
entia ⁊ fides ſunt de eiſdē ⁊ nō ꝙ ſit vn⁹ habit⁹ ⁊ ita
etiā ſcientia ⁊ prudētia ſunt de eiſdē ⁊ nō in rōe vna. Ad obiecta de tertio actu.
Ad id qḋ obijcit de tertio actu dōm ꝙ aliter regit
prudētia: ⁊ alit ſciētia: ⁊ ad aliud quo ad finē ⁊ pri-
mū: q2 prudētia ꝑ rōes iuris humani: ⁊ ad honeſta
ſm ſtatuta ciuitatū ⁊ plebiſcita: ſed ſcientia ꝑ rōnes
diuinas ⁊ ad ſanctā cōuerſatiōnē cōmendātem ſe ad
oēm ſciam hoīm. vnde poti⁹ attendit ſanctū ꝙ̄ hone-
ſtū. Et qḋ obijcit de hoc qḋ dicit Aug⁹ prudent cō-
uerſari: dōm ꝙ ipſe ſumit large ꝓut idē eſt qḋ ꝓuidē
ter ſicut apl's: Prouidētes bona nō ſolū corā deo: ſ3
etiā corā oībus hoīb⁹. Ad aliud qḋ de q̄rto queri- Ad obiecta de quarto.
tur dōm ꝙ ſcia nō eſt de humanitate xpi niſi ꝓut eſt
regēs exēplar ⁊ i ope ⁊ ꝑ doctrinā diuinā diſponēs
vitā: ⁊ iō ſi humanitas cōſideret vt in vita bñ conce
do ꝙ eſt in ea ſapor deitatis: ⁊ ꝑtinet ad ſapiētiā ſicut
ꝓbat obiectio: ſed ſm ꝙ ꝓponit nobis vt forma exē-
plaris regens in opib⁹ ſanctitatis: ⁊ ſm ꝙ cōfert no
bis legē vite innitentē rōnib⁹ diuini iuris ⁊ ad ſcti-
tatē ſic ꝑtinet ad ſciam: ⁊ ita puto intelligere Augu:
Ad vltimū dōm ꝙ vt patet ex ꝑdictis vn⁹ eſt ſol⁹ Ad vltimā q̄ſtiūculā.
act⁹ ſubalis q̄ eſt regere in opibus ſanctitatis in me
dio praue ⁊ ꝑuerſe natiōis: ⁊ ad hūc reuertunt: ſc3
primus terti⁹ ⁊ quartus. Sed primus tāgit ſpecia
liter i q̄bus regit: q2 in humanis. Terti⁹ aūt tangit
modū regiminis: q2 docet bene cōuerſari per ratio-
nes diuini iuris qḋ hortat ad vite ſanctitatē potius
ꝙ̄ ad rempublicā. Quart⁹ ꝑfigit exemplar: ſed ſecū
dus nō eſt ꝓꝛi⁹ act⁹ ſcientie: ſ3 approprīat.

An cōſiliū ſit donū.

Arti. V. E

Ecūdo querit in quo differat a cōſilio dono:
S q2 de differētia ipſius prudentie iā habitū eſt
⁊ vt hoc melius intelligam⁹ introducam⁹ q̄
ſtionē quā mgr̄ omittit in lrā de dono cōſilij. Et q̄re
mus q̄ttuor. ſ. an ſit donū cōſilij ⁊ quid ſit: ⁊ q̄s eius
actus: ⁊ qualiter diſtinguit a dono ſcie. Videt autē Arguit ꝯ
nō eſſe donū: q2 dona oīa fuerūt in xpo. Conſiliū au
tem nō fuit in chriſto: ꝰ conſiliū nō eſt donū. Prima
patet ꝑ antedicta: ſecūda ꝓbat ꝑ Johem Dam. q̄ di-

ciſt ꝙ cõſiliũ nõ cõuenit chriſto: q2 cõſiliũ ignorantis
2o eſt ⁊ xp̃s nihil ignorauit. Itẽ Dam̃ dicit ꝙ cõſiliũ
eſt de dubijs: de certis aũt nemo cõſiliat᷑: dubietas
em̃ nõ eſt in adiutoriũ aliqđ potẽtiaꝝ nr̃arũ/nec dat᷑
in adiutoriũ: cũ ergo dona data ſint in adiutoriũ vi
3o detur ꝙ cõſiliũ nõ ſit donũ. Itẽ cõſiliũ eſt cõtra p̃
cipitationẽ vt dicit Grego. cõtra eandẽ aũt eſt cau
tela vt dicit Macrobiꝰ ⁊ Tulliꝰ: ergo videt᷑ cõſiliũ
nõ differre a cautela. Cautela aũt eſt quedã cõditio
prudẽtie virtutis ſm illã partẽ ipſiꝰ q̃ eſt ꝓuidẽtia: g̃
cõſiliũ eſt pars virtutis prudẽtie: ergo non eſt donũ:
q2 ſicut dictũ eſt dona altioris habitꝰ ſunt q̃ꝫ virtu
Solo. tes. Sol'o dõm ꝙ cõſiliũ eſt donũ ſicut cõiter dĩ
Ad primuꝫ ab oĩbus ſanctis. Ad id aũt qđ primo obijcit᷑ dõm
⁊ ſecũdũ ꝙ cõſiliũ dupl'r dicit᷑.ſ.a dãte cõſiliũ: ⁊ in quo ſignat
plenitudinẽ lumĩs dirigẽtẽ in dubijs: ⁊ ſic fuit ĩ xp̃o
⁊ eſt in deo: ⁊ hoc mõ eſt donũ. dicit᷑ etiã a q̃rẽte conſi
liũ: ⁊ ſic eſt dubitãtis ⁊ ignorãtis: ⁊ ſic nõ fuit in xp̃o
nec eſt donũ per hũc modũ. per hec etiã ꝑꝫ ſol'o ad ſe
Ad tertiũ. quẽs. Ad aliud dõm ꝙ cautela ꝓprie eſt cõtra inſi
dias inimicoꝝ impedimẽtũ: ⁊ cõtra ꝑicula q̃ poſſunt
oboriri. ſed cõſiliũ eſt lumẽ dirigẽs ad magna nõ pe
riculoſa ad que nõ ſufficit homo ſine adiutorio ſpãli
vt vẽdere oĩa ⁊ dare pauperib⁊ ⁊ hmõi q̃ in ſacra ſcri
ptura cõſilia vocant᷑ ſicut patebit in vltimo capitu
lo iſtius diſtinctiõis.

Arti. VI. **Quid ſit cõſiliũ.**

f

Diffinitio s Ecũdo querit᷑ q̃d ſit cõſiliũ: diffinit᷑ aũt a tul
cõſilij. lio in rhetorica ſic: Cõſiliũ eſt aliq̃d faciẽdi vl'
nõ faciẽdi vere excogitata rõ Grego. aũt vi
2o detur velle ꝙ cõſiliũ ſit donũ datũ hoĩ cõtra p̃cipita
Arguit᷑ p̃o tionẽ. Scdm aũt primã diffinitionẽ cõſiliũ nõ ẽ do
ꝯ primã nũ: q2 oĩa q̃ ꝯtingẽtia ſunt oꝑabilia ꝑ nos ꝑuenimꝰ
excogitata rõne: ⁊ hoc videt᷑ facere ꝓuidẽtia virtus/
que eſt pars prudẽcie: ergo videt᷑ ꝙ hoc nõ cõueniat
dono. Itẽ etiã ſm Greg. nõ reſtringit᷑ nomẽ cõſi
Arguit᷑ 2o ſilij ad aliud ſpãle: q2 oĩb⁊ oꝑabilib⁊ inſidiat᷑ precipi
ꝯ ſecũdã tatio: ergo cõſiliũ eſt de oĩbus: ⁊ hoc mõ nõ videtur
accipi in ſacra ſcriptura in qua ꝯſilia vocant᷑ ad que
nõ obligant᷑ oẽs. Ulteriꝰ q̃rit᷑ iuxta hoc q̃re vo
q̃ſtiũcula cat᷑ cõſiliũ ⁊ nõ potiꝰ eligẽtia cũ eligẽtia nobilior ſit
ſm ph̃m ⁊ Dam̃. q2 eligẽtia eſt ſentẽtiata volũtas.
Cõſiliũ aũt ẽ inq̃ſitio quedã agẽdoꝝ. Itẽ ſuꝑ illđ
Obiectio pſ̃. Cõſiliũ meũ iuſtificatõẽs tue: dic̃ glo. Cõſiliũ ẽ
ſuare iuſtificatõẽs: ſed ſeruare iuſtificatõẽs aut ꝯue
nit iuſticie/aut oĩ virtuti: ergo videt᷑ ꝙ cõſiliũ regiti
uũ ſit oĩs virtutis vel ſpãlis iuſticie: ergo non regit
tm̃ donũ fortitudĩs vt dicũt. Sol'o dõm conſiliũ
Solutio gñaliter accipit᷑ ſm ꝙ diffinit᷑ a Tullio: p̃t tñ ſpãlit᷑
ad p̃mũ q̃ſi adaptari dono cõſilij vt dicat᷑ excogitata rõ earũ reꝝ
tum. in q̃bus homo indiget adiutorio ſpãli ꝓpter arduita
tẽ eaꝝ: ⁊ iõ cõſiliũ nõ eſt hic de dubio: ſed potiꝰ đ ar
duo ad qđ ꝓpter difficultatẽ nõ omnes tenent᷑ niſi in
caſu: ⁊ eodẽ mõ ĩtelligit᷑ dictũ Grego. q2 ĩ arduo dif
ficili magis inſidiat᷑ p̃cipitatio: ⁊ iõ indiget aĩa ibi
adiutorio ſpẽali. Ad aliud dõm ꝙ eligẽtia gñalit᷑
Ad queſtiũ eſt de oĩbus faciẽdis oꝑabilib⁊ ꝑ nos: ⁊ iõ nõ potuit
culam. eſſe nomẽ ſpẽalis doni: ſed cõſiliũ ꝓut hic accipit᷑ nõ
eſt omniũ: ſed coꝝ in q̃bus indigemus lumĩe ſpecia
li dirigente: ⁊ ideo nomen doni eſt ſm ꝙ eſt a dãte cõ
ſiliũ ſpũſancto: ⁊ nõ acquirẽte vt priꝰ dictũ eſt. Ad
Ad obiecti aliud dõm ꝙ cõſiliũ nõ regit niſi fortitudinẽ donũ.
onem Seruare autẽ iuſtificationẽ ꝯtingit trib⁊ modis. ſ.

in ſpeciali rõne iuſtificationũ: ⁊ ſic eſt iuſticie. Uel in
in generali vt ſit idẽ ſeruare iuſtificatiões qđ ꝑmane
re in virtutib⁊ iuſtificantib⁊: ⁊ ſic eſt oĩs virtutis vel
iuſticie generalis: ⁊ neutro iſtoꝝ modoꝝ eſt conſiliũ
niſi ꝓut large ſumit᷑ cõſiliũ de quocũq̃ꝫ faciẽdo vl' re
tinẽdo excogitata rõ. Tertio dicit᷑ ſeruare iuſtifica
tiones ab impugnãtibus iuſtificatiões. i. defendere
a tẽptationib⁊ q̃bus eſt difficile reſiſtere: ⁊ ſic execu
tiue eſt fortitudinis ⁊ regitiue conſilij doni: ⁊ per hoc
ſoluitur totũ.

Queritur de actu cõſilij. Arti. VII.

Ertio querit᷑ de actu cõſilij] Uidet᷑ aũt ex p̃ G
t dictis ꝙ ꝯſiliũ ſit dirigere in magnis ad que Arguit᷑ p̃o
non oẽs tenent᷑: ſed cũ oĩs habitꝰ regitiuꝰ ſit
rõis decor qđ p̃t accidere ĩ illis ꝯ dubiũ circa ea q̃ di
cunt᷑ cõſilia in ſacra ſcriptura nullũ ſit dubiũ: videt᷑
ꝙ ſuꝑfluat donũ cõſilij: nullũ em̃ dubiũ eſt quin bo
nũ erit facere ea que cõſilia in ſacra ſcriptura dicunt᷑
Solutio ꝑ antedicta facile eſt iſta determinare:
q2 cõſilij actus ſunt in q̃bus differt ab alijs donis ꝑ Solo
lumẽ diuinitus inſpiratũ dirigere ĩ altiorib⁊ bonis
ad que faciẽda ⁊ cognoſcẽda nõ ſufficit homo ꝑ com
munẽ virtutẽ: vt eſt vendere oĩa ⁊ dare pauperib⁊ ⁊
habere theſauros in celo: hos autẽ theſauros ⁊ mer
cedẽ cõtemplationũ nõ cognoſcimꝰ niſi cõſilij lumi
ne. Ad id aũt qđ cõtra obijcit᷑ dõm ꝙ nõ eſt dubiũ
quin ſint bona: ſed homĩ dubiũ eſt vtrũ ſint eligen ad obiectũ
da: q2 nõ eleuat᷑ ad hoc ꝙ vtile ſit relinquere oĩa niſi
cõſilio diuino: ⁊ etiã cõſilio indiget in talib⁊ ꝓpt᷑ mo
dũ implendũ eo ꝙ ardua ſunt: ⁊ iõ magis vicina p̃ci
pitationi. Sed contra hoc videt᷑ qđ dicit beatus
Grego. per ſoliditatẽ doni cõſilij a fluxu vitiorũ ad Obiectõ ꝯ
ſoliditatẽ trãſit᷑ virtutis: ergo videt᷑ ꝙ reuocare a vi hãc ſol'onẽ.
tijs ſit actus cõſilij. Et ad hoc dõm ꝙ Grego. ibi ad
aptat ſeptẽ dona ſeptẽ dieb⁊ opeꝝ creatiõis: ⁊ tũc cõ Sol'o
ſilio cõpetit tertio loco qñ diuidit᷑ aqua ab arida: ⁊ h̃
modo cõſilij actus erit ille appropriatꝰ nõ ꝓpriꝰ Uel
dicat᷑ ꝙ aliud eſt trãſire ad virtutẽ: ⁊ aliud ad ſolidi
tatem virtutis: q2 ſoliditas principalit᷑ cõſiſtit in cõ
ſilijs in q̃bus eſt perfectio. ⁊ tũc erit hoc ꝯſilij ꝓpriũ.

In quo differãt ſciẽtia ⁊ cõſiliũ. Arti. VIII.

Uarto querit᷑ in quo differãt ſciẽtia ⁊ cõſiliũ H
q cũ vtrũq̃ꝫ ſit de operabilib⁊. Uidet᷑ autẽ ꝙ in Arguit᷑ p̃o
nullo: q2 donũ qđ eſt in adiutoriũ potẽtie ꝑ
ficit ip̃am: ſm qđ eſt ad actũ: ſed vt dicit Dam̃. rõ in
oĩbus oꝑibus cõſiliat᷑. Primũ em̃ inquirit ⁊ cõſilia
tur: deinde diſponit ⁊ ordinat. Deinde eligit ⁊ ſen
tentiat: deinde vult ⁊ poſtea facit imperũ ad opꝰ In
oĩbus autẽ talib⁊ etiã regit ſciẽtia: ergo videt᷑ ꝙ con
ſiliũ ⁊ ſciẽtia nõ differãt quo ad ea de quibus ſunt.
Idẽ videt᷑ haberi ꝑ Ariſto. in. iij. ethi. vbi int᷑ cau 2o
ſas generales efficiẽtes virtutẽ (vt ſunt volũtariũ ⁊
volũtas ⁊ eligẽtia) ponit etiã cõſiliũ: ergo videtur ꝙ
cõſiliũ reſpicit opus oĩs virtutis: ⁊ in illo regit ſciẽ
tia: ergo quo ad ea de q̃bus ſunt nõ differt ſciẽtia a
cõſilio. Sed cõtra eſt ꝙ ſicut ſe habet pietas ⁊ for Ratio
titudo in exequẽdo ita ſe habẽt cõſiliũ ⁊ ſciẽtia in di
rigẽdo: ſed pietas ⁊ fortitudo nõ ſunt de eiſdẽ: g̃ ſciẽ
tia ⁊ cõſiliũ nõ dirigũt in eiſdẽ. ⁊ hoc eſt concedendũ
quoniã Dam̃. dicit ꝙ cõſiliũ eſt de magnis: de par
uis autem nõ conſiliamur: ⁊ per nos operabilibus.
Unde dicendũ ꝙ ſunt magna ad que non ſuffici Solo
mus ſine adiutorio: ⁊ ad que non omnes tenentur:

Ad obiecta in cōtrariū — τ in bis dirigit cōſiliū vt prius dictū eſt. Ad ea autem que obijciunṫ in cōtrariū eſt vna ſolutio ꝙ cōſiliū diciṫ duob) modis .ſ. generalis ꝑordinatio faciē doꝝ cū ꝑuiſiōe exit⁹ opis τ finis τ de hoc cōſilio ꝓcedūt obiectiōes de quo etiā dicit Salomō: Oīa fac cū cōſilio τ poſt factū nō penitebis. Spāliter tñ dicitur cōſiliū lumē dirigēs in aggreſſu arduoꝝ eleuatoꝝ ſupꝛ induſtriā hoīs que de⁹ ſolū ad ſtatū perfectōis ꝓpalauit: τ hoc mō cōſiliū eſt ſpāle donū qδ accipiūt fideles a ſpūſancto vel vt impleāt cōſilia vl' vt poſſint implere ſi velint.

In quo differat ſapiētia ab intellectu.

Oſtēſa dr̄ia int ſciētiā τ ſapientiā qd diſtet int ſapiaꝫ τ itellectū videam⁹. In h differūt illa duo: q2 ſapiētia ꝓprie eſt de eternis q̄ veritati eterne cōtemplāde intēdit. Intelligētia vero non modo de eternis eſt: ſed etiā de rebus inuiſibilibus τ ſpiritalib⁹ tēporaliter exortis. Per eā em̄ τ natura ſūma que fecit omnes naturas: id eſt diuina ꝯſideraṫ: τ que poſt ipam ſunt ſpūales τ inuiſibiles nature: vt angeli τ omnes anime bone affectiōes cōſpiciūtur. In hoc ergo differētia eſt: q2 ſapientia creatoꝛ tm̄ cōſpicitur intellectu vero τ creatoꝛ τ creature quedā. Itē intellectu itelligibilia capim⁹ tm̄: ſapiētia vero nō mō capimus ſuperioꝛa: ſed etiā incognitis delectamur. Sic ergo diſtingui poteſt inter illa tria ſcꝫ intellectū: ſciētiā τ ſapientiā. Sciētia valet ad rerū tꝑaliū rectā admīſtratiōnē: et ad bonā inter malos cōuerſatiōnē. Intelligentia vero ad creatoꝛis τ creaturaꝝ inuiſibiliū ſpeculatiōnē. Sapiētia vero ad ſolius eterne veritatis cōtēplatiōnē τ delectatiōnē.

Qδ intellectus et ſciētia de quibus hic agitur nō ſunt illa que naturaliter habet homo.

Et notandū ꝙ intellectus τ ſciētia que dicūtur dona ſpūſſancti: alia ſunt ab intellectu τ ſcientia que naturaliter ſunt in anima hominis: he em̄ virtutes ſunt que per gratiā infundūtur animis fideliū: vt per eas recte viuāt. Illa vero naturaliter habet homo ex beneficio creatiōis a deo tm̄. Per has aūt virtutes que dicunṫ dona ſpūſſancti illa naturalia reformantur atq; adiuuanṫ: vt verbi grā. Intellectus naturalis peccato obtenebꝛat⁹: ꝑ virtutē quandā τ gratiā que diciṫ ſpirit⁹ intelligētie refoꝛmaṫ atq; adiuuatur ad intelligendū. Ita τ per illā virtutē que diciṫ ſpiritus ſapientie iuuaṫ atq; erigitur mētis rō ad cōtēplatiōnē τ delectatiōnē eterne v̄itatis.

Qδ ſapiētia iſta dei eſt nec eſt illa que deus eſt.

Illud etiā ſciendū ꝙ ſapientia de qua nunc diſſerimus: nō eſt illa ſapiētia dei: vt ait Augu. que deus eſt ſed homīs ſapiētia: vera tamen que ꝼm deū eſt: ac ver⁹ ac precipue cultus eius eſt. Si ergo colat mens homīs deuꝫ cui⁹ ab eo capax facta eſt τ cui⁹ eē particeps poteſt ſapiens ipſa fit τ nō luce: ſed ſūme illius lucis participatiōe ſapiens fit. Iſta ergo homīs ſapiētia etiā dei eſt: veꝝ nō ita dei eſt vt ea ſapiens ſit deus. Nō em̄ participatiōe ſui ſapiēs eſt ſicut mēs participatōe dei. Sic etiā diciṫ iuſticia dei non ſolū illa qua ipe iuſtus eſt: ſed etiā illa quā dat homini cum iuſtificat impium.

Quid ſit donū intellect⁹. τ an ſit donū per Arti. IX.
modū cōplexionis. I

Einde queriṫ de hoc qδ dicitibi [Oſtēſa dif-
D ferētia inter ſapientiā τc.] Hic eſt em̄ querē-
dū de dono intellect⁹: τ queruṅṫ tria .ſ. quid
ſit τ de quib) τ qualiter ſe habeat ad fidē τ cōtēpla-
tionē: q2 alia oīa ſupꝛa noīata ſunt. Ad primū ſic ꝓ
ceditur: dicit Aug⁹ in quodā ſermōe: Intellect⁹ vo Diffinitio
catur quo ab omni infirmitate carnali coꝛda mūdā- intellect⁹
tur vt pura intentio dirigaṫ in finē. Videṫ autē ꝙ h Arguiṫ ꝑo
totū cōuenire debeat fidei: q2 diciṫ Act. 15. Fide pu
rificās coꝛda ipſoꝝ: ergo fides purificat coꝛ a carna
li voluptate. Itē Aug⁹ ꝙ intētio bonū opus facit 2º
intētionē fides dirigit: ergo etiā dirigit in finē: ergo
vtrūq; iſtoꝝ cōuenit fidei. Vlteri⁹ queriṫ iuxta h q̄ſtiūcula.
vtrū intellect⁹ donū ſit per modū cōplexiōis: τ vide Arguiṫ ꝑº
tur ꝙ ſic: q2 dicit Grego. ꝙ de⁹ intellectū dat dū de ꝙ ſic.
auditis mentē illuminat. Audita aūt in quadā com
plexiōe ſumunṫ: ergo intellect⁹ in quadā cōplexiōe
cōſiſtit: vt videṫ. Itē ſupꝛ illud Cōmouebit dn̄s de- 2º
ſertū cades: dicit auctoꝛitas cōmouebit vt intellectū
ſpūſſancti ꝼm anagogen ꝑequatū. Anagogicus aūt
intellectus cōpoſitus τ cōplex⁹ eſt: ergo intellectus
iſte cōſiſtit in quadā cōplexiōe. Itē dicit Dyoñ. ꝙ 3º
nob nō ē poſſibile lucere diuinū radiū nec velaminū
ſacroꝝ varietate circūuelatū: hec aūt circūuelatio eſt
cōplexio vel nō ſine cōplexiōe: ergo videṫ ꝙ ſit cōpo-
ſitus intellectus. Sed cōtra fides eſt ſimplex τ do
nū intellectus ꝑfecti⁹ eſt q̄ꝫ fides: ergo multomagis
donū intellectus eſt ſimplex. Sol'o dicendū ꝙ ſi- Sol'o
cut ſupꝛa dictū eſt in q̄ſtiōe de dono ſapientie donū
intellectus eſt ſimplex lumen ſub quo deus videṫ in
his qui beati ſunt τ in ſpālibus officijs τ actib) eo-
rū. Ad id autē qδ obijciṫ de deſcriptōe dicendū ꝙ Ad primū.
data eſt per effectū: quia intellectus coꝛda mundat:
etiā τ ſpeculo τ enigmate vt videat in lumine ꝑcepto
in eo in quo refulget veritas ꝼm maioꝛē claritatē q̄ꝫ
ſpeculi τ enigmatis: fides autē nō emūdat niſi a fal-
ſitatib) erroꝛū. Ad aliud dicendū ꝙ aliter dirigit Ad ſecūdū
fides in finē: τ aliter intellectus donū. Fides enim
dirigit opus per hoc ꝙ oſtēdit mercedē τ eū qui ſim-
pliciter eſt finis omnis boni: ſed intellectus dirigit
in finem per lumen videndo finem/ vel in ſe/ vel in

Ad queſtiū beatis ꝛ non dirigit op⁹. Ad id qđ vlteri⁹ querit
culam vtrū ſit ꝑ modū cōplexiōis dōm ꝙ nullo mō:ſed po
Ad obiecta tiuꝰ eſt lumē ſimplex vt dictū eſt. Ad id qđ cōtra
ꝯ qſtiūculā obijcit dōm ꝙ intellect⁹ ē ex auditu ſicut fides ex au
ditu.ſ.quo ad dictū intellectū vel niſi ꝑ lumē intelle
ctus doni:ꝛ iō audit⁹ ſcripture ſubſeruit actui itelle
ctus doni:ſed nō gñat ipm lumē:qꝛ hoc infundit ab
ipſo deo cū ceteris gratijs gratūfaciētib⁹:vñ illa cō
plexio que eſt in auditis ſub deo eſt ꝛ nō in ipſo ſicut
in fide. Per iſtud ptꝫ ſol'o ad ſequēs:qm̄ intellectus
ſcripture q eſt anagogic⁹ iuuat intellectū vt eleuetur
ſꝫ nō generat lumē ſub quo videntꝰ ſpūalia ꝑ iſtū etiā
modū loqꝰ Dyo.oīa tñ iſta ſunt ſub itellectu dono.

Arti. X. Queritꝰ de qb⁹ eſt intellect⁹ donū.

K

Arguitꝰ p̄o Ecūdo queritꝰ de quib⁹ eſt intellectus donū.
s Et videtꝰ magr̄ dicere ꝙ eſt de deo ꝛ creatu
ris ſpūalib⁹ vt angelis ꝛ aīabus ꝛ affectōib⁹
eoꝝ. Si aūt eſt de creaturis ſpūalib⁹ videtꝰ eē de deo
in ſua imagine: ꝛ tūc videtꝰ ſm hoc iterū ꝯuenire cū
2o fide. Itē ſi eſt de creatore tūc videtꝰ quo ad hoc non
Sol'o differre a ſapiētie dono. Si forte dicatꝰ ꝙ itellect⁹
Obiectio eſt de deo vt de prima ṽitate ꝛ ſapiētia: vt de bonita
te etiā hoc nō videtꝰ veꝝ:qđ ſi veꝝ eſſet finis ei⁹ vide
retur eſſe in intellectu ſpeculatiuo ꝛ nō practico:ꝛ ſic
3o nō eſſet gr̄a gratūfaciēs. Itē Aug⁹.ſup Mat.5.
in glo.dic̄ ſic Eruat homo ſe a mūdo:eterna diligat
amplectatꝰ deū quouſqꝫ poſſit videre deū quē in tan
tū videt qñtū ſeculo moritꝰ. In futuro aūt ſic̄ eſt ocu
lo mētis videbitꝰ.tūc ſpūs itelligētie huic gdui apre
tur ꝙ intellect⁹ oculus mūd⁹ eſt Ex hoc accipitꝰ ꝙ in
tellect⁹ doni eſt cognoſcere deū ꝛ amare ꝛ amplecti:
Sol'o ergo videtꝰ ꝙ in nullo differat a ſapiētia. Sol'o di
Ad primū. cendū ꝙ intellect⁹ donū meo iudicio eſt de deo prin
cipaliter ꝛ de his ſpūalib⁹ in qbus relucet ṽitas di
uina:ꝛ bñ cōcedo ꝙ nō accipit deū niſi ꝑ modū veri
tatis in ſe:hec aūt creatura ſpūalis pl⁹ habet qꝫ ima
ginē ſolā:ꝛ iō nō eſt ꝓprie in imagine:ſed poti⁹ vtitur
imagine ſicut inſtrumēto ꝛ lumine ſibi infuſo vt pri⁹
Ad ſecūdū. illuminātē:ꝛ hoc eſt maius qꝫ fides. Ad aliud di
cēdū ꝙ in principijs habitis patet in quo differat a
Ad obiectō ſapiētia. Ad aliud dōm ꝙ hoc nō ſequitꝰ: qꝛ fides
nē ꝯ ſol'onē etiā veritatis eſt:ꝛ tñ qꝛ tēdit in ipm virt⁹ eſt fides:
ꝛ ita intellect⁹ donū tēdit ꝛ accipit vt donū ſibi in rō
ne veri tm̄:ꝛ iō donū intellect⁹ habet rōnē virtutis
ſm ꝙ virt⁹ generalitꝰ accipitꝰ:qꝛ veritas que eſt finis
intelligētie ſm pħm eſt veritas abſtracta a re:hau
tē veritas in re accepta eſt finis cui cōiūgi querit rea
Ad tertiū. liter donū intellect⁹. Ad hoc qđ obijcit de glo.ſu
per Mat.5.dōm ꝙ Aug⁹ loquitꝰ ad aptanda dona
ad btitudines:qꝛ licet dona ſint imꝑfectiores perfe
ctōes qꝫ beatitudines:ſunt tñ aptabilia eis: ꝛ ſm h̄
emūdatio cordis ꝛ mors ſeculi eſt diſpoſitio p̄cedēs
actū doni intellect⁹ ꝛ nō ꝑtinet ad ipm intellectū:qꝛ
vero donū virt⁹ eſt gñaliter ſumēdo virtutē:iō neceſ
ſe eſt ꝙ ꝓcedat ab amore:ſed tñ ille amor nō eſt cha
ritatis niſi ſm ꝙ charitas eſt generalis motor in oī
bono vt ſupra dictū eſt. Sed licet hoc mō etiā habe
ret charitatē mouētē nihilomin⁹ tñ differret a ſapi
entia:qꝛ ſapiētia eſt in guſtu bonitatis: vt ſepe dictū
eſt:ſed intellect⁹ in cōtēplatiōe veritatis tm̄.

Arti. XI. Qualitꝰ intellect⁹ habeat ſe ad ꝯtēplatōꝫ

L

Arguitꝰ p̄o Terti⁹ queritꝰ qualiter ſe habeat ad fidē ꝛ con
v templationē:quoꝝ vnū iā habitū eſt. Sed q̄
liter habeat ſe ad cōtēplationē eſt inq̄rendū: videtur
aūt ꝙ p̄cedat fidē ꝛ cōtēplationē:qꝛ intellect⁹ nec aſ
ſentit nec cōtemplatꝰ:ergo videtꝰ ꝙ intellect⁹ p̄cedat
ꝛ fidē ꝛ cōtemplationē. Sed cōtra hoc videtꝰ eſſe In oppoſi
qđ dic̄ Eſa. Niſi credideritis nō intelligetis:ergo fi tū eſt rō.
des p̄cedit intellectū. Sol'o dōm ꝙ eſt quidā intel Sol'o
lectus de hoc qđ dicitꝰ ꝑ ſermonē:ꝛ iſte nō eſt donū:
ſꝫ p̄cedit fidē ꝛ cōtemplationē:ꝛ eſt quidā intellect⁹
intuēs in lumine accepto a deo qđ lumē eſt gratūfa
ciens ꝛ hoc eſt donū/ꝛ eſt nobilior ꝑfectio intellect⁹
noſtri qꝫ fides vel cōtemplatio:ꝛ iō ſm viā gñatio
nis actus licet nō habit⁹ ſequitꝰ fidē ꝛ cōtemplatōꝫ.
Dico aūt nō ſm viā gñatiōis habit⁹:qꝛ habit⁹ ſiml'
infundūtꝰ:ſed nō act⁹:ſed poti⁹ act⁹ ꝯſequūtꝰ ſe.

Donū fortitudinis quid ſit. Arti. LIX

M

X abūdāti pōt hic queri de duob⁹ donis de q
e bus nō tractat hic magr̄.ſ.de dono pietatis
ꝛ fortitudis. Circa donū aūt fortitudis tria
q̄rimus.ſ.quid ſit ꝛ ſm quē actū ſit in via ꝛ in pr̄ia:
ꝛ tertio qualiter differat a fortitudine virtute. Ad
primū obijcitꝰ ſic Aug⁹ in lib.de ſpū ꝛ aīa fortitudis
eſt nō tm̄ terrēas cupiditates deprimere:ſed penit⁹
obliuiſci. Grego. aūt dicit:fortitudinis eſt dare cō
fidētiā trepidāti. Itē Aug⁹ in lib.de doctrina chri
ſtiana. Fortitudis eſt ab oī trāſeūtiū mortifera iocū
ditate ſeq̄ſtrari. Itē Greg.ſup opa ſex dieꝝ:Spūs
fortitudinis eſt miraculis ꝛ doctrina fulgere. Con Arguitꝰ cō
tra primū dictū obijcitꝰ:qꝛ hoc ſm macrobiū potius tra primū.
eſt ṽtutis purgati animi qꝫ doni. Itē h̄ poti⁹ hoc eſt 2o
tēperātie cui⁹ eſt reprimere cupiditates vel iocūdita
tes tꝑaliū qꝫ fortitudinis. Itē de ſecūdo dare cōfi 3o
dentiā trepidāti poti⁹ eſt patiētie vel lōganimitatis
vl' magnificētie qꝫ doni. P h̄ ipm fac̄ fortitudo ṽt⁹ 4o
ergo ad hoc nō indiget adiutorio altiori quo iuuetꝰ:
hoc ē dono fortitudis. Siliter obijcitꝰ de tertio:qa 5o
illud magis videtꝰ conuenire gr̄e gratis dare que eſt
operatio virtutū dicta ab apl'o .1.ad Corin .13.qꝫ ſit Sol'o
act⁹ doni. Sol'o oīa hec aliquo mō cōueniunt do
no fortitudinis. Et ad hoc intelligēdū notādū ꝙ for
titudo donū p̄cipue reſpicit arduū:arduū aūt ꝛ dif
ficile ꝛ laborioſū differūt:qꝛ arduū reſpic̄ eleuatōeꝫ
abſtrahentē a cōuerſatiōe cōi:ꝛ ab eo qđ deſiderant
plures ꝛ ab eo qđ vt finē q eſt termin⁹ operis cōſeq̄n
tur plures. Difficile aūt eſt qđ eſt excedens faculta
tē potētie nō in infinitū.ſed laborioſum eſt qđ infert
penā laborāti vel ſuſtinēti illud:vñ donū fortitudis
p̄cipue reſpicit arduū:qꝛ cōſiliū eſt cōtra tale arduū
ideo regitꝰ cōſilio. Ad primū ergo dōm ꝙ virt⁹ pur Ad primū.
gatoria vel purgati animi bene docet obliuiſci cupi
ditates vitij vel iocūditates:ſed nō cōes quas habēt
plures:qꝛ plures ſunt q ſeruāt p̄ceptū:ſed donū for
titudinis ꝑficit ad arduū qđ eleuat ſuꝑ hoc qđ faci
unt plures:ꝛ ſuꝑ iocūditates eoꝝ. Si autē obijcitꝰ Obiectio
ꝙ ſm hoc male dic̄ Aug⁹ Mortiferas cupiditates
vel iocūditates:qꝛ aliq q ſeruāt p̄cepta nō oblectātꝰ
mortiferis iocunditatib⁹. Dōm ꝙ mortifere dicūtꝰ Sol'o
qꝛ diſponūt ad mortē ꝑ ſubreptionē venialiū a quo
auertit fortitudo ad ſtatū ꝑfectiōis in cōſilijs. Ad Ad ſecūdū.
aliud dōm ꝙ tēperꝑtia nō hoc mō deprimit peſtife
ras iocūditates:ſed poti⁹ ꝑ acceſſum ad mediū i eiſ
dē ꝛ nō ꝑ cōuolationē ad arduū qđ eſt ſuꝑ eas. Ad Ad tertiū ꝛ
aliud dōm ꝙ dare cōfidentiā equoce cōuenit fortitu quartū.
dini ꝛ ſpēb⁹ ſuis ꝛ dono fortitudis :qꝛ fortitudo eſt

ꝓꝛie contra difficile ⁊ laborioſum ⁊ habit⁹ fortitu/
dinis ꝑficit i illis:ſed donū ꝯtra arduū qđ eleuat ani/
mū vltra ea q̄ inferūt difficultatē ⁊ hoc nō facit forti/
tudo vel paciētia ſed poti⁹ dimittit in eis:ſed ꝯ cōfor/
tat ad ſuſtinēdū ꝓmittēdo fidē. vñ ex h̄ nō hēt āpli⁹
q̄ȝ fortitudo donū i eodē actu ſuſtinēdi vel aggrediēdi
ſit cū fortitudīe ꝟtute:ſed nō ſm eandē rōnē ꝯfortat.
Ad 5m Ad aliud dicēdū ꝙ Greg. loq̄r appropriādo dona
ad opa ſex dieꝝ. vel pōt dici ꝙ miracl'a ⁊ doctrīa oſtē/
dūt altitudinē vite:⁊ iō ſunt fortitudīs explētis cōſi/
lia nō ſicut actus ſed ſicut ſigna.

Arti. XIII. Quis ſit actus fortudinis ī via ⁊ actus ei⁹
N in patria.

Ecūdo q̄rit̄ q̄s ſit act⁹ fortitudīs ī via ⁊ act⁹
Arg. primo S ei⁹ in patria. Videt̄ aūt ꝙ ī via nullū habeat
differentē a fortitudīe ꝟtute: q2 tūc mai⁹ pi/
culū qđ eſſe pōt ē fortitudo virt⁹. ſ. ꝯtra mortē illatā
cū igit̄ nihil ſit alti⁹ fortitudīs dono nō pōt eē aliq̄s
act⁹ ſm rōnē altitudīs ſeꝑat⁹ a fortitudine virtute.
In pr̄ia aūt nullū videt̄ poſſe hr̄e actū: q2 nō erūt ibi
mortifere iocūditates vt dicebat p̄ma auctoritas ſup̄
2º inducta:ḡ nō erit ibi ſeꝑatio ab illis. Itē nullū erit
ꝑiculū ibi:ḡ nō erit neceſſariū ꝙ ibi ſit hit⁹ dās ꝯfidē
3º tiā trepidāti. Itē miracula nō erūt ibi:q2 ſūt ꝓpter
4º infideles vt ꝯuertant̄. Itē p̄. cū ſit oīs fortitudo ꝯ
paſſiōes illatas/⁊ null⁹ īfert ibi paſſiōes videbit̄ for
5º titudo ibi ſuꝑflua. Itē fides ⁊ ſpes q̄ ſūt ī finē ⁊ vir
tutes theologice nō manebūt in pr̄ia: ḡ mi'tomin⁹ ea
q̄ ſūt ad finē:ḡ videt̄ ꝙ hito fine oēs hit⁹ euacuabūt̄.

Solutio ad p̄mū qđ q̄rit̄ de via. Sol'o dōm ꝙ fortitudo donū hȝ actū ꝓpriū in rō/
ne ī via:licȝ nō in pr̄ia ⁊ ſeꝑat⁹ eſt ab actu fortitudīs
ꝟtutis:q2 ſic ꝑus habitū eſt/eſt arduū eleuās ⁊ abſ/
trahēs a cōuerſatiōe cōi nō tm̄ anxietate mali ⁊ eſt rō
act⁹ in fortitudīe dono:⁊ iō alia rōne venit in ꝑiculū
fortitudo donū/⁊ aliter fortitudo ꝟtus:q2 ꝟt⁹ ſuſti/
net ꝑiculū qñ neceſſe eſt pati vel recedere a ꝟtutis bo
no. ſicut qñ q̄rit̄ fides vel iuſticia vel libertas pr̄ie vel
aliqđ hmōi bonorū gr̄e vel ciuiū: ſed fortitudo donū
ex ſuꝑabūdāti offert ſe ſtatui in q̄ talia ſepi⁹ q̄runt̄ vt
ſtatui ꝑfectiōis ꝯſilioꝝ. Sil'r nō ex eadē rōne ꝯfortāt
ſe ad vicēdū:q2 fortitudo donū ē ex habūdāti:q2 ipm
eſt ſal ꝑfectiōis qđ ſi euanuerit in q̄ ſalient̄ alij. i. ſi ꝑ/
fectus cadit q̄l'r ſtabit iꝑfect⁹: ſed fortitudo ꝟtus con
Obiectio fortat ſe ex bono ꝟtutis neceſſarie ad ſalutē. Si aūt
obijcit̄ ꝙ ſm h̄ nō niſi ꝑfecti habēt donū fortitudīs:
Sol'o ḡ nō hita vna gr̄a gratūfaciēte habēt̄ oēs. Dicendū
ꝙ nō eſt verū nec ſequit̄ ex dictis:q2 ꝑfecti hn̄t in actu
⁊ cōiter oēs in gr̄a exiſtētes hn̄t in habitu ⁊ tñ hitus
doni ⁊ habit⁹ ꝟtutis aliter ꝑficiūt ad actū vt dictum
eſt. q̄ em̄ iꝑfect⁹ eſt hȝ vñ ꝑfectiōis opus facere pōt ſi
Ad 2am ptē q̄ſiti ď pr̄ia. vult. Ad id qđ q̄rit̄ de actu eius in pr̄ia dicendū ꝙ
ipm ꝑ ſubam ⁊ actū aliū manebit in pr̄ia. ꝑ ſubam ſic
optio pugnāti militi qñ redit ad impatorē arma non
auferunt̄ nō vt corā impatore pugnet ī eis: ſȝ vt ſint
vt decor victorie p̄cedētis. ꝑ actū aūt manet qui eſt
firmiſſima adheſio ei⁹ boni qđ erat finis pugne ⁊ ar/
dui qđ aggreſſus eſt: nullius em̄ ꝟtutis eſt ita inſeq̄
bonū qđ poſtq̄ȝ hitū eſt nō ſic ꝑmāſit in illo:ſed ſicut
tēperātia delectat̄ in dulci:ita fortitudo tenet firmiſ/
ſime arduū/⁊ hoc ſm aliā rōnē ſciētie donū/⁊ ſm aliā
virtus vt dictū eſt. Et ꝑ h̄ patet ſolutio ad totū.

Arti. XIIII. In quo differt fortitudo donum a fortitu/
D dine virtute.

Ertio q̄rit̄ qđ tñ iā fere determiatū eſt in quo
T differat a fortitudīe virtute ⁊ accipiat̄ ad h̄ di
ctū Aug. in doc. xp̄iana vbi dic̄ ſic. Aſſurgāt Autoritas
deinceps ad fortitudinē vt mūd⁹ eis crucifigat̄ ⁊ ipi Auguſtini.
mūdo vtant̄ vite ꝑuerſitate ⁊ h̄ ab imo iniq̄tatis nō
refrigeſcit charitas: ſed delentur fames ſitis iuſticie
donec ad ſacietatē eius ꝑueniat̄ in illa imortalitate ⁊
ſic veꝝ erit: Bt̄i q̄ eſuriūt ⁊ ſitiūt iuſticiā qm̄ ipi ſatu
rabunt̄. hoc aūt nec dono fortitudīs nec ꝟtuti videt̄
eſſe ꝓpriū:ſed poti⁹ eſſe act⁹ oīs ꝟtutis: q2 nō crucifi/
git̄ mūdo ꝑ odiū vnius vitij ſed oīm. Solutio fere Sol'o
q̄cq̄d pōt de hoc q̄ri articulo iā dictū eſt in p̄cedētibꝫ.
Ad auctoritatē Aug. hic inductā dōm ꝙ crucifige Ad Aug.
re ſe mūdo dicit̄ duobꝫ modis. ſ. materia'r ſm ea in
quibꝫ eſt crucifixus gn̄a'r ſm ꝙ dicit apl's. Qui xp̄i
ſunt carnē ſuam crucifixerūt cū vitijs ⁊ cōcupiſcētijs
⁊ ſic eſt oīs ꝟtutis. Dicit̄ etiā forma'r quaſi ſm rōnē
⁊ ſic ſonat q̄ddā altū ꝑtinēs ad opus ꝑfectiōis:q2 ma
xima pugna xp̄i fuit in cruce/⁊ ſic p̄cipue cōuenit for/
titudini dono qđ plus iplet q̄ȝ teneat̄ ſicut xp̄s ꝓ no/
bis fecit. Simil'r ſitis ⁊ eſuries iuſticie accipit̄ ſm rō
nem iuſticie generalis tm̄/ſic nō appropriat̄ dono vl'
ſm rōnē ſitis ⁊ famis q̄ ex deſiderio ꝓrūpunt exerci/
tiū difficilimū hoſtiū vt potēt dauid de ciſterna q̄ eſt
in bethleē ⁊ ſic cōpetit dono fortitudīs. vñ duo dona
adiuuāt fortitudinē ſm em̄ ꝙ ipa exiſtit circa terribi
le timendū timet timēda/⁊ ſic adiuuat̄ dono timore:
vt iā ex reuerētia talia timeat vel aggrediat̄: q2 h̄ eſt
altius. Ex ꝑte aūt illa qua audēt audēda difficilia ad
iuuat̄ dono fortitudinis ex firmitate adheſiōis ſūme
ardui qđ nitit̄ app̄hendere ⁊ tenere/cū fortitudo vir/
tus nō attēdat niſi bonū ciuile ⁊ h̄ ꝓpter deū ſi ē īfuſa.

Quid ſit pietatis donum. Arti. XV.
P
Einde q̄rit̄ de pietate dono. Et q̄rem⁹ q̄ttuor
D ſcȝ q̄d ſit ⁊ q̄d ei⁹ actus ī via ⁊ in pr̄ia. Tertio
vtrū ſit vnū in ſpecie vel plura. Quarto q̄ dif
ferētia ipius ad miſcđiam vel māſuetudinē vel miti/
tatē. Ad primū ꝓcedit̄ ſic. dicit Aug. in. x. li. de tri. Prima diffinitio pietatis.
circa p̄ncipiū. Pietas ꝓp̄e dei cult⁹ ītelligi ſolet quā
greci euſebiā vocāt. hec tñ erga parētes officioſe ha/
beri dicit̄. more aūt vulgi h̄ nomē etiā in oꝑibꝫ miſeri
cordie frequētat̄: qđ ideo arbitror eueniſſe: q2 hec ſibi
deus p̄cipue fieri mādat ea q̄ ſibi ꝓ ſacrificijs placere
teſtat̄. In p̄ncipio aūt ſuꝑ Job dicit Greg. ꝙ pietas 2a
eſt que docet opa miſcđie. Itē Tullius ante finem 3a
p̄me rhetorice dicit ꝙ pietas eſt beniuolētia in parē/
tes. Obijcit̄ aūt de prima: q2 illa videt̄ pietatē pone/ Ar. de p̄ma
re idē cū tribꝫ q̄ꝝ nulla eſt donū pietatis. ſi em̄ dicat̄
pietas cultus dei erit idē pietas qđ latria/⁊ cōſtat ꝙ
pietas donū nō eſt latria: q2 ſic ꝓbata pietas exequit̄
id qđ docet donū ſciētie. hoc aūt docet bene cōuerſa/
ri in medio praue ⁊ ꝑuerſe natiōis: ḡ pietas bene vi/
uit in cōuerſatiōe ad ꝓximū. cultus aūt ordinat in cō
paratiōe ad deū. Item hoc qđ dicit̄ ꝙ ꝑ illā etiam Argu. p̄mo
officioſe viuit̄ ad parētes in idem videt̄ coincidere cū ꝯ ſecundā
eo qđ dicit Tullius ꝙ pietas eſt beniuolētia in paren
tes. ſed h̄ iteꝝ nō videt̄ cōpetere dono pietatis. q2 do
nū pietatis reſpicit oēs. P. conceſſum eſt ſup̄ ꝙ do 2º
na amplioris ꝑfectiōis ſunt q̄ȝ virtutes: ſed pietas h̄
mō dicta eſt ꝟtus ⁊ ſpecies iuſticie naturalis. vt dicit
tulli⁹:ḡ pietas donū erit āplioris ꝑfectiōis q̄ȝ pietas
hoc mō dicta:ḡ videt̄ ꝙ nō ſit beniuolētia in parētes
Obijcit̄ etiā de tertia aſſignatiōe quā īducit Aug. Arg. p̄mo
dicēs ꝙ more vulgi hoc nomen etiā in oꝑibꝫ miſcđie de tertia

frequētaṫ/videṫ em̄ ꝙ potius frequēreṫ in opib⁹ mā-
ſuetudinis: q᷑ Matth.5. ſuꝑ illud Beati mites qm̄
ipi poſſidebūt terrā. dicit glo. ꝙ pietas ordiaṫ ad mā
ſuetudinē. cū igiṫ ſcd̄a btitudo ſit māſuetudo ⁊ miſe-
ricordia q̄nta: videṫ ꝙ nō ſit circa oꝑa miſcd̄ie ſed pie
Solō. tatis. Solō dicendū ꝙ pietas multis modis dr̄ ꝑ
ꝓus ⁊ poſteri⁹. vn̄ neceſſe eſt ponere vnū modū q̄ dici
tur ꝑ ſe: ⁊ alij modi erūt ſūpti in cōꝑatiōe ad illū: pōt
ḡ dici ꝙ pietas ꝓprie eſt beniuolētie in imaginē dei ꝓ
ut eſt imago dei. Hoc aūt accipiṫ multiplr̄: aut em̄ in
clinat affectū ex ꝑte exēplaris a q̄ erit imago illa: ⁊ ſic
in exēplari magis ferṫ pietas/ ⁊ hoc mō erit in genere
vtutis latrie/ ⁊ ſm̄ Aug. dr̄ hoc mō ꝓcipue ꝙ exēplar
eſt rō beniuolētie in oīb⁹ alijs modis q̄b⁹ īclinaṫ affe-
ct⁹ ad imaginē aut etiā īclinaṫ beniuolētia ī imaginē
deſcēdētē ab exēplari diuino. ⁊ hoc triplr̄. ſ. ita ꝙ īcli-
naṫ cū natura/ ⁊ tunc eſt beniuolētia in parētes: ⁊ eſt
iterū virtus ⁊ ſpēs iuſticie naturalis aut gn̄alis ferṫ
in imaginē ſm̄ ꝙ eſt imago/ ⁊ tūc ꝓprie donū eſt ⁊ in
beniuolētia imaginis dei ī natura rōnali/ ⁊ docet be
niuolēter ſe habere ad illā. aut ferṫ in imaginē ꝓut eſt
cōiuncta nature inferiori a q̄ circūdaṫ imago miſeria/
⁊ ſic pietas efficiṫ circa oꝑa miſcd̄ie/ ⁊ differt a miſeri-
cordia: q᷑ miſcd̄ia h̄z rōnē operū ſuꝑ miſeriā alienā.
pietas aūt imaginē cū ꝯiūctione ad miſeriā q̄ circūſtat
Ad oīa obā eā in natura miſerabili. Dicendū ḡ ad primū ꝙ iā
ꝑter vltimū patet ſolutio: q᷑ Aug. ibi ſumit pietatē large in cōita
te: q̄ diciṫ ꝑ pri⁹ ⁊ poſterius de multis/ ⁊ ꝑ hec ad oīa
Ad vltimū patet ſolō ꝑter ad vltimū. Et ad illud dōm ꝙ pietas
qđ eſt ꝯ 3m. h̄z duo in ſe. ſc. bniuolentiā circa id qđ eſt actus. ⁊ ex
ꝑte beniuolētie ordinaṫ ad māſuetudinē/ ⁊ nō intelli-
git glo. ꝙ ſit māſuetudo ſm̄ ſubam ſed ꝙ ordineṫ ad
eā ꝓpter ſilitudinē affectus: q᷑ beniuol⁹ erga oēs nec
exaſꝑaṫ ab aliq̄ nec ira nec rancor attēptat eū. Actus
aūt pietatis (q᷑ eſt bonū impēdere imagini) ꝓcipue eſt
circa indigentiā imaginis: ⁊ ſic q̄ ad materiā eſt circa
oꝑa miſcd̄ie: ⁊ ſic nihil ꝓhibet ꝙ q̄ ad diuerſa ad di-
uerſas beatitudines ordinetur.

Arti. XVI. **Quis actus doni pietatis in via.**

Q Ecūdo q̄riṫ de actu eius in via ⁊ in pr̄ia. videṫ
Actus pie- s aūt multiplex actus ex vbis ſuꝑ dictis. ſ. cole
tatis q̄ ſint re deū/ honorare parētes/ bn̄facere oīb⁹/ inſi-
in via. ſtere opib⁹ miſcd̄ie: ḡ videṫ ꝙ ipa nō ſit donū vnum.
Item Job. 31. ſuꝑ illud Si deſpexeris pauperē ⁊c̄.
dicit glo. ꝙ fuit oꝑator pietatis. apud piā em̄ mētem
plus natura q̄ꝫ noticia valet: ḡ videṫ ꝙ ꝓcipuus ei⁹
act⁹ ſit inſiſtere opib⁹ miſcd̄ie. Itē diciṫ. 1. Tim. 4
ſuꝑ illud Pietas ad oīa valet/ ꝓmiſſionē bn̄s vite q̄
nūc ē ⁊ future dīc glo. ꝙ oīs ſūma diſciplie xp̄iane in
miſcd̄ia eſt ⁊ pietate ⁊ nō videṫ ibi diſtingui act⁹ vni⁹
ab actu alteri⁹: ḡ videṫ ꝙ act⁹ ei⁹ ſit ſubuenire paupi
Arg. pmo. bus. Sed ꝯtra Aug. dicit in li. de doctrīa xp̄iana
⁊ idē eſt in glo. ſuꝑ Matth. 7. Pietatis eſt honorare
ſctā nō ꝯdicere ſcripture ſiue ītellecte ſiue nō ītellecte:
ḡ videṫ ꝙ nō ſit actus ꝓncipalis eius intēdere opib⁹
2o miſcd̄ie. Itē Aug. in ſermōe q̄dā de tri. Scd̄o gra-
du aſcēdiṫ ad pietatē vt nō reſiſtaṫ volūtati dei/ ⁊ ī ſer
monib⁹ ei⁹ ſenſus prau⁹ nō capiaṫ nec in gubernatio
nib⁹ creature offendi deū cū plura accidāt q̄ priuata
volūtas nō expoſcat. ex hoc accipiṫ ꝙ pietatis actus
ſit circa duo. ſ. religioſe ītelligere ſcripturā ⁊ nō offen
di in mō q̄ gubernat de⁹ mūdū cū pl̄a fieri videnṫ cō-
3o tra nr̄am volūtatē. Itē videṫ ꝙ nihil hoꝝ ſit act⁹
eius. dicit em̄ Greg. ꝙ ſcia docet ⁊ pietas exequiṫ: ḡ
iſte erit ei⁹ act⁹ quē docet ſciētia: ſed ſuꝑ habitū eſt ꝙ
ſcia h̄z tres actus. ſ. defendere ſcripturā/ ⁊ ſcire bn̄ cō
uerſari ī medio praue ⁊ ꝑuerſe natiōis/ ⁊ ſcire tꝑalia
diſtribuere: ḡ videṫ ꝙ illi ꝑ modū executiōis ſint pie-
tatis. Solō ad vltimū videṫ mihi concedendū ſꝫ tn̄ Solutio
nō ſicut ſciētia habet vnū ꝓncipalē ꝑ quē eſt ī oīb⁹ ha
bētib⁹ dona. ſ. ſcire bn̄ vti tꝑalib⁹ ad conuerſandū bn̄
in medio praue ⁊ ꝑuerſe natiōis/ ita pietas h̄z vnum
q̄ eſt beniuolēter ⁊ ſine q̄rela bonū optare ⁊ facere oī-
bus imagine dei inſignitis. Ad illud qđ pmo obij- Ad primū.
ciṫ dōm ꝙ illi act⁹ ſūt pietatis ꝓut ipa miſcd̄ia diciṫ:
ſed ꝓut eſt donū ꝑmiſceṫ cū māſuetudie ⁊ miſcd̄ia vt
ꝓus dictū eſt: ⁊ iō actus ipius ab illoꝝ actib⁹ nō ſeꝑa
tur ⁊ q̄ ad hoc nō ītelligiṫ illa glo. ſuꝑ Job. q᷑ pietas
⁊ miſcd̄ia nō differūt niſi q᷑ pietas reſpicit naturā ꝓ
ut imaginē h̄z: ſed miſcd̄ia miſeriā. vel vt magis ꝓprie
dicaṫ pietas reſpicit naturā imaginis in miſeria ⁊ mi
ſericordia ecōuerſo miſeriā in imagie: ⁊ iō etiā dupli-
cē ꝓmiſſionē h̄z vite q̄ nūc ꝓpter ſubleuationē miſerie
xp̄ianoꝝ ⁊ future ꝓpter reuerētiā imagis. Ad aliđ Ad aliđ qđ
dicēdū ꝙ honorare ſctā accipit pietati ex illa ꝑte qua in eodē obr
ipa eſt cultus ⁊ refert imaginē ad exēplar. ſilr̄ nō con ⁊ ad 2m.
tradicere ⁊ nō remurmurare accidit ei ex duplici ꝑte
ſcꝫ inq̄ꝫtū attingit exēplar ⁊ inq̄ꝫtū ꝑ beniuolētiā con-
iungiṫ māſuetudini cui⁹ ꝓpriū eſt nō offendi in hijs q̄
cōtingūt ꝯ volūtatē ꝓuatā: ſed colētis deū eſt nō acci
ꝑe ſenſū ꝑuerſum in ſcriptura: ſꝫ honorare ſenſū quē
ꝓmulgāt doctores. Sūt tn̄ qui dicūt ꝙ iſte actus q̄
nō eſt accipe ſenſum ꝑuerſum reduciṫ ad actū doni ſci
entie quo defēdiṫ fides. Et nota ꝙ cū diciṫ ꝙ pietas
nō accipit ſenſum ꝑuerſum ītelligiṫ de acceptiōe pra-
ctica q̄ nō imitaṫ in oꝑe: ſed veneraṫ ſcripturā implē- Ad 3m
do ꝑ opus ex beniuolētia quā h̄z ad ſctā. Ad vltimū Queſtiūcl̄a
patet ſolutio. Ad hoc aūt qđ vlteri⁹ poſſet queri ꝑ Solō
ante dicta quē actū h̄z in pr̄ia. dōm ꝙ illū q̄ eſt gaude
re in bonis imaginis dei inq̄ꝫtum eſt imago: ille enim
per modū ꝓmij relinq̄ṫ ex illo q̄ eſt vie. ſ. facere vel im-
pendere ꝑ affectū ⁊ opus bonū inſignato ꝑ imaginē.

An pietas ſit vnū donum vel plura. Arti. XVII.

R Ertio q̄riṫ vtrū ſit vnū ſm̄ ſe vel plura: q᷑ oīs
t actus enūerati nō pn̄t reduci in habitū vnū: ḡ
videṫ ꝙ cū ſm̄ dicta ſanctoꝝ illi act⁹ ſunt pie-
tatis ꝙ pietas nō ſit ſpē vna. Solutio dicūt quidā Solō.
ꝙ pietas nō eſt ſpē vna ꝓpter inducta verba ſanctoꝝ
⁊ ꝓcipue vba Aug. poſita ſuꝑius diſt. x. et. x. de tri.
Sed aliter dōm ꝙ pietas donū ſpē eſt vnū: ſed donū
pietatis ſm̄ analogiā multiplr̄ diciṫ vt prius habitū
eſt. ⁊ dicendū ad argumētū ꝙ pietas donū h̄z vnum
actū ꝓncipalē ⁊ ſubalē ſibi q̄ ē impēdere bonū inſigni-
to ꝑ imaginē dei. alij aūt ſunt nō ꝓncipales ſm̄ ꝙ cō-
iungiṫ alijs habitib⁹ cū q̄b⁹ habet aliquā ſilitudinē.

Qualiter differat pietas a manſuetudine. Arti. XVIII

S Uarto ⁊ vltimo q̄riṫ qualr̄ differat a māſue-
q tudine ⁊ miſcd̄ia. videṫ aūt a māſuetudine nō Arg. pmo.
differre: q᷑ glo. Math. 5. et. 6. reducit ad mā
ſuetudinē: ḡ pietas eſt māſuetudo vel mititas. Eadē
em̄ nō videṫ differre a miſcd̄ia: q᷑ glo. 1. Tim. 4. re-
ducit ad miſericordiā. ⁊ ſilr̄. 33. Job. glo. ⁊ iſte gloſe
ſuꝑ poſite ſūt nec hic oportet eas iterare. Solutio Solō
facile eſt rn̄dere ad hec ſm̄ ꝓdicta: q᷑ glo. nō intendit
ꝙ pietas ſit mititas vel miſcd̄ia ſed ꝙ habeat cuꝫ eis
affinitatē. cū em̄ duo ſunt de ꝯſtitutiōe pietatis. ſ. be
niuolētia ꝑ quā diffiniṫ ex ꝑte affectus quē informat

⁊ obiectū qđ eſt imago p̄cipue īmerſa miſerijs ex qb⁹
eſt indigētia vt iuuet̃. Ex parte affect⁹ accedit ad mi-
titatē vel manſuetudinē cuius eſt beniuole affici cir-
ca omnes/⁊ nō ꝓuocare iniurijs. Ex parte autē effe-
ctus ſiue operis cōiungit̃ miſericordie cum tamē ſub
ſtantialiter diſiuncta ſit ab vtraqꝫ/vt per ea q̄ in pri-
mo ꝓbleumate dicta ſunt facile eſt videre.

De connexione virtutum que non ſeperantur.

Di.XXXVI De cōnexio ne habituū gratuitoꝝ.

S Olet etiaꝫ queri vtrū virtutes ita ſint ſibi coniuncte vt ſe-
paratim nō poſſunt poſſideri ab ali
quo: ſed qui vnā habet omnes habeat? De
hoc etiā Hierony. ait: Omnes virtutes ſibi
herent vt q̄ vna caruerit omnib⁹ careat. Qui
ergo vnā habet omnes habet. Qđ quidē pro
babile eſt. Cum eñ charitas mater ſit omniū
virtutū: in quocūqꝫ mater ipa eſt. ſ. charitas
⁊ cuncti filij eius id eſt virtutes recte fore cre
dūtur. Unde Aug. Ubi charitas eſt: qđ eſt
qđ poſſit deeſſe? Ubi aūt nō eſt: quid eſt qđ
poſſit ꝓdeſſe? Cur ergo nō dicimus qui hāc
virtutē habet omnes habet: cū plenitudo le-
gis ſit charitas: que quāto magis eſt in hoīe
tanto magis eſt virtute preditus. quāto v̄o
minus tanto minus ineſt virt⁹: ⁊ quāto min⁹
ineſt virtus tanto magis ineſt vitium.

A S Olet etiā queri vtrū virtutes ſint ſibi con-
iūcte] Hec diſtinctio diuidit̃ ꝯ totū tracta-
tū p̄cedentē de habitib⁹ infuſis: quia hic q̄ri
tur de compatione horū habituū adinuicē.
Et diuidit̃ in tres partes ſm triplicē cōparationē in
quarū prima agit d virtutum cōnexione in ſubiecto.
In ſecūda querit̃ vtrū habite ſimul virtutes etiā ne-
ceſſario ſint pares/⁊ hec incipit ibi [Utrū v̄o pariter
oēs quis poſſideat] In tertia agit de relatione chari
tatis ad alias ⁊ ad opera preceptoꝝ ibi [Cunqꝫ duo
ſunt p̄cepta charitatis.

Arti; I. An virtutes politice ſunt connexe.

I Ncidit autē triplex queſtio circa primā partē
iſtius diſtinctiōis. Primo eñ querit̃ vtrum
virtutes politice cōnexe ſint: ⁊ ſi nō ſint con-
nexe politice Querit̃ ſcđo vtrū theologice neceſſario
ſunt cōnexe. Tertio ſi ſint cōnexe virtutes theologice
Arg. primo vtrū etiā vitia vel pctā cōnexa ſint vel nō? Ad p̄mū
obijcit̃ ſic. dic̄ Bern. in p̄mo de ꝯſideratiōe ad Euge
niū papā. Aduertere eſt ſuauiſſimū quendā concentū
cōplexiuū virtutū atqꝫ alteram pendere ex altera ſi-
cut hoc loco vides fortitudinis matrē eſſe prudentiā
⁊ nec fortitudinē eſſe quēlibet auſum quē nō parturit
2º prudētia: ergo videt̃ ꝙ virtutes ſint cōnexe. Item
Bern. ibidē. Modū in omni virtute iuſticia querit/
prudētia inuenit/vendicat fortitudo/tēperātia poſſi-
det. cū igitur hec neceſſaria ſint in q̄libet virtute vidē
3º tur politice virtutes eſſe cōnexe. Item Seneca di-
cit; Omne qđ bene fit/iuſte fit/fortiter fit/⁊ tēperate:
ſed cuiuſlibet virtutis opus bene fit: ergo iuſte fit for
titer ⁊ tꝑate: ergo in quolibet opere virtutis concur-
rūt quattuor v̄tutes/⁊ nō poſſunt cōcurrere ad op⁹
niſi ſint cōnexe in ſubiecto operāte: ergo ſunt cōnexe.
Item Tullius: Si vnā de cortinis tuis amiſeris 4º
poteris dicere ſuppellectilē tuam tibi ſaluam. ſi autē
vnā de virtutib⁹ amiſeris/nullā te habiturū neceſſe
eſt confitearis: ergo habita vna habent̃ oēs/⁊ amiſ
ſa vna amittūt̃ oēs v̄tutes. Itē Hiero. ad Croma 5º
ciū. quattuor v̄tutes deſcribūt ſtoici ita ſibi eſſe cōne-
xas ⁊ mutuo coherētes: vt qui vnā nō habuerit oīb⁹
careat: ⁊ qui vnā habuerit oēs habeat. Item Aug. 6º
ad Hiero. Mihi vident̃ ſtoici falli q̄ ꝓficientē hoīem
volunt habere oīno ſapientiā: ſed tunc ſolū cum eſt ꝑ-
fectus dicunt eū eſſe ſapientē: ergo videt̃ ꝙ ſm Aug.
ꝓficiens ⁊ ꝑfectus ſit ſapiens. nō aūt eſt oīno ſapiēs
niſi ſit ſapiens ſm quālibet virtutem: ergo ipe habet
omnē virtutē: ergo qui vnā habet oēs habet: ergo
virtutes ſunt cōnexe. Ad idem videtur eſſe ratio ſic 7º ꝑ rōnē
ſicut ſe hꝫ potētia ad potētiā ita habit⁹ potētie ſꝫ infe obijcitur.
riores potētie q̄ ſunt ꝑtes aīe ſenſibilis ſic̄ cōcupiſcibi
lis ⁊ iraſcibilis non ſunt ordinate ⁊ ꝑfecte niſi ꝑ rōnē
ergo habitus ꝑficiētes eas nō erunt perfecti ſine ha-
bitib⁹ perficiētib⁹ rōnem: habitus autē inferiorū ſūt
temperātia ⁊ fortitudo ⁊ habitus rōnis ſunt pruden
tia ⁊ iuſticia: ergo temperātia ⁊ fortitudo ſunt cōnexe
iuſticie ⁊ prudētie. Item prudētia eſt virtus ea qui 8º
bus adiuuat̃ ab hijs quib⁹ impedit̃ ſagaciter eligens
nō autē eligit niſi in materia iuſticie vel temperantie
vel fortitudinis: ergo prudētia nō eſt ſine illis ⁊ eadē
ratione nec iſte ſine iſta: ergo connexe ſunt virtutes.
Item circa difficile eſt omnis virtus: difficile ven- 9º
dicat ſibi fortitudo vt dicit Bern. ergo fortitudo exi
gitur in quolibet opere virtutis. Item ſcire eligere 10
exigit̃ in quolibet opere virturū ⁊c̄. ⁊ hoc eſt pruden-
tie: ergo prudentia requirit̃ in quolibet oꝑe virtutis.
Simil'r cum opus cuiuſlibet virtutis ſit inter ſuper-
fluū ⁊ diminutū neceſſe eſt in q̄libet opere virtutis re
quiri tēperantiā. ⁊ cū opus virtutis ſit vt debet. vide
tur adeſſe iuſticia: ergo videtur ꝙ omnes ſint ſibi cō-
nexe in quolibet opere v̄tutis. Item qui caſtus eſt 11º
habet virtutē; ſed qui caſtitatē habet caſtus eſt: ergo
qui virtutē habꝫ virtuoſus eſt; g̃ nō eſt vicioſus: ergo
oīs qui caſtitatē habꝫ nō eſt vicioſus: ſed vicioſus eſt
aliq̄s ab vno vitio: ergo nullū vitiū ineſt ei qui caſtita
tem habet omnes virtutes habet: ergo connexe ſunt
virtutes. Sed cōtra Aug. dicit ad Hiero. ꝙ non eſt
diuina ſcīa qua dicit̃ ꝙ qui habet vnā habet oēs: g̃ vi
det̃ ꝙ nō neceſſario eſt vera. Itē politice virtutes
generant̃ ex actib⁹. actus aūt diuiſi ſunt ⁊ diuiſim aſ-
ſunt; g̃ ⁊ habitus geniti ex illis: g̃ videt̃ ꝙ nō neceſſa-
rio ſimul ſunt virtutes. Itē aliq̄s in opere eſt caſt⁹
⁊ auarus: ſed ab actib⁹ ſimilib⁹ ſil'es habitus relin-
quūtur: g̃ innaſcit̃ ei habitus caſtitatis ⁊ auaricie ſed
cū habitu auaricie nō pōt ineſſe liberalitas: g̃ habēs
caſtitatē nō neceſſario habet liberalitatē nō g̃ qui ha-
bet vnā habet oēs. Solutio dicendū etiā inter plu Solutio
res ſunt contentiōes. quidā eñ dicebāt ꝙ oꝑationes
nō generāt virtutes: ſed tm̄ diſponūt aliquē ad ſuſci-
piendū ⁊ v̄tutes dant̃ a ſubſtātijs ſeꝑatis in ꝑfectiōe
ſapiētie ſup̄ quattuor affectiōes naturales. ſ. timorē/
ſpem/gaudiū/⁊ triſticiā ſiue perturbationē. Et dice-
bant ꝙ tres affectus ordinati manēt in ſapiēte in col
latione ⁊ nō ꝑturbatio ſiue triſticia q̄ nō cadit in ſapi-
entē/⁊ hec fuit opinio ſtoicoꝝ ⁊ accipiebant rōnē vir
tutis ſm ꝙ eſt vltimū de re vel de potentia/nec dice-

bant prudentē qui ſm q̄d prudēs eſt niſi eſſet prudēs
vniuerſal'r q̄ ad actū oīs virtutis: ⁊ ideo iſti dicebāt
ꝙ habita vna habenť oēs: ⁊ rō ipoꝝ potiſſima fuit
hec ꝙ oīs virtus vel eſt in rōne vel a rōne/ vñ omnis
ṽtus ꝑfecta rōnis eſt. nō eſt aūt ꝑfecta rō ꝓut cōpetit
ſapiēti cuiꝰ ē ordiare ⁊ nō ordiari niſi ſit ꝑfectio in ſe ⁊
in ſubditis viribꝫ. hoc aūt nō cōuenit per virtutē vnā
ſed per virtutē omniū: ⁊ iō dicebāt oēm virtutē opor
tere eſſe et ꝑfectionē ſapiētis: cū aūt qui nō eſt ſapiēs
ſed exerceť in oꝑe alicuiꝰ virtutū dicebāt eſſe in diſpo
ſitione et nullā virtutē habere, eo ꝙ oꝑatio nō gene/
rat virtutē ſed dať ab intelligētijs q̄ ſunt ſubſtātie ſe/
ꝑate. ⁊ hoc accipiť ex ṽbis Aug. ſup̄ inductis vbi di/
xit ꝙ ſtoici ꝓficientē nolebant virtutē oīno habere ſed
ꝑfectū tm̄. q2 ṽo Aug. hanc ſententiā nō approbat: iō
aliter dicendū eſt ſm Ariſto. in ethic. ſ. ꝙ politice vir/
tutes generationē hñt ab oꝑibꝫ ſi ſunt cōſuetudiales
vel ab expimento ⁊ tꝑe ſi ſint itellectuales: ⁊ q2 gene/
rātia cōnexa nō ſunt/ iō virtutes cōnexionē nō habēt
Ad oēs au/ Ad oēs aūt auctoritates q̄ primo iducunť eſt vna
ctoritates dꝛ ſolutio. ſ. ꝙ quedā ſunt generales actꝰ virtutū penes
quos nō diſtinguūtur ⁊ q̄ ad illos aliq̄d eſt de q̄libet
in q̄libet virtute. eligibile em̄ eſt in q̄libet: ſed hoc non
eſt prudētie ꝓpriū: ſimil'r difficile eſt in q̄libet: ſed hoc
nō eſt fortitudis ꝓpriū: ſed potius difficile circa mate
riā determinatā q̄ eſt paſſio illata ſm ſenſum tactus.
Simil'r modus ſm ſuꝑfluū ⁊ diminutū nō eſt in q̄li/
bet: ſed hoc nō eſt ꝓpriū tēperātie ſed potiꝰ in materia
paſſionū innatarū circa delectabile guſtus ⁊ tactus
Debitū etiā qđ eſt in q̄libet virtute nō eſt debitū iuſti
cie: ſed potius in materia ordinata ad ꝓximū ſm ius
naturale vel poſitiuū. Dicendū ḡ ꝙ concētus eſt ī vir
tutibꝫ quo ad id qđ general'r circuit omne opus: ſed
hoc habito nō neceſſario habenť ṽtutes oēs in ſpēali
q2 hoc nō eſt virtutis alicuiꝰ ſm ſpeciē niſi ꝑ adapta/
tionē: ſed eſt diſpoſitio media materie in q̄ poſtea pro
Ad 7m priā rōnē accipiat virtus hec vel illa. Ad id qđ obij
citur ꝑ rōnē dicendū ꝙ hoc eſt verū: q2 habitꝰ rōnis
regit habitū iraſcibilis ⁊ cōcupiſcibilis ſicut potētia
regit potētiā: ſed ex h̄ nō ſequiť ꝙ habita vna habeať
alia niſi ſm quid: qui em̄ caſtus eſt habet prudētiā q̄
ad electionē eius qđ exigiť ad caſtitatē ſed nō pruden
tiā ſimil'r ⁊ de fortitudine qñqꝫ nihil hꝫ ſm ꝙ ꝓprie
Ad 8m fortitudo accipiť. Ad aliud dicēdū ꝙ prudētia pōt
haberi ſm q̄d in vnaquaqꝫ diuiſim: ſed nō oportet ꝙ
habita aliq̄ illarū habeať alia ſimil'r vel etiā ꝙ habi/
ta vna habeanť alie: q2 mľti ſunt ecōtrario operātes
Ad 9m Ad aliud dicēdū ꝙ difficile ⁊ modus q̄ ſunt in oꝑe
et 10m virtutis in genere nō ſunt ꝓprie fortitudinis ⁊ tēpe/
rantie niſi ſm q̄d ⁊ ꝑ appropriationē: ⁊ iō nō oportet
ꝙ ꝓpter illud habeanť ſimpl'r ſed habenť ſm q̄d tm̄.
Ad 11m Ad vltimū dicendū ꝙ q̄ habet caſtitatē eſt caſtus:
ſed nō ſequiť ꝙ ſit virtuoſus: q2 ṽtuoſus dicit plus
q̄ꝫ caſtitas. ſ. plenitudinē q̄ nō ineſt niſi ꝑcipiēdo oēs
ſpēs. vñ nō eſt ibi ꝓceſſus a ſpecie ad genus tm̄/ ſed a
ſpeciei habitu ad habitū generis cū accidēte qđ eſt ha
bitudo ꝑticipatiōis cū oībꝫ ſpeciebꝫ: ⁊ iō nō valet ar/
gumētatio ſicut nec hic: iſte eſt hō: ergo ipē ꝑticipat aīal
ſm q̄libet ſpeciem.

Arti. II. **An virtutes theologice ſunt cōnexe.**

B
Arg. p̄o ſic. S Ecūdo q̄riť vtrū virtutes theologice ſibi ſint
cōnexe. videť aūt ꝙ ſic: ꝑfectio em̄ debet rñde/
re ꝑfecto: ꝑfectū aūt qđ eſt aīa nō eſt ſine ꝑtibꝫ
viriū in vna ſuba vni vnitis ḡ ꝑfectio que eſt gr̄a non
2o eſt ſine virtutibꝫ vnitis in ſubſtātia gratie. Itē non
eſt cōuētio xp̄i ad belial: ḡ nō pōt aliq̄s ſimul eſſe vas
dei ⁊ vas diaboli: ſed per ṽtutē theologicā informa/
tā gratia eſt aliquis vas dei ⁊ templū: ergo ipē nō eſt
vas diaboli: ſed per qđlibet vitiū eſſet vas diaboli: ḡ
nullū vitiū habet: ſed vitia nō expellanť niſi ꝑ virtu/
tes oppoſitas: ḡ ipē habet oēm virtutē qui habꝫ vnā
gratia informatā. Itē Aug. dicit ꝙ impiū eſt a deo 3o
dimidiā ſperare veniā: ḡ qui veniā accipit peccati per
vnā virtutem expellentē peccatū ipē accipit veniā ſm
omnē virtutē qđlibet peccatū expellentē: ḡ qui habet
vnā habet omnes: ḡ qui habet charitatē habet perfe
ctionē ad meritū: ergo habet omne id q̄ pōt mereri: ſꝫ
hoc eſt q̄libet virtus: ḡ ipē habet quālibet virtutem.
Item Eſa. 16. ſuꝑ illud: Venter meus ad moab q̄/ 4o
ſi cithara ſonabit. dicit glo. Cithara ſonū cōpoſitum
nō emittit etiā ſi vna chorda corrupta fuerit/ ſic ſpūs
vel venter ꝓphe ſi vna virtutū defuerit dulce melos
nō reſonabit: ḡ oportet adeſſe oēs. Item Iaco. 2. 5o
Qui offenderit in vno factus eſt omniū reus: ḡ ex op
poſitis q̄ habet vnā habet oēs. Itē ſuꝑ illud: Feci 6o
iudiciū ⁊c. dicit glo. a ꝑte totū vt q̄ vnā habꝫ oēs ha/
beat/ ⁊ q̄ vna caret omnibꝫ careat. Sed cōtra ſi q̄s Argu. p̄mo
hꝫ vnā hꝫ oēs: ſed xp̄s habuit vnā: q2 charitatē: ḡ i ɔ̄riū ꝙ nō
habuit fidem qđ falſum eſt. Eadē obiectio eſt de be 2o
atis q̄ hñt charitatē ⁊ nō habēt fidem. Si forte di Solo
catur ꝙ hoc qñqꝫ diciť qui hꝫ vnā hꝫ omnes intelligi
tur ſm ſtatū puri viatoris: tunc adhuc inſtantia eſt: Obiectio
q2 innocēs habet charitatē ⁊ nō hꝫ penitentiā. Itē 3o
habēs charitatē nō neceſſario hꝫ virginitatē. Et ſi di Solo.
cať ꝙ ṽginitas dicit virtutē cū ſtatu/ ⁊ virtus tali ſta
tu haberi pōt. Obijciť adhuc de ꝑſeuerātia ſine qua Obiectio
nō eſt ſalus. Conſtat ꝙ qui hꝫ charitatē nō neceſſario
habet ꝑſeuerantiā. Itē nos videmus expꝰſſe ꝙ qui 4o
habet fidē ⁊ ſpem nō neceſſario hꝫ charitatē nō ḡ ⁊c.
Itē creſcēte charitate decreſcit timor initial' ſic ſup̄ 5o
ꝓbatū eſt ī lr̄a: ḡ timor amittiť ⁊ eſt virtꝰ ſm ꝙ virtꝰ
general'r accipiť: ḡ nō q̄ hꝫ vnā ⁊c. Itē de q̄libꝫ ſctō 6o
legiť ꝙ nō eſt inuētus ſil'is illi: hoc aūt nō pōt eſſe ſm
figurā corꝑis vel naturā: ḡ referť ad virtutē: ḡ q̄libet
ſctūs hꝫ virtutē quā nō hꝫ alius nō ḡ qui ⁊c. So/ Solo
lutio dicendū ꝙ virtutes infuſe ⁊ formate cōnexe ſūt
ita ꝙ vna hita hñtur oēs. Huiꝰ aūt cōnexionis tres
ſunt ſpēs. Prima ⁊ p̄cipua eſt ex gr̄a que eſt totū po/
tentiale ad virtutes: ⁊ ideo ſicut totius potētialis ꝑ/
fectio cōſiſtit in oībꝫ ꝑtibꝫ ſil' ſumptis/ ⁊ in toto vni/
tis/ ita perfectio cōſiſtit in omnibꝫ ṽtutibꝫ ſimul ſum
ptis ⁊ in toto vnitis. qual'r aūt hoc fit ⁊ qual'r diffe/
rat a virtutibꝫ q̄re in ſcđo li. diſt. xxvj. et. xxvij. Ad h̄
ergo ꝙ ꝑfectio gr̄e ſit in eſſentia aīe ⁊ potētijs oportet
ꝙ ṽtus oīs in gr̄a infundať. Secūda rō eſt ex chari/
tate q̄ eſt forma oīs ṽtutis in eſſe meritorio: ad h̄ aūt
ꝙ formatū ꝓportioneť forme oportet ꝙ oēs infundā
tur cū ipā ⁊ hoc etiā q̄liter fit ꝙ charitas ſit forma ⁊ fi
nis ṽtutis ſup̄ in tractatu de charitate notatum eſt.
Tertia rō cōnexionis eſt tacta ī obijciēdo: hec ē gene/
ralis iuſticie iuſtificātis que nō ꝑmittit ineſſe aliqđ vi
tium ⁊ cū vitiū nō expellať formal'r niſi per virtutem
oppoſitam oportet ineſſe oēs ṽtutes. Hijs habi/ Ad primū
tis planū eſt rñdere ad obiecta in cōtrariū. Dicendū qđ ē in ɔ̄riū
em̄ ad p̄mū ꝙ q̄ hꝫ vnā hꝫ oēs ſm hoc ꝙ eſſētiale ⁊ ꝑfe et 2m.
ctiōis ē ī eis ⁊ q̄ ad h̄ xp̄s habuit fidē q2 habuit cogni
tionē q̄ ꝑfectiōis eſt ī fide/ ⁊ habuit cōprehēſionē q̄ ſic
ꝑfectio reſpondet ſpei. Ad aliud dōm ꝙ pnīa dicit
virtutē que moueť ad deſtructionē pc̄ti cum accidēte Ad primā
qđ eſt dolor cōmiſſi. vñ quo ad ſubſtātialē actū eſt in obiectionē

innocēte ꝛ ab hoc accidēte imponit nomen penitētie
ꝛ ideo penitētiā nō dicit habere licet habeat ſubſtan-
Ad 3m tiā virtutis penitētie. Ad aliud dicendū ꝙ virgini
tas etiā noiat cōtinentiā cū accidēte ex parte corpis/ꝛ
nō eſt neceſſe iſtud accidēs adeſſe cū q̄libet virtute licꝫ
Ad ſecūdā aſſit virtus. Ad aliud dicendū ꝙ pſeuerantia dicit
obiectionē. dupl'r ſcꝫ ꝓpoſitū pſeuerādi ꝛ habit⁹ mouēs ad pſeue
randū/ꝛ iſte habet cū q̄libet ꝟtute. Aliter dicendū ꝙ
pſeuerātia eſt ꝯſeruātia in bono ſm actū/ꝛ hec nō da
tur niſi in vltimo inſtāti vite:ꝛ iō id nō eſt virtus ſed
donū in fine a deo datū/ꝛ hoc nō neceſſe eſt habere cū
Ad 4m q̄libet ꝟtute. Ad aliud dicendū ꝙ intelligit de vir-
tutib⁹ formatis nō informib⁹. fides aūt ꝛ ſpes q̄ ſine
Ad 5m charitate habent ſunt informes ꝛ nō formate. Ad
aliud dicendū ꝙ creſcēte charitate decreſcit impfectio
timoris:ſed eſſentia timoris dn̄i pmanet in ſeculū ſe-
culi ꝛ hoc qual'r ſit ſup̄ in q̄ſtiōe de timore habitū eſt.
Ad 6m Ad vltimū dōm ꝙ h̄ dr̄ de ſctis q̄ ad vſū ꝛ nō q̄ ad
habitū virtutis:vel dr̄ ſm quoſdā ſm donū gr̄e gra-
tis date ꝛ nō gratūfaciētis:ſꝫ pma ſolutio ꝓbabilior
eſt ꝛ magis cōpetens dictis ſanctoꝝ.

Arti. III. An etiam vitia ſunt cōnexa.

Ertio querit vtrū vitia ſint cōnexa ſicut ꝟtu-
Arg. primo ꝙ ſic. tes. videt autē ꝙ ſic:qꝛ ſicut opa bona ꝛ ꝟtu-
tes radicē habēt charitatē:ita mala hn̄t libidi
nē ex q̄ oriunt:ḡ ſicut ꝟtutes cōnexe ſūt ꝓpter radicē
charitatis:ſic vitia cōnexa ſunt per libidinis radicem
2o Item ſi ineſt alicui vitiū nulla virtutū ineſt:ḡ ineſt
priuatio oīs virtutis:ḡ illi cui ineſt general'r priuatio
oīs virtutis illi ineſt general'r omne vitiū:ḡ q̄ hꝫ vnū
vitiū hꝫ omne vitiū:ḡ vitia ſunt cōnexa ſicut ꝟtutes.
3o Itē qui offendit in vno factus eſt oīm reus:nō aūt
reus eſt oīm niſi p vitia oppoſita oīb⁹:ḡ ineſt ei omne
4o vitiū:ḡ ſunt cōnexa vt videt. Itē ſi ineſſet aliq̄ vir-
tus ꝛ aliqd vitiū ſimul eſſet aliqs bonus ꝛ mal⁹. hoc
aūt eſſe nō pōt:ḡ q̄ malus eſt vniuerſal'r eſt malus nō
aūt vniuerſal'r eſt malus niſi ſm qdlibet vitiū:ḡ ha-
Rō in ꝯriū bet qdlibet vitiū:ḡ ſunt cōnexe. Sed cōtra ſi con-
nexa ſunt vitia:ḡ infundunt aliquo vno infuſo qd fal
ſum eſt:qꝛ nō infundūt ſed cauſant a nobis:ḡ nullū
vitiū eſt qd nō cauſet ab operib⁹ nr̄is:ſed noſtra opa
ſunt diuiſa:ḡ ꝛ vitia:nō ergo hito vno habent oīa:ꝛ
quia ad hoc facile eſt obijcere ſufficit qd obiectum eſt.
Solutio Solutio dicēdū ꝙ vitia nō ſunt cōnexa ꝓpter cām
q̄ tacta eſt in vltia obiectiōe:qꝛ. ſ. cauſant ab opib⁹ di
uiſim quoꝝ vno habito nō habet reliquū:ꝛ iō nec vi
tia relicta ex illis ſibi ſunt cōiuncta ita ꝙ vno inherē-
Ad primū. te inhereat aliud. Ad primū ḡ dicendū ꝙ libido nō
eſt vni⁹ rōnis:q̄ eſt ī vitijs:ſꝫ poti⁹ diſtinguūt ſm de
lectabilia obiecta q̄ diuerſa ſūt ſm rōnē:ſꝫ nō ſic ē de
charitate:qꝛ charitas ē amor ſūmi boni qd ſp vnū et
Ad 2m idē ē ī q̄cūqꝫ amet:ꝛ iō vnit ī ſe ꝟtutes Ad aliđ dōm
ꝙ nulla ꝟtutū formataꝝ p gr̄am ineſt ei cui ineſt vnū
vitiū. ſꝫ cū dr̄ ꝙ iſte puat⁹ ē oī ꝟtute. Dōm ꝙ duplex
eſt puatio ſic̄ etiā ī naturis:qn̄qꝫ ei puatio nō fundat
niſi in materia:ꝛ abſentia forme ſic̄ ē vis ī naturalib⁹
formis qn̄ vni⁹ forme abſentia ꝛ pn̄tia facit mutatio
nē:qn̄qꝫ aūt fūdat ī forma ꝯria:ſic̄ ſi dicam⁹ ex n̄ hoīe
fit hō ſignificam⁹ p nō hoīem formā ꝯriā qd ſonat pri
uationē ſubiectū hūanitatis ſine forma ꝛ non formā
ꝯriā hūanitati. Cū aūt dicim⁹ ex nō albo fit albū ſig-
mus p nō albū mediū vel nigredinē qd cōpatū ad al-
bū ē nigrū/ꝛ tūc puatio pōit formā ꝯriā. ita dicim⁹ p
uatū vl'r ꝟtute formata/ita tn̄ ꝙ nō ſupponunt vitia
ꝯria ſꝫ nudū ſubiectū:ꝛ ex illa vl'i puatiōe nō pōt īfer
ri ꝙ inſūt vitia:qꝛ illa puatio nō ponit vitiū ſꝫ nudū
ſubiectū nō hn̄s ꝟtutē. Ad aliđ dōm ꝙ q̄ offēdit in Ad 3m
vno fact⁹ ē oīm re⁹ q̄ ad penā dāni ꝛ nō q̄ ad hit⁹ rea-
tuū oīm vl' penas ſēſibiles. i. amittit ꝟtutes obediē-
tie oīm pceptoꝝ rn̄dētes:ſꝫ tn̄ nō ex h̄ ponūt ꝯria ꝟtu
tū vt dictū ē:ꝛ iō nō oꝫ vitia eē ꝯnexa. Ad aliđ dōm Ad 4m
ꝙ nulla ꝟtus formata ineſt etiā ei q̄ vnū hꝫ pctm̄:ꝛ iō
ſimpl'r ē mal⁹:ſed nō oportet ꝓpter hoc ineſſe ꝯriū cu-
iuſlibet ꝟtutis ſm ſpeciē/ꝛ hui⁹ cā iam aſſignata eſt.

Si cūcte ꝟtutes pit ſint ī q̄cūqꝫ ſūt

Vtꝝ vo piter qs oēs poſſideat virtutes: an
alie magis alie min⁹ ī aliq̄ ferueāt qd ē:Qui
buſdā ei videt ꝙ alie magꝰ alie min⁹ habeāt
ab aliquo ſic̄ ī Iob patiā emicuit:ī dauid hu
militas: ī moyſe māſuetudo: q̄ etiā cōcedūt
magis aliquē mereri p aliquā vnā ꝟtutē q̄ꝫ p
aliā:ſic̄ eā pleni⁹ hꝫ q̄ꝫ aliā. Nō tn̄ magꝰ p ali
quā mereri dicunt q̄ꝫ p charitatē: nec aliquā
pleni⁹ a quoq̄ꝫ hr̄i q̄ꝫ charitatē. Alias ḡ magꝰ
ꝛ alias min⁹ ī aliquo eē dicūt: ſ nullā pleni⁹
charitate q̄ ceťas gignit. Haſqꝫ dicūt eē mul-
tas facies q̄s mēorat apl's dicēs: Ex pſonis 2. Cor. I.
mltaꝝ facieꝝ ꝛc̄. Alij veri⁹ dicūt oēs ꝟtutes
ꝛ ſil'es ꝛ pares eē ī quocūqꝫ ſūt. vt q̄ ī vna al-
teri par extiterit:ī oīb⁹ eidē eq̄l'ſit. Vn̄ Aug.
Virtutes q̄ ſūt ī aīo hūano:q̄ꝫuis alio ꝛ alio
mō ſingl'e ītelligant:nullo mō tn̄ ſepant ab in
uicē:vt q̄cūqꝫ fuerit eq̄les. ꝟbi gr̄a:ī fortitu-
dine:eq̄les ſūt ꝛ prudētia ꝛ iuſticia ꝛ tēperā-
tia. Si eīn dixerꝰ eq̄les eē iſtos ī fortitudīe:ſ
illū p̄ſtare prudentia:ſeq̄t vt hui⁹ fortitudo
min⁹ prudēs ſit:ac p h̄ nec fortitudīe eq̄les ſt
qꝛ ē illi⁹ fortitudo prudētior:atqꝫ ita de cete
ris ꝟtutib⁹ īuenies:ſi oēs eadē ꝯſideratiōe p
curras. Ex his clareſcit oēs ꝟtutes nō mō eē
ꝯnexas ſ etiā pares ī aīo hoīs. Cū ḡ dr̄ aliqs
aliq̄ p̄eminere ꝟtute vt abraā fide: iob patia
ſm vſus extiores accipiēdū ē:vel ī cōpatiōe
alioꝝ hoīm:qꝛ vel hūilitatis hitū marie pre
fert:vel op⁹ fidei:vel alicui⁹ ceteraꝝ ꝟtutū
p̄cipue exeq̄t. Vn̄ ꝛ ea p̄ alijs pollere vel int
alios hoīes ſingl'arit excellere dr̄:ſm hūc mo
dū. ſ. ſm rōnē actuū exterioꝝ vt alibi Aug.
dicit in aliq̄ aliā magis eē ꝟtutē aliā min⁹:ꝛ
vnā ineſſe virtutē ꝛ nō alterā. Ait eīn ſic: Cla
riſſima diſputatiōe tua ſatis apparuit nō pla-
cuiſſe autorib⁹ nr̄is:imo ꝟitati ipi oīa paria
eſſe pctā:etiā ſi h̄ de ꝟtutib⁹ veꝝ ſit:qꝛ ꝛ ſi ve
rū eſt eū q̄ hꝫ vnā oēs ꝟtutes hr̄e: ꝛ eū q̄ vnā
nō hꝫ nullā hr̄e:nec ſic pctā ſunt paria:qꝛ vbi
virt⁹ nulla ē:nihil rectū eſt:nec tn̄ iō nō ē pra
uo praui⁹ diſtortoqꝫ diſtorti⁹. Si aūt qd puto
eſſe veri⁹ ſacriſqꝫ lr̄is cōgruēti⁹:ita ſūt aīe in

tentiões vt corpis mẽbra. ꝙ nõ videant̃ locis
ſed ꝙ ſentiant̃ affectibꝰ: ⁊ aliꝰ illũinat̃ ãpliꝰ:
alius minꝰ: alius oĩno caret lũine: ꝓfecto vt
q̃ſq; illuſtratiõe pie charitatis affectꝰ eſt: in
alio actu magis: ĩ alio minꝰ ĩ aliq̃ nihil. ſic di
ci põt hr̃e aliã: ⁊ aliã nõ habere ⁊ aliã magis
aliã minꝰ. Nã ⁊ maior eſt ĩ iſto charitas q̃ȝ in
illo: ⁊ iõ recte poſſumꝰ dicere ⁊ aliq̃ in iſto:
nulla ĩ illo: q̃ȝtũ ꝑtinet ad charitatẽ q̃ pietas
eſt: ⁊ in vno hoĩe q̃dẽ ꝙ maiorẽ habeat pudi-
citiã q̃ȝ patiẽtiã: ⁊ maiorẽ hodie q̃ȝ heri ſi ꝓfi-
cit in ea: ⁊ adhuc nõ habeat cõtinẽtiã ⁊ habe-
at nõ paruã miſcdiam. Et vt general'r breui-
terq; cõplectar quã de virtute habeo notio-
nẽ: virtꝰ eſt charitas q̃ id qd̃ diligendũ eſt di
ligit̃: hec ⁊ in alijs maior eſt in alijs minor: ⁊
in alijs nulla eſt. pleniſſima vero q̃ iã nõ poſſit
augeri q̃ȝdiu h̃ hõ viuit in nemĩe eſt. Hic inſi-
nuari videt̃: ꝙ aliq̃s ea rõne poſſit dici habe-
re vnã virtutẽ magis q̃ȝ aliã: qꝛ ꝑ charitatem
magis afficit̃ in actu vnius virtutis q̃ȝ alterīꝰ
⁊ ꝓpter differentiã actuũ ipſas virtutes ma-
gis vel minus habere dicit̃. Põt ⁊ aliq̃n non
habere. cũ tñ ſimul oẽs ⁊ pariter habeat q̃ȝtũ
ad mẽtis habitũ vel eſſentiã cuiuſq;. In actu
vero aliã magis aliã minꝰ hȝ. aliã etiã nõ habȝ
vt vir iuſtus vtens cõiugio nõ habet continẽ
tiam in actu quã tñ habet ĩ habitu. Cur ergo
non dicant̃ paria pctã? Forte qꝛ magis facit
cõtra charitatẽ q̃ grauiꝰ peccat: minꝰ q̃ leuiꝰ
Nemo em̃ peccat niſi aduerſus illã faciendo
Rom. 13. q̃ eſt plenitudo legis. Ideo recte dicit̃: Qui
Jacobi. 2. offenderit in vno factus eſt oĩm reus. i. cõtra
charitatẽ facit in qua pendent omnia.

Arti. IIII. **An virtutes ſunt pares vel equales.**
D Einde querit̃ de hoc qd̃ dicit [Utrũ vero pari-
d ter q̃s poſſideat oẽs ⁊c.] Incidũt aũt hic due
queſtiões circa iſtã partẽ quaꝝ prima eſt. Si
formate v̄tutes ſint pares vel eq̃les. Scd̃a vtrũ intẽ
Arg. primo ſa vna intendat̃ alia. Ad primũ obijcit̃ ſic in lr̃a ha
bet̃ ꝙ cardinales ſunt pares: g̃ multo magis theolo-
2o gice. Itẽ ſup̃ habitũ eſt ꝙ ſi fides/ſpes/charitas/⁊
3o oꝑatio ſunt equalia: ergo ⁊ alie v̄tutes. Itẽ ſi vna
virtutũ eſſet fortior vel melior alia in eodẽ hoĩe melio
rem faceret hoĩem/⁊ magis merentẽ q̃ȝ alia: g̃ idẽ hõ
bonus ⁊ melior eſſet ⁊ magis ⁊ minus dignus vita
eterna qd̃ eſt incõueniens: g̃ videt̃ ꝙ virtutes ſunt pa
4o res. Item oẽs ſimul infundunt̃: ſi autẽ non pares
eſſent quãdo infundunt̃ oporteret ꝙ illud incremen-
tũ qd̃ habet vna ſuꝑ aliam/aut eẽt ex parte cauſe effi-
cientis/aut ex parte ſubiecti/aut ex ꝑte gratie in qua
infundũtur. conſtat ꝙ nõ ex parte efficiẽtis: qꝛ deus
qui eſt cauſa efficiens virtutis infuſe equaliter ſe ha-
bet ad virtutes quas ſimul infundit: g̃ quantã creat
5o vnã tantã creat aliã. Item ſi ex ꝑte ſubiecti eſſet in-
crementũ cũ continue ſint in ſubiecto ꝯtinue creſcerẽt
qd̃ falſum eſt. ſi autẽ ex parte gratie tunc oporteret ꝙ
idem hõ haberet maiorẽ ſm̃ vnam virtutẽ q̃ȝ ſm̃ aliã
⁊ ſic eſſet magis ⁊ minus gratus ſm̃ diuerſas ꝑtes
anime/⁊ hoc ridiculũ eſt: qꝛ deo equaliter grate ſunt
omnes partes aĩe cuiuſlibet hoĩs. Sed cõtra hoc Rõ in ꝯ̃riũ
eſt qd̃ ſup̃ habitũ eſt diſtinctiõe. xxxv. ꝙ multi pollẽt prima.
fide ⁊ nõ ſcientia ⁊ tamẽ ſciẽtia eſt donũ ⁊ virtꝰ gene-
raliter ſumpto noĩe virtutis: ergo virtutes nõ ſunt
pares vel equales. Item. I. Cor. 14. Nunc autẽ 2a
manẽt fides/ſpes/charitas tria hec: maior autẽ hoꝝ
eſt charitas: ergo nõ eſt equalis alijs. Solutio di- Solutio
cendũ ꝙ v̄tutes pares ſunt in eſſentia ⁊ in formatio- ad totum.
ne gratie in eſſentia: qꝛ ſimplices ſunt eodem genere
ſimplicitatis ⁊ in vna quãtitate gratie in eodẽ hoĩe.
in formatiõe aũt gratie: qꝛ gratia gratũfaciens equa
liter informat oẽs: ſed in quattuor alijs eſſentiã vir-
tutis cõſequẽtibꝫ ſũt inequales/⁊ primũ eſt de digni
tate: quia charitas eo ꝙ nõ excidit maior eſt in oĩbus
⁊ dignior: ſcd̃m autẽ ꝙ eſt in generalitate forme ⁊ fi-
nis ⁊ efficientis: ⁊ ſic iterũ charitas eſt maior: qꝛ ipſa
general'r mouet ĩ opere meritorio qd̃ nõ facit alia vir
tus/⁊ ipſa eſt forma ⁊ finis virtutũ/⁊ quo ad hoc eſt
maior. Tertiũ eſt radicatio in ſubiecto: qꝛ ad hoc oꝑa
tur diſpoſitio per opus/⁊ opus omniũ nõ eſt equali-
ter frequẽs: ⁊ ideo vna quecũq; frequẽtius eſt in oꝑe
magis radicata eſt q̃ȝ alia. Quartus modus eſt vſus
qꝛ nõ oportet vt virtutes que equaliter inſunt ſm̃ eſ
ſentiã inſint etiã equaliter ſm̃ vſum. Dicendũ ergo ad
primũ ꝙ intelligit̃ q̃ ad vſum. Ad aliud dicendũ ꝙ in
telligit̃ quo ad dignitatẽ ⁊ ſic patet ſolutio ad totũ.

An vna virtute intẽſa intendãtur omnes Arti. V.
⁊ an ſola charitas ſufficit ad ſalutem.
E Ecũdo q̃rit̃ vtrũ vna intenſa oẽs intendant̃
s ⁊ videt̃ ꝙ ſic: detur em̃ ꝙ vna intenſa alia nõ Arg. ꝓmo
intendat̃ tũc pñt virtutes eſſe impares ⁊ hoc ꝙ ſic.
eſt cõtra ſup̃ probata: g̃ neceſſe eſt ꝙ vna intenſa inten
dat̃ alia. Itẽ intenſio virtutũ nõ eſt niſi ꝑ intenſio- 2o
nẽ gratie: ſed gratia eſt in ſingulis virtutibꝫ: ergo eq̃li
ter intendit̃ in ſingulis. Itẽ virtus nõ intendit̃ ni- 3o
ſi a deo ꝓpter meritũ vt ſup̃ ꝓbatũ eſt ſepe: ſed deꝰ eq̃
liter ſe habet ad oẽs virtutes ⁊ meritũ quo ad hoc qd̃
eſt elicere oẽs actus meritorios equal'r eſt omniũ vir
tutũ: ergo cũ cauſe intẽſionis equaliter ſe habeant ad
oẽs virtutes equaliter intendi vident̃. Itẽ ſi ꝓpter 4o
ꝯnexiões ĩ gr̃a ⁊ ꝓpter vĩculũ charitatis neceſſe eſt vt
vna hĩta habeãt̃ oẽs ꝓpt̃ eaſdẽ cauſas videt̃ neceſſa-
riũ vt vna intẽſa ĩtendãt̃ oẽs. Itẽ Aug. i. vij. de tri. 5o
Uirtutes q̃ ĩ hũano aĩo ſunt licȝ diuerſis ſingul'mo-
dis ĩtelligãt̃: tñ ab inuicẽ nõ ſeꝑant̃: ſȝ ſũt eq̃les ſp̃: g̃
vna intẽſa neceſſe ẽ aliã intẽdi: qꝛ aliter fierẽt ineq̃les
Sȝ ꝯ̃ intẽſio videt̃ eẽ ex oꝑe ⁊ nõ videt̃ eſſe eq̃l' oꝑa- Argu. 2o in
tio oĩm: g̃ nec eq̃liter ſũt intẽſe v̄tutes. Itẽ rõ q̃ po- ꝯ̃riũ ꝙ non
nit̃ ꝙ vna intenſa intẽdat̃ alia ex charitate q̃ eq̃l'r in- primo.
format eas nõ videt̃ valere: qꝛ in cõꝑabilibꝫ ita vide- 2o
mus ꝙ duo cõbuſtibilia eq̃l'r nõ caleſcũt ab eodẽ igne
equaliter diſtante: g̃ etiã in virtutibꝫ ſic eſſe põt ꝙ vna
plus recipit de calore charitatis q̃ȝ alia. Itẽ ſup̃ ha 3o
bitũ eſt ꝙ creſcẽte charitate creſcit ſapiẽtia/⁊ decreſcit
timor: g̃ timor ⁊ ſapientia ſunt virtutes inequales.
Item in diuerſis hoĩbꝫ ſunt v̄tutes nõ equales: g̃ 4o
etiã in eodẽ hoĩe pñt eſſe inequales. Ulteriꝰ iuxta Queſtiũcla
h̃ q̃rit̃ vtrũ ſola charitas ſufficit ad ſalutẽ ſine alijs/⁊ Ar. p̃o ꝙ ſic
videt̃ ꝙ ſic: qꝛ penes eã ſolam cõſiſtit meritũ ⁊ quãti-
tas meriti: g̃ videt̃ ꝙ alie ſuꝑfluant cum nõ habeant̃
niſi ad merẽdum. Item dicit Auguſtinus ꝙ ſola 2o

charitas diuidit inter filios regni ⁊ filios ꝑditiõis:ḡ
3o alie pro nihilo habenť. Jtē in ſequēti parte diſtin-
ctionis habeť ꝙ ipa ſola cõplet legē: ⁊ ſi nõ valeam⁹
oĩa volumina euoluere ꝙ habeamus charitatē q̄ im
plet totũ:ḡ ſola ſufficit ⁊ omnes alie virtutes ſuꝑflu-
Solutio unt:vt videť. Solutio dicendũ ad primã partem
cõis ad oĩa iſtius diſputationis ꝙ vna virtute intenſa oēs alie i
ꝓmo oba. tenduntur quantũ ad aliquē modũ.⁊ quãtũ ad alium
modũ poteſt vna intēdi ſine alia/ſi cõpareť virtus ad
cauſã efficientē/ vel ad efficaciã merēdi.vel ſi cõſidere
tur in ſuba nõ poteſt vna intendi ſine alia.ſi aũt com-
pareť ad radicationē in ſubiecto põt vna intendi ſine
alia:q2 hoc eſt ex ope in q̄ virtutes neceſſario nõ ſunt
cõiuncte:ſed diuerſimode.⁊ ꝑ hoc patet ſol'o ad oĩa
alia q̄ obijciunť de prima ꝑte queſtiõis:q2 ſm hãc di
Ad primũ q̄ ſtinctionē ꝓcedunt argumētationes Ad primũ em̄
qȯ eſt in 3m qȯ cõtra obijciť dm ꝙ ſm oꝑationē intēdiť virt⁹ nõ
2o loco. ſm radicationē in ſubiecto:⁊ hoc bene cõcediť.ſic em̄
Ad 2m intendiť vna virtus nõ alia intenſa. Ad aliud dicē
dũ ꝙ non eſt ſimile q2 ligna ⁊ alia inequaliť ſe hñt ad
receptionē ignis.ſed virtutes equaliť ſe hñt ſm ꝙ in-
Ad 3m fuſe ſunt ad informationē charitatis. Ad aliud di-
cendũ ꝙ timor nõ decreſcit in ſubſtãtiali ſibi in quan-
tũ eſt donũ ſpũſſancti:ſed q̄ ad imꝑfectionē.ſicut alibi
Ad 4m dictũ eſt ſepius. Ad aliud dicendũ ꝙ virtutes i di
uerſis honoribꝫ nõ habēt colligantiã in vno q̄ creſcē-
te creſcant.ſed in homine vno colligant in grã ⁊ cha-
Ad q̄ſtiũcu ritate.⁊ ideo intenſis illis neceſſe eſt oēs intēdi Ad
lã ⁊ ad oĩa id qȯ vlterius queriť dȯm ꝙ charitas ſufficit vt mo
obiecta tor:ſed ad motũ exigiť nõ tm̄ motor vl'is:ſed etiã ꝑti
cularis ꝑ quē ſpecificeť actus:⁊ huius ſimile eſt i na-
tura/etiã in hoĩe. Jn natura em̄ vl'r in generatõe mo
uet ſol:ſed ad generationē hui⁹ vel illius oportet etiã
eſſe motorē ꝑticularē in hoc vel in illo:vt faba vel piſa
Jn hoĩe aũt mouet rõ in mechanicis vel volũtas: ſʒ
ad motũ pedis vel manus exigiť etiã motor ꝑticula-
ris manus vel pedis. Jtē in motu meritorio eſt mo-
tor vl'is charitas:ſed exigunť motores ſpecificantes
actus:ſicut fidei ſpei tꝑantie ꝑ quos meremur.⁊ per
hoc patet ſol'o ad totũ:q2 iſte rõnes q̄ inducunť nõ cõ
cludũt niſi de vi motoris vniuerſalis:⁊ nõ de vi mo
toris particularis.

Repetit de charitate vt addat q̄-modo tota lex ex ea pendet.

Cũ duo ſint p̄cepta charitatis in quib⁹ (vt p̄-
taxatũ eſt) tota lex pendet ⁊ prophete aduer
Math.22. tendũ eſt quomodo hoc fit cũ in lege ⁊ ꝓphe
tis multa fuerint cerimonialia mãdata quaſi
ad charitatis ſanctificationē ꝑtinuiſſent: vi-
dereť nondũ debuiſſe ceſſare. Quia ṽo nõ
iuſtificationis gratia quã facit charitas inſti
tuta ſunt ſed in figura futuri ⁊ in onus poſita
ideo clareſcēte veritate ceſſauerũt velut vm
bra. verũtñ ⁊ ipa cerimonialia ſm ſpiritualē
intellectũ quē cõtinent: ⁊ omnia moralia ad
charitatē referunť. Pertinent em̄ omnia ad
decē mandata in tabulis ſcripta vbi omnium
ſumma perſtringiť: ex quibus cetera emanãt
ſicut in ſermone domini octo virtutes p̄mit-
tunť ad quas cetera referunť. ⁊ ſicut ad decē
mandata decalogi cetera referunť: ita ⁊ ipſa
decē ad duo mandata charitatis ꝑtinēt. Oĩa
ergo ad duo mandata charitatis pertinent.
quia ꝑ charitatē impleť: ⁊ ad charitatē tan-
q̄ȝ ad finē referri debēt. vnde Aug. Totã ma
gnitudinē ⁊ amplitudinē diuioꝝ eloquiorũ
poſſidet charitas qua deũ ꝓximũq̄ȝ diligim⁹
que radix eſt omniũ bonoꝝ. Uñ veritas ait Math.22.
Jn his duobus mandatis vniuerſa lex pēdet
⁊ ꝓphete. Si ergo nõ vacat omnes paginas
ſanctas perſcrutari: omnia inuolucra ſermo-
nũ euoluere. tene charitatē vbi pendēt oĩa
quia perfectio eſt ⁊ finis omniũ. tunc em̄ ⁊ p̄-
cepta ⁊ cõſilia recte fiunt cũ referunť ad dili-
gendũ deũ ⁊ proximũ propter deũ. qȯ ṽo ti-
more pene vel aliqua intentiõe carnali fit vt
nõ referať ad charitatem nondũ fit ſicut fieri
oportet q̄ȝuis fieri videať. Jnimicus em̄ iuſti
cie eſt qui pene timore nõ peccat. Amic⁹ ṽo
iuſticie qui eius amore nõ peccat. Omniũ er
go hec ſũma ē vt ĩtelligať legis ⁊ oĩm diuĩaꝝ
ſcripturaꝝ plēitudo eē dilectõ dei ⁊ ꝓximi.

An teneamur implere decalogum quo ad opus ⁊ modum operis. Arti. VI

ſ
Einde queriť circa tertiã partē iſtius diſtictõ
D nis que incipit ibi: [Cũ duo ſint p̄cepta. ⁊c.]
Et eſt queſtio p̄ncipalis hic vtrũ modus ſit in
p̄cepto vel opus ſolũ: hoc eſt querere vtrũ teneamur
implere decalogũ ſolũ quo ad oꝑa que ſonãt p̄cepta:
aut teneamur implere decalogũ quo ad opus ⁊ mo-
dũ opis/vt in charitate faciamus. hoc em̄ videť velle Arg. primo
lr̃a iſta: ⁊ ſepe habitũ eſt id qȯ habeť. 1. Timoth. 1. ꝙ
finis p̄cepti ē charitas. ⁊ dicit gloſa ꝙ dr finis ꝯſuma
tiõis: ḡ nõ impleť ꝑfecte lex decalogi ſine charitate. te
nemur aũt ad ꝑfectã legis impletionē: ḡ tenemur ad
modũ vt ex charitate impleamus Jtē Math. 19. 2o
Si vis ad vitã ĩgredi ſerua mãdata: ḡ obſeruatõ mã
datoꝝ introducit ad vitã: ſed nõ introducit niſi ꝑ cha
ritatē: ḡ ex charitate debēt impleri: ḡ modus eſt in p̄-
cepto. Jtē Deuť. 6. Diliges dñm deũ tuũ ex toto 3o
corde tuo. cõſtat aũt ꝙ hoc eſt p̄ceptũ legis/⁊ referen-
dũ eſt ad opus: ⁊ nõ niſi ad opus decalogi: ḡ decalo-
gus implendus eſt in illo: ḡ tenemur ad modũ Jtē 4o
deformatio opeꝝ eſt in ꝓhibitiõe: ḡ ab oppoſitis for-
ma eſt in p̄cepto. Jtē Math. 5. Niſi habundauerit 5o
triſtitia veſtra pluſq̄ȝ ſcribaꝝ ⁊ phariſeoꝝ non intra-
bitis in regnũ celoꝝ. ſed cõſtat ꝙ illi opera faciebant:
ḡ nos tenemur ad modũ. Jtem Jacobi. 2. Qui of- 6o
fendit in vno factus eſt omniũ reus. gloſa. i. in chari-
tate: ḡ charitas eſt in precepto/⁊ ipa eſt modus: ergo
modus eſt in p̄cepto. Sed cõtra dicit aug. ⁊ Hie- Jn ꝯtrũ ꝓo
ro. ꝙ anathema ſit q̄ deũ dicit p̄cepiſſe impoſſibile im
pleri: ḡ nihil eſt in p̄cepto qȯ nõ ſit in poteſtate noſtra
ſed habere charitatē non eſt in poteſtate noſtra: ergo
nõ eſt in precepto. Jtem virtutes non ſunt in pote 2o
ſtate noſtra: ergo nec mot⁹ earum: ergo nõ tenemur
oꝑa facere cũ motu virtutis Jtē aliquis amat deũ 3o
naturali dilectiõe: ⁊ cõſtat ꝙ non peccat diligendo. ſi
aũt tenetur ex charitate diligere ipe peccaret: ergo nõ

4° tenemur ad modū. Jtē aliq̄s exiſtēs ī mortali pctō
honorat parētes cōſtat ꝙ nō peccat;ſꝫ potiꝰ abſoluit̄
5° a mādato:ḡ nō tenebat̄ facere ex charitate. Jtē au
gu. dicit ꝙ declinare a malo ſemꝑ vitat penā:ḡ nō me
remur penā:ḡ q̄ declinat ſtati ī mortali pctō abſoluit̄
a ꝓhibitōe illa:ḡ nō tenebat̄ ille implere ex charitate
Solutio Sol'o dicēdū ꝙ circa illā queſtionē ſunt magnorū
opiniones diuerſe:ꝛ quantū poſſum recolere ſunt di
cta magiſtroꝝ diuerſa circa hāc materiā quadrupli-
Prima citer. Quidā em̄ dicūt ꝙ modus eſt in p̄cepto:ꝛ illi
opinio diuidunt̄ in duas opniōes. dicūt em̄ quidā ꝙ imple-
re decalogū tantūmodo eſt p̄ceptū affirmatiuū:ꝛ ob-
ligat ſemꝑ/ſed nō ad ſꝑ. obligat aūt ꝓ tp̄e ꝛ loco:ꝛ ad
id tēpus ad qđ hō tenet̄ qn̄ hēt charitatē: ꝛ aduertit
ꝙ ex charitate tenet̄ implere. ꝛ illis facile eſt reſpon-
dere obiectis:q2 dicunt ꝙ nō obligat̄ hō adimplere:
q2 licet hō obligatus ſit facere ex charitate. nō tn̄ te-
net̄ ſoluere ꝛ adimplere niſi cū habet eā. ꝛ tunc nō eſt
2a ei impoſſibile ex charitate implere mādatū. Aliȷ̄ di
Ad primā cunt ꝙ hō tenet̄ ad modū ſꝑ ꝛ ad ſemꝑ. Et ad p̄mū
ꝛ 2am q̄ 2° qđ obȷ̄cit̄ cōtra dicūt ꝙ licet hoī impoſſibile ſit habe
obr in ꝯriū. re charitatē ex ſe:tn̄ poteſt facere aliq̄d q̄ habito habe
bit charitatē. ꝛ ita quodāmō impoſſibile eſt hr̄e chari
Ad 3m tatē. ꝛ eodē modo rn̄dent ad ſcđm Ad tertiū dicūt
ꝙ diligens deū naturali dilectiōe ex hoc nō peccat ꝙ
Ad 4m diligit:ſed ex hoc ꝙ formā obmittit. Ad aliđ dicūt
quidā ꝙ abſoluit̄ iſte ab ope opato: ſed q2 nō fecit vt
Ad 5m. debuit:ideo peccauit. Ad vltimū dicunt ꝙ vitat pe
nā q̄ debet̄ trāſgreſſioni ille q̄ vitat pctm̄ cōmiſſionis
ſed nō vitat penā q̄ debet̄ omiſſiōi ex h̄ ꝙ omittit mo-
3a opinio dū. ſed ille opiniōes paucos hn̄t ſequētes. Jđo aliȷ̄
dicūt ꝙ nō tenet̄ ad modū:ꝛ illi hn̄t duplicē modum
opinandi. quidā em̄ dicūt abſolute ꝙ ad modū nullo
Ad primū modo tenemur/ſicut ꝓbāt vltime rōnes. Reſpon
ſm hāc opi- ſio ad p̄mū qđ cōtra obȷ̄cit̄ ꝙ charitas nō eſt finis p̄
nionē. cepti ſm opus qđ eſt in p̄cepto:ſed ſm eſſe meritoriū.
ꝛ hoc veꝝ eſt ꝙ ſine forma non implet̄ lex meritorie.
Ad 2m Ad aliud dicendū ꝙ aliud eſt implere decalogū/et
aliud facere opus meritoriū vite eterne:ꝛ dn̄s loquit̄
ibi de eo q̄ vult ꝑ opus venire ad vitā:ꝛ illū debet ha
Ad 3m bere modū. Ad aliud dicendū ꝙ in iſto mādato nō
tenet̄ hō facere qđ pōt. ꝛ iō implet ſi dilectione natu-
rali nihil p̄ponit deo:ꝛ hoc ſm charitatē vie nō p2ie.
Ad 4m Ad aliđ dm ꝙ nō ē ſile q2 deformatio ē ī ptāte nr̄a.
Ad 5m ſꝫ formatō nō ē in ptāte nr̄a Ad aliđ dđm ꝙ illa ha
būdātia refert̄ ad habēdū vitā/ꝛ n̄ ad īpletionē deca
Ad 6m logi abſolutā. Ad aliud dđm ꝙ charitas nō eſt in
p̄cepto/licet ꝑ reatū amittat̄:q2 reatus eſt in poteſta-
te noſtra ꝛ nō charitas:ſed q2 expreſſe habet̄ in ſecun
do huius voluminis ſupra ꝙ pelagiana hereſis eſt ho
minē ſine gratia oīa poſſe implere diuina mandata.
4a opinio ideo veniūt q̄rti ꝛ diſtinguūt triplicē intētionē. Pri-
ma eſt q̄ nō expleta inducit reatū trāſgreſſiōis. Secū
da eſt que expleta ducit ad vitā:nō expleta nō ducit.
Ad oba q̄ Tertia eſt que expleta dat vitā. Quo ad primū di
p̄° obȷ̄ciūt̄ cunt ꝙ nō tenemur ad modū: q2 dūmō faciamꝰ opa
p̄ceptoꝝ deobligamur a p̄cepto ꝛ nō tranſgredimur
ſed quo ad ſcđam tenemur ad modū:q2 alit̄ nō habe
bimus vitā niſi in charitate faciamus. quo ad tertiā
tenemur ad modū ꝛ ad ꝑſeuerantiā:q2 illa ſtatim cō-
iungit vite. ꝛ hec hēt plures defenſores q̄ꝫ aliq̄ ſupio
rū:ꝛ ſatis patet qualit̄ ſm eam rn̄debit̄ obiectis pro
vtraqꝫ parte per reſponſiones prius factas.

De decē p̄ceptis quō cōtineant̄ in duobꝰ mādatis charitatis.

Ed iam diſtributio de Diſtinctio
calogi que in duobus mādatis cō- XXXVII.
plet̄ cōſideranda eſt. habet em̄ de- De p̄cepto-
calogus decē precepta que ſunt decacordū rū decalogi
pſalteriū: que ſic ſunt diſtributa: vt tria q̄ ſūt diſtīctiōe in
in prima tabula ꝑtineāt ad deū. ſ. ad cogni- ꝯpatōne ad
tionē ꝛ dilectionē trinitatis: ſeptē que ſunt ī ſcripturā ta
ſecunda tabula ad dilectionē proximi: bulaꝝ

Ed iā diſtributio decalogi que in duobꝫ p̄- A
ceptis. ꝛc.] Hic incipit pars illa que eſt de
diſpoſitionibꝫ reparantibꝫ ꝑ opa: ꝛ hec ſunt
opa q̄ cadūt ſub p̄cepto. ꝛ diuidit̄ hec pars
ſm numeꝝ p̄ceptoꝝ in decē partes/in quibꝫ tn̄ magi
ſter ponit tres diſtinctōes. Et in p̄ma pte ponit̄ expo
ſitio ſeptē p̄ceptoꝝ. ſ. triū q̄ ſunt in p̄ma tabula. ꝛ q̄t-
tuor p̄ceptoꝝ cōtentoꝝ in ſcđa tabula. Jn ſcđa et ter
tia q̄ ſunt. xxviȷ̄. ꝛ xxxix. cōtinet̄ expoſitio octaui pre-
cepti qđ eſt q̄ntū ſcđe tabule. ꝛ ps illa īcipit ibi [Quī
tū p̄ceptū eſt. ꝛc.] Jn tertia aūt pte que cōtinet. xl. di
ſtinctionem exponit duo vltima precepta que incipit
[Sextū preceptū eſt: Nō deſiderabis. ꝛc.] ꝛ per hoc
patet diuiſio totius

Quid ſit preceptum. Arti. I.

Nte lrām aūt icidūt hic q̄ttuor inq̄rēda. ſ. q̄d
a ſit p̄ceptū: q̄ diſtinctio p̄ceptoꝝ ꝛ tabulaꝝ/in
quibꝫ cōtinebant̄ ſm diuerſos. Tertio. ſ. pe-
nes quid accipiat̄ ſufficiētia p̄ceptoꝝ. Et q̄rto qual'r
vitia capitalia ꝓhibeant̄ Ad p̄mū aūt q̄d ſit p̄ceptū Diffinitio p̄
accipiat̄ diffinitio aug. data in li. de virginitate/ vbi cepti.
dicit ſic: Preceptum eſt hoc cui nō obedire pctm̄ eſt.
Sed cōtra iſtā aſſignationē obȷ̄cit̄ ſic: Cōſiliū eſt Arg. primo
cui nō obedire in caſu pctm̄ eſt:ḡ cōſiliū eſt p̄ceptum. ꝯ diffinitōꝫ
in caſu em̄ omnia vendere teneor ꝛ dare paupibꝫ: ꝛ ī
caſu exponere me ꝑiculo pro fide:ḡ cōſiliū eſt p̄ceptū.
Jtē votū eſt cui nō obedire peccatū eſt:ḡ. ꝛc. Jtē 2°
quiuis tenet̄ obſeruare obedientiā nā cōtra eā facere 3°
pctm̄ eſt. Simil'r dicit̄ de p̄lato ꝛ ſcriptura quibꝫ 4° ꝛ 5°.
nō obedire pctm̄ eſt. Jtē ſi nō obedire p̄cepto pctm̄ 6°
eſt:ergo obedire eſt meritoriū: ḡ opus p̄ceptū eſt opꝰ
meritoriū: qđ falſum eſt ſm opinionē multoꝝ: vt pa-
tet ex prehabita diſtinctōe. P̄ cū opꝰ cuiuſlibet vir- 7°
tutis ſit in precepto ita deberet diffiniri ꝑ aliā virtu-
tē ſicut ꝑ obedientiā. ꝛ maxime videt̄ ꝙ ꝑ charitatem
q2 vt dicit apl'us: Finis p̄cepti ē charitas đ corde pu
ro ꝛ fide nō ficta. Sol'o dicendū ꝙ aſſignatio prece Sol'o.
pti q̄ dat̄ ab aug. dat̄ de ip̄o inquātū eſt obligatoriū
ad dr̄am cōſiliȷ̄. ꝛ iō ſequit̄ in lr̄a ſic: Preceptū eſt cui
nō obedire pctm̄ eſt/nō cōſiliū: quo ſi vti volueris mi
nus boni adipiſceris nō mali aliq̄d ꝑpetrabis. ꝛ iō ſi
q̄s vellet diffinire p̄ceptū ſm ſubam ſm quā eſt obli-
gatoriū poſſet diffinire ſic: Preceptū eſt impiū obli-
gās ad obſeruationē actꝰ impati ex auc̄te impantis/
vel ex rōne rei impate. p̄ceptū em̄ eſt in oī genere impe
riȷ̄/ꝛ obligat qn̄qꝫ tm̄: q2 p̄ceptū eſt ꝛ nō ex ſe. qn̄qꝫ au
tē ex ſeip̄o: ſed aug. accipit in cōmuni modū obligatō
nis qui eſt in p̄cepto. Dđm ḡ ad primū ꝙ cōſilium Ad primū
de ſe nunq̄ꝫ obligat (vt dicit aug.) ſꝫ ꝑ accn̄s id qđ cō
ſulit̄ obligat. ſ. ſi in caſu preceptū eſt de eadē re de q̄ ē
cōſiliū vt ſi nō poſſum honorare ꝓximū niſi oīa ven-
dā/tūc teneor vēdere oīa ꝛ dare paupibꝫ ī tp̄e neceſſi-
tatis cū moriūt̄ paupes fame niſi vēdā. ꝛ ſi ex voto ne

ceſſariū fiat ꝯſiliū: qꝛ reddere ē p̄cepti lꝫ voueri ſit cō
Ad 2m ſilīj Ad aliō dōm ꝙ votū dupl'r cōſiderat᷑.ſ. in vo
uendo ⁊ reddēdo. Si accipiat᷑ in vouendo/tunc non
obedire nō eſt pctm̄. qꝛ vouere eſt conſilīj. ſed obedire
adipiſcit᷑ maius bonū. Si aūt cōſiderat᷑ in reddendo
tūc obligat neceſſario. ſed hoc iō q̄a reddere eſt p̄cepti
Ad 3m Ad aliud dicendū ꝙ obedientie nō oportet obedi-
re niſi inquantū ip̄a reſpicit p̄ceptū: ſed obediētia obe
dit precepto. ⁊ iō nihil eſt dictum ꝙ obedientia eſt cui
obedit᷑ niſi obedientia ſumat᷑ vulgarit᷑ ꝓ re iniūcta ex
precepto: ſicut religioſi dicere cōſueuerūt: habeo obe
Ad 4m dientiā faciendi hoc.i. habeo mandatū. Ad aliō di
cendū ꝙ alit᷑ obedit prelato/⁊ alit᷑ precepto. p̄lato: ſcꝫ
ſicut imꝑanti. precepto ſicut ei qō mandat᷑ executiōe
Ad 5m ꝑ obedientiā qua obligamur ad ip̄m. Ad aliud di-
cendū ꝙ obedimus ſcripture vt regule ⁊ doctrine fi-
dei ⁊ moꝝ: ſed preceptis vt obligātib; ad opus. ⁊ dif
ferentia huiꝰ obedientie accipit᷑ ex hoc qō dicit cui nō
eſt obedire eſt pctm̄. nō eīm vniuerſalit᷑ nō obedire ſcri
Ad 6m pture eſt pctm̄ Ad aliud dōm ꝙ nō ſequit᷑ ſi nō obe
dire pctm̄ eſt ꝙ obedire ſit meritū: qꝛ multa exigunt᷑
ad meritū preter impletionē actus precepti. ſed nihil
exigit᷑ ad pctm̄ p̄ter tranſgreſſionē p̄cepti que eſt ī no
Ad 7m ſtra poteſtate. Ad aliud dōm ꝙ p̄cepta particula-
ria poſſunt eſſe affirmatiua: ⁊ ſunt de oꝑe cuiuſlibet
virtutis. ſed in decalogo nō aſſignant᷑ p̄cepta niſi ge
neralit᷑/ꝓut cōtinent᷑ ī iure naturali: vt infra patebit
Ad 8m Ad vltimū dōm ꝙ dilectio ſiue charitas nō reſpi-
cit p̄ceptū inquantū eſt p̄ceptū: ſed potius id qō eſt p̄-
ceptū inquantū eſt opus meritoriū. ſed obediētia re-
ſpicit p̄ceptū inquantū eſt p̄ceptū. ⁊ iō potius diffinit᷑
p̄ceptū ꝑ actū obediētie q̄ꝫ charitatis.

Arti. II **De diſtictiōe ꝑceptoꝝ tabulaꝝ ſm diuerſos**
Secundo querit᷑ de diſtinctōe p̄ceptoꝝ tabu-
Arguit᷑ p̄o laꝝ ſm diuerſos. dicit eīm Joſephus ꝙ duo
erāt tabule/⁊ in vtraq; eaꝝ cōtinebant᷑ q̄nq;
mandata. Grego. aūt quattuor ponit in prima/⁊ ſex
in ſecunda. Aug. vo tria in vna/⁊ ſeptē in alia: ⁊ vide
2o tur cōtrarietas int᷑ eos Itē Origenes primū dicit
eſſe mādatū: Nō habebis deos alienos p̄ter me. Se
cundū: Nō facies tibi ſculptile: nec vllā ſimilitudinē
⁊c. ⁊ hec duo ꝯputat aug. ꝓ vno/ſicut habet᷑ in lr̄a. ⁊
3o hec eſt iteꝝ quedā cōtrarietas Itē Orig. vnū dicit
eſſe mandatū: Nō cōcupiſces vxorē ꝓximi tui tui: et
nō cōcupiſces rē alienā. ⁊ aug. dicit hec duo manda-
4o ta eſſe. ⁊ ecce iteꝝ quedā cōtrarietas tertia. P̄ vide
tur Origenes melius dicere quo ad primū: qꝛ ſicut
habet᷑ in li. de deo ſocratis) tria erāt genera deorum.
quedā eīm ſp̄ūalia inuiſibilia genera deoꝝ: quib; nec
ſculptura poterat fieri/nec ſimilitudo/nec etiā figmē
tū: ⁊ illi vident᷑ ꝓhiberi cū dicit᷑: Nō erūt dīj tibi alīj
preter me. Fuerunt aūt alīj dīj ſm duo genera corpo
rū. ſ. celeſtiū ⁊ terreſtriū/q̄ poſtea ꝓhibent᷑ cū dic̄: Nō
facies tibi ſculptile. ⁊c. g̊ videt᷑ ꝙ duo ſint mandata.
5o ⁊ ſic aug. male dicit diuidendo p̄cepta. Itē quo ad
aliā partē videt᷑ melius diſtinguere Origenes: quia
cōcupiſcentia vxoris ⁊ cōcupiſcētia rei nō differūt ni
ſi ꝑ materiā/vt videt᷑: ſed penes materiā nulla accipit᷑
diſtinctio: g̊ illa que dicit aug. eſſe duo vident᷑ eē vnū
Queſtiūcl'a prima. ſicut dicit Orig. Itē vlterius q̄rit᷑ de cōtrarietate
q̄ ē circa iſta mādata. dꝛ eīm Exo. 20. Poſtq̄ꝫ iſta mā
data edita ſunt ꝙ cūctus populus audiebat voces et
lāpades ⁊ ſonitū buccine monteq; fumantē. ⁊c. ſtatī
infra ſubiūgit᷑: ⁊ ꝙ nō audierūt niſi vnū mandatū de
celo ab ore dn̄i. vbi ſic dic̄: Vos vidiſtis ꝙ de celo lo-
cutus ſum vobis: nō facietis corā me deos argente-
os nec aureos facietis vobis: g̊ videt᷑ eſſe quedā con-
trarietas Si forte tu dicas ꝙ in ſcdō loco vbi repe Sol'o
tit vnū debet intelligi repeti illud. Cōtra glo. dicit Obo p̄ma.
ibidē: Repetit dicta in p̄mo mādato vt ꝑ argentea ⁊
aurea om̄ia alia idola intelligant᷑: ſicut dꝛ in pſ̄. Si-
mulachra gentiū argentū ⁊ auꝝ. ⁊c. cōſtat aūt ꝙ alia
eſt cauſa ſp̄ealis quare repetit dicta in primo manda
to ⁊ nō in alīјs. P̄ textus videt᷑ dicere p̄mo ꝙ cun- 2a
ctus populus audierūt voces decē p̄ceptoꝝ. ⁊ rabbi
moyſes dicit ꝙ populus nō audiuit niſi vnū ſcꝫ p̄mū
Nō erunt tibi alīj dīj p̄ter me. ⁊ dicit ꝙ hec eſt opinio
multoꝝ doctoꝝ: hec g̊ videt᷑ eſſe eadē contrarietas q̄
elicit᷑ ex textu. Si forte tu dicas ꝙ illō audire ⁊ vi- Sol'o
dere nō erat in ſenſu exteriori tm̄: ſed ī relatōe ad ſen-
ſum interiorē: ſicut videt᷑ ibidē dicere gloſa aug. faci
ens queſtionē quomō populus videbat voces cum
vox ſit ſenſatū auditus ⁊ nō viſus/tunc videt᷑ ꝙ non Obo 3a
omnia mandata debuerunt audire: quia nō om̄ia ha
bent eundē ordinē ad intellectū. quia nouē per ſe ītel
ligibilia ſunt: ⁊ vnū nō cadit per ſe in intellectu. ſ. de
obſeruatiōe ſabbati: g̊ videt᷑ ꝙ illud ſp̄ealit᷑ debuit ex
primi extra numeꝝ illoꝝ. Itē iudei querunt qua-
re potius hec verba decē vel aliqua de illis dn̄s loq̄-
bat᷑ corā populo ⁊ audiente populo q̄ꝫ oīa iudicialia
⁊ cerimonialia ⁊ ſacramētalia que ſequunt᷑. nō enim
poteſt eſſe cauſa illa quā dicunt ꝙ hec generalit᷑ ꝑtine
bant ad omnes: quia illa etiā generalit᷑ tenebant᷑ ob-
ſeruare. Vlterius querit᷑ circa diſtinctionē horum Queſtiūcl'a
mandatoꝝ cū dicat᷑ cōiter ꝙ iſta ſunt naturalis legis ſcōa.
mandata: quare ea que ſunt naturalis legis non eis
inſeruntur: ſicut fuit dictum primo homini de omni
ligno paradyſi comede. ⁊c. Et iteꝝ: Creſcite ⁊ mul
tiplicamini. ⁊c. Si aūt tu dicas ꝙ hoc ideo fit: q̄a Sol'o:
ante data erant. Cōtra hoc eſt qō ſm hoc etiā pre Obo p̄ma.
ceptū de ſabbato nō erat repetendū cū ante datū fue
rit. P̄ aug. in li. de decē cordis dicit decē mandata 2a
redire ꝑ reductionē in duo mandata dilectiōis dei ⁊
proximi. ⁊ hec duo iteꝝ reduci in vnū mandatū natu
ralis legis. ſ. illud: Quodcunq; vultis vt faciant vo-
bis hoīes/⁊ vos eadē facite illis. ⁊ de iſta reductione
nihil determinat᷑ hic: ⁊ ideo videtur ꝙ ſit diminutio.
P̄ aut iſta decē mandata determinant᷑ particula- 3a
riter/aut vl'r. ſi ꝑticularit᷑/tunc multo plura eſſe debe
rent: qꝛ tunc actus cuiuſlibet habebit ſp̄eale manda-
tū affirmatiuū. ⁊ actus cuiuſlibet vitīј habebit nega
tiuū ſp̄eale. Si aūt determinant᷑ vl'r/tūc ſufficiebat
determinare penes id in qō ſicut in vl'e p̄mū reducū-
tur. ſ. Qōcūq; vultis vt faciant vobis homines. ⁊c.
Vlterius querit᷑ de diuerſitate p̄ceptoꝝ quā dat Queſtiūcl'a
magiſter ſcilicet ꝙ quedā precepta habent cauſam ex tertia.
ꝑte eius quod precipitur. quedam ex parte eiꝰ cui
p̄cipit᷑. ⁊ illa q̄ cām hn̄t ex ꝑte rei p̄cepte. q̄dā hn̄t cām
ꝑpetuā/q̄dā tꝑalē. de hac eīm diuerſitate nihil habet᷑
h̄ nec etiā ī lege. ⁊ ſic videt᷑ eē diminutꝰ iſte tractatꝰ dē
p̄ceptis Vlteriꝰ q̄rit᷑ de alia diuerſitate duplici q̄ ī Queſtiūcl'a
iſtis mādatis īuenit᷑. in p̄ma eīm tabula ponunt᷑ tria quarta.
mādata: quoꝝ duo p̄ma ſūt negatiua. ⁊ 3m eſt affir-
matiuū. p̄ponit᷑ eīm rō p̄mi cū dꝛ dn̄s deꝰ tuꝰ: deus
vnꝰ eſt. ⁊ illa rō eſt credibile articuli fidei. rō aūt ſcōi
accipit᷑ ex penis q̄s īfliget trāſgrediēti cū dicit qō nō
hēbit inſontē eū q̄ nomen dei inuanū aſſumit. rō autē
tertīј ſumitur ex preteritis que fecit: quia die ſeptimo
requieuit ab omni oꝑe. In ſecundo autē cap'lo primū
ponit᷑ affirmatiuū/⁊ non affirmatur niſi per ratōnē

mercedis: ⁊ omnia alia ſunt negatiua. et nõ adhibeť alia ratio mouens ad motũ obligatõis eoꝝ. Querať ergo vnde venit hec diuerſitas. Scđa diuerſitas qꝛ in affirmatiua inueniť vl'r vti verbis impatiui modi vt memẽto vt diẽ ſabbati ſctifices: honora p̃rem tuũ ⁊c. in negatiuis aũt vl'r vtiť verbis indicatiui modi: vt nõ habebis deos alienos. ⁊c. ⁊ queriť etiã rõ huius.

Solo. ad primũ. Solo dicendũ ad primũ ꝙ tabule teſtamenti multipl'r cõſideranť. ſ. in ſe ⁊ in relatõe eoꝝ q̃ cõtinebanť in eis/ ⁊ ad ea ad q̃ ordinabãt. In ſe aũt cõſiderat Joſephus: ⁊ iõ eſt veꝝ qđ ipẽ dicit ꝙ vtraqꝫ cõtinebat q̃nqꝫ mandata. ſed ẜm ordinẽ mandatoꝝ que ĩ ſcriptura erãt cõſiderãt Orig. ⁊ Aug. ⁊ qꝛ quattuor vel tria ordinant ad deũ. ſex aũt vel ſeptẽ ordinãt ad proximũ. ideo tali fine conſiderato tria vel quattuor erãt in vna: ⁊ ſex vel ſeptẽ in alia erãt. qꝛ nõ erat ratõ quare due darenť moraliť loquendo niſi vt intelligereť ꝙ ad duo ordinabãt: vel allegorice ꝓpť duo teſtamenta. ſed ẜm hanc ſol'onẽ videť ꝙ tria deberent eſſe propť ordinẽ ſui ad ſeip̃m. Ad hoc dõm ꝙ nõ oportuit eo ꝙ oĩs ordo exigat diuerſitatẽ in extremis. ſui autẽ ad ſe nõ eſt diuerſitas: ḡ nec ordo. Vel aliť dicať (ſicut ſupra habitũ eſt) ꝙ nõ dať mãdatũ dilectiõis ſui: qꝛ in ordine ad proximũ dať diligenti principalitas diligendi ſeip̃m: ita hic in ordine ad proximũ intelligitur ordo ad ſeip̃m. ⁊ iõ tabulã tertiã hec ſignantẽ eſſe nõ oportuit.

Ad 2m. 3. 4 Ad aliud dicendũ ꝙ in veritate aug. melius diſtinguit q̃ʒ orige. qꝛ orig. nõ attẽdit niſi materialẽ diuerſitatẽ q̃ põt eſſe inter figmentũ ſiue idolũ ⁊ ſculptile ⁊ ſimilitudinẽ/ eo ꝙ ſil'atio diciť cui aliquid rñdet in reꝝ natura. figmentũ aũt ſiue idolũ cui in re nihil rñdet: ſed animꝰ ꝯfinxit: vt hircoceruꝰ vel chimera. Aug. aũt attendit vnitatẽ finis q̃ eſt in ſil'atiõe ⁊ idolo. ſ. ꝙ vtraqꝫ ſtatuiť ad cultũ/ aut ad inuocationẽ: ſiue ſumať de corporibꝫ/ ſiue de ſpiritibꝫ immundis creatis q̃ mẽtes hominũ in hoc deludunt ꝙ ſe faciãt coli tanq̃ʒ deos.

Ad 5m. Ad aliud dõm ꝙ in dupli ci cõcupiſcẽtia nõ tm̃ eſt diuerſitas materialis: ſʒ etiã finis: qꝛ ad alia cõcupiſciť vxor/ ⁊ ad aliđ res. vxor ei ad coitũ. res ad poſſidendũ. ⁊ ideo aug. meliꝰ ⁊ ſubtilius diſtinguit q̃ʒ Orige.

Ad q̃ſtiũculã p̃mã cũ obonibus Ad aliud ſunt diuerſoꝝ ſol'ones diuerſe. quidã dicunt ꝙ iõ oĩa iſta dixit corã populo: qꝛ ſunt de lege naturali. ⁊ vnicuiqꝫ dictabat ea rõ propria Et ad obiectũ in contrariũ dicũt ꝙ ꝑ

Ad obonẽ tertiam repetitionẽ vniꝰ intelliguntť alia repeti debere Ad aliud qđ obijciť de ſabbato dicũt ꝙ quantũ ad quietẽ mẽtis in deo/ ⁊ nõ in creatura eſt đ lege naturali: ſʒ quantũ ad quietẽ corporalẽ ſabbati fuit de obſeruatione vulgata apud patres veteris teſta. ⁊ notũ oĩbꝫ ac ſi eſſet ex natura: ⁊ iõ inť alia apte dicebať. alia aũt ſcʒ iudicialia ⁊ cerimonialia indigebãt interp̃tatõe humana ⁊ doctrina ſapientioꝝ. ⁊ ideo talia ꝓpoſuit ꝑ ſapiẽtes ⁊ duces plebis. meliores aũt iudeoꝝ ſicut rabbi moyſes/ ⁊ rabbi eliazar/ ⁊ rabbi iohãna dixerũt ꝙ licet iſta ſint de naturali lege: tñ nõ eq̃liť. ⁊ iõ audiente populo nõ dixit niſi vnũ qđ cõiter vnicuiqꝫ dictat cõſciẽtia: qꝛ hoĩes ſemꝑ cõſenſerũt in hoc ꝙ principiũ vniuerſitatis nõ eſſet niſi vnũ. Alia aũt nõ ita dictat mens. ⁊ qꝛ deus multis modis nominať nõ intelligiť nomẽ eius ineffabile. ⁊ ſimiliť de ſabbato ⁊ alijs que ſunt ad proximũ recipiunt exceptões in caſibus determinatis. ⁊ ideo dicunt ꝙ in agro ad cõſcientias hominũ nõ loquebať niſi ad vnũ: ⁊ tunc illud qđ primo habeť ꝙ cunctus populus videbat voces referẽdũ eſt ad viſum interiorẽ. vt dicit aug. ibidẽ in gloſa: ⁊ nõ ſubiungiť in cathalogo p̃ceptoꝝ propť oĩa p̃cedentia: ſed propter vnũ ſolũ qđ eſt primũ: ⁊ illđ etiã ſecundo repetiť: ſicut videť innuere gloſa. Ad aliud dicendũ ꝙ hec potius exprimit/ vt dictũ eſt: quia naturalia ſunt ⁊ ꝑ ſe accedunt mentibꝫ hominũ. ⁊ ħ non faciunt alia.

Ad q̃ſtiũculã ſcđam. ⁊ ad p̃a oba Ad aliud dicendũ ꝙ illa ſunt naturalis legis de quibꝫ obijciť ẜm ꝙ eſt ordinata nature in neceſſarijs ad eſſe indiuidui ⁊ ad ꝑmanentiã ſpẽi: ⁊ illaꝝ cura ꝑ pctm̃ nõ eſt obnubilata: ſed potiꝰ augmẽtata: qꝛ effectus augmẽtat deſideriũ ad eſſe. ⁊ ideo nõ oportuit illa determinari ꝑ legẽ ſcriptã iterãdo ſʒ tertiũ mandatũ nature qđ nõ expreſſe dabať nature exterius in p̃ncipio/ eo ꝙ eſſet mens hoĩs tunc bene inſtituta: ⁊ ꝑ ſeip̃m videt ĩ iuſticia dei/ q̃d facere deo ⁊ proximo deberet: ſcriptũ tñ erat ĩ mẽte. ſ. quicq̃d vultis vt faciant vobis homines. ⁊c. illud erat mandatũ ordinãs in moribꝫ ad deũ ⁊ hominẽ. ⁊ ideo pctõ erat obnubilatũ. ad hoc aũt dabať lex ſcripta/ vt ad id quod natura obnubilata peccato difficulť videbat explicareť determinatõe decalogi. ⁊ ideo in decalogo nõ poniť aliquid niſi qđ eſt explicatio primi mandati nature/ qđ certũ fuit homini in cõparatiõe ad deũ ⁊ ad ꝓximũ. per hoc etiã patet ſolutio ad ſequens: quia hic agiť de mandatis per reductionẽ ad vnũ vniuerſale primũ/ eo ꝙ natura ad particularia ex illo vniuerſali nõ ſufficiebat: ſed potius lex ſcripta intendit illđ vniuerſale explicare per ꝑtes vt ſic natura corrupta amplius lumẽ accipiat in moribus. duo aũt precepta dilectionis non ſunt in que reduciť decalogus/ ſicut in cõmune: ſed potius ſicut in formã ⁊ perfectionẽ operum ẜm ꝙ ſunt meritoria: ſicut ſepe ante dictum eſt. Ad 3m

Ad aliud dicendũ ꝙ particulariť determinantur iſta mandata: ſed tali particulatiõe que poteſt ꝑtingere nõ naturalis ꝑ naturale ius. particulatio aũt vlterius eſt ſtudij ⁊ iuris poſitiui. ⁊ ideo de tali ꝑticulatõne nõ agiť hic: qꝛ illa cadit in multas differẽtias ẜm diuerſas cauſas: ⁊ vt cauſa. Ad id quod vlteriꝰ q̃ritur de diuiſiõe magiſtroꝝ dicendũ ꝙ ipĩ cõſiderant nõ id qđ precipiť: ſed potiꝰ rationẽ precepti. ⁊ illa triplex eſt/ ſicut dicunt doctores: quia ſi ratio eſt in eo q̃ precepit tunc eſt preceptũ probationis ⁊ experientie vtrũ obediat ſicut fuit illud quod datũ erat ade ne comederet de ligno ſcientie boni ⁊ mali. ſi aũt eſt ex parte rei p̃cepte: tũc hẽt cauſam p̃cipuã q̃ per ſe ſunt de genere honeſti in affirmatiuis: vt honorare parentes ⁊ credere deo ⁊ huiuſmodi. ⁊ ſicut illa que ſunt coniuncta malo inſeparabiliter. in negatiuis aũt: vt non furtum facies. aut habet cauſam temporalẽ/ ⁊ tunc non ligat: nec illa cauſa exiſtente/ ſicut fuit: Creſcite ⁊ multiplicamini. cuius cauſa fuit paucitas hominũ deum colentiũ: ⁊ nõ exiſtente cauſa illa deobliganť homĩes a mandato. ſed hic nõ determĩať de preceptis niſi pertinentibus ea quibꝫ homo ordinať ad deũ vel ad proximũ in cõmuni: vt infra patebit. ⁊ ideo tales differẽtie non ponunť hic. Ad q̃ſtiũculam tertiã.

Ad aliud dõm ꝙ tria petit queſtio illa ſcʒ q̃re pl'a negatiua q̃ʒ affirmatiua. ⁊ q̃re diuerſimode determĩenť ⁊ ordinenť. ⁊ q̃re diuerſo mõ ꝟbali vtiť in affirmatis ⁊ negatis Ad q̃ſtiũculã quartã. Ad p̃mũ dõm ꝙ decalogꝰ dať ẜm ſtatũ nature corrupte q̃ ꝓnior eſt ad nocẽdũ. ⁊ p̃terea qꝛ peccare cõtingit ml'tis modis ⁊ bñ facere vno mõ. iõ ſť pl'es ꝓhibitões q̃ʒ mãdata affirmatiua Ad primũ arg. iſtiꝰ q̃ſtiõis.

Ad aliud dõm ꝙ deus meliꝰ ſciť ꝑ negationẽ q̃ʒ ꝑ affirmationẽ/ ⁊ ꝓximꝰ ecõuerſo. cuiꝰ rõ dicta eſt in Ad 2m

li. ꝛ iõ in p̄ma tabula q̄ oꝛdinat ad deū p̄mittunᷓ ne⸗
gatiua/ ꝛ ſubſequunᷓ affirmatiua. in ſcõa tabula que
oꝛdinat ad ꝓximū ꝑ̄ᷓ oppoſitā cām fit ecōuerſo. pꝛi
mū aūt mādatū qḋ ꝑtinet ad fidē q̄ ꝟitas eſt opoꝛtuit
ꝙ hr̄et rōnē intelligibilē ꝑ modū iterp̄tatōis. ſed 2ᵐ
ꝑtinet ad op⁹ oꝛis. ꝛ iõ h̄ nō cobercerᷓ niſi ꝑ penā: qꝛ ꝓ
hibitio nō mererᷓ p̄miū: ſed penā pōt hr̄e tranſgreſſio:
iõ ē determiatio ꝑ penā/ ꝛ nō ꝑ p̄mium. Tertiū aūt
nō hꝫ rōnē niſi oñdentē finē q̄etis: vt infra patebit: qꝛ
hoc ꝑtinet ad p̄miū. In ſcõa ꝟo tabula vnū ſolū ē af⸗
firmatiuū: qꝛ hꝫ ↄiūctā remūeratiōnē ꝑ̄ᷓ ↄgruentiā
act⁹: ſicut em̄ facit alijs ita cōgruū ē ip̄m recip̄e a deo
ſed ꝓhibitōes ex ſe nō merenᷓ: ꝛ iõ talib⁹ nō adhibeᷓ
p̄miū. penā aūt nō cōminaᷓ/ eo ꝙ eſt manifeſta etiam
Ad 3ᵐ fm leges hūanas Ad aliud dōm ꝙ impiū nō ē ſuꝑ
negationē niſi ita ꝙ ſit negatio imperij: ſꝫ ꝙ impiū ſit
negatōis iā incertū ꝛ inclinatio a vitio ſuꝑ nihil fun⸗
dareᷓ. ꝛ h̄ nullus intēdit impans. vñ ſicut nēo impat
ſibi ita etiā nēo impat niſi vt aliq̄d fiat. ꝛ iõ negatōib⁹
impꝛop̄e p̄ponereᷓ mod⁹ iꝑatiu⁹ ſic in affirmatōib⁹:
ſed indicatiuis bñ interp̄tanᷓ negatōes/ ſicut ꝛ cōpō⸗
nes affirmatiuis. ꝛ iõ negatōes fiūt ꝑ indicatiuū.

Arti. III **Que ſit ſufficientia numeri pꝛeceptoꝛum.**

T Ertio q̄riᷓ de ſufficiētia nūeri p̄ceptoꝝ penes
q̄d accipiaᷓ. null⁹ em̄ itellect⁹ diſtiguit i aliq̄
niſi apud ſe hēat rōnē diſtictōis: ꝛ diſtiguibi⸗
Queſtiūcl'a le ſit illud qḋ diſtiguit. Queriᷓ igiᷓ q̄ ſit ei⁹ rō vel
q̄s habit⁹ q̄ dirigit intellectū diſtinguētē in p̄ceptis:
Arg. pꝛimo videᷓ aūt ꝙ null⁹ ad ꝓpoſitū ꝑtinēs: aut em̄ ſumunᷓ
ex his q̄ oꝛdināt p̄cepta. ꝛ illa nō ſunt niſi de⁹ ꝛ ꝓxi⸗
m⁹: ꝛ tūc nō deberēt eſſe niſi duo mādata. ꝛ h̄ falſū ē.
aut penes modos q̄b⁹ ſubuenıᷓ ꝓximo ꝛ noceᷓ etiā q̄
bus ſeruiᷓ deo ꝛ offendiᷓ de⁹. ꝛ ſi h̄ mō ſumerenᷓ eſ⸗
ſent q̄ſi infinita p̄cepta: ꝛ nō decē tm̄: ḡ videᷓ ꝙ intel⸗
lectus nō hēt lumē dirigēs eū in diſtictōe p̄ceptoꝝ: ḡ
2° nō diſtinguet. Itē ſi diſtiguunᷓ oꝫ ꝙ penes aliquā
cauſaꝝ ſumaᷓ diſtictio: aut ḡ penes efficiētē/ aut foꝛ⸗
malē/ aut materialē/ aut finalē. Si penes efficiētē di
ſtinguerenᷓ ↄ/ tūc nō deberet eſſe niſi vnū: qꝛ efficiēs
ꝛ impans in oib⁹ mandatis nō eſt niſi vnū. ſ. de⁹. Si
aūt penes foꝛmā tūc iteꝝ non erit niſi vnū: qꝛ foꝛma
obligatōis neceſſaria ad ſalutē ſaluaᷓ in oib⁹ p̄ceptis
3° Itē finis vn⁹ eſt. ſ. vita eterna: ḡ ſi diſtiguunᷓ hoc
erit penes materiā. aut igiᷓ penes materiā oꝑis/ aut
circa quā eſt op⁹. Si penes materiā oꝑis cum iſta ſit
multiplex valde ſicut eſt materia in q̄ oꝑanᷓ fides/ ca
ſtitas/ charitas/ ꝛ oēs vie virtutū ꝛ vitioꝝ/ tūc erūt
pl'a p̄cepta q̄ꝫ decē. Si aūt penes materiā circa quā
eſt actus ꝛ op⁹ nō debēt eſſe niſi duo. ſ. de⁹ ꝛ ꝓxim⁹:
4° qḋ iteꝝ cōſtat eſſe falſum. Itē ſic cōuenit tendere in
vnū deū ita cōuenit tēdere in trinū. ꝛ ſic de alijs arti
culis fidei: ḡ videᷓ ꝙ iuxta p̄mū debēt ſumi q̄tuoꝛde
5° cim p̄cepta fm nūeꝝ articuloꝝ. Ite ſicut tendiᷓ in
vnū deū fide ita tēdiᷓ ſpe ꝛ charitate: ḡ admin⁹ debe⸗
Obiectio rēt eſſe tria mādata de vno deo. Eodē mō obijciᷓ
de vltimis de vltimis mādatis: qꝛ ſic eſt cōcupiſcētia vxoꝛis et
mādatis act⁹ cōcūbēdi ita eſt cōcupiſcētia occidēdi ꝛ act⁹ occi⸗
dēdi: ḡ deberēt eſſe duo mādata de cōcupia ꝛ actu: ſi
6° cut in illis. Itē ſuꝑ illud Rom. I. Homicidijs con
tētiōe ꝛ dolo. dicit glo. ꝙ pl'aliᷓ dicit homicidijs: q̄a
fit homicidiū volūtate ꝛ oꝑe: ḡ in diuerſis mandatis
debuerāt ꝓhiberi: ſic pꝫ in mechia ꝛ volūtate mechie
ꝛ furto ꝛ volūtate furādi. ꝛ eadē ē obiectio ꝺ alijs mā
7° datis: ḡ videᷓ ꝙ dēant eſſe pl'a q̄ꝫ ſint. Itē ſic cōtin⸗
git offendere deū coꝛde ꝛ oꝛe ita cōtigit offēdere oꝑe:
hēm⁹ aūt vnū penes coꝛ vl' duo. ſ. Non hēbis deos
alienos coꝛā me. ꝛ aliḋ de oꝛe: Nō aſſumes nomē dei
tui inuanū: ḡ videᷓ ꝙ etiā debeam⁹ hr̄e vnum penes
op⁹: ḡ pauciora ſūt q̄ꝫ eſſe debēt. Itē ſic ꝓximo no 8°
ceᷓ i ſe/ i ſuis/ ꝛ i vxoꝛe ita noceᷓ ꝛ i pueris: ḡ videᷓ ꝙ
penes h̄ debet ſumi ſp̄ale mādatū: ꝛ h̄ iteꝝ nō habeᷓ
ḡ ſūt pauca. Videᷓ aūt ecōtrario ꝙ eē debeāt pau⸗ 9°
cioꝛa: qꝛ dꝛ Geñ. In me hec oīa mala redūdāt: ḡ oīa
pctā ſūt ↄ deū. ꝛ ſic nullū mandatū debet ſumi penes
h̄ ꝙ ſit ↄ ꝓximū. Itē q̄ obſuat diē ſabbi (vt dic aug) 10°
in oꝑe abſtinet a vitijs: ḡ nō occidit nec mechaᷓ. ꝛc. ḡ
dato p̄cepto de die ſabbi ſuꝑfluū fuit aliqḋ aliud p̄ce⸗
ptū dare: ḡ videᷓ ꝙ nūer⁹ p̄ceptoꝝ ſit habūdās: ꝛ q̄a
oīa hmōi oba ſoluunᷓ ꝑ vnā ſolōnē: iõ iſta ſufficiant.
Sol'o dōm ꝙ nūer⁹ p̄ceptoꝝ ſumiᷓ penes oꝛdinā Solutio
tia in deū ꝛ ꝓximū: ꝛ penes oꝛdināria ad deū cōiᷓ re
ꝑiᷓ triplex dr̄na: aut ei p̄cipit motū ex ꝑte dei ſimpl'r
relati ad aīam nr̄am q̄ moueᷓ in ip̄m: aut fm ꝙ inuo⸗
caᷓ teſtis cōſcie. Si p̄mo mō: aut ſumiᷓ penes intelle
ctū/ aut penes affectū. ſi penes intellectū ſic eſt pꝛimū
mādatū qḋ dic: Audi iſrael. ꝛc. et h̄ pꝫ ꝑ h̄ qꝛ audit⁹
ſenſus diſciplinabil' eſt: ꝛ ducit in ꝟitatē vnitatis dei
q̄ eſt finis intelligētie ſpeculatiue. Si aūt eſt finis vt
finis affect⁹ tūc eſt tertiū mādatū qḋ eſt de req̄e affe⸗
ctus in deo inq̄ntū eſt bon⁹. Si aūt eſt penes iuoca⸗
tionē dei in teſtimoniū cōſcie/ tūc eſt ſcōm mandatū:
qḋ eſt: Nō aſſumes nomē dei tui inuanū. obiectōem
aūt q̄ ↄuenit hic de iuramēto vano ꝛ falſo ſoluem⁹ i
fra qḋ ꝓhibeᷓ in ſcōo mādato ꝛ octauo/ qñ diſputa⸗
biᷓ de q̄libet mādato in ſp̄ali. Aliᷓ tñ diſtinguit hec
tria mādata magᷓ in lr̄a. ſ. penes tres ꝑſonas: ſꝫ ſua
diſtictio pꝫ ꝛ eſt bona q̄ ad nos: ſed quo ad illos q̄ reci
piūt diſtinctionē mandatoꝝ ꝛ nō ꝑſonaꝝ: vt iudei et
pagani nō tm̄ valet. ꝛ iõ iſta q̄ nunc dicta eſt genera⸗
lioꝛ eſt. Si aūt oꝛdinat mandatū in ꝓximū/ aut eſt h̄
fm oꝛdinē bonū: aut fm remotionē a malo. Si in bo
nū/ ſic eſt pꝛimū ſcōe tabule/ qḋ eſt honoꝛare patrē et
matrē. Si aūt fm receſſum a malo qḋ inferᷓ ꝓximo
hoc eſt aut oꝑe aut verbo aut cogitatu aut appetitu.
Si oꝑe/ aut reſpectu perſone in eſſe indiuidui: aut in
eo qḋ cōiunctū eſt perſone ad ſuſtentationē ſp̄ei: aut i
reb⁹ foꝛtune ad ſolatiū vtriuſqꝫ oꝛdinatis. Si p̄mo
modo ſic eſt non occides. Si tertio modo/ ſic eſt: non
furtum facies. ꝛ oꝛdinantur iſte pꝛohibitiones fm
ꝙ inferūt maius ꝛ minum nocumentū. Si autem eſt
penes verbū tūc eſt non falſum teſtimoniū dices. Si
ꝟo penes nocumentū appetit⁹ aut eſt fm delectabile
carnis: ꝛ tūc eſt: Nō cōcupiſces vxoꝛē. aut penes de⸗
lectabile ad ſufficientiā oꝛdinatū/ ꝛ tunc eſt: Nō ↄcu
piſces rē ꝓximi. hac habita aſſignatōe rñdēdū eſt ad
obiecta ꝑ oꝛdinē. Ad p̄mū igiᷓ dōm ꝙ habit⁹ itel⸗ Ad pꝛimū
lect⁹ q̄ ad diſtiguēdū mādata ē rō debiti fm oꝛdinē queſitū.
iuſticie ad deū ꝛ ad ꝓximū in cōi/ vt eſt hō: nō vt eſt p̄
latus vel ſubditus. eſt em̄ in noticia iuris naturalis
quo ad hunc oꝛdinē impꝛeſſa naturaliter intellectui.
ꝛ illa iuſticia eſt habitus regens intellectū in diſtictō
ne mādatoꝝ. Ad id aūt qḋ cōtra obijciᷓ dicendū ꝙ Ad pꝛimū
licet nō ſint niſi duo ad que oꝛdinat nos ius natura⸗ obm.
le. ſ. deus ꝛ ꝓximus: tamē multis modis oꝛdinat in
deū ꝛ pluri⁹ in pꝛoximū. ꝛ penes diuerſitatē illoꝛū
modoꝝ (vt patet in aſſignatōe p̄dicta) attendiᷓ plura
litas mandatoꝛum. Ad illud quod obijcitur ꝙ il⸗ Ad ſcōam
li modi quaſi infiniti ſunt dicēdum ꝙ hoc veꝝ eſt de ꝑtē p̄mi obi

ꝑticularibꝫ modis:ſ; modi cõcs nõ ſunt niſi decẽ: vt
Ad 2m obm prius dictũ eſt. Ad aliud dõm ꝙ diſtictio nõ ſumit̃
pncipale et ſcḋm materiã circa quã eſt actꝰ q̃ ſut deꝰ ⁊ ꝓximꝰ: ſed
3m multis modis circa deũ/⁊ multis circa ꝓximũ. et iõ
Ad 4m multiplicat̃ nũerꝰ pceptoꝝ vltra binariũ. Ad aliḋ
dõm ꝙ lic; multi ſint articuli: tñ ĩ oĩbꝫ ſupponit̃ vna
veritas diuia: ⁊ vna eſſentia deitatis. ⁊ cũ lex decalo
gi ſit de naturali lege articuli alij pᷣt vnitatẽ dei non
adeo expſſe niſi implicite ſũt de iure naturali. ⁊ iõ illi
Ad 5m in decalogo nõ expmunt̃ Ad aliud dõm ꝙ vnitas
dei ꝑponit̃ ſcḋm ꝙ eſt obm cultꝰ dei. cultꝰ aũt ſuppõit
interiꝰ fidẽ ſpẽ ⁊ dilectionẽ: ⁊ exteriꝰ adorationẽ ⁊ ſa
crificia ⁊ venerationẽ. ⁊ hec oĩa ſupponũt̃ in pmo mã
dato: qꝛ ſub q̃libet iſtoꝝ mãdatoꝝ cõtinent̃ multi mo
di ꝑticulares. ⁊ ſcḋm h̃ pt accipi multiplicatio mãdato
rũ pme tabule alit̃ q̃ȝ pus ⁊ meliꝰ iſto qḋ dictũ eſt ĩ p-
mo articl'o. ad deũ ei nos hẽmꝰ tripl'r. ſ. cultu ĩteriori
⁊ exteriori. ⁊ q̃ ad h̃ eſt mãdatũ pmũ. Sil'r in ṽbo cõ
parãdo veritatẽ nr̃e locutiõis adipiꝰ ṽitatẽ. ⁊ h̃ fit ꝑ
inuocationẽ teſtimonij ſue ṽitatis. ⁊ q̃ ad h̃ eſt mãda-
tũ ſcḋm. Tertio mõ nos hẽmꝰ q̃ ad intẽtionẽ cuiuſli-
bet oꝑis: qꝛ intẽtio ſꝑ debet abſtrahi ab oꝑe ſuo ⁊ re-
q̃ſcere in deo/ ſic̃ deꝰ req̃euit ab oĩ oꝑe ſuo in ſeipo. ⁊
Ad obm de cũ nõ poſſit hõ pluribꝫ modis cõꝑari ⁊ moueri ĩ deũ
vltimis mã nõ ſũt pl'a mãdata in pma tabula niſi tria. Ad aliḋ
datis ⁊ ad dõm cõcupiſcẽtia nõ ꝓhibet̃ ſpẽalit̃ ſeꝑata ab actu ni
6m ſi in talibꝫ cõcupiſcibilibꝫ q̃ req̃ſcere faciũt in ſe mẽtẽ
hoĩs ſpẽali dilectõe pᷣt actũ. ⁊ illa ſũt duo. ſ. delectabi
le carnis/ ⁊ delectabile paſſionis ſiue reꝝ. in illis eñ
pctĩs multotiẽs peccat̃ corde pter intẽtionẽ veniẽdi
ad opꝰ: ſed ĩ alijs. ſ. in homicidio falſo teſtimõio. vl' nõ
eſt ḋlectatio pᷣt actũ/ vel ipa cauſant̃ ex illa: qꝛ ml'ti vo
lũt occidere vt hẽant qḋ illicite cõcupierũt in delecta
tiõibꝫ carnis vel reꝝ mũdanaꝝ: ſed illa appetunt̃ ꝓ-
pter ſe. ⁊ iõ iſte ꝯcupiſcẽtie habuert̃ ſpẽalẽ ꝓhibitio nẽ
Ad 7m ⁊ nõ alie. Ad aliud dõm ꝙ illud opus qḋ tẽdit in
in deũ/ aut tẽdit in ipm/ ſic̃ termĩ actꝰ ĩ finẽ: ⁊ tũc ꝑti-
net ad cultũ ĩteriorẽ vl' exteriorẽ: ⁊ h̃ includit̃ in pmo
mãdato: ſic̃ credere/ ſꝑare/ diligere/ ⁊ adorare/ ⁊ hmõi
aut tẽdit ĩ ipm vt finem oꝑatiõis: ſed nõ oꝑis. qꝛ opꝰ
eſt circa ꝓximũ: ⁊ tũc ꝑtinet q̃ ad intẽtionẽ ad primũ
mãdatũ: qꝛ pncipal'r pcipit intẽtõnẽ req̃ſcere ab oꝑe
abſtractũ a ḋo ſcḋm expoſitõnẽ aug. ⁊ h̃ mõ penes opꝰ
Ad 8m erit pmũ vel 3m mãdatũ. Ad aliud dõm ꝙ nati nõ
ſũt ꝯiũcti ſic̃ vxor: ⁊ iõ nõ ſeꝑant̃ a parẽtibꝫ. vñ dupl'r
pt in eos offendi. ſ. vt ſunt in ꝑtãte pr̃is ⁊ vſurpãdi ĩ-
ſeruitutẽ. ⁊ tũc claudunt̃ ſub illo: Nõ ꝯcupiſces rem.
aut offendit̃ in ꝑſonas filioꝝ q̃ ſeꝑabiles ſunt a cura
ꝑentũ: ⁊ tũc ſũt ipſi ꝓximi ſic̃ parẽtes/ ⁊ hñt offenſas
gñales q̃ fiũt in ꝓximis: ⁊ iõ nulla ſpẽalis ꝓhibitõ de
Ad 9m ⁊ 10 bet eſſe de ipis. Ad aliud ꝙ ita eſt de q̃libet mãda-
to/ ſi q̃s obſ̃uat ipm ⁊ meritorie: qꝛ nõ pt eſſe meritũ
cũ aliq̃ pctõ mortali: ſed tñ obſ̃uatio ſabbati nõ hẽt ni
ſi ſpẽale actũ diuiſũ ab alijs q̃ eſt q̃es intẽtõis in deo.

Arti. IIII. **Qual'r vitia capitalia ꝓhibẽt̃ ĩ mãdat. iſtis**

D Quarto q̃rit̃ q̃l'r vitia capitalia ꝓhibent̃ in mã
Arguit̃ po datis iſtis/ ſic̃ eñ ſpẽale pceptũ eſt ĩ q̃ ꝓhibet̃
luxuria/ ita ſpẽale debet eſſe in q̃ ꝓhibet̃ gula.
2o ⁊ nullũ videt̃ tale pceptũ: g̃ diminuta ẽ diuiſio Itẽ
inuidia nõ videt̃ ꝓhibita/ nec ſuꝑbia/ nec/ accidia: ſ; ꝓ
hibet̃ luxuria ⁊ auaritia. ⁊ q̃l'r illa tria ſpẽalia habẽt
Solutio mãdata in q̃bꝫ ꝓhibent̃ ⁊ nõ alia. Sol'o dõm ꝙ li-
pncipalis ⁊ cet aug. ĩ li. ḋ decẽ cordis videt̃ reducere fornicatõnẽ
ad pmũ. ad pmũ mãdatũ/ eo ꝙ ſit iniuria dei in imagine eius

q̃ maculat̃. tñ intelligit̃ h̃ ſcḋm magr̃m ꝙ oĩs illicitꝰ cõ
cubitꝰ ſiue ſcḋm naturã ſiue ꝯ naturã fiat intelligit̃ ꝓ
hibitꝰ in illo mãdato: Nõ mechaberis. ⁊ meo iudicio
gula ꝓhibet̃ in eodẽ/ eo ꝙ hñt ordinẽ vt cã ⁊ cauſatũ
iſta duo vitia: qꝛ ſic̃ in naturis nutritiua deſuit gñra
tiue/ ita in vitijs gula luxurie. vñ dic̃ Hiero. Uenter
vino eſtuãs cito deſpumat in libidinẽ. Auaritia autẽ
ꝓhibet̃ ibi: Nõ furtũ facies: ⁊ nõ cõcupiſces. ſed ira ĩ
illo mãdato: nõ occides. ⁊ qꝛ inuidia gñat irã ꝑ vitiũ
iõ inuidia intelligit̃ ꝓhiberi in eodẽ. ſuꝑbia aũt in deũ
ꝓhibet̃ in pmo mãdato. ⁊ ſuꝑbia in ꝓximũ ꝓhibet̃ ꝑ
ꝯriũ in pmo ſcḋe tabule/ cũ ḋr: honora. ⁊ ibidẽ q̃dã in
telligũt etiã ꝓhiberi inuidiã: qꝛ nõ pt aliq̃s ſil' hono-
rare ⁊ inuidere. accidia aũt ſcḋm oẽs ꝓhibet̃ ꝑ ꝯriũ ĩ 3o
mãdato pme tabule: qꝛ accidia eſt triſtitia in difficul-
tate ſpũalĩ ex amore ſcl'i ꝓcedẽs. ⁊ iõ cũ ſctificat̃ ſab Ad 2m
batũ ꝑ q̃tẽ in deo intelligit̃ excludi accidia. Ad ali
ud dõm ꝙ illa vitia q̃ ſũt ſpẽalis nocumẽti in ꝓximũ
hñt expſſas ꝓhibitões: vt ira ꝑ quã nocet̃ ꝓximo ĩ ꝑ-
ſona. ⁊ luxuria ꝑ quã nocet̃ ꝯiũcto ad ꝓpagationẽ na
ture. ⁊ auaritia ꝑ quã ſubtrahit̃ ſuſtẽtatio vite. Alia
aũt vitia nõ hñt nocumẽtũ ſpẽale: ſ; ꝯſiſtũt ĩ gñalibꝰ
actibꝫ. ⁊ iõ ſpẽal'r ꝓhiberi decalogo nõ debent.

De primo precepto.

Primũ in prima tabula eſt: Non hẽbis deos Exoḋ. 20.
alienos: nõ facies tibi ſculptile neq; oẽm ſili- Deut. 5.
tudinẽ. ⁊c. Hec Aug. dicit eſſe duo mãdata
ſ̃ aug. vnũ. hoc eñ ipm qḋ dixerat: nõ hẽbis
deos alienos ꝑfectius explicat cũ ꝓhibet co
li figmẽta. ſ. idolũ: vel ſilitudinẽ alicuiꝰ rei.
q̃ duo Orige. ita dicit diſtare: vt idolũ ſit qḋ
nihil hẽt ſil'e ſui. ſilitudo ṽo qḋ hẽt ſpẽm ali-
cuiꝰ rei: vt verbi gr̃a: Si q̃s ĩ auro vel ĩ ligno
vel alia re faciat ſpẽm ſerpẽtis vel auis vl' al
terius rei: ⁊ ſtatuat ad adorandũ. nõ idolum
ſed ſilitudinẽ fecit. Qui ṽo facit ſpẽm quam
nõ vidit oculus: ſed animꝰ ſibi finxit: vt ſi q̃s
hũanis mẽbris caput canis vl' arietis formet
vel in vno habitu hoĩs duas facies nõ ſilitu-
dinẽ ſed idolũ facit: qꝛ facit qḋ nõ hẽt aliq̃d
ſil'e ſui. iõ dicit apl'us qꝛ idolũ nihil eſt in mũ .I. Coꝛ. 8.
do. Nõ eñ aliq̃ ex rebus cõſtãtibus aſſumit̃
ſpẽs: ſed qḋ mẽs ocioſa ⁊ curioſa repit. Sili-
tudo ṽo eſt cũ aliq̃d ex his q̃ ſunt vel in celo
vel in terra vel in aq̃s format̃. Augu. ṽo ita
exponit illud: Idolũ nihil eſt in mũdo. i. int̃
creaturas mũdi non eſt forma idoli. materiã
eñ formauit deꝰ: ſed ſtulticia hoĩm formam
dedit. Quecũq; facta ſũt naturalit̃ facta ſũt
ꝑ verbũ: ſed forma hoĩs in idolo non eſt facta
ꝑ verbũ: ſicut pctm̃ nõ eſt factũ ꝑ verbũ: ſ̃ ni-
hil eſt: ⁊ nihil fiũt hoĩes cũ peccant. Sed q̃rit̃
quomõ hic dicat̃ forma idoli non eſſe facta ꝑ
verbũ: cũ alibi legat̃: Oĩs forma: oĩs ꝯpago
oĩs cõcordia partiũ facta eſt ꝑ verbũ. hoc au
tẽ a diuerſis varie ſoluit̃. Quidã eñ dicunt

omnē formā: ⁊ quicq̄d eſt a deo eſſe inquātū
eſt: ⁊ formā idoli inquātū eſt vł inquātū for
ma eſt a deo eſſe: ſed nō inquātū idoli eſt: id
eſt poſita ad adorādū: in hoc em̄ nō eſt crea-
tura ſed p̄uerſio creature. Sicut illud qđ pec
catū eſt inquātū peccatū eſt nihil eſt ⁊ hoīes
cū peccāt nihil fiūt: q̄ꝛ ab illo qui vere eſt ſe-
paranť. Vñ Hiero. Qđ ex deo nō eſt: qui ſo-
lus vere eſt: nō eſſe dicitur. Jdēꝙ peccatū qđ
nos a ꝟo eſſe abducit nihil eſſe vel nō eſſe di
citur. Alij vero dicūt oēm formā que. ſ. natu
raliter eſt: ⁊ oē qđ naturaliter eſt eſſe a deo:
ſed forma idoli nō eſt naturaliter: q̄ꝛ nature
iuſticie nō ſeruit. Jd em̄ naturaliter eē diciť
qđ ſimplici nature iuſticie que de⁹ eſt militat
a nō reſultat ⁊ naturā creatā nō vitiat. Secun
dū p̄ceptū eſt: Nō aſſumes nomē dei tui in-
uanū: Qđ eſt dicere ſm litterā. Non iurabis
ꝓ nihilo nomē dei. Allegorice vero p̄cipitur
Rom. 8. vt nō putes creaturā eſſe chriſtū dei filiū: q̄ꝛ
oīs creatura vanitati ſubiecta: ſed equalem
b patri. Tertiū vero p̄ceptū: Memēto vt diez
Exo. 20. ſabbati ſanctifices vbi ſm lr̄am p̄cipiť ſabba
ti obſeruātia. Allegorice vero vt requiem ⁊
hic a vitijs: ⁊ ī futuro in dei cōtēplatōe expe
ctās ex ſpūſctō. i. ex charitate ⁊ dono dei: nō
ꝙ ſpūſſctūs ſine pr̄e ⁊ filio hoc opeť. Accepit
vtiq̄ȝ eccl'ia hoc donū vt in ſpūſctō fiat remiſ
ſio pctōꝝ: quā remiſſionē cū trinitas faciat:
ꝓprie tn̄ ad ſpm̄ſctm̄ diciť p̱tinere: q̄ꝛ ipſe eſt
Rom. 8. ſpūs adoptōis filioꝝ. Jp̄e ē pr̄is ⁊ filij amor
⁊ cōnexio vel cōitas. Jdēꝙ iuſtificatio nr̄a ⁊
requies ei attribuiť ſepi⁹. Hec ſunt tria man
data prime tabule ad deū p̱tinētia. Et p̄mū
quidē qđ eſt de vno deo colēdo p̱tinet ad pa
trē in quo eſt vnitas vel auctoritas. Secūdū
ad filiū in q̄ eſt coeq̄litas. Tertiū ad ſpiritū
ſanctū in quo eſt vtriuſq̄ȝ cōitas.

Arti. V. E An idoloꝝ formatio ſit ꝓhibita: ⁊ an idolū
nihil ſit in mūdo: ⁊ an ī p̄ceptis negatiuis ſit
ſimplex negatio vł an etiā aliq̄d affirmatōis

Einde queriť de his q̄ dicūť in lr̄a circa p̄mū
d mādatū. Et queriť de hoc qđ diċ Ori. Qui
facit ſpēm quā nō videt oculus ſȝ aīa ⁊c̄. Nō
em̄ videť eſſe cā formādi tale idolū: ḡ videť ꝙ hoc nō
Queſtiūcu intēdat ꝓhibere. Jtē q̄riť q̄liter intelligiť qđ dicit
la ſecūda. ꝙ idoluȝ nihil eſt in mundo. quicq̄d em̄ eſt res artis
Queſtiūcu aliq̄d eſt in mūdo. Vlteri⁹ q̄riť vtrū in iſto p̄cepto
la tertia ⁊ ī alijs negatiuis ſit ſimplex negatio vel aliq̄s act⁹
Arg. ꝯ p̄m. in eis p̄cipiať. Videť dicere Aug⁹ ꝙ ſimplex nega-
tio. q̄ꝛ ita dicit Baſili⁹ ſup illud pſ̄. Beat⁹ vir ⁊c̄. in
q̄dā ſermōe: Sicut aſcēdētibꝫ ſcalā prim⁹ grad⁹ eſt
a terra diſcedere: ita etiā virtutꝭ ac pietatis aſcenſus
initiū hꝫ deſcēdēdi a malo: nā qualecūq̄ȝ ociū cuilibȝ
nō recto opi p̄ferēdū eſt ſicut illa ſunt q̄ p̄cipiunť: nō
adulterabis: nō homicidiū facies q̄ oīa ociū aīe ⁊ q̄e
tē poti⁹ q̄ȝ efficatiā opis alicui⁹ indicāt: ea ꝟo q̄ ad p̱
fectōis ꝑfectū p̱tinēt op⁹ exigūt / vt illud: Diliges p̱
ximū tuū ſicut teip̄m. Ex hoc exp̄ſſe accipiť ꝙ nega-
tiua cōſiſtūt in ſimplici negatōe. Sed cōtra h̄ eſt Rō ī ꝯriuȝ
obiectio multoꝝ: q̄ꝛ ſimplex negatio nō habet laudē prima.
obſeruatio p̄cepti habet laudē: ergo obſeruatio p̄ce-
pti nō cōſiſtit in negatōe ſimplici. P̄ ſm h̄ etiā iſte 2a
q̄ de p̄cepto nūq̄ȝ cogitaret adhuc obſeruaret p̄ceptū
qđ eſt incōueniēs: q̄ꝛ etiā bruta ſm hoc obſeruarent
p̄cepta. Solꝰ dōm ad primū ꝙ fuerūt q̄dā idola Solꝰ
apud antiquos q̄ habebant cauſam ſui erroris mix- ad p̄mū.
turas virtutū ex imaginibꝫ celi / ſiċ in thauro fiebat
imago thauri cū capite canis ⁊ habebat virtutē ap̱iē
di ſecreta ⁊ hmōi: ⁊ iō talia inducebāt ī idolatriā: ⁊ h̄
cōſiderauit Origen̄. Ad aliud dōm ꝙ forma artꝭ Ad q̄ſtiūcu
aliq̄d eſt: ſed forma cōpoſitiōis ex vniōe inuiſibili ⁊ lā ſecūdā
idolo corp̱eo nulla fuit in idolo niſi in opiniōe erran
tiū: qđ aūt in opiniōe errātis eſt non eſt aliq̄d in reꝝ
natura vel in mūdo: ⁊ ideo dicit apl'us ꝙ idolū nihil
eſt in mūdo. Ad aliud qđ vlteri⁹ q̄riť de negatiuis Ad q̄ſtiūcu
p̄ceptis cōſentiēdū eſt mgr̄is ꝙ illa ponūt actū inte- lā tertiā.
riorē: vñ cū dr̄: nō habebis deos alienos coram me:
ſenſus eſt velis non hr̄e ita ꝙ ponať ibi diſſenſus ad
deos alienos. Ad id qđ cōtra obijciť dōm ꝙ Ba- Ad obiecta
ſilius loquiť de actu exteriori ⁊ nō interiori: q̄ꝛ cum ꝯ tertiā q̄ſti
ſint due partes iuſticie declinare a malo ⁊ facere bo unculā.
nū nō poſſet eſſe pars iuſticie declinare a malo ſi eſſȝ
pura negatio actus / vnde poniť in declinatiōe volū
tas declinādi.

An hoc qđ dicit: Non aſſumes nomen dei Arti. VI
tui inuanum ſit de quinto: ⁊ an magiſter hoc F
mandatū bene exponat.

Einde q̄riť de ſecūdo mandato qđ incipit ibi
d [Secūdū p̄ceptū eſt ⁊c̄.] . ſ. a. Nō aſſumes
nomē dei tui inuanū: vbi dicit mgr̄ ꝙ ſm lit-
terā p̄cipiť ꝙ p̱ noīa dei nō iurabis ꝓ nihilo: ſed ſm Arguiť p°
hoc videť ꝙ hoc p̱tinet ad q̄ntū mādatū ſecūde tabu
le vbi magiſter agit de p̱iurio qđ ſit falſum teſtimo-
niū ꝯtra ꝓximū: ⁊ ſic nō debet eſſe iſtud de prima ta
bula: ſed de ſcđa. P̄ in ſmone nihil eſt falſum eē ſed 2o
multū intereſt inť vanū in ſermone ⁊ falſum in ſmo-
ne: q̄ꝛ vanū pōt eſſe veꝝ: ḡ multū differt nomē dei aſ
ſumere inuanū ⁊ falſum: ergo mgr̄ videť male expo
nere. Jtē phs diffinit vanū in. ij. phiſi. dicēs ꝙ va- 3o
nū eſt qđ eſt ad finē aliquē quē nō includit: talis aūt
ſermo multiplex eſt vt orō que nō exaudiť: ⁊ ꝟbū p̄-
dicatiōis qđ non cōuertit aīas ⁊ ꝟbū veritatis cui
nō crediť ab audiētibꝫ: ergo videť ꝙ p̄ceptū ſit vt no
mē dei nō aſſumať in oībꝫ ſermōibꝫ: ⁊ ſic peccat mor
taliter inuocās deū in orōne que nō exaudiť: ⁊ cum
pctōres de⁹ nō audiat oēs tales orātes in pctō mor
tali peccarēt mortal'r ipſa orōne cōtra p̄ceptū: ⁊ ſilr̄
p̄dicātes ⁊ veꝝ iurātes qn̄ nō crediť ſermoni eoꝝ qđ
falſuum eſt: ḡ videť incōueniēť eē traditū hmōi mā-
datū: Nō aſſumes nomē dei tui inuanū. Vlterius Queſtiūcu
queriť de ſcđa expōne quā ponit magr̄ in lr̄a qđ alle la.
gorice p̄cipiť vt nō putes eſſe creaturam xp̄m: q̄ꝛ oīs
creatura vanitati ſubiecta eſt: cū ei ad moralia tenea
mur ex natura / moralia eq̄liter obligāt ⁊ accedūt ad
noticiā oīm. ſ. gentiliū iudeoꝝ ⁊ xp̄ianoꝝ: cognoſce-
re autē ⁊ credere nō eq̄liter accedūt ex natura ad co-
gnitionē oīm: ḡ nō cadūt ſub p̄cepto. Solꝰ dōm Solꝰ

ꝙ iſtud mādatū ſm primā expōnē morale eſt: ⁊ obli

Ad primū. gat oēs. Ad id qꝺ obijcit̄ primo ꝺōm ꝙ iurās falſo dupliciter peccat. ſ. decipiēdo: ⁊ ſic peccat ex parte verbi qꝺ ordinatū eſt ad ꝓximū in ꝓximo quo ad hoc cadit ſub quīto mādato ſcꝺe tabule. peccat em̄ inuocādo diuinā veritatē teſtē: ⁊ ſic peccat in deū: ⁊ quo ad hoc ponit̄ ſub ſcꝺo mādato prime tabule: mgr̄ em̄ ꝺ ꝑiurio agit ſub q̄nto ſcꝺe: q2 ſciētia ꝑiurij pēdet ex ſcientia mēdacij: q2 ſine illa nō bn̄ ſcit̄: ⁊ mēdaciū cadit

Ad ſecūdū. ſub q̄nto ſecūde tabule. Ad aliud ꝺōm ꝙ vanū eſt duplex. ſ. materialit̄ ⁊ formalit̄: ſermo aūt verꝰ materialit̄ pōt eſſe vanꝰ. i. de rebꝫ vanis q̄ ad vitā eternā nō referunt̄: formalit̄ aūt non eſt ſermo vanꝰ niſi fruſtret̄ fine ad quē eſt: ⁊ ille eſt expſſio vitatis ad alterū: q2 ſicut dicit Plato Ad hoc datꝰ eſt nobis ſmo ⁊ qn̄ nō habet finē tūc vanꝰ eſt ꝑ ſe ⁊ formalit̄: ⁊ ideo idē eſt dicere: nō aſſumas nomē dei tui i vanū ad ſermonē falſum affirmādū. Aſſumere aūt differt ab inuocatiōe ⁊ manifeſtatiōe: q2 orās inuocat nomē dei: ⁊ bene facit: p̄dicās aūt manifeſtat nomē dei ⁊ bene facit: ſed aſſumēs ſumit ad illud qꝺ ſuū eſt. i. ad ſmo

Ad tertiū nē q̄ eſt ab ipſo. Ad aliud qꝺ obijcit̄ de iuramento vero cui nō credit̄: ꝺōm ꝙ duplex eſt finis in ipſo ⁊ in altero: veritas aūt expſſa ad alterꝫ eſt finis i ſeipo ⁊ hoc ſufficit ſermoni ad hoc ꝙ nō ſit vanus: credulitas aūt eſt finis in alio quē nō cōſequit̄: hoc eſt ex vitio alterꝰ nō ſuo / ſicut dicit phūs ꝙ rhetor nō ſempꝑ ꝑſuadebit neq3 medicans ſanabit: ſed ſi nihil omittit de cōtingētibꝫ dicere finē cōſecutꝰ eſt: ⁊ ſi nō in alte-

Ad queſtiūculam. ro: tn̄ in ſeipſo. Ad aliud qꝺ vlterꝰ querit̄ ꝺōm ꝙ illud mādatū nō cadit in decalogo niſi ſm ſenſum p̄mū: ⁊ nō ſm illū ſenſum q̄ accipit̄ ex methaphora locutōis: ⁊ iō nulla eſt illa obiectio: p̄cipue etiā cū magiſter dicat ꝙ allegorica eſt illa expoſitio: illā em̄ neſciret extrahere niſi hn̄s fidē: ⁊ iō ſolus iſte obligat̄.

Arti. VII. D An obſeruatio ſabbati ſit cerimonialis vl' moralis: ⁊ quare ſabbatū ceſſauit: ⁊ an dies dn̄ica ſucceſſit ſabbato: ⁊ quis ſit modus obſeruandi ſabbatū: ⁊ quare vſus eſt nouo mō loquēdi dicēs: Memēto vt diē ſabbati ſanctifices.

Einde querit̄ de hoc qꝺ dicit [Memento vt

Arguit̄ p° D diē ⁊c̄.]. ſ̄. b. Et querit̄ vtꝫ hec obſeruatio ſabbati ſit cerimonialis vel moralis. Videt̄ aūt ꝙ ſit cerimonial': q2 ita dī Ezec. 20. Dedi eis ſabbata mea vt ſint ſignū int̄ me ⁊ eos. cerimonialia autē ſunt quoꝫ vſus totꝰ eſt in ſignādo vt dicit mgr̄ in primo lib. diſt. j. ergo videt̄ ꝙ obſeruatio ſabbati ſit

Sol'o cerimonialis. Si forte dicas ꝙ nō totꝰ vſus ſabba

Obiectio ti eſt i ſignādo. Cōtra Augꝰ ita dic̄ i lib. ꝺ x. cordis. Tibi aūt dicit̄ vt obſerues ſabbatū ſpāliter in ſpe future q̄etis quā tibi ꝓmittit deꝰ: quiſq̄s em̄ ꝓpter illā quietē agit quicq̄d pōt: q̄uis laborioſum videat̄ qꝺ agit: tn̄ ſi ad fidē quietis p̄miſſe refert̄ illud qꝺ agit: nōdū quidē habet ſabbatū in re: ſed in ſpe habet: er

2° go videt̄ ꝙ totū ſit in ſignū futuri. Itē Augꝰ i lib. iiij. ſuꝑ Gen̄. tractans illud verbū: Req̄euit deꝰ die ſeptimo ⁊c̄. dicit ſic: Probabilit̄ dici pōt obſeruādū ſabbatū in vmbra futuri que ſpiritalē requiē figurat quā deꝰ exemplo huiꝰ quiet̄ ſuis fidelibꝫ bona opa faciētibꝫ archana ſignificatiōe pollicebat̄ cuiꝰ quiet̄ ⁊ dn̄s noſter Jeſus chriſtꝰ qui nō niſi qn̄ voluit paſſus eſt: ⁊ ſepultura ſua myſteriū confirmauit. ex hoc iterꝫ expſſe ſumit̄ ꝙ obſeruatio ſabbati eſt cerimonialis ⁊ nō moralis. Itē Augꝰ infra eodē lib. Iā tpe 3°
gratie reuelate obſeruatio illa ſabbati que vniꝰ diei vacatiōe figurabat̄ ablata eſt ab obſeruatiōe fideliū in ea q̄ppe gratia ꝑpetuū ſabbatū iā obſeruat / q̄ ſpe future quietis operat̄ q̄cq̄d boni operat̄ / nec in ipis operibꝫ ſuis quaſi habēs bonū qꝺ nō accepit gloriatur: ita em̄ dicit ſabbati, hoc eſt dn̄ice ceſſationis in ſepultura ſuſcipiēs atq3 intelligens baptiſmi ſacr̄m quieſcit a priſtinis operibꝫ ſuis / vt iā in nouitate vite ambulās deū in ſe oꝑari cognoſcat qui ſimul opatur ⁊ quieſcit / ⁊ creature cōgruā p̄bēs gubernatōez ⁊ apud ſe habēs eternā trāquillitatē. ex hoc accipiatur idē qꝺ priꝰ. Sed cōtra hoc obijcit̄: q2 nihil ve **In ꝯriū p°**
nit in eandē diuiſionē alicuꝰ niſi qꝺ cū alijs cōdiuidentibꝫ eſt eiuſdē generis: ſed obſeruatio ſabbati cū alijs moralibꝫ venit in eandē diuiſionē: ergo cū eiſdē eſt eiuſdē generis: cū illa ſint de genere moraliū: videt̄ etiā ꝙ obſuatio ſabbati ſit ꝺ gn̄e moraliū. Itē 2°
ſuꝑ habitū eſt ꝙ ſm opinionē quorundā mgr̄oꝫ hec oīa p̄cepta iō loquebat̄ dn̄s audiēte pplo: q2 erāt ꝺ lege naturali que accedit ad cōem noticiā oīm. illud aūt p̄ceptū iter alia corā pplo loquebat̄: ergo eſt de lege naturali: nihil autē ē de lege naturali niſi qꝺ pure eſt morale: ergo illud p̄ceptū pure morale eſt vt videtur. Itē Eſa. 58. ꝑ totū ca. dicit niſi moralit̄ ⁊ in 3°
fine ſubiūgit de ſabbato dicēs: Si abſtuleris pedem tuū a ſabbato facere volūtatē tuā i die ſctō meo vocaberis ſabbatū delicatū ⁊c̄. g̊ videt̄ ꝙ etiā iſtud ſit morale. Itē oīm antiquoꝫ ſentētia eſt ꝙ decē p̄cepta ſt̄ 4°
moralia: ſed ſi p̄ceptū de ſabbato nō ſit morale nō ſt̄ niſi nouē: g̊ p̄ceptū de ſabbato eſt de moralibꝫ. Ulterius q̄rit̄ ſi p̄ceptū de ſabbato eſt ſm aliq̄d cerimoniale q̄re ipm̄ ceſſauit: videt̄ em̄ ꝙ ceſſare nō dꝫ quātū ad diei taxationē: q2 thurificatio nō ceſſauit vt dicūt ſcti ⁊ mgr̄i: q2 ſignificat id qꝺ ſempꝑ faciēdū eſt. ſ. deuotionē orōnis: g̊ a ſili' ſabbati obſeruatio ceſſare nō debuit: q2 ſignat id qꝺ ſempꝑ fiēdū eſt. ſ. ceſſare a vicijs ⁊ oꝑare bona in ſpe future q̄etis vt accipit̄ a verbis Aug. priꝰ inductis. Itē decime nō ceſſauerūt: 2°
q2 ſignāt id qꝺ ſempꝑ faciēdū ē vt dicūt ſcti: g̊ nec ſabbatū. Ulterꝰ q̄rit̄ vtꝫ dies dn̄ica ſucceſſit ſabbato videt̄ ꝙ ſic: q2 ſili'ter in noua lege obſeruat̄ ſicut ſabbatū in veteri. Itē ſcti dicūt ꝙ p̄es ve. te. ſeruiebāt ebdomadi: p̄es aūt no. te. ſeruiunt ocdomadi: octaua autē dies eſt dies dn̄ica: g̊ videt̄ ꝙ mutata ſeptia fuerit in octauā. Itē h̄ videt̄ velle Hiero. in ꝓhemio galeato prio. vbi dicit ꝙ paulus māſit apud petrū diebꝫ q̄ndecim: hoc em̄ myſterio ocdomadis ⁊ ebdomadis futurꝰ gētiū p̄dicator inſtruēdꝰ erat. Sꝫ ſi h̄ cōcedat̄ videt̄ eſſe ꝯ: q2 ſeptima eſt de inſtitutiōe diuina: nulla aūt inſtitutio diuina legit̄ fctā de octaua: in hoīs aūt auſu nō videt̄ hoc fuiſſe ꝙ mutaret h̄ qꝺ ꝯſtituit deꝰ: g̊ videt̄ ꝙ nō mutata ſit vna in aliā.

Queſtiūcula ſecūda Arguit̄ p° (beside: niſi nouē … niale q̄re ipm̄ ceſſauit)

Queſtiūcula tertia. Arguit̄ p° 2° 3° In ꝯriū p° (beside: batū. Ulterꝰ q̄rit̄ … ebdomadi … fuerit in octauā … domadis futurꝰ)

Queſtiūcula quarta Arguit̄ p° Ulterꝰ iterꝫ q̄rit̄ de mō obſeruādi ſabbatū a q̄bꝫ opibꝫ ſit abſtinēdū in ſanctis diebꝫ: ⁊ iſte articulus eſt vtilitas iſtiꝰ q̄ſtiōis quo ad cōſilia. Et obijcitur ſic Augꝰ dicit in lib. de decē cordis. Obſerues dicit̄ tibi vt ſpūalit̄ ſabbatū nō quō iudei obſeruāt carnali ocio: vacare em̄ volūt ad nugas atq3 luxurias ſuas: meliꝰ em̄ faceret iudeꝰ ſi in agro ſuo aliq̄d vtiliꝰ faceret q̄3 in theatro ſeditioſus exiſteret: ⁊ meliꝰ femine coꝫ in die ſabbati lanā facerēt q̄3 toto die in neo-

mentijs ſuis impudice ſaltarēt:tibi aūt dicit̄ vt ob-
ſerues ſpūalit̄ dīe ſabbati ī ſpe future quietis opan-
do ergo videt̄ ꝙ ſabbatū nō violat̄ niſi ꝑ op⁹ qd̄ n ō
pōt referri ad eternā quietē:hoc aūt ſolū pctm̄ eſt:ǵ
20 alia opando nō peccāt hoīes in ferijs eccleſie. Itē
ſancti dicūt ꝙ a ſeruilib⁹ opib⁹ in ſanctis dieb⁹ abſti
nendū eſt:ſeruilia aūt nō ſunt niſi repugnātia liber-
tati ſpūs:hec aūt ſunt ſola pctā:ergo ſufficit abſtine-
In ꝯtrariū re ab illis. Sed cōtra ſunt decreta ſanctoꝝ ⁊ ꝯſue
tudo eccleſie q̄ p̄cipit abſtinere ab opib⁹ corporalib⁹/
Queſtiūcu q̄ nō ſunt pctā. Ulteri⁹ q̄rit̄ quare vtit̄ nouo mo-
la quinta. do loq̄ndi in iſto mādato cū dicit:Memēto vt diem
Arguit̄ p̄o ſabbati ſanctifices:nō em̄ meminim⁹ niſi p̄teritorū
cū igit̄ oīa mādata decalogi ſint etiā de lege natura-
li q̄ p̄ceſſit ſcriptā:ſicut ⁊ p̄ceptū de ſabbato vl̄ pluſq̄3
iſtud videt̄ ꝙ in oīb⁹ alijs magis debuit vti v̄bo me
morādi q̄3 in iſto:⁊ tn̄ in nullo alioꝝ vſus eſt verbo il
Solutio lo. Solō dōm ſine p̄iudicio ad primū q̄ſitū ꝙ non
ad primū q̄ dicit:memēto vt diē ſabbati obſerues: ſed memento
ſitū. vt ſanctifices:ſctificatio aūt ſonat mundiciā q̄etis:⁊
iō dōm ꝙ p̄ceptū de ſabbato ſctificādo quo ad ſctifi-
cationē eſt morale ⁊ quo ad obſeruatiōis modū fuit
cerimoniale:⁊ vt hoc intelligat̄ diſtinguēdū ꝑ hunc
modū ſabbatū quies interp̄tat̄:⁊ ſm rōnē ⁊ auctori
tatē Aug. quies eſt poſt laborē:vñ cū labor ſit ꝑ vitā
totā:ſic p̄cipit Eccs.9. Qd̄cūq3 valet man⁹ tua in-
ſtant̄ opare q̄es p⁹ hāc vitā erit:ergo eſt ſabbatū ſan
ctificare idē qd̄ intentionē q̄etis ab ope abſtrahere:⁊
in eterna quiete continue defigere queadmodū de⁹
dimittēs oīa opa ſua quieuit in ſeipſo:⁊ hoc p̄ceptu3
eſt:q2 q̄cūq3 ꝑ intētionē q̄eſcit in ope/ille fruit̄ opere
ſuo:⁊ fruit̄ vtēdis qd̄ eſt humana ꝑuerſitas:ꝙ autē
ita ſit accipit̄ a duab⁹ auctoritatib⁹ Aug. in lib. de. x
cordis. quaꝝ vna eſt hec. Precipit̄ tibi vt ad hoc la
bores vt in futuro req̄eſcas:tu aūt ad hoc vis req̄e-
ſcere vt labores cū ad hoc debeas laborare vt requie
ſcas q̄ſi dicat:In p̄cepto ſabbati p̄cipit̄ tibi vt quies
intētiōis ꝑgat ad quietē futurā:⁊ nō querat intētio
quietē in ope hui⁹ vite. Secūda eſt hec in ſpūſctō: h̄
eſt in dono dei req̄es nobis ꝑpetua ꝓmittit̄ in dono
pign⁹ accipim⁹ eterne quietis qd̄ erit ſabbatū ſabba
torū ꝓpter ip̄am quietē ꝑtinentē ad donū ſpūſſancti
ſc3 ad hāc ſpem:quicq̄d facim⁹:ſi facim⁹ ſabbatū ob
ſeruamus. Ecce exp̄ſſe dicit Aug⁹ qd̄ habitū eſt:⁊ iō
Ad obiecta ſm hoc morale eſt/⁊ nō ſm obſeruationē. Ad oēs
ꝯ primu3 ꝓ aūt auctoritates ſupra inductas dōm ꝙ ſm obſer-
vtraq3 ꝑte. uationē diei taxate. ſ. ſeptime/ſignū fuit cerimonia-
le:ſm ſanctificationē aūt q̄etis in intētiōe morale:⁊
quo ad primū intelligūt̄ auctoritates inducte:quo
Ad q̄ſtiūcu ad ſecūdū autē rōnes adducte in oppoſitū. Ad id
lā ſecūdā qd̄ ſecūdo ulteri⁹ querit̄ dōm ꝙ illud qd̄ fuit in rōe
ſigni ceſſauit ⁊ ceſſare debuit:q2 non ſignificabat ꝙ
ſemꝑ fiēdū erat ex inſtititiōe:ſed poti⁹ ꝙ expectandū
erat in xp̄o:q̄es em̄ futura in cā habet̄ in xp̄o cōfigu
ratōe mortis ei⁹ ꝑ baptiſmū in quo cōſepelimur xp̄o
vt ſimul opemur ſalutē nr̄am/⁊ req̄eſcam⁹ cū ipſo ꝑ
Ad obiecta intentionē ſicut ipſe cū p̄re vſq3 mō operat̄ ⁊ req̄eſcit
in oppoſitū ſicut patuit ex verbis Augu. ſup̄ inductis. Ad il-
lud aūt qd̄ obijcit̄ de thurificatiōe ⁊ decimis dōm ꝙ
nō eſt ſil̄e:q2 thurificatio nihil expectādū ſignat p̄n-
cipalit̄ ex inſtitutōe ſed deuotionē q̄ ſꝑ ⁊ ab oīb⁹ ī oī
orōne offert̄: decime autē manēt ꝓpter ſuſtētationē
miſtroꝝ eccl̄ie: ⁊ nō ꝓpt̄ hoc vt ſcent vlteri⁹ libera-
tionē ab originali:ſic̄ antiq̄ ⁹ fecerūt: vt ſup̄ notatū

eſt de decimatōe xp̄i. Ad id aūt qd̄ tertio q̄rit̄ vlte- Ad q̄ſtiūcu
rius dōm ꝙ dñica dies nō ſucceſſit diei ſabbati:q2 lā tertiā.
nec dies ſabbati fuit in lege ve. de p̄cepto inq̄ntū mo
rale eſt:ſed poti⁹ inq̄ntū cerimoniale cui⁹ cerimonie
dicte ſunt cauſe/vna fuit p̄oſtēſio q̄etis illo die ī opi-
bus creatiōis mūdi. Alia fuit futura q̄es ꝑ opera re
creatiōis in ſepulchro:⁊ hec fuit principalior in intē
tione inſtituētis:licet prima eſſet manifeſtior ppl̄o:⁊
iō rudi ppl̄o ſepi⁹ indicebat̄ pro rōne obſeruatiōis.
S3 inſtituit eccl̄ia diē dñicā trib⁹ de cauſis:⁊ mu Cauſe inſti
tauit ſabbatū duab⁹ de cauſis:⁊ ſic erūt q̄nq3: p̄ia tutōis diei
aūt cauſa mouit eccl̄iam ad inſtituēdū dies aliquos dñice.
vacationū:⁊ eſt iſta:q2 hō circūdat⁹ miſeria cogitur
laborare ꝓ neceſſarijs:⁊ ad hoc etiā inuitat cupidi-
tas:labor autē euocat mētē ad intēdēdū circa t̄palia
mēs aūt euocata ad t̄palia p̄ponit ſpūalia ⁊ p̄poſit3
ſpūalib⁹ nō refert laborem ad ſpem quietis eterne:⁊
tūc nō obſeruat p̄ceptū:et ad hoc vt hō audiēda ſolē-
nia diuina excitet̄ ad cogitādum de futura q̄ete:⁊ ſic
diſcat currere ꝑ intētionē ad illā etiā qñ eſt ī ope ſalu
briter eccl̄ia ꝓuidit dies feſtos q̄b⁹ verbū dei ꝓponit̄
⁊ vt ſolēni⁹ cātet̄ ⁊ ppl̄o p̄cipit̄ ab alijs abſtinere: vt
illa audiat mēte. Alia cā eſt q̄re dies octaua ad h̄ ele-
cta īter alia feſta p̄cipua eſt hec:q̄ ſepe aſſignat̄ a ſan
ctis:q2 dñs die octaua ſurrexit ⁊ quietē btītudinis
illi⁹ in corpore ⁊ in aīa demōſtrauit ꝓmittēs nos ſi
bi poſt reſurrectionē cōfirmādos:inſtituit etiā alios
feſtos dies:qñ aliqd̄ feſtū eſt de deo vel de ſanctis.
vnde notabilis memoria de illa q̄ete facta eſt ppl̄o.
Tertia cā eſt vt ꝑ hoc amoueat̄ error gētiliū mathe-
maticoꝝ:illi em̄ cōſiderabāt in principijs opeꝝ ſuo-
rū dñm hore ⁊ dñiū aſcēdētis ſigni p̄cipue ⁊ dñiū rei
ꝓ qua opabant̄:dñs aūt hore prime ī die octaua ſol
eſt:⁊ tūc dicebāt firmiſſimā inceptionē oīm opeꝝ:⁊
vt penitus hoc aboleret̄ ſtatuit eccleſia vt nullus in
die illo ⁊ p̄cipue in mane aliq̄d operet̄. Prima autē
cā ceſſatiōis ſabbati fuit principalis:q2 ceſſauerat iā
res ſabbati ſm cām ⁊ rem aliquo mō vt dictū eſt:⁊
adueniēte veritate ceſſare debuit vmbra futuri. Se
cunda cā ne videat̄ eccleſia iudaiſare. Tertia cā fuit
vt error gētiliū tolleret̄ qui dñm hore obſeruabant
⁊ illi⁹ diei:ſm eos prime hore dñs eſt ſaturnus/que
vt ipſi dicūt infauſtiſſimā inchoationē opeꝝ hab3 ꝓ-
pter qd̄ gētiles etiā obſeruabāt ſabbatū:ſed vt h̄ tol Ad obiecta
leretur ſtatuit illa die eſſe opandū. Ad illud autē in cōtrariū
qd̄ obijcit̄ dōm ꝙ ſeptima dies nō habuit inſtitutio
nē diuinā/eo ꝙ eēt d̄ ſub̄a p̄cepti moralis:ſed q2 ceri
monialia ꝓpter ſigna ſtatuebant̄ a dño:⁊ iō nō fuit
auſa vt mutaret eccleſia:ſ3 poti⁹ vt intellect⁹ verita
tis eēt poſtq̄3 mortifeꝝ fuiſſet obſuare vmbras futu Ad q̄ſtiūcu
roꝝ. Ad id qd̄ q̄rto ulteri⁹ querit̄ dōm ꝙ dies fe- lā quartā
riati obſeruātiā ab vtilib⁹ ⁊ corporalib⁹ negocijs nō
habēt niſi ab inſtitutōe eccleſie dictis de cauſis:⁊ ſic
eccleſia pōt obligare ſubditos/vñ cohercēdi ſunt ab
oībus opib⁹ ab eccl̄ia nō conceſſis:ſed veꝝ eſt ꝙ mi-
nus malū eſſet negociari vtilit̄ q̄3 diſſolui in theatr3
⁊ potib⁹ vacare:⁊ ſacerdotes magis inſtare deberēt
vt ceſſarent a pctīs q̄3 a bonis opib⁹ corꝑalib⁹:tn̄ ab
vtriſq3 abſtinēdū eſt vt dictū eſt pri⁹. Ad illud qd̄ Ad primū.
cōtra obijcit̄ dōm ꝙ Aug⁹ loquit̄ de cōparatōe ma
gis mali ad min⁹ malū:⁊ iō neutꝝ indulget. Ad Ad ſecūdū
aliud dōm ꝙ opa ſeruilia dicūt̄ q̄ faciūt ſeruū pctī.
⁊ ſic pctā ſeruilia ſunt vel q̄ ꝑtinēt ad ſeruitutē pene
miſerie p̄ſentis:⁊ ſic alia opa ſeruilia ſunt p̄ter ea q̄

exacta ſunt potiꝰ q̄ cōceſſa: vt coquere cibos ⁊ alia
Ad q̄ſtiūcu- bmōi. Ad id qđ vltimo q̄rit̄ dōm ꝙ iſtud mādatū
lam q̄ntā. minꝰ habet de lege naturali q̄ alia: ⁊ iō infigit̄ me-
morie ꝑ illū modū loquēdi: Alij dicūt ꝙ illud māda
tū añ fuit in obſeruatiōe: iō reſumēs nō de nouo in-
ſtituens vtitur tali modo loquēdi: ſed prima ſolutio
melior eſt.

De mādatis ſecūde tabule.

In ſecūda vero tabula ſeptē erāt mandata
ad dilectionē ꝓximi ꝑtinētia quoꝝ primum
ad p̄rem carnalē refert̄ ſicut primū prime ta-
bule ad p̄rem celeſtē. Qđ eſt honora patrem
tuū ⁊ matrē tuā vt ſis lōgeuus ſup terrā. ſ. vi
uentiū. Parētes v̄o ſic ſunt honorādi vt eis
debita reuerētia exhibeat̄: ⁊ neceſſaria mini
a ſtrent̄. Secundū eſt nō occides: vbi ſm lr̄am
actus homicidij ꝓhibet̄ ſm ſpm̄ vero etiā vo
lūtas occidēdi. Vñ huic mādato ſm litterā
Mat. 5. ſit ſuꝑadditio in euāgelio: q: lr̄a euāgelij ex
primit̄: qđ legis lr̄a nō exprimebat̄. Euāge-
lij lr̄a exprimit intelligētiā ſpūalē. i. quā ſpi
rituales habēt: ⁊ ſm quā ſpūalit̄ viuit̄. Lit-
tera legis ſenſum carnalē: i. quē carnales ha
bēt: ⁊ ſm quē carnaliter viuit̄ cui facta eſt ſu
b peradditio. Tertiū eſt: Non mechaberis. i.
ne cuilibet miſcearis excepto federe m̄rimo
nij: a parte eñ totū itelligit̄. Noīe ergo me-
chie oīs cōcubitꝰ illicitꝰ illoꝝ quoqꝫ mēbro
rū nō legittimꝰ vſus ꝓhibitꝰ debet intelligi.
c Quartū eſt: Nō furtū facies vbi ſacrilegiū ⁊
rapina oīs ꝓhibet̄. Nō eñ rapinā permiſit q̄
furtū ꝓhibuit: ſed furti noīe bñ intelligi vo-
d luit oēm illicitā vſurpationē rei aliene. Sa-
crilegiū tribꝰ modis cōmittit̄: qñ. ſ. vel ſacrū
de ſacro: vel non ſacrū de ſacro: vel ſacrū de
nō ſacro auffert̄. Sacrū vero dicit̄ q̄cq̄d man
cipatū eſt cultui diuino vt eccleſia vel res ec
e cleſie. Hic etiā vſura prohibet̄ q̄ ſub rapina
cōtinet̄: Unde Hiero. Uſuras q̄rere vl̄ frau
dare: aut rape nihil intereſt. Comoda fratri
tuo ⁊ accipe qđ dediſti: ⁊ nihil ſuꝑfluū q̄ras:
q: ſuꝑabūdantia in vſura cōputat̄. Eſt enim
vſura vt ait Augꝰ Cū quis plus exigit in in-
iuria vel qualibet re q̄ accepit. Itē Hieroñ.
Putant aliq̄ vſurā tm̄ eſſe in pecunia: ſed in
telligāt vſurā vocari ſuꝑabūdātiā. ſ. quicq̄d
eſt ſi ab eo qđ dederit plus eſt: vt ſi in hyeme
demꝰ decē modios: ⁊ in meſſe. xv. recipiamꝰ
f Si vero querit̄ de filijs iſrael q̄ dño iubente
ab egiptijs mutauerūt vaſa aurea ⁊ argētea
⁊ veſtes p̄cioſas ⁊ aſportauerūt: vtrū furtu
cōmiſerint. Dicimꝰ eos q̄ vt parerēt deo iu-
bente illud fecerūt nō feciſſe furtū: nec oīno
peccaſſe: Vñ Augꝰ: Iſraelite nō furtū fece-
runt: ſꝫ deo iubēte miniſteriū p̄buerūt. Hoc
eñ deꝰ iuſſit qui legē dedit ſicut miniſter iu-
dicis ſine peccato occidit quē lex p̄cipit occi
di: ſed ſi id ſpōte facit homicida eſt: etiā ſi eū
occidat quem ſcit a iudice occidendū. Infir
mi aūt q̄ ex cupiditate egyptios dece perunt
magis permiſſi ſunt hoc facere illis q̄ iure ta
lia paſſi ſunt q̄ iuſſi. Hic opponit̄ ꝙ etiā bo-
ni in iſto ope peccauerūt: q: naturalē legem
cui ꝯcordat euāgeliū ⁊ lex moralis p̄ceptio
nis trāſgreſſi ſunt q̄ eſt. Qđ tibi non vis fieri
alij ne feceris. Quā veritas ſcripſit in corde
hoīs: ⁊ q: nō legebat̄ in corde: iterauit in ta-
bulis: vt voce forinſecꝰ admota: rediret ad Eſa. 46.
cor ⁊ ibi inueniret qđ extra legeret. Hāc er-
go illi p̄uaricari vident̄ in illo facto alijs fa-
cientes qđ nolebant ſibi fieri. Sed ibi ſubin-
telligendū eſt iniuſte: vt nō alij. ſ. iniuſte fa-
cias qđ tibi nō vis fieri: alioquin huiꝰ p̄uari-
cator eſt iudex dū punit reū nolēs aliq̄d ta-
le ſibi fieri. Ita etiā ⁊ illud dñi verbū Oīa q̄ Mat. 6.
cūqꝫ vultis vt faciāt vobis homīes ⁊c̄. de bo Luc. 7.
nis accipiendū eſt que nobis inuicē exhibe-
re debemus.

An potiꝰ dādū eſt mādatū filijs de hono- Arti. VIII. D
re parentū q̄ parētū de filijs.

Einde querit̄ qđ dicit̄ in ſecūda tabula [Se
d ptē erāt mādata] Obijcit̄ eñ ꝯtra primū mā Arguit̄ ꝓ
datū: q: videt̄ debere parētibꝫ potiꝰ iniūgere ſic.
curā filioꝝ q̄ ecōuerſo cū dicat apl's. I. Coꝝ. 12. Nō
eñ debēt filij theſauriſare parentibꝫ: ſed parētes fi-
lijs. Itē querit̄ quare cū noīe parētū intelligat̄ q̄li Queſtiūcu
bet ꝓximus vt dicit Auguſti. quare non potius po- la ſecūda.
ſuit nomē ꝓximi q̄ nomē parētis: vt dixiſſet honora
ꝓximū. Itē cū in honore h̄ intelligat̄ debita reuerē
tia ⁊ ꝓcuratio neceſſarioꝝ: videt̄ ꝙ potiꝰ debet dice
re ſubueni ꝓximo q̄ honora parētes. Ulteriꝰ q̄ri Queſtiūcu
tur de ꝓmiſſiōe q̄ ſit in mādato: cū dicit̄: vt ſis lōge- la tertia.
uus ſuꝑ terrā. Aut eñ intelligit̄ de longeuitate vite
illiꝰ vel de lōgeuitate vite alteriꝰ. Si primo mō vi-
detur hr̄e inſtantiā: q: multi parētes honorāt q̄ ꝓp̄t
hoc nō ſunt logeui ſuꝑ terrā. Si ſecūdo mō tūc nihil
videt̄ eſſe dictū: q: illa logeuitas nō dat̄ vni opi bo-
no in ſpē: ſed oībꝫ vel cuilibet: ⁊ ita videt̄ ꝙ irrōnabi
lis huic mandato talis ſit ꝓmiſſio. Sol'o dōm ꝙ Sol'o
creſcēte virtute in filijs decreſcit virtꝰ in parētibꝫ ſm ad ꝓmū.
naturā ⁊ decreſcēti virtuti debet̄ ſubſidiū: ⁊ iō dñs
p̄cipit vt filij parētes honorarēt. ecōuerſo autem nō
erat opꝰ: q: natura illud cogit / eo ꝙ ſucceſſio aſcen-
dit a radice in ramos: ⁊ nō ecōuerſo. Ad aliud di- Ad q̄ſtiūcu
cendū ꝙ noīe parētis intelligit̄ q̄libet ꝓximꝰ vt ob- lā ſecūdā q̄
iectū eſt: ⁊ ſupra ꝓbatū eſt in q̄ſtione de charitate: ſꝫ ad primū.
dñs ſimul in vno p̄cepto affirmatiuo intēdit ⁊ inſi-
nuare charitatē ꝓximi: ⁊ ordinē eiuſdē. Ordo autē
nō inſinuaret̄ ꝑ nomē ꝓximi: q: illud nō exprimit ni
ſi obiectū charitatis: ſed ꝑ nomē parētis inſinuat̄ q:
illud exprimit ⁊ obiectū dilectiōis ⁊ charitatis ⁊ g̃-
dus. Alia etiā rō pōt eē hec: q: charitas eſt ꝑfectio na
ture: ⁊ vt hoc oſtēdat̄ ponit ibi nomē ad qđ ſiml' mo-

Ad ſecūdū. ueret natura ⁊ charitas: ſꝫ prima rō melioꝛ eſt. Ad
aliud dōm ꝙ ſubuenire in neceſſarijs nō eſt gñalis
actꝰ pcepti: qꝛ nō tenet niſi in caſu. ſ. ſi īdiget ⁊ ſi nos
habemꝰ facultatē: ſed imago dei inuenit̃ in oī ꝓxīo/
⁊ ſemꝑ pōt exhiberi ⁊ ꝗlibet habet ad hūc actū facul
tatē: ⁊ iō potius poſuit: honora ꝗꝫ ſubueni: licet etiā
ſubuētionē intelligat in caſu ꝓ tꝑe ⁊ loco. Et nota ꝙ
de alijs de ꝗbus hic pōt queri: qñ. ſ. ⁊ ex quo debe-
mus ſubuenire parenti: ⁊ in quibꝫ ꝑponere parētes
alijs ꝓximis ſupꝛa habitū eſt in ꝗſtiōe de oꝛdine cha
ritatis: qꝛ illa tota ꝗſtio cadit ſub iſto mādato.

Arti. IX. I
An qui iraſcit̃ fratri ſuo ſit reꝰ eodē iudicio quo ille qui occidit aut alio.

Einde querit̃ de hoc qḋ dicit [Secūdum eſt
D Nō occides]. ſ. a. Additio eñ de qua loqui-
tur hic ꝗ facta eſt in euāgelio Mat. v. eſt iſta:
Qui iraſcit̃ fratri ſuo reꝰ eſt iudicio ⁊c̄. vſqꝫ gehēne
Arguit̃ pᵒ ignis. Et querit̃ primo: vtrū qui iraſcit̃ ſit reꝰ eodē
ꝙ nō alio. iudicio quo ille qui occidit vel alio. Si alio tūc nō vi-
2o ꝙ eodē detur eſſe ſuꝑadditio in nouo teſtamēto. Videt̃ autē
ꝙ eodē: et glo. interlinearis ibidē ſuꝑ iſtud: Qui ira
ſcitur fratri ſuo reꝰ erit iudicio qḋ ſuꝑ de homicidio
3o dictū eſt. Sed hoc eſſe videt̃ iniuſtū ꝙ tm̄ puniat̃
4o ira coꝛdis ſicͭ homicidiū. Pꝫ oīs ꝗ iraſcit̃ fratri ſuo
5o peccat moꝛtalit̃ ſi ꝓhibet̃ hic oīs motus ire. Pꝫ cum
racha ſm glo. ſit interiectio indignātis: videt̃ ꝙ ꝗli-
bet motꝰ indignatiōis ſit pctm̄ moꝛtale ſi ꝓrūpit in
6o vocē: qꝛ ꝗ facit ꝯ pceptū peccat moꝛtalit̃. Itē ꝗ dr̃a
eſt inter iſta/ iudiciū/ cōſiliū/ ⁊ gehēnā ignis/ ⁊ iraſci/
⁊ racha/ ⁊ fatue: cū eñ homicidiū maius ſit oībꝫ his
videt̃ homicida aliꝗd peiꝰ mereri ꝗꝫ gehēnā ignis: ⁊
hoc eſſe nō pōt: qꝛ gehēna nihil peiꝰ eſt in penis. Pꝫ
ꝗſtiūcula. ꝗd eſt qḋ dicit mgr̄ ꝙ hic ſm ſenſum quē ſpūales ha
bebāt ꝓhibet̃ volūtas occidēdi: videt̃ eñ ꝙ lex natu
ralis ſemꝑ ꝓhibuit illū quo ad oēs: maiꝰ eñ eſt car-
naliū illo pcepto: Nō concupiſces rē ꝓximi tui: ergo
multomagis intelligit̃ etiā illud ꝓhibuiſſe volūtatē
occidēdi: ſi aūt hoc cōcedit̃ tūc videt̃ ꝙ nulla facta ſit
Solᵒ ſuꝑadditio in nouo teſtamēto. Solᵒ dōm ꝙ ī ve-
ritate in euāgelio nihil ponit̃ niſi qḋ tenet̃ in lege: et
hoc intelligēdo de moꝛalibꝫ: ſed ex mala obſeruatōe
carnalis ppl'i nō intelligebat ꝓhibere niſi ꝙ lex pu-
niebat: ⁊ ideo interꝑtando addidit dñs in euāgelio:
⁊ etiā qꝛ gratiā dedit implēdi que in lege nō fereba
tur: ⁊ de hͦ aliꝗ neceſſaria notata ſunt in pncipio ꝗr-
Ad primū ti. Ad primū aūt qḋ ꝗrit̃ vtrū in eodē iudicio ſit re
⁊ ſecūdū us ꝗ iraſcit̃ quo qui occidit: dōm ꝙ eodē in genere li
cet nō eodē in ſpē: intelligit ei deꝰ ſm glo. ſuꝑ Mat.
de ira cui cōſentit̃ in nocumētū ꝓximi vel moꝛtē que
licet coꝛde teneat̃: tm̄ puniet̃ eterna dānatōe: ſꝫ quia
in maiꝰ nō ꝓceſſit: iō iudicio cōdēnatiōis ⁊ diſcuſſio-
nis reū ꝓpalauit vt iuſta videret̃ oībꝫ tm̄ maiꝰ in ſpe
Ad tertiū ⁊ cie videt̃ homicida. Ad aliud dōm ꝙ eſt ira per ze-
quartū. lū ⁊ ira per vitiū. ꝑ zelū fit ſtudio coꝛrectionis: ⁊ illa
nō eſt pctm̄. per vitiū aūt eſt qñqꝫ ī primo motu: cui
nō cōſentit̃: ⁊ illa eſt veniale pctm̄: ſed illa qua ꝯſen-
titur in nocumētū intolerabile ꝓximi: ſicut moꝛtem
vel mutilationē vel dānū eſt moꝛtale: ⁊ de illa loqui
tur dñs: ⁊ illa etiā hic directe ꝓhibet̃. Primꝰ autē
motꝰ indirecte cadit ſub pcepto: ⁊ per hͦ idē patet ſo-
tio ad ſequēs: qꝛ eadē eſt diffinitio de motu indigna
Ad quintū tiōis que eſt de moꝛte. Ad aliud dōm ꝙ ſm gloſā
gradus ſunt in culpa. ſ. ira ꝑ ꝯſenſum in coꝛde: ⁊ ira
ꝓrumpēs in ſignū indignatiōis: ⁊ ira ꝓrūpēs in ver-
bū impꝛoperij ⁊ nocumētū ꝓximi: ⁊ pma impoꝛtat̃
ꝑ iraſci: ſecūda ꝑ racha ꝗ eſt interiectio indignantis
ſm grecos: licet in hebꝛeo ſonat vacuū vl' excerebāt.
tertia aūt impoꝛtat̃ ꝑ fatue: per iudiciū aūt ⁊ gehēnā
⁊ cōſiliū ſignant̃ expꝛimūt̃ (vt dicit glo. ibidē) gradꝰ
in eterna dānatiōe: nō ꝗdē eꝗles ſed ineꝗlitas eoꝛū
intelligit̃ ex mō cōdēnatiōis: qꝛ qui iudicat̃ puniet̃
quidē. Sed querit̃ adhuc qua pena dignꝰ ſit ⁊ quā
ta: qui aūt reꝰ eſt cōſilio ſcit̃ quidē qua pena: ſed ꝗrit̃
quāta debeat infligi: ſed ꝗ reus eſt gehēne hic iā ha-
bet pene ſpēm ⁊ pene quātitatē: nō ꝙ hec fiūt in iudi
cio dñi: ſꝫ potius humano mō demōſtrāt drām pec
catoꝝ ⁊ penaꝝ. Ad vltimū dōm ꝙ licet vox impꝛo- Ad ſextū.
perij puniat̃ gehēnna tm̄ dr̄e ſunt in penis illis ꝗ cer
te ex ſpē ſt̃ ⁊ ex taxatōe ꝗntitatis: qꝛ maioꝛ adhuc in
gehēna pena debet̃ hōicidio ꝗꝫ impꝛoperio. Ad illḋ ad ꝗſtiūclā
qḋ vlteriꝰ querit̃ de lege ꝗ ꝓhibet volūtatē dōm ꝙ
quo ad carnales repugnatiōes ſpm̄ nō ꝓhibebat ni
ſi volūtatē ꝑ ſignū in actū ꝓcedentē: vt ſi ꝗs cōmina
ret̃ vel agitaret cū cui iraſcebat̃: ſed ſm eos ſi in coꝛ-
de vl' in mēte indignatōis irā habuit cui cōſenſit de
bitā legē de hoc mō curare nō qꝛ hoc veꝝ eſſet qḋ di
cebat ſm ꝙ intellectū veꝝ legis repellebat: ſemꝑ eñ
in lege naturali ⁊ animꝰ aut opꝰ malū ꝓhibebat̃ ⁊ hͦ
intēdit dicere mgr̄. Si aūt querit̃ quē ſpūalē itelle
ctū tūc expſſit addendo: dōm ꝙ eſt ſpūalis intellectꝰ
in pcepto moꝛali ꝗntū ad mouēs ⁊ quātū ad id qḋ p
cipit̃. quātū ad mouēs ſicut in iſto pcepto ꝙ homici-
diū actꝰ ⁊ volūtatis ꝓpter deū dimittat̃ ⁊ ꝓpter dile
ctionē dei. Quātū aūt ad id qḋ pcipit̃ nihil fuit de
ſpū in moꝛalibꝫ in nouo teſtamēto ꝗꝫ in veteri: ſꝫ am
pliꝰ fuit explanata ⁊ determinata in nouo ꝗꝫ veteri.

Arti. X. K
An in hoc mādato: Nō mechaberis ꝓhibetur ſimplex foꝛnicatio: aut tm̄ adulterium aut omnia alia peccata.

Einde querit̃ de hoc qḋ dicit [Tertiū ē: Nō Arguit̃ pᵒ
D mechaberis]. ſ. b. Cū mechia ſit idē qḋ adul
teriū ⁊ in grauioꝛi nō intelligit̃ minꝰ graue. 2o
videt̃ ꝙ ī mechia nō ꝓhibeat̃ foꝛnicatio ſimplex. Pꝫ
Mat. v. ſuꝑ illud: Ego autē dico vobis ꝙ ꝗ viderit
mulierē ad cōcupiſcēdā iā mechatꝰ eſt eā in coꝛde ſuo
dicit glo. qꝛ ibi oīs libido carnalis qua foꝛnicatur a
deo aīa ꝓhiberi intelligit̃: ergo videt̃ cum in oī pctō
aīa foꝛnicet̃ a deo ꝙ in iſto mādato oē pctm̄ ꝓhibea 3o
tur: ⁊ ſic oīa alia mādata ſuꝑfluūt. Pꝫ cū duplex ſit
foꝛnicatio vel adulteriū ſicut duplex homicidiū vo-
luntatis ⁊ oꝑis: quare nō dicit magr̄ hic ꝓhiberi foꝛ
nicationē ſpūalē ⁊ coꝛpoꝛalē ſicut dixit ḋ homicidio. 4o
Itē cū ſint quedā ī hoc actu magis enoꝛmia vt ſo-
domia vel incubitꝰ vel ſuccubitus iumēti quare no
mine illoꝝ dicit ꝓhiberi illicitū cōcubitū ex quo per Solᵒ
magis ⁊ minꝰ etiā intelligat̃ ꝓhiberi. Solᵒ dicē
dū ad primū ⁊ vltimū ſimul ꝙ ꝓhibitio ſecūde tabu ad primū.
le oꝛdinat ad abſtinendū a nocumētis ꝓximi: ⁊ quia
alijs actibꝫ nō ledebat̃ ꝓximꝰ niſi adulterio ꝓpter hͦ
hūc ſolū expꝛeſſit in foꝛma pcepti: ⁊ alios intellexit:
qꝛ ſunt eiuſdē finis. ſ. carnalis voluptatis/ licet non Ad ſecūdū.
ſint eiuſdē reatus in ſpē. Ad aliud dōm ꝙ glo. il-
la intelligit̃ aut moꝛaliter in foꝛnicatōe ſpūali: ⁊ tūc
nihil eſt ad ꝓpoſitū: qꝛ pcepta accipiunt̃ ſm ſenſum
litteralē. aut intelligit̃ de voluptate que eſt in carne
⁊ hoc gule vel luxurie ⁊ vno mō illoꝝ ꝓhibet̃ hic ſic

Ad tertiū. ſuperiꝰ explanatū eſt. Ad aliud dōm ꝙ voluntas
fornicādi ſpāle habet mādatū:ſed nō volūtas occidē
di:⁊ huiꝰ rō ſupra expedita eſt:⁊ ideo nō ita extendi-
tur generaliter iſtud mandatū:ſicut illud de occidē
Ad quartū dis. Ad vltimū patet ſol'o per antedicta.ſiue enim
cū muliere ſit ſiue preter ordinē nature intelligiť hic
tamen prohiberi.

Arti. XI. L

Quid vocať rapina in ꝓpoſito.

Einde queriť de hoc qd̄ dicit [Quartū eſt:
D Nō furtū facies ⁊c̄.].ſ̄.c. Ibi eñ ſicut dicit
mgr̄ ꝓhibeť rapina. Et queriť quid vocatur:
rapina eñ ſonat violētiā:ergo non videtur eſſe rapi-
na: cū fiūt exactiōes ⁊ tallie principū in ppl'o terre.
Solutio ad totū Itē pedagia ⁊ thelonia qd̄ tñ in pluribꝫ nō eſt veꝝ.
Sed ad hoc reſpōdēdū eſt ſub diſtinctiōe/aut tal
lia eſt ſuper ſeruos/aut ſuꝑ colonos terre principis.
ſi ſuper ſeruos cū ſeruꝰ nihil habet niſi noīe dñi ſui
qd̄ accipit ab eo dñs:pt quis peccare nimis angari-
ando ⁊ opprimēdo ſeruū: qꝛ intereſt qualiť quiſqꝫ ſua
re vtať:tñ nō puto ꝙ ſit rapina vel teneať ad reſtitu
tionē.ſi aūt accipit de colonis terre ſue ⁊ inhabitan-
tibus tūc taxāda eſt acceptatio ſm laborē principis/
quē habet in defenſiōe terre:⁊ ſm expēſas quas ne-
ceſſe eſt facere ſm principis familiā ⁊ honeſtatē bo-
na fide:⁊ ſi vltra hoc exigat rapīa eſt:⁊ hoc eſt qd̄ di-
cit Johānes baptiſta militibꝫ: Cōtenti eſtote ſtipen
diis veſtris. de theloniis ⁊ d̄ pedagiis dōm ꝙ illa in-
ſtituta ſunt de cōſenſu terre ad pacificādū vias: ⁊ iō
ſm laborē ⁊ expenſas que habet in pacificatiōe illa
pñt accipi:⁊ qd̄ vltra accipiť eſt rapina.

Arti. XII. M

An ſacrilegiū ſit ſpāle peccatū vl' dicat ſolū circūſtantiā peccati.

Einde queriť de hoc qd̄ dic̄ [Sacrilegiū eñ
D nō videť dicere pctm̄ ſpāle ſed peccati circun
Arguiť p° ſtātiā.ſ̄.d.] Furari eī ⁊ furari ī loco ſacro nō
differūt niſi per circūſtātiā loci:ergo videť ꝙ ſicut in
multis caſibꝫ furti in ſpāli nihil tāgit qd̄ ſil'iter de ſa
2° crilegio ī ſpāli nihil tāgere d̄beat. Itē ſacrilegiū dr̄
cōmitti tribꝫ modis:vt habeť ī littera ⁊ videť deeſſe
quartꝰ modꝰ.ſ.qñ res nō ſacra tolliť ſacris ꝑſonis:
3° vt qñ accipiunť bona monachoꝝ vel clericoꝝ. Itē
ſacrilegiū videť eſſe qd̄ diuino cultui eſt mancipatū
cū ergo bona eccleſiaꝝ ſunt data ad diuinū cultū vi
dentur ſpoliātes agros eccleſiaꝝ ſacrilegiū cōmitte
Queſtiūcula ſecūda. re qd̄ nō cōcediť. Itē q̄riť aliq̄s rapit in eccleſia vio
lenter ⁊ aliq̄s furať in ea vtrū vterqꝫ cōmittat ſacri-
Arguiť p° legiū. Videť ꝙ nō:qꝛ rapiēs excōicatus eſt admi-
ꝯ qſtiūculā nus ſentētia hoīs.ſ.cōſecrātis eccleſiā ⁊ ꝓferētis ſen
tentiā in oēs loci illiꝰ inuaſores:q̄uis nō ſit excōica-
tus ſentētia canonū.ille aūt qui furať nō eſt excōica
tus ſentētia hoīs nec canonis vt dicūt iuriſperiti:er
go videť ꝙ nō ſit excōicatꝰ:qꝛ nō eſt rō q̄re vnꝰ ſit ex
cōicatus ⁊ nō aliꝰ:niſi ſacrilegiū. Actꝰ eñ qui eſt cō-
tractio rei aliene inuito dño nō habet annexā excōi-
Rō ꝯ cationē alienā qd̄ ſi cōcedať. Cōtra videť rō qd̄ ī lr̄a
habeť:ſ.ꝙ tollit ſacꝝ de ſacro ⁊ nō ſacrū de ſacro:er-
Solo. go cōmittit ſacrilegiū vt videť. Sol'o dōm ꝙ ſa-
crilegiū in hoc caſu vel rapina facit ſpāle pctm̄ rōne
loci:⁊ ideo alia ſpēs eſt ſicut etiā violatio monialis
Ad primū. alia ſpēs peccati eſt q̄ fornicatio. Ad id qd̄ contra
obiiciť dōm ꝙ qñqꝫ circūſtantia habet vim ſpēi ſiue
forme cōſtitute:⁊ tūc facit aliā ſpēm:⁊ hec circūſtan-
tia precipua eſt qñ fit ad iniuriā alicuiꝰ ſanctitatꝫ ec-
cleſie:qꝛ tūc rōne nocumēti qd̄ cōiūctū eſt circūſtan-
tia trahit in aliud genꝰ peccati. Ad aliud dōm ꝙ Ad ſecūdū.
nō eſt ſacrilegiū qñ capiunť res nō ſacre perſonarū
deo dicataꝝ:ſed maiꝰ eſt peccatū q̄ ſimplex rapina
qꝛ nō fit per hoc leſio alicuiꝰ ſanctitatis:qꝛ ſanctitas
eſt in loco vel perſona ⁊ neutꝝ in tali cōtingit furto
vl' rapina. Ad aliud dōm ꝙ mācipatū diuino cul Ad tertiū
tui aliquid eſt dupliciť.ſ.qd̄ ꝯſecratū eſt ad actū cul
tus:⁊ hoc diciť ꝓprie mācipatū cultui: vt calix ⁊ pa-
tena ⁊ lapides eccl'ie ⁊ hmōi:⁊ hec nō poſſunt ad ali-
os vſus deputari q̄diu manet forma in qua cōſecra
ta ſunt:⁊ ſic ſunt loca deputata cultui vt cimiteriū ⁊
dormitoriū:⁊ iō in talibꝫ cōmittiť ſacrilegiū ꝑ leſiōꝫ
Alio mō diciť quid mācipari cultui ꝑ hoc ꝙ ordina-
tū eſt in ſuſtentationē miniſtrantiū in cultu ſicut bo-
na eccleſiaꝝ:⁊ ī talibꝫ nō lediť ſacꝝ niſi per accidēs
⁊ iō auferre talia nō eſt ſacrilegiū. Ad aliud dōm Ad q̄ſtiūculam cū obiectis.
ꝙ meo iudicio vterqꝫ cōmittit ſacrilegiū /eo ꝙ lediť
locꝰ:ſꝫ ꝙ raptor excōicať hoc eſt ꝓpter temerariū au
ſum quē nō habet qui occulte venit ad furādū.

Arti. XIII. N

De definitionibus vſure: ⁊ nota multas q̄ſtiūculas de vſura vtiles.

Einde queriť de hoc qd̄ dicit hic [Vſura etiā
D ꝓhibeť].ſ̄.e. Et queruntť hic breuiter tria de Definitiones vſure.
vſura.ſ.quid ſit ⁊ vtrū in vſura trāſferať do-
miniū:⁊ vtrū peccet dās vſurā ſicut accipiēs. Ad Prima.
primū ſic ꝓcediť: diffinit mgr̄ in lr̄a vſurā ſic: Vſu-
ra eſt cū quis plus exigit in pecunia vel qualibet re
q̄ accipiať in ſorte. Glo. aūt ſuꝑ Lucā.17.⁊ Mat.
15. videť dare duas diffinitiōes:quaꝝ prima eſt hec
Vſura eſt mutuū ex vitio ex pacto debitū vl' exactū. 2a
Alia eſt: Vſura eſt ſuꝑabūdantia que vltra ſortē ac- 3a
cipitur:⁊ ſunt he diffinitiōes in glo. per ſentētiā non
per verba. Videť aūt ꝙ ſm has diffinitiōes nō vi- Arguiť p°
detur vſura eſſe furtū vel pars furti:qꝛ furtū nec ex
actū eſt/nec ex pacto debitū. Itē nec fur dat aliq̄d 2°
ꝓ ſorte:ergo videť ꝙ male dicat magiſter ꝙ ſub fur-
to cōtineť. Itē per differētias cōſtituētes videnť 3°
eſſe cōtraria vſura ⁊ furtū:q̄a furtū eſt cōtractio rei
inuito dño:vſura aūt accipiť dño volente ⁊ cōſentiē
te:ergo videť ꝙ vnū nō cōtineať ſub alio. Itē q̄ri Queſtiūcula prima.
tur q̄d facit vſurā aut volūtas accipiēdi vltra ſortē
aut ſpes aut pactū. Si volūtas tūc multi erūt vſu- Arguiť p°
rarii qui nunq̄ aliquid accepērūt p̄ter ſortē ⁊ loqui ꝙ nō volūtas.
mur de vſura oꝑis nō voluntatis. Si aūt ſpes facit
vſurā tūc negociator videť vſurariꝰ: qꝛ ſperat acci- Ꝯ nō ſpes
pere vltra ſortem. Si dicas nō eſt ſil'e qꝛ negociator Sol'o
dat pecuniā:ſed vſurarius mutuat:hoc nihil eſt:q̄a Obiectio
mutuare nec eſt bonū/nec malū in ſe: ſed poteſt fieri
bene vel male: vnde tota ratio mali eſt penes illd̄ qd̄
eſt ibi preter actū mutui:⁊ hoc eſt idem in vſurario ⁊
negociatore:ergo ſi facit peccatū in vno facit etiā pec
catū in alio. Si autē pactū facit vſurā:hoc erit con ꝙ nō pactū
tra diffinitionē:quia ſuper illud mutuū date nihil
inde ſperantes:dicit glo.ꝙ vſura eſt ſpes lucri pre-
ter ſortem:⁊ non dicit pactū. Itē quid facit vſurā Arguiť 2°
eſſe peccatū/aut enim ſm ſe eſt peccatū/aut prohibi- principaliť
tio facit eā eſſe peccatū aut leſio ꝓximi.ſi ſm ſe eſt pec Ꝯ ñ ſm ſe
catū:ergo nunq̄ licuit alicui accipere ab aliquo vſu-
ras/nec eñ vnq̄ alicui cū aliqua licuit fornicari:⁊ h̄
falſum videť:quia ita legiť Deuť.22. Nō fenerabe
ris fratri tuo pecuniā vel q̄libet rem ad vſurā:ſed
alieno. Item Ambroſiꝰ: Ab eo vſurā accipias cui 3°

merito nocere deſideras.multi aũt ſũt q̃b9 poſſum⁹
nocere:ğ multi ſunt a q̃b9 poſſum⁹ vſuras accipere:
ꝙ nõ ꝓhibi ğ nõ eſt malũ ſm ſe. Si aũt ꝓhibitio facit ipm pec-
tio catũ:ğ an̄ ꝓhibitionẽ nõ fuit pctm̄:⁊ ſic in lege natu
4º rali poterãt dare ad vſurã. Ꝑ.ſi ꝓhibitio facit eam
eſſe peccatũ/tũc etiã ɔceſſio faceret eã eſſe licitã: ⁊ ſic
ꝙ non leſio poſtq̃ȝ in Deut.23.cõceſſa eſt licita eſſet. Si aũt le-
ꝓximi. ſio ꝓximi facit eã eſſe peccatũ/ tũc nõ om̄is vſura eſt
pctm̄ nec ſemꝑ:q2 q̃dam vſure non ledũt ſed multũ
iuuãt ꝓximũ:ğ videt̃ ꝙ nullo mõ vſura ſit peccatũ.
5º Itẽ humanũ ius deriuat̃ a diuino ⁊ naturali iure
ſed humanũ ius/vt q̃dam leges concedũt vſuras:ğ
videt̃ ꝙ nõ ſũt illicite etiã ſm legẽ diuinã ⁊ natura-
6º lẽ. Itẽ occidere eſt maius peccatũ q̃ȝ dare vſurã: et
tñ in caſu bñ fit ⁊ cõcedit̃:ğ vſura in caſu ꝓ vtilitate
7º cõcedi põt. Item ɔcedere domos ⁊ vaſa aurea ⁊ ar
gentea ꝓ pecunia in lucro vltra ſortẽ nõ eſt peccatũ.
cũ ergo cõceſſio pecunie nõ differat a talib9 cõceſſio
nib9 niſi materialit̃ ſolũ/ videt̃ etiã ꝙ cõcedere pecu
8º niã ꝓ ſpe lucri nõ eſt peccatũ. Itẽ creditor efficit̃ de
bitor ei q̃ dat mutuũ ad ſeruitia mutua. ſi em̄ aliq̃s
mihi bñ facit rõ naturalis dictat ꝙ ego etiã obligor
ei ad bñfaciendũ ſi poſſum.om̄is aũt obligatio quã
dictat rõ naturalis deduci põt in pactũ:ğ ille q̃ dat
mutuũ vt accipiat aliq̃d vltra ſortẽ põt deducere in
pactũ vt ille obliget̃ ei in aliquo vltra ſortẽ/ hoc aũt
q̃ſtiũcl'a 2ª. eſt vſura:ğ vſura nõ eſt pctm̄. Itẽ q̃rit̃ vlteri9 ſi li-
cet tale pactũ facere/ego do tibi mutuũ vt aliq̃d vl-
Arḡ pº ꝙ ſic. tra ſortẽ des pauperib9/videt̃ ꝙ ſic:q2 dare paupe-
rib9 ẽ elemoſyna ⁊ bñfacere:ſed cõſtat ꝙ alios ad ele
moſynã ⁊ ad bñfaciẽdũ quibuſcũq̃ȝ modis debem9
i ɔ̃riũ arg. ꝓuocare:ergo tale pactũ põt fieri. Cõtra hoc eſt qđ
q̃ſtiũcl'a 3ª. dicit dñs:Mutuũ date nihil indeſperantes. Itẽ
quero ſi tale pactũ vel ſpes poſſit haberi/ego do tibi
mutuũ vt rependas mihi vicẽ in dando mutuũ alia
Arg. ꝙ ſic. vice qñ indiguero/ videt̃ ꝙ ſic:q2 ille tenet̃ ad h̃ etiã
ſine mutuo qđ facio ei ꝙ comodet mihi ſi p̃t:ğ bñ poſ
ſum ad hoc eũ beneficio mutui obligare/ vt videtur
In ɔ̃riũ pº Sed cõtra iterũ videt̃ qđ dicit dñs: Date mutuũ
q̃ſtiũcl'a 4ª nihil inde ſperantes. Itẽ difficile eſt ſpem bonorũ
vel donoꝝ ꝓ bñficiis a corde remouere:ponam9 er-
go ꝙ aliq̃s det mutuũ alicui nihil deducens in pa-
ctũ ⁊ nihil recipiẽs vltra ſortẽ niſi ille offerat ſponte
⁊ ille q̃ dat mutuũ cum p̄ſciret aliq̃d oblaturũ/ vtrũ
Arg.p̄mo ſit talis vſurarius? videt̃ ꝙ ſic:q2 ſperat aliq̃d vltra
ꝙ ſic ſortẽ ⁊ vſura eſt ſpes lucri vltra ſortẽ:ğ eſt vſurari9
ꝓpter mutuũ.cõtra ſi nõ fieret tñ mutuũ daret vl' de
diſſet:ğ videt̃ ꝙ ſit ſimplex donũ: hoc aũt accipe nõ
Sol'o. eſt peccatũ:ğ tal' nõ eſt vſurari9. Sol'o dõm abſq̃ȝ
dubio ꝙ vſura mortale peccatũ eſt ⁊ fuit ſemꝑ in na
turali lege ⁊ ſcripta ⁊ nũq̃ȝ licuit nec licebit dare ad
Ad primũ vſuras. Ad primũ aũt dõm ꝙ vſura eſt pars furti
⁊ rapine ꝑ hoc ꝙ eſt rapina vel furtũ ſm aliq̃d. ra-
ptor em̄ vel fur tangit aliq̃d alienũ inuito dño.i.nõ
volentẽ abſoluta voluntate. vſurari9 aũt cõtrectat
alienũ nõ volẽte dño/volũtate tñ cõditionata volẽ-
te/nec ille q̃ dat vſuras bñ vellet reddere id qđ eſt vl
tra ſortẽ:mauult em̄ accipere h̃ q̃ȝ nõ habere mutuũ
ergo indiget/⁊ ita nõ eſt volũtari9 niſi cõditionata
Ad 2m volũtate. Ad aliud dõm ꝙ patet ſolutio ꝑ idem:q2
dare aliq̃d ꝓ ſorte nõ facit aliq̃d eſſe peccatũ vl' vſu-
ram/ſed poti9 cõtingere id qđ eſt vltra ſortem inui-
Ad 3m to dño.i.non volente voluntate abſoluta. Ad aliđ
dõm ꝙ differẽtie cõſtituẽtes cõueniũt/ ſicut inuit9
ſimplicit̃ ⁊ inuit9 ſm ſimplicit̃/ ⁊ voluntari9 ſm q̃d
In furto em̄ cõtingit̃ alienũ eius q̃ eſt inuit9 cõmu
ni mõ:ſed in vſura cõtingit̃ alienũ eius q̃ eſt inuit9
ſimplicit̃ ⁊ volũtari9 ſm q̃d. Ad aliud dõm ꝙ ſpes Ad.q.p̄mã
accipiendi vltra ſortẽ ꝓ mutuo facit vſurã. Ad ob- Ad illđ qđ
iectũ aũt in ɔ̃riũ dõm ꝙ negociator nõ ſperat ꝓ mu- obĳcit̃ đ ſpe
tuo:⁊ iõ nihil valet obiectio:nõ ei eſt ſil'e de negocia-
tione ⁊ mutuo:q2 negociatio nõ eſt de gratis facien
dis de iure naturali ⁊ diuino/ſed mutuũ eſt de gra
tis fiendis de iure naturali ⁊ diuino. Ad aliud di- Ad 2m
cendũ ꝙ vſura eſt ſm ſe peccatũ ⁊ ſemꝑ fuit peccatũ. p̄ncipale
Ad id qđ cõtra obĳcit̃ dõm ꝙ illa lex ĩtelligit̃ ſicut ad id qđ ob
lex de libello repudĳ ſi vxor dimittat̃/ſȝ ꝙ dimitte- ĳcit̃ ꝙ non
ret̃ erat ꝑmiſſum/⁊ ꝙ dimiſſa poſſet aliũ ducere per ſm ſe.
miſſum fuit ꝓpt̃ duriciã cordis iudeoꝝ:ita p̄ceptuȝ
fuit ꝙ ad vſurã nõ daret̃ mutuũ/ꝑmiſſum aũt ſi da-
ret̃ alieno. Sũt tñ q̃ dicunt ꝙ lex in tali caſu loquit̃
ſcȝ qñ alieni detinẽt nobis terras debitas/ſicut cha
nanei fecerũt terrã filioꝝ iſrael:⁊ ideo vſurando cuȝ
illis nõ receperũt alienũ/ſed ꝓpriũ qđ eis ſorte debe
bat̃:⁊ dicunt ꝙ ita poſſet facere paganis/tñ q2 ma-
lũ exemplũ eſſet reputo primã ſolutionẽ eſſe meliorẽ
Ab om̄i em̄ ſpe mali abſtinendũ eſt. Dicũt etiã ꝙ ali
qua ꝑſona ab alia q̃ habet ꝑ violentiã oppreſſionem
vel alia acceptione illicita aliq̃d de ſuo poſſet vſura
re eadem de cauſa. ſed vt mihi videt̃ nõ eſt dandũ cõ
ſiliũ:q2 ſine ſcãdalo fieri nõ poſſet vñ mag̃ cõſentio
ꝙ furto poſſet ab eo recuperare q̃ȝ vſuraria acceptõe
Ad aliud dõm ꝙ Amb. loquit̃ ꝑ ypotheſim impoſſi Ad 3m
bilis:q2 impoſſibile eſt ꝙ alicui nocere poſſum9 de- p̄ncipale
ſiderare:ğ ĩpoſſibile eſt ꝙ ab aliquo accipiam9 vſu-
ras. Ad id aũt qđ ɔ̃ obĳcit̃ dõm ꝙ nulli iniuriat̃ q̃ ad id qđ ob
vtit̃ iure ſuo. vñ nõ eſt idem nocere/ ⁊ iure ſuo vti. ĳcit̃ đ leſiõe
Iure aũt nr̃o vtendo grauant̃ bñ aliq̃ ſȝ nos nõ gra
uam9 eos/ſȝ ius cõtrariat̃ iniurie eoꝝ. Ad aliđ di Ad 5m
cendũ ꝙ imperator nõ intromittit ſe niſi de his de q̃
bus habet iudicare iudex tꝑalis.hec aũt ſunt q̃ perti
nent reipublice ſm bonũ ſtatũ tẽꝑis nõ eternitatis.
dare aũt ad vſurã multũ cõfert ad bonũ ſtatũ tꝑalẽ
illum:⁊ iõ imperator ꝑmittit ⁊ reges ſil'r.ſed eccl'ia-
ſticus iudex iudicat ſm bonũ ſtatũ eternitat̃:⁊ ideo
ɔdemnat.hinc etiã patet quare eccleſiaſtic9 iudex de
pena vſurarĳ/ſecularis aũt de pena fur̃ iudicat pe-
nã infligẽdo lȝ vſura ſit furtũ ſm q̃d:q2 fur ledit bo-
nũ ſtatũ tꝑalẽ quẽ in caſu iuuat vſurari9.ſed corrũ-
pit vſurari9 bonũ ſtatum ſpiritualẽ in obſequio cha
ritatis. Sunt tñ qui hoc aliter ſoluunt dicentes il
las leges reuocatas eſſe ꝑ hoc ꝙ imperator ꝑ omnia
conſentit quattuor cõciliĳs in quib9 vſure cõdemna-
te ſunt. Ad aliud dõm ꝙ illud argumentũ nõ va Ad 6m.
let:⁊ eſt inſtãtia:q2 etiã fornicatõ ẽ min9 pctm̄ q̃ȝ ho
micidiũ:tñ nõ p̃t ɔcedi:⁊ h̃ eſt iõ:q2 qñq̃ȝ min9 malũ
inſeꝑabil'r cõiũctũ eſt malo fini:⁊ iõ mai9 p̃t fieri bo-
no fine ⁊ nõ min9.ſȝ valeret ſi cõcederet̃ mai9 pctm̄
in eo ꝙ mai9 pctm̄:hoc ãt nõ eſt veꝝ ſȝ poti9 acri9 pu
nit̃ q̃ȝ min9. Ad aliđ dõm ꝙ nõ eſt ſil'e:q2 ĩ locatõe Ad 7m
domoꝝ ⁊ vaſoꝝ eſt vẽditio q̃dã vtilitatis ad tp̃s: et
hec vtilitas ẽ det̃miata ſic̃ inhitatio dom9 vel vſus
rei ɔceſſe:ſȝ ĩ pecunia nõ ẽ ſic: ſȝ ſolũ mutuũ ⁊ vendi-
tio mutui/ qđ gratis eſt faciendũ ex charitate ꝓximi
Alĳ aũt alit̃ ſoluũt hoc:q2 in locatiõe taliũ rerũ ali-
quid deperit in re ꝑ vſum vaſorũ ⁊ inhabitatõnẽ do
moꝝ: in pecunia aũt mutuata nõ:ſed prima ſolutio
melior eſt:q2 h̃ qđ dicit ſcđa non gñal'r nccario verũ

eſt. Sȝ q̄ opinant̄ ꝙ in vſura tranſit dominiū alit̄ ſoluūt dicentes ꝙ nō eſt ſil'e: q2 in locatiōe domoꝝ vel aliaꝝ rerū nō transfert̄ dominiū: ⁊ iō pōt domi nus illoꝝ vendere vſum ad temp⁹/ ſȝ in mutuo trāſ fert̄ dominiū: hoc eīm ſonat mutuū: q̄ſi de meo facio tuū: ⁊ iō vſum vendere non pōt cū tñ ſit ſua res quā mutuat. ⁊ hec oībꝰ ſolutiōibꝰ ꝓbabilioꝛ videt̄ mi/ hi. ſȝ tñ infra de hoc erit diſputatō ſi trāſferat̄ domi

Ad 8m niū vl' nō. Ad aliud dōm ꝙ creditoꝛ debitoꝛ efficit̄ ex rōne charitatis/ tñ hec ipa obligatio nō pōt dedu ci in pactū eo ꝙ cōtrariat̄ mutuo q̄ ad grām ꝓpt̄ quā eſt faciendū: quia gratis eſt faciendū ob dilectionē ꝓximi. argumentū aūt ꝓcedit de illis obligatiōibꝰ

ad q̄ſtiūcl'a que cōtractui vel actui in q̄ fiūt nō cōtrariant̄. Ad

2am ⁊ 3am. aliud dōm ꝙ tale pactū nō pōt fieri/ eo ꝙ grē mutui cōtrariat̄. Et eſt inſtantia ad argumentū/ cōferre p̄ bendā bonū eſt/ ⁊ dare aliq̄d pauperi eſt bonū: ḡ bo nū eſt pauperi dare vt cōferat̄ p̄benda. in oībꝰ eīm talibꝰ in quibꝰ cōiūctio vni⁹ cū altero euacuat gra tiā alteri⁹ tenet diuiſio/ ſed ſi cōiunctim inferat̄ nō valet foꝛma argumētatiōis eo ꝙ nō eſt neceſſe cōiū/ gere q̄cunq3 diuiſim ſunt vera. Per hoc p3 ſol'o ad

ad. q. 4am ſequēs: q2 de ſilibꝰ eſt ſimile iudiciū. Ad vltimū di/ cendū ꝙ talia dona bñ poſſunt recipi ſine pctō/ ⁊ be/ ne reputo ingratū q̄ ſe ꝓximo a q̄ mutuū vl' obſequi

Ad obiectū um accepit ad mutua ſeruitia nō offert. Ad id q̄d ī

in cōtrariū obijcit̄ dōm ꝙ nō eſt tibi ſpes ꝓpt̄ mutuū ſȝ q̄ſi ex do no: ⁊ iō nō facis vſurā. Et eſt notandū ꝙ vt iuriſpe/ riti diſtinguūt duplices ſunt vſure. ſ. ille q̄ accipiūt̄ vltra ſoꝛtē/ ⁊ ille faciūt vſurariū: ⁊ ſunt vſure vſura rū q̄s q̄ accipit ipa actiōe infamis eſt.

Arti. XIIII **An in vſura transferat̄ dominiū.**

Q S Ecundo querit̄ vtrū in vſura transferat̄ do

Arguit̄ pº miniū. Et obijciūt legiſte volētes ꝓbare ꝙ ſic iſto mō/ mutuū ſonat q̄d de meo fit tuū: ḡ et i

2º am in eo q̄d dat̄ ꝓpt̄ mutuū transfert̄ dominiū. Itē ille q̄ dat vſuras eſt dñs ſuaꝝ rerū: ḡ poteſt dare cui voluerit/ ſȝ ipſe dat vſurario: ḡ transfert eas in do minū vſurarij.

3º Itē eſto ꝙ fiat talis cōtractus mu tui ego mutuabo tibi pecuniā/ ⁊ ſi dederis mihi tan tū vltra ſoꝛtē libera volūtate/ ⁊ ille admittat hāc foꝛ mā/ cōſtat ꝙ tunc dat ei: ḡ transfert̄ dominiū vt vi/ det̄ in ptātem vſurarij: ḡ in vſura trāſfert̄ dominiū.

In ꝯriū pº Sȝ cōtra/ q̄libet de ſuo pōt facere elemoſynā licet nō ſacrificiū ad altare: de ſcoꝛto eīm pōt fieri el'yna/ licet nō ſacrificiū ad altare: vſurari⁹ aūt de vſur' nō pōt el'ynam facere: ḡ vſura nō eſt ſua: ḡ nō eſt in eius tranſlatū dñiū. Probatio medie: Eccl'i. 34. Imolā

2º tis ex iniquo maculata eſt hoſtia. Itē vſurari⁹ te/ net̄ reddere vſuras/ aut tenet̄ ex hoc q̄d eſt ſuū/ aut q̄d nō eſt ſuū ſȝ apud eū depoſitū/ ſȝ q2 eſt ſuū: ḡ om/ nia ſua reddere tenet̄ q̄d falſum eſt: ḡ relinquit̄ ꝙ iō

3º tenet̄ q2 nō eſt ſuū: ḡ nō eſt trāſlatū in eū dñiū. Itē lex dicit ꝙ nō dicit̄ eſſe ſuū q̄d nō diu pōt ī poſſeſſio ne ꝑmanere: vſura aūt nō diu ꝑmanet apud vſura/

4º riū: ḡ nō dicit̄ eſſe ſuū: ḡ nō eſt tranſlatū dñiū. Itē a ſili ſi quis habeat feudū inuito dño cui⁹ eſt ꝓprie/ tas feudi nō pōt transferri in ptātem alteri⁹/ ſȝ dās vſuras oīa h3 a dño deo in feudū: ḡ inuito dño non p̄t trāſferre in ptātem vſurarij. Cōſtat aūt ꝙ inuito deo facit q̄d faciendū eſſe ꝓhibuit: ipe tñ dixit/ Mu tuū date nihil inde ſperantes: ḡ nō pōt tranſferre in

Solutio poteſtatē vſurarij. Sol'o dōm ꝙ hic ſunt opiniōes magroꝝ diuerſe: legiſte eīm dicunt ꝙ in vſura tranſ/ fert̄ dominiū: ⁊ ꝙ hec eſt rō quare imperatoꝛ ꝑmiſit vſuras et ⁊ q2 leges nō ſine rōne condite ſunt habēt ꝓ ſe rōnes inductas ſupꝛa. Et rñdēt ad cōtrarias di Ad pmū'

centes ad pꝛimā ꝙ nō eſt vera ꝙ q̄libet de ſuo pōt fa q̄d ē ī ꝯriū

cere el'ynam: q2 eſt ſuū materialit̄: quoddā eīm eſt ſu/ et 2m um licite acq̄ſitū: ⁊ quoddā illicite acq̄ſitū/ ⁊ quod/ dam ſuū turpit̄ acq̄ſitū. De pꝛimo pōt fieri el'yna et ſacrificiū ad altare. De tertio el'yna ⁊ non ſacrificiū. De medio nec el'yna nec ſacrificiū: q2 ex rōne ⁊ ex oꝛ dine charitatis tenet̄ reddere quod male acquiſiuit

Alij dicunt ad aliud ꝙ ille tenet̄ reddere ex iure ca/ nonis/ ⁊ hoc ē ius poli ⁊ nō foꝛi: ⁊ iō etiā iudex eccle/ ſiaſtic⁹ cōpellit eū ⁊ nō ſecularis/ ⁊ nō ideo ꝙ apud hoīes nō ſit ſuū. Ad aliud dōm ꝙ illa lex loquit̄ in Ad 3m

terpꝛtatiue ⁊ nō ſm veritatē q2 q̄ſi nō ſuū eſt q̄d ex ca nonis auctoꝛitate reddere tenet̄ ⁊ cōpellit̄ ⁊ nō diu Ad 4m

ꝑmanet in dominio. Ad vltimū dicūt ꝙ nō eſt ſil'e ꝙ deus bñ ꝑmittat multa q̄ ꝓhibet: ⁊ hoc non facit dñs terren⁹: vñ ꝑmiſſione diuina iſta fit tranſlatio: ⁊ hec reſpōſio oībꝰ ꝓbabilioꝛ videt̄ mihi. Sūt ta/ mē doctoꝛes ſacre ſcripture ⁊ decretoꝝ cōtrarie opi nionis. ⁊ reſpondēt ad rōnes ꝓ alia opinione indu/ ctas dicentes ad oēs vnā ſolutionē ꝙ ille nō hab3 abſolutā volūtatē dandi ſȝ tm̄ cōditionatā: vñ ꝓ ab ſolutā remanet ipe poſſeſſoꝛ rerū ſuaꝝ licet nō poſſ3 agere corā iudice ſeculari. q2 ipe actiōi ſue renūciauit Vñ ſicut aliq̄s detent⁹ cogat̄ iurare vt det ſc3 cen/ tum tenet̄ q̄dem dare ꝓpter reuerentiā ſacramenti/ ſed tamē voluntas manet ad rehabendū q̄d dedit ꝑ auctoꝛitatē canonis: ita dicūt eſſe in eo qui dat vſu/ ras ꝙ dat vt habeat mutuū non ꝙ velit: q2 ille ſim/ pliciter habeat dominiū.

An dare vſuras ſit peccatū ſicuti accipere. Arti. XV

T Ertio querit̄ ſi dare vſuras ſit pctm̄ ſicut ac P

cipere/ videt̄ ꝙ ſic: q2 ſi null⁹ eēt dās nec eēt Arg. pmo.

accipiens. ḡ dans eſt cauſa moꝛtalis pcti ac ꝙ ſic.

cipienti: q̄ aūt cauſa eſt moꝛtalis peccati peccat moꝛ/ talit̄: ḡ dans vſurā peccat moꝛtalit̄. Itē Math. 8 2º

⁊ Luce. 19. dicit̄ in glo. ꝙ ſalua triplici vitate debe/ mus vitare ſcādalū pcipue actuū ne dem⁹ alicui oc/ caſionē peccādi moꝛtalit̄. Cōſtat aūt ꝙ dās vſuras ſalua triplici veritate ſc3 vite/ doctrine ⁊ iudicij pōt nō dare: ḡ dando peccat ſcādaliȝādo ꝓximū ad moꝛ tale peccatū: ḡ nō ſunt dande. Si foꝛte dicat̄ ꝙ non ſunt dande niſi in neceſſitate/ videt̄ ꝙ nihil ſit: quia hec neceſſitas nō poteſt eſſe niſi coꝛpalis/ ⁊ quilibet tenet̄ plus diligere animā ꝓximi q̄ coꝛp⁹ ꝓpꝛiū: er/ go potius deberet perire in coꝛpe q̄ dare ꝓximo oc caſionē peccādi moꝛtalit̄. Itē ego quero quāta ne/ Queſti. p'.

ceſſitas exigat̄ ad hoc ꝙ det̄ vſura: videt̄ enim ꝙ an Arg. pmo

te deberet vendere oīa ſua q̄ ad hunc modū adiutoꝛ rij cōuerteret̄ qui alij eſt cauſa peccandi moꝛtalit̄: er go nō licet niſi poſt omnē venditionē. Sȝ tunc nul 2º in ꝯriū

lus daret ei mutuū: quia nō eſſet ſpes reſtitutōnis: ergo tenet̄ oīa ante vendere q̄ det vſurā. P. que q̄ſtiūcl'a 2a.

rit̄ de ſacerdote q̄ docet ꝙ nō detur vſura/ vtrū ipſe poſſet dare/ videt̄ ꝙ nō: q2 nō debet facere ꝯtra hoc q̄d docet. Sȝ cōtra ipe ſacerdos indigentiā habet Ar in ꝯriū.

ſicut alius: ergo poteſt cōtrahere mutuū ad vſuraȝ. Solutio dicendū ꝙ in neceſſitate pōt dari ad vſu/ Sol'o

ram ſȝ abſq3 neceſſitate peccatū eſt ⁊ vt puto graue ⁊ moꝛtale/ ſicut iurare licitū eſt in caſu ⁊ abſq3 neceſſi/ tate peccatum. Ad id autē quod obijcit̄ dicendū Ad pmū

ad pꝛimū ꝙ accipiēs ⁊ dans nō ſimiliter ſe habēt ad

ſcandalū vel cauſam peccandi: qꝛ dans vſuras gra/
tis poſtulat qđ ille ex p̄cepto dn̄i tenet̄ impendere. ſ.
mutuo. ſꝫ qꝛ ille nō facit qđ de iure dn̄i facere tenet̄
iō dat vſurā q̄ſi redimens vexationē ſuā ⁊ q̄ſi emēs
illū ad hoc vt faciat qđ de iure gratis facere deberet
⁊ ille nō ſcandalizat licet ille ſcandalizet̄ ſicut etiā iu/
dei ſcandalizati ſunt licet nō dn̄s ſcandalizaret eos.
Ad 2m ⁊ ꝑ hoc etiā pʒ ſol'o ad ſequēs. Ad aliđ dđm ꝙ pe/
tens mutuū in nullo impedit ſalutē ꝓximi/ſed poti/
us petendo mutuū ꝓuocat eū ad meritoria opa. ⁊ ꝙ
vſura dat̄ hoc eſt extortū ab impietate vſurarꝭ nō ex
Ad.q.p̄mā cauſalitate dant̄. Ad aliud dđm eſt ꝙ ad illā q̄ſtio/
nē nihil de meo volo reſpondere: qꝛ mihi videt̄ diffi
cile determinare q̄nta neceſſitas req̄rit̄/ſꝫ q̄libet ſa/
tiſfaciat ſibi ſm ꝙ dn̄s inſpirauerit ⁊ recurrat ad ſu/
periores cui⁹ eſt ponderare iura ⁊ interp̄tari. Sūt
tn̄ q̄ dicūt ꝙ timor ꝓbabil' ꝙ deperea aliq̄s in here
ditate q̄ gubernat familiā ⁊ hereditat filios vel pa/
Ad.q.2am ſcit pauperes ſufficit ad hoc vt det vſuras. Ad vlti
mū dđm ꝙ idē iudiciū eſt de ſacerdote ⁊ de alijs: qꝛ
ſacerdos nō btificat illū eo ꝙ dat vſuras ſꝫ poti⁹ cō/
demnat ſi dat eas inuit⁹ nō pōt alit̄ benefacere ſm
bonū ſtatū dom⁹ ſue ⁊ ſue familie.

Arti. XVI An licuit filijs iſrael ſpoliare egyptios.

Q Ꝺinde querit̄ de hoc qđ ip̄e dicit ibi: [Si vo
d q̄rit̄ de filijs iſrael. ſ. f. cū em̄ ſit de lege natu
rali nō rapinam vel furtū facere/ videt̄ dn̄s
hoc nō debere mutare: ſed de hoc erit infra q̄ſtio ſup
Sol'o vltimā diſtinctionē de iure naturali. Hic aūt dicē
dū eſt ꝙ hec cā fuit: qꝛ ab egyptijs ſpoliati fuerūt fi/
lij iſrl' ⁊ laborē eoꝝ grat̄ habuerūt: ⁊ iō iudicatū eſt
a dn̄o qui habuit p̄tātem vt h̄ mō recōpenſaret̄.

De triplici genere mendacij.

DI. XXXVIII. De diſtinctiōe p̄ceptorū reſpectu obliq̄tatū eiſdē oppoſitarū ⁊ agit p̄mo de mēdacō.

Quintum preceptū ē
q Non loquaris contra ꝓximū tuū
falſum teſtimoniū: vbi crimen mē
dacij et periurij ꝓhibet̄. Solet aū
tē queri: vtrū ꝓhibitū ſit omne mendacium
Quidā dicunt illud tm̄ ꝓhiberi qđ obeſt et
nō prodeſt ei cui dicit̄. Tale em̄ nō ē aduer/
ſus ꝓximū: vt iō videat̄ hoc addidiſſe ſcri/
ptura. Sꝫ de mendacio magna queſtio eſt q̄
a nec cito explicari poteſt. Sciendū tamē tria
eſſe genera mendacioꝝ. Sūt em̄ mēdacia q̄/
dam ꝓ ſalute vel comodo alicui⁹ nō malicia
ſed benignitate dicta: q̄liter obſtetrices mē/
tite ſunt ⁊ raab. Eſt ⁊ aliud mendacij genus
qđ fit ioco qđ nō fallit. Scit em̄ cui dicit̄ cau/
ſa ioci dici: ⁊ hec duo genera mendacioꝝ nō
b ſunt ſine culpa: ſꝫ nō cū magna. Perfect' vo
Exo. I nō cōuenit mentiri nec etiā ꝓ t̄pali vita ali/
Joſue. II cui⁹ ne ꝓ corpe alteri⁹ animā ſuā occidāt. Li
cet aūt eis verū tacere ſed nō falſum dicere:
vt ſi q̄s nō vult hoīem ad mortē ꝓdere verū
taceat: ſed nō falſum dicat. Tertiū vero ge/
nus mēdacij ē qđ ex malignitate ⁊ duplicita
te ꝓcedit cunctis valde cauendū. His vide
tur innui mēdacia illa q̄ fiūt ioco vel ꝓ ſalu/
te alicui⁹ imꝑfectis eſſe venialia peccata: ꝑ/
fectis vo illud qđ ꝓ comodo alteri⁹ dicit̄ eē
damnabile: qđ etiā de mēdacio ioco ſo puta/
ri pōt p̄cipue ſi iteret̄. De mendacio aūt ob/ c
ſtetricū ⁊ raab ꝙ fuerit veiale Aug. tradit di
cēs: Forſitā ſic obſtetrices n̄ remūerate ſt̄: qꝛ
mētite ſt̄: ſꝫ qꝛ īfantes liberauer̄t: ⁊ ꝓpt̄ hāc
miſcđiam veniale fuit pctm̄: non tn̄ nullū: ſic
raab liberata eſt ꝓpter liberationē explora
toꝝ ꝓ q̄ fuit veniale pctm̄. Sꝫ ne putet q̄ſq
in ceteris pctis ſi ꝓpter liberationē hoīm fi/
ant ita poſſe cōcedi veniā. multa ei mala de
teſtanda talē ſequuūt̄ errorē. Poſſum⁹ ei et
furando alicui ꝓdeſſe: ſi pauꝑ cui dat̄ ſentit
comodū ⁊ diues cui tollit̄ nō ſentit incomo/
dū. Ita ⁊ adulterando poſſum⁹ ꝓdeſſe ſi ali
qua niſi ad hoc ei cōſentiat̄ appareat aman
do moritura ⁊ ſi vixerit penitēdo purganda
nec ideo pctm̄ graue negabit̄ tale adulteriū
Sciendū eſt etiā octo eſſe genera mendacij: d
vt Aug. in li. de mendacio tradit. Que dili/
genter notanda ſunt vt appareat qđ menda
ciū ſit veniale ⁊ qđ damnabile. Primū capi
tale eſt mēdaciū longeq̄ fugiendū qđ fit in
doctrina religiōis: ad qđ nulla cā q̄ſq̄ dꝫ ad
duci. Scđm qđ tale eſt vt nulli ꝓſit ſed obſit
alicui. Tertiū qđ ita ꝓdeſt alteri vt alteri ob
ſit. Quartū ſola mentiendi fallendiq̄ libidi
ne qđ maximū mendaciū eſt. Quintū qđ fit
placēdi cupiditate de ſuauiloquio. His om
nib⁹ euitatis ſequit̄ ſextū gen⁹ qđ ⁊ nulli ob/
eſt ⁊ ꝓdeſt alicui: vt ſi q̄s pecuniā alicui⁹ in/
iuſte eſſe tollendā ſciens vbi ſit neſcire ſe mē
tiat̄. Septimū qđ ⁊ nl'li obeſt ⁊ ꝓdeſt alicui
vt ſi quis nolens hoīem ad mortē queſitū ꝓ
dere mētiat̄. Octauū qđ nl'li obeſt ⁊ ad hoc
ꝓdeſt: vt ab immūdicia corꝑis aliquē tuea/
tur. In his aūt tanto min⁹ peccat quiſq̄ dū e
mentiat̄ q̄nto magis a primo recedit. Quiſq̄
vero aliquod genus eſſe mendacij qđ pecca
tū non ſit putauerit: decipit ſeip̄m turpiter:
cum honeſtū eſſe deceptorē alioꝝ arbitret̄.
Omne ergo genus mendacij ſummopere fu
ge: qꝛ omne mendaciū nō eſt a deo.

q Quintū p̄ceptū eſt: ne loquar̄ cōtra ꝓximū A
falſū teſtimoniū.] Sub hoc quīto p̄cepto
inducit mgr̄ duas diſtinctiōes: vnā de mē
dacio/alterā de ꝑiurio. Et iſta q̄ eſt de men
dacio diuidit̄ in tres ꝑtes/in quarū prima tāgit mē/
dacij diuiſionē. in ſcđa mēdacij ⁊ eius qđ eſt mentiri
diffinitōes ibi [Hic vidēdū q̄d ſit mēdaciū.] Inter
tia tangit quid eſt errare ⁊ adiūgit queſtionē de di/
cto iacob vtrum fuerit mendaciū vel non ibi [Et ſci
endum ꝙ in quibuſdam.

An mendaciū ſm ſe ſit peccatū. Arti. I

Ncidit aūt q̄ſtio circa ꝑmā ꝑtē in lr̄a. Si mē
i daciū ſm ſe ſit peccatū. ⁊ ſi ē pctm̄ vtrū ſm ſe
Arᷣ ꝙ ſic ꝑo ſit pctm̄ mortale vł veniale. Ad ꝑmū obijci
tur ſic: Dicit Augꝰ in li. cōtra mendaciū: Quiſquis
aliqđ genꝰ mēdacij eſſe qđ pctm̄ nō ſit putauerit de
cipit ſeipm̄ turpiť/ cū honeſtū eē deceptorē alioꝝ ar
bitraŧ: ḡ om̄e mendaciū eſt pctm̄. Itē Augꝰ ibidē/
2o
3o Mihi vr̄ om̄e mēdaciū eſſe pctm̄. Itē Augꝰ ibidē/
Om̄e mēdaciū iđ dđm ē pctm̄ eſſe: q̄ȝ id loqui dȝ hō
qđ animo gerit ſiue id veꝝ ſit ſiue puteŧ veꝝ ⁊ nō ſit: ḡ
4o om̄e mendaciū eſt pctm̄. Itē ꝓbaŧ ꝑ rōnē: om̄i eīm
homini credēdū eſt qm̄ bonꝰ eſt/ nulli mendaci credē
dū eſt: ḡ nullꝰ mentiēs bonꝰ eſt. ſed in creatura rōna
li q̄ nō eſt bonꝰ eſt malꝰ apud deū ⁊ nō niſi ꝑ menda
5o ciū: ḡ oē mendaciū eſt culpa apud deū: ḡ pctm̄. Itē
Rōes in ꝯ- augꝰ nō dicit ꝙ deꝰ fecit mendaciū. Sȝ cōtra hoc
riū prima obijciŧ ꝙ ſicut cōtingit intentionē ſcare ṽbo ita con
tingit facto/ ſicut dicit Anſel. vñ ipe dicit ꝙ eſt ṽitas
ſcationis ⁊ actiōis: ḡ cōtingit etiā mētiri facto. non
aūt oē mendaciū facti eſt peccatū: ḡ nec om̄e menda
ciū ṽbi peccatū eſſe videŧ. ꝓbaŧ autē media ꝑ hoc ꝙ
hoc habeŧ Joſue. 8. ꝙ ſimulauit fugā vt habitato
res vrbis in longiꝰ ꝓtraheret ab vrbe. ⁊ Luce vlť.
2a Dñs finxit ſe longiꝰ ire. Itē videŧ etiā ꝙ nec mēda
ciū verbi ſꝑ ſit pctm̄: q̄ȝ ſophiſte ⁊ doctores diſputā
tes ſepe fallūt ex intētiōe etiā doctores ſacre ſcriptu
re ⁊ in doctrina fidei/ ⁊ tñ nō dicunŧ peccare cū ꝓfe
runt ⁊ ꝓbare nitunŧ q̄ ſūt falſa ⁊ ſciūt eſſe falſa: ḡ nō
Solꝰo. om̄e mendaciū eſt pctm̄. Solꝰo dđm ꝙ oē mēdaciū
Ad rōnē ꝑ- eſt peccatū. Et ad h̄ qđ obijciŧ dđm ꝙ actꝰ tales ſm
mā q̄ eſt i cō Origeñ referendi ſunt ad ſignatū ꝑ intentionē faci
trariū. entiū: ⁊ ſic nō eſt peccatū: q̄ȝ nō fiūt ad decipiendū: ſi
cut etiā legiŧ methaphica q̄ ſm ꝑmū ſignificatū fal
ſa eſſet ſi ſm ipm̄ iudicareŧ/ ſed cū iudicaŧ ſm ſecūdū
ſic vera eſt/ ⁊ tales actꝰ veri ſunt referendi ad ſigna
tū. Et ita ſoluit Augꝰ in decretis in quodaȝ caplꝰo.
Mgr̄i aut dicūt ꝙ non eſt ſilꝛ de actu ⁊ de oꝑe ⁊ de
verbo: q̄ȝ actꝰ ſiue opus nō eſt nunciꝰ cordis imedia
tus/ ſȝ ad multa pōt referri: verbū aūt eſt imediatꝰ
nunciꝰ cordis: ⁊ iđ nō aliud debet eſſe in verbo q̄ȝ ſit
in corde: in oꝑe aūt aliud pōt eſſe: q̄ȝ ad nūciādū cor
Ad 2am nō eſt inſtitutū. Ad aliud dđm ꝙ doctores nō intē
dunt fallere/ ſed potiꝰ ꝑ exercitiū docere/ et ꝙ oſtēdit
mendacium hoc eſt vt cauere diſcaŧ nō vt approbeŧ
tanq̄ȝ verū: ⁊ ideo ipi nō mentiunŧ.

Arti II B An mendaciū ſm ſe ſit mortale peccatū.

Ecūdo queriŧ vtrū mendaciū ſit mortale pec
ſ catū/ videŧ aūt ꝙ ſic. ſic eī dicit pſ̄. Perdes
Arᷣ ꝑo ꝙ ſic. om̄s q̄ loquunŧ mendaciū. nō aūt ꝑdiŧ hō ni
ſi ꝑ mortale pctm̄: ḡ om̄e mendaciū eſt mortale pec
2o catū. Itē os qđ mentiŧ occidit aniam/ ⁊ ania nō oc
cidiŧ niſi ꝑ mortale pctm̄: q̄ȝ nihil ſeparat vitā anie
ab ania niſi mortale: ḡ mendaciū eſt pctm̄ mortale.
3o Itē q̄cq̄d eſt ꝯtrariū virtuti ⁊ perimit virtutē ē mor
tale peccatū: mendaciū eſt cōtrariū virtuti ⁊ perem
ptiuū ṽtutis: ḡ eſt mortale pctm̄. ꝓbaŧ aūt prima ꝑ
hoc ꝙ veniale nō perimit ṽtutē in aia. Scđa aūt ꝑ
hoc ꝙ veritas ē virtꝰ q̄dā/ vt dicit Ariſt. in ſcđo ethi
4o coꝝ quā ſm Augꝰ perimit mendaciū. Itē om̄e pec
catū in ſpm̄ ſanctm̄ eſt mortale peccatū. ſȝ mendaciū
ꝓbatio ꝑmi eſt peccatū in ſpm̄ ſctm̄: ḡ eſt peccatū mortale. Pri
ma ꝓbaŧ ꝑ hoc qđ habeŧ in penul. diſtin. ſcđi li. vbi
diciŧ in ſpm̄ ſanctū eſt ceteris pctis grauiꝰ ⁊ abomi
nabiliꝰ. Scđa aūt ꝑ hoc ꝙ mendaciū impugnat ve Probatio
ritatē agnitā: q̄ȝ niſi cognoſceret veritatē nō diceret ſcđi.
mendaciū ſȝ falſum: ibidē autē diciŧ ꝙ impugnatio 5o
veritatꝭ agnite eſt peccatū in ſpm̄ ſanctū. Itē q̄ fa
cit cōtra cōſciam edificat ad gehennā: oīs mentiens
facit cōtra cōſciam: ḡ edificat ad gehennā. Pria ſup
poniŧ ex Aug. cuiꝰ auctās eſt. Scđa aūt ꝓbaŧ ꝑ h̄ ꝓbatio ſcđi
ꝙ nihil ſciŧ in cōſciētia niſi verū/ et huic directe ꝯriū
habet mentiri ⁊ mendaciū. Inde vlteriꝰ inferŧ: nihil
edificat ad gehēnā niſi mortale pctm̄: q̄ȝ veniale edi
ficat ad purgatoriū: ḡ mendaciū eſt mortale peccatū
Sȝ cōtra in lr̄a videŧ ꝙ mendaciū obſtetricū Exo Rō in ꝯriū
di. 1. ⁊ Raab meretricis Joſue. 2. ꝓpť pietatē fuit ve prima;
niale. ſi aūt ſm ſe eēt mortale ꝑ nullū adiūctū fieret
veniale: ḡ ſm ſe nō eſt mortale. Ꝓ. cōiter oēs dicūt 2a
ꝙ mendaciū officioſum nō eſt mortale: ⁊ qđ ab omni
bus dȝ aut in toto aut in ꝑte eſt verū: ḡ nō oē menda
ciū ſm ſe eſt mortale pctm̄. Solꝰo dđm ꝙ nō oē mē Solꝰo.
daciū ſm ſe eſt mortale pctm̄. Ad ꝑmū ḡ dđm ⁊ ſm Ad primū
mgr̄m in ſcđa ꝑte iſtiꝰ diſtinctiōis/ ille due auctātes et 2m.
primo inducte nō intelliguŧ de oī mendacio ſȝ ꝑni
cioſo tm̄. Et huiꝰ ſolutiōis cauſa eſt ꝙ cū mendaciū
ſit formaliť intentio fallendi ⁊ falſa vocis ſignifica
tio. Scđo mō materialꝛ vt infra patebit nō dȝ intē
tio fallendi ex equo de mēdacio ꝑnicioſo/ officioſo ⁊
iocoſo/ ſed ꝑ priꝰ ⁊ poſteriꝰ ⁊ intentio fallēdi ſm ſuā
intentionē. prima nō eſt niſi in mendacio ꝑnicioſo: ⁊
huiꝰ rō infra patebit. Et iđ ſolū ꝑnicioſū ſm ſe puto
eſſe mortale pctm̄: ⁊ ita dixerūt om̄s antiq̄ Prepoſi
tiuꝰ ⁊ Antiſidoreñ. ⁊ mgr̄i decretoꝝ licet rōnem di
cti ſui nō aſſignēt. Ad tertiū dđm ꝙ eſt veritas di Ad 3m
cti ⁊ veritas veridici ſiue veritas habitus ⁊ veritas
ſigni in dicto. mendaciū aūt ſm ſe nō cōtrariaŧ veri
tati habitus in mente ſicut nec primꝰ motꝰ in cōtinē
te cōtrariaŧ habitui caſtitatis in ania ſed veritati ſi
gni q̄ eſt in actu dicendi ſicut eſt primꝰ motꝰ in cōti
nente cōtrariaŧ actui caſtitatꝭ/ ⁊ a tali ꝯtrarietate ⁊ Ad 4m
ꝑemptiōe nō eſt mortale pctm̄ ſȝ veniale. Ad aliud
dicendū ꝙ mendaciū in ſe nō eſt pctm̄ in ſpm̄ ſanctū
q̄ȝ tūc omne pctm̄ eſſet pctm̄ in ſpm̄ ſctm̄. aliqđ autē
pctm̄ eſt in pr̄em/ ſicut qđ comittiŧ timore vel libidi
ne vel cōpaſſione alteriꝰ damni vel pene. Quoddaȝ
aūt eſt in filiū ſic aūt diciŧ eo ꝙ nō reputo eſſe pecca
tū licet eīm tunc ſcienŧ dicat falſum: nō tñ dicit falſū
cū cōſcia magne quātitatꝭ pcti ſicut eſt: ⁊ tunc ꝓcedit
ex ignorātia mouente ad dicēdū. Ad id qđ obijciŧ Ad ꝓbatio
dđm ꝙ impugnatio veritatꝭ agnite q̄ eſt ſm pietatē nē ſcđi in q̄r
eſt pctm̄ in ſpm̄ ſanctū: ſed nō oē mēdaciū impugnat to argumēto
veritatē illam/ nec om̄e mendaciū impugnat ſm ve
ritatē animi: nec oē mēdaciū ipugnat ṽitatē dicti ex
malicia ſic̄ patet ex ꝑdictis. Ad vltimū dicendū ꝙ Ad 5m
mendaciū ſm ſe nō edificat ad gehēnā/ nec eſt ꝯtra
ꝯſcientiā: ſȝ preter ꝯſcientiā ſicut veniale ⁊ ponit ad
gehennam. Ad id qđ obijciŧ de veritate que ſciŧ di Ad ꝓbatio
ſtinguendū eſt vt ſupra: q̄ȝ veritas actus in dicto pe nē ſcđi i 5o
rimiŧ a mendacio: ⁊ illa ſciŧ ſciētia ſpeculatiua ⁊ nō argumēto.
practica: ⁊ cōtra hanc facere nō eſt mortale: ſed face
re contra cōſcientiā faciendi id eſt qđ ex precepto di
ctat cōſcientia eſſe faciendū/ ⁊ ſi fiat cōtrariū dictat
eſſe peccatū mortale illud eſt facere cōtra cōſciam di
recte ⁊ edificare ad gehennā.

An mendaciū bñ diuidiŧ in libidinoſum: pernicioſum ⁊ officioſum. Arti. III C

Einde querit̄ de hoc qđ dicit ibi: [Sciendū tñ est tria genera mēdaciorꝫ ⁊c. ſ. a. Diuiſio
Arguit̄ p̄o D alicui⁹ debet dari penes ſpecificātia ipm̄ mē
daciū. mēdaciū aūt nō ponit̄ in ſpēm / vt vr̄ p̄ h̄ ꝙ eſt
ꝓ comodo cū nec falſa ſit ſignificatō nec intētio fallē
2o di: ḡ videt̄ ꝙ nō bene diuidit̄ penes hec tria. P̄. io-
cus ⁊ libido ſūt duo mouētia ad mentiēdū / ⁊ neutꝝ
cōtinet̄ ſub reliquo: ḡ videt̄ ꝙ quattuor ſūt genera.
3o Itē libido radix eſt oīm vitiorꝫ / vt dicit Aug. ḡ ip-
ſa nō ſeparat̄ a comodo mouente vl̄ malignāte / ⁊ ſic
4o nō debet facere ſpeciale gen⁹ mēdacij / vt videt̄. P̄.
videt̄ ꝙ tertiū gen⁹ qđ eſt ex malignāte ſit peccatū i
ſpm̄ ſctm̄: q2 ꝓcedit ex eo qđ cōtrariū eſt ſpūiſctō: id ē
bonitati ⁊ hoc eſt peccatū in ſpm̄ ſctm̄ vt determina-
tū eſt in penult̄. diſtin. ſcđi li. ḡ eſt pctm̄ in ſpm̄ ſctm̄ /
Solutio vt videt̄. Solō dōm ꝙ iſta prima diuiſio mēdacij
ſumit̄ penes mouētia in generet: ⁊ h̄ eſt ex pte mouen
tis ⁊ cū ſint tria tm̄ mouētia ſūt tria tm̄ gñ̄a menda
ciorꝫ. Ex aūt tm̄ tria ſint ſic ptꝫ mouēs ad mentien-
dū aut eſt mēdaciū fm̄ ſe aut id ꝓpt̄ qđ fit. Si men-
daciū fm̄ ſe tūc eſt libidinoſū. ſi aūt eſt id ꝓpt̄ qđ fit /
aut h̄ eſt malū ⁊ tūc ꝓcedit ex malignitate / aut bonū
Ad p̄mū ⁊ tūc eſt officioſū. Ad primū ḡ dōm ꝙ illa obiectio
ꝓcedit qñ gen⁹ diuidit̄ in ſpēs. ſꝫ h̄ gen⁹ diuidit̄ fm̄
oēs act⁹ gñ̄is illi⁹ q̄s pt̄ h̄re ex pte mentient̄ mouē-
Ad 2m tes ad actū. Ad aliđ dōm ꝙ mgr̄ ponit in gñ̄e vno
libidinoſū ⁊ iocoſum: q2 libido ſola eſt in vtroq̄ mē
Ad 3m tiens eo ꝙ ioc⁹ nihil addit ad qđ libido accipiat cir-
cūſtātiā accuſatiōis vl̄ excuſatiōis. Ad aliud dōm
ꝙ libido habitual̄ indeterminata q̄ eſt habitual̄ pla-
centia boni cōmutabil̄ inordinata eſt radix / ſꝫ hic ac
cipit̄ libido actual̄ determinata ad actū mētiendi et
Ad 4m illa eſt ſpēalis cauſa mouens. prima aūt eſt in alijs
cauſis poſita ſicut radix oīs pcti. Ad aliud dōm
ꝙ nō oꝑtet ꝙ ſit in ſpm̄ ſctm̄ p̄ hoc ꝙ eſt ex malignita
te. Eſt em̄ malignitas duplex / q̄dā eſt mouēs ꝯ bo-
nitatē ad deſtruendā bonitatē ſpūſcti. ⁊ de tali ꝓce-
dit pctm̄ in ſpm̄ ſctm̄. Quedā aūt ē malicia intēdēs
nocere primo: ⁊ ex hoc nō ſemꝑ eſt pctm̄ in ſpm̄ ſctm̄
q2 nō ſola eſt mouens ſꝫ comodū ꝓpriū qñq̄ vl̄ aliq̄
cauſa odij. tñ nō cōtradico qn mendaciū ꝑniciōſū fre
quent̄ ſit pctm̄ in ſpm̄ ſctm̄ / ſꝫ hoc nō hꝫ ex hoc ꝙ eſt
mendaciū vel ex hoc ꝙ eſt ꝑniciōſum / ſed ex cā ſpēali
ter mouente ꝯ bonitatē ſpūſancti in ſe vel in donis
ei⁹ in ea intentiōe qua dona manifeſtāt ipm̄. et de h̄
reqrat̄ q̄ſtio mota ſuꝑ penul. diſtin. ſcđi libri.

Arti. IIII. An perfectis cōueniat mentiri.

D Einde qrit̄ de hoc qđ dicit ibi: [Perfect̄ nō
D cōuenit mentiri. ſ. b. Et qrit̄ vtrū perfectis
Arg. p̄mo. ſit mortale mentiri. videt̄ aūt ꝙ ſic: q2 in lr̄a
dicit ne ꝓ corpe aīam alteri⁹ occidāt. nō aūt occidit̄
aīa niſi p̄ pctm̄ mortale: ḡ pfectis eſt mortale pctm̄.
2o Itē pfect⁹ ꝓfeſſus eſt veritatē interi⁹ ⁊ exteri⁹ oſtē
dere: ḡ ſi inuenit̄ mētiri facit cōtra ſuā ꝓfeſſionē. fa-
cere aūt ꝯ ſuā ꝓfeſſionē ē mortale pctm̄: ḡ mētiri pfe
q̄ſtiūcula. ctis eſt mortale pctm̄. Itē qrit̄ ſi doctor veritat̄ vt
mgr̄ theologie ⁊ p̄dicator peccat mortalit̄ mētiendo
Ar p̄o ꝯ q̄ſti videt̄ ꝙ ſic: q2 directe facit cōtra doctrinā veritatis: ḡ
unculā. peccat mortalit̄ Itē facit ꝯ h̄ qđ dicit q̄ p̄dicat nō eē
2o mentiendū ⁊ mentit̄: ḡ peccat mortalit̄. Itē ad hoc
3o ſunt multe auctates Aug in li. ꝯ mendaciū: q2 dicit
ꝙ nō cōuenit mētiri pfect̄. nō pōt aūt eſſe cā iſta q̄re
ſpēalit̄ noīat eſſe pfectos / niſi q2 eis ē mortale pctm̄
Rō ꝯria p̄a ⁊ alijs veniale: ḡ vr̄ ꝙ pfect̄ ſit mortale pctm̄. Sꝫ
cōtra circūſtātia aggrauat pctm̄ in infinitū. religio-
ſum mētiri nō ponit niſi circūſtātiā ſuꝑ mendaciū: ḡ
nō aggrauat pctm̄ in infinitū / ſꝫ in infinitū aggra-
uaret ſi faceret mortale: ḡ nō facit mortale p̄ h̄ ꝙ mē-
tit̄ pfect⁹. Itē ſi ꝓpter ſtatū religiōis pfect⁹ peccat 2a
mortalit̄ in quo ali⁹ peccat venialit̄ / videt̄ ꝙ ex ſta-
tu pfectōis importet detrimentū: hoc aūt eſt incōue
niēs ḡ pfect⁹ mentiendo nō peccat mortalit̄. Solō Solō
dōm ꝙ mendatiū pfecto nō eſt pctm̄ mortale / ſi alij
eſt in eadē ſpecie veniale. Ad p̄mū dōm ꝙ Aug⁹ ſi Ad p̄mū
ne dubio loqt̄ de mendacio officioſo ſꝫ vocat pditōꝫ
aīe diſpoſitōꝫ ad pditionē ⁊ nō pditōꝫ realē. Alit̄ di
cunt aliq ꝙ aliq̄s ꝓ vita ꝓpria pōt mentiri ex dupli-
ci amore vite. ſ. q̄ ē pctm̄ mortali vl̄ veniali ⁊ ſilr̄ pōt
mentiri ꝓ aliena. Aug⁹ loquit̄ in caſu qñ aliq̄s men
tit̄ vl̄ mendaciū ꝓuenit ex amore mortali vite ꝓprie
vl̄ aliene. Sꝫ hoc nihil videt̄ eſſe cū dicat Greg. ꝙ
mendaciū officioſum in ipo actu cōiūctū eſt pietati.
ſi aūt pietas eſt cā mendacij nō ꝓcedit ex amore illi-
cito vite veniali vl̄ mortali. et iō p̄ma ſolutio verior
eſt. Ad aliđ dōm ꝙ peccare cōtra ꝓfeſſionē dr̄ du- Ad 2m
plicit̄. ſ. cōtra ſubam ꝓfeſſiōis ⁊ cōtra ſignū ꝓfeſſio-
nis. de ſuba ꝓfeſſiōis nō eſt niſi veritas vite in cōti-
nentia ⁊ obediētia ⁊ abrenūciatiōe ꝓprietatis: ⁊ con
tra hec peccare eſt mortale. vñ dicit Canon ꝙ mona
chus habēs obulū nō valet obulū. Sꝫ cōtra ſigna
facere cōtingit duplicit̄ / directe ⁊ h̄ nō fit niſi p̄ mor
tale / vl̄ indirecte ⁊ hoc nō fit niſi p̄ veniale mēdaciū
in illis: q2 nō ē ꝓfeſſus veritatē dictōis niſi in ſigno
habit⁹ q̄ ſignū eſt veritat̄. Ad aliđ dōm ꝙ idē iudi
ciū puto hndū de doctore ⁊ p̄dicatore ⁊ pfecto. Ad ad q̄ſtiūculā
id qđ obijcit̄ dōm ꝙ veritas ſigni vl̄ dicēdi nō eſt veri
tas doctrine ſꝫ poti⁹ veritas docendi / ⁊ ꝯ illā nō fa-
cit mētiens officioſe ſꝫ facit aliqđ p̄ter illā. Ad aliđ Ad 2m
dōm ꝙ p̄dicat ⁊ docet abſtinendū eſſe ab omi pecca et 3m
to mortali ⁊ veniali / ſed nō p̄dicat ꝙ ſit mortale ve-
nialit̄ peccare: ⁊ iō nō facit cōtra id qđ docet.

An mendaciū obſtetricū fuit mortale vel veniale peccatum. Arti. V

Einde qrit̄ de h̄ ꝙ dicit [De mendacio aūt ob
D ſtetricū ⁊c. ſ. c. Videt̄ aūt ꝙ fuit veniale / q2 Arg. p̄mo.
hoc dicit Aug. in lr̄a. Itē officioſū fuit: ḡ mi 2o
nimū int̄ mēdacia: ḡ veīale. Itē obſtetrices nō fue- 3o
rūt in ſtatu pfectōis: ḡ poterat venialit̄ mētiri ⁊ p̄ci
pue i mēdacio officioſo: ḡ veīalit̄ peccauerūt. Itē ſi 4o
fuiſſet mortale īpediuiſſet meritū / ſꝫ nō īpediuit: q2
dic̄ Aug. ꝙ q2 timuerūt obſtetrices deū edificauit ill̄
domos ad lr̄am ditādo eas ⁊ ſubas dādo. Et Hie-
ro. ꝙ edificauit eis domos ſpūales: ḡ nō peccauert̄
mortalit̄ ſꝫ venialit̄ vt vr̄. Sꝫ ꝯ obijcit̄ p̄ Grego. q̄ Rō in ꝯriū
in glo. ibidē dic̄ ſic / Benignitat̄ eorꝫ merces q̄ i eter
na vita remūerare poſſet ꝓ culpa mēdacij i terrenā
cōpēſatiōnē cōmutata ē vt in vita ſua quā tueri mē-
tiēdo voluerāt pcipērent bona: ⁊ qđ vlteri⁹ expecta
rēt p̄miū nō haberēt: nihil āt cōmutat mercedē eter-
nā i tpalē niſi mortale pctm̄: ḡ vr̄ ꝙ mēdaciū eorꝫ fue
rit mortale pctm̄. Solō dōm ꝙ meo iudicio men- Solō
daciū obſtetricū veniale fuit / ſꝫ nō ꝯfiteri veritatē ꝓpt̄ ad totū
timorē corpis i loco ꝯfeſſiōis fidei ⁊ iuſticie poſſet eē
mortale pctm̄. p̄mo ei pcendo infantib⁹ bn̄ fecerāt: ſꝫ
poſtea vocate a pharaōe ⁊ i iudicio cōſtitute debue
rūt ꝯfiteri fidē dei ⁊ iuſticiā ⁊ nō mētiēdo ꝓlongare
vitā ſuā: ⁊ pro hac timiditate in loco ꝯfeſſiōis poteſt
eſſe ꝙ mortaliter peccauerūt ⁊ nō in mēdacio fm̄ ſe

⁊ ꝙ hec ſit ſentẽtia Greg. ptʒ: qꝛ ſic addit in eadẽ glo
ſa. nã ſi ſubtilir̃ ꝑpẽdat̃ amoꝛe pn̄tis vite mentite ſūt
nõ intentiõe mercedis. ꝑcendo ei conate ſunt infan-
tū tegere vitã/mẽtiendo ꝓ ſuã. Alir̃ dicūt aliq̃. ſ. ꝙ
triplex fuit volūtas in obſtetricibꝰ. ſ. volūtas parcẽ
di/⁊ hec fuit remunerabil' ſm Augu. ⁊ Hiero. Alia
fuit volūtas mẽtiẽdi ⁊ fuit veniale peccatū. Tertia
fuit volūtas liberãdi ſe ꝑ mendaciū q̃ volūtas cõiū-
cta fuit actui pcti in mentiẽdo/⁊ hoc fuit in tali caſu
qn̄ tempꝰ fuit cõfitẽdi ⁊ fidẽ ⁊ iuſticiã/⁊ iõo fuit moꝛ
tale pctm̄/⁊ de hoc dicunt loqui Grego. Ex aūt ſm
Greg. coꝝ mendaciū ſm ſe nõ fuit moꝛtale pctm̄ pa-
tet in pꝛinci. eiuſdẽ glo. vbi dicit ſic: Sūmoꝑe cauen
dū eſt mẽdaciū q̃uis ſit culpe leuioꝛis nec q̃ſq̃ men-
tiat̃ p̄ſtando bn̄ficiū. leuioꝛ aūt culpa cõſueuit nõ vo
cari a ſctis niſi veniał'. Itẽ Greg. in eadẽ glo. infra:
Sic q̃libet culpa ſeq̃nti pia oꝑatõe purgat̃ q̃nto ma
gis hoc facile abſtergit̃ quã mr̃ boni oꝑis pietas co-
mitat̃. Per hoc patʒ ꝙ nõ vult dicere ꝙ mendaciū
ſm ſe ſit moꝛtale peccatū/ſed veniale. Et per hoc pa
tet ſolutio ad totum.

Arti. VI F

An mendacioꝝ octo genera ſint bene aſſi gnata a magiſtro.

Einde querit̃ de hoc q̃d dicit: [Sciẽdū etiã
Arg. p̄mo ꝙ non d eſt octo gn̄a mẽdacioꝝ eẽ ⁊c. ſ. d. Uidet̃ ei ꝙ
illa diuiſio nulla ſit/ videt̃ ei ꝙ mentiri in do
ctrĩa pietat̃ ſiue religiõis nõ differat a mẽdacio q̃d
eſt in cõi locutiõe niſi ꝑ materiã: materiał' autẽ drn̄a
nõ facit diuerſas ſpẽs: qꝛ alir̃ eẽnt tot ſpẽs quot ſūt
2o hoĩes: g̃ vr̃ ꝙ nõ facit diuerſas ſpẽs mendacij/ et ſic
nulla eſt diuiſio. Itẽ mẽdaciū q̃d obeſt alicui ⁊ nul
li ꝓdeſt: ⁊ mendaciū q̃d alicui ꝓdeſt ⁊ alicui obeſt nõ
3o differūt niſi penes materiã: g̃ videt̃ ꝙ nõ ſint diuer-
ſe ſpẽs mendacij. Eadẽ pꝛoꝛſus eſt obiectio de men
dacijs officioſis. ſ. mentiri vt cõſeruet̃ vita vel caſti-
4o tas vł' pecunia nõ habẽt drn̄am niſi materialẽ: g̃ nõ
cõſtituūt tres ſpẽs mendacioꝝ. P̃. mẽdaciū q̃d ali-
cui ꝓdeſt ⁊ alicui nocet tantū hʒ de officioſo quãtuʒ
de ꝑnicioſo: cū g̃ a digniori fit denoĩatio ab vtilitate
5o deberet magis poni int̃ officioſa q̃ʒ a nocumẽto int̃
ꝑnicioſa. P̃. officioſum videt̃ alicui nocere: qꝛ q̃ mẽ
tit̃ ꝓ pecunia cõſeruanda mẽtiẽdo facit ꝙ ille deci-
pit̃ ⁊ nõ accipit pecuniã quã nõ acciꝑet ſi ille verū di
xiſſet: g̃ nocet alicui: ⁊ q̃d nocet alicui eſt ꝑnicioſum:
q̃ſtiūcula. g̃ officioſum in pecunia retinenda eſt ꝑnicioſum. P̃
Soľo. querit̃ penes q̃d ſumit̃ iſta diuiſio mẽdacioꝝ. So-
lutio dõm ꝙ ad hoc vltimū ꝑ ſuꝑioꝛẽ diuiſionẽ patʒ
rn̄ſio ꝙ tria ſunt mouẽtia ad mendaciū in gn̄e. ſ. no-
ciuitas/libido ⁊ vtilitas: ⁊ penes nociuitatẽ accipiū
tur pꝛime tres ſpẽs mẽdacij. Nociuitas aūt illa aut
eſt ad nocumẽtū ſpūs aut ad nocumẽtū coꝛꝑis. Si
ad nocumentū ſpūs tūc eſt ꝑ modū ſubuerſiõis arti-
culoꝝ fidei vel coꝝ q̃ an̄cedūt vł' q̃ ſequunt̃ articl'os
ſicut q̃s dicat foꝛnicationẽ nõ eſſe moꝛtale pctm̄ mẽ
tiens: vel ſcripturã nõ eſſe verã: vł' xp̄m nõ eſſe ĩcar-
natū vel aliq̃d hmõi. Si aūt eſt ad nocumentū coꝛ-
poꝛis/aut eſt nocumentū vł'r aut ſm aliq̃d. ſi pꝛimo
mõ tunc eſt ſcõm genꝰ mẽdacij/q̃d oĩbꝰ nocet ⁊ nulli
ꝓdeſt: ⁊ tale eſt mendaciū alicui detractãs: ⁊ hoc no
cet audientibꝰ/ ⁊ loq̃nti ad ꝑditionẽ anĩe: audienti-
bus ad ꝑditionẽ feꝛuoꝛis charitat̃ frat̃ne/⁊ de q̃ fit
ad ꝑditionẽ fame. Si aūt nõ vł'r eſt nocumẽtū ẽ ter-
tia ſpẽs q̃ nocet alicui ⁊ alicui ꝓdeſt. Si mouet libi-
do mentiendi/aut eſt cū intentiõe mendacij aut ẽ cū
intentõe eiꝰ q̃d cõiungit̃ mendacio in audiẽte: ⁊ pꝛi
mo mõ eſt libidinoſum. ſcõo mõ iocoſum. Si ãt mo
uet vtilitas aut in bonis foꝛtune aut ĩ bonis coꝛꝑis
aut anĩe q̃ ꝑdi pn̄t. hec em̄ ſunt q̃ ſic ſunt in aĩa ꝙ ſta
tū hn̄t in coꝛꝑe/ſicut ꝟginitas p̄mo mõ eſt ſextū. ſe-
cūdo mõ ẽ ſeptimū. t̃tio mõ octauū. Ad p̄mū aūt ⁊ Ad pꝛimū
ſcõm ⁊ tertiū dõm ꝙ tales rõnes nõ ꝓcedūt niſi de 2m et 3m
materia de q̃ eſt res/⁊ nõ de mat̃ia circa quã/ſic ob-
iectū eſt circa q̃d eſt actꝰ. Ex qꝛ actꝰ diffiniunt̃ ꝑ ob-
iecta ⁊ potentie vł' habitꝰ ꝑ actꝰ: qꝛ talia obiecta ha
bent rõnem mouentiū ⁊ finiū in cõparatiõe ad actꝰ
q̃ ſunt circa ea. Ad aliõ dõm ꝙ licet aliq̃d ſit de vti- Ad 4m
litate in tertio ꝑnitioſo/tn̄ illa nõ eſt mouens ſʒ cõſe-
quẽs: ⁊ iõ ab illa nõ diffinit̃ ⁊ ſpecificat̃. Ad aliud Ad 5m
dõm ꝙ nõ nocet illi ꝙ ille nõ habeat ius ad habẽdū
pecuniã illã/ſʒ potiꝰ ꝓdeſt: qꝛ cõſeruat eū ab iniuria
vn̄ non nocet niſi loquenti: qꝛ hoc nocumentū inſe-
parabile eſt a mendacio eo ꝙ pctm̄ eſt.

Arti. VII. G

An regula quã ponit mgr̃ de magis vł' mi nus mentiendo ſit bene aſſignata.

Einde querit̃ de hoc q̃d dicit ibi [In his em̄ Arg. p̄mo
d tanto minꝰ peccat q̃ſq̃ʒ cū mẽtit̃. ſ. c. Uidet̃
em̄ hoc eſſe falſum: ponat̃ ei ꝙ aliq̃s ex igno
rantia dicat xp̄m nõ fuiſſe in chana galilee vbi fecit
vinū de aq̃/⁊ dicat ex malicia pctm̄ in ꝓximū/vn̄ il-
le ſuſpendit̃ ⁊ filij eius exheredãtur ſicut ꝙ ſit reus
criminis leſe maieſtat̃/videt̃ ꝙ plus peccet ſcõo mẽ
dacio q̃ʒ pꝛimo/⁊ tn̄ pꝛimū eſt in doctrina pietat̃: et
ſecundū nõ: g̃ videt̃ ꝙ q̃nq̃ʒ pꝛimū ſit minꝰ pctm̄ q̃ʒ ſe
cundū. Itẽ ꝑ pꝛimū dicit̃ q̃nq̃ʒ ꝟbū in filiū/⁊ ꝑ ſecū 2o
dū verbū in ſpm̄ ſctm̄: qꝛ põt eſſe ex malicia: g̃ ſecūdū
erit q̃nq̃ʒ maiꝰ pctm̄ q̃ʒ pꝛimū. Itẽ ꝑ pꝛimū ledit̃ fi 3o
des: ꝑ ſecundū aūt charitas. charitas aūt maioꝛ vir
tus eſt q̃ʒ fides. ſʒ oẽ q̃d eſt cõtra charitatẽ eſt maius
peccatū q̃ʒ id q̃d eſt cõtra fidẽ. Eodẽ mõ videt̃ fal- 4o
lere hec regula circa q̃rtū ⁊ q̃ntū. adulatoꝛ em̄ plus
nocet q̃ʒ ſimplex mentiẽs/⁊ tn̄ mendaciū adulatiõis
eſt quintū/⁊ ſimplex mendaciū eſt quartū: g̃ q̃ntum
mendaciū eſt maiꝰ q̃ʒ quartū/⁊ ſic nõ tenet regula.
Itẽ obijcit̃ de ſeptimo ⁊ octauo. melioꝛ eſt em̄ vita 5o
q̃ʒ mūdicia coꝛꝑalis: cū g̃ ꝑ violatõnẽ coꝛrupta non
incurrat niſi ĩmūdiciã coꝛꝑalẽ/ videt̃ ꝙ minꝰ ꝓdeſt
octauū q̃ʒ ſeptimū. Soľo dõm ꝙ iſta regł'a vł'r eſt Soľo
vera. Ad pꝛimū aūt q̃d obijcit̃ dõm ꝙ nemo men- Ad pꝛimū.
tit̃ ſi ignoꝛat/oꝑtet em̄ ꝙ veniat cõtra mentẽ ſi men-
tit̃. in doctrina autẽ pietatis nõ põt dicere cõtra mẽ
tem niſi intẽdendo ſubuertere fidẽ q̃ docet̃ in ea: ⁊ iõ
pꝛimꝰ caſus nullꝰ eſt: qꝛ nõ ponit mendaciū ſʒ igno-
rantiã. Sʒ ſi diceret xp̄m nõ fuiſſe in chana galilee/
ad hoc vt on̄deret ſcripture nõ eſſe credendū tūc eſſet
ad ꝓpoſitū/⁊ tūc pꝛimū maius eẽt q̃ʒ ſcõm. Ad aliõ Ad 2m
dõm ꝙ ꝑ accn̄s ẽ ꝙ aliq̃d pctm̄ efficiat̃ pctm̄ in ſpm̄
ſctm̄/ſʒ intelligit̃ regula Augu. ꝙ ceter̃ circūſtãtijs
paribꝰ drn̄t iſta mẽdacia ſm ꝙ recedūt a pꝛimo. Ad Ad 3m
aliud dõm ꝙ illa argumẽtatio nihil valet/⁊ eſt iſtã-
tia: charitas eſt maioꝛ virtꝰ q̃ʒ fides: g̃ odiū q̃d oppo
nit̃ charitati eſt maiꝰ vitiū q̃ʒ infidelitas. ptʒ em̄ ꝙ
nõ ſequit̃: qꝛ fides hʒ oꝛdinẽ fundamẽti ad alia: ⁊ iõ
q̃d deſtruit fidẽ nõ tm̄ deſtruit eã ſʒ oĩa ſuꝑedificata
⁊ rõne illiꝰ efficit̃ maiꝰ malū cõtrariū fidei q̃ʒ cõtra
riū charitat̃ ⁊ q̃ʒ alicuiꝰ virtut̃. Ad aliud dõm ꝙ Ad 4m
adulãs nõ mentit̃ mẽdacio iocoſo ſʒ ꝑnicioſo: ſʒ ĩtel-
ligit̃ hic vaniloquiū q̃d intendit mouere ad riſū. ille
em̄ nõ intendit fallere ſʒ facere ridere: ⁊ iõ minꝰ ma-

lū eſt motiuū in tali mēdacio q̄ȝ vbi mouet placentia mētiēdi. Aliꝫ dicūt aliq̄ ꝙ aug. loquiꝫ in caſu qn̄ aliq̄s adulādo nō nocet. ſed iſta ſol'o nō valet: qꝛ vl'r intelligiꝫ regula de ioco ſo mēdacio qđ minꝰ eſt q̄ȝ libidi
Ad 7m noſū. Ad vltimū dđm ꝙ vir ꝯtingit corrūpe caſtitatē corpis ſine infectōe mētis: ⁊ q̄ ad h̄ pdiꝫ maiꝰ bonū in violatōe caſtitatis q̄ȝ in occiſiōe corpis. Uel dicaꝫ ⁊ meliꝰ ꝙ illud eſt veꝝ de rōne bonoꝝ cōſeruatorū p mēdaciū in gn̄e qđ minꝰ bonū ē fortune q̄ȝ nature: ⁊ bonū fortune cōſeruaꝫ p ſextū. nature aūt p ſeptimū Itē maiꝰ eſt bonū honeſtū q̄ȝ cōſeruatio fortūe ⁊ nature q̄ nō h̄nt niſi rōnē vtil' boni. honeſtū aūt cōſeruatur p octauū. ⁊ ſic patet ꝙ non eſt inſtantia in regula Auguſtini generaliter intelligendo.

Quid ſit mendacium.

Hic videndū eſt q̄d ſit mēdaciū: ⁊ q̄d ſit mētiri. deinde vtrū oē mēdaciū ſit pctm̄ ⁊ q̄re: Mēdaciū ē (vt ait aug.) falſa ſignificatio vocis cū intētiōe fallēdi. vt ḡ mēdaciū ſit neceſſe eſt vt f'l'm pferaꝫ: ⁊ cū intētōe fallēdi. Hoc em̄ malū eſt ppriū mētiētis aliud h̄re clauſum in corde: aliud promptū in lingua.

Quid ſit mentiri.

Mentiri v̄o eſt loq̄ ꝯ hoc qđ aīo ſentit q̄s ſiue illđ veꝝ ſit ſiue nō. Oīs ḡ q̄ loquiꝫ mēdaciū mentiꝫ: qꝛ loquiꝫ ꝯ hoc qđ aīo ſentit. i. volūtate fallēdi. ſed nō oīs q̄ mētiꝫ mēdaciū dicit qđ veꝝ eſt loquiꝫ aliqn̄ mētiendo: ſic ecōuerſo falſum dicēdo aliqn̄ verax eſt. Un̄ Augu. Nemo ſane mentiēs iudicādus eſt q̄ dic̄ falſum qđ putat veꝝ: qꝛ q̄ȝtū in ip̄o eſt non fallit ip̄e: ſed falliꝫ. Nō ḡ mēdacij arguēdus eſt q̄ falſa icautꝰ credit ac p veris h̄ēt. potiꝰ q̄ȝ ecōtrario ille mētiꝫ q̄ dicit veꝝ qđ putat falſum. Quantū em̄ ad animū eiꝰ attinet nō veꝝ dicit: qꝛ nō qđ ſentit dicit q̄ȝuis veꝝ inueniaꝫ eē qđ dicit: nec ille liber eſt a mēdacio q̄ ore neſciēs loquiꝫ veꝝ. ſciēs aūt volūtate mentiꝫ. Hic q̄ri ſolet ſi iudeꝰ dicat xp̄m eſſe deū: cum nō ita ſentiat aīo vtrū loquaꝫ mēdaciū: Nō eſt mēdaciū qđ dicit: qꝛ licꝫ aliter teneat aīo verūtn̄ eſt qđ dicit: ⁊ iō nō eſt mēdaciū. mētiꝫ tn̄ illud qđ veꝝ eſt dicēs. Qđ v̄o oē mēdaciū ſit pctm̄ aug. inſinuat. Mihi inq̄t videꝫ omne mēdaciū eſſe pctm̄: ſ; multō intereſt quo aīo ⁊ de q̄bꝰ rebꝰ q̄ſq̄ȝ mētiaꝫ. nō em̄ ſic peccat q̄ ꝯſulendi vt q̄ nocēdi volūtate mētiꝫ: nec tm̄ nocet q̄ viatorē mētiendo in diuerſo itinere mittit quantū q̄ viā vite mentiēdo deprauat Porro oē mēdaciū iō dđm eſt eſſe pctm̄: qꝛ h̄ debet loq̄ hō qđ aīo gerit: ſiue illud veꝝ ſit ſiue puteꝫ ⁊ non ſit. Uerba em̄ iō ſūt inſtituta: nō vt p ea hoīes inuicē fallāt: ſed p ea in alteriꝰ noticiā ſuas cogitatōes ferāt. Uerbis ergo vti ad fallaciā nō ad qđ ſūt inſtituta pctm̄ eſt. nec iō etiā vllū mendaciū putādū eſt nō eſſe pctm̄: qꝛ poſſumꝰ alicui aliqn̄ pdeſſe mētiēdo. poſſumꝰ em̄ (vt p̄dictū eſt) ⁊ furādo et adulterādo pdeſſe. Mēdaciū q̄ȝ nō tunc tm̄ eē poſſumꝰ dicere quādo aliquis lediꝫ. cum em̄ a ſciēte d̄r f'l'm mēdaciū eſt. ſiue q̄s ſiue nemo ledaꝫ. Ecce ex his cōſtat oē mendacium eſſe pctm̄: nō tn̄ de oī mēdacio accipiēdū eſt illud ps̄. Perdes oēs q̄ loquunꝫ mēdacium. Ps̄. 5.
Nec illud: Os qđ mentitur occidit animam Sap. 1.
Nec oē mendaciū iſto p̄cepto phiberi videꝫ nec p̄miſſa deſcriptōe mēdaciū ioci includi.

Quid ſit mendaciū ⁊ quid mentiri. Arti. VIII.

D Einde q̄riꝫ de h̄ qđ dicit ibi [Uidēdū ē q̄d ſit mēdaciū ⁊ q̄d mētiri] Videꝫ em̄ mēdaciū nō ſ'm illā rōnē cōuenire oī mēdatio: qꝛ ī ioco ſo nō eſt intētio fallēdi: ſ; potiꝰ ad riſum mouēdi: ḡ non eſt gn̄alis diffinitio vt videꝫ. Arg. p̄mo.
Itē intētio fallēdi ordinata eſt ad deceptionē: ſ; plus decipiꝫ errās in via moꝝ q̄ȝ in via pedū ḡ intētio fallēdi nō eſt eq̄lis: cū ḡ iſta differēs intētio fallēdi ſit in diuerſis mēdacij ſpeciebꝫ intētio fallēdi nō eſt vno mō dicta de oī mendacio. 2o
Itē plus eſt intēdere fallere re ⁊ ſermone q̄ȝ ſermone tm̄. in mēdacio autē pnitioſo intendiꝫ deceptio ſ'm rē ⁊ ſermonē / ⁊ in officioſo ⁊ libidinoſo ſ'm ſermonē tm̄. ſ. vt falſa p veris accipianꝫ: ḡ intētio fallēdi nō d̄r vno mō in gn̄ali diffinitiōe mēdacij. 3o
Ulteriꝰ q̄riꝫ de h̄ qđ dicit in iſto capl'o ꝙ mētiri pōt hō veꝝ dicēdo ſi putat eſſe falſum: ſ; tn̄ nō d̄r mēdaciū. Hoc em̄ videꝫ ipoſſibile: nihil em̄ eſt aliud mendaciū q̄ȝ dicere mēdaciū: ḡ q̄ nō dic̄ mēdaciū nō mētiꝫ vt videꝫ. Queſtiūcl'a Ar. ꝯ. q. p̄o
P̄. actꝰ q̄ iportaꝫ p h̄ verbū mentiꝫ nō addit ſup actū dictiōis niſi mēdaciū: ḡ q̄ nō dicit mēdaciū nō mētiꝫ ſed veꝝ dicēs qđ putat eſſe falſum nō dicit mēdaciū vt dicit in l'ra: ḡ veꝝ dicēs qđ putat eſſe falſum nō mentiꝫ cuiꝰ ꝯriū eſt in l'ra. 2o
Sol'o dđm ꝙ ſine p̄iudicio puto ꝙ p̄me obiectiōes ꝯcedēde ſūt / ⁊ ꝙ mēdaciū p priꝰ ⁊ poſteriꝰ d̄r de triplici genere mēdacij: ⁊ iō abſolute ⁊ ſ'm pfectā ſubam mēdacij nō eſt mēdaciū niſi pnitioſum. ⁊ iō eſt qđ dicit mgr̄ in l'ra ꝙ auctoritates q̄ dicūt: ꝙ os qđ mētiꝫ occidit aīam: ⁊ pdes oēs q̄ loquūꝫ mēdaciū intelligunꝫ de mēdacio pnitioſo: qꝛ alia ſ'm poſteriꝰ pticipāt mēdacij rōnē. ſunt tn̄ aliq̄ aliter dicētes. ſ. ꝙ intētio falledi ſ'm rē nō eſt de ſuba mēdacij: ſ; potiꝰ effectus ꝯn̄s: ⁊ qꝛ intētio fallēdi ſ'm dictionē in oī mēdacio ē: iō dicūt ꝙ mēdacij rō h̄ poſita oībꝫ cōuenit. Solutio
Ad id aūt qđ d̄r de ioco ſo dđm ꝙ p̄ma intētio ē vt falſa p veris approbenꝫ licet in illis nō ꝯſiſtat ſic̄ nec ī pnitioſo ⁊ officioſo. Et p h̄ ptꝫ ſol'o ad oīa q̄ p̄mo ſūt obiecta. prior aūt ſol'o verior ē ⁊ ſ'm eā magis pōt defendi ꝙ mēdaciū ſ'm ſe nō ſit mortale pctm̄ nec pfectis nec alijs. Ad obiecta q̄ ad primū queſitū.
Ad id aūt qđ vlteriꝰ q̄riꝫ dđm ꝙ mētiri dicit pceſſum mēdacij ab agēte: ⁊ iō ſubalē rōnem ex pte dicētis: ⁊ ideo pōt eſſe veꝝ ⁊ tn̄ mēdaciū: qꝛ id veꝝ ē ī dicēte ⁊ q̄ ad dicētē eſt vt falſū: ſ; mēdaciū dicit in q̄ete ⁊ abſtractiōe: ⁊ iō materiā h̄ꝫ ex pte rei ⁊ nō ex pte dicētis: ⁊ iō eſt ꝙ oportet eē falſum ſ'm rē ſi debeat eē mēdaciū. Ad queſtiūculam.
Ad aūt qđ ꝯ obijciꝫ dđm ꝙ nō eſt veꝝ ꝙ idē ſit mētiri qđ dicere mendaciū vt iā patuit. Ad obiectū primū.
Ad aliđ dđm ꝙ addit plꝰ. ſ. pceſſum mēdacij put eſt in dicēte / ⁊ h̄ eſt mēdaciū ſ'm q̄d eſſe: ⁊ iō ſufficit ei ꝙ ſit falſum ſ'm quid. i. quo ad dicentē. Ad 2m

Ubi cū piculo erratur vel nō.

Illud etiā ſciendū eſt ꝙ in ꝗbuſdā rebus magno malo: in ꝗbuſdā ꝑuo: i ꝗbuſdā nullo fallimur. in ꝗb⁹ reb⁹ nihil intereſt ad capeſcendū dei regnū vtrū credant̃ vel nō: vl̃ vtꝝ vera putent̃ an falſa ſiue ſint ſiue nō in his errare. i. aliud ꝓ alio putare nō arbitrandū eſt eē pctm̃: vl̃ ſi eſt mīmū atq͡ȝ leuiſſimū. Et ſūt ꝟa ꝗdā ꝙ̃uis nō videant̃ ꝗ niſi credant̃ ad vitā eternā nō ꝑt ꝑueniri. Et licet erroꝛ maxīa cura cauēdus ſit nō mō in maioꝛib⁹: ſed etiā in minoꝛibus reb⁹: nec niſi rerū ignoꝛātia poſſit errari. nō eſt tñ cōſequēs vt cōtinuo erret: ꝗſ ꝗs aliꝗd neſcit: ꝫ ſi ꝗſꝗs ſe exiſtimat ſcire qđ neſcit: ꝓ vero em̃ approbat fl̃m qđ eſt erroꝛis ꝓpꝛiū. verūtñ in ꝗ re ꝗſquis erret ītereſt plurimū. Sūt em̃ ꝗ neſcire ſit meli⁹ ꝙ̃ ſcire. Itē nōnullis errare ꝓfuit aliqñ: ꝫ in via pedū nō

Gen. 27 a in via moꝝ. Solet ꝗri de iacob ꝗ ſe dixit eſſe Eſau alit̃ aīo ſentiēs vtrū mētit⁹ ſit? De hoc Aug. ait: Jacob qđ mr̃e fecit auctoꝛe vt falleret patrē ſi diligēter attendat̃ videt̃ nō eē mēdaciū ſed myſteriū. Intēdebat em̃ mr̃i obedire ꝗ ꝑ ſpm̃ nouerat myſteriū. ꝛ iō ꝓꝑt̃ fāiliare cōſiliū ſpūſſancti qđ mater acceperat a mēdacio excuſatur Jacob.

Arti: IX. I An Jacob ꝗ ſe dixit Eſau mētiebat̃: et an coꝛde poterāt loꝗ ꝫm excuſatōnē quoꝛundā

d Einde querit̃ de hoc qđ dicit circa finē iſti⁹ diſtinctōis ibi [Solet ꝗri de iacob ꝗ ſe dixit eē

Arg. pꝛimo eſau. ꝛc.] ꝙ̄. a. Uidet̃ em̃ ꝙ mētit⁹ fuit iacob: q2 dixit falſum in intētiōe fallēdi pr̄em ꝫm dictionē:

Solo Replica vt fl̃m ꝓ vero approbet̃: ǧ mētiebat̃. Si aūt dicas ꝙ excuſat̃ ꝑ familiare cōſiliū ſpūſſcti ita pōt dici ꝙ excuſaret̃ etiā a foꝛnicatiōe/ qđ fl̃m eſt: ǧ nec a mēdacio

2o ꝑ cōſiliū ſpūſſcti pōt excuſari. Itē aug. dicit ꝙ etiā ſi deus peccaret nō tñ ꝓꝑt̃ hoc eſſet bonū pctm̃: ǧ multominus efficiet̃ bonū ꝛ excuſabile pctm̃ ꝑ cōſiliū ſpi

3o rituſſcti: ǧ nō excuſat̃ iacob: vt videt̃. Itē mēdaciū (vt dicit aug.) eſt de his ꝗ nō pn̄t bene fieri: ǧ ē de his ꝗ nō pn̄t excuſari: ǧ nec a mēdacio excuſat̃ iacob. ꝛ eadē obiectio eſt de iuda ꝛ alijs ꝗ vident̃ eſſe mētiti ꝫm

Queſtiūcl̃a ſcđa. ſuꝑficiē. Ulteri⁹ ꝗrit̃ ſi in coꝛde ꝛ coꝛde poterāt loqui vt dicerēt aliqđ ꝫm vnū ſenſū veꝝ/ ꝛ vellēt intelligi in alio ſenſu in ꝗ erat fl̃m: ſicut excuſant ꝗdā: videt̃ ꝙ nō: q2 int̃ pctā cōputat pſal̃. in coꝛde ꝛ coꝛde loꝗ: ǧ

4o videt̃ ꝙ hoc ſit pctm̃ ſicut ꝛ iſtud. Itē infra habet̃ i lr̃a in ſeꝗnti diſtinctōe in ꝗcūq͡ȝ arte verboꝝ aliꝗs iurat de⁹ tanꝗ̃ cōſcie teſtis accipit in hoc ſenſu in ꝗ is cui iurat̃ intelligit: ſed ſil̃e iudiciū videt̃ de verbo ſimplici cū dat⁹ ſit vſus loquēdi: vt nobis inuicē affect⁹ nr̃os ꝛ cōſilia pandam⁹. cōſtat aūt ꝙ pr̄ intellexit fal

Queſtiūcl̃a tertia. ſum: ǧ in ſenſu mēdacij debet interpr̄tari dictū. Itē ꝗrit̃ ſi iacob hoc qđ dixit iurare potuit. ſi em̃ verū dixit ꝛ deus eſt teſtis veritatis: ǧ potuit eū teſtē veritatis inuocare. hoc eſt iurare: ǧ potuit iurare qđ dixit. Sed ꝯ iuramētū accipit̃ in ſenſu illi⁹ cui iurat̃: ꝛ ꝫm

Solo ad totū. ſenſum illi⁹ dixiſſet fl̃m: ǧ ipe iuraſſet falſum. Solutio dđm ꝙ nobis nō eſt temerarie loquendū de cōſilijs ſpūſſcti: ſed potius talia ſilētio venerāda eſſent ꝙ̃ diſcuſſiōe niſi eſſet impoꝛtunitas diſputātiū. dici ǧ pōt ſine ꝑiudicio iacob hoc dixiſſe nō motu ſuo/ ſȝ motu ſpūſſcti ꝑ inſtructionē matris. licet aūt intellectus hoīs ꝑ ſe nō ſit ſufficiēs ad hoc ꝙ in vna locutōne ponat plures ſenſus ſil̃ ꝛ ſel̃: tñ ſpūſſctūs ſꝑ fecit ꝛ faciet vt in ſermonibꝫ ſuis ꝑtrāſeant. ꝛ multiplex ſit ſcīetia: ꝛ nullus aliꝗd inueniat ſi veꝝ inuenerit qđ nō i ſignificatōe illa intellexerit ſpūſſctūs qñ cōdidit ſmonē. ꝛ iō dici pōt ꝙ ꝫm ſenſum quē verba faciūt referēdo ad rem Jacob dixit falſum: ſed non dixit falſum ꝫm ſenſum quem verba faciunt referendo ad rei myſterium ꝛ hoc intendit Jacob implicite per hoc ꝙ intēdit obedire matri ꝛ ſpirituiſancto. loquebat̃ em̃ motu alieno nō ꝓꝑo: ꝛ iſte motus eſt etiā excuſatōis alioꝝ. per hoc patet ſol̃o fere ad oīa. nō em̃ loquebat̃ coꝛde ꝛ coꝛde: q2 bñ voluit vt pr̄ intelligeret myſteriū: qđ etiā poſtea qñ intellexit ꝑ ſctām bñdictionē cōfirmauit. et ꝙ dixit ꝙ fraudulēter ſurripuit bñdictionē referēdū eſt ad modū exterioꝛē/ ꝛ nō ad īterioꝛē fraudē. patet etiā ꝙ hoc iurare potuit hoc mō/ ꝛ veꝝ iuraſſet. vñ patet ſol̃o ad totū. hec aūt ſol̃o īnitit̃ verbis aug. ꝗ dicit ꝙ myſtice talia dicta ſunt ꝛ facta. iſte em̃ ꝗ dict⁹ eſt modus eſt myſterij qđ poſuit in talibꝫ verbis ſpūſſctūs.

De periurio.

Diſtinctio XXXIX.

Unc de piurio videa-

n mus. Periuriū eſt mēdaciū iuramē De ꝑiurio. to firmatū. Hic querit̃ vtrū ſit ꝑiuriū vbi nō eſt mēdaciū? Qđ ꝗbuſdā videt̃ ex auctoꝛitate Hiero. dicētis: Aduertēdū eſt ꝙ a iuſiurandū tres hēt comites: veritatē: iudiciū: ꝛ iuſticiā: ſi iſta defuerint nō erit iuramētū ſed ꝑiuriū. vbi aūt falſū iurat̃ veritas deeſt. Si ǧ falſum iuret̃ ꝛ ſi nō ſit ibi intētio fallendi videt̃ eſſe ꝑiuriū: q2 deeſt veritas. quibuſdā placet nō eſſe ꝑiuriū vbi nō eſt mendaciū: ꝛ ſicut dꝛ aliqñ falſum ſine mendacio: ita iurat̃ falſum ſine ꝑiurio. Falſum foꝛte dixit apl̃us cū ſe vētuꝝ ad coꝛrinthios ꝓmiſit: nec I. Coꝝ. vii tñ ſicut ei imponebat̃ culpā mēdacij cōtraxit q2 ſic anīo ſentiebat: etiā ſi iuramēto illđ firmaſſet nō ꝑiuriū incurriſſet: q2 quātū in ipo fuit veꝝ dixit: ꝛ ſi iurationē addidiſſet ꝗntū in ſe foꝛet veꝝ iuraſſet: ꝛ ſi alit̃ eueniret ꝙ̃ dixit. ideo ſicut ꝗs nō eſt mendax niſi alit̃ ſentiat aīo ꝙ̃ dicit: ſiue ita ſit ſiue nō: ita videt̃ quibuſdā neminē ꝑiurū cōſtitui: niſi aliter ſentiat animo ꝙ̃ loquit̃: ſiue ita ſit ſiue non.

n Unc de ꝑiurio videamus. ꝛc.] Hic agit đ a iuramēto ꝛ ꝑiurio ꝑ qđ etiā peccat̃ cōtra quintū mandatū. Habet aūt hec diſtinctio tres ꝑtes i quaꝝ ꝓ̇ma agit de iuramēto ꝫm ſe cōſiderato ꝫm ea ꝗ ſunt ſibi ſubſtantialia. In ſecunda agit de iuramēto ex parte iurātis ꝛ exigētis iuramētū ibi: [Hoc etiā ſciendū ꝙ ꝗcūq͡ȝ arte verboꝝ ꝗs iuret. ꝛc.] In tertia ꝛ vltīa agit̃ in ꝗli reuerētia opoꝛtet accedere ad iuramentū ibi: [Sancta ſynod⁹ de-

creuit.ꝛc̄.] Prima parꝰ diuidiť in quattuoꝛ in quarū pꝛima agiť de comitibꝫ iuramēti. Jn ſecūda de cā ꝓhibitōis iuramēti ibi: [Si aūt q̄rať vtrū iurare ſit malū.] Jn tertia q̄rit p̄ q̄d iurandū vtrū p̄ deū vl' per creaturā/ꝛ qñq꜒ p̄ idolū ibi: [Queriť etiā vtrū liceat iurare p̄ creaturā.] Jn q̄rta ꝛ vltia inq̄riť de iuramē ti obligatōe ibi: [Nūc ſupeſt videre vtrū oē iuramentū implendū ſit vel nō.] Ex his defacili patet ſnīa.

Arti. I. **An Nō ſumes nomē dei inuanū ꝛ ip̄m piuriū ſint de p̄ceptis pꝛime vel ſcd̄e tabule.**

Ncidit aūt dubiū de itroductōe illiꝰ ptis: cū

Obr p̄mo i eñ nomē dei inuanū inuoceť in piurio. videť potius debuiſſe determiare ſub ſcd̄o manda

2º to p̄me tabule q̄ȝ ſub q̄nto ſcd̄e Jtē in piurio peccať in deū cū igiť p̄ma tabula oꝛdinet hoīem in deū videť ꝙ piuriū ſub p̄ceptis p̄me tabule erat determinandū

Solutio Sol'o dōm ꝙ nemo peierat in intētiōe peccādi contra deū: ſed ad decipiendū ꝓximū. ꝛ iō piuriū inquātū fit in falſo teſtimonio in cauſis p̄ncipalius ꝛ freq̄ntius fit cōtra ꝓximū q̄ȝ ꝯ deū. ꝛ iō nō in p̄ma tabula/ ſed hic hēt determinari

Ad ambo obiecta Ad ambo aūt obiecta dōm ꝙ nomē q̄dē dei inuocať: ꝛ hoc fit intētiōe decipiendi ꝓximū. ꝛ iō final'r ꝯ ꝓximū eſt/ꝛ nō cōtra deū in ſe: ſȝ potius in membꝛis.

Arti. II. B **An iuramentū habeat tres comites: ꝛ penes quid differant illi comites.**

Einde q̄riť de hoc qd̄ dicit ibi: [Aduertendū

Arg. pꝛimo d eſt ꝙ iuſiurādū tres comites hēt.ꝛc̄.] ſ̄.a. videť ꝙ duo ſup̄fluāt: qꝛ q̄ cū iudicio diſcretōis iurat/iurat iuſte ꝛ vere: qꝛ aliud nō diſcernit iudicio diſcretiōis ſue: ḡ dicto ꝙ cū iudicio diſcretiōis eſſe debet iuramētū nō opoꝛtuit addere ꝙ eſſet verꝫ ꝛ iuſtū.

2º Jtē nihil fl'm ē iuſtū: ḡ dicto ꝙ erat iuſtū ſup̄flue dꝛ

Queſtiūcl'a pꝛima. debere eſſe verꝫ. P̄ penes q̄d accipiť nūerus horꝫ comitū. Jtē q̄re dꝛ ꝙ iſti comites potiꝰ apponēdi ſūt

2ª iuramēto q̄ȝ aliȷ̄ ſermoni noſtro vel op̄i. Sol'o dicē

Solutio ad oba duo dū ꝙ iſti tres comites neceſſariȷ̄ ſunt ad iuramētū: ꝛ licet vnꝰ nō ſit p̄fectꝰ ſine alio: tñ vno poſito nō ſup̄fluit aliꝰ: qꝛ diſtictas hñt ꝓpꝛietates circa iuramētū: vt infra patebit ī inſtātia ad argumētū: qꝛ hita vna ꝟtute habenť oēs: ꝛ tñ nō iō vna habita ſup̄fluūt alie ꝓpter diſtictos actꝰ q̄s hñt. ꝛ p̄ hoc patet ſol'o ad duo

Ad q̄ſtiūculā p̄mā p̄ma. Ad aliō dōm ꝙ iuramētū cōp̄ať ad tria. ſ. ad iurantē a cuiꝰ volūtate exit ad rē/ꝛ q̄ eſt ꝛ ad cām ꝓpť quā fit: ꝛ ſm̄ p̄mā cōp̄atiōnē regiť iudicio: ſm̄ ſcd̄am debet adeq̄ri veritati ſm̄ rē: ꝛ ſm̄ tertiā opoꝛtet habere iuſticiā: qꝛ in cā iniuſta nō hēt locū: vt ſi q̄s iurat ſe

Ad q̄ſtiūculā ſcd̄am. factuꝝ qd̄ iniuſtū ē fieri: vt infra habeť Ad vltimū dōm ꝙ nullū iuramētū ſecurū eſt ꝓpť dubietatē nr̄i ſermōis: ſicut dꝛ in li. ſap̄. Cogitatōes moꝛtaliū ſunt timide ꝛ incerte ꝓuidētie nr̄e. ꝛ iō q̄ñ nr̄ ſermo teſtificať p̄ diuinā veritatē indiget comitibꝫ regentibus ne diſſimilis veritati inuocare inueniatur.

De triplici modo periuriȷ̄.

Sed melius crediť ꝛ ille peierare q̄ falſū voluntate fallēdi iurat: ꝛ q̄ falſum putās qd̄ verū eſt iurat: ꝛ q̄ verꝫ putās qd̄ falſum ē iurat. Vñ Aug.. Hoīes falſum iurāt vel cū fallūt vel cū falluntť: aut putat hō verꝫ eſſe qd̄ falſū eſt ꝛ temere iurat. aut ſcit vel putat falſū eſſe ꝛ tñ ꝓ ꝟo iurat ꝛ nihilominꝰ cū ſcelere iurat. Diſtāt aūt illa duo piuria q̄ cōmēoꝛaui. Fac illū iurare q̄ verꝫ eſſe putat: ꝓ q̄ iurat verum putat eſſe: ꝛ tñ falſum ē: nō ex aīo iſte peierat ſed falliť. hoc ꝓ vero hēt qd̄ falſum eſt: non ꝓ falſa re ſciēs iuratiōnē interponit. Da aliū q̄ ſcit falſum eſſe ꝛ iurat tanq̄ȝ verꝫ ſit qd̄ ſcit falſum eſſe. Videtis q̄ȝ iſta deteſtāda ſit belua. Fac aliū q̄ putat fl'm eē ꝛ iurat tāq̄ȝ verꝫ ſit ꝛ foꝛte verꝫ ſit ꝛ foꝛte verꝫ ē. ꝟbi grā vt ītelligatis: Pluit ī illo loco. Interrogas hoīeȝ et dic̄ pluiſſe: ꝛ tūc pluit ibi: ſed putat nō pluiſſe p̄iurus eſt. Intereſt quēadmodū verbū ꝓcedat ex aīo. reā linguā nō facit niſi rea mēs ſit. His euidēter tradiť ꝙ tripl'r peierat hō vt ſupꝛa dixīmꝰ: dū vel ſciēs falſum iurat: vel putās falſum qd̄ verꝫ eſt iurat vel eſtimās verū qd̄ falſum eſt iurat. Sȝ hoc extremū nō videtur eſſe piuriū: etiā ſi piuriū nomieť eo ꝙ falſum iurať nō videť reꝰ eſſe piuriȷ̄ q̄ ſic iurat: qꝛ nō eſt mēs eiꝰ rea: ꝛ iō nec lingua: imo eiꝰ mēs rea eſt dū iurare p̄ſumit qd̄ p̄ſpicue verꝫ nō dep̄hēdit. Nō ḡ oē piuriū mēdaciū ē: nec oīs q̄ peierat mētiť. ſȝ oīs mētiēdo iurās peierat ꝛ oīs q̄ fl'm iurat: ſiue mentiēs ſiue non peierat. Cū ꝟo q̄s iurat qd̄ verꝫ eſt eſtimans eē fl'm q̄riť q̄d ſit ibi piuriū? Ip̄a ei ſignificatio vocis ꝟa eſt: qꝛ verꝫ neſciēť loq̄ť Nō ergo ip̄a ſignificatio vel fl'm vel mēdaciū ē: qꝛ ꝟa eſt. ꝛ qd̄ verꝫ eſt piuriū nō videť eſſe. Ad hoc dicimꝰ loq̄ ſic. ſ. ꝯ mentē ſub atteſtatōe iuramēti eſſe piuriū. Mētiri ergo adhibita iuratiōe piuriū eſt. Periuriū ergo eſt vel iurādo loq̄ fl'm cū intētiōe fallēdi: vl' iurādo loq̄ falſum ſine intētōe fallēdi. vel iurādo loq̄ verū cū intētiōe fallēdi. Hic opponiť. Si oīs q̄ falſū iurat peierat tūc q̄ alicui ꝓmittit dare ſub certo termīo aliq̄d qd̄ tñ nō faciet: ex q̄ iurauit peierauit: qꝛ falſum iurauit. nō eñ ita futurū erat vt iurauit. Ad hoc dici pōt: qꝛ non oīs q̄ iurat qd̄ falſum eſt ex q̄ iurat piurꝰ eſt: ſic iſte de quo agimꝰ: ſ; ex q̄ ꝓpoſitū mutat vl' ťminū trāſgrediť: iuratō tal' fit piuriū reatu.

Periurium quid ſit. Arti. III C

Einde queriť de hoc qd̄ dicit ibi [Sed meliꝰ

d crediť ꝛ ille.ꝛc̄.] Oīs eñ peierās incurrit reatū peieratōis. falſum aūt tale qd̄ putať eē verū iurās peierat vt dic̄: ḡ reatū piuriȷ̄ incurrit. ſed cōtra eſt qd̄ ter in eodē capitulo habeť cōtrariū. Solutio Solutio ad hoc dōm ꝙ eſt veritas ſm̄ cōſciam dicētis: ꝛ veritas rei ſm̄ cōſciam dicētis talis ſufficit ď futuris quoꝝ cā eſt volūtas: qꝛ nō niſi in voluntate ſūt/ꝛ ſm̄ illa ſunt ꝟa. veritas aūt rei debet eſſe in iuramēto de pꝛeſenti ꝛ futuro. vnde nō eſt piuriū qd̄ hic vocat periuriū niſi ſm̄ quid. ſ. inquantū nō ſic in re eueniet pꝛeter culpam iurantis.

An iuratio ſit malum.

Si aūt querit̄ vtrū iurare ſit malū? Dicimꝰ aliqñ malū eſſe: aliqñ nō. Sponte em̄ et ſine neceſſitate iurare vel falſum iurare pctm̄ grā de ē. Ex neceſſitate aūt iurare. ſ. vl̄ ad aſſerē dū inocētiā: vel ad federa pacis cōfirmanda vel ad pſuadēdū auditoribꝰ qđ eſt eis vtile: malū nō eſt: qꝛ neceſſariū eis eſt. Vñ Augu. Iuramentū faciēdū eſt i neceſſarijs cū pigri ſunt hoīes credere qđ eis vtile eſt. Iuratō nō eſt bona nō tñ mala cū eſt neceſſaria. i. nō eſt appetēda ſic bona: nec tñ fugiēda tanq̄ mala cū eſt neceſſaria. nō eſt em̄ ꝯ̄ p̄ceptū dei iuratio. ſed ita intelligit̄ dñs ꝓhibuiſſe a iuramēto vt q̄ꝫtū in ipo eſt qſq̄ nō iuret. qđ multi faciūt in ore hñtes iurationē tanq̄ magnum
Rom. 1. atq̄ ſuaue aliqd. Aplꝰs em̄ nouit p̄ceptū domini ⁊ tñ iurauit. Prohibemur em̄ iurare vl̄ cupiditate vel delectatōe iurādi. Qđ ǧ xp̄us
Matth. 5. ait in euāgelio: Ego dico vobis nō iurare oīno: ita intelligit̄ p̄cepiſſe ne qſq̄ ſicut bonum appetat iuramētū ⁊ aſſiduitate iurādi labat̄ in piuriū. Qđ v̄o addidit: Sit ſermo vr̄ eſt ē: nō nō bonū eſt ⁊ appetendū: qđ aūt amplꝰ eſt a malo ē. i. ſi iurare cogeris ſcias de neceſſitate venire infirmitatis eoꝝ qbꝰ aliqd ſuades: q̄ infirmitas vtiq̄ malū ē. Vñ nos quottidie liberari p̄camur dicētes: Libera nos a malo. Idq̄ nō dixit qđ amplius eſt malū eſt. Tu em̄ nō facis malū q bñ vteris iuratiōe: ſꝫ a malo eſt illiꝰ q alr̄ nō credit. i. ab infirmitate q̄ aliqñ pena ē: aliqñ pena ⁊ culpa. Ibi ergo dominus prohibuit malum: ſuaſit bonum indulſit neceſſarium.

Arti. IIII. D
An iurare ſit malum.

Einde q̄rit̄ de hoc qđ dicit: [Si aūt q̄rit̄ vtꝝ
d iurare ſit malū ⁊c̄.] Et q̄rant̄ duo: an iurare ſit malū: ⁊ an ſit pctm̄ mortale.
Argu. p̄mo ꝙ nō. Ad p̄mū p̄cedit̄ ſic ps̄ dicit: Iurauit dñs ⁊ nō penitebit eū. ⁊c̄. ſed ſi malū eſſet dñs nō iuraſſet: ǧ iurare nō eſt malū. ſed potius bonū: qꝛ q̄cq̄d agit dñs bonū eſt.
2o Item Heb. 6. Quia nō habuit p̄ quē iuraret maiorē iurauit p̄ ſeipm̄ ⁊c̄. Et ſequit̄ id qđ priꝰ
3o Itē Rom. 1. dicit: Teſtis em̄ mihi eſt dñs. Et. 2. Coꝝ. 1. Ego autē deū inuoco in animā meā. cōſtat aūt ꝙ aplꝰs nō iuraſſet ſi bonū nō fuiſſet iurare: ǧ iurare ē bonū
4o Itē Aug. Iurare nō eſt malū: ǧ idē qđ prius. Itē in iuramēto duo ſunt quoꝝ vtrūq̄ eſt bonū. ſ. dicere veritatē: ⁊ inuocatio noīs dei: ǧ cōiuncta facerēt maius bonū: ǧ iuramentū maiꝰ bonū eſt q̄ꝫ ſimplex ꝓbatio veritatis.
Queſtiūcl'a Itē q̄rit̄ iterꝝ q̄re iurare diceret̄ malū/ſi iō ꝙ ſit ſine cā.
Obo p̄ma ꝯ q̄ſtiūculā. Cōtra ſm̄ hoc loq̄ ⁊ ambulare eſt malū: qꝛ ſine cā ſit ocioſe: hoc fl'm eſt: ǧ ex hoc nō habet̄ ꝙ ⁊ iurare in ſe ſit malū.
Ar. 2o loco ꝙ ſic p̄mo. Sed ꝯ̄ iuramētū ꝓhibitū ē nullū aūt bonum prohibitū eſt ꝓhibitione decalogi: ǧ iurare eſt malū.
20 Itē Exod. 20. ſup illud: Nō aſſumes nomē dei tui inuanū. dicit gloſa. i. nō iurabis ꝓ nihilo. ſꝫ idē eſt ꝓ nihilo iurare qđ ſimplicit̄ iurare: ǧ ſimpl'r iurare eſt ꝓhibitū ſcđi p̄cepti ꝓhibitōe.
3o Itē Augu. Iuratio falſa eſt ꝑnicioſa: vera ꝑiculoſa: nulla ſecura: ǧ patet ꝙ mala eſt oīs iuratio: vt videt̄
4o Itē ſi nō eſſet malū ſm̄ ſe iurare q̄re ita diligent̄ p̄ciperet̄ caueri in euangelio Matthei. 5. ⁊ in epiſtola Iacobi
Solo. Sol'o dōm ꝙ ſicut dicit Aug. in lr̄a: Dñs diligenter ꝓhibet iurare ne qſquā tanq̄ bonū appetat iuramentū. ⁊ Beda dicit ſeipm̄ aſſuetudine iurare. vñ dicendū ſine p̄iudicio ꝙ in ſe iurare nō eſt malū: ſꝫ bonū ſed tñ incautū hoī. ⁊ iō diligenter ꝓhibet̄: qꝛ cū hō vanitati ſubiectꝰ ſit ſmo eiꝰ adhuc vanior ⁊ inſtabilior eſt q̄ꝫ ipe hō q nunq̄ in eodē ſtatu ꝑmanet. ⁊ iō difficile eſt aſſueto iurare nō cōfirmare q̄nq̄ dubiū vel fl'm licet ǧ bonū ſit in ſe/tñ malū eſt hoī: qꝛ incautū. ⁊ ita eſt bonū: ſed ꝑ accn̄s eſt malū inq̄ntū incautū: ⁊ cū minori reuerētia q̄ꝫ oꝫ nomē dei inuocare: qꝛ veritas dī relucet in creaturis ſuis.
Ad primū Ad p̄mū ǧ dōm ꝙ rō ꝓhibitōis eſt: qꝛ incautū eſt.
Ad 2m Ad aliđ dōm ꝙ p̄cepto decalogi nō ꝓhibet̄ iuramētū: qꝛ tūc nunq̄ licite poſſet fieri: ſed ꝑiuriū.
Ad 3m Ad aliud dōm ꝙ iurare ꝓ nihilo nō eſt id qđ iurare ſimpl'r. ſed ꝓ nihilo iurare hoc ē ſine cā iurare: ⁊ hoc iuramētū nō hēt comitē diſcretōnis ⁊ iuſticie. ⁊ iō hoc ꝓhibet̄. nō tñ iurare ſimpliciter
Ad 4m Ad aliud dōm ꝙ rō dicti aug. nō eſt ex ꝑte iuramēti: ſed ex ꝑte iurātis q vix ſufficit ad perfectam ſcientiam rei de qua iurat.

An oē ꝑiuriū ſit mortale pctm̄: ⁊ an iocoſū ſit tale: ⁊ an iurās fl'm ꝑ deū deū veneretur

Arti. V E

Einde q̄rit̄ ſcđo vtrū oē ꝑiuriū ſit pctm̄ mor-
d tale: videt̄ aūt ꝙ ſic: qꝛ ꝑiuriū directe eſt ꝯ̄ p̄ceptū: Non aſſumes nomē dei tui inuanū. qđ aūt directe eſt ꝯ̄ p̄ceptū eſt mortale pctm̄: ǧ oē ꝑiuriū eſt mortale pctm̄. Arg. primo ꝙ ſic.
2o Itē inuocās diuinā veritatē i teſtē falſi ſciēter cōtēnit deū. ſciēt̄ aūt cōtēnētes deū peccāt mortalit̄: ǧ oīs iurās ſcient̄ falſum peccat mortalit̄: vt videt̄.
3o Itē mendaciū ꝑ ſe graue pctm̄ eſt. cōſtat aūt ꝙ iuramentū ei adueniēs trahit ipm̄ extra genus ſimplicis mēdacij: ǧ trahit̄ ipm̄ extra genꝰ peccati venialis: ǧ eſt mortale pctm̄.
4o Itē minꝰ videt̄ inuanū nō debere inuocare nomē dei q̄ꝫ in fl'm: ⁊ tñ ꝓhibitū eſt ꝓhibitōe decalogi ne inuanū inuocet̄: ergo multomagis ne in fl'm: ǧ iurās fl'a directe facit ꝯ̄ p̄ceptū: ǧ peccat mortal'r.
In ꝯ̄riū ꝙ nō. Sed ꝯ̄ ſicut cōtingit ſcient̄ iocoſe mētiri/ita etiā ꝯtigit ſciēt̄ iocoſe fl'm iurare: et graue eſſet h̄ dicere ꝙ h̄ tūc eſſet mortale pctm̄: ǧ non ſꝑ eſt mortale pctm̄: qꝛ cōſtat ꝙ hec intētio ex libidine mortali nō ꝓcedit.
Queſtiūcl'a ſecunda. Ulteriꝰ q̄rit̄ de iſtis iuramētis q ſiūt q̄ſi iocādo: vt cū aliq̄s iurat ꝑ botas ſuas vl̄ caligas vtrū tales peccēt mortal'r vel nō: videt̄ autē ꝙ
Arguit̄ p̄o ꝙ ſic. ſic: qꝛ Math. 5. ꝓhibitū ē iurare ꝑ creaturā: ǧ tales faciūt ꝯ̄ ꝓhibitionē: ǧ mortal'r peccāt
2o Itē in lr̄a dic̄ Aug. ꝙ iurās ꝑ creaturā iurat ꝑ deū/q relucet i creatura. fl'm aūt iurās cōtēnit ꝑ qđ iurat: ǧ fl'm iurās ꝑ botas ſuas cōtēnit eū q relucet in botis ſuis. cōtēnere aūt deū pctm̄ eſt mortale: ǧ talis peccat mortalit̄.
Queſtiūcl'a tertia. Ulteriꝰ q̄rit̄ vtrū iurans fl'm ꝑ deū veneret̄ deū:
Arg. ꝙ nō. videt̄ ꝙ nō: qꝛ peccat ꝯ̄ deū inq̄ntū iuocat eū teſtē falſitatis. peccās aūt ꝯ̄ deū nō honorat deū: ǧ iurās falſū ꝑ deū nō honorat deū.
Arg. ꝙ ſic Sed ꝯ̄ aug. dic̄ ꝙ hō illđ honorat ꝑ qđ iurat: ǧ in iurādo honorat: ǧ iurās fl'm ꝑ deū honorat deū.
Solo Sol'o dōm ꝙ ꝑiuriū m'ltiplex

eſt.ſ.indiſcreta iuratio: ⁊ hoc eſt qñ inutilit̃ iurat ve rū: vl' qñ ſine deliberatõe iurat/ ⁊ tũc nõ credo eẽ mortale pctm̃. dr etiã piuriũ ꝑuerſa iuratõ qñ hõ iurat cũ deliberatõe id qd iuramẽto nõ eſt aſſerendũ nec loqn dũ ſimplr: ſed poti⁹ oppoſitũ. ⁊ tunc videt̃ piuriũ eſſe

Ad primũ mortale pctm̃. Ad pmũ ğ dõm ꝙ nõ aſſumit̃ nomẽ dei inuanũ niſi qñ cũ deliberatõne decipiẽdi aſſumit̃ ad falſum aſſerẽdũ. alie aũt aſſũptiões licet vane eſſe pñt: tñ nõ eſt vanitas deſtruẽs veritatẽ in habitu ſicut in pcedẽtib⁹ de mẽdacio dñſum eſt. ⁊ iõ tale iura-

Ad 2m mentũ eſt pter pceptũ ⁊ nõ ꝯ. Ad aliud dõm ꝙ talis inuocatio q̃ fit iocãdo: q2 nõ intẽdit fallere: ſed iocari nõ deliberat de veritate inuocata: ſed poti⁹ ex q̃dã cõſuetudine inuocat. ⁊ iõ nõ ꝯtẽnit/ ſed omittit: q2

Ad 3m nõ diſcernit q̃d eſt iurãdũ ⁊ q̃d nõ. Ad aliud dõm ꝙ mẽdaciũ ꝑ pus ⁊ poſteri⁹ dr de iocoſo ⁊ ꝑnicioſo. ⁊ iõ iuramẽtũ pter deliberationẽ additũ iocoſo nõ trahit ipm̃ extra genus venialis: ſed facit graui⁹ q̃ꝫ fuit ſed de officioſo aliud eſt: q2 illud nõ fit ſine deliberatiõe. ⁊ iõ illud iurare non parue culpe/ ſed magne eſt.

Ad 4m Ad aliud dõm ꝙ vanũ vocat̃ ibi flm: q2 veritati inuocate nõ cõcordat: ⁊ iõ inuanũ inuocat̃. ſed qñ ocioſe inuocat̃ vel iocoſe tũc fit pter iuramẽtũ ⁊ nõ cõtra.

Ad q̃ſtiũcu lã ſcdam. Ad id qd vlteri⁹ q̃rit̃ dõm ꝙ ꝑ botas vel ꝑ aliõ põt q̃s iurare duplr. ſ. vt id qd inducit nõ ſit nota confirmatõis/ ſed iocatõis: ⁊ tũc pmo nõ reputo eſt iuramẽtũ: ſed malũ modũ loq̃ndi. ſi aũt intẽdat hoc inducere ꝓ ſigno ſanctitatis: q2 religioſi vtunt̃ illo tũc peierat

Ad q̃ſtiũcu lã tertiã. grauit̃: ſed hoc mõ nõ fiunt talia iuramẽta. Ad aliud dõm ꝙ nihil ꝓhibet ꝙ in eodẽ ope ſm aliq̃d deus honoret̃/ ⁊ ſm aliq̃d inhonoret̃. ⁊ ſic eſt in iuramento vbi inuocatio nota eſt honoris diuini: q2 illud inuocat̃ qd colit̃. ſm aũt ꝙ hꝫ deformitatẽ act⁹ ſic ẽ ꝯ deũ

De iuramẽto qd ꝑ creaturas fit

Querit̃ etiã vtrũ liceat iurare ꝑ creaturam: qd nõ videt̃ cũ i lege ſcriptũ ſit: Reddes au-

Deut. 6. Levit. 19. Math. 5. tẽ dño iuramẽta tua. Et xp̃s in euãgelio pcipiat nõ iurare oĩno: nec ꝑ celũ: nec ꝑ terram: nec ꝑ hieroſolymã: nec ꝑ caput tuũ. Judeis q̃ſi paruulis eſt cõceſſum iurare ꝑ creatorẽ: ⁊ pceptũ: vt ſi iurare ꝯtingeret nõ niſi ꝑ creatorẽ iurarẽt nõ ꝑ creaturã: q2 iurãtes per angelos ⁊ elemẽta creaturas venerabant̃ honore ⁊ meli⁹ erat hoc exhiberi deo q̃ꝫ creaturis. infirmis ğ illud ꝓhibuit: ſctis v̾o q̃ in creaturis

Gen. 42 creatorẽ venerabant̃ tñ nõ ꝓhibuit. Vñ ioſeph ꝑ ſalutẽ pharaonis iurauit: dei iudiciũ in eo venerat⁹ q̃ poſit⁹ erat in infirmis. Chriſtus v̾o ita ꝑ creaturas iurare ꝓhibuit ne vel aliq̃d diuinũ in eis crederet̃ ꝓ quo reuerentia eis deberet̃: vel ne ꝑ ea iurãtes flm hoĩes ſe iuramẽto tenere non putarent.

Que iuratio magis teneat̃ an q̃ fit per deum: an que fit per euangelium: vel per creaturas.

Si aũt q̃rit̃ q̃s magis teneat̃: an q̃ ꝑ deũ: an q̃ ꝑ euãgeliũ vel ꝑ creaturas iurat: Dicim⁹ q̃ ꝑ deũ: q2 ꝑ deũ hec ſctã facta ſũt. Vñ Chriſo. Si q̃ cã fuerit modicũ videt̃ facere q̃ iurat ꝑ deũ. q̃ v̾o ꝑ euãgeliũ mai⁹ aliq̃d feciſſe videtur. quib⁹ dõm eſt: Stulti ſcripture ſctẽ ꝓpt deũ facte ſunt: nõ de⁹ ꝓpter ſcripturas: ita ⁊ creatura facte ſunt propter deum.

Quid eſt dicere Per deũ iuro.

Hic q̃rit̃ q̃d ſit dicere ꝑ deũ iuro: hoc ẽ teſtẽ adhibere deũ. Jurauit eñ aplus dicẽs: Te- Rom. 1.
ſtis ẽ mihi de⁹: ac ſi dixiſſet: ꝑ deũ ita eſt. Vñ Aug. Ridiculũ eſt putare hoc ſi dicas ꝑ deũ iuras. ſi dicas teſtis eſt mihi deus non iuras. Quid eſt eñ ꝑ deũ niſi teſtis ẽ mihi de⁹: aut q̃d eſt teſtis eſt de⁹ niſi ꝑ deũ: Quid eſt autẽ iurare niſi ius deo reddere qñ ꝑ deum iuras. Jus. ſ. veritatis ⁊ nõ falſitatis. Jtẽ. Ecce dico charitati veſtre ⁊ q̃ ꝑ lapidẽ iurat falſũ ꝑiurus eſt: q2 nõ lapidẽ q̃ nõ audit: ſed ei⁹ creatorẽ adhibet teſtẽ. Hoc eſt ğ iurare ꝑ quãlibet creaturã. ſ. creatorẽ ei⁹ teſtem adhibere. Eſt etiã quoddã gen⁹ iuramẽti grauiſſimum qd fit ꝑ execrationẽ: vt cũ hõ dicit: ſi illud feci illud patiar: vel illud cõtingat filijs meis ſm quẽ modũ accipit̃ etiã iterdũ cũ aliq̃s iurãdo dicit: ꝑ ſalutẽ meã vel per filios meos ⁊ hmõi: obligat eñ hoc deo. Vñ Augu. Cũ q̃s ait per ſalutẽ meã ſalutẽ ſuã deo obligat. cũ dicit per filios meos oppignerat eos deo vt h̾ eueniat in caput eoꝝ qd exit de ore ipius. Si veꝝ veꝝ: falſum falſum. ⁊ ſicut per h̾ iurans aliqñ hoc deo obligat: ita per deũ iurãs ipm̃ adhibet teſtẽ. Jn oĩ ğ iuratiõe aut de⁹ teſtis adhibet̃ aut creatura deo obligat̃ ⁊ oppignerat̃ vt hoc ſit iurare. ſ. deũ teſtẽ adhibere vel deo aliq̃d oppignerare. h̾ eſt ğ iurare ꝑ quãlibet creaturã. ſ. creatorẽ ei⁹ teſtẽ adhibere.

De illis q̃ iurant ꝑ falſos deos

Poſt hec q̃rit̃ vtrũ fide eius vtendũ ſit q̃ per demonia vel idola iurauerit: De hoc augu. ſcribẽs ad publicolã ait: Te pri⁹ conſiderare volo vtrũ ſi q̃ſpiã per deos falſos iurauerit ⁊ fidẽ nõ ſeruauerit nũ tibi videt̃ bis peccaſſe. bis vtiq̃ꝫ peccauit: q2 iurauit per quos nõ debuit: ⁊ ꝯ pollicitã fec̃ fidẽ qd nõ debuit. Jdeoq̃ꝫ q̃ vtit̃ fide illi⁹ quem cõſtat iuraſſe per deos falſos ⁊ vtit̃ fide illi⁹ nõ ad malũ ſꝫ ad bonũ: nõ pctõ illi⁹ ſe ſociat q̃ per demonia iurauit: ſed bono pacto ei⁹ quo fidẽ ſeruauit. Et ſine dubitatõe min⁹ malũ eſt per deos falſos iurare veracit̃ q̃ꝫ per deũ veꝝ fallacit̃. Quanto eñ per qd iurat̃ magis ſanctũ eſt: tãto magis eſt penale periurium.

An iuramẽtũ tãto ẽ ſancti⁹ q̃nto ſancti⁹ ẽ id per qd iurat̃: ⁊ etiã tãto magis obliget. Arti. VI

5

Einde q̄rit̃ de hoc qͦ dicit ibi [Querit̃ etiam
d vtrū liceat iurare ꝑ creaturã.ꝛc̃.] Incidēter
aūt q̄rit̃ hic vtrū iuramentū ſit tãto ſanctius
q̄nto ſancti⁹ eſt illud ꝑ qͦ iurat̃: ꝛ tantomagis obli-
gatoriū: qꝛ hoc qͦ q̄rit̃ ṗncipal'r hic in lr̃a ſatis deter
Arg. primo q̄ ſic. minat̃. ꝙ aūt tãtomagis obliget q̄nto ſancti⁹ eſt id ꝑ
qͦ iurat̃: ſic ꝓbat̃ ṗmo: qꝛ h̃ plane dicit aug. in lr̃a: g̃
2º ita eſt Itē ꝯtēnēs deū in ſe magis peccat ꝗ̃ ꝯtēnēs
deū in creatura/ ſicut magis peccãt in regē ꝯtēnētes
eū in ꝑſona ꝓꝑa ꝗ̃ ꝯtēnētes eū in baliuo ſuo. ꝑiurãs
aūt ꝑ deū ꝯtēnit deū in ſe. ꝛ ꝑiurãs eū in creatura cō
tēnit eū in creatura: g̃ gui⁹ peccat ꝑiurãs ꝑ deū ꝗ̃ ꝑ
In ꝯriū ꝙ nō. creaturã: g̃ forti⁹ eſt iurare ꝑ deū ꝗ̃ ꝑ creaturã Sꝫ
ꝯ de⁹ in ſe nō eſt niſi vnū ſolū bonū increatū: de⁹ aūt
in creatura ē bonū creatū ꝛ bonū icreatū. magis aūt
eſt cōtēnere duo ꝗ̃ vnū: g̃ magis peccat ꝑiurãs ꝑ crea
2º turã ꝗ̃ ꝑiurãs ꝑ deū: vt videt̃. Itē magis abhorre
rēt hoīes iuramētū qͦ fit ꝑ oculos vel ꝑ cor dei ꝗ̃ id
qͦ fit ꝑ deū: g̃ mai⁹ eſt. cōſtat aūt ꝙ id eſt ꝑ creaturã:
g̃ aliqͦ iuramētū factū ꝑ creaturã eſt mai⁹ ꝗ̃ factū ꝑ
3º creatorē. Itē iurãs ꝑ idolū iurat ꝑ creaturã: ꝛ con
ſtat ꝙ idolatria eſt peior pctīs oībꝫ: g̃ ꝑiuriū qͦ fit in
idolo pei⁹ eſt ꝗ̃ ꝑiuriū ꝑ deū: g̃ videt̃ ꝙ iuramentū ſit
4º mai⁹. Itē videt̃ ꝙ ſit eq̄le vtrūqꝫ. nō eſt em̄ cã ꝙ i-
uocat̃ creatura in teſtē dicti niſi diuĩa v̓itas reluceret
in creatura. q̄cq̄d em̄ aliud eſt in creatura vanitas ē:
ꝛ nihil cōfirmãs. qꝛ ip̄m eſt mēdax ſicut oīs hō: g̃ ne-
ceſſariū eſt ꝙ in oī iuramēto inuocet̃ veritas diuina:
qꝛ alit̃ nihil cōfirmaret. ſed vbicūqꝫ ſit v̓itas diuina/
ibi ſꝑ eſt eq̄lis: g̃ eq̄lit̃ cōtemnit̃: g̃ eq̄le pctm̄ eſt iurare
Queſtiūcl'a fl'm ꝑ deū ꝛ ꝑ creaturã. Ulteri⁹ q̄rit̃ vtrū recipien
Arguit̃ ṗº ꝙ ſic. da ſunt idolatraꝝ iuramēta: videt̃ ꝙ ſic: qꝛ laban ex-
hibuit iuramētū/ ꝛ iacob recepit eū cū ſciret eū iura-
2º tuꝝ ꝑ idola ſua: g̃ videt̃ ꝙ alij ſil'r recipe pn̄t Item
xp̄iani in fide treugaꝝ recipiūt iuramēta paganoꝝ cū
tn̄ ſciunt eos iurare ꝑ machometū vel ꝑ idola: g̃ videt̃
In oppoᵐ. nō eſſe pctm̄. Sed ꝯ Rom. I. Qui talia agunt di-
gni ſunt morte. nō ſolū q̄ faciūt ea/ ſed etiã q̄ cōſentiūt
facientibꝫ. exigēs aūt vt fiat aliq̄d ꝯſentit in illō: g̃ exi
gēs iuramētū ꝑ idolū cōſentit vt iuret̃ ꝑ idolū: eq̄l'r g̃
Solutio peccat ſicut iurans. Sol'o dōm ꝙ in v̓itate regula
aug. vera eſt: qꝛ tãto ꝑiuriū eſt graui⁹ q̄nto ſanctius
eſt ꝑ qͦ iurat̃: ꝛ tãtomagis iuramētū obligatoriū ni
ſi fiat aliq̄ exp̄ſſio ſctĩtatis excellētis in creatura: vt cū
dꝛ ꝑ deū ꝛ ꝑ ſctã euãgelia/ vel reliq̄as ſctōꝝ hoꝝ/ ita
ꝙ cū ſit inuocatio diuĩa cū inuocatōe creature: qꝛ tūc
bis ꝯtēnit̃ de⁹ in ſe. ſ. ꝛ in creatura in q̄ relucet ꝑ gra
Ad primū tiã ꝛ gl'iam Ad ṗmū g̃ dōm ꝙ cū inuocat̃ de⁹ ĩ crea
tura nō fert̃ intētio ad deū niſi habitualit̃: ſed actual'r
ſꝑ ad creaturã. ꝛ iō ƀm actū nō cōtēnit̃ niſi in creatu-
ra niſi oppoſitū exprimat in voce ſic dicēs: Juro per
deū relucētē in hac creatura: qꝛ tūc cōtēnit̃ de⁹ actua
Ad 2ᵐ lit̃ in ꝑiurio. Ad aliud dōm ꝙ hoīes magis abhor
rēt ꝓpt̃ ſpēalē gr̃am quã exprimūt ille creature factã
eſſe in nob. vñ in talibꝫ iuramētis ſꝑ de⁹ actual'r no-
minat̃ ꝛ cōtēnit̃ in v̓bo. nō em̄ iurat̃ ꝑ oculos/ ſed per
oculos dei: nec ꝑ euangelia niſi dei. ſed ſi nō dicat̃ tn̄
intelligit̃: qꝛ nō eſt euãgeliū niſi xp̄i. dōm g̃ ꝙ illa ma
gis obligant: iō qꝛ nō cōtēnit̃ de⁹ tm̄: ſed gr̃a ei⁹ quã
nobis cōtulit ꝑ h̃ ꝙ fact⁹ eſt hō: ꝛ poſuit legē viuēdi ĩ
Ad 3ᵐ euãgelio Ad aliud dōm ꝙ ꝑiuratio ad idolū mai⁹
eſt pctm̄. nō ꝓpt̃ iuramētū: ſed ꝓpt̃ idolatriã ꝛ infideli
Ad 4ᵐ tatē. vñ in argumēto eſt loc⁹ ſophiſtic⁹ accn̄tis Ad
aliud dōm ꝙ v̓itas ṗma ſꝑ ſibi eq̄lis eſt: ſed tn̄ ineq̄l'r
aduertit̃ in ſe ꝛ ĩ creatura: ꝛ iō nō eq̄lit̃ cōtēnit̃ Ad Ad queſtiū culam.
id aūt qͦ vlteri⁹ q̄rit̃ de cōſentiētibꝫ iuramētis q̄ fiūt
ꝑ idola dōm ꝙ nō cōſentiūt niſi in iuramēto: ſꝫ ꝑmit-
tūt iurationē ꝑ idola quã ille fec̃. ꝛ iō ꝓ vtilitate ſuſti
nēt ſic accipiēs mutuū nō cōſentit ĩ acceptionē: ſꝫ coa
ct⁹ ꝑmittit acceptionē ſ̃ ſortē. ꝛ iō nō ſunt digni pena

Qͦ iuramentū quo incaute iu-ratur nō ē obſeruandū nec votum nec promiſſio iniuſte facta

Nunc ſupeſt videre vtrū oē iuramētū implē
dū ſit: Si em̄ q̄s alicui iurauerit ꝯ fidē ꝛ cha
ritatē qͦ obſ̃uatū peiorē vergat ĩ exitū: poti
us eſt mutãdū ꝗ̃ implendū. Uñ Amb. Eſt ꝯ
officiū dei nōnunꝗ̃ ꝓmiſſū ſoluere ſacr̃m vt
herodes fecit. Itē iſidor⁹: In malis ꝓmiſſis Mar. 6.
reſcinde fidē: ĩ turpi voto muta decretū. Qͦ Math. 14.
incaute vouiſti ne facias ipia ē ꝓmiſſio q̄ ſce
lere adimplet̃. Idē: Nō eſt obſeruãdū ſacr̃m
quo malū incaute ꝓmittit̃: vt ſi q̄s adultere
ꝑpetuã fidē cū ea ꝑmanēdi polliceat̃. Tole-
rabili⁹ em̄ eſt nō īplere ſacr̃m ꝗ̃ ꝑmanere in
ſtupro. Itē Beda: Si q̄d nos incauti⁹ iurare
cōtigerit qͦ obſeruatū peiorē vergat ĩ exitū
libere illud ſalubriori cōſilio mutãdū noue-
rim⁹: ac magis inſtãte neceſſitate peierandū
eſſe nobis ꝗ̃ ꝓ vitãdo ꝑiurio ĩ alit̃ crimē gra
ui⁹ eſſe diuertendū. Deniqꝫ iurauit dd ꝑ deū I. Reg. 25
occidere nabal virū ſtultū: ſed ad ṗmã iter-
ceſſionē abigail femĩe prudētis remiſit mĩas
reuocauit enſem ĩ vaginã: nec aliq̄d culpe ſe
tali periurio cōtraxiſſe doluit. Itē Aug. Qͦ
dauid iuramētū ꝑ ſanguīs effuſionē nō īple-
uit maior pietas fuit. iurauit Dauid temere
ſꝫ nō impleuit iurationē maiori pietate. Ex
his alijſqꝫ plurib⁹ oñdit̃ q̄dã iuramēta nō eē
obſeruãda: ꝛ q̄ ſic iurat vehemēter peccat cū
aūt mutat bñ facit. q̄ aūt nō mutat dupl'r pec
cat: ꝛ qꝛ iniuſte iurauit: ꝛ qꝛ fac̃ qͦ nō debet.

Si ē periurus qui nō facit quod incaute iurauit.

Qui v̓o mutat vtrū ꝑiur⁹ debeat dici ſolet q̄
ri: Beda ſupra tale iuramentū vocauit ꝑiu-
riū. Ioh̃ etiã apocriſari⁹ orīētaliū ſediū di-
xit: Sermo pr̃is nr̃i ſophronij ſignificat ꝙ me
li⁹ eſt iurantē peierare ꝗ̃ ſeruare ſacr̃m in fra
ctiōe ſctãꝝ imaginū. Sed ꝑiuriū dꝛ tale iura-
mentū nō obſeruatū: ꝛ peierare dicit̃ qui nō
implet qͦ falſum iurat. nō qꝛ inde re⁹ ſit ꝙ nō
obſeruat: ſed qꝛ iurauit iniuſtū: ex quo reus
eſt ſicut ille qui peierat.

An oē iuramētū ſit implēdū ꝛ maxīe hoc Arti. vii
qͦ nō vergit in deteriorē exitū ꝛ an illicitū.

Einde q̃rit̃ d̾ h̾ qđ dicit ibi: [Nūc ſugeſt vide

Argu. pmo q ſic. d re vtrū oē iuramētū implendū ſit. ₇c.] Videt̃ enī q oē iuramētū ſit iplēdū qđ obſuatū i de teriorē nō vertit̃ exitū. Probatio: q: dicit dn̄s: Non piurabis. reddes autē dn̄o iuramēta tua: g̃ reddēda

In ꝯriū q nō. ſunt: g̃ iplēda. Itē hoc pbat i lr̄a magr̄. ſed ꝯ pona mus q aliqs iuret ſe platū nō fore / cōſtat q hoc eſt licitū: q: bonū eſt cōtēnere honores: g̃ tenet̃ obſuare et implere. ponat̃ g̃ q pcipiatur ei / aut obediet / aut nō: Si ſic: g̃ venit ꝯ iuramētū. ſi nō: g̃ peccat mortal̃r nō obediēdo / ₇ peccabit mortalit̃ nō reddendo iuramen

Solo. ta: g̃ eſt pplex / vt videt̃. Si forte dicas q abſoluit̃

Replica prima. a iuramēto p obedientiā. Cōtra ipe nunq̄ habuit ptātem eximēdi ſe extra ordinationē eccl'ie / ₇ ptātem ſuperioris: g̃ in piudiciū eccl'ie ordinatōis ₇ ptāte nūq̄ potuit aliquid iurare: g̃ tenet̃ obedire ₇ venire ꝯ iura

2a mētū ſuū. Itē Deut. 25. dr̄ de eo q nō vult ſuſcitare ſemē fr̄is ſui defuncti accipiendo relictā fratris ſui q mulier diſcalciabit eū / ₇ vocabit̃ dom⁹ ſua i iſrael do mus diſcalciati. ₇ dicit glo. Qui curā alendoꝝ ſubdi toꝝ ſuſcipe rēnuit obprobriū diſcalciati in eccl'ia ſuſtinebit: non vult ſuſcipe vxorē fratris ſui. i. xp̄i: g̃ videt̃ q ex pcepto dei tenet̃ ſuſcipe. nullus aūt pt̄ iurare aliqđ ꝯ pceptū dei: g̃ nec iſte potuit iurare ſe nullo mō fo

3a re platū. Itē aliqs peccat iurādo ſe nō intratuꝝ religionē: g̃ nō tenet̃ obſuare. ſed platio nō eſt minoris pfectōis q̄ religio: g̃ nō pt̄ facere ſuo iuramēto q ñ te

4a neat̃ eſſe plat⁹ ſi debite iniungat̃ ei. Itē in tali caſu qñ indiget eccl'ia etiā ꝓpriū corp⁹ tenet̃ expēdere p ec

Queſtio ſcđa Ar. q nō. cleſia: g̃ multo magis tenet̃ impēdere curā officij paſtoralis. Ulteri⁹ q̃rit̃ vtrū aliqđ iuramentū illicitū obliget: videt̃ q nō: q: obſeruatū deteriorē vergit in exitū. in tali aūt reſcindēda eſt fides: g̃ tale iurame-

In ꝯriū. tū nō obligat. Sed ꝯ dicit aug. q meretrix q iurat ſe fidē ſeruare leccatori mala eſt ei adherēdo: ſed peior iuramentū nō obſeruādo cū g̃ vitāda ſunt maiora ma la: videt̃ q teneatur ei fornicario cōcubitu adherere.

Solutio Sol'o dōm q oē iuramentū eſt obſeruandū qđ ob ſeruatū nō vergit in deteriorē exitū / vt dicit̃ in lr̄a. ₇ q̄diu obſeruatū deteriorē nō vergit in exitū: q: (vt dicit Bern̄.) qđ p charitate inſtitutū eſt cōtra charitatē nō debet militare. vnde dico q iurās ſe oīno platum nō fore quocūq̄ caſu cōtingēte iurat ſtulte ₇ indiſcrete: q: hoc nō pōt iurare: ſicut neceſſario pbāt obiectōnes. licet enī ſibi cōſcius ſit ꝓprie fragilitatis / ₇ dictet ſibi cor q nō ſit ſibi vtile eſſe prelatū: tñ expoſita cauſa quare ſibi hoc de ſe videt̃ debet hūilit̃ acqeſcere ordinationi eccl'ie ₇ ſupioris: ₇ ſi oppoſitū indiſcrete iurauit penitentiā habeat p indiſcreto iuramēto: q: iā

Ad oba i cōtrariū. p inobedientiā obſeruatū incipit vergere deteriorem in exitū. Ad hoc aūt qđ cōtra obijcit̃ q bonū eſt ho nores cōtēnere. dicendū q veꝝ eſt: ſed onus nō ſemp

Ad q̄ſtiūē. cū illo qđ ē in cōtrariū eſt cōtēnēdū: q: etiā in platōe exn̄s pōt ñ appetere ho nores. Ad id qđ obijcit̃ vltimo dōm q iuramētū illicitū nō ligat. ₇ ad dictū aug. dōm q nō intēdit dicere q meretrix nō recedat a leccatore: ſed cū duobus pctīs peccet intēdit q piuriū eſt maius pctm̄. Alij dicunt alit̃. ſ. q meretrix habet fidē ſm qđ cū leccatori: ſc₃ inq̄ntū nō admittit aliū: ₇ qñ violat hoc peccat cōtra iuramentū: ₇ quo ad hoc tm̄ dicunt verificari dictū auguſtini / ₇ nō quo ad adheſionem.

De eo q verboꝝ calliditate iurat

Hoc etiā ſciēdū eſt q q̄cūq̄ arte vboꝝ qs iuret: de⁹ tñ q cōſcie teſtis eſt: ita h̾ accipit ſicut ille cui iurat̃ itelligit. Dupl'r aūt re⁹ fit q ₇ nomē dei inuanū aſſumit ₇ pximū dolo capit.

An doloſe iurāti verba prodeſſe debent

Arti. VIII. D Einde q̃rit̃ de hoc qđ dicit ibi: [Hoc etiā ſciēdū eſt q q̄cūq̄ arte verboꝝ. ₇c.] Videt̃ enī q qñ doloſe aliqs exigit iuramentū p vba multiplicia q tūc illa verba intelligēda ſint verba

Solo. Solutio dōm q iſtud qđ dicit̃ hic intelligit̃ de doloſe iurāte: ₇ hoc notat̃ p hoc qđ dicit q̄cūq̄ arte verborum vtēs. ars enī idē eſt qđ dolus: ſed cū doloſe exigit dolus exactori pdeſſe nō debet. Ad aliud dōm q tali caſu eueniēte debet accipi iuramentū in eo ſenſu i q iurās credit illū intellexiſſe cui iurat̃. ₇ ſi nō pōt ſcire debet relinq̄ arbitrio bonoꝝ viroꝝ q iudicāt: ſm quem ſenſum verba illa freq̄nti⁹ accipi ſolēt / ₇ in illo tenet̃.

De illo qui cogit aliquē iurare

Querit̃ etiā ſi peccat q hoīem iurare cogit. De hoc aug. ait: Qui exigit iurationē multū intereſt ſi neſcit illū iuratuꝝ falſum an ſcit. ſi enī neſcit ₇ iō dicit: iura mihi vt fides ei ſit nō eſt pctm̄: tñ humana tēptatio ē. Si vo ſcit eū feciſſe ₇ cogit eū iurare homicida ē. Itē q prouocat hominē ad iurationē ₇ ſcit eū falſū iurare vincit homicidā: q: homicida corp⁹ occiſurus eſt ille animā imo duas aīas: ₇ eius quē iurare prouocauit ₇ ſuam.

Ex concilio aurelianenſi.

Sctā ſynodus decreuit niſi p pace faciēda vt oēs fideles ieiuni ad ſacramēta accedant.

An piuriū coactū ſit peccatum.

Arti. IX. I Einde q̃rit̃ de hoc qđ dicit ibi [Querit̃ etiam ſi peccat. ₇c.] Et q̃runt̃ duo: Primū vtrū piuriū coactū ſit pctm̄. Scđm vtrū iuramentū

Arg. primo q nō. obliget. Ad pmū pcedit̃ ſic: dicit aug. nullo mō ad obprobriū voluntatis trahit̃ / qđ cōditio neceſſitatis extorſit. coactū autē iuramentū extorſit cōditio neceſſitatis. nō g̃ trahit̃ ad obprobriū voluntatis: g̃ nō eſt

2o pctm̄. Itē Luc. 15. vbi excuſat dn̄s vellēres ſpicas dicit glo. Neceſſitas nō hēt legē: g̃ iuramentū coacte

3o neceſſitatis nō ſequit̃ legē pcti alicui⁹ piurij. Item illicita ſimpl'r neceſſitas facit licita: ſicut patet Luc. 6. Et 1. Reg. 21. de dauid cū viris eius q excuſant̃ eo q mederūt in neceſſitate panes ꝓpoſitōis / q̄s non licebat edere niſi ſolis ſacerdotib;: g̃ ₇ piuriū excuſat̃ p ne

In ꝯriū. ceſſitatē: vt videt̃. Sed ꝯ mendaciū ſp eſt pctm̄: et nō pōt nō male fieri vt vult aug. piuriū autē eſt mendaciū inuocatōe diuine veritatis cōfirmatū: g̃ multo magis piuriū ſp eſt malū: ₇ nunq̄ pt̄ bene fieri vel nō

2o male. Itē dicit canon: Si aliqs peierat p vita corporis cōſeruāda: q: magis dilexit corp⁹ q̄ aīam tres

Solutio quadrageſimas abſtineat. Sol'o dōm q piurium ſemp eſt pctm̄: vt pbāt rōnes vltime. nec p coactionē excuſat̃ a toto / licet a tanto excuſet̃. ₇ hoc iō eſt q: voluntas cogi nō pōt. ₇ oē piuriū a volūtate tracta qdē:

Ad primū ſed nō coacta pcedit. Ad pmū aūt qđ cōtra obijcit̃ dōm q aug. loquit̃ de his in qb; abſoluta eſt coactio vt in mēbris corporis: ſicut ſi aliq oīno ꝯ volūtatē vio-

Ad 2m ₇ 3 let̃. Ad aliud dōm q eſt neceſſitas nature / ₇ talis ſubleuāda eſt p actū cōceſſum nature. vt fames p co-

medere, ⁊ in neceſſitate fiunt oīa cōia, alia ē neceſſitas
cōminatōis: ⁊ ꝓpter hanc nō debent admitti illicita.
⁊ de tali procedit coactū iuramentum.

Arti. X. **An iuramētū coactū obliget ad īpletionē**

℟ Ecūdo querit̄ vtrū iuramētū coactū obliget
Arg. primo ſ ad impletionē: videt̄ aūt ꝙ ſic: qꝛ ponam⁹ ꝙ
ꝙ ſic. aliqs iuret id qđ fieri eſt licitū / ſicut ſe daturū
centū. iuramēta aūt licita ſunt ſeruanda: ğ illđ debet
2o impleri. Itē quidā cōſuluit papā alexādrū de q̄dā
iuramēto coacto an deberet īplere. ⁊ rn̄dit papa: Nō
habebis me auctorē ꝑiurij: ğ videt̄ ꝙ iuramētū id ob
3o ligabat Itē quidā coactus iurauit cuidā cōcubine
ſue ꝙ eā duceret in vxorē / ⁊ non interrogaret ꝑentes
ſuos. ⁊ q̄ſiuit a btō Aug. vtrū teneret̄ ſoluere iuramē
tū. Rn̄dit btūs aug. de cōſilio bti amb. ꝙ duceret eā
Arguit̄ p̄o ğ videt̄ ꝙ coacta iuramēta obligāt. Sed cōtra vo
in ꝯriū. ta coacta nō obligāt: qꝛ dicit auctoritas ꝙ coacta ſa-
crificia deo nō placēt / cū igit̄ iuramēta ſint quedam
vota atteſtatiōe iuramēti firmata / videt̄ ꝙ nō obligēt
2o Itē coactū eſt inuoluntariū: vt dicit ph̄us. inuolū
3o tariū autē nō obligat: ğ nec coactū iuramentū. Itē
Tullius in rhetoricis inducit legē dicēs: Qđ vi vel
dolo factū eſt ratū non habeo. ait ꝑtor: tale aūt iura-
mentū eſt factū vi ⁊ dolo ſimul: ğ nō debet haberi ra
4o tū: ğ nō obligat ad implendū. Itē met⁹ mortis cū
ſignis mortis cadit in cōſtantē virū. ſed met⁹ q̄ cadit
in cōſtantē virū a toto excuſat / vt dicūt iuriſꝑiti: ğ iſte
5o q̄ tali metu iurat đ iuramēto deobligat̄ Itē fraus
nō debet alicui patrocinari: ſed ille qui cogit ad iurā-
dū: fraude ⁊ dolo ⁊ violētia fac̄ hoc: ğ nō debet ei pa-
trocinari: ğ iſte iurans nō debet obligari ad implen-
Solō dū. Si dicas ꝙ ſic iurans dare centū obligat̄. ⁊ ī
Replica hoc nihil deperit ei: quia cōpetit ei actio in illū Cō-
tra ponamus ꝙ iuret ſe nō actuꝝ cōtra eū: ergo etiā
hoc tenet̄ implere eadē rōne: qua tenet̄ implere pri-
Solō mū. Si forte dicas ꝙ in tali caſu debet denūciare
Replica eccleſie: ⁊ illa tenet̄ agere contra illū. Pono etiā ꝙ
iuret eccleſie ſe nō denunciatuꝝ: ğ etiā eadē rōne illud
debet implere. ⁊ ita omnib⁹ modis iniuſte dānificat̄:
6o ⁊ ille reportat lucrū ex dolo ⁊ fraude P̄ iuret aliqs
aliud. ſ. ſe cōſentire in matrimoniū alicuius. ſi ğ obli
gat̄ ipē nō poteſt ab ea ſeꝑari Sed ꝯ coactio exclu
dit cōſenſum cōiugalē: ergo etiā excludit iuramentū
Solō de cōſenſu. Solutio dōm ꝙ hic ſunt opiniōes ma
giſtroꝝ diuerſe. ſunt em̄ qui diſtinguunt int̄ iuramē
tū aſſertoriū ⁊ promiſſoriū: ⁊ dicunt ꝙ aſſertorio iu-
ramēto coacto vt. ſ. aliquid aſſerat qđ ſcit eſſe verū iu
ramentū obligat ad dicendū illud: quia hoc ſine leſio
ne iuſta alicuius aſſerere poteſt qđ veꝝ eſſe ſcit. iura-
mentū autē promiſſoriū eſt cū ꝓmittit ſe ſolutuꝝ eſſe
centū alicui tyrāno ne interficiat eū: ⁊ tūc nō obligat
vt dicunt. Alij dicūt ꝙ in veritate corā deo ⁊ foro pe-
nitentie obligat̄ iuramēto vtroqꝫ: ſed nō in foro iudi-
cij: quia tyrannus nō audet ſe preſentare iudici cū ipē
leſerit iuſticiā. ⁊ illi cōcedūt p̄mā partē obiectionū. et
Ad primū iſtā opinionē tenent theologi. Ad id aūt qđ contra
qđ eſt in ꝯm obijcit̄ dicunt ꝙ iuramentū nō eſt votū: ſed poti⁹ ꝓ-
miſſio exterior cōfirmata ꝑ inuocationē diuine veri-
tatis. ⁊ ideo ꝓpt̄ reuerētiā diuīe veritatis obligat. vo
tū autē cōſiſtit principalit̄ in voluntatis libertate in-
Ad 2m teriore. Ad aliud dōm ꝙ nō oīno eſt inuoluntariū
iuramentū. ſed inuoluntariū ſimpl'r: voluntariū aūt
ſm q̄d. ſ. ne deteriora patiat̄: ſicut etiā dicit ph̄us de
inuoluntario ſimplicit̄: ⁊ inuoluntario ſm quid. illđ

aūt quod ſm quid eſt inuoltariū non excuſat a toto
ſed id quod eſt inuoluntariū ſimplicit̄ / ſicut tractus
ꝑ manū: quia trahit per manū quod domiat̄ manui
illud inuoluntariū eſt / cuius cauſa factiua ⁊ ꝑncipiū
eſt in alio nihil cōferente. i. cooperante vim paſſo. i. eo
qui vim patitur. Ad aliud dicendū ꝙ pretor loqui Ad 3m
tur de iudicio ſuo quo ad forū ciuile: quia tyrannus
nō poteſt agere in ſic ſibi promiſſum: imo puniretur
a pretore. Ad aliud dicendū ꝙ nulla cauſa met⁹ fe Ad 4m
rens peccatū cadit in cōſtantem virū: quia aliter em̄
eſſet quod dicitur: Nolite timere eos qui occidūt cor
pus: ⁊ poſt hoc nō habent amplius quid faciant: ſed
eſt quo ad facta humana. Ad aliud dicendū ꝙ cō- Ad 5m.
petit ei actio poſt promiſſionē: ⁊ ſi hoc abiurat ꝯpetit
ei denunciare principi vel eccleſie: ⁊ ille peccat morta
liter ſi nō compellit illū ad reſtituendū: nec poteſt ab
iurare: quia hoc vergit ī deteriorē exitū. i. ſtatus rei-
publice ⁊ iuris corruptionem. ⁊ ideo ſic ſtatuit Ad Ad 6m
aliud dicendū ꝙ iuramentū coactum obligat: ſed nō
matrimoniū. i. quia matrimoniū nō querit tm̄ cōſen-
ſum: ſed etiā liberū arbitriū. hoc autē patet ex hoc q̄a
ſi venit contra iuramentū contrahendo cū alia ſtat ſe
quens matrimoniū / et iniungitur ei penitentia pro
periurio.

De ſexto et ſeptimo precepto ſecunde tabule.

Sextū preceptum eſt. Diſtin. XL.

ſ Nō deſiderabis vxorē proximi tui De diſtictō
Septimū eſt: Non concupiſces do- ne duoꝝ p̄-
mū proximi tui: non ſeruū: non ancillam. ⁊c̄. ceptoꝝ in q̄
Sed videt̄ preceptū de non concupiſcendis bus ꝓhibet̄
rebus proximi vnū eſſe cū eo quo dicit̄ nō fu duplex ꝯcu
raberis: ⁊ preceptū de non cōcupiſcēda vxo- piſcētia ī cō
re vnū eſſe cū eo quo dicit̄ non mechaberis. ꝑatiōe ad le
Poterat em̄ preceptū nō furandi in illa gene gis ⁊ euāge
ralitate intelligi: vbi de non cōcupiſcenda re lij dr̄na.
proximi precipit̄: ⁊ in eo qđ dictū eſt non me-
chaberis poterat illud intelligi: non cōcupi-
ſces vxorē proximi tui. Sed in illis duob⁹ p̄-
ceptis nō mechandi ⁊ nō furādi ipa opera no
tata ſunt ⁊ prohibita. in his vō extremis ipſā
concupiſcentia: multū ergo differunt illa ab
iſtis. Unde illi precepto non mechandi fit ſu
peradditio in euangelio: vbi oīs cōcupiſcen- Matth. 5.
tia mechandi ꝓhibet̄. Sed cū hic ꝓhibeat̄ cō a
cupiſcentia aliene vxoris ⁊ aliene rei: quare
dicit̄ lex cōprimere manū ⁊ nō animū. euāge
liū vō ⁊ manū ⁊ animū. illđ de lege dicit̄ ſm
cerimonialia nō ſm moralia. vl' qꝛ in lege nō
eſt generalis prohibitio omnis mortifere cō-
cupiſcentie: vt in euangelio.

Sextū p̄ceptū eſt: Nō deſiderabis vxorē ꝓ- B
ſ ximi tui. ⁊c̄.] Hic incipit agere vltimo de p̄
ceptis duobus ꝑtinētib⁹ ad cor. ⁊ habet di-
ſtinctio iſta duas partes: in quaꝝ prima determinat
breuiter de duobus preceptis predictis. In ſecunda
tangit̄ de differentia veteris legis ⁊ noue quo ad de-

calogum qui eſt in vtraqꝫ ibi: [Si vero queritur quo-
modo dicat apoſtolus] In prima facit tria. Primo
explicat duo mādata. Scdo obijcit contrariū man-
datoꝝ ꝛ ſoluit ibi [Sed iſtud p̄ceptū de nō cōcupiſcē
dis] In tertia mouet quedā qualiter dicat vetus lex
non cōprimere animū/cum hec duo precepta animū
cōprimant ꝛ ſoluit ibi [Sꝫ cū hic ꝓhibet ꝯcupiſcētia

Arti. I. **An iſta duo mādata ſepata ſint ſcꝫ Nō de-
ſiderabis vxorem ꝛc̄. an non.**

Ncidit aūt hic dubiū ante lr̄am vtrū iſta duo
i mādata ſepata ſint ab alijs aut nō. Scdo vtꝝ
differāt inter ſe ꝛ quā habeant differentiam.
Ar. p̄o q̄ ſic Ad primū obijcit ſic: cogitatio ordinat ad opus vl'
verbū: ḡ per ſe nō habet ordinē: ḡ ꝓhibitio cōgitatio-
2o nū p ſe nō debet cadere in p̄cepto. Itē in ſecūdo li-
bro habitū eſt q̄ voluntas ꝛ opus ſunt vnū peccatū:
quia aliter quilibet peccās in ope peccaret duob' pec
catis: vnius aūt peccati vna eſt ꝓhibitio: ergo volun
tas ꝛ actus pertinēt ad vnū peccatū. non ergo diuiſa
3o mandata debēt eſſe de volūtate. Item nihil eſt vi-
tupabile niſi inq̄ztum ꝓcedit a volūtate deliberatiua
nec etiā laudabile; conſtat autē q̄ opus nō ꝓhibetur
in decalogo niſi q2 eſt vitupabile in moribus: ergo ꝓ
hibetur inquantū exit a deliberatiua volūtate: ergo
in opere intelligit volūtas ꝓhibita: ḡ ſupfluit poſtea
Solutio ad p̄mū. addere nouā ꝓhibitionē. Solutio dicēdū q̄ aliud
eſt in cōcupiſcētia carnis ꝛ concupiſcētia rerū: ꝛ aliud
in alijs peccatis vt dictū eſt ſupra in queſtione de nu-
mero preceptoꝝ: quia iſte due concupiſcētie etiam ha
bent delectatiōes ſuas etiam ante opus nō coniun-
ctas operi vt dicit Aug. ꝛ ideo q2 in opere habent no
cumentū ꝓximi preter illam turpitudinē in qua qui-
eſcit cogitatio ſpeciali p̄cepto prohibet opus/ꝛ ꝓpter
turpitudinē cōcupiſcētie ante opus. Aliud mandatū
eſt qd̄ ꝓhibet cogitatū cordis ſic autē nō eſt in alijs ꝛ
Ad 2m huius cauſa ſupra dicta eſt. Ad aliud dicēdū q̄ du
plex eſt volūtas ſcꝫ operis/ꝛ delectatiōis ante opus
vel ſine opere: ꝛ prima ꝓhibetur in p̄cepto in quo ꝓ-
hibet opus: ſecūda aūt cū indiget ꝓprio p̄cepto in q̄ ꝓ
Ad 3m hibeat. Ad aliud dicendū q̄ licet opus cauſam p̄n
cipalem vituperij vel laudis habeat a voluntate non
tn̄ accipit a volūtate totam cauſam nocumēti/ꝛ quo
ad nocumentū poteſt eſſe vnū preceptū quo ad turpi
tudinē quietis. in effectu vero illecebre pōt eſſe aliud.

Arti. II. **An iſta p̄dicta duo mādata ſīt īt' ſe diſticta.**

B Ecundo querit vtrū ſint diſtincta iſta māda-
Arguit p̄o q̄ non. s ta. videtur autē q̄ non: quia ſiue ſit vxor ſiue
concubina cum dicit nō mechaberis ꝓhibet
illicitus concubitus cum muliere oīm: ergo ſimiliter
cū dicit: Nō concupiſces vxorem ꝓximi tui intelligit
etiam ꝓhiberi concupiſcētia ancille que ad idem ap-
petitur. Cum igitur in ſecūdo dicit: Non cōcupiſces
2o ancillā nō videtur ſecundū differre a primo. Item
ea q̄ appetūt p̄ter turpitudinē coit9 m'tiplicia ſūt ꝛ re
ducūt ad tria. ſ. ꝯcupiaꝫ carnis ꝛ ꝯcupiam oculoꝝ ꝛ
ſupbiā vite: ḡ videt q̄ penes hec tria deberēt eē h̄ tria
3o mādata de nō ꝯcupiſcēdo. Itē cū ſint q̄dā ſcibilia
illicita ſic appetibilia ſic ſcibilia īcantationū: ꝛ q̄rūdā
diuiatōnū videt q̄ deberet eſſe p̄ceptū de nō ꝯcupiſcē
dis ſcibilib' q̄buſdā ſic ſūt p̄cepta de nō ꝯcupiſcēdis q̄
Solutio ad primū. buſdā. Solutio dicendū ad primū q̄ ancilla con-
cupiſci dicitur dupliciter. ſ. ad concubitū ꝛ ſic prohi-
betur in precepto de non concupiſcēdo vxorem. et vt
poſſeſſio/ꝛ ſic habetur in precepto de non concupiſcē-
da re que eſt poſſeſſio vt ſeruus/bos/ꝛ aſinus ꝛc̄.
Ad aliud dicendū q̄ appetibilia appetuntur ꝓpter Ad 2m
indigentiā. indigentia autē non eſt niſi duplex ſcꝫ con
ſeruationis ꝛ ſufficientie indiuidui. ꝛ conſeruationis
inſufficientie ſpeciei: ꝛ prima cauſat auariciā large ac
cipiendo ſcꝫ in rebus ꝛ honorib'. Secūda autem lu-
xuriam: ꝛ ideo auaritia oculorū ꝛ faſtus vite reducū
tur in poſſeſſiones/ꝛ ſic prohibētur in vno mandato
ſed non concupiſcētia carnis: quia nō ſurgit ex eadem
indigentia. Ad aliud dicendū q̄ nullum ſcibile in- Ad 3m
quantū ſcibile malum eſt. ꝛ hoc patet ex hoc q̄ omnē
ſcientiā habet deus ꝛ ſancti angeli multorū malorū
habent ſcientiā: ꝛ ideo nullū debet eſſe preceptū mo-
rale de hoc q̄ precepta moralia ꝓhibētia non ſunt niſi
d̄ per ſe malis: leges eīm ꝓhibēt quaſdā ſciētias ꝓpter
opus adiunctū ꝛ ꝓnitatē affectus.

**An lex decalogi iuſtificabat exquo ꝓhi- Arti. III.
buit manū ꝛ animū.** E

Einde querit de hoc qd̄ dicit ibi [Sed cū hic
d ꝓhibetur cōcupiſcētia aliene vxoris ꝛc̄.] ſ. a.
Gratia eīm huius querit an lex decalogi iu-
ſtificabat exquo ꝓhibuit manū ꝛ animū. Videt autē Arg. p̄mo
q̄ ſic: iuſticia eīm eſt abſtinentia mali in corde ore ꝛ ma q̄ ſic.
nu: omnia autē hec tangunt precepta ꝛ ordināt: ergo
videtur q̄ iuſtificabat. Item Matth. 19. Si vis 2o
ad vitam ingredi ſerua mandata/ꝛ determinat ea ſcꝫ
Non occides/non mechaberis cum ad vitam eternā
nemo ingrediatur niſi per iuſticiam/videtur q̄ man-
data iuſtificabant. Item Beda: Iuſticia legis ſuo 3o
tempore cuſtodita non ſolum bona temporalia ſed ꝛ
vitam conferebat eternā. hec autē nō confert niſi iu-
ſtificato: ergo lex decalogi iuſtificabat. Itē Rom. 3 4o
Ex operib' legis nō iuſtificatur oīs caro corā illo.
ibi dicit glo. Aug. de lege loq̄t ſm cerimōialia nō ſm
moralia que iuſtificabāt: ergo iuſtificabat decalog9.
Si dicat q̄ nō iuſtificabāt niſi ex charitate facta: et Sol'o
ideo opus operatū nō iuſtificabat ſed opus operās: Replica.
tunc videtur nulla fuiſſe differētia inter moralia ꝛ ce-
rimonialia: q2 in cerimonialib' etiā opus operans ex
charitate valebit ad ſalutē ꝛ nō opus opatū. Sed In ꝯriū p̄o
contra ad Rom. 3. Ex operib' legis nō iuſtificat oīs
caro coram illo: ꝛ loquit de opere decalogi: ergo non
iuſtificabat. Item Rom. 8. Non accepiſtis ſpiri- 2o
tū ſuitutis iterū in timore ꝛc̄. dicit glo. Precepta in
veteri lege timore ſeruili ſeruabant. timor autē ſerui-
lis eſt cū peccato mortali ꝛ nō poteſt ſimul aliq̄s eſſe
iuſtus ꝛ in pctō mortali: ergo timor ſeruilis nō iuſti-
ficat: ergo nec mandatū qd̄ timore ſeruili mouēt īple
bat. Itē Exo. 20. ſup illud Non concupiſces rem 3o
ꝓximi tui dicit glo: Lex ꝓhibet manū non animū: cū
igitur iuſticia p̄ncipal'r ſit in corde nō in manu/lex de
calogi nō iuſtificabat vt videt. Itē ſup illud pſ. 18 4o
Lex dn̄i īmaculata ꝛc̄. dicit glo. Lex vetus non fecit
aīas īmaculatas. decalogus aūt erat in veteri lege: ḡ
nō faciebat aīas īmaculatas: ḡ nec iuſtas. Item 5o
2. Coꝝ. 3. Lr̄a occidit ſpūs autē viuificat ꝛ dicit mgr̄
in lr̄a q̄ lr̄a occidens eſt decalogus. conſtat autē q̄ id
qd̄ viuificat non occidit: ergo decalogus non iuſtifi-
cat. Solutio dicendū q̄ iuſtificans dicit q̄drupl'r Sol'o
ſcilicꝫ effectiue/ꝛ ſic ſolus deus iuſtificat formaliter ꝛ
hoc duobus modis. ſcilicꝫ vt forma propria faciens
actum iuſtū/ſicut albedo album/ꝛ ſic ſola iuſticia iu-
ſtificat/ꝛ vt remouens diſpoſitionem contrariam/ꝛ
ſic gratia ſacramentalis iuſtificat/que principaliter

oꝛdinata eſt ꝯ pctm̄ vt ꝓbat̄ in ꝑncipio q̄rti. Tertio
mō dicit̄ iuſtificās faciens dignū vita et̄na ex merito
opis ⁊ ſic ſola charitas iuſtificat. Quarto mō dicit̄ iu
ſtificās ꝯſuetudinē iuſticie inducēs/⁊ ſic opus iuſtifi-
cat ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝑceptū qđ ligat ad obſeruantiā opis/⁊ h̄
mō decalogus ſꝑ iuſtificat: ſed tn̄ dupl'r.ſ. retrahēdo
a malo ⁊ ſic iuſtificabat in ꝓhibitiōib; vel in oꝛdiē ad
bonū/⁊ ſic iuſtificabat ī affirmatiuis. Sz tn̄ notādū
cū q̄rit̄ vtrū decalogꝰ iuſtificabat/q̄rit̄ de iuſtificatio
ne tertio mō qꝛ hitꝰ virtꝰ iuſticie pollitice/⁊ etiā opus
pōt eſſe cū moꝛtali pctō: ⁊ iō nō q̄rit̄ de iuſtificatiōe ſe-
cūdo mō ſz tertio mō. Dicendū igit̄ ꝙ ſm̄ intellectū
illū q̄ſtiōis nō iuſtificabat: qꝛ ex legiſlatiōe vete. teſta.
nō ꝯferebat grām eo ꝙ ſacra illa eſſēt figure grē ⁊ nō
vitas: ſed in nouo inq̄ztū hmōi iuſtificat. i. ꝙ īplens
decalogū habeat hitū ſacroꝝ nouoꝝ: qꝛ ex legiſlatio
ne noui teſtamēti ꝯfert̄ grā q̄ īplet̄ ⁊ īfoꝛmat̄ opꝰ de-
calogi: ⁊ ideo iuſtificat. Eſt tn̄ notandū vbū Aug. ſ. ꝙ
iuſti in vete. teſta. ꝑtinebāt ad nouū: qꝛ iuſticiā in fide
noui acceperūt. Et mali in nouo timoꝛe ſuili ſuiētes
Ad primū. ꝑtinēt ad vetꝰ q̄ ad nō hr̄e grām. Dicendū ḡ ad pri
mū ꝙ opus coꝛdis oꝛis ⁊ manꝰ nō iuſtificat niſi ſui-
liter ꝯſuetudinalē iuſticiā inducēdo/⁊ hāc nō remune
Ad 2m rat deꝰ: ſz illā q̄ ex charitate ꝓcedit. Ad aliud dicē-
dū ꝙ dn̄s dicit illi obſtacula vite/vt remoueat nō vt
hoc ſolū ſufficiat. Uel dicat̄ meliꝰ: qꝛ ibi dn̄s ītelligit
includi ꝑceptū de charitate ad quā oīa mādata refe-
Ad 3m runt̄ vt patuit ex ſuꝑius habitis. Ad aliud dōm ꝙ
iuſticia illa ſuata nō ꝯferebat vitā niſi in ꝑtinētib; ad
nouū teſtamētū/⁊ ex grā noui teſtamēti: ⁊ ita intelli-
Ad 4m git Beda. Ad aliud dōm ꝙ Aug. intelligit decalo
gū ꝑtinere ad ſtatū iuſticie ꝑfecte: qꝛ moꝛalis eſt: ſz nō
cerimonialia q̄ ad iuſticiā figuralē ꝑtinebāt: ⁊ iō deca
logus fuit in oī lege ⁊ naturali ⁊ moyſi ⁊ grē: qꝛ opꝰ
Ad replicā. ſuū naturale eſt in merito ꝓpter qđ nō eſt opꝰ cerimo
nialiū. Ad vltimū dōm ꝙ licet in hoc nō ſit differē-
tia inter cerimonialia ⁊ moꝛalia ꝙ neutra valebāt ad
meritū ſine charitate/tn̄ ē dr̄a: qꝛ decalogꝰ eſt de ꝑ ſe
bonis ſemper mouētib; in merito: ſed nō cerimonia-
lia ſicut etiā alia vtꝰ ꝑter charitatē nō valēt ad meri-
tū/⁊ tn̄ ꝑ ſe bone ſunt ⁊ manent in merito/⁊ ſpecificāt
ipm̄ in h̄ actu ⁊ illo quē ſingule vtutes eliciunt.

Quid ſit littera occidens.

Si vo q̄rit̄ quā dicat apl's lrām occidētē. Ea
2. Coꝛ. 3. certe eſt decalogus q̄ nō dr̄ lr̄a occidēs: eo ꝙ
mala ſit lex: ſ; qꝛ ꝓhibēs pctm̄ auget cōcupi-
ſcētiā ⁊ addit ꝑuaricationē niſi liberet grā: q̄
grā nō ſic habūdat in lege vt in euāgelio vel
ſm̄ eoꝝ carnalē intelligentiā. Lex ergo bona
eſt ⁊ tn̄ occidit ſine grā cū ſit virtꝰ pcti q̄ iubet
qđ ſine grā impleri nō pōt. Grā aūt deerat: et
ideo lr̄a occidens erat. Diſtat autē euāgeliȷ̄
lr̄a a legis lr̄a: qꝛ diuerſa ſunt ꝓmiſſa: ibi ter
rena hic celeſtia ꝓmittunt̄. Diuerſa etiā ſa-
cramēta qꝛ illa tm̄ ſignificabāt: hec conferūt
gratiā. Precepta etiā diuerſa q̄tum ad ceri-
monialia. Nam q̄tū ad moꝛalia ſunt eadem
ſed pleniꝰ in euāgelio ꝯtinent̄. Audiſtis de-
cē choꝛdas pſalteriȷ̄ vtriq; ſexui īpoſitas: q̄
charitate tangēde ſūt vt vitioꝝ fere occidāt̄.

An lr̄a quā dic̄ apl's occidere ſit decalogꝰ. Arti. III.
Einde querit̄ de h̄ qđ dicit ibi [Si vo querit̄ D
D quare dicat apl's lrām occidentē] Uidet̄ em̄ Arg. primo
ꝙ ſpūs nō viuificat: qꝛ ſpūs eſt ſpūalis intelli
gētia ⁊ hāc multi habēt qui nō viuificant̄: ḡ ſpūs nō
viuificat. Itē moꝛalia nō habēt aliū intellectū q̄ il 2o
lū quē ſonat lr̄a: ḡ nihil eſt dicere lr̄a occidit/ſpūs aūt
viuificat: qꝛ nō eſt ibi aliud ſpūs q̄ lr̄a. Item nihil 3o
remouēs diſpoſitiōes ⁊ cauſas moꝛtis occidit: ſz de-
calogus remouet diſpoſitiōes ⁊ cauſas moꝛtis: ḡ nō
occidit. prima ꝑ ſe ptz. ſcđa ꝓbat̄ ex h̄ ꝙ decalogꝰ re-
mouet pctā q̄ ſunt cauſa moꝛtis. Solutio dōm ꝙ Solutio
lr̄a occidens decalogus eſt ſola lr̄a legis auditus ſine
grā impletiōis ⁊ eſt lr̄a occidēs nō ꝑ ſe ſed ꝑ occaſionē
ſicut qn̄ febꝛicitāti aqua oſtendit̄ magis excitat̄ in eo
ſitis q̄ pꝛius/⁊ ita etiā eſtuāti hoī in cōcupiſcētia de-
calogus eoīpo ꝙ ꝓhibet oſtēdit pctm̄/⁊ cum non dat
grām eſt occaſio ꝓuocatiōis cōcupiſcētie/⁊ hic ē vnꝰ
modus occidēdi. Alius aūt modus eſt: qꝛ oīs appeti
tus de natura ſui tanto magis feruet in id qđ appe-
tit q̄nto illud credit̄ altius: ſed pꝛeceptū ꝑ hoc ꝙ ꝓhi-
bet rem appetibilē a cōcupiſcētia exaltat/⁊ ſic magis
cōcupiſcētia ꝓuocat̄ in illud. vn̄ Nitimur in vetitum
cupimus ſemp q; negata. Tertius modus tangit̄ ab
aplo in lr̄a. ſ. id qđ ſine ꝑcepto nō eſt niſi malū ⁊ cōtra
legē nature. ꝑceptū adhibitū facit ꝙ etiā cōtra legem
ſcriptā ſit malū/⁊ ſic addit defoꝛmitatē q̄ndā q̄ eſt pꝛe
uaricatio legis ſcripte/⁊ ſic iterū aggrauat pctm̄ ⁊ au
get moꝛtē. hiȷ̄s trib; modis decalogꝰ eſt lr̄a occidēs.
Dicat̄ ergo ad pꝛimū ꝙ ſpūs eſt gratia ſpūs in qua Ad ꝑmū
datur ſpūſſanctus/⁊ hec datur in legiſlatione noua
nō veteri. Ad aliud dicendū ꝙ moꝛalia nō habent Ad 2m
ſpiritū alterius intellectus: ſed ſpm̄ mouentē ad in-
tellectū q̄ eſt amoꝛ nō timoꝛ vt dictum eſt. Ad aliđ Ad 3m
dicendū ꝙ decalogus ꝑ ſe oꝛdinat ad vitam: ⁊ hoc in
tēdit apl's Rom. 7. cū dicit: Itaq; lex quidē ſancta ⁊
mandatū ſanctū ⁊ iuſtū ⁊ bonū: ſed per occaſionē tri-
pliciter oꝛdinat ad malū: et hoc notat apl'us cū ſubiū
git occaſione accepta: peccatū ꝑ mandatū bonū opa-
tū eſt in moꝛtē. occaſio aūt minus eſt q̄ cauſa ꝑ ſe ⁊ cā
ꝑ accidēs: qꝛ nullā habet influentiā ſuꝑ illud cuiꝰ eſt
occaſio: ſed inducit̄ ex cōparatione ſui ad aliud pꝛohi
bens ipm̄ a charitate. ſicut ex cōparatiōē ſolis ad coꝛ
pus opacū cauſat̄ vmbꝛa quā nullo modo cauſat ſol/
ita compatus decalogus ad depꝛauatū cōcupiſcētia
cauſatur appetitus illiciti ⁊ aggrauatio pcti nō cau-
ſatur a decalogo aliquo modo ſed occaſionatur. Hic
autē qui vult pōt inducere longā queſtionē de legib;
⁊ iure naturali quā diſputauimus in tractatu de iu-
ſticia. Item nota ꝙ illam partē lectionis que inci-
pit ibi [Diſtat autē euāgeliȷ̄ lr̄a ⁊c̄. diſputatā inueni-
es in ꝑncipio quarti in hoc eodem opꝫ. ⁊ ideo non vi-
deo hic plura querēda. Sed de inuētis nō grates no
bis ſed deo offerant̄ cui eſt honoꝛ ⁊ virtus ⁊ ſapiētia
in ſecula ſeculoꝛum Amen.

Finis.

Index articulorum ſeu queſtionum

In tertiū ſcriptū ſuꝑ tertiū librū ſentētia-rum diui Alberti magni articulorū ſingulorum regiſtrum incipit.

Diſtinctione. I

Utrū couenīebat deū incarnari. Arti. I
Quare dei filius ab initio humanam naturam non aſſumpſit. 2
Quid ſit ⁊ q̄t modis dicat̃ plenitudo tp̄is. 3
Utꝝ dei fili⁹ pōt dici factus de muliere. 4
Utꝝ tēpus a p̄re ꝓfinitū ſit ⁊ debeat dici tēpus plenitudinis in quo miſit deus filiū ſuum. 5
Quare tēpus in q̊ miſit deus filiū ſuū dr̄ tēpus plenitudinis/tempus miſericordie/tēpus benignitatis ⁊ tempus gratie. 6
Utrū lex decalogi pōt impleri ſine gr̄a. 7
Utꝝ pr̄ potuit īcarnari ⁊ redimere gen⁹ hūanū. 8
Quare ſpūſſctūs nō aſſumpſit carnem. 9
Utꝝ pr̄ ⁊ ſpūſſctūs potuerūt īcarnari ⁊ an pn̄t aſſumere eūdē hoīem ⁊ an pn̄t aſſumere pl'es hoīes. 10
Utꝝ ad vni⁹ ꝑſone aſſumptionē qn̄ dr̄ fili⁹ aſſūpſit hūanā naturā oēs tres ꝑſone aſſumant. 11
Utrū ſuꝑ xp̄m baptizatū in ſpecie columbe deſcendit tota trinitas. 12

Diſtinctione. II

Utrū ſola natura rōnalis ſit aſſumptibilis. 1
Utrum angelus ſit aſſumptibilis. 2
Utrū natura hoīs ſit aſſūptibilis etiā hō ꝑfect⁹. 3
Utꝝ liceat dicere xp̄s vniuit ſibi hunc hoīem ꝑ ſe ⁊ hominē ꝑ cōſequēs ⁊ filiū virgīs per accidēs. 4
Utrū in dn̄o ieſu eſt cōem ſpeciē accipe. 5
Utrū xp̄s tm̄ aſſumpſit qd̄ plantauit ita ꝙ eodem numero aſſumpſit. 6
Utrū xp̄s aſſumpſit tale corpus q̄le plātauit. 7
Qual'r xp̄s aſſumpſit verbum dei qd̄ in nr̄a natura plantauit. i. an in viro ꝑfecto vel in femina. 8
Utrū in vnione ad carnē indiguit medio. 9
Utrū ſit mediū rei vel congruētie. 10
Quō ſe habeat vnio dei ſiue diuīe eſſentie ad alias vniones in xp̄i incarnatiōe. 11
Ad cui⁹ vnitat' ſilitudinē dr̄ hec vnio ſiue vnitas. 12
Quale vnitū eſt xp̄s aut q̄ vnitate xp̄s dr̄ vnū. 13
Utrum xp̄s ſimul ſibi corpus formauit cōſolidauit ⁊ vniuit. 14

Diſtinctione. III

Utꝝ caro xp̄i an̄q̄ȝ aſſumeret̃ fuerit obnoxia pctō. 1
Utrū xp̄s nō natural'r ſȝ volūtarie paſſus ſit. 2
Utrū btā virgo ſanctificata ſit in vtero vel anteq̄ȝ in vtero conciperet̃. 3
Utrū caro beate virginis fuit ſanctificata ante annunciationē vel poſt. 4
Utrū poſt annūciationē ⁊ ante natiuitatē ex vtero fuit ſanctificata. 5
Quāta fuerit ſctīficatio virgīs in vtero. 6
Quid addiderit ſanctificatio preuētioni ſpūſſancti in beatam virginem. 7
Quō differt ſctīficatio beate marie virginis ⁊ iohānis ⁊ hieremie. 8
Utrum ſctīficatio confirmet ſctīficatos ⁊ precipue virginem beatam. 9
Utrum hec gr̄a abūdet vel deficiat a gratia que eſt in ſacramentis. 10
Utrū glorioſa virgo ꝑ ſuam potentiam generatiuā aliquid egerit in conceptione filij. 11
Quid ſit dare potentiā generatiuā in beata virgine verbi dei ⁊ an hec ſit a ſpūſctō. 12
Utꝝ cōueniebat annūciationē fieri beate virgini de conceptione filij. 13
Utrū ꝯueniebat hāc ānūciationē fieri ꝑ angelū. 14
De q̊ ordīe fuerit āgel⁹ ānūciās īcarnationē xp̄i. 15
Quis ſit mod⁹ annūciatiōis an intellectualis aut aliq̄s alius ducens in aſſenſum. 16
Quis ſit finis annūciationis. 17
Quid ītelligatur ꝑ altiſſimū quādo dicit̃ virtus altiſſimi obumbrabit tibi. 18
Utrū caro xp̄i fuerit ex puriſſimis ſanguinib;. 19
Quō hoc intelligat̃ qd̄ dicit̃ antiq̄ cōſperſiōis. 20
Quō ītelligat̃ qd̄ dicitur nō ſeminās ſed ꝑ ſpm̄ſanctum creans. 21
Utrū btā virgo habuit potentiā generādi. 22
Cur dicat̃ hanc carnē nō celeſtis nō aeree ⁊c̄. 23
Utrū gl'ioſa virgo potuit peccare. 24
Quō debet hoc intelligi pctm̄ nō habemus. 2
Utꝝ xp̄s mō dr̄nti ab alijs fuit ī lūbis abrae. 26
Quid ſit decimari in lūbis abrae. 27
Quid ſit peccare in adā ſiue nō peccare. 28
Quid ſignificabat oblatio melchiſedech/ decimatū abrae/⁊ ſacrificiū xp̄i ⁊ q̄d dicat̃ rō ſeminalis ⁊ quid concupiſcētia inuiſibilis. 29
Quid dicat̃ primitia; vtrū gr̄a vnionis fuerit gratia habitualis. 30
Quō ītelligat̃ hoc qd̄ dr̄ totū incarnatū eſt. 31
Utrum verbum eſt vbiq̄ȝ homo. 32

Diſtinctione. IIII

Cuius ꝑſone attributo incarnatio potiſſimū attribuat̃. 1
Utrū īcarnatio pōt dici op⁹ charitatis ⁊ opus doni ſicuti dicit̃ opus ſpūſſancti. 2
Utrū vno noīato neceſſario tres intelligātur. 3
Utrū trinitas poſſit dici pr̄ xp̄i ⁊ ſpūs poſſit dici pr̄ xp̄i ⁊ an xp̄s poſſit dici fili⁹ ſpūſſcti ſm̄ gr̄am ⁊ an ſit fili⁹ adoptiōis. Et p̄mo q̄rit̃ de trinitate. 4
Utrum virgo gl'ioſa vere fuerit mr̄ xp̄i ⁊ an theotocos vel xp̄itocos dici debeat. 5
Quare aliq̄d natū de alio dr̄ fili⁹ ⁊ aliq̄d nō ⁊ q̄re renati ex aq̄ ⁊ ſpūſctō nō dicāt̃ filij aq̄ ⁊ ſpūſſcti. 6
Utrū aliqui poſſint dici filij gehenne. 7
Utrū aliq̄ merita preceſſerāt incarnationē. 8
Utrū gratia ſit naturalis xp̄o. 9
Utrū verbo pōt dici humana natura cōcreata ⁊ an corꝑaliter diuina gratia fuerit repleta. 10
Cū dicat̃ in ſymbolo q̊ conceptus eſt de ſpūſctō natus ex maria virgine an vtrūq̄ȝ pōt dici. 11
An pōt ꝯcedi ſpm̄ſanctū ex maria virgine genuiſſe filium per gratiam. 12
Quid differāt generare ⁊ facere. 13
Utrū ſanguis btē virginis ſit etiā coagulat⁹. 14

Diſtinctione. V

Utrum idem ſit aſſumere qd̄ vnire in incarnatione filij dei. 1
Utrū abſtracta ꝑſonalitate a diuina natura poſſit ſibi aliquid vniri. 2
Utrū aſſumere cōuenit ꝑſone diuine. 3
Utꝝ aſſumptio p̄us cōuenit ꝑſone vel nature. 4
Utrū natura aſſumpta ſit ſm̄ omnē modū nature qui eſt quintuplex. 5
An tota t'nitas ſit oꝑata ſuſceptiōeȝ hūane nature. 6

Index articulorum ſeu queſtionum

Quid intelligit̃ per formā dei. 7
Quare dicit̃ ſolū verbū carnē trinitas fecit. 8
Quid ſit veritas humane nature: 9
Utrū aſſumptū neceſſario fuit natura vl' ꝑſona: 10
Utꝝ hō vel h̄ hō vel aliq̄s hō ſit aſſumptus. 11
Quale icōueniēs ſeq̄ret̃ ꝙ xp̄s aſſūpſiſſet ꝑſonā. 12
Utrū iſta ſit ꝯcedēda diuia natura ē icarnata. 13
Quare ꝑſona repugnat vnibilitati. 14
Utrū aīa abſoluta a corꝑe eſt ꝑſona. 15

Diſtinctione. VI

Utrū iſta ſit ꝯcedēda filius dei factus eſt hō. 1
Res nature conſtituta ſuppoſitis hypoſtaſis indiniduū τ ꝑſona q̄d differāt. 2
In quo p̄dictoꝝ vnio facta ſit. 3
Utꝝ xp̄s aliq̄ mō ſit duo τ an habuit tm̄ vnū eē. 4
Utrū in xp̄o ſit vnū eſſe ſimpl'r. 5
Utrū xp̄s poſſit dici eſſe cōpoſitus. 6
Quid demōſtrat hic qn̄ dicit̃ hic hō de xp̄o. 7

Diſtinctione. VII

Utrū illa ſit cōcedēda homo cepit eſſe deus. 1
Utrū xp̄s inq̄ztū hō eſt p̄deſtinatus. 2
Utrū xp̄s ſit vnū vel duo ſuppoſita. 3
Quale vnū eſt ſuppoſitū xp̄i in duabꝫ naturis. 4
Quō xp̄s dr̄ vnū vel magis vnū τ q̄t modis dr̄. 5
Utrum verꝝ ſit hūanā naturā in xp̄o degenerare in accidens. 6
Utrū xp̄s bene dicat̃ hō dn̄icus. 7

Diſtinctione. VIII

Utrū diuina natura ſit nata τ ꝯcepta τ an natura humana ſit nata τ an poſſit dici ꝙ diuina natura ſit nata per conſequēs. 1
Utrū in xp̄o ſit tm̄ vna filiatio. 2
Utrū xp̄s poſſet dici bis genitꝰ τ quō debeat. 3
Utrū xp̄s eſt vnus filius. 4

Diſtinctione. IX.

Quid ſit latria: 1
Utrum latria ſit virtus. 2
Latria cuius p̄ncipaliū virtutū eſt ſpecies. 3
Cui ꝓprie debet̃ latria τ vtrū in q̄libet creatura poſſimus deum adorare latria. 4
Dulia quid ſit. 5
Utrum dulia ſit eadē virtus cū latria τ an dulia et hyꝑdulia ſit cōmunis vna ſpecies. 6
Cui debetur dulia. 7
Utrū pietas vniuoce cōueniat deo τ creaturis. 8
Utrū hūanitas ſit adorāda latria. 9
Qua ſpecie cultus xp̄s coluit patrem. 10
Quō hoſtia conſecrata ſit adoranda. 11
Utrū xp̄s plus adoret̃ aliqua trium ꝑſonarū. 12
Utrū ſit vna adoratio trium perſonarū. 13

Diſtinctione. X

Utrū xp̄s ſm̄ ꝙ homo ſit ꝑſona indiuiduū ſuppoſitum vel res nature. 1
Que ſunt de diſtinctiōe eius ꝙ eſt ſm̄ qḋ. 2
Utrū inſtātia mgr̄i valeat in definitiōe ꝑſone. 3
Utrū filius dei ſit p̄deſtinatus. 4
Utrū filius dei ſit p̄deſtinatus eſſe filius dei. 5
An credendū ſit filius dei eſt p̄deſtinatꝰ eſſe hō. 6
Utrū xp̄s ſit p̄deſtinatus vt ſit hic homo. 7
Utꝝ xp̄s ſit p̄deſtinatꝰ ad gratiā infinitā. 8
Utrū xp̄s ſit filius adoptiuus. 9
Utrū deo cōueniat adoptare. 10
Utrū xp̄s dicat̃ filius natura vt deus. 11
Qui ſunt illi q̄ adoptant̃ τ an ſūt in pctō exñtes. 12
Utrū xp̄s fuerit filius adoptiuus. 13
Ad quid adoptauit nos deus. 14
Utrū ſolus pr̄ adoptet vel tota trinitas. 15
Utrū filiꝰ equoce dicat̃ filiꝰ origīe τ adoptiōe. 16
Utrū ſūt aliq̄ filij nūcupatione tm̄ τ an ſit aliqḋ mediū inter filiū natura τ adoptionis gratia. 17
Que ſit illa gr̄a ꝑ quā nos adoptamur. 18
Utrum p̄deſtinatio filij dei ſit vnius rōnis cum noſtra predeſtinatione. 19
Utrū p̄deſtinatio filij dei ſit cā nr̄e redēptiōis. 20

Diſtinctione. XI

Utrū vere pōt dici xp̄s eſt factꝰ hō vel cratura. 1
Utrū poſſimꝰ vere dicere xp̄m eſſe factū. 2
Utrū in deo creatura eſſe poſſit. 3
Quid ītelligat mgr̄ ꝑ argumētationē tropicā. 4
Utrū xp̄s ſit aliq̄d nō diuinū. 5

Diſtinctione. XII

Utrū hō factus eſt deus τ an incepit eſſe deus. 1
Utrū aliūde potuit aſſumere materiā q̄z ab adā. 2
Utꝝ xp̄s debuit materiā aſſumere que eſſet principium omniū. 3
Utrū deus potuit aſſumere hoīem peccatorē. 4
Utrū xp̄s potuit velle malū aut iniq̄tatē. 5
An iſta ſit v̄a dēmr̄ando xp̄z iſte hō peccare potuit. 6
Utrū xp̄s potuit peccare in actu. 7
Utrū xp̄o datꝰ ſit ſpūs τ gr̄a ſine menſura. 8
Utꝝ xp̄s habuit poteſtatē tranſgrediendi. 9
Utrū xp̄s debuit aſſumere hoīem ī ſexu feīneo. 10

Diſtinctione. XIII

Utrū gr̄a xp̄i fuit gratia creata vel increata. 1
Qualr̄ xp̄s dicat̃ caput noſtrum. 2
Que ſit gratia capitis. 3
Quos ſenſus ſpūale caput īfluit ī mēbra ſpūalia. 4
Utrū nos accepimꝰ de plenitudine gr̄e xp̄i eandē τ tantā gratiā quā ip̄e accepit. 5
Utrū xp̄s fuit plenꝰ ſapīa τ gr̄a ab ip̄a ꝯceptiōe. 6
Utꝝ deꝰ potuit ꝯferre xp̄o maiorē gr̄az q̄z ꝯtulit. 7
Utꝝ illi q̄ nō ꝓficiebāt gr̄a τ ſapīa xp̄i habuerit ip̄z vt caput influens eis ſenſum τ motum. 8
Utrū xp̄s vt hō fuit caput angeloꝝ. 9
De intētiōe v̄boꝝ ambroſij τ an ī xp̄o ītellectꝰ agēs potuit abſtrahere ab alijs formis formas vl'es. 10
Utrū ieſus ꝓficiebat etate τ ſapientia hoīs. 11
Utrū in xp̄o ab infantia fuerit aliq̄ ignorātia. 12
Utrum xp̄s ab inſtanti conceptionis fuerit plenus gratia τ ſapientia. 13

Diſtinctione. XIIII

Utrū xp̄s habuerit oīm ſcitoꝝ a deo ſcientiā. 1
Utrū illa ſcīa quā xp̄s oībꝫ habet ſit in ꝯtēplatione verbi ſibi vniti vel in aliq̄ habitu formali. 2
Quo mō noticie aīa xp̄i ſciuerit omnia. 3
Utrū xp̄s aliq̄n retrahebat̃ a puritate oīmode ꝯtēplatiōis τ an ita pure ꝯtēplabat̃ ſicut deus. 4
Utrū xp̄s habuit oīm potētiā ſicuti ſcientiā. 5

Diſtinctione. XV

Utrū xp̄s accepit noſtros defectus. 1
Utrum anima xp̄i fuit paſſibilis. 2
Utrū aīa xp̄i ſm̄ ſe totā fuit paſſibilis. 3
Utꝝ ſm̄ vnā aliquā ꝑtē ſil' ineſſe potuerit acerbitas magni doloris τ experimētū magne iucūditatis. 4

Utrū xp̄s oēs defect⁹ accepit vel q̄ſdā ⁊ q̄ſdā nō. 5
Utrū tres cauſe tacte a mḡro q̄re xp̄s aſſumpſit noſtros defectus ſunt boni. 6
An xp̄s hos dfect⁹ ꝯtrerit ⁊ an volūtarie ſuſcepit. 7
Utrū xp̄s timorē ⁊ triſticiā aſſumpſerit. 8
Utrū in xp̄o fuerit ꝓpaſſio vel paſſio. 9
Utrū corpus dn̄i naturā ad patiendū habuit. 10
Utrꝫ hoc verꝫ ſit qđ dicit Hilarius xp̄s pati potuit ſed paſſibilis eſſe nō potuit. 11

Diſtinctione. XVI

Utrū xp̄s neceſſitate vel ſola volūtate paſſus ſit. 1
Utrū paſſio xp̄i oēs paſſiōes exceſſerit. 2
Utrꝫ acerbitas paſſiōis xp̄i ſit maior paſſiōe ade. 3
Utrū acerbior fuerit mors xp̄i q̄ꝫ mors aīe ſi detur ꝑ impoſſibile ꝙ anima mori poſſit. 4
Quō itelligēdū ſit qđ dic̄ mgr̄ xp̄m veiſſe deſurſū. 5

Diſtinctione. XVII

Utrū aliq̄d voluit xp̄s qđ nō ſit factū. 1
Utrū in xp̄o fuerit ſenſualitas. 2
Utrū volūtas aliq̄ ſit ſenſualitatis. 3
Utrū aliq̄ volūtas ī xp̄o nō habuerit effectū ſuū. 4
Utrū volūtas in xp̄o ſit bn̄ diuiſa in lr̄a. 5
Cur ⁊ quō aliq̄ ſeipos interimūt. 6
Utrum xp̄s in anguſtia mortis petijt ex ſenſualitate vel ratione. 7
Utrū xp̄s dubitauit qn̄ dixit: ſi poſſibile ⁊c̄. ⁊ q̄re ter orauit patrem. 8

Diſtinctione. XVIII

Utrū xp̄s aliq̄d mereri potuit. 1
Utrum xp̄s meruit ſibi īpaſſibilitatis ⁊ īmortalitatis gloriam. 2
Utrū humilitas paſſionis xp̄i fuerit meritū exaltationis xp̄i. 3
Utrū humilitas xp̄i ſit meritū claritatis. 4
Utrū aīa ſepata a corpe ſtatim ſit facta īpaſſibilis. 5
Utrū xp̄s meruit in p̄mo inſtāti ſue ꝯceptiōis. 6
Utrum xp̄s habuit iuxta aīme meritum quo proficere potuit. 7
Utrꝫ īpaſſibilitas ⁊ īmortalitas ſit aīe vl' corpis. 8
Utrum xp̄s meruit donari ſibi nomen qđ eſt ſuper omne nomen. 9
Utrum xp̄s in eadem forma qua crucifixus eſt ſit exaltatus. 10
Utrum xp̄s ſine merito gloriam īmortalitatis habere debuit. 11
Utrum pati ⁊ mori chriſti valuit nobis ad aditum paradiſi. 12
Utrum oēs alij debitores erant ⁊ vix vnicuiqꝫ ſufficiebat ſua virtus ⁊ humilitas. 13
Utrum tm̄ fuit pctm̄ noſtrum ꝙ id perſoluere non poſſumus. 14

Diſtinctione. XIX

Utrū iuſtificatio nr̄a a pctō ſit op⁹ paſſiōis xp̄i. 1
Utrū morte ſua quicq̄d culparū fuit xp̄s vno ſacrificio deſtruxit. 2
Utrum fuſo xp̄i ſanguine ſine culpa: omniū culparꝫ cyrographa ſint deleta. 3
Utrꝫ paſſiōe xp̄i liberati ſum⁹ a ptāte diaboli. 4
Utrū xp̄s debuit fieri homo mortalis vt ſic hoīem mortalem morte liberaret. 5
Utrꝫ paſſio xp̄i liberauit nos a pena tp̄ali ⁊ et̄na. 6
Utrꝫ ꝑ paſſionē xp̄i delet̄ omnis pena. 7
Utrum xp̄s vere dicatur redemptor. 8
Utrū ſacramēta que ſunt cauſa noſtre iuſtificatiōis xp̄s in ſe receperit. 9
Utrū xp̄s ſit mediator inter deū ⁊ hominē. 10

Diſtinctione. XX

Utrū alius modus liberatiōis fuerit poſſibilis p̄ter illū quo liberatū eſt genus humanū. 1
Si alius modus redimendi ſit poſſibilis q̄rit̄ qua poſſibilitate ſit poſſibilis. 2
Si alius mod⁹ liberatiōis fuerit poſſibilis querit̄ an etiā fuerit poſſibilis ali⁹ modus redēptiōis. 3
Utrū ſi hō nō peccaſſet fili⁹ dei īcarnat⁹ fuiſſet. 4
Que ſit iuſticia q̄ ſupatus eſt diabolus vtrum redēptoris vel redemptorum. 5
Utrꝫ ſolū origīale vel actuale ſit cā cur īdigeam⁹ redēptore ⁊ vtrꝫ q̄libꝫ ꝓ ſe potuit ſatiſfacere d̄ actuali. 6
Utrum nō remittat̄ peccatū niſi deo homine ſatiſfaciente pro nobis. 7
Utrum ſicut homo meruit inuadi ꝑ conſenſu ita et diabolus pro fraude. 8
Utrū modus liberatiōis humane fundet̄ ſuꝑ vtilitate vel neceſſitate. 9
Utrū xp̄s paſſus ſit ꝑ p̄deſtinatis ⁊ vtrū illis valeat paſſio xp̄i. 10
Utrū xp̄s ⁊ quō ſit traditus in mortē a patre ⁊ ab alijs q̄ conſenſerunt in mortem eius. 11
Utrū paſſio xp̄i poteſt dici bona ⁊ mala ex diuerſis circūſtantijs. 12
Utrū paſſio xp̄i ſit dicenda bona. 13

Diſtinctione. XXI

Utrū xp̄s fuit mortuus ſepatiōe deitatis ⁊ aīe aut aliq̄ alia ſeparatione ⁊ an xp̄s fuit homo in triduo. 1
Quō intelligēdum venit qđ xp̄s dicit: Ego pono animā meam. 2
Utrū deitas dicit̄ fons vite efficiēter vel formal'r. 3
Utrū pōt dici ꝙ xp̄s ſit paſſus ⁊ non paſſus mortuus ⁊ nō mortuus. 4

Diſtinctione. XXII.

Utrū xp̄s in triduo fuerit homo. 1
Utrū iſta ſit vera xp̄s eſt homo vbiqꝫ. 2
Utrꝫ tot⁹ xp̄s fuit ī ſepulchro ī celo ⁊ tot⁹ vbiqꝫ. 3
Utrum xp̄s in infernū deſcēdit ⁊ an deſcēdit ad inferiorem infernum. 4
Utrꝫ xp̄s illuſtrauerit eos q̄ ī limbo tenebant̄. 5
Quādiu fuerit xp̄s in inferno. 6
An xp̄s aſcēdit rōne vtriuſqꝫ nature vl' alꝛi⁹ tm̄. 7
Utrū aſcenſio ſit ad locum ſꝫm dignitatem ⁊ vtrum ad locum celi criſtallini. 8
Utrum aſcēſio dicat motum localem ⁊ an fuerit in tempore vel in nunc. 9
Utrū xp̄s poſt reſurrectionē manſerit cum fidelib⁹ quadraginta dies in terris. 10
Corrigia calciamēti/oſſa regꝭ idumee q̄ ſignificēt. 11

Diſtinctione. XXIII

In quo genere ſit virtus fidei. 1
Utrum fides ſit virtus. 2
Utrū definitio fidei ſit bene aſſignata ſꝫm magiſtrū Hugonem ⁊ Dionyſium. 3
Utrꝫ triplex diuiſio ſit bn̄ aſſig̃ta d̄ fide ſꝫ mgr̄m. 4
Utrū fides informis ſit virtus. 5
Utrum demones credunt ⁊ contremiſcunt ⁊ an fides eorꝫ ſit de intellectu practico vel ſpeculatiuo. 6

Index articulorum ſeu queſtionum

Utꝝ idē ſit credere dō credere deū ⁊ credere ī deū. 7
Utrū mgr̄ bn̄ definit credere ꝑ cogitare aut debeat ſolū diffiniri ꝑ aſſentire ſic̄ diffinit Auguſtinus. 8
Utrū fides informis fiat formata. 9
Qua forma fides formaꝛ̄. 10
Quā diuerſimode īformaꝛ̄ fides a ꝓpria forma gratia ⁊ charitate. 11
Utrū fides ſit vna vel differens ſm̄ credibilia ſicut ſciētia ſm̄ ſcibilia. 12
Utꝝ fides ſit de nō apparētibꝫ. 13
Utrū diuiſio eoꝝ q̄ videnꝛ̄ ſit bona. 14
Utrū pōt aliq̄s ſcire certiſſima ſciētia an ſit dignus (vita eťna. 15
Quā ꝯformitatē hn̄t p̄dicte viſiōes
ad celū in qō raptus eſt paulus. 16
Utrū fides hēat certitudinē an̄ oēm cognitionē. 17
Utꝝ fides bn̄ definiꝛ̄ ab apl'o ꝙ eſt ſubā reꝝ ſperan (daꝝ nō apparētiū. 18
Utꝝ ea q̄ nō apparēt de q̄- bus eſt fides ꝑ fidem pn̄t ꝓbari. 19
Utrū fides ſit fundamentū bonoꝝ qō nemo muta (re poteſt. 20
Utrū credere qō eſt act⁹ fidei na- turalr̄ precedit ſperare. 21

Diſtinctione.XXIIII

Utrū creditū poſſit hr̄e teſtimoniū rōnis. 1
Utrum ſit laus fidei aſſentire ei qō nō videꝛ̄ ⁊ an ſit de rebꝫ nō p̄ſentibꝫ. 2
Utrū fides pōt eſſe de rebꝫ preſentibꝫ cum tn̄ viſio euacuat fidem. 3
Quid ſit articul⁹ fidei ſm̄ diffinitionē. 4
Utꝝ articul⁹ fidei ſit q̄d cōplexū vel icōplexū. 5
Queriꝛ̄ de nūero articuloꝝ ſm̄ vtrūq̄ʒ ſymbolū. 6
Queriꝛ̄ de diuerſitate ⁊ dr̄a ſymbolorū. 7
Utꝝ nos teneamur aliq̄ credere q̄ nō ſꝛ̄ articuli. 8
Utrū idē pōt ſil' eſſe ſcitū ⁊ creditū. 9
An deū ſcire ē cū mēte ꝯſpicere firmiꝛ̄q̄ʒ ꝓſpicere. 10
Utrū fides ſit poti⁹ ꝑ viſū q̄ʒ auditū. 11

Diſtinctione.XXV

An fides poteſt creſcere. 1
Utrū vnq̄ʒ ſuffecerit de deo credere q2 eſt ⁊ q2 inq̄rētibꝫ ſe remunerator eſt. 2
Utrū fidei poſſet ſubeſſe falſum ⁊ vtrū fidei poſſet ſubeſſe verum neceſſariū. 3
Utrū articulus dicaꝛ̄ ab illo qō artat ⁊ vtrū artat explicite vel implicite. 4
Utrū fides pōt creſcere cognitione. 5
Utꝝ antiq̄ tenebāꝛ̄ de mediatore credere q̄ oīa nūc credim⁹ aut ſufficiebat eis credere q̄ttuor tm̄ videlicʒ natiuitatē mortē reſurrectionē ⁊ aduētū ad iudiciū. 6
Utrū verū ſit iohānē dubitaſſe de deſcēſu xp̄i ad inferos ſm̄ expoſitionē Gregorij. 7
Utrū cornelius centurio ante aduentū ad petrū habuit fidem incarnatiōis. 8
Utrū fides ſpes ⁊ charitas in pn̄ti ſunt eq̄lia. 9

Diſtinctione.XXVI

Utrū ſpes ſit in genere virtutis. 1
Utrū ſpes ſit virtus ſeꝑata ab alijs quibuſdā virtutibꝫ vel cōiuncta illis. 2
In qua vi anime ſit ſpes. 3
Quid ſit ſpes definitiōe ⁊ an definitiones ſpei ſunt bone. 4
Utrū ſpes pōt eſſe informis ſicut fides. 5
Utrū ſpes ſit inuiſibiliū ⁊ an fides ⁊ ſpes ſint ab inuicem diſtincte. 6
Utrū ſpes ſit futuri boni ⁊ ꝓprij. 7
Utrū xp̄s ⁊ aīe btē habeant ſpem ⁊ an angeli habeant etiam ſpem. 8
Utrū p̄res q̄ apud inferos vſq̄ʒ ad paſſionē xp̄i detinebanꝛ̄ habuerint fidē ſpem ⁊ virtutē ⁊ an demones ⁊ an anime in purgatorio. 9

Diſtinctione.XXVII

Utrū charitas ſiue dilectio ſit virtus. 1
Utrū charitas ſit v̄tus generalis vel ſp̄ēalis. 2
Utrū charitas ſit forma oīs virtutis ⁊ an ip̄a poſſet fieri informis. 3
Utrū definitiōes charitatis ſint bn̄ aſſignate. 4
Utꝝ ſit vn⁹ ⁊ idē hit⁹ q̄ diligiꝛ̄ de⁹ ⁊ ꝓxim⁹. 5
Utrū mandatū de diligēdo deo ⁊ ꝓxio ſit vnū mādatū vel duo. 6
Utrū idē ſit mot⁹ q̄ diligiꝛ̄ deus ⁊ ꝓximus. 7
Utrū mod⁹ diligēdi q̄ p̄cipiꝛ̄ diliges ꝓximū tuū ſicͭ teip̄m ſit modus ordinate charitatis. 8
Utrū q̄ diligit iniq̄tatē odit animā ſuam. 9
Utrū ī amore ſit habēd⁹ mod⁹ ⁊ q̄s ſit ille mod⁹. 10

Diſtinctione.XXVIII.

Utrū plures ſube q̄ʒ enūerat mgr̄ ſunt diligēde. 1
Utrū virtutes ⁊ alie gr̄e diligēde ſunt ex charitate ⁊ vtrū btitudo creata ſit diligēda. 2
Utꝝ creature ēt irrōnales diligēde ſꝛ̄ ex charitate. 3
Utrū inter q̄ttuor diligēda de ſcdō ⁊ q̄rto nulla p̄cepta danda erant. 4
Utrū angeli diligēdi ſunt ſupra nos. 5
Utrū mali diligēdi ſint ex charitate ⁊ an demones ⁊ damnati. 6
Utrū xp̄s in q̄ʒtū hō ſit diligēdus ſupra nos. 7

Diſtinctione.XXIX

Utrū charitas habeat ordinem. 1
Que eſt ſufficiētia ordinū iſtoꝝ in charitate. 2
Utrū ordīes iſti pn̄t variari an ſint neceſſitatis. 3
Utꝝ charitas hēat oculū ad aliquā remūeratōeʒ. 4
Utrū aliq̄s ex charitate tm̄ diligat ꝓximū q̄ʒtū deū vel ſeip̄m ⁊ vtrū tm̄ pōt diligi beatitudo creata ſicuti de⁹ ⁊ vtrū plus poſſumus diligere deū q̄ʒ noſmetip̄os vel tm̄ vt noſmetip̄os. 5
Utrū iſti ordines penes effectū vel penes affectū vl' penes vtrūq̄ʒ attendanꝛ̄. 6
Utrū ī charitate extranei pn̄t p̄poni ꝯſāguineis. 7
Utrū oēs teneamur ad ꝑfectā charitatē. 8
Utꝝ pl⁹ ſm̄ actū teneꝛ̄ diligere ꝑfect⁹ q̄ʒ īꝑfect⁹. 9
Queſtio difficilis de charitatis augmētatiōe. 10

Diſtinctione.XXX

Utrū oēs tenenꝛ̄ ad dilectionē inimicoꝝ an nō. 1
Utrū oēs eq̄liter tenenꝛ̄ exhibere affect⁹ ⁊ familiaritatis ſigna vel ꝑfecti tm̄. 2
Utrū meli⁹ ſit diligere inimicū q̄ʒ amicū. 3
Utrū ſit vnus ⁊ idē mot⁹ erga amicū ⁊ inimicū. 4
Utrū oēs teneanꝛ̄ diligere inimicos ſuos. 5
Utꝝ nō dimittēs debitoribꝫ ſuis dʒ dicere pr̄ nr̄. 6
Utꝝ opīo q̄rūdā q̄ dicūt ꝙ p̄ceptū de diligēdo oēm hoīeʒ etiā īimicū ſit ſolū datū ꝑfectꝭ ſapiat hereſim. 7

Diſtinctione.XXXI

Utrū ſemel habitā charitatē cōtingat amitti. 1
Utrum in minori vel maiori vel equali ſemꝑ neceſſe eſt reſurgere. 2
Quid ſit liber vite. 3
Quid ſit ſcribi in libro vite. 4
Utrū in libro vite aliq̄d ſcribaꝛ̄ ſub ꝯditiōe. 5

in tertiū Alberti magni ſcriptum

Utrū aliq̄s ſcꝑtus in libro vite poſſit deleri. 6
Utrū fides pōt euacuari. 7
Utrū ſpes poteſt euacuari. 8
Utrum charitas poteſt euacuari. 9
Utrū ſcientia euacuabit̄ in patria. 10
Utꝝ xp̄s ƒꝫ ꝙ hō ƒuauit ordinē pſcꝑtū ƒꝫ mgr̄m. 11
Utꝝ in pr̄ia erit ordo charitatis int̄ btōs ⁊ an maneat ordo q̄ ad corpus nr̄m: ⁊ an ibi plus diligemus bonū anīe ꝓximi q̄ꝫ bonū corꝑis ꝓꝓrij. 12

Diſtinctione. XXXII

Utꝝ veꝝ ſit qđ dīc mgr̄ ꝙ charitas ē eſſētia diuīa. 1
Quare charitas ē magꝭ eſſētia diuīa q̄ꝫ fides ſpes. 2
Quare apl̄s attribuit charitati oꝑa aliaꝝ ꝟtutū. 3
Utrū dilectio dei ſuſcipiat magis ⁊ minꝰ ⁊ vtꝝ plꝰ diligat p̄ſcitū iuſtū q̄ꝫ p̄deſtinatū iniuſtū. 4

Diſtinctione. XXXIII

Querit̄ de numero virtutū cardinaliū. 1
Quare he q̄ttuor vocant̄ virtutes cardinales. 2
Querit̄ de definitionibꝫ virtutū cardinaliū. 3
Utrū iſte ꝟtutes cardīales remanebūt in pr̄ia. 4

Diſtinctione. XXXIIII

Utrū dona ſint virtutes. 1
Qual̄r hec dona animā ꝑficiant. 2
Querit̄ de numero donoꝝ. 3
Querit̄ de ordine ⁊ cōbinatiōe donoꝝ. 4
Qualiter hec dona ſunt in xp̄o ⁊ in angelis. 5
Quid ſit timor. 6
Utrū diuiſio timoris ī lr̄a a mgr̄o ſit bn̄ aſſigta. 7
Querit̄ an timor ſit donum. 8
Utꝝ tīor ƒuil̄ ſit bonꝰ vl̄ malꝰ ⁊ an timere ƒuil̄r ſit bonū ⁊ an tīor initial̄ ſit idē cū tīore ƒuili ⁊ caſto ⁊ an ille ꝑmaneat ī ſcl̄m ſcl̄i ⁊ q̄re caſtꝰ dicat̄ amicabil̄. 9

Diſtinctione. XXXV

Sapientia quid ſit. 1
Utrū ſapiētia inquātū donū eſt ſit de et̄nis tm̄. 2
Quō differt donū ſapiētie a ſciētia ⁊ intellectu. 3
Querit̄ de actibꝫ ſciētie q̄ ⁊ quot ſint ⁊ quō differat ſcientia a prudētia ⁊ conſilio. 4
Utrum conſilium ſit donum. 5
Quid ſit ꝯſiliū. 6. Querit̄ de actu ꝯſilij. 7
In quo differūt ſciētia ⁊ conſiliū. 8
Quid ſit donū intellectus ⁊ an ſit donū ꝑ modum complexionis. 9
Querit̄ de quibꝫ eſt intellectus donū. 10
Qualiter intellectus ſe habeat ad ꝯtēplationē. 11
Donū fortitudinis quid ſit. 12
Quis ſit actꝰ fortitudīs ī via ⁊ actꝰ eiꝰ in pr̄ia. 13
In q̄ differt fortitudo donū a fortitudīe ꝟtute. 14
Pietatꝭ donū q̄d ſit. 15 Actꝰ pietatꝭ q̄s ſit ī via. 16
Utrū pietas ſit vnū donū vel plura. 17
Qual̄r differat pietas a manſuetudine. 18

Diſtinctione. XXXVI

Utrū virtutes politice ſunt cōnexe. 1
Utrū virtutes theologice ſunt cōnexe. 2
Utrū etiā vitia ſunt cōnexa. 3
Utrū virtutes ſunt pares aut equales. 4
Utrū vna virtute intenſa intendant̄ oēs ⁊ an ſola charitas ſufficit ad ſalutē. 5
Utrū teneamur implere decalogum quo ad opus vel modū operis. 6

Diſtinctione. XXXVII

Quid ſit preceptū. 1
De diſtīctiōe p̄ceptoꝝ tabulaꝝ ƒm diuerſos. 2
Que ſit ſufficiētia numeri p̄ceptoꝝ. 3
Qual̄r vitia capitalia ꝓhibēt̄ in mādatis iſtis. 4
Utrū idoloꝝ formatio ſit ꝓhibita ⁊ an idolū nihil ſit ī mūdo ⁊ an ī p̄ceptis negatiuis ſit ſimplex negatio vel etiā aliquid affirmatiōis. 5
An h̄ qđ dicit̄ Nō aſſumes nomē dei tui inuanū ſit de q̄nto ⁊ an mgr̄ h̄ mādatū bn̄ exponat. 6
Utꝝ obƒuatio ſabbi ſit cerimōial̄ vl̄ moral̄ ⁊ q̄re ſabbatū ceſſauit ⁊ an dies dn̄ica ſucceſſit ſabbo ⁊ q̄s ſit modꝰ obſeruādi ſabbatū ⁊ q̄re vſus ſit nouo mō loquēdi dicēs: memēto vt diē ſabbati ſctīfices. 7
Utrū potius dandū ſit mādatū filijs de honore parētū q̄ꝫ parentū de filijs. 8
Utrū qui iraſcit̄ fratri ſuo ſit reus eodē iudicio quo ille qui occidit. 9
Utꝝ ī h̄ mādato Nō mechaberꝭ ꝓhibet̄ ſimplex fornicatio aut tm̄ adulteriū aut etiā alia pctā. 10
Quid vocet̄ rapina in ꝓpoſito. 11
Utrū ſacrilegiū ſit ſpeciale pctm̄ vel dicat ſolum circūſtantiā peccati. 12
De definitionibꝫ vſure querit̄. 13
Utrū in vſura transferat̄ dominiū. 14
Utꝝ dare vſuram ſit peccatū. 15
Utrū licuit filijs iſrael ſpoliare egyptios. 16

Diſtinctione. XXXVIII

Utrū mendaciū ƒm ſe ſit pctm̄. 1
Utꝝ mendaciū ƒm ſe ſit mortale pctm̄. 2
Utꝝ mendaciū bene diuidat̄ in libidinoſum ꝑnitioſum ⁊ officioſum. 3
Utrū ꝑfectis cōueniat mentiri. 4
Utꝝ mēdaciū obſtetricū fuit vēiale aut mortale peccatū. 5
Utꝝ mēdacioꝝ octo gn̄a ſunt bene aſſignata a magiſtro. 6
Utrū regula quā ponit mgr̄ de magis ⁊ minꝰ mentiendo ſit bene aſſignata. 7
Quid ſit mendaciū ⁊ quid mētiri. 8
Utrū iacob q̄ ſe dixit eſau mētiebat̄ ⁊ an corde poterāt loq̄ ƒm excuſationē quorundā. 9

Diſtinctione. XXXIX

Utꝝ Nō ſumes nomē dei inuanū ⁊ ip̄m ꝑiuriū ſint de p̄ceptis prime vel ſecūde tabule. 1
Utꝝ iuramētū habeat tres comites ⁊ penes q̄d differāt illi comites. 2
Periuriū q̄d ſit. 3. Utꝝ iurare ſit malū. 4
Utꝝ om̄e ꝑiuriū ſit mortale pctm̄ ⁊ an iocoſū ⁊ an iurās falſum ꝑ deum deū veneret̄. 5
Utꝝ iuramētū tāto ſit ſanctiꝰ q̄nto ſanctiꝰ eſt illud ꝑ qđ iurat̄ ⁊ an tāto magis liget. 6
Utꝝ oē iuramētū ſit iplēdū ⁊ maxīe h̄ qđ ꝟgit nō in illicitū ⁊ deteriorē exitū. 7
Utrū doloſe iuramēti verba ꝓdeſſe debeāt. 8
Utꝝ ꝑiuriū coactū ſit pctm̄. 9
Utrū iuramentū coactū obliget ad īpletionē. 10

Diſtinctione. XL.

Utꝝ iſta duo mādata ſeꝑata ſint. ſ. nō deſiderabis vxorem ⁊c̄. an non. 1
Utrū iſta p̄dicta duo mādata ſint int̄ ſe diſtīcta. 2
Utrū lex decalogi iuſtificabat ex quo ꝓhibuit manum ⁊ animū. 3
Utrū lr̄a quā dicit apl̄s occidere ſit decalogus. 4

Finis.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

CAJA
2-2